

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

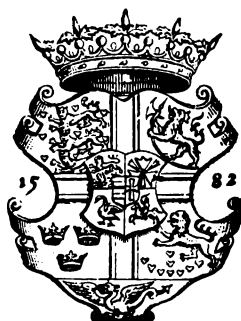
I UDDRAG

UDGIVNE VED

E. MARQUARD

AF

RIGSARKIVET.

1635—1636

KØBENHAVN

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AxeL SIMMELKJØB)

1940

1635.

2. Jan. (Kolding). Forleningsbrev for Reinholt Hansen, Borger i København, der for nogen Tid siden har faaet Ekspektancebrev paa det første ledige Kannikedømme i Roskilde Kapitel, paa det efter afdøde Martin v. de Meiden¹ ledige Kannikedømme. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sj. R. 19, 303 b.

3. Jan. (—). Miss. til Fredrik Urne og Dr. Hans Reisner, [Biskop i Sjælland]. Kongen har bevilget, at M. Thomas Lund, tysk Præst i Helsingør, maa fritages for Tiltale for, hvad mistænkeligt han kan have fremsat i sin Prædiken nu sidst i København, og at han herefter maa forestaa sit Kald som hidtil, dog at han efter sin udstedte Forpligtelse herefter afholder sig fra alt sligt saavel privat som offentligt. Sj. T. 25, 366².

— Miss. til Sten Beck til Tørsløf, Rentemester. Hr. Mogens Kaas til Størringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, har berettet, at Felix Fux, Rotgieter i København, har tilsendt ham en Klokke, som ikke har god Resonans og som heller ikke er tjenlig paa det Sted. Sten Beck skal tilholde Felix Fux med det allerførste at fremskaffe en anden Klokke til Nyborg Slot af samme Størrelse og Vægt som den, han har sendt dertil, men med bedre Resonans end den anden og som kan være tjenlig paa det Sted. Den anden Klokke skal han tage tilbage. Sj. T. 25, 366. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

---

¹ Sj. R. har en Gang ved en Fejlskrift: Meitell.

² Tr.: Ny kirke-

hist. Saml. III. 224.

3. Jan. (Kolding). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Ventsel Rotkirk. Eiller Urne til Gundersleholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, har begæret 2 til Salter Slot liggende Gaarde, 2 Gaarde i Hyllinge By og 1 Gaard i Reigenstrup, alle i Flakkebjerg Herred i Antvorskov Len paa Sjælland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Ølstrup¹ i Arts Herred i Kalundborg Len, 1 Gaard i Ringeby og 1 Gaard i Skifdinge², alle i Vordingborg Len, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, og, dersom Kronens Gods er højere end hans, yderligere for en Mølle, kaldet Rafnsortø Mølle, i Kalundborg Len, i hvilken Kongen allerede har en Part og desuden skylder ham 2 $\frac{1}{2}$ Pd. 2 $\frac{1}{2}$ Skp. Møl og yderligere 1 Pd. Byg af en til Møllen liggende Jord. Adressaterne skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenene, og om det er uden Skade for Kronen at modtage Udlæg i bemeldte Mølle. Sj. T. 25, 366 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da det berettes, at Søfren Pedersen, forrige Skriver over Stavanger Len, ikke er omgaaedes saa rigtigt, som han burde, med den Skat, som i 1624 blev paalagt Præsterne i Jederen og Dalleren, skal de nøje undersøge hans til Renteriet indsendte Regnskab for samme Aar, om der findes nogen Mangel, og, dersom det er Tilfældet, snarest meddele det til Jens Bielke til Østerraad, Norges Riges Kansler, og Jørgen Brockenhuus til Seber Kloster, Befalingsmænd over Bergenhus og Stavanger Len, og underrette dem om, hvor meget Præsterne skulde give i Skat det Aar. Sj. T. 25, 367. Orig. i D. Kanc. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Da det berettes, at afdøde Frandtz Rantzau, Rigens Hofmester, til Kongens Behov har laant en Del af de Penge, som var kontribueret til Løskøbelse af danske, norske og andre Kongens Undersaatter fra Fangensskabet i Tyrkiet, skal de efterse, hvor meget der saaledes er laant, og straks levere dette Beløb til Villom Mortensen, Tolder i Øresund, som skal overlevere det paa Veksel til det paatænkte

---

¹ Ulstrup, Arts H.   ² Skibbinge, Baarse H.

Brug til Paul de Villom i Amsterdam. Sj. T. 25, 367. Orig. i D. Kanc. Miss. til Rentemestrene.

3. Jan. (Kolding). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark. Kongen har bevilget, at der til de Kirker i deres Len, hvortil Lensmændene paa Kongens Vegne har Jus patronatus, som har Formue og som ikke i Forvejen har den store danske Bibel, som Kongens Fader Kong Frederik har ladet trykke, maa købes den store danske Bibel, som nu er udkommet i et nyt Oplag i København, og som kan faas hos Dr. N. N., Superintendent i N. Stift. Sj. T. 25, 369². Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense og (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark. (begge med Datum: 4. Jan.).

4. Jan. (—). Miss. til Otte Brahe Stensen. Da det berettes, at han har 2 Gaarde, som ligger Kongen ganske belejlig i hans Vildtbane, nemlig 1 Gaard, kaldet Kaldklindt, i Kalundborg Len, og 1 Gaard i Herrenstrup By i Nordrup Sogn i Antvorskov Len, begærer Kongen at faa dem til Mageskifte og anmoder ham om med det allerførste at indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor han begærer Udlæg for dem af Kronens Gods. Sj. T. 25, 367 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for denne Brevviser Jens Hansen i Hierdrup paa Kirkens Part af Korntienden af Hierdrup Sogn og paa følgende Hierdrup Kirke tilhørende Jorder: 1 Toft ved Peter Dampis, 1 Ager ved Sønder Mølle, 2 Agre under Eggebeck, 3 Agre paa Brent, 1 Ager paa Nøer Selle, 1 Ager Søndén paa Hyldspiold og en Ager paa Landgidt, hvilket alt afdøde Casper Markdanner til Siøgaard, dengang han var forlenet med Koldinghus Len, har bortfæstet til nævnte Jens Hansen. Saafremt Kongen selv vil bruge samme Tiende og Kirkejord til sine Slotte, Klostre eller Gaarde, forbeholder han sig at tage dem tilbage mod at tilbagebetale Jens Hansen det erlagte Stedsmaal. Han skal af nævnte Kirketiende i aarlig Afgift give 3 Ørte Rug, 3 Ørte Byg og 3 Ørte Havre,

¹ De opregnes alle med Angivelse af, hos hvem de kan købe Bibelen, nemlig de paa Sjælland hos Universitetet i København, de paa Fyen, i Jylland og Skaane hos vedkommende Bisper. ² Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 458 ff.

at levere senest inden Fastelavn til Kirkeværgerne for Hierdrup Kirke paa Kirkens Vegne i godt, rent Korn. Desuden skal han til Hierdrup Kirke aarlig give den sædvanlige Ydelse af nævnte Kirkejord. Dersom Afgiften ikke erlægges inden den fastsatte Tid, skal dette Brev være forbrudt. Sognemændene i nævnte Sogn skal rette sig efter at tiende retfærdigt og yde Tienden i Kærven. Findes nogen at tiende uretfærdigt, skal Jens Hansen have Fuldmagt til i Overværelse af Lensmanden eller hans Fuldmægtig at lade kaste deres Korn. Dersom der da i saa Maade findes Brøst, skal vedkommende deles, tiltales og straffes derfor efter Recessen. J. R. 9, 89.

4. Jan. (Kolding). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Han har for kort Tid siden¹ faaet Befaling til at tiltale Tolderen og Toldskriveren i Nykøbing i Mors, fordi de har oppebaaret Told og ikke indført den i en forsegleet Bog. De har nu begæret at maatte aftinge for denne Forseelse, hvormed Kongen er tilfreds. Adressaten skal aftinge med dem efter deres Formue, siden afskedige dem og ansætte andre dygtige Personer i deres Sted. J. T. 9, 149. K.

— Miss. til Tønne Friis og Ventsel Rotkirk. De har forrige Aar² faaet Befaling til paany at foretage en Besigtelse af det Gods, som Frants Lykke til Ofvergaard har begæret til Mageskifte, fordi den indsendte Erklæring kun var underskrevet af den ene af dem og i adskillige Poster var uoverensstemmende med Kongens første Befaling derom. Da den sidste Befaling endnu ikke er efterkommet, paalægges det dem nu endelig og uden videre Forhaling at rette sig efter nævnte Befaling, paany besigte Godset og, uanset hvad de tilforn kan have foretaget, indsende en rigtig Besigtelse, der i alle sine Poster er i Overensstemmelse med den forrige Befaling, til Kancelliet. J. T. 9, 149.

5. Jan. (—). Aab. Brev til Bønderne i Christianstads Len. Da der ligger Kongen og Riget stor Magt paa, at Christianstads Befæstning én Gang for alle gøres fuldt færdig og det forfaldne repareres, og da der dertil skal tilkøres en stor Mængde Sten, Tømmer og andre Materialier, befales det dem

¹ 13. Juni 1634.   ² 25. Febr. 1634.

strengelig at lade sig befinde villige og flittige, naar de faar Tilsigelse om saadant af Malte Juul til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, saafremt de ikke som modvillige vil straffes alvorligt derfor. Sk. R. 5, 122.

5. Jan.¹ (Kolding). Miss. til Ernst Normand og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Præsten i Bredsted har berettet, at hans Kald er ringe, navnlig med Hensyn til Præstegaardens Avl, og har begæret, at nogle af Kirkens Jorder, som han har, maa perpetueres til hans Kald og Prædikestol, da Kirken desforuden har adskillige andre Jorder og god Indkomst. Adressaterne skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Præstens Andragende kan bevilges uden Skade for Kirken. J. T. 9, 157 b.

6. Jan. (—). Miss. til Eske Jensen, Byfoged i København, om en Plads til Gødning udenfor Kroen ved Vesterport. Sj. T. 25, 367 b. (Tr.: KD. V. 160).

— Miss. til Jørgen Hondorf. Claus Urne² har berettet, at han for nogen Tid siden har ladet noget af sit og sin Datters Løsøre indsætte til Forvaring paa Sandbygaard hos afdøde Fru Anne Stax, hvilket kan bevises ved de af hende underskrevne Fortegnelser, og han har nu, da Fru Anne Stax er død, begæret Kongens Befaling til Adressaten om, at hans og hans Datters Løsøre maa være Sten Rodsten til Lierbeck følgagtigt, naar denne begærer det. Jørgen Hondorf, skal, naar Sten Rodsten begærer det, lade det nævnte Løsøre være ham følgagtigt. Sk. T. 6, 106.

— Aab. Brev, hvorved Hendrik Jespersen faar Bevilling til at sælge noget af sin Hustru Fru Dorethe Oldelands Gods, som ikke ligger dem belejligt, (uanset at de ikke har Livsarvinger) til Betaling af deres fælles Gæld og til Køb af andet Gods, som ligger dem mere belejligt. F. R. 4, 50 b.

— Miss. til Hans Oldeland og Gregers Høg. Sten Rodsten til Lundgaard har berettet, at afdøde Erik Urne skyldte ham en Sum Penge og at han paa Grund af Efterladenhed og Misbetaling

---

¹ Indført blandt Miss. af 5. Febr.   ² Formentlig Klavs Urne Lagesen, g. m. Sidsel Laxmand, som var død 1635, og hvis Datter Karen var f. 1633.

fra Erik Urnes Arvingers Side har været forårsaget at søge sin Betaling i den afdødes efterladte Gods og Løsøre, som hans Indvisning formelder, men at hans Breve og andet, som han lovlig er indført i, findes under gode Mænds Forsegling blandt den afdødes Mobilia i Domstuen i Odense. Efter hans Begæring gives der Adressaterne Befaling til, naar Sten Rodsten henvender sig til dem med dette Brev og begærer det af dem, at begive sig til Domstuen i Odense, aabne for afdøde Erik Urnes dér deponerede Løsøre og tilstille Sten Rodsten de Breve og andet, som findes dér og som efter lovligt Bevis kan tilkomme ham, mod en rigtig Revers, som de i Stedet derfor igen skal indlægge. F. T. 4, 313 b.

6. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Bønderne i Riberhus og Møgeltønder Len paa Grund af den store Skade, som de har lidt ved den sidste Vandflod forleden, à l'advenant, eftersom Skaden er stor til, faar eftergivet deres Landgilde, Skat, Ægt og Arbejde, somme i et Aar, somme i 2 eller 3 Aar efter den af Hr. Albrekt Skeel til Fusingøe, Befalingsmand paa Riberhus Slot, afgivne Betænkning og efter Tingsvidner, der skal vedlægges Regnskaberne. J. R. 9, 89 b.

— Aab. Brev, hvorved Borgerne i Ribe, som har lidt stor Skade ved den sidste Vandflod forleden, fritages for al Skat og Tynge i 3 Aar, for at de desto bedre kan komme paa Fode igen. J. R. 9, 90.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da det berettes, at Vandfloden sidst forleden har anrettet stor Skade paa Ribe og Møgeltønder Bygninger, skal han snarest og med den mindst mulige Bekostning lade restaurere Brøstfældigheden, hvor det er mest nødvendigt. Udt. i J. T. 9, 149 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade Hr. Albret Skeel for Betaling faa saa meget Tømmer, som han behøver til Reparation af Riberhus Slot. Udt. i Sk. T. 6, 106 b.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har givet Befaling til at lade hente Tømmer fra Gulland til Istandsættelse af Bygningerne paa Riberhus og Møgeltønder. Naar det ankommer til Kolding, skal han i belejlig Tid tilsige Bønderne i Koldinghus Len til hver at age et Læs Tømmer til Ribe. Udt. i J. T. 9, 149 b. K.

7. Jan. (Kolding). Aab. Brev om, at der paa Københavns Slot sidder fængslet en Kvinde, ved Navn Maren Andersdatter, som tilforn har tjent hos Mads Rafns Kvinde i Køge som Amme. Hun er mistænkt for Medviden i den Sag, for hvilken der er rejst Tiltale mod nævnte Mads Rafn og hans Kvinde, idet de beskyldes for at have været Aarsag i deres Datters Død. Dersom Maren Andersdatter vil bekende Sandheden og udsige, hvorledes det er gaaet til dermed, da der jo dog ingen Tvivl er om, at der til Datterens hastige Død har været brugt utilbørlige Midler, vil Kongen for gode Mænds Forbøns Skyld ganske og aldeles efterlade hende hendes Forseelse i den Sag og tillade, at hun med alt, hvad hun ejer og som staar under Forsegling i Køge, frit og ubehindret maa komme ud af Fængslet og drage bort, dog skal hun rømme Sjælland inden 6 Uger efter sin Løsladelse af Fængslet. Sj. R. 19, 304¹.

— Aab. Brev om, at Kongen har befaleet Niels Trolle til Trolholm, Befalingsmand paa Københavns Slot, at rejse Tiltale mod Mads Rafn, Indvaaner i Køge, og hans Hustru, der er mistænkt for at have været Skyld i deres Datters Død. Da det paastaas, at der, da Datteren døde, i deres Tjeneste har været 2 Piger, som straks efter begav sig til andre Steder, skal Niels Trolle gøre sit Bedste for at finde disse Piger og erfare, om de kan give nogen Oplysning. Det befales alle Vedkommende at være Niels Trolle behjælpelig, naar han henvender sig til dem, med hvad han anmoder dem om og med alt hvad der kan bidrage til Sagens Opklaring. Sj. R. 19, 304 b.

— Aab. Brev, hvorved Johan Eттersen, Borger i København, hvem Kongen for nogen Tid siden² har overladt Valkemøllen mellem København og Helsingør, efter Ansøgning faar Bevilling til ved nævnte Valkemølle paa sin egen Bekostning at opsætte en Kornmølle mod en aarlig Afgift af 10 Speciedlr. foruden hvad han giver af Valkemøllen. Dog skal han være forpligtet til ikke at bruge Kornmøllen saaledes, at Valken hindres derved for dem, som vil have noget valket. Saafremt dette sker, skal denne Benaadning være forbrudt. Sj. R. 19, 305³.

¹ Tr. i Brudst. i Skand. Literat. Selsk. Skrifter 1816—17. S. 433.

² 14. April 1633.   ³ Tr.: Nyrop: Strandmøllen S. 16 f.

7. Jan. (Kolding). Miss. til Niels Trolle. Det berettes, at en Del af Kronens Bønder i Københavns Len vægrer sig ved at give Skriveren hans Skriverskæppe. Da der i Adressatens Forleningsbrev staar, at Skriveren skal have sin Skriverskæppe, og det ogsaa er brugeligt i Kronens andre Len, skal han tilholde Bønderne hver aarlig at give Skriveren hans Skriverskæppe; derimod skal Skriveren være forpligtet til ikke at fordre mere hos Bønderne for sin Bestilling (hermed dog ikke ment, hvad der er tillagt ham aarlig i Løn og Kostpenge); dersom det befindes, at han gør det, skal Adressaten lade ham straffe tilbørligt derfor. Sj. T. 25, 368.

— Miss. til samme. Borgerne i Køge, som for nogen Tid siden har lidt Skade ved Ildebrand, har faaet Kongens Benaadning¹ paa i 3 Aar at være forskaanet for Skat og al anden borgerlig og Bys Tyng. Det berettes nu, at dette Benaadningsbrev udtydes saaledes, at alle de, som har lidt Skade ved Branden, skal være fri, enten de har lidt stor eller lille Skade, og at Besværingen som Følge heraf bliver saa stor for de andre, at de ikke kan taale den. Borgemestre og Raad har derfor ladet anholde hos Kongen om, først, at de, for hvem det er brændt, maa faa deres Del af Byens Tyng kortet og fradraget i Kronens Skatter, for at de andre kan blive nogenledes ved Magt, for det andet ønsker de at underrettes om, hvorvidt de, som ikke har mistet Hus og Gaard og ikke er kommet aldeles tilagters, skal være ganske skattefri eller om de skal takseres til Skatterne efter deres Formue. Kongen bevilger det første Punkt, dog skal Niels Trolle have nøje Agt paa, at enhver forskaanes for Skat og Byens Tyng aarlig i 3 Aar i Forhold til den Skade, han har lidt, og især i Forhold til, hvorledes enhver kommer paa Fode igen i sin Næring og Brug. Sj. T. 25, 368².

— Miss. til Malte Juul. Hvor langt det er kommet med Reparationen af Fæstningen om Christianstad, har Kongen erfaret af hans Indberetning til Kancelliet. Han skal efter Kongens forrige Befaling fortsætte med Reparationen saa hurtigt, som det kan ske. Saa længe det er Opholdsføre, skal han lade tilføre Sten, Tømmer til Broen og anden Fornødenhed.

¹ 21. Okt. 1633.   ² Tr.: A. Petersen: Kjøge Byes Hist. Aktst. S. 56 f.

I Spørgsmaalet om Fortingning af Værket stykkevis eller for Dagløn skal han forholde sig saaledes, som det er bedst til Fremme for Værket og til mindst Bekostning for Kongen. Hvad der skal udgives dertil i rede Penge, skal tages af de Penge, som alle Kronens, Gejstlighedens og Adelenes Tjenere dér omkring har kontribueret dertil. Sk. T. 6, 106 b.

7. Jan.¹ (Kolding). Aab. Brev om, at Sognepræsten² til Mariæ Magdalænæ Kald har klaget over, at hans Kald er saa ringe, at han ikke kan have sin nødtørftige Underholdning deraf, hvorfor Hr. Christian Thomesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, og Dr. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, har faaet Befaling³ til at erklære sig om, paa hvilken Maade dette kunde afhjælpes. Efter deres Erklæring kunde dette ske ved, at Sognepræsten i Mariæ Magdalænæ Sogn fik bevilget sin Nabo Hr. Jacob Hansen i Kolinds⁴ tredje Sogn, kaldet Skeresøe⁵, som er mere belejligt for ham, mod at denne til Vederlag faar 7 Tdr. Hartkorn af den Tiende, som Præsten i Mariæ Magdalænæ har af Feldballe Sogn. Kongen bevilger, at Skeresøe Sogn herefter maa være perpetueret til og følge Sognepræsten i Mariæ Magdalænæ, hvorimod Hr. Jacob Hansen og hans Efterfølgere herefter skal have de 7 Tdr. Hartkorn af Kronens Tiende af Feldballe Sogn, som hidtil er givet Præsten i Mariæ Magdalænæ for hans Kalds Ringheds Skyld. J. R. 9, 97.

— Miss. til Clemend Søfrensen, Provst i Jelling Syssel Provsti. Kongen har forrige Aar⁶ bevilget 1000 Rdlr. til Reparation af Kirken i Randers, hvilke Penge de fire Stifter, Ribe, Aalborg, Viborg og Aarhus Stifter, skal yde til Randers Kirke. Da det berettes, at det tilkommer ham heraf at erlægge 70 Rdlr. af hans Provsti, nemlig af Hviæl, Randbølle og Brande Kirker hver 10 Rdlr., af Grendsted og Snede Kirker hver 8 Rdlr., af Omme og Ny Kirker hver 6 Rdlr. og af Grene, Ringgyefve og Huornstrup Kirke hver 4 Rdlr., anmodes han om snarest at levere disse Penge til Randers Kirkes Reparation. J. T. 9, 149 b. K.

---

¹ Indført mellem 7. og 9. Febr.   ² Hans Hansen Aarsleff.   ³ 1. April 1634.   ⁴ J. H. har ved en Fejlskrift: Colding.   ⁵ Skarresøe, Sønder H. Dyrs.   ⁶ 20. Febr. 1634.

7. Jan. (Kolding). Miss. til Niels Krag. Thomes Juel til Estrupgaard har berettet, at han en Tid lang har været Værge for Malt Kirke og i denne Tid paa Reparation af Kirkens Brøstfældighed har anvendt en Sum Penge, som Kirken endnu skylder ham. Han har derfor begæret Kongens Missive til Adressaten om at være ham behjælpelig med at faa noget Vederlag herfor. Niels Krag skal hjælpe ham til med det første at faa betalt det, som han har maattet anvende til Kirkens Reparation. J. T. 9, 150. K.

— Miss. til Raaderne i Jylland, Hr. Jørgen Urne, Hr. Albreth Skeel og Hr. Christian Thommesen. Da Kongen har bevilget, at Ribe By paa Grund af den store Skade, som den har lidt ved den sidste Vandflod, maa forskaanes for den aarlige Skat, som maatte blive paabudt i 3 Aar, skal de lægge dette Beløb over paa de andre Byer i Jylland, hver efter sin Lejlighed. J. T. 9, 150. K.

8. Jan. (—). Miss. til Dr. Hans Reisner [Biskop over Sjællands Stift] om at lade bede fra Prædikestolene i København og Køge om, at Gud vil aabenbare, hvem der er Aarsag i Mats Rafns Datters Død, hun som døde saa hasteligen. Sj. T. 25, 368 b.

— Miss. til samme og Ventsel Rotkirk. Sognepræsten i Korsør Hr. Jacob Jensen har klaget over, at hans Prædikestol er bebyrdet med at yde en Skat ud over, hvad andre Købstadpræster, som har et Anneks, maa yde, af de i hans medfølgende Andragende angivne Grunde. Adressaterne skal undersøge Sagen og, saafremt det forholder sig saaledes, hjælpe ham til Rette, saa at han forskaanes for saadant utilbørligt Udlæg, og føre det til Afkortning. Sj. T. 25, 369 b.

— Miss. til M. Johan Borkartsen om at begive sig til Kolding, hvor han skal erfare Kongens Vilje om, at han skal vælges til Superintendent over Ribe Stift. Udt. i Sj. T. 25, 370.

— Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København. Da Kongen har befordret M. Johan Borkersen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i København, til en anden Bestilling, skal de efter sædvanlig Skik med det første kalde en

anden Sognepræst i hans Sted. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 166¹. Udt. i Sj. T. 25, 370.

8. Jan. (Kolding). Miss. til Hr. Jost Høg. Der tilsendes ham Ordinansen om Prædikernes Øvelse; han skal have den flittig i Agt dér paa Sorø Akademi. Sj. T. 25, 370.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da Skibet til Ostindien skal afsejle med det første og en Del er langdrægtige med at betale, hvad de skal indskyde, skal Participanterne, gejstlige saavel som verdslige, udvælge nogle bestemte Borgere, der skal indsamle Pengene og indsætte dem paa bestemte, velforvarede Steder, saa at de kan være parat til Rejsen. Sj. T. 25, 370.

— Miss. til Bispen [Dr. Hans Resen] og de teologiske Professorer i København. Da en i Odense bosat Mand, ved Navn Lohmand, ved nogle af hans tidligere offentliggjorte Skrifter har gjort sig mistænkt i Religionen og Kongen har bevilget, at Sagen maa forhøres i København, skal Adressaterne til førstkommende 15. April sammen med andre, som Kongen har udpeget dertil, foretage og forhøre samme Sag. Sj. T. 25, 368 b².

— Lignende Miss. til Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen], lydende ligesom det forrige, mutatis mutandis. Udt. i Sj. T. 25, 368 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Hartvig Lougmand, Chymicus og Medicus, som holder til i Odense, faar Bevilling til i Odense frit og uhindret at lade sig bruge af dem, der behøver ham, og til paa Apoteket for rimelig Betaling at faa, hvad han behøver, indtil hans Trætte med Gejstligheden dér er forhørt for de Højlærde i København og der er gaaet Dom i Sagen. Han har berettet, at han har en Trætte med Gejstligheden i Odense, at det forbydes ham at lade sig bruge, at det forholdes ham paa Apoteket at faa, hvad han behøver til sine Patienter, og at Sagen er indstævnet til Paadømmelse af de Højlærde i København. F. R. 4, 50 b.

¹ Tr. i D. Mag. 5. R. I. 339.
hist. Saml. 3. R. V. 28 f.

² Tr. (m. Datum: 9. Jan.) i Kirke-

8. Jan. [(Kolding)]¹. Miss. til Henning Valkendorf, [Lensmand paa Odensegaard], og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mickelsen]. Da en Mand, ved Navn Lochmand², som opholder sig i Odense, ved sine tidligere udgivne Skrifter har gjort sig mistænkt i Religionen, har Kongen bevilget, at hans Sag maa foretages i København. Adressaterne skal paa Kongens Vegne tilholde M. Hendrik³, Sognepræst til St. Hans Kirke sammesteds, at give Møde med, hvad Lochmand bør beskyldes for, den 15. April⁴, og at tilholde nævnte Lochmand ligeledes at indfinde sig. Dr. Hans Mickelsen skal ligeledes møde og forhøre Sagen sammen med andre, som skal være til Stede. F. T 4, 314. Orig.⁵ i Landsark. i Odense.

— Oprejsningsbrev for denne Brevviser Jep Hansen, som er blevet dømt paa sin Ære og gjort nederfældig, fordi han har ført falsk Vidne. Han faar denne Forseelse eftergivet og faar sin Mandhelg igen. J. R. 9, 90.

— Aab. Brev om, at da Dr. Jens Dynesen er død noget før Mortensdag næstforleden, er der opstaaet Tvivl om, hvor meget af Indkomsten hans efterladte Hustru og umyndige Børn er berettiget til. Da Ordinansen siger, at naar en Præst dør mellem Bartholomæi [24. Aug.] og Mortensdag [11. Nov.], skal hele det Aars Tiende følge hans Enke og efterladte smaa Børn, og da nævnte Superintendents Rente for det meste bestaar i Tiender, eragter Kongen det billigt, at hele dette Aars Indkomst følger hans efterladte Enke og Børn. J. R. 9, 90 b.

— Miss. til Jokum Beck. Han skal tilholde Sognepræsten i Lemvig⁶ straks at begive sig til Kolding, hvor han videre skal erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 9, 150. K.

— Aab. Brev om, at det berettes, at fattige Under-saatter paa Island, naar de har begaaet en Forseelse enten med Løsagtighed eller andet saadant, længe opholdes fra Sakramentet, fordi de ikke har Formue til at aftinge Sagen. Da enhver Rettighed og Sagefald efter Landsloven kan søges og ingen med Rette kan bruge Kirkens Disciplin til sin Fordel, det

¹ Stedet er glemt i F. T.   ² Hartvig Lougmand.   ³ Mag. Henrik Mikkelsen Tisdorph.   ⁴ Datoen er udeladt i F. T.   ⁵ Tr. i Kirkehist. Saml. 3. R. V. 28.   ⁶ Formentlig Niels Bertelsen Fistler.

ikke heller er billigt, at nogen Sjæls Salighed hindres af saadan Aarsag, befales det herved alvorligt, at ingen, hvem det tilstedes at søge Kirken, for en saadan Sag maa holdes fra Alteret, naar de har gjort tilbørligt Skrifte og kendes værdige dertil. Da det endvidere berettes, at en Del Fogder paa Island understaar sig at købe Jorder og Odel og at Bønderne paa Island forærer Lensmanden og Fogderne Gaarde og Gaardsparter for at de skal hjælpe dem til at føre og vinde deres Sager, forbydes hermed alle slige ulovlige Køb og Gaver alvorligt under tilbørlig Straf. N. R. 5, 253¹.

8. Jan. (Kolding). Miss. til Pros Mund. Da det berettes, at Skalholt Domkirke endnu ikke er kommet til Ende med Trætten om Skalholt's Reke² paa Skeyde og anden samme Domkirke tilhørende Rettighed, skal han indtale saavel denne som andre Domkirkens Rettigheder. Endvidere berettes det, at en Del fattige Undersaatter længe holdes borte fra Sakramentet, fordi de ikke har Formue til at aftinge. Da deres Sjæls Salighed ikke bør hindres af saadanne Aarsager, skal han befale, at naar nogen forser sig i saa Maade, skal der enten straks aftinges med dem efter deres Formue eller de skal straffes i andre Maader, og tilholde Præsterne dér paa Landet imidlertid ikke at forsømme deres Embede og den Tjeneste, som de er samme Misdædere pligtig. Dernæst berettes det, at en Jord eller en Gaard, ved Navn Grøff, er kommet fra Domkirken paa Norden³. Han skal undersøge Sagen nøje og, saafremt det befindes, at det forholder sig saaledes, indtale samme Ejendom til Bedste for Domkirken. Endvidere berettes det, at en Del Fogder dér paa Landet understaar sig at købe Jord og Odel. Han skal ligeledes undersøge dette og, da de ikke har Kongens Tilladelse dertil, tiltale dem og lade dem staa til Rette derfor. For det sidste berettes det, at Bønderne forærer Lensmanden og Fogderne Gaarde og Gaardsparter, for at de skal hjælpe dem til at vinde og udføre Sagerne. Han skal aldeles afskaffe saadanne ulovlige Gaver og paa de tilbørlige Steder paa Landet

---

¹ Tr.: Finni Johannæi Hist. Eccles. Isl. III. 69 f. M. Ketilson: Forordn. til Island II. 387 f. O. Stephensen og J. Sigurðsson: Lovsaml. f. Island I. 218. ² Strandrettighed. ³ I Holar.

offentliggøre medfølgende Forordning, saa at den kommer til alles Kundskab. N. T. 6, 46 b¹.

9. Jan. (Kolding). Miss. til Eske Jensen, Byfoged i København, om Tiltale mod Lauridts Brodersen for Drab. Sj. T. 25, 370 b. (Tr.: KD. V. 160 f.).

— Miss. til Professorerne i Universitetet, Bispen [i Sjælland Dr. Hans Resen] og menige Teologer. Da den daglige Erfaring viser, at en Del unge Studenter, saasnart de har faaet Attestation om deres Studier, understaar sig at optræde paa Prædikestolene for at lære og undervise Guds Menighed i dens Saligheds Sag, og da de er² uøvede og dog, hvad enten deres Viden strækker til eller ikke, vil holde Timen ud, geraader de ofte i en Talenhed, som afgaar uden den forhaabede Frugt og Opbyggelse. Denne Sædvane følger dem siden i saadanne hellige Forretninger, saa at det vel maa befrygtes, at der ikke bevises Guds Navn den Ære og Andagt, som Guds Ord lærer og befaler dem. For at saadant med Guds Velsignelse og Bistand og, saavidt Gud giver Aand og i nogen Maade Naade, kan forebygges, befaler Kongen alvorligt til en Begyndelse, at der med saadanne Øvelser paa Universitetet i København i Regensen skal forholdes paa følgende Maade:

1. Der skal udtages 24 Studenter af dem, som enten har faaet deres Attestation eller ogsaa er eksaminerede dertil og befundet dygtige nok til den; disse skal øves i Prædikener som følger.

2. Naar nogen herefter bliver eksamineret til Attestation, skal denne ikke meddeles ham, med mindre han mindst en eller to Gange har prædikeret, saafremt han begærer straks at betjene Prædikestolen. Om dem, der fremdeles vil drive andre Studier, skal Professorerne indbyrdes raadføre sig og lade ske, hvad der bekvemligst kan og bør ske.

3. Naar alle de 24 eller en Del af dem bliver saavidt fremmede i saadanne Prædikeøvelser, at de til Kirkens Nytte og Opbyggelse kan betjene Menigheden, skal der, paa samme Maade som ovenfor nævnt, antages andre i deres Sted og i deres At-

¹ Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 389 ff. en Fejlskrift: mene, i Stedet for: ere.

² Sj. T. har ved

testation eller Testimonium gøres Indførsel om deres Øvelse paa Prædikestolen.

4. Af de 24 skal 4, 5 eller 6, som er bedst forfremmede, prædike og udlægge Evangeliet om Søndagen til Højmesse, dernæst skal 7 eller 8 af dem, der er næst efter dem, behandle Epistelen til Aftensang, Resten skal holde Katekismusprædiken om Fredagen i hver Uge. Andre Helligdage, som ellers indfalder, skal fordeles mellem dem, eftersom Bispen og Teologerne finder det raadeligst.

5. Teologerne fornemmelig, men dernæst ogsaa de af de andre Professorer, som befindes bekvæmst dertil, skal, for saavidt deres Hjælp hertil kræves, med Guds Aands Naade og Bistand dirigere disse Prædikener og Øvelser og fordele dem imellem sig, saa at alting forrettes med tilbørlig Flid og Andagt.

6. Hver Professor skal vise sin Student, hvorledes han skal forme sin Prædiken, hvorefter hver Student skriftlig skal koncipere sin Prædiken og vise Professoren den. Professoren skal gennemse den, undervise Studenten i, hvad der mangler deri, og tilholde ham at rette de Steder og forbedre dem med nyt Koncept.

7. Samme Professor skal være til Stede, naar denne Student prædiker, iagttage hans Maade at tale paa og lede det derhen, at alting, baade i Gestus, Metode, Indhold og Behandlingsmaade forrettes skikkeligt og paa en for en Guds Tjener sømmelig Maade. Naar Prædiken er overstaet, skal Professoren advare ham om hver Enkelthed, hvori han fejler¹ eller overdriver, og ligeledes overvære hans næste Prædiken for at se, om der raades Bod derpaa.

8. Samme Studiosi skal tilholdes efter Bispens og Teologernes Betænkning at ende deres Prædiken omtrent til en vis Tid eller før, naar deres Materie og Koncept slipper, for at de ikke skal vænne sig til nogen unyttig Svatsen og have mere Agt paa at holde ud til en vis Tid end at undervise deres Tilhørere med Frugt og Gudelighed.

9. Til disse Prædikener skal bruges Oratorium i Regensen, hvilket herefter skal være Studenternes ordinære Sognekirke.

---

¹ Sj. T. har: feil.

Dr. Thomas Fincke skal straks lade bekoste en Altertavle og Prædikestol i Stedet for de Katedre, som nu findes dér, samt Stole og Pulpitur efter Bispens og Teologernes Betænkning, saa at alle Studenter kan faa Plads derinde, hvilket han skal føre til Regnskab, hvorefter det skal godtgøres ham.

10. For at alting kan forrettes med desto gudeligere Andagt, skal begge Kapellanerne til Vor Frue Kirke skiftevis hver én Søndag eller Helligdag holde Messe derinde og berette Studenterne, naar de gaar til Guds Bord. Derfor skal der af de hundrede Studenters Indkomst aarlig gives hver af dem 10 eller 15 Rdlr., eftersom Stedet formaar. Desuden skal Kapellanerne have deres sædvanlige Offerdage af alle Studenterne.

11. Professorerne skal paase, at alle Studenter søger Kirken dér og gaar til Alters, som det er kristeligt og sømmeligt.

12. Alle Adressaterne skal befytte sig paa, at det altid befales nogle af de fornemste Begavelse at lægge sig efter Sprog og Matematik, for at saadanne kan faas, naar de behøves, og de desuden dog kan studere deres Teologi og andet, som deres Lejlighed og Inklinasjon kræver.

For det sidste, da Studenterne efter Foundationens Indhold skal være 3 Aar paa Universitetet og nu en Tid lang for visse Aarsagers Skyld har været dispenseret paa 2 Aar, og da det berettes, at en Del, naar de har faaet Attestation, begiver sig ud paa Landet og dér med Tiden igen glemmer, hvad de i en Il har lært, saa befaler Kongen, for at de kan blive funderet og øvet desto bedre, som ovenfor omtalt, at Studenterne efter Foundationens Indhold mindst skal blive 3 Aar paa Universitetet, med mindre nogen, som har været dér 2 Aar, som er over 25 Aar og som har Attestation om Lærdom (og om Prædiken, dersom han fordres til Prædikestolen) og Levned, bliver lovlig kaldet til et bestemt Kald. Adressaterne skal bekendtgøre denne Anordning paa tilbørlige Steder. Sj. T. 25, 371¹.

9. Jan.² (Kolding). Miss. til Hr. Albert Skeel. Naar der bliver nogle af Kronens Tiender ledige i hans Len [Riberhus],

---

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. II. 627—30. Dsk. KL. III. 237—41.   ² K. har bagpaa: 10. Jan., under Teksten: 9. Jan. I J. T. er Tallet 10 rettet til 9.

skal han lade Dr. Jens Dynesens Enke Catharina faa en eller to af dem, dersom hun begærer dem, for lideligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 9, 150 b. K.

9. Jan. (Kolding). Miss. til Kapitlet i Ribe Stift. Naar nogle af de Tiender, som Kapitlet eller Provstierne dér i Stiftet har at fæste bort, bliver ledige, skal Kapitlet lade Dr. Jens Dynesens Enke Catharina faa 2 eller 3 af dem, hvilke hun begærer, for den sædvanlige Afgift, men fri for Fæste. J. T. 9, 151. K.

— J. T. 9, 162 se 9. Febr.

— Miss. til Kapitlerne i Danmark. Kongen bestemmer, at der til de Kirker, hvortil Kapitlerne har Jus patronatus, som er ved Formue og som ikke i Forvejen har den danske Bibel, som Kongens Fader Kong Frederik har ladet trykke, maa købes den store danske Bibel, som Kongen nu har ladet udgive i et nyt Oplag i København, og som kan faas hos Universitetet i København. Paa samme Maade skal der forholdes af de Prælater, som har Jus patronatus til en Kirke, der ikke er undergivet noget bestemt Kapitel. Sj. T. 25, 370 b¹. Orig. (til Ribe Kapitel) i Landsark. i Viborg.

10. Jan. (Kolding). Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København. Der tilsendes dem Kongens Missiver til Kapitlet i Roskilde Domkirke og til Lensmændene i Sjælland, hvorved det befales disse at lade købe de store nye Bibler til de Kirker under deres Jurisdiktion, som har Evne dertil. Adressaterne skal sende Missiverne til dem og siden lade dem faa Biblerne for den anordnede Betaling. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 190. Udt. i Sj. T. 25, 370 b².

— Lignende Miss.³ til Bisperne i hele Danmark om at sende Lensmændene og Kapitlerne medfølgende Miss. om at lade Kirkerne købe de nye store Bibler. Udt. i Sj. T. 25, 370 b⁴. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen) i Landsark. i Odense og (til Katriene, Dr. Jens Dynesens Enke) i Landsark. i Viborg.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 460.

² Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 460. ³ I Sj. T. er Miss. til Universitetet og til Bisperne slaaet sammen i ét Udtog.

⁴ Tr.: Dsk. KL. III. 242. Ny kirkehist. Saml. VI. 461.

10. Jan. (Kolding). Miss. til Rektor, Teologer og menige Professorer i Universitetet i København. En Person, ved Navn Christen Pedersen, i Odense har med sit eget Blod forskrevet sig til Djævelen, som de ydermere kan se af hans hosføjede¹ Forskrivelse og andre Dokumenter. De skal nøje overveje samme uhyrlige Gerning og snarest indsende deres Erklæring om, hvorledes saadant bør straffes, til Kancelliet i Kolding. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 183². Sj. T. 25, 372 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Indstilling til Udnævnelse af Raadmænd. Udt. i Sj. T. 25, 372 b. (Tr.: KD. V. 161).

— Miss. til Malte Juul. Han har til Hr. Peder³, Sognepræst i Aritsløf i Gyngø Herred, fæstet Aritsløf Kirkes Part af Korntienden, hvoraf den sædvanlige Afgift har været 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Rug. Nævnte Hr. Peder klager nu over, at han ikke kan yde denne Afgift, fordi Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har anlagt en Sædegaard i samme Sogn, hvor han selv holder Avl, hvilket forringer Tienden, saa at der ikke kan ydes mere end 2 Pd. Byg. Malte Juul har derfor begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig hermed. Da Forholdene er saaledes, tillader Kongen, at der ikke gives mere i aarlig Afgift af Aritsløf Kirkes Part af Korntienden end nævnte 2 Pd. Byg. Sk. T. 6, 107.

— Miss. til Erik Krabbe. Han har begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes med nogen gammel fordærvet og ubrugelig Malt, som en Tid lang og ogsaa i hans Tid, har ligget i Christianopel Fæstning, endvidere med Ammunitionen og hvad der findes i Arkeliet, Tøjhuset og andetsteds, hvoraf en Del ikke dur meget, fremdeles med Murene omkring Fæstningen, som er ganske brøstfældige og som ikke kan holdes ved Magt, med mindre Kongen vil lade sætte Bolværk og Brokar som ved Kronborg Slot, for at Murene ikke skal blive skyllet bort af Bølgerne, og endelig om Provianthuset til at forvare Proviant i. Han skal om alle disse Poster indhente Ordre hos de tilfornordnede Kommissarier i Skaane, som bør

---

¹ Bilagene mangler ved Orig.   ² Tr.: Ny kirkehist. Saml. III. 450.
³ Peder Olsen, Præst i Areslev, Ø. Gyngø H.

have Tilsyn med alt sligt. Dernæst beretter han, at der i Lenet findes en øde By, som hedder Langenabe¹, hvori der har været 4 Gaarde, som længe har ligget øde, slet under Fæfod². Ingen har villet overtage disse Gaarde, fordi de er for højt skyldsat og der kun er ringe Ejendom til dem. Erik Krabbe skal til Tinge lade udtage 8 uvildige Mænd, som kan sætte samme Gaarde til en passende Skyld, og siden gøre sig Flid for at faa dem besat. Endvidere ligger der henkastet paa adskillige Steder i Fæstningen nogle gamle Jærnstykker og Fyrmørsere, som dels er sønderskudt, dels ødelagt paa anden Maade, og som heller ikke er overleveret med Inventariet, da de ikke dur til noget. Erik Krabbe skal med det første sende dem til København. Fremdeles beretter han, at der i Fæstningen er en Borger, ved Navn Staffen Skomager, hvem en Mand, ved Navn Oluf Wismar, som kom til Ostindien og døde dér, efter det af ham udstedte Brev skyldte 100 Favne Ved. Staffen regner Værdien heraf, beregnet paa den Tid, Brevet er dateret, til 50 Rdlr. in specie og har begæret Betaling herfor hos Rente-mestrene af det Resttilgodehavende, som Oluf Wismar maatte have staaende dér. Kongen bestemmer, at Staffen Skomager skal fordre dette Tilgodehavende ved Retten. Endelig beretter han om en Bonde i Ramdal, ved Navn Jon Epsing, som har vedgaaet at være Fader til en Slegfredbondekvindeperson, ved Navn Inger, og som har aftenget for Sagen og staaet Skrifte for den. Slegfredkvinden begærer nu Tilladelse til at gifte sig, og hvis Jon Epsing er hendes Fader, er den, som hun vil have, hendes Næstsøskendebarn. Da Erik Krabbe begærer, at Tilladelsen bevilges, tillader Kongen, at Giftermaalet maa ske, dog at begge giver til Kongen og de fattige efter deres yderste Formue. Hvad Straf den, som bortfører en Ægtemands Hustru, og hun, som lader sig bortføre, skal have, derpaa skal der tales med Lov og Ret. Sk. T. 6, 107.

10. Jan. (Kolding). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Han har berettet, at en Enke, ved Navn Mette Møllers, i Assens Strandmølle er blevet udskudt fra den Mølle, som hun be-

¹ Sikkert Fejlskrift for: Langemaale, Rødeby S., Øster H.   ² D.v. s. til Grænsing.

boede, efter hendes Husbondes Død, og at samme Mølle er blevet fæstet til en anden. Dette er imod den af Kongens Fader udstedte Forordning, som bl. a. formelder, at dersom nogen, som bor paa Kronens Gods her i Riget, dør, da maa og skal hans efterladte Hustru uden al Indfæstning i hendes Enkesæde besidde hans Bolig. Adressaten skal hjælpe Enken til Rette, saa at hun bliver ved sin Mølle. F. T. 4, 314 b.

10. Jan. (Kolding). Oprejsningsbrev for Jørgen Jacobsen, Borger i Kolding, til at genoptage en Sag, i hvilken han af Hendrik Christophersen, Borger i Vejle, er Vold oversvoret for en Sum Penge, som han skylder denne. Jørgen Jacobsen mener, at der i denne Sag er vederfaret ham Uret, men har ikke stævnet og kaldet i Sagen, som Loven fastsætter, inden 6 Uger var gaaet, fordi Landsdommerne dengang var i København til Kongens Søns Bilager. J. R. 9, 90 b.

11. Jan. (—). Miss. til Hr. Jørgen Urne om at hjælpe Bartholomæus Kemper, som en Tid lang har været Soldat og betjent adskillige Officier, til et Officium, om et saadant er ledigt. Udt. i J. T. 9, 150 b.

12. Jan. (—). Miss. til Ifver Krabbe. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at lade Fossebroen for Laholm Fæstning opbygge paa Bekostning af Bønderne i Herredet efter en Tegning, som blev tilsendt ham, og han beretter nu, at Bønderne ikke er i Stand til at bekoste og bygge Broen efter denne Tegning, da det kun er et ringe Herred. Dersom de ikke kan dette, tillader Kongen, at nævnte Bønder maa lade den bygge som den var før den svenske Fejde. Sk. T. 6, 108 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus [Landsdommer paa Fyen]. Kongen har efter hans Anmodning forløvet ham op til Norge til at forrette sine Ærinder dér; dog skal han snarest begive sig herved igen og forvalte sin Bestilling som tilforn. F. T. 4, 315.

—¹ Miss. til Gregers Krabbe om at forvalte Landsdommerembedet i Fyen, saa længe Claus Brockenhuus til Brovholm er forløvet til Norge. F. T. 4, 315 b.

—² Miss. til Henning Valkendorf og Bispen i Fyen [Dr.

¹ Brevet er i F.T. fejlagtigt dateret: 1634.

² Stedet er glemt i F.T.

Hans Mikkelsen]. Hr. Niels Rasmussen Kraft, Sognepræst til Norup og Egense Sogne, har berettet, at der i Kongens Faders Tid er udgaaet et aabent Brev, hvori bl. a. bestemtes, at Egense Kirke skulde nedbrydes og at Egense Sognefolk skulde søge Norup Kirke som deres rette Sognekirke, at Tømmer, Sten, Kalk og Ornamentter, som fandtes i Egense Kirke, skulde bruges til Norup Kirkes Behov, men at Brevet ikke er efterkommet af hans Formand¹, som har resideret i Egense. Hr. Niels Rasmussen, som har sukcederet ham, forlanger nu efter ovennævnte Kongebrev at bo i Norup Præstegaard og tilbyder at overlade Egense Præstegaard til Bonden, som bor i Norup Præstegaard. Adressaterne skal nøje undersøge Sagen og indsende en skriftlig Erklæring til Kancelliet om, hvor de synes, at Præsten bedst og bekvemmest kan residere, saa at han kan betjene Kaldet tilbørligt. F. T. 4, 315. Orig. i Landsark. i Odense (Tr.: Dsk. KL. III. 242 f.).

12. Jan. (Kolding). Miss. til Pofvel Fredberg. Hans Broder Niels Fredberg har berettet, at hans Mostersøn Harboe² til Østergaard i en 2 Aarstid har været Værge for ham og hans Søsterdatter Jomfru Anne Brun, men at han kun har haft en ganske ringe eller saa godt som intet Tilsyn med deres Gods og Ejendom. Det maa derfor befrygtes, at det vil være til den allerstørste Skade for dem, dersom han længer skal forestaa deres Værgemaal; tilmed holder han ikke nævnte Jomfru Anne Brun til Skole eller anden Optugtelse, som han burde. Niels Fredberg har derfor begæret, at Værgemaallet for ham og hans Søsterdatter maa blive overdraget til Adressaten. Da Pofvel Fredberg er deres nærmeste Værge, skal han paatage sig Værgemaallet for sin Broder og sin Søsterdatter. J. T. 9, 150 b.

— Miss. til Tønne Friis. Denne Hendrick Christophersen, Borger i Vejle, har berettet, at hans afdøde Forældre har boet i Horsens, at de har haft deres eget Hus dér og at de er døde,

---

¹ Knud Knudsen († 1634). ² Fornavnet mangler. Betegnelsen Mostersøn er sikkert unøjagtig. Niels Fredbergs Farmor Ingeborg Nielsdatter Skade, Elsebe Skades Søster, havde i sit Ægteskab med Otte Harbou flere Sønner, der skrev sig til Østergaard, deriblandt Kristen Harbou, som 18. Juni 1632 havde faaet overdraget Værgemaallet for Niels Fredberg og Jfr. Anne Brun.

medens han og hans Søkende endnu var umyndige, og han klager over, at han ikke har kunnet faa nogen bestemt Underretning om hans Forældres Gaard og Ejendom dér, ikke heller om, hvem der under hans Umyndiggørelse har taget hans Forældres Gods til sig eller oppebaaret det. Af Borgemestre og Raad har han trods sin Opfordring ikke kunnet faa nogen Underretning. Adressaten skal give Borgemestre og Raad i Horsens alvorligt Tilhold om nøje at ransage Raadstuebøger og Tingbøger og faa oplyst, om der haves noget Skiftebrev, Registrering og Taksering af Boet efter Hendrick Christophersens Forældre eller hos hvem han kan faa Oplysning, og siden give det beskrevet. J. T. 9, 151.

13. Jan. (Kolding). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da det af hans Erklæring ses, at den Jord, som Jørgen Mand, Byfoged i Assens, har begæret til Mageskifte, kan bortskiftes mod den af ham tilbudte Jord, skal han afslutte dette Mageskifte med ham paa Kongens Ratifikation. F. T. 4, 315 b.

— Bevilling for denne Brevviserske Karen Ibsdatter, som for rum Tid siden for Kapitlet er skilt fra sin Mand for Hor, til igen at indlade sig i Ægteskab med hvilken Person Gud vil tilføje hende. J. R. 9, 91.

— Miss. til Christian Holck og Vincents Stensen. Da det berettes, at afdøde Grev Holcks efterladte Bo endnu er uregistreret, skal de med det allerførste begive sig til Rafnholt og dér selv i egen Person registrere Jordegods, Løsøre og hvad andet der findes i Boet samt Gælden, specificere det skriftligt og siden give den rigtige Fortegnelse beskrevet fra sig til Fru Hilleborg Krafse, Enke efter afdøde Grev Holck til Rafnholt. J. T. 9, 151 b.

14. Jan.¹ (—). Mageskifte mellem Lauge Bilde til Hau-løcke² og Kronen. Sm. R. 5, 162. K. (Se Kr. Sk.).

[U. D.]³ **Jan.** (—). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om at modtage 1 Gaard i Siørup i Lolland, som Kongen paa Præstens Vegne i Hillested har faaet til Mageskifte for 1

¹ K. er udateret, men bagpaa dateret 14. Jan. I Sm. R. er Datoen: 14 tilføjet senere. ² K. til Genbrevet har: Hafreløcke. ³ K., som er udateret, er skrevet paa K. til Mageskiftet mellem Lage Bilde og Kronen af 14. Jan.

Gaard i Haveløkke, som tilforn tilhørte Præsten, paa Præstens Vegne. K.

14. Jan. (Kolding). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Axel Juel til Volstrup paa Kronens Part af Korntienden af Hierumb Sogn i Volstrup Birk, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørte Rug og 30 Ørte Byg i Afgift, at levere paa Lundenæs. Ligeledes fik Axel Juel Brev paa efter sin Moders Fru Ingeborg Parsbergs Død at maatte faa Hierumbs Kirketiende for et rimeligt Fæste, dog, at han fæster den af Lensmanden. Udt. i Tb. 128.

15. Jan. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Sagen mellem Oberstløjtnant Sobihart og Steffen Rohde om en Restseddel. Udt. i Sj. T. 25, 373 (Tr.: KD. V. 161).

— Miss. til Jfver Krabbe til Albeck. Kongen har for nogen Tid siden¹ befalet Tønne Friis til Hesselager og Ernst Normand til Selsøe, Embedsmænd paa Stjernholm og Koldingshus Slotte, at besigte noget Gods til Mageskifte mellem Kronen og Kongens Søn Grev Valdemar og mellem denne og Aarhus Kapitel. Da Ernst Normand ved Kongens Bestilling er forhindret i at efterkomme denne Befaling, skal Adressaten sammen med Tønne Friis besigte det nævnte Gods og snarest bringe Sagen til en endelig Ende. J. T. 9, 151 b. K.

— Miss. til Tønne Friis, hvorved ovenstaaende Miss. kommunikeres ham med Tilføjelse om, at han skal tage Ifver Krabbe til sig og ved allerførste Løjlighed besigte dette Gods og i alle Maader efterkomme Kongens Befaling derom. J. T. 9, 152. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Sten Rodsten. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til sammen med afdøde Hr. Otthe Skeel til Hammelose og Ernst Normand til Selsøe at dømme om de Tvistigheder, der kunde opstaa mellem Hans Dyre til Knifholt og Niels Arenfeldt tll Vorgaard. Da Hr. Otthe Skeel er død og Ernst Normand er forhindret i Kongens Bestilling, skal Adressaterne stævne Parterne for sig til bestemt Tid

---

¹ 4. Juli 1634.

og Sted og i de 2 forordnede, men udeblivendes Sted tiltage 2 andre og føre Sagen til Ende, for at Kongens Befaling kan blive efterkommet. J. T. 9, 152.

16. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Hr. Laurets Nielsen, Sognepræst til Skorild¹ og Arnborg Sogne, og hans Efterfølgere igen faar Kronens Part af Korntienden af Arnborg Sogn, som er hans Anneks, naar den bliver ledig eller han kan tilforhandle sig den i Mindelighed af dem, der har den i Fæste, dog for billigt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift. Den har været bevilget hans Formand paa Grund af Kaldets og Præstegaardens Ringhed, men er efter dennes Død blevet bortfæstet til 2 Sognemænd. J. R. 9, 91.

— Aab. Brev, hvorved ovennævnte Hr. Laurets Nielsen, Sognepræst til Skorild og Arnborg Sogne i Lundenæs Len, ligesom andre Præster i samme Len faar bevilget Stedsmaalet af sin Annekspræstegaard. J. R. 9, 92.

— Aab. Brev, hvorved Borgerne og Skipperne i Kolding faar Bevilling til at beholde en god Skibstømmermand hjemme til at istandsætte deres Skibe, naar de andre sendes til Bremerholm. Alle Skibstømmermændene i Kolding faar aarlig Befaling til at begive sig til København for at arbejde paa Bremerholm, saa at Borgerne ikke beholder nogen hjemme til at forfærdige deres Skuder og Skibe. J. R. 9, 91 b. Orig. i Landsark. i Viborg².

— Miss. til Otte Marsvin. Achim von Bredo, Oberstlieutenant i Jylland, har for nogen Tid siden³ efter Kongens Bevilling faaet Kongens Søn Grev Valdemars Gaard Restrup i Forpagtning mod Erlæggelse af en aarlig Pengesum, dog at de dertil liggende Bønder ikke skal svare ham noget, men kun skal drive Avlen, hvortil de skal tilsiges af Fogden, som raader over dem. Det berettes nu, at der holdes en særlig Foged, som skal tilsige Bønderne til at drive Avlen, forsvare dem, indkræve Landgilden og forrette andet mere hos Bønderne. Da Kongen noksom kan forstaa, at dette kommer hans Søn til aarlig Bekostning, har han bestemt, at Achim von Bredo herefter selv

¹ Skærrild, Hammerum H. om Kolding, S. 191.

² Tr. i Udt.: J. J. Fyhn: Efterretn. Jvfr. 5. April og 22. Maj 1634.

skal lade Bønderne tilsige, naar de skal drive Avlen saavel som til det tilbørlige Arbejde, saaledes som de har gjort i Embedsmand paa Skanderborg Slot Laurets Ebbesens Tid; ligeledes skal han forsvare Bønderne, lade dem tiltale, naar de forser sig, indkræve Landgilden og mere, som er at forrette hos Bønderne; dog skal alt saadant ske paa hans egen Bekostning, Endvidere skal han tilkendegive Otte Marsvin, naar der falder Fæste eller Sagefald, og af denne erfare, hvorledes der skal forholdes dermed, rette sig derefter, lade Landgilden levere paa de Steder, som Otte Marsvin befaler ham, modtage Betalingen for den efter den Pris, for hvilken Adressaten sælger den, gøre Regnskab for det altsammen hver 1. Maj, aarlig levere Pengene og Afgiften til Otte Marsvin og tage Kvittans af denne derfor. J. T. 9, 152 b. K.

16. Jan. (Kolding). Miss. til Otte Marsvin. Kongen har bestemt, at Achim von Bredo, Oberstlieutenant i Jylland, maa være raadig over de til Restrupgaard liggende Bønder, saa at de, eftersom de tilsiges af ham, driver Avlen og arbejder til Gaarden, som de har gjort i Laurets Ebbesens Tid. Otte Marsvin skal alvorligt tilholde de til Gaarden liggende Bønder at være Achim von Bredo hørig og lydige i, hvad han tilsiger dem med Hensyn til at pløje, saa, høste og age Møg¹ og alt andet Arbejde efter det Brev, som Kongen har udstedt til Adressaten, og som de tilforn har gjort i Laurets Ebbesens Tid. J. T. 9, 153. K.

— Miss. til Achim von Bredo. Da Kongen har bevilget ham sin Søn Grev Voldemar Christians Gaard Restrup i Forpagtning og det berettes, at der holdes en særlig Foged til at tilsige Bønderne til Avlen m. m., hvortil Bønderne skal tilsiges, har Kongen anset det for godt, at Adressaten selv skal være raadig over de til Gaarden liggende Bønder, selv skal lade dem tilsige, naar de skal drive Avlen, være sig med at pløje, saa, høste, tærsk og alt hvad der hører dertil. Ellers skal Adressaten med Stedsmaal og Sagefald rette sig efter Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg, Grev Volde-mars Værge. J. T. 9, 153 b. K.

---

¹ K. har: Mog at age, hvilket J. T. fejlagtigt gengiver ved: noch at age.

16. Jan. (Kolding). Miss. til Tønne Friis. Otthe Thomsen, Rektor i Horsens, har andraget om at maatte oppebære Kronens Part af Korntienden af Tanderup¹ Sogn i hans Len [Stjærholm], som er perpetueret til Underholdning for Skolemesteren sammesteds, i Kærven og om at maatte nyde Stedsmaalet af den, dersom den bortfæstes, som Tønne Friis videre kan se af hans vedføjede Supplikation. Tønne Friis skal nøje undersøge, hvorledes det forholder sig hermed, om hans Formænd har haft den før ham, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, for at Kongen kan vide at svare ham, naar han videre ansøger derom. J. T. 9, 153 b.

— Miss. til Clemed Søfrensen, Borgemester i Vejle. Da det berettes, at han oppebærer Bresten Kirkes Indkomst uden at gøre Regnskab for den, skal han indsende Erklæring til Kongen om, med hvilken Ret han har tiltaget sig denne Indkomst imod Ordinansen og imod Kongens Forordninger. Ligeledes skal han indsende Fortegnelse over Kirkens Jorder med tilliggende Boliger, som Præsten nyder og tilforn har haft, samt hvad han har givet deraf til Kirken. J. T. 9, 154. K.

17. Jan. (—). Gælds brev til Ulrik Christian Gyldenløve for 21,200 Rdlr. in specie, som han har laant Kongen, Beløbet at betale af Rentemestrene til ham og hans Arvinger eller Søstre eller den, som med hans Vidende og Vilje har dette Brev, til Mortensdag med 6 Rdlr. Rente. Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel. Sj. R. 19, 305 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om en af Anthoni Bødicker, Vagtmester i København, indsendt Klage over Overlast. Sj. T. 25, 373. (Tr.: KD. V. 161 f.).

— Aab. Brev om, at Hr. Cristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at han har ladet fængsle 2 Personer, nemlig Oluf Madtsen og hans Farbroders Hustru Mette Hans Stolpersens, for Blodskam, men at en Del af dem, der vidste om Sagen, har fraveget deres første Bekendelse og vidner anderledes, medens en Del har fastholdt Sandheden af deres Udsagn, og at endelig flere har meldt sig, som ved derom og selv har set deres skammelige Bedrifter, men

---

¹ Tamdrup, Nim H.

at Dommeren ikke vil tilstede disse at vidne, da de ikke tilforn er stævnet og han mener, at det vil stride mod Recessen at lade dem vidne. Eftersom det er en Blodskamssag, i hvilken Hr. Cristoffer Ulfeldt efter de Ord og Rygter, som gik om den, og efter Præstens Tilkendegivelse ikke kunde undlade at anlægge Sag, bevilger Kongen, for at Sagen ret kan oplyses, at alle de, som ved om den, ubehindret maa vedstaa Sandheden efter lovligt Kald og Varsel. Sk. R. 5, 123.

17. Jan. (Kolding). Kvittansiarum til Hr. Cristoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, paa hans afdøde Moder Fru Beate Hvitfeldt til Møllerøds Vegne paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af St. Peders Kloster i Lund fra 1. Maj [1615, da hun blev forlenet med det til 1. Maj]¹ 1627, da hun var afgaaet ved Døden² og Falk Lykke til Bolderup blev forlenet med det, for hendes Afgift og for den i samme Tid oppebaarne uvisse Indkomst samt for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 122 b.

— Kvittansiarum til Gabriel Kruse til Hiulberg paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Mariager Klosters Len fra 1. Maj 1632 til 1. Maj 1634, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 9, 95 b.

18. Jan. (—). Sj. T. 25, 376 se 18. Febr.

— Miss. til Ifver Krabbe. Da Erik von Qvalen til Pederstrup har begæret Mielleholt, Togerød Kubbebol, Skoven, $\frac{1}{2}$ Gaard i Kongsvege samt Mørtekuld, Illiserye, Borbjerg³ og Gaarsilt, der tilsammen udgør 1 Gaard, alle i Torup Sogn, 6 Mil fra Slottet [Laholm] i Laholms Len ved den svenske Grænse, til Mageskifte for Kørsvege, Kirhilt⁴ og Balleboe i Knerødt Sogn i Laholms Len, som ligger mere belejligt for Slottet, skal Ifver Krabbe med det allerførste indsende Erklæring til Kanceliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 108 b.

¹ Disse eller lignende Ord er glemt i Sk. R. ² † 5. Nov. 1626.
³ Formentlig: Bosebjærg. ⁴ Kirkholt.

18. Jan. (Kolding). Miss. til Tønne Friis og Morten Pax. Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har begæret 3 Kirkeagre i As Sogn ved hans Gaard Palsgaard, hvoraf de 2 ligger midt i hans egen Gaards Mark, som Rasmus Rasmussen i Hoesbye har i Brug, og den tredje ved hans Tjener Jens Pofvellsens Gaard i Ofverbye, 2 Agre, som Præsten i As Sogn har i Brug og som ligeledes ligger i hans Mark ved Palsgaard, og 4 Agre, der tilhører Raarup Kirke og som ligeledes ligger i hans Gaard, men som efter hans Beretning fra Arilds Tid har været brugt til Palsgaard, hvoraf der aarlig i Landgilde er givet 1 Ørte Byg, til Mageskifte for Vederlag af hans egen Jord i ligesaa god Ager og Eng og ligesaa vel belejligt for Præsten og Kirken eller bedre efter 8 Mænds Rebning og Maal. For de 4 Raarup Kirke tilhørende Agre vil han til Kronen paa Kirkens Vegne udlægge en af sine Boliger i Bjærgø Herred, som aarlig skylder 1 Ørte Byg og, dersom denne Boligs Ejendom ikke er tilstrækkelig imod de 4 Kirkeagre, vil han udlægge yderligere af Jorderne til hans egen Gaard paa Skøflund Mark i Raarup Sogn efter 8 Mænds Rebning og Maal, saa at der sker Kirken fuldkommen Fyldest. Adressaterne skal besigte begge Parters Gods og, dersom der sker begge Parter Fyldest, afslutte Mageskiftet under Forbehold af Kongens Ratifikation. J. T. 9, 154.

19. Jan. (—). Forleningsbrev for M. Salomon Gutfeldt, Kongens Bartskeer, paa det efter afdøde Dr. Christen Jensen, Hofprædikant, ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. [Med Art. 1—2.]. Sk. R. 5, 121 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus om at optage Rasmus Knudsen i Vetved og hans Hustru Karen Nielsdatter i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 154 b.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers om at optage Knud Thomesen af Vetved i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 154 b.

— Miss. til Chresten Hansen, Superintendent over Aalborg Stift, om, at M. Niels Pofvelsen, Sognepræst i Aalborg, skal begive sig til Kolding og blive dér i nogen Tid og opvarte. Udt. i J. T. 9, 154 b.

20. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Hr. Mats Jørgensen, Sognepræst i Hylkie Sogn i Skanderborg Len, paa

Grund af Kaldets Ringhed faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Hylkie Sogn, naar den bliver ledig, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 92.

21. Jan. (Kolding). Miss. til Rentemestrene. Da Kongen skylder Dr. Thomas Fincke en Sum Penge, skal de holde endelig Afregning med ham og paase, at Varerne godtgøres ham efter det Aars Køb, da han har leveret dem eller de skulde leveres ham. Det, som Kongen skylder ham, skal gøres til en Kapital, som Kongen vil have funderet og perpetueret til Løn og Stipendium for Provsten¹ i Klosteret, som er over de 100 Studenter, efter den Foundation, som Kongen vil stifte derpaa. Sj. T 25, 373².

— Miss. til Professorerne i København. Kongen har funderet det, som han skylder Dr. Thomas Fincke paa de 100 Studenters og de 12 Degnes Vegne, til en Kapital, hvis Rente aarlig skal tilstilles de 100 Studenters Præpositus som et Salarium. Denne skal derfor have desto flittigere Tilsyn med Studenterne og desuden være Professor publicus og aarlig absolvere³ Metaphysicam Dr. Johannis Erasmi, endvidere Arithmeticam vulgarem, Decarithmiam, Doctrinam Triangulorum juxta Can. Sin. Tang. og Sec. Alt dette skal tilforn revideres paa Universitetet, forkortes, formeres, forandres og forbedres efter Fornødenhed, saa at det endelig kan absolveres paa et Aarstid. Der skal til denne Stilling bruges en smuk, lærd Mand, som siden kan tjene til andet, og fornemmelig en af dem, der er til Alders og har været udenlands. Adressaterne skal straks forhøre sig om en saadan og forordne ham dertil. Sj. T. 25, 373 b⁴.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at en Mand, ved Navn Søfren Broersen, af Slagelse, har opført sig meget groft og utilbørligt i Kirken dér under en Ligprædiken. Adressaten skal lade ham tiltale ved Retten derfor, tage Dom over ham og straffe ham derefter. Endvidere har Adressaten berettet, at en Dreng dér paa Slottet [Antvorskov] har besøvet en af Dejgstuepigerne⁵, og har begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes dermed. Adressaten skal tage

¹ Regensprovsten.   ² Tr.: D. Mag. 5. R. I. 339 f.   ³ Gennemgaa.
⁴ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 340.   ⁵ Malkepigerne.

Dom over ham for samme Forseelse og rette sig efter Dommen. Sj. T. 25, 374.

21. Jan. (Kolding). Aab. Brev, hvorved denne Atser Pedersen uden Fæste maa faa en Gaard i Handnerup i Koldinghus Len, som Hans Pedersen nu bebor og vil overdrage til ham, dog at han aarlig giver den sædvanlige Landgilde deraf efter Jordebogen og leverer den paa Koldinghus. Han maa være fri for Ægt og Arbejde det første Aar. J. R. 9, 92 b.

— Miss. til Niels Friis. Det berettes, at Jomfru Berette Stygge er kommet i Vanskeligheder og derfor er til Sinds at opbyde sit Gods til sine Gældnere. Naar dette Opbud sker, skal han raade hende paa det Bedste og nøje paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. J. T. 9, 155.

— Miss. til Hr. [Oluf Parsberg]¹ til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, og [Erik] Juel til Hundsbæk, Landsdommer i Jylland. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Peder Gersdorff til Sebygaard og hans Broder efter deres afdøde Forældre, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. K. i D. Kanc. Uindf. Kanc. t. jyske Miss.

22. Jan. (—). Miss. til Fredrik Urne om at tilholde Bønderne i Frederiksborg og Kronborg Len at skære saa meget Rør som muligt dér paa Søerne til at opbygge et Hus i Københavns Len. Dersom de ikke kan faa saa meget Rør, skal Bønderne skaffe saa megen Langhalm som nødvendigt. Udt. i Sj. T. 25, 374.

— Lignende Miss. til Niels Trolle (Københavns Slot) og Sifvert Urne (Roskildeggaard). Udt. i Sj. T. 25, 374.

23. Jan. (—). Forordning om Kronens Indkomster, Afgifter og Regnskaber. Sj. T. 25, 374. Orig. i D. Kanc. Orig. aabn. Breve sagligt ordnede. IV. (Tr.: CCD. IV. 622 ff.

¹ K. er medtaget af Fugt; en Del af Teksten mangler.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 8 ff. H. Paus: Kgl. Forordn. f. Norge 769 ff.).

23. Jan. (Kolding). Kgl. Beskærmelses- og Lejdebrev for Las Jensen i Nes i Mors, der har berettet, at han forfølges som Falskner, fordi en Person benægter at have sat sit Signet paa en Supplikats, som han og andre har indgivet til Kongen. Sagen er indstævnet for næste Herredag, men han frygter for, at han skal blive anholdt og ikke kan rejse frit og sikkert og svare til sin Sag. Der gives ham sikkert og frit Lejde indtil Sagens endelige Afslutning og til der paa næste Herredag er dømt endelig i den. J. T. 9, 92 b.

— Miss. til Jørgen Urne, Hr. Albert Skeel, Hr. Mogens Kaas og Hr. Chresten Thomesen, Raadet i Jylland og Fyen¹, om at give Møde den 8. Febr. i Kolding, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 9, 155. K.

24. Jan. (—). Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København. Det berettes, at en Kvinde, ved Navn Maren Søfrensdatter, født i Korsør, for nogle Aar siden er blevet gift med en Mand, ved Navn Christen Clausen, i Nyborg, at der nu er kommet Tvist imellem dem, og at hun beskylder ham for Impotens. Denne Sag har Kongen tilforn befalet Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyen, og Konsistoriet samme-steds at undersøge, men da nævnte Konsistorium ikke har givet nogen grundig Efterretning beskrevet fra sig, hvorved nævnte Tvist kunde bilægges, har Maren Søfrensdatters Stiffader Hans Vognsen, Borgemester i Korsør, begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at foretage samme Sag og undersøge den videre. Det befales dem snarest at stævne ovennævnte Personer for sig til en bestemt Tid, paahøre begge Parters Klage og Angivende og undersøge, om de kan forliges i Mindelighed. Dersom det ikke kan ske, skal Teologerne og Medicinerne nøje overveje og undersøge Sagens Beskaffenhed selv og ved andre og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt der findes nogen Grund, af hvilken ovennævnte Ægtefolk billigt og kristeligt kunde blive skilte. Sj. T. 25, 377. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 183².

¹ Fyen er udeladt i J. T.

² Tr.: D. Mag. 5. R. I. 340 f.

29. Jan.¹ (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Dr. Johannes Laurembergius, Professor paa det kongelige og adelige Akademi i Sorø, maa lade to Komedier, som blev opført ved Kongens Søns Bilager, trykke i København med Eneret for 5 Aar. Sj. R. 19, 314 b².

30. Jan. (Kolding). Miss. til Laurets Ebbesen. Det berettes, at Kronens Bønder i Holcke³ Sogn har fæstet Kirkens Part af Korntienden af samme⁴ Sogn ved Otte Søfrensen i Udstrup og at de har faaet Kongens Konfirmation derpaa, men uanset at der ikke er overgaaet dem nogen Dom, hvorefter de skulde have forbrudt denne Tiende, har Peder Christensen Bii i Hiorberrig⁵ dog ansøgt⁶ om den, ikke paa Sognemændenes, men paa sine egne Vegne, og har ikke angivet noget om, at nævnte Otte Søfrensen havde Kongens Konfirmation paa den for samtlige Holcke Sognemænd. Da det desuden er Kronen gavnligere, at et helt Sogns Lejlighed haves i Agt, skal Laurets Ebbesen forlange den kgl. Konfirmation tilbage af Peder Christensen i Hiorberrig og indsende den til Kancelliet. Dersom Otte Søfrensen har forbrudt den, skal Adressaten forordne en eller flere Sognemænd, som kan indestaa for Tiendeafgiften og i rette Tid levere den samlet paa en Gang til Kirkeværgerne. J. T. 9, 155. K.

— Miss. til samme om, at han maa fæste Kirkens Part af Skibholm Sognetiende, som nu er ledig, til Sognemændene i samme Sogn for den sædvanlige Afgift. J. T. 9, 155 b. K.

— Miss. til Hendrik Lange. Da det berettes, at Lemvig Kirke er meget brøsthølden og vanskelig kan vedligeholde sig selv, Skolen og andre Residenser, som den efter Ordinansen skal bygge, bestemmer Kongen, at den ikke alene skal nyde sin Indkomst som hidtil, men ogsaa Fæstet af Tienden og af de Jorder og Gaarde, som tilhører Kirken; dog skal Adressaten have sædvanligt, tilbørligt Tilsyn med, at saadant anvendes til Kirkens Bedste. J. T. 9, 155 b. K.

¹ Maaske Fejlskrift for April. I Januar 1635 var Kongen paa Koldinghus. Brevet er indført som sidste Brev i April. ² Tr.: L. Daae:

Johan Lauremberg S. 81.

³ Hylke S., Vor H.

⁴ J. T. har ved

en Fejlskrift: Saare Sogn.

⁵ Jordbjærggaard, Hylke S.

⁶ Se

12. Aug. 1634.

31. Jan. (Kolding). Miss. til Ventsel Rotkirk om at sende noget mere af det tørre Egetømmer over til Kolding, hvorom der tilforn er tilskrevet ham. Udt. i Sj. T. 25, 377 b.

2. Febr. (—), Forleningsbrev, fra 1. Maj 1634 at regne, for Axel Urup til Vogno paa Kronens Fæstning Christianpris med alt tilliggende Gods og Indkomst. Han skal aarlig deraf underholde og besolde følgende: 1 Kaptejn-løjtnant med 300 Rdlr., 1 Præst med 120 Speciedlr., 1 Vagtmester med 100 Rdlr. in specie, 1 Arkelimester med 70 Speciedlr., 3 Korporaler med 54 Rdlr. hver eller ialt 162 Rdlr., 6 Gefrejttere, hver med ligesaa meget eller ialt 324 Speciedlr., 1 Bøsseskytte med 54 Speciedlr., desuden 5 Bøsseskytter med 50 Speciedlr. hver eller ialt 250 Speciedlr.; i Stedet for en Mønsterskriver skal Amtsskriveren bruges; endvidere 54 Soldater, hver med 48 Rdlr. aarlig eller ialt 2592 Rdlr., 1 Barber med 60 Speciedlr., en Profos med 48 Speciedlr., 1 Trommeslager med 54 Speciedlr., 1 Portner med 48 Speciedlr., 58 Rdlr. til anden Officersfornødenhed og 1 Skarpretter med 60 Speciedlr. Axel Urup maa ikke tilstede, at nogen af de Officerer, Soldater eller Bøsseskytter, som er i nævnte Befæstning, bruger noget Haandværk for Officererne, sig selv eller andre, men de skal ernære sig af deres Traktement. Hvis nogen, efter at være advaret én Gang, handler herimod og igen gør sig skyldig heri, skal Axel Urup straks kassere ham og antage en anden i hans Sted. Han skal befytte sig paa, at samme Garnison og dens Indvaanere er indfødte danske Undersaatter. Han skal af Lenets Indkomst lønne Skriveren og de Folk, der er fornødne i Fæstningen. Hvad Lenet kan indbringe mere, maa han selv beholde og maa desuden aarlig nyde 1000 Speciedlr. for Bestallingen som Ingeniør af Kommissarierne i Skaane, som han hidtil har haft. Kongen vil modtage disse Penge og aarlig lade dem betale til ham til Omslag. Naar han i sin Bestilling skal begive sig udenfor Fyrstendømmerne, skal hans Rejse godtgøres ham. Naar de bortforpantede Ladegaarde Holtena og Rappenstorf¹ bliver ledige, maa han selv bruge dem. Han maa ikke tilstede nogen at bruge

---

¹ Holtenau og Ratmansdorf, begge i Dänischenhagen Sogn i Eckernførde Amt, købt 1632 af Kongen til Anlæg af Kristianspris.

Jagten, uden at de har Kongens Tilladelse dertil. Han maa ikke tilstede Fogden eller Skriveren, meget mindre andre Folk, at have nogen usædvanlig Genant dér i Lenet og skal i alle Maader paa Befæstningen og i Lenet ramme Kongens Bedste videre, end det kan foreskrives ham. Han skal aarlig gøre Regnskab for det Sagefald, der maatte oppebæres af Præster og Degne, vist og uvist, intet undtaget i nogen Maade, Kongen alene til Bedste. [Løvrigt med Art. 10, 14, 16, 18 og 20]. J. R. 9, 93. K.

3. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Johan Friis. De har tilforn faaet Kongens Befaling til at være til Stede paa Skiftet mellem afdøde Frederik Munks Enke Fru Sophie Friis og hendes Børn. Da der er adskilligt, som nævnte Befaling ikke omtaler eller som er glemt af Parterne selv, skal de, naar Skiftet skal foretages, taksere Skovene, Bygningerne og Sædegaardens Mark, saavidt det er fornødent, og bringe til en endelig Ende, hvad der ellers kan vedkomme dette Skifte. J. T. 9, 156.

— Miss. til Hans Dyre. Da Folmer Urne til N. med det allerførste agter at skifte med sine Børn efter sin afdøde Hustru Fru Anne Dyre, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter at møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Folmer Urnes Børn, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han til deres rette Væрге overlevere, hvad der kan tilfalde dem. J. T. 9, 156.

4. Febr. (—). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Johan Jensen, Søn af Jens Tomsen i Sæbye, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 378.

— Miss. til Peter Bilde. Naar Jørgen Mortensen, Raadmand i Odense, henvender sig til ham, skal han skaffe ham nogle Musketerere, som kan paagribe en Person, ved Navn Jens Pedersen, der har undsagt Raadmanden paa hans Liv og begaaet anden Modvillighed, og føre ham til de tilbørlige Steder. F. T. 4, 316.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. De skal gøre den Anordning, at Portene for Odense lukkes om Natten, som det er sædvanligt paa andre Steder. F. T. 4, 316.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Henning Valkendorf til

Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har paa Kongens Vegne for det, som afdøde Erik Urne skyldte Kongen, bl a. gjort Udlæg i 1 Bondegaard, som aarlig skylder 3 Pd. Byg, 3 Rdlr. og 1 Sletdlr., og i 1 Hus, som skylder 1½ Mark, begge i Thaderup¹ i Nørre Herred i Falster. Da dette Gods ligger Henning Valkendorf langt fra Hænde, skal Adressaten sælge det, hvis han kan faa en Køber, som vil betale dets Værdi; ellers skal han bortfæste det, oppebære Landgilden deraf og gøre Regnskab derfor. Sm. T. 6, 401.

4. Febr. (Kolding). Miss. til Niels Krag. Da det berettes, at hans Svoger Jacob Vognsen ikke længer kan forrette Værgemaalet for sine Børn Ofve Vognsen og Jomfru Sophia Vognsdatter uden deres Fordærv, da han har fordomineret² sit eget og er uvederhæftig, skal Niels Krag modtage nævnte sine Søsterbørns Gods og oppebære Oppebørslen deraf til deres Bedste. J. T. 9, 156 b.

— Miss. til samme og Mogens Høg. Hans Bilde til Jungergaard har berettet, at han for nogen Tid siden har købt nævnte Jungergaard, og at Ejendomsbrevene for Gaarden er indsat i Viborg Domkirke, hvorfor han har begæret Kongens Missive til Adressaterne om snarest at begive sig til Viborg og optage disse Breve. De skal rette deres Lejlighed efter snarest at begive sig til Viborg, i Domkirken optage de Breve, som findes dér vedrørende Jungergaard, og tilstille Hans Bilde dem mod hans Revers, som de skal nedlægge i Stedet. Naar Brevene skal optages, skal de advare Palle Rodsten til Lundsgaard og Peder Bilde om at give Møde. J. T. 9, 156 b.

— Miss. til Laurets Lindenov og Ifver Krabbe. Kronens Bønder i Kierby i Gerlev Herred, som ligger under Mariager Kloster, har berettet, at en Del af deres Gaarde er øde, fordi de er sat for højt i Skyld og Landgilde, og at det maa befrygtes, at de, som endnu er ved Magt, skal blive øde, dersom de ikke faar noget Afslag i deres Landgilde. Adressaterne skal med det allerførste begive sig til Byen, undersøge dens Ejendomme og Lejlighed, sætte hver Gaard til den Landgilde, som de eragter for lidelig og ret, saa at de Gaarde, som endnu er besat, kan

¹ Taaderup, Tingsted S.

² Bortødslet.

blive ved Magt og de øde igen besættes. De skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 9, 157. K.

5. Febr. (Kolding). Miss. til Peder Vibe, Agent i Sverrig. Der tilsendes ham hoslagt det stettinske Fordrag og de kneroedske Afskede, som han dog kun maa bruge, dersom det er nødvendigt. Hvad Rigsraadet paa Kongens Vegne har befalet ham at forhandle om, kan han behandle engang ved Lejlighed i Marts Maaned. Sj. T. 25, 378.

— Miss. til Rentemestrene om snarest af Rentekammeret at betale Dr. Hans Reisner, Superintendent over Sjællands Stift, (efter Indholdet af den afdøde Hofmesters Seddel), hvad det har kostet ham at forhøje Gaden udenfor sin Residens, og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 378.

— Miss. til Malte Juul om, at det tillades ham at drage fra Christianstad til Jylland paa en Maanedstid og at Falk Lykke i hans Fraværelse skal kommandere paa Christianstads Befæstning. Udt. i Sk. T. 6, 109.

— Aab. Brev, hvorved denne Anders Mortensen faar Bevilling til at faa til Fæste en Gaard i Kierkendorp i Lyngbye Sogn i Nesbyhofvet Birk i Odensegaards Len i Fyen, som Maren Rasmusdatter har, naar den bliver ledig og hun dør, for den sædvanlige Afgift efter Jordebogen. F. R. 4, 51.

—¹ Aab. Brev, hvorved Kongen konfirmerer en af Claus Madsen, Borgemester i Middelfart, oprettet Foundation paa 100 Rdlr. til Afholdelse af en Gudstjeneste hver Lørdag Eftermiddag i Middelfart Kirke med Sang og Prædiken paa ialt $\frac{1}{2}$ Time til Saligheds Opbyggelse for dem, som gaar til Skrifte, og andre, som søger Kirken paa de Tider. Kapellanen har med Sognepræstens Samtykke tilbudt at paatage sig samme Tjeneste. F. R. 4, 51 b. Orig. i Landsark. i Odense².

— Aab. Brev, hvorved Borgerne i Odense faar Bevilling til at have deres Vej til Stranden gennem Ladegaardsmarken, som ligger til St. Hans Kloster i Odense; dog skal de altid holde og lønne en Mand i det Hus, der staar ved

¹ F. R. har ved en Fejlskrift: 5. Okt. V. 405.

² Tr.: Hofmans Fundat.

samme Indfærdsel, til at have Tilsyn med, at Ledet holdes lukket, saa at ingen beder i Ladegaardsmarken til Skade for Lensmandens Avl. Ligeledes bevilges det, at Menigheden i Odense maa lade rydde de Damme paa Heden, hvoraf Byen faar sin Vandforsyning. F. R. 4, 51 b.

5. Febr. (Kolding). Miss. til Henning Valkendorf. Da Borgemestre og Raad i Odense agter at indføre hoslagte Vagtordning, skal han hos Borgerne dér faa at vide, om den kan være nogen af dem til Besværing eller ubilligt Paalæg. Endvidere har Borgemestre og Raad opgivet, at de til Rensning af Byens Vandinger ikke har andre Midler end at sælge nogle af Byens Jorder dertil. Han skal undersøge, om dette kan ske uden Skade for Byen. Han skal paase, at ingen af Borgemestre og Raad, som bør søge Byens Fordel heri, selv køber denne Jord. Dersom den skal sælges, skal han paase, at den kun sælges til Arv og Ejendom; dog skal han forbeholde sig den Landgilde og Afgift, som gaar af Jorden. F. T. 4, 316 b.

— Miss. til samme og Bispen i Odense [Dr. Hans Mikkelsen]. Der tilsendes dem den af Professorerne i Universitetet i København afgivne Betænkning om den Skomager, som har bortgivet sig i Djævelens Vold, og medfølgende Dokumenter. De skal med al Flid sætte denne Betænkning i Værk¹ og rette sig efter den. F. T. 4, 317. Orig. i Landsark. i Odense².

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Pødersen Hegelund, Sognepræst til Rondrup og Klarup Kirker, hvis Præstegaard er saa ganske ringe og ikke halvt saa god som den bedste Gaard dér i Byen, saa at han ikke kan have sin nødtørftige Underholdning af den, faar Bevilling paa Livstid paa et øde Bol, som afdøde Hr. Otte Skeel under Forbehold af Kongens Approbation for hans Gaards Ringheds Skyld har givet ham i Fæste i 3 Aar, dog saa at han betaler den sædvanlige aarlige Landgilde efter Jordebogen paa Aalborghus Slot, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. J. R. 9, 94 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Axel Urup til Vogno. Hvad der behøves af

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Voris.
3. R. IV. 411.

² Tr.: Kirkehist. Saml.

Rufoder og Havre til Bygningshestene i Christianpris, skal han lade indkøbe af Bygningspengene og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 157. K.

5. Febr. (Kolding). Miss. til Hospitalsforstanderne i Kolding om at optage en Datter af Hans Pedersen i Gaardsløf, ved Navn Anne Pedersdatter, som er vanfør, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 157.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz om at sende Maren Rasmus Hattemagers og Niels Hansens Hustru Karen Nielsdatter, som er bosat paa hans Stavn, til Kolding, hvor de i Kancelliet videre har at forvente Kongens Vilje. Udt. i J. T. 9, 157 b.

— Miss. til Otte Marsvin¹ om straks at sende Knud Lassen i Bred, Anne Rasmusdatter, født i Vægsted², Anne Andersdatter i Bred og Rasmus Jensen i Belle, som har vidnet i Sagen mod Frants Mortensen om Lejermaal med hans Søsterdatter, samt Thomas Christensen, Foged paa Bolver, som har ført disse Vidner, til Kolding, hvor de i Kancelliet videre har at forvente Kongens Vilje. J. T. 9, 157 b.

— Miss. til Otte Marsvin og Johan Brockenhuus om straks at begive sig til Koldinghus Slot, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 9, 157 b. K.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Befalingsmand paa Hald Slot, og Niels Friis til Skomstrup. Chresten Ibsen, Borger i Aarhus, har berettet, at han i nogle Aar har tjent Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, som Foged paa to af hans Gaarde, nemlig Jernet og Tulstrup. Efter at han en rum Tid før 1. Maj sidstforleden har opsagt sin Tjeneste hos Hr. Oluf Parsberg, har han efter dennes Begæring for kort Tid siden leveret sit Regnskab til ham. I dette har Hr. Oluf Parsberg fundet adskillige Mangler og underskrevet dem med egen Haand, men da Chresten Ibsen mener, at de ikke er saa retfærdige, som de bør være, har han begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at dømme om

---

¹ De i Miss. nævnte Steder ligger i Stjernholms Len.   ² Læsningen er usikker. Ment er antagelig: Vrigsted.

samme Mangler. Der gives dem derfor Befaling og Fuldmagt til at indstævne begge Parter for sig til belejlig Tid og Sted, forlige dem i Mindelighed eller afgøre Sagen ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Chresten Ibsen maa indtil Sagens Uddrag blive paa fri Fod, dog at han bliver til Stede og ikke afhænder eller forkommer noget af sit Gods. J. T. 9, 158.

6. Febr.¹ (Kolding). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage begge Sønnerne af afdøde Dr. Chresten², Hofprædikant, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 367 b.

— Fredebrev³ for denne Oluf Olufsen, tilforn boende i Skier Møllegaard⁴ i Lundenæs Len, der klageligen har berettet, at han af Misforstand og Vankundighed er bragt til for Ting og Dom at lægge i Rette et Brev, som blev befundet at være falsk. Hans Broder, som efter sin egen Bekendelse havde skrevet Brevet, er for dette og for andet utilbørligt straffet paa sin Hals, medens Andrageren for samme Sag er svoret fra sin Fred. Da den, som har skrevet det falske Brev, for denne Sag og for andet mere er straffet paa sin Hals, har Kongen nu givet Oluf Olufsen hans Fred igen, dog at han staar aabenbar Skrifte i Sognekirken, hvor han sidst boede, afbeder Menigheden den grove Forseelse, som han har begaaet, og siden inden 2 Maaneder efter dette Brevs Datum forlader Jylland. Saafremt han efter den Tid befindes dér i Landet, skal han have sin Hals forbrudt. J. R. 9, 95.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Kongen har bevilget, at Oluf Olufsen af Lundenæs Len, som har fremlagt et falsk Brev i Retten, maa faa sin Fred igen, dog skal han forlade Jylland inden 2 Maaneder, staa aabenbar Skrifte i Kirken i det Sogn, i hvilket han sidst boede, og afbede Menigheden sin store Forseelse. Adressaten skal paase, at han retter sig her-

¹ Indført mellem 4. og 6. Jan.

² Dr. Kristen Jensen († 10. Jan. 1635).

³ Kaldes i Overskriften: Løjdebrev.

⁴ Formentlig: Skjern, Bølling H.

efter, og tilholde Sognepræsten sammesteds nøje at undervise ham. J. T. 9, 158 b.

6. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Henrik Mund til Serritslefgaard, Skibshøvedsmand, faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Synd¹ og Gandsted Sogne for billigt Fæste og sædvanlig Afgift efter Ingeborg Galts Død. Dersom han forinden kan udminde hende, skal det staa ham frit, dog at den sædvanlige aarlige Afgift erlægges i rette Tid. J. R. 9, 95 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Jørgen Mund til Tiselholt har berettes, at han i nogen Tid² har haft Kirkens Part af Korntienden af Nøbel og Synd³ Sogne i Fæste, men at Bønderne har faaet samme Tiender fra ham, hvorfor han begærer at faa det Fæste, som han har givet af dem, tilbage. Adressaten skal lade de Bønder, som har faaet Tienderne, erlægge nævnte Fæste til ham. J. T. 9, 158 b. K.

7. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Dorete Skinkel faar Bevilling til herefter selv at oppebære Indkomsten af sit Gods og anvende den til Nytte for sig, dog at hendes Værge, som har erklæret sig tilfreds hermed, paa hendes Bekostning forsvarer Godset, dersom der kommer nogen Trætte paa. F. R. 4, 52.

— Miss. til Ifver Vind til Taarpegaard, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, og Johan Brockenhuus til Lerbeck. Kongen har bevilget, at Jomfru Dorette Skinkel herefter selv maa oppebære Indkomsten af sit Gods, og hendes Broder Laurets Skinkel til Gerskouf, som hidtil har været hendes Værge, agter med det allerførste at overlevere hendes Værgemaal til hende. Da de har betroet Adressaterne at være til Stede ved denne Overlevering, gives der disse Befaling til, naar Overleveringen skal ske og de advares derom, da at give Møde, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde

---

¹ Søvind og Gangsted, Vor H.
Søvind S., Vor H.

² 10. Sept. 1630.

³ Nebel og

til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 159.

7. Febr. (Kolding). Miss. til Niels Skinkel og Eyler Høg. Frederik Markdanner til Søgaard har berettet, at han hos dem har gjort Fordring paa en Designation paa det, som er udlagt af afdøde Jørgen Lykkes Bo til Kreditorerne, Takseringen for Børnene og Likvideringen mellem Arvingerne, men at han hidtil ikke har kunnet faa dem. Naar nævnte Frederik Markdanner gør Fordring derpaa, skal de lade ham faa samme Designation, Likvidation og Taksering, da han har været Værge paa Skiftet for afdøde Jørgen Lykkes Enke Fru Regina Regenschatt¹. F. T. 4, 317.

— Miss. til Falk Lykke og Laurids Skinkel. Frederik Markdanner til Søgaard har berettet, at han hos dem har forlangt en Redegørelse for, hvad de som Kommissarier har forrettet paa Skiftet mellem Fru Regina Reinschatt, Jørgen Lykkes Enke, hvis Værge han var paa Skiftet, og hendes Søn², men at han ikke har kunnet faa en saadan. Naar Frederik Markdanner anmoder dem derom, skal de give det beskrevet. F. T. 4, 317 b.

— Miss. til Verner Parsberg. Friderich Markdanner til Søgaard har andraget om at blive fritaget for Værgemaalet for Fru Regina Rindschat, Jørgen Lykkes Enke, som han paa Skiftet efter Kongens Befaling havde paataget sig. Da det berettes, at Adressaten efter Loven er hendes nærmeste Værge og hendes Tilstand er saaledes, at hun behøver godt Tilsyn, skal han med det allerførste begive sig til Fyen, hvor hun opholder sig, overtage hendes Værgemaal og kvittere Friderich Markdanner for det. J. T. 9, 159 b.

— Oprejsningsbrev for Peder Simensen i Nes til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Broder David Simensen, som for 14 Aar siden er blevet dræbt paa Nes Mark, i hvilken Sag det af adskillige Aarsager er blevet forsømt at tage Stævning i rette Tid. J. R. 9, 96 b.

¹ Regina Sigvardsdatter von Rindschat.

² Erik Lykke til Falle-

mose.

7. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Mogens Nielsen, Tolder i Randers, hans Hustru og deres nærmeste Arving faar Livsbrev paa Kronens Mølle Øverste Mølle i Dronningborg Len for Stedsmaal og Landgilde efter Jordebogens Lydelse, saa at den ikke maa bortfæstes fra dem eller bortskiftes fra Kronen. Mogens Nielsen har for nogen Tid siden¹ fæstet Møllen, men den var ganske forfalden paa Dæmning, Bygning og alting, da han fik den, og han har derfor anvendt stor Bekostning paa den. J. R. 9, 96 b.

— Miss. til Chresten Holck. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at lade Silkeborg Bønders Landgilde i Rug og Byg levere til Rasmus Jensen af København som Betaling for, hvad denne har at fordrø hos Kongen. Rasmus Jensen beretter nu, at Skriveren paa Silkeborg har meddelt ham, at han kun kan faa 100 Tdr. Rug og 100 Tdr. Byg, fordi Chresten Holck har faaet Befaling³ til at skaffe en Del Flæsk, som skal betales, til Kongens Hofholdning. Da der ved Lenet falder uvisse Indkomster og andet, hvormed Flæsket noksom kan betales, skal han efter den forrige Befaling uopholdeligt lade Rasmus Jensen faa Bøndernes Landgilde og ikke fratage andet, end den forrige Befaling gaar ud paa, og ordne det saaledes, at Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 9, 159 b.

— Miss. til Tønne Friis om at lade Mats Andersen og Niels Hansen i Ølsted være forskaanet for et Aars Landgilde, da deres Gaard med Hø, Korn og Kvæg er brændt, og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 160.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus om at optage Rasmus Rasmussen af Vitved i Skanderborg Len i Hospitalet. Udt. i J. T. 9, 160.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt [Lensmand paa Haderslevhus] og M. Johan Borkersen [Biskop i Ribe]. Lene Ifversdatter, den forrige Sognepræst i Herbed⁴ Hr. Hanses⁵ Hustru, har berettet, at Hr. Søfren Pedersen Hegelund, nu Sognepræst sammesteds, har indgaaet en Kontrakt med hende, hvor-

¹ 24. Marts 1631.   ² 31. Aug. 1634.   ³ 18. Nov. 1634.   ⁴ Fejlskrift for Skærbæk, Hvidding H.   ⁵ Hans Andersen, jvfr. 27. Juni 1629 og 23. Juni 1630.

efter han skulde give hende en vis aarlig Genant, at levere til Mortensdag efter den af ham og andre underskrevne Kontrakt, men at han nu ikke vil holde denne Kontrakt. Adressaterne skal tilholde Sognepræsten at holde denne Kontrakt, saafremt han ikke vil have, at der skal optænkes andre Midler dertil. J. T. 9, 160.

8. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Læderberederne i København faar Privilegium. Sj. R. 19, 306. (Tr.: KD. III. 145 f.).

— Miss. til Ernst Normand. Peder Mund, Fændrik under Kompagniet i Koldinghus Len, har berettet, at der for hans Bestilling er udlagt ham en Selvejrbondegaard, som han ikke selv kan bebo, som han gerne vilde, og har begæret at faa udlagt en Fæstegaard, som han selv kan bebo. Ernst Normand skal skaffe ham en saadan Fæstegaard, hvor det synes ham bekvemmest og bedst, og igen lade Landgilden af Selvejergaarden blive ydet til Slottet. J. T. 9, 160 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af M. Jehan Borckertsen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i København, til Superintendent i Ribe Stift efter afdøde Dr. Jens Dynesen. [Ensyldende med Stadfæstelsesbrevet for Dr. Jens Dynesen Jersin af 9. Juli 1629]. J. R. 9, 98.

9. Febr. (—). Aab. Brev til menige Adel og Ridderskab, Fogder og Lensmænd i Ribe Stift om at bistaa den til Superintendent i Ribe Stift udnævnte M. Jehan Borckertsen, saafremt han har deres Bistand behov i Embedssager, og haandhæve og beskærme ham. J. R. 9, 98 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at holde strængt over det af afdøde Frants Rantzau forordnede Maal¹ for Vogne og Slæder. Sj. R. 25, 378. (Tr.: CCD. IV. 625 f. KD. V. 162).

— Miss. til Jurgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand i Herrisvad Kloster. Kongen har besluttet, at der herefter skal holdes en Foged paa Rolsdorf², som aarlig

¹ Se Miss. af 13. Febr. 1632.   ² Den meget medtagne Orig. har: Roesdaef, men bagpaa: Roelstrup Gaard. Ment er antagelig Godset Rohlstorf i Holsten, se Miss. af 14. Okt. 1627 til Jørgen Vind og af 29. Dec. 1627 til Ove Høg.

skal gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Gaarden. Han skal forordne en saadan Foged paa Gaarden og, dersom den Person, som en Tidlang har tjent Bernt Geist dér paa Gaarden, vil lade sig bruge og Adressaten finder ham dygtig dertil, synes det Kongen raadeligst, at han bliver dér. Sj. T. 25, 378 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

9. Febr. (Kolding). Miss. til Erik Rosenkrantz [Halmstad], Holger Rosenkrantz til Dem[mestrup, Bornholm], Holger Rosenkrantz til Frølinge [Gulland] og Otto Thott [Baahus] om, at det tillades dem at begive sig til Hr. Hendrik Hvitfeldts Datters¹ Bryllup. Udt. i Sk. T. 6, 109.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt [Landskrone]. Han skal med det allerførste købe 24 Møllesten², 3 Alen i Gennemsnit, og 4 Møllesten, 3¹/₂ Alen i Gennemsnit, og med det første sende dem til Haderslev til Befalingsmanden sammesteds [Jørgen Ahlefeldt]. Sk. T. 6, 109 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Christen³ i Meiborg⁴, Sognepræst til Meiborg og Nies Sogne i Skodborg Herred i Bøvling Len, som har berettet, at han ikke nyder Herligheden af sin Annekspræstegaard, for sig og sine Efterfølgere faar Bevilling paa Herligheden af Annekspræstegaarden. J. R. 9, 98 b.

— Pas for nogle Løsgængere og letsindige Kumpaner, som Mogens Sehested til Holmbgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, har siddende. De gaar omkring til Bekostning for Riget, og han har Dom paa, at de skal sendes til Holmen i København. Naar Mogens Kaas sender disse Løsgængere til København, skal der skaffes hans Fuldmægtig nødtørftige Heste og Vogn samt fri Færge over Færgstederne, saa de kan komme hurtigt afsted. J. R. 9, 97 b.

— Miss. til Christen Holck. Naar Mogens Sehested til Holmgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, henvender sig til ham hermed, skal Adressaten lade ham faa 6 Ege af Silkeborg Skove til Fodtræer og Stolper til Reparation af 2 Huse paa Skivehus Borgegaard. J. T. 9, 160 b.

¹ Lisbet, g.¹³/₄ 1635 i Kbhvn. m. Henrik Thott til Gladsakse. ² Overskriften har kun 24 ialt. ³ Kristen Nielsen, Præst til Møborg og Nees, Skodborg H. ⁴ I Teksten er her foretaget Rettelser overalt i dette Navn, Navneregistret til J. R. har: Meiborg.

9. Febr. (Kolding). Miss. til Tønne Friis. Hr. Søfren Andersen, Sognepræst i Glud Sogn i hans Len [Stjernholm], har berettet, at da hans Fader døde, blev hans Broder Niels Andersen Væрге for hans Søster Lisebet Andersdatter. Broderen døde, og Arv og Gæld blev forsvoret efter ham, og Hr. Søfren Andersens Søkende mente nu, at han efter Loven burde være Søsterens Væрге, medens han begærede at blive forskaanet herfor og faa forordnet en anden dertil i hans Sted. Da han er en gejstlig Mand og derfor ikke kan forestaa noget Værgemaal, befalede Kongen Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at forordne en anden Væрге for nævnte Lisebet Andersdatter uden at vide andet, end at hun havde sit Tilhold i Koldinghus Len. Efter denne Befaling forordnede Ernst Normand til Væрге for hende en Mand i Jelling, ved Navn Søfren, men denne besværer sig over, at han ikke kan forestaa hendes Værgemaal, fordi hun holder til i Stjernholm Len, medens han bor i Koldinghus Len, langvejs derfra, og han paastaar, at der i Aarup i Stjernholms Len bor en Mand, ved Navn Jens Knudsen, som er Fuldsøkende-barn til Lisebet Andersdatter baade paa fædrene og mødrene Side. Han begærer nu, at denne Jens Knudsen maa forordnes til hendes Væрге og han selv forskaanes derfor. Tønne Friis skal forordne denne Jens Knudsen i Aarup til Væрге for Lisebet Andersdatter. J. T. 9, 161.

— Miss. til Peder Gersdorff om snarest at indsende en rigtig underskrevet Jordebog paa Lønborg Bispegaards underliggende Gods til Kancelliet. J. T. 9, 161 b. K.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Kongen agter at forpagte Lønborg Bispegaard, hvormed afdøde Christopher Gersdorff har været forlenet, til Hertvig Sax, skal han med al Flid undersøge Gaardens Løjlighed, hvad der kan saas og avles paa den, og indsende det beskrevet til Kancelliet, for at Rentemestrene paa Kongens Vegne kan vide at rette sig derefter og akkordere med Hertvig Sax om Gaardens Forpagtning. J. T. 9, 161 b. K.¹

— Miss. til Ernst Normand om at lade Hans Pedersen i Gordslef være forskaanet for forrige og dette Aars

---

¹ Tr. i Udt.: P. Fløe og O. Nielsen: Lønborg og Egvad Sogne S. 30.

Landgilde og føre det til Regnskab. Endvidere skal han lade ham være nogenledes forskaanet for Ægt og Arbejde. Udt. i J. T. 9, 162.

9. Febr.¹ (Kolding). Miss. til Hr. Albert Skeel og Bispem i Ribe [Mag. Hans Borkardsen]. Det berettes, at Vindinge Kirketaarn med Tindinger² og Takker i den sidste store Storm er blæst ned og har slaaet ned 5 Fag af Kirken med Bly, Spaaner, Bjælker, Loft, Skamler³ og andet, som fandtes derunder, samt har slaaet en Revne i Kirkens Grundmur. Der vil til Reparationen behøves en Formue, men da Kirken kun har en ringe Indkomst, saa at den ikke kan repareres af sin egen Indkomst, skal Adressaterne paalægge Kirkerne i Koldinghus Len, som har Formue, at yde en vis Hjælp dertil, saa at Kirken snarest kan blive istandsat. J. T. 9, 162. K.

10. Febr. (—). Miss. til Fredrik Urne. Abraham du Quesne har berettet, at Peder Vibe, nu Resident i Sverrig, paa hans Vegne i Sundet har udlovet nogen Told af et Skib, som forrige Sommer kom igennem Sundet og agtede sig til Narven, men at Skibet ikke kom til Narven og at hele Tolden dog blev betalt. Da hans Rejse saaledes blev forandret, saa at han ikke kom til Narven efter sit Forsæt, har han andraget om at faa tilbagegivet, hvad han har ladet betale ud over, hvad han ellers skulde have betalt. Frederik Urne skal nøje undersøge, om nævnte du Quesne har betalt mere end han burde; dersom det befindes saaledes, skal det gives ham tilbage. Sj. T. 25, 378 b.

— Miss. til Sten Bille. Anders Bilde til Dambsboe, Befalingsmand paa Øsel, har for nogen Tid siden⁴, da han var forlenet med Rugaards Len, faaet Befaling til at forhandle med Marn Møllers i Rytsmølle i Skovby⁵ Herred i Rugaards Len om, hvilket aarligt Afslag hun begærede paa Møllenskylden for at holde Møllen vedlige med Møllesten og Jern, naar den først én Gang er blevet repareret. Herpaa har Kongen faaet Anders Bildes Erklæring om, at Marn Møllers og hendes Efterkommere

---

¹ Miss., der er indført blandt Miss. af 9. Febr., er i J. T. dateret 9. Jan., paa Bagsiden af K. 9. Febr. og under Teksten i K.: 11. Jan.
² Tinder.   ³ Bænke.   ⁴ 23. Juni 1634.   ⁵ F. T. har ved en Fejlskrift: Hofbye.

ikke kunde vedligeholde Møllen tilbørligt med Møllesten og Jern for ringere end et Afslag paa 2 Tdr. Landskyld Mel aarlig, hvormed hun ogsaa selv er tilfreds. Kongen tillader, at det forbliver herved, dog at hun sætter Sten Bilde paa Kongens Vegne Vissen og Loven for herefter at ville vedligeholde samme Mølle tilbørligt. Naar hun dør, skal den, som da faar Møllen, være forpligtet til ligeledes at vedligeholde den som forskrevet. F. T. 4, 318.

10. Febr. (Kolding). Miss. til Hening Valkendorf. Da Christopher Basse til Selleberg har begæret 4 Gaarde i Kortenge¹ i Kolstrup Sogn i Bjærgø Herred i Odensegaard Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Nesbyehofvid Broubye i Brobye Sogn i Odense Herred i samme Len, skal han snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 317 b.

— Miss. til Christen Holck og Tønne Friis. Da Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, har begæret 6 Gaarde og 2 Bol, deraf 1 jordegent, i Tuorning By, 4 Gaarde, deraf 1 jordegent, 1 kaldet Gredskouf² og 1 kaldet Oustrup, samt 3 Bol, deraf 1 jordegent, i Nørre Knudstrup By, alt i Tuorning Sogn³ i Lysgaard Herred i Silkeborg Len til Mageskifte for 2 Gaarde, kaldet Rafnsvad, i Ikast Sogn i Hammerum Herred, 1 Gaard, kaldet Fastergaard, og 1 Bol, kaldet Fygballe, i Faster Sogn i Bølling Herred, 1 Gaard i Fuorsom By i Egvad Sogn i Nørre Herred, ydermere 2 Halvgaarde og 3 Boliger sammesteds, samt endelig ydermere 1 Gaard sammesteds, skal de med det allerførste besigte begge Parterers Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 162.

— Aab. Brev, hvorved Hendrik Lange til Rygaard faar Bevilling til at sælge saa meget af sin Hustru Anne von Ahlefeldts Gods, at han kan betale hendes Gæld, dog at det sker med Johan Friis til Øritslofs Raad og Samtykke. Hendrik Lange har berettet, at hans Hustru har optaget Penge til Istandsettelse af Gaarden, som ellers fluks var forfalden, endvidere til

---

¹ Kertinge, Kølstrup S., Bjærgø H., Fyen.   ² Graaskov, N. Knudstrup By, Torning S., Lysgaard H.   ³ J. T. har: Tuorning Len.

Betaling af Rostjeneste og til Udflining til hendes Bryllup, og da han selv ellers aldeles ingen Midler har, har han andraget om at maatte sælge noget af hendes Gods, for at Gælden ikke skal vokse saaledes til, at den bliver dem for mægtig. J. R. 9, 99.

11. Febr. (Kolding). Miss. til Dr. Hans Reisner om med første Lejlighed at ordinere M. Johan Borekartsen til Bisp i Ribe Stift. Udt. i Sj. T. 25, 379.

— Oprejsningsbrev for Tønne Friis til Hesselagger, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa en Mand, ved Navn Peder Christensen. En Person, ved Navn Peder Christensen, som tjente i Lund i Nim Herred i hans Len, havde den 23. November sidstforleden slaaget ovennævnte Peder Christensen, som da tjente i Thorsted i Hatting Herred, dog døde han ikke straks deraf, men levede 12 Dage derefter. Da han var død, blev der opkrævet Sandemænd, men der skete nogen Forsømmelse i Processen. J. R. 9, 99.

— Miss. til Christen Thommesen. Sognemændene i Fogelslef¹ Sogn i hans Len [Kalø] har klaget over, at han har frafæstet dem Kronens og Kirkens Part af Korntienden af samme Sogn og givet dem til en udenfor Sognet boende Bondemand, og har begæret selv at faa samme Tiender for Fæste og Afgift. Adressaten skal forlange det til nævnte Bonde udstedte Fæstebrev tilbage og fæste Tienderne til Sognemændene. J. T. 9, 163. K.

12. Febr. (—). Miss. til Tygge Brahe. Da han og de andre Arvinger efter afdøde Eske Bilde paa Regnskabet for Mariager Klosters Len, hvormed denne har været forlenet i nogen Tid, er blevet 17,922 Rdlr. in specie 1¹/₂ Ort 4 Sk. skyldig, skal han rette sig efter at betale denne Sum Penge uden videre Udsættelse førstkommende 1. Maj paa Rentekammeret, da Kongen har bestemt, at de skal bruges til Betaling af, hvad de fremmede forrige Sommer har fortæret i Købstæderne. Sj. T. 25, 379.

---

¹ Fuglslev. Sønder H. Dyrs.

12. Febr. (Kolding). Miss. til Rentemestrene, hvorved ovenstaaende Brev til Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, kommuniseres dem. De skal af ovennævnte Beløb betale Fortæringen, saavidt Pengene kan strække til, og nøje paase, at der i Regnskaberne ikke findes nogen utilbørlig Opskrivning. Sj. T. 25, 379. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Ernst Normand om at forskaane Jens Søfrensen i Egholt for et Aars Landgilde, da han ved Ildebrand er geraadet i Armod, saafremt der ikke tilforn er bevilget ham nogen Forskaansel. J. T. 9, 163.

— Miss. til Morten Pax og Jacob Krabbe om at taksere Bygningen paa Lønsgaard, som det er forsvarligt, og give det beskrevet. Udt. i J. T. 9, 163.

13. Febr. (—). Mageskifte mellem Jelling Syssels Provsti og Kronen. J. R. 9, 99 b. (Se Kr. Sk.).

— Skøde fra Jehan Brockenhuus til Leerbeck til Kongen paa Gods i Haderslevhus Len. J. R. 9, 100. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Gælds brev til Jehan Brockenhuus til Leerbeck for 500 Rd. in specie, at betale af Rentemestrene, straks naar Jehan Brockenhuus gør Anfordring derom. J. R. 9, 101.

14. Febr. (—). Miss. til Rentemestrene. Gunde Lange til Bredning, Befalingsmand paa Ørum Slot, har berettet, at hans Skriver paa Ørum Slot for nogen Tid siden er kuldsejlet og druknet mellem Aarhus og Kalundborg med Regnskab og alt, hvad han havde med sig. Gunde Lange, som har lidt stor Skade derved, har andraget om, at hans Regnskab af nævnte Len med Afgiften deraf for Aaret 1633 til 1634 maa henstaa uden Rente indtil 1. Maj 1635, hvilket Kongen har bevilget. Sj. T. 25, 379 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hans Markdanner om at modtage Kisten Keyesdatter i Tugthuset. Udt. i Sj. T. 25, 379 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott [Ottesen] og Hr. Christoffer Ulfeldt [Kommissarier i Skaane]. Da det berettes, at de 3 Aars Kontribution, som Kronens og Adelens Bønder i Skaane har lovet at betale, ikke er tilstrækkelig til Reparation af Fæstningerne, som endnu findes noget brøstfældige, skal Adressaterne

forhandle med Adelen dér i Landet om at bevilge, at deres Bønder maa kontribuere endnu i 3 Aar, for at Fæstningerne kan komme i deres rette Tilstand. Da den forrige Kontribution paa 3 Aar fra Bønderne i Skaane endnu ikke er fremkommet helt, skal Adressaterne tilskrive Lensmændene dér i Landet, at de hver i sit Len hos Kronens Tjenere og Kanniketjenerne skal oppebære, hvad de resterer med, og at de hver i sit Len tilskriver Adelen om selv at oppebære Restancerne hos dens Bønder og levere det til Lensmændene; disse skal siden fremsende Pengene til Kommissarierne eller deres Skrivere, saa at de kan anvendes til Fæstningernes Fornødenhed indtil anden Bestemmelse. Sk. T. 6, 109 b.

14. Febr. (Kolding). Miss. til Kommissarierne i Skaane Hr. Tage Thott Ottesen, Hr. Christoffer Ulfeldt og Hr. Hendrik Hvitfeldt. De skal herefter revidere de Røgnskaber, som Guvernørerne dér i Landet aflægger for, hvad de har ladet oppebære af den til Fæstningernes Reparation bevilgede Kontribution, og hvortil det er anvendt paa Fæstningerne, og ligeledes skal de selv aarlig revidere deres Skrivers Røgnskaber for den af dem oppebaarne Kommissarietold. Sk. T. 6, 110.

— Oprejsningsbrev for Christen Pedersen Huolvad, Borger i Ribe, der har haft nogle vidtløftige Trætter med Mogens Grafve, Raadmand sammesteds, om nogle Øksne, hvorfor Mogens Grafve har forfulgt ham ved Retten og fordelt¹ ham, men siden har han paa Godtfolks Forbøn tilgivet ham. J. R. 9, 101.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Vesteni til Strandet faar Bevilling til at være sin egen Væрге og være raadig over sit eget Gods, dog saaledes at dersom hun agter at sælge Gods, da skal det ske med Otthe Kaas til Nanderups Raad og Samtykke. Han skal paase, at de Penge, som hun faar derfor, bliver udsat hos sikre Folk paa Rente eller at der bliver købt andet Gods, som er hende mere belejligt, for dem. Endvidere skal Otthe Kaas paase, at Kapitalen, som hun har paa Rente, ikke bliver rørt, men Renterne af den og det, som hun herefter

¹ Faaet ham dømt.

sætter paa Rente, skal følge hende efter hendes egen Vilje. J. R. 9, 101 b,

14. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Kaas Emmicksdatter faar Bevilling til at være sin egen Værge og selv oppebære Landgilde, Stedsmaal og anden Oppebørsel af sit Jordegods; dog skal hendes rette Værge nøje paase, at det ikke anvendes til Unytte, og forsvare hendes Gods, dersom der kommer nogen Trætte paa. Hun maa ikke sælge noget af sit Gods, uden at det sker med hendes Værges Raad, Vilje og Samtykke. J. R. 9, 102.

— Lignende aab. Breve, hvorved Jomfru Anne Gjõe og Jomfru Sibylle Gjõe faar Bevilling til at være deres egne Værger. Udt. i J. R. 9, 102 b.

— Miss. til Ernst Normand. Peder Mund, Fændrik i Koldinghus Len, har berettet, at der til hans Bestilling er udlagt ham en Selvejergaard i Piedsted By og Sogn i Holmans Herred dér i Lenet, som bebos af Mickel Pedersen Videsen og som aarlig skylder $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Ørte Rug, 2 Skpr. Byg, $\frac{1}{2}$ Ørte Malt, 2 Ørte Havre, 2 Traver Rug, 1 Læs Hø, 20 Læs Ved, 2 Tdr. Kul, 1 Brændsvin, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Skpr. Havre, 5 Høns, 20 Æg, 4 Sk. Leding, 2 Mark Haar, 2 Mark Garn, 16 Sommer- og Vinterheste, for hvilke der gives 1 Dlr., 16 Skpr. Havre, 3 Jægerheste, for hvilke der gives 21 Sk. 1 Alb., men at han ikke kan bo paa Gaarden, fordi det er en Selvejergaard, hvorfor han har begæret i Stedet for den at faa en Fæstegaard, paa hvilken han selv kan bo. Adressaten har faaet Kongens Befaling¹ til at skaffe ham en Fæstegaard, hvor det synes belejligst, og har derefter erklæret, at der i Vilstrup Sogn i Brusik Herred er en Gaard, kaldet Landerupgaard, som Hans Pedersen bebor og som aarlig skylder $1\frac{1}{2}$ Ørte Rug, $1\frac{1}{2}$ Ørte Byg, $1\frac{1}{2}$ Ørte Havre, 1 Fjerd. Smør, 1 Brændsvin, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns og 2 Mark 10 Sk. 2 Alb. Penge. Denne Gaard synes Ernst Normand bedst kunde forundes Peder Mund, som ogsaa kan nøjes med den. Han skal skaffe Peder Mund denne Gaard, tilbagegive Hans Pedersen sit Fæste, oppebære

¹ 8. Febr. 1635.

Skylden af Selvejergaarden efter Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 9, 163. K.

14. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da Otte Kaas til Nandrup har begæret 10 Gaarde i Flade By og 1 Bol i Nandrup i Flade Sogn, 1 Gaard Nør i Bierbye By og Sogn, alle i Nørre Herred i Mors i Halds Len i Jylland, til Mageskifte for 3 Gaarde og 2 Bol i Guldager By og 1 Gaard i Frøkie i Guldager Sogn, 3 Gaarde og 1 Bol i Seelborg By i Hastrup¹ Sogn, alt i Skads Herred i Varsyssel, 1 Gaard i Bierbye By og Sogn, 1 Gaard og 1 Halvgaard i Erslef By og Sogn, alle i Nørre Herred i Mors, 1 Gaard i Ørring By og Sogn og 1 Gaard i Nees i Karbye Sogn i Sønder Herred, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 163 b.

— Miss. til Chresten Holck. Da Jørgen Høg til Hammergaard har begæret 1 Gaard og 1 Kirkegaard i Nortvig By i Nørsnee Sogn i Vrads Herred i Silkeborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Store Torlund By i Eystrup Sogn i samme Herred og Len, skal han undersøge dette Gods Lejlighed og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 164 b.

— Miss. til Hr. Albert Skeel. Kronens Bønder i Gunderup i Skads Herred i Riberhus Len har berettet, at deres Gaarde er saa højt skyldsatsat, at dersom de længere skal yde saa stor en Udgift, maa det befrygtes, at de alle skal blive slet forarmede og Gaardene øde. For at de kan blive ved Magt har Kongen bevilget, at der i den aarlige Landgilde for hver Gaard i Gunderup maa afkortes 1 Skovsvin og 1 Fodernød, da det af deres Stokkenævn er at eragte, at Gaardene er for højt skyldsatsat. Adressaten skal lade dette forandre saaledes i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 9, 164 b. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aalborg om at optage M. Christen N., som er født i Thisted og har været Skolemester dér, i Hospitalet. Han er slet afsindig og har

¹ Sælborg, Hostrup S.

været holdt i Jern og Baand. De skal lade ham traktere noget bedre end de andre efter hans Vilkaar, dog kun saavidt Hospitalet kan taale det. J. T. 9, 164 b.

15. Febr. (Kolding). Aab. Brev om, at Hans Søfrensen, Borger i Aalborg, har berettet, at en Borger i Hamborg, ved Navn Vexelbefver, i Aaret 1626 uden hans Vidende og Vilje eller Tilladelse har understaaet sig at optage nogle af Hans Søfrensens Penge, som blev tilstillet ham paa en Veksel fra Tønis Heit i Embden, 926 Rdlr. in specie, hvorefter han har henvist Hans Søfrensen til at tage disse Penge igen hos nogle af Vexelbefvers Kreditorer i Aalborg paa hans Vegne. Hans Søfrensen har anmodet Vexelbefvers Kreditorer om nævnte Sum Penge og har faaet en Del af dem, men da han ikke kan faa den fulde Sum hos Kreditorerne, og da Vexelbefver ikke vil betale ham Resten, har han andraget om Kongens Arrest paa nævnte Vexelbefvers Gods og Tilgodehavende her i Danmark, indtil det, som rettelig tilkommer ham, bliver betalt. Han vil med Vexelbefvers egen Haand bevise, hvad denne har faaet. Kongen bevilger, at Hans Søfrensen maa arrestere, hvad der af Gods og Tilgodehavende tilkommer Vexelbefver her i Danmark, og siden ved Retten fordrer, hvad han lovlig har at kræve hos Vexelbefver. Men dersom Hans Søfrensen uden lovlig Aarsag lader Vexelbefvers Gods og Tilgodehavende arrestere, skal han være forpligtet til at staa Vexelbefver til Rette for al Skade, som denne maatte lide som Følge af Arresten. J. R. 9, 102 b.

— Miss. til Christopher Gjõe. Jørgen Høg til Hammergaard har berettet, at Adressaten endnu ikke har leveret fra sig Værgemaal for Fru Margrette Gjõe, Jørgen Høgs Hustru og Adressatens Søster, og har begæret Kongens Befaling til ham om snarest og inden førstkommende St. Hans Dag at levere dette Værgemaal til Jørgen Høg. Det befales Adressaten alvorligt snarest og senest inden førstkommende St. Hansdag at begive sig herved til Danmark og i gode Mænds Nærværelse overlevere Værgemaal til Jørgen Høg. J. T. 9, 165.

16. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades Hendrik Lange til Rygaard og de andre Arvinger at sætte efter hans Hustrus Søster Margrette von Ahlefeldt, som har forset sig med Lejermaal med en Ægtemand og er rømt af Landet, og, dersom de faar

hende, anholde hende efter Loven og tage hendes Gods til sig. Men efter hendes Død skal det gaa til hendes rette Arvinger. J. R. 9, 103.

16. Febr. (Kolding). Miss. til Hospitalsforstanderne i Kolding om at optage Ifver Pedersen, barnefødt dér, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 165.

— Miss. til Niels Trolle om i Skovene i Københavns Len at lade hugge det fornødne Ved til Bryggerset og Provianthuset i København. Udt. i Sj. T. 25, 379 b.

— Miss. til Jost, Niels og Christopher Friis om med det første at gøre Regnskab for Værgemaalet for Jomfru Anne Vesteni til Strandet, som deres afdøde Fader Jørgen Friis en Tid lang har forestaaet, og overlevere Værgemaalet til Hr. Jørgen Urne til Alslef, Befalingsmand i Vestervig Kloster. J. T. 9, 165.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om at modtage ovennævnte Værgemaal for Jomfru Anne Vesteni og lade hende selv forestaa det. J. T. 9, 165 b.

— Miss. til Otte Kaas. Kongen har bevilget, at Jomfru Anne Vesteni til Strandet herefter maa være sin egen Værge, men dersom hun vil sælge noget af sit Gods, skal det ske med hans Raadføring og Samtykke. Ligeledes skal han paase, at de Penge, som hun faar derfor, bliver sat paa Rente hos sikre Folk eller at der i Stedet købes andet belejliger Gods til hendes Fremtarv. Endvidere skal han have i god Agt, at den Kapital, som hun allerede har paa Rente, ikke bliver rørt, men at Renten heraf saavel som Renten af det, som hun herefter sætter paa Rente, er hende følgagtig efter hendes Vilje. J. T. 9, 165 b.

17. Febr. (—). Miss. til Rentemestrene. Da det berettes, at Portneren i Lønporten ud til Kongens Lysthave Rosenborg er død, skal de forordne denne Nickel Vidtsskel¹ til Portner i hans Sted ved samme Lønport. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Udt. i Sj. T. 25, 379 b.

— Miss. til samme. Det berettes af Renteriet, at Arvingerne efter Anders Mickelsen, forrige Byfoged i København, staar i

---

¹ Orig. har bagpaa: Mickel Widtzschield, Sj. T. har: Nickel Witz.

Restance af hans sidste endnu ukvitterede Regnskab med 240 Rdlr., og at Borgemester Jørgen Danielsen og hans Medkonsorter resterer med deres Afgift for Akcisen af Rostocker Øl fra Mikkelsdag 1620 til 1. Marts 1621, endvidere at Borgemestre og Raad endnu ikke har faaet Kvittans paa de paabudte Pengeskatter siden 1627, nemlig Pengeskatterne til 1. Jan., Paaske, 1. Juli og Jul 1628, Paaske og Mortensdag 1629, Mortensdag 1630 og Mortensdag 1631, Kontributionen til Fæstningen i Fyrstendømmet Holsten til Jul 1631, Pengeskatter til Mortensdag 1632 og 1633, samt med Mandtalsregistre for nævnte og andre Kontributioner, som er oppebaaret af Borgerne og Tjenestedrengene og igen udgivet, fremdeles at Borgemestre og Raad resterer med deres aarlige Byskat til Mortensdag 1633, med deres Afgift af Sierslefm¹ til Mortensdag 1633, fremdeles med 28,000 Mursten og 34 Læster Kalk, som Borgemestre og Raad har laant af Kongen og som Peder Pedersen, Byens Kæmner, har modtaget og opsat ved Vesterport, endvidere med 10,800 Mursten og 7 Læster 2 Tdr. Kalk, som Borgemester Jacob Mickelsen har faaet til Laans af Kongen i Tiden fra 5. April 1623 til 19. Okt. 1625 og som igen skal betales, endvidere med 33,000 Mursten, som Borgemester Jørgen Danielsen har faaet til Laans af Jørgen Berntsen til det islandske Kompagnis Brug og som igen skal betales, fremdeles resterer Borgemester Jacob Mickelsen med at svare til Antegnelserne „af for vor Slot København“ for Tiden fra Nytaarsdag 1623 til Aarsdagen 1624, hvoriblandt er antegnet 8763 Speciedlr., som er beregnet i Udgiften, hver Daler beregnet til 102 Sk., hvor der er regnet 6 Sk. for meget paa hver Daler til Skade for Kongen, hvilket i Penge beløber sig til 546¹/₂ Rdlr. 18 Sk. Rentemestrene skal tilholde ovennævnte alvorligt uden videre Udsættelse at klare ovennævnte Restancer til førstkommende 1. Maj og betale, hvad de skylder. Saafremt de ikke 8 Dage efter 1. Maj tilstiller Rentemestrene rigtige Kvittanser derpaa, skal disse tiltale dem ved Retten, da Kongen ikke vil have deres Restancer staaende længere, men have dem endelig klareret til nævnte Tid. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

---

¹ Serritslev Mark.

17. Febr. (Kolding)¹. Miss. til Hr. Hans Lindenov til Hundtslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot. Renteriet har berettet, at Borgemestre og Raad i Kalundborg resterer med Skatten, som forfaldt til 1. Jan. 1628, hvorpaa der paa Regnskab er leveret 29 Rdlr. 24 Sk., og at Regnskaberne for de paabudte Pengeskatter til Mortensdag 1629, 1630, 1631 og 1632 ikke er revideret og Kvittanserne derfor ikke forlangt, hvilket heller ikke er sket for den udlovede Kontribution til den holstenske Befæstning 1631. Adressaten skal tilholde dem endelig og uden videre Forhaling at betale deres Restancer til førstkommende 1. Maj. Saafremt de ikke 8 Dage efter 1. Maj har tilstillet ham rigtige Kvittanser, skal han tiltale dem ved Retten og tage Dom over dem, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Lignende Miss. til Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, om, at Borgemestre og Raad i Odense resterer med at fordrø Kvittans af Rentekammeret for Pengeskatterne til Mortensdag 1629, 1630, 1631 og 1632, med 2 Aars aarlige Byskatter til Mortensdag 1632 og 1633. Endvidere resterer Tolderen og Akcisemesteren i Bøgense med et Aars Regnskab fra 1. Maj 1625 til 1626 og Borgemestre og Raad sammesteds med Kvittansen for Pengeskatten til Mortensdag 1632 og med deres aarlige Byskat til Mortensdag 1633. Han skal tilholde dem at betale til førstkommende 1. Maj. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Rentemestrene om at lade Participanterne i det ostindiske Kompagni faa, hvad der er nødvendigt til Udrustningen af den ostindiske Jagt, af Proviant, Vin og anden indkøbt Provision, som Kongen har ladet samle til St. Annas

---

¹ S. D. er et lign. Miss. udstedt til Ventsel Rotkirk, Lensmand over Korsør og Antvorskov Len, hvorefter Slagelse resterer med Kvittans for Pengeskatterne til Mortensdag 1629, 1630 og 1632, Skelskør med Kvittans for de samme Terminer og med Byskatten til Mortensdag 1633, Korsør med Pengeskatterne til Mortensdag 1629, 1630, 1631 og 1632, Tolderen sammesteds med Regnskabet for Aaret 1. Maj 1633 til 1634, Hans Graa, forrige Tolder, med Tolden af Slagtekvæg fra 1. Maj 1629 og til dens Afskaffelse. (Tr. (dog uden Opgivelse af Adressaten): P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schielschiör S. 455 f.).

Udrustning, mod Kompagniets nøjagtige Revers om igen at ville erstatte det inden førstkommende Mikkelsdag. Sj. T. 25, 380. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

17. Febr. (Kolding). Miss. til menige Participanter i det ostindiske Kompagni. Da Kongen har anset det for godt, at der nu straks skal udrustes en Jagt til Ostindien til Handlens Fortsættelse, skal de raadslaa derom, selv skaffe sig en Jagt og lade den forhude og udruste. Af Proviant, Vin og deslige vil Kongen forunde dem saa meget, som de behøver til Udrustningen, til Laans, dog at det leveres tilbage i lige saa gode Varer inden Mikkelsdag. Af den fornødne Kapital, saavel til Købet af Jagten som til dens Forhudning og Udrustning, vil Kongen betale sin Andel. De maa selv udnævne dem, der skal forestaa Udrustningen. Sj. T. 25, 380.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Bernt Fallenkamp, Sognepræst til Piedsted Sogn i Koldinghus Len, efter sin Begæring faar Bevilling til i Stedet for Afgiften af Piedsted Tiende, som han har i Fæste, at give 2 Sletldr. for hver Td. Rug og Byg og 3 Sletmark for hver Td. Havre, som han aarlig skal give i Afgift af nævnte Tiende. J. R. 9, 103 b.

— Miss. til Henrik Bilde og Jacob Ulfeldt Mogensen. De skal med det første begive sig til Haretskier og taksere Bygningen og Skovene dér, registrere de Breve, som findes dér paa Gaarden, hensætte dem i god Forvaring og tilstille dem, hvem de vedkommer, en Genpart af Registreringen. J. T. 9, 166.

— Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt. M. Christen Nielsen Friis, Lektor i Ribe og Sognepræst i Vester Vedsted, har berettet, at han har lidt stor Skade ved den sidste Storm og Vandflod, at Præstegaardens Huse for en stor Del er aldeles bortskyllet og henslagen og for en Del er overskyllet, krystet og ødelagt, og har begæret noget Bygningstømmer til Præstegaardens Genopbyggelse. Adressaten skal lade ham faa noget Egetømmer af de nærmestliggende Skove i Lenet [Flensborghus] og noget Fyrretømmer til Gaardens Genopbyggelse og føre det til Regnskab. J. T. 9, 166.

— Miss. til Morten Pax om at give Møde, naar der skal foretages Skifte efter afdøde Friderich Munk, paatage sig

Værgemaalet for hans Døtre, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til deres rette Værge. J. T. 9, 166 b.

17. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Oluf Parsberg. Han har berettet, at Christen Ibsen har sat en Barselkvinde i Fængsel, kun fordi hun ikke har villet udlægge en Mand efter hans Mening, saa at hun har maattet føde sit Barn i Fængslet, hvorefter han har ladet hende sidde endnu 3 Dage i Fængslet. Saafremt Barnet er død deraf, skal Adressaten lade ham anholde, tiltale og straffe tilbørligt, da Kongen ikke vil have sit udstedte Brev¹ forstaaet om denne eller deslige uhyrlige Misgerninger, men kun til lovlig Ordeling af den tvistige Regnskabs-sag, dog at han ikke forinden rømmer eller afhænder sit Gods. Saafremt Barnet ikke er død, skal Adressaten dog tiltale Christen Ibsen for denne grove Umildheds Skyld og lade ham staa til Rette derfor. J. T. 9, 166 b.

— Miss. til Dr. Morten Madsen om straks at begive sig til Kolding, hvor han skal erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 9, 167. K.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Da Christopher Pax til Stensballe har begæret 1 Gaard i Brygsted i Sønd² Sogn og 1 Halvgaard i Haldrup By i Stensballe Birk, begge i Vor Herred i Skanderborg Len, til Mageskifte for 1 Gaard, der ligger i Kongens Vildtbane, i Saabye og 1 Gaard i Tvengstrup, begge i samme Herred og Len, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, skal Adressaten med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 167.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand over Trondhjems Len, har begæret nogle smaa Stykker Jord, kaldet Ulsjord, som ligger under Dronningborg Len og tilhører Hr. Bertel³ paa Samsø og hans Søkende, til Mageskifte mod Udlæg i 1 Gaard i Nørberg i Dronning-

---

¹ Miss. af 5. Febr. 1635 om Løsladelse af Kristen Ibsen.   ² Bringsted, Søvind S., Vor H.   ³ Formentlig Bertel Jensen, Sognepræst til Tranøbjærg, Samsø.

borg Len, skal Otte Marsvin snarest indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt nævnte Jord for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Kongen har af Besigtelsen¹ set, at den Gaard i Skiød By og Sogn, som Rasmus Pedersen bebor, efter Jordebogen i Landgilde skal give 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg og $\frac{1}{2}$ Otting Smør, som aarlig er ført til Afkortning i Lensregnskabet, udover det, som Bonden, der bor paa Gaarden, giver, idet han ved sin højeste Ed bekender, at han har beboet Gaarden i 11 Aar og at han aarlig ikke giver mere i Landgilde end 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, $\frac{1}{2}$ Otting Smør, $\frac{1}{2}$ Svin, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns, og at en anden Gaard i nævnte Skiød By og Sogn, som bebos af Jens Lauritsen, som det ligeledes ses af Besigtelsen, efter Dronningborg Jordebog skal give $\frac{1}{2}$ Td. Byg, 1 Otting Smør og 1 Mark Svinepenge, der ligeledes er ført til Afkortning i Jordebogen, udover det, som aarlig ydes af den, idet der aarlig kun gives 1 Td. Byg og 1 Otting Smør af den. Otte Marsvin skal snarest erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed og hvorfor det er sket. Endvidere har Hr. Oluf Parsberg begæret 1 Gaard, kaldet Aldrup, i Hovlbjærg Herred i Dronningborg Len til Mageskifte for en i Kongens Vildtbane liggende Gaard, kaldet Ris, i Vor Herred straks ved Skanderborg og, dersom Gaarden i Aldrup beløber sig til mere end den anden, for yderligere Udlæg i hans Jordegods i Nørberg i Dronningborg Len. Otte Marsvin skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 167 b. K.

17. Febr. (Kolding). Miss.² til Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Embedsmand paa Riberhus, og M. Johan Borckertsen, Superintendent over Ribe Stift. Følgende Præster i Ribe Stift: Hr. Jørgen Christensen af Risbye³, Hr. Thomes Christensen i Hvidding, Hr. Laurets⁴ i Farup, Hr. Claus⁵ i Sneum, Hr. Peder⁶

¹ Jvfr. Miss. af 23. April 1632. ² Miss. er i K. og Orig. stilet til begge disse Adressater. I J. T. er Stiftslensmandens Navn slettet som Adressat. Det har, som Orig viser, været stilet til dem begge ligesom Miss. til de øvrige Stiftsøvrigheder. Desuden har Albrekt Skeel modtaget et særligt med Tilføjelsen om Uddelingen af Pengene. ³ Reisby, Hvidding H. ⁴ Lavrids Hansen Weibøl. ⁵ Klavs Lavridsen Barfod. ⁶ Peder Mathiesen Pors.

i Vilslef og Hr. Peder i Medlden¹ har berettet, at de ved den sidste Vandflod har lidt stor Skade, saa at en Del af dem har mistet baade Huse, Boskab, Kvæg og andet, som de har haft, og en Del af dem kun har en ringe Ting igen i Behold, hvorfor de har begæret, at Præsterne i Stifterne i Jylland maa komme dem noget til Hjælp, for at de kan komme paa Fode igen. Adressaterne skal paalægge Præsterne i Ribe Stift at komme de skadelidte Præster til Hjælp og give $\frac{1}{2}$ Rdlr. eller mere eller mindre efter enhvers Formue, saa at de skadelidte Præster af dette Stift kan faa 100 Rdlr. in specie og komme paa Fode igen. Pengene skal sendes til Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Riberhus Slot, som skal uddele dem til ovennævnte Præster. J. T. 9, 168. K². Orig. i Landsark. i Viborg.

17. Febr. (Kolding). Lignende Miss. til Hr. Albret Skeel, [dog med følgende Ændring af Slutningen:] Naar Pengene tilsendes ham, skal han uddele dem til de nævnte Præster, eftersom hver af dem har lidt Skade til. J. T. 9, 168 b. K.

— Lignende Miss. til Laurets Lindenov til Orregaard, Befalingsmand paa Havreballegaard, og Dr. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, om Hjælp fra Aarhus Stift. Udt. i J. T. 9, 169 og i K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Lignende Miss. til Fru Birgette Lindenov, Enke efter Otte Skeel til Hammelmose [Lensmand over Aalborg Len] og M. Christen Hansen, Superintendent over Vendelbo Stift, om Hjælp fra Vendelbo Stift. Udt. i J. T. 9, 169 og i K. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Lignende Miss. til Lensmanden [Knud Gyldenstjerne, Halds Len] og Bispen [Dr. Hans Vandal] i Viborg Stift om Hjælp fra Viborg Stift. Udt. i J. T. 9, 169 og i K.

18. Febr.³ (—). Miss. til alle Lensmændene⁴ i Danmark og Norge. Der tilsendes dem hoslagt den trykte Forordning⁵ om Kronens Indkomst, Afgifter og Regnskaber, som

---

¹ Peder Pedersen Hjortlund, Sognepræst til Mjolden, Lø H. ² Tr.: Dsk. KL. III. 245 f. ³ Sj. T. har Datoen: 18. Jan., men alle de bevarede Orig. 18. Febr. ⁴ De opregnes alle med deres Len. ⁵ Af 23. Jan. 1635.

Kongen har været forarsaget igen at lade udgaa, enhver til Advarsel for Skade. De skal rette sig efter den og tilholde de under dem staaende Toldere, Byfogder og andre at rette sig derefter. Sj. T. 25, 376 (med Datum: 18. Jan.). Orig. (til Jørgen Vind som Befalingsmand i Herrisvad Kloster) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene, (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

18. Febr. (Kolding). Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København. Da der behøves en Professor Theologiæ locorum communium i Universitetet, eragter Kongen, at M. Hans Resenius, Professor sammesteds, kan bruges dertil. Og da M. Niels Poufvelsen¹, Sognepræst i Aalborg, er vel begavet paa Prædikestolen, ønsker Kongen, at han skal høres til Vor Frue Kald i København, om han lovlig kan kaldes dertil og befindes egnet til at forestaa Menigheden. — Efterskrift: Ligeledes skal de meddele M. Peder Vinstrup, at Kongen vil bruge ham til sin Hofprædikant. Sj. T. 25, 380. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 180².

— Miss. til Erik Ottesen, Admiral paa Bremerholm, om at tilbagegive Hendrik Madtsen, forrige Skibsskriver, de Breve, som denne har fremlagt i Retten, angaaende den Trætte, som han har med én, som han har fundet i Seng hos sin Kone. Erik Ottesen skal ogsaa ellers i lovlige Maader hjælpe ham til hans Ret. Udt. i Sj. T. 25, 380 b.

— Miss. til Rentemestrene om, at de Penge, som Borgemestre og Raad i København skylder Kongen, maa afkortes i det Laan, som de tidligere har ydet Kongen. Sj. T. 25, 381. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 162).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da der er opstaaet nogen Trætte mellem det islandske Kompagnis Participanter og Forvaltere om Kompagniets Administration og Regnskaber, skal de blandt efterskrevne Borgere, nemlig Peder Pedersen, Raadmand, Hans Tregaard, Johan Bram, Christoffer Trøner, Hans Haumand, Florents Reinholt, Bartholo-

¹ Sj. T. har kun: M. Niels. Ment er Mag. Niels Povlsen Schandorph.

² Tr.: D. Mag. 5. R. I. 342.

mæus Hagensen og Marcus Rhadebandt, udtage en Del, som skal revidere ovennævnte Regnskaber, dømme Parterne imellem og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 25, 380 b.

18. Febr. (Kolding). Miss. til Niels Trolle om at lade Jørgen Danielsen, Borgemester i København, paa det islandske Kompagnis Vegne for Betaling faa en Bøg til Aarer. Udt. i Sj. T. 25, 381. (Tr.: KD. V. 162).

— Miss. til samme om at forordne Niels Pofvelsen til Portner ved Højbro. Udt. i Sj. T. 25, 381. (Tr.: KD. V. 163).

—¹ Miss. til Hr. Claus Daa og Dr. Hans Reisner om, at Kirkerne i Sjællands Stift skal give 2000 Speciedlr. til Opførelse af en Kirke paa Christianshavn. Sj. T. 25, 382. (Tr.: KD. V. 163).

— Miss. til Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel og Hr. Mogens Kaas. Hvad Hermand von Biering har ansøgt om vedrørende Knud Ottesen², Borger i Odense, kan de se af medfølgende Indlæg. Saafremt saadant Stykke skulde have Gænge og lides, hvor Justitien kan administreres, vilde det føre til vide Udsigter, eftersom der har været tilkaldt to Mænd til at overvære den³ og disse nu fragaar saadant, saa at det nok kan ses, at det har været overlagt Værk. Adressaterne skal kalde Parterne for sig, saa at den, der vitterlig er forurettet, i nogen Maade kan hjælpes til Rette. Da det endvidere berettes, at Hospitalet i Odense er forurettet af Hans Nielsen, Borgemester sammesteds, skal de tage denne Sag for sig, undersøge den til Bunds og indsende Erklæring om den. Kongen har befalet Superintendenten og Hospitalsforstanderne i Odense at møde for dem og meddele dem, hvad de ved om Sagen. F. T. 4, 318 b.

— Miss. til Superintendenten [Dr. Hans Mikkelsen] og Hospitalsforstanderne i Odense. Da det berettes, at Hospitalet i Odense er forurettet af Hans Nielsen, Borgemester sammesteds, skal de give Møde for de i den Anledning forordnede Kommissarier, naar de anmodes derom, og give dem nøjagtig Underretning om Sagen. F. T. 4, 319.

¹ Indført mellem 27. og 28. Febr. 1634.

² Jvfr. 16. Juli og 3. Okt. 1634. ³ Næmlig: Vurderingen af det i Sagen tilbudte Guld og Sølv.

18. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Peder Pofvelsen i Farup¹, Delefoged i Anst Herred, som ikke har nogen Frihed for sin Bestilling og derfor har andraget om at fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde af den Gaard, som han bebor, ligesom hans Formænd har været før ham, faar Bevilling til at nyde nævnte Gaard kvit og fri for Ægt og Arbejde, saa længe han er i samme Bestilling. J. R. 9, 103 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne, Niels Friis, Jørgen Kruse og Jacob Grubbe. Kongen har befalet² Hr. Knud Gyldenstjerne og Niels Friis at dømme i Sagen mellem Hr. Oluf Parsberg og Christen Ibsen om nogle Regnskabsmangler, men da Hr. Oluf Parsberg har andraget om, at de 2 sidstnævnte Adressater, Jørgen Kruse og Jacob Grubbe, ligeledes skal ordele i samme Sag, gives der alle 4 Adressater Befaling til snarest at foretage Sagen og dømme Parterne imellem om de Punkter, om hvilke Christen Ibsens Erklæring ikke er saa nøjagtig, at hans Husbonde kan nøjes dermed. J. T. 9, 169.

—³ Miss. til Ernst Normand. Til Vedligeholdelse af Kroens Mølle i Vejle anvendes der aarlig stor Bekostning. For at dette kan forekommes og Møllen desto bedre vedligeholdes, har Kongen bestemt, at der herefter aarlig af hvert Pund Mel og Malt, som gives til Landgilde, skal afkortes 6 Skpr. Herfor skal Mølleren, som bebor Møllen, holde denne vedlige med god Hævd og Bygning, udvendig og indvendig, med hvad dertil hører, saa at han ved sin Død kan efterlade sig Møllen saaledes, at den i alle Maader kan udstaa og fyldestgøre uvildige Synsmænds Granskning. Herfor skal Mølleren stille Ernst Normand paa Kongens Vegne nøjagtig Forsikring. Afkortningen skal begynde samtidig med hans Borgen, naar den Brøstfældighed, som nu findes paa den, efter uvildige Mænds Afsigt paa Tinge er repareret. Adressaten skal straks lade denne Reparation foretage, saa at Møllerne til førstkommende 1. Maj kan begynde at rette sig efter denne Ordinans. J. T. 9, 169. K.

— Miss. til samme om at forskaane Mats Søfrensen i

---

¹ Ferup, Lejrskov S., Anst H.   ² 5. Febr. 1635.   ³ I J. T. og paa Bagsiden af K. er Datoen: 18. Febr., under Teksten i K. er den rettet til: 19. Febr.

Skierbeck for et Aars Landgilde, da han er blevet forarmet i Fjendernes Tid og forrige Sommer har mistet sine Hopper og Heste. Han skal føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 169 b.

18. Febr. (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Christen Nielsen Buck i Hiardrup¹ i Koldinghus Len har berettet, at han er saa forarmet, at han ikke kan holde den af ham beboede Gaard ved Magt og heller ikke kan yde den sædvanlige aarlige Skyld og Landgilde, men at en af hans Bymænd, ved Navn Nis Hansen, vil overtage samme Gaard, saafremt han maa have den sammen med den Halvgaard, som han nu bebor, for én Ægt og Arbejde for dem begge og han siden betaler den sædvanlige Skyld og Landgilde af dem begge. Kongen tillader dette, og Adressaten skal herefter modtage den Skyld og Landgilde af Gaarden, som efter Jordebogen aarlig skal gives af den, og desuden den Landgilde, som Nis Hansen plejer at give af Halvgaarden. Endvidere skal denne være forskaanet for Ægt og Arbejde af én af Gaardene. Paa den Gaard, som Christen Nielsen afstaar, skal der blive staaende et Stykke Hus, hvori han kan have sit Ophold. J. T. 9, 170. K.

— Miss. til Jesper Friis om at rette sig efter at møde paa Skiftet efter afdøde Frederik Munk og paatage sig Værgemaalet for Fru Sophiæ Friis's Sønner, som nu er udenlands. J. T. 9, 169 b.

— Lignende Miss. til Niels Friis om at møde paa ovennævnte Skifte efter afdøde Frederik Munk og paa Fru Sophiæ Friis's Vegne paase, at alting gaar lidelig og ret til. J. T. 9, 169 b.

19. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Hans Jørgensen Haaer i Starup faar Bevilling til at beholde sin Gaard paa Livstid saaledes, at den ikke udlægges til Officerer. Han har fæstet denne Gaard af Gunde Lange, nu Befalingsmand paa Ørum Slot, da denne var forlenet med Koldinghus Slot, og har desuden givet ham nogle 100 Dlr. til Minde². J. R. 9, 104.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Johan Friis. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at være til Stede paa Skiftet

¹ Hjarup, Anst H.

² Vederlag.

efter afdøde Frederik Munk. Da det berettes, at de har været samlet én Gang, men at Skiftet af forskellige Grunde ikke er ført til Ende, skal de, naar Skiftet igen foretages, igen give Møde og efterkomme Kongens forrige Befaling til dem. J. T. 9, 170.

19. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Albert Skeel og M. Johan Borkertsen. Prælaterne og Kannikerne i Ribe Kapitel har berettet, at en stor Del af Ribe Kapitels Bønder under den store Stormflod, som tildrog sig den 11. Oktober 1634 sidstforleden, har lidt stor Skade paa deres Hø og Korn, Fæ og Kvæg, Hus og Hjem, og at en Del af dem har sat Livet til med Hustru og Børn, samt at de tiloversblevne for største Parten er saa forarmede, at de ikke kan yde deres Landgilde for forrige Aar. Andragerne har derfor begæret at faa nogen Forlindring paa den Skat, som Kapitlet skulde have betalt sidste Mortensdag. Kongen bevilger, at de maa faa Forlindring paa nævnte Skat, eftersom deres Bønder har lidt Skade til. Adressaterne skal undersøge, hvor megen Skade Kannikernes Bønder har lidt, give hver af Kannikerne Afslag paa Skatten i Forhold dertil og give det skriftligt til Kapitlet. J. T. 9, 170 b¹.

— Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt. Der tilsendtes ham et Skøde paa noget Gods, som Johan Brockenhuus til Lierbeck har afhændet til Kongen, nemlig 1 Gaard i Aitrup og 1 Gaard i Bierte, begge i Haderslevhus Len. Han skal lade Skødet henlægge velforvaret dér i Lenet og aarlig gøre Regnskab i Renteriet for den visse og uvisse Rente og Indkomst af samme Gods. J. T. 9, 171. K.

20. Febr. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om et Nævn til Afgørelse af en Strid mellem Johan Ettersten i København og Villom Mortensen, Tolder i Øresund. Sj. T. 25, 381. (Tr.: KD. V. 163).

— Miss. til Gunde Lange. Kronens Bønder i Kortegaarde i Hellerslef Sogn i Ørum Len har for nogen Tid siden berettet, at deres Enge er ganske ødelagte af Vand og deres Agerjord ringe og at de derfor ikke kan yde den sædvanlige Landgilde efter Jordebogen, nemlig 26 Tdr. Byg, 24 Tdr.

¹ Tr.: P. Terpager: Ripæ Cimbr. S. 740.

Havre m. m., saafremt de ellers skal kunne blive boende paa Gaardene og blive ved Magt. Han har derefter¹ faaet Kongens Befaling til at undersøge Forholdene og erklære sig om dem. Af hans Erklæring og af Synsvidne har Kongen set, at det forholder sig som angivet. Kongen bevilger dem derfor et Afslag paa deres Landgilde paa 6 Tdr. af de 26 Tdr. Byg og paa 4 Tdr. af de 24 Tdr. Havre. Gunde Lange skal indskrive dette i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 9, 171.

24. Febr. (Kolding). Aab. Brev hvorved Jacob Mortensen, Herredsfoged i Hammerum Herred, faar Bevilling paa Kronens hele og Kirkens halve Part af Korntienden af Giellerup Sogn for Fæste og Afgift, naar Hr. Jens N.², Sognepræst i Giellerup, som nu har dem, dør. Nævnte Jacob Mortensen har berettet, at disse Parter af Korntienden af Giellerup Sogn har ligget til den Gaard, som han bebor, for Fodringens Skyld, da der ikke er Engbjærgning til Gaarden, hvormed den kan holdes ved Magt, men at Hr. Jens N., Sognepræst i nævnte Giellerup, nu har disse Parter. Embedsmanden paa Lundenæs Slot skal fæste Jacob Mortensen nævnte Parter Korntiende til hans Gaard, naar de bliver ledige efter Hr. Jens's Død. J. R. 9, 104 b.

— Aab. Brev, hvorved Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm, Kongens Sekretær, faar Bevilling til at indlade sig i Ægteskab med Jomfru Chrestence Juel, med hvem han er beslægtet i tredje Led, dog at han giver 300 Rdlr. in specie til Frederiksborg Skole. J. R. 9, 104 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Peder Biering, Borgemester i Viborg, har andraget om at blive entlediget fra Bestillingen som Borgemester, som han en Tid lang har forestaaet. Adressaten skal afgive sin Betænkning herom. Udt. i J. T. 9, 171 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Bønderne i Strandhuse i Koldinghus Len har berettet, at de altid har haft Græsning til deres Køer hos deres Naboer i Bierte og Bramdrup mod at erlægge Græspenge, men at disse nu vil nægte dem dette og ikke vil unde dem Græsning for de Græspenge, som deres

¹ 23. Marts 1634.

² Jens Nielsen Gjødstrup.

Formænd har faaet før dem, men at de vil have en højere aarlig Betaling. Adressaten skal tilvejebringe Enighed mellem Bønderne i Strandhuse og dem i Bierte og Bramdrup om denne Græsning og om Betaling af lidelige Græspenge og skal forhandle mellem dem om, hvor mange Hoveder hver af dem i Strandhuse maa have paa de andres Mark til Græsning. Endvidere har samme Mænd i Strandhuse berettet, at nævnte Mænd i Bierte for nogen Tid siden har fæstet 2 Enge, som kaldes Askerhus Eng og Kokerbore Eng, der fra Arilds Tid har ligget til Strandhuse, og af hvilke disse har gjort Arbejde. Strandhuse Mænd har nu begæret atter at faa disse Enge til Fæste. Adressaten skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, af hvilken Grund disse Enge er frafæstet Strandhuse Mænd. J. T. 9, 171 b. K.

24. Febr. (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Bønderne i Eltang, Viuf og Hersløf Trindinger yder efter Jordebogen aarlig til Koldinghus Slot 2¹/₂ Td. Smør, 2 Tdr. Honning, 2 Tdr. Sild, 2 Tdr. frisisk Salt, 4 Fedekøer, 2 Malkekøer og 8 Bolgalte, men da de ikke kan blive enige om, hvorledes denne Landgilde skal fordeles mellem dem, har Ernst Normand indsendt Erklæring om¹, at det vil være raadeligst paa Grundlag af en bestemt Takst at ansætte disse Varer til en bestemt Værdi i Penge, som skal ydes aarlig i Stedet for Varerne, fordele disse Penge mellem Bønderne, saa at enhver aarlig betaler, hvad det tilkommer ham at betale, og indføre det i Jordebogen sammen med vedkommende anden Landgilde. Taksten er følgende: 1 Td. Smør 16 Rdlr., 1 Td. Honning 12 Rdlr., 1 Td. Sild 4 Rdlr., 1 Td. frisisk Salt eller hjemmebrændt Salt 1 Rdlr., 1 Fedeko 4 Rdlr., 1 Malkeko 4¹/₂ Rdlr. og 1 Bolgalt 4 Rdlr., alt Rdlr. in specie. Kongen bifalder, at nævnte Landgilde maa betales aarlig efter denne Takst og indskrives saaledes i Jordebogen, hvilket Ernst Normand skal føre til Regnskab. J. T. 9, 172. K.

— Miss. til Bispen i Ribe M. Johan Borkvartsen. Efterskrevne Præster i Malt Herred, Hr. Søfren Pedersen [i] Prestkier, Hr. Peder Nielsen i Maalbeck og Hr. Christen Hansen [i]

¹ I J. T. er her sprunget noget over.

Veien har klaget over, at de er kommet i Armod i Ufredens Tid, fordi de bor paa Alfarveje og deres Sogne desuden kun er ringe, hvorfor de har andraget om at maatte forskaanes noget for Skat, naar saadan paabydes. Naar der paabydes Præsteskat, skal Adressaten tage Hensyn til disse Præsters Forhold og, dersom de ikke er i Stand til at yde den fulde Skat, forskaane dem for noget af den, eftersom han eragter det billigt, og lægge det, som de forskaanes for, paa andre formuende Præster i de omliggende Herreder. J. T. 9, 172 b. K.

24. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Albert Skeel. Under-saatterne paa Fanøe, Sønderhoug og i Ribe, som driver Fiskeri, har berettet, at deres Næring er svækket meget som Følge af stor Misbrug og Modvillighed af Folk, der drager ud paa Fiskeri, naar de selv er fraværende¹, som han videre kan se af deres hoslagte Andragende. Han skal under Forbehold af Kongens Ratifikation fastsætte en bestemt Ordning for, hvorledes der herefter skal forholdes dermed. J. T. 9, 172 b. K.

25. Febr. (—). Miss. til Otte Termo om at lade Hendrik Thott for Betaling faa 4 Raadyr til sit Bryllup. Udt. i Sj. T. 25, 381 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Vejle om at optage Mette Hansdatter, som er vanfør og er en Datter af Hans Pofvelsen, Skrædder og Borger sammesteds, i Hospitalet. Udt. i J. T. 9, 173.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers om at optage Berette Rasmusdatter i Porup i Funder Sogn i Silkeborg Len i Hospitalet. Hun er dum og har aldeles ingen Forstand. Udt. i J. T. 9, 173.

26. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Dr. Johan Elichman² antages til at sendes til Kongerne af Persien og Indostan for at forhandle og slutte med dem om visse Betingelser for Handel og Kontor paa Suratta og Persien efter den Instruks,

---

¹ Teksten er som Følge af Rettelser i K. uklar. K. har først haft: „Modvillighed af dem, som i forskrevne vore Undersaatters Fraværelse deres Fiskeri skal bruge“, hvilket er rettet til: „Modvillighed af dem, som drager ud paa Fiskeriet for dem i deres Fraværelse bruge“. ² Kal-des i Navneregistret til Sj. R.: Elishman.

som skal gives ham derom. Han skal give Møde, saa at han kan afsejle til Mikkelsdag med Kongens Skib St. Anna. Kongen bevilger ham paa samtlige Participanters Vegne til samme Rejse og hjem igen over Land 1500 Rdlr. Han skal forrette Rejsen med den største Sparsommelighed, og hvad der bliver tilovers af denne Sum udover Bekostningerne til Rejsen, skal han anlægge i Antikviteter, Skrifter og Rariteter, som han skal føre med sig hjem eller sende hjem. Han skal paa Skibet St. Anna tilse de Syge. Sj. R. 19, 306 b.

26. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Sønnerne af M. Claus Hansen, Sognepræst til Torneby paa Amager, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 381 b.

— Aab. Brev, hvorved Bymændene i Rye i Skanderborg Len efter deres Begæring indtil videre faar Bevilling til at holde Geder, da det berettes, at der dér ingen Underskov er, paa hvilken der kan gøres Skade. J. R. 9, 105.

— Miss. til Ernst Normand om, at Jacob Pofvelsen, forrige Portner paa Koldinghus, maa være forskaanet for Tiltale for Fangernes Udbrydelse. Ernst Normand skal ikke tiltale ham videre for den Sag. J. T. 9, 173.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Fru Thale Kaas, Johan Anreps Enke, har berettet, at hendes Sognepræst er død og at hun sammen med sine Sognefolk i Fellingberg agter at kalde en Person, ved Navn Johan Pedersen, som en Tid lang har været Skolemester for hendes Børn, men at Sognefolket i Kobberup, der er Annekssogn, er imod det og vil kalde en anden, fordi Johan Pedersen er født i Norge, hvortil der i saadanne Tilfælde ikke bør tages Hensyn. Adressaterne skal sørge for, at nævnte Person lader sig høre og at alting gaar efter Ordinansen og de kgl. Forordninger om Præstekald. J. T. 9, 173. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aalborg. Det berettes, at der af de 10 fattige Hospitalslemmer, som Kongen forrige Aar¹ har forskrevet til Hospitalet i Aalborg og til hvis Underholdning han har medsendt 200 Rdlr., kun er fremkommet

¹ Jvfr. 7. Marts 1634.

4 Personer dertil. De skal i de udeblevnes Sted optage 6 andre trængende Hospitalslemmer i Hospitalet, deriblandt Christen Aderssen, som er født i Bieregrav Præstegaard og som er vanfør, og en Kvindeperson, ved Navn Maren Kristensdatter, som er Moder til Præsten i Syndrug¹. Iøvrigt skal de forholde sig efter det derom udstedte Missive. J. T. 9, 173 b.

26. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Albret Skeel. Hvad han har berettet om en svensk Adelspersons falske Pas, har Kongen set og tilsender ham hermed de oversendte Dokumenter. Han skal lade Adelsmanden anholde, tage Dom over ham og siden lade ham give sin Forpligt til Tinge og forsværge Landet. J. T. 9, 173 b. K.

27. Febr. (—). Miss. til Participanterne i det ostindiske Kompagni. Hvad Kongen har forhandlet om med denne Peter Dolsion, kan de se af dennes hosfølgende Revers, og da Kompagniet hidtil ikke har drevet nogen Handel paa Kina, som skal være en af de fornemste i Indien, har Kongen for denne ene Rejse bevilget ham, at han maa participere i den, dog at han derimod tjener uden Løn, leder den kinesiske Handel under Kysten for Kongen og stabiliserer den, hvilket synes at kunne ske med ringe Bekostning og Risiko og endog med Fordel for Kompagniet. Sj. T. 25, 381 b.

— Aab. Brev, hvorved M. Thøger Pedersen, Sognepræst i Randers, faar Bevilling til herefter aarlig for billig Betaling til sit Behov af Brændsel at faa udvist 24 Læs Ved i Kronens Skove, der ligger til Dronningborg Slot. Lensmanden sammesteds skal lade det udvise til ham, dog saaledes at det sker af Vindfælder og fornede Træer og ikke af nogen Grønskov, som bærer Olden. J. R. 9, 105.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Niels Christensen i Ulstrup Sogn har berettet, at han er i Restance med 2 Otting Smør, nemlig en for hvert af Aarene 1633 og 1634, af hans Landgilde, og da han for sin Armods Skyld ikke kan yde dem, har han andraget om at faa dem eftergivet. Kongen bevilger dette, dog at han sætter Loven og Vissen for, at han herefter

---

¹ Formentlig: Sønderup, Hornum H.

aarlig udreder sin Skyld og Landgilde. Ernst Normand skal føre dem til Regnskab. J. T. 9, 173 b.

28. Febr. (Kolding). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Regulering af Strædet fra Amagertorv til Børnehuset og Strædet, som gaar forbi Johan Post's Hus henad Børnehuset. Udt. i Sj. T. 25, 382. (Tr.: KD. V. 164).

— Miss. til Rentemestrene om at revidere Hans Boysens Omslagsregnskaber for sidste Aar. Udt. i Sj. T. 25, 382.

— Miss. til Fredrik Urne. Der tilsendes ham et af Jørgen Rosenkrantz til Rosenholm, Kongens Sekretær, udstedt Gælds-brev paa 300 Rdlr. in specie til Skolen i Hillerød ved Frederiksborg Slot. Han skal lade det henlægge i god Forvaring. Sj. T. 25, 382.

— Aab. Brev om, at Børringe og Lindholm Birker, hvori der er saa faa Bønder, at der undertiden næppe kan skaffes 8 Stokkemænd i hver, fremtidig til Rettens Fremme skal være ét Birk under én Birkefoged. Det paalægges Under-saatterne i disse herefter at møde til ét Ting, til hvilket Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholm, Befalingsmand paa Malmøhus Slot, skal forordne et belejligt Sted. Sk. R. 5, 123 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Christen Nielsen¹, Sognepræst til Rorup Kirke i Stjernholms Len, faar Bevilling paa Kirkens Part af Korntienden af Rorup Sogn for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, naar hans Formand Hr. Otte Knudsen, som nu har den i Fæste, dør. De tidligere Sognepræster dér har altid haft denne, ogsaa hans Formand Hr. Otte Knudsen. Denne har for sin Skrøbeligheds Skyld resigneret Kaldet, men har beholdt Tienden. J. R. 9, 105 b.

— Aab. Brev om, at denne Hans Klot, der er gaet i Kavtion for sin Søn Bernt Klot overfor dennes Kreditorer i Hamborg, i alle Maader maa være fri for Tiltale af disse Kreditorer indtil Udløbet af den Termin, som Kongen har bevilget Bernt Klot. J. R. 9, 106.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Bispen i Ribe [M. Johan Borkardsen]². Det berettes, at St. Catharinæ Kirke i Ribe,

¹ Christian Nielsen Friis, Præst i Raarup, Bjærgø H., Jylland. ² K., som paa Bagsiden har været dateret 3. Marts, hvilket er rettet til 28. Febr., og som under Teksten mangler Dagen, har tillige Kapitlet i Ribe som tredje Adressat.

som ligger under Ærkeedegnens Provsti sammesteds, ikke kan holdes ved Magt af sin ringe Indkomst og desuden som Følge af den sidste Storm og Vandløb er geraadet i stor Brøstfældighed. De skal lade de andre Kirker i Ribe Stift, som er formuende, bidrage noget til Kirkens Istandsættelse og holde nøje Tilsyn med Kirkeværgerne, at det anvendes til Kirkens Bedste. J. T. 9, 174. K.

28. Febr. (Kolding). Lignende Miss. til Hr. Albret Skeel og Kapitlet i Ribe om at lade de andre Kirker, hvis Jus patronatus ligger under Kapitlet og som er formuende, bidrage noget til St. Catharinæ Kirkes Istandsættelse, dog at Borgerskabet ogsaa giver noget. Den, som har Tilsyn med Kirken, skal nøje paase, at alt gaar forsvarligt til. J. T. 9, 174 b. K.

31. Febr. (!). (—). Miss. til Hr. Claus Daa og Hr. Jost Høg om at tildele Borgemestre og Raad samt et Udvalg af de fornemste Borgere i København en Irettesættelse for deres egenmægtige Afsættelse af Vagtmesteren. Sj. T. 25, 382 b. (Tr.: KD. V. 164).

1. Marts (—). Miss. til Sten Rodsten og Vefert Seefeld. Jomfru Berete Stygge har berettet, at hun har opbudt sit Gods til sine Kreditorer og af Misforstand i nogen Maader forset sig derved, dog ikke med Forsæt, samt at Adressaterne af Landstinget er udnævnt til at likvidere hendes Gods og Løsøre mellem hende og hendes Kreditorer. De skal med største Flid forhandle mellem hende og hendes Kreditorer om, at disse uden videre Vidtløftighed vil modtage pro Qvota, hvad der kan tilkomme dem, da denne Misforstand kan være sket af Uagtsomhed, ikke med Forsæt, og ikke er ment nogen til Skade. F. T. 4, 319.

— Aab. Brev, hvorved Mats Lassen, Byfoged i Ribe, som har en Sum Penge at fordre hos en Hamburger, ved Navn Arndt v. Ginchel, faar Bevilling til at beslaglægge dennes Gods og tilstaaende Gæld, hvor det kan findes her i Riget, indtil han ved Lov og Ret kan faa sine udlagte Penge igen. Mads Lassen har til Kongens Tolder i Ribe for Arndt v. Ginchel udlagt en Sum Penge for et Parti Øksne, som Hamburgeren lod drive gennem Ribe, hvilke Penge denne igen skulde betale i Hamborg paa Mats Lassens Vegne. Dette er ikke sket,

ikke heller har Arndt v. Ginchel betalt Mats Lassen dem. J. R. 9, 106.

1. Marts (Kolding). Aab. Brev om Tilladelse for Skomagerne i Hobro til at sælge deres Varer i Vendsyssel og Han Herred paa Markeder og til Tinge som hidtil. J. R. 9, 106 b. (Tr.: CCD. IV. 626).

— Miss. til Fru Birgitte Brockenhuus. Otte Pogwisch til Kestrup har for nogen Tid siden faaet Befaling til at levere fra sig Formynderskabet for hans Broder Hans Pogwisch's Børn, som han en Tid lang har forestaaet, men samme Formynderskabs Regnskab har ikke kunnet foretages, fordi Skiftetbrevet, som er udfærdiget i Odense efter Børnenes Moder¹, ikke er til Stede, men skal findes hos Adressaten, eftersom hendes afdøde Husbonde² skal være forordnet til at have Tilsyn med samme Børns Arvegods, saa at alting kunde gaa ligelig og ret til paa Skiftet mellem Faderen og Børnene. Hun skal lade dette Skiftetbrev opsøge blandt hendes afdøde Husbondes Breve og tilstille Otte Pogwisch det, for at han kan rette sig efter det og gøre Regnskab. J. T. 9, 174 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Randers. Kongen har forrige Aar³ fra Skanderborg tilskrevet dem om at optage nogle fattige Hospitalslemmer i Hospitalet og har medsendt Penge til deres Underholdning, indtil der blev Plads ledig dér. Da det berettes, at ikke alle de derhen forskrevne har indfundet sig, skal Adressaterne optage denne Søfren Eriksen, forrige Møller i Fuollebroe Mølle, som nu er vanfør, i Hospitalet i Stedet for en af de udeblevne og forholde sig med ham efter den forrige Befaling. J. T. 9, 175.

— Lignende Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus om at optage Enevold N., tilforn boende i Brørup, som nu gaar paa Krykker, i Hospitalet. Udt. i J. T. 9, 175.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Det berettes, at Jost Eriksen i Lofvestrup, Herredsfoged i Skanderborg Len, paa sin Kirkevej er kommet i Skænderi med en, ved Navn Jesper Rasmussen, i Fillerup, at han er blevet forligt med ham

---

¹ Lisbet Rosenkrantz.   ² Jakob Ulfeldt Jakobsen († 1630), Rigens Kansler, Lensmand paa Nyborg Slot.   ³ Jvfr. 7. Marts 1634.

og at han nu begærer at maatte aftinge for denne Forseelse. Kongen bevilger, at han for samme Skænderi maa give 30 Rdlr. og desuden bøde efter Loven for Kirkefreden. Adressaten skal kræve disse Bøder af ham og føre dem til Register. J. T. 9, 175 b.

1. Marts (Kolding). Miss. til Laurets Ebbesen. Det berettes, at Skibholms Sogns Kirketiende, som Hr. Christen Nielsen har haft i Fæste, er ledig og at Sognemændene begærer at faa denne Tiende for den Afgift, for hvilken Hr. Christen Nielsen havde den. Da ingen begærer denne Tiende i Fæste, med mindre den bevilges for den Afgift, som han har haft den for, nemlig 6 Ørte Korn mindre end Afgiften tidligere var, bevilger Kongen, at Sognemændene maa faa den for nævnte Afgift. J. T. 9, 175 b. K.

2. Marts (—). Miss. til Rentemestrene om, at de ikke maa forholde Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus, hans Kvittansiarum af Antvorskov Len, uden at de har anden Aarsag dertil end den Fordring, som Borgerne i Slagelse har paa 500 Dlr. Sj. T. 25, 383. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Da den hollandske Resident mener, at der er begaaet Uret mod Skipper Cornelius Pettersen af Horn, hvis Skib for nogen Tid siden er konfiskeret i Norge, skal de paa Holmen lade anordne, at samme Skib hverken bliver ladet eller sendt noget Sted hen, men bliver liggende ved Holmen, indtil Kongen kommer dertil. Sj. T. 25, 383. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Henning Valkendorf og Bispen [Dr. Hans Mikelsen]. Hr. Laurids Søfrensen, Sognepræst i Randrup, har berettet, at den sidste Vandflod har nedslaaet alle hans Huse og borttaget hans Bo, Boskab, Kvæg og hvad han ellers havde, saa at han derved er geraadet i stor Armod, og har andraget om at faa bevilget nogen Hjælp af Gejstligheden (som det er vederfaret andre Præster i Riberhus Len, som paa samme Tid har lidt Skade af Vandfloden). Kongen bevilger, at Præsterne i Fyens Stift skal hjælpe ham med 100 Sletdlr. Adressaterne skal tilholde Præsterne i Fyens Stift at yde ham denne Hjælp og med det første levere den til ham, da det er billigt,

at den ene kommer den anden til Hjælp i et saadant ulykkeligt Tilfælde. F. T. 4, 319 b.

2. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved Karen Bilde Mogensdatter, som for nogen Tid siden efter Kongens Bevilling¹ har indladt sig i Ægteskab med en i Kolding boende Person, ved Navn Hendrik Gantz, som siden er død, faar Bevilling til at være fri for al Skat og borgerlig Tyngge, saa længe hun sidder i sit Enkesæde og ikke bruger borgerlig Haandtering. J. R. 9, 107.

— Aab. Brev om, at de 4 Markeder, som har været holdt 2¹/₂ Mil fra Hobro paa Heden, og som kaldes Dellemarked, flyttes til Hobro. J. R. 9, 107 b. (Tr.: CCD. IV. 626 f.).

— Aab. Brev om, at Dr. Christen Bordum², Medikus og Kannik i Ribe, har berettet, at hans Hustrus Moder, afdøde Kirsten Anders Søfrensens, for 4 Aar siden til sin Datter har opladt nogle Enge, hvoraf der gives Skyld til Sortebrødre Kirke i Ribe, nemlig 33 Skar³ paa Vester Maye og et Stykke Stubeng i Jedsted Enge, og at disse Enge har tilhørt hans Hustrus Fader, Farfader og Venner⁴ i mange Aar. Efter hans Andragende bevilger Kongen, at disse Enge efter hans og hans Hustrus Død for billigt Fæste og sædvanlig Afgift maa fæstes til hans Børn og ikke til nogen anden. J. R. 9, 107 b.

— Aab. Brev, hvorved samme Dr. Christen Bordum og hans Hustru Ingeborg Andersdatter faar Bevilling for Livstid paa den første ledige Tiende i Koldinghus eller Ribe Len, som er dem belejlig og ikke for besværlig for Bønderne, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 108.

— Aab. Brev, hvorved Laurets Nielsen, Borgemester i Hobro, faar Bevilling paa den første Tiende, som bliver ledig i Aalborghus Len og som kan være ham belejlig og ikke for besværlig for Bønderne, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. Lensmanden paa Aalborghus skal fæste den til ham. J. R. 9, 107.

— Miss. til Hr. Jørgen von Ahlefeldt. Da Kongen har antaget denne Jens Jensen til Skovrider i Haderslevhus Len

¹ 4. Dec. 1622.

² Bording.

³ Et Længdemaal.

⁴ D. v. s.:

Slægtninge.

i Stedet for den afskedigede Efvort Skovrider og han skal have den Gaard, som Efvort Skovrider har haft til sin Bestilling, skal Adressaten lade Jens Jensen faa denne Gaard. Udt. i J. T. 9, 175 b. K.

2. Marts (Kolding). Miss. til Laurets Ebbesen. Menige Rye Mænd har i disse Dage faaet Kongens Tilladelse til at holde Geder¹, men da Otte Termo til Haagerfyr² har erklæret, at denne Bevilling er til mærkelig Skade for Vildtbanen, skal Laurets Ebbesen forlange Bevillingen tilbage fra Rye Mænd og indsende den til Kancelliet. J. T. 9, 176. K.

— Miss. til samme om, at Niels Lauretsen i Dallerup maa forskaanes for et Aars Landgilde og at Adressaten skal skaffe ham noget Bygningstømmer til Hjælp, da hans Gaard er brændt. Udt. i J. T. 9, 176.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal til Kosten for hver af de Skolepersoner³ i Kolding, der hidtil kun har haft 20 Dlr., herefter betale 26 Rdlr., ligesom Skolepersonerne i Haderslev faar, og føre det til Regnskab. J. T. 9, 176. K.

3. Marts (—). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Albret Skeel. De skal med allerførste Lejlighed hos Adelen og Borgerne i Jylland lade indkræve de Penge, som de har bevilget som nyt Indskud i den ostindiske Handel, og snarest muligt sende dem til Rentemestrene eller til Kompagniets Bewinthebbere, da Kongen, saa snart Vandet er aabent, agter at lade et Skib afsejle til Ostindien. J. T. 9, 176. K.

18. Marts (Kbhvn.). Kvittansiarum til Gabriel Kruse til Hiuleberg paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Roskilde Bispegaards Len fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1632 for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 307.

20. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved Peder Bie i Hiordbjerg⁴ i Skanderborg Len faar Bevilling paa den allerførste Tiende, der bliver ledig dér i Lenet og som kan

¹ 26. Febr. 1635.
Brandenburg.

² K. har: Haagenfyn. Ment er Hohenfinow i Paa Bagsiden af K. er skrevet: Skolepersoner, som synger paa Slottet.

⁴ Jordbjærggaard, Hylke S., Vor H.

være ham belejlig, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. Embedsmanden paa Skanderborg Slot skal fæste den til ham. Laurets Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, havde for nogen Tid siden fæstet Kirkens Part af Korntienden af Holcke¹ Sogn til nævnte Peder Bie, da denne tilforn havde faaet Kongens Bevilling paa den første Tiende, der maatte blive ledig dér i Lenet og som maatte være ham belejlig, men han har af adskillige Aarsager igen afstaaet denne Tiende. J. R. 8, 108 b.

21. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved der gives denne Stendsel v. Jasmund, Skibshøvedsmand, Befaling og Fuldmagt til her i Danmark at hverve Skibsfolk, som for Besolding vil lade sig antage paa nogle Maaneders Tid i Kongens Tjeneste, eftersom han kan blive ens med dem om, da Kongen behøver en Del Skibsfolk til en Del Skibe, som skal forsendes et og andet Sted hen. Sj. R. 19. 307 b.

— Lignende Befaling til Jørgen Orning og til Hendrik Mund. Udt. i Sj. R. 19, 308.

— Miss. til Rentemestrene og Erik Ottesen til Vatne, Admiral paa Bremerholm. Kongen har befalet nogle af sine Skibskaptejner at antage et Antal Skibsfolk paa nogle Maaneder og har befalet Lensmændene paa de Steder, hvor disse Folk er hvervet, at sende dem til København, hvor de skal forestilles for Admiralen², og give dem 8 Dages Proviant beregnet til 1 Td. Skibsøl om Dagen til hver 30, beregnet til 6 Tdr. af hver 2 Tdr. Malt, 2 Pd. Brød og paa 7 Personer 1 Pd. Smør om Dagen, 4 gemene Sild eller 2 gode Spegesild til hver om Dagen, 1 Ottingkar Gryn om Dagen til hver 10, hvilket skal tilstilles Skipperen og den fornemste af Baadsmændene til Uddeling. Hvis de bruger færre Dage til Overfarten, skal de levere Resten renlig og velforvaret paa Provianthuset i København, hvor Skipperen skal tage Kvittans derpaa af Admiralen og Proviantskriveren paa Bremerholm, hvilken Kvittans Lensmændene siden skal føre til Regnskab. Adressaterne skal rette sig herefter og straks meddele dette Bevis, saa at de ikke opholdes, og Proviantskriveren skal straks give dem Bevis paa det, som de hjemfører, og levere det til Holmen, for at fore-

¹ Hylke S., Vor H.

² Den indskudte Sætning mangler i Sj. T.

bygge sædvanlig Klage og Vidtløftighed. Sj. T. 25, 383. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

21. Marts (Kolding). Miss. til Ernst Normand [Koldinghus]. Kongen har paalagt Stentzel von Jasmund, Skibskaptejn, at antage Skibsfolk til Kongen paa nogle Maaneder. Naar som helst han har hvervet nogle, som skal fremsendes, skal Ernst Normand fremsende dem med bedste Lejlighed til København til Admiralen. Han skal medgive dem 8 Dages Proviant, beregnet for hver 30 pr. Dag til 1 Td. Skibsøl, beregnet til 6 Tdr. af hver 2 Tdr. Malt, endvidere 2 Pd. Brød, 4 gemene Sild eller 2 gode Spegesild for hver pr. Dag, 1 Pd. Smør om Dagen for hver 7 Personer og 1 Ottingkar Gryn om Dagen for hver 10 Personer. Provianten skal overleveres til Skipperen og den fornemste Baadsmand til Uddeling. Hvis de kommer over paa færre¹ Dage, skal de levere Resten renlig og velforvaret paa Provianthuset i København. Skipperen skal af Admiralen paa Bremerholm og Proviantskriveren tage Kvittans derpaa, som Ernst Normand skal føre til Regnskab. J. T. 9, 176 b. K.

— Lignende Miss. til Fru Birgitte Lindenov, Hr. Otte Skeels Enke, [Aalborghus Len] om de Skibsfolk, som Jørgen Orning antager, og til Laurets Lindenov [Aarhusgaards Len] om de Skibsfolk, som Hendrik Mund antager. Udt. i J. T. 9, 177. K.

22. Marts (—). Miss. til Hr. Mogens Kaas [Nyborg]. Da Kongen til en Del af sine Skibe, som skal forsendes til et eller andet Sted, behøver en Del Skibsfolk og har anset det for bedst, at disse Skibsfolk hverves paa nogle Maaneders Tid, eftersom Tiden og Lejligheden tilsiger det, at underholdes i Kongens Tjeneste, skal Adressaten i sit Len til Købstæderne, Øerne og langs Søkannten, hvor han kan eragte, at der kan faas Skibsfolk, udsende visse Personer, som skal hverve saa mange Skibsfolk som muligt og love dem 4, 5, 6, 7 eller 8 Gylden eller deromkring om Maaneden til Besolding, eftersom de er Mands til og man kan forhandle med dem. Der maa gives dem paa Haanden en halv eller en hel Maanedes Besolding eller deromkring, hver Gylden beregnet til $\frac{1}{2}$ Kurantdr. Disse Skibsfolk skal saa snart som muligt indfinde sig i Nyborg, hvor han skal skaffe dem Skuder,

¹ J. T. har ved en Fejltagelse: fiere.

som kan føre dem til København. Han skal give dem hver 8 Sk. om Dagen fra den Dag de antages og til de gaar ombord paa Skuden. Siden skal han medgive dem Proviant for 8 Dage. [Beregningen af Provianten er enslydende med det tilsvarende Afsnit i Miss. af 21. Marts ovfr. til Ernst Normand]. Der tilsendes ham hertil 500 Rdlr., men de Penge, der ikke udgives, skal straks igen indleveres i Kongens eget Kammer. Han skal med Flid optegne Navnene paa dem, der hverves, og nøje paase, at dersom nogen løber bort og ikke indfinder sig, de da straffes tilbørligt, hvilket skal foreholdes dem, naar de antages. Kongen har befalet Henning Valkendorf til Glorup og Gregers Krabbe til Tostelund, Befalingsmænd paa Odensegaard og Hindsgavl Slot, ogsaa at hverve nogle Skibsfolk og sende dem til ham. Naar de tilsendes ham, skal han ogsaa skaffe dem Skuder og Proviant som forskrevet. J. T. 9, 177. F. T. 4, 320 b¹.

22. Marts (Kolding). Lignende Miss. til Hr. Jørgen Brahe om at lade hverve Skibsfolk i hans Len [Hagenskov] og sende dem til Assens og derfra til København, hvortil der tilsendes ham 300 Rdlr. Udt. i J. T. 9, 177 b og i F. T. 4, 321 b.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf² [Odensegaard] og Gregers Krabbe [Hindsgavl]. F. T. 4, 320. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Jens Rasmussen, Kaptejn i Koldinghus Len, en Søn af Peder Bye, Delefoged i Skanderborg Len, og Jacob Hansen Fraem, Søn af Hans Simensen Fraem i Hægaard i Haderslevhus Len, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 384.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har ladet paalægge Købstæderne i Danmark en Sum Penge til Hvervning af Baadsmænd, til Residenter i Spanien og i Dynkirken og til Underholdning af Postbudene, hvilke Penge skal erlægges paa Renteriet noget efter St. Hans Dag, som medfølgende Ko-

---

¹ Miss. er i F. T. indført i en lidt kortere Form og med Udeladelse af det sidste Afsnit: Kongen har befalet . . . Samme Form er anvendt til Miss. til Henning Valkendorf og Gregers Krabbe. ² Efter Orig. blev tilstillet ham 150 Rdlr. in specie til Hvervningen. I F. T. mangler dette Stykke. For Gregers Krabbe findes der ingen Angivelse af Beløbet.

pier viser. Af denne Sum Penge skal Rentemestrene til 4 tilforordnede Borgere i København, nemlig Jørgen Danielsen, Verner Kloumand, Johan Bram og Johan Ettersen, hvert Aar, saasnart Pengene er ankommet, uden noget „Indhold“¹, til Residenterne og Postbudene betale 1677 Rdlr. og desuden paa Kongens Vegne af Renteriet 400 Kurantdlr. eller 333 Speciedlr. 4 Mark eller deres Værd i god gangbar Mønt til Postbudene, som det tidligere er sket. Hvad Kongen er i Restance med til Postbudene, skal Adressaterne betale efterhaanden. De maa ikke give nogen Lensmand Kvittans, inden han har gjort Rigtighed for forskrevne Penge og for Plantning af Humle, Frugt- og Piletræer efter Recessen og de af Kongen udstedte Forordninger, hvoraf der tilsendes dem Kopi. Sj. T. 25, 383 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

23. Marts (Kolding). Miss. til Jørgen Danielsen, Verner Kloumand, Johan Bram og Johan Ettersen om Betaling af den spanske Resident, Kongens Agenter i Madrid², Serilian og Lisbone, Residenten i Dyrkirken samt af Postbudene og om Tilsyn med disse. Sj. T. 25, 389. (Tr.: KD. V. 165).

— Aab. Brev til Bønderne i hele Danmark om en Baadsmændsskat i Fredstid i Stedet for Udskrivningen af Baadsmænd. Sj. T. 25, 384. Orig. (Varberg Len) i Varberg Lens Ark. (Tr.: CCD. IV. 627 f.).

— Lignende Aab. Brev til Købstæderne i Danmark om en Baadsmændsskat. Sj. T. 25, 386. Origg. (til Holbæk og Vordingborg) i Landsark. i Kbhvn., (til Odense) i Landsark. i Odense og (til Horsens, Kolding, Ribe, Vejle og (med Datum: 25. Marts) Grenaa) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. VI. 628 f.).

— Miss. til Lensmændene³ i hele Danmark. Ovenstaaende aabne Brev om en Landehjælp i Stedet for Udskrivning af Baadsmænd i Fredstid tilsendes dem hoslagt. Da Kongens Naboers stærke Armering til Søs i dette Foraar paa-byder Kongen nogen Forsorg for hans Riger og Strømme og for at Flaaden kan blive udrustet desto før, skal Lensmændene i Aar snarest indsamle, hvad Kronens og Gejstlighedens Bønder

¹ D. v. s. Tilbageholdelse (tysk: einhalten = tilbageholde). ² Madrid og Sevilla. ³ De opregnes alle.

samt Købstæderne i deres Len skal yde, fremsende det med tilhørende Mandtal til Stiftslensmændene¹ senest fjorten Dage før St. Hansdag og siden aarlig paa samme Maade fremsende Skatten til samme Stiftslensmand og hans Efterfølgere efter Forordningen til St. Hansdag. De skal i egen Person og ikke ved nogen anden skrive Skatten i hele deres Len, lægge Bønderne i Læg sammen og paase, at det gaar ligeligt til. Ligeledes tilsendes dem hoslagt de aabne Breve til Kronens og Gejstlighedens Bønder samt til Købstæderne om samme Skat, som de skal lade læse og forkynde, hvor det gøres Behov. Sj. T. 25, 385. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

23. Marts (Kolding). Lignende Miss. til Holger Rosenkrantz [Akselsen] paa Bornholm om at lade de 4 Købstæder paa Bornholm aarlig til St. Hansdag erlægge 50 enkende Rdlr. in specie eller deres Værd i god gangbar Mønt i Baadsmandsskat og fremsende Pengene til Rentekammeret. Sj. T. 25, 388.

— Lignende Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade Visby aarlig til St. Hansdag erlægge 30 Rdlr. i Baadsmandsskat. Udt. i Sj. T. 25, 388 b.

— Miss. til Stiftslensmændene² om at modtage Baadsmandsskatten, naar den tilsendes dem af Lensmændene, levere den i Rentekammeret og ellers i de efterfølgende Aar sende den til Rentekammeret 3 Uger efter St. Hansdag. Sj. T. 25, 387 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hans Lindenov. Han har faaet Kongens Befaling til af hver i hans Len boende at oppebære $\frac{1}{2}$ Ortdsdlr. i Baadsmandsskat. Foruden denne Oppebørsel efter den derom gjorte Afsked skal han endvidere af Samsø Land oppebære 250 Rdlr. og efter den forrige Befaling levere dem paa de tilbørlige Steder. Sj. T. 25, 388 b.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Hans, Sognepræst i Nør-Stenderup i Koldinghus Len, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 388 b.

— Miss. til Bispem [i Sjællands Stift Dr. Hans Resen]

¹ De opregnes alle med deres Stift.

² De opregnes alle.

og Professorerne i København om, at tyske Studenter uden Attestation ikke maa prædike i København, med mindre Nøden foraaarsager det. Sj. T. 25, 389. (Tr.: CCD. IV. 629. Ny kirkehist. Saml. III. 203—4).

23. Marts (Kolding.) Miss. til Professorerne i Universitetet i København. Da der i Landsloven intet egentligt er fastsat om Straffen for usømmelig legemlig Omgængelse mellem blodsbeslægtede (undtagen hvad Kongen for nogle Aar siden har ladet udgaa om Formildelse af Straffen for Søkendebørns Lejermaal) og heller ikke om Straffen for Sodomi¹, og da der bør fastsættes saadanne, skal Adressaterne nøje overveje Sagen og af Guds Ord (alle verdslige Love uagtet) meddele Kongen deres Betænkning herom. Udt. i Sj. T. 25, 389. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 183².

— Miss. til Hening Valkendorf. Det menes, at Hertvig Loumand, der holder til i Odense, i sit Væрге har 2 Bøger, fulde af Karakterer og Spejle, den ene bundet af 3, den anden af 2 Blade tykt Papir i ganske stort Format, som en Bogbinder dér, ved Navn Hermand Rønbeck, har indbundet. Naar dette Brev leveres Adressaten, skal han straks søge nævnte Loumands Bo uden at advare denne, tage disse og lignende Bøger til sig og beholde dem hos sig til Kongens videre Anordning. F. T. 4, 321 b.

—³ Miss. til nogle Lensmænd i Fyen. Kongen har udstedt Forbud mod, at Alsingerne søger ulovlige Havne under Fyen. Dersom der i deres Len ankommer Alsinger til ulovlige Havne, skal de lade dem tiltale og straffe som dem, der ikke vil agte Kronens Forbud. F. T. 4, 322. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev, hvorved Tygge Brahe til Matterup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, for sig og samtlige Arvinger efter afdøde Eske Brock faar Kvittering for 6400¹/₂ Rdlr. 34¹/₂ Sk., som er den Part, Eske Brock som Medarving efter afdøde Eske Bilde skulde betale af hvad sidstnævnte var blevet skyldig paa Regnskaberne for Mariager Kloster, hvormed

¹ Orig. har: saa og belangende saadanne.
I. 345.

³ Dateringsstedet er glemt i F. T.

² Tr: D. Mag., 5 R.

Eske Bilde havde været forlenet. Af ovennævnte Beløb betalte Tygge Brahe 5120 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 18 Sk. og Christoffer Gjøe 1280 Rdlr. 16 $\frac{1}{2}$ Sk. Sj. R. 19, 308.

23. Marts (Kolding). Miss. til Frederik Rantzau. Da hans afdøde Hustrus¹ Moder Fru Sophie Ulfstand har tilforhandlet sig nogle Arveparter efter afdøde Eske Bilde og denne paa Regnskaberne for Mariager Klosters Len (hvormed han har været forlenet) er blevet skyldig 17,922 Rdlr.² 1 $\frac{1}{2}$ Ort 4 Sk., hvoraf hans afdøde Hustrus Moder afdøde Fru Sophie Ulfstands Kvota beløber sig til 8534 Rdlr. 2 $\frac{1}{2}$ Mark 6 Sk., skal han rette sig efter endelig og uden videre Udsættelse 14 Dage efter førstkommende 1. Maj at erlægge disse 8534 Rdlr. 2 $\frac{1}{2}$ Mark 6 Sk. paa Rentekammeret, da Kongen har bestemt dem til Betaling af det, som de fremmede forrige Sommer har fortæret i Købstæderne. J. T. 9, 178. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Afdøde Eske Bilde, som har været forlenet med Mariager Klosters Len, er paa Regnskaberne for samme Len blevet 1922 Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 4 Sk. skyldig. Da det berettes, at det tilkommer Adressaten som en af hans Arvinger heraf at betale 853 Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 7 Sk., skal han rette sig efter at betale dette Beløb endelig og uden videre Udsættelse 14 Dage efter førstkommende 1. Maj, da Kongen har bestemt med dem at betale, hvad de fremmede forrige Sommer har fortæret i Købstæderne. F. T. 4, 322.

— Lignende Miss. til Otte Brahe Pedersen om at erlægge samme Beløb til samme Tid. Udt. i F. T. 4, 322 b.

—³ Miss. til Ernst Normand. Borgerne i Kolding beretter, at der findes en Hob Løsgængere eller Bønhaser af Haandværksfolk, som ikke har taget Borgerskab, men som dog modtager Arbejde til stort Afbræk og Skade for andre bosiddende Haandværkere paa deres Næring. Adressaten skal paase, at slige enten begiver sig i Tjeneste hos Mestre i Byen, som er Borgere, eller straks forvises fra Byen. J. T. 9, 178. K.

---

¹ Margrete Podebusk Klavsdatter.   ² J. T. har ved en Fejlskrift: Halvottende Tusend i Stedet for: halvattende Tusend.   ³ For dette og det følgende Miss. har K.: 23. Marts, J. T., sikkert ved en Fejlskrift: 23. Febr. Brevene er indført mellem 22. og 23. Marts.

23. Marts¹ (Kolding). Miss. til Fru Birgitte Lindenov, Hr. Otte Skeels Enke. Da det berettes, at Tønderne i Aalborg for nogen Tid siden skal være gjort større og at der er sat en Stave i hver, skal hun straks med dette Bud sende 2 saadanne Tønder til Kongen. J. T. 9, 178. K.

— Følgebrev for Alexander von Kuckelsom² til Bønderne i Assens Provsti efter afdøde Jørgen Brockenhuus, at de herefter skal svare Alexander von Kuckelsom, Kongens Dansemester. F. R. 4, 52 b.

24. Marts (—). Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Kongen har forlenet Alexander von Kyckelzaum med det Provsti i Fyen, hvormed afdøde Jørgen Brockenhuus har været forlenet. Da det maa befrygtes, at Kirkerne i samme Provsti paa Grund af hans eller hans Fuldmægtigs Skyld ikke vil blive tilbørlig haandhævet til deres Fornødenhed, skal Adressaten have nøje Tilsyn med, at Kirkerne i nævnte Provsti forestaas tilbørligt. Dersom han eller hans Fuldmægtig er forsømmelig, skal det meddeles ham, for at det i Tide kan forebygges, eller indberettes til Kongen. F. T. 4, 322 b.

—³ Miss. til Alexander von Kyckelzaum. Da Kongen har forlenet ham med et Provsti i Fyen, hvormed afdøde Jørgen Brockenhuus har været forlenet, og det maa befrygtes, at han som en fremmed eller hans forordnede Fuldmægtig ikke skal have tilbørligt Tilsyn med Kirkerne i samme Provsti, har Kongen befalet Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, at have Tilsyn med, at Kirkerne forsynes tilbørligt til deres Fornødenhed for derved at forebygge al Uorden. Der

---

¹ Om Dateringen se det foregaaende Brev.   ² Hans Navn er i hans Bestalling af 12. Juli 1626 som Dansemester i Sj. R. (18, 103 b) skrevet: Rukulsen og Ruchelsen, bagpaa Konc. til samme: Ruckulsen, i Teksten: Kuckelsom. I Forleningsbrevet for ham af 17. Maj 1633 (F. R. 3, 443 b) paa Assens Provsti kaldes han: Rykelsam. I ovenstaaende Brev og i senere Breve kaldes han: Kuckelsom. Kyckelzaum o. a. I et af ham udgivet Skrift, trykt 1634 i København: „Bedeutung des Ballets, so . . . Herr Friderich, erwelt. vnd postulierter Ertz vnd Bischof zu Brehmen vnd Vehrden . . . bey bevohrstehendem Printzlichem Beylager . . . repræsenteren wirdt“, er hans Navn gengivet: Kückelsom, der saaledes maa være den rigtige Form.   ³ F. T. har ved en Fejlskrift: 1634.

tilsendes ham en Kopi af Befalingen til Dr. Hans Mickelsen herom. F. T. 4, 323¹.

24. Marts (Kolding). Miss. til Fredrik Urne. Da Kongen har bevilget, at Kaptejn du Qvennes i 2 Aar maa føre Kabel, Garn, Tjære og Master gennem Sundet, skal Fredrik Urne, naar Kaptejnen ankommer, uhindret lade ham passere, dog at han tilforn giver den sædvanlige Told og Afgift af, hvad han har inde. Sj. T. 25, 389 b.

— Miss. til Hans Lange om at begive sig til Kolding og tage en af sine Tjenere, ved Navn Jens Andersen, med sig. Han vil dér faa Kongens Vilje at vide. Udt. i J. T. 9, 178 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Skiødegaard, der ligger i hans Len [Koldinghus] og hvortil Sognemændene i Becke, Verst og Giesten Sogne tilforn har gjort Arbejde med Sæd og Avling, er bortfæstet til en Bonde, og Sognemændene i de 3 Sogne har andraget om, at de, ligesom Vamdrupgaards Tjenere, hver maa give 1 Rdlr. til Avlingspenge og dermed forskaanes for al Avling. Kongen bevilger dette indtil videre. J. T. 9, 178 b. K.

— Miss. til Hr. Albert Skeel. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til ved Retten at rejse Paatale paa en Annekspræstegaard i Horstrup, som Sognepræsten i Alslef Sogn i hans Len [Riberhus] mener er kommet fra Sognet med Urette, og har i denne Sag erhvervet Herreds- og Landstingsdomme, der er tvært imod hinanden. Han skal rejse yderligere Paatale i denne Sag, saavidt han kan², og føre den til Lovens Ende. J. T. 9, 179. K.

— J. T. 9, 179 b se 25. Marts.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Han har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at tilholde Herredsmændene i Øster Herred at vedligeholde Lindinge Bro efter Recessen. Jens Juel til Lindberg har nu berettet, at visse Sogne i nævnte Herred har paataget sig at vedligeholde denne Bro, medens andre Sogne i samme Herred har paataget sig at vedligeholde andre Broer efter Tingsvidnes Lydelse. Han skal tilholde Bønderne i de Sogne, som har paataget sig at vedligeholde Lindinge Bro,

¹ Tr.: Saml. til Fyens Hist. og Topogr. III. 292.
Ord er glemt i J. T.

² De sidste 3
³ 16. Okt. 1632.

at betale den Reparation, der allerede er foretaget paa denne Bro, og siden holde den ved Magt, og tilholde de andre Sognemænd, som har paataget sig at vedligeholde de andre Broer, ligeledes at efterkomme deres Vedtægt. J. T. 9, 179. K.

24. Marts (Kolding). Miss. til Jørgen Krag til Enderupholm og Peder Lange til Kiergaard. Da Fru Sophie Staverskov, Otte Kruses Enke, til Ølluf, har begæret $3\frac{1}{2}$ af Ribe Kapittels Gaarde i Hygom i Skads Herred i Riberhus Len til Mageskifte for andet Jordegods i Vester Herred i samme Len, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 179 b.

— Miss. til Kapitlet i Ribe om at lade en af dets Midte som Fuldmægtig give Møde ved ovenstaaende Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 180.

— Miss. til Laurets Lindenov og Niels Friis. Da Jørgen Kruse til Hiermitsløfgaard har begæret 1 Gaard og 2 Gadehuse i Mariæ Magdalenæ By, $\frac{1}{2}$ Gaard i Pinstrup, alle i Mariæ Magdalenæ Sogn, 2 Halvgaarde og 2 Gadehuse i Attrup By og 1 Gaard med underliggende Gadehuse i Nimbtofte By i Nimbtofte Sogn, alt i Kalø Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Tistrup By og Sogn og 2 Gaarde i Lyngbye By og Sogn og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere godt Gods i Lyngbye By og Sogn, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 180.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i i J. T. 9, 180 b.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Anders Mickelsen i Bøgvad i Jerlev Herred i Koldinghus Len har berettet, at han for nogle Aar siden er kommet til en Gaard, som var fast øde, og at han derved er geraadet i stor Armod og er i Restance med 3 Aars Landgilde. Han begærer nu at faa de 2 Aars Landgilde eftergivet, mod at han gør klart for det tredje Aars Landgilde. Kongen bevilger dette, dog skal han desuden stille Ernst Normand nøjagtig Loven og Vissen for, at han her efter vil holde Gaarden ved Hævd og Magt og yde sin Skyld, Landgilde og anden Rettighed i rette Tid. J. T. 9, 181 b.

25. Marts (—). Miss. til Niels Trolle om at forordne Hans Olufsen til Portner ved Højbro, da han tilforn har faaet Løfte derpaa. Udt. i Sj. T. 25, 389 b.

25. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da det menes, at Tolderen i Svendborg ikke skal være en sikker Mand og det maa befrygtes, at Kongen skal lide Tab ved ham i Fremtiden, skal Adressaten forordne en anden til Tolder i hans Sted. Med det Flæsk, som Kongen agtede at lade købe i hans Len [Nyborg], skal det vente, indtil Adressaten kommer til København. F. T. 4, 323.

— Miss. til Gregers Krabbe. Før Fjendernes Indfald i Jylland har Kongen befalet ham at sende Færger og Baade fra Medelfar Sund til Kolding¹ for at afhente det Inventarium, som fandtes paa Koldinghus Slot, og føre det til Medelfar. Han skal undersøge, hvilke disse Færgemænd var, og dem, der har været med til forskellige Tid, skal han tilholde straks at begive sig til Koldinghus Slot. F. T. 4, 323 b.

— Aab. Brev, hvorved Jep Pedersen, Delefoged og Skovfoged i Elbo Herred, faar Bevilling til at nyde den Gaard, som han bebor, kvit og fri for Ægt og Arbejde, saa længe han er i disse Bestillinger. Udt. i J. R. 9, 104².

— Aab. Brev, hvorved Ifver Mund til Mereggaard³, til hvem Embedsmanden paa Stjernholm Slot har fæstet en Part af Tienden i Korning Sogn, faar Bevilling paa, at hans Hustru Fru Karen Munk efter hans Død maa faa nævnte Part af Tienden af Korning Sogn for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. Embedsmanden paa Stjernholm Slot skal fæste den til hende efter hendes Død. J. R. 9, 108 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Pofvel Søfrensen, Sognepræst til Hiarup og Vambdrup Sogne i Koldinghus Len, faar Bevilling paa Kirkens Part af Korntienden af Hiarup Sogn for rimeligt Stedsmaal og sædvanlig aarlig Afgift, naar den Bonde, som nu har den i Fæste, dør. Hans Præstegaard har kun ringe Avl, og hans Formænd har derfor altid haft Kirkens Part af denne Tiende, men efter hans Formands Død er den fæstet til en Bonde. J. R. 9, 109.

— Aab. Brev, hvorved denne Ambrosius Leppelmand an-

¹ I J. F. er dette Navn og formentlig flere efterfølgende Ord sprunget over.

² Indført efter Bevillingen af 18. Febr. 1635 for Peder Povlsen, ligegyldende med denne.

³ Merringgaard, Korning S., Hatting H.

tages til Instrumentist¹ i Kolding By. Han skal vare paa, naar der i Kolding By inden eller uden Kirken skal holdes Musik, og skal lade sig bruge i Kongens Tjeneste, naar det gøres Behov. Det forbydes alle andre Musikanter, undtagen Ambrosius Leppelmand og hans Medkonsorter, at lade sig bruge til Bryllupper eller andre Gæstebud i Koldinghus Len, saavel i Købstæderne som paa Landet, hvorimod han skal lade sig finde billig og tjenstvillig mod enhver, som behøver hans Tjeneste, saa at der ikke med Billighed kan klages derpaa. J. R. 9, 109 b.

25. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved Fru Oline Lykke, Ifver Juels Enke, i Kolding, faar Bevilling paa den første ledige Tiende i Koldinghus Len, som er Bønderne uden for stort Besvær, paa Livstid for rimeligt Fæste og Afgift, de tidligere udstedte Tiendebreve hermed dog uforkrænket. Lensmanden paa Koldinghus skal rette sig herefter. J. R. 9, 109 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandal. Maren Andersdatter, Enke efter Hr. Laurets Aagaard, forrige Sognepræst til Graabrødre Kirke i Viborg, har berettet, at hun har anmodet Borgemestre og Raad i Viborg om nogen Hjælp til Underhold for sig og sine faderløse Børn, men at de har afslaaet hende det, uanset at Ordinansen paa det 73. Blad siger, at Borgemestre og Raad i de Stæder, hvor der findes saadanne Enker, skal forsørge dem med Fribolig og andet Ophold. Adressaterne skal forhandle mellem nævnte Enke, Borgemestre og Raad sammesteds og Kapitlet om nogen Undsætning til hende. Dersom Borgemestre og Raad ikke godvilligt vil gøre det, skal Adressaten paalægge dem, hvad de efter Ordinansen er pligtig at give hende, da de ikke bør undslaa sig for at holde Kirkeordinansen, med mindre de vil staa Kongen til Rette derfor. J. T. 9, 179 b. K. (begge m. Datum: 24. Marts). Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Kolding om at optage Jep Hanssens Søster, som har været vanfør i nogle Aar, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 180 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Da det berettes, at Office-rerne, der bor i hans Len [Skanderborg], har nogle Aars

¹ Kaldes i Overskriften: Kolding Bys Spillemand.

Pension at fordre, skal han med det allerførste betale dem; ti selv om Kornet skal leveres paa bestemte Steder, kan de vel nok betales af det uvisse, der falder i Lenet. J. T. 9, 180 b. K.

25. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Det berettes, at en Bro, som tilforn har været slaaet over Karup Aa i hans Len [Lundenæs], er ganske borte til stor Forhindring og Fare for den rejsende Mand, og det paastaas, at det er nogle bestemte Herreder, som plejer at vedligeholde denne Bro. Han skal nøje undersøge og erhverve Tingsvidner paa, hvilke Herreder der plejer at holde samme Bro ved Magt og hvem der sidste Gang har bygget Broen op, og indsende skriftlig Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 181. K.

— Miss. til Christen Holec og Bispem i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Da det berettes, at Skanderup Kirke i Silkeborg Len er ganske brøstfældig og at Bønderne i Sognet aldeles ikke formaar at hjælpe den uden med den ringe Tiende, som den aarlig har til Indkomst, hvormed den ikke kan rettes eller hjælpes, skal de paalægge de andre Kirker i Silkeborg Len, som har Formue, at hjælpe den med 50 Rdlr. in specie, saa at den med det første igen kan blive repareret. J. T. 9, 181. K.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Oluf Søfrensen i Almind være forskaanet for 9 $\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 6 Skpr. Rug, hvormed han resterer for forrige Aar, samt for 3 Tdr. 1 $\frac{1}{2}$ Skp. Byg, 2 Skpr. Rug, 4 Skpr. Havre, 1 $\frac{1}{2}$ Pd. Smør og 3 Mark for et Brændsvin, hvormed han resterer i indeværende Aar, da han efter Ernst Normands egen Beretning for sin Armods Skyld ikke kan udrede det og da han har stillet Loven og Vissen for, at han herefter vil holde sin Gaard ved Hævd og Magt og yde sin Skyld, Landgilde og anden Rettighed i rette Tid. Ernst Normand skal føre det til Regnskab. J. T. 9, 181 b.

— Miss. til samme. Jørgen Pedersen og Tuve Pedersen i Høyrup i Brusker Herred i Koldinghus Len har berettet, at de er geraadet i Armod og resterer med 2 Aars Landgilde, som de ikke formaar at give, og har begæret at blive forskaanet for den. Af hans Beretning ses det, at deres Angivende er sandt og at de har stillet ham Loven og Vissen for, at de vil holde deres Gaarde ved god Hævd og i rette Tid yde deres Skyld og Rettighed. Kongen eftergiver dem derfor de 2 Aars Land-

gilde, hvilket Ernst Normand skal føre til Regnskab. J. T. 9, 182.

26. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved Christen Holck til Hoestrup¹, Embedsmand paa Silkeborg Slot, faar Bevilling til at nedrive den Residens i Roskilde, der ligger til det Kannikedømme, med hvilket han er forlenet, da den er 2 Lofter høj og derfor ond at vedligeholde, mod at han genopbygger den 1 Loft høj med hvad der ellers er fornødent, for at den desto bedre kan holdes ved Magt. Sj. R. 19, 308 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade Jokum Normand være forskaanet for Straf for begge hans Lejermaal, mod at han betaler 100 Rdlr. for begge Gange. Ventsel Rotkirk skal alvorligt formane ham til herefter at tage sig i Vare for sligt. Udt. i Sj. T. 25, 389 b.

— Miss. til Hr. Jost Høg. Der tilsendes ham en Erklæring, som Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Aalholm Slot, og Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, efter Kongens Befaling har indsendt til Kancelliet om Hr. Hans Dinesen, Sognepræst i Maribo. Adressaten skal efter Erklæringen undersøge denne Sag og med det allerførste indsende Erklæring om den til Kancelliet. Sj. T. 25, 389 b.

— Miss. til Jonas Heinemarch, Tolder i København, om at opslaa et Patent om Landingssted paa Toldboden. Sj. T. 25, 395. (Tr.: KD. V. 165).

— Miss. til Hening Valkendorf [og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift]². Det berettes, at en Kronens Bonde, ved Navn Anders Søfrensen, i Egense ikke vil give Afkald paa en Kontrakt, som Adressaterne³ har faaet sluttet mellem ham og Hr. Niels Rasmussen Kraft, Sognepræst i Norupe og Egense Sogne, og som han har underskrevet sammen med dem alle. De skal forhandle med ham om godvillig at gaa ind paa en anden Kontrakt, da man ikke med Rette kan tvinge ham til at opgive denne Kontrakt eller lade Præsten tiltræde samme Gaard, medmindre den lovlig bliver ledig, da Bon-

¹ Fejlskrift for: Bustrup.   ² Den indklamrede Del af Adressen er glemt i F. T.   ³ Jvfr. 12. Jan. 1635.

den efter nævnte Kontrakt nu er berettiget til den. F. T. 4, 323 b. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 244 f.).

26. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved Hans Søfrensen, Borger i Aalborg, fritages for paa denne Rejse til Norge og derfra til Spanien at betale mere Told af den Trælast, som han indtager i Norge, end de norske privilegerede Kompagniskibe betaler. J. R. 9, 110.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Christensen, Sognepræst i Hie, og hans Efterfølgere faar Bevilling paa 3 Kronens Boliger i Toustrup i Hoer Sogn. J. R. 9, 110. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Da Otte Kaas til Nandrup har begæret 10 Gaarde i Flade By og 1 Bol i Nandrup i Flade Sogn og 1 Gaard i Bierby By og Sogn, alt i Nørre Herred i Mors i Halds Len i Jylland, til Mageskifte for 3 Gaarde og 2 Bol i Guldager By, 1 Gaard, Frøkier, alle i Guldager Sogn, 3 Gaarde og 1 Bol i Seelborg By i Hastrup¹ Sogn, alt i Skads Herred i Varsyssel, 1 Gaard i Bierby By og Sogn, 1 Gaard og 1 Halvgaard i Erslef By og Sogn, alt i Nørre Herred i Mors, 1 Gaard i Ørring By og Sogn og 1 Gaard i Nees i Karbye Sogn, alt i Sønder Herred i Mors, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befaleet Hr. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, at give Møde ved samme Besigtelse. J. T. 9, 182. K.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i J. T. 9, 182 b. K.

— Miss. til samme om af Indkomsten af hans Len [Hald] at betale de 1600 Lod Sølv, som Gejstligheden i Viborg Stift har laant Kongen. Nogle Præster, hvem Kongen har bevilget Kronens og Kirkens Part af Tiender dér i Lenet, har berettet, at deres Stedsmaalsbreve paa nævnte Tiender er uendelige og gjorde paa Kongens Behag. Da Kongen nu er anderledes til Sinds derom og han agter at forandre Brevene, skal Adressaten i denne Mening tage Dom efter dette og Kongens

---

¹ Sælborg, Hostrup S., Skads H.

forrige Brev derom, saafremt samme Stedsmaal ikke er endeligt. J. T. 9, 183. K.

26. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Oluf Parsberg. Da Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, har erklæret, at Gaarden Aldrup i Dronningborg Len, som Adressaten har begæret til Mageskifte, for Belejgheds Skyld ikke kan bortskiftes fra Lenet, fordi den ligger i de Skove og Sogne, som støder op til Fjorden og hvorfra Slottet faar sit Brændsel, maa han i Stedet begære andet Gods og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 182 b.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Han har tilforn¹ faaet Befaling til at hjælpe Hr. Søfren Hegelund, Sognepræst til Skierbeck, til nogen Endelighed med den Arv og andet, som dennes afdøde Hustrus Fader Hans Andersen til Hafved kræver af ham. Da det berettes, at han endnu ikke er kommet til Ende dermed, befales det Adressaten at ordne det saaledes, at han med det allerførste kommer til en endelig Ende dermed, for at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 9, 183 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandel, Superintendent over Viborg Stift. De skal tilholde Hr. Christen Clementsen, forrige Hospitalsforstander i Viborg, at aflægge Regnskab for sidste Aar af nævnte Hospital, uagtet der skal være oprettet en Kontrakt paa Kapitlets Behag, da Kontrakten strider mod Fundatsen, som Kapitlet ikke har Magt til at forandre. J. T. 4, 183 b. K.

27. Marts (—). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Ifver Langes Søn Jacob Lange i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 390.

— Bevilling for Jürgen Schult til Hardenburg², Kongens Hofraad og Befalingsmand over Udsten³ Kloster og Allehelgens Gods, til i indeværende Aar fra Rødby i Lolland at udføre 80 Staldøkse, dog mod Erlæggelse af den sædvanlige Told i Renteriet mod Rentemesterens Bevis, som han skal fremvise for Tolderen i Rødby. Sm. R. 5, 164. Orig. i D. Kanc. Orig. aabne Breve sagligt ordnede. VI.

¹ 31. Marts 1634.

² Horneburg i Bremen Stift.

³ Sm. R.

har ved en Fejlskrift: Udsted.

27. Marts (Kolding. Miss. til Rentemestrene, hvorved ovenstaaende Bevilling til Jørgen Schult kommuniseres dem. Sj. T. 25, 390. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss.¹ til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Hendrik Ramel. Da Sifvert Grubbe til Hodal har begæret 4 Gaarde i Munkerup, 1 Gaard i Nyrup, 1 Gaard i Maglesede og 1 Gaard i Lillesede, alle i Froste Herred i Malmøhus Len i Skaane, til Mageskifte for 2 Gaarde i Ørmelle og 1 Gaard ved Lindholm i Lille Snedalle² i Vemmenhøgs Herred, 1 Gaard i Stefvie i Torne Herred og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere for 1 Gaard i Kirkekiøbing i Skyts Herred, 1 Gaard i Tyelse i Oxie Herred og 1 Gaard i Høgserød i Froste Herred, alle i Malmøhus Len i Skaane, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 130 b.

— Miss.³ til Hr. Tage Thott Ottesen om at give Møde paa Kongens Vegne, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 110 b.

— Miss. til Hening Valkendorf og Sten Bilde. Da Chresten Normand til Ølstedgaard⁴ har begæret en til Landsdommeriet i Fyen liggende Gaard i Øelsted By i Salling Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Skambye i Skam Herred i Fyen, hvoraf det øvrige er i Torup By i Skambye Sogn, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal paase, at Chresten Normand til Kronen udlægger de 10 Skpr. Korn, som han har tilbudt at udlægge ud over det, som den af ham begærede Gaard skylder. Kongen har befalet Claus Brockenhuus til Brouholmb, Landsdommer i Fyen, at overvære Besigtelsen. F. T. 4, 324 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Claus Brockenhuus om at give Møde paa

---

¹ Udenfor er skrevet: Denne Besigtelse skulde være indført under Marts Maaned. ² Fejlskrift for: Suedalle (Svedale). ³ Udenfor er skrevet: NB. Besigtelsen findes Num. [v: Fol.] 131. ⁴ Dette Navn er udeladt i F. T.

Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 325 b.

27. Marts (Kolding). Miss. til Hening Valkendorf. M. Jacob Jacobsen, Læsemester i Odense, har berettet, at hans 2 Sønner, gifte Mænd, skylder ham Penge, men dog understaar sig at kræve Gæld hos ham, og at hans Svoger Anders Hersing, boende paa Jershofve, ogsaa har nogen Trætte med ham om nogle laante Penge og andet, hvormed Andrageren har forstrakt ham. Adressaten skal tage nogle af Borgerne i Odense til sig, forhøre Parterne og anvende deres Flid paa at faa dem enige. F. T. 4, 324.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Anders Bilde. Kongen har bevilget, at Hendrik Rantzau til Skoneveide som Værge for Jomfru Anne Rosenkrantz maa sælge hendes Strøgods i Danmark og Norge og derimod købe hende et samlet Sted, hvor det er gavnligest for hende. Hun beretter nu, at nævnte Hendrik Rantzau er til Sinds at afhænde sin Gaard Brovbyegaard i Fyen med tilliggende Bønder og at hun agter at købe den. Adressaterne skal give Møde, naar han slutter med hende om ovennævnte Gods, at hun af nævnte Brovbyegaard med tilliggende Bøndergods efter hans overleverede Seddels Lydelse kan faa, hvad hendes Penge kan strække til til at betale ham med, paa hendes Vegne have Tilsyn med samme Køb, at der vederfares hende, hvad der er ret, og siden sammen med hende til Vitterlighed underskrive og besegle, hvad hun forhandler med ham om samme Gaard. F. T. 4, 325 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Kong Valdemars Privilegier¹ for Vejle By, dateret Nyborg 1327 crastino assumptionis beatæ Mariæ virginis [16. Aug.]. Borgemestre, Raad og menige Borgere i Vejle har berettet, at deres Privilegier, som er givet dem af fremfarne Konger i Danmark, for en Del i næst forledne kejserlige Fejde og Indfald er skaaret, fordærvet og i andre Maader frakommet dem, og har begæret, at Kongen vil forny og ratificere disse deres Privilegier. Kongen har ladet Hr. Albret Skeel til Fusingøe og Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand

---

¹ Tr.: Kr. Erslev: Fortegnelse over Danmarks Brøve fra Middelalderen Nr. 1491.

paa Riberhus og Koldinghus Slotte, undersøge Sagen og har derved af et gammelt skaaret Pergamentsvidisse erfaret, at Vejle By og Borgere forud har haft disse Privilegier. J. R. 9, 111 b. (Se CCD. IV. 629).

27. Marts (Kolding). Lignende aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Kong Valdemars Privilegier¹ for Vejle By, dateret Horsens Aar 1355 die inventionis St. Stephani [3. Aug.]. J. R. 9, 110 b. (Tr.: CCD. IV. 629 f.).

— Lignende aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Kong Christophers Privilegier² for Vejle By, dateret Horsens Aar 1442 feria tertia proxima ante festum beati Andreæ apostoli [27. Novbr.] med Vidisser, dateret Odense Aar 1553 quarta feria post Anthoni abbatis [18. Jan.] og in arce Draconis [Dragsholm] 16. Marts 1605. J. R. 9, 113. (Se CCD. IV. 630, hvor dog Aarstallet urigtigt er opført som 1440).

— Lignende aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Kong Christians Stadfæstelse, dateret Odense Aar 1553 quarta feria post Anthoni abbatis [18. Jan.] paa Kong Hans's Privilegier³ for Vejle By, dateret Nesbyhofvet Aar 1484 dominica infra octavam ascensionis Domini [30. Maj], med Tilladelse for Byen til at beholde Løgget Mark. J. R. 9, 114. Orig. i Landsark. i Viborg. (Se CCD. IV. 630.).

— Lignende aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Kong Christian IV's Stadfæstelse, dateret Kolding 26. Juli 1590, paa det af Kong Hans i Huntsbeck S. Ketelle Dag [11. Juli] 1504 udstedte Pergamentsbrev, der var ilde medfaret og Seglet faldet fra, dog uskrabet, ustunget, umakuleret og i alle Maader uforfalsket, ved hvilket Kong Hans til Borgemestre, Raad og Menighed i Vejle skøder Romsgaard, liggende udenfor Vejle, med al dens Tilliggende, allevegne til Markeskel, og skal den ligge under og i Vejle Byfred og Byret, hvorfor Undersaatterne i Vejle aarlig til St. Mortensdagstid til gode Rede skal give 14 Mark Penge. J. R. 9, 115. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Lignende aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Kong

¹ Tr. anf. St. Nr. 2471.

² Tr. anf. St. Nr. 7284.

³ Tr.: William Christensen: Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen. 2. Række Nr. 5480.

Frederik II's Skøde¹, dateret Koldinghus 1. Marts 1572, til Borgemestrene, Raad og menige Borgere i Vejle paa en Gaard, kaldet Ladegaard. Orig. i Landsark. i Viborg.

27. Marts (Kolding). Lignende aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster det af Kong Christian III. udstedte aab. Brev, dateret Koldinghus 16. Dec. 1558, ved hvilket denne, for at Hospitalet i Vejle desto bedre kan blive ved Magt, til de fattige, saare og syge i dette Hospital skænker Kronens Part af Korn-tienden af efterskrevne Sogne: Ome Sogn 12 Ørtug Rug, Ringifve Sogn 6¹/₂ Ørtug Rug, Vindeløf Sogn 2 Ørtug Rug 2¹/₂ Ørtug Byg, Vollum² Sogn 2 Ørtug Rug, Hviæl³ Sogn og Gifveskat⁴ Sogn 10 Ørtug Rug 5 Ørtug Byg, Sønderbiærg⁵ Sogn 3 Ørtug Rug 5 Ørtug Byg, ligeledes af Snede Sogn og Hornstrup Sogn, hvoraf Tienden hidtil har ligget til det almindelige Hospital i Ribe, men Forstanderne for dette har velvilligt udlagt den til Hospitalet i Vejle. Hospitalsforstanderne for Vejle Hospital skal herefter oppebære disse Tiender i Hospitalet til Bedste for de fattige, saare og syge, anvende Renten til de fattiges Underholdning og have nøje Tilsyn med, at den ikke anvendes til noget andet end til de fattiges Behov. J. R. 9, 116⁶.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget, at et af Kronens Gadehuse i Jelling, som Præsten og hans Medhjælper eragter tjenligst dertil, maa indrettes til en dansk Skole dér, da der ikke er noget Degnebol. Han skal tilholde Gadehusmanden at rømme Huset inden Aar og Dag og skaffe ham et andet Hus. Da Gadehuset aarlig skylder 1 Rigsort, skal By-mændene i Jelling være forpligtet til at give Kronen en Rigsort aarlig, for at Kronens Rettighed ikke skal blive svækket. Sognepræsten og hans Medhjælper skal sætte en dygtig Karl til dansk Skolemester, som flittig kan informere Ungdommen. Endvidere skal han lade de 2 store Høje i Jelling, som er den tidligere Kong Gorms og Dronning Thyræ Begravelser, omgærde, som det bedst kan ske, for at ingen skal komme op paa dem. J. T. 9, 183 b. K.

---

¹ Se Kr. Sk.   ² Uldum, Nørvang H.   ³ Hvejsel, Nørvang H.
⁴ Givskud, Nørvang H.   ⁵ Sindbjærg, Nørvang H.   ⁶ Tr: Hofmans Fundat. IV. 733 ff.

27. Marts (Kolding). Miss. til Ernst Normand om at lade Mats Jensen i Gafverslund i Holmans Herred i Koldinghus Len være forskaanet for forrige Aars Landgilde, da han har sat Borgen for, at han herefter vil yde sin Skyld og Landgilde i rette Tid og holde Gaarden vedlige. Adressaten skal føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 184.

— Lignende Miss. til samme om at lade Niels Terkelsen i Gafverslund være forskaanet for følgende Landgilde: 1 Pd. 23¹/₂ Mark Smør, 7¹/₂ Skp. Rug, 9 Skpr. 1 Fjerdingskar Byg, 1 Brændsvin, ¹/₂ Lam, 1 Høne, 1 Snes Stænger og 1 Rdrl. 1 Sk. Gæsteri, hvormed han reterer fra forrige Aar 1. Maj 1634 til Aarsdagen 1635, da han har sat Borgen ligesom den forrige. Udt. i J. T. 9, 184.

— Miss. til samme. Denne Jens Pedersen i Skoufdal Mølle i Koldinghus Len har klaget over, at han er saa forarmet, at han ikke kan udrede sin Skyld efter Jordebogen, med mindre der bevilges ham noget Afslag. For at han kan blive ved Magt og i Fremtiden udrede sin Skyld og Landgilde, bevilger Kongen, at han i 2 Aar maa være forskaanet for Fjerdeparten af denne og siden udrede den sædvanlige Skyld og Landgilde, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. J. T. 9, 184 b. K.

— Miss. til samme. Kongen har paa Grund af den store Vintertrang og anden¹ Tilstand bevilget, at der maa drives Øksne fra Danmark i April i indeværende Aar. Han skal underrette Kongens Tolder i Kolding om denne Bevilling, saa at der ikke sker Købmændene Forfang heri. Dog skal det paases, at der ikke her fra Riget udføres andet end overstaldede Øksne og at der gives den paalagte Told deraf. J. T. 9, 184 b. K.²

— Lignende Miss. til Hr. Jørgen Brahe om at underrette Tolderen i Assens. Udt. i J. T. 9, 185 og K.

— Miss. til Ernst Normand og Mester Jehan Borkertsen. Kongsted Sognemænd i Koldinghus Len har berettet, at deres Sognekirke er meget bygfældig og forfalden, og har begæret

---

¹ K. har oprindeligt haft: anden ulykkelig Tilstand. ² Paaskriften bagpaa K. lyder: „nogle Købmænd anlang. at maatte i April uddrive Øksne.“ Overskriften i J. T. lyder: „nogle Bønder anl.“

nogen Hjælp til dens Reparation. Adressaterne skal optænke Midler til Kongsted Kirkes Reparation, undersøge, hvor meget den selv har i Forraad, hvad Kongsted Sognemænd kan yde dertil og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 185. K.

27. Marts (Kolding). Miss. til Axel Urup. Kongen har efter hans Begæring forløvet ham for en Maanedstid i tilkommende Sommer til Danmark for at holde Bryllup og har befalet Henrik Rantzau til Smoel, holstensk Raad, i hans Fraværelse at have Tilsyn med Befæstningen [Kristianspris]. Han skal inden sin Afrejse bringe alt i god Orden og siden igen med det første forføje sig dertil. J. T. 9, 184 b. K.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Kolding om at optage Anders Hansen, Søn af Hans Mortensen, og Karen Nielsdatter, Datter af Niels Jørgensen, begge i Gunderup i Riberhus Stift, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 185 b.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Mandrup Abildgaard til Skodborrig har begæret 1 Otting Jord i Vene¹ By og Sogn i Malt Herred, af hvilken Vene Mænd aarlig yder 1½ Ørte Rug til Ribe Kapitel, til Mageskifte for ½ Gaard i Vitterup By i Lindknud Sogn i samme Herred, som aarlig skylder 1 Ørte Rug og 1 Ørte Byg og aarlig gør Ægt og Arbejde for ½ Gaard, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Jord for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 9, 185 b.

— Miss. til Christen Holck. Han har berettet, at der i Silkeborg Lens Skove findes mange barkhallende², forfornede³ og tophallende Træer, baade Eg og Bøg, som aldeles ikke er tjenlige til Olden, men kun Aar efter Aar staar til Skade for Skoven og Oldenen, til de er ganske forraadnet og fordærvet og siden næppe kan tjene til Brænde, og han har begæret at underrettes om, hvorledes der skal forholdes dermed. Han skal lade hver Skov dér i Lenet syne for sig og efter rigtigt Syn og Tingsvidne snarest indsende Erklæring til Kancelliet

---

¹ Maaske Fejlskrift for: Veen = Vejen, Malt H.   ² Hallende = vissen; J. T. har ved en Fejlskrift: bardhallinde.   ³ Frønnet, udgaæet.

om, hvor mange saadanne barkhallende, forfornede og tophallende Træer der staar. Endvidere har han berettet, at det store Stenhus dér paa Slottet [Silkeborg] saavel som Stenhuset paa Vinderslefgaard i lang Tid har staaet øde, da det i Fjendernes Tid er blevet ganske ruineret, saa at der aldeles ingen Værelse eller Plads kan være i dem, med mindre de igen istandsættes. Dersom de skal staa længere, maa det befrygtes, at de falder aldeles ned. Han har videre berettet, at Stenhuset paa Slottet er et meget skønnere og større Hus end det paa Vinderslefgaard, og at det ikke kan undværes derfra baade af Hensyn til Kældere, Lofter og andet, samt at Huset paa Vinderslefgaard ganske og aldeles ikke bruges, men at det er saa godt som slet øde, hvorfor han anser det for det bedste, at sidstnævnte Stenhus blev nedtaget og det andet dér paa Slottet blev forfærdiget og repareret dermed. Han skal ved Tømmermænd og Murer-mestere nøje lade undersøge, hvad det kan koste at nedtage Huset paa Vinderslefgaard og at reparere Huset paa Silkeborg. regne begge Dele sammen og tage skriftligt Tilbud derpaa, hvilket Tilbud han sammen med sin Erklæring skal indsende til Kancelliet, hvorpaa Kongen vil resolve videre. Hvad der findes af gammelt Panel, malede Billeder og gammelt Malværk paa Vinderslefgaard, skal han lade vurdere af uvildige Mænd og derefter sælge. Hvad han faar derfor, skal efter rigtigt Regnskab anvendes til Arbejds løn til at reparere det andet Hus for. J. T. 9, 185 b. K.

27. Marts (Kolding). Miss. til Christen Holck. Da han har berettet, at det vilde være til Fordel for Kongen, dersom Vinderslefgaard blev bortfæstet til en Bonde eller to, og at den af uvildige Mænd blev sat til en Landgilde, eftersom Ejendommen billig kan taale det, skal han bortfæste den til en eller to sikre Mænd, eftersom han eragter det at være til Kongens Fordel, paa Tinge lade opkræve uvildige Mænd, som skal takseres Gaarden til en billig aarlig Landgilde, og siden akkordere med de Bønder, som hidtil har drevet Avlingen dertil, om, hvad de aarlig skal give dertil i Arbejds penge. J. T. 9, 187. K.

— Miss. til Hendrik Lange og Jokum Beck. Da Knud Søfrensen til Tridie har begæret Syndergaard, Kiergaard og 2 Gaarde i Vestertridie, alle i Lundenæs Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Stafning Sogn og 1 Halvgaard i Gullestrup i samme

Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 186 b.

27. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i J. T. 9, 186 b.

— Pas for Johan og Gøddert Bram, Borgere i København, som agter at udruste nogle Skibe, der skal sejle under Grønland og under¹ Nordkappen paa Hvalfangst, som den Bevilling, som Kongen for nogen Tid siden² har givet dem, videre formelder. N. R. 5, 266 b.

28. Marts (—). Miss. til Hr. Hans Lindenov. Hr. Bertel Jensen, Sognepræst til Traunbjerg Kirke paa Samsø, har begæret at faa bevilget Onsberg Kirketiende paa Samsø, som nu er ledig efter afdøde M. Elias Isenberg, forrige Provst sammesteds. Saafremt det befindes, at denne Tiende ikke altid har fulgt Provsten, skal Adressaten lade ham faa den for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift. Sj. T. 25, 390.

— Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at Borgerne i Kolding er i Restance i Rentekammeret med 194 Kurantdlr. 32 Sk. af Baadsmands- og Bøsseskyttehold for 1627, som de nu kræves for, men at de i den sidste Ufredstid har underholdt Soldater, Vognsvende, Baadsmænd og andre, som kom igennem Byen og som blev sendt til Kongen til Tyskland, med Mad og Øl, hvilket beløber sig til over 1000 Dlr. De har derfor begæret at faa de 194 Kurantdlr. 32 Sk. eftergivet mod at lade den anden Sum falde. Rentemestrene skal give dem endelig Kvittering for de 194 Kurantdlr. 32 Sk. Sj. T. 25, 390 b.

— Miss. til Otto Termo, Jægermester, om at lade en af Pandsvendene, ved Navn Madts, betale 3 Rdrl. i Bartskærløn

¹ N. R. har først haft: der, underliggendes Nordkappen, hvilket er rettet til: dér under Nordkappen. ² Bevilling for samme med deres Participanter og Udredere i Holland til med et Skib paa 170 Læster at „besøge vores og Norges Krones Strømme under Nortcappen og dér at søge deres Handel og Fiskeri med Hvalfisk, Handel [og] „Sømundster“ [Sømonster, o: Søuhyrer] og dér paa Landet koge Trannen, dog at de ikke maa bruge Købmandsskab med Undersaatterne imellem Bergen og Vardehus“ osv. (N. R. 5, 259, tr.: NRR. VII. 14 f.). Heri er Grønland ikke nævnt.

for to Saar, som han har tilføjet en Bonde, ved Navn Peder Hansen, desuden give noget for Smerte og Vé, og siden lade ham alvorligt straffe. Sj. T. 25, 390 b.

28. Marts (Kolding). Miss. til Professorerne i København. Da der er nogle Pladser ledige i Universitetet i København, har Kongen tilforn befalet dem at lade én med Flid lægge sig efter Matematik. En Mand, ved Navn Ericus¹, er beskikket dertil, men han skal endnu forblive i Udlandet indtil Mikkelsdag og siden indstille sig til Professoratet; dog maa der imidlertid ikke forsømmes noget som Følge af hans Fraværelse. Endvidere maa Petrus Spormand admitteres til et Professorat og hvert Aar læse Compendium Historiæ Sacræ et Prophanæ, Sphæra og Geographia. Fremdeles har de for kort Tid siden² faaet Befaling til at beskikke en dygtig Person til Præpositus³ over Studenterne. De maa hertil ikke forordne nogen, som ikke med Ære siden kan betjene et Professorat. Alle de, som admitteres til Professorater, skal efter Kongens forrige Anordning disputere offentligt derfor, eksamineres af Professorerne, og der skal gives dem Attest om deres fornemme Dygtighed, for at Universitetet Dag for Dag kan forbedres med lærde Mænd og ikke komme i Afgang. Endelig skal de tilholde dem af Professorerne, hvem det er paalagt at affatte og gennemse Skolebøger, at afslutte dette Arbejde engang i indeværende Sommer. Sj. T. 25, 390 b. Orig. i Kon-sist. Ark. Pk. 180⁴.

— Miss. til Rentemestrene om at lade Dirik Christoffersen forordne til Toldskriver i Helsingør i den afdødes Sted. Udt. i Sj. T. 25, 391.

— Miss. til Niels Trolle om at fortsætte Madts Rafns Sag, saa vidt det kan ske med Retten, efter en Bekendelse, som er aflagt af en Pige, ved Navn Mette Søfrensdatter, der tilforn har tjent Madts Rafn. Udt. i Sj. T. 25, 391⁵.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov. Det berettes, at M. Elias⁶,

---

¹ Paa Orig. er med Blyant tilføjet: Ericus Torm.   ² 9. Jan. 1635.
³ Regensprovst; se 21. Jan. 1635.   ⁴ Tr.: D. Mag. 5. R. I. 346.   ⁵ Tr.:
 Skand. Litterat. Selsk. Skrifter 1816—17, S. 379.   ⁶ Mag. Elias Eisen-
 berg († 1635), Præst i Besser og Onsbjærg.

Provst paa Samsø, er død. Da Kongen plejer at forsyne dette Kald med en dygtig Person, skal Adressaten lade M. Hans Svaning¹, Skolemester i Sorø Skole, høre til dette Kald. Naar han af Superintendenten er eksamineret dertil og befundet bekvem dertil, skal Adressaten lade ham beskikke til samme Kald. Sj. T. 25, 391 b.

28. Marts (Kolding). Miss. til Carl von Craco, [Generalstaternes Resident i Helsingør]. Førrige Vinter er en Bojert af Aalborg blevet oversejlet i Øresund af en Mand, ved Navn Peter Johansen Backer, af Horn i Holland og har lidt stor Skade paa Gods og paa Folk, som omkom, som det er ham bekendt. En af Kongens Undersaatter i Aalborg, ved Navn Tøger Christensen, har paa egne og Medinteressenters Vegne ført Sagen vedrørende deres Skade saa vidt i Holland, at Halvdelen af Skaden skal erstattes ham og hans Medinteressenter, og desuden skal de have 300 Gylden i Omkostninger. Men førend disse Penge udbetales, vil man af Tøger Christensen have Forsikring og Kvittering for al Eftermaning og videre Paatale, hvilket ikke med Rette kan forlanges af ham paa Grund af de mange medinteresserede Mennesker, der er omkommet. Adressaten anmodes om at sørge for, at Tøger Christensen og hans Medinteressenter kan faa betalt, hvad der tilkommer dem, da den Begæring, at han skulde kvittere for mere, end der vedkommer ham og hans Medinteressenter, er ubillig, for at Kongen kan blive forskaanet for hans Ansøgning. Sj. T. 25, 391 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Han har berettet, hvilken Skade og Brøstfældighed det store Guds Vejr har gjort paa Husene paa Hindsgavl Slot, og at Istandsættelsen efter medfølgende Syn ikke kan ske for mindre end henved 300 Sletdlr., Haandværksfolkernes Arbejds løn ikke medregnet. Han skal snarest muligt lade nævnte Huse istandsætte. Hvad han anvender derpaa, nemlig henved 300 Sletdlr., skal han føre til Regnskab. F. T. 4, 326.

— Miss. til Sten Bilde. Det berettes, at Møllen ved Rugaard er saa brøstfældig, at Mølleren ikke kan fortjene saa

---

¹ Mag. Hans Jensen Svane, Rektor i Sorø (g. m. Dorothea Hansdatter Svanning).

meget, som han efter Jordebogen skal give aarlig i Landgilde, hvilket Sten Bilde har bekræftet i sin Skrivelse. Sten Bilde skal efterhaanden lade Møllen reparere og istandsætte saaledes, at Kongen ikke mister noget af sin sædvanlige aarlige Landgilde. F. T. 4, 326 b.

28. Marts (Kolding). Aab. Brev om, at Peder Villembesen i Østerhafvit¹ i Nørvang Herred i Koldinghus Len, som en Tid lang har været Sandemand og siden er sat til Delefoged, saa længe han er i denne Bestilling, maa nyde den Gaard, som han bebor, kvit og fri. Han har stort Besvær med at opkræve Kronens Restancer, Skatter og andet mere, som kan paakomme, og med at forfølge Kronens Sager, men har ingen Genant for denne Bestilling. J. R. 9, 117 b.

— Aab. Brev om, at Jens Lassen, Herredsskriver og Delefoged i Øster Herred i Lundenæs Len, saa længe han er i denne Bestilling maa nyde den Gaard, som han bebor, kvit og fri for Landgilde, Ægt og Arbejde for sin Bestillings og Besværingsskyld. K. Udt. i J. R. 9, 117 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Kongen erfarer, at han har sat denne Christen Ibsen, boende i Strelou² Kiergaard, som ligger til Riberhus, til Herredsskriver i Nørre Herred i Lundenæs Len, dels paa Grund af hans Flid og dels fordi ingen af de til Lundenæs liggende Kronens Tjenere i samme Herred var dygtig nok til at forvalte denne Bestilling, og at Adressaten samtidig bruger ham som Delefoged til at indkræve Skatter, Restancer og andet paa Kongens Vegne. Da Christen Ibsen beretter, at han intet faar af Kongen for denne Umage og Bestilling, skal Adressaten for hans Bestilling lade ham faa Landgilden af en temmelig Gaard i Lundenæs Len, saa at der ikke afgaar Kronen alt for meget, og føre det til Regnskab. J. T. 9, 192. K.

— Aab. Brev om Opkrævning i 4 Aar, fra Paaske 1635 at regne, af en Afgift af hver Hest og hvert Stykke Fæ, som udføres over Broen for Kolding, til Vedligeholdelse af denne Bro, Skibsbroen og Porthuset sammesteds. J. R.

¹ Østerhoved, Givskud S., Nørvang H.
skrift: Steelou.

² J. T. har ved en Fejl-

9, 117 b. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 630 f. J. J. Fyhn: Efterretn. om Kolding S. 12 og 194).

28. Marts (Kolding). J. T. 9, 189 b se 29. Marts.

— Aab. Brev, hvorved Borgerne i Kolding faar Tilladelse til at fiske i Kolding Fjord med deres Vaad og Garn. J. R. 9, 118. (Tr.: CCD. IV. 631. J. J. Fyhn: Efterretn. om Kolding S. 191).

— Livsbrev for M. Peder Pedersen¹, Sognepræst til Graabrødre Kirke i Viborg, og hans Hustru paa den første ledige Kirketiende i Mors Land for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 118 b.

— Livsbrev for denne Germand Joensen Bølling, Herredsfoged i Jerlev Herred, paa den første ledige Tiende, som er ham belejlig og ikke for besværlig for Bønderne, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 118 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Morten Søfrensen, Hospitalspræst i Kolding, for sit Kalds Ringheds Skyld faar Bevilling paa den første ledige Tiende i Koldinghus Len, som er ham bedst belejlig og ikke til for stort Besvær for Bønderne, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 119. .

— Aab. Brev, hvorved Laurets Svendsen, Kaptejnlojtnant paa Fæstningen Christianpris, faar Bevilling til at udføre 40 Stkr. Øksne, Køer og Kvier samt 100 Stkr. Faar og Lam til Fæstningen Christianpris, dog at han betaler tilbørlig Told og Rettighed. J. R. 9, 119.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Hvad Hr. Thoer Olufsen, Sognepræst i Rye, har andraget om, nemlig: 1. om en Tiende, som er bevilget ham og som Bønderne besværer sig over og ikke efter Ordinansen vil yde i Kærven, 2. om en Vej gennem en til hans Præstegaard liggende Toft, 3. om hvad Jord, Ager og Eng, Fiskevand og andet, som fra Arilds Tid har ligget til hans Præstegaard, 4. om Bygningstømmer til hans Præstegaards Istandsættelse, kan Adressaten se af hans hosføjede Supplikation. Han skal nøje undersøge Sagen og indsende Erklæring om alle Posterne til Kancelliet. J. T. 9, 187. K.

---

¹ Mag. Peder Pedersen Løvenbalk var Præst til Sortebrødre (Sønder-sogns) Kirke i Viborg, ikke til Graabrødre (Nørresogns) Kirke.

28. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Af hans til Kancelliet indsendte Erklæring har Kongen erfaret, at Peder Biering, Borgemester i Viborg (som har begæret at entlediges fra sin Bestilling), ikke godt kan forløves, da der dér i Byen ikke findes nogen anden, som kan betjene hans Stilling, og da han har beklaget sig til Kongen over, at han har saare lidet for samme sin Tjeneste, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler han bedst kan betænkes og aflægges. J. T. 9, 187 b. K.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og M. Johan Borkertsen. Karen Dr. Ifvers¹ Enke har berettet, at hun ikke har nydt sit Naadensaar efter sin afdøde Husbonde Dr. Ifver, forrige Biskop i Ribe, som andre gejstlige Enker plejer at gøre, uanset at hun til sit og sine umyndige Børns Ophold storlig behøver nogen Hjælp. Adressaterne skal nøje undersøge, om nævnte Karen Ifvers Enke ikke nyder sit Naadensaar som andre Bispenker efter Ordinansen, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 187 b.

— Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt. Denne Gregers Pedersen, Borger i Kolding, har berettet, at han er voldsvoren for nogle Heste, som skal være kommet ind paa Kongevejen ved Kolding, hvorved han mener, at der er sket ham Uret, idet han ikke er lovlig overbevist om at have bragt Heste derind, men at en Avindsmand af ham har ført saadanne Vidner imod ham. Han har derfor begæret Kongens Bevilling til, at Adressaten maa forhøre ham og hans Modpart mod hverandre og hjælpe ham til Rette. Adressaten skal kalde Parterne for sig, forhøre Sagen og hjælpe Gregers Pedersen til Rette, saavidt det er Lov og Ret. J. T. 9, 188.

— Miss. til M. Johan Borkertsen, Superintendent over Ribe Stift. Denne Niels Mickelsen, Degn i Haderup², har for nogen Tid siden³ erhvervet Kongens Befaling til Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Befalingsmand paa Lundenæs Slot, og til Dr. Jens Dynesen, forrige Biskop i Ribe Stift, om at tilvejebringe et Degnebol i samme Sogn. Da Dr. Jens Dynesen

¹ Dr. Iver Iversen Hemmet († 1629).
skrift: Hederup.

³ 26. Febr. 1634.

² J. T. har ved en Fejl-

døde, førend der blev truffet nogen Afgørelse herom, skal Adressaten sammen med Hr. Uldrik Sandberg snarest fuldføre nævnte Befaling. J. T. 9, 188. Orig. i Landsark. i Viborg.

28. Marts (Kolding). Miss. til Christen Holck. Hr. Jens Kristensen, Sognepræst i Hadderup i Ginding Herred, har berettet, at hans Annekskirke, som laa under Hadderup Sogn og som kaldes Trandom¹ Sogn, er ødelagt², og at Sognefolket søger Søvel³ Kirke. Endvidere har han berettet, at 2 af de bedste Gaarde, som laa i Hadderup, er kommet derfra til Søvel Sogn, saa at Renten til Præsten i Hadderup derved er blevet vel formindsket. Hvad Præsten ellers angiver, kan Christen Holck se af hans hosføjede Supplikation. Han skal snarest indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet sammen med Supplikationen. J. T. 9, 189. K.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Bispem i Aarhus [M. Morten Madsen]. Det berettes, at der, efterat Sognepræsten i Hobro er død, er kaldet en anden i hans Sted og at det endnu ikke vides, om han vil forsørge Enken efter den forrige Sognepræst eller en af hans Døtre. Da det i Ordinansen paa Blad 73 udtrykkelig paalægges Købstæderne tilbørligt at forsørge deres Sognepræsters Enker, skal Adressaterne, saafremt denne Enke ikke bliver forsørget som ovenfor omtalt, forhandle med Borgemestre og Raad sammesteds om at forsørge hende. Saafremt de saa undskylder sig, skal Adressaterne paalægge dem at gøre, hvad de efter Ordinansen med Rette bør gøre og hvor meget de aarlig skal give hende i hendes Enkesæde, da Kongen ikke vil tilstede nogen efter sit eget Tykke at kassere Ordinansen, under hvad Skin det end kan ske. J. T. 9, 188 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 246. Kalkar: Theol. Tidsskr. 1872. S. 128),

— Miss. til Laurets Ebbesen. Det berettes, at en Smedesvend for nogle Aar siden har skudt en Klejnsmed ved Skanderborg Slot og at der blev taget Dom over ham, hvorved han blev svoret fredløs. Forleden Sommer erhvervede han Kongens Bevilling til at indstævne Sagen for førstkommende Herredag. Dette er ikke sket, men siden han er kommet hjem,

¹ J. T. har ved en Fejskrift: Brandom. ² Iver Juel fik 12. Jan. 1554 Tilladelse til at nedbryde Trandum Kirke. ³ Sevel.

har han forholdt sig saare ilde, baade imod Slotspræsten og mod sin Svoger, som han har slaæet med en Kniv. Adressaten skal derfor lade den over ham tidligere afsagte Dom indstævne til Konfirmation og derefter lade ske Eksekution paa tilbørlig Maade. J. T. 9, 188 b.

28. Marts (Kolding). Miss. til Otte Marsvin og Tønne Friis. Frandts Ifversen og Frandts Lauritsen, Kirketjenere til Stobye Kirke i Stjernholms Len, har andraget om Tilladelse til at mageskifte noget af den Jord, som ligger til de af dem beboede Huse og Vaaninger, mod noget Jord, der tilhører en Mand, ved Navn Jørgen Søfrensen, sammesteds og som ligger til Boller. Adressaterne skal undersøge, om det er til Gavn for begge Parter og, hvis saa er, afslutte dette Mageskifte under Forbehold af Kongens Godkendelse. J. T. 9, 189. K.

— Miss. til Ernst Normand. Naar Kongen er draget fra Kolding, skal han straks tilsende Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, det Inventarium, som denne har sendt til Kolding. Udt. i J. T. 9, 189. K.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt om at betale Morten Lim, Borgemester i Ribe, 50 Rdlr., som han har udlagt for Astrag. Han har efter Adressatens Begæring forskrevet dem fra Holland, og de skulde have været brugt i Lysthuset i Haven for Haderslevhus Slot, men er bortkommet undervejs. Han skal føre dem til Regnskab. J. T. 9, 189. K.

— Miss. til Mogens Kaas paa Dueholms Kloster. Det berettes, at denne Mogens Steen, som i nogen Tid har været Fændrik, har faaet udlagt en Gaard, kaldet Blaaborg, i Dueholms Len. Da han selv agter at bo paa denne Gaard, skal Adressaten lade Mogens Steen faa den, give Bonden, som bor paa den, hans Fæste tilbage eller skaffe ham en anden Gaard. J. T. 9, 191 b. K.

— Miss. til Axel Urup. Da det berettes, at Kaptejnlojtnant Laurets Svendsen, som er hos ham paa Fæstningen Christianpris, vil holde nogle Køer og andet Fæ dér ved Befæstningen, skal Adressaten have i god Agt, at Kongens Bønder dér omkring ikke besværes med at holde hans eller andres Fæ paa Græs eller Foder, men at der med al Drift af Kongens Gaardes Avl og med de tilliggende Bønder forholdes, som det hidtil har været. J. T. 9, 190 b. K.

28. Marts (Kolding). Miss. til Christen Holck. Det berettes, at Peder Christensen i Isen, Skovfoged over Isen Skov i Silkeborg Len, har ladet nævnte Isen Skov ganske forhugge, at Adressaten derfor har ladet ham fængsle og taget Dom over ham, og at han nu er brudt ud af Fængslet og undkommet. Adressaten skal med Flid lade søge efter ham, for at han kan faa ham igen. Dernæst har Peder Christensens Hustru ved en Mand, ved Navn Jens Nielsen, Nørsnee¹, berettet, at Adressaten har ladet hugge en stor Mængde Træer i nævnte Skov og ført dem bort til sin egen Mølle, der ligger ved hans Gaard Hestrup². Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet med hosfølgende Supplikation. J. T. 9, 191.

— Miss. til Forstanderne i Horsens Hospital om at optage Niels Rasmussen, som ikke kan vejlede sig selv, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 191.

— Miss. til Ernst Normand. Naar de Baadsmænd, som Stendtzal von Jasmund, Skibskaptejn, har ladet hverve, ankommer til Kolding, skal han give hver af dem 8 Sk. daglig til Traktement, indtil de begiver sig til Skibs, og føre det til Regnskab. J. T. 9, 191 b. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, har begæret en Aarhus Kapitel tilhørende Gaard, kaldet Ambstrup, i Hovlbjærg Herred til Mageskifte for en Gaard i Meddelbye³ i Østerljbjærg Herred, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 9, 191. K.

— Miss. til Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot, og Morten Pax til Bierre. Da Jørgen Høg til Hammergaard har begæret 1 Gaard og $\frac{1}{2}$ Kirkegaard i Bortvig By i Sneer Sogn i Vrads Herred i Silkeborg Len i Jylland til Mageskifte for 1 Gaard i Torlund By i Eigstrup Sogn i samme Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 191 b.

¹ Nørre-Snede, Vrads H.

² Hastrup, Nørvang H.

³ Mejlbj.

28. Marts (Kolding). Miss. til Christen Holck om at give Møde enten selv eller ved sin Fuldmægtig ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i J. T. 9, 191 b. K.

— Miss. til Hr. Key von Ahlefeldt. Det berettes, at en Orgelmager, ved Navn Johannes Heyde, boende i Flensborg, for 2 Aar siden har paataget sig at forfærdige et Orgelværk til Ribe Domkirke og forpligtet sig til at fuldføre samme Arbejde ustraffeligt. Da Arbejdet for største Parten var færdigt, blev han hæftigt angrebet af en Paralysis, saa at han hverken kunde røre Haand eller Fod, hvorfor han efter sin Bægning er blevet forløvet til at begive sig hjem til Flensborg for at søge Raad; naar han blev rask igen, skulde han atter indfinde sig for at fuldføre sit Arbejde. Men nu, da han har faaet sit Helbred igen og anmodes om at efterkomme sit Løfte, søger han allehaande Udflugter og Forhaling og vil ikke indfinde sig igen. Adressaten skal tilholde ham at holde sit Løfte efter sin strænge Forpligtelse og snarest tilendebringe Forfærdigelsen af Orgelværket ustraffelig, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler dertil. J. T. 9, 192. K.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Han skal standse Brødbagningen i sit Len [Skanderborg] og ikke lade bage mere Brød end han har udleveret Korn til, før han faar nærmere Besked fra København. Udt. i J. T. 9, 192 b. K.

29. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster et Fæstebrev, ved hvilket [Hendrik Lange] til Deibierglund, Domprovst i Ribe Kapitel, til Johan Vesseling, Borger i Ringkøbing, har fæstet alle de Kirkeenge, som hans Hustru Dorette Christophersdatter har haft i Brug, og paa et Fæstebrev, ved hvilket Clemend Lafvesen, Skolemester i Ringkøbing, til samme har fæstet nedennævnte Enge, som af Morten Andersen, Raadmand sammesteds, er pantsat til Ifver Nielsen, Borge-mester sammesteds, paa dennes Livstid, som Skolens Bog stykkevis viser, nemlig: en Eng, kaldet Mølleeng, som er 4 Skaft¹ i den ene Ende og 8 i den anden, en Eng, kaldes Svinboel², 4

¹ Længdemaal, = 10 Fod.   ² Kaldes i Miss. af 7. Juni 1632, hvor flere af Ringkøbing Skoles Enge nævnes: Svinboug.

Skaft i Vesterenden og 7 i den østre Ende, 1 Eng i Vorekrog¹, som er 4 Skaft, en „tilfalden“² Eng paa 4 Skaft, en Eng i Skiftlending paa 7¹/₂ Skaft i den søndre og nørre Ende, Kalggaard³ Eng, som er 8 Skaft Sønder og Nord til Aaen, en Eng Vesten Folden til Bensted paa 6 Skaft, en Eng Sønden Marken paa 8 Skaft, kaldet Magholm Eng, paa Doppe i Nør Eng i Hie Sogn, 1 Eng i Hieagger Enge, kaldet Lamb Enge, 3 smaa Stykker Eng i Giest i Hie Sogn, 1 Eng i Lauervig paa 8 Skaft og 4 Skaft Eng i May Enge. Johan Vesseling og hans Hustru maa beholde dem paa Livstid og saa længe de yder den sædvanlige aarlige Afgift af dem i rette Tid paa de tilbørlige Steder efter de af Hendrik Lange og Clemend Lafvesen udstedte Fæstebreve. J. R. 9, 119 b.

29. Marts (Kolding). J. T. 9, 189 b se 30. Marts.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget, at Borgemestre og Raad i Kolding til Reparation og Forbedring af Porthuset, Broen ved Aaen og Skibsbroen i Kolding i de næste 4 Aar, fra Paaske 1635 at regne, maa oppebære 1 Sysling dansk af hver Hest, Hoppe, Okse eller Ko og 1 Hvid af hver Kalv, Svin, Buk, Faar og Lam, som udføres, efter det derom udstedte aabne Brev, skal Adressaten aarlig revidere nævnte Borgemestre og Raads Regnskab over, hvortil disse Penge er anvendt, og tillige med hans eget Regnskab hvert Aar aflevere det i Rentekammeret. K. Orig. i Landsark. i Viborg. J. T. 9, 189 b (med Datum: 28. Marts). (Tr.: CCD. IV. 630 f.).

— Miss. til samme om snarest at sende Knud Buck, som sidder paa Kolding og som har holdt Klapjagt dér i Lenet, til Bremerholm. Udt. i J. T. 9, 190.

30. Marts (—). Aab. Brev, hvorved det forbydes alle Haandværksfolk at drive Handel i Kolding By udover det, som deres Embede medfører; de skal blive ved deres Haandværk og ernære sig deraf, med mindre de vil forlade deres Haandværk og begive sig til Købmandsskab. Borgemestre og Raad i Kolding har klaget over, at adskillige Haandværksfolk dér i Byen betager Købmændene sammesteds deres Næring, idet

¹ Kaldes anf. St.: Vokekrog.
St.: Kolgaard.

² Tilstødende.

³ Kaldes anf.

de driver Kræmmer- og Købmandsskab, som ikke vedkommer deres Haandværk. J. R. 9, 120.

30. Marts (Kolding). Aab. Brev, hvorved Nicolaus Snedker, Borger i Kolding, som er bestilt at arbejde paa Koldinghus Slot, indtil videre fritages for al borgerlig Skat og Tynge. J. R. 9, 120 b.

— Miss. til Ernst Normand. Mølleren i Vambdrup i Koldinghus Len har berettet, at han ikke kan betale sin Mølle-skyld til Kronen, fordi han om Sommeren, naar der er Tørke, aldeles intet Vand har, og undertiden, naar der er stort Vandløb og Regn, har han for meget Vand, saa at Møllen gaar i Bagflod og ikke kan male. Ernst Normand skal nøje undersøge, om det ikke ved Gravning og i andre Maader kan indrettes saaledes, at Møllen ikke gaar i Bagflod. Men dersom dette ikke kan forhindres, skal han lade opkræve uvildige Mænd, som kan fastsætte og taksere, hvad Mølleren aarlig kan yde til Kronen, og siden indsende dette sammen med hans egen Betænkning til Kancelliet. K. J. T. 9, 189 b (med Datum: 29. Marts).

— Lignende Miss. til samme om Nebel Mølle i Brusk Herred. K. Udt. i J. T. 9, 190 (med Datum: 29. Marts).

— J. T. 9, 190 se 31. Marts.

— Miss. til samme om, at Anders Jørgensen i Hvilsbergbye i Holmans Herred i Koldinghus Len maa være fri for at betale 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Pd. 15 Mark Smør og 9 s. Mark i rede Penge, hvormed han er i Restance af forrige Aars Landgilde, da han har sat Borgen for, at han i Fremtiden vil yde sin Skyld og Landgilde i rette Tid og holde Gaarden ved Magt. Ernst Normand skal føre det til Regnskab. Udt. J. T. 9, 193 b.

— Lignende Miss. til samme om, at Mats Nielsen i Hvilsberg maa forskaanes for 1 Fjerd. Smør, hvormed han er i Restance af forrige Aars Landgilde, da han ogsaa har sat Borgen. Udt. i J. T. 9, 193 b.

— Miss til Hr. Albret Skeel. Denne Laurets Pedersen, Delefoged i Skads Herred, har klaget over, at han ved den sidste Vandflod har lidt stor Skade baade paa Kvæg og Korn og at hans Restancer, Bøger og Breve, hvorefter han skulde indkræve Restancerne hos Bønderne, ved samme ulykkelige Tilfælde er flydt bort, saa at han er blevet omtrent 900 Rdlr.

skyldig. Han har derfor begæret Respit for disse Penge, saa at han kan indfordre dem. Da Kongen af Adressatens Erklæring ser, at Laurets Pedersens Opgivelse er rigtig, bevilger Kongen, at han maa skyldte disse 900 Rdlr. i 2 Aar fra denne Paaske uden at betale Renter af dem. Adressaten skal føre det til Regnskab. J. T. 9, 192 b.

30. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Christian Thomesen. Han har forespurgt, hvorledes der skal forholdes med den Fange, som han har siddende og som er oversvoret Manddrab, idet han ikke vil bekende noget, hverken ved Tortur eller i anden Maade. Saafremt det med Rette kan fornemmes, at han er skyldig i Gerningen, skal Adressaten rette sig efter Dommen. J. T. 9, 193.

— Miss. til Gunde Lange. Det berettes, at en Præst i Thyland i hans Len [Aalborghus] har vægret sig ved at kaste Jord paa et Lig og at han paa 2 Søndage ikke har forklaret de rette Evangelier i hans Sognekirke, hvorom han kan faa nærmere at vide hos Chresten Høg til Tuodbøl. Han skal lade nævnte Præst tiltale for denne Forseelse og tage Dom i Sagen, uden Hensyn til hvilken Dom der tilforn er gaaet i Sagen, da Bispen burde have dømt efter Chresten Høgs Tiltale og ikke undskyldt sig med, at Sagen var denne uvedkommende, da han dog talte paa sine Bønders Vegne, som det stod ham frit for. J. T. 9, 193.

31. Marts (—). Bevilling for Henrik Rantzau til Smoel, Kongens holstenske Raad, til imellem Bartholomæi Dag [24. Aug.] og Mikkelsdag [29. Sept.] førstkommande fra sin Gaard Holgaard¹ i Jylland at udføre 80 Stk. Øksne, gamle Køer og Stude, dog at han giver den sædvanlige Told og Retlighed af dem. J. R. 9, 120 b.

— Ekspektancebrev for Dr. Mickel Christensen, Medikus i Kolding, paa det første ledige Vikarie i Aarhus Kapitel ad gratiam. Han skal være den gejstlige Ordinans, som er udgaaet om Religionen, og Kapitlets Statuter, aldeles undergivet. [Iøvrigt med Art. 2]. J. R. 9, 120 b.

— Aab. Brev, hvorved Peder Jensen i Dons, Dele-

---

¹ Hvolgaard, Nørvang H.

foged i Brusk Herred, faar Bevilling paa, saa længe han er i denne Bestilling, at nyde den Gaard, som han nu bebor, kvit og fri. J. R. 9, 121.

31. Marts (Kolding). Aab. Brev om, at Ribe Borgere maa handle i alle Købstæder i Jylland. J. R. 9, 121. (Tr.: CCD. IV. 631).

—¹ Miss. til Hr. Albret Skeel [Riberhus Len]. Af hans Beretning har Kongen erfaret, at der ligger fire Gaarde i Ballum² Mark, som kaldes „Mersk“, af hvilke den ene med Folk og alt er skyllet bort i den sidste Flod, 1½ Gaard af dem, paa hvilke Folkene er i Behold, er aldeles ødelagt, medens 1½ Gaard menes at kunne komme i Orden igen. Indbyggerne i Ballum Birk har andraget om, at Eng og Ejendom til disse 2½ Gaard (da de ligger i deres Mark) maa blive lagt til deres Gaarde og skiftet lige meget til hver Gaard, da de alle er lige gode paa Skyld og Ejendom. Adressaten skal skifte nævnte Jord mellem dem, dog skal de være forpligtet til aarlig at give al Landgilden til Kronen og ligeledes de Skatter, som paabydes. Det Fæste, som plejer at gaa af de 2½ Gaarde, skal ligeledes lægges paa de øvrige Gaarde. Han skal ligeledes medtage Sognepræsten i de 2½ Gaarde, for at han og hans Efterkommere kan blive ved Magt, da det berettes, at han har sin Halvbols Jord blandt de andre Bønders. Adressaten skal heri søge Kronens Gavn og tilendebringe det under Forbehold af Kongens Ratifikation. K. J. T. 9, 190 (med Datum: 30. Marts).

— Miss. til Otte Marsvin. Denne Peder Søfrensen i Verløf By i Hylling³ Herred har berettet, at han er geraadet i stor Armod med Hustru og 8 smaa Børn, fordi han ikke kunde komme til sin Avl 2 Aar, efter at Fjenderne var draget bort, og „Göyen“⁴ og hans Sædekorn var borte, og det Sædekorn, som han købte af andre, kom ikke til sin fulde Vækst og Grøde, men alligevel har han holdt Gaarden vedlige med Ægt og Arbejde. Han begærer derfor, at han for disse hans Vilkaars Skyld maa faa Afslag paa den Kornskyld og Landgilde,

---

¹ Miss. er i J. T. og bagpaa K. dateret: 30. Marts, men under Teksten i K.: 31. Marts. ² J. T. og K. har ved en Fejlskrift: Bollum. ³ Sikkert: Vellef, Hovlbjærg H. ⁴ Vistnok: Gødden, Gødningen.

hvormed han resterer. Otte Marsvin skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvormed Peder Søfrensen bedst kan hjælpes og hvorvidt der kan gøres Afslag, saa at han kan blive ved Magt. J. T. 9, 193 b.

31. Marts (Kolding). Miss. til Hr. Christian Thomesen. Han har sammen med Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand over St. Knuds Kloster, faaet Befaling¹ til at tilholde Jens Mogensen til Ørumb at afslutte Høring² Kirkes Regnskaber. Da det berettes, at han endnu ikke har gjort dette, skal de tilholde ham straks at afslutte nævnte Kirkes Regnskaber og lave en rigtig Fortegnelse over, hvad der tilkommer Kirken hos ham, saafremt Kongen ikke skal søge andre Midler dertil. J. T. 9, 194.

— Miss. til Laurets Lindenov. Denne Herlof Axelsen, Fændrik i Aarhus Len, har berettet, at der for hans Bestilling er udlagt ham en Selvejergaard, som han ikke selv kan bebo, som han gjerne vilde, og har derfor begæret at faa udvist en Fæstegaard, som han kan bebo. Laurets Lindenov skal lade en Fæstegaard dér i Lenet udvise til ham og give Bonden, som bor paa den, det udgivne Fæste igen eller give ham en anden Gaard, naar der bliver en ledig. J. T. 9, 194 b. K.

— Miss. til Axel Urup. Kongen har befalet Hr. Key von Ahlefeldt til Melbeck og Hr. Christen Pens til Neuendorph, holstenske Raader og Befalingsmænd paa Flensborg og Rendsborg Slotte, at hverve nogle Skibsfolk og sende dem til Kiel, hvorfra de skal til København. Naar disse Skibsfolk ankommer til Kiel, skal han fragte Skuder, som skal føre dem til København, og medgive dem 8 Dages Proviant. [Iøvrigt enslydende med Afsnittet om Beregningen af Provianten i Miss. af 21. Marts 1635 til Ernst Normand]. J. T. 9, 194 b. K.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Hans Pedersen i Handerup i Elbo Herred, som paa Grund af Armod har afstaaet sin Gaard, være forskaanet for et Aars Landgilde, hvormed han resterer, og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 195.

— Miss. til samme. Han har berettet, at Herredsfogden i Elbo Herred for nogen Tid siden har optaget til Doms Sagen

¹ 18. Febr. 1634.

² Kaldes 28. Nov. 1635: Høring.

mellem ham og Hans Jensen, og at denne har stævnet til Landstinget de Vidnesbyrd, som Ernst Normand har erhvervet over ham. Landsdommeren har endnu ikke dømt herom, men har opsat denne Sag, og Ernst Normand mener, at der ikke vil blive afsagt Dom paa Herredagen paa samme Vidnesbyrd. Herredsfogden skal lade alting bero, til Herredagen er overstaaet, siden skal der gaas derom, hvad der er Lov og Ret. Hans Jensen skal tilsaa Gaarden. J. T. 9, 195.

31. Marts (Kolding). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om saa snart som muligt dér paa Gulland at lade bryde saa megen Kalksten, at man dermed kan laste 4 Skuder, hver paa 25 Læster, ved Søkanten, hvor de bekvemmost kan indskibes, fragte Skuder, som snarest kan føre dem til Eckernfjord, og føre det til Regnskab. J. T. 9, 195. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Saafremt der er nogen Plads ledig som Kaptejn under Landfolket i Danmark eller om der findes nogen udygtig (som det er at befrygte, at der er flere af), skal han aftakke ham og i den afskedigedes Sted antage denne Ifver Pedersen. J. T. 9, 195 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Achim von Breda, Oberstlieutenant, har berettet, at Otte Marsvin har befalet ham at drive Restrup Gaard til Laas. Da han er en fremmed og uerfaren i den danske Ret, skal Otte Marsvin selv efter Kongens Befaling til ham føre den Sag til Ende. F. T. 9, 195 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Vejle om at optage Søfren Jensen Tømmermand i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. J. T. 9, 195.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Kolding om at optage Peder Jørgensen Trompeter i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. J. T. 9, 195 b.

— Forordning om Tingdage, Letfærdighed, Eder og Umyndiges Rostjeneste. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Br. sagligt ordnede. I. Trykt Ekspl. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 632 ff. Dsk. KL. III. 246 ff.).

1. April¹ (—). Miss. til Ernst Normand. Da Kongens Skib

¹ I J. T. er Dateringsstedet, sikkert fejlagtigt, rettet fra Kolding til København. K. har Kolding. De følgende Miss. af 14., 16. og 20. April har i J. T. alle været dateret Kolding, hvilket er rettet til København, som K. har.

Fladlues bliver fyldt med saa meget forskelligt Gods, som skal til København, at det Ved, som er samlet i Stenderup Skov ved Stranden, ikke kan faa Plads i det, og da Resten ikke er nok til, at det betaler sig at sende Skibet tilbage efter det, skal han ved Koldinghus' Tjenere, som bor Sønder ud, efter Skovriderens Udvisning lade hugge saa meget Ved og lade det føre til Stranden, at nævnte Skib kan faa fuld Ladning, saa snart det kommer tilbage fra København. J. T. 9, 196. K.

4. April (Antvorskov). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Niels Knudsen, Herredsfoged i Løve Herred i Antvorskov Len, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 392.

5. April (—). Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at nogle af Kronens Bønder, der bor paa en Ø, kaldet Reersøe, har anstillet sig modvillige, idet de ikke vil udtage Korn til Bagning af Kavringbrød til Flaaden, ligesom Kronens andre Bønder, idet de beraaber sig paa et gammelt Privilegium, der fritager dem for Ægt og Arbejde. Da de anstiller sig saa modvillige mod Kongens Befaling, skal Adressaten lade dem straffe for deres Modvillighed og dernæst tilholde dem at bage Kavringbrød, som Kronens andre Bønder gør det. Sj. T. 25, 392.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Den Havre, som han har af Nyborg Lens Indkomst, skal han nu og herefter aarlig i rette Tid levere paa Korsør Slot til Brug for Kongens Heste. F. T. 4, 326 b.

7. April (Kbhvn.). Instruktion for Christian Clausen, Kongens Skibskaptejn. 1. Han skal med Skibet De tre Løver begive sig til Irland og forsyne det ostindiske Skib Christianshafn, som ankommer dertil, med Folk, Takkel, Tov og Fetalje, saa at det med det første kan gøre sin Rejse til Danmark. 2. Han skal konvojere samme Skib hertil og forsvare det mod Fribyttere. 3. Han skal med sine Folk baade aarle og silde være Folkene paa Christianshafn behjælpelig i alle Maader, saa at Skibet saa hurtigt som muligt kan blive færdigt til at udsejle derfra. 4. Han skal have god Korrespondens med Guvernøren sammesteds, respektere ham i alle Maader og lade Hans Uldrig Gyldenløve til Vindinge, Hofsinde, overrække ham den Present, som medføres til ham. Sj. R. 19, 309.

— Miss. til Mickel Mortensen. Han skal straks med

Kongens Skib Postillonen begive sig til Skagen, krydse i Søen dér og holde Kongens Strømme og Farvand rene, indtil Kongens eget Skib Delmenhorst kommer til ham i Søen. Da det berettes, at 2 smaa Dønkirkere udgiver sig for danske, fører dansk Flag, lader alle Skibe stryge, kalder Skipperne ombord og sammesteds har røvet og taget 4 velbeladne hollandske Skibe og en Rostocker, som agtede sig til Sundet, samt at de har Anslag paa den første Flaade, som kommer fra Holland, skal han anvende sin største Flid paa at bemægtige sig disse Skibe. Naar Delmenhorst kommer til ham i Søen, skal han gaa over paa den og Dirik Hessel, Kongens Skibskaptejn igen gaa sin rette Gang med Postillonen efter hans Instruks. Sj. T. 25, 392 b.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen [Sølvitsborg] om at lade hugge 10,000 Ene[bær]stager og sende dem til Vordingborg Slot, hvor de skal bruges til Indhegning af Vildtbanen. Udt. i Sk. T. 6, 110 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Han skal af Garnisonen i Fæstningen Halmstad straks sende 30 gode, prøvede Soldater, som man maa formode vil forholde sig vel, til København. Soldaterne skal advares om at tage med sig, hvad der tilhører dem, saa at de kan forblive paa de Steder, hvor de bliver lagt i Garnison. Adressaten skal lade dem fremføre ved en god Officer, som undervejs kan have Tilsyn med dem. I deres Sted kan der, saavidt fornødent, igen indlægges nogle af Landfolket i Garnisonen, indtil Kongen skaffer ham andre i deres Sted. Sk. T. 6, 111.

— Lignende Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at sende 20 Soldater af Varberg Slots Garnison til København. Udt. i Sk. T. 6, 111.

13. April (—). Aab. Brev, hvorved Casper Paslick til Ronnebecksholmb faar Tilladelse til i Danmark at hverve 20 Soldater, paa hvad Sted han kan faa dem, dog i Stilhed og uden at røre Trommen. Sj. R. 19, 310.

— Instruktion for Ifver Hansen Kolding, Kongens Skibskaptejn. 1. Han skal med Galejen Den flyvende Hjort begive sig fra København til Ruden, blive liggende dér med Galejen og forholde sig efter hvad der har været sædvanligt, indtil han faar videre Ordre. 2. Paa Rejsen herfra til Ruden

skal han i alle Maader holde sig i Agt, som en retskaffen Kaptejn bør, og paa Kongens Vegne lade sig bevise den Ære af Koffardiskibene med Strygen og andet, som har været sædvanlig. 3. Dersom han paa denne Rejse og paa Kongens Strømme træffer noget Orlogsskib, skal han ikke anmode det om at stryge for sig. Dersom det med Skud eller i anden Maade anmoder ham om at stryge, skal han vægre sig derved. Men dersom det ikke vil tillade dette (efterdi han ikke er bastant), skal han sætte sin Esping¹ ud, lade det vide, at han fører Kongens Skib, og stryge, men skal dog forbeholde sig at indberette det til Kongen. Sj. R. 19, 309 b.

14. April (Kbhvn.). Instruktion og Pas for Verner von Vov til med Kongens Skib Gribben at begive sig til Beltet i indeværende Sommer og dér have nøje Tilsyn med, at ingen forløber Kronens Told og Rettighed og at ingen fordægtige og forbudte Varer føres dér igennem. Han skal med samme Skib blive liggende enten under Sprove eller paa hvilket Sted mellem Sjælland og Fyen, der kan være bedst belejligt, saa at han kan have nøje Tilsyn til begge Sider med de Skibe, som løber dér igennem; han maa ikke til Stadighed blive liggende ved Fyens Side under Knudshofvit, som det hidtil er sket. Ligeledes skal han paase, at ingen fremmede Nationers Skibe, saasom franske og engelske, som ikke har rigtig Besked og Bevislighed at fare med, løber gennem Beltet, men han skal henvise dem til at løbe gennem Øresund, som det hidtil har været sædvanligt, med mindre de vil besøge nogen af Stæderne i Nørrejyland. Det er forbudt ham at tvinge nogen af Kongens Undersaatter i Fyen og Jylland, efterat de har vist deres Søbreve, til at løbe nedenfor Nyborg til Toldstedet og saaledes besvære dem paa deres Rejse. Han maa ikke forurette nogen af Kongens Undersaatter, fratage eller berøve dem noget, men skal efterkomme alt det forskrevne, saafremt han og hans Folk ikke vil være i Kongens Unaade derfor og straffes tilbørligt. Sj. R. 19, 310.

— Bestalling for Søfren Nielsen som Salpetersyder i Dragsholm Len. [Enslydende med Bestallingen for Klavs Lydersen af 7. Dec. 1620]. Sj. R. 19, 311.

¹ Et lille Fartøj.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Chresten Hansen, Stifson af Jørgen Koefod i Slagelse, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 392 b.

— Kvittansiarum til Anders Bilde til Damsboer, Høvedsmand paa Arnsborg Slot og Fæstning, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Rugaards Len fra 1. Maj 1631 til 1. Maj 1634, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Mad- og Kornskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 4, 53.

— Miss. til Otte Marsvin. Det berettes, at de Bønder, som Fru Kirsten Munk har under sine Gaarde, forarmes meget, skønt de sidder paa gode Gaarde, har nok at bruge og tilforn har været formuende og vel ved Magt. Han skal herefter nøje paase, at der omgaas saaledes med hendes Bønder, at de kan blive ved Magt, saafremt han ikke i Længden (om det findes anderledes) vil staa til Rette derfor. J. T. 9, 196.

16. April (—). Miss. til Ifver Vind, Niels Krabbe og Jørgen Seefeld til Visborg. Da der er opstaaet Trætte mellem denne Brevviser Hermand tho Muhlen og Philip Dittenhammer, Kongens Herold, skal Adressaterne med det allerførste tage denne Sag for sig, dømme dem imellem, hvad de har at tiltale hinanden for, og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 25, 392 b.

— Miss. til Tolderne i Øresund. Kongen har bevilget, at de franske Skibe, som sejler fra og paa Narven, maa passere frem og tilbage gennem Sundet for den samme Told, som andre franske Skibe, der fører Varer fra andre Steder i Lifland, maa betale. Sj. T. 25, 393.

— Miss. til Claus Bilde om med det allerførste at indsende Erklæring til Kancelliet om Niels Olufsens Andragende. Udt. i Sk. T. 6, 111.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Han har berettet, at der er stor Brøstfældighed paa Bygningerne paa Sølvitsborg Slot, idet det meste af Porthusene paa Slottet er ved at falde ned, saa at man ikke uden Fare kan bo deri, og har begæret dér paa Slottet at maatte lade opsætte et Bulhus, hvori der kan være noget Tilhold. Kongen tillader, at der maa opsættes et saadant Bulhus dér paa Slottet. Til Skorstenen paa samme og ellers til Bygningen af det skal han af det store

Taarn dér paa Slottet lade nedbryde saa mange Mursten, som der behøves dertil. Ellers skal han af samme Taarn lade nedbryde, hvad der hænger paa Fald for at forebygge Skade. Ligeledes maa han paa Elleholms Ladegaard, hvor den dér staaende Bygning efter hans Opgivelse er slet nedfaldet, lade opsætte et Bulhus, hvori han og hans Efterfølgere kan have Tilhold, naar de paa Kongens Vegne har noget at forrette dér; dog skal alt dette ske med saa ringe Bekostning som muligt og ikke til for megen Besværing for Bønderne. Sk. T. 6, 111 b.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard i Sølling By og Sogn i Vinding Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Hilleborg Krafse, Enke efter Grev Holck til Raufnholt, for Jus patronatus til Haurested¹ Kirke, ind under Nyborg Len og aarlig gøre Regnskab for den. F. T. 4, 327.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han har berettet, at de 3 Boder, som Kongen har i Nyborg i „Nyenstad“, er ganske forfalden, og at den ene af dem nylig er faldet ned, samt at han anser det for bedst at faa dem vurderet og solgt. Han skal til Tinge lade opkræve uvildige Mænd, som skal taksere Boderne med deres Tilliggende, og derefter sælge dem. De Penge, der gives for dem, skal han føre til Regnskab. F. T. 4, 327.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget, at M. Johan Borkertsen, Superintendent over Ribe Stift, naar hans Gods fra København til Skibs ankommer til Kolding, maa faa saa mange Heste og Vogne, at de kan føre Godset derfra til Ribe. Naar han anmoder derom, skal Adressaten skaffe ham de nødvendige Heste og Vogne dertil. J. T. 9, 196. K.

17. April (—). Miss. til Hr. Claus Daa. Han har faaet Kongens Befaling til at lade bygge en Salpeterlade i hans Len [Dragsholm], men har nu meddelt, at Lenets Skove ikke kan taale, at der hugges saadant Tømmer i dem. Han skal lade købe Fyrretømmer til Spærværket og Lægter til Taget til samme Lade. Sj. T. 25, 393.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Han har berettet, at Tol-

¹ Herrested, Vinding H.

deren paa Møen har begæret at forløves fra sin Bestilling, at han har efterkommet Tolderens Begæring og i hans Sted forordnet en Mand, ved Navn Peder Oelsen. Han skal tage nøjagtige og vederhæftige Forlovere af nævnte Peder Oelsen, da Kongen ikke vil betro nogen Person noget Tolderi, medmindre han sætter nøjagtige og vederhæftige Forlovere. Sj. T. 25, 393.

17. April (Kbhvn.). Kgl. Konfirmation paa et af Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus, udstedt Livsfæstebrev for Gregers Ottesen, Borgemester i Kolding, paa en Ørredgaard, liggende næst Vesten op til Slotets Ørredgaard for Kolding, mod en aarlig Afgift til Kronen af $\frac{1}{2}$ Rdlr., at betale i rette Tid hvert Aar til Skriveren dér paa Slottet. J. R. 9, 121 b¹.

18. April (—). Kvittansiarum til Anders Bilde til Damsboe, Hovedsmand paa Arnsborg Slot, paa Værgemaal for Uldrik Christian Gyldenløve, som han hidtil har forestaaet og som han nu har overleveret til Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, som nu skal forestaa samme Værgemaal. Han har faaet Kvittans af Sten Bilde. F. R. 4, 53 b.

20. April (—). Miss. til Hr. Christian Friis, Hr. Claus Daa, Hr. Christopher Ulfeldt og Hr. Hans Lindenov. Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsef, Rentemestre, har berettet, at de har 3 Aars Regnskaber liggende urevideret, nemlig fra 1631 til 1634, og har begæret, at de maa blive revideret snarest og saasnart Herredagene er forbi. Adressaterne skal gøre dette, saa at Rentemestrene kan faa Kongens Kvittans. Sj. T. 25, 393 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommissarier.

—² Miss. til Melkior Oldeland og Jørgen Rosenkrantz om at revidere følgende Regnskaber: 1. Knud Christensens³, 2. Lauridts Eskildsens⁴ og hans Formands, 3. Godfred Mickelsens⁵, 4. Smedjeregnskabet, 5. Delehavens Regnskab, 6. St. Annæ Bros Regnskab med dets Tilbehør, 7. Tugthusets Regnskab, 8. Tøj-

¹ Tr.: J. J. Fyhn: Efterretn. om Kolding S. 246 og i Udt. i Tidsskr. f. Fiskeri III, 200. ² Indført mellem Brevene af 29. April. ³ Klædekammerskriver. ⁴ Tidligere Bygningskriver. ⁵ Holmens Skriver.

husets Regnskab med Rotgieternes. Endvidere Regnskabet paa den Ammunition, som til forskellige Tider er udlaant til Borgerne. Naar dette er gjort, skal der leveres en Designation til Byfogderne i de Byer, som har faaet sligt, for at de eller deres Arvinger kan blive tiltalt, 9. Bygningsregnskabet. Adressaterne skal nøje revidere disse Regnskaber og efter deres Befindende kvittere for dem. Sj. T. 25, 406 b.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Afdøde Eske Bildes Arvinger har berettet, at de har fundet nogen Underretning om nogle af de Mangler, som nogle af Rentemestrene har tilstillet dem angaaende Mariagers Regnskaber, og har begæret, at disse Underretninger maa konfereres mod Manglerne, og at Rentemestrene siden maa afgive Erklæring derom. Rentemestrene skal tage de fundne Oplysninger til sig, konferere dem imod Manglerne og siden indsende deres Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 393 b.

— Aab. Brev, hvorved M. Hans Jørgensen, Sognepræst i Rønneby, faar Bevilling til at bygge en Barkmølle i Rønneby Elv mellem begge Kornmøllerne, da det berettes, at det ikke vil være til Fortrængsel for Møllerne eller til Skade for den gemene Mand; dog maa han kun bruge Møllen til Barkmølle. Derimod skal han og de efterfølgende Sognepræster i Rønneby være forpligtet til, saa længe de bruger denne Mølle, hver Uge at holde en Prædiken i Hospitalskirken i Ronneby. Sk. R. 5, 123 b.

— Kgl. Konfirmation paa et af Laurets Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, udstedt Livsfæstebrev for Jens Jensen i Rindeløf paa et Stykke Jord, som ligger straks udenfor hans Gaard Øxenballe Krog og skylder Kronen $\frac{1}{2}$ Otting Smør og $\frac{1}{2}$ Ørte Byg aarlig, dog at han giver Kronen den tilbørlige Rettighed deraf. Herluf Pedersen, som tilforn har haft den i Fæste, er død. J. R. 9, 122.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Han har faaet Kongens Befaling til af Lenets Indkomst at betale Gejstligheden i Viborg Stift 1600 Lod Sølv, hvormed den har forstrakt Kongen. Da Kongen af hans Beretning har erfaret, at der af Lenets Indkomst ikke er saa meget i Forraad, at disse Penge kan betales dermed, eftersom Købmændene har faaet hele Lenets Indkomst af Korn, og at den anden Smaaredsel, som findes i

Jordebogen, er anvendt paa Bispens Residens i Viborg, skal han meddele Gejstligheden dér i Stiftet, at den skal søge sin Betaling i Renteriet. J. T. 9, 196 b. K.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at der til Bispens Residens i Viborg skal bruges 400 sjællandske Alen Egemurremmer¹. Han skal lade dem skære i Skovene dér [i Silkeborg Len] og lade Hr. Knud Gyldenstjerne faa dem. J. T. 9, 196 b. K.

22. April (—). Miss. til Borgmestre og Raad i København om 2 nye Raadmænd. Udt. i Sj. T. 25, 394. (KD. V. 165).

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Bispen i Sjælland [Dr. Hans Resen]. Af deres Erklæring har Kongen set, at en af Jens Olufsen beboet Gaard i Busemark By i Hiertebjerg Sogn paa Møen for rum Tid siden er kommet fra Præsten i Rønnebecks Præstegaard, uanset at den tilforn har ligget dertil. Da det forekommer Kongen ganske sælsomt, at Gaarden har været saa længe fra Præstegaarden, og da han formoder, at saadant ikke er sket uden Aarsag, skal Adressaterne nøje undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring om den til Kancelliet. Sj. T. 25, 394.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at lade Fester Mickels Skipper faa et Skib Baandstager i hans Len [Sølvitsborg i] Blekinge. Udt. i Sk. T. 6, 111 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Hvad Lyndby Sognemænd i Varberg Len har andraget om, kan han se af deres hosføjede Supplikation samt af Jørgen Brahes Fæstebrev. Adressaten skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt der findes nogle Domme, Fæstebreve og Konfirmationer derpaa. Sk. T. 6, 112.

— Aab. Brev om, at da det berettes, at Ungdommen paa Island meget ilde forsømmes, idet den ikke undervises i sin Børnelærdom og Guds sande Kundskab, advares hermed Bisper, Provster, Præster og alle Kirketjenere paa Island om

¹ Murremme = Bjælke paa Overkanten af en Mur.

idelig og flittig at drive samme Børnelærdom, oplæse og forklare hver Prædiken efter Evangeliets Lærdom, lade Børnene komme for sig og lade dem lære deres Børnelærdom i Luthers Katekismus udenad, lære dem at føre samme deres Børnelærdom til kristeligt og gudeligt Brug i deres daglige Bønner og gude- lige Øvelser saavel som i Liv og Levned og Omgængelse. De Børn, som er for smaa, skal de besøge og undervise i deres Forældres Huse. Saafremt Præsterne forsømmer det, skal de første og anden Gang give til de fattige efter deres Formue, tredje Gang skal de have deres Kald forbrudt. Provsterne skal ligeledes staa til Rette, om de forsømmer at advare Præsterne og at have Tilsyn med dem. Lensmanden og Bisperne skal holde Tilsyn hermed, saafremt de ikke vil staa til Rette herfor som de, der ikke forholder sig saa flittig og omhyggelig i deres Bestilling, som deres Pligt og Ed kræver. N. R. 5, 267 b¹.

22. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hr. Mogens Ottesen, Sognepræst til Lofaas² paa Island, faar Tilladelse til at kalde til sin Kapellan Hr. Joen Mogensen, Aukulle³ Sognepræstesøn, som er Præst i Magde- vaals⁴ Kloster. Efter Hr. Mogens Ottesens Afgang maa Kapellanen sukdere ham og betjene Kaldet. N. R. 5, 268.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at hver Kirke paa Island skal give 1 Rdlr. in specie til at lade den nye Bibel trykke og forfærdige. Lensmanden, Fogder og alle Kirkeværger paa Island skal paa Kirkens Vegne lade samme Rdlr. betale til Bibelens Trykning. Endvidere har Kongen be- vilget Jordan Nupufeld til Underholdning for Bogtrykkeren sammesteds. N. R. 5, 268 b⁵.

— Miss. til Pros Mund om at lade hosfølgende aabne Brev om Ungdommens Opdragelse i deres Børnelærdom og sand Guds frygt, læse og forkynde og nøje paase dets Overhol- delse. Han skal tilstille Hr. Thorlak⁶, Superintendent for Norden,

¹ Tr.: Finni Johannæi Hist. Eccles. Isl. III. 70 f. M. Ketilson: Forordn. til Island II. 392 f. O. Stephensen og J. Sigurðsson: Lovsaml. f. Isl. I. 219.

² Laufás, Sönder Tinge Syssel p. Island. ³ Læsningen er ikke helt sikker; antagelig menes: Søn af Sognepræsten i Audkulla (Hunavatns Syssel?). ⁴ Møðruvellir. ⁵ Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II. 393 f.

⁶ Thorlak Skulason.

200 Speciedlr. til Trykning af en ny islandsk Bibel og føre det til Regnskab. Kongen har bevilget en Jord, Nupufeld, til Underholdning for Bogtrykkeren, som endvidere skal have 1 Rdlr. in specie af hver Kirkes Indkomst. Han skal føre det til Regnskab. N. T. 6, 59 b¹.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisner om at lade Hr. Adam Mickelsen, Sognepræst i Udby i Holbæks Len, for hvem det er brændt, faa nogen Hjælp af de formuende Kirker i Sjælland og at tilholde Gejstligheden ligeledes at yde ham Hjælp. Udt. i Sj. T. 25, 394.

— Miss. til Tolderne i Sundet. De skal for Johan Stanbrichge og hans Medkonsorter af England lade de 13 Dusin uldne og strikkede Strømper og de 2 Stkr. Perpetuan², som han beretter er Baadsmandsføring, passere toldfrit, dog at de en anden Gang angiver saadant, hvis det skal passere toldfrit. Sj. T. 25, 394.

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om at lade medfølgende trykte Mandater³ forkynde paa de behørigte Steder og paase deres Overholdelse. Udt. i Sj. T. 25, 394 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Bisperne, Rektorer(!), Professorer og dem, som har været forsamlet paa dette Mode. Da Kongen erfarer, hvor vidt man er kommet i Religionssagen angaaende Hertvig Lohmand, skal de indsende Betænkning til Kancelliet om, hvorvidt man med god Samvittighed og uden Forargelse for Menigheden kan lade ham blive her i Riget. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 184⁴. Udt. i Sj. T. 25, 394 b.

— Oprejsningsbrev for Bent Høg, Borger i Halmstad, til den endelige Afslutning af en Sag mellem ham og Byfogden i Halmstad, i hvilken Knud Gabriel til Hiulerød, Landsdommer i Halland, paa Hallandsfar Landsting har dømt Bent Høg til at søge Kongens Oprejsning, hvilken Dom staar ustævnet. Sk. R. 5, 124.

¹ Tr.: Finni Johannæi Hist. Eccles. Isl. III. 71. M. Ketilson: Forordn. til Island II. 394 f.   ² Et Slags Tøj.   ³ Der nævnes ikke, hvilke.

Sj. T. har: Mandator, Orig.: Mandat.   ⁴ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. V. 50 f.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Dr. Nels Fos om at begive til København og følge Kongen til Norge. Udt. i Sk. T. 6, 112.

— Miss. til Dr. Madts Jensen, [Biskop i Skaane Stift]. Hr. Berent Pedersen, Sognepræst til Arie og Høykiøbing Sogne i Malmøhus Len, har berettet, at hans Præstegaard for kort Tid siden er nedbrændt ved en uforvarende og ulykkelig Ildebrand sammen med det Gods og andet Vilkaar, som han havde. Da Præsten derved er kommet i den største Armod og Ulejlighed og har begæret at faa bevilget nogen Hjælp, har Kongen bevilget, at han maa faa Hjælp af de mest formuende Kirker i Skaane. Endvidere skal Adressaten tilholde Gejstligheden sammesteds at anse hans sørgelige Tilstand og af kristelig Medlidenhed yde ham nogen Hjælp, eftersom enhver har Formue og Vilkaar til, da dette er billigt og den, som har lidt Skaden, er af deres Stand. Dersom der herefter indtræffer et lignende Tilfælde, skal der forholdes dermed paa samme Maade. Sk. T. 6, 112.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at indsende Erklæring til Kancelliet om et Andragende fra nogle jordegne Bønder i Viske Herred. Udt. i Sk. T. 6, 112 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen og Hr. Christoffer Ulfeldt. Købstaden Varberg har besværet sig over, at den alene af alle de Byer i Skaane, som holder Soldater og giver dem Service, yder 6 Mand Bøsseskyttehold, og har begæret at forskaanes herfor. Adressaterne skal nøje undersøge denne Sag og fordele de 6 Mand Bøsseskyttehold mellem Varberg By og de andre Byer, som ikke giver Bøsseskyttehold, men dog yder Soldater Service, saa at hver af dem holder saa mange Soldater, som de bedst formaar og har mindst Besvær af. De skal indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 112 b.

— Miss.¹ til Hr. Tage Thott Andersen. Det berettes, at Bønderne i Blekinge storligen misbruger den Bevilling, som de for nogen Tid siden har faaet til at ødelægge Ræve, idet de jager dem med Garn, holder Klappjagt og skyder Ræve, hvil-

---

¹ Indført efter 15. Juli. Udenfor er skrevet: Dette Miss. skulde være indført under April Maanedes Kopier.

ket Kongen ingenlunde vil have dem bevilget. Adressaten skal alvorlig og strængt forbyde dem paa tilbørlige Steder at drive saadan ulovlig Jagt med Garn, Klapjagt og Skyden. Dersom nogen fordrister sig dertil, skal de straffes som vedbør; dog skal det ikke være dem forment at udgrave eller udsømge Ræve og saaledes ødelægge dem. Sk. T. 6, 121 b.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christen Thomesen. Da det berettes, at Tørring¹ Kirke er saa lille, at Folkene ikke kan faa Plads i den, og da Kirken ikke har Forraad og kun ringe Indkomst, skal han hos dem af Odense Provstis Kirker, som har mest Forraad og som uden Skade kan undvære det, lade optage saa meget, at nævnte Kirke kan blive forlænget derfor, saa Folkene kan faa Plads i den; dog skal han paase, at der ikke anvendes nogen unødvendig Bekostning derpaa. J. T. 9, 197. K.

— Miss. til Niels Krag om at paatage sig Værgemaalet for Fru Maren Krag, Bagge Griis's Enke, naar hun skifter med sine Børn. Udt. i J. T. 9, 197.

— Miss. til Christopher Blik og Jesper Lunov. Da Fru Maren Krag, Bagge Griis's Enke, med det allerførste agter at skifte med sine og hendes afdøde Husbondes Børn, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 9, 197.

— Miss. til Erik Lunov om at møde paa ovennævnte Skifte, paatage sig Værgemaalet for Fru Maren Krag og hendes afdøde Husbondes Børn Palle, Ide, Else, Kirsten og Birgitte Griis, paase, at der ikke vederfares dem andet, end hvad der er ret, og, naar Skiftet er sluttet, overlevere Værgemaalet til deres rette Værge. J. T. 9, 197 b.

— Miss. til Mogens Sehested. Hans Markdanner til Søgaard har berettet, at Ifver Lykke til Griensløf Kloster skylder ham

---

¹ J. T. har: Toring.

over 6000 Dlr. in specie, som han ikke har villet betale, ej heller har han holdt Maning, hvorfor han af Danmarks Riges Raad er dømt til at indsættes i Fængsel. Hans Markdanner har derfor begæret Kongens Missive til Adressaten om, at Adressaten, da Ifver Lykke har Dug og Disk i hans Len [Skivehus], maa faa Tilhold om efter den forrige Dom at paagribe Ifver Lykke og overlevere ham til Hans Markdanner eller hans Fuldmægtig til Rettens Eksekution. J. T. 9, 197 b.

23. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Gunde Lange paa Aalborghus om at paagribe Jørgen Ernst Worm og overlevere ham til Hans Markdanner eller hans Fuldmægtig, da han skylder Hans Markdanner en Sum Penge og ikke vil betale dem. Udt. i J. T. 9, 198.

24. April (—). Bestalling for Johannes Mejerus som Tugtimester for Hertug Hans, Hertug til Slesvig og Holsten, Kongens Fætter, med en aarlig Løn af 130 Rdlr.¹ fra den 23. Febr. 1635 at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 312 b.

— Miss. til Fredrik Urne om at lade et Regiment svenske Soldater passere frit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 25, 394 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Kronens Bønder i Asnis, Faareveigel, Stubberup og Ris Byer i Dragsholms Len har berettet, at Jorden til deres Gaarde er ganske ufrugtbar til Rugsæd, fordi det er leret, sid og vaad Jord, saa at de undertiden ikke kan avle saa meget, som de saar, og derved geraader i Armod. De har derfor begæret at maatte give Byg for Rug, Pund for Pund, beregnet 20 Skpr. Rug i Pundet mod 24 Skpr. Byg i Pundet. Kongen bevilger dette, hvorfor han herefter aarlig skal lade nævnte Bønder give Byg for Rug, som ovenfor nævnt, indskrive det i Jordebogen og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 394 b.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Det berettes, at Hasle og Brobye² Kald har staaet ledige langt ud over den i For-

---

¹ Sj. R. har først haft: 160 Rdlr., hvilket er rettet til: 130. ² Braaby, Ringsted H.

ordningen fastsatte Tid. Da de, som har Jus patronatus, er pligtige til at rette sig efter Kongens Forordninger som alle andre, skal Jørgen Seefeld denne Gang nu straks indsætte en god gudfrygtig Mand til Sognepræst og Sjælesørger i de to Sogne. Sj. T. 25, 395.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Eske Jensen, Byfoged i København, om at sende et letfærdigt Kvindfolk fra Tugthuset til Tyskland. Udt. i Sj. T. 25, 395. (Tr.: KD. V. 165).

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne og Erik Rosenkrantz. Hvad Falkenberg Borgere har andraget om, kan de se af deres hosføjede Supplikation. De skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme Marked kan bevilges dem uden Skade for Landet. Sk. T. 6, 113.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Kongen har bevilget Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, et Mageskifte med Kapitlet i Lund, men erfarer nu, at Kapitlet, uanset at det har faaet Befaling til at give Møde paa samme Mageskifte, ikke har efterkommet Befalingen. Kapitlet skal til Kancelliet indsende en udførlig Erklæring om, hvorfor dette ikke er sket efter Kongens Befaling, og om der sker Kapitlet Fyldest ved nævnte Mageskifte, som hoslagt tilsendes dem. Sk. T. 6, 113.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen og Bispen i Skaane [Dr. Mads Jensen]. De skal med det allerførste undersøge, om den Kontribution, som Kirkerne i Skaane skulde yde til Christianstads Kirkes Bygning, er indgaaet altsammen, og af disse Restancer betale Malte Juul til Gissinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, saa meget, som der behøves til at bygge en Mur omkring Christianstads Kirkes Kirkegaard. Sk. T. 6, 113 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at lade hugge 45 Avnbøge i Helsingborg Lens Skove og siden sende dem til Bremerholm, idet de skal bruges til nogle af Kongens Møller ved København. Udt. i Sk. T. 6, 113 b.

— Mageskifte mellem Hr. Claus Daa til Raufnstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, og Kronen. F. R. 4, 54. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Kvittansiarum til Hr. Christian Thomesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, paa

hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Sejlstrup Len fra 1. Maj 1627 og til Mikkelsdag næst efter samme Aar, da Rigens Fjender bemægtigede sig Jylland. Efter de Regnskaber, Kvittanser og Inventariums Registre, som han nu har leveret fra sig i Rentekammeret til Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf, blev han aldeles intet skyldig. J. R. 9, 122 b.

24. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviser Anders Pedersen af Lemvig har berettet, at han for nogen Tid siden er dømt til at gaa i Fængsel og Jern paa Bremerholm for Københavns Slot paa Grund af nogle Trætter, som han er geraadet i, og har begæret at løslades fra samme Fængsel og Jern, da han vil stævne Sagen for sin tilbørlige Dommer. Han mener at kunne drive¹ den over ham afsagte Dom og har tilbudt at give sin Forpligtelse for, at han, saafremt Sagen gaar ham under Øjen og han taber den, da igen vil indstille sig paa Bremerholm eller have forbrudt sit Liv, Hus, Gaard og Markjord, som han har i Lemvig. Kongen bevilger, at han maa løslades paa de nævnte Betingelser. J. R. 9, 123.

— (U. St.). Miss. til Jost Frederik v. Pappenheim. Da Christoffer Stensen til Grindsted har begæret 7 Gaarde i Hoymarke i Sandbye Sogn, 1 Gaard i Tierebye og 1 Gaard i Skoubølle i Kiøbeløf Sogn, og en lille Ø, kaldet Vendsholmb, alle i Nørre Herred i Halsted Klosters Len i Lolland, til Mageskifte for 5 Gaarde i Torrige, 1 Gaard i Birckit, alt i Bierckes Sogn, 1 Gaard i Noerlunde By og Sogn, 2 Gaarde i Noybotte² i Horselunde Sogn og 1 Gaard i Vesterboe i Kiøbeløf Sogn, alt i samme Herred og Len, skal Adressaten erfare Kongens Søns Vilje om samme Mageskifte og siden indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sm. T. 6, 402.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Nykøbing. Da Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing Slot, til Hospitalet i Nykøbing har givet 300 Speciedlr. paa det Mageskifte, som han har afsluttet med nævnte Hospital, skal

¹ gendrive, faa omstødt.

² Fejlskrift for: Nøbbølle.

Adressaten sætte disse 300 Speciedlr. som Kapital paa Rente til Hospitalets Bedste. Sm. T. 6, 403.

25. April (Kbhvn.). Følgebrev for Gunde Lange til Brening til Bønderne i Aalborghus Len efter afdøde Otte Skeel til Hammelse, at de herefter skal svare Gunde Lange. J. R. 9, 123.

— Lignende Følgebrev for Christopher Hvas til Bønderne i Ørum Len. Udt. i J. R. 9, 123 b.

— Miss. til Niels Friis til Krastrup og Jørgen Orning til Skorupgaard, Embedsmand paa Sejlstrup og Aastrup Slotte. Da Kongen har forlenet Gunde Lange til Brening med Aalborghus Slot og Len, skal de være til Stede, naar afdøde Otte Skeels Arvinger vil levere Slottet og Lenet fra sig, overlevere dem til Gunde Lange med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de til Slottet liggende Skove og give alt beskrevet. J. R. 9, 123 b.

— Lignende Miss. til Mogens Kaas til Lyngholm og Jfver Kaas om at overlevere Ørum Slot og Len til Christopher Hvas. Udt. i J. R. 9, 124.

— Aab. Brev om, hvor fremmede, som til Skibs kommer til København, skal gaa i Land. Sj. R. 19, 312 b. (Tr.: KD. III. 146. CCD. IV. 634 f.).

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet Tygge Brahe til Matterup, Befalingsmand paa Tryggvælde Gaard, at forestaa Valløe og Lellinge Gaarde med tilliggende Gods, som tilhører Kongens Børn. Da han nu beretter, at hans Regnskaber ligger færdige, og begærer at faa dem reviderede, skal de revidere disse Regnskaber, for at han kan faa Kvittans. Sj. T. 25, 395. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Edel Urne faar Bevilning til at sælge sit Jordegods, som ligger vidt adspredt, og igen købe sig et samlet Stykke Gods, dog at det ikke sker uden hendes nærmeste Værges Samtykke. Udt. i Sk. R. 5, 124 b.

— Miss. til Anders Bilde. Han fritages for Ros-tjeneste, saa længe han er forlenet med Arnsborg¹ Slot, da

¹ Sk. T. har: Aarsborg.

han dog har sine Heste hos sig dér paa Landet. Udt. i Sk. T. 6, 113 b.

25. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen [Malmøhus]. Da det berettes, at der til Børinge og Lindholms Birker hører saa faa Bønder, at der undertiden næppe kan faas 8 Stokkemænd, skal han slutte de 2 Birker sammen til ét under én Birkefoged og lægge Tinget paa et belejligt Sted, hvor Folk fra begge Birker¹ bedst kan mødes. Da det berettes, at 2 af de Gaarde, som hidtil har været tildelt ovennævnte Birkebestillinger, nu ved Ophævelsen af det ene Birk kan bruges til Arbejde til Kongens Ladegaard, skal de nævnte 2 Gaarde herefter gøre Arbejde til Ladegaarden paa sædvanlig Maade. Da nogle af de Gaarde, som er udlagt til Officererne i hans Len, skal ligge belejligt for Arbejde til Ladegaarden, skal disse Gaarde bruges til Ladegaarden og andre ligesaa gode, som ligger længere borte, igen udvises til Officererne; dog skal der forhandles i Mindelighed med Officererne, saa at Kongen siden kan blive forskaanet for deres Overløb. Det berettes, at en Del af Bønderne dér i Lenet er saa forarmede, at de ikke er i Stand til at købe deres Sædekorn. For at disse Undersaatte med Tiden igen kan komme paa Fode, bevilger Kongen, at der endnu i nogle Aar maa laanes Bønderne 5 store Læster af Lenets Landgildebyg; dog skal Adressaten nøje paase, at dette Byg hver Mikkelsdag næst efter betaales tilbage igen. Sk. T. 6, 114. (Tr. delvis i CCD. IV. 635).

— Aab. Brev, hvorved Margrethe Rickersdatter, Enke efter Claus Bang, faar Bevilling til at byde flere til sin Datters Bryllup end fastsat i Forordningen og gøre det paa Raadhuset [i Odense]. Udt. i F. R. 4, 56 b.

— Mageskifte mellem Hr. Palle Rosenkrantz til Krenke-
rap, Embedsmand paa Nykøbing Slot, og Kronen paa Almindeligt Hospital i Nykøbings Vegne. Sm. R. 5, 164 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel og Hr. Mogens Kaas. De har faaet Kongens Befaling til at undersøge den af Hospitalsforstanderne i Odense mod Hans Nielsen,

---

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Kirker.

Borgemester sammesteds, rejste Beskyldning og at afgive Beretning derom, hvilket ogsaa er sket. Da Hans Nielsen har andraget om Kongens Befaling til dem om at lade ham faa en Genpart af denne Beretning, for at han kan rette sig efter den, skal de meddele ham en saadan Genpart. J. T. 9, 198.

26. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Roland Crappe, som trolig har tjent Kongen, først som Underofficer i nogle Aar og siden som General i Ostindien og Guvernør i Dannisborg i 12 Aar, og som i denne fornemme Bestilling har forholdt sig standhaftig og vel, for sig og sine ægte Børn og Afkom faar fri Frelse og samme adelige Højhed og Friheder, som andre Riddere og Svende nyder her i Danmark, med Skjold og Hjælm, som er: en Indian i et hvidt Skjold, udstafferet efter det Lands Art med et rødt Bind om Hovedet og et hvidt Skørt, med sit Gevær i Haanden, og en Indian efter samme Maner paa Hjelman mellem 2 Horn, hvert af dem halvt rødt og halvt hvidt, som det er malet herhos i dette aabne Brev. Sj. R. 19, 313.

— Miss. til Roland Crappé om, at Kongen for hans tro Tjeneste mod Kongen og Danmarks Rige har benaadet ham med Adelsstand, og tilsender ham det aabne Brev derom. Dersom han endnu fremturer videre i hans tro Tjeneste mod Kongen og Riget, vil Kongen være ham bevaagen med al Gunst og Naade. Sj. T. 25, 395 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Slagelse om at optage Lauridts Søfrensen i Slagelse Hospital. Udt. i Sj. T. 25, 395 b.

— Miss. til Hening Valkendorf om at lægge 1 Gaard i Norup By og Sogn i Lunde Herred og 1 Gaard i Gobstrup¹, begge i Odensegaards Len i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral og

---

¹ F. T. har her: Gobstrup, Orig. til samme Miss.: Gabstrup, Miss. af 20. Aug. 1634: Gundistrup, F. R. har i Skødet af 24. April 1635 og i Genbrevet: Gabstrup, i Besigtelsen og dertil hørende Bilag kaldes det: Gundstrup, Gunstrup og Gabstrup, i Jordebogen for Odensegaards Len for 1635—36: Gunnstropp. Der maa være ment: Gunstrup, Krogsbølle S., Skam H., der grænser op til Norup, Lunde H. I Jordebogen betegnes begge som hørende ind under Skam H.

Embedsmand paa Dragsholm Slot, ind under Lenet [Odensegaard], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. F. T. 4, 327 b. Orig. i Landsark. i Odense.

27. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der skal holdes offentligt Byting i alle Købstæder. Sj. R. 19, 314. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. I. (Tr.: CCD. IV. 635 f.).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd¹. Da Kongens Tøjmester har berettet, at Salpeterhytteværket i hans Len [Malmøhus] er meget brøstfældigt, som han videre kan se af medfølgende Indlæg, skal han snarest muligt endelig og uden al Forsømmelse lade Brøstfældigheden reparere, for at Salpeterværket ikke skal blive forsømt derfor. — Næmlig: Hr. Tagge Thott Ottesen [Malmøhus], Jørgen Ahlefeldt (Haderslevhus), Hr. Claus Daa (Dragsholm), Hr. Hans Lindenov (Kalundborg), Hr. Christopher Ulfeldt (Helsingborg), Ernst Normand (Koldinghus), Otte Marsvin (Dronningborg), Hr. Tage Thott Andersen (Sølvitsborg), Henning Valkendorf (Odense), Lauridts Ebbesen (Skanderborg), Hr. Fredrik Reedtz (Vordingborg), Ventsel Rotkirk (Antvorskov), Sifvert Urne (Roskildegård) og Jørgen Seefeld (Ringsted Kloster). Sj. T. 25, 395 b. Orig. (med Datum: 29. April, til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Forleningsbrev for Jens Harbo, Kongens Sanger, paa det efter afdøde Knud Jørgensen, forrige Ridefoged over Københavns Len, ledige Vikarie i Lunds Domkirke. [Med Art. 1—2.]. Sk. R. 5, 125.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om at lade Hr. Knud Gyldestjerne for Betaling faa 10,000 gode stærke Loftsøm og 3000 Lægtesøm, naar han anmoder derom. Udt. i Sk. T. 6, 114 b.

28. April (—). Bestalling for Thomas Vitus Julius som Skolemester² for Edelknaberne hos Kongens Søn Grev Valdemar med en aarlig Løn af 70 Rdlr. in specie fra den Dag at regne, da han kom i samme Tjeneste, nemlig Julen 1634

¹ Det indførte Miss. er stilet til Hr. Tage Thott Ottesen. ² Over-
skriften har: Tuchmester, o: Tugtemester.

paa Helligtrekongersdag, at betale af Rentemestrene i København. Sj. R. 19, 314.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade den gamle Vejrmølle ved Antvorskov vurdere og sælge den. Udt. i Sj. T. 25, 396.

— Miss. til Jørgen Vind. Det berettes, at Herrisvad Klosters Bygning er meget brøstfældig, og at der efter Besigtelsen til dens Reparation behøves omtrent 907 Rdlr. in specie, og han har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig hermed. Han skal lade Brøstfældigheden istandsætte i Løbet af 2 Aar, for at Reparationen ikke paa én Gang skal komme til for stor Bekostning. Siden skal han føre det saaledes til Regnskab. Sj. T. 25, 396.

— Opfejningsbrev for Nels Jensen Skomager, Borger i Lund, der er blevet dømt til at bøde sine 3 Mark, og som nu har tilfredsstillet sin Modpart i Sagen. Sk. R. 5, 124 b.

— Miss. til Hr. Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade Ernst Normand faa en Skudeladning Pipholt, som skal bruges til Vandrender paa Koldinghus Slot. Udt. i Sk. T. 6, 114 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, har begæret en Annekspræstegaard og en øde Degnejord i Snarsted By og Sogn i Ljunits Herred i Malmøhus Len i Skaane, hvoraf Landgilden følger Præsten i Snarsted, til Mageskifte for hans Part i Thørskou¹ Mølle med tilliggende Ejendom, der ligger i Kongens Vildtbane en Milsvej fra Skanderborg Slot og som Kongen har begæret af ham, skal Adressaten med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Annekspræstegaard og øde Degnejord for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Præsten og Degnen. Sk. T. 6, 114 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at hjælpe Niels Olufsen til Rette, saavidt som det er Lov og Ret gemæs, mod Claus Bilde. Det nærmere kan han se af førstnævntes Supplikation. Udt. i Sk. T. 6, 115.

---

¹ Sikkert en Fejlskrift i Sk. T. Maaske er ment: Nørskov, Klovborg S., Tyrsting H.

28. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Tønne Friis til Hesselager og Henning Valkendorf, Embedsmænd paa Stjerniholm Slot og Odensegaard, som ejer noget Gods i Skaane ved Jomfru Mette Barnekows Hovedgaard Ellinge, faar Bevilling til at mageskifte dette Gods for noget Gods, som hun har liggende i Østrup og Nybye i Sjælland ved deres Hovedgaard Tøllese, da begge Parter gerne vil mageskifte med hverandre, dersom det bevilges hende, dog at det sker med hendes nærmeste Værges Raad og Samtykke. F. R. 4, 56 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at denne Jens Jensen i Sebstrup, som har forset sig med Lejermaal med et Kvindfolk, med hvilket han er beslægtet i 3. Led, maa komme i Ægteskab med hende, dersom de ikke er nærmere beslægtet med hinanden end i 3. Led, dog at de til det nærmeste Hospital giver 20 Rdlr., som skal leveres til Hospitalsforstanderen. Jens Jensen har berettet, at ingen af dem, da Gerningen skete, vidste, at de var hinanden saa nær beslægtet. De har paa begge Sider udstaaet Kirkens Disciplin, og han har siden trolovet sig med hende, men de kan paa Grund af Slægtskabet ikke blive viet sammen. J. R. 9, 124.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Thott Christensdatter, hvem der paa Skiftet efter hendes afdøde Fader er tilfaldet adskilligt Strøgods, faar Bevilling til med sin Værges Raad og Samtykke at mageskifte dette Gods for andet mere samlet Gods. Dersom nogle faa Tdr. Korn skulde blive tilovers, maa der tages eller gives Penge derfor. J. R. 9, 125 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han har faaet Befaling til at sende 20 Læster Nødekød til Provianthuset for Københavns Slot og har derefter begæret at faa leveret 1080 Rdlr. til Indkøb af dette Slagtefæ, da der ingen Penge er ved Lenet. Han skal for denne Gang lade det bero dermed. J. T. 9, 198 b. K.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel [Landsdommere i Jylland]. Det er Kongens Vilje, at den Termin (Terminus præfixus), som er fastsat for dem, der beskylder¹ hinanden for adskilligt Røveri og Tyveri, medens Landet var i Krig, ikke

¹ Dette eller et lignende Ord mangler i K. eller J. T.

skal gælde for den Tiltale, som Kongen maatte have mod nogen, som i den Tid har været utro i sin Tjeneste mod Kongen, hvorefter de har at rette sig. J. T. 9, 198 b. K.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemester og Raad i Aalborg. Førrige Sognepræst i Aalborg, afdøde M. Davids¹ Datter Lisebet Davidsdatter har berettet, at hendes afdøde Fader har efterladt sig 3 Døtre, og at de 2 af dem, hendes 2 Søstre, er blevet udgivet af Fællesboet med frit Bryllup og anden Medgift, og nu, da Skiftet skal holdes, vil de ikke give hende noget til Gengæld herfor, men hver af dem forlanger at arve ligesaa meget som hun. Adressaterne skal hjælpe nævnte Lisbet Davidsdatter i Overensstemmelse med Lov og Ret. J. T. 9, 198 b.

29. April (—). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en almindelig Landehjælp. Sj. T. 25, 396. Orig. (Varberg Len) i Varberg Lens Ark. (Tr.: CCD. IV. 639).

— Aab. Brev til Bønderne i Christianopol, Varberg, Halmstad og Laholms Len om, at de kun skal give halvt saa meget i Skat som de andre Bønder i Danmark. Udt. i Sj. T. 25, 401.

— Aab. Brev til Købstæderne i Danmark og Norge om en Landehjælp. Sj. T. 25, 398 b. Origg. (til Holbæk og Vordingborg) i Landsark. i Kbhvn. og (til Horsens, Kolding, Mariager, Ribe og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 639).

— Miss. til Lensmændene i Danmark² om at oppebære ovennævnte Skat. [Ensydende med Miss. af 22. Juni 1633]. Sj. T. 25, 397. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

— Aab. Brev til Bønderne i Aggershus, Baahus, Tønsberg, Bratsberg og Stavanger Len i Norge om en almindelig Landeskat. [Ensydende med aab. Brev af 3. Juni 1634]. Sj. T. 25, 402.

— Lignende aab. Brev til Bønderne i Trondhjems Len og Jemteland, Bergenhus Len og Augdesiden, dog at de kun skal give halvt saa meget som Bønderne i de andre Len. Udt. i Sj. T. 25, 403.

---

¹ Mag. David Jensen Klyne († 1634), Sognepræst til Vor Frue Kirke i Aalborg.   ² De opregnes alle med deres Len.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Lønsændene i Norge om at oppebære Landeskatten. [Enslydende med Miss. af 3. Juni 1634]. Sj. T. 25, 403.

— Aab. Brev til Kapitlerne i Danmark om en Landehjælp. Sj. T. 25, 400 b. (Tr.: CCD. IV. 640).

— Aab. Brev til Kapitlerne i Norge om en Landehjælp. De skal sende den til Hr. Christoffer Urne til Aasmarck, [Statholder i Norge]. Nemlig: Oslo 150 Rdlr., Bergen 100 Rdlr., Trondhjem 100 Rdlr., Stavanger 50 Rdlr. Sj. T. 25, 404.

— Aab. Brev til Præsterne i Danmark [og Norge]¹ om en almindelig Landeskatt. Sj. T. 25, 401. Orig. (til Præsterne i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 639 f. og i Uddr. i Dsk. KL. III. 248).

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om at oppebære Skatten af Præsterne. [Enslydende med Miss. af 3. Juni 1634]. Sj. T. 25, 404 b. Orig. (til Jahan Borckorsen, Superintendent over Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at opkræve en almindelig Skat hos Præsterne paa Gulland. [Enslydende med Miss. til samme af 22. Juni 1633]. Sj. T. 25, 401 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa, Hr. Christopher Ulfeldt. Hr. Hans Lindenov og Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck. Der er for nogle Aar siden bevilget Kongen 10 Gange 100,000 Dlr. og adskillige Summer til Prins Christian (V')s Bilager, Købet af Christianpris og dets Bygning og i indeværende Aar til Flaaden og til Gesandterne til Kejseren, hvoraf der allerede er medgaaet en Del, og hvortil Undersaatterne har kontribueret i nogle Aar. Adressaterne skal beramme en bestemt Dag og likvidere Kongens Fordring mod det, som er betalt derpaa, for at Kongen kan vide, hvor meget der endnu tilkommer ham. Endvidere skal de kalde de gamle og de nye ostindiske Bewinthebbere for sig og sammen med dem beregne, hvor store Kongens Indlæg og Udlæg i det ostindiske

---

¹ Disse Ord er glemt i Overskriften, men af en Tilføjelse efter Brevet ses det, at det ogsaa er udsendt til Præsterne i Norge, for hvilke der ikke er indført noget særligt Brev.

Kompagni er efter den sidste af nogle af Rigsraaderne gjorte Afregning. De skal fastsætte en vis Kapital for hver, som har gjort Indskud i Kompagniet, og da der kan være Forskel paa samme Indlæg, idet en Del er gjort for nogle Aar siden, en Del senere til forskellige Tider, skal de forhandle med Participanterne om, hvorvidt der bør gøres Forskel derpaa, og om der ikke af Rente og Kapital bør gøres en Kapital for hver. Da Skibet fra Ostindien formodentlig kommer tilbage med det allerførste og inden Kongens Hjemkomst fra denne hans Rejse, skal de efter Samraad med Bewinthebberne og en Del af de fornemste Participanter i København sælge Ladningen til den dyrest mulige Pris. Kongen eragter det for gavnligst, at det sker til én alene og hellere til en Indlænding end til en Udlænding, hvis en Indlænding vil give lige saa meget som en Udlænding, hvorved de i Alting skal varetage baade Kongens og Kompagniets Interesse. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Sj. T. 25, 405 b.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at de forholder Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, Kvittansiarum, fordi han ikke af Slagelse Borgere og Kongens Hoffane har faaet saa nøjagtige Beviser paa, hvad der efter Kongens ham givne Befaling er leveret dem af Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Lens Kontribution. Da han tilbyder at tilfredsstille Borgerne i Slagelse for, hvad de billigt kan have at tiltale ham for eller fordre vedrørende nævnte Kontribution, skal Adressaterne lade ham faa Kvittansiarum. Sj. T. 25, 406.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem Vincents Stensen til Stensgaard og Peder Nielsen, Kongens Renteskriver, om Erstatning for en Diamantring, som Vincents Stensen har pantsat til Peder Niensens Forgænger afdøde Anders Friis, og at Sagen er indstævnet for Adressaterne, men at der ikke er afsagt endelig Dom i den. Det paalægges dem med det allerførste at afsige endelig Dom i Sagen. Sj. T. 25, 406.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Hans Nielsen, en Søn af Sognepræst paa Sorø M. Niels Skielderup, saavel som hans Søstersøn Morten Christensen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 407.

— Miss. til Melkior Oldeland og Jørgen Rosenkrantz. Denne

Hans Mandixen har berettet, at han ikke er kommet til nogen Endelighed med sine Regnskaber for Kongens Silkeværk, som Kongen en Tid lang har overdraget ham at forestaa. De skal revidere disse Regnskaber og efter deres Befindende kvittere ham for dem. Sj. T. 25, 407.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz, Hr. Fredrik Reedtz, Fredrik Parsberg og Jørgen Seefeld. De har tilforn faaet Kongens Befaling angaaende Stridighederne mellem Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus, Slagelse Hospital og Arvingerne efter Slagelse Hospitals forrige Forvalter¹ til enten at forlige dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da det berettes, at der ogsaa er opstaaet Trætte mellem Ernst Normand og nogle Kirkeværger i Antvorskov Len, skal Adressaterne til samme Tid stævne begge disse Parter for sig, tillige afgøre disse Trætter ved endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 25, 407.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bevilget Hertvig Saes² Lønborrig Bispegaard i Forpagtning, skal de paa Kongens Vegne akkordere med ham om saa stor en Afgift som muligt efter den Jordebog, som Hr. Ulrik Sandberg til Kvelstrup, Befalingsmand paa Lundenæs Slot, har indsendt til Renteriet, dog saaledes, at Hertvig Saes kan blive ved Magt. De skal siden afgive Beretning herom til Kongen. Sj. T. 25, 407 b. Orig. i D. Kanc. Orig. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Equan, Guvernør i Kina. Da Kongen af Beretninger fra sine Undersaatter, som bruger deres Trafik i Indien, erfarer, at han har Kommandoen paa de Steder, hvor deres fornemste Købmandskab falder, begærer Kongen, at han for Kongens Skyld vil befordre dem af Kongens Undersaatter, som i deres Købmandskab kommer i Forbindelse med ham, paa det bedste, hjælpe dem til et bestemt Kontor og Stabel³, saa nær som muligt ved de kinesiske Lande, og ellers lade dem vederfares al god Befordring. [Nedenunder er skrevet følgende Udskrift:] Ædle og velbaarne Equan, Admiral, General og Guvernør over Kysten af Kina. Sj. T. 25, 407 b.

---

¹ Peder Mortensen, se Miss. af 7. Marts 1633 til Frederik Parsberg og Jørgen Seefeld. ² Hartvig Sax, Skibshovedsmand. ³ Oplagssted.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Sifvert Urne. Da Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, har begæret noget i Kirkehvelsøe og Nørrehvelsøe i Roskilde Len liggende Gods til Mageskifte for noget Gods i Kaldtslunde i samme Len, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 408.

— Aab. Brev, hvorved Bønderne i Øster Herred i Blekinge indtil videre faar Tilladelse til uden Skyden og Klapjagt at fange saa mange Ræve, som de kan overkomme, da Rævene gør stor Skade paa deres Smaakvæg. Sk. R. 5, 125 b. (Tr.: CCD. IV. 638 f.).

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at lade Ventsel Rotkirk faa en Skudeladning Pipholt, som skal bruges til Render paa Antvorskov Slot. Udt. i Sk. T. 6, 115.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Tage Thott Ottesen og Hr. Hendrik Hvitfeldt, Kommissarier i Skaane. Da Prins Christian den Femte, udvalgt Prins, Kongens Søn, til Officerne i Lolland og Falster har udlagt nogle Bøndergaarde og derved mister en Del Indkomst, som er bevilget ham, ligesom Kongens Moder havde, skal Adressaterne af forbemeldte Aarsag betale ham 400 Rdlr. in specie aarlig af Kommissarietolden fra næstforgangen Aar at regne, da Prinsen først mistede Indkomsten af de nævnte Gaarde. Sk. T. 6, 115.

— Kgl. Konfirmation paa en mellem Borgemestre og Raad i Odense og Borgerne sammesteds afsluttet Ordning om Vagtholdet i Odense. F. R. 4, 57. (Tr.: CCD. IV. 636 ff.).

— Aab. Brev, hvorved det tillades Odense By at sælge nogle af sine Jorder for at faa Midler til at oprense sin Vandledning. F. R. 4, 59 b. (Tr.: CCD. IV. 638).

— Aab. Brev, hvorved M. Hendrik Mickelsen, som Kongen har forordnet til Provst i Haderslev og som har en hel Del Gods, Kvæg og andet at føre dertil, faar Bevilling til at udføre sit Kvæg, husgjorte Metal og Løsøre uden at betale Told derfor. F. R. 4, 59.

— Miss. til Hening Valkendorf. Da M. Hendrik Mickelsen er kaldet til Provst i Haderslev og Kongen selv er bedste Sogne-
mand i St. Hans Kloster, skal Hening Valkendorf befordre M.

Vichmand Hasenbardt til hans Kald¹ paa sædvanlig Maade og saa vidt det kan ske billigt og med Rette. F. T. 4, 328.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Bispen [Dr. Hans Mikkelsen] og Ministerium² i Odense. Da der hidtil er blevet tvivlet om Hertvig Loumands Religions Retsindighed, har Kongen ladet ham eksaminere. Da han stykkevis har tilbagekaldt alle sine Fejltagelser og i alle Maader har samtykt i de 25 Artikler, paa hvilke de fremmede, som det tillades at blive her i Landet, skal sværge, og da han i alle Maader med Ed har bekendt sig til vor Kirkes Lærdom, har Kongen tilladt ham at blive i Kongens Riger. Hans Konfession skal offentlig forkyndes fra Prædikestolene i Odense med Formaning til Menigheden om at takke Gud for ham og bede, at Gud fremdeles vil stadfæste det gode, som han saa naadigt har forarbejdet i ham, indtil Christi Aabenbarelses Dag. Hertvig Loumand skal privatim i Konsistoriet sammesteds afbede Gejstligheden det, hvormed han har krænket den i dens Embede. F. T. 4, 328. Orig. i Landsark. i Odense³.

— Miss. til Falk Gjøe til Hvidkiøld. Det berettes, at Jens Bilde til N. har Forhindringer, saa at han ikke kan møde paa Skiftet efter afdøde Jomfru Lisbet Bilde. Naar Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og Tygge Brahe til Matteredup, Befalingsmand paa Tryggevælde, efter Kongens Betaling gør afdøde Hening Bildes Børn Udlæg for deres Arvelod efter deres Fadersøster afdøde Jomfru Lisbet Bilde, skal Adressaten give Møde paa samme Tid og Sted, naar han lovlig indstævnes af Kommissarierne, og som Børnenes Værge paase, at de faar Udlæg, som det er billigt. F. T. 4, 328 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne paa Lolland og Falster om, at Kongen har beskikket Erick Pors til Øllingsøe til Landsdommer i Lolland og Falster. Sm. R. 5, 169. K.

— Forleningsbrev for Erick Pors til Øllingsøe, som Kongen har forordnet til Landsdommer i Lolland og Falster, paa Hofgaard i Lolland, som Holger Bilde til Biørns-

¹ Som Præst ved St. Hans Klosters Kirke i Odense.

² De Gejstlige. ³ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. V. 51 f.

holm, forrige Landsdommer sammesteds, har haft i Forlening for samme Tjeneste, fri for al Afgift. Han maa oppebære, hvad der i Lolland og Falster aarlig plejer at udgives til Landsdommeren og anden Rettighed, ligesom hans Formand har haft før ham. Han skal holde Godset ved god Hævd og Bønderne ved Lov, Skel og Ret og maa ikke forurette dem mod Loven eller besvære dem med ny Indfæstning eller andre usædvanlige Paa-læg. Han maa ikke forhugge de dertil liggende Skove til Upligt i nogen Maade, ej heller sælge eller afhænde nogen af de vor-nede Sønner, som er født paa Godset. Sm. R. 5, 168 b. K.¹.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Bilde. Kongen har efter hans Begæring paa Grund af hans Svaghed fritaget ham for Landsdommerbestillingen, som han en Tid lang har forestaaet, og har for hans tro Tjeneste bevilget ham den visse Indkomst af et Prælatur i Lunde Kapitel, som Erik Pors til Ellingsøe, der nu er forordnet til Landsdommer i hans Sted, skal levere ham aarlig, saa længe han lever. Efter Holger Bildes Død skal den visse Indkomst af dette Prælatur igen følge og tilkomme Erik Pors. Sm. T. 6, 404.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt om at lade Peder Matsen, forrige Fodermarskal, hvis Gaard Thuorumgaard er brændt 3. Paaskedag, faa Bygningstømmer til Hjælp til Gaardens Genopbyggelse og være forskaanet for et Aars Afgift, hvilket han skal føre til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 199.

— [Kbhvn.]². Miss. til Laurets Lindenov. Det berettes, at han i Henhold til Bestillingen har tilbudt en Fændrik 3 Gaarde, den første i Ebstrup, den anden: Elkiergaard og den tredje i Raunholdt. Han skal lade Fændrikken faa den af disse Gaarde, som synes ham bekvemmost og belejligst; den Gaard, som Fændrikken har andraget om at nyde, nemlig Herlofsholm³, vil Kongen ikke bevilge ham. J. T. 9, 199. K.

— Miss. til samme. Det berettes, at der i Aarhus By findes et til Aarhusgaard liggende Stykke Kaalgaards-

---

¹ Som K. er brugt til K. til Forleningsbrevet af 10. Dec. 1622 for Holger Bilde til Højbygaard som Landsdommer paa Lolland og Falster.
² Dateringsstedet er glemt i J. T.   ³ Navnet er sikkert forskrevet; det ses ikke, hvad der sigtes til.

jord, paa hvilket der tilforn har staaet et Stykke gammelt Bødkerhus, som er afbrudt, og at Jens Christensen sammesteds har begæret at faa det. Adressaten skal lade samme Jord taksere rimeligt og siden lade Jens Christensen faa den til Købs. J. T. 9, 199. K.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Der er udgaaet kongelig Befaling¹ om, at Kronens og Viborg Kapitels Tjenere i Nørlyng Herred skal føre Grud og andet fra Bispens Residens i Viborg. Kapitlet har nu berettet, at det vilde falde dette Herreds Tjenere meget besværligt at gøre dette alene og har begæret, at Kronens og Kapitlets Tjenere i Sønderlyng², Middelsom, Rinds, Fjends og Gislum maa hjælpe med dertil. For at Nørlyngs Herreds Tjenere ikke skal besværes for meget, skal Adressaten lade Bønderne i de nævnte Herreder hjælpe dem med at bortføre samme Grud og andet fra Residensen. Udt. i J. T. 9, 199 b. K. (i 2 Ekspl.).

— Miss. til Hr. Christen Thomesen. Da Hr. Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, har begæret Jus patronatus til Fraude Kirke, som ligger under Domprovstiet i Fyen, til Mageskifte for en Gaard Høgsgaard³, som ligger i Jordløse og Strandbye, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Jus patronatus kan bortskiftes fra Domprovstiet. J. T. 9, 199 b.

— Miss. til Pros Mund. Da det berettes, at der paa Kronens og Domkirkens Jorder og Gaarde paa Island er sat flere „Quiller“⁴ og Fodernød, end Jordebogen angiver eller det fra Arilds Tid har været sædvanligt, skal Adressaten straks, naar han kommer til Island, afskaffe de „Quiller“, som mod Jordebogen er paalagt saavel Kronens som Domkirkens Jorder og Gaarde, for at Kronens og Domkirkens Bønder ikke skal blive besværet mere end tilbørligt og Jordebogen angiver. N. T. 6, 64 b⁵.

¹ 1. Okt. 1634.   ² Begge Koncepterne har: Nørlyng, Sønderlyng osv. J. T. har rigtigt udeladt Nørlyng her.   ³ Højsgaard, Haarby S. Baag H.   ⁴ NRR. VII. 41 henviser til oldnord.: kugildi, en Kos Værdi.   ⁵ Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II. 395 f. O. Stephensen og J. Sigurdsson: Lovsaml. f. Isl. I. 220.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget Gunde Lange til Brening, Befalingsmand paa Ørum Slot, at han paa Renteriet maa faa kvitteret 1500 Rdlr. in specie i sin Afgift og i hvad han er skyldig at erlægge af Ørum Slot nu til 1. Maj, naar han beviser, at Staffen Rode skylder ham disse 1500 Rdlr., og giver dem en Obligation i Staffen Rodes Gæld. Sj. T. 25, 408¹. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

1. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Separation af Drude Svendsdatter og Niels Pedersen. Sj. T. 25, 408 b. (Tr.: KD. V. 166).

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Af hosføjede Supplikation kan han se, hvad denne Enke Agnete Tygesdatter, Enke efter Hr. Peder Jacobsen i Slagelse, har berettet om en Trætte, som paaføres hende af Jep Jacobsen i Slagelse for en ringe Misregning, som (han mener) findes i Skiftet med hendes Børn efter hendes afdøde Husbonde, m. v. Adressaten skal tage sig af hendes Sag og hjælpe hende til Rette, saavidt Lov og Ret er. Sj. T. 25, 408 b.

— Miss. til Niels Trolle, [Lensmand paa Københavns Slot], om, at han skal have Christianshavn i Forsvar. Sj. T. 25, 409. (Tr.: KD. V. 166).

— Miss. til Falk Lykke. Da Otte Thott til Nes, Embedsmand paa Baahus Slot, har begæret 1 Gaard i Kareby² i Blentrup Sogn i Færs Herred i hans Len [Lunde St. Peder Kloster], som Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har i Pant og som ellers tilforn har ligget til Nunne Kloster, til Mageskifte for noget af hans Gods, der ligger i Kongens Vildtbane i Malmøhus Len, og for Gods i Sylager³ By og Sogn i Torne Herred i Landskrone Len, skal Falk Lykke undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejlighed og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Klostret. Sk. T. 6, 115 b.

— Miss.⁴ til Mogens Høg og Christopher Hvas. Da Ifver

---

¹ Brevets Slutning er forskrevet i Sj. T.   ² Formentlig: Karup, Blentrup S.   ³ Sølvager, Torne H.   ⁴ Ovenover er skrevet: Underskræve Kopi har været forlagt, ref. ad Maium.

Lykke til Vindom Ofvergaard har begæret 2 Gaarde i Erslef By og Sogn i Morsland, 1 Gaard i Lund paa Hannæs, 1 Gaard i Moldrup¹ paa Mors, hans Part i Vidom² Mølle, af hvilken Resten ellers tilhører Kronen, alt i Mariager Klosters Len, 1 Gaard i Hundborg By og 1 Gaard i Siøring By og Sogn i Hundborg Herred i Thy i Sejlstrup Len, alt i Jylland, til Mage-skifte for 2 Gaarde, af hvilke den ene kaldes Skiørlet³, og 1 Bol i Hiermold⁴ Sogn i Hillerslev Herred, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Niels Friis til Krastrup og Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmænd paa Sejlstrup Slot og Mariager Kloster, at overvære Besigtelsen. J. T. 9, 260.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Niels Friis og Ifver Krabbe til Albeck om at give Møde ved ovenstaaende Besigtelse. Udt. i J. T. 9, 200.

2. Maj (Kronborg). Aab. Brev, hvorved Vendsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, faar Bevilling paa indtil videre at nyde Avlingen af Sæbygaard mod en aarlig Betaling af 332¹/₄ Rdlr. 16 Sk., dog at han aarlig gør Regnskab for det uvisse, alt fra 1. Maj 1635 at regne. Sj. R. 19, 315.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Ventsel Rotkirk. Denne Erik Nielsen, Borger i Vordingborg, har berettet, at Borgerne i Vordingborg, Næstved og Slagelse for nogle Aar siden har oprettet et spansk Kompagni og taget ham til Forvalter ved Kompagniet. Han har ogsaa forestaaet denne Stilling, saa længe Kompagniet var ved Magt. Han klager nu over, at han ikke kan komme til nogen Ende med sine Regnskaber. Adressaterne skal alvorligt foreholde Participanterne i samme Kompagni, at de inden en vis Tid, som Adressaterne skal fastsætte, skal bringe Sagen vedrørende hans Regnskaber til Ende, for at Kongen kan blive forskaanet for hans videre Klage og Overløb. Sj. T. 25, 409.

¹ Møllerup, Sønder H. Mors.

² Sikkert Fejlskrift for Vindom.

³ Kaldes i et Bilag til Ørum Lens Ekstraskatteregnskab for 1634: Schiørklitt og i Matriklen 1662: Schørklit.

⁴ Hjørdemaal.

2. Maj (Kronborg). Miss. til Hr. Just Høg. Han skal lade en af Kongens Edelknaber, Christoffer Friderich von Gersdorff, opvarte Grev Valdemar paa et Aarstid og samtidig lade ham lære sine Exercitia sammesteds. Udt. i Sj. T. 25, 409.

— Miss. til Professorerne i København. I Kronborg Len er der begaaet et Lejermaal af en Person, ved Navn Olluf Christensen, i Rørtang med et Kvindfolk, ved Navn Anne Jensdatter, og det Barn, som de tilsammen har avlet, er paa-baaret dem. Siden har han flyttet Barnet til sin Nabo og siden videre, efter hvad Dommen oplyser, saa at Barnet derved er død. Der er i samme Sag blevet ordelet til Hjemting og Lands-ting, men de verdslige Dommere har ikke kunnet paadømme den, eftersom der i den verdslige Lov ikke findes noget vedrørende saadanne Sager. Adressaterne skal tage Sagen for sig, overveje den nøje og indsende deres Betænkning derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 409 b.

— Miss. til Lensmændene i Danmark. Det berettes, at en Del Officerer, som sidder paa Kronens Gaarde, farer saa utilbørligt med disse Gaarde, at de ikke kan bebos af dem, der kommer efter Officererne. Adressaterne skal holde nøje Tilsyn med de Officerer, som bebor Gaarde i deres Len, og alvorligt tilholde dem at vedligeholde de Gaarde, som Kongen har forundt dem, saa at de ikke til nogen Upligt bliver bygfældige og de, som kommer efter dem, ikke skal kunne besvære sig over Gaardenes Bygfældighed. Sj. T. 25, 409 b. Origg. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Niels Trolle om at lade Karen Knud Ibsens af Virum, som af hendes Mand er saggivet for at være Aarsag til den Ildebrand, hvorved 4 Gaarde for 2 Aarstid siden brændte, komme ud af Blaataarn og blive indsat i Tugthuset. Udt. i Sj. T. 25, 410.

— Miss. til Hr. Claus Daa og Hr. Hans Lindenov. Da Fru Lisbet Bilde til Førsløf, Sifvert Becks Enke, med det allerførste agter at skifte med sine Børn, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem

ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 25, 410.

2. Maj (Kronborg). Miss. til Hr. Jost Høg om at paatage sig Værgemaalet for Fru Lisbet Bilde, medens ovennævnte Skifte staar paa. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hendes nærmeste Værge efter Loven. Udt. i Sj. T. 25, 410 b.

— Lignende Miss. til Jørgen Grubbe om at paatage sig Værgemaalet for Lauge Beck, Christian Grubbe for Jokum Beck, Tyge Brahe for Johan Beck, Jørgen Vind for Jomfru Anne Beck, Jockum Beck for Jomfru Margrete Beck og Sten Bilde for Jomfru Lisbet Beck. Udt. i Sj. T. 25, 410 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Haandværksfolk i København og Christianshavn. Sj. T. 25, 410 b. (Tr.: KD. V. 166).

— Miss. til Palle Urne om at paatage sig Værgemaalet for Claus Urnes Datter¹. Udt. i Sk. T. 6, 116.

— Miss. til Kapitlet i Lund. M. Salomon Gutfeld, Kongens Barber, hvem Kongen har forlenet med et Kannikedømme i Lund, har begæret Kongens Skrivelse til Kapitlet om at maatte agtes som residerende. Da han er i Kongens daglige Tjeneste, begærer Kongen, at Kapitlet ham til Vilje vil bevilge, at M. Salomon Gutfeld maa agtes som residerende, da han daglig opvarter Kongen og denne ikke kan undvære ham. Sk. T. 6, 116.

— Miss. til Falk Lykke om at lade sit Regiment Folk arbejde paa den Fort², som løber fra Aarhus³ og op ad Christianstad. Han vil blive underrettet af Malte Juul, naar der skal begyndes paa dette Arbejde. Udt. i Sk. T. 6, 116.

— Miss. til Claus Bilde og Fru Lisbet Bilde. De skal inden den 14. Maj førstkommende endelig betale den Brøstfældighed, som de 3 Kirker i Herrisvad Klosters Len, hvortil

---

¹ Formentlig Karen Urne (f. 4. Nov. 1633), Datter af Klavs Urne Lagesen til Sellebjærg og Sidsel Laxmand Stensdatter. Jvfr. Miss. af 3. Nov. 1635.   ² Forte, Kvægevej eller Vej.   ³ Aarhus.

Klostret har Jus, er sat i Fald for¹, saa at de i Sommer kan blive repareret. Saafremt det ikke sker, maa Kongen optænke andre Midler. Sk. T. 6, 116.

2. Maj (Kronborg). Miss. til Hening Valkendorf om at afslutte endeligt Køb med Gundi Rosenkrantz til Boserup om hans Gods paa Thosing og give ham 55 Speciedlr. for hver Td. Til Betaling heraf skal han opsigte de Penge, som er udsat paa Rente og som tilhører Kongens Børn. Han har berettet, at han efter afdøde Hofmester Frands Rantzaus Skrivelse i Aaret 1632 til Jacob Madsen, Borger i København, har solgt de Øksne, som det Aar blev staldet paa Kierstrup, og at Frands Rantzau selv har afsluttet Købet med Jacob Matsen, selv har modtaget Pengene af denne, nemlig ialt 1624 Rdlr., og har tilskrevet Adressaten, at han har leveret Pengene til Valloes Bygning, hvorfor Hening Valkendorf har begæret at kvitteres for samme Penge. Kongen kvitterer ham hermed for disse 1624 Rdlr. og anmoder ham om at tilstille Jacob Madsen hans Brev paa disse Penge. F. T. 4, 329.

— Livsbrev for Hans Andersen Griis paa den Gaard i Viif i Koldinghus Len, som han bebor og som hans afdøde Fader Anders Nielsen har haft paa Livstid, for den sædvanlige aarlige Afgift. Han skal holde Gaarden med dens Bygning ved god Hævd, aarlig i rette Tid levere den sædvanlige Landgilde deraf og være Lensmanden paa Koldinghus og hans Fuldmægtig hørig og lydige, saafremt dette Brev ikke skal være forbrudt. J. R. 9, 125 b.

— Bestalling for Rasmus Hansen, som en Tid lang har været Smed paa Koldinghus, som Smed sammesteds med samme Løn, som Slottets Smed fra Arilds Tid har haft, paa sig selv og en Svend, nemlig 24 Kurantdlr., i Stedet for en gemen Hofklædning 9 Dlr. $\frac{1}{2}$ Ort 7 Sk. Kurant, og 3 Ort til et Par Sko, eller tilsammen $33\frac{1}{2}$ Dlr. $1\frac{1}{2}$ Ort 7 Sk. Kurant aarlig til sig selv samt til en Smedesvend 8 Kurantdlr. og til 2 Par Sko 3 Ort Kurant eller ialt $8\frac{1}{2}$ Kurantdlr. 1 Ort, alt at betale af Slottets Skriverstue som hidtil. J. R. 9, 126. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

¹ Ansat til.

2. Maj (Kronborg). Aab. Brev, hvorved Lønborg Bisgaard med Sæd, Staldøksnes Fodring og Bøndernes Landgilde, intet undtaget, forpagtes til Hertvig Sax for en aarlig Afgift af 952 Rdlr. 1 Sk. 1 Alb., fra førstkommende 1. Maj at regne og indtil videre, paa følgende Betingelser: 1. De til Gaarden liggende Bønder skal pløje, saa og gøre alt Arbejde til Gaarden og føre Kornet til den nærmeste Købstad. 2. Hver Bonde skal gøre 4 Ægter om Aaret. 3. Han skal gøre Lensmanden paa Lundenæs Slot Regnskab for den uvisse Indkomst. 4. Han skal hver 1. Maj levere Afgiften til Lensmanden paa Lundenæs Slot, som skal have Tilsyn med Godset. 5. Han skal lade Bygningen besigte, den Brøstfældighed, som findes paa Ler og Tag, skal repareres, og han skal igen levere den fra sig ligesaa. 6. Han maa have frit Fiskeri i Stranden og Aaen¹ samt Tørveskær, som det hidtil har været. 7. Inventariet skal leveres ham af Lensmanden paa Lundenæs Slot. J. R. 9, 126 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Kongen har bevilget Hertvig Sax Gaarden Lønborg Bisgaard med Sæd, Staldøksnes Fodring og Bøndernes Landgilde, intet undtaget i nogen Maade, i Forpagtning fra 1. Maj indeværende Aar at regne for en aarlig Sum af 952 Rdlr. 1 Sk. 1 Alb. og ellers paa følgende Betingelser: 1. De til nævnte Bisgaard liggende Bønder skal pløje, saa og gøre alt Arbejde til Gaarden og føre Kornet til nærmeste Købstad. 2. Hver Bonde skal gøre 4 Ægter om Aaret. 3. Han skal aarlig gøre Adressaten og de efterfølgende Lensmænd paa Lundenæs Slot Regnskab for den uvisse Indkomst. 4. Han skal levere Afgiften af Gaarden hver 1. Maj til Adressaten og de efterfølgende Lensmænd sammesteds, som skal have Tilsyn med Godset. 5. Bygningen skal besigtet, og den Brøstfældighed, der findes paa Ler og Tag, skal repareres. Han skal levere den fra sig i samme Tilstand. 6. Han maa have frit Fiskeri i Stranden og Aaen og Tørveskær, som det hidtil har været. 7. Adressaten skal levere ham Inventariet. J. T. 9, 200. K.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Det har berettet, at Kannike- og Præbende-Residenserne i Ribe er meget brøstfældige

¹ Skærn Aa. Sogne S. 30 f.

⁴ Tr.: P. Fløe og O. Nielsen: Lønborg og Egvad

og en Del af dem ganske ruineret i den forrige Ufredstid, hvorfor det har begæret at maatte sælge disse forfaldne Residenser efter lovlig Vurdering af uvildige Dannemænd, sætte Pengene paa Rente og lade den, som afhænder Residensen, og hans Efterfølgere nyde Renterne. Kongen bevilger dette. J. T. 9, 200 b. K.

2. Maj (Kronborg). Miss. til Axel Urne og Viffert Seefeld. Da Fru Maren Orning, Enke efter Vogn Vognsen til Stenshede, med det allerførste agter at skifte med sine Børn efter sin afdøde Husbonde, gives der dem Befaling og Fuldmagt til, naar og hvor Skiftet skal foretages, at møde paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 200.

— Miss. til Hans Basse. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Vogn Vognsen, skal han paatage sig Værgemaalet for hans Enke Fru Maren Orning og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. J. T. 9, 201.

— Lignende Miss. til Knud Rodsten om paa samme Skifte at paatage sig Værgemaalet for hendes umyndige Søn Jesper Vognsen, medens Skiftet staar paa, og siden levere det til hans rette Væрге efter Loven. Udt. i J. T. 9, 201.

—¹ Miss. til Gunde Lange og Niels Friis. De skal snarest begive sig til Sæby, revidere Kirkens Regnskab, undersøge, hvorledes der hidtil er omgaaedes dermed og snarest indsende deres Erklæring derom til Kancelliet. Udt. i J. T. 9, 201. K.

— Miss. til Gunde Lange. Da Niels Friis til Krastrup, Befalingsmand paa Sejlstrup Slot, har begæret 2 Gaarde i Fleisborg Sogn i Galtan [Herred] i Aalborghus Len til Mageskifte²

¹ Brevet har været udfærdiget med Kongens Underskrift, dog uden Angivelse af Adressaterne, paa Skanderborg under 24. Marts 1634; denne Orig. er derefter paa Bagsiden dateret Kronborg 2. April, hvilket igen er rettet til 2. Maj. ² I Stedet for Resten af Brevet er der henvist til Miss. af 7. April 1634 til Hr. Otte Skeel, „som er lydende Ord fra Ord som det Gunde Lange fik“.

skal Gunde Lange snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 201 b.

2. Maj (Kronborg). Miss. til Gunde Lange om at give Møde paa Kongens Vegne, naar han advares derom, naar Niels Krag til Trudsholmb og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejylland, foretager Besigtelse af Gods til Mageskifte mellem Niels Friis til Krastrup og Kronen. Udt. i J. T. 9, 201 b. K¹.

3. Maj (—). Miss. til Tygge Brahe. Han skal straks bemægtige sig Mogens Gyldenstjernes Gaard², som ligger i hans Len [Tryggevælde], og beholde den saa længe, indtil han paa Kongens Vegne faar nøjagtig Forvaring paa, at Steffan Rode, Borger i København, faar 10,000 Dlr., som Mogens Gyldenstjerne skylder Kongen for Borgemesteren i Varberg, som undveg Retten. Sj. T. 25, 411.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Lund. Maurits Boested, Indvaaner i Bergen, har berettet, at han har haft en Sum Penge at fordre hos en Mand, ved Navn Anders Rasmussen, som har boet i Bergen. Da Maurits Boested søgte sin Betaling hos ham ved Retten, drog han bort derfra og undveg Retten, kom siden til Helsingør og døde dér. En Mand, ved Navn Jens Block, i Lund, som var Værge for Anders Rasmussens Barn, modtog alt det efterladte Gods og Formue, men betalte ikke Gælden. Maurits Boested agter nu at tiltale Jens Block ved Retten for, hvad Anders Rasmussen har været ham skyldig. Da Jens Block som Barnets Formynder har fordret al Faderens efterladte Formue til sig og billigt bør betale Gælden, skal Adressaterne hjælpe Andragerens Fuldmægtig, som skal paatale Sagen, til Rette, saavidt det er efter Retten, saa at han uden Vidtløftighed kommer til sin Gældsfordring. Sk. T. 6, 116 b.

4. Maj (—). Oprejsnings- og Beskærmelsesbrev for denne Laurids Nielsen, der har berettet, at en ung Karl for

---

¹ Som K. er benyttet et paa Frederiksborg under 4. Jan. 1632 udfærdiget med Kongens Underskrift forsynet Miss. [til Otte Skeel] om et andet Mageskifte mellem Niels Friis og Kronen, bagpaa forsynet med den nye Datering. ² Søholm, Stevns H.

nogle Aar siden er blevet dræbt om Aftenen paa Gaden i Slagelse, hvorfor han er blevet sigtet og af 16 Mænd svoret fra sin Fred, saa at han maatte rømme. Der gives ham Løjde til frit at komme til Stede, genoprette og føre Sagen ved Retten og imidlertid være paa fri Fod. Dog skal han til Lensmanden paa Antvorskov Slot sætte Borgen for, at han straks begynder Sagen, siden udfører den og bliver til Stede til Sagens endelige Uddrag. Sj. R. 19, 315.

4. Maj (Kronborg). Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade Lauridts Nielsen, som af 16 Mænd i Slagelse er svoret fra sin Fred for en Person, som var blevet dræbt, være paa fri Fod og stille Borgen for straks at ville paatale Sagen og blive til Stede til Sagens endelige Uddrag. Sj. T. 25, 411 b.

— Miss. til Hr. Christian Friis, Hr. Jørgen Urne, Hr. Tagge Thott Otsen og Hr. Christoffer Ulfeldt om at undersøge Ejendomsforholdene ved Havnen paa Christianshavn. Sj. T. 25, 411. (Tr.: KD. V. 166 f.).

— Miss. til Hr. Claus Daa [Rigens Admiral] om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Undersøgelse og varetage Kongens Interesse, saavidt Holmen vedkommer, naar han advares derom og Sagen skal foretages. Udt. i Sj. T. 25, 411 b.

— Miss. til Rentemestrene. Borgemestre og Raad i Helsingør har paa Borgernes Vegne berettet, at de ikke har faaet nogen Afregning for Hoffanens Indkvartering, som de har haft i Ufredstid, og har begæret Befaling til Rentemestrene om at gøre Afregning med dem, for at de kan vide, hvad der tilkommer dem derfor. Rentemestrene skal gøre Afregning med dem og kvittere det, som med Rette tilkommer dem, i hvad de skal erlægge til Kronen. Sj. T. 25, 411 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om at lade Hendrik¹ Kammerskriver modtage 500 Rdlr. af Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, som denne har faaet til at hverve Baadsmænd for, tilbagelevere ham den af ham udstedte Kvittans paa Pengene og straks sende Pengene til Kongen.

---

¹ Henrik Møller.

Sj. T. 25, 412 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

4. Maj (Kronborg). Miss. til Rentemestrene om at lade M. Vichmand Hasenbart faa, hvad der resterer ham af hans Besolding. Udt. i Sj. T. 25, 412.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen og Konsistoriet i Odense. M. Hendrik Mickelsen, Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, er forordnet til Provst i Haderslev og M. Vichmand Hasenbart til Præst i hans Sted i Odense. Da M. Hendrik Mickelsen nyder fuldt Salarium i Haderslev, skal de dømme, om M. Vichmand Hasenbart ikke bør beholde hans fulde Salarium i Odense. F. T. 4, 329 b.

— Sj. T. 25, 412 b se 5. Maj.

— Miss. til Malte Juul. Fru Johanne Sinklar til Espe-rød, Jesper Gjoes Enke, har berettet, at hun er geraadet i Trætte med nogle Bønder dér i Lenet [Kristianstad], og at samme Bønder anstiller sig modvillig med Vold og Overfald mod hendes Folk til Tinge og andetsteds. Saafremt der yderligere klages over, at hendes Modparter med Modvillighed overfalder hendes Folk paa Tingvej eller andetsteds og forøver Vold, skal Malte Juul lade dem alvorligt straffe derfor. Sk. T. 6, 117.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm, Embedsmand paa Varberg Slot. Han har begæret at vide, 1. om det de henrettede i Varberg Len tilhørende Gods skal tilbageleveres af Lenets Indkomst, 2. om de, som har købt deres Liv igen, ligeledes skal have deres Penge igen eller ej, 3. om „Signetmændene“ skal have deres Penge igen og om de skal have dem af Lenet. Da alt det ovennævnte er ført Kongen til Regnskab, skal han betale de omhandlede Beløb tilbage af Lenets Indkomst og føre det til Regnskab. Dersom de 8 Mænd ikke med det gode vil nedtage de henrettede, skønt de er dømt dertil, skal han tilholde dem dertil ved Retten. Sk. T. 6, 117. Orig. i Varberg Lens Arkiv.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Det tillades ham at begive sig til Danmark fra Gulland, dog at han forordner en Person, som i hans Fraværelse kan ligge i Slotsloven. Udt. i Sk. T. 6, 117 b.

— Miss. til samme paa Gulland. Han skal dér paa Gulland efter hosfølgende Skabelun paa Bredden, Længden og Tykkelsen

ruhugge¹ 150 Trappetrin af gullandsk huggen Sten saa nær efter Skabelunen som muligt og efterhaanden sende dem til Kronborg Slot, hvor de skal renhugges og forbruges før Mikeldsdag. Sk. T. 6, 117 b.

4. Maj (Kronborg). Miss. til Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, Hr. Albret Skeel til Fusingøe og Hr. Christian Thomesen til Tanderup, Rigens Kansler, Embedsmænd paa Vestervig Kloster, Riberhus Slot og Kalø Slot. Da der er opstaaet Trætte mellem Præsterne i Graabrødre og Sortebrødre Sogne i Viborg om Tienden af Hospitalets Jord sammesteds, gives der Adressaterne Befaling til at stævne de stridende Parter og den i Sagen afsagte Dom for sig, undersøge Sagen nøje, bilægge Stridighederne i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 4, 201 b. K.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om Handelen med Rottekrudt. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. I. (Tr.: CCD. IV. 640 ff.).

— Miss, til Hr. Jost Høg om at optage Hans Wolf von Muhlheimb og Baltazar Levin von Muhlheimb, Sønner af Baltzer von Muhlheimb, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 411.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Da Otte Thott til Nes, Embedsmand paa Baahus Slot, har begæret Jus Patronatus til Søfde Kirke, som ligger i Hendrik Hvitfeldts Len [Landskrone], og en i Nunne Klosters Len liggende Gaard² til Mageskifte for 1 Gaard, som ligger midt i Kongens Vildtbane i Malmøhus Len, i Syllager³ By og Sogn i Torne Herred, 1 Gaard i Tulstrup By i nævnte hans Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere for Udlæg i Nøre-Møge⁴, ligeledes i hans Len, skal Adressaten undersøge, om Jus patronatus kan bortskiftes fra Kirken for Belejligheds og anden Herligheds Skyld og, hvis saa er, forhandle med Otte Thott om at give noget

¹ Sk. T. har: hugge udaf ruggen. ² Jvfr. 1. Maj ovfr. ³ Sølvager. ⁴ Nørre-Møinge, Rønnebjerg H.

mere for Højheden, end Vederlaget beløber sig til, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 117 b.

[U. D.]¹ **Maj (Kronborg)**. Miss. til Niels Trolle [Lensmand paa Københavns Slot], om, at Bønderne i Københavns Len skal give Penge for Arbejde. Sj. T. 25, 412. (Tr.: CCD. IV. 642).

5. Maj (Kronborg). Aab. Brev, hvorved det atter til-lades Visitørerne i Øresund at omgaa de dertil ankom-mende Skippere og spise og drikke i Maadelighed. Sj. R. 19, 315 b. (Tr.: CCD. IV. 642 f.).

— Miss. til Hr. Christian Friis og Hr. Claus Daa. Der-som Rentemestrene i Kongens Fraværelse gør Antegnelser om Mangler i Lensmændenes og Toldernes Regnskaber og mener, at de bør godtgøres, skal Adressaterne afgøre, om de bør godtgøres eller ikke. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommissarier. Sj. T. 25, 412 b (med Datum: 4. Maj).

— Miss. til Lensmændene² i Danmark om, hvor meget Kronens og Gejstlighedens Bønder skal give til Baads-mænds Hvervning. Sj. T. 25, 412 b. Orig. (til Henrik Gyl-denstjerne) i Varberg Lens Ark. (Tr.: CCD. IV. 643 og 838 og (til Ventsel Rotkirk) i P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schielschiør. S. 483).

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om straks at optage Jost Pedersen i Hospitalet dér, hvis der er Plads. Udt. i Sj. T. 25, 413.

— Miss. til Jørgen Seefeld om at lade det bero med at kalde en Person til Gisselfeldts Kald, indtil Kongen kommer tilbage fra Norge. Udt. i Sj. T. 25, 413.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bevilget, at Christoffer Lindenov aarlig maa faa 100 Rdlr. in specie af Rentekammeret til at forsøge sig paa fremmede Steder til Skibs, skal de, saa længe han er udenlands, indtil videre aarlig lade ham eller hans Fuldmægtig faa 100 Rdlr. in specie fra 1. Maj indeværende Aar at regne. Sj. T. 25, 413 b.

¹ Indført blandt Brevene af 4. Maj.   ² De opregnes alle.

5. Maj (Kronborg). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Jockum Beck i hans Regnskab for Københavns Len det øde og forarmede Gods, som han med Tingsvidner kan bevise har været øde og forarmet. Udt. i Sj. T. 25, 413 b.

— Miss. til Hening Valkendorf og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Da M. Hendrik Mickelsen, Provst i Haderslev, hidtil sammen med en Borger har haft Inspektion med Hospitalet i Odense, skal Adressaterne i hans Sted udnævne en anden gudfrygtig og flittig Mand af Gejstligheden til med samme Borger at have Tilsyn med Hospitalet. Da de hidtil har haft alt for stor Løn herfor, skal Adressaterne herefter give hver af dem 30, 40 eller højst 45 Sletdr., eftersom de kan blive enige om. F. T. 4, 329 b.

— Aab. Brev, hvorved Jens Bang, Borger i Aalborg, som har berettet, at han af et løst Kvindfolk er blevet beskyldt for at have besøvet hende, hvilket han højlig benægter at have gjort, faar Bevilling til at være forskaanet for videre Tiltale i denne Sag, som ikke skal være ham til Skade paa hans Rygte og Navn i nogen Maade, da det vil være ham helt besværligt for hans vidtløftige Købmandskabs Skyld at føre denne Sag for Retten, og da han har tilfredsstillet Kongen for samme Sag. Det skal staa ham frit for at forfølge samme Kvindfolk med Lov og Ret for, hvad han har at beskyldte hende for. J. R. 9, 127.

—¹ Miss. til Laurets Ebbesen. Da han har berettet, at Lundum Mølle er ganske brøstfældig, skal han lade den reparere, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Det Tømmer, som behøves, skal han lade hugge i Kronens Skove. Hvad der bekostes til Arbejde paa Møllen, skal han føre til Regnskab. J. T. 9, 202. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da Løjtnanten i Koldinghus Len har berettet, at han ikke har nogen Gaard til sin Bestilling, skal Adressaten skaffe ham en forsvarlig Gaard dér i Lenet. Udt. i J. T. 9, 202. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Hvad denne hans Tjener Jens

¹ I J. T. er Datoen: 2 rettet til 5. K. har under Teksten Datoen: 4. Maj, paa Bagsiden: 5. Maj.

Pedersen i Balle har andraget om ham, kan han videre se af hans hosføjede Supplikation, hvorom han snarest skal indsende Erklæring til Kancelliet. J. T. 9, 202.

5. Maj (Paa Kongens Skib Christians Ark). Miss. til Rentemestrene om Betaling til Jacob Madtsen og Ifver Kier, Borgere i København, af noget af deres Tilgodehavende. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene og (med Datum: 6. Maj) Sj. T. 25, 413 b. (Tr.: KD. V. 167 f.).

6. Maj (—). Sj. T. 25, 413 b se 5. Maj.

— Miss. til Hr. Claus Daa, Hr. Hans Lindenov, Sifvert Urne og Ventsel Rotkirk. Der er opstaaet Trætte mellem Borgemestre og Raad i Holbæk paa den ene Side og Herman Eggertsen, Borger sammesteds, paa den anden Side, om et kongeligt Missive, som Herman Eggertsen forrige Aar¹ har erhvervet til Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot, om, at han skal paase, at Herman Eggertsen, naar der bliver paabudt Skat, ikke besværes over sin Evne og mere end andre, hvilket han mener er sket, idet han klager over, at han maa give Femteparten af den Skat, til hvilken deres By er takseret, og at han siden den Tid er blevet forfulgt med adskillige [unødige Trætter og Rettergang. Da han er fremmed og ikke forstaar sig paa Rettergang, forsømmer han derover sin Næring og Brug, og han har derfor begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at dømme mellem ham og Borgemestre og Raad uden Vidtløftighed. Kongen giver Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, dømme endeligt om al den Trætte, som er dem imellem, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 26, 414.

—² Miss. til Niels Krag. Afdøde Hr. Otte Skeel og Hr. Knud Gyldenstjerne, til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, har faaet Kongens Befaling³ til at undersøge al den Tvist, der er mellem Jens Bang i Aalborg og de interesserede om

---

¹ 12. Nov. 1634.   ² K. er dateret: Christians Ark, J. T. har derimod: Kronborg.   ³ 28. Okt. 1634.

Kompagniets Handel. Da der paa Grund af Hr. Otte Skeels Død intet er gjort derved, skal han rette sin Lejlighed efter sammen med Hr. Knud Gyldenstjerne at efterkomme den nævnte Befaling. Udt. i J. T. 9, 203 b. K.

7. Maj (Paa Kongens Skib Christians Ark). Aab. Brev. hvorved det tillades Hr. Peder Lauridsen, Sognepræst til Hellsøe¹ Sogn, at give Afkald paa sit Kald, der er saa ganske ringe, og igen kaldes til et andet Kald, hvor han kan forbedre sin Stilling, dog at alting sker lovligt og efter Ordinansen. Sj. R. 19, 319 b.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Det berettes, at denne Skipper Jacob Adriansen af Danzig har forset sig noget med Tolden, idet han har fortoldet Byg for Hirsegryn. Denne Forseelse maa passere for denne Gang, dog skal Tolderne advare ham om en anden Gang at se sig bedre for, og endvidere skal han erlægge den tilbørlige Told af Hirsegrynene. Sj. T. 25, 415 b.

— Miss. til Otte Marsvin, Laurets Ebbesen, Tønne Friis og Ernst Normand. De skal straks og med det allersnarest begive sig til Boller, registrere alt det Løsøre, som findes dér paa Gaarden, give det beskrevet og indsende det til Kancelliet. De skal med Flid søge at faa at vide hos Fru Kirsten Munk, hvilket Gods hun har flyttet til fremmede Steder og hvor og hos hvem det er. J. T. 9, 202 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Tønne Friis om nøje at undersøge, til hvilke Steder og til hvem Fru Kirsten Munk har sendt sin Formue, forespørge derom hos Dr. Morten Matsen og straks underrette Kongen om, hvad han erfarer. Udt. i J. T. 9, 202 b.

— Miss. til Dr. Morten Matsen om at underrette Tønne Friis om, hvad han ved om Bortflyttelsen af Fru Kirsten Munks Gods, da det menes, at han ved noget derom. Udt. i J. T. 9, 202 b.

— Miss. til Sifvert Urne om at kontrahere med Jacob Madtsen om at forfærdige Spærværket over Kongens og

---

¹ Maaske: Hvalsø (Kirke-), Voldborg H., hvor en Peder Lauridsen var Præst. Denne blev dog i Kaldet.

Dronningens Gemak paa Roskildegaard paa Sifvert Urnes Bekostning. Udt. i Sj. T. 25, 414 b.

7. Maj (Kronborg). Miss. til Peder Vibe, Agent i Sverrig. De svenske Officerer med deres Krigsfolk har indlogeret sig i Fyrstendømmet Holsten paa Kongens saavel som Hertugen af Holstens og Adelsens Gods, hvilket forekommer Kongen helt fremmed, da han aldeles intet har med deres Krig at gøre. Peder Vibe skal med god Maner foredrage dette for Raadet i Sverrig, for at der kan betænkes Midler til, at saadant kan blive afskaffet, eftersom det ogsaa berettes, at Bannier og andre Tropper vil gaa samme Vej, for at det gode naboelige Venskab kan blive holdt ved Magt. Sj. T. 25, 414 b.

— Miss. til Rentemestrene. De har for kort Tid siden paa Kongens Vegne kontraheret med Jacob Madtsen, Borger i København, og med Jørgen Andersen, Borger i Helsingør, om den Bygning, som Kongen havde i Sinde at lade bygge paa Kirken paa Antvorskov Slot, og til samme Bygnings Fornødenhed ladet give dem 1602¹/₂ Rdlr. 12¹/₂ Sk. paa Haanden, hvoraf de har givet de til Arbejdet fortingede Tømmermænd 300 Speciedlr. paa Haanden. Da Kongen nu for Tiden ikke vil lade bygge mere paa nævnte Kirke paa Antvorskov Slot, men vil lade det store Bryggers for Københavns Slot, som brændte for nogle Aar siden, genopbygge efter den Skabelon, som findes hos M. Hans Ohnemüller, Kongens Overbygmester, skal Rentemestrene straks kontrahere med Jacob Madtsen om paa sin egen Bekostning at opbygge og fuldføre samme Bryggers. Hvad de har givet ham paa Haanden til Kirkebygningen paa Antvorskov Slot, skal de korte ham heri. Sj. T. 25, 415. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om, at Jacob Madsen, Borger i København, skal have noget Tømmer, som ligger ved Helsingør, til Købs til Opførelsen af det nye Bryggers. Sj. T. 25, 415 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 168).

— Aab. Brev, hvorved Nels Matsen, Landsdommer paa Gulland, og Jacob Madsen, Borger i København, faar Bevilling til at oprette et Kalkbrænderi for Østen paa Gulland i Kaethammers Vig og Sandvig. De Bygninger, som de bygger

derpaa, maa de og deres Arvinger beholde til evig Ejendom med al deres Frihed, saa længe de holder Kalkbrønderiet ved Magt. Ingen maa anlægge noget saadant Værk i 10 Miles Omkreds fra dette Værk. De og deres Arvinger maa afskibe samme Kalk og Kalksten inden og uden Riget, dog skal de give Kronen 2 Rdlr. af hvert 100 Rdlr., som de faar for Kalk og Kalksten, saavel for det, der gaar her i Riget, som for det, der gaar uden Riget, og aarlig gøre Regnskab derfor i Rentekammeret. Sk. R. 5, 126.

9. Maj (Kronborg). Aab. Brev, hvorved Hans Pedersen, Indvaaner i Helsingør, hvem Kongen har forlenet med et Kannikedømme i Roskilde, hvorefter han skal residere i Roskilde, naar han ikke er forhindret i Kongens Tjeneste, og gøre samme Tyng og Tjeneste som andre residerende Kanniker, efter sin Begæring faar Bevilling til at blive endnu et Aarstid i Helsingør, for at han kan sætte alting i Lave og faa skiftet efter sin Hustrus afdøde Forældre. Han maa nyde samme Kannikedømme ligesom andre residerende Kanniker; dog skal han straks, naar dette Aar er ude, begive sig til Roskilde, residere dér, gøre den samme Tjeneste som andre residerende Kanniker og forholde sig efter sit Forleningsbrev. Sj. R. 19, 316 b.

— Miss. til Rentemestrene. Denne Anne Falkisdatter, Pofvel Byesers Enke, har hos Kongen krævet en Sum Penge, som hendes afdøde Husbonde har fortjent paa Arbejde efter Kontrakter og Beviser, og har begæret at faa 2500 Rdlr. De skal forespørge hos Hr. Tagge Thott Ottesen til Eriksholm og Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmænd paa Malmøhus Slot og over Giedske Len, som var til Stede, da den af hende paaberaabte Kontrakt blev sluttet, og saafremt hendes Fordring findes rigtig, skal de, naar der kommer Penge paa Rentekammeret, lade hende faa 2500 Rdlr. Sj. T. 25, 416. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Niels Trolle. Jørgen Vognhenters Hustru har andraget om, at hendes Husbonde, som sidder i Blaa-taarn, og hendes Søn maa komme ud paa fri Fod og svare til deres Forseelse. Dersom de kan stille sikker Borgen for 5000 Rdlr. in specie, skal Niels Trolle lade dem komme paa fri Fod og svare til den Sigtelse, som han paa Kongens Vegne har mod dem. Sj. T. 25, 416.

9. Maj (Kronborg). Miss. til Frederik Urne om at lade Grev von Hamelton, Kongen af Polens Oberst, naar han med 5 eller 6 Skibe med Folk kommer fra England, passere uhindret gennem Sundet. Sj. T. 25, 416 b.

— Aab. Brev, hvorved Hertvig Loumand, Chymicus og Medicus i Odense, faar Bevilling til i Kongens Riger og Lande frit og uforment at lade sig bruge at Patienter, som har ham fornøden, og til i Apotekerne i Købstæderne, hvor han lader sig bruge, for rimelig Betaling at faa, hvad han behøver til sin Medicin og sit Brug. Han har været noget mistænkt for Religionen, men de Højlærde i København har efter Kongens Befaling haft ham for, overfor hvilke han har udtalt sig saaledes, at de er tilfreds med ham, og at han kan tolereres. F. R. 4, 60.

— Miss. til Ifver Krabbe. Kongen har befalet¹, at Stifterne skulde yde Hjælp til Mariager Kirkes Reparation. Han har i den Anledning begæret at vide, hvem der skal indkræve denne Hjælp. Han skal selv med det allerførste indkræve Hjælpen og lade Kirken reparere derfor. Endvidere har han berettet, at Mariager Kloster er brøstfældigt, især paa Tagene, men ogsaa indeni Husene, som det er meget nødvendigt at reparere. Han skal lade Mariager Klosters Bygning reparere, hvor det endelig er nødvendigt og ikke kan undgaas, dog med saa ringe Bekostning som muligt, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 9, 203. K.

— Miss. til samme. Det berettes, at der i Mariager findes stor Uskikkelighed med Torvedagen, som holdes om Søndagen, hvorved Folk tit og ofte holdes fra Kirken og Guds Ords Hørelse. For at dette kan forekommes, skal han anordne, at der ikke holdes Torvedag om Søndagen, men skal beramme en anden Dag i Ugen, naar Torvedagen skal holdes, som han eragter det belejligt for den gemene Mand. J. T. 9, 203. K.

— Miss. til samme. Han har berettet, at der ikke findes Penge ved Lenet [Mariager Kloster], hvormed man kan betale Skipperne Fragten for den Kalk, som de fører til Christianpris. Kongen har befalet Axel Urup til Vogne, Guvernør i Fæstningen

---

¹ 14. Jan. 1634.

Christianpris, selv at betale Fragten til Skipperne, som kommer med Kalk dertil. Endvidere har Kongen, for at Byggearbejdet ikke skal blive forsømt, befalet Hr. Christian Thomesen til Tanderup og Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmænd paa Kalø og Dronningborg Slotte, at skaffe ham Skuder fra Købstæderne i deres Len til den Kalk, som han skal skaffe til Christianpris's Bygning, naar han tilsiger dem derom, da der ikke findes Skuder nok i Mariager til at føre Kalken derhen. J. T. 9, 203 b. K.

9. Maj (Kronborg). Miss. til Hr. Christian Thomesen og Otte Marsvin. Kongen har befalet Ifver Krabbe til Jordberg, Befalingsmand i Mariager Kloster, at skaffe nogle hundrede Læster Kalk til Bygningen af Christianpris. Da han beretter, at der er Mangel paa Skuder i Mariager Købstad, skal de, naar Ifver Krabbe henvender sig til dem derom, fra Købstæderne i deres Len skaffe ham saa mange Skuder som muligt til Mariager, for at Arbejdet paa Christianpris ikke skal blive forsømt af den Grund. Udt. i J. T. 9, 203 b. K.

— Miss til Axel Urup om at betale Skipperne Fragten for alle de Skuder, som Ifver Krabbe sender til Christianpris med Kalk, og føre det til Regnskab. Udt. i J. T. 203 b. K.

10. Maj (—). Miss. til Fredrik Urne. Det berettes, at afdøde David Lucht, forrige Tolder i Helsingør, og Villum Mortensen er tilbage med nogle Regnskaber, som findes uklareret i Rentekammeret, og at David Lucht og hans Hustru nu begge er døde. Fredrik Urne skal tilholde Byfogden i Helsingør at beslaglægge David Luchts Bo saa vidt, at der ikke betales nogen Gæld af Boet, før de nævnte Regnskaber i Rentekammeret, som nævnte David Lucht og Villum Mortensen bør klarere, er bragt i Rigtighed, for at Kongen, dersom de bliver noget skyldig paa de uklarede Regnskaber, kan blive betalt før nogen anden. Adressaten skal endvidere tilholde David Luchts Arvinger og Villum Mortensen straks at klarere samme Regnskaber. Sj. T. 25, 416 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Det berettes, at Jokum Langemack, Borger i København, i lang-sommelig Tid har haft nogen Trætte med afdøde Frandts von Ahnsen af Danzigs Fuldmægtig Bendix Lauridtsen om nogle Regnskaber, og at de begge med Adressaternes

Raad og Samtykke har udvalgt 6 Borgere, som skulde likvidere disse Regnskaber i Mindelighed. Jokum Langemack klager nu højlig over, at denne Likvidation har henstaaet uafgjort i over 3 samfulde Aar og ikke kan faa Ende, fordi hans Modpart Bendix Lauridsen rejser fra et Sted til et andet og ikke vil blive saa længe til Stede, at Sagen kan bringes til Ende. Jokum Langemack forsømmer sin Næring og Brug derved og frygter for at komme ganske til agters. Han har ladet sin Modpart arrestere 2 Gange, hvad denne ikke har agtet, men er undveget fra Arresten. Jokum Langemack har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om, at de selv skal foretage Sagen og tilendebringe den samt tilholde de 6 Mænd, som var udvalgt til Regnskabernes Likvidation, inden en vis Tid at fremlægge Betænkning om Regnskaberne, for at han trods nævnte Fuldmægtigs Fraværelse kan faa en endelig Slutning paa Sagen og ikke mere hindres i sin Næring og Brug. Da nævnte Fuldmægtig 2 Gange er undveget fra Arresten og det maa befrygtes, at han ikke¹ kommer til Stede igen, og for at Jokum Langemack en Gang for alle kan komme til Ende med Sagen og ikke længer opholdes fra sin Næring og Brug, skal Adressaterne fastsætte en bestemt Tidsfrist, indenfor hvilken de nævnte 6 Mænd skal give deres Betænkning om Regnskaberne beskrevet. Siden skal Adressaterne dømme endeligt i Sagen, for at Parterne engang kan blive adskilt. Sj. T. 25, 416 b.

10. Maj (Kronborg). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at bortleje den Gaard, som Hr. Peder Ebbesen, Slotspræst dér [paa Varberg Slot], har beboet. Borgerne har nu begæret at maatte beholde denne Gaard, eftersom Gaardens Ejendom ligger i deres Fredgærde, og har tilbudt at give Kronen al den Rettighed, som plejer at gaa deraf. Kongen bevilger, at de maa faa Gaarden for Fæste og Afgift, hvorfor han skal fæste samme Præstegaard til Borgerne, mod at de aarlig til Kronen giver, hvad der plejer at gaa af samme Gaard. Sk. T. 6, 118 b.

— Miss. til samme. Borgerne i Varberg har berettet, at han paa Kongens Vegne vil tilegne sig et Indtæppe³, kaldet

¹ Dette Ord er glemt i Sj. T.   ² 5. Nov. 1634.   ³ Indhegnet Stykke Jord.

Lergravene, som er tilskiftet dem og som er saa stort, at der i gode Aaringer kan høstes 20 Læs Hø deraf, hvilket Indtæppe Borgemestre og Raad paa nogen Tid havde bevilget Mogens Gyldenstjerne, idet de erklærede, at samme Tæppe efter al Billighed tilhørte dem. Adressaten skal undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Tæppe er tilskiftet dem og om det med Rette tilhører dem eller ikke. Sk. T. 6, 118 b.

10. Måj (Kronborg). Miss. til Hening Valkendorf. Han har anmodet om at faa Kongens Vilje at vide om følgende Poster: 1. Hvilket Offer han skal give Sognepræsten til Kierstrup hver Offerdag. Kongen tillader, at der hver Offerdag paa Kongens Børns Vegne gives Præsten en Rosenobel, som det hidtil er sket, hvilket han skal føre til Regnskab. 2. Om der aarlig maa forundes de til Kierstrup liggende Bønder nogen Hjælp til Brændsel og Hjultømmer. Han skal aarlig lade dem faa nogen Hjælp til Brændsel, dog af Vindfælder og fornede Træer; til Bygningstømmer kan de købe norsk Tømmer. 3. Han spørger, om han aarlig maa afhænde Rugen af Kierstrup Gaards Avl og Tiende samt Havren af Landgilden saa dyrt som muligt, da baade Rugen og Havren dér paa Landet falder saa ganske ringe, at han ikke kan opnaa den Pris, for hvilken den kan sælges paa Fyen, og om han aarlig maa afhænde Byggen som sin egen. Kongen bevilger dette, og han skal føre det til Regnskab. F. T. 4, 330 b.

— Miss. til samme. Han har berettet, at der paa Odensegaards Inventarium findes opført adskilligt ubrugeligt, som ikke er til nogen Nytte, Han skal lade det taksere, sælge det efter Takseringen og gøre Regnskab derfor. F. T. 4, 332. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til samme og Bispen [Dr. Hans Mikkelsen]. Da St. Hans Kirke i Odense aldeles ingen Indkomst har, og da den saavel som Sognepræstens og Kapellanens Residenser ikke¹ kan vedligeholdes af de ringe Tavlepenge, som aarlig indsamles, skal Adressaterne nøje overveje, ved hvilke Midler nævnte Kirke bedst kan faa en Kapital, saa at den siden sam-

¹ Stedet er forskrevet i F. T. Meningen maa være som ovfr.

men med Residenserne kan vedligeholdes af Renten af denne, og indsende Erklæring derom til Kongen. F. T. 4, 330.

11. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Hendrik Ernst som Tugtemester for Kongens Søn Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten, med en aarlig Løn af 200 Rdlr. og, i Stedet for den sædvanlige Hofklædning selvanden, 17 Kurantdlr., fra 12. Maj 1635 at regne. Han skal være forpligtet til at forestaa sit Kald med den allerstørste Flid og Omhyggelighed, lære og optugte Greven efter sin højeste Forstand og Evne baade i Gudfrygtighed og i boglige Kunster, anden Lærdom og gode Sæder efter den Revers, som han har givet Kongen derpaa. Han skal indtil videre Anordning rette sig efter de Befalinger, som gives ham af Hr. Jost Høg til Giorsløf, Hofmester for det kongelige adelige Akademi Sorø og Befalingsmand over Børglum Kloster. Sj. R. 19, 316.

— Revers, udstedt af Hendrik Ernst: Da Kongen har betroet ham at være Tugtemester for Kongens Søn Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten, lover og tilsiger han at ville opdrage nævnte Grev Valdemar i Guds frygt, informere ham i nyttige boglige Kunster og i gode kristelige Sæder og Dyder og holde ham til den sande reformerte augsburgske Konfession, som er i Svang i disse Riger. Saafremt han fornemmer, at nogen vil forføre ham paa andre Veje, skal han i Tide lade Kongen det vide og ikke fortie det, til det er for sent. Sj. R. 19, 316 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Rentemestrene. Da der bydes 2000 Rdlr. in specie for forrige Visitør Dirik Hessels Gaard i Helsingør, som nu tilkommer Kongen, skal de, hvis de ikke kan faa mere for den, paa Kongens Vegne sælge den for de 2000 Rdlr.; dog skal de anvende deres største Flid paa om muligt at afhænde Gaarden dyrere. Sj. T. 25, 417 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Sifvert Urne om at meddele Jørgen Seefeld Stævning i de Sager, som han har mod denne paa Kongens og egne Vegne, og siden dømme i dem. Udt. i Sj. T. 25, 417 b.

— Miss. til Fredrik Urne, Det berettes om efternævnte Kronens Bønder i Valdbye i Kronborg Len, nemlig: Jørgen Hansen Skovrider, Oluf Andersen Degn, Maren Pedersdatter, Olluf

Pedersen og Ane Clements i Aggeboe og en Enke, at deres Gaarde er brændte. Fredrik Urne skal lade dem være forskaanet for et Aars Landgilde, i nogen Tid for Ægt og Arbejde, skaffe dem noget Bygningstømmer til Hjælp og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 417 b.

11. Maj (Kronborg). Miss. til Hr. Christian Friis og Hr. Claus Daa. Kongen har befalet Fredrik Urne til Brentved, Befalingsmand paa Kronborg Slot, at tilholde afdøde David Luchts Arvinger og Villum Mortensen, Tolder i Sundet, straks at klarere deres Regnskab, hvormed de staar tilbage, i Rentekammeret. Da Rentemestrene har gjort nogle Antegnelser ved Poster, om hvilke der kan tvistes, hvorvidt Tolderne skal betale dem eller ikke, skal Adressaterne afgøre dette, og ligeledes efter Kongens forrige Befaling¹ til dem i Kongens Fraværelse træffe Afgørelse mellem Rentemestrene og Lensmænd og Toldere om tvistige Antegnelser, for at enhver uden Ophold kan komme til Ende med sine Regnskaber. Sj. T. 25, 418. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve og kgl. Miss. til Kommissarier.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han har berettet, at den øverste Forstander i Hospitalet i Odense aarlig faar 80 Rigsdlr. i Løn og den anden 40 Rigsdlr. foruden en Hospitalsmesters Løn, hvilket for de fattige er en stor Afgift at udrede aarlig, og han har erklæret, at det vil være til mere Gavn og Fordel for Hospitalet, dersom der blandt Borgemestre og Raad eller andre dygtige Mænd af Borgerskabet i Odense, som har Samvittighed² og med Flid vil fremme Hospitalets Gavn og Bedste, aarlig maatte tilforordnes 2 eller 3, som kunde have Tilsyn med Hospitalet mod at faa nogen Pension. Da Kongen anser dette for at være til Hospitalets Gavn og Bedste, har han bestemt, at Adressaten og de efterfølgende Lensmænd paa Odensegaard aarlig blandt Borgemestre og Raad eller andre dygtige Mænd af Borgerskabet skal udvælge to Mænd, som med Samvittighed og Flid vil have Tilsyn med Hospitalet, at alting gaar skikkelig og vel til, dog uden at de derfor skal have nogen Pension. F. T. 4, 331.

¹ 5. Maj 1635.

² Stedet er forskrevet i F. T.

11. Maj (Kronborg). Miss. til Hening Valkendorf. Han har berettet, at Lønnen til Folkene paa Kierstrup Gaard føres ham til Mangel, idet han lønner Skriveren, som selv skal holde sig med Lys paa Gaarden, med 24 Rigsdlr., Ladefogden med 16 Rigsdlr. og 4 Sletdlr. til et Par Støvler og en Røgter med 2 Rigsdlr., endvidere har han i Kostpenge givet Skriveren 4 Kurantdlr., Ladefogden 4 Sletdlr. og Røgteren 3 Sletdlr. om Maaneden. Kongen tillader, at Folkene faar disse Lønninger, som han skal føre til Regnskab. F. T. 4, 331 b.

— Miss. til Niels Krag og Tønne Friis. Da Jørgen Arenfeldt til Vorgaard agter ved første Lejlighed at gøre sin Søster¹ Jomfru Ide Arenfeldt Regnskab for hendes Værgemaal, som han en Tid lang har forestaaet, skal de være til Stede, naar han gør dette, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da Jørgen Arenfeldt har faaet Kongens Bevilling til at købe hver Tønde Korn af hendes Indkomst for et bestemt Beløb, hvilket findes at være helt godt Køb, skal de gøre deres største Flid for at faa Jørgen Arenfeldt til derimod at give Afkald paa Værgepengene og Pengene for Rostjeningen, da det er Samvittighedsværk, at han vil have Kornet for saa godt Køb og dog tage sine Værgepenge og Penge for Rostjeningen, saa at hun som Følge deraf kun faar en ringe Ting. De skal give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 204.

12. Maj (—). Pas for Skipper Herman Timandsen, Indvaaner her i Sundet, som Jacob Hybertsen, Borger i Helsingør, har affærdiget med en Smakke paa 24 Læster, herfra til Ørkenøer eller Hetland for at købe Sild, og tilbage igen. Sj. R. 19, 318 b. N. R. 5, 276.

— Miss. til Jørgen Seefeld om at kalde Hr. Jonas Andersen, som i nogen Tid har været Skibspræst, til Gissel-feld Kald og sende Kapellanen til København for at lade sig høre for at blive Skibspræst. Udt. i Sj. T. 25, 418.

13. Maj (—). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om af Dr.

¹ Dette Ord er glemt i J. T.

Madts Jensen, Superintendent over Skaane Stift, at indkræve de 500 Speciedlr., som han af Herredagen er dømt til at betale, og straks overlevere dem til Friderich Urne. Udt. i Sk. T. 6, 119.

13. Maj (Kronborg). Miss. til Tønne Friis. Han skal hemmeligt med største Flid skaffe sig at vide hos Kromanden i Bredal, en Mil fra Vejle, hvor tit og naar Fru Kirsten Munk har været til hans og dér talt med en Karlsperson, som havde smukke og gode Klæder inden paa og uden paa nogle gemene Klæder. Hvad han erfarer derom, skal han straks lade Kongen vide. J. T. 9, 204. K.

14. Maj (—). Miss. til Christian Eriksen, Erik von Qvalen, Ifver Ulvsaks og Mogens Mormand. De har faaet Kongens Befaling til at dømme mellem Hendrik Ogesen og Claus Machabeus. Da de endnu ikke har efterkommet denne Befaling, befales det dem atter uden nogen videre Forhaling at foretage Sagen og afsige endelig Dom i den. Udt. i Sk. T. 6, 119.

— Miss. til Ifver Krabbe. Han skal for billig Fragt og Betaling skaffe 150 Læster Kalk til Køge til Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, til Bygning paa Valløe. J. T. 9, 204 b. K.

15. Maj (Kbhvn.). Miss. til Claus Brockenhuus og Frederik Markdanner. De skal efter den paa sidste Herredag afsagte Dom om Skiftet mellem Hans Oldeland til Trellerup og hans Børn efter afdøde Fru Sophie Hvas, hans Hustru og deres Moder, hvilket Skifte Adressaterne tilforn har overværet, bringe det til en endelig Ende, indstævne for sig Hans Oldeland og de andre i Skiftet interesserede straks uden Forhaling og Ophold til bestemt Tid og Sted sammen med de paa Skiftet forordnede Værger, bilægge de muligt opstaaede Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, saa at Faderen og Børnene saavel som Børnene indbyrdes kan vide, hvad der tilfalder hver af dem som Arv, og de én Gang for alle uden videre Appellation kan komme til Ende dermed. F. T. 4, 332.

— Miss. til Palle Rodsten og flere¹ om at give Møde

---

¹ Henning Valkendorf og Gregers Høg, der efter Miss. af 4. Nov. 1634 havde afløst Anders Bilde som Værge; jvfr. Miss. af 28. Nov. 1633.

paa ovennævnte Skifte efter Fru Sophie Hvas, naar de tilsiges af Kommissarierne, og hver efter Skiftets Slutning overlevere Værgemaalet for den, som de er Væрге for, til vedkommende rette Lavvæрге. F. T. 4, 332 b.

16. Maj (Frederiksborg). Miss. til Eske Jensen, Byfoged i København, om at tilholde Peder Gagelmand at betale den Svend, som han havde hos sig, medens han forestod Apoteket, da han har modtaget Pengene paa Renteriet til Svenden. Udt. i Sj. T. 25, 418. (Tr.: KD. V. 168).

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz, Tyge Brahe, Fredrik Urne, Niels Trolle, Sifvert Urne og Ventsel Rotkirk. Da mange af Kronens Bøndergaarde paa Sjælland er sat i højere Skyld, end de har Brug til, og andre er sat til i ringere Skyld og dog har stort Brug, og da Fogderne mange Steder i Landsbyerne bruger Ødegaardenes Jord og de tilliggende Marker og dog enten kun giver lidt eller slet intet deraf, og snarere forhindrer, at Gaardene bliver besat, for at de kan bruge Jorden desto længere, skal Adressaterne med det første begive sig til Frederiksborg og Kronborg Len, undersøge Forholdene dér og fastsætte Bøndernes Landgilde, som de kan yde den, enten de ligger inden- eller udenbys, enten det er hele eller halve Gaarde eller Gaardsæder. De øde Gaarde, som ikke kan besættes saaledes, at de kan have Bestand i Længden, skal lægges under andre, som kan forbedres dermed. Naar dette er forrettet i ovennævnte Len, skal Adressaterne begive sig til Københavns Len og forrette det samme dér og, om muligt, i endnu flere Len, indtil Kongen kommer tilbage til Riget igen. Sj. T. 25, 418 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Rentemestrene. Gunde Lange til Fridsøesholm har andraget om at fritages for at betale Renter af Restancen af de Skatter, som blev udskrevet, dengang da han var forlenet med Tønsberg Len, og som skal indbetales i Rentekammeret, idet han paastaar, at en Del af Skatterne endnu staar hos Bønderne i samme Len. Kongen bevilger dette, hvorefter Rentemestrene har at rette sig. Sj. T. 25, 418 b.

17. Maj (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene. Da Hospitalsforstanderne i Christianstad gør Fordring hos Kongen paa nogle Rentepenge, skal Adressaterne betale disse Rentepenge, naar de kræves, forsaavidt Hospitalsforstanderne kan bevise deres Ret til Pengene. Sj. T. 25, 419.

17. Maj (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene om at betale denne Olluf Jensen, som en Tid lang har betjent Kongens Musik som Kalkant¹, hvad han har fortjent. Udt. i Sj. T. 25, 419. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Malte Juul. Han har berettet, at han efter Kongens Befaling har ladet tage Dom over Borgemestre og Raad i Simmershavn for deres resterende Baadsmandskat. Da han vilde tage Nam i deres Bo, maatte han lade deres Huse og Gaarde vurdere og gøre sig betalt deri og har nu begæret at faa Underretning om, hvorledes der skal forholdes dermed. Han skal lade gøre i Penge, hvad han i saa Maade paa Kongens Vegne har faaet ved Nam af Borgemestre og Raad i Simmershavn, og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 119 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm om at lade afdøde Hr. Andres Sinklars Arvinger faa en rigtig underskrevet Kopi af det Inventariums Register, som blev overleveret ham af 2 Mænd, dengang han kom til Lenet, for at de kan faa deres Kvittansiarum. Udt. i Sk. T. 6, 119 b.

— Miss. til Hr. Cristoffer Ulfeldt. Hvad disse Brevvisere Oluf Pedersen i Rannerup og Esbiørn Svendsen i Førsløf paa Førsløf Sognefolks Vegne dér i Helsingborg Len har andraget om angaaende deres Kirketiende, kan han se af deres hosføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen, anordne hvad han finder forsvarligt og i alle Maader ramme Kirkens Gavn og Bedste. Sk. T. 6, 119 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Jokum Beck. Da Fru Anne Munk, Enke efter Børge Trolle til Trolholm, har begæret at faa alle de Jorder, Ager eller Eng, som ligger i og iblandt hendes Marker, Enge og Jorder til Pallisberggaard, enten de ligger til Kronens Kirker og Bøndergaarde eller Selvejergaarde, til Mageskifte for fuldt Vederlag, saa at der i ingen Maade sker disse for kort, skal han undersøge Forholdene og, dersom det kan ske uden Skade for nogen og de er tilfredse dermed, forordne 8 Mænd, som kan afslutte Mageskiftet af disse Jorder, saa at der sker enhver fuldkommen Fyldest. J. T. 9, 204 b.

¹ Bælgetræder.

18. Maj (Frederiksborg). Miss. til Rentemestrene om uformodet at foretage en Sammenligning mellem Byen Københavns Vægt og Vægten paa Tøjhuset, — Efterskrift¹: Ded kan alsammen inted komme paa manchationen² af vechten, mens formodtlig aff veierens fauor jmod dem, som hannom begehre at bruge en hell haab, causere. Sj. T. 25, 419 (dog uden Efterskriften). Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: med Undt. af Efterskriften i KD. V. 168 f.).

— Miss. til samme. Kongen har bevilget, at M. Hans Lauridtsen fra den Tid, da han er blevet antaget til Frøkenernes Præceptor³, og saa længe han bliver i Kongens Tjeneste, maa faa en aarlig Løn af 200 enkende Rdlr. in specie og 2 Hofklædninger, ligesom M. Christopher Christensen havde. Rentemestrene skal aarlig udbetale ham denne Løn. Sj. T. 25, 419 b.

— Miss. til M. Jehan Borkertsen [Superintendent over Ribe Stift]. Denne Jehan Friis, Borger i København, har berettet, at han hos nogle Præster i Ribe Stift har nogle Penge til Gode, som han har forstrakt deres Børn med til disses Nødtørft, men naar han gør Fordring paa sin Betaling, gøres der adskillige Indvendinger, saa at han ikke kan faa sin Betaling. Naar han henvender sig med dette Brev til Adressaten, skal denne tilholde samme Præster at betale ham, saa vidt det er billigt og han kan bevise, at Pengene er anvendt til deres Børns Nødtørft. J. T. 9, 205. Orig. i Landsark. i Viborg.

19. Maj (Kronborg). Bestalling for Bertel N. som Fuglefænger ved Frederiksborg Slot med en aarlig Løn af . . . ., til Kostpenge . . . .⁴, 3 Kurantdlr. om Maaneden til Løn og Kost for en Dreng samt en Hofklædning aarlig, alt fra Mikkelsdag 1634 at regne, at betale af Rentemestrene. Han skal med største Flid tage Vare paa begge Fugleherderne, paa al Fuglefangst, paa Kaninerne og paa Fasanerne sammesteds. Sj. R. 19, 317.

— Miss. til Tolderne i Sundet. Kongen har bestemt, at

---

¹ Kongens egenhændige Efterskrift paa Originalen.   ² Svigten af, Fejl ved Vægten.   ³ 25. Febr. 1633.   ⁴ I Sj. R. er der aabne Pladser til begge Beløbene.

Salpeter, Krudt og al Ammunition samt „Palterie“, som føres gennem Sundet, herefter skal sættes ind paa Toldboden her ligesom andre Varer, og at der skal betales 1 Hundredel Penge deraf foruden den sædvanlige Told, som andre fremmede giver. Sj. T. 25, 419 b.

19. Maj (Kronborg). Miss. til Rentemestrene om at udbetale Steffan Rohde, Borger i København, saa meget som muligt af hans Tilgodehavende. Sj. T. 25, 420. (Tr.: KD. V. 169).

— Aab. Brev, hvorved Anders Jacobsen, nu Skriver paa Sølvitsborg Slot, faar Bevilling paa Livstid paa en Gaard i Puvig¹ for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, naar Niels Olufsen, som nu har den, dør eller godvillig afstaar den, Embedsmanden paa Sølvitsborg Slot eller hans Efterfølger skal lade ham faa Gaarden, naar den bliver ledig. Sk. R. 5, 126 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Hr. Christian Thomesen. Der er opstaaet Trætte mellem nogle af Kongens Bønder, som ligger til Svabested, og nogle Bønder, tilhørende Hertug Friderich til Slesvig, Holsten etc., som de videre kan se af hosfølgende Kopi af Hertugens Skrivelse til Kongen. De skal rette deres Lejlighed efter at foretage Sagen sammen med nogle gottorpske Raader og dømme i den, som det er billigt. Om Tid og Sted skal de træffe Aftale med de Gottorpske. Kongen har tilforordnet dem Dr. Dorn, som sammen med dem skal udføre denne Kommission, naar han adviseres derom. J. T. 9, 205.

— Bevilling for Villum Adams, Indvaaner i Helsingør, og hans Hustru paa begges Livstid til ved deres Fuldmægtig at fange unge og gamle Falke og Høge. saa mange som de kan afstedkomme, paa alle de Steder og Sysler i Norge saavel som paa Island, paa hvilke Johand Verbrygger, hans Søn Villum Verbrygger og Johan Maume har Bevilling², naar disse dør eller de Aar, paa hvilke de har Bevilling, er udløbne, nemlig i Norge saavel til Fjelds som ved Søsiden i Trondhjem, Bergen, Stavanger og Oslo Stifter og paa Island i Tingejar Syssel for

---

¹ Formentlig: Pukavig, Ysane S., Listers H.   ² 10. Jan. 1632, hvor de kaldes henholdsvis Verbrugen og Mumm.

Norden, i Mulle, Skagefjorden og Eyefjorden, dog at de giver den tilbørlige Told og Rettighed deraf til Kronen. N. R. 5, 276.

30. Maj (Kronborg). Miss. til Hr. Claus Daa. Naar nogen af Kongens Orlogsskibe sælges og gøres til Koffardiskibe, skal han ordne det saaledes, at de spidse Flag og Fløje, som findes paa dem, afleveres paa Holmen, da Kongen ikke vil tilstede Koffardiskibe at føre spidse Flag og Fløje. Sj. T. 25, 420.

— Miss. til samme. Kongen har for kort Tid siden¹ befalet Jurgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand over Ringsted Kloster, at indsætte en dygtig Person til Sognepræst i Braaby og Haslef Sogne. Det berettes nu, at han efter Anbefaling af Dr. Hans Resener, Superintendent over Sjællands Stift, har indsat en Person, ved Navn Hr. Peder Rasmussen, som har været Kapellan i disse Sogne, men at denne af en Del af Sognemændene beskyldes for ikke at have gode Gaver eller egne sig til dette Kald. Kongen har derfor sendt en af Skibspræsterne dertil, for at han kan betjene Kaldet, og har bevilget, at Hr. Peder Rasmussen maa kaldes til Skibspræst i hans Sted, om han er dygtig nok. Adressaten skal sammen med de tilstedeværende Rigsraader og Skibskaptejerne høre nævnte Hr. Peder Rasmussen og erfare, om hans Gaver er saaledes, at han kan kendes dygtig til at betjene Menigheden paa Holmen. Hvis ikke, synes det Kongen billigt, at Jurgen Seefeld eller Dr. Hans Resener, hvem der nu har Skylden, skal tilfredsstille den forrige Præsts Enke, da Kongens Befaling ikke er efterkommet, idet der skulde kaldes en dygtig Person dertil. Sj. T. 25, 420.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, at købe nogle Møllesten til Møllerne i Haderslevhus Len. Naar Kongens Skibe sendes til Haderslevhus eller Kolding efter Ved eller andet, skal de sende Møllestenene med Skibene og underrette Hr. Hendrik Hvitfeldt herom. Sj. T. 25, 420 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Niels Trolle. Han skal tilholde Bønderne i sit Len [København] at fremage de Møllesten, som behøves

¹ 24. April 1635.

til Vand- og Vejrmøllerne dér i Lenet, da de selv har den største Nytte deraf. Endvidere skal han i Sommer indtil paa Vinteren holde 2 Heste til Liggerne til at ride paa, naar de hurtigt skal sendes etsteds hen. Dernæst skal han lade Taget paa Ibstrup Ladegaard reparere, hvor det er nødvendigt, forandre Husene sammesteds, som han eragter det til Gavn for Kongen, og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 421.

21. Maj (Kronborg). Bestalling for Mickel Berntsen som Toldskriver i Helsingør med en aarlig Løn af 150 Rdlr. in specie, at udrede af Tolderen sammesteds. Endvidere bevilger Kongen, at han og de andre Toldskrivere maa faa $\frac{1}{2}$ Rdlr. af hvert fremmed Skib, som passerer gennem Sundet, og 1 Rigsort af hvert indenlandsk Skib. Derudover maa han ikke beskæftige sig med den Rente, som de andre Toldskrivere hidtil har haft. Han saavel som de andre i samme Bestilling skal være fri for al kongelig, borgerlig og Bys Tyng. saa længe han er i denne Tjeneste. Sj. R. 19, 317 b.

— Lignende Bestallinger for Christen Søfrensen, Pouel Søfrensen, Dirik Christoffersen og Niels Knudsen. Udt. i Sj. R. 19, 318.

— Miss. til Hr. Claus Daa om at forordne en Skipper paa Skibet Trost, som skal til Danzig efter nogle Heste, og befale ham at fare som et Koffardiskib og ikke at besvære nogen med at stryge. Men dersom nogen vil angribe ham fjendtligt, skal han forsvare sig. Udt. i Sj. T. 25, 421.

— Miss. til samme om at lade en Pinke gøre færdig. Den skal ligge i Sundet og advare alle danske Skibe eller Skuder, undtagen dem der er lastet med Ved, om, at ingen af dem maa sejle gennem Sundet uden først at sætte og melde sig paa Toldboden med Beviser med Certifikation for, at Lasten tilhører dem alene. Sj. T. 25, 421 b.

— Miss. til samme om at skaffe Christoffer Svenck [Overarkelimester] en lille Jagt til at føre Ammunition til Christianpris. Udt. i Sj. T. 25, 421.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om med det allerførste

---

¹ Gaffelstokke.

at tilstille Arkelimesteren paa Kongens Tøjhus det Gevær, som for nogen Tid siden blev tilsendt ham og som bestod af 3 Hellebarder, 25 Piker og 80 Musketter med Bandolerer og Forquetstokke¹. Udt. i Sk. T. 6, 120.

21. Maj (Kronborg). Miss. til Christoffer Svenck, Overarkelimester. Naar Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, tilsender ham 3 Hellebarder, 25 Piker og 50 Musketter med Bandolerer og Forquetstokke, skal han modtage dem og med første Lejlighed sende dem til Christianpris til Axel Urup til Vogne, Guvernør sammesteds. Ligeledes skal han tillige med dette Gevær tilsende Axel Urup 2 Centner Krudt, 10 Centner Lunter og 2 Centner Bly. Sj. T. 25, 421 b. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Miss. 5.

— Miss. til Elias Fleischer om straks at sende en Rod, kaldet Cureum, som bruges for Gulshot, til Kronborg. Udt. i Sj. T. 25, 421 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at optage Birgitte Hans Giglers i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 421.

22. Maj (—). Miss. til Rentemestrene. Villom Mortensen, Tolder i Øresund, har begæret at faa nogle Tusend Rdlr. af sit Tilgodehavende hos Kongen for at kunne holde sin Kredit udenfor Riget ved Magt. Da det berettes, at der er kommet en anselig Sum Penge fra Norge og kan ventes flere, og da Kongen vil have disse Penge anvendt til Betaling af sin Gæld hos Købmænd og andre, skal Rentemestrene af de nævnte Penge lade Tolder Villom Mortensen faa nogle Tusend Dlr., saa mange som muligt, eftersom nævnte Indkomst kan forslaa til. Sj. T. 25, 421 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt om at forskaane Tyge Lassen i Farholdt, som har lidt Skade ved Ildebrand, for 1 Aars Landgilde, fritage ham i nogen Tid for Ægt og Arbejde og hjælpe ham med nødtørfigt Bygningstømmer. Udt. i Sk. T. 6, 118.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Han skal afkræve

---

¹ Fransk: Fourquette, Gaffel.

Johan Friis Penge for de Mursten, som manglede i det Antal, som afdøde Frantz Rantzau, forrige Hofmester, havde afkøbt nævnte Johan Friis til Kongens Behov, og¹ ligeledes afkræve samme Johan Friis Penge for de Sten, som manglede i det Antal, som han skulde levere. Endvidere skal Adressaten med det allerførste tilstille Kongens Bygningsskriver i København, hvad der af de nævnte Mursten findes i hans Len [Helsingborg]. Udt. i Sk. T. 6, 120.

22. Maj (Kronborg). Miss. til Ifver Krabbe. Han har berettet, at Broen for Laholm Slot nærmest Byen er ganske bygfældig, og at Stenkisterne sidste Vinter er blevet ganske knust af Isen. Kongen har afsendt sin øverste Tømmermand Hans Ohnemøller² derhen for at han kan besigte Broen og afgøre, hvad Tømmer der behøves dertil. Ifver Krabbe skal lade det fornødne Tømmer bestille i Tide og ved første Vinterføre lade det fremføre til Stedet og tilhugge. Saasnart Vinteren kommer, skal han lade den gamle Bro afbryde, aftage Jernet, som findes i den, og bruge det til den ny, forsaavidt det er tjenligt. Den gamle Bro skal han lade reparere noget, saaledes at den vejfarende Mand i denne Sommer kan komme over den. Han skal lade gøre Overslag over, hvad det vil koste at gøre Broen færdig, for at Pengene dertil kan anordnes. Sk. T. 6, 120 b.

23. Maj (—). Miss. til Tygge Brahe. Paa hans Forespørgsel, om Fru Sophia Rantzau maa have sin Bolig og Tilhold paa Søeholm, svarer Kongen, at han tillader dette, dog maa hun ikke befatte sig med Gaarden, indtil Kongen er blevet tilfredsstillet for de 10,000 Rdlr. Sj. T. 25, 422.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Laurets Lindenov. Kongen har tilforn³ befalet Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, sammen med Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Stjernholm Slot, at besigte noget af Kronens Gods i Dronninglund Len i Jylland, som Frants Lykke til Overgaard har begæret til Mageskifte. Da Ventsel Rotkirk er optaget af anden Bestilling for Kongen, saa at han ikke kan

¹ Det følgende Stykke er tilføjet i Marginen. Der er formentlig Tale om 2 Leverancer, men Teksten er uklar. ² Hans Annemøller, Mestertømmermand. ³ Se 4. Jan. 1635.

efterkomme Kongens forrige Befaling, skal Adressaten efter nævnte Befaling sammen med Tønne Friis besigte samme Gods og med det første tilendebringe Besigtelsen. J. T. 9, 205 b.

3. Juli (Aggershus). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Niels Tolder, Borgemester i Christiania, 2 Sønner af M. Troels Nielsen, Sognepræst i Gullandsagger, og 3 Sønner af Christen Lauridsen¹ i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 422.

5. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København. M. Niels Simensen, Superintendent over Oslo Stift, har berettet, at der mellem ham paa hans afdøde Broders Vegne, og Bartholomeus Haagensen, Borger i København, er nogle Regnskaber, hvis Likvidering Adressaterne har overgivet til 4 Borgere sammesteds, men at disse endnu ikke har afsluttet den. Adressaterne skal alvorligt tilholde disse 4 Mænd snarest at tilendebringe denne Likvidering i Mindelighed eller, dersom dette ikke kan ske, da uden Forhaling eller Ophold at afgøre Sagen ved Dom. Sj. T. 25, 422 b.

8. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eyler Qvitzov. Da det berettes, at Hendrik Bilde til Tirsbeck har bevilget, at der maa holdes Skifte mellem hans Hustru Fru Lisebet Bryske og hendes Børn med hendes første Husbonde afdøde Mogens Krabbe til Vegholm, som om hun allerede var død, skal Eyler Qvitzov, naar Skiftet holdes, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Krabbe og paase, at der paa Skiftet sker hende fuldkommen Fyldest lige med hendes Søkende. Han skal endvidere sammen med Ifver Krabbe Mogensen til Vegholm paa egne Vegne, Rønne Bilde til Sandbygaard paa sin Hustru Fru Lisebet Krabbes Vegne og Vincends Stensen paa Jomfru Berete Krabbes Vegne for dem og deres Arvinger give nøjagtig Kvittering til deres Fader, ovennævnte Hendrik Bilde, deres Moder Fru Lisebet Bryske og deres Arvinger for al Arvepart, Lod og Del i Jordegods og Løsøre eller hvad det ellers kan være, som kan tilfalde hende eller hendes Søkende ved Arv, saa det ikke kommer nævnte Hendrik Bilde og hans Arvinger til nogen Skade og der ikke sker Jomfru

---

¹ Formentlig Foged i Aggershus Len.

Anne Krabbe og hendes Søskende for kort paa samme Skifte. Siden skal han overlevere samme Værgemaal til hendes rette Værge. F. T. 4, 333.

8. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til Vincends Stensen om at være Jomfru Berete Krabbes Værge. Udt. i F. T. 4, 333 b.

10. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eyler Qvitzov. Kongen har for kort Tid siden¹ befalet ham at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Krabbe paa Skiftet mellem Fru Lisebet Bryske Hendrik Bilde til Tirsbeck og hendes Børn med afdøde Mogens Krabbe til Vegholm, som han videre kan se af Kongens Befaling. Da Ifver Krabbe Mogensen, Kongens Sekretær, har begæret, at hans Søsters og hans fædrene Gods efter deres afdøde Fader Mogens Krabbe til Vegholm paa samme Tid maa blive skiftet mellem dem, saa at hver af dem kan vide sin Part, skal Eyler Qvitzov, naar dette Skifte foretages, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Krabbe, paase, at der sker hende fuldkommen Fyldest lige med hendes Søskende, og siden sammen med Rønno Bilde til Sandbygaard paa hans Hustru Fru Elisebet Krabbes Vegne og Vincends Stensen til Stendgaard paa Jomfru Berette Krabbes Vegne kvittere deres Broder Ifver Krabbe og give ham og hans Arvinger Afkald baade for det, som han sammen med de andre gode Mænd har givet Kvittering for til Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard, som en rum Tid har forestaaet deres Værgemaal efter deres afdøde Fader², og tillige for det, som han har oppebaaret paa sin Søsters Vegne, medens han havde Værgemaallet for hende. Siden skal Eyler Qvitzov aflevere Værgemaallet til hendes rette Værge. F. T. 4, 333 b.

— Lignende Miss. til Vincends Stensen om at være Jomfru Berete Krabbes Værge. Udt. i F. T. 4, 334.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe til [Hvedholm] og Tønne Friis til Hesselager, Embedsmænd paa Hagenskov og Stjernholm Slotte. De har faaet Befaling til at være til Stede ved Skiftet mellem Hendrik Bilde til Tirsbeck paa hans Hustru Fru Lisabet Bryskes Vegne og hendes første Børn med

¹ 8. Juli 1635 ovfr.

² Dette Ord er glemt i F. T.

afdøde Mogens Krabbe til Vegholmb, som de videre kan se af Kongens Befaling. Ifver Krabbe Mogensen til Vegholmb, Kongens Sekretær, har andraget om, at hans Søstres og hans fædrene Gods efter deres afdøde Fader maa blive skiftet paa samme Tid og Sted mellem ham og hans Søstre, saa at enhver kan vide sin Part, og at der maa gives ham Kvittering og Forsikring baade for den Tid, han har forestaaet det, og for det, han med de andre gode Mænd har givet Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard, som en rum Tid har forestaaet Ifver Krabbes og hans Søstres afdøde Faders Gods. Adressaterne skal inden 6 Uger efter dette Brevs Datum indstævne Ifver Krabbe Mogensen paa hans egne Vegne med de Breve, som han fik af Laxmand Gyldenstjerne, da denne overgav ham hans Søstres Gods, endvidere [Rønne] Bilde til Sanbygaard paa hans Hustru Fru Lisabet Krabbes Vegne, Eiler Qvitzov til Lyckisholmb paa Jomfru Anne Krabbes Vegne og Vincens Stensen til Stensgaard paa Jomfru Berete Krabbes Vegne, bilægge de muligt opkommende Stridigheder mellem dem, baade ved Skiftet efter deres Fader og efter deres Moder og mellem dem selv, i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Konc. i D. Kanc. Uindf. Konc. t. Jydske Miss.

11. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholm, Høvedsmand paa Malmø Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Sølvitsborg Len fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1632, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 127.

13. Juli (—). Miss. til Jost Høg om at optage Hans Jensen, Søn af Dr. Jens Dinesen, og Anders Pedersen, Søn af Peder Andersen, Borgemester i Kalundborg, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 422 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Kongen har for nogen Tid gjort Udlæg til Odense Kollegium af gejstligt Gods. For dette Gods, som blev funderet til Odense Kollegium, blev der til Kongen udlagt noget af Roskilde Kapitels Gods, der med Kongens Tilladelse igen blev forlenet til Hr. Jost Høg, som var berettiget dertil. Kongen anmoder nu om, at Kapitlet

til ham vil udlægge noget andet af det Gods, som Kapitlet eller Kapitlets Medlemmer har at forlene bort. Naar saadant til Kongen udlagt Gods falder, skal Kapitlet efter Kongens forrige Brev indgive Indstilling derom, for at Kongen kan forlene det, saaledes som han anser det for godt. Sj. T. 25, 422 b.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Hr. Jørgen Urne til Alslef, Marsk i Danmarks Rige og Befalingsmand i Vestervig Kloster, har begæret 1 Gaard i Nørhvalso By og Sogn i Voldborg Herred og en Part i en Kapitelsgaard i Alslef Sogn i Fakse Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Søstrup Sogn¹ i Merløse Herred og 1 Gaard i Riemark² i Ramsø Herred, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sj. T. 25, 427 b.

— Kvittansiarum til Hr. Jørgen Urne til Alslef, Danmarks Riges Marsk og Befalingsmand paa Vestervig Kloster, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Christianstads Len fra 1. Maj 1627 til 1. Maj 1632, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og Penge til Officerer og Soldater i Christianstads Fæstning. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 127 b.

14. Juli (—). Kvittansiarum til Arvingerne efter Frands Rantzau til Randzovsholmb, Danmarks Riges Hofmester, paa Regnskabet for Indtægt og Udgift af Stege Len og Ermelundgaard paa Møen fra 1. Maj 1629 til 1. Maj 1633, da han var død, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Korn- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 318 b.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Danmark. Da det berettes, at der til den sidst afholdte Herredag har været indstævnet saa mange Sager, at Herredagen varede nogle Uger til ikke ringe Umag og Besværing for Kongen og Danmarks Riges Raad, har Kongen, for at forebygge dette og for at Kongens Undersaatter ikke skal opholdes med Retten, anset det for godt, at der skal holdes Herredage oftere end hidtil. Da Kongen og Dan-

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Sogen i Søstrup.   ² Skødet har: Reinmark; ment er: Regnemark, Kimmerslev S., Ramsø H.

marks Riges Raad derfor har bestemt, at der skal holdes Herredag i det kommende Aar, har Kongen nu besluttet at holde Herredag i Odense den 16. November førstkommende, hvor han selv sammen med Danmarks Riges Raad vil sidde Retterting. Sj. T. 25, 423.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Stiftslensmændene Hr. Albret Skeel (Ribe Stift), Gunde Lange (Vendelbo Stift), Hr. Knud Gyldestjerne (Viborg Stift), Lavrids Lindenov (Aarhus Stift), Henning Valkendorf (Fyens Stift), Sifvert Urne (Sjællands Stift) og Hr. Tagge Thott Ottesen (Skaane Stift) om at lade hosfølgende aabne Brev om Herredagen læse og forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, for at Undersaatterne kan rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger i de Sager, som de vil have for Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 25, 424. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Erik Juel (Jylland), Claus Brockenhuus (Fyen), Erik Bilde (Langeland), Erik Pors (Lolland og Falster), Jørgen Seefeld (Sjælland), Hendrik Ramel (Skaane), Knud Gabrielsen (Halland), Villom Thomsen (Blekinge) og Mats Koefoed (Bornholm) om at lade det aabne Brev om Herredagen læse og forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 25, 424 b.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Jørgen Urne, Hr. Claus Daa, Hr. Albret Skeel, Hr. Tagge Thott, Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Mogens Kaas, Hr. Christian Thommesen, Hr. Jost Høg og Hr. Hans Lindenov om at møde hos Kongen til den Tid, da Herredagen skal holdes, for at sidde Retterting og raadslaa med Kongen om Rigets Anliggender. Sj. T. 25, 423 b.

— Miss. til Admiralitetet. En Mand, ved Navn Erre Helches, af Warnes i Holland, med Fuldmagt af Reinicke Sipkes af Warnes og andre Medkonsorter, har Tiltale mod en Mand, ved Navn Tomes Herridtsen af London i England om et Skib, kaldet de Oude Bunte Friis, som er blevet frataget Reinicke Sipkes af Dønkirkerne under Norge i Høsten 1633 paa Norges Krones Strømme. Dette Skib har han antruffet i Øresund, hvor det er blevet arresteret, og Erre Helches mener nu, at Skibet med tilhørende Redskab igen skal tilhøre ham paa hans Principalers Vegne, da det er blevet taget paa Kongens Strømme og igen fundet her. Admiralitetet skal tage denne Sag for sig, nøje

gennemse og overveje den og dømme endelig i den uden Hensyn til de Domme, som tilforn er afsagt i den Sag, da saadanne Sager jo dog med Rette henhører til Admiralitetet. Sj. T. 25, 425.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Urne. Naar Dronningen af Sverrigs Resident henvender sig til ham med dette Missive, skal han lade hendes 80 Læster Krudt passere gennem Sundet. Sj. T. 25, 425.

— Miss. til Otte Termo, Jægermester, om at lade Niels Trolle for Betaling faa 3 store Dyr til sin Søns¹ Begravelse, paa de Steder, hvor det kan ske uden Skade for Vildtbanen. Sj. T. 25, 425 b.

— Aab. Brev, hvorved Niels Jørgensen, Borgemester i Landskrone, og Jesper Pedersen, Raadmand sammesteds, faar Bevilling til frit og uhindret at reparere og forny den gamle Teglovn, som fra Arilds Tid har været brugt og ligget til deres By, til Byens Nytte og gøre sig den saa nyttig som de kan. Den er for nogle Aar siden paa Grund af Svækkelse i Borgernes Næring blevet øde, og Andragerne har med Borgemestre og Raads Samtykke paataget sig at reparere samme Værk og hjælpe det paa Fode igen, men dette formenes dem af en Mand, ved Navn Peiter von Lou, som har Kongens Bevilling paa en Teglovn ved Rybeck² i Helsingborg Len. Sk. R. 5, 129 b.

15. Juli (—). Aab. Brev om, at Reinholt Heidenstrup har berettet, at hans forrige Tjener Niels Jensen har ladet sig indføre ved Ridemænd i en Del af hans Gods og Løsøre for en Sum Penge, som han skulde være Niels Jensen skyldig. Denne Indførsel, mener Reinholt Heidenstrup, er sket noget ubilligt, han har derfor indstævnet samme Ridemænds Indførsel for førstkommende Herredag og har andraget Kongen om at lægge Arrest paa det, hvori Niels Jensen har faaet Indførsel, indtil der er faldet Dom paa Herredagen. Da Reinholt Heidenstrup opgiver, at Niels Jensen ikke er bosat nogetsteds eller holder Hus, lægger Kongen hermed Arrest paa den Del af hans Gods eller Løsøre, hvori Niels Jensen har faaet Indførsel, indtil Dommen er faldet. Sj. R. 19. 319 b.

¹ Børge Trolle.   ² Rydebæk, Kvistofte S., Rønneberg H.

15. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Anders Pedersen, Indvaaner i Nykøbing, der har berettet, at hans Hustru uden Lov og Dom er indsat i Kælderen i Nykøbing, faar Bevilling til at rejse Paatale i samme Sag, saavidt det er overensstemmende med Lov og Ret. Sj. R. 19, 320.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bevilget Abigael, Otte Knudtsens Enke, det Korn, som Kongen har at afhænde paa Odense Len, skal de handle med hende om nævnte Korn og om, naar Pengene skal leveres. Sj. T. 25, 425 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Da de Mørser af Hamborg har en Sum Penge staaende hos Kongen og den ene af Brødrene, nemlig Jacob Morsius, allerede har modtaget en Del deraf, skal Rentemestrene, saafremt der endnu tilkommer Brødrene noget hos Kongen, lade disse Penge forblive i Arrest til Sagens Uddrag ved Lov og Dom. Sj. T. 25, 425 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Et hollandsk Skib, som er taget af Dynkirkerne paa Kongens Strømme under Norge, befinder sig nu her i Riget¹, og den rette Ejermand har rejst Paatale paa det, hvorefter Borgemestre og Raad i Helsingør har tildømt ham det. Da deres Dom er indstævnet for Landsdommeren i Sjælland, har Ejermanden indanket Sagen for Admiralitetet, og Kongen har bevilget, at Sagen maa behandles af dette. Hr. Claus Daa skal anordne, at Sagen forhøres og endelig paa kendes af Admiralitetet, uanset og under ganske Forbigaaelse af, hvilken Dom der er afsagt derom paa Helsingør By- og Raadsting. Sj. T. 25, 425 b.

— Miss. til Niels Trolle. Det berettes, at der tvistes om, hvilken Ret Liggerne paa Københavns Slot og andre Kongens Tjenere, [som tager deres Løn paa Slottet og dog bor i København]², skal være undergivet. Kongen bestemmer, at de skal svare til Sokkelund Herredsting, da Slottet ligger i dette Herred. Sj. T. 25, 426.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Bispen i Sjælland. Kongen har for nogen Tid siden³ bevilget Fru Sidtsel Parsberg,

¹ Jvfr. 14. Juli ovfr. ² Det indklamrede Stykke findes kun i Overskriften. ³ Ved Mageskifte af 24. Okt. 1633.

Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparresholm, Jus patronatus til Toksver Kirke. Hun har nu indsat en Sædedegn i Sognet, da der tilforn har været en saadan, og har begæret, at samme Person maa blive dér, hvorimod hun af samme Degnekald vil give noget vist om Aaret til Skolen i Næstved. Adressaterne skal akkordere med Fru Sidtsel Parsberg om, hvad hun aarlig skal give til Skolen i Næstved, hvad der kan være rimeligt og forsvarligt, saa at den af hende indsatte Degn kan blive paa Stedet. Sj. T. 25, 426.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Reedtz og Tygge Brahe. Da Hr. Jørgen Urne til Alslef, Danmarks Riges Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, har begæret 1 Gaard i Kirkehvalsoe og 2 Gaarde i Nørhvalsoe samt 1 Jord sammesteds, som Hans Degn i Kirkehvalsoe har fæstet paa Livstid, alt i Roskildegaaards Len i Sjælland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Kalslundt i samme Len, skal de med det første besigte ovennævnte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Sifvert Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildeggaard, selv eller ved sin Fuldmægtig at give Møde ved Besigtelsen og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 25, 426 b.

— Miss. til Sifvert Urne om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovenstaaende Besigtelse. Udt. i Sj. T. 25, 427.

— Kvittansiarum til Erik Krabbe til Veybyvad, Befalingsmand over Christianopels Len, for Indtægt og Udgift af Froste Herred og Helnekirkes Len fra 1. Maj 1631 til 1. Maj 1633, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Proviantskatter. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 130.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Formynderne for Børnene af afdøde Johan Friis, forrige Tolder i Ystad, har i Renteriet erlagt Malt- og Ølakcisen for Aaret 1631—32, men beretter, at den samme Aar ikke er oppebaaret af Borgerne. Han skal hjælpe nævnte Formyndere til Rette, saa at de igen faar hos Borgerne, hvad de billigt kan have at fordre hos disse. Sk. T. 6, 120 b.

— Miss. til Henrik Gyldenstjerne. Denne Sten Svendsen, som holder til i hans Len [Varberg], har berettet, at han har begæret en Mands Datter til Ægte, men at det ikke tilstedes ham at faa hende, fordi de er beslægtet med hverandre i tredje

Led, og har begæret, at de maa komme i Ægteskab sammen. Kongen bevilger dette, dog skal de give et godt Slagtenød til Hospitalet eller de husarme i Varberg, hvilket Adressaten skal paase. Sk. T. 6, 121.

15. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om Straf for dem, der gør Indgreb i Bagerhaandværket i Horsens. J. R. 9, 127 b. (Tr.: CCD. IV. 643 f.).

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1635 at regne, for Gunde Lange til Breninge paa Aalborghus Len. Han maa oppebære følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 13 Læster Rug og Mel, 24 Læster Byg og Malt, regnet 24 Tdr. Rug eller Byg i Læsten, 12 Læster Havre, regnet 48 Tdr. i Læsten, 1 Læst Smør, 2 Tdr. Honning, 225 Skovsvin, 20 Skattekøer, 200 Faar og Lam, 200 Gæs, 600 Høns, $\frac{1}{2}$ Læst saltet Sild, 81 Ol røgede Sild og 1300 Flyndere. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. Han skal aarlig gøre Regnskab i Rentekammeret for Kirkernes Indkomst og Formue, for at man deraf klarlig kan erfare, hvad hver Kirkes aarlige Indkomst og Forraad er. Den aarlige Leverage fastsættes til 40 Læster Brød, 1 Læst Smør og 1000 Tdr. Havre, at levere om Foraaret til Proviantskriveren paa Københavns Slot, og 70 gode Slagteøksne, at købe og fremsende til Skanderborg Slot til den 8. Aug. Iøvrigt skal han forholde sig efter Kongens Miss., dateret Odense den 6. April 1632. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20 og de nye Artikl. A, B og C.]. J. R. 9, 127 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1635 at regne, for Christopher Hvas til N. paa Ørum Len. Han skal svare 2303¹ enkende Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Ørum Len, af Thisted Bispegaards Gods, som afdøde Christen Skeel havde i Pant, og af en Gaard i Ydbye, at levere i Rentekammeret til 1. Maj paa hans egen Risiko og Bekostning uden Afkortning i nogen Maade, være sig for øde Gaarde og forarmede Bønder, Herredsfogder og Delefogder, for Gaarde, som er udlagt til Officerer eller hvormed andre privilegerede er forlenet før hans Tid, ej heller for at reparere Møller, men det Afslag, som de

¹ J. R. har ved en Fejlskrift: 2203 Rdlr.

forordnede Kommissarier, efterat de kejserlige havde forladt Jylland, i Aaret 1629 har givet en Del forarmede Bønder for en vis Tid paa deres Landgilde, maa aarlig kortes i hans Afgift og aldeles intet videre. Han skal aarlig gøre Regnskab i Rentekammeret for Kirkernes Indkomst og Formue, for at man deraf klarlig kan erfare, hvad enhver Kirkes aarlige Indkomst og Forraad er. [Iøvrigt enslydende, mutatis mutandis, med Forleningsbrevet af 10. April 1631 for Gunde Lange til Bredning]. J. R. 9, 130 b.

15. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Da Kongen har givet Fru Kirsten Munk Tilladelse til at begive sig til Boller og blive dér, maa han, naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, ingen¹ Forhindring gøre hende. J. T. 9, 206. K.

— Miss. til Gunde Lange. Bønderne i Næsborg Sogn i Slet Herred i hans Len [Aalborghus] har klaget over, at deres Kirkes Part af Korntienden er frafæstet dem og fæstet til Manderup Due til Halkier og at de har en lang og besværlig Vej at føre den til hans Gaard. Gunde Lange skal forhandle med Manderup Due og nævnte Sognemænd, saa at de ikke besværes til Upligt med at yde og levere samme Tiende. J. T. 9, 206. K.

[U. D.] **Juli (—).** Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Formynderne for Børnene af afdøde Hans Nelsen, forrige Byfoged i Helsingborg, har berettet, at deres afdøde Fader, som havde forpagtet Smaatolden fra 1. Maj 1624 til 1. Maj 1625, har lidt stor Skade som Følge af Kongens Forbud, hvorefter Varerne ikke maatte udføres samme Aar. Adressaten skal undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om den. Sk. T. 6, 121 b.

10. Aug. (—).² Kvittansiarum til Hr. Palle Rosenkrants til Krenkerup, Hovedsmand paa Nykøbing og Aalholm

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: igien. ² Indført mellem 12. og 14. Maj 1636. Kr. Erslev: Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596—1660 S. 22 daterer det 1636, men i Lensregnskaberne i Fortegnelsen over Hr. Palle Rosenkrantzes Kvittanser i Vordingborg, Jungshoved, Lekkinge og Beldringgaards Kvittansiarumsbilag er Datoen opgivet som August 1635.

Slotte, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Vordingborg samt Jungshoved, Lekkinge og Beldringegaards Len fra 1. Maj 1616 til 1. Maj 1632 for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Proviantsskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 396.

14. Aug. (Kbhvn.). F. R. 4, 60 b se 19. Aug.

18. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Hans Johansen, Borger i København, faar Bevilling til at lede Vand fra Peblingesøen til et Lohgarveri. Sj. R. 19, 320 b. (Tr.: KD. III. 146 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lukke Hullet paa Peflingdammen, saa at Vandet ikke kan komme af Suortedammen. Sj. T. 25, 428. (Tr.: KD. V. 169).

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Da Hr. Claus Daa til Borreby, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, paa sin Dattersøn Corfits Ulfeldt til Bafvelses Vegne har begæret et lille Stykke Jord, omtrent 5 eller 6 Skpr. Sæd stort, som ligger til Bafvelse Kirkes Degnebol, til Mageskifte for ligesaa god Jord i samme Mark, som han begærer, skal Adressaterne med det allerførste afslutte dette Mageskifte under Forbehold af Kongens Ratifikation og paase, at der sker Degnebolet fuldkommen Fyldest. Sj. T. 25, 428.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Jomfru Karen Lykke har begæret 1 Gaard i Torrerød, 4 Gaarde i Regnerød og 1 Gaard i Skonkholt, alle i Ferringtofte Sogn i Nørre Asbo Herred i Helsingborg Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Blisinge¹ i Liungby Sogn i Nørre Asbo Herred, 1 Gaard i Gundestrup i Flenning Sogn og 1 Gaard i Udvelling By i Velløf² Sogn i Luggude Herred, alt i Helsingborg Len, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 122.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Hr. Hans³, Sogne-

---

¹ Blasinge, Lyngby S.   ² Fejlskrift for: Vellinge.   ³ Hans Hansen Bruun.

præst i Taagerup, klager stærkt over Ringheden af sin Indkomst og andrager om nogen Hjælp. Han paastaar, at han kan hjælpes, dersom følgende Sogne blev annekteret paa efterskrevne Maade, nemlig: Holleby og Bursø betjenes af én Præst, Ful sø og Krynge af en anden og Taagerup og Toerslund af den tredje. Adressaten skal undersøge nævnte Sognes Beskaffenhed og om Hr. Hans bedst kan hjælpes paa den Maade. Sm. T. 6, 405.

18. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Laurets Ebbesen. Laurets Jacobsen, Møller i Aarhus Mølle, har for nogen Tid siden¹ af Kongen faaet en Bevilling, hvorved han fritages for Gæsteri, Ægt og Arbejde af en Gaard i Borum mod at vedligeholde en Bro, kaldet Kannike Møllebro. Hans Kvinde Maren Andersdatter har nu begæret at faa Gaarden med nævnte Frihed, med Forpligtelse til at vedligeholde Broen, paa Livstid, naar hendes Mand dør. Adressaten skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 9, 206 b.

— Miss. til Hr. Christen Thomesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, og Manderup Due til Haldkier. Da Fru Birgitte Lindenov til Hammelmose, Hr. Otte Skeels Enke, med det allerførste agter at skifte med sine Børn, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 9, 206 b.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov om at paatage sig Værgemaalet for sin Søster Fru Birgitte Lindenov til Hammelmose, Hr. Otte Skeels Enke, medens ovennævnte Skifte staar paa, og nøje paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret. J. T. 9, 206 b.

— Lignende Miss. til Hr. Albret Skeel om paa ovennævnte Skifte at paatage sig Værgemaalet for Knud Skeel. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til hans rette Værg. Udt. i J. T. 9, 207.

¹ 19. Marts 1631.

18. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Laurets Lindenov om at være Værge for Hans Skeel, Christen Skeel Albretsen for Jomfru Karen Skeel, Otte Skeel Albretsen for Jomfru Birgitte Skeel og Hendrik Rantzau for Jomfru Sophia Skeel. Udt. i J. T. 9, 207.

19. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Ursula Vilhelmsdatter, Enke efter Christian Orgelist, herefter indtil videre af Provianthuset for Københavns Slot aarlig maa faa følgende Proviant: $9\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Flæsk, 18 Lispd. 3 Skaalpd. Nødekød, $5\frac{1}{2}$ Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting og 60 Stk. Sild og Sild for Torsk, $4\frac{1}{2}$ Lispd. 6 Skaalpd. Bergfisk, $4\frac{1}{2}$ Lispd. Smør, $1\frac{1}{2}$ Fjerding¹ 1 Fjerdingkar $\frac{3}{4}$ Ottingkar Gryn, 1 Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Ærter, $5\frac{1}{2}$ Td. 2 Skpr. $1\frac{1}{2}$ Fjerdingkar $\frac{1}{2}$ Ottingkar Rug, $9\frac{1}{2}$ Td. $1\frac{1}{2}$ Skp. Malt og $1\frac{1}{2}$ Lispd. $5\frac{1}{4}$ Skaalpd. Humle, alt fra førstkomende Mortensdag at regne. Sj. R. 19, 321.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Dr. Hans Reisner [Biskop i Sjælland]. Da Fru Sidtsel Parsberg, Enke efter Hr. Jens Sparre til Sparresholm, har begæret at maatte holde en Substitut i sit Sogn², som hun har Jus patronatus til, skal de forhandle mellem hende og Næstved Skole, saa at Substituten kan faa tilbørligt deraf til sin Underholdning og Skolen ligeledes en tilbørlig Part og Rettighed. [Nedenunder er skrevet:] Dette Brev gik intet ud, men blev i Kancelliet efter Hr. Kanslers Befaling, efterdi derom Brev var udgangen tilforn³. Sj. T. 25, 428 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Fru Rigidtze Grubbe, Enke efter Alexander Rabe von Pappenheim til Snedinge, har begæret Jus patronatus til sin egen Sognekirke⁴ i Flakkebjerg Herred i Antvorskov Len i Sjælland til Mageskifte for 1 Gaard i Serderup⁵ By i Gierdsløf Sogn i Slagelse Herred i Antvorskov Len, hvilken Gaard aarlig skylder 2 Pd. Byg, 1 Pd. Rug, 3 Tdr. Havre, 23 Sk.¹ Erridspenge, 1 Fodernød, 1 Gaas og 1 Par Høns, skal Adressaten med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt ovennævnte Jus patronatus for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes, og om

¹ Maaske en Fejlskrift. ² Toksværd. ³ 15. Juli 1635. ⁴ Ørslev, V.-Flakkebjerg H. ⁵ Sørdrup, Gerlev S., Slagelse H.

alle Bønderne og Sognemændene i Ørsløf Kirke er hendes Tjenere eller hvor mange¹ der tilhører andre. Sj. T. 25, 428 b².

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hans Lindenov. Da Otte Brahe Stensen til Nesbyholm har begæret 1 Gaard i Nillose i Kalundborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Huseherrestrup, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 429.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Da Otte Brahe Stensen til Nesbyholm har begæret 1 Gaard i Eskilstrup By i Monkebjerg Sogn, som ligger til Ringsted Kloster, til Mageskifte for noget af hans Jordegods i Kielleklinte i Kongens Vildtbane og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, for en anden Gaard sammesteds, skal Jørgen Seefeld indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 430.

— Miss. til Sifverdt Urne og Bispen [i Sjælland Dr. Hans Resen]. Da der er opstaaet Trætte om Harsløf og Broby² Sogne og det menes, at Kapellanen hos den forrige Sognepræst sammesteds bør nyde sin Underholdning af den Præst, som kommer efter denne i Sognet, skal Adressaterne indstævne denne Sag til næstkommende Præstemøde og dømme i den. Sj. T. 25, 429.

— Miss. til Niels Trolle. Det berettes, at der hos Didrik Bartskeer, Raadmand i København, er hensat 2 Aalborg Bys Tønder, som Borgemester og Raad i Aalborg har sendt til København. Niels Trolle skal i Byfogdens og Kæmnernes Nærværelse lade disse Tønder maale, tage beskrevet, hvorledes de befindes, og tilsende Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Aalborghus, det til Efterretning sammen med en ret Maaletønde, som han skal ligne med den rette Tønde i København med Bysbrænde paa. Værdien af Tønden skal Gunde Lange erstatte ham. Sj. T. 25, 429 b.

— Miss. til Gunde Lange. Da det berettes, at to fra Aalborg By fremsendte Tønder ikke er rigtig i Overens-

¹ Stedet synes forskrevet i Sj. T.   ² Tr.: P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schielschjør S. 564.   ³ Hasle og Braaby, Ringsted H.

stemmelse med Maalet¹ dér i Byen, som det fremgaar af hosføjede Dokumenter, skal han nøje undersøge Sagen og lade den, som har urigtigt Maal eller om hvem det bevises, at han har haft urigtigt Maal, tilbørligt staa til Rette. Der tilsendes ham en ret Maaletønde, som kan forblive dér i Byen (dens Værdi skal han indkræve af Byen og sende til Niels Trolle) og som herefter skal bruges dér. J. T. 9, 209 b.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Det berettes, at Hermand Eggers, Kræmmer i Holbæk, har undersøgt en Del af den Told, som han skulde betale for sine Kramvarer, og at han er stævnet til Landstinget. Kongen sender Stævningen tilbage til Mogens Pax, for at han kan føre samme Sag ved Lov og Ret. Sj. T. 25, 429 b.

— Miss. til Otto Termo, Jægermester, om at lade Niels Parsberg for Betaling faa 3 store Dyr og 3 Raadyr i Halds Len paa de Steder, hvor det er Vildtbanen til mindst Skade. Udt. i Sj. T. 25, 429 b.

— Miss. til Jacob Pedersen, Christoffer Trøner, Hans Hofve-
mand og Christen Bendtsen. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at dømme og likvidere endelig mellem Villom Mortensen, Tolder i Øresund, og Johan Ettersen, Borger i København, om den Trætte, der findes dem imellem angaaende nogen Leverance, som de har gjort til Kongens Behov og faaet Betaling for. Adressaterne har optaget Sagen til Doms og skal i Morgen afsige endelig Dom i den. Villom Mortensen meddeler nu, at Johan Ettersens Faktor i Holland, ved Navn Pillegrim v. Busch, i samme Handel yderligere har modtaget 4207 Gylden 4 Styver, hvorover der er indsendt Regnskab til Adressaterne, men Johan Ettersen vil ikke gøre Indrømmelser med Hensyn til disse Penge, førend Villom Mortensen skaffer Bevis fra Amsterdam for, at Pengene er udgivet til hans Nytte. Denne har ogsaa skrevet dertil og har faaet det Svar, at han i Løbet af faa Dage skal faa en rigtig Certifikation under Notarius' og Stadens Segl paa, at samme Sum er modtaget af Johan Ettersens Faktor og igen udgivet efter Villum Mortensens Ordre. Da Villum Mortensen af forskellige Grunde ikke kan faa denne Certifikation

¹ Overskriften har: Kornmaal.

² 20. Febr. 1635.

saa hurtigt, har han begæret, at Sagen maa blive udsat endnu en Maanedstid, førend de afsiger Dommen. De skal lade Sagen bero en Maanedstid og derpaa efter Kongens Befaling enten bilægge den i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. Sj. T. 25, 430.

19. Aug. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Palle Urne til Bontoft og Kronen. Sk. R. 5, 130 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne [Varberg]. Da det berettes, at en Præsteenke i Varberg er afgaaet ved Døden og har efterladt mange smaa Børn, og at Præsten, som nu betjener samme Kald, ikke har forholdt sig frommelig mod hende, skal han kalde samme Præst og de faderløse Børn for sig og forhandle dem imellem om noget tilbørligt til Underhold for Børnene, saavidt han kan faa dem enet. Endvidere skal han erklære sig om, hvorledes det forholder sig med den Rigsdrl., som efter hans Begæring og efter en Ansøgning fra Bønderne i hans Len skal ydes til Kronborg Slots Bygning, da Kongen ikke erindrer at have ladet en saadan Skat paabyde. Kongen har endvidere bevilget, at Præsten paa Varberg Slot maa bo i sin Gaard, indtil der kommer videre Klagemaal og Kongen tilsiger andet. Endelig skal han underrette Kongen om, hvorledes det har sig med Morppe¹ Kirketiende, om den er endelig bortfæstet eller om Kongens Konfirmation derpaa er erhvervet. Erklæringerne paa disse Punkter skal han med det allerførste indsende til Kancelliet. Sk. T. 6, 122 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at der i en Landsby, ved Navn Gunnerop, som ligger 4 Mil fra Varberg og lige saa mange Mil fra Falkenberg og $\frac{1}{2}$ Fjerdingsvej fra Sveriges Grænse, i Sognet af samme Navn i hans Len [Varberg] i Halland holdes et Marked paa St. Mikkelsdag, hvilket angives at ske med Mord og anden Uskikkelighed, Gud til stor Fortørnelse, til mærkeligt Afbræk for Falkenberg og til Skade for Kronen, eftersom der kun gives ringe eller ingen Told af de Varer, som føres dertil og derfra, fordi Kongen ikke har nogen forordnet Tolder dér, som han videre kan se af hosføjede Andragende. Han skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor-

¹ Morup, Favraas H.

vidt samme Marked kan flyttes til Falkenberg til Forbedring af Kronens Told, til Gavn for den omliggende Egn og for at nævnte Købstad bedre kan hjælpes paa Fode samt om nævnte Marked ikke bedst kan holdes 8 Dage efter St. Mickels Dag. Sk. T. 6, 123.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Malte Juul. Fru Johanne Sinklar, Enke efter Jesper Gjøe til Esperød, har berettet, at 2 Bønder dér i Lenet [Kristianstad], som er Brødre, har forholdt sig ganske ilde, idet den ene har taget en Okse fra en af hendes Bønder og den anden er gaaet ham i Hjemmelsted derfor, saa at disse Brødre vil føre Manden, hvem Oksen tilhører, i den største Ulejlighed for hans egen Okse; endvidere har de skældt deres Sognepræst for en Ransmand, undsagt og truet ham, saa at han ikke turde komme til sit Anneks for at forrette Tjenesten. Dernæst har de paa Tingvejen overfaldet en af hendes Folk, som skulde vidne i samme Sag, og slaaet ham hæftigt, og da de 2 Brødre var stævnet til Tings for at paa-høre Vidner, mødte de paa Tinget med Bøsser og andre Vaaben, saa at hun med Fogdens Tilladelse maatte lade dem sætte fast. Siden har den ene slaaet Jernet itu og er løbet bort, og det berettes, at den anden siden har gjort det samme, saa at hun ikke ved sig og sine Folk sikker for samme Bønder og deres Anhang. Malte Juul skal snarest undersøge Sagen, indsende Erklæring derom til Kancelliet og imidlertid lade paase, at nævnte Bønder og deres Anhang ikke tilføjer hende eller hendes Folk nogen Ulempe. Sk. T. 6, 124.

— Aab. Brev om, at det forbydes Degnene i Fyens Stift at give Øl, naar Bønderne yder dem deres Rettighed. Orig. i Landsark. i Odense. F. R. 4, 60 (med Datum: 14. Aug.). (Tr.: Dsk. KL. III. 249 f. og (med Datum: 14. Aug.) CCD. IV. 644 f.).

— Miss. til Laurets Lindenov. Kongen har tilladt Hans Hansen Skoning med sine Konsorter at anlægge en Papirmølle paa Kronens, Byens eller Kapitlets Grund i Aarhus Stift. Han skal paase, at den ikke anlægges paa Steder, hvor den er til Afbræk for Kronens, Kapitlets eller andre Under-saatters Landgildemøller. J. T. 9, 208¹. K.

¹ Tr. i Udt. i: Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II. 70; jvfr. Nyrop: Strandmøllen S. 18.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Laurets Lindenov og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Da Kongen af deres Erklæring har erfaret, at Kirkerne i Aarhus Stift er fattige, maa det indtil videre bero med disses Bidrag til Mariager og Randers Kirkers Bygning. J. T. 9, 207 b. K¹.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Det berettes, at Byggestederne ved Pilis Port² er borttaget af den store gudsjammerlige Vandflod, og Dinis Jepsen har begæret at maatte optage samme 2 Byggesteder med tilliggende Ejendom, bebygge dem og besidde dem for en aarlig Afgift. Adressaten skal lade Dinis Jepsen optage og bebygge disse 2 Byggesteder, fastsætte, hvad han aarlig i det højeste kan give i Afgift af dem, indføre det i Jordebogen og aarlig gøre Kronen Regnskab derfor. J. T. 9, 207.

—³ Miss. til samme og Ernst Normand. Menige Sognemænd i Lønne Sogn i Jylland har berettet, at det store og forfærdelige Uvejr og Vandfloden, som skete i Oktober Maaned sidstforleden, har tilføjet dem betydelig Skade, idet Vandfloden har overskyldet deres Ager og Mark og har efterladt meget Sand, saa at de ikke kan besaa deres Agre eller gøre sig dem saa nyttige, som de skulde, til stor Skade og Afbræk for dem. Tilmed er i samme Flod en stor Del af deres Fæ og Kvæg druknet og omkommet. De har derfor begæret nogen Forlindring paa deres Landgilde, som Adressaterne videre kan se af deres hosføjede Supplikation. Adressaterne skal begive sig til Aastederne, nøje undersøge Forholdene og siden fastsætte deres Landgilde, eftersom de kan yde. Endvidere skal de forhandle mellem Hospitalets Bønder og Hospitalsforstanderne, forlige dem, saa at alt gaar lideligt til, og give det beskrevet. J. T. 9, 208.

— Miss. til samme og Hr. Christian Thomesen. Det berettes, at der i Viborg Kapitel sker Misbrug med Varsel, saaledes at den, der har Retssager mod Kapitlet, nødes til at give alle dem, som har noget i Kapitlet, Varsel, hvor langt de end er bosiddende derfra, uanset at det kunde synes nok,

¹ Tr.: D. Mag. VI. 251. Dsk. KL. III. 249. ² Den kaldes af J. Kinch: Ribe Bys Hist. II, S. 128 Pilleport; jvfr. ogsaa Miss. af 4. Juni 1578 i Kanc. Brevb. 1576—79 S. 378. ³ Dateringsstedet er glemt i J. T.

naar den, som Sagen fornemmelig angik, og de residerende alene blev stævnet. Adressaterne skal undersøge Sagen hos Kapitlet og indsende Erklæring om, hvorledes saadant kan forebygges uden Forurettelse af nogen. J. T. 9, 208 b. K.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Joakim Beck. Knud Gregersen i Vinkel har begæret en Gaard, kaldet Østergaard, i Heldom Sogn i Skodborg Herred i Bøvling Len, hvis Ejendom for en Del ligger blandet mellem hans Gaards Enge og Agre, til Mageskifte for omtrent Halvparten i en af de bedste Selvejerbondedegaarde i Bøvling Len, kaldet Smidshafve, med mere god Ejendom. Joakim Beck skal snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 207 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Da Kongen har begæret noget Gods af Aarhus Kapitel til Mageskifte og for dette vil udlægge 3 Gaarde og 1 Bol i Blegind i Skanderborg Len til Kapitlet, skal Adressaten undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 207 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Fru Jytte Brok til Estrup, Hr. Jørgen Skeels Enke, har begæret til Mageskifte et til Østergaard liggende Stykke Eng paa Langøe¹ Bymark, hvorpaa der kan avles 2 Læs Hø og som hører til en Kronens Gaard i Langøe Sogn i Middelsom Herred i hans Len [Dronningborg], skal han med det allerførste undersøge denne Gaards Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Engstykke for Belejligheds Skyld kan bortskiftes derfra. J. T. 9, 208 b.

— ² Miss. til Aarhus Kapitel. Da Fru Jytte Brok til Estrup, Hr. Jørgen Skeels Enke, har begæret 4 Aarhus Kapitel tilhørende Gaarde i Fløgstrup By i Hørning Sogn i Sønderhald Herred til Mageskifte for andet Jordegods, som hun vil udlægge til Kongen, tilbyder denne at give Kapitlet 4³ Gaarde i Blegind i Skanderborg Len til Mageskifte for ovennævnte Gaarde.

---

¹ Langaa.   ² Maanedens Navn er glemt i J. T.   ³ Sikkert Fejlskrift for: 3. Der nævnes kun 3 Navne paa Gaardboere, jvfr. ogsaa Miss. ovfr. til Laurids Ebbesen.

Kapitlet skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra det. J. T. 9, 209.

19. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christen Thomesen. Da Fru Jytte Brok til Estrup, Hr. Jørgen Skeels Enke, har begæret 1 Gaard i Skader By og Sogn i hans Len [Kalø], som aarlig til Kalø skylder en Tredjedel af sin Landgilde, som er 5 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg, 10 Skpr. Havre, $1\frac{1}{2}$ Pd. Smør, $\frac{1}{3}$ Brændsvin og 10 Sk. Gæsteri, 1 Gadehus i Vester Alling By og Sogn, som aarlig skylder 9 Sk. til Vester Alling Kirke, til Mageskifte for andet Jordegods, skal han nøje undersøge dette Godses Lejlighed og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 209.

— Miss. til samme. Da det berettes, at afdøde Jens Mogensens til Sindingegaard har oppebaaret Høringes¹ Kirkes Indkomst, skal Adressaten hos hans Arvinger gøre Krav paa, at der sker Kirken Restitution og at intet af dens Rente og Indkomst foreholdes den, saavidt det er Lov og Ret. J. T. 9, 210.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Det berettes, at den Residens, som M. Niels Spæntrup² hidtil har haft til Prædikestolen i Aarhus, er næsten helt forfalden, og at der ogsaa findes et gammelt Stenhus i nævnte Residens, som ligeledes er næsten øde. Kongen bevilger, at disse to øde og gamle Huse maa nedbrydes og Stenene bruges til Reparation andetsteds paa Residensen. J. T. 9, 209 b. K.

20. Aug. (—). Miss. til Rentemestrene. Da afdøde Eske Bildes Arvinger har faaet regnet til Mangel, hvad der ikke har været at faa hos forarmede Bønder til Mariager Kloster (forsaavidt han havde det paa Afgift), har Kongen bevilget, at det, som ikke har været at faa hos Bønderne, maa godtgøres de nævnte Arvinger i de efterfølgende 3 Aar efter Datoen for

¹ Formentlig: Hørning, Hjelslev H.   ² Mag. Niels Kristensen Spæntrup, Sognepræst ved Aarhus Domkirke. J. T. har ved en Fejlskrift: Spænstrup.

det Brev, som han har faaet om samme forarmede Bønder. Sj. T. 25, 430 b.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Jacob Sparre, Emmicke Sparres Søn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 25, 431.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Roskilde om straks at optage en Mand, ved Navn Jørgen Braer, i Hospitalet og skaffe ham en Bartskeer, som kan læge den Skade, som han for 7 Aar siden i Kongens Tjeneste har faaet i sit ene Ben. Udt. i Sj. T. 25, 431.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Tygge Brahe. Da Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, har begæret 1 Gaard i Nørhvalsøe i Voldborg Herred og en Part i en Gaard i Alsløf Sogn i Fakse Herred, som tilhører Roskilde Kapitel, til Mageskifte for 1 Gaard i Søstrup i Merløse Herred og 1 Gaard i Rønmark¹ i Ramsø Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen i Kancelliet. Kongen har befalet Kapitlet at lade sin Fuldmægtig give Møde ved Besigtelsen. Sj. T. 25, 431.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade sin Fuldmægtig give Møde paa Kapitlets Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. Udt. i Sj. T. 25, 431 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Han har berettet, at en svensk Købmand, ved Navn Tommis Vedderbøren, uden Tilladelse har udskibet noget Tømmer fra hans Len [Sølvitsborg]. Han skal tage Dom i Sagen efter den kongelige Forordning, som er udgaaet i 1562² og som findes bag i den trykte Lovbog, hvad enten samme Tømmer stammer fra Sverrig eller fra Kongens eget Land, eftersom det er udskibet fra Kongens Rige mod samme Forordning. Hvad angaar Borgemesterens og Byfogdens Forseelse, hvorom hans Indlæg formelder, da skal han paatale den med Lov og Ret, tage Dom over dem og forholde sig efter denne. Sk. T. 6, 124 b.

¹ Regnemark, Ramsø H.   ² 5. Juni 1562 om Forbud mod Udførsel af Brændevod og Tømmervarer.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om, at hans Skriver, som uretmæssigt har tiltaget sig Skriver-skæppen, ikke maa oppebære mere end der var sædvanligt i hans Formænds Tid. Sk. T. 6, 125. (Tr.: CCD. IV. 645).

— Miss. til Anders Bilde [Øsel]. Kongen har bestemt, at der dér ved Slottet [Arnsborg] skal holdes en Markettender, hos hvem Soldaterne paa Slottet kan faa, hvad de behøver. Anders Bildes Forleningsbrev tilholder ham ikke at forhugge Skovene i Lenet til Upligt i nogen Maade. Da han nu har berettet, at der dér paa Landet, saavidt hans Forleningsbrev tilholder ham, hverken findes Ege- eller Bøgeskov, men kun store Udærkener af Moradser og Granskov, bestemmer Kongen, at han af samme Granskov maa hugge saa meget, som han til Fornødenhed har Behov. Da det af hans Erklæring fremgaar, at Gaarden Nyenhof, som ligger dér under Slottet, og som Frederik Budde Mathisen begærer i Forpagtning, ikke godt kan undværes fra Slottet, bestemmer Kongen, at den herefter som hidtil skal blive liggende under Slottet. Sk. T. 6, 125.

— Miss. til Ifver Krabbe Tagesen [Laholm]. Det til-lades ham ved Mikkelsdag at rejse nogle Uger til Fyen, dog kun saafremt han kan erfare, at alting inden Grænsen¹ er stille, hvilket han nøje skal udforske. Han skal sørge for, at alting gaar vel i hans Fraværelse. Udt. i Sk. T. 6, 126.

— Miss. til samme. Af hans Indlæg ses det, at den Graver, som udgraver Stensaa, mener, at han i Moradset ikke kan fortsætte med Arbejdet til den forrige Fortingning, nemlig 1 Sletdlr. for hver Rode, men at han nu forlanger 1 Speciedlr. Kongen tillader, at der tillægges ham, eftersom han kan fortjene. Da det berettes, at den paabudte Kontribution ikke kan slaa til, tilsendes der ham derhos videre Anordning herom. Sk. T. 6, 125 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at forhandle med Adelen i Høgs Herred og Tønnersø Herred samt med de øvrige Bønder i Hal-land, i Bjærge Herred og i Nørre Asbo Herred, ingen undtagen, hverken Kronens, Adelens eller Gejstlighedens, om at yde nogen

¹ Paa den svenske Side af Grænsen.   ² 30. Okt. 1632.

Hjælp til Udgravning af Stensaa. Da det nu berettes, at denne Kontribution ikke er tilstrækkelig, skal de forhandle med Adelen dér omkring om godvilligt at yde endnu noget og paa-lægge Bønderne, som tilforn, 1 Rigmærk af hver Helgaard og $\frac{1}{2}$ Rigmærk af hver Halvgaard, for at denne Udgravning, til stor Gavn for dem selv, kan komme til Ende. Sk. T. 6, 126.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen og Hr. Christoffer Ulfeldt. Willich von Westhoven har berettet, at han søges af adskillige Kreditorer for den lovlige Fællesgæld, som fandtes i hans Bo, dengang hans Hustru¹ døde, og at han ikke har andre Midler at betale med end det ringe Løsøre, der findes, hvoraf tilmed en Del er pantsat. Han mener ogsaa, at der forholdes utilbørligt med ham, idet det ikke tilstedes ham at betale med² Godset, saa at han kan blive Renten kvit. Da dette i sig selv er ret og billigt og en Forordning, som Kongen i Aaret 1623³ har udstedt, udtrykkelig siger, at ingen, som vil betales af Fællesboet, maa forholdes sin Betaling, og at Arvinger, som ikke vil være Gæld bortskyldig, ikke kan tvinges til at forblive i Gælden, men billig maa rette for sig af Fællesbo for Fællesgæld, og da det endvidere berettes, at der er nogen Trætte mellem Willich von Westhoven og hans Medarvinger, og Kongen ikke kan vide, om Forseelsen findes hos ham eller om de to nærmeste Frænder ikke har meldt sig og er registreret efter nævnte Forordning, samt da endelig samme Udlæg og Gælds Betaling angaar begge Parter Fællesgæld, Nytte og Fordel og Kreditorerne ikke mod samme og andre Forordninger, Loven og Recessen kan [foreholdes]² deres Betaling af Fællesboet, saa befales det Adressaterne at fordr Parterne for sig og, naar de har forhørt dem (med mindre Sagens Beskaffenhed befindes klar), sende nedenstaaende Missive til Corfits Gabriel til Ullerup og Claus Gagge til Dragholm for at de kan forholde sig efter det. Dog skal begge Parter have frit forbeholdt deres lovlige Tiltale, som de maatte have mod hinanden, dersom nogen af dem er omgaaedes utilbørligt med Bo, Skifte eller Registrering. Sk. T. 6, 126 b.

---

¹ Mette Bjørnsdatter Maaneskjold († 1633). ² I Sk. T. er Stedet forskrevet. ³ Forordn. af 1. Juli 1623 om Gældssager.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Corfits Gabriel og Claus Gagge. Da Willich von Westhoven har berettet, at han søges af adskillige Kreditorer for den lovlige Fællesgæld, som fandtes i hans Bo, dengang hans Hustru døde, og at han ikke har andre Midler at betale med end det ringe Løsøre, der findes, hvoraf tilmed en Del er pantsat, og da han videre mener, at der forholdes utilbørligt med ham, idet det ikke tilstedes ham at betale med Godset, saa at han kan blive Renterne kvit, gives der dem Befaling og Fuldmagt til, naar nogen af Kreditorerne gør lovlig Anfordring eller Willich von Westhoven selv stiller tilbørlig Fordring derom, at gøre Kreditorerne Udlæg af det, der paavises dem af fælles Løsøre, efter adskillige kongelige Forordningers videre Indhold, og give beskrevet, hvad der forrettes. Sk. T. 6, 127.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm. Det berettes, at denne Kvinde Margrete Esbiørn Bondes forfølges af Ridefogden Knud Christensen paa Bornholm for Trolddom, men at han ikke har kunnet føre Bevis derfor, og at hun har anvendt en stor Del af sin Formue derpaa samt at han desuden har fængslet hende. Adressaten skal være hende behjælpelig i denne Sag, saa at der overfor Fogden vederfares hende, hvad der er ret og kristeligt. Sk. T. 6, 127 b.

— Miss. til Hening Valkendorf om, at Kongen efter Ansøgning har bevilget, at Margrette Rickersdatter, Claus Bangs Enke, Borgerske i Odense, som med det allerførste vil gøre sin Datters Bryllup dér, faar Bevilling til at holde Brylluppet paa Raadhuset, bruge Spil til og fra Kirken over Stræderne og ellers i andre Maader forholde sig dermed, som det har været brugeligt. F. T. 4, 334.

— Miss. til Palle Rodsten. Der er opstaaet Trætte mellem Hendrik Bilde til Tirsbeck og Fru Sophia Friis, Enke efter Frederik Munk til Harridskier, om nogen Jord. Da det berettes, at Claus Brockenhuus til Brovholm, Landsdommer i Fyen, selv er interesseret i Sagen, saa han ikke kan dømme i den, skal Adressaten, naar det lovligt fordres, indstævne Sagen for sig og dømme i den. F. T. 4, 334 b.

— Miss. til Sten Bilde om, at han maa aftinge med Anders Pedersen i Gadtsbølle for det falske Brev, som han

beskyldes for, da Sagen er paasvoret ham ved Lov og Nævninge og ikke anderledes overbevist ham. F. R. 4, 335.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at give Møde paa Skiftet efter afdøde Frederik Munk, og det berettes, at han en Gang har været forsamlet med afdøde Johan Friis, men at Skiftet da ikke blev bragt til Ende af forskellige Grunde. I Stedet for afdøde Johan Friis har Kongen forordnet Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, til sammen med Adressaten at give Møde paa Skiftet. Han skal snarest efterkomme Kongens forrige Befaling, efter hvilken Befaling Hr. Jørgen Urne ogsaa skal rette sig. F. T. 4, 335.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen og Otte Marsvin. Ved Mariager Lens sidste Skifte¹ har Kongen til Klosters Kirker ladet lægge deres Tiende, for at de desto bedre kan underholdes. Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmand sammesteds, har nu begæret at maatte nyde samme Tiender for tilbørlig Afgift til Kirkerne, navnlig for at kunne bruge Rufoderet deraf til sin Stald og Rostjeneste. De skal taksere, hvor meget Korn der kan gives de Kirker (som ligger saa nær ved Mariager, at Bønderne ikke skal besværes med at føre deres Tiende videre end det kan falde dem bekvemt og uden Besvær) i aarlig Afgift af Tienden, Fæstet med iberegnet, og paase, at der aldeles ikke sker Kirkerne nogen Skade. Lensmanden maa siden nyde Tienderne for denne Afgift. J. T. 9, 210. K.

— Miss. til Jørgen Orning. Niels Galde til Egeberg har klaget over, at Svend Orning, som har forpagtet hans Gaard, forholder sig utilbørligt mod ham, og har begæret selv at maatte være raadig over sin Gaard. Adressaten skal tilholde Svend Orning at levere Gaarden Egeberg tilbage til Niels Galde og tilstille denne, hvad han har af dennes Ejendom. Adressaten skal sætte en Foged paa Gaarden til at drive Avlen, aarlig i Adressatens Nærværelse gøre Niels Galde Regnskab for Godsets visse og uvisse Indkomst og levere ham Indkomsten. J. T. 9, 210 b.

¹ 1. Maj 1634, da Iver Krabbe Nielsen blev Lønsmand dér.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Bilde og Jacob Ulfeldt Mogensen. De skal med det første begive sig til Harritskier, taksere Bygningen og Skovene, registrere Brevene, som findes paa Gaarden, hensætte dem i god Forvaring og tilstille dem, som det vedkommer, en Genpart af Registreringen. J. T. 9, 210 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel og Hr. Christian Thomesen. Borgemestre og Raad i Viborg har berettet, at de forurettes af Kapitlet, idet dette udelukker dem fra Hospitalets Inspektion, saa at Byens Fattige ikke kan blive hjulpet som de burde, uanset at de mener med adskillige Fundatser og Dokumenter at kunne bevise deres Ret dertil. Adressaterne skal stævne Parterne for sig, nøje gennemse begge Parters Dokumenter og siden sammen med disse indsende deres Betænkning om Sagen. Saafremt nogen af Parterne vil indstævne Sagen for Kongen og Danmarks Riges Raad, skal de tilholde dem at gøre det snarest. J. T. 9, 211.

— Miss. til Jokum Beck. Hr. Christopher Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at Sandet gør Skade i Skaane og hvert Aar tager mere og mere Overhaand, især i Helsingborg Len; saafremt man ikke raader Bod derpaa i Tide, saa at Sandet kan dæmpes, førend det tager alt for meget Overhaand, maa det befrygtes, at det ganske skal ødelægge de omliggende Pladser, hvor det har faaet nogen Fremgang. Jockum Beck skal flittig forhøre sig om en Person, som forstaar sig paa at plante Klittag, gøre Akkord med ham om, hvad han skal have for at begive sig over til Skaane og plante Klittag i Helsingborg Len, hvor det gøres Behov, og sende ham sammen med samme Akkord over til Hr. Christopher Ulfeldt, som derefter skal betale ham. J. T. 9, 211.

— Miss. til Gunde Lange og Bispen i Vendelbo Stift [M. Kristen Hansen]. Kongen har forrige Aar¹ befalet afdøde Hr. Otte Skeel og M. Christen Hansen at gøre Overslag over, hvad Kirkerne i Vendelbo Stift har i Beholdning, og lade dem, hver efter sin Formue, kontribuere til Reparation af de Kirker i

¹ 14. Jan. 1634.

Mariager Len, som er brøstfældige, og lade dem yde 250 Rdlr. in specie til Reparation af Kirken i Randers. Adressaterne skal straks til de Kirker i Mariager Len, som trænger til at istandsættes, sende saa mange Penge, som Reparationen efter Overslaget kan beløbe sig til. Med de 250 Rdlr. in specie, som skal ydes til Kirken i Randers, maa det bero til næste Aar, for at de desto bedre kan yde den anden Sum. J. T. 9, 211 b. K.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Af deres Erklæring har Kongen erfaret, at begge de sidst afdøde Bisper¹ dér i Ribe Stift har mistet 1½ Aars Indkomst af det, som med Rette tilkom dem, det Aar, da de kejserlige forlod Jylland. Kongen har bevilget, at de mest formuende Kirker i Stiftet maa skyde sammen til nævnte Bispers Enker (da deres Forhold, efter hvad der her berettes, er fattige), saavidt der kan tilkomme hver af dem i Forhold til samme Aars Afslag. Adressaterne skal taksere alle Kirker dér i Stiftet, saavel Kronens som Kapitlets, Provstiernes og gejstlige, fastsætte, hvad hver af dem skal kontribuere for tilvejebringe samme Sum, og siden levere den til de nævnte Enker. J. T. 9, 211. K.

21. Aug. (—). Aab. Brev om, at de Toldsedler, som afleveres paa Toldboden i Helsingør, skal være affattet paa dansk. Sj. R. 19, 321 b. (Tr.: CCD. IV. 646).

— Miss. til Fredrik Urne om at lade ovenstaaende aabne Brev om Toldsedlerne, som hoslagt tilsendes ham, læse og forkynde paa tilbørlige Steder og siden indlægge det paa Toldboden til videre Efterretning. Saafremt Købmændene forlanger at faa nogle bestemte, kvalificerede beedigede Personer, som kan oversætte saadanne Sedler fra hver sit Sprog, skal han forordne saa mange dertil, som der behøves, for at Købmændene ikke skal blive opholdt; dog skal det staa enhver frit selv at oversætte sin Toldseddel eller lade den oversætte af hvem han vil eller bedst tror sig at være uden Skade. De, som er forordnet dertil, maa ikke tage mere end ½ Ort for at oversætte hver Seddel eller mindre efter dens Beskaffenhed. Endvidere skal han

---

¹ Dr. Iver Iversen Hemmert († 1629), g. m. Karen, Datter af Peder Baggesen, og Dr. Jens Dinesen Jersin, g. 3. m. Katarine Outzen.

tilholde Tolderen, som oppebærer Aksise eller anden Smaatold og Rettighed i Helsingør, ikke at modtage noget saadant, førend det er angivet paa den store Told, selv om det er toldfrit eller ikke skal give nogen Rettighed. Sj. T. 25, 432 b.

21. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Villom Morttensen og Abraham Meckelborg, Toldere i Helsingør. Da Kongen har befalet, at Toldsedlerne skal oversættes til dansk, skal de, navnlig nu i Begyndelsen, men ogsaa altid ellers, have tilbørligt Indseende med, at ingen fremmed Skipper opholdes eller besværes utilbørligt. Endvidere skal de anmode alle Skippere om at meddele dem, hvad Gods de har inde for Kongens Undersaatter, førend de angiver det ved den lille Told, selv om det er Kongens egne Undersaatters Gods og toldfrit. Sj. T. 25, 433. Orig. i Kgl. Miss. etc. til Toldere og Toldskrivere ved Øresundstoldkammer.

— Miss. til Bewinthebberne i det ostindiske Kompagni. Da det berettes, at naar de Varer, som nu nylig er kommet fra Ostindien med Christianshavn, lignes og lægges mod den Gæld, som det ostindiske Kompagni stikker i, vil det efter det af dem indleverede Overslag gaa næsten lige op, skal de raadslaa med Participanterne og siden indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvad Midler der til førstkommende Oktober kan ske en ny Udrustning. Sj. T. 25, 432.

— Miss. til Universitetet i København. Da det berettes, at Vor Frue Kirkes Kapellaner ikke kan betjene Studenterkirken i Regensen, fordi det ofte kan hænde, at naar den ene staar for Alteret i Vor Frue Kirke, kan den anden blive kaldt til syge Folk og derved forhindres i Tjenesten i Studenterkirken, bestemmer Kongen, at der herefter i fornævnte Kapellaners Sted skal beskikkes en egen Præst, som kan holde Sang og Tjeneste for Alteret i nævnte Students Kirke, medens Studenterne selv skal prædike efter Kongens derom udgangne Forordning. Samme Præst skal aarlig have 30 enkende Dlr. eller deres Værd i gangbar Mønt af Kommunitetet eller de 100 Students Indkomst og desuden 3 Offerdage om Aaret, fri Kost i Klostret næst Præpositus Communitatis¹ og fri Bolig i Regensen. Sj. T. 25, 432².

¹ Regensprovsten.

² Tr.: D. Mag. 5. R. I. 347 f.

21. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om Forholdsregler for Behandling af Vrag, som driver ind ved Strandsiden i Skaane. Sk. R. 5, 133 b. (Tr.: CCD. IV. 645).

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at lægge 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Ingelstrup i Ingelstad Herred i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jomfru Birgitte Mormand til N., ind under Malmøhus Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 6, 128.

— Miss. til Hening Valkendorf. Det berettes, at en Mand, ved Navn Las Jyde, som er død i Odense, har haft nogle Breve, der angaar en Trætte mellem Hendrik Bilde til Tirsbeck¹ og afdøde Frederik Munk, og at Las Jyde har leveret disse Breve til en Mand sammesteds, ved Navn Jens Olsen. Hening Valkendorf skal ordne det saaledes, at samme Breve tilstilles Fru Sophia Friis, Frederik Munks Enke, og at hun giver nøjagtig Revers paa dem. F. T. 4, 335 b.

— Lignende Miss. til Claus Brockenhuus om de i det foregaaende Missive omhandlede Breve, som Laurids Jyde leverede til Jens Olsen. Da Brevene skulde have været fremlagt i Retten paa afdøde Frederik Munks Vegne, skal Adressaten ordne det saaledes, at samme Breve tilstilles Fru Sophia Friis, Frederik Munks Enke, og at hun giver nøjagtig Revers paa dem. F. T. 4, 335 b.

— Livsbrev for Fru Sophie Friis, Enke efter Frederik Munk til Harreskier, paa Kronens Part af Tienden af Skibet Sogn for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, at yde aarlig i belejlig Tid. J. R. 9, 133.

— Miss. til Morten Pax. Da han for nogen Tid siden² har faaet Kongens Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Fredrik Munks Døtre paa Skiftet efter Faderen, skal han møde til den Tid og paa det Sted, som Kommissarierne Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Danmarks Riges Marsk, og Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmænd i Vestervig Kloster og paa Hagenskov Slot, stævner ham til, og varetage deres Tarv paa samme Skifte. J. T. 9, 212.

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Tirsløf.   ² 17. Febr. 1635.

21. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Jesper Friis om at paatage sig Værgemaaliet for afdøde Fredrik Munks 2 Sønner Peder og Christen Munk, som er udenlands. Udt. i J. T. 9, 212 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Kongen har for nogen Tid siden¹ forordnet Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, og Johan Friis til Øresløf, som nu er død, til Kommissarier paa Skiftet efter afdøde Fredrik Munk. Adressaten skal paatage sig denne Kommission i afdøde Johan Friis's Sted og snarest efterkomme nævnte til dem udstedte Befaling. Endvidere berettes det, at Jørgen Munk opholder sig paa Harreskier, uanset at han efter en Kontrakt (som paa næstforleden Herredag er kendt ved Magt for hans Vedkommende) ikke burde befatte sig med Gaarden og han heller ikke paa sine Søkendes Vegne har noget at gøre med den, da de selv er den uvederhæftig, medens derimod de af Kongen forordnede Værger har det, indtil Skiftet er afsluttet. Adressaten skal tilholde ham at forlade Gaarden og rette sig efter den afsagte Dom, hvis ikke Kongen skal nødsages til at bruge andre Midler dertil. J. T. 9, 212 b.

— Miss. til Niels Friis til Krastrup. Da han for nogen Tid siden² har faaet Befaling til at give Møde paa ovennævnte Skifte og paase, at der kun vederfares Fru Sophia Friis, hvad der er ret, skal han ogsaa give Møde paa samme Skifte, naar ovennævnte Kommissarier stævner ham, og i alting ramme hendes Gavn og bedste. J. T. 9, 213.

— Forleningsbrev for M. Jehan Borckertsen, fordem Sognepræst til Vor Frue Kirke i København og nu Superintendent over Ribe Stift, (paa hvilket Brev Kongen tilforn³ har meddelt ham Ekspektancebrev) paa den efter afdøde Jens Mogensens til Sindingegaard ledige Præbende⁴ i Aarhus Domkirke. Han skal gøre slig Tynge og Tjeneste inden og uden Kirken som andre residerende Vikarer dér og være den gejstlige Ordinans om Religionen og Kapitlets Statutter aldeles undergivet. [Med Artikel 2.]. J. R. 9, 133.

---

¹ 19. Febr. 1635.   ² 18. Febr. 1635.   ³ 19. Nov. 1629, jvfr. 16. Dec. 1931.   ⁴ Hørning Præbende.

21. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hans Hansen Skoning i Aarhus og hans Konsorter faar Bevilling til paa et belejligt Sted i Aarhus Stift paa Kronens, Byens eller Kapitlets Grund at oprette en Papirmølle. Samme Papirkompagni maa for Penge købe Naale, Spejl, Bælter, Synaale, Knive, Remme og ellers Lumper¹ og hvad Materie, Papir gøres af, til dette Værks yderligere Fremgang. Det forbydes strængt, at nogen i 10 Aar opretter nogen Papirmølle paa det nævnte Omraade, ej heller maa nogen købe Lumper i Stiftet, men kun Papirkompagniet. Dog skal dette være forpligtet til at købe de Lumper, som tilbydes det til Købs, og skal straks begynde at stille samme Papirmølle i Værk. Lensmændene skal, naar samme Mølle anlægges, paase, at det sker paa Steder, hvor Kronens, Kapitlets eller andre Undersaatters Møller ikke lider Afbræk derved. J. R. 9, 133 b².

— Mageskifte³ mellem Otte Kaas til Nandrup og Kronen. J. R. 9, 156 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Paaske Jensen af Ringkøbing og hans Hustru har berettet, at de for nogen Tid siden er sat i Ban, og har begæret igen at maatte afløses. Da det er kristeligt, at bodfærdige Syndere hjælpes til Rette, skal Adressaten undersøge Sagen og flittigt undervise dem og lade dem undervise. Naar han befinder, at de skikker sig tilbørligt deri, skal han lade dem løse af Kirkens Ban og forsone sig med Gud og deres Modstandere. J. T. 9, 212 b.

— Miss. til Jokum Beck. Kongen har bevilget, at Paaske Jensen og hans Hustru, som har været sat i Ban, efter en kristelig Forberedelse maa afløses af Ban. Da de klager over, at de er forvist fra Byen, skal Jokum Beck tillade dem at blive i Byen, saafremt de bliver løst af Ban. Han skal indsende en udførlig Relation om Sagens øvrige Beskaffenhed, da de klager over at være blevet skilt ved noget af deres Formue og Gods. J. T. 9, 212 b.

---

¹ Klude.   ² Tr.: Kr. Nyrop: Strandmøllen S. 17 f.   ³ Dette og Mageskiftet af 2. Sept. med Fru Sofie Staverskov er indført efter Aaret 1635 med følgende Overskrift: Disse Breve har været forlagt, da de andre blev registreret.

21. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da Otte Skeel Albretsen til Katholm har begæret 11 Gaarde og 4 Gadehuse i Frøslef By og Sogn og 1 Gaard i Møllerup¹ Dal, af hvilke 5 Gaarde yder deres Byglandgilde til Frøslef Kirke i Mors, til Mageskifte for 1 Gaard i Tebring By og Sogn, 1 Gaard i Øring² By og Sogn, 1 Gaard i Bliøstrup³ By og Sogn, alle i Sønder Herred, 1 Gaard i Bierbye By, 1 Gaard i Gullerup, begge i Bierbye Sogn, 4 Gaarde⁴ og 3 Gadehuse i Fiersløf⁵ By og Sogn og 2 Gaarde i Fiellerslef⁶ i Otterup Sogn, alle i Nørre Herred, skal han undersøge, om dette Gods for Belejligheids og anden Hærligheds Skyld kan borskiftes fra Lenet [Hald] og om der kan gøres Frøslef Kirke god Fyldest i Byglandgilden af det af Otte Skeel Albretsen tilbudte Gods. Da nævnte Otte Skeel endvidere har begæret et ved Frøslefgaard liggende Stykke Jord, som er Præstens, mod et andet ligesaa godt og belejligt, skal han undersøge, om dette Stykke Jord for Belejligheids Skyld kan bortskiftes fra Præsten. Han skal med det allerførste indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 9, 213 b.

22. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Margrette Mickelsdatter, Thommes Lorcks Enke, som med det allerførste agter at gøre sit Bryllup med Christian Veimar, tysk Sekretær, faar Bevilling til at gøre sit Bryllup paa Raadhuset eller hvor hun vil, skænke Vin og bede flere Folk end fastsat i den derom udgange Forordning. Sj. R. 19, 322.

— Ekspektancebrev for Sigvord Friis, Kongens Renteskriver, paa det første ledige Kannikedømme i Roskilde Kapitel, de tidligere Ekspektancebreve dog hermed uforkrænket. Naar han ikke længer er i Kongens Tjeneste, skal han tage Ophold ved Domkirken. [Med Art. 1—2.]. Sj. R. 19, 322 b.

— Miss. til Sifvert Urne om at lægge 3 Gaarde i Lyndby By og Sogn i Voldborg Herred i Roskildegaaards Len i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frandts Lykke til Ofvergaard, ind under Roskildegaaards Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem i Renteriet. Sj. T. 25, 433.

¹ Møllerup, Sønder H.   ² Ørding.   ³ Blidstrup.   ⁴ I J. T. nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne.   ⁵ Ejerslev.   ⁶ Fjallerslev, Ovtrup S.

23. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om at lægge 3 Gaarde i Ryttinge By i Sunserød Sogn i Baarse Herred i Vordingborg Len i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frandts Lykke til Ofvergaard, ind under Vordingborg Len. Sj. T. 25, 433 b.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt om at lægge 1 Gaard i Ilstrup By og Sogn, 2 Gaarde i Klandbye¹ og 1 Gaard i Laxerød² i Færs Herred i Skaane, som Kongen har faaet til Mageskifte af Palle Urne til Buntoft, ind under Landskrone Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 6, 128 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at lægge 2 Gaarde i Handest By i Glendstrup i Nørhald Herred og 1 Gaard i Harnbeck³, alt i Dronningborg Len i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frants Lykke til Ofvergaard, ind under Dronningborg Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og den uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 214. K.

—⁴ Mageskifte mellem Frants Lykke til Overgaard og Kronen. J. R. 9, 134. Orig. (Se Kr. Sk.).

24. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad samt Byfogden i København om at dømme i Sagen mod Madts Rafns Hustru Alhed, som har forgivet sin Stifdatter. Sj. T. 25, 434. (Tr.: KD. V. 169 f.).

— Mageskifte mellem Jomfru Birgitte Mormand til N.⁵ og Kronen. Sk. R. 5, 134. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at lade medfølgende aabne Brev⁶ om, hvorledes der skal forholdes med Strandvrag, hvis Indhold han nærmere kan se af det, læse og forkynde [i Malmøhus Len], hvor det gøres Behøv, og paase dets Overholdelse. Sk. T. 6, 129.

— Miss. til Christen Holck og Dr. Morten Matsen. De har for nogen Tid siden faaet Missive om, at Otte Kaas til Løns-

¹ Klamby. ² Lasserød. ³ Hornbæk, Sønderlyng H. ⁴ I J. R. er Kongens Brev dateret 22. Sept., Frans Lykkes Genbrev 22. Aug. Af Orig. er Frans Lykkes Genbrev dateret 21. Aug., Kongens 22. Aug. ⁵ Orig. har: Bontofte. ⁶ Af 21. Aug. 1635.

gaard og Sognemændene i Lenderup¹ Sogn havde berettet, at deres Kirke var meget brøstfældig og at den ikke havde saa megen Indkomst, at den kunde repareres uden at faa Hjælp af de omliggende Kirker, hvorfor de fik Befaling til at undersøge Sagen og paalægge de andre Kirker i Silkeborg Len, som havde Formue, hvor meget hver af disse skulde give nævnte Kirke til Hjælp; siden skulde Kirkeværgerne holde Kirken vedlige af dens egen Indkomst. Da de endnu ikke har efterkommet denne Befaling, paalægges det dem snarest at efterkomme den. J. T. 9, 214 b. K.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Denne Hans Ridderkok, som i nogen Tid har været i Kongens Tjeneste, har berettet, at Færgemanden ved Færgestedet mellem Sjælland og Møen er død og at hans Enke bliver forsørgt paa andre Steder, og har begæret at faa samme Færgeshus og Plads. Kongen bevilger, at saafremt Enken er forsørgt andetsteds, skal Adressaten lade Andrageren faa denne Plads fremfor nogen anden. Sj. T. 25, 434.

— Miss. til Rentemestrene. De skal med det allerførste befordre afdøde David Luchts Arvinger med alle de Regnskaber, som vedkommer dem, i hvilke de er interesserede og som de bør svare til, da Niels Tolder, Borgemester i Christiania, som er en af Arvingerne, for sin Bestillings Skyld ikke kan blive længer her nede. Sj. T. 25, 434 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Niels Tolder, Borgemester i Christiania, har andraget om, at Boet efter hans Hustrus afdøde Forældre maa blive aabnet af Forseglingen og i Nær-værelse af uvildige Mænd registreret af Byfogden og Byskriveren i Helsingør, hvorefter det straks igen skal forsegles, indtil hans Hustrus afdøde Faders uklarede Regnskaber bliver klareret i Rentekammeret. Kongen bevilger dette, hvorfor Fredrik Urne skal lade det gøre. Sj. T. 25, 434 b.

27. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Jens Olufsen Riis, som i nogen Tid har været Kapellan i Egisløfmagle, maa faa det første ledige Kald paa Sjæl-

¹ Linnerup, Vrads H.

land, som han lovligt efter Ordinansen og Forordningen om Kald kan kaldes til. Sj. R. 19, 323.

27. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Peder Gruner faar Bevilling til at mønte ungerske Dukater, af hvilke 67 Stkr. skal gaa paa Marken og skal indeholde 23 Karat 4 Gren fint Guld. Sj. R. 19, 323 b. (Tr.: CCD. IV. 646).

— Aab. Brev om, at denne Lafrids Olufsen, tjenende i Jersig, som har besøvet 2 Kvindfolk, som er beslægtet med hinanden i tredje Led, maa aftinge for samme Forseelse hos hans Husbonde Fru Lisabet Gyldenstjerne til Vallø, blive i Landet og indlade sig i Ægteskab med den, som han sidst har besøvet, ved Navn Inger Andersdatter, dog at han giver noget efter sin Formue til nærmeste Hospital. Sj. R. 19, 323 b.

— Miss. til Rentemestrene. Borgerne i Laholm i Skaane har berettet, at de for nogen Tid siden har forstrakt Kongen med Sølv og Penge, ialt henved 119 Rdlr. in specie, og har begæret, at denne Sum med Rente maa kvitteres dem i deres Skatterestancer. Kongen bevilger dette. Sj. T. 25, 435. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til de højlærde i København. En Person, ved Navn Bent Nielsen, er grebet paa fersk Gerning, da han dræbte et Kvindfolk, og han er derfor dømt fra sin Hals, med mindre Øvrigheden vil benaade ham. De skal tage Sagen for sig, nøje granske og overveje den og siden indsende deres Betænkning om den. Hoslagt tilsendes dem den Dom, som er gaaet i Sagen, for at de desto bedre kan erfare Sagens Lejlighed af den. Sj. T. 25, 435.

— Miss. til Erik Ottesen, Admiral paa Holmen. Han skal tilholde M. Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygger, aldeles ikke at befatte sig med det islandske Kompagnis eller andre Borgeres Skibe her for København, som ligger i Grøngaardshavn, eller med nogen af dets Folk, som kommer dertil eller derfra over Land, førend der er faldet Dom i Sagen om, hvorvidt Københavns Bys Rettighed strækker sig i nævnte Grøngaardshavn. Sj. T. 25, 435 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Roskilde om at optage Anne Albrets i Hospitalet dér. Udt. i Sj. T. 25, 435.

27. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Claus Christoffersen, en Stifsøn af Hr. Christoffer Ollufsen, Sognepræst til Rhadøkirke¹, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 435 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage Lauridts Lauridtsen, en Stifsøn af Hr. Erik Nielsen Børlum, Sognepræst til Brønderslef og Hallind Sogne, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 435 b.

— Miss. til Hr. Christian Friis og Hr. Claus Daa. Naar Lensmændene eller deres Skrivere eller Kongens Toldere henvender sig til dem med Antegnelser, som er gjort af Rentemestrene, skal de afgøre dem imellem, hvilke Antegnelser og Mangler der bør godtgøres og hvilke ikke. Naar de ikke begge er til Stede i København, skal den, som er til Stede, forrette det alene, for at ingen skal blive opholdt med sine Regnskaber. Sj. T. 25, 435 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da det berettes, at Bønderne, som aarlig bager Brød til Flaaden, finder sig besværet derved, skal de undersøge og indsende Erklæring om, hvad de, der plejer at bage dette Brød, vil betale aarlig for at blive forskaanet for samme Brødbagning og Levering, da Kongen er betænkt paa at lade Brødet bage paa Provianthuset, saafremt Bekostningen derved nogenledes kan blive erstattet. — Sjælland: Niels Trolle (København), Hr. Fredrik Reedtz (Vordingborg), Hr. Hans Lindenov (Kalundborg), Hr. Claus Daa (Dragsholm), Sifvert Urne (Roskilde), Jørgen Seefeld (Ringsted), Ventsel Rotkirk (Antvorskov), Fredrik Urne (Frederiksborg og Kronborg); Fyen: Hr. Mogens Kaas (Nyborg); Jylland: Hr. Knud Gyldenstjerne (Hald), Hr. Christian Tommesen (Kalø), Christen Holck (Silkeborg), Lauridts Ebbesen (Skanderborg), Lauridts Lindenov (Aarhus), Gunde Lange (Aalborg), Ernst Normand (Kolding) og Otte Marsvin (Dronningborg). Sj. T. 25, 436.

— Miss. til Fredrik Urne. En af Toldskriverne i Helsingør, ved Navn Mickel Berentsen, har for nogen Tid siden

---

¹ Formentlig Fejlskrift for: Flade (og Sønder-Draaby), Nørre H. Mors, hvor Kristoffer Olufsen Sæbye var Præst og 1658 efterfulgtes af Klavs Kristoffersen.

forset sig, idet han i en Toldseddel har glemt at indføre nogle Læster Stenkul, som der dog ikke tages Told af. Da han frygter for at blive tiltalt herfor, har han andraget om at faa denne Forseelse eftergivet. Da der ingen Told tages af Stenkul, har Kongen tilgivet ham denne Forseelse for denne Gang, saa at han maa være utiltalt for den; dog skal Fredrik Urne advare ham om at se sig bedre for en anden Gang. Sj. T. 25, 436.

27. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hendrik Ramel til Beckeskouf, Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke Len og Landsdommer i Skaane, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift faar Kronens Part af Tienden af Sallerup, Hammerlunde, Skeylinge og Hurre Sogne og Kirkernes Part af Tienden af Harløse, Hammerlunde, Gudmomtorp og Hurre Sogne, som hans afdøde Moster Anne Brahe til Løberød har haft og som fra Arilds Tid har fulgt Løberød Hovedgaard. Sk. R. 5, 136 b.

— Miss. til Malte Juul. Da han har berettet, at alle Spærene paa et Fæhus paa Hammers Ladegaard er faldet ned og at Spærene paa Laden dér mange Steder er brøstfældige, skal han snarest lade Fæhuset bygge op igen og Spærene paa Laden reparere, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Tømmeret dertil skal han lade hugge i Kronens Skove. Sk. T. 6, 129.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Hans Jensen, Raadmand i Varberg, har berettet, at Lindberig Sognemænd i hans Len [Varberg], i de 2 sidste Aar ikke har ydet deres Tiende, som Kongen har bevilget ham, anstiller sig ganske modvillig mod ham og ikke efterkommer Rigens Raads Dom, der paa sidste Herredag paa Københavns Slot er afsagt mellem ham og dem. Hendrik Gyldenstjerne skal alvorligt tilholde Lindberig Sognemænd uden nogen Genstridighed at rette sig efter nævnte Dom. Saafremt de i ringeste Maade befindes at begaa nogen Modvillighed mod nævnte Hans Jensen, skal Adressaten tiltale dem ved Retten som ulydige og modvillige, tage Dom over dem og straffe dem tilbørligt. Sk. T. 6, 132 b.

— Aab. Brev, hvorved Peder Gaas i Odense faar Bevilgning til at bede flere til sin Datters Bryllup end fastsat i Forordningen. Udt. i F. R. 4, 61.

— Aab. Brev, hvorved Broer Pedersen faar Bevilling paa den første ledige Tiende paa Langeland for rimeligt

Fæste og sædvanlig Afgift, dog at Bønderne ikke besværes med at age deres Tiende for langt. Udt. i F. R. 4, 61.

27. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Torben Gabrielsen og Claus Ucke. Denne Peder Lauridsen har berettet, at han er indført for en Sum Penge hos Sten Bilde til Skoufsgaard i Skoufsgaards Enemærke og Ejendom for 3 Tdr. 2 Skpr. Hartkorn, og at denne Ridemænds Indførsel paa sidste Herredag er blevet stadfæstet, hvorfor han har begæret Kongens Befaling til 2 gode Mænd om at gøre Udlæg for ham for nævnte 3 Tdr. 2 Skpr. Hartkorn i Skoufsgaards Enemærke. Adressaterne skal snarest begive sig til nævnte Skoufsgaard og gøre Peder Lauridsen Udlæg i Gaardens Enemærke for 3 Tdr. 2 Skpr. Hartkorn, med mindre Sten Bilde tilfredsstiller og betaler ham paa anden Maade. F. T. 4, 336.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Jesper Friis til Ørebecklund har begæret at faa bevilget et belejligt Sted i Ørebecklunds Kirke, hvor han kan lade gøre en Begravelse saavel til sig selv som til sin Hustru og sine Børn. Adressaten skal snarest begive sig til Ørebecklunds Kirke og i Kirken dér udvise et bekvemt og belejligt Sted, hvor han kan lade samme Begravelse opsætte, dog at den ikke kommer Kirken til nogen Forhindring. F. T. 4, 336.

— Miss. til Hening Valkendorf. Da Jahan Bram, Borger i København, paa sidste Herredag har faaet tildømt 2 Huse, som tilhører Hans Bang, Borgemester i Bogense, efter billig Vurdering for nogen Gæld, som denne skylder ham, skal Hening Valkendorf forordne nogle Mænd af Odense og af Bogense til at taksere og vurdere de 2 Huse i Ridefogdens Nærværelse. F. T. 4, 336 b.

— Aab. Brev om, at denne Jep Pedersen, Herredsfoged i Nørre Herred i Mors i Jylland, som har berettet, at han for nogle Aar siden er sat til Herredsfoged i nævnte Herred og siden har udstaaet meget Besvær, indtil videre og saa længe han forbliver i denne Stilling maa være forskaanet for al Skyld og Landgilde, Ægt og Arbejde af den Halvgaard, som han bebor. J. R. 9, 137 b.

— Aab. Brev om, at Peder Jensen, Herredsfoged i Middelsom Herred i Halds Len i Jylland, som har berettet, at den Gaard, som han bebor og som er udlagt til ham for

hans Bestilling, er saa ganske ringe, at han ikke kan ernære sig af den, og som derfor har begæret for sin Bestillings Besværingens Skyld at faa en Gaard, af hvilken han kan faa noget til sit Ophold, for Fæste og Afgift maa faa den første Gaard, der bliver ledig i nævnte Herred i Halds Len og som er god, dog at ikke nogen Enke skal udstødes. J. R. 9, 137 b.

27. Aug. (Kbhvn.) Miss. til Christen Holck og Tønne Friis. Kronens Bønder i Veyersløf og Borre Byer i Silkeborg Len har andraget om at faa afkortet noget i deres Smør- og Kornlandgilde, fordi Sæden som Følge af Jordens Ringhed hæmmes ved forskellige Tilfælde og ved usædvanlig Opvækst, og fordi Høet er meget ringe, eftersom de fleste af deres Enge er i Siv, Kær og Moradser, som det videre kan ses af Christen Holcks Erklæring og hosføjede Tingsvidner og Supplikation. Adressaterne skal til Tinge lade opkræve 8 Mænd, som skal begive sig til nævnte Byers Marker og taksere, hvad hver af dem, der bor i nævnte Byer, skal yde i aarlig Landgilde, saa at de kan blive ved Magt, hvorved de skal paase, at der ikke sker Kronen for stor Afkortning. J. T. 9, 214 b.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at besigte noget Gods, som Otte Kaas til Nandrup har begæret til Mageskifte. Da det nu berettes, at en Del Gadehuse i den By, i hvilken der er gjort Otte Kaas Udlæg, er bygget paa Byens Forte og Fæled, skal de udvise Otte Kaas saa mange Gadehuse, som de kan fornemme med Rette kan tilkomme ham. J. T. 9, 215.

— Miss. til Otte Marsvin og Dr. Morten Matsen. Hr. Jens Jensen, Sognepræst til Borup Kirke i Jylland, har berettet, at 4 af Kirkens Engstykker, som ligger i Braastrup² Mark og Kær, som afdøde Niels Jacobsen, forrige Borgemester i Randers, og hans afdøde Hustru har haft i Fæste paa Livstid, og 2 Stykker af nævnte Borup Kirkes Enge, som afdøde M. Peder Tøgersen ligeledes havde fæstet (som de nærmere kan erfare af hosføjede Supplikation), nu er ledige og forfaldne, hvorfor han begærer, at Borup Kirke selv maa udleje disse Enge til sine Lemmer og Kronens Bønder for højere Fæste og Afgift, hvilket

¹ 26. Marts 1635.

² Formentlig Bræstrup.

vil være til stor Nytte for Kirken, eftersom de, der tilforn har haft dem i Fæste, kun har givet 4 Mark og 11 Sk. aarlig deraf, medens Hr. Jens Jensen formoder, at han paa Kirkens Vegne aarlig kan faa 20 Tdr. Byg deraf foruden 20 Rdlr. til Fæste. De skal nøje undersøge Sagen, træffe den Afgørelse, der er mest til Kirkens Nytte og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 215. K.

27. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag og Mogens Høg. Mogens Kaas til Krabbesholm, Befalingsmand over Dueholms Kloster, har berettet, at han har erfaret, at nogle af Krabbesholms Ejendomsbreve findes under Forsegling i en Kiste, der er nedsat til Forvaring i Viborg Domkirke, og har anmodet Kongen om dennes Missive til Adressaterne om at aabne Kisten, udtage de Ejendomsbreve, som maatte vedrøre Krabbesholm, og tilstille ham dem. De skal begive sig til Viborg, aabne Kisten, som er nedsat i Domkirken, og, saafremt der i den findes Breve, som kun angaar Krabbesholms Grund og Ejendom, udtage disse, tilstille Mogens Kaas dem og i Stedet nedlægge en Reversal paa de udtagne Breve under deres Haand og Segl. De skal til samme Tid stævne alle dem, som kan tænkes at være interesseret deri. J. T. 9, 215 b. K.

— Miss. til Niels Krag og Tønne Friis. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at være til Stede, naar Jørgen Arenfeldt til Vaargaard gør sin Søster Jomfru Ide Arenfeldt Regnskab for hendes Værgemaal, som han en Tid lang har forestaaet. Da Jomfru Ide Arenfeldt beretter, at hun endnu ikke har faaet Regnskab for sit Værgemaal, som han har forestaaet i saa lang Tid, skal de tilholde ham at møde for dem til en bestemt Tid og i deres Nærværelse gøre hende Regnskab for hendes Værgemaal. De skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, siden efter Regnskabets Revision sammen med hende give ham Kvittring og give deres Afgørelse beskrevet, alt efter Kongens forrige Befaling. J. T. 9, 216.

— Miss. til Tyge Brahe og Ernst Normand. Kongen har bevilget sin Søn Grev Valdemar Christian til Slesvig, Hol-

¹ 11. Maj 1635.

sten etc. noget Krongods og Kapitelsgods i Nørrejylland. Da han nu erfarer, at en Del af Grev Valdemars Gods ligger belejligt for Kongens Vildtbane ved Skanderborg, har Kongen bevilget ham Saalte Len med tilliggende Ejendom i Sjælland til Mageskifte for hans Gods i Nørrejylland. Adressaterne skal besigte ovennævnte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Der tilsendes dem Jordebøgerne baade paa Kronens Gods i Sjælland og paa Grev Valdemars Gods i Nørrejylland, hvoraf de nærmere kan erfare Godsets Lejlighed. Da Kongen har befalet Hr. Friderich Reedtz til Tyggestrup, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. J. T. 9, 216 b.

27. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i J. T. 9, 217.

— Miss. til Laurets Ebbesen, Han har efter Kongens Befaling¹ erklæret sig om noget Gods, som Christopher Pax til Stensballe, Kongens Hofjunker, har begæret til Mageskifte, men da han ikke har erklæret sig saa udførligt, som han burde, tilbagesendes hans Erklæring til ham med Anmodning om at erklære sig udførligere om, hvorvidt det Gods, som Christopher Pax har begæret til Mageskifte, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og snarest indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 9, 217.

28. Aug. (—). Miss. til Villom Mortensen og Abraham Meckelborg, Toldere i Øresund, om at lade indkøbe følgende Fiskeredskab: 150 Stkr. Sildegarn, 150 Stkr. hvidt Garn, 8 Stkr. Hyttegarn og 3 Tdr. Flodholt, og sende det til Kolding til Kongens Fiskemester Jacob From. Orig. i Kgl. Miss. etc. til Toldere og Toldskrivere ved Øresundstoldkammer. Sj. T. 25, 436 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen om at lade Kongens Skibe faa en Ladning Ved. Udt. i Sk. T. 6, 129.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal til Kongens Hofholdning paa Haderslevhus Slot fremskaffe følgende Provi-

¹ 17. Febr. 1635.

sion: 3 Læster Smør, 700 Sider Flæsk, 26 ferske Svin til at spise, 3 Læster saltet Oksekød, 400 Lam, 250 Gæs, 600 Par Høns, 70 Ol Æg, 16 Skippd. Talg, 177 Tdr. Rug, 38 Tdr. Byg, 528 Tdr. Malt og 2060 Tdr. Havre. Han skal nøje paase, at der kun fremsendes, hvad der er godt og tjenligt til Udspisningen. J. T. 9, 217 b. K.

28. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Kronens Bønder i Vust, Torup og Klin Sogne i Han Herred i Aalborghus Len har berettet, at en stor Del af deres Ejendom er ødelagt af Sand og Sandflugt, hvoraf de befrygter endnu større Skade, og har begæret at faa bevilget noget Afslag paa deres Landgilde, som han videre kan erfare af deres hosføjede Supplikation og Tingsvidne. Han skal nøje undersøge, om de i Landgilde giver, hvad de bedst kan afstedkomme, og forholde sig med dem ligesom gode Mænd og Adel forholder sig med deres Bønder, som bor ved Kronens Bønder og har lidt ligesaa stor Skade ved Sandflugten. Desuden skal han alvorligt holde paa, at ingen ophugger Klittag eller andet, som kan forhindre Sandflugt, under tilbørlig Straf efter Loven. J. T. 9, 217 b.

29. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved David Klages besikkes til Bygningsskriver ved St. Annes Bygning¹ og for Københavns Slot, med Løn fra 17. Juni 1633 at regne. Sj. R. 19, 324. (Tr.: KD. III. 147).

— Aab. Brev, hvorved denne Madts Rasmussen, Borgemester i Varberg (som for nogen Tid siden er undveget fra Retten), efter Begæring faar Bevilling til igen at komme til Stede og rette og svare for sig, hvad Tiltale nogen maatte have til ham, dog at han bliver til Stede indtil Sagens Uddrag. Sk. R. 5, 137.

— Miss. til Erik Krabbe. Nels Hansen, Borgemester i Christianopel, har berettet, at Kommissarierne i Skaane i Aaret 1627, da han var Skriver paa Christianopel Slot, har ladet levere 1468 Tdr. Rug og Malt, som skulde ligge i Forraad i Fæstningen, og at han nu kræves for dette Korn, men at det nu ikke holder sit rette Maal, fordi Rotter, Mus og saadant Ukræ, som har været saa mangfoldigt, har gjort stor Skade

¹ Overskriften har: St. Annes Bro.

derpaa og ikke alene har fortæret Kornet, men ogsaa har skaaret Loftet igennem dér, hvor Kornet har ligget, saa at meget af det er faldet ned¹ paa Gulvet og i andre Vraaer; desuden er Kornet, da det har ligget i langsommelig Tid, svundet meget ind, og han har derfor begæret nogen Nedsættelse derpaa. Da han med rigtigt Tingsvidne har bevist alt dette, og da det eragtes, at der aarlig paa hver 100 Tdr. kan være et Svind paa 2 Tdr., bevilger Kongen, at der aarlig for hvert Aar, i hvilket Kornet har ligget, maa afkortes ham 2 Tdr. paa hver 100 Tdr. Sk. T. 6, 129 b.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz. Da Kongen for nogen Tid siden² har anordnet nogen Hjælp til Halmstad Kirkes Bygning og det nu berettes, at en Del deraf endnu er i Restance og ikke er fremkommet, skal han indfordre den resterende Sum ved Retten, saa at Kirken med det allerførste og saa snart som muligt kan blive gjort færdig. Sk. T. 6, 130.

— Miss. til Christen Eriksen til Fligende, Erik von Qualen til Perstrup, Ifver Ulvsaks til Kelstrup og Mogens Mormand til Torstrup. De har for nogen Tid siden faaet 2 kongelige Befalinger til at dømme i Trætten mellem Hendrik Aagesen til Axelgaard paa hans egne og hans Søstersøn Felix Sarnesis³ Vegne og Claus Machabæus til Otterup paa den ene Side og Willich von Westhof, Kannik i Lund, paa den anden Side om Arv og Skifte efter sidstnævntes afdøde Hustru Fru Mette Biørnsdatter. Da det berettes, at de endnu ikke har efterkommet dem, befales det dem alvorligt med det allerførste at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted og uden videre Forsømmelse efterkomme ovennævnte Befalinger, for at de engang for alle kan komme til Ende dermed og Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 6, 131 b.

— Oprejsningsbrev for Kirsten Jenses i Kolding til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod hendes Søn Mickel Jensen for Drab. Sønnen blev, da han endnu var umyndig, for 5 Aar siden i København overfaldet af

---

¹ Sk. T. har: nærværende.   ² Se 15. Juni og 5. Dec. 1620.   ³ Henrik Aagesen Geres Søster Birgitte var g. m. Jakob von Somnitz til Bewersdorf (Pommern).

to Personer. Han flygtede for dem og vilde salvere sig ind i Huset til sin Søster Maren Jensdatter, som boede i København. Søsteren mødte ham i Døren og omfavnede ham for at frelse ham fra hans Vederparter, som forfulgte ham med Enebærstager. Han kom derved uforvarende til at stikke Søsteren i Armen med en Kniv, hvoraf hun døde. Moderen mente, at det skete af Vaade. Han rømte for Sagen, som ikke er blevet paataalt. J. R. 9, 138.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Orning. Kongen har af den af Niels Lange til Rønneholm og Jørgen Kruse til Kiersgaard afgivne Erklæring erfaret, at Reparationen af Aastrupgaards Bygning, baade med Tømmer og alle andre Materialier, vil koste 1100 Rdlr. Kongen tillader, at Bygningen istandsættes i Løbet af 3 Aar, for at den ikke skal falde ham for meget til Besvær, hvis den skal forfærdiges i Løbet af et Aar. J. T. 9, 218. K.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandel. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at paalægge de Kirker i Viborg Stift, som har Formue, en vis Kontribution til Reparation af Brøstfældigheden paa Kirkerne i Als og Mauf, som ligger til Mariager Kloster. Da det berettes, at denne Hjælp endnu ikke er fremkommet, skal de med det allerførste af Kirkerne i Viborg Stift indkræve, hvad der er paalagt dem at yde til nævnte Kirkers Reparation, overlevere det til Kirkernes Værger og paase, at det snarest anvendes til Kirkernes Reparation. J. T. 9, 218. K.

— Lignende Miss. til Hr. Albret Skeel og M. Johan Borkertsen, Biskop i Ribe Stift, om hos Kirkerne i Ribe Stift at indkræve, hvad de har udlovet til Reparation af Staubye Kirke i Mariager Klosters Len. Udt. i J. T. 9, 218 b. K.

— Miss. til Ifver Krabbe Nielsen. Han har berettet, at den Kontribution, som det er paalagt Kirkerne i Aarhus, Ribe, Viborg og Vendelbo Stifter at yde til Reparation af de brøstfældige Kirker, som ligger til Mariager Kloster, efter Kongens derom udgangne Befaling, endnu ikke er fremkommet, og har begæret, at Kongen vil betænke Midler til at faa denne Kontribution frem. Kongen har nu paany ladet udgaa Befaling

¹ 14. Jan. 1634.

til Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, og til Dr. Hans Vandel, Superintendent over Viborg Stift, saavel som til Hr. Albret Skeel til Fussinge, Embedsmand paa Riberhus Slot, og M. Johan Borkertsen, Superintendent over Ribe Stift, om, at de hver i deres Stift skal indkræve, hvad der er paalagt Kirkerne til Reparation af de omhandlede Kirker. Hvad Aarhus Stift angaar, da er det indtil videre forskaanet¹. For Vendelbo Stift har Kongen allerede ladet udgaa Befaling² derom til Befalingsmanden og Superintendenten sammesteds. J. T. 9, 219 b. K.

20. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Thomesen og Niels Krag. Da Fru Sophia Sandberg, Enke efter Enevold Kruse til Tulsted, med det allerførste agter at skifte med sine Børn efter deres afdøde Fader, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 9, 218 b.

—³ Miss. til Jørgen Kruse om paa ovennævnte Skifte at paatage sig Værgemaalet for Fru Sophia Sandbergs Børn og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er ret. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaalet til Fru Sophia Sandberg. J. T. 9, 218 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da det berettes, at en Del af Kronens Bønder i Halds Len modvilligt fordrister sig til at forhugge Kronens Skove dér i Lenet og at de paa Grund af Armod ikke har noget, hvormed de kan optinge, naar Sagen gaar dem imod, skal han tiltale dem derfor og tage Dom over dem, om de ikke for denne deres Modvillighed bør forsendes i Jern til Bremerholm ved Københavns Slot for dér at gaa i Jern i nogen Tid, og siden efter Dommen sende dem til København. Endvidere har han berettet, at en stor Hob Dreng⁴ paa 15 eller 16 Aars Alderen gaar om og betler i hans Len, og har begæret at maatte sende en 30 af dem til Tugthuset i København. Kongen tillader, at en 30 af Drengbørnene⁵ maa sendes

¹ 19. Aug. 1635.   ² 20. Aug. 1635.   ³ Maaneden er glemt i J. T.
⁴ K. har haft: og Piger, hvilket atter er slettet.   ⁵ K. har haft: af dennem, . . . dog det altsammen Drengbørn.

til Tugthuset; dog skal han have Agt paa, at der ikke fremsendes nogen under 15 eller 16 Aar og at hver to af dem har Sengklæder med sig til en Seng. J. T. 9, 219. K.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og M. Johan Borkertsen, M. Peder Lassen, Sognepræst til Verum¹, har klaget over, at han lider Mangel paa Brændsel, og har derfor begæret Kronens Gaard Torp i Naur Sogn i Jylland til Mageskifte for efterskrevne Gods, der ligger til Verum Præstegaard, nemlig: 1 Bol i Sier Sogn, som Morten Lauretsen i Toreager bruger og som skylder 2 Tdr. Byg og $\frac{1}{2}$ Harboepund Smør, 1 Bol, som Jens Viskgaard i Sierkirke bebor og som aarlig skylder 4 Tdr. Havre og $\frac{1}{2}$ Rdlr. Penge, endvidere noget Jord, som Chresten Skrædder i Lundbye i Verum Sogn bruger og som skylder 2 Ørte Byg og 2 Ørte Havre, og dersom Gaarden Torps Skyld og Landgilde er højere, vil han yderligere gøre Vederlag af en Gaard i Verum Sogn, som Jens Jessen bebor og som aarlig skylder 4 Tdr. Havre. De skal med det allerførste indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 9, 219 b.

— Miss. til Mogens Høg og Mogens Sehested. Da Niels Krag til Trudtsholm, Landsdommer i Jylland, paa sine Søstre Jomfru Elline og Jomfru Anne Krag til Glumstrups Vegne har begæret en Gaard i Hvidbiørg² i Mors, som ligger under Halds Len, og 4 Gaarde i nævnte Hvidbiørg By og Sogn i Dueholms Klosters Len i Nørrejylland til Mageskifte for 1 Gaard i Møllerup³ i Halds Len, 1 Gaard i Emb, 2 Gaarde og 3 Bol i Øring, 1 Gaard i Faarup og 1 Gaard i Møllerup, alle i Dueholms Klosters Len i Jylland, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. De skal (da Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmand paa Dueholms Kloster, har berettet, at han af Jomfru Elline Krag har erfaret, at Gaarden i Møllerup bydes til Vederlag til Hald) have i Agt, at Niels Krag paa sine Søstres Vegne for de andre Gaarde, der ligger til Dueholms Kloster, udlægger en belejlig fuld Rødsels Gaard, hvormed der kan ske Kronen fuldt Vederlag i Landgilde og Ejendom. Kongen har befalet Hr. Knud Gyldenstjerne til Tim, Em-

¹ Vejrum, Hjerm H.

² J. T. har ved en Fejlskrift: Hundbiørg.

³ Møllerup.

bedsmand paa Hald Slot, og Mogens Kaas til Frøstrup at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 9, 220.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i i J. T. 9, 221.

— Lignende Miss. til Mogens Kaas til Frøstrup om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i J. T. 9, 221.

30. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved det forbydes at overfalde eller hindre det islandske Kompagnis Tjenere, som har Opsyn med Kompagniets hjemkomne Skibe. Sj. R. 19, 324 b. (Tr.: CCD. IV. 646 f.).

— Miss. til Tygge Brahe. Fru Lisbet Gyldenstjerne, Enke efter Oluf Rosensparre til Skarholt, har begæret at faa til Laans det Bly, som har ligget paa det nedtagne Hus paa Valløe, og Kongen har bevilget hende det. Tygge Brahe skal, naar hun begærer det, lade hende faa dette Bly, dog skal han lade det veje til hende. Hun skal levere ham ligesaa meget Bly tilbage, som hun faar, naar han behøver det. Sj. T. 25, 436 b.

— Miss. til Rentemestrene om, at Kongen har bevilget Christoffer Bülcke, Tyske Kancellis Forvalter, en Forbedring af hans Løn med 20 Rdlr. aarlig fra indeværende Aar 1635 at regne, at udbetale af Rentemestrene. Sj. T. 25, 437 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev, hvorved Wolf von Buchwald til N., holstensk Raad, faar Bevilling til toldfrit at udskibe 3 Skibsladninger Fyrretømmer fra Gulland. Sk. R. 5, 137 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om Hjælp til Hr. Bernt Pedersen, Sognepræst til Arie og Høykiøbing Sogne i Malmøhus Len, hvis Præstegaard for kort Tid siden er brændt. [Overensstemmende med Miss. af 23. April s. A. til Dr. Mads Jensen, Biskop i Skaane, om samme Sag.]. Sk. T. 6, 132.

— Miss. til Mogens Pax og Ventsel Rotkirk. Da Otte Brahe Pedersen til Torbenfeldt har begæret 6 Gaarde¹ og 1 Gadehus i Bendeboe i Skanstrup Sogn og 3 Gaarde og 4 Gade-

¹ Der nævnes kun Beboernes Navne.

huse i Tornved i Jyderup Sogn i Tudse Herred i Sjælland til Mageskifte for 3 Gaarde i Kierby i Rørby Sogn i Arts Herred, 1 Gaard i Snerthing og 1 Gaard i Algstrup i Skippinge Herred, alt i Kalundborg Len i Sjælland, skal de med det allerførste besigte dette Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befaleet Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Befalingsmand paa Kalundborg Slot, at give Møde paa Kongens Vegne ved Besigtelsen, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 25, 437.

30. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hans Lindenov om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sj. T. 25, 437 b.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Da Niels Friis til Krastrup, Embedsmand paa Sejlstrup Slot, har begæret 2 Gaarde i Gatten og 1 Bol i Lille Siørup i Fleisborrig Sogn samt en Mølle, kaldet Oversmack Mølle, og en Aalegaard og Fiskested, som gemenlig bruges af en af Bønderne i Næsborrig By og som Niels Munk sammesteds har i Fæste, alt i Aalborghus Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard i Jelstrup i Harbro¹ Sogn i Aars Herred, 1 Gaard i Vindbles By og Sogn, 1 Gaard i Oudrup By og Sogn og 1 Gaard i Tolstrup i Nesborg Sogn, alt i Slet Herred i Aalborghus Len i Jylland, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 220.

— Miss. til Gunde Lange til Brening om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i J. T. 9, 221 b.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Ifver Vind til Nørholmb, Øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har begæret 2 til Ribe Kapitel liggende Gaarde i Hoddeby i Øster Herred, som Henrik Lange til Aaldagger nu har i Forsvar, til Mageskifte for andet, ligesaa godt og Kapitlet nærmere belejligt Gods, end det han begærer, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 9, 222 b.

— Miss. til Godske Rathlou [til Krogsgaard]. Denne Brevviser Peder Jensen i Nørrup² har berettet, at hans Broder

¹ Havbro. ² Novrup, Jerne S., Skads H.; det kaldes i det følgende Miss.: Nørrup.

for nogen Tid siden er blevet dræbt af en af Adressatens Tjenere, Hans Jensen¹ i Tude. Da Brevviseren fornam, at hans Broder ikke kunde leve, sendte han Bud til Adressatens Foged paa Krogsgaard Erik Marquortsen om, at Manddraberen maatte sætte Borgen for, at han vilde blive til Stede, til Loven var fuldendt, eller at Brevviseren maatte lade ham tage og sætte paa en Ret. Dette blev ikke tilladt ham, og Manddraberen rømte. Da Adressatens Fuldmægtig og Foged har været Aarsag til, at Manddraberen slap bort, skal Adressaten enten skaffe Manddraberen til Stede eller Fogden, der ikke vilde tilstede, at Manddraberen blev anholdt. J. T. 9, 222.

30. Aug. [(Kbhvn.)]². Miss. til Hr. Albret Skeel, hvorved ovenstaaende Miss. kommunikeres ham, med Tilføjelse af, at dersom Godske Rathlou ikke efterkommer samme Befaling, skal Adressaten gøre sig den største Flid for at bemægtige sig enten Manddraberen eller Fogden og siden rejse Paatale i Sagen. J. T. 9, 222.

31. Aug. (—). Miss. til Medici i København. De skal kalde afdøde Hans Steens Søn og den Person, som Hans Steens Hustru nu har, for sig og nøje undersøge, hvem af dem der er dygtigst til at forestaa et velbestilt Apotek, og om Hans Steens Søn har forfremmet sig saaledes i Apotekerkunsten, at han kan passere for en god, fornem Apoteker. Siden skal de underrette Kongen herom. Sj. T. 25, 438.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Laurets Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, maa indlade sig i Ægteskab med Fru Sophia Staverskov, Enke efter Otte Kruse, uanset at han og hendes afdøde Husbonde var beslægtet med hinanden i 2. og 3. Led. J. R. 9, 137 b.

— Miss. til Christen Holck. Da Jens Nielsen, som er bosat i hans Len [Silkeborg], har indsendt en Supplikation og frygter for at skulle blive overilet derfor, skal Christen Holck paase, at Jens Nielsen hverken med Fængsel eller i andre Maader angribes voldeligt. Hvis nogen vil tiltale ham, skal han gøre det ved Lov og Ret. Kongen har bevilget, at han frit og uhin-

¹ Han kaldes i næste Miss.: Jessen.
i J. T.

² Dateringsstedet er glemt

dret maa tage Stævning fra en Underdommer til den anden og tilsidst til Kongen og Danmarks Riges Raad, om han begærer det. J. T. 9, 222 b.

31. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Da det berettes, at en Kvindespersion i hans Len [Dronningborg], ved Navn Anne Kielsdatter, har ført et uskikkeligt Levned og har avlet nogle Børn, skal han, naar Niels Krag til Trudsholmb og Erik Juel til Hunsbeck, Landsdommere i Jylland, anmoder derom, sende nævnte Kvindespersion til dem og siden rette sig efter, hvad Efterretning han faar af dem. Saafremt hun kendes skyldig, skal han lade hende vedbørligt straffe. J. T. 9, 223.

— Miss. til Landsdommerne i Jylland. Da det berettes, at en Kvindespersion i Dronningborg Len, ved Navn Anne Kielsdatter, skal have ført et uskikkeligt Levned, skal de (naar hun af Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot (som Kongen har befalet ham ved hosfølgende Missive) bliver sendt til dem), ved gode Fostermodre og Dannekvinder lade hende bese, om hun har faaet Barn eller ikke, og saafremt det befindes, at hun har faaet Børn, eftersom det formenes, at hun har faaet nogle Børn, skal Adressaterne selv eksaminere hende saa nøje som muligt om, hvor samme Børn er blevet af. Siden skal de straks lade hende anholde og sende hende velforvaret til Otte Marsvin med den Bekendelse, som hun gør dem. J. T. 9, 223.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Der er for nogen Tid siden oprettet et Klædemagerhaandværk¹ i Aarhus i Jylland, og da Kongen erfarer, med hvor stor Fordel saadanne Haandværk stiftes og underholdes i alle velbestilte Regimente², og gerne saa, at dette Klædemageri kunde komme paa Fode, og da det berettes, at de, som driver samme Værk, ikke har det Forlæg³, som behøves dertil, skal Jørgen Urne begive sig til Aarhus og Randers og paa Kongens Vegne forhandle med de rigeste Borgere sammesteds om at participere i denne Handel (Kongen vil ogsaa benaade samme Kompagni med saadanne Privilegier, som kan være tjenlige til Fremme af Værket) eller, hvis de har Be-

¹ K. har paa Bagsiden: Klædemøllen i Aarhus anl. Samfund.

² Velordnede Forlag == Bekostning, Kapital.

tænkølighed ved at participere deri, forhandle med dem om at forstrække samme Værk med en Sum Penge for en vis aarlig Rente, som de selv med Billighed kan begære; Kongen vil derimod give dem Sikkerhed i Væerne og i nævnte Klædemageres Formue, baade den de nu har og den de maatte faa, for at de skal faa deres Betaling fremfor alle andre Kreditorer. De kan selv paa Klædemagerens Bekostning sende en Tjener med ud, naar der købes Uld eller Farve, og ydermere til større Sikkerhed følge det hjem. Han skal anvende sin største Flid herpaa og kan paa hvert Sted tage Lensmanden med sig, hvis han er til Stede; ellers skal han forrette det alene. J. T. 9, 223 b. K.¹.

1. Sept. (Kbhvn.). Pas for Johan Low, Kongen af Polens Resident, til at rejse ind i Kongens Lande, hvor han skal udføre nogle Hverv for Kongen af Polen. Sj. R. 19, 325.

— Miss. til Sten Beck. Det berettes, at Riesebiere, Fieringtofte og Svalløe¹ Kirkers Jus ligger til Herrisvad Kloster, og at deres Indkomst i Herrisvad Klosters Jordebog i Penge er anslaaet til 139¹/₂ Speciedr. Da Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand i Herrisvad Kloster, skal holde disse Kirker vedlige, har Kongen bevilget, at disse 139¹/₂ Speciedr. maa kortes i de 1000 Speciedr., som Jørgen Vind skal give Kongen af Herrisvad Kloster, dog at de nævnte Kirker bliver forsvarligt vedligeholdte. Sj. T. 25, 438 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Carl von Cracou, statisk Resident hos Kongen, har andraget om Tilladelse til, at en hollandsk Konvoj maa passere gennem Øresund for at hente Generalstaternes Ambassadører fra Preussen og til at passere tilbage gennem Sundet med Ambassadørerne og deres Følge. Naar Carl von Cracou henvender sig til Adressaten med dette Brev, skal han lade den hollandske Konvoj passere gennem Øresund for at hente de nævnte Ambassadører. Sj. T. 25, 438 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Hans Trægaard, Borger i København, har berettet, at hans Hustrus Søster Utke Johansdatter og hendes Husbonde Otte Hansen, Organist i Malmø, er kommet i nogen Uenighed om deres Ægteskabs

¹ Tr. i Udt. i Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II. 70 f. ved en Fejlskrift: Snalløe.

² Sj. T. har

Tilstand, hvorfor hun har ført Vidnesbyrd om hans Ugudelighed og Levned imod hende, da Sagen skulde føres for Kapitlet i Lund. Disse Vidnesbyrd har Byfogden i Malmø ikke villet tilstøde til Forhør, fordi hendes Husbonde uden hendes Vidende i hendes Fraværelse aldeles ustævnet har ført nogle Skudsmaal for sig. Andrageren mener dog ikke, at disse kan befri ham, og begærer, at hendes sandfærdige Vidnesbyrd maa komme til Forhør uden noget Ophold, og at alle hendes Breve og Dokumenter, som hun har i den Sag, maa blive læst for Retten og paaskrevet. For at Sagen desto bedre kan komme for Lyset, skal Adressaten tilholde Byfogden i Malmø uden Forhaling at lade hendes Vidnesbyrd komme til Forhør og at lade hendes Breve og Dokumenter i denne Sag læse og paaskrive. Sk. T. 6, 133¹.

1. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Sehested og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Mogens Kaas til Krabbesholm, Befalingsmand over Dueholms Kloster, har berettet, at alle de Bønder, som ligger i Resen Birk ved hans Gaard Krabbesholm, søger Resen Kirke paa nær hans 2 ensomme Gaarde, som kaldes Intrup og som ligger i nævnte Birk, og har begæret, at disse 2 Gaarde ligeledes herefter maa søge Resen Kirke og aarlig give Tiende og Rettighed dertil ligesom deres andre Medbrødre, Resen Kirkemænd, gør, idet han henviser til, at Resen Kirke højlig har saadan Hjælp fornøden og ellers kun har saare ringe Indkomst. Adressaterne skal nøje undersøge, om disse 2 Gaarde kan skilles fra det Sogn², de nu er i, uden stor Skade for Kirken, og om den Kirke, som de nu søger, og Præsten ellers kan blive ved Magt med deres Indkomst, og indsende Erklæring derom til Kancelliet J. T. 9, 224 b.

2. Sept. (—). Skøde til Mickel Bundsted, Remsnider i Hillerød, paa et Stykke Jord, liggende bag Hans Pedersens Vang næst ved Sortedamb og op til den store Mose, som ligger derhos, 54¹/₂ Rode 1 Alen og i Bredden fra den gamle Grøft, som ligger udenfor Stenholds Vangegærder, og op ad Bakken ved Skoven 33¹/₂ Rode 3 Alen, dog skal han være forpligtet

¹ Udenfor er skrevet: Ofve Bjelke[s Skrift].

² Lyby S., Nørre H. Salling.

til at omsætte det med Gærder eller indelukke det med Grøfter. Sj. R. 19, 325. (Se Kr. Sk.).

2. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Claus Daa, Hr. Palle Rosenkrantz, Erik Ottesen og Sifvert Urne om Undersøgelse af ostindisk Kompagnis Forhold. Sj. T. 25, 439. (Tr.: KD. V. 170).

— Miss. til Ifver Krabbe. Da det af den af ham og Hr. Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, indsendte Erklæring fremgaar, at det Marked, som aarlig holdes Petri Pauli Dag [29. Juni] i Laholm Købstad, ikke kan flyttes uden Skade for den omliggende Egn, men at den almindelige Tid, paa hvilken dette Marked plejer at holdes, falder Almuen bekvemmest, skal Adressaten holde paa, at dette Marked holdes paa sædvanlig Tid og Sted som hidtil, og skal underrette Borgerne i Laholm derom. Sk. T. 6, 133 b.

— Miss. til Gregers Krabbe og Sten Bilde. Da Christoffer Basse til Sieleberg har begæret 4 Gaarde i Kiertinge i Kiølstруп Sogn i Bjærgø Herred i Odensegaards Len i Fyen til Mage-skifte for 2 Gaarde i Nesbyhofvidts Broebye i Brobye Sogn i Odensegaards Len og Tredjeparten i en Gaard i Turupe By og Sogn i Hagenskov Len, alt i Fyen, skal de besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. F. T. 4, 337.

— Miss. til Hening Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 338.

— Miss. til Frederik Reedtz, Hr. Palle Rosenkrantz, Hening Valkendorf og Friderick Markdanner. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at være til Stede, naar Otte Pogwisch til Kierstrup gør sin afdøde Broders¹ Børn Regnskab for deres mødrene Arv og Værgemaal, og at bilægge muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom.

¹ Hans Pogwisch († 1630).

Da det berettes, at denne Befaling af flere Grunde ikke er efterkommet, befales det dem alvorligt snarest uden videre Udsættelse og Forhaling at efterkomme den efter dens Indhold og Lydelse. F. T. 4, 338.

2. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing Slot, og Christopher Stensen til Grimstedgaard. Da Kongen har bevilget, at Hertvig Passow til Zehne maa forvalte sin Stifsøn Friderich Barnewitz's Gods, dog at nævnte hans Stifsøn, indtil han bliver myndig, skal have som Forsikring sin Moders Part af Ruberggaard og Gods, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at fastsætte, hvad Hertvig Passow skal give nævnte sin Søn af Halvparten af ovennævnte Ruberggaards Hovedgaards Avl, Opfødning og ald Indkomst, som tilkommer ham, samt af den halve visse Landgilde af det tilliggende Gods. For Halvparten af den uvisse Indkomst, Stedsmaal, Sagefald, Oldengæld og andet uvist samt for nævnte Afgift af Penge, Løsøre og andet, som tilkommer Friderich Barnewitz, skal Hertvig Passow aarlig gøre dem Regnskab. Disse Regnskaber og andet, som tilhører Friderich Barnewitz, saasom Skiftebreve, Lodder, Inventarium, Genparter og andre Dokumenter, skal de tage i Forvaring, til han bliver myndig, og paase, at der ikke sker ham for kort. Sm. T. 6, 407.

— Kgl. Konfirmation paa det om Skiftet mellem Fru Ølegaard Pentz til Rubierregaard, Jokim Barnewitz's Enke, og hendes Søn Frederik Barnewitz i Nærværelse af Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing Slot, den . . Aug. 1635 udstedte Skiftebrev, hvorefter Hartvich Passow til Zehne paa sin Hustru Fru Ølegaard Pentz til Ruebjerggaards Vegne og Palle Rosenkrantz til Krenkerup, der er Værge for Frederik Barnewitz til Ruebjerggaard, medens Skiftet staar paa, paa dennes Vegne har holdt Skifte mellem dem efter deres Husbonde og Fader Jokim Barnewitz til Ruebjerggaard. Paa Skiftet blev først fremlagt en Jordebog paa det nu til Ruebjerggaard liggende Jordegods (som siden Jokim Barnewitz's Død er meget forbedret, som det erfares ved en Sammenligning med den gamle Jordebog), igennemdraget, beseglet og underskrevet af Hartvig Passow og siden til Vitterlighed beseglet og underskrevet af Palle Rosenkrantz. Da det ikke syntes nogen af Parterne gavnligt at dele Hovedgaarden Ruebjerggaard og dens

tilliggende Gods, er det blevet bestemt, at samme Hovedgaard og Gods skal forblive uskiftet, indtil Frederik Barnewitz bliver myndig. Imidlertid skal nævnte Gaard og Gods og al Indkomst og Afgift deraf, vist og uvist, være dem begge og deres Arvinger til Bedste efter aarligt Regnskab paa Indtægt og Udgift. Halvparten af Beholdningen ud over billig Fortæring og Udgift til Gaarden og Gaardsfolkenes Behov skal sættes paa Rente til 6 Procent til Bedste for Frederik Barnewitz. Det skal paases, at Gaarden og Godset med tilliggende Ejendom, Skove og anden Herlighed, holdes vedlige, og at Skovene ikke forhugges til Upligt i nogen Maade. Naar Frederik Barnewitz bliver myndig, vil de selv paa begge Sider enes om, at samme Gaard og Gods ikke skal skiftes, men blive hos én, saaledes at der gives den anden Part billigt og nøjagtigt Vederlag i Penge eller Gods.

Dernæst blev der fremlagt et Inventarium paa Guld, Sølv, Klenodier, Penge, Gældsbreve og Skøder etc., som fandtes efter Jokim Barnewitz's Død, som efter [Befaling af]¹ den afdøde Dronning er optegnet, gennemdraget, besejlet og underskrevet af Dronningens Kansler og Rentemester Dr. Christoffer von der Lippe og Hans Oberberger.

Endvidere fremlagdes et Generalinventarium, hvori fornævnte Inventarium findes meget og i adskillige Maader forbedret, hvilket ovennævnte Skiftekommissarier har gennemdraget, besejlet og underskrevet, hvorefter de har skiftet som følger:

Guld, Klenodier, Perler, Sølv, Tin, Messing, Kobber, Jern, Tapeter, Silkespærlagen og -dækker, linned og uldent Boskab, Sengklæder, Bænkedyner, Hynder, Kister, Skrin og Vogne er delt saa ligeligt, som man kunde, i 2 Parter, hvorefter der er kastet Lod om dem, efter de gennemdragne og af Kommissarierne besejlede og underskrevne Lodder.

Rustkammeret med Tilbehør efter Registrering er bevilget Frederik Barnewitz alene. Men hvad der deraf behøves til Rostjenesten af Gaard og Gods, skal bruges dertil. Hans afdøde Faders Bøger er ogsaa for Størsteparten bevilget ham efter Registrering. Vognene beholder Fru Ølegaard Pentz. Sin afdøde Faders Klæder har han ogsaa beholdt. Ligeledes har Fru Øle-

¹ Disse eller lignende Ord er formentlig glemt.

gaard godvillig afstaaet sin Morgengave, en Guldkæde paa 5 Pd. og 12 Lod Kroneguld, som er gaaet med i Skiftet.

Det andet Boskab af Borde, Skabe, Bænke, Stole, Sengesteder, Kontrafejer, Messinglysekroner, Kakkelovne, Bryggersredskab og andet saadant, som findes i forskrevne Generalinventarium, er forblevet uskiftet og skal blive ved Gaarden, som forskrevet staar, til Frederik Barnewitz bliver myndig.

Heste, Hopper, Foler, Føl, Køer, Øksne, Ungkvæg, Faar, Svin og alt andet Kvæg, som ogsaa er indført i Generalinventariet, skal, da Gaard og Gods forbliver uskiftet, ogsaa forblive uskiftet mellem Moder og Søn og deres Arvinger, indtil Frederik Barnewitz bliver myndig; det skal blive ved Gaarden sammen med sin Opfødning, og al Nytten deraf skal være til Bedste for dem begge. Halvparten af det, som sælges eller erhverves, skal være til Bedste for Frederik Barnewitz og sættes paa Rente efter rigtigt Regnskab, som ovenfor sagt.

Ligeledes skal de udestaaende Penge, eftersom de ogsaa er indført i Inventariet, henstaa uskiftet mellem dem, indtil Frederik Barnewitz kommer til sine myndige Aar. Den Rente, der kan tilvejebringes af dem, skal være til Bedste for dem begge, og Halvparten deraf skal straks sættes paa Rente til Fordel for Frederik Barnewitz; dog skal de paagaende Omkostninger billigt tilregnes ham. Ligeledes skal de Omkostninger, der falder paa hans egen Person og Lære, ogsaa kortes efter rigtigt Regnskab.

Alle forskrevne Skiftebreve, Lodder, Registreringer paa Inventarium og andet, som forefindes, er skrevet i 2 Eksemplarer, enslydende, gennemdraget, beseglet og underskrevet, saa at enhver paa begge Sider har en rigtig Genpart deraf.

Og endskønt Jordebogen, Avlen til Gaarden og Gaardens Bygninger er forbedret med endnu en ny Ladegaard og i andre Maader samt Boet i mange Maader er meget forøget (saa forskrevne Søn billigt og tilbørligt bør takke sin Moder og endnu fremdeles bør vide hende Tak derfor), saa, for at ingen skal støde sig paa (hvad der dog ingen Aarsag er til), at bemeldte Fru Ølegaard Pentz ikke har skiftet med sin Søn, førend hun forandrede sig, eftersom det dengang ved adskillig Ulejlighed og Vinterens Tilfald blev opholdt og forhindret (hun havde dog tilforn selv med egen Haand inventeret Boet, og de Omkostninger, der medgik til hendes Bryllups Udflyning og Fornødenhed, har

hun taget af sin egen Arvepart alene, uden Skade for hendes Søn, (A)¹ er dette Skifte dog gjort under Forbehold af Kongens Konfirmation, som skal erhverves inden et Aar fra denne Dag; ellers skal det være ugjort og ikke være Palle Rosenkrantz til Skade i nogen Maade. (B) Palle Rosenkrantz har taget til sig ovennævnte Skiftebreve, Lodder og Fortægnelser paa Inventariet med deres Genparter, som efter en underskrevet rigtig Registrering skal forvares som hans eget i et beseglet Skrin (hvortil Hartvig Passow har Nøglen), indtil man har erhvervet Kongens Konfirmation paa Skiftet og hans Brev for, til hvem samme Breve sammen med Værgemaal skal leveres, og af hvem Palle Rosenkrantz skal have Kvittering. (C) For Rigtigheds Skyld syntes det begge Parter gavnligt, om Kongen vilde give Befaling til gode Mænd om at enes om at fastsætte, hvad Hartvig Passow aarlig skal give nævnte sin Søn Frederik Barnewitz af Halvparten af ovennævnte Ruebjerggaards Hovedgaards Avl, Opføding og al Indkomst saavel som af Halvdelen af den visse Landgilde. (D) Men for Halvparten af det uvisse, af Stedsmaal, Oldengæld og andet uvist saavel som for ovennævnte visse Afgift vil han aarlig gøre Regnskab i Nærværelse af 2 gode Mænd, som bestemmes af Kongen, indtil Frederik Barnewitz bliver myndig. Med dennes Part af Rostjenesten og med Vedligeholdelsen af Gaardens Bygninger kunde det med det samme ogsaa lempes saa lideligt som muligt.

Dersom der skulde findes mere Jordegods, Løsøre eller andet, som maatte være glemt eller ikke har været paa Skiftet, skal det forblive hos bemeldte Moder og Søn og deres Arvinger. Naar han kommer til sine myndige Aar, skal han være forpligtet til at give nøjagtigt Afkald for forskrevne Brev og Skifte. Til Bekræftelse er Skiftebrevet underskrevet og beseglet [af Hartvig Passow og Palle Rosenkrantz] paa Ruebjerggaard den . .² August 1635.

Kongen stadfæster Skiftet, saaledes som det er gjort, og bevilger, at Frederik Barnewitz's Stiffader Hartvig Passow selv

¹ Bogstaverne i Parentes findes kun i K. De henviser til Paatøgninger paa Bagsiden af Skiftebrevet med Forslag til Resolution om de enkelte Punkter. Disse Forslag er alle optaget i den sidste Del af den kgl. Konfirmation. ² Datoen mangler.

maa give Hr. Palle Rosenkrantz Kvittering for Værgemaalet, som denne har forestaaet paa Skiftet, og siden selv overtage Værgemaalet, dog uden at oppebære Værgemaalspenge. Ruebjerggaard med tilliggende Gods skal være Sikkerhed for samme Værgemaal, indtil Frederik Barnewitz bliver myndig. Kongen befaler Hr. Palle Rosenkrantz og Christoffer Stensen til Grimstedgaard at fastsætte, hvad Hartvig Passow skal give sin Søn Frederik Barnewitz af Halvparten af Ruebjerggaards Hovedgaards Avl, Opfødning og al indkommende Nytte saavel som af Halvdelen af den visse Landgilde af det tilliggende Gods. For Halvparten af den uvisse Indkomst af Stedsmaal, Sagefald, Oldengæld og anden uvis Indkomst og for den visse Afgift skal han aarlig gøre Regnskab i Nærværelse af ovennævnte to gode Mænd, som skal være forpligtet til at paase, at det sker Frederik Barnewitz til Bedste. Endvidere skal Hr. Palle Rosenkrantz beholde hos sig de Skiftebreve, Lodder og Fortegnelser paa Inventariet med deres Genparter, som tilkommer Frederik Barnewitz, og forvare dem hos sig, til Frederik Barnewitz kommer til sine myndige Aar. Sm. R. 5, 169 b. K.

2. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte¹ mellem Fru Sophia Staverskov til Synderskouf, Otte Kruses Enke, og Kronen paa Ribe Kapitels Vegne. J. R. 9, 155. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurids Lindenov [Aarhusgaard] og Bispen i Aarhus Stift [Dr. Morten Madsen]. Da det berettes, at der i Landsbykirkerne i Aarhus Stift ofte er Trætte om Stolestaderne, har Kongen anset det for godt, at naar der opstaar saadan Tvist, skal de, som giver mest til Kirken, have de øverste Stole i Kirken (især naar de, som nu staar der og har staaet der uden Strid, er døde), hver eftersom han giver mest til, og hans Hustru ligeledes paa Kvindesiden. Der skal agtes paa, at blandt dem, som staar i én Stol, skal den ældst gifte Mand eller Kvinde have Gangstade eller øverste Stade i samme Stol, den, som er næst gift, det næstbedste Stade, og saa fremdeles. Han skal, naar der opstaar Trætte i Kronens Kirker, ordne det herefter sammen med Bispen eller Provsten. J. T. 9, 324 b. K.

¹ Om Indførslen i J. R. se under 21. Aug. ovfr. Nedenunder er skrevet: Copia af Fru Sophiæ Staverskops Genbrev findes ikke udi Kancelliet.

2. Sept. (Kbhvn.). Lignende Miss. til de andre Lensmænd i Aarhus Stift, nemlig: Hr. Christian Thomesen (Kalø), Tønne Friis (Stjernholm), Laurits Ebbesen (Skanderborg), Christian Holck (Silkeborg), Otte Marsvin (Dronningborg) og Ifver Krabbe (Mariager Kloster). Udt. i J. T. 9, 225. K.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen. Christian Rantzau til Breidenberg, Kammerjunker, har begæret Jus patronatus til Giesing Kirke samt Birk og Birkerettighederne paa Giesing Sogn, hvori der er 20 Bønder, og desuden til Birket 3 Gaarde kaldet Monstrup¹, og 2 Rugaarde² i Annekset³, til Mageskifte for hans Birk, der ligger til Sødringholm, og Jus patronatus til Sødring Sogn, og da der ingen Præstegaard findes i dette Sogn, tilbyder han at give tilbørligt Vederlag herfor. Dersom Giesing Tiende befindes at være bedre end Sødring Tiende, vil han ligeledes give Dr. Morten Matsen, Superintendent over Aarhus Stift, (til hvis Bestilling samme Tiende er perpetueret) tilbørligt Vederlag herfor. Adressaten skal undersøge Sagen og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Mageslæg kan ske uden Skade for Kronen og Bispen. J. T. 9, 225.

— Miss. til det jydsk Raad og Hr. Knud Gyldenstjerne. Borgemestre, Raad og Borgerne i Viborg har berettet, at de lider stor Skade og Afbræk ved, at fremmede Købmænd og Kræmmere fra andre Købstæder, ja endog udlændiske, understaar sig paa de 2 Markeder, som aarlig holdes i Viborg, nemlig Snapsting og Mauritii, at staa med aabne Kramboder og forhandle deres Varer, undertiden en 14 Dage og sommetider længere, efter deres egen Vilje, til stor Skade for Borgerne, uanset at det i gammel Tid ikke har været tilladt nogen fremmed eller udenlandsk at staa over 3 Dage paa hvert Marked med deres Varer. De har derfor begæret Kongens Forordning om, hvor længe og hvor mange bestemte Dage saadanne Fremmede maa staa paa nævnte Markeder i Viborg og handle, som deres hosføjede Supplikation videre indeholder. Adressaterne skal raadslaa med de fornemste og næst omkring boende af Adelen og andre, der er interesseret i samme Marked, om, hvorledes der

---

¹ Mogenstrup, Nørager S.   ² Rygaarde, Nørager S.   ³ Nørager S., Sønderhald H.

bedst kan forholdes dermed, om der kan foreskrives de fremmede en bestemt Tidsfrist for, hvor længe de maa forhandle deres Varer fra aaben Krambod, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 9, 225 b. K.

2. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Mag. Jehan Borkertsen. Mette Dinydsdatter, Enke efter Hr. Lauge Pedersen Trellund, fordum Sognepræst i Lønborg og Egvad Sogne, har berettet, at M. Jens Skytte, Sognepræst til nævnte Sogne, i den Tid, i hvilken han har betjent Kaldet, har nægtet at give hende nogen Afgift til hendes Underholdning, som hans Formand Hr. Peder Ifversen har gjort, som det kan bevises af hans hosfølgende Kontrakt. Hun har derfor begæret, at M. Jens Skytte skal tilholdes at lade hende faa den sædvanlige Afgift efter hans Formands Kontrakt, beregnet fra den Tid, da han kom til Kaldet, og herefter paa hendes Livstid. Adressaterne skal tilholde M. Jens Skytte at rette sig efter den mellem hans Formand og nævnte Enke afsluttede Kontrakt og lade hende nyde den sædvanlige Afgift, beregnet fra han kom til Kaldet og til nu saavel som herefter paa hendes Livstid. J. T. 9, 226. K.

3. Sept. (—). Mageskifte mellem Hr. Jørgen Urne til Alslof, Befalingsmand over Vestervig Kloster, og Kronen. Sj. R. 19, 326. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Christian Normand til Ølstedgaard og Kronen. F. R. 4, 61¹. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Gotfridt Mickelsen, Skriver paa Bremerholm, tillige skal forvalte Bestillingen som Tømmer-skriver sammesteds, fra 16. Oktober 1634 at regne. Der bevilges ham aarlig 60 Kurantdlr. til Kost og Løn til en Under-skriver, at betale af Rentemestrene, men ellers skal han ikke have mere for at forvalte Tømmer-skriverens Bestilling end han hidtil har haft for Skrivers Bestilling, da dette Embede først er opkommet for faa Aar siden. Sj. R. 19, 329.

— Miss. til Hr. Jost Høg om straks at optage Kaptejn Dringenbergs Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 439 b.

---

¹ Udenfor er midt i Brevet, hvor Skriften skifter, skrevet: Erik Lykkes Skrift 3. Sept. 1635, og udfør Genbrevet: Erik Lykke.

3. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Fru Birgitte Lindenov, Enke efter Otte Skeel til Hammelmose, har berettet, at Borgerne i Sæby i Fejdetiden har forstrakt Kongen med 200 Lod Sølv, hvorpaa hendes afdøde Husbonde har udgivet sit Brev, og at Sæby Borgere nu begærer at faa denne Sum kvitteret i deres Skatter. Adressaterne skal kvittere dem disse 200 Lod Sølv i de Skatter, som de skal erlægge. Sj. T. 25, 439 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Niels Trolle. Da Alhedt Madts Rafns, som for sin gruelige Gerning billigt er dømt til Døden, har bekendt, at hun af sin Mand er bragt til at fuldringe saadan Gerning, har Kongen bevilget, at hun maa komme i Kirkegaarden baade med Hoved og Krop (om hun af Hjertet angrer og fortryder sine Synder og af Hjertens Grund forlader sig paa Christi Fortjeneste). Sj. T. 25, 439 b¹.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om straks at skaffe 100 Tdr. Aske til Børnehuset. Udt. i Sj. T. 25, 439 b. (Tr.: KD. V. 170).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om en Sag mellem Antonio Bødicker, Vagtmester i København, og Murermester Jørgen Timian sammesteds. Sj. T. 25, 440. (Tr.: KD. V. 171).

— Oprejsningsbrev for Peder Bundesen og Niels Eylersen til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om deres Frænke Karen Olufsdatter, som for nogen Tid siden har forset sig i Lejermaal med en Ungkarl, og som for samme Forseelse blev fængslet paa Herrisvad² Kloster af Oluf Mogensen, som da var Ridefoged paa Herrisvad Kloster og nu er Byfoged i Malmø. I nævnte Fængsel blev hun i stræng Vintertid saare ynkelig medfaren, fødte sin Foster dér og døde omsider af stort Tyranni ynkelig med sit Foster. Alt dette vil de bevise med rigtige Vidner, men Sagen har af adskillige Aarsager ikke været paatalt. Sk. R. 5, 138³.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Ifver Vind til Nørholm, øverste Sekretær, har begæret 1 Gaard i Torup⁴ By og

¹ Tr.: Skand. Litterat. Selsk. Skrifter 1816—17, S. 388.   ² Sk. R. har: Hervad Kloster.   ³ Udenfor er skrevet: Ofve Bielkes Skrift.

⁴ Taarup, Vindinge H.

Sogn i Vindinge Herred i Nyborg Len i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Sødinge¹ By i Gudme Herred i samme Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 338 b.

3. Sept. (Kbhvn.). Proklama for Holger Bilde til Biørnsholm for de Domme, som han har afsagt i den Tid, da han var Landsdommer i Lolland og Falster. Kongen paa-byder alle, som har at klage over hans afsagte Domme, at indstævne samme Domme for Kongen og Danmarks Riges Raad inden Aar og Dag fra dette Brevs Datum og da at gaa derom, hvad der er Ret. Saafremt nogen forsømmer at tage Stævning², maa der derefter ingen Stævning meddeles ham. Sm. R. 5, 173. K.

— Miss. til Lauridts Grubbe og Borkard Rud. Kongen har bevilget, at Holger Bilde til Biørnsholmb paa Grund af sin Svaghed og Skrøbelighed maa entlediges fra Landsdommeriet i Lolland og Falster. og har overdraget dette til Erick Pors til Ølingsøe. Da Holger Bilde erklærer, at han har tilsaat Gaarden [Hovgaard], som ligger til Landsdommeriet, skal Adressaterne akkordere ham og Erick Pors imellem, hvor meget denne skal give Holger Bilde for dette Aars Avl af nævnte Hovgaard. Sm. T. 6, 408.

— Miss. til Erick Pors. Holger Bilde til Biørnsholmb, forrige Landsdommer i Lolland og Falster, har berettet, at han har anvendt stor Bekostning baade paa at udminde Bønderne af Haugaard og paa samme Gaards Bygning, og har begæret at faa denne Bekostning erstattet. Erick Pors skal give ham Vederlag for ovennævnte Bekostning og skal selv have Ret til at fordr det samme af sine Efterfølgere. Sm. T. 6, 409.

— Miss. til Bispen i Ribe [Mag. Johan Borkardsen]. Hr. Jens Christensen, Sognepræst til Hadterup, har berettet, at hans Kald er saa helt ringe, at han af dets Indkomst ikke kan underholde sin Hustru og sine Børn, og har andraget om at faa tillagt noget for sit Kalds Ringheds Skyld. Adressaten skal nøje

¹ Fejlskrift for: Svindinge, Gudme H., se Kr. Sk.   ² Slutningen er forskrevet i Sm. R.

undersøge, om Præstekaldet Hadterup er saa helt ringe, at det ikke kan underholde sin Præst, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 226 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

3. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Urne. Hvad denne Supplikant Hans Hansen har at klage over Jørgen Marsvin til Aufnsberg, kan han se af vedføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen og hjælpe Hans Hansen til Rette, saavidt det er billigt. J. T. 9, 226 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Det berettes, at Skriveren paa Silkeborg Peder Christensen har saaet en Avl Havre hos Bønderne i Silkeborg Len, hvilket er imod Recessen og Forleningsbrevet. Adressaten skal nøje undersøge, hvor meget han har saaet hos Bønderne, tage Tingsvidne derpaa og indsende det til Kancelliet. J. T. 9, 227.

— Miss. til Niels Friis. Denne Maren Jensdatter af Sæby har berettet, at hun er storligen forurettet af en Mand, ved Navn Niels Matsen, i Mudsted, som han nærmere kan se af hendes hosføjede Supplikation. Han skal undersøge Sagen og, dersom der er sket hende nogen Uret, igen hjælpe hende til Rette, saa vidt det er Retten gemæs. J. T. 9, 227.

4. Sept. (—). Miss. til Sifvert Urne om at lægge 1 Gaard i Kalslund i Roskilde Len i Sjælland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Jørgen Urne, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, ind under Roskilde Len, indskrive den i Lenet og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 25, 440.

— Miss. til Claus Brockenhuus om at lægge 1 Gaard i Skambye og 1 Gaard i Torup i Skam Herred i Fyen, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Normand til Ølsted for 1 Gaard i Ølsted i Salling Herred i Fyen, der laa til Landsdommeriet i Fyen, ind under Landsdommeriet, indskrive dem i Jordebogen og aarlig oppebære Landgilden af dem. F. T. 4, 339.

5. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Maren Hr. Nilaus's Enke, Borgerske i København, faar Tilladelse til at skænke Vin og indbyde flere Personer, end fastsat i Forordningen, til sin Datters Bryllup. Sj. R. 19, 329 b. (Tr.: KD. III. 147 f.).

5. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Mickel Løtzsk, Bassist, fra dette Brevs Datum at regne, skal have 50 Kurantdlr. i aarlig Løn ud over den i hans Bestallingsbrev fastsatte Løn, at udbetale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 330.

— Aab. Brev, hvorved Ingvor Jensen, der i langsommelig Tid har været Herredsfoged i Ringsted Herred i Sjælland, for sin Alderdoms og store Svagheds Skyld fritages for denne Bestilling. Han maa bruge den Gaard, som han nu bebor, paa Livstid fri for Ægt og Arbejde, dog at han deraf giver den sædvanlige Skyld og Landgilde, Skat og al anden Rettighed. Sj. R. 19, 330 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Anders Jørgensen, Holmens Skolemester, maa besøge Holmens Sognefolk med Musik paa Højtidsaftener. Sj. R. 19, 329 b. (Tr.: KD. III. 147. Dsk. KL. III. 250).

— Miss. til Dr. Hans Reisner om Skolemesteren ved Holmens Kirke. Sj. T. 25, 440 b. (Tr.: KD. V. 171. Hofmans Fundat. IX. 366).

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at en Halvgaard i Kier i Skierne Sogn, som Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, har fæstet til Hr. Enevold Gregersen, Præst til Deyberg og Herning¹ Kirker, fremtidig maa ligge til nævnte Præstegaard for sædvanlig Skyld og Landgilde, dog uden Ægt og Arbejde, baade i denne Præst's og i hans Efterfølgeres Tid, da Præstens Sognemænd har lidt stor Skade ved den sidste Vandflod og det, som er blevet tilbage, for det meste er betaget med Sand og fordærvet, ligesom en Del af Præstegaardens Enge er meget forgroet med Lyng og Pors, hvorved Præstegaarden er blevet meget ringe. J. R. 9, 139.

— Miss. til Ifver Krabbe Nielsen. Laurets Lindenov til Oregaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, og Adressaterne har under Datum Koldinghus den 4. Febr. indeværende Aar faaet Kongens Befaling til at begive sig til Kronens Bønder i Kierbye i Gerlev Herred i Mariager Klosters Len, som har klaget over at være sat for højt i Skyld og Landgilde, og til efter

¹ Hanning, Bølling H.

deres Opgivelse at give dem Afslag paa deres Landgilde, som det kan eragtes lideligt og ret, og de har efterkommet denne Befaling og givet efterskrevne Gaarde følgende Afslag: Rasmus Nielsen Smed skal aarlig skyldte 1 Ørte Rug, $1\frac{1}{2}$ Ørte Byg, 2 Ørter Havre, 1 Svin, 1 Mark Haar; Rasmus Lauretsen Vinter 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Svin, 1 Mark Haar; Las Rasmussen og Christen Jensen 1 Ørte Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Pd. Smør, 1 Svin, 1 Mark Haar; Christen Sørensen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Pd. Smør; Niels Tordsen 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 2 Ørter Havre, 1 Svin, 1 Pd. Smør; Mickel Bonde $1\frac{1}{2}$ Ørte Rug, $1\frac{1}{2}$ Ørte Byg, $2\frac{1}{2}$ Ørte Havre, 2 Pd. Smør, 1 Svin, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns, 1 Mark Lysegarn; Anders Jensen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Pd. Smør, 1 Svin; Niels Pedersen 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Svin og af noget Jord 2 Skpr. Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg, 1 Pd. Smør; Anders Tordsen 1 Ørte Rug, 1 Ørte Byg, $\frac{1}{2}$ Ørte Havre, 1 Pd. Smør, 1 Svin; Peder Lauretsen 6 Skpr. Rug, 1 Ørte Byg, 1 Ørte Havre, 1 Pd. Smør, 1 Svin. Adressaten skal indskrive ovennævnte Bønder i Jordebogen for denne Landgilde. J. T. 9, 228.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Kongens Missive om at have Tilsyn med Lønborg Bispegaard og dens tilliggende Gods, som Hertvig Sax har i Forpagtning, og har begæret at underrettes om, hvor vidt dette Tilsyn skal strække sig. Han skal nøje paase, at de dertil liggende Bønder ikke forurettes i nogen Maade ved Trætter, som maatte opstaa enten vedrørende Godset eller Bønderne. Saadanne Trætter skal Hertvig Sax føre, og han skal aarlig gøre Adressaten Regnskab for det Sagefald, som falder dér. Af Fiskeriet skal Hertvig Sax nyde det samme, som hans Formand har nydt, og som hans Forpagtningskontrakt indeholder. J. T. 9, 228 b. K.

— Miss. til Christen Holck. Rasmus Søfrensen, Degn til Seilling og Sinding Sogne, har for nogen Tid siden andraget om at faa bevilget et lille Stykke Jord, hvorpaa han kunde lade opsætte et Hus til at bo i. Af Christen Holcks

¹ 2. Maj 1635.

Erklæring erfarer Kongen, at der i Seilling By findes et lille Stykke Jord, hvorpaa Herredstinget tilforn har ligget, som nok kan undværes¹ fra Byen uden Skade, saafremt Kongen vil bevilge samme Stykke Jord til Degnen, saa at han derpaa maa opsætte et Hus². Kongen tillader dette. Christen Holck skal lade Pladsen udvise til Degnen til derpaa at bygge et Hus. Endvidere har Kongen af hans Erklæring set, at Oluf Christensen i Nørhofvet beraaber sig paa, at der er lovet ham Frihed for at yde Landgilde i 2 Aar, da han skulde opbygge et øde Bol, som han er kommet til at bebo, men at der, da han fik denne øde Plads, og da han søgte om 2 Aars Frihed, ikke er lovet ham Frihed for andre Aar end for dem, der allerede var gaaet; dog bør han nok have noget Afslag, da han er meget forarmet. Kongen bestemmer, at saafremt han kan taale at betale, skal han gøre det, men hvis ikke, maa han være forskaanet. Der skal tages Tingsvidne herom. J. T. 9, 227.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck. Han har berettet, at en Skovfoged i hans Len [Silkeborg] Peder Christensen i Isen (som for nogen Tid siden³ har forhugget Kronens Skove dér i Lenet, er blevet tiltalt og dømt derfor, men er brudt ud af Taarnet og undveget) nu igen er kommet til Stede, og har begæret at faa at vide, om han skal lade ham straffe for samme Forseelse efter den over ham erhvervede Dom. Christian Holck skal indstævne Dommen for Landstinget og siden rette sig efter den Dom, som han faar dér, med mindre Peder Christensen vil stævne den. J. T. 9, 229.

— Miss.⁴ til samme. Han skal straks aftakke Peder Christensen, som en Tid lang har tjent ham som Skriver paa Silkeborg Slot, da Kongen ikke vil have, at han længer forvalter denne Bestilling. K. i D. Kanc. Uindf. Konc. t. jyske Miss.

— Miss. til samme og Tønne Friis. To af Kronens Tjenere i Silkeborg Len, Jørgen Christensen i Nørhofvet og Mats

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: være Byen uden Skade. ² J. T. har ved en Fejlskrift: at han derpaa et lidet Stykke Jord maatte opsætte. ³ Jvfr. Miss. af 28. Marts 1635. ⁴ Dette Miss. er ikke indført; det er rimeligvis blevet overset, da det foregaaende Miss. ogsaa omhandler en Peder Christensen.

Søfrensen i Siellerup¹ Mølle har klaget over, at henholdsvis deres Gaard og Mølle er sat for højt i Skyld, saa at de ikke kan yde deres tilbørlige aarlige Landgilde, og har begæret hver især efter deres Brug at faa noget Afslag paa deres Landgilde. Da Kongen har erfaret, at de har det fornødent, skal han til Tinge lade opkræve 8 uvildige Dannemænd, som kan taksere samme Gaard og Mølle til det, som de eragter billigt kan ydes deraf i aarlig Landgilde, dog at han selv paaser, at der ikke afgaar Kronen for meget. Dannemændenes Afgørelse skal han snarest indsende til Kancelliet, for at Kongen siden kan gøre videre Anordning derom. J. T. 9, 229.

5. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Lauridts Ebbesen. Han har berettet, at Præsten i Birk Hr. Jesper² (som havde det Stykke Eng i Birkenis Mark i Brug, som Kongen havde tilskiftet sig fra Fru Birgitte, Enke efter Jacob Ulfeldt til Urup), er død. Da dette Stykke Eng ligger i Bonden i Birkenis's Gaardsmark og i Kongens Vildtbane og Frihed, skal han lade Bonden faa samme Stykke Eng for rimelig, sædvanlig Fæste og Afgift. J. T. 9, 229 b. K.

6. Sept. (—). Aab. Brev om, at Pofvel Lauridsen, Altist, herefter skal have 150 Kurantdlr. i aarlig Løn fra dette Brevs Dato at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 331.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Det berettes, at der er fra-dømt en af de til Ringsted Kloster liggende Møller et Stykke Jord, som ligger i nævnte Klosters indelukte Marker, og han har begæret at maatte bruge samme Jord under Klostret for Fæste og sædvanlig Afgift. Kongen tillader dette. Sj. T. 25, 440 b.

— Miss. til Malte Juul om at levere al Smørlandgilden fra hans Len [Kristianstad], undtagen hans Genant, til Rasmus Jensen, Borger i København, hvem Kongen har forundt den som Betaling for, hvad der tilkommer ham hos Kongen. Sk. T. 6, 135.

— Miss. til Laurets Ebbesen [Skanderborg Slot]. Han

¹ Formentlig: Sillerup, Vrads S. og H. præst i Østbirk († 23. Aug. 1635).

² Jesper Povlsen, Sogne-

har berettet, at Slottets Smedje ved en uforvarende hastig Ildebrand for nogen Tid siden er brændt. Da Kongen mener, at en Smedje ikke ret længe kan undværes ved Slottet, skal han igen lade en Smedje opbygge ved Slottet, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre det til Regnskab. J. T. 9, 230. K.

7. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Henrik Ramel, [Landsdommer i Skaane]. Efter hans Begæring forløves han i nogen Tid for at drage til Jylland og være til Stede paa Skiftet efter hans Hustrus afdøde Fader Hr. Otte Skeel og for at forrette sine andre Hverv; dog at han snarest begiver sig tilbage. Christen Eriksen til Fliringe har faaet Befaling til i hans Fraværelse at sidde Landsting. Sk. T. 6, 134.

— Miss. til Christen Eriksen om at sidde i Landsdommers Sted, naar Henrik Ramel til Beckeskouf, Landsdommer i Skaane, begiver sig til Jylland i sine Ærende. Sk. T. 6, 134.

8. Sept. (—). Bestalling for Hans Madsen som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden, fra 1. Maj 1635 at regne, at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 19, 331.

— Lignende Bestalling for Berendt Lambredsen som Løjtnant til Skibs, fra 1. Maj 1635 at regne. Udt. i Sj. R. 19, 331 b.

9. Sept. (—). Miss. til Hr. Otto Termo om at lade Niels Trolle for Betaling faa 4 Stkr. Storvildt, 4 Daadyr og 6 Raadyr til Niels Krabbes Bryllup. Udt. i Sj. T. 25, 441.

— Miss. til Hening Valkendorf. Da Otte Termo til Hogenfyehn¹ efter Kongens Befaling skal begive sig til Toesinge for dér at slaa Vildt, skal Adressaten skaffe ham saa meget Salt og Træ, som han behøver. F. T. 4, 339 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Mats Jensen, som i nogen Tid har været i Tjeneste som Skytte hos Kongen og hos Kongens Søn Prins Christian (V), faar Bevilling paa Kroen for

¹ Hohenfinow i Brandenburg.

Silkeborg Slot med al tilliggende Ejendom og Herlighed ligesom hans Formand. Embedsmanden paa Silkeborg skal straks lade ham faa Kroen, dersom Enken, som nu har den, ikke kan holde den ved Magt. Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har berettet, at Enken, hvem Kongen har bevilget Kroen, paa Grund af Armod ikke længer kan forestaa den og holde den ved Magt. J. R. 9, 139.

10. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved der udstedes en Skraa for Bagerne i København. Sj. R. 19, 332. (Tr.: KD. III. 148 ff.).

— Bestalling for Jens Thommesen som Skriver ved Kobber- og Hammermøllen ved Helsingør, hvortil han for nogen Tid siden er antaget af afdøde Frans Rantzau, Rigens Hofmester.

Han skal have nøje Tilsyn med, at Mesteren for denne Kobbermølle i alle Maader forholder sig troligen og ikke arbejder enten af Kongens eller af fremmed Kobber for nogen anden end for Kongen og denne alene til Fordel, at han ikke heller modtager Kobber af nogen fremmed til Forarbejdning eller andet end det, som Kongen lader ham levere til Forarbejdning. Ligeledes skal han have Tilsyn med, at Mestersvendene og Drenge paa samme Mølle forretter deres Arbejde tilbørligt, saa at Kongens Arbejde ikke forsømmes. Han skal holde nøje Tilsyn med Hammermøllen og Mestersvendene, at de forholder sig tro og flittig i deres Bestilling og ikke antager noget fremmed Arbejde. Befinder Skrивeren, at noget Jern, lidet eller stort, er bortkommet fra Smedjen, skal han tilkendegive dette, og dersom Kobbersmeden fordrister sig til at sælge noget Kobber i færdiggjort Arbejde eller i andet Kobber, da skal han ligeledes aabnbare det.

Dernæst skal han til Inventarium modtage, hvad der findes af gar og ru Kobber¹, gammelt Kobber, færdiggjort Arbejde og Jern, som findes til Leverance, saaledes som det allerede er sket efter Christen² Mortensen, forrige Skriver. En Gang om Aaret skal han optage Inventarium over, hvad der findes af Redskab

¹ Tilberedt Kobber og Raakobber.   ² Sj. R. har: Christensen Mortensen.

og Værktøj i Kobbermøllen, Hammermøllen og Giethuset, og føre til Udgift, hvor meget det bliver forbedret.

Han skal Tid efter anden paa Kobbermøllen og i Giethuset levere det ru Kobber og det gamle Kobber, som skal forarbejdes. Kobbersmeden skal være forpligtet til for hver 24 $\frac{1}{2}$ Lispd. ru Kobber, der leveres ham til Forarbejdning, at tilbagelevere 20 Lispd. gar eller rent Kobber, og for hver 23 Lispd. gammelt Kobber, som leveres ham, skal han tilbagelevere 20 Lispd. rent og godt Kobber. For det Arbejde, der leveres ham og som det befales ham af Skriveren at forfærdige, skal han, naar det er færdiggjort, have 20 Dlr. for hvert Skippd. fortinnet Keddelkobber. Saafremt han laver noget graveret eller fortinnet Værk for Kongen, skal han være forpligtet til for hvert Skippd. ru Kobber, der leveres ham, at levere 14 Lispd. fortinnet eller graveret Arbejde og selv lægge Tinneth til. Han skal have 10 Kurantdlr. for hvert Skippd. af saadant færdiggjort Arbejde, 10 Kurantdlr. for hvert Skippd. fortinnet Kedelkobber, 8 Kurantdlr. for hvert Skippd. Tækkekobber og 6 Kurantdlr. for hvert Skippd. Smeltekobber; dog skal Kobbersmeden være forpligtet til at give en aarlig Afgift af Møllen, eftersom Kongen lader gøre Anordning derom.

Skriveren maa til dem, der behøver det, afhænde samme Kobberarbejde for følgende Betaling: 1 Skaalpd. fortinnet Kedelkobber for 26 Sk. danske, 1 Skaalpd. ufortinnet Kedelkobber for 24 Sk. danske, 1 Skippd. Tækkekobber for 87 Dlr., 1 Skippd. smeltet Kobber for 72 Dlr. in specie eller deres Værd. Han skal i betimelig Tid underrette Tolderne i Helsingør om, hvor meget Jern der skal købes til Hammermøllen og hvor meget Stenkul Tolderne skal købe, og selv se Maalet derpaa.

Han skal aarlig betale Mestersmeden hans Løn efter hans Bestalling, endvidere Mestersvenden 6 Kurantdlr., hver gemen Svend 5 Kurantdlr. og hver Dreng 4 Kurantdlr. og tage rigtigt Bevis derpaa; heri skal dog Mesterens og Svendenes Forsømmelse afkortes. De 2 Karle, som følger Rustvognene til og fra Møllen med Jern, Kedler og anden Fornødenhed, skal have 4 Kurantdlr. om Maaneden. Hvis ellers nogen af dem, som han giver Løn i Kongens Tjeneste, forsømmer Arbejdet, skal dette afkortes i deres Løn og Kostpenge.

Han skal ogsaa levere ru Kobber, gammelt Kobber og Tin til Rotgieterne i begge Kongens Giethuse i København og paa

Kronborg. Kongen bevilger Rotgieteren paa Kronborg 2 $\frac{1}{2}$ Lispd. paa hvert Skippd. ru Kobber, 2 Lispd. paa hvert Skippd. gammelt Kobber og 2 Lispd. paa hvert Skippd. Tin. Skrивeren skal gøre Afregning med Rotgieteren sammesteds og i Arbejdsløn give ham 6 Rdlr. for hvert Skippd., som han støber.

Skrивeren skal ogsaa sælge Klokker til de Kirker, som behøver dem, for 95 Rdlr. in specie pr. Skippd.

Det Tømmerværk, der gøres fornødent, og hvad der ellers købes til Vedligeholdelse af Møllens Bygning, skal han fortinge paa det nøjeste og føre det til Regnskab. De Penge, som han behøver til ovennævnte Lønninger og anden Udgift, skal han have hos Tolderne i Helsingør og føre Udgiften til Regnskab med rigtige Beviser.

For denne hans Tjeneste bevilger Kongen ham en aarlig Løn af 45 $\frac{1}{2}$ Dlr., 5 $\frac{1}{2}$ Dlr. til Kostpenge for sig selv og 4 Dlr. til en Dreng, endvidere en Hofklædning og desuden Hellebecks-gaard, som allerede nu er tillagt ham, kvit og fri, alt fra den Tid at regne, da han af den afgangne Hofmester blev antaget til denne Bestilling, alt at betale af Rentemestrene. Sj. R. 9, 334 b.

10. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hening Valkendorf. Da han har berettet, at det er nødvendigt at skaffe en ny Sten til den ene Kværn i Nesbyehofvidts Mølle, saafremt der skal kunne ydes Landgilde af den, skal han købe en ny Sten til samme Mølle, dog for den ringest mulige Pris, og siden føre det til Regnskab. F. T. 4, 339.

— Miss. til samme. Da han har berettet, at Skorstenene paa Salen og i Kongens Sengekammer paa Odensegaard ryger, naar der gøres Ild, skal han gøre sin største Flid for at forebygge dette ved Vejrhaner. Endvidere har han berettet, at Loftet over Kancelliet er ganske forraadnet, saa at Kancelliet ikke kan holdes dér, med mindre Loftet omlægges. Kongen tillader, at han maa lade Loftet omlægge. For det tredje har han begæret at maatte lade genopbygge et Stykke af Kornladen dér paa Klostret, som i den sidste Storm er blæst ned. Han maa ogsaa genopbygge det nedblæste Stykke, dog skal alt dette ske med saa ringe Bekostning som muligt og føres til Regnskab. F. T. 4, 339 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Ernst Normand. Da Jens Juel til Lindberg

har begæret et Boel i Lund i Andsagger Sogn i Øster Herred, som ligger til Koldinghus Slot, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Ankelboe, i Slavs Herred i Koldinghus Len, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Bol for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 230.

10. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Peder Christensen, Skriver paa Silkeborg Slot, har for nogen Tid siden¹ af Kongen faaet bevilget en Kronens Gaard, kaldet Bøgild, i Torning Sogn i Lysgaard Herred i Silkeborg Len, paa Livstid, fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, og har derimod til Kronen udlagt 2 selvegne Bondeejendomme, den ene i Lena² By i Slotsognet med et tilhørende Gadehus, kaldet Bøgested, den anden, kaldet Hessel, som ogsaa ligger lige ved Slottet, i Funder Sogn, med al deres Tilliggende. Da Peder Christensen har tilbudt at afstaa nævnte Kronens Gaard Bøgild mod hans nævnte, jordegne Ejendomme, som han tilforn har udlagt til Kongen, skal Adressaten lægge nævnte Gaard Bøgild ind under Silkeborg Slot og indskrive den i Jordebogen. Herredsfogden, der bor paa Bøgild, skal bruge denne Gaard som tilforn. J. T. 9, 230. K.

11. Sept. (—). Instruktion for Stensel von Jasmund, Skibshovedsmand, med Flaaden paa Elben.

1. Han skal kommandere Flaaden, som er beordret til Elben, holde godt Regimente over Folkene efter Artiklerne og holde dem til flittigt at søge Prædiken om Søndagen og om Onsdagen paa de dertil forordnede Steder.

2. Et af Skibene, et om andet, skal altid gaa mellem Glückstadt og Helligland og holde Søen ren, medens Vejrliget er saaledes, at han kan holde Søen.

3. Naar noget af Kongens Skibe møder et fremmed Skib nedenfor Glückstadt paa Vej derfra, skal han efterse, om Toldsedlen er rigtig, og straks uden Ophold igen lade det passere.

4. Intet Skib, hvorfra det end kommer, maa opholdes eller visiteres dér paa Reden, efterat Folkene derpaa har været hos Tolderen, men dersom Officererne mærker, at nogen profos³ vil

¹ Se Miss. af 7. April 1634.

² Linaa.

³ Par force.

gaa dør¹, skal de forfølge ham, indtil de faar ham, om de saa skal forfølge ham 20 Mil.

5. Naar Vejrliget bliver saaledes, at ikke mange Skibe søger Elben, skal Kongens Skibe lægges i Havnen og fortojes i de Ringe, som er gjort dertil.

6. Naar Skibene er lagt ind, skal Folkene underholdes, som det nu er forordnet.

7. Gubernateuren i Fæstningen Glückstadt skal skaffe ham en Plads, hvor det Ved og den Proviant, som sendes dertil, kan indlægges og forvares. Sj. R. 19, 336 b.

11. Sept. (Kbhvn.). Bevilling for Hans Valdenberg til at holde et Apotek i København. Sj. R. 19, 337. (Tr.: KD. III. 150 f.).

— Miss. til Medici, Professores, Hofmedicus og andre residerende Medici i København om Visitats af Apotekerne. Sj. T. 25, 441. (Tr.: CCD. IV. 647 f. KD. V. 172).

— Miss. til Professorerne i København. Da Kongen agter ved Universitetet at have en Mand, som er forfaren i det arabiske Sprog, og det berettes, at Fridericus Andreæ er vel øvet i de orientalske Sprog, skal de tilholde denne at lægge sig efter Kundskab i dette Sprog og siden, naar der i Fremtiden bliver et Professorat ledigt, forfremme ham dertil. Sj. T. 25, 441 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om Bagernes Lavsskraa. Sj. T. 25, 441. (Tr.: KD. V. 171 f.).

— Miss. til Bertel Hansen, Hospitalsforstander i Duebrødre i Roskilde, om at optage Niels Kalkslager i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 441.

— Miss. til Hr. Henrik Gyldenstjerne [Varberg] og Erik Rosenkrantz [Halmstad] om at lade hosfølgende aabne Brev om, at der herefter skal holdes et Marked i Falkenberg 8 Dage efter Mikkelsdag [6. Okt.], læse og forkynde, hvor det gøres Behov, og paase dets Overholdelse. Sk. T. 6, 134 b.

— Miss. til Lensmændene² i Skaane om at tilsige alle Officererne over Bøndersoldaterne i deres Len, baade Over-

¹ Hollandsk, = igennem.   ² De opregnes alle med deres Len.

og Underofficerer indtil Trommeslagerne, som skal følge med, samt Korporaler og Adelbursler, at give Møde paa Søndag 14 Dage, som er førstkomende Søndag før Mikkelsdag [27. Sept.], i Helsingborg, hvor de om Mandagen næst efter skal erfare Kongens Vilje. Sk. T. 6, 134 b.

11. Sept. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Falk Lykke om at tilsige Officererne over Bøndersoldaterne under hans Regiment. Udt. i Sk. T. 6, 135.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Naar nogle af Kongens Foler fra Antvorskov Slot kommer til Malmøhus Slot, skal han straks skaffe dem ud paa Ladegaarden og anordne god Røgt og Tilsyn samt nødtørftig Underholdning for dem. Sk. T. 6, 135.

— Miss. til Hening Valkendorf og Dr. Hans Mickelsen. Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har berettet, at han for nogen Tid siden for Fæste og Afgift har faaet Kronens og Kirkens Part af Korn-tienden af Nerof Sogn i Odensegaards Len i Fyen og hidtil har givet den sædvanlige aarlige Afgift deraf, uanset at Fru Jytte Bild¹, Otte Banners Enke, for kort Tid siden har ladet noget Bøndergods dér i Sognet lægge øde og bygget en Herregaard² dér, af hvilken hun ikke giver nogen Tiende, hvorved han mener der sker ham for kort. Adressaterne skal nøje undersøge Sagen og hvis det befindes, at han er brøstholden, saa at han ikke kan udgive den sædvanlige Afgift af ovennævnte Grund, skal de give ham et rimeligt Afslag paa Tienden, dog saaledes, at der ikke afgaar Kronen og Kirken for meget. F. T. 4, 340. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne, Rigens Marsk. Da det berettes, at Officererne over Bøndersoldaterne her i Riget, saavel Officererne som Underofficererne, ikke er saaledes kvalificerede, at Kongen kan naa den Hensigt, som han havde, da Ordinansen om Krigsfolket her i Landet blev udstedt, skal Adressaten kassere alle de Officerer, som findes udygtige og ikke kan gøre Riget den tilbørlige Tjeneste, om noget paakommer, og indsætte andre,

¹ F. T. har: Ytte Bilde.   ² Ringstedgaard, Sønder-Næraa S., Aasum H.

dygtige i deres Sted. Han skal begynde med at mønstre Officererne i Skaane, Halland og Blekinge. J. T. 9, 231 b. K.

12. Sept. (Kbhvn.). Skøde til Karen Andersdatter paa 2 Gaarde sønden for Stenboderne eller Helliggeistes Kirke i København. Sj. R. 19, 337 b. Orig. (Tr.: KD. III. 151 f.).

— Miss. til Jægermester Otto Termo om for Betaling at skaffe Ifver Vind et Daadyr og et Raadyr, naar han begærer det. Udt. i Sj. T. 25, 441 b.

— Miss. til Rentemestrene. En Del af Kongens Lensmænd, som har deres Len paa Regnskab, vil (naar de kommer til Rentekammeret for at klarere deres Regnskaber) føre sig til Afkortning alt det øde og forarmede Gods, om hvilket de med Tingsvidner kan bevise, at det har været saa øde og forarmet, at de ikke har kunnet faa Afgiften deraf. Kongen mener, at der her ved sker ham for kort, og da Lensmændene efter Kongens Forordning bør gøre deres Bedste for at faa Kongens Gods besat, skal der fremtidig forholdes saaledes, at de Lensmænd, som har deres Len paa Regnskab, skal kvittere pro Qvota af deres Genant for det øde og forarmede Gods, som de vil føre til Afkortning, saaledes at naar Kongen mister Fjerdeparten af sin Indkomst, skal de miste Fjerdeparten af deres Genant. Rentemestrene skal forholde sig herefter med Regnskaberne fra 1. Maj 1635 til 1. Maj 1636 at regne. Sj. T. 25, 442. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Fredrik Urne. Han skal paa Kobbermøllen for Helsingør lade gøre 200 Kobberfæde efter den Skabelon, som Kongen derhos tilsender ham, saa de hverken bliver gjort større eller mindre. Han skal lade dem gøre med det allerførste og sende dem til København. Sj. T. 25, 442.

— Aab. Brev om, at det Marked, som hidtil har været holdt ved Grænserne ved Gunderup Kirke, efter Andragende fra adskillige Undersaatter deromkring for forskellig Belejligheids Skyld fremtidig flyttes til Falkenberg, hvor det skal holdes 8 Dage efter St. Mickels Dag. Ingen maa fordriste sig til herefter at holde Marked med Køb og Salg ved nævnte Gunderup Kirke. Sk. R. 5, 138 b.

— Miss. til Jost Frederik von Pappenheim. Mette, Hans Hinsens Enke, Borgerske i København, har nogle Bygninger staaende paa Slotsøen dér i Lenet [Halsted Kloster], som

hendes afdøde Husbonde har ladet bygge. Da hun nu beretter, at hun har solgt samme Bygninger, og begærer at maatte nedbryde dem og føre dem bort, skal Adressaten, eftersom hendes Husbonde har bygget disse Huse, ikke forhindre hende eller dem, til hvem hun har solgt dem, i at bryde dem ned og føre dem bort. Sm. T. 6, 405.

12. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jacob Grubbe til Kabel faar Bevilling paa Kirkernes Part af Korntienden af Lemb, Nissum og Fabiering Sogne, der ligger ved nævnte hans Gaard Kabel i Harsyssel i Jylland, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, naar de to Bønder, som nu har dem i Fæste, dør, saafremt ikke Lensmanden paa Kongens Vegne vil bruge dem og Bønderne ikke besværes for meget derved. J. R. 9, 139 b.

— Miss. til følgende Lensmænd: i Fyen: Hr. Mogens Kaas (Nyborg), Sten Bilde (Rugaard), Hr. Jørgen Brahe (Hagenskov) og Peder Basse (Tranekær) og i Jylland: Tønne Friis (Stjernholm), Laurets Ebbesen (Skanderborg), Laurets Lindenov (Aarhusgaard), Hr. Christen Thomesen (Kalø) og Hr. Uldrik Sandberg (Lundenæs) om at levere til Rasmus Jensen, Borger i København, eller hans Fuldmægtig al Lenets Indkomst af Rug og Byg ud over deres Genant og akkordere med ham saaledes, at Bønderne leverer ham godt ustraffeligt Korn i Landgildemaal frit i Skib inden førstkommende Mortensdag i det seneste, og tage i Agt, at dersom han ikke kan faa Kornet inden nævnte Tid, at han da ikke nægter at modtage det, saa at Kongen ikke vil kunne forhandle det til samme Pris, som han giver for det. De skal føre det til Regnskab efter hans Kvittering. Kongen vil ikke anse nogen Undskyldning, hverken om Bønderne vil undskylde sig med, at de ikke kan skaffe Kornet, eller i andre Maader, hvorledes det end kan ske, men de skal strængt og alvorligt tilholde Bønderne at levere deres Landgilde til nævnte Tid til Rasmus Jensen, saafremt Adressaterne ikke vil staa Kongen til Rette for Skade og Omkostning. J. T. 9, 230 b. K¹.

¹ K. bestaar af 2 Blade; det ene indeholder ovenstaaende Tekst. Paa det andet er der under Overskriften: „Fortegnelse paa de Personer, som er bevilget Korn i Betaling til Martini 1635“ opført Lenene med Navne paa ovennævnte 3 Kornmodtagere. Under det første Afsnit er tilføjet: „Nok er Rasmus Jensen bevilget alt Landgildesmørret i Christianstads Len“.

12. Sept. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne (Hald) om at levere al Lenets Indkomst af Havre, Rug og Byg til Rasmus Jensen. J. T. 9, 231. K¹.

— Lignende Miss. til Otte Marsvin (Dronningborg), Jokum Beck (Bøvling), Christen Holck (Silkeborg), Niels Friis (Sejlstrup) og Jørgen Orning (Aastrup) om at levere Indkomsten af Rug og Byg af deres Len til Ifver Kier². J. T. 9, 231 b. K³.

— Lignende Miss. til Gunde Lange [Aalborghus] og Hr. Albret Skeel [Riberhus og Møgeltønder] om at levere Indkomsten af Rug og Byg af deres Len til Maren, Hr. Ne-lauses Enke. J. T. 9, 231 b. K.

— Miss. til Hr. Otto Thott. Fru Hildeborrig Krafse til Rafnholt, Enke efter Grev Holek, har berettet, at hun paa Rentekammeret ikke kan faa Kvittantiarum for Møens Len, før hun har indkrævet, hvad der tilkommer Kirkerne dér paa Landet, og overleveret det til Hr. Korfidts Ulfeldt til Urup, Embedsmand paa Møen, samt at Otto Thott er Kirkerne dér noget skyldig paa afdøde Frandts Rantzaus, forrige Rigens Hofmesters, Vegne. Otto Thott skal betale dette, saa at Fru Hildeborg Krafse kan faa sin Kvittansiarum. N. T. 6, 304 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder v. Gersdorff paa Kronens Part af Korntienden af Giern Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4¹/₂ Ørte Rug, 2 Ørte Byg og 3¹/₂ Ørte Havre, at levere paa Silkeborg Slot. Udt. i Tb. 128.

13. Sept. (—). Mageskifte mellem Sivort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegård, og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 19, 339. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om efter dets egen til Kancelliet indsendte Form og Maade at lægge ind under Kapitlet nedennævnte Gods, som det faar til Mageskifte for Kapitelsgoods af Sivert Urne til Raarup, Befalingsmand paa

---

¹ Bagpaa K. er skrevet: „NB. Knud Gyldenstjerne alene Havre med“ og: „T. Christ. Urne om Murankere til Christiansøe, hvor lange og hvorledes de skal være“. ² Kaldes i K.: Ifver Kier Possementmager. ³ Nedenpaa K. er skrevet: „Lensmændene i Norge erindres om Skatten og Toldpengene 3 Uger før Jul til Hr. Christoffer Urne at fremsende, paa det Pengene før Jul til Kiøb. kunde være til Stede“.

Roskildegaard, nemlig: 2 Gaarde i Jersie for Kapitels- og Domkirkegods, 1 Gaard sammesteds mod Karlebye Præbende, 1 Gaard og 1 Hus i Skiensved mod Glostrup Præbende, 1 Gaard i Ørsted og 1 Gaard i Skiensved mod Bieverskov Præbende. Sj. T. 25, 442 b.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Henrik Gyldenstjerne. Kongen har udsendt aaben Befaling, dateret 23. April 1632, til Kronens og Gejstlighedens Bønder i Halland om at yde en vis Kontribution af Penge til Reparation af Fæstningerne dér. Bønderne i Varberg Len har imidlertid berettet, at en meget stor Del af Bygningen paa Varberg Slot er forfalden, saa at de i 2 Aar daglig har haft og endnu har et meget stort Træl¹, og at de derfor ikke har erlagt fornævnte Udgift i Haab om at blive forskaanet for den. De andrager derfor nu om at faa denne Afgift eftergivet, da det ellers vil være umuligt for dem at betale de andre pligtige Skatter og deres aarlige Landgilde uden deres yderste Fordærv, hvilket Adressaten ogsaa selv skriftlig har bekræftet. Han skal lade dem, der i saa Maade har gjort Arbejde, være forskaanet for nævnte Fæstningsskatter og fortsætte med Fæstningen Varbergs Reparation, saa vidt det er muligt. Sk. T. 6, 135. Orig. i Varberg Lens Ark.

— Miss. til Ifver Krabbe Nielsen om Istandsættelse af Kronens Møller i hans Len [Mariager Kloster] og Overdragelse af deres Vedligeholdelse til Møllerne mod Fradrag i Landgilden, fra 1. Maj førstkommende at regne. [Enslydende med Miss. af 18. Febr. 1635]. J. T. 9, 231 b. K.

14. Sept. (—). Bestalling for Villum Leyel som Bewinthebber paa Kongens Vegne i det ostindiske Kompagni, i hvilket fast mere end Halvparten af de interesserede Participanter med Kongens Tilladelse allerede har deres Bewinthebbere, fra 1. August 1634 at regne, med en aarlig Løn af 300 Rdlr. in specie, at udrede af Kompagniet. Han skal i alle Maader vide Kongens og Kompagniets Bedste efter den Ed, som han skal aflægge derpaa. Sj. R. 19, 341 b.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov om at lade indkøbe 15 Staldøksne til Kongens Behov og sende dem til Antvorskov

¹ Haardt Arbejde, Slid.

Slot. Pengene dertil skal modtages paa Rentekammeret. Samme Øksne skal være saa gode og staldføre, at Købmanden, naar de er overstaldet, ikke har Grund til at udskyde nogen af dem. De skal brændes paa Hornene, førend de drives til Antvorskov. Sj. T. 25, 442 b.

14. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Wolf von Buchwald til Budkam, holstensk Raad, faar Bevilling til toldfrit at udføre 3 Skibsladninger Kalk fra Gulland. Sk. R. 5, 138 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Da Kongen har anset det for godt at lade nogle Kalksten hente dér fra Gulland til Eckelenfior, skal han med det første indsende Erklæring om, ved hvilken Havn saadanne Sten bedst falder og hvor de bedst kan udskibes, Sk. T. 6, 135 b.

15. Sept. (—). Miss. til Hr. Jost Høg. Der er frastjaalet Oluf Daa til Rafnstrup, Hofjunker, en Del Gyldenstykk, Fløjl og Atlask, som er blevet solgt paa adskillige Steder i København af Kvindfolk, som er omløbet dermed. Disse Kvindfolk har bekendt, at de har faaet det af Anker Pedersen, afdøde Dr. Peder Stures Søn, som gaar i Sorø Skole. Adressaten skal nøje forhøre Anker Pedersen om, hvad han véd derom, og straks meddele Kongen, hvad han bekender derom. Sj. T. 25, 443.

— Miss. til Hr. Tage Thott [Ottesen]. Da Kongen agter at være paa Helsingborg Slot Mandagen før Mikkelsdag [28. Sept.] skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa Slottet til nævnte Tid, da han vil faa Kongens Vilje at vide. Sk. T. 6, 136.

— Lignende Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt. Udt. i Sk. T. 6, 136.

— Miss. til Henrik Rantzau til Smohel. Han skal med det allerførste mønstre Soldaterne, som holdes i Befæstningen Christianpris, nøje paase, at Guvernørens Folk ikke findes deriblandt, men at de fremvises for sig, og siden snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 232. K.

16. Sept. (—). Miss. til Fredrik Urne. Det berettes, at der i Øresund fra Danzig er ankommet en Skipper, ved Navn Peter Jensen Duncker, af Lyckstadt, og at han har angivet, at hans Last tilhører de Lybske, uanset at de Breve,

som findes ved Skibet og Godset, er tilskrevet Hamborger Indbyggere og at han agter sig dermed til Hamborg. Fredrik Urne skal lade Sagen paatale ved Retten efter de Dokumenter, som Tolderne leverer ham, og tage Dom om, hvorvidt samme Skib med Gods ikke efter Forordningen om Hamborgerne bør være Prise, og imidlertid holde Tilsyn med, at intet af Godset forrykkes, samt forholde sig efter Dommens Indhold, med mindre den indstævnes for Overdommeren. Sj. T. 25, 443.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Peder Vibe, Agent i Sverrig. Han skal straks ufortøvet begive sig til København, tage Afsked baade med den gamle og den unge Dronning og Regeringen, hilse begge Dronninger paa Kongens Vegne og foregive, at han straks kommer tilbage igen. Alt dette skal ske uformærkt og saa iligt som muligt. Hos Regeringen skal han anmode om Oplysning om, hvad der senest er blevet sluttet mellem Sverrigs Krone og Polen, til Efterretning, da han formoder, at Kongen vil spørge ham derom. Sj. T. 25, 443 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen og Malte Juul. Da Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Eger og Brunlaug Len, som har faaet Befaling¹ til at overtage Værgemaalet for sin afdøde Søsters² Børn, har begæret Befaling til 2 gode Mænd om at opskrive, likvidere og skifte hans Svogers og dennes Hustrus efterladte Gods og Gæld, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at opskrive, likvidere og skifte hans afdøde Svogers og dennes Hustrus efterladte Gods og Gæld, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sk. T. 6, 136.

— Miss. til Sifvert Grubbe. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Thomis Nold og hans Hustruer, skal han rette sin Lejlighed efter at møde paa Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Brostrup Nold og paase, at han ikke paa

¹ 22. Juli 1634, se NRR. VI, 668. ² Margrete Gedde († 1627) g. m. Thomes Nold († 1634). Han var g. m. 2) Helvig Ugerup, som ogsaa synes at være død.

Skiftet kommer til kort. Naar Skiftet er sluttet, skal han overlevere Værgemaaliet til Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Brunlaug og Eger Len, som er Brostrup Nolds Væрге. Sk. T. 6, 136 b.

16. Sept. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Laxmand Gyldenstjerne om at være Christian Nolds Væрге. Udt. i Sk. T. 6, 137.

— Lignende Miss. til Jørgen Urup om at være Væрге for afdøde Fru Helvig Urups Datter, medens Skiftet staar paa, og siden overlevere Værgemaaliet til hendes Væрге. Udt. i Sk. T. 6, 137.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel, Hr. Mogens Kaas og Hr. Christen Thomesen. Da Kongen har anset det for godt snarest at lade Adelen Rostjeneste mønstre, skal de beramme en bestemt Dag, da denne Mønstring skal ske. Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel og Hr. Christen Thomesen skal mønstre Rostjenesten i Jylland, Hr. Mogens Kaas Rostjenesten paa Fyen, alle paa én Dag, hver sit Kompagni, for at det kan være Adelen til desto ringere Besvær, at de ikke skal møde paa ét Sted. De skal paase, at de har fulde Kyradser, gode, velbevæbnede Folk og gode Heste, hvormed de kan tjene Riget. Siden skal Adressaterne indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 232 b. K.

17. Sept. (—). Aab. Brev om, at denne Claus Søfrensen, Indvaaner i København, for nogen Tid siden¹ har faaet Kongens Brev paa Arrest paa 600 Kurantdlr., som Johan Croen i Amsterdam havde staaende hos Hans Fris², Borger i København. Claus Søfrensen havde sendt Johan Croen 4 hele Stkr. Skarlagen til Tilberedning, men kunde ikke faa dem tilbage, fordi Johan Croen siden den Tid spillede bankerot, hvilket han har bevist. Hans Klæde blev anvendt til Betaling af Johan Croens Gæld til andre fremmede, hvilket han ligeledes har bevist. Han har derved ikke blot mistet sit Skarlagen, men har ogsaa haft stor Bekostning med at fordre det hos Johan Croen. Da denne nu ikke blot ikke er nogen bosiddende Mand, men heller ikke har noget at hæfte med og derfor over Aar og Dag

¹ 12. Juli 1634.

² Kaldes i ovennævnte Brev: Hans Fick.

har ladet Arresten stille bero, uanset at han tit og ofte baade skriftligt og mundtligt er blevet krævet for Betalingen, som det kan bevises ved Raadstuevidne, har Claus Søfrensen ansøgt om Bevilling til at faa udleveret de Penge, som staar i Arrest hos Hans Fris, hvorimod han tilbyder igen at udstede en Forpligtelse til Hans Fris om at ville holde ham skadesløs i alle Maader for disse Penge. Kongen bevilger, at Claus Søfrensen maa faa disse 600 Kurantdlr. udleveret af Hans Fris, mod at han skal være forpligtet at holde denne skadesløs for Pengene. Sj. R. 19, 341 b.

17. Sept. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Gabriel Kruse til Juleberrig og Kronen for Hr. Anders Nielsen, Sognepræst til Barkager og Rebbelbierig Sogne i Bjærgø Herred i Skaane. Sk. R. 5, 139. (Se Kr. Sk.).

18. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Hendrik Roesmejer, Indvaaner i København, faar Bevilling til af Undersaatterne i hele Danmark at tilforhandle sig Salpeter, hvor han kan faa det, dog ikke af Kongens Salpetersydere eller af dem, som har Køb med Kongens Salpetersydere. Det Salpeter, som han saaledes tilforhandler sig, skal han være forpligtet til at føre til København og ikke andetsteds, og det Krudt, som forarbejdes deraf paa hans Krudtmølle, skal han afhænde til Kongen alene. Han maa ikke udføre det fra Landet eller sælge det til nogen fremmed. Sj. R. 19, 342 b.

— Miss. til Jørgen Danielsen og de andre ostindiske Bevinthebbere. De har af afdøde Frandts Rantzau, Rigens Hofmester, laant 2000 Rdlr. in specie af Kongens Søn Grev Valdemar Christians Penge og har udstedt deres Brev derpaa, hvilket de heller ikke selv benægter. Da det berettes, at dette Gældsbrief er bortkommet, skal de udstede et nyt Brev paa samme 2000 Rdlr. in specie til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, som har Forvaltningen af Grev Valdemar Christians Gods, hvorimod det forrige Brev, hvor det findes, skal være dødt og magtesløst. Sj. T. 25, 443 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Han har berettet, at Fridrich Christophersens og Thomes Jensens Gaarde i Nimb i Skanderborg Len er brændt, og at Bønderne har begæret noget Afslag paa deres Landgilde og noget Bygningstømmer.

Kongen bevilger, at de maa være forskaanet for et Aars Landgilde, og Adressaten skal lade dem faa noget Bygningstømmer til at genopbygge deres Gaarde med. J. T. 9, 232 b.

18. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Riddermændsmænd, Fruer, Jomfruer og alle, som er fri og frelse, har frit Jordegods og bor og bygger i Jylland og Fyen. Kongen har bestemt, at de alle skal give Møde paa en forordnet Tid og Sted med deres Rostjeneste og lade sig mønstre, Men da Kongen paa Grund af adskillige Forhindringer ikke selv kan være til Stede, har han forordnet Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, Hr. Albret Skeel til Fusinge, Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard og Hr. Christian Thomesen til Tammerup, Rigens Kansler, Embedsmænd paa Vestervig Kloster, Riberhus, Nyborg og Kalø Slotte, til at give Møde ved Mønstringen i Kongens Sted og have det fornødne Tilsyn med den. Det befales alle Adressaterne at rette sig efter at møde med deres Folk og Heste med fulde Kyradser, vel monteret, paa de Steder og den Tid, som ovennævnte tro Mænd tilsiger dem om, lade sig mønstre og i alle Maader forholde sig lydagtige i alt, hvad de paa Kongens Vegne befaler dem ved samme Mønstring, som om Kongen selv i egen Person var til Stede. J. R. 9, 140.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland Tønne Friis, Christoffer Hvas og Ifver Krabbe og paa Fyen Sten Bilde Eriksen. Da Kongen har befalet Hr. Jørgen Urne til Alsløf, Rigens Marsk, Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Hr. Christian Thomesen til Tandrup, Rigens Kansler, og Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmænd i Vestervig Kloster, paa Riberhus, Kalø og Nyborg Slotte, at mønstre Adelens Rostjeneste i Jylland og Fyen, hver sit Kompagni paa hver sit Sted og sin Dag, skal Adressaterne være færdige og beredte til at møde med deres Ryttere vel monteret, naar og hvor de bliver tilsagt af nævnte Kommissarier til at møde. J. T. 9, 233. K.

19. Sept. (—). Bestalling for Jacob Hansen som Skibskaptejn med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og 2 Hofklædninger, fra 25. Juni 1635 at regne. Udt. i Sj. R. 19, 342 b.

20. Sept. (—). Miss. til Niels Trolle. Da Kongen har bevilget, at Bønderne i Københavns Len mod Betaling af en vis Sum Penge maa være kvit og fri for Ægt og Arbejde, og det nu er paa den Tid, at de skal afhænde, hvad de kan gøre

i Penge, være sig Korn, Fæ, Smør, Talg, Huder og deslige, skal han paase, at de udlovede Arbejdspenge eller deres Værd samt Bøndernes Landgilde og Laanekorn indfordres i rette Tid og førend Bønderne afhænder deres Korn og Varer. Han skal sørge for, at dette forrettes tilbørligt med det allerførste. Saafremt der derved skulde opstaa Mangel paa Sædekorn hos dem, vil Kongen forstrække dem dermed til Foraaret. Sj. T. 25, 444.

20. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Fredrik Urne om at lade nogle af Kongen af Polens Skibsfolk og Soldater passere frit og uhindret gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 25, 444 b.

—¹ Miss. til Borgemestre og Raad i København. Joachimus Morsius af Hamborg har berettet, at han har Tiltale mod Hans Boysen, Kongens Hofmønsterskriver. Naar Joachimus Morsius henvender sig til dem herom, skal de indstævne Parterne for sig og dømme dem imellem, hvad der er Lov og Ret. Sj. T. 25, 444 b.

22. Sept. (—). Instruks for M. Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygmester. Han skal med Kongens Skib Trost begive sig til det Sted, hvor det af Nickel Kock omtalte Tømmer er at faa, og undersøge, om der er saadant Tømmer, som er tjenligt enten til Reparation af Kongens Skibe eller til den Dok, som i Fremtiden muligt bliver anlagt paa Holmen. Han skal ligeledes skaffe sig at vide, med hvem man skal forhandle om samme Skov og hvis Samtykke man skal have til Hugning i den. Naar han kommer hjem, skal han afgive Beretning herom. Sj. R. 19, 343.

— Miss. til Fredrik Urne. Han har faaet Befaling² til at tage Dom over et Skib med indehavende Gods, som for nogle Dage siden er ankommet til Sundet og som formenes at tilhøre Hamborgere. Til videre Underretning meddeles det ham, at der i samme Skib er fundet danske Flag og et Flag med Kongens Navn i, hvilket Kongen mener Skipperen ikke burde føre. Han skal have dette i Agt. Endvidere berettes det, at der skal være flere Hamborger Skibe forhaanden; han skal lade passe paa dem. Sj. T. 25, 444 b.

¹ Brevet er, sikkert ved en Fejltagelse, dateret 1632.   ² 16. Sept. 1635.

22. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt. Han skal saa snart som muligt skaffe 100 Traver Koste til Børnehuset i København og siden aarlig sende 200 Traver dertil. Sk. T. 6, 137.

— J. R. 9, 134 se 22. Aug.

23. Sept. (—). Kvittansiarum til Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Foerslef, Rentemestre, der i Overværelse af Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, Hr. Claus Daa til Borrebye, Danmarks Riges Admiral, Hr. Christoffer Ulfeldt til Svendstrup og Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Hovedsmænd paa Dragsholm, Helsingborg og Kalundborg Slotte, har gjort Kongen Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1631, til hvilken Dag de sidst har gjort Regnskab, til 1. Maj 1632. Udgiften oversteg Indtægten med 3718 Rdlr. 10¹/₂ Sk. 1 Alb. 1 Pending, som de kan korte i næste Aars Regnskab for Rentekammeret. De blev aldeles intet skyldige. Sj. R. 19, 343.

— Lignende Kvittansiarum til samme Jørgen Vind og Sten Beck, der i Overværelse af samme ovennævnte har gjort Kongen Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1632 til 1. Maj 1633. Udgiften oversteg Indtægten med 6751 Rdlr. 36 Sk. 1 Pending, som de kan korte i næste Aars Regnskab. Sj. R. 19, 346 b.

— Lignende Kvittansiarum til samme Jørgen Vind og Sten Beck, der i Overværelse af samme ovennævnte har gjort Kongen Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1633 til 1. Maj 1634. Udgiften oversteg Indtægten med 39,509 Rdlr. 40¹/₂ Sk. ¹/₂ Pending, som de kan korte i næste Aars Regnskab. Sj. R. 19, 349 b.

— Kvittansiarum til Jockim Beck til Glasax, Lensmand paa Bøvling Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Københavns Len fra 1. Maj 1632 til 1. Maj 1634 for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Kornskatter, for den uvisse Indtægt og Udgift og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 352 b.

— Bestalling for Christen Jensen Roedskild som Portner og Vægter i den nye Port ved Sejlhuset [for

Holmen] udenfor Østerport. Sj. R. 19, 353. (Tr.: KD. III. 152 f.).

23. Sept. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for denne Karen Jensdatter af Næstved, der har forset sig grovelig og derpaa er blevet kagstrøget. Sj. R. 19, 354.

— Miss. til Hr. Christopher Ulfeldt. Da Frederik Rantzau til Aasdal har begæret 1 Gaard i Møllehesle og 4 Gaarde i Brecke By i Luggude Herred i Helsingborg Len i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard i Flemminge¹ By og Sogn, 1 Gaard i Gafventofte i Qvistofte Sogn, 1 Gaard i Øreby, alle i Luggude Herred, og 1 Gaard i Ehrrup i Rebbelberridts By og Sogn i Bjærge Herred i Skaane, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 137.

[—]². Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da Henrik Lindenov til Ørsløf har begæret 2 Gaarde³ i Frenninge By og Sogn i Færs Herred i Malmøhus Len til Mageskifte for 4 Gaarde³ i Goemelle⁴ i Skiberup Sogn i Vemmenhøgs Herred i samme Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 137 b.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt og Christen Eriksen. Da Jomfru Karen Lykke til Snellerød har begæret 1 Gaard i Tørrerød, 4 Gaarde i Regnerød og 1 Gaard i Skanckholt, alle Fieringtofte Sogn i Nørre Asbo Herred i Helsingborg Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Blesinge i Lungby Sogn i Nørre Asbo Herred, 1 Gaard i Gundestrup i Fleninge Sogn og 1 Gaard i Udvellinge i Velløf⁵ Sogn i Luggude Herred i samme Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Christopher Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 138.

---

¹ Flenninge. ² Dateringen er glemt i Sk. T. Brevet er indført mellem Brevene af 23. Sept. ³ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne ⁴ Fejlskrift for Ørmølle, Skiverup S. ⁵ Vellinge S., Luggude H.

23. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christopher Ulfeldt om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 139.

24. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen anordner følgende Vilkaar for det islandske Kompagni, som Kongen for nogen Tid siden¹ har givet Privilegium paa alene, fremfor Udlændinge og Indbyggerne her i Riget, at købe og sælge paa Island, til Gavn for Kompagniet og til mere Bestyrkelse og Fremgang for Participanternes Fuldmægtige i, hvad de paa Kompagniets Vegne har antaget, saa at alting maa forrettes uden Vidtløftighed:

1. Gør Kongen en Forandring med Hensyn til Forvalterne og Bogholderen, medens de forrige Regnskaber klareres, eftersom de dog hidtil har været forordnet til Handelens Tjeneste af Kongen og de andre Participanter selv.

2. Betalingen for de islandske Varer, som i indeværende Aar enten allerede er kommet eller endnu skal komme her til Byen og som er modtaget eller modtages af nogen Participant, skal til den rette Termin indbetales til Kompagniets Kasse og ikke indeholdes for Leverancer til Kompagniet, som det hidtil er sket, og det endskønt Kompagniet ingen Rigtighed havde faaet for, hvad Leverancerne var eller bestod i, men alle Kompagniets Penge skal, som sagt, indbetales til Kompagniet, og de Varer, der leveres, skal først, naar der er gjort Rigtighed for dem, betales af Kassen.

3. Det forordnes derfor ved kongelig Myndighed, at hvad der paa Kompagniets Vegne skal betales, skal betales af Kompagniets Kasse, og det paalægges Kompagniets Direktion i Tilfælde af Mangel paa Penge hellere at optage Penge paa Rente til Betaling af Fragten og andet; disse Renter skal igen erstattes af dem, som ikke til rette Termin indbetaler Pengene for de modtagne Varer til Kassen, hver à l'advenant, saa at Kompagniet bliver uden Skade.

4. Hvis nogen Forvalter eller Participant endnu ikke har indleveret sit Regnskab for forskudte Varer eller Penge til Kom-

---

¹ 16. Juni 1634.

pagniet, være sig til indeværende Aars eller en tidligere Udrustning, skal han indlevere det uden Ophold inden 8 Dage eller senest inden 10 Dage, efter at dette er blevet forkyndt i Kompagniet, eller betale 1 Speciedlr. til de Fattige for hver Dag, det varer længere. Disse resterende Regnskaber, være sig nogen Forvalters eller Participants, og anden Gæld til Kompagniet skal Bogholderen være forpligtet til straks at skaffe Rigtighed for.

5. Derfor maa Købmændene, som indkræver Penge for de islandske Varer, heller ikke betale nogen Skipper eller Skibsfolk Fragten, end mindre betale sig selv eller sine Folk, men de Penge, som han indkræver og faar for Kompagniets Varer, skal han levere til Kompagniets Kasserer, som siden efter Ordre paa Kompagniets Vegne skal tilstille hver sin Betaling.

6. Da det befindes, at der i Forvalternes Regnskab er ført til Udgift store Tab paa Kompagniets Penge, som er trukket paa Veksler, skal de nuværende Forvaltere ikke have Myndighed til indbyrdes og uden Med- og Forudviden af de andre Participanters Fuldmægtige at slutte nogen Veksel, men dersom der i indeværende Aar allerede er bestilt, sluttet eller gjort nogen Veksel af dem, skal de være forpligtet til straks at kommunikere Participanternes Fuldmægtige det, for at de med Forvalterne (og Forvalterne med dem) heri og i andet kan vide at søge Kompagniets bedste Profit.

7. Bogholderen skal ogsaa være forpligtet til efter den af nævnte Fuldmægtige underskrevne Begæring og Forslag af 25. og 30. Juli i indeværende Aar at slutte Kompagniets Status, saa at der dermed og videre forholdes efter deres Begæring og Forslag, eller staa tilbørligt til Rette derfor.

8. Da Kompagniet har en anselig Sum Penge udestaaende paa forskellig Maade, skal Forvalterne billigt indkræve disse Penge med det allerførste til Bedste for den forestaaende Udrustning, da Kompagniets Formue dog er betroet dem og de faar aarlig Løn og Salarium for denne deres Administration. Sj. R. 19, 354.

24. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Dr. med. Johannes Fabricius efter Ansøgning faar Bevilling til at lade sig bruge i Danmark af hvem, der behøver hans Kunst. Sj. R. 19, 355 b.

24. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Mickel Fægter, Kongens Drabant, herefter aarlig maa faa følgende Genant: 2 Pd. Rug, 3 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 2 Tdr. Sild, 4 Voger Bergfisk, 1 Okse, 8 Lam, 8 Gæs og 3 Fjerd. Gryn, at udrede af Provianthuset for Københavns Slot fra førstkommende Mikkelsdag at regne. Sj. R. 19, 356.

— Bestalling for Laurids Knudsen som Skriver i Børnehuset i København. Sj. R. 19, 356 b. (Tr.: KD. III. 153).

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade Hallebye Oer indhegne, dog at saadant sker uden Forkortelse for Bøndernes Græsbed¹. Udt. i Sj. T. 25, 445.

— Miss. til samme. Hvad Jens Graa i Slagelse har andraget om hos Kongen, kan han se af hosfølgende Dokumenter. Han skal nøje undersøge, hvorledes Borgemestre og Raad samt Byfogden dér holder Tilsyn med Kongens Forordninger; dersom det befindes, at de har gjort sig skyldig i Forseelser i saa Maade, skal han lade dem tiltale ved Retten. Sj. T. 25, 445.

— Miss. til de ostindiske Bewinthebbere. De fattiges Forstandere i København har berettet, at en Del Skibsfolk af Perlen har givet noget til de fattige, hvilket ogsaa til Bedste for Kompagniet er aftaget i nævnte Skibsfolks Restbesolding. Da det i sig selv er billigt, at de fattige faar, hvad der tilkommer dem, skal Adressaterne snarest betale dem af denne Ladning. Sj. T. 25, 445.

— Miss. til Rentemestrene om at lade Jens Bielke til Østerrad, Befalingsmand paa Bergenhus Slot og Kansler i Norges Rige, faa $\frac{1}{2}$ Læst Slangekrudt og 300 Kugler paa 1 Pds. Vægt hver, naar han henvender sig til dem derom. Sj. T. 25, 445. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Mogens Pax og Vincendts Bilde. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter afdøde Fru Magdalena Grubbe mellem hendes Fader Jørgen Grubbe til Vedbygaard og hendes efterladte Husbonde Bendix Breide, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre

---

¹ Græsning eller Græsningsret.

dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. Sj. T. 25, 445 b.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Grubbe. Bendix Breide har berettet, at Adressaten ikke har gjort ham Regnskab for hans Hustru Fru Magdalene Grubbes Mødrenearv, Gave og Gods, uanset at han siden sin Hustrus Død nogle Gange har bøgæret det af ham. Jørgen Grubbe skal, naar Bendix Breide lader ham tilsige, gøre Rede, saavidt han med Rette bør, for hvad der maatte være tilfaldet hans afdøde Hustru Fru Magdalene Grubbe ved Arv efter hendes afdøde Moder¹ og han med Rette kan fordrø af Adressaten, i Nærværelse af Mogens Pax til Eriksholm, Embedsmand paa Holbæk Slot, og Vincendts Bilde til Valbygaard. Sj. T. 25, 445 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Af Dommen, som han har erhvervet² over Skipper Peter Jansen Duncker af Glückstadt, erfarer Kongen, at denne er blevet frikendt af Borgemestre og Raad i Helsingør, hvilket ikke kunde være andet efter det, der er fremlagt for dem i Retten. Men med Rette burde Anklagen have gaaet ud paa, om ikke hans Skib og Gods burde være Prise, 1. fordi han har opgivet, at hans indehavende Gods var lybsk Gods, medens det siden blev befundet at være hamborger Gods, uanset at Kongens Pas til ham ikke bør eller kan forstaas anderledes, end at det skal være hans eget Skib og Gods, (hvor han saa har faaet det, enten i Hamborg eller andetsteds), som han har at fare med, om han vil nyde borgerlig Rettighed i Glückstadt; 2. Han har ikke Guvernørens Certifikat paa, at samme Skib og Gods tilhører ham; et saadant bør med Rette findes derhos, og det er sædvanligt, at enhver har et saadant; 3. Der er i hans Skib fundet adskillige Flag, danske, spanske, glückstadtske, hamborgske og navnlig ét med Kongens Navn i, som hverken han eller nogen anden har Lov til at bruge. Fredrik Urne skal lade ham tiltale efter ovennævnte Poster, tage Dom over ham og tilstille Kongen den. Hvad angaar de to andre Skibe, som ligeledes er arresterede, fordi de skal

¹ Mette Lykke Eriksdatter.   ² Se 16. Sept. 1635.

have hamborger Gods inde, skal Fredrik Urne lade det fra Flieland passere frit, fordi dets Breve er rigtige, det andet, af Bremen, skal han lade anholde, indtil der skaffes Certification for, at dets indehavende Gods ikke er hamborger Gods. Sj. T. 25, 446.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at aabne Toldkisten i Holbæk, tage Tolden af den og reparere Husene dér paa Slottet derfor. Da det nu berettes, at han har taget Kommissariernes Told, som ikke vedkommer Kongen, skal han levere Kommissarierne i Skaane den Told, som han har taget og som vedkommer dem, og føre den til Udgift i det kommende Aars Regnskab. Sj. T. 25, 446 b.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at lade Anker Pedersen i Sorø Skole straffe for hvad han har stjaalet fra Oluf Daa, faa udførligt oplyst alle Omstændighederne ved hans Forseelse og give Kongen Meddelelse derom. Udt. i Sj. T. 25, 447.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Denne Jesper Krechting, Borger i Lybæk, har berettet, at en Mand, ved Navn Johan Brygmand, Borger i Visby paa Gulland, i rum Tid har skyldt hans Hustrus Fader Dirik Katter af Lybæk en Sum Penge, som skulde have været betalt for nogen Tid siden, hvilket dog ikke er sket, som det kan ses af hans hosføjede Supplikation. Han har derfor begæret Kongens Missive til Adressaten om at hjælpe ham til Rette. Adressaten skal hjælpe Dirik Katter til Rette, saavidt det kan ske med Lov og Ret, saa at han kan faa sin Betaling. Sk. T. 6, 139 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Det berettes, at en Bonde i hans Len [Sølvitsborg], ved Navn Oluf Pedersen, boende i Hoes², 2 Mil fra Pugevig, daglig hugger i Kronens Skove og udfører det tagne som svensk Tømmer. Adressaten skal nøje undersøge Sagen og lade Bonden tiltale, saafremt han erfarer, at der er noget derom. Da samme Mand har stor Formue, skal Adressaten tage Vare paa ham, at han ikke forrykker noget af sin Formue, naar han mærker, at det vil gælde. Sk. T. 6, 139 b.

¹ 25. April 1633.

² Sikkert: Hoseby, Melby S., Listers H.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe Tagesen. Han skal lade forfærdige en Port paa Dæmningen ved Laholm Slot, saa stærk og velforvaret, at ingen kan komme igennem den uden Vagtens Vidende. De Herreder i hans Len [Laholm], hvis Vej gaar over denne Bro, skal bekoste dette Arbejde. Hvad Gravene, Volden og Krudtkammer dér paa Fæstningen angaar, hvorefter han skriver, da er det Kommissariernes Værk, hvorfor han skal henvende sig til dem derom. Sk. T. 6, 140.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Denne Baldtser Stobeus, Apoteker i Lund i Skaane, har klaget over, at der sker ham stort Indpas af fremmede Krud¹- og Speciehandelsmænd, som til stor Forprang for ham kommer til Lund og staar ude med deres Varer og ogsaa ellers handler dér i Byen med Speceri, hvorfor han begærer, at denne Handel med Speceri maa bevilges ham alene. Adressaten skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette kan ske bekvemmeligt, og om nogen af dem, der bor i Lund, derved kan betages sin Næring. Sk. T. 6, 140.

25. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Marcus Hvidt², Kongens Skibskaptejn, som har andraget om Forbedring af sin Løn, herefter, saa længe han er i Kongens Tjeneste, maa faa en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. fra dette Brevs Datum at regne, at udbetale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 357.

— Aab. Breve om Borgeleje penge for Tiden fra 1. Nov. 1635 til Paaskeaften, den 16. April, 1636. [Enslydende med Brevene af 20. Okt. 1634, dog at Nykøbing Sj. er sat til 9 i Stedet for 10 Personer og Maribo til 14 i Stedet for 7]. Sj. R. 19, 357. Orig.³ (for Jylland og Fyen, for Sjælland, Lolland og Falster og for Skaane) i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

— Pas for Budene, der affærdiges for at hente Borge-

¹ Urter.   ² Markus White.   ³ Orig. for Jylland og Fyen, der er forsynet med 6 Paategninger om at være læst paa Byting, afviger i en Række Tilfælde fra Opgivelserne i Sj. R. For Aalborg er i Sj. R. opført 52 Personer (i Orig. 54), Ribe 42 (50), Aarhus 33 (28), Randers 29 (27), Viborg 26 (24), Æbeltoft 17 (10) og Varde 10 (9). Udfor Tallene er der i Orig. sat Kontrolmærker: 00 og 0 +, de sidste fortrinsvis ved de Byer, for hvilke der er Afgivelser mellem Orig. og Sj. R.

lejepengene, „skrevet efter den sædvanlige Stil, vide pag. 298 hujus libri“ [d. v. s. enslydende med Passene af 20. Okt. 1634.]. Udt. i Sj. R. 19, 358 b.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Sifvert Urne. Det berettes, at en Del af Kronens Bønder i Roskilde Len vægrer sig ved at give Skriveren hans Skriverskæppe. Da Sifvert Urnes Forleningsbrev formelder, at Skriveren skal have sin Skriverskæppe, og det ogsaa er brugeligt i andre Len, skal han tilholde Bønderne hver aarlig at give Skriveren hans Skriverskæppe. Derimod skal denne være forpligtet til ikke at fordrø videre hos Bønderne for sin Bestilling i nogen Maade (hermed dog ikke ment, hvad der er tillagt ham aarlig i Løn og Kostpenge), Dersom det befindes, at han gør det, skal Adressaten lade ham straffe. Sj. T. 25, 447.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Dr. Hans Reisner. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at forhandle mellem Fru Sidtsel Parsberg, Enke efter Hr. Jøns Sparre til Sparris-holm, og Skolen i Næstved om en Sædedegn, som hun har indsat i Toxver Sogn, til hvis Kirke Kongen har bevilget hende Jus patronatus. Da Kongen formener, at der ikke kan ske nogen venlig Forhandling, skal Adressaterne afgøre Sagen ved en endelig Dom. Sj. T. 25, 447.

— Miss. til Johan Bløcker, Tilsynsmand over Børnehuset, om Regnskab for Arbejdet paa Børnehuset. Sj. T. 25, 447 b. (Tr.: KD. V. 172 f.).

— Miss. til Rentemestrene. Da det berettes, at Lauridts Grubbe til Gammelgaard bliver Kongen en Sum Penge skyldig i Renteriet, tillader Kongen, at der deri maa kortes ham, hvad Kongen skylder ham. Sj. T. 25, 447 b.

— Miss.² til Hr. Mogens Kaas. Rentekammeret beretter, at

¹ 15. Juli jvfr. 19. Aug. 1635.   ² Som Fællesoverskrift over dette og de følgende Breve [ialt 25] har Sj. T.: Missiver til en Part af Adelen Kong. Majts. Gæld anlangende. De har væsentlig samme ydre Form: „Eftersom af vores Rentekammer tilkendegives, at . . . ., bede vi Eder og ville, at I endeligen og uden videre Dilation for forskrevne N. Rdlr. til Philippi Jacobi Dag førstkommende her paa vort Rentekammer klarer“, eller: „ . . . . bede vi Eder og ville, at I forskrevne N. tilholder forskrevne N. Rdlr. til Philippi Jacobi Dag førstkommende endeligen og

han og afdøde Hr. Anders Sinklar er Forlovere for afdøde Jørgen Kaas, forrige Lensmand paa Stavanger, og at der efter deres derom udstedte Haandskrift endnu resterer Kongen 467 Rdlr. 21 Sk. foruden Renterne. De skal endelig uden videre Udsættelse klarere for dette Beløb i Rentekammeret til førstkommende 1. Maj. Sj. T. 25, 448.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tagge Thott Ottesen. Rentekammeret beretter, at Oluf Mogensen, Byfoged i Malmø, efter afdøde Hofmester Frandts Rantzaus Befaling af 19. Aug. 1631 har taget til sig nedennævnte Gældsbreve for at indkræve Gælden med paaløbne Renter, nemlig: af afdøde M. Hans Rafns Arvinger 100 Rdlr., Johan Trip 200 Rdlr., Niels Lauridtsen 100 Rdlr. og Pofvel Kønning, som flyttede til Lund, 100 Rdlr. Da ingen af disse Penge er fremkommet siden 1631, skal Adressaten tilholde Oluf Mogensen inden 1. Maj at indkræve nævnte Gæld med paaløbne Renter efter Gældsbrevene. Sj. T. 25, 448.

— Miss. til Otte Marsvin. Rentekammeret beretter, at der dér findes hans Gældsbreve paa 500 Kurantdlr. med paaløbne Renter. Han skal inden 1. Maj at betale disse 500 Kurantdlr. i Rentekammeret. Sj. T. 25, 448 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Da Arvingerne efter afdøde Villom Cornelisen, forrige Bygmester i Halmstad, er i Restance til Rentekammeret med 1000 Kurantdlr. samt Renten deraf og Samuel Hansen i Halmstad med 87¹/₂ Rdlr. foruden Renten deraf, skal Adressaten tilholde begge Parter at betale disse Penge inden 1. Maj. Sj. T. 25, 448 b.

— Miss. til Henning Valkendorf om at tilholde Niels Skinkel til Søeholm inden førstkommende Jul at betale 500 Rdlr., som han skylder, med mange Aars Rente. Niels Skinkel har tilforn faaet Kongens Missive om at betale denne Gæld, men det er endnu ikke sket. Sj. T. 25, 449.

---

uden Forhaling paa vort Rentekammer at klarere, og saafremt han derudinden findes forsømmelig, ville vi, at Du ham derfor skal lade tiltale og Dom over ham hænde, saafremt Du os ikke selv derfor vil stande til Rette.“ De gengives her, hvor det kan lade sig gøre uden at vanskeliggøre Forstaaelsen, forkortet med Udeladelse af disse Formler.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle om at tilholde nedennævnte Borgere i Køge at betale nedenstaaende Restancer med mange Aars paaløbne Renter inden 1. Maj, nemlig: afdøde Dines Christensens Arvinger 100 Rdlr., Envold Rasmussen 100 Rdlr., Morten Møenboes Arvinger 100 Rdlr., Frandts Eysenbergs Arvinger 200 Rdlr. og afdøde Claus Thor Smedes Arvinger nogle Rentepenge. Sj. T. 25, 449 b.

— Miss. til Malte Juul om at tilholde Arvingerne efter afdøde Jens Christensen og Oluf Svendsen, Borgere i Christianstad, at betale 250 Rdlr. til Rantzoning¹ paa den svenske Grænse, som de er blevet Kongen skyldig, inden 1. Maj. Sj. T. 25, 449 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Da Villom Mortensen, Tolder i Helsingør, og Jacob Hüber, er i Restance til Kongen med 920 Rdlr. foruden Rente, Kirsten Bernt Fackes og hendes Børn sammesteds med et af deres Fader udstedt Brev paa 600 Rdlr. og afdøde Gottart Klejnsmeds Arvinger med nogle Aars Renter af 100 Rdlr., skal han tilholde dem inden 1. Maj at betale disse Penge. Sj. T. 25, 450.

— Miss. til samme. Da afdøde Christoffer Hansen, forrige Herredsfoged i Smørum Herred, er blevet Kongen 180 Kurantdlr. skyldig, skal han tilholde hans Eftermand Hermand Antonisen i Slangstrup, som fik den afdødes Hustru, at betale disse Penge inden 1. Maj. Sj. T. 25, 451.

— Miss. til Hendrik Lindenov. Da hans Fader, afdøde Otto Lindenov, staar i Restance til Kongen med 100 Rdlr., skal han inden 1. Maj betale disse Penge. Sj. T. 25, 451 b.

— Miss. til Sivvert Urne om at tilholde Sander Hansen, Skriver paa Roskildegaard, at betale 200 Rdlr. Hovedstol, som han som Formynder for Børnene af afdøde Jurgen Pofvelsen, forudm Borger i København, skylder Kongen, inden 1. Maj. Sj. T. 25, 450.

— Miss. til samme om inden førstkommende 1. Maj at betale 131 Rdlr., som hans Fuldmægtig Jacob Jensen, forrige Skriver paa Malmøhus, paa hans Vegne har optaget i Rentekammeret, med Renter. Sj. T. 25, 451.

---

¹ Ransonering, Løskøbelse af Fanger.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Grubbe om inden 1. Maj at betale 138 Rdlr., hvormed hans Hustrus Fader afdøde Knud Rud til Valbygaard er i Restance. Sj. T. 25, 450 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa om at tilholde Borckart Maaes i Nykøbing i Odsherred inden 1. Maj at betale 200 Rdlr., som han skylder Kongen. Sj. T. 25, 450 b.

— Miss. til Jacob Grubbe Knutsen. Da hans Fader, afdøde Knud Grubbe til Røgle, af Rigsraadet paa Herredagen 1630 er blevet dømt til at betale Halvparten af en Kapital paa 2000 Rdlr. med paaløbne Renter, for hvilken afdøde Lauge Urne til Siellebjerg og Sten Rodsten til Lierbeck var Forlovere for afdøde Lauge Urne til Beltebjerg, men samme Sum endnu ikke er betalt til Kongen, skal han inden 1. Maj betale Halvparten af nævnte 2000 Rdlr., nemlig 1000 Rdlr. med Rente og Rentens Rente siden 1626. Sj. T. 25, 451 b.

— Miss. til Fru Sidtsel Parsberg. Da hendes Husbonde, afdøde Hr. Jens Sparre er i Restance til Kongen for et Forløfte for en Trompeter med 40 Rdlr. foruden Rente, skal hun inden 1. Maj betale disse Penge. Sj. T. 25, 452.

— Miss. til Arvingerne efter afdøde Ofve Barnekow om inden 1. Maj at betale nogle Rentepenge, hvormed den afdøde resterede paa sin afdøde Faders¹ Vegne efter hans egen derpaa til Kongen udstedte Revers. Sj. T. 25, 452.

— Miss. til Arvingerne efter afdøde Fru Margrete Brahe, Christian Barnekows Enke. Da afdøde Fru Margrete Brahe, Christian Barnekows Enke, resterer med nogle Aars Rente af 2000 Dr., hvorfor Hovedbrevet endnu ligger og ikke er indløst, skal de inden 1. Maj betale Rentepengene af disse 2000 Rdlr. og i saa Maade indløse Hovedbrevet. Sj. T. 25, 452.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om inden 1. Maj at betale et Hovedbrev paa 1000 Rdlr. med Rente. Sj. T. 25, 452 b. (Tr.: KD. V. 173).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da de og en Del af Borgerne i Malmø endnu staar i Restance med Resten

¹ Christian Barnekow.

af 14,000 Rdlr., som de skylder efter 2 paa Rentekammeret be-
roende Breve, skal de inden 1. Maj betale Resten af de 14,000
Rdlr. og i saa Maade indløse de derpaa udstedte 2 Breve. Sj.
T. 25, 452 b.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Eske Jensen, Byfoged i Kø-
benhavn, om at indkræve Kongens Tilgodehavende i Kø-
benhavn. Sj. T. 25, 453. (Tr.: KD. V. 173).

— Miss. til Jens Bielke. Da der i Rentekammeret findes
et af afdøde Søfren Søfrensen, forrige Tolder og Borge-
mester i Bergen, udstedt Brev paa 5000 Rdlr. in specie,
hvorimod det berettes, at samme Penge er betalt, skal han til-
holde Søfren Søfrensens Arvinger til 1. Maj at indløse samme
Haandskrift paa 5000 Rdlr. med den Revers, som de maatte
have derpaa. Sj. T. 25, 453.

— Miss. til Palle Rosenkrantz Børgesen. Da en Mand, ved
Navn Hans Jurgensen, som nu er hans Foged i Mandals
Len, skylder Kongen 203 Rdlr. 1 Ort Hovedstol, skal han
tilholde nævnte Hans Jurgensen inden 1. Maj at betale disse
Penge med paaløbne Renter. Sj. T. 25, 453 b.

— Miss. til Jens Bielke om at tilholde Johannes Hüber,
Apoteker, der har været Forlover for Peder Kromand ved
Frederiksborg for 400 Kurantdlr. med paaløbne Renter og som
nu er i Bergen, at betale disse Penge inden 1. Maj. Sj. T. 25,
453 b.

— Miss. til Jens Juel til Kielgaards Arvinger om at
klarere, hvad han efter en af ham udstedt Obligation er i Re-
stance med af nogle Pengeskatter i Aggershus Len, som skulde
have været erlagt til Paaske 1632, dog undtagen hvad der kan
bevises at være leveret til Hr. Christoffer Urne. Udt. i Sj. T.
25, 454.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om at optage
en Vanvittig i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 25, 454. (Tr.: KD.
V. 174).

— Miss. til Sifvert Urne. Frandts Lykke til Ofvergaard har
berettet, at han ved sin Fuldmægtig Pofvel Baltersen til Sjel-
landsfar Landsting forleden den 16. Sept. har ladet indstævne
13 Oldinge i Ringsted Herred for deres Tov og Gang mellem
Skuderløse og Brobyefang, efter hvilket de tiltalte Bønder

i Skuderløse, som imod 6 Ridemænds Dom har indtaget en stor Part af 4 Byers fælles Græsbed og Fædrift til Sæd og Engbjærgning til deres By alene, er blevet frikendt af Herredsfogden for forskrevne Frandts Lykkes Tiltale. Da Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, er interesseret i denne Sag, da han er Forsvar for en Del Skuderløse Bønder, og derfor ikke kan dømme i den, skal Sifvert Urne, naar denne Sag indstævnes for ham, sidde i Landsdommers Sted og paadømme Sagen. Sj. T. 25, 454.

25. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden har givet Mogens Gyldenstjerne Bevilling paa Kirketienderne af Morup, Touager, Spanderup og Daxsaas for sædvanlig Fæste og Afgift, naar Morten Mogensen, som nu har dem, dør. For Aarsagers Skyld har Kongen nu besluttet at disponere anderledes, saa at de i de nævnte Sogne boende Bønder faar samme Tiende efter Morten Mogensens Død for billigt Stedsmaal og sædvanlig Afgift. Naar nævnte Morten Mogensen dør, skal de 4 Sognes Sognemænd tage fuldkomment Fæstebrev paa de 4 Tiender af Befalingsmanden [i Varberg Len]. Det berettes, at Kirkerne i disse Sogne er meget brøstfældige og 2 af dem slet forfaldne, og at Sognemændene har tilbudt at forpligte sig til hver at give ligesaa meget til deres Sognekirke som Morten Mogensen eller mere, naar disse Kirketiender kan falde. Lensmanden skal, naar nævnte Tiender falder, paase, at Afgiften forbedres saaledes, at Kirkerne kan holdes vedlige deraf. Sk. R. 5, 140 b.

— Miss. til Henrik Gyldenstjerne. Sognemændene i Stafsinge har berettet, at Mogens Gyldenstjerne for nogen Tid siden har fæstet deres Korntiende til dem selv, saa længe de 2 Mænd, som omtales i Fæstebrevet, lever. Nu er den ene død, og den anden, som endnu lever, er Mogens Gyldenstjernes egen Bonde. Mogens Gyldenstjerne har faaet Kongens Brev paa, at han skal faa denne Tiende, naar de 2 Mænd, af hvilke den ene nu er død, var døde og Tienden blev ledig. Da Kongen af visse Aarsagers Skyld er anderledes til Sinds, har han bevilget, at Stafsing Sognemænd maa fæste denne Tiende for sædvanlig Fæste og Afgift, saa længe 2 af de bedste Sognemænd lever. Sk. T. 6, 140 b.

25. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Fru Lene Daa til Gertorp¹ faar Bevilling til at lade gøre sin Begravelse i Koret i sin Sognekirke Vindeslof, dog at intet sker mod Recessen og Kongens Forordninger. Sk. R. 5, 141.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Christen Christensen Giødstrup, Præst i Bøufing, for Præstegaardens Ringheds Skyld til sig og sine Efterfølgere faar overdraget 2 til Bøufing Kirke liggende Stykker Eng, kaldet Ofverhual og Nederhual² samt Fjerdeparten af et Kronebol, kaldet Hønsøer³, for rimelig Fæste og sædvanlig Afgift. J. R. 9, 141 b. Orig. i Landsark. i Viborg. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jacob Hansen, nu Sognepræst til St. Bodels Kirke i Aalborg, faar Bevilling paa den Kronens Gaard i Hasseriis ved Aalborg, som Jens Christensen nu paabor, og som hans Formand M. Niels Pofvelsen, nu Sognepræst til Vor Frue Kirke i København, har haft før ham, indtil videre kvit og fri til sin Underholdning. Han skal holde Gaarden i god Stand. Endvidere faar han Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Gunderup Sogn i Fleskum Herred i Nørrejylland, som nævnte hans Formand ligeledes har haft. Dog skal nævnte M. Niels Pofvelsen, Hr. Jacob Hansens Formand, beholde saavel Gaarden som Tienden i 2 Aar fra 1. Maj 1635 til 1. Maj 1637 paa fornævnte Vilkaar, hvorefter Hr. Jacob Hansen skal have dem. J. R. 9, 140 b.

— Miss. til Gunde Lange, hvorved ovenstaaende aabne Brev kommuniseres ham. Han skal være M. Niels Pofvelsen behjælpelig med at beholde sin Rettighed af Gaarden og Kronens Korntiende i nævnte Tidsrum. J. T. 9, 233 b. K.

— Miss. til samme. Han skal afkræve M. Christen Hansen, Superintendent over Vendelbo Stift, en Haandskrift, som Søren Skriver, forrige Forstander for Aalborg Hospital, har udstedt til Hospitalet, paa 200 Dlr., som han er blevet det skyldig paa sit Regnskab, og paase, at Pengene med efterstaaende Rente betales til Hospitalets Bedste. Da det berettes, at nævnte

¹ Fejlskrift for: Oretorp, Vinslev S., V. Gyngø H.   ² I J. R. er Læsningen usikker, i Orig. staar begge Steder tydeligt: Hual.   ³ Høvsøre, Bøvling S., Skodborg H.

Biskop har tilforhandlet sig et Stykke Jord, som ligger udenfor Hospitalet, og som han har bebygget vel (men at han giver en altfor ringe aarlig Jordskyld deraf), skal Gunde Lange forhandle mellem Hospitalet og Biskoppen om, at denne aarlig giver saa meget Korn deraf, som det kan være billigt, men især om Hospitalet ikke kan købe Bygningen af Bispen, dersom han vil afstaa den. Endvidere berettes det, at Lisbet Pedersdatter, Enke efter Borgemester Laurets Skriver, har været skyldig at levere Hospitalet 13 Tdr. Rug, 17 Tdr. Byg og 1 Td. Havre til en bestemt Tid, men at hun ikke har erlagt dem i rette Tid, hvorfor Hospitalet har købt disse Varer i dyre Domme, hvorimod hun har leveret dem nogen Tid efter, da der var bedre Køb. Gunde Lange skal tilholde hende at erstatte Hospitalet den Skade, som dette har haft deraf. Fremdeles berettes det, at der kun holdes Messe 4 Gange [aarlig] i Hospitalet, og at der da kommuniceres af dem, der er syge, men at de stærke gaar til andre Kirker. Gunde Lange skal anordne, at der herefter holdes Messe én Gang om Ugen, fornemmelig Søndag, og at alle Hospitalslemmerne kommunikerer dér, naar de vil kommunikere, for at Hospitalspræsten kan vide om deres Forhold og undervise dem i deres Saligheds Lærdom. Endelig berettes det, at en Hospitalet tilhørende Ejendom er bortfæstet til en Mand, ved Navn Niels Mørck, i Dødskouf for 2 Rdrl. Gunde Lange skal lade ham tilstille hans Stedsmaal og, saavidt det lovligt kan ske, lade bygge paa Stedet til Beste for Hospitalet. J. T. 9, 234. K.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Gunde Lange. Da Johan Brockenhuus til Lerbeck har begæret 2 til Hospitalet i Aalborg liggende Gaarde i Østerbye i Ning Herred i Aarhus Len til Mageskifte for Jordegods i Nesbye i Aalbirk¹ i Aalborg Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Cancelliet om, hvorvidt dette Mageskifte kan ske til Fordel for Hospitalet. J. T. 9, 235.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Hr. Chresten Chrestensen Giødstrup, Præst i Bøvling, har begæret nogle til Bøvling Kirke liggende Jorder eller Enge, som nogle Bønder

¹ Stedet er sikkert forskrevet. Ved Mageskiftet af 18. Jan. 1639 afstod Johan Brockenhuus til Hospitalet Jordegods i Næsby og i Agerbæk.

har i Brug og som nu er ledige, til Fæste. Da det, efter Re-
cessen, ikke er bevist, at de er bortgivet fra de Gaarde og Bo-
liger, hvortil de nu bruges, skal Kapitlet lade Hr. Chresten Chre-
stensen fremfor nogen anden faa dem for rimeligt Fæste og
sædvanlig Afgift (til Præstegaardens Forbedring). Hans Efter-
følgere skal efter ham ligeledes nyde disse Jorder eller Enge for
rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 9, 234 b. K.

25. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Laurets Ebbesen. Hvad denne
Brevviserske Anne Hansdatter, boende i Skanderborg Len, har
berettet om, at hendes Husbonde og hun uden Dom og Ret er
trængt fra deres Gaard, kan han se af den hosfølgende
Supplikation. Han skal snarest indsende Erklæring herom til
Kancelliet, for at Kongen kan give hende tilbørligt Svar, hvis
hun gør yderligere Henvendelse derom. J. T. 9, 235.

— Miss. til Pros Mund. Da det berettes, at en Præst dér
paa Island, ved Navn Limarus Hudmundi¹, har forset sig, idet
han, da en af hans Sognemænd vilde gaa til Guds Bord, offent-
lig har advaret om en Forseelse, som han havde Ord for at
have begaaet, men som han ikke var overbevist om, skal Pros
Mund undersøge Sagen og, saafremt Præsten ellers forholder sig
kristeligt og ikke har forset sig i andre Maader (hvorom Pros
Mund skal erklære sig), skal Præsten for sin Forseelse give til
de fattige, som han formaar. N. T. 6, 111 b².

26. Sept. (—). Miss. til Christopher Hvas. Mølleren i
Morup³ Mølle ved Ørum Slot har berettet, at hans Mølle er sat
saa højt i Skyld, at han ikke er i Stand til at give den Afgift
af den, som han hidtil har givet, hvilket han har bevist ved
Tingsvidne. Adressaten skal paa Tinge lade opkræve 8 uvildige
Mænd, som skal sætte Møllen for den Skyld og Afgift,
som Mølleren kan yde og dog blive ved Magt, og han skal
paase, at der ikke afgaar Kronen for meget. Siden skal han
lade Møllen istandsætte og, for at den desto bedre kan holdes
ved Magt, af hvert Pund Mel, som Mølleren nu bliver sat til at
give i Landgilde, afkorte 6 Skpr. Mel aarlig fra 1. Maj først-
kommende at regne. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 18. Febr.
1635]. J. T. 9, 235 b. K.

¹ Ejnar Gudmundsson. ² Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Island II.
396. ³ Maarup Mølle, Bedsted S., Hassing H.

29. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har befaleet Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholm og Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Malmøhus og Helsingborg Slotte, at fremsende 20,000 Rdlr. in specie af Kommissarietolden til Rentekammeret. Naar disse Penge ankommer, skal Adressaterne modtage dem og ved første Lejlighed betale dem tilbage. Sj. T. 25, 454 b.

— Miss. til Axel Urup om at møde førstkommende 16. Novbr. i Odense, hvor han videre skal erfare Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 25, 454 b.

1. Okt. (—). Bestalling for Johan Blaucker¹ som Tilsynshavende over Børnehuset og Tugthuset i København. Sj. R. 19, 358 b. (Tr.: KD. III. 154).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da det berettes, at Købstæderne i deres Len N. og N. røsterer med en Del Borgeleje penge, som skulde have været betalt forgangen Paaske, nemlig N. Købstad med N. Dlr., skal Adressaterne tilholde Borgmestre og Raad sammesteds inden førstkommende Paaske endelig at klarere for samme Penge i Rentekammeret og betale, hvad de er skyldige. Dersom de ikke til den Tid fremlægger Bevis for Adressaterne paa, at de har betalt i Rentekammeret, hvad de skylder, skal Adressaterne indkræve Restancen ved Retten og indlevere den i Rentekammeret inden førstkommende 1. Maj, uden Forsømmelse, saafremt de ikke selv vil staa til Rette. Nemlig: Jylland: Hr. Albret Skeel (Ribe 855 Kurantdlr., Varde 50 Kurantdlr.), Otto Marsvin (Randers 514 $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. 1 Mark), Gunde Lange (Aalborg 522 Kurantdlr. 22 Sk.), Niels Friis (Sæby 80 Dlr. 4 Sk.), Hr. Christian Thommesen (Æbeltoft 528 $\frac{1}{2}$ Dlr. 19 Sk.), Lauridts Lindenov (Aarhus 478 Dlr.), Hr. Knud Gyldenstjerne (Viborg 100 Dlr., Nykøbing 327 $\frac{1}{2}$ Dlr. 4 Sk.), Jokum Beck (Holstebro 36 $\frac{1}{2}$ Dlr. 4 Sk., Lemvig 187 $\frac{1}{2}$ Dlr. 32 Sk.), Mogens Sehested (Skive 66 $\frac{1}{2}$ Dlr. 8 Sk.), Jurgen Orning (Hjørring 69 $\frac{1}{2}$ Dlr. 28 Sk.); Fyen: Hr. Mogens Kaas (Faaborg 49 $\frac{1}{2}$ Dlr. 28 Sk., Kerteminde 433 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1

¹ Kaldes i Teksten ogsaa Blaucher, i Navneregistret til Sj. R.: Bleyker og i Sj. T. 25. Sept. s. A.: Bløcker. Grundtvig; Medd. fra Rtk. Arch. 1872 S. 135 kalder ham: Johan Blücher.

Mark, Svendborg 40 Dlr. 28 Sk.), Henning Valkendorf (Bogense 74 Dlr. 24 Sk.), Gregers Krabbe (Middelfart 88 $\frac{1}{2}$ Dlr.); Sjælland: Niels Trolle (Køge 310 $\frac{1}{2}$ Dlr. 32 Sk.), Hr. Hans Lindenov (Kalundborg 188 $\frac{1}{2}$ Dlr. 8 Sk.), Hr. Frederik Reedtz (Næstved 261 Dlr. 32 Sk.), Jurgen Seefeld (Ringsted 66 $\frac{1}{2}$ Dlr. 8 Sk.), Ventsel Rotkirk (Slagelse 137 $\frac{1}{2}$ Dlr. 1 Mark), Sifvert Urne (Roskilde 99 $\frac{1}{2}$ Dlr. 32 Sk.); Lolland og Falster: Hr. Palle Rosenkrantz (Maribo 1008 $\frac{1}{2}$ Dlr. 36 Sk., Nysted 479 $\frac{1}{2}$ Dlr. 36 Sk., Sakskebøing 160 $\frac{1}{2}$ Dlr., 4 Sk.); Skaane: Hr. Tagge Thott Ottesen (Ystad 830 Dlr. 1 Mark, Skanør 141 $\frac{1}{2}$ Dlr. 8 Sk., Falsterbo 158 Dlr. 16 Sk.), Hendrik Gyldenstjerne (Varberg 218 $\frac{1}{2}$ Dlr. 36 Sk., Kongsbak 28 Dlr.), Malte Juul (Simmershavn 564 Dlr. 7 Sk.), Hr. Tagge Thott Andersen (Ronneby 10 Dlr.). Sj. T. 25, 455. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

2. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Øvrigheden i Stege paa Møen har beklaget sig over, at en Person, ved Navn Oluf Pedersen, har begaaet adskillig Fortrædelighed og Modvillighed imod den, som han videre kan se af dens hoslagte Supplikation. Nævnte Oluf Pedersens Fader Peder Mattisen mener, at hans Søn er blevet utilbørlig behandlet af nævnte Øvrighed, som Protesterne i hans hosføjede Supplikation viser. Adressaten skal indstævne begge Parterne for sig, nøje undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hos hvem Skylden findes. Sj. T. 25, 456.

— Miss. til Niels Trolle. Det berettes, at 2 af de 16 Mænd, som er opkrævede til at gøre deres Tov i Madts Rafns Sag, nemlig den tredje og den syvende, Arnt Hendriksen Kock og Christen Jensen Klejnsmed, for rum Tid siden inden Tinge med oprakte Fingre og Ed efter Loven har vidnet og svoret paa en deres Medborger Ebbe Søfrensen tilhørende Grund og Ejendom, hvilken Ed er underdømt af Jørgen Seefeld, Landsdommer i Sjælland. Endvidere er der 2 Mænd deriblandt, Lauridts Christensen Fiskebløder og Pofvel Feldbereder, som for kort Tid siden har været i 16 Mænds Nævn og som derfor menes at burde være fri for dette Nævn og andre tages i deres Sted. Niels Trolle skal i disse 4 Mænds Sted lade opkræve 4 andre, som ikke kan eller bør forskydes. Endvidere berettes det, at en Del af de andre, som er opkrævet at sværge paa samme Sag, besværer sig herover, nogle fordi de er Præstens Med-

hjælpere, andre fordi de er Kæmnere, andre fordi de er Fattigforstandere og saa fremdeles. Kongen vil, at aldeles ingen maa forskaanes herfor, hvad Bestilling de end har, saafremt de er Lovfæstemænd, i Særdeleshed de 4, som nu skal tages. Sj. T. 25, 456 b¹.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Peder og Christian Jensen, Sønner af Hr. Jens Hermansen, Sognepræst i Birkerød, om en 4 Aars Tid i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 25, 456 b.

— Miss. til Jægermester [Otto Termo] om at lade Erik Pors for Betaling faa 3 Daadyr, 3 Raadyr og 10 Harer til sit Bryllup. Udt. i Sj. T. 25, 457.

— Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt om Istandsættelse af Giesteberg Mølle dér i Landskrone Len, der er meget brøstfældig, baade paa Møllesten, Vandhjulene, Panden², Sejlene³, Møllehuset og andet, og om Overdragelse af dens Vedligeholdelse til Mølleren mod Fradrag i Landgilden, fra 1. Maj førstkommende at regne. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 18. Febr. 1635.]. Sk. T. 6, 141.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen, [Superintendent over Fyens Stift]. Denne Jacob Clausen, Borger og Guldsmed i Odense, har berettet, at hans Hustru omtrent 30 Uger efter deres Bryllup uformodet er kommet i Barselseng og har født et Drengbarn, hvilket efter hans Beretning skyldes et ulykkeligt Fald og Slag nedad en Trappe, og at M. Hendrik⁴, som nu er Provst i Haderslev, men som dengang var hendes Sognepræst, af den Grund ikke har tilladt hendes Kirkegang, og at denne endnu forholdes hende, uanset at Andrageren ved sin højeste Ed benægter at have haft legemligt Sankvem med hende før deres Bryllup. Han har derfor andraget om, at hans Hustru maa tilstedes til Kirkegang og til det hellige Sakramente. Dr. Hans Mickelsen skal forordne det saaledes, at Jacob Clausens Hustru tilstedes til Kirkegang og til Sakramentet, medmindre han véd nogen anden Aarsag, hvorfor hun ikke bør stedes dertil. Han skal

¹ Tr.: Skand. Litterat. Selsk. Skrifter 1816—1817, S. 406 f. ² Panden, hvori Drevet gaar. ³ Sejl: krydsformet Beslag ved Møllesten. ⁴ Mag. Henrik Mikkelsen Tisdorph.

have godt Tilsyn med, at Præsterne i hans Stift ikke for saadanne tvivlagtige Sagers Skyld holder fattige Folk fra Guds Ord og Sakramentet, hvorved der vækkes Forargelse. F. T. 4, 340.

3. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for denne Niels Nielsen Emseboe, Indvaaner i Randers, til igen at rejse Paatale i følgende Sag: Han har for nogen Tid siden hos M. Peder Tøgersen, forrige Sognepræst i Randers, optaget et Laan paa 300 Rdlr. med 3 Aars Rente og herfor sat ham sin Gaard med 8 Lejevaaninger til Underpant. Niels Nielsen har ofte tilbudt nævnte M. Peder at give ham Betaling saavel af Hovedstolen som af Renten i samme Ejendom, da denne vel kan være 1000 Dlr. værd. Det vilde denne imidlertid ikke, men vilde kun have sine Penge, og han har derfor nu faaet til dømt hele Ejendommen for disse 300 Dlr. og 3 Aars Rente. Niels Nielsen har derefter indstævnet Dommeren og de 8 Sandemænd til Viborg Landsting, men da hans Modpart og Sandemændene hørte dette, gav de ham gode Ord om, at han skulde lade Stævningen falde. Dette har han gjort, men har ikke nydt noget godt deraf, hvorfor han har begæret Oprejsning i Sagen. Kongen bevilger dette, dog at han inden 4 Uger efter dette Brevs Datum skal begynde at procedere i Sagen, saafremt dette Oprejsningsbrev ikke skal være dødt og magtesløst, og det skal staa enhver, som har Ret dertil, frit for at fordre Voldsbøder. J. R. 9, 142.

— Miss. til Otte Marsvin. Denne Niels Nielsen Ersboe¹, Indvaaner i Randers, har klaget over, at der vederfares ham stor Uret af forrige Sognepræst i Randers M. Peder Tøgersens Enke. Otte Marsvin skal nøje paase, at der sker ham, hvad der er Ret. J. T. 9, 237.

— Miss. til Christian Holck. Af hans til Kancelliet indsendte Erklæring ses det, at der til at reparere Stenhuset paa Silkeborg Slot, til at istandsætte det med alt, hvad dertil hører, til at opmure det med dobbelte Hvælvinger, som der tilforn har været, og til at nedbryde 70,000 Mursten af det gamle Stenhus paa Vinderslefgaard til at hjælpe paa det andet

¹ Den samme, som i det foregaaende Brev kaldes Emseboe. Navne-registrene i J. R. og J. T. har kun: Niels Nielsen.

med, vil medgaa omtrent 1616 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 16 Sk. Kongen tillader, at Stenhuset paa Silkeborg maa blive repareret og gjort færdigt efter denne hans Erklæring, dog skal han have godt Tilsyn med, at alting bliver gjort tilbørligt og med den ringest mulige Bekostning. De Gulvsten, der behøves, kan brændes i Silkeborg Teglggaard. J. T. 9, 236. K.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck¹. Da det berettes, at der i Silkeborg Skove findes en stor Del fornede² Træer og Vindfælder, har Kongen bestemt, at der fra de Skove, der ligger indtil 1 $\frac{1}{2}$ Mil fra et Ladested, hvor Skibe bekvemt kan ligge og lade, til Vinter skal udføres saa meget Ved som muligt paa de Tider, da det er Bønderne til mindst Besvær. Hver Bonde, der bor saa nær derved, at han kan afstedkomme det, skal age 3 Læs Ved eller mere, som han kan taale det, til samme Ladested. Adressaten skal tilholde de Bønder, som bor nær ved Skovene, til Vinter, naar Føret er godt eller naar det kan eragtes bedst belejligt, hver at age 3 Læs Ved eller mere, som de kan taale det, af de fornede Træer og Vindfælder ned til Ladestedet og sætte Veddet, hvor det bedst kan blive forvaret. Han skal med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor meget Bønderne saaledes kan age og hvad Ladestedet hedder, for at Kongen kan rette sig derefter. J. T. 9, 236. K.

— Miss. til Ernst Normand. Det berettes, at Johan Brockenhuus til Lierbeck og Fru Sophia Friis, Friderich Munks Enke, til Harretskier hver har oppebaaret en Del af Skibet Tiende, førend de er blevet egentlig underrettet om, hvorledes Kongen vil have, at der skal forholdes dermed. Kongen bestemmer, at hver af dem uden nogen Trætte i indværende Aar skal beholde, hvad de har faaet, og Adressaten skal ved uvildige Mænd lade taksere, hvad hver af dem skal give af det, som de har faaet. Siden skal Tienden følge Fru Sophia Friis efter det Brev, som Kongen har udstedt til hende, og hun skal tilbagegive Johan Brockenhuus det Fæste, som han har betalt. Hvorledes der skal forholdes med Kirkens Part af samme Sogns Tiende, vil Kongen bestemme med det første. J. T. 9, 236 b. K.

¹ Paa K. er der over Teksten skrevet: 1536 Ege og Bøge. ² Frønnede.

4. Okt. (Kbhvn.). Skøde til Renteskriver Anders Lauridsen paa et Hus bag den gamle Mønt. Sj. R. 19, 359 b. (Tr.: KD. III. 154).

— Aab. Brev, hvorved denne Hans Lauridsen i Synbye Øster paa Amager faar Bevilling til at indgaa Ægteskab med en Enke i Synbye Vester, ved Navn Karen Søfrensdatter, hvilket er blevet forment ham, fordi Hans Lauridsens afdøde Fader var en Halvbroder til nævnte Enkes afdøde Husbondes Moders Moder. Sj. R. 19, 360.

— Miss. til Ventsel Rotkirk om at paase, at der ikke vederfares Jens Graa¹ andet, end hvad der er Lov og Ret. Udt. i Sj. T. 25, 457.

— Miss. til Hr. Christopher Ulfeldt. Færgemændene i Helsingborg har indsendt hosfølgende Klage, af hvilken han kan se, hvad de klager over. Han skal nøje paase, at den ene ikke besværes mere end den anden, men at den ene hjælper den anden, som det er billigt. Sk. T. 6, 141 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Hvad denne Niels Tøgersen af Mors har klaget over Peder Calliesen, Ridefoged paa Mors, kan han se af hans hosføjede Supplikation. Han skal nøje undersøge Klagen og snarest indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 9, 237.

5. Okt. (—). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at skaffe Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, 10,000 Enebærstager til Indhegning af Kongens Vildtbane ved Vordingborg Slot. Da det berettes, at der skal bruges endnu flere, skal han snarest skaffe Hr. Frederik Reedtz en hel Skudeladning Enebærstager. Sk. T. 6, 141 b³.

6. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Morten Smiedt indtil videre faar Eneret paa at være Guldslager i København. Sj. R. 19, 360 b. (Tr.: KD. III. 155).

— Miss. til Sifvert Urne. Fru Karen Pax til Eriksholm har berettet, at Lille Kornerup Mølle, hvormed Kongen har forlenet hende, er meget brøstfældig, og har begæret at faa

¹ I Slagelse, se Miss. af 24. Sept. 1635 ovfr.

² 12. April 1635.

³ Udenfor er skrevet: Ifver Krabbe M[ogensen]s Skrift.

nogle Træer af Lenets Skove til Reparation af Møllen. Adressaten skal af Skovene i hans Len [Roskildegaard] lade hende faa 5 Ege- eller Bøgetræer, saafremt det kan ske uden Skovskade. Hvad der videre behøves til den af Jern eller Fyrretømmer, skal hun selv skaffe sig, da hun selv oppebærer al Afgiften af samme Mølle. Sj. T. 25, 457.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Ogge Pedersen, Søn af afdøde Peder Smed i Holbæk, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 457.

— Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at der er opstaaet Trætte om den Forhøjelse af Tolden paa Tømmerlast i Norge, som menes at være paabudt i Aaret 1629, og at der er gaaet Dom til Hjemtingene for Laugmændene i Norge, hvor en Del Lønsmand, som ikke har oppebaaret den, er frikendt for at gøre Regnskab for den. Kongen tillader, at det maa forblive derved, at de Lønsmand, som ikke har oppebaaret den, maa være forskaanet for Regnskabet for den, men at de, som har oppebaaret den, billigt skal gøre Regnskab for den. Sj. T. 25, 457. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev om, at der til Reparation og Vedligeholdelse af St. Hans Kirke i Odense og Residenserne for Sognepræsten og Kapellanerne ved samme for et Aar bevilges Indkomsten af Byg af alle Kronens Kirker i Fyen, Taa-sing og Langeland (Indkomsten af Kirkerne i Lolland og Falster saavel som de under Nyborg Len liggende Kirker undtagen), for at nævnte Kirke kan faa en Kapital, af hvilken saavel den som de nævnte Residenser kan holdes ved Magt. F. R. 4, 63. Samtidig Kopi i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 250 f.).

— Miss. til Hening Valkendorf og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen], hvorved ovennævnte aabne Brev kommuniseres dem. De skal gøre et Overslag over den bevilgede Indkomst og lade den oppebære. Hvad der bliver tilovers efter Kirkens og Residensernes Restauration, skal oplægges som Kapital til Bedste for Kirken, for at den og Residenserne siden kan vedligeholdes af Renterne af den. F. T. 4, 340 b.

— Miss. til Lensmændene paa Fyen¹, hvorved ovenstaaende

¹ Undtagen Mogens Kaas, Nyborg.

aabne Brev kommuniseres dem. De skal tilholde Kirkerne i deres Len at lade deres Indkomst af Byg være Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, følgagtig, naar de paa St. Hans Kirkes Vegne gør Anfordring derom. Nemlig: Hr. Christian Friis [Odense St. Hans Kloster], Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov], Hr. Hening Valkendorf [Odensegaard], Gregers Krabbe [Hindsgavl], Sten Bilde [Rugaard], Peder Basse [Tranekær], Hr. Christian Thomesen [Odense Provsti]¹ og Bispen [Dr. Hans Mikkelsen] af Alexanderi Provsti. F. T. 4, 341.

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hans Lindenov [Kalundborg], Hr. Claus Daa [Dragsholm], Hr. Frederik Reedtz [Vordingborg] og Jørgen Seefeld [Ringsted Kloster]. Da de aarlig skal levere en Del Byg paa Provianthuset for Københavns Slot, skal de lade hele Indkomsten af Byg af deres Len aarlig gøre til god ustraffelig Malt af de rigeste Bønder i deres Len, hvortil Adressaterne skal skaffe dem Ved. Kongen har bevilget Bønderne Udgåeren for deres Umage; dog skal Adressaterne paase, at Bønderne ikke lader Malten udgåere for meget. Malten skal Adressaterne aarlig fremskaffe i betimelig Tid. Sj. T. 25, 457 b.

— Miss. til Fredrik Urne [Kronborg og Frederiksborg] og Ventsel Rotkirk [Korsør og Antvorskov]. Da de aarlig skal levere en Del Byg paa Provianthuset for Københavns Slot, skal de lade hele Indkomsten af Byg af deres Len aarlig gøre til god ustraffelig Malt og i betimelig Tid skaffe den til København. Sj. T. 25, 457 b.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da Kongen har bevilget Aksel Urup til Bielteberig, Guvernør i Fæstningen Christianpris, 1000 Rdlr. aarlig som Ingeniør efter det ham paa Christianpris medgivne Forleningsbrev og disse Penge skal erlægges til ham af Adressaterne, skal de snarest levere disse Penge paa Rentekammeret, saa at de kan blive tilstillet Axel Urup til førstkommende Omslag efter hans Forleningsbrevs Lydelse og saaledes Aar efter Aar. Sk. T. 6, 142.

12. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Tage Thott An-

¹ Se 30. Nov. 1635 ndfr.

dersen om i Vinter at lade hugge saa mange Enebærstager, som et Skib paa 60 Læster kan føre. Da der i et saadant Skib kan indlades nogle Millioner¹ Enebærstager, som alle bør ligge paa ét Sted, saa at Skibet ikke skal indlade dem paa adskillige Steder, skal han skal med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, paa hvilket Sted Bønderne bekvemst kan levere Stagerne. Sk. T. 6, 142.

12. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Hvad denne Bent Andersen i Hackerup² og hans Hustru har andraget vedrørende Hr. Hans Mikkelsen, Sognepræst i Faured i hans Len [Varberg], kan ses af deres hosføjede Supplikation. Han skal nøje underrette sig om Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig med deres Opgivelse. Sk. T. 6, 142 b.

13. Okt.³ (—). Miss. til Fredrik Urne og Otto von Termo. De skal tage til sig en Tømmermand og en Stensætter og besigte Gærdet om den store Dyrehave ved Frederiksborg Slot, hvad der fattes i, at Gærdet er saaledes, at Dyrene kan holdes deri, optegne hvor mange Egestolper, gennem hvilke Lægterne er draget, der fattes, hvor mange Lægter der udkræves til Istandsættelse af Gærdet og hvor mange Tusend Enebærstager der behøves til at lukke Gærdet med paa samme Maade, som det tidligere var lukket med Elleris. Fredrik Urne skal endvidere gøre den Anordning, at selve Stengærdet bliver istandsat, hvor det er faldet ned; de Steder, paa hvilke der paa Grund af det bløde Morads ikke kan sættes Stengærder, skal gøres tætte med Tømmer. Sj. T. 25, 466.

14. Okt. (—). Miss. til Niels Trolle om at lade Johan Eттersen, Borger i København, faa Ved af Kronens Skove til Valkemøllen. Sj. T. 25, 458. (Tr.: KD. V. 174. K. Nyrop: Strandmøllen S. 18).

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da det berettes, at Tønden paa Gietsø Rev er bortdrevet, og at der ved Lybeck

¹ Ordet Millioner er indført i Teksten af en anden samtidig Haand, hvor Skriveren, Iver Krabbe, havde ladet Plads staa aaben. At Tallet er rigtigt, ses af Miss. 17. April 1636 om samme Sag. ² Formentlig det nuværende: Hockarp, Fagerred S., Favraas H. ³ Indført mellem 12. og 15. Nov.

er fundet en Tønde, som formenes at kunne være den samme, skal han nøje undersøge dette og om Tønden kan faas tilbage og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sm. T. 6, 410.

14. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hendrik Rosenmeyer, Borger i København, faar bevilget Brede Mølle i Lyndbye Sogn i Sokkelunds Herred til Krudtmølle. Sj. R. 19, 360 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved samme faar Bevilling til af Hensyn til Faren for Ildebrand, som andre Mennesker let kunde tilføje ham til allerstørste Skade og fuldstændig Ruin for ham, paa egen Bekostning at indhegne den til Møllen liggende Jord med Stengærder. Sj. R. 19, 361 b.

— Aab. Brev, hvorved samme faar bevilget Fullevads Mølle i Københavns Len. Sj. R. 19, 361 b. (Se Kr. Sk.).

15. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved samme faar bevilget Fullevads Mølle i Lyndbye Sogn i Sokkelunds Herred i Københavns Len tilligemed en Gaard i Lyndbye. Sj. R. 19, 362 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jørgen, Sognepræst i Skeen, faar Bevilling til at kaldes til Sognepræst til Gunderslev¹ og Skelby Kirker, hvortil Eiler Urne har Jus patronatus, dog alting efter Ordinansen. Udt. i Sj. R. 19, 366 b.

— Aab. Brev om, at Jørgen Danielsen, Borgemester i København, og andre Borgere sammesteds, som har sluttet sig sammen i et Kompagni for at besejle Grønland og paa deres egen Bekostning skaffe sig Underretning om dets Havne og anden Lejlighed, saavidt det er dem muligt, har andraget om, saafremt de dér kan finde Lejlighed til Fiskeri, Brug og Handel, at faa Privilegium paa samme Fiskeri, Brug og Handel. Kongen bevilger dette, og saa snart de finder nogen saadan Lejlighed, vil Kongen benaade dem med Privilegier for

---

¹ Gunderslev og Skelby var ikke annekterede dengang. Præsten i Gunderslev Mikkil Kristensen († 1635) blev ikke efterfulgt af ovennævnte Hr. Jørgen. Brevet er, maaske ved en Fejltagelse, dateret 1636. Det er indført senere end de andre Breve paa en aaben Plads sidst i Oktober Maaned.

et Antal Aar, dog under Forbehold af Kronens Højhed og Rettighed. Sj. R. 19, 363.

15. Okt. (Kbhvn.). Skøde til Anders Pedersen og Lambert Galde, Borgere og Læderberedere i København, paa den Vejrmølle udenfor Nørreport for København, som Kongen har bevilget Skomagerne i København paa nogle Aar til Barkmølle. Sj. R. 19, 363 b. (Tr.: KD. III. 155).

— Søpas for Thade Thedens, Borger i Glückstadt, til med sit Skib, kaldet De Hoffnung, omtrent 46 Læster stort, som med en Ladning Tagsten er indkommet til København, hvorfra han agter sig til Køge for siden at lade sig befragte af hvem der kan behøve hans Skib, frit at passere og repassere, med hvad Gods og Varer han har ombord, med mindre han lader sig befragte af Hamborgere og tilfører Hamborgere Godset. Sj. R. 19, 364.

— Oprejsningsbrev for Morids Handsen, Smed i Thestrup, og hans Søn, sammesteds, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod Jens Poflsen i Raufstrup og hans 3 Sønner. Han og hans Søn blev for nogen Tid siden paa Hjemrejsen fra Næstved¹ med hvad de havde købt til deres Husholdnings Fornødenhed og andet, paa Vejen overfaldet af Jens Poflsen og hans Sønner, som fratog dem alt deres Gods. Morids Hansen har siden tiltalt dem ved Retten og faaet dem dømt paa deres Birketing, men denne Dom har Landsdommeren dømt at være udømt. Sj. R. 19, 364 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at paa-kende en Gældssag mellem Lauridts Jensen, Grovsmed, og Ernst Møller, Hofskrædder. Udt. i Sj. T. 25, 458. (Tr.: KD. V. 174).

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Kongen har forordnet, at der paa Falsterboe i Malmøhus Len skal underholdes en Lygte med Stenkul til Bedste for den søfarende Mand. Det berettes nu, at der paa en Del Steder² skal være Mangel paa Stenkul, hvorved det til Fare for den søfarende Mand kunde ske, at Fyringen som Følge af denne Mangel ikke alene en Tid

¹ Sj. R. har: Nødveed.   ² D. v. s.: hvor der er Fyr; se de følgende Miss.

lang kunde ophøre, men ogsaa tændes sildigere og slukkes tidligere, end det med Rette burde ske. Adressaten skal derfor nøje paase, at der omgaas tilbørligt med samme Fyring, og at Fyret ikke alene tændes i rette Tid, men at det paa mørke Dage tændes før end ellers. Han skal endvidere nøje undersøge, hvorledes der forholdes med samme Fyring og hvad Stenkul der findes derved, og straks med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 142 b.

15. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om Lygten paa Kullen i Helsingborg Len, til Hr. Christen Thommesen om Lygten paa Anholt i Kalø Len, til Hendrik Gyldenstjerne om 2 Lygter paa Nidingen [i Varberg Len] og til Gunde Lange om Lygten paa Skafven i Aalborg-hus Len. Udt. i Sk. T. 6, 143.

16. Okt. (—). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Kronens Bønder i Uby i Vordingborg Len har berettet, at de forrige Aar som Følge af Storm og Uvejr har lidt stor Skade paa deres Byg, da det stod paa Marken og ikke endnu var afmejet, hvorfor de har begæret at faa noget Afslag paa deres Landgilde. Da Kongen af Adressatens Beretning erfarer, at det forholder sig saaledes, bevilger han, at Uby Sognemænd maa være forskaanet for Tredjeparten af dette Aars Byglandgilde, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 25, 458.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om at optage en sindssyg Student Hans Huntermand i Hospitalet. Sj. T. 25, 458 b. (Tr.: KD. V. 174 f.).

— Aab. Brev om, at denne Peder Aagesen af Skaane, som for nogle Aar siden i sit Ægteskab har forset sig med Lejermaal og derfor ved en Kapitelsdom i Lund er dømt fra sin Ægtehustru og til at forblive ugift, til han i sand Pønitense forbedrer sit Levned og faar Kongens Tilladelse til igen at gifte sig, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med hvilken Kvindeperson Gud vil tilføje ham, da han har gjort bevisligt, at han siden den Tid har skikket sig vel. Sk. R. 5, 141 b.

— Bevilling for Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup. Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, til her fra Riget at udføre 100 Øksne, som forgangen Vinter har været opstaldet paa hans Gaard Krenkerup, Kronens Told og Rettighed dog uforkrænket. Sm. R. 5, 173. K.

17. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hr. Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kronen paa Lunde Kapitels Vegne. [Ensyldende med Mageskifte af 24. Dec. 1632, dog at 2 af Beboernes Navne er afvigende]. Sk. R. 5, 142. (Se Kr. Sk. 24. Dec. 1632).

—¹ Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen, Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Hendrik Hvitfeldt, [Kommissarier i Skaane] og Erik Rosenkrantz [Lensmand over Halmstad Len]. Da der er opstaaet Trætte mellem Borgerne og Soldaterne i Halmstad om Brødbagning og Øltappen, som Soldaterne dér bruger, hvilket Borgerne mener er til Svækkelse for deres borgerlige Næring, skal Adressaterne rette deres Lejlighed efter at samles til en bestemt Tid i Halmstad, stævne begge Parter, Borgerne og Soldaterne, for sig, forhøre dem mod hverandre, afgøre samme Trætte ved endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sk. T. 6, 143.

18. Okt. (—). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Formynderen for Børnene efter afdøde Hans Nielsen har berettet, at deres afdøde Fader havde forpagtet Smaatolden i Helsingborg fra 1. Maj 1624 til 1. Maj 1625, men at der udstedtes Forbud mod Udførsel af Korn fra Riget, hvilket forringede Tolden og tilføjede ham Skade, hvorfor Børnenes Formynder paa disses Vegne har andraget om at faa eftergivet 125 Dlr. Adressaten skal i afdøde Hans Nielsens Bøger og ellers lade undersøge, om den Skade, som han paastaas at have lidt, beløber sig til saa meget som søges eftergivet, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 143 b.

— Tb. 127 b se 18. Okt. 1634.

20. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Jesper Lauretsen, Borger i Randers, faar kgl. Konfirmation paa nogle Fæstebreve, ved hvilke Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, dengang han var forlenet med Dronningborg Slot og Len, og Otte Marsvin til Dybeck, Befalingsmand paa Dronningborg Slot, til ham og hans Hustru Karen Nielsdatter, som tilforn har været befriet² med en Mand, ved Navn

¹ Dateringsstedet er glemt i Sk. T.   ² D. v. s. gift med.

Axel Christensen, har fæstet nogle Fiskegaarde, Rusesteder, Enge, „Engeknapper“, Holme og Jorder for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, saaledes at Jesper Lauritsens Hustru Karen Nielsdatter og et af deres Børn efter hans Død maa faa nævnte Fiskegaarde, Rusesteder, Enge, Engeknapper, Holme og Jorder for rimeligt Fæste og sædvanlig aarlig Afgift efter Fæstebrevens Formelding. J. R. 9. 142 b.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Hans Høyer, Sognepræst til Borup Sogn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 458.

22. Okt. (—). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Engelbret Pedersen, bosat i København, har berettet, at Adressaten forholder ham Kvittans for 3 Aar af hans egne Regnskaber over visse og uvisse Indkomster af Halds Len, da han var Skriver sammesteds, hvilke Regnskaber han har overleveret til Adressaten, der har givet ham Bevis derfor, som det kan ses af Skriversens hosføjede Supplikation. Adressaten skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet, da Kongen ikke vil have, at der (i det, der er Ret) skal vederfares ham nogen Uret. J. T. 9, 237 b.

23. Okt. (—). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen og Hr. Christoffer Ulfeldt. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget, at Kirkerne i Skaane skulde betale en Sum Penge til Bygning af Kirken i Halmstad. Det berettes nu, at disse Penge endnu ikke alle er indkommet, og at særlig Malmøhus Lens Kirker resterer med henved 1000 Dlr. Mønt foruden Rente fra den Tid, da Sifvert Grubbe til Hofdal var forlenet med Malmøhus Slot, og at ligeledes Kirkerne i Christianstads Len resterer med henved 1000 Dlr. foruden Rente fra den Tid, da Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, var forlenet med Christianstads Len. Adressaterne skal med det allerførste stævne Sifvert Grubbe og Otte Marsvin for sig og lade dem gøre Rede for, hvorledes det har sig med disse Penge, som nævnte Lens Kirker skulde erlægge, om de har oppebaaret dem eller om Kirkerne er dem skyldige. De skal anordne det saaledes, at Pengene med efterstaaende Rente straks bliver er-

¹ Se 15. Juni og 5. Dec. 1620.

lagt og tilstillet Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Halmstad Slot. Sk. T. 6, 144.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Sifvert Grubbe, hvorved ovenstaaende Miss. kommunikeres ham med Tilføjelse om, at han efter Tilsigelse skal give Møde for dem, gøre Rede for, hvorledes det forholder sig med Malmøhus Lens Kirkers Bidrag, om han har oppebaaret dem eller Kirkerne endnu skylder dem, for at man kan vide, hvor samme resterende Penge med Renter skal tages, saa at Bygningen paa Halmstad Kirke kan gaa for sig. Sk. T. 6, 144 b.

— Lignende Miss. til Otte Marsvin om Bidragene fra Kirkerne i Christianstads Len. Udt. i Sk. T. 6, 145.

— Miss. til Hr. Holger Rosenkrantz paa Gulland. Falk Lykke til Bolderup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund og bestalter Øverste i Skaane, har berettet, at en Mand, ved Navn Jens Nielsen, nu Raadmand i Visbye paa Gulland, tjente Falk Lykke som Skriver, da denne var forlenet med Gulland, og at han endnu ikke har gjort Falk Lykke Regnskab, skønt denne har erhvervet Domme over ham og erhvervet Kongens Missive til Adressaten om at tilholde Jens Nielsen at begive sig til København og forklare sine Regnskaber, hvorfor Falk Lykke selv har maattet klarere disse Regnskaber i Rentekammeret. Han har derfor andraget om, at der maatte findes Midler, hvorved han kunde komme til sin Ret hos nævnte Jens Nielsen. Adressaten skal fastsætte en bestemt Tidsfrist for Jens Nielsen, enten til Paaske eller senest til førstkommende Pinsedag, inden hvilken han uden Forhaling skal begive sig herved og klarere Regnskaberne hos Falk Lykke. Dersom han findes modvillig heri og ikke vil efterkomme denne Befaling, skal Adressaten sende ham velforvaret ned til Falk Lykke, dog paa dennes Bekostning. Sk. T. 6, 145.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Efter hans Begæring til-lades det ham at forløves fra Fæstningen Halmstad og paa en 14 Dages Tid begive sig til Lolland, dog at han ordner det saaledes, at der i hans Fraværelse ikke forsømmes noget paa Slottet eller i Lenet. Sk. T. 6, 145 b.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Han har for nogen Tid siden¹

¹ 3. Okt. 1635.

faaet Befaling om at anordne, at Guldsmed i Odense Jacob Clausens Hustru blev modtaget til Kirkegang og Sakramente, med mindre han vidste nogen Aarsag, hvorfor det ikke kunde ske. Han har derpaa berettet, at Jacob Clausens Hustru af Provsten, M. Jacob Sperling, er dømt til at staa aabenbart Skrifte, og at samme Dom siden er blevet konfirmeret af Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og ham selv, hvorfor han har begæret at erfare Kongens Vilje, om hun maa stedes til Kirkegang og Sakramentet eller ikke. Han skal rette sig efter Kongens forrige Befaling til ham. F. T. 4, 341.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Han har en Tid lang været Værge for Jomfru Mergrethe Rosenkrantz. Da Kongen nu har bevilget, at hun maa være sin egen Værge, skal han snarest overlevere hendes Værgemaal til hende og tage Kvittans derfor af hende. Sm. T. 6, 404¹.

— Aab. Brev om, at der herefter maa holdes 2 Markeder om Aaret i Randers, nemlig Tirsdag efter Fastelavns Søndag og Dionysii Dag [9. Okt.] J. R. 9, 143. (Tr.: CCD. IV. 648).

— Oprejsningsbrev for denne Knud Nielsen, som skylder en Borger i Thisted, ved Navn Thomes Matsen, en ringe Sum Penge og som for disse Penge i sin Fraværelse uden lovligt Varsel er forfulgt og dømt fredløs paa Viborg Landsting, til, som om Sagen nylig var sket, igen at rejse Paatale i denne Sag, dog at han stiller nævnte Thomes Matsen Loven og Vissen til Sagens Udgang. J. R. 9, 143.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, Niels Krag til Trutsholm, Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejylland, og Joakim Beck til Gladsaxe, Embedsmand paa Bøvling Slot. Da der paa førstkomende Herredag i Odense er berammet Skifte mellem Fru Dorethe Budde, Enke efter Ifver Friis til Oxeholm, hendes egne Børn og hendes Stifbørn efter hendes afdøde Datter Jomfru Margrete Friis og da begge Parter har betroet Adressaterne at foretage Skiftet, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, indstævne de for afdøde Jomfru Margrete Friis's Arvinger forordnede Værger for sig, bilægge de muligt

¹ Udenfor er skrevet: Ofve Juel[s Skrift].

opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet. J. T. 9, 238.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis om paa ovennævnte Skifte at paatage sig Værgemaalet for Jørgen Friis og paase, at der kun vederfares ham, hvad der er ret. J. T. 9, 238 b.

— Lignende Miss. til Niels Friis Jørgensen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Mette Friis og til Axel Juel om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Karen Friis. Udt. i J. T. 9, 238 b.

24. Okt. (—). Miss. til Niels Trolle. Han eller hans Fuldmægtig skal i Nærværelse af Byfogden og 8 uvildige Borgere i Køge lade registrere alt, hvad der findes i Madts Rafns Bo, og give det beskrevet. Sj. T. 25, 458 b.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Da 16 Mænd nu paa Onsdag skal gøre deres Tov om den Præst¹, som er blevet myrdet i Lyrslef, skal han være over, at samme Sag saavidt muligt kan komme til Ende før de forestaaende Herredage. Sj. T. 25, 458 b.

25. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved denne Jacob Ørn, Vicekapelmester, for sin lange Tjeneste og Besværing faar bevilget en aarlig Løn af 300 Kurantdlr. i Stedet for som hidtil 150 Kurantdlr., fra Mikkelsdag sidstforleden at regne, at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 19, 364 b. Orig. i D. Kanc. Rtk. Afd. Diverse Akter og Dokum. vedk. Afregn. og Kvitt. III.

— Bestalling for denne Brevviser Jens Madsen som Hampebanker [paa Bremerholm] med en aarlig Løn af 40 Kurantdlr., 6 Alen Klæde til en Hofklædning og sædvanlig Maanedskost, saaledes som Bispisningen er paa Holmen, fra Mikkelsdag sidstforleden at regne. Han skal rengøre Hør og Hamp til Kongens Behov. Der maa, saa længe han er i Kongens Tjeneste, ikke leveres ham anden Hamp end god riedske²

¹ Niels Rasmussen, Sognepræst til Lyderslev, Stevns H., dræbt 5. Sept. 1635. ² Rigask.

Hamp. Paa hvert Skippd. god ridske Hamp, som han renser, bevilges der ham $1\frac{1}{2}$ Lispd. til Affald og paa hvert Skippd. ringere, grovere Hamp $1\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Paa hvert Skippd. god Hør, som han renser, bevilges der ham 1 Lispd. 4 Skaalpd. til Affald og paa hvert Skippd. middeltaadig Hør $1\frac{1}{2}$ Lispd. til Affald. Dersom Jens Madsen ikke kan levere den fulde Vægt fra sig af Hør og Hamp, der leveres ham til Rensning, med Fradrag af nævnte Affald, skal der i hans Løn og Betaling kortes, hvad der mangler deri. Hør og Hamp, som han leverer fra sig, skal være tilbørlig heglet og rengjort, saa at den kan forbruges i Tugthuset og andre Steder, hvor den gøres Behov, til Kongens Arbejde. Paa hver før Karl, som han har paa Arbejde, skal han Sommerdage levere 12 Skaalpd. ren Hør eller Hamp fra sig om Dagen og for hver Dreng 12 Skaalpd. heglet Blaar af Hør eller Hamp; om Vinteren skal han for hver før Karl levere 9 Skaalpd. Hør eller Hamp og for hver Dreng 9 Skaalpd. heglet Blaar af Hør eller Hamp. Hver før Karl, som han har til at banke, skal om Sommeren banke $1\frac{1}{2}$ Lispd. Hør eller Hamp om Dagen og om Vinteren 1 Lispd. Hør eller Hamp, Sommeren regnet fra Fastelavn til Mortensdag. Han skal daglig paa Skriverstuen paa Holmen tage Seddel paa, hvor mange Personer han har paa Arbejde, efter hvilke Sedler Skriversen paa Tugthuset hver 14. Dag skal afregne med ham, at han leverer rigtig Vægt fra sig som før ommeldt. Sj. R. 19, 365.

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Da Fru Margrette Laxmand, Enke efter Hendrik Vind til Aggersvold, har begæret 1 Gadehus, som aarlig skylder 1 Td. Havre, i Hiembeck Sogn i Tudse Herred i Holbæk Len, til Mageskifte for 1 Gadehus, som aarlig skylder 1 Td. Havre og 1 Lam, i Kierstrup By i Vedby Sogn i Tudse Herred, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gadehus for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 459.

26. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Sundet om i Sundet inden Vinteren at købe 60 Skippd. god Hør, 70 Sække Humle og 50 danziger Skok Garn til Kongens Behov og siden sende det til København. Sj. T. 25, 458 b.

— Oprejsningsbrev for denne Anders Pedersen, der for nogen Tid siden er kommet for Skade og har forset sig med

Slagsmaal efter besat Vagt, og som er blevet vippet for samme Forseelse. Sk. R. 5, 150.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Vind. Han skal i Herrisvad Klosters Skove lade hugge en Del Egetømmer til Styklader efter hosliggende Fortegnelse og lade det føre til de tidligere anordnede Steder. Ligeledes skal han lade føre ned det til Arkeliet [paa Kronborg]¹ bestemte Tømmer, som allerede ligger hugget i Skovene. Naar samme Tømmer er kørt ud, skal Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, eller hans befuldmægtigede Foged underrettes derom, for at hans Lens Bønder straks kan modtage det og føre det til de anordnede Steder. Ligeledes skal han i Herrisvad Klosters Skove lade hugge 50 [Læs]² Avnbøge, som skal føres til Helsingborg Slot og siden sendes til Arkeliet paa Københavns Slot. Sk. T. 6, 146.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Kongen har befalet Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, i Herrisvad Klosters Skove at lade hugge en Del Egetømmer til Styklader. Naar dette Tømmer af Herrisvad Klosters Bønder bliver ført til de tidligere anordnede Steder i hans Len og han underrettes derom, skal han sørge for, at det paa en Tid bliver sendt til Helsingborg, straks indskibet og leveret til Arkeliet paa Kronborg Slot. Endvidere skal han i Helsingborg Lens Skove lade hugge 50 Læs Avnbøg, lade det kløve i Stykker saa tykke som en Arm og sende det til Tøjhuset i København. Kongen har befalet Hr. Jørgen Vind ligeledes at lade hugge 50 Læs Avnbøg i Herrisvad Klosters Skove og sende dem til Helsingborg. Naar dette Tømmer ankommer, skal Adressaten ligeledes sende det til Tøjhuset i København. Sk. T. 6, 146.

27. Okt. (—). Opvejsningsbrev indtil Sagens videre Uddrag for denne Brev viser Niels Ibsen, der for nogen Tid siden er blevet forfulgt til at bøde sine 3 Mark af Hans Ibsen for Afpløjning³, og som angiver, at han har en tilsvarende Sag i Forfølgning mod Hans Ibsen, men at denne først har faaet sin Dom beskrevet. Sj. R. 19, 366.

---

¹ Se det følgende Miss.   ² Dette Ord er glemt i Sk. T.; jvfr. det følgende Miss.   ³ Ulovlig Frapløjning, ulovlig Høslæt og ulovlig Høst.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurets Ebbesen. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling¹ om Skanderborg Lens Korn, som Kongen har bevilget Rasmus Jensen, Borger i København, som Betaling for Leverance til Kongen. Nævnte Rasmus Jensen har nu berettet, at Adressaten af sit Lens Korn tager sig selv betalt for Røsten af den Forstrækning, som er medgaaet til Kongens sidste Hofholdning dér. Da Kongen eragter, at Laurets Ebbesen vel kan faa sin Betaling af Lenets andre Indtægter, visse og uvisse, skal han rette sig efter Kongens forrige Befaling uden Omsvøb eller Ophold og lade Rasmus Jensen eller hans Fuldmægtig faa Lenets Korn til de i den forrige Befaling fastsatte Tider. J. T. 9, 237. K.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jahan Brockenhuus til Lierbeck paa Kirkens Part af Tienden af Skibet Sogn i Tørrild Herred, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørte Rug, 4 Ørte Byg og 4 Ørte Havre i Afgift, at levere Kirkevægerne i samme Sogn. Udt. i Tb. 128.

28. Okt. (—). Miss. til Villom Mortensen. Da det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem den svenske Agent Johannes Fegreus Strømfelt og Hans Pedersen [Tolder] om Betalingen af nogen Told, skal Adressaten se efter i Toldbøgerne, hvor meget den svenske Resident er skyldig at betale til Hans Pedersen, og give Residenten en nøjagtig Udskrift deraf til Efterretning. Sj. T. 25, 460.

— Miss. til Fredrik Urne. Kongen har forordnet, at Christoffer von Behr maa faa Plads som Adelburs paa Kronborg. Naar han indfinder sig, skal Fredrik Urne antage ham dertil. Sj. T. 25, 460 b.

— Miss. til Ifver Krabbe. Han har for nogen Tid andraget om at maatte forløves fra Fæstningen Laholm til Herredagen, som skal holdes paa Fyen, for dér at forvalte sine Hverv. Kongen tillader, at han forløves derfra i nogen Tid, dog at han ordner alting saaledes, at der i hans Fraværelse intet bliver forsømt, hverken paa Slottet eller i Lenet. Sk. T. 6, 146 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Bente, Laurids Musis

---

¹ 12. Sept. 1635.

Enke, af Varberg har berettet, at hun af Adressaten tiltales for 125 Rdlr., som er Renten af det, som hun er blevet Kongen skyldig paa Tolden for Aarene 1620, 1621 og 1622 af Rostocker og fremmed Øl, som blev opskibet og forhandlet i Varberg Len, og hun opgiver, at hun ikke har haft Tolden fuldt et Aar efter Forpagtningsbrevets Lydelse, som medfølgende Supplikation videre formelder. Adressaten skal nøje undersøge Sagen og om der kan være sket Skade paa Forpagtningen, saavidt han kan erfare og formener, og snarest indsende Erklæring derom. Sk. T. 6, 147.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tygge Brahe og Sifvert Urne. Da Mogens Pax til Eriksholm, Embedsmand paa Holbæk Slot, har begæret at indtage en Del Olden, der er et øde Overdrev, liggende ret ved hans Gaard Torup, skal de begive sig til Stedet, undersøge, om dette kan ske uden Skade for Kronen, hvorledes den kunde indtages paa Kronens Vegne, saavidt denne er berettiget dertil, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 459 b.

— Miss. til Sifvert Urne. Da det berettes, at et Kvindfolk, ved Navn Johanne Hendrik Nielsens, paa Tinget i Roskilde har tillagt Dr. Hans Mickelsen, Biskop i Odense, nogle ærerørige Ord¹, skal Sifvert Urne strængt tilholde hende og Anne Mortensdatter at give Møde paa den forestaaende Herredag i Odense i Fyen, hvor Biskoppen agter at erklære sig om disse ærerørige Ord. Sj. T. 25, 459.

— Miss. til Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Da det berettes, at Johanne Hendrik Nielsens paa Tinget i Roskilde har tillagt ham nogle ærerørige Ord, skal han give Møde paa førstkommende Herredag i Odense og dér erklære sig om disse ærerørige Ord. F. T. 4, 341 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Mette Friis faar Bevilling til selv at overtage sit Værgemaal og forestaa sit Gods; dog maa hun ikke sælge noget af sit Gods eller gøre Gæld uden sin Værges Samtykke. J. R. 9, 143 b.

¹ Johanne Henrik Nielsens havde paa Roskilde Byting erklæret en af Bispen om hendes Søster Anne Mortensdatter fremsat Beskyldning for Løgn, hvorefter Bispen havde ansøgt om at faa Sagen for Herredagen i Odense.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott. Han har begæret Underretning om, hvorledes der skal forholdes med Medvidersken i BARNEDRABET Mette PEDERSDATTER. Han skal sende hende med hendes Dom til Tugthuset i København. Sk. T. 6, 147.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Denne Christoffer Bring, forrige Skriver paa Malmøhus Slot, har berettet, at i Aaret 1628, da Kongens Søn, Herr Christian (V), den udvalgte Prins, fik Malmøhus Slot og Len til Residens og Hofholdning, var der kun en ringe Ting i Forraad af Lenets Indkomst til hans Hofholdnings Behov, da alt efter Befaling var sendt til Kongens Fæstninger og Krigsarmeens Fornødenhed, saa at han hos Godtfolk maatte udtage og skaffe, hvad der behøvedes til Prinsens Hofholdning. Han sidder derfor nu i Besværing, da de samme Folk, som den Gang krediterede og betroede ham, nu hænger ham haardt paa og vil tage Vurdering i hans Bo. Da Kongen bliver ham en Sum Penge skyldig paa hans Regnskab, skal Adressaterne indrette det saaledes, at nævnte Folk ikke er for strænge ved ham, men er tilfreds, indtil han hos Kongen faar, hvad denne bliver ham skyldig paa hans Regnskab. Sk. T. 6, 147 b.

—¹ Kgl. Maj.s Skrivelse til Kongen af Bantam. Kongen har af den af Roland Crappe, General over det ostindiske Kompagni, indsendte Relation erfaret, at han og andre af Kongens Undersaatter har faaet Bevilling af Kongen af Bantam til at købslaa og haandtere i hans Lande og ogsaa i andre Maader befordres. Kongen takker ham paa det venligste herfor og venter sikkert, at nævnte General og andre af hans Undersaatter fremdeles maa faa Tilladelse til at trafikere og handle dér i Landet og blive forfremmet i andre Maader. Kongens Undersaatter skal forholde sig tilbørligt og venligt mod Kongen af Bantams Undersaatter i Forventning om, at det samme vil vederfares dem af Kongen af Bantams Undersaatter. Kongen takker venligt for den anselige Present, som Kongen af Bantam har sendt ham, og sender, for at vise sin gode Affektion igen mod ham, en ringe Ting, som er forarbejdet i Kongens Lande, beder,

---

¹ Indført som sidste Miss. i Sept.

at den maa blive venligt modtaget, og ønsker, at den Forbindelse, som allerede er begyndt mellem begge Kongernes Undersaatter, maa blive fortsat, Gud den Almægtigste til Ære og dem og deres Lande til Gavn, Fordel og Forfremmelse. — Udskrift: Den mægtige og højbaarne Fyrste, Konge af Bantam, venligen. Sj. T. 25, 454 b.

29. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld. Han skal tilholde Herman Rode, Bartskeer i Ringsted, at møde paa Køge Byting eller Raadstue førstkommende Mandag, dér tilstaa, hvad der kan være ham vitterligt, og sige Sandheden om, hvad der foreholdes ham, uanset den mellem ham og Madts Rafn afsluttede Kontrakt om Kuren af Fransoser eller andet, som han skal have brugt paa Madts Rafn. Adressaten skal skaffe Herman Rode en Vogn, saa at han kan komme hurtigt afsted. Sj. T. 25, 459 b.

— Miss. til Professorerne i København om at skaffe sig at vide, hvor Hendrik Mortensen Grib er, og alvorligt tilholde ham at møde til førstkommende Herredag, hvor han skal erklære sig i Sagen mod hans Søster¹, som er blevet lokket. Udt. i Sj. T. 25, 459 b.

— Miss. til Jost Friderick von Pappenheim. Da det berettes, at Hr. Jens Hansen, Sognepræst i Veste[r]borg, for nogen Tid siden er kommet i Lejermaal med et Kvindfolk, ved Navn Anne Mortensdatter, som paa den Tid tjente hos ham, skal Adressaten tilholde ham at møde til den første Herredag, som skal staa i Odense, og dér erklære sig om nævnte Sag. Sm. T. 6, 410.

— ² (**Frederiksborg**). Miss. til Tønne Friis og Laurets Lindenov. Kronens Bønder i Stjernholms Len har berettet, at de i Aar har haft stor Misvækst paa deres Vaarkorn, saa at en Del af dem næppe har høstet saa meget Vaarsæd, som de har saaet, og at største Parten af Kornet ikke har en Tredjedel af den sædvanlige Højde, hvilket er bevist med Tingsvidne, hvorfor de har begæret noget Afslag paa deres Landgilde. Adressaterne

¹ Ane Mortensdatter, se Miss. af 28. Okt. ovfr. til Sivert Urne. ² Indført mellem 28. og 30. Novbr. Nedenunder er skrevet: NB. Dette Brev hører til Octobri Maaned, mens var forlagt og forglemet.

skal snarest begive sig til Stjernholms Len, nøje undersøge Forholdene, give hver af dem Afslag paa Landgilden, eftersom de har lidt stor eller lille Skade til, og sætte hver til en bestemt Landgilde, dog at det iagttages, at der ikke afgaar Kronens Rettighed for meget. Tønne Friis skal føre det til Regnskab. J. T. 9, 246 b. K.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Skræderne i København har besværet sig over, at en Del Personer kommer dertil og straks bosætter sig paa Haandværket, hvorved deres Tal forøges saaledes, at den ene ikke kan have nogen Næring for den anden. Endskønt Kongen ikke er til Sinds at lade de de for nogle og tyve Aar siden med god og rigtig Betænkning afskaffede Skraaer i nogen Maade komme paa Fode igen, hverken til Dels eller helt, har Kongen dog for de følgende 4 Aar bevilget Skræderne i København følgende to Friheder: Først at ingen maa komme ind i Lavet, med mindre han i 2 Aar har tjent hos Mestrene i København og er lovlig skilt ved sin Tjeneste, dernæst at der i København og dens Forstæder, saavidt Byens Ret er, ikke maa være mere end 120 Skrædermestre. Hvad Skræderlavet angaar, da skal Borgemestre og Raad overholde den derom udstedte Forordning. Sj. R. 19, 366 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Hr. Aksel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giske Len, har begæret de Jorder, som Sognepræsten til Ørsløf Sogn saavel som Ørsløf Kirke har i Sognet dér ved hans Gaard samt i Seberup Enemærke og paa Glenøe, skal Ventsel Rotkirk med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt disse Jorder kan bortskiftes fra Præsten og Kirken for det dobbelte Vederlag, som Axel Arenfeldt tilbyder, og om Præsten vil samtykke i dette Mageskifte. Sj. T. 25, 460.

— Opfejningsbrev for denne Melkior Hansen, Borger i Ronneby, der for nogen Tid siden er kommet i Uenighed med en Mand af Christianstad, ved Navn Mickel Berendtsen, og iblandt andet for Retten i Hastighed har talt et ubesindigt Ord, hvorfor han siden er blevet forfulgt og stræbt efter Æren og dømt til at lide efter Recessen. Han har siden forligt sig med Mickel Berendtsen, saa at han til det yderste ikke mere vil efterstræbe ham. Sk. R. 5, 144.

— Aab. Brev, hvorved denne Petter von Lohe, som for

nogen Tid siden har faaet Privilegium paa en Teglovn, som afdøde Johan von den Ende har ladet opsætte ved Rybeck¹ i Helsingborg Len i Skaane, faar overdraget til evindelig Ejendom for sig og sine Arvinger, saa længe Teglovnen holdes ved Magt, den Grund, hvorpaa Teglovnen er opsat, dernæst et Stykke Jord, som ligger en halv Fjerdingsvej fra den Bondegaard, som Kongen har bevilget ham ved det forrige Privilegium og som afdøde Hr. Anders Bilde, forrige Befalingsmand paa Helsingborg Slot, har udvist til hans Formand, hvori der opgraves Ler til samme Værks Fornødenhed og hvorpaa Studene kan gaa og græsse, endvidere en Tørvemose, som afdøde Hr. Anders Bilde ligeledes har bevilget hans Formand til samme Værks Fornødenhed, da Værket ikke kan holdes ved Magt uden samme Stykke Tørvemose paa Grund af Mangelen paa Ved sammesteds. Han maa lade den indgrave og hegne og gøre sig den saa nyttig som muligt; dog skal han, hans Arvinger eller hvem der bruger samme Værk, give Kronen den fastsatte Afgift deraf, som hans Formand har givet. Sk. R. 5, 144 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev til Kronens Bønder i Landskrone Len om Regulering af Skovhugst og Vedkørsel. Sk. R. 5, 145 b. (Tr.: CCD. IV. 648).

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Det berettes, at Gabriel Kruse til N. til sin Teglgaard lader hugge en Skov, i hvilken Præsten i Barkager er lodtagen, saa at Præstens Lod ligesaa vel gaar med som den anden, uanset at samme Skov er fælles. Adressaten skal nøje paase, at Præsten ikke forurettes mod Loven, Ordinansen og Recessen, og med det allerførste indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. Sk. T. 6, 148.

— Miss. til Lensmændene² i Skaane, Halland og Blekinge. De skal med største Flid, dog hemmeligt, anstille Undersøgelse om et Kvindfolk, ved Navn Helvig Byskrivers, som tilforn har boet i Køge og som nu skal tjene i Skaane hos Adelspersoner. Dersom hun antræffes, være sig hos Adelspersoner eller andre, skal hun straks velforvaret fremsendes til Embedsmanden paa Københavns Slot. Sk. T. 6, 148.

¹ Rydebæk, Kvistofte S., Rønneberg H. deres Len.

² De opregnes alle med

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Da det berettes, at der er stor Mangel paa Brændsel til Landskroner Slot, fordi Skovene i nogle Aar er blevet forhugget, skal han fastsætte en bestemt Ordinans om, hvor meget Ved hver af Bønderne til nævnte Slot skal age frem, for at de desto bedre kan blive ved Magt og Kronens Skove skaanet saa meget som muligt. Denne Ordinans skal han siden sammen med hofølgende aabne Brev til Bønderne lade læse og forkynde, hvor det gøres Behov, og paase dets Overholdelse. Sk. T. 6, 148 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Kongen tillader efter hans Forslag, at Mønstringen i Jylland og Fyen maa opgives for indeværende Aar af Hensyn til den store Nød dér i Landet. Dog skal han tilskrive Ritmestrene, at de skal advare Adelen om at holde sin Rostjeneste i godt Beredskab, naar det paaæskes, og at den selv med al mulig Flid undersøger, om den har Rostjenesten i tilbørlig Beredskab. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. Lensbreve etc. K. (med Datum: 30. Sept.) i D. Kanc. Uindf. Konc. til Jyske Miss.

31. Okt. (—). Aab. Brev om, at denne Lauridts Jensen Smed i Væ, der i sit Ægteskab har forset sig med Lejermaal og som, da hans Hustru siden døde, trolovede sig med samme besovede Kvinde, hvilken Trolovelse dog blev underkendt og kasseret [ved Kapitelsdom] i Lund, og som har begæret at maatte indlade sig i Ægteskab med en anden Kvinde, nu igen maa indlade sig i Ægteskab, da han har præsenteret sig for Kapitlet og ført sit Skudsmaal for, at han siden den Tid har skikket sig vel; dog maa han ikke ægte den Kvinde, som han har besøvet i sit Ægteskab. Sk. R. 5, 145 b.

— Miss. til Fredrik Urne om Halm til Børnehuset i København. Udt. i Sj. T. 25, 460. (Tr.: KD. V. 175).

— Miss. til Niels Trolle om Opfyldning af Grundene paa Christianshavn. Sj. T. 25, 460. (Tr.: KD. V. 175).

2. Nov. (—). Mageskifte mellem Hr. Tage Thott Andersen til Duege, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, og Kronen. Sk. R. 5, 146. Orig. (Se Kr. Sk.).

3. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Ifver Krabbe til Jorberg. Han og Erik Rosenkrantz til Thyndbye¹, Embedsmand paa

¹ Tundbyholm, Ingelstad H.

Halmstad Slot, har indsendt Erklæring om en Supplik fra 2 af Kronens Bønder, Las Gudmandsen og Hans Truidsen i Skandeløf¹ i Laholms Len, som har klaget over ikke at kunne yde den sædvanlige aarlige Skyld og Landgilde paa Grund af den store Skade, som de lider paa den til deres Gaarde liggende Ejendom af Sand og Vand. Af Erklæringen ses, at den største Del af nævnte Ejendomme er borte og formindsket af Flyvesand, saa at Bønderne ikke formaar at yde mere end Halvdelen af deres Skyld og Landgilde. Kongen bevilger, at nævnte Bønder herefter maa være forskaanet for Halvdelen af den aarlige Skyld og Landgilde, hvilket Adressaten skal indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. Sk. T. 6, 148 b.

3. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Sten Rodsten. Palle Urne til Gyllebye² har faaet Kongens Befaling til at være Værge for Jomfru Karn Urne. Da han beretter, at Sten Rodsten hos sig har den af Sten Rodsten og Jacob Sinklar underskrevne Registrering paa det, som afdøde Fru Anne Stax³ til Sandbygaard har modtaget efter afdøde Fru Sidtsel Stensdatter⁴, skal han straks og uden videre Ophold tilstille Palle Urne nævnte Registrering. F. T. 4, 341 b.

— Miss. til Palle Urne. Han har for nogen Tid siden⁵ faaet Befaling til at være Værge for Jomfru Karen Urne og har begæret Tilladelse til at sælge det Løsøre, som hun har staaende paa Sandbygaard paa Sjælland, gøre det til Penge og sætte Pengene paa Rente til hendes Gavn. Da det er til hendes Gavn, tillader Kongen ham at sælge nævnte Løsøre efter rigtig Vurdering og anvende Pengene til hendes Bedste. Sk. T. 6, 149.

— (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe til Jordberg og Erik Rosenkrantz. Da der er opstaaet Trætte mellem Hendrik Gyldenstjerne til Svandholmb, Embedsmand paa Varberg Slot, paa Slottets Vegne og Borgemestre og Raad i Varberg om en Ejendom, kaldet „Leergravne“⁶, skal Adressaterne begive

¹ Skummeslev, Høgs H.   ² Gyllebo, Jerrestad H.   ³ Anne Hansdatter Baden, g. m. Eustachius van Thümen til Sandbygaard.   ⁴ Sidse, Klavs Urnes, Datter af Sten Madsen (Laxmand) og Margrete Hansdatter Baden.   ⁵ 2. Maj 1635.   ⁶ Der har oprindeligt staaet: Leerkrav, men dette er rettet til: Leergravne; jvfr. Miss. af 10. Maj 1635, hvor Jorden kaldes Lørgravene.

sig til Stedet, undersøge Sagen, fordre dem for sig, som har Kundskab om den, og snarest indsende Erklæring til Kongen om, hvormed Parterne begrundet deres Paastand. Sk. T. 6, 149 b.

4. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for M. Peder Vindstrup som Kongens Hofprædikant med en Løn af 300 Rdlr. in specie, 16 Dlr. maanedlig til Kostpenge, 2 Hofklædninger, 30 Dlr. til Husleje og 20 Dlr. Kurant maanedlig til 2 Vognheste, fra Paaske sidstforleden at regne, at betale af Rentekammeret. Han skal være forpligtet til altid personlig at følge Kongen, naar denne rejser og han faar Tilsigelse derom. Sj. R. 19, 367.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Staffen Hansen, Søn af Hans Rasch, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 460 b.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz og Ventsel Rotkirk. Borgemestre og Raad i Vordingborg har andraget om at faa udpeget 2 gode Mænd til at revidere Vordingborg Bys og Kirkes Regnskaber og undersøge, om Kæmnerne og Kirkeværgerne har omgaaedes saa rigtig og ret dermed, som de burde. Adressaterne skal snarest revidere disse Regnskaber og afgøre de muligt mellem Borgemestre, Raad og Borgerskabet opstaaende Stridigheder ved Dom. Sj. T. 25, 460 b.

— Aab. Brev, hvorved M. Christen Madsen faar Bevilling til at kaldes til Foersløf Sogn i Sjælland, uanset at han ikke er 25 Aar gammel. Sj. R. 19, 367 b.

— Miss. til Tygge Brahe om at lade M. Christen Madsen indsætte i Frøsløf Sogn, skrive hans Kaldsbrev om og indføre Gabriel Laxmand til Frøsløfs Navn deri. Udt. i Sj. T. 25, 461.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at Skibe ikke maa ligge i Vinterleje ved Bremerholm. Udt. i Sj. T. 25, 461. (Tr.: KD. V. 175).

5. Nov. (—). Miss. til Jørgen Seefeld. Da Fru Pernille Banner, Enke efter Eske Krause til Tyberregaard, har begæret Kronens Mølle, kaldet Tvingelstrup Mølle, i Thestrup Sogn i Ringsted Herred til Mageskifte for Raunsort Mølle med den Jord, som Morten Møller har i Brug, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme Mølle for Belejlighed og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Ringsted Kloster]. Sj. T. 25, 461.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Otsen. Kongen har i Aaret 1629 ladet udgaa Breve om Anlæg af Salpeterlader i en Del Len, og der er dengang ogsaa udgaaet Brev¹ til ham om at lade bygge en Salpeterlade i Sølvitsborg Len, hvormed han dengang var forlenet. Da det nu berettes, at der ikke er nogen Salpeterlade dér, skal han indsende Erklæring om, hvorfor en saadan ikke er bygget. Sk. T. 6, 149 b.

6. Nov. (—). Miss. til Niels Trolle. Da han paa Kongens Vegne under Forbehold af Kongens Godkendelse og Madts Rafn af Køge paa sine egne Vegne har samtykket i, at de 16 Mænd, som skal sværge i Sagen om Madts Rafns Datter, maa faa deres Afsigt og Tov udsat til den 21. December førstkommende af Hensyn til Sagens Vigtighed, tillader Kongen, at der maa gives de 16 Mænd saa lang Udsættelse, for at de desto bedre kan udforske Sandheden i denne Sag. Sj. T. 25, 461 b.

— Miss. til samme om at tilholde Knud Hansen at afstaa Fullevadtsmølle og Stenhuggergaarden ved Lyngby til Hendrik Rosenmeyer, Borger i København. Sj. T. 25, 461 b. (Tr.: KD. V. 175 f.).

— Miss. til samme om at lade en Vognmand, som har overkørt en Kvinde, saa hun døde, arbejde i Jern paa Bremerholm. Udt. i Sj. T. 25, 462. (Tr.: KD. V. 176).

— Miss. til Hr. Claus Daa. Kronens Bønder i Eggebjerg, Underup, Lestrup, Abildør, Braade, Hølkerup og Gielstrup i Eggebjerg Sogn i Dragsholm Len har andraget om at maatte yde Byg i Stedet for Rug, da deres Jorder ikke er frugtbare til Rug. Kongen tillader dette, dog at de for hver 20 Skpr. Rug skal give 24 Skpr. Byg. Adressaten skal siden modtage Byggen, indskrive det i Jordebogen og føre det til Regnskab. Sj. T. 25, 462.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at foretage Kongens Sager om Onsdagen og om Ordenen ved Bytinget. Sj. T. 25, 462. (Tr.: CCD. IV. 648 f. KD. V. 176).

— Miss. til Sifvert Urne. Jægeren paa Roskilde Jægergaard har hidtil faaet det Hø, som han aarlig skal have paa en Hest, fra Torsholm. Da Torsholm nu er lagt til Ladegaarden

¹ 21. April 1629.

for København, skal Sivvert Urne herefter af Roskildegaards Avl give ham saa meget Hø, som han aarlig plejer at faa til en Hest. Sj. T. 25, 462 b.

6. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hr. Tage Thott Andersen til Duegit, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, som har faaet 2 Gaarde i Skaane til Mageskifte for 2 Gaarde i Helsingborg Len og 1 Gaard i Malmøhus Len, alle i Skaane, faar Bevilling til at beholde de sidstnævnte 3 Gaarde i Pant saa længe, til de 2 Gaarde, som Kongen har bevilget ham, bliver fraløst ham. Sk. R. 5, 148 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at lægge 1 Gaard i Espe By i Malmøhus Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Tage Thott Andersen til Duegit, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, ind under Malmøhus Len og indskrive den i Jordebogen, dog at den følger nævnte Hr. Tage Thott som Pant, indtil den fraløses ham. Sk. T. 6, 150.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt om at lægge 1 Gaard i Ørebye i Rous Sogn og 1 Gaard i Tolderup i Mørup Sogn i Luggude Herred i Helsingborg Len, som Kongen ligeledes har faaet til Mageskifte af ovennævnte Hr. Tage Thott Andersen, ind under Helsingborg Len og indskrive dem i Jordebogen, dog at de følger nævnte Hr. Tage Thott Andersen som Pant, indtil de fraløses ham. Sk. T. 6, 150 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Da Kongen har anset det for godt, at der skal opsættes en Salpeterlade i Sølvitsborg Len, og da han har meddelt, at den bekvemmest kan henlægges midt imellem Medelstad Herred og Bregne Herred, for at begge Herreder kan komme hinanden til Hjælp, skal han lade Værket indrette dér. Kongen vil snarest sende en Salpeter-syder derop. Sk. T. 6, 150 b.

— Miss. til Jens Høg og Christopher Friis. Nogle Borgere i Viborg, nemlig Jost Boumand, Peder Søfrensen, Jens Biering og Johannes Apoteker, har berettet, at afdøde Jomfru Jehanne Lykke, som for kort Tid siden er død, er blevet dem nogen Gæld skyldig, og at andre understaar sig at lade sig indføre i hendes Jordegods og Løsøre for hendes Broders Gæld, som de har været Forlovere for, medens hun ikke selv har været dem noget skyldig. De har derfor begæret, at der maa forordnes gode Mænd, som først skal betale hendes egen Gæld af hendes

Jordegods og Løsøre. Da det er billigt og i Overensstemmelse med Recessen, at hendes egen vittterlige Gæld først betales, skal Adressaterne af hendes Jordegods og Løsøre først betale nævnte Viborg Borgere og andre, hvad de efter rigtigt Bevis har at fordre efter hende, og siden lade det andet følge dem, der har Ret dertil. J. T. 9, 239.

7. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christen Clausen Flensborg, Kongens Skibskaptejn, som har paataget sig at drage til Ostindien med Kongens Skib St. Anna, faar bevilget en Løn af 100 Sletdr. maanedlig, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 367 b.

— Aab. Brev om, at Rigens Profos skal have Overopsyn med Vagtmesteren i København. Sj. R. 19, 368. (Tr.: KD. III. 155 f.).

— Aab. Brev, hvorved Peder Henriksen, Foged i Børnehuset, faar bevilget frit Hus og 20 Speciedr. til Brændsel. Sj. R. 19, 368. (Tr.: KD. III. 155).

— Aab. Brev, hvorved denne Peder Nielsen antages til at tage Vare paa Kongens Have uden for København med en aarlig Løn af 100 Kurantdr., 11 Kurantdr. maanedlig til Kostpenge paa sig selvanden og Foder og Maal paa en Hest, fra 13. April sidstforleden at regne, at udredes af Rentemestrene. Han skal have nøje Agt paa Huset og paa, at intet af, hvad der er i det, bliver fjernet. Han skal paase, at Urtegaardsmanden med hans Selskab gør, hvad de bør gøre, og at intet kommer paa de Steder, hvor det ikke bør. Naar der efter Kongens Befaling skal bygges noget, skal han paase, at Kalksten og Tømmer anvendes til, hvad det er anordnet til. Han maa ikke lade noget komme ud af Dammene, Slotsgravene eller de hosliggende Søer, uden at han faar Kongens Befaling dertil. Han maa ikke tilstede nogen Adgang til Haven, som ikke har noget at bestille dér, og naar nogen i Kongens Fraværelse skal indlades i Haven, skal han først bespørge sig derom hos Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand i St. Knuds og Munkeliv Klostre. Han maa heller ikke tilstede Urtegaardsmanden, Apotekeren eller Destillereren at holde Lag eller Samkvem i deres Logementer eller herberge nogen om Natten, ej heller maa han tillade dem at indføre nogen i Haven. Sin Bolig skal han have paa samme Sted som hans Formand, hvor han heller ikke maa

holde Herberge eller Gæsteri, Ølfal eller andet sligt. Han skal aarlig holde Regnskab med Urtegaardsmændene, hvor mange unge Træer de har sat og podet om Aaret i nævnte Kongens Have, hvor mange Rosentræer og sligt de har i Forvaring, som kan forsættes og bruges i andre Haver, hvad Frugt og andet der sælges fra Haven, og gøre Kongen Regnskab derfor. Ligeledes skal han aarlig aflevere en Fortegnelse over, hvad der er i Forraad af Surkaal, Grønkaal, Agurker og andet sligt. Endelig skal han give Agt paa, at de Folk, som efter Tidens Lejlighed forordnes til Havens Røgt, ikke bliver brugt til andet Arbejde. Sj. R. 19, 368 b.

7. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Jakob Quirensen de Kock som Humlevrager. Sj. R. 19, 369 b. (Tr.: KD. III. 156).

— Miss. til Rentemestrene. Falk Lykke til Bollerup, bestalter Oberst i Skaane og Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, har berettet, at han efter den afdøde Hofmesters¹ Ordinanans har betalt en Sum Penge til en Fændrik, ved Navn Jacob Luckma, og at han har leveret Ordinansen med Kvittansen til en af Kongens Renteriskrivere, ved Navn Sigvordt Friis, som har registreret dem 2 Gange, men ikke siden har tilstillet Falk Lykke dem. Adressaternes skal hos nævnte Sigvordt Friis erfare, om denne Ordinanans og Kvittansen er leveret ham, lade ham give det skriftligt fra sig og med det allerførste indsende deres Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 464. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss til samme. Ovennævnte Falk Lykke beretter, at han for nogen Tid siden har haft noget gevorbent Folk for Wolgast, hvilket han vil bevise med sin Mønstringsrulle. De skal gøre Afregning med ham efter denne og give skriftlig fra sig, hvad der tilkommer ham. Sj. T. 25, 464. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om at sætte Skarnkister langs Børsen. Udt. i Sj. T. 25, 463. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 176).

— Miss. til samme om at lade Hustruen til Christen

¹ Frans Rantzau til Rantzausholm.

Clausen, Kongens Skibskaptejn, der nu er sejlet til Ostindien, faa 300 Sletdlr., som igen skal kvitteres ham i hans Besolding. Sj. T. 25, 464 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

7. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om en Antegnelse i Borgemester i København Jakob Mickelsens Toldregnskab for 1623—24. Sj. T. 25, 465. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 177).

— Miss. til samme om Anlæg af en Kørevej fra Proviantgaarden til Løngangen m. m. Sj. T. 25, 465. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 177 f.).

— Miss. til Niels Trolle om at lade give Agt paa dem, som stjæler Skov udenfor Byen ved Søerne, da de sande skyldige ikke søger Byen, men Forstaden. Udt. i Sj. T. 25, 462 b.

— Miss. til samme om Træ til Skruer til Børnehuset. Udt. i Sj. T. 25, 463 b. (Tr.: KD. V. 178).

— Miss. til samme om at udtage 4 Bartskeerere i København og lade dem bese Madts Rafns Krop og undersøge, om han ikke tilforn er kureret for Fransoser. Udt. i Sj. T. 25, 464 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Han skal forhandle med Jurgen Andersen, Borger i Helsingør, eller med en anden, som for den ringeste Bekostning vil paatage sig at lade fylde Brokarrene ved Helsingør. Betalingen skal han tage af Toldkisten. Sj. T. 25, 462 b.

— Miss. til samme om at lade Bønderne i hans Len [Kronborg og Frederiksborg] age Tørv til Tugthuset og Provianthuset i København. Udt. i Sj. T. 25, 463. (Tr.: KD. V. 178).

— Miss. til samme. Han skal i Kronborg og Frederiksborg Skove lade hugge saa megen Hassel og Tystetræ¹, som Krudtmageren ved Lundby² behøver en Tid lang til Krudtgøren. Krudtmageren og hans Svende skal selv være til Stede, ikke alene naar det hugges, for at paase, at det, som afhugges, er tjenligt, men ogsaa naar det læsses paa og føres til Møllen, for at intet deraf skal blive liggende eller gaa til Spilde. Sj. T. 25, 464 b.

¹ Tørstetræ, Korsved.   ² Lyngby.

7. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Niels Trolle om at lade hugge i Skovene i Københavns Len. Udt. i Sj. T. 25, 464 b.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz. Han skal med det første til Tygge Brahe levere, hvad han endnu har hos sig af Lelling og Valløes Beholdning. Udt. i Sj. T. 25, 463.

— Miss. til Floris Reinertsen, Johan Eттersen, Rasmus Samsing og Jacob Madsen om Sagen mellem afdøde David Balfurts Arvinger og Richard Hanyes. Udt. i Sj. T. 25, 463. (Tr.: KD. V. 178).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen har anset det for godt, at Kronens Bønder i N. Len i Aar skal give Spindepenge, hver Helgaard 4 Sk. danske og hver Halvgaard 2 Sk., skal han lade disse Spindepenge opbevære og gøre Regnskab for dem i Renteriet førstkommende 1. Maj. Nemlig: Sjælland: Niels Trolle (København), Fredrik Urne (Frederiksborg og Kronborg), Mogens Pax (Holbæk), Hr. Corfidts Ulfeldt (Møen), Vendtsel Rotkirk (Antvorskov og Korsør); Fyen: Gregers Krabbe (Hindsgavl), Hr. Jurgen Brahe (Hagenskov); Jylland: Hr. Uldrik Sandberg (Lønborg Bispegaard), Ernst Normand (Koldinghus), Otte Marsvin (Dronningborg), Gunde Lange (Aalborg), Mogens Høg (Lund i Mors), Hr. Albret Skeel (Møgel-tønder); Skaane, Halland og Blekinge: Hendrik Gyldenstjerne (Varberg), Ifver Krabbe (Laholm), Erik Rosenkrantz (Halmstad), Malte Juul (Christianstad), Hendrik Ramel (Helnekirke og Froste Herred), Erik Krabbe (Christianopel) og Hr. Tagge Thott Ottesen (Malmø og Jerestad Herred). Sj. T. 25, 463. Orig. (til Henrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark. (Tr.: CCD. IV. 649).

— Miss. til Hr. Claus Daa om at tage med sig til Odense Forslagene om Afskaffelsen af Tystøl, Rigsraadets Erklæring derom og om den Afgang, som Kronen har lidt derpaa, samt de Indlæg, som er fremsat derom. Udt. i Sj. T. 25, 463 b.

— Miss. til Mogens Pax om at aftinge med Herman Eggerts i Holbæk for de Varer, som han har ført dertil landværts og ikke har fortoldet. Udt. i Sj. T. 25, 464.

— Miss. til Hr. Corfidts Ulfeldt om at paase, at Peder Mattesen og hans Søn Oluf Pedersen i Stege ikke overiles eller forurettes ved Retten af Øvrigheden dér. Udt. i Sj. T. 25, 464 b.

7. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Byfogden i København om ikke at levere Vogne uden efter Kongens egne Pas og Befaling. Udt. i Sj. T. 25, 465. (Tr.: CCD. IV. 649. KD. V. 177).

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen og Hr. Christoffer Ulfeldt. Falck Lykke til Bollerup, Befalingsmand over St. Peders Kloster i Lund, har klaget over, at han ikke har samme Traktement, som er bevilget andre Øverster her i Riget, og ikke har nær det, som de andre har, især fordi han aarlig betaler Kongen nogle hundrede Rdlr.¹ af sit Len. Han begærer derfor, at der maa blive gjort Overslag over Indkomsten af hans Len og, hvis det da findes, at han ikke har saa meget som andre Øverster, at det da maa blive efterbetalt² ham. Adressaterne skal efter Jordebogen gøre Overslag over, hvad hans Løn aarlig indbringer efter den Pris, som de eragter billig, og trække derfra, hvad han aarlig betaler Kongen. Dersom det da findes, at han ikke har saa meget som de andre Øverster her i Landet, skal de betale ham, hvad han mangler. Sk. T. 6, 151.

— Miss. til Hr. Hendrik Gyldenstjerne. Han har berettet, at der i Aar er temmelig god Olden i Skovene i hans Len [Varberg], og har begæret at vide, hvorledes der skal forholdes med Svin, som slippes ind i Kronens Skove. Han skal modtage hvert tiende Svin af dem, der slippes ind paa Olden dér i Skovene, lade dem slagte dér oppe og sende dem med al Smaamaden pr. Skib til København. Han har endvidere berettet, at Mogens Mormand, som har Part i en af Lenets Skove, slipper flere Svin ind i denne Skov, end han har Lod og Del i Skoven til. Adressaten skal paatale det ved Lov og Ret. Sk. T. 6, 151 b.

— Miss. til samme. Denne Hendrik Hansen, som i et Par Aar har tjent Mogens Gyldenstjerne som Skriver paa Varberg Slot og har aflagt Regnskab for denne Tid i Rentekammeret, har berettet, at han har adskillige Restancer at fordre hos Bønderne i Varberg Len. Adressaten skal tilholde Bønderne at klarere og betale ham uden al Vidtløftighed, hvad han med Rette og bevisligt har at fordre hos dem. Sk. T. 6, 151 b.

¹ 400 Rdlr., se Forleningsbrevet af 4. Febr. 1627.

² Sk. T. har:

efterskifves, formentlig Fejlskrift for: efterskrives ham.

7. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at hjælpe Christoffer Bring til det, som han har at fordre hos Bønderne i Malmøhus Len fra den Tid, da han var Skriver dér. Udt. i Sk. T. 6, 152.

— Miss. til Erik Krabbe. Falck Lykke til Bollerup, bestalter Øverst og Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, har berettet, at han i Renteriet har klareret nogle Skatter af Christianopels Len, skønt Kongens Missive om at oppebære denne Skat ikke er blevet tilstillet ham, dengang Lenet var betroet ham, medens det dog findes angivet i Kancelliet, at samme Brev er udgaaet. Adressaten skal hjælpe Falck Lykke til af Bønderne i Christianopels Len at faa erstattet, hvad han kan bevise at have betalt i Rentekammeret og som han ikke tilforn har oppebaaret af dem. Sk. T. 6, 152.

— Miss. til Christen Holck om at forholde sig med Oldengælden i hans Len [Silkeborg] ligesom der forholdes i Skanderborg og Dronningborg Len. Udt. i J. T. 9, 139 b.

9. Nov. (—). Søpas for Villumb Mortensen, Tolder i Øresund, med hvem Kongen har truffet Aftale om, at han til Kongens Fornødenhed skal levere 70 Sække Humle, som skal købes i Danzig og indføres her i Riget. Sj. R. 19, 369 b.

10. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om at skaffe Bygaske¹ fra Vordingborg Len til Børnehuset. Udt. i Sj. T. 25, 465 b. (Tr.: KD. V. 178 f.).

— Lignende Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe Potaske til Børnehuset. Udt. i Sj. T. 25, 466. (Tr.: KD. V. 179).

11. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved M. Tillemann Villadsen, Sognepræst paa Frederiksborg Slot, faar Tilladelse til at lade sig høre ved det første Sognepræstekald, der bliver ledigt i København, og til, hvis hans Tjeneste og Gaver behager denne Menighed, at kaldes til dette fremfor nogen anden, dog at det sker lovligt efter Ordinansen. Sj. R. 19, 369 b².

— Instrukser for følgende Søofficerer: Axel Movat,

¹ Bygaske til Vask af smudsigt Tøj (byge).
Saml. 3. R. II. 319.

² Tr. i Kirkehist.

Admiral, paa Fides, Børge Juel, Viceadmiral, paa Svanen, og følgende Kaptejner: Hans Lydersen paa Trost, Oluf Glad paa Gribben, Trud Thedsted¹ paa Galejen Kronen, Otte Jensen paa Galejen Samson og Boe Festersen paa Marstrands Plage, som med den første gode Vind skal sætte Kaasen henad Fleckerøe, endvidere for Herman Hunemeyer paa Hummeren og Johan Folkersen paa Hjorten, som med den første gode Vind skal sejle ad Hetterøen, og for Hans Knudsen paa Gabriel, Johan Adrian- sen paa St. Peter og Pofvel Mickelsen paa St. Olufs Galej, som med den første gode Vind skal begive sig henad Grimsted Havn. Naar hver er paa sit Sted, som forbemeldt, og erfarer, at den Flaade, som nu er i Østersøen, er passeret, skal Skibene oplægges.

Kongen har befalet Palle Rosenkrantz til Ørup, Befalingsmand over Nenis² og Mandals Len, at skaffe saa meget Tømmer, som der behøves til en Brabænk, henad Christiansøe ved det Skær, som findes straks ved samme Ø, endvidere en Mast, der er tjenlig til at gøre en Kran af, hvortil Overdelen med alt sit Tilbehør findes paa Flaaden. Samme Brabænk med Kronen og hvad dertil hører skal Admiralen og hans Folk forfærdige.

Ligeledes har Kongen befalet Hr. Palle Rosenkrantz at lade opsætte en Hytte paa samme Skær, som Admiralen og de andre kan gemme Sejl og Redskaber i.

Naar det lakker imod Tiden, da Skibene kan gaa ud, skal Admiralen straks, foruden med det Skib, som han selv er paa, med 3 af de smaa Skibe begive sig ud ad Søen, holde det gaaende en 8 Dages Tid mellem Norge og Jylland og holde dem, som agter at tilføje den søfarende Mand nogen Skade, borte fra Søen. Saasart Viceadmiralen erfarer, at Admiralen er til Stede, skal han begive sig ud ad Søen. Kommer Admiralen ind ad det vestre Gab, skal Viceadmiralen gaa ud ad det østre Gab, kommer Admiralen ind ad det østre Gab, skal Viceadmiralen gaa ud ad det vestre Gab, lige førend Admiralen ankommer, hvilket Admiralen skal gøre ligesaa med Viceadmiralen, naar han gør sin Kurs.

Admiralen, Viceadmiralen og Kaptejnerne skal tage sig i Vare, at der ikke kommer Skib til Sundet, som ikke har fornummet

¹ Trond Tejste.

² Nedenæs.

dem i Søen, efterdi det er fast umuligt, at de kan gaa forbi dem alle, dersom de krydser flittigt i Søen, hvorfor hver af dem, hvem de end er, skal optegne, hvor de har været, hvad Vinden har været og hvem de har mødt.

De 2 Skibe, som har Befaling til at ligge ved Hitterøen, skal holde det gaaende i Skærene sammesteds og paa følgende Øer og Havne: Karsund¹, Hvidingsø, Kott², Thungenes, Dussering³; i Fjordene op fra Hvidingsø er 8 eller 10 Ladesteder: Sirevogh, Eggersund, Sogendal, Nordfjord, Berefjord, Vindefjord, Fleckefjord, Abelnæs, Egevoch, Skottehafven, Ullærøen, Roesfjord og Lennefjord; dog maa de aldrig ligge nogen Nat paa samme Sted, men skal altid gaa op og ned, eftersom Vinden blæser.

De 3 Skibe i Grindsted⁴ Havn skal ligeledes holde Søen, men dog stadig løbe op og ned i Skærene gennem Meredo⁵ og Kvarter⁶, som er just Sonden for Kallefjord, Hamboesund⁷, Strømsfjord, Befversund og Grimstad, endvidere Østen for Meddom Grimsted og Øster Risør, nemlig Kargøen, Langesund, Brenning⁸, Skeen, Lerroffen, Stafveren, Laurvigen, Tønsbergfjord, hvor der er mange smaa Ladesteder og Havne og ingen ligesom den anden; siden Østen for adskillige Havne og Steder, som ikke kan specificeres.

De Skibe, som Admiralen med den forordnede Flaade kan bemægtige sig i Fleckerøen, skal han oplægge ved ovennævnte Bradsted og forskibe Folket, som forberørt⁹, til Skandsøe paa Christiansøe, hvor de indtil videre skal holdes fængslet. De Skibe, som kan ertappes i Hetterøen, skal¹⁰ fængsles og vel forvares ved Bønder ved de nærmeste Ladesteder og med et Skib, som den nærmeste Foged skal skaffe, sendes til Fleckerøen. De, som kan ertappes af de Skibe, som ligger ved Grindsted Havn og dér omkring, skal oplægges i et af Ladestederne og Folkene holdes fængslede af det nærmeste Fogderi indtil vi-

¹ Maaske Karmsund, Stavangers Amt. Navnene er jævnlig rettede og sikkert ofte forvanskede. ² Dette Navn synes forvansket. ³ Maaske Fejlskrift for: Dusevig? ⁴ Grimstad. ⁵ Maaske: Merdø, Nedenæs Amt. ⁶ De fleste af de følgende Navne er sikkert forskrevet. ⁷ Hom-borsund, Nedenæs Amt. ⁸ Maaske Fejlskrift for: Brevig, Bratsberg Amt. ⁹ Disse Ord tyder paa, at der i det foregaaende er faldet noget ud. ¹⁰ Der maa være sprunget et Stykke over her om Skibenes Anbringelse. Ment er endvidere: Folkene fra de Skibe osv.

dere. Hverken Admiralen eller Officererne maa understaa sig at tage nogen af de Folk, som de har bemægtiget sig, ombord paa Kongens Skibe, men skal holde dem fængslet indtil Kongens nærmere Anordning, af hvilken Nation de end er. Saafremt Admiralen erfarer, at Fribytterne er saa mange og saa stærke, at han ikke kan raade¹ dem med de Skibe, som han har i Fleckerøen, skal han lade Kongen det vide ved Lensmanden, som skal affærdige et eget Bud over Land til Kongen. Admiralen skal underrette Lensmanden ved et af de mindste Skibe og i Mellemtiden opholde sig i Havnen under Skansen. Sj. R. 19, 370.

11. Nov. (Frederiksborg). Søpas for Skipper Truid Bentsen, boende i Helsingør, med hans Skib, kaldet St. Peter, 90 Læster stort, ind i Vestersøen og Nordsøen paa sin Næring. Sj. R. 19, 372.

12. Nov. (—). Miss. til Niels Trolle. Denne Richart Hanyes har berettet, at afdøde M. David Balfurdt har skyldt ham en Sum Penge, som endnu ikke er betalt, uanset at samme Gæld er tildømt ham af 4 tilforordnede Borgere i København, som han selv nærmere kan forklare Adressaten. Saafremt afdøde M. Davids Enke ikke uden videre Ophold godvillig vil betale ham, skal Niels Trolle hjælpe ham til Rette, saavidt det er Lov og Ret, saa at han som en Gæst forlods kan faa sin Betaling af Boet (saavidt han billigt kan bevise tilkommer ham). Sj. T. 25, 466.

14. Nov. (Antvorskov). Oprejsningsbrev for denne Anders Pedersen, Borger i Nykøbing i Oxeherred² i Dragsholms Len, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag, om hvilken han beretter følgende: Borgemestre og Raad i Nykøbing havde ladet en ledig og løs Fogedsvend sætte i Fængsel til hans Hustru til Krænkelse af hendes Ære. Fogedsvenden havde givet hende en saadan Medfart, at 5 Mennesker maatte bære hende af Kælderen, og hendes Klæder var sønderrevet, fordi hun ikke havde villet efterkomme hans Begæring. Som Følge af denne Medfart maatte hun ligge til Sengs i lang-sommelig Tid, og ingen havde troet, at hun kunde leve, hvad han agter at bevise med Tingsvidne. Fogedsvenden er blevet fri-

¹ Faa Magt med.

² Ods H.

kendt af Borgemestre og Raad for samme Sag, fordi den ikke er forfulgt paa fersk Fod. Sj. R. 19, 372 b.

14. Nov. (Antvorskov). Aab. Brev, hvorved Søfren Jørgensen faar Bevilling til at faa Sagen om Dommen over hans Broder afdøde Christen Jørgensen, forrige Skriver paa Varberg Slot, som er indstævnet for førstkommende Herredag, udsat til den første næstpaafølgende Herredag. Tingfogden og de 8 Stokkemænd i Himle Herred har for nogen Tid siden dømt nævnte hans Broder Christen Jørgensen fra sit Liv, og han er ogsaa blevet rettet. Denne Dom har Søfren Jørgensen indstævnet for Knud Gabrielsen til N., Landsdommer i Halland, som atter har indstævnet den for den førstkommende Herredag, der skal holdes i Fyen. Fru Sophia Rantzau til Fugletoft har nu stævnet ham (medens han var paa Rejse i Halland om samme Sag) i Rette til førstkommende Herredag i Fyen, men han klager over, at han ikke har sine Breve hos sig, som han skal bruge til at føre flere Vidnesbyrd i Sagen. Sk. R. 5, 149.

15. Nov. (—). Miss. til Vendtsel Rotkirk om aarlig at sælge saa meget af Antvorskovs Lens Indkomst, som Lønnen beløber sig til for Folkene, „som Varene dér sammedes“¹. Sj. T. 25, 466 b.

18. Nov. (Odense). Miss. til Hr. Claus Daa til Rafnstrup, Rigens Admiral, Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard og Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Dragsholm, Riberhus, Nyborg og Helsingborg Slotte. Da afdøde Fru Margrete Rosenkrantz til Hundtunds efterlevende Børn agter førstkommende 26. Nov. her i Odense at skifte, hvad der endnu er uskiftet mellem dem af det Jordegods og Købstadgods, som hun har efterladt sig, gives der efter de nævnte Arvingers Anmodning Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid,

---

¹ Der synes at være faldet noget ud paa dette Sted.

skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. Sj. T. 25, 466 b.

19. Nov. (Odense). Miss. til Raadet [Rigsraaderne] i Skaane. Indvaanerne i Cimmershafn i Skaane har klaget over, at de paa Grund af deres ringe Formue og Brug ikke er i Stand til at underholde de 8 Bøsseskötter, som er paalagt dem, og har begæret at forskaanes for de 4 af dem. Adressaterne skal undersøge Forholdene i Købstæderne dér i Landet og se, hvilke Købstæder der har bedre Formue og Brug, saa at disse 4 Bøsseskytter, for hvilke Cimmershafn skal forskaanes, kan paalægges dem. Sk. T. 5, 152 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Gunde Lange til Brenning, Embedsmand paa Aalborghus Slot, har berettet, at der ikke findes Forraad af Stenkul ved Fyrpanden paa Skaufn, men den 19. Okt. sidstforleden blev de sidste Kul lagt i Panden, og at Jens Pedersen, Borger i Helsingør, som skulde holde Fyret vedlige, ikke har det tilbørlige Forraad af Stenkul dér. Adressaten skal hos nævnte Jens Pedersen indhente nøje Oplysning om, hvorvidt han har skaffet Stenkul til Fyrpanden paa Skaufn. Dersom han ikke har gjort det, skal Fredrik Urne indtil videre lade ham sætte fast dér paa Slottet. Sj. T. 25, 467.

— Miss. til Gunde Lange. Kongen erfarer, at der ikke er Forraad af Stenkul ved Lygten paa Skaufven. For at den fattige søfarende Mand ikke skal lide Skade paa Liv og Gods, skal Gunde Lange skaffe Stenkul, Ved eller Tømmer derhen paa Bekostning af den, som har paataget sig at underholde Lygten, og paase, at Lygten uden Forsømmelse underholdes forsvarlig og upræjudicerlig for Søfarten. J. T. 9, 239. K.

— Miss. til Sifvert Urne. Da Fru Pernille Banner, Enke efter Eske Krafse til Tyberregaard, har begæret Tvingelstrup¹ Mølle i Testrup Sogn i Ringsted Herred i hans Len [Roskildegaaard]² til Mageskifte for Raansort Mølle og den Jord, som Mølleren har i Brug, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Mølle for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 25, 467 b.

¹ Sj. T. har, sikkert ved en Fejlskrift, Liungelstrup; jvfr. Miss. af 5. Nov. 1635 ovfr.   ² Tvindelstrup Mølle laa til Roskildegaaard.

19. Nov. (Odense). Miss. til Tyge Brahe. Da det paa-
staas, at Sebille Gjõe har faaet et Barn, skal han an-
vende sin største Flid paa straks at skaffe hende til Odense,
hvor han videre skal erfare Kongens Vilje. F. T. 4, 342.

— Miss. til Hening Valkendorf. Der tilsendes ham Kongens
Missive til Mouridts Aschersleben, hvem det straks skal til-
stilles. Dersom han ikke ufortøvet med det gode forføjer sig
til Kongen, skal Hening Valkendorf lade ham føre til Odense
med Magt. F. T. 4, 342.

20. Nov. (—). Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade Søfren
Ibsen i Hallingsløf Torp i Sæbygaards Len være forskaanet
for 1 Aars Landgilde og lade ham faa noget Bygningstømmer.
Udt. i Sj. T. 25, 467 b.

— Miss. til samme om at lade Eggert Jacobsen, som
Kongen lader lære at ride, aarlig faa 2 Klædninger og tilholde
ham at arbejde i Stalden. Udt. i Sj. T. 25, 467 b.

— Miss. til Hr. Fredrik Reedtz om at lade Ventsel Rot-
kirk faa de Mursten, som nu er brændt i Vordingborg Tegl-
lade, naar han anmoder derom. Udt. i Sj. T. 25, 467 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne til Alslof, Rigens Marsk og
Embedsmand over Vestervig Kloster, Hr. Claus Daa til Rafn-
strup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragholm Slot,
Falk Gjõe til Hvidkield og Gregers Krabbe til Thostelund, Em-
bedsmand paa Hindsgavl Slot. Der er opstaaet Trætte mellem
Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg
Slot, og Chrestoffer Basse til Sielleberg om et Hus og Maal,
om det ligger i Skiftemose i Birckende Sogn i Bjørge Herred
eller i Langskouf i Rønninge Sogn i Aasum Herred. Sagen
er af Landsdommeren paa Fyenbo Landsting den 18. Februar
1632 henfundet til Granskning af gode Mænd, som skal granske
paa de omtvistede Aasteder, hvad der er Plojeland, Adkomsten
derfor og dets Lejlighed efter Dom, Indførsel, Skøde, Vidner og
Syn. Denne Dom har Kongen og Danmarks Riges Raad stad-
fæstet og ligeledes henvist Sagen til gode Mænds Granskning
efter Dommens Indhold. Da Parterne nu har bedet Adressaterne
om at udføre Dommen, gives der dem Befaling og Fuldmagt til
med det allerførste at begive sig til de tvistige Aasteder, ind-
stævne Parterne for sig med deres Breve, granske Husets Ploje-
land, Adkomsten derpaa og dets Lejlighed efter Dom, Indførsel,

Skøde, Vidner og Syn og enten bilægge Twistepunkterne eller afgøre dem ved Dom¹ og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. F. T. 4, 342.

20. Nov. (Odense). Miss. til Sten Bilde. Kongen tilsender ham 4 af sine Vognheste, som skal staa paa Foder paa Rugaard. Om 8 Dage fremsendes andre 6 Heste, som ogsaa skal blive dér indtil nærmere Besked. F. T. 4, 343.

— Miss. til Fru Ellin Marsvin. Der tilsendes hende 13 Vognheste, som Kongen vil have staaende paa Foder paa Dalum Kloster indtil videre Besked. F. T. 4, 343 b.

— Miss. til samme om at tilholde Bønderne i Dalum Len at age Ved til Odensegaard, hver Helgaard 4 Læs, til Kongens Behov. Det skal udvises paa de Steder, hvor det er Skoven til mindst Skade. F. T. 4, 343.

— Lignende Miss. til Sten Bilde om at lade Bønderne i Rugaards Len age Ved, hver 4 Læs Ved af hver Helgaard. Udt. i F. T. 4, 343 b.

21. Nov. (—). Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om at optage Hans Hansen i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 467. (Tr.: KD. V. 179).

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Denne Sidtsel Jensdatter af Horsens har berettet, at hun højlig har at besvære sig over en Person, ved Navn Anders Pedersen Møller, som nu bor i Varmark² Mølle i Nyborg Len i Fyen, der tilhører Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa Stjernholm Slot. Han har beligget hende, og da hun kom til ham for at kræve nogle Penge, som hun havde laant ham, overfaldt han hende med Hug og Slag. Hun agter at tiltale ham ved Lov og Ret herfor, men har ikke Midler til at føre Sagen ved Retten, tilmed er hun fremmed og har ikke nogen Værge eller Forsvarer, som kan paatale Sagen. Adressaten skal forordne hende en Værge, som kan føre Sagen for hende ved Retten, og skal selv have et Øje med, at der kun vederfares hende, hvad der er Lov og Ret. F. T. 4, 343 b.

¹ Ordene: eller ... Dom er glemt i F. T.   ² Vormark, Hesselager S., Gudme H.

21. Nov. (Odense). Miss. til Tønne Bilde. Da der med det allerførste skal holdes Skifte mellem Børnene af Hændrik Bilde paa Tirsbeck og afdøde Mogens Krabbes Børn efter deres Moder Fru Elisbet Bryske saa fuldkomment, som om hun allerede var død, skal han, medens Skiftet staar paa, paatage sig Værgemaalet for Eyler, Knud og Sten Bilde og paase, at der ikke sker dem for kort paa samme Skifte, men at der i alle Maader kun vederfares dem, hvad der er billigt og ret. F. T. 4, 344.

— Lignende Miss. til Lauridts Skinkel om at være Væрге for Jomfruerne Hilleborg, Giertrud og Vivike Bilde paa samme Skifte. Udt. i F. T. 4, 344.

— Aab. Brev om, at Peder Olufsen, Raadmand i Ribe, maa være ganske og aldeles fri og umolesteret for et af ham for hans Søstersøn Jacob Hansen gjort Forløfte, som ikke skal komme ham eller hans Arvinger til Skade i nogen Maade. Han har berettet, at han for nogen Tid siden er geraadet i Forløfte for denne Jacob Hansen, som med en Vognkæp havde tilføjet sin Fader¹ Saar og Skade i hans Hoved, hvor han enten skulde være Borgen eller sætte Borgen. Peder Olufsen gik saa for den siddende Ret i Borgen for samme Person, fordi Bartskaeren for Retten erklærede, at det Saar, som Jacob Hansen havde tilføjet sin Fader, ikke var noget dødeligt Saar. Nogen Tid efter afgik samme Persons Stiffader ved Døden, Jacob Hansen rømte og blev siden svoret fra sin Fred. Peder Olufsen har nu andraget om at blive fritaget for samme Borgen, da han ikke har noget at skaffe med Sagen i sig selv, men kun paa Grund af Bartskaerens Ord er gaaet i Borgen. J. R. 9, 143 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Disse to Personer, Niels Nielsen og Peder Nielsen i Valbye, som tjener til Restrup, har for nogen Tid siden andraget om Afslag paa deres Skyld og Landgilde, idet de opgiver, at Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, dengang han raadede over dem, har taget baade Engjord og Saaland fra begge deres Gaardes Tilliggende, saa at de nu ikke kan give den Skyld og Landgilde, som de tilforn har givet, og fik da det Svar, at de skulde henvende sig til Otte Marsvin derom. Af det Synsvidne, som

¹ D. v. s.: Stiffader, se ndfr.

denne har ladet tage paa deres Gaardes Tilliggende, ses det, at de ikke kan taale at give mere i Skyld og Landgilde end deres Naboer, nemlig Niels Nielsen ligesom hans Nabo Jens Andersen, som har 3 Otting Jord ligesom Niels Nielsen, og Peder Nielsen ligesom Jørgen Søfrensen, der har samme Otting og Maal som han, nemlig 2 Otting over Marken i Ager og Eng. Kongen bevilger, at Andragerne herefter i aarlig Skyld og Landgilde maa give det samme som deres nævnte Naboer, som ikke har mere Brug end de. Otte Marsvin skal indskrive det i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 9, 239 b. K.

21. Nov. (Odense). Miss. til Verner Parsberg og de andre Arvinger efter afdøde Niels Parsberg. Rønne Bilde til Sandbygaard har berettet, at Otte Brahe Stensen til Nesby har købt nogle Gaarde i Sandby ved Rønne Bildes Gaard og for hans Port og at der er opstaaet Trætte om Ejendommen. For at man desto bedre kan faa Oplysning og bilægge vidtløftig Trætte, har Rønne Bilde begæret Kongens Missive til Adressaterne om at lade ham faa Kopier under deres Haand og Segl af Skiftelodderne, som er gaaet dem imellem om Sandbygaard, for at de kan fremlægges i Retten. De skal lade ham faa de nævnte Kopier beskrevet til Sagens bedre Oplysning, for at vidtløftig Trætte kan forebygges derved. J. T. 9, 240.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Kolding om at optage Hans Skytte, Skovrider under Haderslevhus Len, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i J. T. 9, 240 b.

23. Nov. (—). Miss. til Christian Holck. Han og Tønne Friis, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, har for nogen Tid siden¹ i Anledning af et Andragende fra Kronens Bønder i Veyerslev og Borreby Sogne om Afslag paa deres Korn- og Smørlandgilde, som de paa Grund af adskillige Tilfælde og usædvanlig Opvækst ikke kan yde, faaet Befaling til at lade opkræve 8 Mænd paa Tinge til at taksere, hvad hver af de nævnte Byer bør yde aarlig i Landgilde, saa at de kan blive ved Magt. Adressaterne har efterkommet Befalingen, undersøgt Sagen og indsendt en Erklæring, af hvilken det fremgaar, at dersom der blev bevilget hver Mand i de to Byer et Af-

¹ 27. Aug. 1635.

slag paa 1 Otting Smør og 16 Skpr. Gæsteribyg, vil de være i Stand til at yde den øvrige Landgilde og blive ved Magt, som Tingsvidnet videre formelder. Af deres Erklæring fremgaar endvidere angaaende den Gaard i Nørhofvit, som Jørgen Christensen bebor, og Mats Søfrensens i Siellerup Mølle, at baade Gaarden og Møllen er sat for højt i Skyld og at de ikke kan taale at give mere i aarlig Skyld og Landgilde efter den Sæd og det Brug, som de har, end følgende: af Gaarden $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg, $\frac{1}{2}$ Otting Smør, 1 Brændsvin, $\frac{1}{2}$ Fødenød og $\frac{1}{2}$ Rdrl. Gæsteri og af Møllen 4 Ørte Mel. Kongen bevilger, at Bønderne i Veyerslef og Borreby Byer maa faa ovennævnte Afslag i deres Landgilde og at den aarlige Landgilde af Gaarden i Nørhofvit og Siellerup Mølle fastsættes som ovenfor nævnt, hvilket han skal indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. J. T. 9, 240 b.

23. Nov. (Odense). Miss. til Hans Dyre og Hans Basse. Vogn Vognsen til Stienshede har berettet, at hans afdøde Fader Vogn Vognsen har efterladt ham og hans endnu umyndige Broder Jesper Vognsen en Del Gæld og Gods, som er skiftet mellem dem. Blandt Gælden er der tilfaldet nævnte hans Broder en Sum Penge, som skal erlægges nu, men da Broderens Gods ikke kan forrente Gælden, har Andrageren begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at gøre Udlæg i Broderens Gods til Kreditorerne eller til Vogn Vognsen, dersom de anmodes derom. Naar Jesper Vognsens Kreditorer eller Vogn Vognsen anmoder dem derom, skal de gøre dem Udlæg i Jesper Vognsens Gods; dog skal de paase, at der ikke sker denne for kort i nogen Maade. J. T. 9, 241.

24. Nov. (—). Ekspektancebrev for Laurids Eskilsen, Skriver paa Kongens Provianthus i København, paa det første Kannikedømme, som bliver ledig i hele Danmark, de tidligere udstedte Ekspektancebreve dog aldeles uforkrænket herved. Naar han ikke mere er i Kongens Tjeneste, skal han residere ved Kapitlet. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 19, 372 b.

— Aab. Brev, hvorved Balthasar Stobeus faar Bevilling til alene at holde Apotek i Lund i Skaane og alene handle med Speceri og have samme Benaadninger og Friheder i alle Maader, som hans Formænd har haft. Han skal være forpligtet til altid at holde gode ferske og ustraffelige Medikamenter og

andre Varer, som bør findes paa et velordnet Apotek, og sælge dem til en rimelig Pris. Han skal vise sig flittig og ufortrøden i det, som han komponerer til sine Patienter. For at alt kan have desto bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde dygtige Apotekersvende og i alle Maader forholde sig, som det passer sig for en god og forfaren Apoteker, saa ingen med Billighed kan beklage sig over ham eller hans Apotek, saafremt han ikke vil have denne Bevilling forbrudt. Sk. R. 5, 149 b.

24. Nov. (Odense). Miss. til Gregers Krabbe. Denne Brevviser Lauridts Ibsen af hans Len [Hindsgavl] har berettet, at han for nogen Tid siden er kommet til en øde og forfalden Gaard, og har derfor begæret at faa noget Bygningstømmer til Hjælp til at opbygge Gaarden med. Dersom Skovene i Lenet kan taale det, skal Gregers Krabbe lade ham faa noget Bygningstømmer til Hjælp. F. T. 4, 344.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Kongen har givet Hr. Frederik Reedtz til Tygestrup, Embedsmand paa Vordingborg, Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Frederik Markdanner til Rønningesøgaard Befaling¹ til at være til Stede, naar Otte Pogwisch til Kierstrup til sin afdøde Broder Hans Pogwisch's Børn overleverer Regnskabet for deres Værgemaal, som han hidtil har forestaaet. Da Lorendts Pogwisch har begæret, at Kongen for hver af hans Brødre, der endnu er udenlands, skal udnævne en Væрге, som kan overtage Værgemaalet for nævnte hans Brødre, naar Otte Pogwisch overleverer Regnskabet, skal han rette sig efter at overtage Værgemaalet for Frands Pogwisch, naar Otte Pogwisch leverer samme Regnskab fra sig, nøje paase, at der i samme Værgemaals Modtagelse sker Frands Pogwisch Fyldest for hans Part og hvad der er Lov og Ret, og kvittere Otte Pogwisch for Regnskabet. F. T. 4, 344 b.

— Lignende Miss. til Hendrik Podebusk om at paatage sig Værgemaalet for Otte Pogwisch. Udt. i F. T. 4, 345.

— Kvittansiarum til Hening Valkendorf til Glorup,

¹ 2. Sept. 1635.

Befalingsmand paa Odensegaard i Fyen, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Odensegaards Len fra 1. Maj 1628 til 1. Maj 1635, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Mad- og Kornskatter. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 4, 63 b.

24. Nov. (Odense). Miss. til Otte Marsvin. En Person, ved Navn Jens Pedersen¹, i Dronningborg Len, har for nogen Tid siden klaget til Kongen over Otte Marsvins Fuldmægtig Søfren Jensen i Randers, hvilken Klage er tilsendt Adressaten i Kongens vedlagte Missive med Befaling til at indsende sin Erklæring om den. Da dette endnu ikke er sket, paalægges det ham snarest at indsende sin Erklæring til Kancelliet om Jens Pedersens Supplikation. J. T. 9, 241 b.

25. Nov.² (Kbhvn.). Miss. til Erik Ottesen om at advare Flaaden om, at der ved Skagen og Fladstrand opholder sig en Spanier. Flaaden skal begive sig dertil og, dersom han har forurettet nogen, bemægtige sig ham og sende ham til København. Udt. i Sj. T. 25, 463 b.

— (Odense). Miss. til Rigsraadernes Fruer. Det berettes, at det er rygtbart over det ganske Land, at Jomfru Sebille Gjõe har været usædvanlig tyk og siden i en Il uden nogen Medicin eller Raad igen er blevet forløst derfra, hvortil der knyttes gemene, uhyrlig forargelige Rygter. Da det er alle ærlige magtpaaliggende at have saadant i Agt og det paahviler Kongen som kristen Øvrighed af Gud at skaffe sig Vished om Sagen, for at Uskyldighed maa haandhæves og Forargelse, som forarsager Guds Unaade og Straf, maa dæmpes og nedlægges, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at tage til sig forstandige Kvinder og uvildige Jordemødre, bese hende og lade hende bese, nøje undersøge hendes Tilstand, om Barnet kan være født eller ikke, og give Kongen utvivltagtig Beretning om Sagen. F. T. 4, 345.

— Miss. til Hening Valkendorf. Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, har berettet, at han har taget Dom over sin forrige Foged paa Vidtoftegaard, Anders Pedersen, hvorefter denne for adskillige Bedrifter bør lide

¹ Formentlig Jens Pedersen af Balle, se Miss. af 5. Maj 1635. ² Indført mellem Brevene af 7. Nov.

som en anden Tyv, og at Anders Pedersen nu opholder sig Adressatens Len [Odensegaard]. Adressaten skal anvende sin største Flid paa at bemægtige sig nævnte Anders Pedersen og siden paa Tyge Brahes Bekostning sende ham velforvaret til Bremerholm for København med den over ham afsagte Dom. Dersom han findes paa nogen af Adelens Gods, skal Adressaten alligevel lade ham anholde, siden underrette den af Adel, paa hvis Gods han findes, derom og forespørge denne, om han vil befatte sig noget med Manden. Dersom Adelsmanden saa besværer sig eller forsømmer det¹, skal Adressaten forholde sig som ovenfor nævnt. F. T. 4, 345 b.

25. Nov. (Odense). Beskærmelsesbrev for disse Brevvisere Jens Hansen i Hielmsted og Anders Jensen i Grunderup i Aastrup Len, der for nogen Tid siden er blevet fældet for en Benægtelse, som de har fremsat imod nogle Vidnesbyrd. Kongen bevilger af særlig Naade, at de maa forskaanes paa deres Fingre, dog skal de udstaa Kirkens Disciplin og efter deres Formue afsone deres Forseelse til Kongen. J. R. 9, 144.

— Miss. til Gunde Lange. Da Falk Gjõe Falksen til Brodskouf har begæret 1 Gaard i Farskofve², 1 Gaard i Hiedegaard, 1 Gaard i Hønsholm, 3 Gaarde i Kvorup, 1 Gaard i Panderup, 1 Gaard i Synderbye, 1 Gaard i Skadbak, 1 Gaard i Bleggraf, 1 Gaard i Bundgaard og Kalsensgaard, alle i Jetsmark Sogn i Hvetbo Herred i Vendsyssel, til Mageskifte for 5 Gaarde med Gadehuse og 1 Gaard, kaldet Aasholm, i Lørsløf By i Ugilt Sogn i Vennebjerg Herred, 1 Gaard i Vester Hiermitsløf By og Sogn i Hvetbo Herred og 1 Gaard i Øster Helsing i Kær Herred, skal han nøje undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 241 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om, at Fru Birgitte Bilde, Enke efter Jens Mogensen til Sindinggaard, paa Livs-

¹ Den sidste Del af Brevet er uklar. Meningen maa vel være, at hvis den eftersøgte findes paa en Adelsmands Gods, skal Adressaten sørge for at faa ham anholdt, idet han underretter vedkommende Adelsmand derom og, hvis denne gør Vanskeligheder eller undlader at anholde Manden, selv anholde ham.

² Farshave.

tid maa beholde Kronens Part af Korntienden af Sinding Sogn, som hendes Husbonde har haft paa Livstid og af hvilken han har betalt Afgiften i bestemte Penge, nemlig 1 Rd. for hver smal Td. Rug og Byg. Hun maa have Tienden mod den sædvanlige aarlige Afgift, som er 5 Ørte Rug og 2 Ørte Byg, men i Stedet for Kornet give Penge, saaledes at hun aarlig for hver Td. Korn giver det, som Landkøbet er. Adressaten skal indføre det i Regnskabet. J. T. 9, 242. K.

25. Nov. (Odense). Miss. til Christopher Hvas og Bispen i Aalborg Dr. Christen Hansen. Christen Høg til Toedbøel har berettet, at Stolestaderne i hans Sognkirke Snedsted er meget forandret, saa at der nu er færre Stolestader, end der har været tilforn, tilmed er Stolene sat videre ud og meget for nær ved hans Begravelsessted saaledes, at dersom nogen Adelsmands Lig skal indføres og begraves i Kirken, kan det ikke ske, uden at alle Stolene forandres. De skal snarest begive sig til nævnte Kirke, fordrø Kirkeværgerne for sig og undersøge Sagen. Saafremt det befindes, at Stolene er saaledes forandrede, at de er for nær ved Christen Høgs Begravelsessted eller til Forvildelse for hans Tjeneres Stolestader, skal de lade dem forandre igen, saa at der hverken sker Christen Høg for kort paa hans Begravelsessted eller hans Tjenere og andre paa deres Stolestader. J. T. 9, 242 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas. En af Kronens Tjenere, ved Navn Jens Hansen, i Dueholms Klosters Len har berettet, at han for 4 Aar siden har fæstet en Gaard i Dueholms Klosters Len, kaldet Blaabiørg, som er udlagt til Officersgaard, af en af Officererne, at denne Gaard er bevilget Mogens Sten, som nu er Fændrik dér i Lenet, og at denne nu har opsagt Bonden til at rømme Gaarden, skønt denne mener, at Mogens Sten ikke selv vil bebo Gaarden, men vil fæste den bort til en anden. Mogens Kaas skal paase, at saafremt Mogens Sten ikke selv vil bebo den, skal Jens Hansen beholde den, men vil Mogens Sten selv bebo den, skal Bonden afstaa den, men Mogens Kaas skal da give ham hans Fæste og Stedsmaal tilbage og hjælpe ham til en anden Gaard, naar en saadan bliver ledig. J. T. 9, 243. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Hr. Gregers Thomesen, Sognepræst til Vithen, Hallum og Hadsten Sogne i Aarhus

Len, har klaget over, at Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, formener ham hans Rettighed af Annekspræstegaarden i Hallum. Der-
som Hr. Gregers Thomesen ikke vil lade sig nøje med en aarlig Genant, som Hr. Palle Rosenkrantz beretter at have tilbudt ham ved Bispen i Aarhus Stift Dr. Morten Madsen, skal Kapitlet dømme dem imellem i denne Sag. J. T. 9, 243.

26. Nov. (Odense). Oprejsnings- og Fredebrev for denne Jacob Madsen Prestøe, der i Aaret 1632 paa Vejen fra København til Sorø har været i Følge med en Person, ved Navn Hans Jacobsen, som dengang sammen med ham var i Tjeneste hos Kongens Søn Grev Valdemar. Udenfor København geraadede de i Perlement¹ med nogle Bønder og Kulbrændere, og Hans Jacobsen ihjelskød i samme Perlement en af Bønderne, rømte for samme Gerning og blev svoret fra sin Fred; nogen Tid efter døde han. Over Jacob Madsen blev der svoret Aaraad² over, fordi han havde været i Følge med Hans Jacobsen, og han saa sig derfor forarsaget til at holde sig borte fra Kongens Riger og Lande. Han har nu andraget om at maatte nyde sin Fred og Lejde og igen sikkert komme ind i Riget, da han ikke har gjort Gerningen, men kun fordi han var i Følge med Hans Jacobsen, som gjorde Gerningen, er blevet svoret Aarraad over. Kongen har nu tilgivet Jacob Madsen denne Sag, saa at han herefter maa være fri og sikker for den, komme ind i Riget igen og ernære sig det bedste han kan. Sj. R. 19, 373.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Det berettes, at han paa Kongens Vegne har fæstet en Jord i Ringsted til Jacob Christensen, Borger i Næstved, men da denne ikke betalte Jordskylden i rette Tid, er Jorden fradømt ham, hvorefter Jørgen Seefeld har fæstet den til en anden, ved Navn Niels Bartskeer, Borger i Ringsted. Kongen tillader, at nævnte Jacob Christensen, som først har fæstet Jorden, maa beholde den og at sidstnævnte maa faa sit Stedsmaal igen. Sj. T. 25, 468.

— Miss. til Niels Trolle. De 8 Mænd, som bor paa de smaa Gaarde i Husume i Københavns Len, har klaget over, at de kun har ganske ringe Brug i Ager og Eng mellem By- og

¹ Trætte.   ² Voldeligt Overfald.

Markeskel efter Størrelsen af deres Landgilde, og har derfor begæret, at Jorden til deres By maa komme til Rebs, saa at enhver Gaard, lille og stor, efter sin Landgilde kan faa, hvad der tilkommer den af Ager, Eng og Gærder, og at der kan blive oprettet rette Skel og Høfder, hvorefter enhver kan rette sig. Da Kongen af hans Beretning ser, at det vil være til Gavn, skal Niels Trolle lade Jorden komme til Rebs og nøje paase, at hver Gaard faar, hvad den bør have, og at der oprettes rette Skel og Høfder. Sj. T. 25, 468.

26. Nov. (Odense). Miss. til Niels Trolle om sammen med Borgemestre og Raad i Køge at skaffe Jens Frandtsen, By-skriver sammesteds, et vist aarligt Deputat, hvoraf han kan leve. Udt. i Sj. T. 25, 468 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Abil Skinkel i Odense faar Bevilling til at være forskaanet for Rostjeneste af hendes Gods her i Danmark, dog dersom det skete, at der paa-kom Riget Krig, skal hun gøre sin Rostjeneste ligesom Kongens andre Undersaatter af Adel her i Riget. F. R. 4, 64.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Peder Søfrensen, Sognepræst til Lande Kirke paa Taasing, som har berettet, at han paa sin egen Grund har indhegnet en Have, hvorigennem der løber en liden Kørevej, hvorover Bønderne har besværet sig, faar Bevilling til at indhegne denne Have, da det ikke forarsager Bønderne nogen Besværing med vid Omkøring. F. R. 4, 64.

— Miss. til Falk Gjøe Hendriksen. Da der med det allerførste i Odense skal foretages Skifte efter afdøde Fru Margrette Rosenkrantz til Hundslund Kloster af noget Jordegods og andet, som endnu er uskiftet, skal han rette sin Lejlighed efter at være til Stede paa Skiftet, paatage sig Værgemaal for Jomfru Karen Bilde, medens Skiftet staar paa, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret og, naar Skiftet er sluttet, levere hendes Værgemaal fra sig til hendes nærmeste Væрге. F. T. 4, 345 b.

— Miss. til Sten Bilde. Da det berettes, at afdøde Doctor Jens Muller Enke Anne Villumsdatter, Borgerske i Odense, ved Indførsel, har faaet nogle Bøndergaarde i Fyen, skal han afhandle hende disse Bøndergaarde, der siden kan bort-

skiftes til Kronen for andet Gods, som ligger Skanderupgaard belejligt. F. T. 4, 346 b.

26. Nov. (Odense). Miss. til Erik Lunov og Verner Parsberg til Søedal. Verner Parsberg til Lønnerupgaard har berettet, at der er opstaaet Trætte om nogle Gaarde, som har ligget til Jongergaard¹, har tilhørt afdøde Albret Skeel, og som Verner Parsberg har tilforhandlet sig. Ejendomsbrevene paa Jongergaard og Gods er for rum Tid siden hensat i god Forvaring i Domkirken i Viborg eller i dens Hvælvinger, saa at han nu ikke kan faa dem til dermed at forsvare den omtvistede Ejendom. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til straks og inden Maanedsdagen efter dette Brevs Datum at begive sig til Viborg Domkirke, advare alle interesserede derom, saa at de kan møde til samme Tid, aabne de Kister og Skrin, i hvilke der findes Ejendomsbreve vedrørende Jongergaard, levere Verner Parsberg dem, der vedkommer hans Ejendom, og ikke flere, lægge en Revers paa alle de Breve, som de tager ud, i Kisten og igen forsegle den. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan komme til Stede, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 243 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Jørgen Brahe. Da Kongen har forordnet² dem til Kommissarier paa Skiftet efter afdøde Friderich Munk, og da Kongen ligeledes har anset det for godt, at de skal forrette den Kommission, som er udstedt til andre gode Mænd³ om Jomfru Lisebet Friis's Værgemaal, skal de fordre hende for sig, faa at vide, hvad Krav hun gør med Hensyn til samme Værgemaal, afsige Dom om, hvad der efter Sagens Beskaffenhed og Tilstand kan tilkomme hende og gøre hende Udlæg derfor i Boet. Da det viser sig, at der er adskillige Kreditorer efter nævnte Friderich Munk og da man efter Recessen og Forordningen ikke kan nægte dem at faa deres Udlæg og Betaling af Fællesboet, skal Adressaterne ligeledes gøre dem Udlæg. Men hvis der rejses Tvivl om nogen, der melder sig, skal de sætte disses Part in sequestro til Sagens

¹ Jungetgaard, Nørre H. Salling.
1634, jfr. 28. Dec. 1634.

² 21. Aug. 1635.

³ 8. Nov.

Afslutning og paase, at al Gælden bliver betalt af Boet¹. J. T. 9, 244.

26. Nov. (Odense). Miss. til Tønne Friis. Han har berettet, at en Gaard i Torsted, ret udenfor Horsens, iblandt Ugedagstjenerne ligger øde og at der ingen Bygning er derpaa, hvorfor Kongen ikke faar den tilbørlige Skat og Rettighed deraf. I denne Gaard skal der være 7 eller 8 Lodsejere, af hvilke dog kun de 3 er til Stede, medens det ikke vides, hvor de andre er bosiddende. Han skal paa tilbørlige Steder lade Lodsejerne paabyde, at de opbygger hver sin Part, og dersom nogen af dem da findes forsømmelig, skal han lade deres Part opbygge paa Kongens Vegne, saa at Kongen kan faa tilbørlig Skat og Rettighed deraf. J. T. 9, 244 b. K.

— Miss. til Hening Valkendorf. Da det berettes, at Sibille Gjõe har tilstaaet at have faaet et Barn, som hun dog paastaar var ufuldbaarent, og at det er kastet i Gravene paa Mouridts Ascherslebens Gaard [Jerstrup], skal han straks uden Forsømmelse lade Gravene paa samme Gaard udgrave og nøje søge efter Barnet. Han skal hos Otte Gjõe til Turrebye faa at vide, af hvilket Vindue og paa hvilket Sted Barnet er kastet ud, for at man desto hurtigere kan finde det, og siden indsende Erklæring til Kongen derom. F. T. 4, 346.

— Miss. til Hening Valkendorf om at skaffe et Logement, hvori Sibille Gjõe kan forvares, saa at ingen uden Minde kan komme til hende. Han skal ogsaa forordne 2 Borgersker, som altid skal være hos hende, saa at hun ingen Tid er allene. Desuden skal der forordnes Vagt, som sammen med Drabanterne kan holde Vagt i Logementet. F. T. 4, 346 b.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Han skal straks i Aften sende Bud efter Mouridts Ascherslebens Sognepræst², Præstens Hustru og en Skolemester, som er paa Mouridtses Gaard, at de straks begiver sig til Odense, saa de kan være dér betids i Morgen, og straks meddele Hr. Christian Friis til Kragerup om dem. F. T. 4, 346.

[U. D. og St.]³. Miss. til Raadens Fruer. De har tilforn⁴

¹ J. T. har: Al Boen af Gælden bliver betalt.   ² Hans Nielsen Bang, Præst til Klinte og Grindløse, g. m. Maren Nielsdatter Bang.
³ Indført mellem 26. og 27. Nov.   ⁴ 25. Nov. 1635.

faaet Befaling til at undersøge, om Sibille Gjõe har været med Barn. Da hun har tilstaaet at have faaet et Barn, skal de undersøge, om hun ikke har været længere henne med Barnet, da hun blev af med det, end 12 Uger. F. T. 4, 346 b.

27. Nov. (Odense). Miss. til Ifver Vind, Christian Rantzau og Dr. Hans Mickelsen. De skal straks i Dag fordre for sig Mouridts Ascherslebens Sognepræst, hans Hustru og en Skolemester, som er hos Mouridts Aschersleben, og nøje eksaminere dem og med deres højeste Ed lade dem bekræfte, hvad der er dem vitterligt om Sibille Gjøes Sag. F. T. 4, 347.

— Miss. til Hening Valkendorf, Tyge Brahe og Falck Gjõe. Da det berettes, at Sibille Gjõe har tilstaaet at have faaet et Barn, lagt det i et Skrin, ført det fra Jerstrup til Hvidkield, sat Skrinet i et Hul i hendes Sengekammer og en Kuffert udenfor og lagt Nøglen paa Bordet i nævnte hendes Smykkedkammer, skal de straks begive sig til Hvidkield, udtage Skrinet, alle forsegle det sammen med Nøglen og alle føre det til Odense. F. T. 4, 347.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget, at Fru Sophia Friis til Harritskier, Friderich Munks Enke, for Fæste og Afgift maa beholde Kronens Part af Korntienden af Skibet Sogn i Tørrild Herred, som Johan Brockenhuus til Lierbeck har fæstet¹, skal Ernst Normand skaffe ham det af ham udgivne Fæste igen. Kirkens Part af samme Korntiende maa han beholde. J. T. 9, 244 b. K.

28. Nov. (—). Miss. til Jørgen Danielsen og de andre ostindiske Bewinthebbere om at lade Peder Mortensen, forhen Skriver i ostindisk Kompagni, faa hvad de skylder ham. Udt. i Sj. T. 25, 468 b. (Tr.: KD. V. 179).

— Aab. Brev, hvorved Jørgen Marsvin til Afvsberg faar Bevilling til at anholde sin Foged Hans Hansen, mod hvem han har rejst Tiltale for nogle Ord, hvormed Fogden har angrebet ham, idet Fogden har kaldt hans Breve usandfærdige. Jørgen Marsvin har anklaget ham for at være en Løgner og vil nu forfølge ham ved Retten og tage Dom over ham for disse ærerørige Ord, men han frygter, at Hans Hansen vil rømme for

¹ Se 23. Marts 1634.

Sagen, med mindre han bliver arresteret, og han kan ikke sætte nøjagtig Borgen for, at han vil blive til Stede indtil Sagens Uddrag. Jørgen Marsvin maa holde ham arresteret indtil Sagens Afslutning. F. R. 4, 64 b.

28. Nov. (Odense). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Kongen har for nogen Tid siden befalet Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og afdøde Johan Friis at besigte noget Gods, som Frederik Markdanner til Rønningsegaard¹ har begæret til Mageskifte, men da Johan Friis paa samme Tid er død, er samme Befaling ikke blevet efterkommet. Adressaten skal sammen med Hening Valkendorf med det første efterkomme nævnte Befaling. F. T. 4, 347 b. Orig. i D. Kanc. Henl. Sager til Mageskifter, som ikke er ført til Ende.

— Miss. til Falck Gjøe og Laurits Skinkel. De har for nogen Tid siden været Kommissarier paa Skiftet efter afdøde Jørgen Lykke, og Frederik Markdanner til Søegaard, som var Værge paa samme Skifte, har berettet, at han endnu ikke af dem har faaet den Kendelse, som de har afsagt for Retten. De skal med det allerførste give Frederik Markdanner deres Afgørelse beskrevet og ikke opholde ham i Utide. F. T. 4, 347 b.

— Lignende Miss. til Niels Skinkel til Søholm og Eyler Høg til Dallund. Udt. i F. T. 4, 347 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Birgitte Krabbe Mogensdatter faar Bevilling til at være sin egen Værge og selv oppebære Landgilde, Stedsmaal og anden Oppebørsel af sit Jordegods; dog skal hendes Værge nøje paase, at hun ikke anvender noget til Unytte, og forsvare hendes Gods, dersom der kommer nogen Trætte paa. Hun maa ikke sælge noget af sit Gods uden sin Værges Samtykke. J. R. 9, 144 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Mogens Kaas. Da Fru Sophia Friis, Friderich Munks Enke, og Friderich Munks andre Arvinger nu er til Sinds til førstkommende Snapsting i Viborg at gøre Jomfru Lisebet Friis til Vosnesgaard Regnskab for hendes Værgemaal, som Friderich Munk har forestaaet, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar der skal gøres Regnskab for Værgemaalet, bilægge de muligt op-

---

¹ I F. T. er noget sprunget over her.

kommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Dersom Jomfru Lisebet Friis ikke kommer til Stede til den Tid og paa det Sted, der bliver berammet, skal de dog bringe Sagen til Ende, for at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 9, 245.

28. Nov. (Odense). Miss. til Fru Birgitte Bilde. Hendes afdøde Husbonde Jens Mogensen har været forlenet med et Kannikedømme¹ i Aarhus Kapitel og har blandt andet haft Jus patronatus til Hørning Kirke. Da hun nu er anmodet om at gøre Regnskab for samme Kirkes Indkomst, har hun berettet, at det, der vedrører samme Kirkes Regnskaber, er bortkommet i Fjendernes Tid, saa at hun ikke kan gøre noget Regnskab. Hun paastaar endvidere, at samme Kirke skylder hende omtrent 80 Dlr., og tilbyder at afstaa disse til Kirken, dersom hun maa være aldeles fri for Kravet om Kirkens Regnskab. Da Kongen erfarer, at de Breve, som vedrørte Kirkens Regnskab, er bortkommet i Fjendernes Tid, bevilger han, at hun maa være fri og umolesteret for Kirkens Regnskab, dog at hun efter sit Tilbud giver Afkald paa, hvad Kirken skylder hende. J. T. 9, 245 b. K.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen. Kongen har for nogen Tid siden² bevilget Fru Hilleborg Krafse til Rafnholt, Grev Holcks Enke, Jus patronatus til Houfrested³ Kirke, som er hendes Sognekirke. Hun har nu berettet, at samme Kirke i Forraad har omtrent 1000 Kurantdlr., som er udsat hos Godtfolk, og har begæret at faa Bevilling til at overtage disse Penge og anvende dem til Kirkens Bedste. Da hun har faaet fuldkomment Jus, al Herlighed og alt Tilliggende til Kirken, skal Adressaten lade tilstille hende de Gældsbreve, som Kirken har paa samme Penge, hvorefter hun kan indkræve denne Gæld og anvende den til Kirkens Bedste. J. T. 9, 246. K.

29. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. De

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: med et Aars Kannikedømme. ² Ved Mageskifte af 4. Juli 1634. ³ Herrested, Vindinge H.

skal straks skaffe Kongen en Fortegnelse paa de fornemste Fosterermødre, som bor her i Odense, og navngive 4 af de fornemste Dannekvinder sammesteds, som har været mest brugt hos Barselkvinder. Disse Dannekvinder og Fosterermødre skal sammen med Kongens Livmedikus bese et Barn, om det har været fuldbaaret eller ikke. Adressaterne skal nu straks tilsende Kongen Fortegnelsen over dem. F. T. 4, 348. Orig. i Landsark. i Odense.

29. Nov. (Odense). Miss. til Hening Valkendorf. Han skal tilholde følgende Borgersker og Fosterermødre i Odense, nemlig Jehanne Claus Guldsmeds, Barbara Mester Niels Mules, Barbara Villum Lucassens, Anne Hans Mickelsens, Katrine Hendrick Bogbinders, Anne i Adelens Gaard og Matthis Snedkers Kone i Nedergade, at de i Morgen, naar Kongens Livmedikus tilsiger dem, sammen med ham begiver sig til St. Hans Kirke sammesteds, dér sammen med ham besigter et Barn, som findes lagt i et Skrin, og afgiver Betænkning om, hvorvidt det har været fuldbaaret eller ikke, og om de andre Omstændigheder derved. F. T. 4, 348.

— Miss. til Mouridts Aschersleben. Han skal straks ufortøvet begive sig til Kongen, hvor han videre vil erfare Kongens Vilje. F. T. 4, 348 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Hening Valkendorf. Da Frederik Markdanner til Søgaard har begæret 4 Gaarde og Gadehuse samt 2 Møller, nemlig Bierne og Melle¹ Møller, i Ronning By og Sogn i Nyborg Len i Fyen til Mageskifte for 1 Gaard i Flodstrup² By og Sogn, 2 Gaarde i Kirckendrup³, 1 Gaard i Aufløf⁴ By og Sogn, 1 Gaard i Skolendrup⁵ By og Sogn, 1 Gaard i Sodrup⁶, 1 Gaard i Elvig⁷ By og Sogn, alle i Vindinge Herred i Nyborg Len, 4 Gaarde i Skiudbierre⁸ By

---

¹ Bjernemølle og Mellemmølle, Rønninge S., Aasum H.   ² Fløstrup.   ³ Fejlskrift for: Kissendrup, se Miss. til Mogens Kaas af 21. Juli 1633 om samme Mageskifte.   ⁴ Aunslev.   ⁵ Miss. af 21. Juli 1633 har, vistnok rigtigt: Skelderup. I Svaret af 28. Sept. 1633 fra Mogens Kaas paa nævnte Miss. (D. Kanc. Indl. t. Registr. og Hønl. S.) kaldes det: Skalkendrup. Et Skalkendrup ligger ganske vist i Vindinge H., men for Skellerup taler, at det efterfølgende Saaderup ligger i Skellerup Sogn, hvilket det efter Ordlyden i F. T. antagelig skal.   ⁶ Saaderup, Skellerup S.   ⁷ Fejlskrift for: Ellinge; se anf. St.   ⁸ Skydebjærg.

og Sogn, 2 Gaarde i Ugersløf¹ By og Sogn og 1 Gaard i Røstrup², alle i Baag Herred, alt i Fyen, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, selv eller ved en Fuldmægtig at give Møde paa hans Vegne ved Besigtelsen og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 349.

29. Nov.³ (Odense). Miss. til Claus Brockenhuus. Da Hendrik⁴ Podebusk til Kiørup har begæret følgende til Landsdommeriet i Fyen liggende Gods, nemlig: 8 Gaarde⁵, deraf 1 Selvejergaard, og 1 Hus i Barrese⁶, til Mageskifte for 5 Gaarde i Rynkebye i Gudme⁷ Herred, 1 Gaard i Asperup i Vends Herred, 1 Gaard i Lenderup Embtekier⁸ i Baag Herred, 1 Gaard i Klinte og 1 Gaard i Ring, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Landsdommeriet. F. T. 4, 364 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldts Arvinger. Det berettes, at Provstegaarden i Odense, som ligger til det Provsti, der er lagt til Rigens Kanslers Bestilling, i deres Husbonde og Fader, forrige Rigens Kansler Jacob Ulfeldts Tid er blevet meget bygfældig, saa at der næsten ikke findes et Hus, hvori enten Folk eller Kvæg kan være uden Fare. Hr. Christen Thomesen til Tandrup, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Kalø Slot, har af dem begæret, at de skulde afhjælpe Provstegaardens Bygfældighed noget. Da de hidtil ikke har villet dette, paalægges det dem at være betænkt paa med det allerførste at komme denne Bygfældighed til Hjælp. F. T. 4, 365.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Gregers Høg til Rørbeck har begæret 1 Gaard i Møllerup⁹ By i Fløstrup Sogn i

¹ Formentlig: Uggerslev, Skam H.   ² Rodstrup, Skamby S., Skam H.
³ Dette og de 2 følgende Miss. i F. T. er daterede Odense henholdsvis 29. Dec., 29. Dec. og 29. Nov. og er indført mellem 29. og 30. Dec. Da Kongen den 29.—30. Dec. var i Haderslev, men den 29.—30. Nov. i Odense, skal alle 3 Breve sikkert dateres Nov.   ⁴ Overskriften har ved en Fejlskrift: Mourids.   ⁵ Der opgives ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne.   ⁶ Formentlig: Baardesø, Skam H.   ⁷ F. T. har: Gudum.   ⁸ Emtekær, Tanderup S., Baag H.   ⁹ Mullerup, Flødstrup S., Vindinge H.

Vindinge Herred i hans Len [Nyborg] til Mageskifte for 1 Gaard i Lysemose i Bomsoe¹ Sogn i samme Herred, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 365 b.

29. Nov. (Odense). Miss. til Gunde Lange. Da denne Peder Nielsen i Lille Sørup har klaget over, at han højlig forurettes af Gunde Langes Fuldmægtig og Delefoged til Hospitalet i Aalborg, som han kan se af hans hosføjede Supplikation, skal han indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 9, 247 b.

— J. T. 9, 247 b se 5. Dec.

30. Nov. (—). Kgl. Konfirmation paa et Skøde, ved hvilket Hendrik Rantzau til Skøneveide paa sin Hustru Fru Sophie Lindenovs Vegne til Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, har solgt den Del i Gafnøe Gaards Bygning og Gods, som er tilfaldet hende ved Arv efter hendes afdøde Broder Holger Lindenov. Sj. R. 19, 373 b.

— Miss. til Rentemestrene. Dronningen af Sverrig har hos Kongen opnaaet Tilladelse til, at Simon de Pas maa tage til Sverrig og dér forrette noget efter hendes Begæring, dersom han selv vil. De skal underrette ham herom. Sj. T. 25, 468 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om at betale Peder Vibe, Resident i Sverrig, hvad han har udgivet og skal udgive paa sin sidste Rejse fra og til Sverrig. Sj. T. 25, 469. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Niels Andersen, Søn af Rigens Skriver Anders Bertelsen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 468 b.

— Miss. til Jørgen Seefeld. Denne Niels Busk har berettet, at Jørgen Seefeld for rum Tid siden skyldte ham en Sum Penge, som han siden betalte til Niels Busks afdøde Broder Ifver Frederiksen, Borger i Ringkøbing, som gav ham Kvittans

---

¹ Bovense.

derfor. Kvittansen sendte Jørgen Seefeld saa til Niels Busk i Viborg, som forvarede den i et Brevskab i sit Hus. Dette Skab har han siden fundet indsat i et andet Hus, og af Skabet var bl. a. samme Kvittans udtaget og forrykket. Niels Busk har derfor begæret Kongens Befaling til Jørgen Seefeld om at meddele ham, hvad han ved om, hvorledes det hænger sammen med disse Penge. Kongen anmoder ham om at gøre dette. Sj. T. 25, 469.

30. Nov. (Odense). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Hendrik Søfrensen, Tolder i Kerteminde, har klaget over, at han, selv for Betaling, ikke kan faa saa meget Brændsel, som han behøver, og har begæret af Kronens Skove i Nyborg Len for Betaling at maatte faa 10 Læs Ved af Vindfælder og fornede Træer. Adressaten skal af Vindfælder og fornede Træer, som kan falde i Kronens Skove dér i Lenet, aarlig for Betaling lade ham faa 10 Læs Ved, dog at det haves i Agt, at det sker uden Skade for Skovene. F. T. 4, 348 b.

— Miss. til Hr. Christen Thomesen. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at levere Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, al Indkomsten af Byg, som Odense Provstis Kirker har i et Aar. Da det af hans Beretning ses, at dette kan ske uden Skade for Kirkerne, bevilger Kongen, at han i Stedet for Byg maa levere Hening Valkendorf og Bispen Gældsbreve paa saa mange Penge, som samme Indkomst af Byg i dette Aar kan anslaaes til i Penge, hvorimod han skal modtage deres nøjagtige Kvittering paa Kirkernes Vegne. F. T. 4, 348 b.

— Miss. til Hening Valkendorf. Denne Peder Hansen af Høybye i hans Len [Odensegaard] har berettet, at hans Gaard for nogen Tid siden er brændt, og har andraget om at faa noget Bygningstømmer til Hjælp og om at forskaanes for et Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde. Kongen bevilger dette, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. F. T. 350. Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en i Odense den

¹ 6. Okt. 1635.

26. Nov. 1635 afsluttet Kontrakt mellem Hendrik Bilde til Tiersbeck paa egne Vegne, Mogens Bilde til Tiersbeck paa egne Vegne, Tønne Bilde til Billeskouf som Værge for Eiler Bilde, Knud Bilde og Sten Bilde og Laurets Skinkel til Gierskouf som Værge for Jomfruerne Hilleborg, Giertrud og Vivicke Bilde, nævnte Hendrik Bildes og Fru Lisebet Bryskes Børn. Kontrakten gaar ud paa, at da Hendrik Bilde til Tiersbeck har gjort endeligt Skifte med alle Mogens Krabbes¹ Børn om alt det Jordegods og Løsøre, som kunde tilfalde dem som Arv efter deres Moder Fru Lisebet Bryske saa fuldkomment, som om hun allerede var død, og da Hendrick Bilde til sig har faaet udlagt Tiersbeck Gaard og Gods i Stedet for Billeskouf Gaard og Gods, hvormed Fru Lisebet Bryske tilforn var forlenet, samt da Hendrik Bilde nu har bevilget, at Fru Lisebet Bryske maa beholde nævnte Tiersbeck Gaard og Gods, som efter Lodderne er udlagt til ham, saa har alle de ovennævnte samt Tønne Bilde og Laurets Skinkel paa Hendrick Bildes Børns Vegne bevilget og samtykt i, at Fru Lisebet Bryske skal have Tiersbeck Gaard og Gods upaataalt paa Livstid, saafremt Kongen vil stadfæste denne Kontrakt, som de til Bekræftelse har forsynet med deres Segl og Underskrift. J. R. 9, 144 b.

30. Nov. (Odense). Mageskifte mellem Niels Friis til Krastrup, Embedsmand paa Sejlstrup Slot, og Kronen. J. R. 9, 145 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gunde Lange om at lægge det Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Friis til Krastrup², [nemlig: 2 Gaarde i Fløe i Grafløf Sogn, 1 Gaard i Raastrup³ i Voxlef Sogn, alle i Hornum Herred, 1 Gaard i Nesbye i Biørnsholmb Sogn i Slet Herred, 1 Gaard i Ullis By og Sogn, Kvorumbaard i Kvorum⁴ By og Sogn, 1 Gaard i Jellestrup i Hobro⁵ Sogn, 1 Gaard i Vindbles By og Sogn, 1 Gaard i Ovdrup By og Sogn, 1 Gaard i Tolstrup i Nesborrig Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Vester Ovstrup og

¹ Mogens Krabbe Nielsen til Vegholm († 1614), Fru Lisbet Bryskes første Mand.

² I J. T. staar: „ut vide Mageskiftet herom i Registraten, dat. eodem loco & die som dette“. Efter dette Mageskifte er Godset indsat ovfr.

³ Rodstrup, Vokslev S., Hornum H.

⁴ Kornum Østergaard, Kornum S., Slet H.

⁵ Jelstrup, Havbro S., Aars H.

Vester Ovstrup Mølle i Aars Sogn], ind under Aalborghus Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Udt. i J. T. 9, 248. K¹.

30. Nov. (Odense). Miss. til Christen Holck. Disse Brevvisere Niels Lauritsen i Tollund og Christen Nielsen i Ebstrup i hans Len [Silkeborg] har begæret, at det maa til-lades dem i Stedet for Honninglandgilde at give Smør. Kongen bevilger det. Christen Holck skal indskrive det i Jordebogen og føre det til Regnskab. J. T. 9, 246 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin om at tilstille Ernst Normand til Selsøe og Tyge Brahe til Tostrup, Befalingsmænd paa Koldinghus Slot og Tryggevælde Gaard, en rigtig Jordebog paa Restrup Gaard og Gods, naar de anmoder derom. J. T. 9, 247. K.

— Miss. til Gunde Lange. Denne Christen Andersen, boende i Fogedgaarden i Vendsyssel, beklager sig over at være forurettet af Herredsfogden i Kær Herred, hvilket er sket af Avind, fordi der har været Trætter mellem dem. Gunde Lange skal hjælpe Christen Andersen til Rette, saa at han ikke forurettes i nogen Maade af samme Herredsfoged mod Retten, og saavidt det er Retten gemæs. Endvidere berettes det, at samme Herredsfoged er blevet dømt, fordi han har opholdt en Sag med nævnte Christen Andersen over 6 Uger, og at han derved har forbrudt 100 Dlr. til det nærmeste Hospital. Gunde Lange skal rejse Paatale herom ved Retten. J. T. 9, 247.

— Miss. til samme. Johan Brant, Borger i Aalborg, har berettet, at han har haft nogen Gæld at fordre i Hamborg og at der i hans Betaling er opladt ham nogle Haandskrifter paa en Sum Penge, som Niels Andersen, Borger i Aalborg, skylder dér, men at Niels Andersen ikke vil betale Johan Brant disse Haandskrifter, fordi Kongen for nogen Tid siden har udstedt et Mandat om, at ingen maa betale Hamborgere deres Tilgodehavende her i Riget. Da Hamborgerne har overdraget og opladt samme Niels Andersens Haandskrifter til Johan Brant i hans Betaling, skal Gunde Lange tilholde Niels Andersen uden

---

¹ K. er ufuldstændig og gaar kun til Ordene: udi Grafløf Sogen, Fløe 2 Gaarde, den første Peder . . .

noget Ophold at betale Johan Brant de af ham til Hamborgerne udstedte Obligationer. J. T. 9, 248.

1. Dec. (Odense). Aab. Brev, hvorved Maren Søfrensdatter i Korsør, der for 7 Aar siden er blevet gift med en Person, ved Navn Christen Clausen, faar Bevilling til at være skilt fra ham, dog maa hun ikke uden Kongens Bevilling indlade sig i Ægteskab med nogen anden. Da hun havde været hos Christen Clausen paa andet Aar, drog hun for adskillige Aarsager fra ham og er endnu fra ham, og Christen Clausen vil ingenlunde tage hende til sig. Sj. R. 19, 374.

— Aab. Brev om, at denne Bartolomeus Wulfdorf, bosat paa Øsel, fritages for videre Tiltale og Straf for nedennævnte Forseelse og faar Tilladelse til at blive og bruge sin Næring og Bjæring i Kongens Riger som tilforn. Han er kommet i Venskab med en Jomfru, ved Navn Anne Margrete Nolche; de har lovet hinanden Ægteskab, og siden er han mod hendes Forældres Vilje og Samtykke draget bort med hende og har paa fremmede Steder ladet sig vi til hende. Han er herfor dømt til ikke blot at give noget til de fattige og staa aabenbart Skrifte, hvilket er sket, men ogsaa til at drage ud af Landet i Krigen i en 2 Aars Tid og præsentere sig i et offentligt Feltslag. Han har nu ikke alene selv ansøgt Kongen, men ogsaa ved andres Intercession ladet denne anmode om at pardonere ham for slig Forseelse (med denne Straf, som han har lidt) og tilstede ham at blive i Landet og søge sin Næring og Bjæring som tilforn. Han er forliget med sin Hustrus Forældre og har udstaaet Straffen som forbemeldt. Sk. R. 5, 150.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Kongen har bevilget, at Adelen i Skaane herefter som tilforn maa gøre deres Begravelse paa Lunde Bispegaard; dog skal de, som gør Begravelser dér, give noget til de fattige. Sk. T. 6, 152 b.

— Miss til samme. Han skal lade det søndre Hus paa Boeringe Kloster skrue op i den vestre Ende og lægge Fodtræer under det, dog med saa ringe Bekostning som mulig, hvilket han skal føre til Regnskab. Sk. T. 6, 153.

— Miss. til Hr. Jost Høg og Hr. Fredrik Reedtz. En Mand, ved Navn Jens Graa, i Slagelse har i adskillige Maader angivet Borgemestre, Raad og Byfogden i Slagelse, som paa hans Angivende har indsendt Erklæring og høj-

lig beskyldt ham, som Adressaterne kan se af deres vidtløftige Indlæg og Erklæring. De skal med det allerførste indstævne Parterne for sig, afgøre deres gensidige Beskyldninger ved Dom og indsende en Genpart af Dommen til Kancelliet. Sj. T. 25, 469 b.

1. Dec. (Odense). Miss. til Rentemestrene. Borgemestre og Raad i Faaborg har berettet, at de kræves for deres aarlige Byskat fra 1619 til Mortensdag 1635, som beløber sig til 320 Rigsdr., samt Renten deraf, og har andraget om at faa Renten eftergivet, mod at de straks erlægger Hovedstolen. Kongen eftergiver dem Renten, saafremt de uden yderligere Opsættelse betaler Hovedstolen paa Rentekammeret. Sj. T. 25, 469 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Christoffer Basse til Sielleberg har forstrakt Kongen med 200 Lod Sølv. Da han nu begærer at faa denne Forstrækning tilbagebetalt, skal de, naar Christoffer Basse henvender sig til dem hermed, betale ham disse 200 Lod Sølv. Sj. T. 25, 470 b.

— Miss. til Mogens Pax. Da Herman Eggerts, Borger i Holbæk, har tilfredsstillet Kongen for den Forseelse, som han har begaaet, idet han ikke har fortoldet¹ de Varer, som han har indført landværts til Holbæk, og ikke heller straks har fremvist sine Toldsedler, har Kongen aldeles efterladt ham denne Forseelse. Mogens Pax skal lade ham være ganske og aldeles utiltalt for denne Sag og i alle Maader umolesteret. Han skal endvidere alvorligt tilholde Tolderen sammesteds, at naar Herman Eggerts fører Varer dertil landværts, angiver det og fremviser sine Toldsedler, skal Tolderen straks føre dem til Bogs og siden straks igen tilstille Herman Eggerts dem. Sj. T. 25, 470.

— Miss. til Rentemester Jørgen Vind, [Lensmand paa Herresvad Kloster]. Han skal straks befale Overtømmermanden at begive sig til Helsingborg Slot, bese Stalden dér, som skal staa ganske for Fald, og lade antegne, hvad Tømmer der mangler dertil. Dette skal Adressaten i Vinterens Løb lade hugge i Herresvad Klosters Skove, saa at det ved godt Føre kan komme til Stedet og straks paa Foraaret kan blive op-
hugget. Sj. T. 25, 470.

¹ Jvfr. herom Miss. af 19. Aug. og 7. Nov. 1635.

1. Dec. (Odense). Aab. Brev om, at Povel Skinkel, Borgemester i Kerteminde, efter sin Begæring maa forløves fra sin Bestilling og for sin lange Tjeneste maa være fri for borgerlig Skat og Tynge paa Livstid. F. R. 4, 65.

— Aab. Brev, hvorved denne Jens Nielsen Skrædder, Borger i Odense, efter Ansøgning faar Bevilling til at blive og bo i Odense og ernære sig dér, som han bedst kan. Han er for nogen Tid siden blevet dømt fra sin Hustru, fordi han har beligget et andet Kvindfolk, og har siden faaet Kongens Bevilling til at ægte hende, som han havde beligget. Han opholder sig endnu her i Byen, hvilket Byens Øvrighed ikke vil tilstede, da det strider imod Kongens Forordning. Kongen har baade af den kristelige og den verdslige Øvrighed i Byen erfaret, at han, bortset fra dette Lejermaal, har skikket sig vel. F. R. 4, 65.

— Aab. Brev, hvorved Niels Pedersen Mørck i Olle-
ruppe i Nyborg Len, hvis Gaard, der er en Selvejrbonde-
gaard, med alt hans Gods, Bohave, Breve og Adkomstbreve paa
Gaarden og dens Frihed er brændt ved Nattetid, faar Bevilling
til uden nogen Molestering, paaført Trætte og Rettergang at
beholde al den Ejendom med dens rette Tilliggende, som
han kan bevise fra Arilds Tid har ligget til samme Gaard. F.
R. 4, 65 b.

— Miss. til Hening Valkendorf og Bispen [Dr. Hans Mi-
ckelsen]. Hr. Jørgen Jacobsen, Sognepræst i Aabye, har be-
rettet, at den Præstegaard, som han bebor, er storligen brøst-
holden for Græsning og at der til Forbedring af Præstegaarden
kan foretages et Mageskifte af noget af Præstegaardens Ejen-
dom med Knud Ulfeldt til Rantzovholms Bønder. Adressaterne
skal undersøge, om dette Mageskifte er til Gavn for Præsten og
om Knud Ulfeldt vil samtykke deri, og siden indsende Erklæring
derom til Kongen. F. T. 4, 350 b.

— Miss. til samme om at lade en Person, som kaldes Røde
Nielsen, optage i Hospitalet i Odense og forordne ham nød-
tørftigt Underhold ligesom andre Hospitalslemmer, da han er ret
et Hospitalslem. F. T. 4, 350 b.

— Miss. til samme. Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup,
Embedsmand paa Nykøbing Slot, har berettet, at han af nogle
Bønder paa Tosingland skal have 1 Td. Smør i Landgilde.

Adressaten skal paa Kongens Søn Grev Voldemars Vegne forhandle med Palle Rosenkrantz om samme Smørlandgilde og give ham 55 Dlr. for hver Td. Korn. F. T. 4, 351.

1. Dec. (Odense). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Kronens Bønder i Nyborg Len har andraget om at faa bevilget noget Vogntømmer og Bygningstømmer af Nyborg Skove. Han skal aarlig lade dem faa saadant. F. T. 4, 351.

— Miss. til Fru Ellin Marsvin. Kronens Bønder i Davinde i hendes Len [Dalum Kloster] har andraget om aarlig at faa nogen Hjælp af Bygningstømmer og Vogntømmer, da deres Gaarde er ganske brøstfældige. Dersom Skovene, der ligger til nævnte Gaarde, kan taale det, skal hun aarlig lade dem faa nogen Hjælp af Bygningstømmer. F. T. 4, 351 b.

— Miss. til Frederik Markdanner. Jomfru Abil Skinke, der holder til i Odense, har af Kongen begæret at faa beskikket en Værge, som kan paatale og forsvare hendes Sager ved Retten. Han skal rette sin Lejlighed efter at være hendes Værge, forfølge hendes Sager og ellers i andre Maader haandhæve og forsvare hende, saavidt det er Lov og Ret. F. T. 4, 351 b.

— Miss. til Gregers Krabbe. Da Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, har begæret Nyboe, Gammelboe, 1 Gaard i Synskouf¹, 2 Gaarde i Grimstrup, 2 Gaarde i Lundager, 2 Gaarde i Gamtofte og 2 Kierrum-Gaarde samt nogen til Assens By liggende Jord, alt i Hinds-gavls Len, til Mageskifte for Sommersholm, Mulerud, 7 Gaarde og 2 Gadehuse i Bryddegaard, 3 Gaarde i Drageslette², 2 Gaarde i Valtofte³, 1 Gaard i Saltofte, 1 Gaard i Nacke, 1 Gaard i Hierup og 1 Gaard i Hydebierg⁴, alt i Hinds-gavls Len, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 352 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til samme og Dr. Hans Mickelsen. Da Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, har begæret en Gaard og nogen Ejendom i Lundager, tilhørende

¹ Sønderskov.   ² Dreslette.   ³ Voldtofte, Flømløse S., Baag H.
⁴ Fejlskrift i F. T. for: Skydebjærg.

Assens Provsti, 1 Gaard i Lundager, liggende til Assens Skole, nogen Jord, som ligger til Gamtofte Kirke, Præste- og Kirketjenere, og nogen Jord, som ligger til Sognepræsten i Assens, til Mageskifte for 2 Gaarde i Saltofte, som han tilbyder Assens Provsti og Skole, medens han for den Jord, som han begærer af Assens Provsti, Sognepræsten i Assens og Gamtofte Kirke, Præste- og Kirketjenere, vil udlægge ligesaa megen god og nærmere belejlig Jord, skal Adressaterne besigte begge Parters Gods og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Assens Provsti, Skole, Sognepræsten i Assens, Gamtofte Kirke og Præste- og Kirketjenere. F. T. 4, 351 b.

1. Dec. (Odense). Oprejsningsbrev for Mandrup Due til Haldkier til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om et Drab, som skete paa hans Gaard paa de Tider, da Fjenderne drog af Jylland. Der er først nu rejst Klage i den, hvorfor han har anholdt en Person, som formenes at have været med til samme Drab. J. R. 9, 150 b.

— Kgl. Konfirmation paa et Skøde, dateret Hjørring den 23. September 1635, hvorved Svend Pedersen, Borgemester i Hjørring, Hendrick Thomesen, Laurits Lauritsen, Peder Nielsen, Hans Jensen, Peder Pedersen og Peder Olufsen, Raadmænd sammesteds, med Samtykke af Gunde Lange til Brening, Befalingsmand paa Aalborghus, til Bedste for deres Kirke til Niels Lange til Ronisholm¹ skøder det norderste Kapel i Byens Kirke til Begravelsessted for ham og hans Arvinger, dog at det øverste af samme Kapel forbliver til Sakristiet og til det Brug, hvortil det har været. Han skal derfor til Kirken betale 100 enkende Rdlr. in specie, førend han befatter sig med samme Kapel, hvorimod de forpligter sig til at holde det saaledes skadesløst til de gode Mænd. Til Vidnesbyrd herom er Byens Segl trykt nedenunder Brevet. J. R. 9, 151.

— Miss. til Laurets Ebbesen og Laurets Lindenov om at give Kronens Bønder i Randsløf i Aakær Len, som har haft stor Misvækst paa deres Vaarkorn, Afslag paa deres Landgilde, eftersom hver af dem har lidt Skade til. Laurets Ebbesen

---

¹ Rønnovsholm.

skal føre det til Regnskab. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 29. Okt. 1635 til Tønne Friis og Lavrids Lindenov]. J. T. 9, 248 b.

1. Dec. (Odense). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Henrik Rantzau til Skøneweide paa Kronens og Kirkens Part af Korn-tienden af Aggersborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 10 Pd. Byg og 7 Tdr. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken, at levere paa de sædvanlige Steder. Udt. i Tb. 128 b.

— Stadfæstelsesbrev paa et af Oluf Laurisen¹, Skolemester i Skive, under Datum: Skive den 12. Novbr. 1635 med Biskop Dr. Hans Vandal som Vitterlighedsvidne udstedt Fæstebrev paa Livstid til Niels Krag til Trudtsholmb, Landsdommer i Nørre-jylland, paa den til Skolemesteren i Skive perpetuerede Kronens Part af Korntienden af Voyens² Sogn i Salling Herred, hvoraf der aarlig inden Fastelavn til Skolemesteren i Skive skal svares 16 Tdr. 4 Skpr. Rug, 18 Tdr. Byg og 24 Tdr. 4 Skpr. Havre under Fortabelse af Fæstebrevet. Tb. 128 b.

2. Dec. (—). Aab. Brev til Almuen paa Møen om, at Møens Landsdommeres Dømme skal stævnes ind for Kongen og Rigens Raad. Sj. R. 19, 374. (Tr.: CCD. IV. 650).

—³ Aab. Brev, hvorved Magistraten i København faar Bevilling til endnu et Aar at nyde den forhøjede Akcise af Havnen. Sj. R. 19, 383. (Tr.: KD. III. 156).

— Miss. til Rentemestrene. Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har berettet, at han til Kongens Ankomst paa Odensegaard har ladet foretage de nødvendige Istandsættelser, nemlig Vinduerne paa Kongens og Frøke-nernes Gemakker, paa Kancelliet og andre Steder, dernæst har han ladet gøre et nyt „Udskud“ med et Skillerum ved Kancel-liet og Skillerum af Fjæle i Spisekælderen og Køkkenet samt nye Laase og Hængsler paa nævnte Steder, og har nu begæret

---

¹ Underskriften paa den indføjede Kopi af Fæstebrevet lyder: Oluf Laurisen Aregoed. ² Oddense, Hindborg H. ³ Indført efter 13. Marts 1636. Brevet har først været dateret: 1636, men Tallet er derefter rettet til 1635.

at faa dette godtgjort i sit Regnskab. Kongen bevilger dette. Sj. T. 25, 470 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

2. Dec. (Odense). Opvejsningsbrev for Christian Erikssen til Fligende til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Tord i Sandby, som for omtrent 2 Aar siden blev slaaet ihjel udenfor sit Hus. 15 Mænd har kendt i Sagen, men har ikke kunnet træffe Banemanden, men den, som de 15 Mænd har sagt til Banemand, er blevet frikendt af Landsdommeren, og siden har der ikke maattet stedes 15 Mænd, som efter Loven og Vidnesbyrdene kunde søge Tord i Sandbys rette Banemand. Sk. R. 5, 152.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Mette Barnekow til N., som i indeværende Aar har arvet sin Moster afdøde Fru Anne Brahe til Løfverød og efter hende faaet sin Lod dér omkring Løfverød, hvilken ikke ligger hende belejligt, og som har andraget om at maatte sælge den til Henrik Ramel til Beckeskouf, da nævnte Lod ligger belejligt for ham og hun vil anvende Pengene til at købe andet belejligt Gods for, faar Bevilling til at sælge nævnte Gods og købe andet belejligt Gods i Stedet, dog saa at det sker med Samtykke af Tønne Friis til Hesselager og Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Stjernholm Slot og Odensegaard, som ogsaa skal underskrive Skødet sammen med hende. Sk. R. 5, 150 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Fru Sophie Rantzau til Fulletoft har berettet, at Kongen¹ har bevilget hendes Husbonde Mogens Gyldenstjerne nogle af Kronens Tiender i Varberg Len i Skaane, og har begæret, at hendes Søn Mogens Gyldenstjerne maa benaades med disse Tiender, ligesom hans Fader har nydt dem. Adressaten skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet, om de af Fru Sophie Rantzau til hendes Søn begærede Tiender er Sognetiender til hendes Sædegaard, om de kan overlades² hende og hendes Søn uden Skade for Kronens Bønder i Sognet, saa og om de har fæstet dem. Sk. T. 6, 153.

— Aab. Brev om, at Lunde Herredsting i Odensegaards

¹ Dette Ord er glemt i Sk. T.

² Dette eller et lignende Ord er glemt i Sk. T. Stedet er ganske forskrevet. Med den sidste Del af Sætningen maa være ment Bønderne.

Len herefter maa holdes om Fredagen i Stedet for om Onsdagen. F. R. 4, 66. (Tr.: CCD. IV. 650).

2. Dec. (Odense). Miss. til Hening Valkendorf. Jørgen Martensen i Arsløf¹ har berettet, at hans Gaard er ganske ringe af Avl, saa at han ikke kan yde den sædvanlige Landgilde og Rettighed, saafremt han skal blive ved Magt, og at hans Formand af den Grund er forarmet. Af Hening Valkendorfs Erklæring ses det, at dette er rigtigt, og at han kunde blive ved Magt, dersom han blev forskaanet for at levere en Bolgalt aarlig og i Stedet for en Foderokse maatte holde et Fodernød. Kongen bevilger dette, hvilket Adressaten skal indskrive i Jordebogen og siden føre til Regnskab F. T. 4, 353.

— Miss. til samme. Han har berettet at Staffen Rode, Borger i København, vil handle med ham om Kierstrup Øksne, og har begæret at faa Kongens Vilje herom at vide. Han skal handle med Staffen Rode om samme Øksne, da Kongen skylder denne en Sum Penge. Rentekammeret skal da igen betale ham saa mange Penge, som nævnte Øksne beløber sig til. F. T. 4, 353 b.

— Miss. til samme. Han skal her til Klostret [St. Hans Kloster] straks lade hente den Fødeburskvinde, som tjener paa Jerstrup, og ligeledes Fru Ellin Gjøe Morids Ascherslebens Pige, ved Navn Maren Jensdatter, som ogsaa igaar bar Sebille Gjøes Linklæder og som var til Stede paa Gaarden, da Sebille Gjøe gjorde Barsel, og siden indtil videre lade dem forvare hver i sit Kammer med Vagt. F. T. 4, 354.

— Miss. til Jost Friderich von Pappenheim. Da Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har begæret 3 Gaarde, af hvilke den ene er øde, alle liggende i Lolland, men ikke under Kronens Len, til Mageskifte for bedre og mere belejligt Gods i Københavns Len, skal han nøje undersøge, om disse Gaarde kan bortskiftes uden Skade for Kongens Jagt, Fiskeri, Fællede eller anden Herlighed, og om Kronen har Interesse af at have samme Byer til Enemærke og udskifte de andre Lodsejere. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sm. T. 6, 411.

---

¹ Aarslev, Vindinge H.

2. Dec. (Odense). Kgl. Konfirmation paa et af Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, til Christen Jørgensen i Lundgaard foretaget Fæste af nogle Kirkejorder, nemlig: 1. Halvparten af en paa Hammershøj Mark liggende Kirkejord, som afdøde Svend Lassen tilforn har haft i Brug. Han skal heraf til Kirken give 6 Rdlr., som straks skal leveres til Kirkeværgerne, og endvidere aarlig, hvad der fra Arilds Tid plejer at gaa deraf. 2. En Kirkejord i Hammershøj, som Søfren Pedersen tilforn har haft i Brug, hvoraf han til Stedsmaal skal give 9 Rdlr., der straks skal leveres til Kirkeværgerne, og endvidere i rette Tid, hvad der plejer at gives deraf til Kirken. Han maa bruge disse Jorder paa Livstid, dog paa Betingelse af, at han aarlig i rette Tid yder den tilbørlige Skyld og Rettighed, hvis ikke denne Benaadning skal være forbrudt. J. R. 9, 151 b.

— Miss. til Christen Holck. Da det berettes, at der i hans Len [Silkeborg] er opstaaet Trætte om Skriversens Skæppe, paalægges det ham at holde paa, at Skrивeren lader sig nøje med, hvad hans Formand har haft før ham, og ikke at tilstede, at Bønderne i hans Len besværes med videre eller ny Paalæg, end der har været fra Arilds Tid. Naar der i Forleningsbrevet tales om Skriver-skæppen, skal dette forstaas om de Steder, hvor Skriver-skæppen hidtil er udgivet, da der ogsaa i Forleningsbrevet siges, at Bønderne ikke maa besværes med nye Paalæg. J. T. 9, 248 b. K.

— Miss. til Dr. Morten Matsen [Biskop i Aarhus]. Da Christian Rantzau til Bredenberg, Kongens Kammerjunker, har begæret Jus patronatus til Giessing Sogn til Mageskifte for Jus patronatus til Sødring Sogn, og da det berettes, at Tienden af Giessing Sogn er perpetueret til Adressatens Embede, skal denne snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt der med Sødring Tiende og det andet Udlæg, som han tilbyder med denne, og med det, som han ellers kan have af samme Sogn, sker ham fuldt Skel og Fyldest. J. T. 9, 249. K¹.

---

¹ K. har oprindelig haft følgende Tekst: om Giessing Sogns Tiende kan bortskiftes mod Tienden af Sødring Sogn og mod Vederlag for den Ørte Havre af Kirken og Fjortenpenge af Præstegaarden, som i lige Maade aarlig gives til hans Embede.

3. Dec. (Odense). Aab. Brev, hvorved der gives Ifver Vind til Thorupgaard, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, Fuldmagt til paa Kongens Vegne at rejse Tiltale mod og tage Dom over Sibilla Gjõe, om hun ikke bør at lide paa sit Liv. Kongen har erfaret, at hun har ligget i et syndigt Levned, og at det menes, at hun efter Barnefødslen selv har været Aarsag til sit Barns Død. Sj. R. 19, 374 b.

— Miss. til Reinholdt Heidenstrup. Det berettes, at hans Broderdatter N. N.¹ er blevet besøvet og har begivet sig til Sjælland, hvor hun i Ringsted Len har faaet et Barn. Det befales ham at skaffe sig nøje Underretning herom og, saafremt det befindes saaledes, da med Hensyn til slig hendes Letfærdighed lade holde efter Gaardsretten. Endvidere skal han skaffe at vide, hvem der er den rette Barnefader, da der gaar forargeligt Rygte derom. Sj. T. 25, 471.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Odense. De skal tiltale Niels Pofvelsen, forrige Bysvend i Odense, ved Retten, fordi han har ladet den Fange, som havde forskrevet sig til Fanden, og som var fængslet derfor, undkomme. De skal tage Dom over Bysvenden, om han ikke for saadan Forseelse bør sendes til Bremerholm i København og arbejde dér et Aarstid i Jern, og siden sende ham derhen med Dommen. F. T. 4, 354. Orig. i Landsark. i Odense.

4. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Niels Madsen, forrige Medtjener i Præstø, som har forset sig med Lejermaal, da han betjente dette Kald, og derfor straks frivillig gav Afkald paa det, igen maa faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen og Forordningerne kan blive kaldet til, dog ikke i det Herred, i hvilket Forseelsen er sket. Sj. R. 19, 374 b.

— Miss. til Fredrik Urne. Christen Jensen af Mariager har berettet, at der er tilfaldet ham en Arv i Helsingør, men at han opholdes af Borgemestre og Raad dér, saa at han ikke kan komme til en endelig Ende dermed. Fredrik Urne skal tilholde Borgemestre og Raad sammesteds uden Ophold at dømme

---

¹ Else Eriksdatter Heidenstrup.

mellem Christen Jensen og hans Modpart og ellers hjælpe ham til Rette, saavidt Retten medfører. Sj. T. 25, 471.

4. Dec. (Odense). Miss. til Rigsraaderne¹. Da det berettes, at St. Knuds Kloster i Odense, hvormed Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, er forlenet, er meget byg-fældigt, skal de nøje undersøge Forholdene og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor meget af samme Kloster det er nødvendigt at reparere og holde ved Magt og ved hvilke Midler det bedst kan ske. Sj. T. 25, 471 b.

— Oprejsningsbrev for Anders Pedersen i Gadsbølle i Rugaards Len, der er blevet dømt til at lide, fordi han i Retten har fremlagt et kasseret Brev, som af Landsdommeren er blevet kendt urigtigt. Han har nu aftinget Sagen med Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard. F. R. 4, 66.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Fru Ellin Marsvin til Ellindsborig, Knud Munks Enke, har begæret Jus patronatus til Vindinge og Nørrebroby Kirker i Nyborg Len til Mageskifte, skal han nøje undersøge, om hun alene er Lodsejer i samme Sogn eller hvor mange Lodsejere der er, hvor stor en Part hver af dem har deri og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 4, 355.

— Miss. til samme og Bispen [Dr. Hans Mikkelsen]. Borge-mestre, Raad og Borgerne i Errøeskiøbing har berettet, at deres Kirke er ganske byg-fældig og moksen forfalden paa Muren, Taarnet og Taget, saa at det maa befrygtes, at den skal falde ganske sammen, dersom den ikke i Tide bliver hjulpet, og at Kirken er i Gæld og ikke har Midler til at betale Reparationen, hvorfor de har begæret at faa nogen Hjælp af de Kirker paa Als og Errøe, som har Formue. Adressaterne skal lade Kirkerne paa Als og Errøe komme Errøeskiøbing Kirke noget til Hjælp, eftersom de kan taale; dog skal Borgerne i Errøeskiøbing selv efter deres Formue bidrage til Kirkens Reparation. F. T. 4, 354 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han skal straks enten fra Kolding eller fra Haderslev lade hente en Skarpretter

---

¹ De opregnes alle.

til Odense, hvor han siden vil faa Underretning om Kongens Vilje. F. T. 4, 354 b.

4. Dec. (Odense). Miss. til Hening Valkendorf og Hospitalsforstanderen [i Odense]. Da Cornelius von der Ammersfort¹ har begæret en Haveplads, der ligger under nogle Boder, som hans afdøde Fadersøster² har skænket til Underholdning af et vist Antal fattige Kvinder, til Mageskifte for ligesaa god Grund, der ligger mere belejligt, skal Adressaterne snarest indsende Erklæring om, hvorvidt nævnte Grund kan bortskiftes fra Hospitalet uden Skade for dette mod det, som han tilbyder at udlægge for den. F. T. 4, 355.

— Miss. til Hendrik Lange. Anne, Enke efter Mathis Diriksen i Odense, har berettet, at Adressatens Hustru³ og hendes Søster⁴, medens de boede paa deres Sædegaard⁵ og var deres egne Værger, har udtaget og borget en Del Kramvarer og andet til deres Hus's Fornødenhed, hvilket ialt beløber sig til omtrent 1600 Sletdr. For en Del heraf har de begge givet hendes afdøde Husbonde deres Obligation, og en Del findes i en rigtig Regnskabsbog. Hun klager nu over, at han ikke vil gøre Regnskab med hende, skønt hun tit og ofte har anmodet ham derom. Han skal snarest og uden videre Ophold gøre Regnskab med hende og betale hende, hvad han med Rette er hende skyldig, for at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. F. T. 4, 355 b.

— Miss. til Peder Basse. Det berettes, at der i Homble Kirke paa Langeland kun er en lille ilde lydende Klokke, saa at Præsten, der bor i samme By ved Kirken, sjældent, Sognemændene, som bor længere derfra, meget mindre, og en Del af dem slet ikke kan høre den. Gudstjenesten forsømmes derfor tit og ofte af mange, fordi de ikke har noget, hvorefter de kan rette sig. Da det endvidere berettes, at samme Kirke har et temmelig Forraad⁶, tillader Kongen, at der for Kirkens Penge købes en større og bedre lydende Klokke. De Penge, der udgives

---

¹ Kornelius von der Hamsfort, Apoteker i Odense. ² Magdalena von der Hamsfort, Enke efter Dr. jur. Hieronymus Tenner, se Miss. af 25. Juli 1631. ³ Anne Asmusdatter Ahlefeldt, Henrik Langes. ⁴ Margrethe Asmusdatter Ahlefeldt. ⁵ Rygaard, Gudme H. ⁶ Formue.

for samme Klokke, skal anlægges nyttigt og til Gavn og Bedste for Kirken¹. F. T. 4, 355 b.

4. Dec. (Odense). Miss. til Sten Bilde Eriksen. Da det berettes, at Ifver Vind til Torpegaard, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har nogle Gaarde liggende paa Nørresletten i Odensegaards Len, nemlig 1 Gaard i Lunde By, 1 Gaard i Bredislef², 1 Gaard i Klinte, 1 Gaard og 1 Bolig i Fostrup³, alt i Lunde Herred, og 1 Gaard i Vislef⁴ By og Sogn i Skovby⁵ Herred, skal Adressaten undersøge, om disse Gaarde er gode nok for deres Landskyld, siden handle med Ifver Vind om samme Gaarde og give ham sit Brev paa Pengene, saa vil Kongen skaffe Ifver Vind Pengene. F. T. 4, 356.

— Oprejsningsbrev for Jøns Lauridsen i Ottersløf⁶ i Lolland til, som om Sagen nylig var begyndt, at genoptage en Sag, i hvilken han paastaar at være overilet ved Retten og at være dømt fra sin Ære, fordi han sammen med andre skulde have taget et Pant. Han mener at kunne føre Vidnesbyrd for, at han ikke har været med til at pante. Sm. R. 5, 173 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Key Lykke efter Begæring af sin Fader Frants Lykke til Ofvergaard faar Bevilling paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Østed⁷ Sogn, som Frants Lykke nu har til sin Gaard Høfringsholm⁸, saafremt han overlever sin Fader, for Fæste og Afgift. J. R. 9, 150 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Oluf Jørgensen, Sognepræst til Alsløf og Horstrup Kirker, hvis Kald er ganske ringe, faar Bevilling paa, at Alsløf Kirketiende, som Maren Rasmusdatter i Varde nu har i Fæste og som ligger til Varsyssels Provsti, hvormed Niels Krag til Trutsholm, Landsdommer i Nørrejylland, er forlenet, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift maa perpetueres til Sognepræsten sammesteds og hans Efterfølgere. J. R. 9, 152. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. XII.

— Oprejsningsbrev for Niels Pedersen i Flamsted,

---

¹ Den sidste Sætning er uklar. Maaske er der ment, at den til Betaling for Klokken bestemte Sum skal anbringes paa Rente, indtil Klokken betales. ² Bederslev, Skam H. ³ Fejlskrift for: Tostrup. ⁴ Vigerslev, Skovby H. ⁵ F. T. har: Skovbo H. ⁶ Utterslev, Lollands Nørre H. ⁷ Ørsted, Rougsø H. ⁸ Høvringsholm, Sønderhald H.

hvis Søn Peder¹ Nielsen har dræbt en Person, ved Navn Oluf Jensen, i Nøfling i Aalborghus Len og som derfor er oversvoret Manddrab, til paa Sønnens Vegne at rejse Paatale i denne Sag, da han mener, at der er sket Sønnen Uret i den. Dog skal han være forpligtet til at paatale den inden 6 Uger efter dette Brevs Datum, saafremt dette Oprejsningsbrev ikke skal være forbrudt. J. R. 9, 152 b.

4. Dec. (Odense). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Albret Skeel. Da det berettes, at Niels Arenfeldt til Ullerup i adskillige Maader forholder sig utilbørligt mod sin Hustru Fru Karen Dyre og med saadant forargeligt Levned groveligen fortørner Gud den allerhøjeste, skal de fordre Niels Arenfeldt for sig, paa Kongens Vegne alvorligt paaminde og advare ham om at afholde sig fra saadan usædvanlig Husholdning og forargeligt Levned og tage sig i Vare for videre Guds Fortørnelse og sin egen Ulejlighed. J. T. 9, 249.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Peder v. Gersdorff til Søbygaard som Værge for afdøde Hans Casper von Reibnitz's Arvinger og dennes Enke Fru Birgitte Brahe, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 249 b.

— Miss. til Peder v. Gersdorff om at paatage sig Værge-maalet for Hans Casper v. Reibnitz's Arvinger paa ovennævnte Skifte og paase, at der kun vederfares dem, hvad der er billigt og ret. Ingen af hans Arvinger er saa nær til Stede her i Riget, men de er bosiddende saa langt borte, at de ikke kan komme hertil i langsommelig Tid, og desuden findes der Gæld, for hvilken hans Enke Fru Birgitte Brahe daglig besværes. J. T. 9, 249 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Christian Rantzau til Bredenburg, Kongens Kammerjunker, har begæret en af Kongens Søn Grev Valdemar Christians Gaarde, Ildshofvet¹, i Sunds Sogn

¹ Ildskov, Sunds S., Hammerum H.

i Hammers Herred til Mageskifte for hans Gaard Karstofft i samme Herred, skal Otte Marsvin snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes. J. T. 9, 250.

4. Dec. (Odense). Miss. til M. Christen Hansen [Superintendent over Vendelbo Stift]. Hr. Christen Povelsen Resen, Sognepræst til Vestervig Kloster, har berettet, at Sandflugt og Vands Opstemmelse har tilføjet Bønderne i hans Sogn stor Skade og Afbræk paa deres Ager og Eng, saa at de ikke formaar at yde ham nogen Korntiende, og har andraget om nogen Hjælp for denne Forkortelse i hans Rente og Tiende. Adressaterne skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes Hr. Christen Povelsen kan hjælpes uden Skade for Kronen. J. T. 9, 250 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

—¹ Miss. til Christian Holck. Da Christian Tommesen til Tanderup, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Kalø Slot, har begæret 1 Gaard i Lired i Sne² Sogn og 3 Gaarde, kaldet Mallund, Nørskouf og Gribstrup, i Klaaborg³ Sogn, alle i Silkeborg Len, til Mageskifte for følgende Gods i Koldinghus og Lundenæs Len, som ligger saa belejligt, at det kan lægges til Silkeborg Len, nemlig: Lougkier⁴ i Nørvang Herred, 1 Gaard⁵ i Raunum⁶, 1 Gaard i Sønderlem, $\frac{1}{2}$ Gaard ved Lemkier, $\frac{1}{2}$ Gaard i Nørbye, Ellum Holt⁷, $\frac{1}{2}$ Gaard i Fieder Hold⁸, alle i Hammerum Herred, og, naar der er gjort Kronen Fyldest i dette Gods, yderligere har tilbudt at give $\frac{1}{2}$ Gaard i Sønderlem, skal han snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 257.

— Aab. Brev om, at Hr. Suder Otsen, Præst paa Island, maa indlade sig i Ægteskab med en Kvindeperson, ved Navn Gudrum Joensdatter, som er hans Næstsøskendebarn, dog at han først betaler 200 Rdlr. til Pros Mund, Befalingsmand paa Island. N. R. 5, 308 b.

¹ Indført mellem 21. og 24. Dec.   ² Leret, Nørre Snede S., Vrads H.
³ Klovborg S., Vrads H.   ⁴ Fejlskrift for Langkier, Brande S., Nørvang H.
⁵ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne.   ⁶ Formentlig: Ronum, Skarrild S., Hammerum H.   ⁷ Elmholt, Rind S., Hammerum H.   ⁸ Fjederholt, Rind S.

4. Dec. (Odense). Miss. til Pros Mund. Han har berettet, at der paa Bessedet paa Island findes en Del gammelt og ubrugeligt Inventar. Han skal lade det, der er unødvendigt og ubrugeligt, vurdere, sælge det og føre Pengene til Regnskab. Da der ligeledes findes adskilligt gammelt og ubrugeligt Inventar paa Vidøe, skal han ogsaa lade dette vurdere, sælge det og købe andet brugeligt i Stedet. Da han endvidere har berettet, at Kirken saavel som Gaardene Bessedet og Vidøe er meget brøstfældig paa Bygning, saa at de ikke kan repareres for mindre end 200 Rdlr., og da Kongen har bevilget, at Hr. Sudur Otsen, Præst paa Island, maa faa sit Næstsøskendebarn Gudrum Joensdatter til Ægte mod at betale 200 Rdlr., som han skal erlægge til Pros Mund paa Kongens Vegne, skal disse 200 Rdlr. anvendes til Reparation af nævnte Kirke og Gaardene Bessedet og Vidøe. N. T. 6, 106 b.

— Miss. til samme. Han skal paa Foraaret begive sig til Island, hvormed han er forlenet, tilkommende Vinter blive dér paa Landet og forordne alt saaledes, som det er til Gavn for Landet og Indvaanerne. Han maa sejle derop med det af Kongens Skibe, som skal krydse i Søen dér under Landet. N. T. 6, 107 b¹.

5. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Laurids Eskildsen, Proviantskriver i København, som har berettet, at hans Bestilling ikke vel kan forvaltes med saa faa Tjenere, som han har, eftersom der er meget at bestille paa Stedet og hans Regnskaber er meget vidtløftige, saa at han i det mindste behøver endnu en Person i Skriverstuen og én, som efterhaanden kan renskrive hans Regnskaber, for at de i rette Tid kan blive indleveret i Rentekammeret, faar Bevilling paa, saa længe han er i denne Bestilling, indtil videre at holde endnu én Person i Skriverstuen med en aarlig Løn af 24 Kurantdlr., 5 Alen Engelst, 5 Alen Foerdug og 1 Kurantdlr. om Ugen i Kostpenge, og en Skriverdreng, som efterhaanden kan renskrive hans Regnskaber, for at de i rette Tid kan indleveres i Rentekammeret, med en aarlig Løn af 6 Dlr., 5½ Alen Engelst, 4 Alen Foer-

¹ Tr. (med Datum: 3. Dec.): M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 397.

dug, 1 Dlr. til Sko og $\frac{1}{2}$ Kurantdlr. om Ugen i Kostpenge, alt at betale aarlig af Rentekammeret. Sj. R. 19, 375.

5. Dec. (Odense). Miss. til Sifvert Urne. Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, har berettet, at en i Roskilde boende Kvinde, ved Navn Johanne Hendrik Nielsens, har understaaet sig at skælde ham paa Roskilde Byting og paasige ham nogle ærerørige Ord. Adressaten skal tilholde Kvinden for denne hendes grundløse Paasigelse at erklære sig offentligt paa Tinge til Dr. Hans Mickelsen. Saafremt hun vægrer sig derved, skal Adressaten lade hende tiltale ved Retten og tage Dom over hende. Sj. T. 25, 471 b.

— Miss. til Rentemestrene. De skal ved første Lejlighed, naar der kommer Penge i Renteriet, betale Borgemestre og Raad i Odense paa Borgernes Vegne for den Fortæring, som de fremmede fyrstelige Personer og deres Følge har gjort dér forrige Aar. Sj. T. 25, 472. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om Paatale mod Johan Etersen, Borger i København, for ulovlig Hvalfangst mod Johan og Gøtter Brams Privilegier. Sj. T. 25, 472. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 179).

— Miss. til samme. Rentekammeret har berettet, at Niels Skinkel til Søholm skylder Kongen 500 Rdlr. foruden nogle Aars Rente, hvorefter Kongen har ladet udgaa Befaling¹ til Henning Valkendorf til Glorup, Embedsmand paa Odensegaard, om at indfordre samme Gæld hos ham ved Retten, dersom han ikke straks vilde erlægge den med det gode. Henning Valkendorf har derefter erklæret og bevist, at han paa Kongens Vegne tilforn ved Indførsel hos Niels Skinkel har faaet Udlæg for disse Penge, som de videre kan se af hosfølgende Dokumenter. De skal slette denne Gæld i Renteriet, for at Niels Skinkel ikke yderligere skal blive anmodet om den. Sj. T. 25, 472 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Cort Helmis Messingmager faar Bevilling paa 10 Aar til at bruge Kronens Mølle Staggerup i Herrisvads Klosters Len i Skaane til Kobber- og

¹ 25. Sept. 1635.

Messingværket for en aarlig Afgift af 70 Rdlr. in specie. Naar de 10 Aar er forbi, skal han og hans Arvinger være nærmest til at faa det, og ingen maa admitteres dertil før de, saa længe de holder Værket ved Magt og i rette Tid giver deraf, hvad Befalingsmanden paa Herridsvad Kloster akkorderer med dem om. Ligeledes bevilger Kongen, at saa længe Cort Helmis forvalter Kobberværket, maa han indføre Kobber, Galmei og hvad der ellers behøves til at forarbejde Messing, told- og akcise frit. Sk. R. 5, 151.

5. Dec. (Odense). Opvejsningsbrev for Anders Ambjørnsen i Grunderup¹ i Varberg Len til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen mod Bent Andersen i nævnte Grunderup Sogn. Bent Andersen har for kort Tid siden overfaldet Anders Ambjørnsens Fader Ambjørn Andersen og i hans høje Alderdom slaaet og trelbaaret² ham med en Plejl, som man tærsker Korn med, og faret saa jammerlig med ham, at han maatte lægges til Sengs, og det formenes, at han har taget sin Død af samme Hug, efter hvad han, Faderen, selv har klaget for sin Død. Anders Ambjørnsen har ikke haft den Forstand at begynde samme Sag straks paa ferske Fod. Sk. R. 5, 151 b.

— Aab. Brev om Tiden for Afholdelse af Herredstingene i Malmøhus Len. Sk. R. 4, 152 b. (Tr.: CCD. IV. 650 f.).

— Aab. Brev³ om Forholdsregler for Behandling af Vrag i Malmøhus Len. Sk. R. 5, 152 b. (Tr.: CCD. IV. 651).

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen [Malmøhus] om at lade ovenstaaende 2 aabne Breve om Strandvrag og om Herredsting i Malmøhus Len læse og forkynde, hvor det gøres Behov, og paase deres Overholdelse. Sk. T. 6, 153 b.

— Miss. til samme og Bispen [i Skaane Dr. Mads Jensen]. Hendrik Ramel til Beckeskouf, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke, har berettet, at Strøe Kirke i Froste Herred er ganske brøstfældig, saa at Bønderne kun med stor Livsfare kan høre Prædikenen, og at Kirken ikke har saa megen Indkomst, at den kan repareres

---

¹ Formentlig: Gunderup, Favraas H.   ² D. v. s.: tribuleret = skamslaaet.   ³ Sk. R. har: Aab. Brev til Hr. Tage Thott Ottesen. Denne var Lensmand i Malmøhus Len.

deraf. Adressaterne skal lade Kirkens Brøstfældighed undersøge, betænke, ved hvilke Midler den bedst kan hjælpes, og snarest indsende Erklæring til Kancelliet herom. Sk. T. 6, 153 b.

5. Dec. (Odense). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Hendrik Ramel. Da Hendrik Lindenov til Øes Kloster¹ har begæret 2 [Gaarde² i Frenninge By og Sogn i Færs Herred i Malmøhus Len i Skaane til Mageskifte for 4 Gaarde³ i Ørmelle By i Skiberup Sogn i Vemmenhøgs Herred i samme Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 154.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 154.

— Miss. til Jørgen Vind [Rentemester, Lensmand i Herrisvad Kloster]. Cort Helmids Messingmager, hvem Kongen har forundt Stagerup Mølle, har begæret at faa Stagerup Gaard mod at give den sædvanlige Landgilde og Rettighed af den. Jørgen Vind skal forhandle mellem ham og de Bønder, som bor paa Gaarden, om at afstaa Gaarden til ham mod, at de igen af ham faar deres udgivne Fæste og desuden en lidelig Villighed. Sk. T. 6, 155.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Denne Børge Olufsen og Oluf Olufsen i Blegstrup i Varberg Len har berettet, at en Mand, ved Navn Svend Thoerdsen, sammesteds, har overtalt begges Sønner (som dengang endnu var umyndige) til sammen med ham inden Hjemmelsherredsting at vidne, at en af hans Naboers Øksne har været set paa Svend Thoerdsens Enge. Denne Svend Thoerdsens Nabo, ved Navn Svend Jensen, har ført andre Vidner, hvis Vidnesbyrd strider herimod, hvorfor de nævnte Sønner af Adressaten er indstævnedes paa deres Fælding⁴, og

---

¹ Dette og det følgende Brev har henholdsvis Øes og Ørslef Kloster. Hendrik Lindenov skrev sig til Øveds Kloster, Færs H. ² Der nævnes ikke Gaardene, kun Navne. ³ Der nævnes 4 Navne, men Skødet har kun 3 Gaarde. ⁴ Domfældelse, Ærestab.

der er gaaet Dom i Sagen. Andragerne har begæret, at Kongen vil benaade deres Sønner, saa at de ikke bliver straffet paa deres Lemmer. Saafremt det befindes, at de nævnte Sønner ikke har været fuldmyndige, skal Adressaten sende dem til Holmen, hvor de skal arbejde i Jern. Sk. T. 6, 155.

5. Dec. (Odense). Aab. Brev, hvorved Seeden Sogns Korntiende tillægges Kapellanen ved Vor Frue Kirke i Odense og hans Efterfølgere, dog for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. F. R. 4, 67.

— Aab. Brev om, at denne Svend Povelsen, som af Visitørerne i Øresund er antaget til at visitere i Beltet, beletter, at der efter hans Formening sker Kongen for kort paa Tolden, idet han hverken har Skibe, Slupper eller store Baade, hvormed han kan visitere Skibene dér i Store Belt. Kongen befaler, at den, der bliver forordnet til at ligge med Kongens Pinke i Beltet, skal sejle nævnte Svend Povelsen eller den, der af Visitørerne i Sundet beordres til at visitere i Beltet, for Korsør, Kerteminde og andetsteds, hvor det er nødvendigt, saa tit og ofte han forlanger det, og yde ham al mulig Hjælp paa Kongens Vegne. F. R. 4, 67.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Odense, Lunde, Skovby¹, Bjærg og Aasum Herreder. Det berettes, at Broer og Veje omkring Odense er meget fordærvet og forkørt, saa at den vejfarende ikke uden stort Besvær kan komme til Odense, og at det falder Odense By for besværligt at reparere samme Veje uden Hjælp. Da de daglig søger Odense By og det er gavnligt for dem saavel som for andre Rejsende her til Byen, at Vejene og Broerne istandsættes, bevilger Kongen, at hver af Kronens Bønder i ovennævnte Herreder og de deri indbegrebne Birker til Foraaret, naar de har deres Byg tilsaaet, skal age 3 Læs Kampesten til Vejenes og Broernes Reparation og lægge dem ved Vejen, hvor det anvises dem. Saafremt nogen findes forsømmelig heri, skal han tiltales. F. R. 4, 67 b.

— Aab. Brev om Oppebørsel af Bropenge i Kerteminde til Vedligeholdelse af Skibsbroen sammesteds. F. R. 4, 66 b. (Tr.: CCD. IV. 651 f.).

---

¹ F. R. har: Skouboe.

5. Dec. (Odense). Miss. til Hr. Mogens Kaas, hvorved ovenstaaende aabne Brev kommuniseres ham med Anmodning om aarlig at lade Borgemestre og Raad i Kerteminde gøre Regnskab for Bropengenes Oppebørsel og Udgift, for at det deraf kan ses, om samme Penge anvendes til andet Brug end til Broens Vedligeholdelse. F. T. 4, 357. (Jvfr. CCD. IV. 652).

— Miss. til Hening Valkendorf. En af Kronens Tjenere her i Landet, ved Navn Jørgen Jensen, boende i Serslef, har berettet, at hans Broder har begaaet et Drab. I denne Sag er han først blevet dømt til sin Fred af Claus Brockenhuus til Brouholmb, Landsdommer i Fyen, hvorfor Jørgen Jensen paa sin Broders Vegne den 11. Dec. 1630 til den dødes Frænder lovlig har opbudt 18 Kurantdlr. til Mandebod. Da ingen af Frænderne vilde modtage disse Penge, er de blevet deponeret paa Landstinget til Sagens Uddrag. Sagen blev indstævnet til Herredagen, hvor hans Broder af Kongen og Rigsraadet er blevet dømt fra sin Fred. Da samme Bod, som er deponeret, efter forberørte Lejlighed tilhører Kongen, skal Hening Valkendorf afkræve Claus Brockenhuus den og føre den til Regnskab. F. T. 4, 356 b.

— Miss. til samme. Han har faaet Kongens Befaling¹ til paa Kongens Søn Grev Voldemar Christian til Slesvig Holstens Vegne at akkordere med Gundi Rosenkrantz til Bustrup om det Gods, som han har paa Tosinge Land, og at give ham 55 Rdlr. for hver Td. Hartkorn, og han har herefter berettet, at samme Gods beløber sig til 166 Tdr. 1 Skp. 2 Fjerd., hvilket i Penge er 9136 Rdlr. in specie 3¹/₂ Ort. Han skal til førstkommende Jul lade Gundi Rosenkrantz faa de 3000 Dlr., som han meddeler at have i Forraad af Grev Voldemar Christians Indtægt. Endvidere skal han give Gundi Rosenkrantz et Brev paa 2480 Dlr., som skal betales ham i København førstkommende Juleaften; disse 2480 Dlr. skal Hening Valkendorf modtage af det ostindiske Kompagnis Bewinthebbere. For Resten, 3656 Rdlr., skal han give Gundi Rosenkrantz et Brev paa, at de skal betales med 6 Procent Rente til Jul om et Aar, 1636.

¹ 2. Maj 1635.

Hvad han saaledes udlover paa Grev Voldemars Vegne, vil Kongen holde ham skadesløs for. F. T. 4, 357 b.

5. Dec. (Odense). Miss. til Hening Valkendorf. Da Hendrik Podebusk til Kiørup har begæret 8 Gaarde¹ i Neeskouf² i Skam Herred i hans Len [Odensegaard] til Mageskifte for 4 Gaarde i Hørup³, 1 Gaard i Bolmen⁴, 1 Gaard i Ringe og 1 Gaard i Egense, alle i samme Herred og Len, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 359. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til samme. Denne Palle Christensen i Hørup⁵ i Odensegaards Len har berettet, at der mellem ham paa hans Hustrus Vegne og hans Formand⁶ afdøde Jens Giertsens Arvekøber er opstaaet Trætte om Skiftet efter nævnte Jens Giertsen⁷, og at de har voldgivet deres tvistige Sag til 4 uvildige Mænd i Odense, hvor disse derefter har været forsamlet og har dømt dem imellem om adskillige Poster, men om nogle af dem har de kun dømt uendelig. saa at Parterne endnu ikke er endelig adskilte derom. Adressaten skal alvorligt tilholde de nævnte 4 Mænd uden Ophold at dømme endelig dem imellem, for at de engang kan komme til Ende dermed. F. T. 4, 359 b.

— Miss. til samme og Hospitalsforstanderne i Odense. Det berettes, at Hospitalsbønderne, naar de gør selv det ringeste Hospitalsarbejde, faar Mad og Øl, hvilket er til stor Omkostning og Udspisning for Hospitalet og ikke til nogen Gavn for Bønderne, som fremsender deres Bud, da de alligevel giver deres Bud Mad og Øl med til at tære paa Vejen frem og tilbage. Dette skal herefter afskaffes, og der maa ikke gives dem Mad og Øl [af Hospitalet]. Endvidere har Adressaterne berettet, at Spiret paa Graabrødrekirke for kort Tid siden er nedtaget, og at det Bly, hvormed det var tækket, er temmelig for-

¹ Der nævnes i dette Miss. kun Beboernes Navne, ikke Gaardenes Antal.

² Navnet er sikkert forskrevet; Orig. har: Roerskouf, men i Lensregnskaberne (Jordebøgerne og Ekstraskatterne) findes kun opført: Roerslev, Næraa S., og Roerstrup, Skamby S., begge i Skam H. ³ Højrup. ⁴ F. T. har: Belmen eller Bolmen, Orig.: Belmer, Lensregnsk. har: Bolmer, Skamby S. ⁵ Højrup, Skamby S., Skam H. ⁶ D. v. s. Hustruens første Ægtefælle. ⁷ F. T. har ved en Fejlskrift: afgangne Jensen.

raadnet. Kirken selv har kun 250 Dlr. i Forraad, men Hospitalet har saa meget i Behold, at det uden synderlig Skade kan give 250 Dlr. til Spirets Opsættelse. Kongen tillader, at Hospitalet maa give 250 Dlr. dertil. De skal straks til Foraaret lade begynde paa Opsættelsen af samme Spir og paase, at det sker med saa ringe Bekostning som muligt. F. T. 4, 357.

5. Dec. (Odense). Miss. til Gregers Krabbe. Hr. Alexander Chrestensen, Sognepræst i Nørre Oubye¹ og Indslef Sogne i Vends Herred, har berettet, at hans Præstegaard var meget forfalden, da han kom til den, og endnu er det, og at han kun har en ganske ringe Ting at lade den opbygge for. Han har derfor andraget om, at Kongen vil bevilge ham en gammel forfalden og ubrugelig Kirkelade, som staar ved Nørre Oubye Kirke, til Hjælp til Bygningen. Gregers Krabbe skal være ham behjælpelig, saa at han kan faa samme Kirkelade for Betaling, da han har mere Gavn af den, eftersom den dog falder ned og ikke bruges. F. T. 4, 358 b.

— Miss. til Sten Bilde. Han har berettet, at Lucas Vilumsen i Odense skylder ham paa Ulderick Christian Gyl-denløves Vegne for nogle Øksne og tilbyder at gøre Udlæg for samme Penge i en Bondegaard, som han for nogen Tid siden har faaet ved Indførsel. Saafremt denne Gaard er god for sin Skyld, skal Sten Bilde modtage den som Betaling. Han har endvidere begæret at faa at vide, om han skal handle med afdøde Dr. Jens Mules [Enke] om det Gods, som er udlagt til hende til Betaling. Han skal lade det bero dermed indtil videre. F. T. 4, 359.

— Kgl. Konfirmation paa et af Dr. Hans Vandel, Superintendent over Viborg Stift, udstedt Fæstebrev, ved hvilket han til Christen Jørgensen i Lundgaard fæster Kronens Part af Havretienden af Hammershøj Sogn, som er lagt til hans Underholdning, for en aarlig Afgift af 12 Skpr. Havre, paa Livstid og saa længe han raader for den, samt paa et af samme Dr. Vandel, Vilhelmus Paludanus og Lucas Paludanus, residerende Kanniker ved Viborg Domkirke, til samme Christen Jørgensen i Lundgaard udstedt Fæstebrev paa Rug- og Bygtienden af Ham-

---

¹ Nørre-Aaby.

mershøyt Sogn, som Kongen har perpetueret til Underholdning for Skolepersonerne sammesteds, ligeledes paa Livstid, mod at han aarlig deraf giver efter Jordebogen. Han skal aarlig levere sin tilbørlige Skyld og Afgift i ustraffeligt Korn i Viborg inden Kyndelmisse, saafremt han ikke vil have denne Konfirmation forbrudt. J. R. 9, 152 b.

5. Dec. (Odense). Miss. til Bispen i Aalborg [M. Kristen Hansen]. Da Otte Skeel Albretsen til Katholm har begæret et Stykke Jord, som Præsten i Frøslof har og som ligger til Frøslofgaard, til Mageskifte for anden ligesaa god og belejlig Jord, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Stykke Jord for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Præsten og om Præsten er tilfreds dermed. Orig. i Landsark i Viborg. J. T. 9, 247 b (m. Datum: 29. Nov.).

— Miss. til Joakim Beck og Christopher Hvas. De skal se at faa fat i en Mand, som forstaar at plante Klittag. Da Kongen erfarer, at samme Klittag og andet saadant Frø ikke kan faas i Bøvling Len paa Grund af den Skade, som „Stranden“ og den paafølgende Storm har anrettet paa det, skal der skaffes nævnte Person Frø i Ørum Len. Naar de har gjort Akkord med ham om, hvad han skal have for at begive sig til Helsingborg i Skaane, skal de sende ham med samme Akkord til Hr. Christopher Ulfeldt, som skal betale ham derefter. J. T. 9, 250 b. K.

— Miss. til Tønne Friis og Hendrik Bilde. Hendrik Rantzau til Skoneveide har for nogen Tid siden faaet Kongens Befaling om at faa tilendebragt Sagen vedrørende en Foged Laurets Markussens Regnskab, og han har nu berettet, at nævnte Laurets Markussen ikke vil møde for ham. De skal med det allerførste indstævne nævnte Laurets Markussen for sig i Horsens med hans Regnskaber, saavidt de ikke er reviderede eller kvitterede, og med hvad der ellers er dem imellem. Endvidere skal de stævne Hendrik Rantzau til at møde. De skal bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. J. T. 9, 251.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Mogens Høg til Kiergaardsholm og Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmænd paa Lund Gaard paa Mors og paa Dueholms Kloster, foretager Besigtelse af noget

Gods mellem Førsløf Kirke og Otte Skeel Albretsen til Katholm, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 251.

6. Dec. (Odense). Miss. til Otto Brahe Pedersen. Denne Detlef Vrang har paa forgangen Herredag i Odense af Danmarks Riges Raad faaet tildømt de 2000 Rdlr., som staar hos Adressaten, og paa hvilke han for nogen Tid siden har erhvervet Kongens Arrest, og han har nu begæret Kongens Miss. til Adressaten om uden videre Forhaling at lade disse 2000 Rdlr. med paaløbne Renter være ham følgagtig efter Dommens Indhold. Adressaten skal efter Dommens Formelding tilstille ham disse 2000 Rdlr. med Renter uden videre Forhaling, da en Del deraf tilkommer Kongen selv. Sj. T. 25, 472 b.

— Miss. til Rentemestrene. Jørgen Grubbe til Vedbygaard har berettet, at han har givet 207¹/₂ Rdlr. 3 Sk. dansk i Fragt for at faa nedskibet noget af Kronens Korn fra Vestervig Kloster til Aalborg og at Fjenden ganske har forødet og borttaget 103 Tdr. Byg og 17 Tdr. 1 Pd. Smør, som laa i Forraad af Indkomsten af Vestervig Klosters Len, saavel som hele Inventariet (undtagen noget Boskab i Stegerset, Bryggerset og Mælkehuset samt 20 Svin og Grise i Ladegaarden), og har andraget om at faa dette godtgjort. Kongen tillader, at de godtgør ham, hvad han bevisligt har givet i Fragt for nævnte Korn, saavel som det af Inventariet, som han nøjagtigt kan bevise er bortkommet og forødt i Fjendens Tid. Sj. T. 25, 473.

— Miss. til Anders Bilde [Lensmand paa Øsel] om herefter aarlig af Frederik Budde Godslefsen til Tollest¹ at modtage den Afgift, som denne giver af Kongens Ladegaard² dér paa Øsel, og fremsende den sammen med sin egen Afgift. Sk. T. 6, 155 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Det berettes, at Korfits Mormand til Bøgesholomb forfølger nogle af Kronens Bønder i Varberg Len for nogle Favne Ved og at der er afsluttet en Kontrakt mellem ham og Mogens Gyldenstjerne om samme Sag. Dersom det forholder sig saaledes, skal Hendrik

---

¹ Tøllist paa Øsel. Han skrives ellers til Rødslet (Kær H.), medens hans Fætter Frederik Mathiassen skrives til Tøllist. ² Holmhof.

Gyldenstjerne forsvare nævnte Kronens Bønder, saavidt det kan ske med Lov og Ret, dog paa Grundlag af nævnte Kontrakt. Sk. T. 6, 155 b.

6. Dec. (Odense). Aab. Brev, hvorved denne Marn Christensdatter i Rudme, som i sit Ægteskab har forset sig med Lejermaal og derfor er dømt til at være skilt fra sin Husbonde og til ikke igen at maatte indgaa Ægteskab uden Øvrighedens Tilladelse, faar Bevilling til at indlade sig i Ægteskab med en Karl, som begærer hende til Ægte. F. R. 4, 68.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han har faaet Befaling¹ til paa Kongens Søn Grev Voldemar Christians Vegne at afkøbe² Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing Slot, noget Gods, som denne har paa Tosing, og som tilsammen skylder 1 Td. Smør og beløber sig til 12 Tdr. Hartkorn. Da Adressaten har berettet, at han paa nævnte Grev Voldemar Christians Vegne ikke straks kan betale Hr. Palle Rosenkrantz med rede Penge, skal han give denne Brev paa Pengene og aarlig forrente dem, indtil han kan betale dem af Godsets Indkomst. Det skal blive godtgjort ham i hans Regnskaber. F. T. 4, 360.

— Miss. til samme. Kongen har bevilget Borgemestre, Raad og Borgerne i Odense en Vej gennem Ladegaardens Skov ned til Stranden, hvor de vil anlægge en Havn. Naar Havnen er forfærdiget, skal han [lægge Vejen dér]³, hvor den synes ham til mindst Skade, og undersøge, ved hvilke Midler Vejen kan indhegnes saaledes, at de, som ager igennem den, ikke kan gøre nogen Skade. F. T. 4, 360 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at Chrestopher Basse til Silleberg har fæstet Kronens Part af Korntienden af Birkinde Sogn, og at Gregers Høg til Rørbeck har fæstet Kronens Part af Raunninge⁴ Sogns Korntiende. Da Kongen nu agter at lægge disse Tiender under Skinderupgaard, skal Adressaten straks opsige disse Tiender for Chrestopher Basse og Gregers Høg og give dem deres udgivne [Stedsmaal]⁵ tilbage. Da M.

---

¹ 1. Dec. 1635.   ² F. T. har: afhende.   ³ Disse eller nogle lignende Ord er glemt i F. T.   ⁴ Revninge, Bjærgø H., Fyen.   ⁵ Dette Ord er glemt i F. T.

Jacob Sperling, Sognepræst til St. Knuds Kirke i Odense, Hr. Anders¹ i Kerteminde og Karen, Enke efter Jørgen Skriver, forrige Borgemester i Odense, har i Fæste Kronens Part af Munkeboe, Dristrup og Aggerup² Sognes Tiender og Kongen vil bruge disse Tiender til Skinderup, skal Adressaten skaffe dem andre Tiender i Lenet, naar saadanne bliver ledige. F. T. 4, 360 b.

6. Dec. (Odense). Miss. til Dr. Arniseus. Han skal under sin Haand tilsende Kongen Resultatet af den Undersøgelse af Seville Gjoes Barn, som han efter Kongens Befaling har foretaget. F. T. 4, 361.

— Aab. Brev, hvorved Bredsted Kirkes Jorder og Bol perpetueres til Balle Præstegaard. J. R. 9, 153. (Tr.: Annal. f. nord. Oldkynd. 1885. S. 147. Se Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Høg og Mogens Kaas. Da Otte Skeel Albretsen til Katholm har begæret 11 Gaarde³, af hvilke de 5 yder deres Byglandgilde til Frøsløf Kirke i Mors, og 4 Gadehuse i Frøsløf By og Sogn og 1 Gaard i Møllerupdal til Mageskifte for følgende 11 Gaarde, nemlig: 1 Gaard⁴ i Tiebierrig⁵ By og Sogn, 1 Gaard i Ørring By og Sogn, 1 Gaard i Blødstrup⁶ By og Sogn, alle i Sønder Herred, 1 Gaard i Bierreby By, 1 Gaard i Gullerup, begge i Bierreby Sogn, 2 Gaarde og 3 Gadehuse i Fiersløf⁷ By og Sogn og 2 Gaarde i Fiellerslef⁸ i Otterup Sogn, alle i Nørre Herred, skal de besigte begge Parters Gods, paase, at der i Præstens egen Nærværelse sker denne god Fyldest, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 251 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, Verner Parsberg til Lønderup, Niels Krag til Trutsholm, Landsdommer i Nørrejylland, og Gunde Lange til Brening, Embedsmand paa Aalborghus Slot. Denne Knud Jensen Hals har paa egne og Medarvingers Vegne berettet, at der er opstaaet Trætte mellem dem paa den ene Side og Jens Bang, Borger i Aalborg, og Raadmændene sammesteds paa den

---

¹ Anders Jørgensen Mand, Præst i Kerteminde. ² Agedrup, Bjørge H., Fyen. ³ I J. T. nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne. ⁴ Der er opført 2 Navne; jvfr. dog Miss. af 21. Aug. 1635. ⁵ Tæbring. ⁶ Blidstrup. ⁷ Ejerslev. ⁸ Fjallerslev, Ovtrup S.

anden Side om det aalborgske spanske Kompagnis Direktion, som deres afdøde Fader Jens Andersen tilligemed nævnte Jens Bang har været forordnet til at forvalte. Da nævnte Jens Andersen Hals og hans Hustru døde, nedlagde Jens Bang Forbud paa Boet, fordi Jens Andersen ikke havde gjort Kompagniet Regnskab, saa at Arvingerne ikke kunde faa Boet udleveret til Skifte, skønt de har tilbudt, at dersom de maatte faa Boet udleveret, vilde de gøre Regnskab og, dersom de maatte blive Kompagniet noget skyldig derpaa, stille nøjagtig Borgen derfor, førend noget af Boet blev forrykket. Men dette blev ikke tilstedt dem af Jens Bang og Raadmændene, og deres Breve og Gods blev hensat in seqvestro til stor Skade for dem. Desuagtet skal deres afdøde Faders forseglede Breve og Dokumenter være udtaget af Boet og „af Jens Bang beskyldet og udi Rette lagt for Kommissarierne“, saa at de ikke har noget at forsvare eller underrette sig med. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge Stridighederne mellem dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 9, 252 b.

6. Dec. (Odense). Miss. til Joakim Beck og Mogens Sehested. Denne Niels Buck, Borger i Bergen, har berettet, at Jens Olufsen, Borgemester i Ringkøbing, i Niels Bucks Fraværelse af dennes mindreaarige Broder og Søkende har tilforhandlet sig deres Forældres gamle Bondeejendom. Efter at Niels Buck var kommet hjem, har han som den nærmeste Frænde og Arving paa tilbørlige Steder fremæsket nævnte Borgemesters Adkomst paa samme hans Forældres Jord, men Borgemesteren har ikke villet fremvise den. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at kalde Parterne for sig, af deres Dokumenter erfare, hvad Opbydelse og Adkomst der er sket paa samme Gods, bilægge de opkommende Stridigheder i Mindelighed eller henvise dem til deres Værneting. J. T. 9, 253.

— Miss. til Joakim Beck. Denne Maren Lauretsdatter, boende i Fieltring Sogn i Bøvling Len, har berettet, at hendes Søn Laurets Pedersen af sin Ungdoms Brøst og Vanvittighed for nogen Tid siden sammen med nogle flere har gjort sig skyldig i nogen Forseelse i Fieltring Kirke. Da han fik at vide, at en Del af dem blev tiltalt, paagrebet efter kongelig Befaling og sendt til Holmen og Tugthuset, undveg han og har siden holdt sig

skjult og tør ikke vise sig. Hun begærer nu, at Kongen vil eftergive ham denne Forseelse, lade ham aftinge for Sagen, komme i Landet igen og siden være fri for al videre Tiltale. Kongen bevilger dette, og Joakim Beck skal aftinge med hende paa hendes Søns Vegne. J. T. 9, 253 b.

6. Dec. (Odense)¹. Miss. til Joakim Beck. Kongen har for nogen Tid siden forordnet Kommissarier til Besigtelse af Kongens Slotte og Huse i Nørrejylland. Af deres Beretning har Kongen set, at Bøvling Slot er meget bygfældigt, hvorfor Kongen har befalet afdøde Hr. Otte Skeel og Jens Juel at reparere det. Da dette paa Grund af forskellige Forhold ikke er sket, skal Adressaten dér paa Bøvling Slot lade forfærdige en Stue og 3—4 Kamre til sig og sin Husholdning med Tag, Loft, Vinduer og Døre. Endvidere skal han hjælpe Køkkenet, Bryggerstet, Borgestuen og Ladegaarden med Straatag og Lervægge, hvor det gøres fornødent. Med de gamle Huse, som tages helt ned, skal disse hjælpes. Til Reparation af dette Slot bevilger Kongen 10 Ege af Kronens Skove i Silkeborg Len, hvilke Silkeborg Bønder skal fremage en Fjerdingsvej, hvorefter Bøvling Bønder skal modtage dem og skaffe dem til Bøvling. Dog skal han nøje paase, at alt dette sker med saa ringe Bekostning som muligt, som han skal føre til Regnskab. J. T. 9, 253 b. K.

— Miss. til Christian Holck. Da Kongen har bevilget 10 Ege af Kronens Skove i Silkeborg Len til Reparation af Bøvling Slot, hvormed Joakim Beck til Gladsaxe er forlenet, skal Christian Holck, naar Joakim Beck anmoder derom, lade ham faa disse 10 Ege og lade Silkeborg Bønder transportere dem en Fjerdingsvej paa Vejen til Bøvling, hvor Bønderne² fra dette Len skal modtage dem. J. T. 9, 254 b. K.

— Miss. til Tønne Friis. Denne Inger Christensdatter har klaget til Kongen over, at hendes Husbonde, ved Navn Jens Basse, Borger i Horsens, nu i næsten 9 Aar har behandlet hende haardt og utilbørligt, saa at hun for hans Haardheds Skyld ikke kan blive hos ham. Tønne Friis skal undersøge Sagen, lade Jens Basse tiltale og tage Dom over ham. J. T. 9, 254.

¹ I J. T. er Datum og Sted glemt.
i J. T.

² Ordet „Tjenere“ er glemt

6. Dec. (Odense). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lade Niels Tøgersen, som har forset sig groft i adskillige Maader, paagribe, tage Dom over ham og sende ham til Bremerholm i Jern med Dommen. J. T. 9, 254.

7. Dec. (—). Miss. til Hening Valkendorf om at lade denne Niels Pedersen Aalekræmmer straks slaa i Jern og sende til Bremerholm. F. T. 4, 361 b.

— Miss. til Erik Ottesen om at lade Niels Pedersen Aalekræmmer, som Henning Valkendorf sender til ham, slaa i Jern ligesom de andre Fanger og indtil videre forblive paa Holmen. Udt. i Sj. T. 25, 473 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne og Bispen Dr. Mads Jensen. Kongen har for nogen Tid siden¹ bevilget, at Varberg By maa faa Treslef Præstegaard til Fæste i Henhold til Adressaternes og andre Kommissariers Besigtelse og Erklæring mod en anden, mere belejlig Gaard i Sognet, hvorved der skulde ske Præsten fuldkommen Fyldest. De skal afslutte denne Sag og tilholde Præsten at modtage og bebo den til ham udlagte Præstegaard og fraflytte den Gaard, som Kongen har ladet Varberg By faa til Fæste, for at han kan blive forskaanet for Byens videre Overløb. Sk. T. 6, 156.

— Miss. til Hening Valkendorf (Odensegaard), Hr. Mogens Kaas (Nyborg), Hr. Jørgen Brahe (Hagenskov), Sten Bilde (Rugaard) og Gregers Krabbe (Hindsgavl) om Istandsættelse af Kronens Møller i deres Len og Overdragelse af deres Vedligeholdelse til Møllerne mod Fradrag i Landgilden fra førstkommende 1. Maj. [Ensyldende med Miss. af 18. Febr. 1635]. F. T. 4, 631.

— Miss. til Christian Holck. Han skal i indeværende Aar af hvert Svin, som har være paa Silkeborg Skove og som ikke er i Læg sammen, tage 20 Sk. dansk i Oldengæld, som det sker i Dronningborg Len. Endvidere skal han, naar der er Olden dér i Lenet, tage gode færdige Brændsvin af alle Bønderne efter Jordebogen, men naar der ingen Olden er, skal Bønderne give Penge for Brændsvin som sædvanligt. J. T. 9, 254 b. K.

¹ 10. Maj 1635.

7. Dec. (Odense). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Anders Lindenov til N. maa indlade sig i Ægteskab med Jomfru Sophia Pax, med hvem han er beslægtet i 3. Led, dog at han giver 500 Rdlr. in specie til Skolen ved Frederiksborg Slot. Udt. i J. R. 9, 154.

— Lignende Bevilling for Hans Lange til at indlade sig i Ægteskab med Jomfru Dorethe Lykke Jacobsdatter, dog at han giver 400 Rdlr. in specie til Frederiksborg Skole. Udt. i J. R. 9, 154 b.

8. Dec. (—). Gældsbrief fra Hans Lange til Fridsøe til Frederiksborg Skole paa 400 Rdlr. in specie med 6 pCt. aarlig Rente, at betale til M. Peder Vindstrup, Kongens Hofprædikant, Forfaldsdag til Jul, Opsigelse fra begge Sider med et Fjerdingaars Varsel. Sj. R. 19, 375 b. Orig. i D. Kanc. Rtk. Afd. Diverse Akter og Dokum. vedk. Afregn. og Kvitt. III.

— Lignende Gældsbrief fra Anders Lindenov til Skofnsgaard til Frederiksborg Skole paa 500 Rdlr. in specie. Udt. i Sj. R. 19. 376.

— Miss. til Biskoppen, Provsten, Professorerne og de gejstlige i Odense¹ om Rang, Gang og Sæde mellem Gejstligheden i Odense. F. T. 4, 358. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 251 f. Jvfr. Bloch: Den fynske Geistligheds Hist. I. 372. Almeennytt. Saml. XXXV. 345 ff. Journal f. Politik, Natur- og Menneske-Kundskab 1818. II. 142 f. Brudst. i Mumme: St. Knuds Kirke S. 179).

— Lignende Miss. til Hening Valkendorf og Bispen i Fyens Stift [Dr. Hans Mikkelsen] om Rang, Gang og Sæde mellem Gejstligheden og Borgemestre i Odense. F. T. 4, 361 b. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 652).

15. Dec. (Haderslev). Miss. til Frederik Urne. Han har faaet Kongens Befaling til at forhandle med Jurgen Andersen, Borger i Helsingør, eller med en anden, som vil paatage sig for den ringest mulige Bekostning at fylde Brokarrene ved Helsingør, og han har derpaa meddelt, at Brokarrene ved Helsingør allerede er fyldt, men de for Kronborg Slot ikke. Det var Kongens Mening, at han skulde forhandle med en, som

¹ F. T. har i Overskriften kun: Menige professores.

vilde paatage sig for en rimelig Pris at fylde de Stenkister, som var tilhugget, men ikke fyldte, enten de nu skulde lægges foran Slottet eller foran Byen. Det befales ham endvidere at undersøge, om der ikke findes nogen, som vil paatage sig at forfærdige de Brokar, som endnu skal lægges, med at bukke¹, udsætte og fylde Tømmerpæle, skaffe Jern og Bolte med alt Tilbehør paa sin egen Bekostning, hvad han vil have derfor, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 25, 473 b.

15. Dec. (Haderslev). Miss. til Fredrik Urne. Kongen har anordnet, at der til Foraaret skal indkomme en Skibsladning Enebærstager ved Dauglycke Slet², og at disse Enebærstager skal bruges til Dyrehaven ved Frederiksborg Slot. Naar de ankommer, skal Adressaten lade dem modtage af paalidelige Folk, straks føre bort og henlægge i god Forvaring, da det ellers maa befrygtes, at de skal blive stjaalet. Sj. T. 25, 474 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Erik Ottesen. Han skal til Foraaret lade et af Kongens Koffardskibe paa 60 Læster løbe til Hierneviig³ i Sølvitsborg Len og dér indtage fuld Ladning af Enebærstager, som ligger dér, løbe dermed til Dauglycke Slet og tilholde Skipperen, naar han ankommer til Dauglycke Slet, da straks at tilkendegive Fredrik Urne til Brentved, Befalingsmand paa Kronborg Slot, det, for at han kan lade Enebærstagerne afhente. Endvidere skal et andet af Kongens Skibe til Foraaret affærdiges til Hierneviig for dér at indtage 8000 Enebærstager og føre dem til Vordingborg Slot, hvor de skal leveres til Befalingsmanden dér. Erik Ottesen skal ogsaa rette sig herefter. Sj. T. 25, 474 b.

— Miss. til samme. Lauridts Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har faaet Befaling til at lade sammenføre en Del Ved og sætte det ved Haæ⁴ Havn i Aakær Len. Paa Foraaret, naar Vandet bliver aabent, skal Adressaten sende enten Stumpet Dorrete eller Fladlusen til Haæ Havn, lade dem indtage dette Ved og føre det til Provianthuset for København. Sj. T. 25, 474.

¹ Ramme ned.   ² Sletten ved Dagelykke, Asminderød S., Lyng-Kronborg H.   ³ Jernvig, Bregne H.   ⁴ Hov, Halling S., Hads H.

15. Dec. (Haderslev). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Kongen har anordnet, at hans Koffardiskibe paa Foraaret skal tage til Hernevig¹ i hans Len [Sølvitsborg] og dér afhente de Enebærstager, som Kongen har bestilt hos ham. Endvidere har Kongen befalet sin Tøjmaster Christoffer Svenk med det første at sende ham en god og dygtig Salpetersyder, som skal anlægge et Salpeterværk i hans Len. Adressaten skal paase, at denne forholder sig skikkelig og tilbørlig; dersom det befindes anderledes, skal han i Tide give det til Kende. Sk. T. 6, 156 b.

— Miss. til Christoffer Svenck, Tøjmaster. Han skal med Flid forhøre sig om en god, dygtig Salpetersyder, som han med det første skal sende op til Sølvitsborg Slot for dér at anlægge et Salpeterværk. Salpetersyderen skal indhente al videre Besked hos Hr. Tagge Thott til Duegit, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot. Sj. T. 25, 474.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Han har begæret at vide, hvorledes der skal forholdes med det Flæsk, som han har faaet i indeværende Aar af den Olden, som har været i Skanderborg og som skal beløbe sig til 3000 Sider Flæsk med Ister og Smaamad. Da Vinteren nu er i Hænderne, skal han holde det i god Forvaring indtil Foraaret; da skal det sammen med det Ved, som han efter Skrivelse fra Hr. Claus Daa til Borreby, Rigens Admiral og Befalingsmand paa Dragsholm Slot, har ladet samle, og som staar ved Haae² Havn i Aakær Len, blive hentet af Kongens Skib. Han skal i Tide lade Flæsket føre dertil, saa at det kan indtages tillige med Veddet og føres til København. Det skal haves i Agt, at samme Skib kan føre omtrent 600 Bønderlæs langt Ved, og dersom Skibet ikke kan indtage det altsammen paa én Gang, skal han lade det tiloversblevne hensætte velforvaret til en anden Tid. J. T. 9, 254 b. K.

— Miss. til samme. Kongen har forrige Aar bevilget, at Peder Bie, Delefoged i Vor Herred, for Fæste og Afgift maa faa den første ledige Tiende i Skanderborg Len. Da det nu berettes, at Vor³ Sogns Tiende, som Jens Rasmussen, Skriver i

---

¹ Jernvig, Bregne H.   ² J. T. har: Haar, K.: Haae; der er ment: Hov, Halling S., Hads H.   ³ J. T. har: voris sogns Tiende. Ment er Vor, nu: Vorladegaard S., Vor (nu: Tyrsting) H.

Krog, har i Fæste, er ledig, skal Laurets Ebbesen lade Peder Bie faa Vor Sogns Tiende for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 9, 255. K.

15. Dec. (Haderslev). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Rafn i Lille Velling paa Halvparten af Smidstrup Kirkes Part af Korntienden, som hans Fader Niels Rafn har haft i Fæste og har opladt ham, hvoraf der aarlig skal svares til Smidstrup Kirke 5 Ørte Rug, 6 Ørte Byg og 7 Ørte Havre i godt, rent, ustraffeligt Korn. Udt. i Tb. 129¹.

16. Dec. (—). Miss. til Fredrik Urne. Det berettes, at en stor Del af Kronens Bønder i Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup Len trykker sig ved i betimelig Tid efter Recessen at yde deres aarlige Landgilde til Kronen (uanset at de alvorligt advares derom nogle Gange baade til Tinge og ellers), med mindre han tilforn har faaet dem dømt til Tinge og deres Landgilde udtaget ved Nam efter Loven af deres Bo. Ganske vist siger Loven, at der ikke maa tages Nam uden Tingsdom, men da denne deres Ugætsomhed og Handlemaade (idet de i saa Maade ikke kan betænke deres eget Gavn og Bedste) bliver dem selv til største Skade og Fordærv, saa at de i Længden kan komme ganske til Agters, saafremt der ikke i Tide bliver udtænkt andre Midler dertil, og da Kongen i slige som i andre Maader gerne vil ramme deres Gavn og Bedste, skal Fredrik Urne, naar nogen af Kronens Bønder i de nævnte Len trods Paamindelse til Tinge ikke yder deres Landgilde i rette Tid efter Recessen, paa Kongens Vegne uden videre Delsmaal straks ved Nam af Bondens Bo lade udvurdere saa meget, som han skylder Kronen af sin aarlige Landgilde, for at ingen ydermere skal tribuleres med vidtløftige Dele til Tinge. Fredrik Urne skal dog nøje paase, at der ikke under dette Skin paaføres nogen Overlast af hans Fogder og Fuldmægtige. Sj. T. 25, 475².

— Miss. til Rentemestrene om, at Toldskriveren fra Glückstadt er paa Rejse til København for at klarere sine Regnskaber i Renteriet. De skal sørge for, at hans Regn-

¹ Udenfor er skrevet: Dette Brev er igen i Kancelliet leveret og kaseret. ² Tr.: Annal. f. nord. Oldkynd. 1855, S. 147.

skaber bliver revideret straks og uden Forsømmelse, saa at han straks kan komme tilbage igen. Udt. i Sj. T. 25, 475 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

17. Dec. (Haderslev). Miss. til Jost Høg om at optage 2 Sønner af Bernt von Hagen og en Søn af Christopher von Hagen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 475 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da Kongen har besluttet at sende ham til Sverrig som Gesandt til den unge regerende Dronning, skal han med det allerførste saa snart som muligt begive sig paa denne Rejse. Han skal selv udvælge 2 unge Herremænd, som kan følge ham paa Rejsen, saa at de ialt bliver 7 eller [8]¹ Personer. De til Rejsen nødvendige Omkostninger skal han tage af Lenets Indkomst og føre det til Regnskab. Der tilsendes ham en Instruktion, efter hvilken han skal rette sig, samt 2 Kreditiver til den gamle og den unge Dronning og 1 til Raadet, af hvilke der tillige følger Kopier. Sk. T. 6, 156.

18. Dec. (—). Miss. til Erik Ottesen. Naar disse 2 Fanger, ved Navn Klaus Sylche og Ertmand Freyer, bliver sendt til København, skal han lade dem modtage paa Holmen, slaa i Jern og arbejde dér efter den over dem afsagte Dom. Sj. T. 25, 475 b.

— Aab. Brev, hvorved Knud Ulfeldt Jacobsen til Egeskouf, som beretter, at han har faaet en temmelig stor Gæld baade med sin Hustru Fru Anne Lykke og efter deres afdøde Datter Fru Sophie Rantzau, som skal beløbe sig til henved et halvhundredtusende Rdlr. in specie, efter Ansøgning faar Bevilling til af sin Hustrus Strøgods at afhænde for en 15—16,000 Rdlr. in specie, for at han kan frigøre sig og sin Hustru for noget af denne Gæld og ikke fremdeles geraade i større Gælds Besværing, da han har pantsat² sit eget Jordegods for den Gæld, som han har faaet efter sin Datter afdøde Fru Sophie Rantzau. Endvidere beretter han, at han for nogen Tid siden til afdøde Frands Rantzau, forrige Rigens Hofmester,

¹ Tallet er glemt i Sk. T.   ² Dette eller et lignende Ord er glemt i F. R.

har solgt et Stykke Gods til omkring 12,000 Rdlr. Værd for dermed at betale en Del af sin Hustrus Gæld, hvilket Gods siden igen er tilfaldet ham ved Arv, og har begæret, at Afhændelsen af dette Gods ikke maa komme ham til nogen Skade. Da saadant er sket til Betaling af hans Hustrus Gæld, bevilger Kongen, at Afhændelsen af dette Gods ikke skal komme ham til Skade eller Udlæg derimod. F. R. 4, 68 b.

18. Dec. (Haderslev). Miss. til Otte Marsvin om at lade Fru Kirstine¹, Grevinde til Slesvig, Holsten etc., faa det Løsøre, som² hun daglig kan have fornøden. J. T. 9, 255 b. K.

19. Dec. (—). Aab. Brev til Bønderne i Danmark³ om en Kornskat til Flaaden. Sj. T. 25, 476 b. (Tr.: CCD. IV. 653). Orig. (til Varberg Len) i Varberg Lens Ark.

— Miss. til Lensmændene i Danmark⁴ om at lade ovenstaaende aabne Brev om en Kornskat til Flaaden læse og forkynde i deres Len og med det allerførste lægge og skrive Bønderne for Skatten, saa at alting gaar ligeligt til og den rige hjælper den fattige. Siden skal de indkræve den, saa at den kan fremsendes til Provianthuset for København snarest muligt, da der ligger Kongen og Riget stor Magt derpaa. Sj. T. 25, 477 b. Orig. (med Datum: 4. Dec., til Henrik Gyldenstjerne, Varberg) i Varberg Lens Ark.).

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, maa levere paa Haderslev Slot de Skatter, som han har oppebaaret af Koldinghus Len og Købstæderne Kolding og Vejle, hvorefter Adressaterne skal rette sig. Sj. T. 25, 476.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen tillader efter hans Begæring, at de Skatter, som han paa Kongens Vegne har oppebaaret af sit Len [Koldinghus] og af Købstæderne Kolding og Vejle, af ham maa betales paa Haderslev Slot.

---

¹ K. har først haft: Kirstine Munk, men sidstnævnte Navn er igen slettet. ² K. har haft: er paa Boller og, hvilket atter er slettet. ³ I Fortegnelsen over Lensmændene, som fik dette Brev (se ndfr.) er de jyske udeladt med følgende Bemærkning: De jyske Bønder blev forskaanet formedelst Misvækst. ⁴ De opregnes alle med deres Len, undtagen de jyske.

Ernst Normand skal derfor sende Skatterne til Haderslev. J. T. 9, 255 b. K.

19. Dec. (Haderslev). Miss. til Rektor og Professorer i København. Da Peder Jonassen for nogen Tid siden har stillet dem nøjagtig Kavtion for, at Kongen nok skulde være forsikret for Sjetteparten af den Peder Jonassen efter hans Forældre tilfaldne Arv, dersom han skulde faa i Sinde at ned sætte sig udenfor Riget, og da det nu berettes, at han har nedsat sig udenfor Riget og vil flytte sin Formue derhen, skal Adressaterne tilfredsstille Eske Jensen, Byfoged i København, for Sjetteparten af den Arv, der er tilfaldet Peder Jonassen efter hans Forældre. Sj. T. 25, 475 b.

— Miss. til Christoffer Svenck om Udlevering af Kanoner til Johan og Gøttart Bram til deres Skibes Udrustning til Grønland. Sj. T. 25, 476. (Tr.: KD. V. 180).

— Sj. T. 25, 476 b se 29. Dec.

— Miss. til Just Friderich von Pappenheim. Denne Marren Lauridsdatter har berettet, at hendes Husbonde¹, som har været Præst til Vesterborg Sogn i Lolland, paa sidste Herredag for Hor er dømt fra sit Kald, at hun har taget Stævning i samme Sag og begærer at blive ham kvit, samt at hun har begæret, at hvad der i Boet er hendes og med Rette kan tilkomme hende, maa være hende følgagtig. Dersom de bliver skilte, skal Adressaten paase, at hun af Boet faar, hvad der med Rette kan tilkomme hende. Sm. T. 6, 412.

— Miss. til Christian Holek og Hr. Knud Gyldenstjerne. Det berettes, at der i Vrads Herred tæt ved hinanden ligger 3 Vandmøller, som kaldes Ansø Mølle og Siellerup² Mølle, der ligger til Silkeborg Slot, og Skierbeck Mølle, der ligger under Hald Slot, og at der er saare ringe Søgning til Siellerup Mølle, saa at den ikke er i Stand til at give den aarlige Landgilde efter Jordebogen, men at Kronen alligevel skal vedligeholde den med Sten, Jern, Tømmer og andet, og at det derfor er bedst, at Siellerup Mølle lægges øde og at dens Landgilde fordeles paa Ansø Mølle og Skierbeck Mølle. De skal undersøge

¹ Jens Hansen, jvfr. 29. Okt. 1635 ovfr.   ² Sillerup, Vrads S. og H.

Sagen nøje og indsende Beretning til Kancelliet om, hvorvidt dette kan gøres med Fordel for Kronen. J. T. 9, 255 b. K.

19. Dec. (Haderslev). Miss. til Mogens Sehested. Kongen har bevilget, at de Penge, som Hans Bilde til Jungergaard skal betale for sit Giftermaal, maa anvendes til Reparation af hans Sognekirke Junget Kirke. Adressaten skal modtage Pengene og anvende dem til Junget Kirkes Reparation. J. T. 9, 256.

20. Dec. (—). Miss. til Tygge Brahe. Han skal til Lellingegaard købe de 2 smaa Gaarde, som ved Indførsel er kommet derfra, da de ligger Lellingegaard belejligt, og ligeledes en Gaard i Innislef¹, for saa billigt Køb som muligt. Gaardene skal han efterhaanden betale af Godsets Indkomst. Sj. T. 25, 478 b.

— Miss. til Erik Ottesen. Kongen har befalet Holger Rosenkrantz til Frøllinge, Befalingsmand paa Gulland, at lade bryde en Del Kalksten dér ved Lorge og Lergraf Havne. Da Kongen til Foraaret vil have disse Sten til Fæstningen Christianpris, skal Erik Ottesen straks paa Foraaret lade et af Koffardiskibene, et temmelig stort, sejle dertil, tage fuld Ladning af samme Kalksten og føre dem til Christianpris. Sj. T. 25, 478 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Frøling. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at underrette Kongen om, paa hvilket Sted paa Gulland der er Kalksten at faa. Da Kongen af hans Erklæring erfarer, at saadanne Sten kan faas i Lorck og Lergraf Havne, har han befalet Erik Ottesen til Vatne², Befalingsmand paa Bremerholm, til Foraaret at sende et af Kongens Skibe derhen for dér at indtage en fuld Ladning Sten og føre dem til Christiandpris. Adressaten skal i Tide lade bryde saa mange Kalksten, som et temmelig stort Skib kan lades med, give Bønderne, som bryder Kalkstenene, en rimelig Betaling for, hvad de bryder, og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 156 b.

— Miss. til Hr. Christen Thomesen, [Rigens Kansler]. Der tilsendes ham den af Dr. Henningius Arnisæus, Kongens Livmedikus, affattede skriftlige Beretning om det Barn, som

¹ Enderslev, Bjæverskov H.

² Sk. T. har: Vater.

Sibille Gjøe har faaet, og som han efter Kongens Befaling har beset. Han skal deraf erfare dens Indhold, indføre deraf i hendes Dom, hvad han eragter nødvendigt, og med det allerførste affatte Dommen skriftligt og indsende den til Kancelliet. F. T. 4, 362.

20. Dec. (Haderslev). Miss. til Axel Urup. Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Gulland, har faaet Befaling til paa Foraaret at sende en Skibsladning Kalksten til Fæstningen Christianpris, hvilke Kalksten skal brændes til Kalk dér. Axel Urup skal med det første lade opsætte en Ovn, føre Ved til Stedet i Vinter, naar Føret er godt, og antage en Kalkbrænder. J. T. 9, 256. K.

— Miss. til Hendrik Lange. Knud Lauridsen, Borger i Odense, har berettet, at han har en Sum Penge at fordre hos Adressaten paa dennes Hustrus¹ og hendes Søsters² Vegne efter de til Andrageren udstedte Haandskrifter. Hendrik Lange skal betale ham, saavidt han med Rette bør, for at Kongen kan være forskaonet for hans videre Overløb. F. T. 4, 362 b.

21. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene om straks paa en Veksel at sende 1000 Rigsd. in Specie til Christian Uldrik Gylde-løve i Frankrig, hvor han er at finde paa de Steder, hvor Hoffet er. Sj. T. 25, 479. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Claus Daa og Rentemestrene. Af hosfølgende Indlæg kan de se, hvad en Del Borgere har andraget vedrørende Hvalfangst. Der fremhæves i Andragendet, at Kongens Undersaatter kan have stor Fordel af den, medens denne Fordel nu tildels tilfalder fremmede, endvidere at de privilegerede lider lige stor Skade, hvad enten Indlændinge eller Udlændinge driver denne Handel, og endelig at de privilegerede heller ikke formaar at besætte alle de Havne, som de fremmede efterhaanden søger at tage i Besiddelse. De privilegerede holder sig derimod til de dem af Kongen meddelte Privilegier og Friheder, mod hvilke de heller ikke med Billighed kan graveres. Adressaterne skal stævne begge Parter for sig, høre deres Forslag, forsøge at faa dem forligt godvilligt og siden

¹ Anne Asmusdatter Ahlefeldt.

² Margrete Ahlefeldt.

indsende Beretning derom, førend der træffes nogen endelig Afgørelse. Sj. T. 25, 479.

21. Dec. (Haderslev). Aab. Brev om, at da det berettes, at Præsten¹ i Taagerup har saa ringe Indkomst, at han ikke vel kan leve deraf, har Kongen, for at afhjælpe dette, bestemt, at Holebye og Bursøe skal annekeres og betjenes af én Præst, Hualsøe² og Krynge³ af en anden, Taagerup og Torslund af en tredje. Krynge Kirke skal igen aabnes, og der skal prædikes og holdes anden Gudstjeneste i den. Sm. R. 5, 173 b.

— Miss. til Hening Valkendorf. Da Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, har begæret 2 Skovhuse i Odensegaards Len, som ligger til Nyborg Slot, til Mageskifte for 1 Gaard i Kirsendrup i Nyborg Len, skal Adressaten med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt disse Skovhuse for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 362 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Provstemodet har afsagt hofølgende Dom over hans Præst. Da denne Dom, der lyder paa, at han skal give 4 Dlr. til de Fattige for Afvisning fra Sakramentet, er altfor ringe, skal han indstævne den for Kongen og Rigsraadet til førstkommende Herredag. J. T. 9, 256 b.

— Miss. til Erik Grubbe Lauritssen⁴. Da Kongen har forlenet ham med Havreballe Gaard og Len, skal han rette sig efter at overtage nævnte Gaard og Len til førstkommende 1. Maj. J. T. 9, 256 b. K.

— Miss. til Bispen i Aalborg [M. Kristen Hansen]. Da der er opstaaet Trætte mellem Fru Birgitte Bilde, Jens Mogensens Enke, og Kongens Livmedikus Arnisæus om Naadensaaret af det Præpositur eller gejstlige Gods, hvormed afdøde Jens Mogensen var forlenet, skal Bispen tage en af de ældste Provster i Stiftet til sig og sammen med ham paa bestemt Tid og Sted paadømme, hvor meget der tilkommer nævnte Fru Birgitte Bilde deraf. J. T. 9, 256 b.

22. Dec. (—). Miss. til Fru Sophia Rantzau. Hun skal

---

¹ Hans Hansen Bruun.   ² Fejlskrift for: Fuglse, se 18. Aug. 1635 ovfr.   ³ Krønge.   ⁴ Det sidste Navn mangler i J. T.

straks uden videre Forhaling rette sin Løjlighed efter at betale Steffan Roede, Borger i København, de 10,000 Rdlr., som hendes Husbonde Mogens Gyldenstjerne har lovet Kongen. Saafremt hun findes forsømmelig heri, nødes Kongen til at søge andre Midler dertil. Sj. T. 25, 479 b.

22. Dec. (Haderslev). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt og Gabriel Kruse¹. Af deres Besigtelse paa det Gods, som Holger Rosenkrantz til Demestrup, Befalingsmand paa Bornholm, har begæret til Mageskifte af Kronen, og det, som han tilbyder til Gengæld derfor, erfarer Kongen, at der i dette findes en Gaard i Lye, som skylder 4 Pd. Smør og 2¹/₂ Dlr. Landgildepenge, og at disse Penge er anslaaet til 5 Tdr. Hartkorn, uanset at Bonden selv beretter, at disse Penge er for Ægt og Arbejde. De skal undersøge, hvor Holger Rosenkrantz kan gøre Udlæg for 5 Tdr. Hartkorn i andet Laholm vel belejligt Gods, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 157.

— Miss. til Tønne Friis og Gregers Krabbe. Da Hospitalsforstanderen i Odense mener, at M. Hendrik², Provst i Haderslev, og hans Medbroder, den forrige Hospitalsforstander, har tilføjet Odense Hospital nogen Skade, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at stævne begge Parter for sig paa belejlig Tid og Sted, dømme dem imellem, hvorvidt samme forrige Hospitalsforstander kan kendes pligtig til at staa nævnte Hospital til Rette, undersøge, hvorledes samme Hospitalsforstander ellers har forestaaet Hospitalet og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 363.

— Miss. til Jens Bjelke. Da Kongen har bevilget, at Johan Bram med Konsorter i nogen Tid maa drive Hvalfangst under de grønlandske Udskær og Spitsbergen og derfra at regne inden 67 Grader, indenfor hvilke Grænser ingen maa trænge imod hans Indult, Privilegier og Friheder under Fortabelse af Skib og Gods, skal Adressaten opfordre Borgerne i Bergen, som tilforn har faaet Privilegium paa samme Hvalfangst, til at tilbagelevere disse Privilegier til Kancelliet og ikke at understaa sig, under Fortabelse af Skib og Gods, at fange Hvaler paa

¹ Overskriften har ved en Fejlskrift: Gruse.

² Mag. Henrik Mik-

kelsen Tisdorph.

andre Steder end fastsat i de Privilegier¹, som hoslagt tilsendes dem. N. T. 6, 128 b.

23. Dec. (Kbhvn.)². Kvittansiarum til Hr. Fredrik Reedtz til Tyggestrup, Hovedsmand paa Vordingborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Tryggevælde Len fra 1. Maj 1622 til 1. Maj 1632, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Proviantsskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 418.

— (**Haderslev**). Miss. til Rentemestrene. De skal straks fremsende en Fortegnelse over, hvor meget Brød der plejer at bages i Lenene, hvor meget Brød, hvor mange Gryn og hvor meget Malt der plejer at leveres fra hvert enkelt Len til Provianthuset samt en Fortegnelse over, hvor meget Bagerne i Provianthuset, saavel Mestrene som Svendene, aarlig faar i Løn og Kostpenge. Udt. i Sj. T. 25, 479 b.

24. Dec. (—). Aab. Brev om, at Skovby Herredsting, der holdes om Onsdagen, samme Dag som Landstinget, herefter maa holdes om Lørdagen. F. R. 4, 69. ((Tr.: CCD. IV. 653).

— Miss. til Laurets Ebbesen og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Hvad denne Hr. Christen Pedersen, Sognepræst til Østbirk og Yding, har berettet om sit Kalds Ringhed og ved hvilke Midler han kan hjælpes, kan de se af hans hosføjede Supplikation. De skal undersøge, hvor ringe hans Kald er og hvorledes det har sig med Annekspræstegaarden, og, dersom han befindes forarmet, indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler han bedst kan hjælpes. J. T. 9, 257 b.

27. Dec. (—). Miss. til Hr. Claus Daa og Hr. Jost Høg. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at dømme mellem Hr. Christoffer Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og hans forrige Skriver Jacob Federsen om nogle Regnskabsmangler. Da Jacob Federsen nu har berettet,

---

¹ Af samme Dag: under Nordlandene og paa denne Side og Sønden for 67 Grader (dog det islandske Kompagni og dessen Hvalfangstlimiter undtagen). ² Indført mellem 19. og 9. Juni 1636. I Fortegnelsen over Tryggevælde Lens Kvittansiarumbilag er Aaret ligeledes opgivet som 1635.

at denne Befaling endnu ikke er efterkommet i alle Poster, skal de med det allerførste efterkomme denne Befaling helt, for at Kongen kan blive forskaanet for hans videre Overløb. Sj. T. 25, 479 b.

27. Dec. (Haderslev). Miss. til Rentemestrene om at lade 8 uvildige Mænd foretage en Undersøgelse om Udstrækningen af Grøngaards Havn i Sagen mellem København og Christianshavn. Sj. T. 25, 480. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 180 f.).

— Aab. Brev, hvorved Johan Polmand og Mathis Kallesen, Borgere i Flensborg, da der er Mangel paa Skibe i deres By, faar Bevilling til at købe en Skude, som er bygget i Kolding, dog maa de ikke afhænde denne Skude fra Flensborg, førend det i Kongens Mandat fastsatte Aaremaal¹ er forløbet. J. R. 9, 154 b.

— Miss. til Verner Parsberg. Da han efter Kongens Befaling i nogen Tid har forestaaet Værgemaalet for Erik Lykke til Høyeris, Kongens Sekretær, og denne nu er til Sinds selv at overtage dette Værgemaal, skal Verner Parsberg overlevere Værgemaallet til ham i Nærværelse af Otte Kaas til Nannerup og Christopher Friis til Astrup, som har faaet Befaling til at være til Stede, naar det overleveres. J. T. 9, 257 b.

— Miss. til Otte Kaas til Nannerup og Christopher Friis til Astrup. Da Erik Lykke til Høyeris, Kongens Sekretær, agter selv at overtage sit Værgemaal, som Verner Parsberg til Lynderup efter Kongens Befaling har forestaaet i rum Tid, skal de inden 6 Uger efter dette Brevs Datum begive sig til Viborg, stævne Parterne for sig, fremæske de Lodder og Breve, som er overleveret til Verner Parsberg, da han overtog Værgemaallet, saavel som de Lodder, Breve og Kontrakter, som gik mellem Erik Lykke og hans Søstre, da de skiftede med hinanden indbyrdes, samt Regnskab for Godsets Indkomst og Udgift, medens Verner Parsberg var hans Væрге, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid,

---

¹ 10 Aar, jvfr. Frdg. af 11. Maj 1634.

skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 258.

27. Dec. (Haderslev). Miss. til Hr. Christen Thomesen om at lade det Korn, som Rasmus Jensen, Borger i København, skal have af Bønderne i hans Len [Kalø], levere i Aarhus paa de Steder, som han begærer. J. T. 9, 258 b.

—¹ Miss. til Jost Friis om at paatage sig Værgemaalet for Mogens Friis paa Skiftet efter hans Moder Fru Dorethe Gyldenstjerne baade paa Skiftet og siden forestaa det. Udt. i J. T. 9, 259.

28. Dec. (—). Miss. til Johan Bram om Artikler for Deltagerne i hans Hvalfangst. Sj. T. 25, 480 b. (Tr.: KD. V. 181).

— Miss. til Hening Valkendorf om at lade følgende forrette paa Tosing. Han skal lade kaste Ler til en Teglovn saa snart som muligt. Leret skal graves paa et Sted, hvor der findes godt Ler, og ikke søges saa vidtløftigt, som det før er sket. Alle de Sten, store og smaa, som findes paa Kierstrup, skal han lade føre hen til det nye Byggested. Til Teglladen² skal der i Vinter føres Ved, saa at der kan være nok i Sommer til at brænde Sten med. I tilkommende „Ney“³ skal han lade fælde saa mange Ege, som der behøves til Dørkarme og Døre; dette Tømmer skal kløves og oplægges til Tørre hos Bønderne. De Fiskedamme, som ligger paa Rad⁴ ved hverandre, skal renses, og der skal sættes tilbørlige Poste i dem. Der skal gøres⁵ saa meget Eg, som kan ryddes for 1000 Rdlr. Til førstkomende Herredag skal han lade Kongen vide, hvor mange [Penge] der fattes ham dertil. Han skal efterhaanden samle Tømmer til en Pram, hvormed man kan føre Ved over fra Torøe til Tosing Land. Den paabegyndte Skibsbro skal gøres færdig, og straks derved skal der opsættes et Hus, hvori man kan nedlægge og forvare allehaande, som kommer til Vands. Tilkommende Sommer

---

¹ Datoen 27. Dec. er vistnok en Fejlskrift for 29. Dec. Der henvises til „ovenbemeldte“ Mogens Friis, og Udtoget er indført efter Miss. af 29. Dec. om samme Skifte. ² F. T. har ved en Fejlskrift: Engelladen. ³ Ny, d. v. s. Nymaane. ⁴ F. T. har: Reyen = tysk: Reihe. ⁵ D. v. s.: hugges eller forarbejdes.

skal Fundamentet til Huset lægges, eftersom Skabelonen derpaa viser. Kampestenene, som findes paa Pladsen, skal tilhugges, saa at Bygmesteren nøjes¹ dermed. Der skal hugges lange Kampesten i Forraad, som kan bruges til Trappetrin nede i Kælderen, som Skabelonen viser; disse Trin skal Bygmesteren bruge straks, naar han lægger Fundamentet an. Der skal hugges Tømmer i Forraad til de 2 Længder Hus, som skal staa mellem Laden og Huset. Den Dæmning, som holder Vandet, der kommer „af det Spring“, skal gøres med Flid, „saa at der intet lettelig fald paa“. Naar han faar Skabelonen af Huset, skal han lade den Bygmester, som er dér i Fyen, se den og af ham faa at vide, hvad han mener at skulle have for at lægge samme Fundament. F. T. 4, 363.

28. Dec. (Haderslev). Miss. til Hening Valkendorf. Borge-
mestre og Raad i Odense har berettet, at St. Knuds Kirke-
gaard dér i Byen er meget lille, og at der til St. Knuds Kloster
ligger en lille Plads, som Klostret ikke behøver, hvorfor de be-
gærer at faa den bevilget til Forbedring af Kirkegaarden. Han
skal nøje undersøge, om denne Plads uden Skade kan undværes
fra Klostret, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet.
F. T. 4, 364.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da der tilkommer
Jørgen Hech 305 Rdlr. for Mursten, som han har leveret
til Bygning af Christianpris Fæstning, skal Adressaten
betale ham disse Penge, modtage det Bevis, som Guvernøren
Axel Urup har udstedt derpaa, og føre det til Regnskab. Det
skal blive godtgjort ham i Renteriet. J. T. 9, 258 b.

29. Dec.² (—). Miss. til Rentemestrene om Vagtmesteren
i København. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.
Sj. T. 25, 476 b (med Datum: 19. Dec.). (Tr. (med Datum:
19. Dec.) KD. V. 180).

— Miss. til Niels Trolle om Sagen om Grøngaards Havn.
Sj. T. 25, 480 b. (Tr.: KD. V. 181).

— Miss. til Sten Bilde. Denne Brevviser Hans Lauridsen,
født i Rys Mølle i Rugaards Len, har berettet, at hans Moder,

---

¹ Er tilfreds.   ² Orig. har, ligesom Miss. i Sj. T., været dateret
19. Dec., men Datoen er rettet til 29. Dec.

som har haft denne Mølle i Brug, i disse Dage er død, og at han har været hos Adressaten og begæret at faa samme Mølle i Fæste, men at Adressaten har afslaaet hans Begæring, da han havde fæstet den til en af sine Tjenere. Han skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt samme hans Tjener har bedre Forstand paa at forestaa Møllen end Hans Lauridsen. F. T. 4, 364 b.

29. Dec. (Odense). F. T. 4, 364 b, se 29. Nov.

— (Haderslev). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz og Dr. Hans Mickelsen. Af deres Erklæring ses det, at Præsten i Taagerup kan faa Hjælp for sin ringe Indkomst, dersom Holebye og Bursøe betjenes af én Præst, Hualsøe¹ og Krynge af en anden, Taagerup og Toeslund af den tredje Præst. Kongen tillader, at de nævnte Kirker annekteres og betjenes af Præsterne som nævnt. Men da Kongen tillige erfarer, at Krynge Kirke er spærret efter afdøde Kong Frederiks Brev², skal Adressaterne begive sig dertil, annektere Kirkerne som ovenfor nævnt og lade Krynge Kirke aabne og igen lade prædike i den. Sm. T. 6, 413.

— Miss. til Niels Krag til Trutsholm og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejylland. Da Niels Friis til Skomstrup agter at skifte med sin Søn Mogens Friis efter hans afdøde Moder Fru Dorothea Gyldenstjerne, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 9, 258 b.

30. Dec. (—). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Jacob³, Sognepræst til Østofte Sogn i Lolland, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 25, 480 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Frøling. Da der paa

---

¹ Fejlskrift for: Fuglse; se 18. Aug. 1635 ovfr. ² Se Miss. af 20. Juni 1579, jvfr. dog 16. Aug. 1579 samt 24. Nov. 1622. ³ Jakob Jakobsen Wolf, Sognepræst til Østofte, Fuglse H.

Gulland aarlig skal købes Kød og andre Varer til Kongens Fornødenhed, har han begæret at faa at vide, hvorfra han skal tage Betalingen for disse Køb. Hver Gang saadant Kød og andre Varer bestilles, skal han akkordere med nogle af Borgerne i Visborg¹ Købstad om paa deres egen Risiko at levere dette Kød og de Varer, som han skal fremsende til Kongens Fornødenhed, afslutte et bestemt Køb med dem og meddele det til Rentemesteren, som siden skal betale Borgerne for samme Varer. Sk. T. 6, 157 b.

30. Dec. (Haderslev). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Af hosføjede Ansøgning kan de se, hvad denne Brevviser Lauridts Mickelsen, Kongens Urtegaardsmand, har andraget om en Trætte, som han er geraadet i om en Arv, som han mener er tilfaldet ham, men som andre vil gøre ham stridig. Adressaterne skal nøje paase, at der ikke vederfares ham nogen Uret i denne Sag, og hjælpe ham til Rette, saa at han uden Vidtløftighed kan komme til Ende med den. Sj. T. 25, 481.

— Miss. til Frederik Markdanner til Rønnings Søgaard og Gregers Høg til Rørbeck. Hans Jensen, Borger i Odense, har berettet, at han har faaet Indførsel i en Mark, kaldet Ulkendorp Mark, for en Sum Penge, nemlig 369 Rdlr. 2 Sletmark, som han har haft at fordre hos Claus von Buchwald og Ofve von Buchwald, og at Ridemændene har sat i deres Indførsel, at han skulde have Betaling deri efter lovlig og rigtig Likvidation. Da denne Indførsel paa sidste Herredag er kendt ved Magt, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste, efter Udtagelse af uvildige Dannemænd paa Tinge, at eragte og likvidere, hvor meget der med Rette efter Indførslen kan tilkomme Hans Jensen i nævnte Mark, og give det beskrevet. F. T. 4, 366.

— Miss. til Gregers Krabbe. Da Erik Bilde til Kiersgaard har begæret 3 Gaarde i Høyrup, 5 Gaarde i Brenderup, 5 Gaarde i Fyllisted, 1 Gaard i Kiøstrup og 1 Gaard i Grarup, alle i Brenderup Sogn i Hindsgavls Len, til Mage-skifte for 4 Gaarde i Svenstrup, Vestergaard i Nørrobye²,

¹ Fejlskrift for: Visby.

² Nørre-Aaby.

Røgle i Vedelbye¹ Sogn, 2 Gaarde, hvoraf den ene kaldes Pilegaard, i Vibye, 3 Gaarde i Ubye², alle i Udby³ Sogn, 1 Gaard i Asrup, 1 Gaard i Baaring, begge i Asrup Sogn, og 3 Gaarde i Baldsløf i Baldsløf Sogn, alle i samme Len, skal Gregers Krabbe nøje undersøge begge Parters Gods og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 366 b.

30. Dec. (Haderslev). Miss. til Ernst Normand. Denne Christian Ifversen, Løjtnant i Koldinghus Len, har andraget om selv at maatte bruge og bebo den Gaard, som er udlagt til ham for hans Bestillings Skyld. Dersom han selv vil bebo samme Gaard, skal Ernst Nordmand tilholde den Bonde, som nu bor paa den, snarest at gøre Gaarden ryddelig for Christian Ifversen, dog at denne stiller ham paa Kongens Vegne Loven og Vissen for, at han vil vedligeholde Kirken tilbørligt. Ernst Normand skal skaffe Bonden en anden Gaard eller give ham hans udlagte Fæste tilbage. J. T. 9, 259. K.

— Miss. til Christian Holck [Silkeborg]. Tyge Brahe til Matterup, Befalingsmand paa Tryggevælde Gaard, har berettet, at en Kvindeperson, ved Navn Sitsel Høftholm, som han havde ladet fængsle for Meddelagtighed i et Mord, er brudt ud af Jernet og flygtet, og at han mener, at hun opholder sig i hans Len, fordi hun har megen Slægt dér. Christian Holck skal hemmeligt lade hende eftersøge og, dersom han faar Kundskab om hende, lade hende gribe, paa Tyge Brahes Bekostning lade hende føre til hans Gaard Matterup og overlevere til hans Fuldmægtig dér. J. T. 9, 249 b.

— Lignende Miss. til Laurets Ebbesen [Skanderborg] om at opspørge ovennævnte Kvindeperson i hans Len. Udt. i J. T. 9, 259 b.

---

¹ Vejlbj.

² Udby.

³ F. T. har ved en Fejlskrift: Vlye.

1636.

1. Jan. (Haderslev). Miss. til Borgemestre og Raad i København om Tiltale mod Hans Mandixen, Borger i København, for Helligbrøde. Sj. T. 26, 1¹. (Tr.: KD. V. 181).

2. Jan. (—). Mageskifte mellem Jørgen Kruse til Hiermitslefgaard og Kronen. Orig. J. R. 9, 171 (m. Datum: 6. Jan.). (Se Kr. Sk.).

6. Jan. (—). Bestalling for Esaias Fleisker, Indvaaner i København, som Hofapoteker med en aarlig Løn af 300 Rdlr. in specie og en Hofklædning for sig selvanden samt 12 Rdlr. in specie maanedlig i Kostpenge for sig selv, en Svend og en Dreng, alt fra 8. Nov. 1633 at regne. Sj. R. 19, 376 b. (Tr.: KD. III. 156 f. og Brudst. i Archiv f. Pharmaci og Chemi XVII. 256 f.).

— Miss. til Sten Bilde. Han har for Bønderne i Skovby Herred i hans Len [Rugaard] andraget om, at de aarlig maa faa noget Hjultømmer. Kongen bevilger, at han mod Betaling maa lade Bønderne i nævnte Herred faa noget Hjultømmer, dog at det sker uden Skade for Skovene og hugges dér, hvor Skovene kan taale det. F. T. 4, 367.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Alexander von Kückelsom, hvem Kongen har forlenet med Assens Provsti, har berettet, at der i dette Provsti findes nogle Kirker, som er ganske bygfældige og som det er nødvendigt at reparere, men da disse Kirker ikke har Forraad, hvoraf de kan repareres, har han andraget om Bevilling til, at andre Kirker i samme Provsti, som har Formue, maa komme disse bygfældige Kirker til Hjælp. Da Kongen har bevilget dette, skal Adressaterne undersøge, hvilke Kirker i nævnte Provsti der er saa forarmede, at de ikke kan istandsættes af deres egen Indkomst, saavidt det endelig er nødvendigt, og siden paalægge de andre Kirker i samme Provsti, som har Forraad og Formue, hvor meget hver af dem skal hjælpe de bygfældige Kirker med. Endvidere berettes det, at afdøde Jørgen Brockenhuus's Fogder

¹ Udenfor er skrevet: Henning Pogwisch's Skrift.

og Fuldmægtige, som har forvaltet samme Provstigods, hvormed den afdøde har været forlenet, nemlig Hr. Pouel Envolsen, Envold Pofvelsen og Christian Bang, har udlaant en Sum Penge af Kirkernes Indkomst og mulig en Del til usikre Folk, hvilket i Længden vil være til største Skade for Kirkerne. Hr. Jørgen Beck skal tiltale dem og forlange, at de skal skaffe de udlaante Penge, saa mange som hver af dem har udlaant, tilbage til en bestemt Tid, som han skal fastsætte for dem, eller ogsaa skal de stille Borgen for, at Kirkerne ikke skal lide nogen Skade deraf. F. T. 4, 367 b.

6. Jan. (Haderslev). Miss. til Hening Valkendorf. Det berettes, at Ostindiske Kompagnis Bewinthebbere i København ikke efter deres Løfte har betalt ham paa Kongens Søns, Grev Voldemar Christians Vegne 2480 Speciedlr. For at Gundi Rosenkrantz til Bustrup, hvem disse Penge er lovet, ikke skal lide Skade, har Kongen anordnet, at Frederik Urne til Brantved, Embedsmand paa Kronborg Slot, skal tilstille Adressaten disse Penge, naar han forlanger dem. Adressaten skal endvidere ved Retten tiltale Bewinthebberne for samme Penge med Renter og den litte Skade. De 100 Skippd. Flæsk, som han har faaet Befaling til at indkøbe til Flaaden, kan det vente med i Aar. F. T. 4, 368. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

— Mageskifte mellem Ernst Normand til Selsøe, Befalingsmand paa Koldinghus Slot, og Kronen for Assens Kirke i Bjærge Herred i Jylland. J. R. 9, 165. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem samme og Kronen for Præstegaarden i Assens i Bjærge Herred i Jylland. J. R. 9, 167 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Ernst Normand til Sielsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, og Kronen for Kirken i Raarup i Bjærge Herred i Jylland. J. R. 9, 169 b. K. (Se Kr. Sk.).

— J. R. 9, 171, se 2. Jan.

— Miss. til Pros Mund [Befalingsmand paa Island]. Denne Oluf Pedersen, som tilforn har tjent Holger Rosenkrantz til Frøelinge, Befalingsmand paa Gulland, medens han var forlenet med Island, har til Kancelliet indsendt Forslag om Forandring af adskilligt paa Island, hvilket han mener vilde være til stor Fordel for Kongen, som Adressaten videre kan se af hans

hosfølgende Brev. Da Pros Mund tilkommende Sommer¹ skal blive dér paa Landet, skal han undersøge Forholdene og siden indsende en udførlig Erklæring om hver Post til Kancelliet. N. T. 6, 130 b. (Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 399).

6. Jan. (Haderslev). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Christensen Bhi i Hiordberg paa Kronens Part af Korntienden af Voer Sogn, som afdøde Jens Christensen i Krog paa egne og Voer Sognemænds Vegne har haft, hvoraf der aarlig skal svares 11 Ørte 3 Skpr. Rug og 2 Ørte Byg, at levere paa Skanderborg Kornloft inden Fastelavn. Udt. i Tb. 129 b.

7. Jan. (Kolding). Bevilling for Hans v. Smachtkall², Slotsfoged paa Københavns Slot, til at indbyde nogle flere Folk til sin Datters Bryllup, end Forordningen tillader, og til at skænke Vin. Sj. R. 19, 377 b.

— Miss. til Tygge Brahe om at beholde Mogens Gyldenstjernes Gaard Søholm, indtil Steffan Rohde, Borger i København, har faaet sit Tilgodehavende, 10,000 Speciedlr., hos Fru Sophia Rantzau. Sj. T. 26, 1. K. (Tr.: KD. V. 182).

— Miss. til Frederik Urne. Forleden Sommer er der paa Toldboden i Helsingør begaaet en Forseelse med en Toldseddel, idet 17 Læster Hvede blev sprunget over paa en Toldseddel, medens de var ført til Bogs. Da Forseelsen er kendt at være begaaet af Niels Knudsen, forrige Toldskriver dér, skal Frederik Urne aftinge med ham for denne Forseelse efter hans Formue. Siden maa Niels Knudsen være, hvor han vil. Sj. T. 26, 1 b.

— Miss. til Jørgen Kruse til Kiersgaard, Jørgen Orning til Skorupgaard, Sten Rodsten til Lerbeck og Mogens Kaas til Nebstrup. Da der er opstaaet Trætte mellem Falk Gjøe Falksen til Bradskov og Julius Dirsey om Bagisvoens Hovedgaard, som Falk Gjøe har forpagtet til denne, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted og søge at forlige dem. Dersom de ikke vil lade sig forlige, skal det staa hver af Parterne frit at

¹ Maaske Fejlskrift for: Vinter, se Miss. af 16. April 1636 til samme.
² Hans von Schmalkalden.

søge sin Ret, men dersom det lykkes dem at forlige dem, skal Adressaterne give Parterne dette beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 260 b.

7. Jan. (Kolding). Miss. til Hr. Albret Skeel. Det berettes, at en Person, ved Navn Hans Pofvelsen, som er blevet anholdt i Ribe og for Signen og andre Forseelser er blevet dømt til at rømme Kongens Riger og Lande, nu har talt anrørige Ord om nogle Personer i Haderslev. Adressaten skal derfor ikke lade Hans Pofvelsen komme ud af Landet, førend han har rensat samme Personer, eftersom de ikke kan overbevises om noget, og siden lade ham rømme Kongens Riger og Lande. J. T. 9, 261.

— (Haderslev). Aab. Brev om, at Laurids Mikkelsen i Stenløse i Københavns Len, som 2 Gange i sit Ægteskab har begaaet Lejermaal og har betalt Bøder derfor og som nu efter Forordningen skulde rømme Landet, faar Bevilling til at blive i Landet og søge sin Næring ligesom andre Undersaatter, dog at han til Kongen betaler 100 Kurantdlr. foruden 200 Kurantdlr., som han har lovet at give for sin Forseelse. Sj. R. 19, 377 b.

— Miss. til Rentemestrene om Betaling paa Haanden for Arbejde ved St. Annæ Bro. Sj. T. 26, 1 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 182).

— Miss. til Erik Ottesen om at lade Jesper Krefting af Lübeck faa 2 Ankre, dersom de kan undværes fra Holmen. Udt. i Sj. T. 26, 2. K.

— Miss. til Niels Trolle med Svar paa hans Forespørgsler vedrørende et Hus i Ibstrup Dyrehave, Mads Rafns Sag, om en Byskriver og en Bysvend paa Christianshavn, om Slæder og om Indkørsel af Tørv. Sj. T. 26, 2. K. (Tr.: KD. V, 182 ff.).

— Miss. til Fredrik Urne. Da den Tørv, som findes i Tørvehuset, først skal føres ind, efterhaanden som den er tør, og den vaade Tørv, som sidder udenom Stakken, saa skal føres ind i Tørvehuset for at tørres, og da det er nødvendigt, at nogen hjælper med til at læsse paa Vognene, da det er fast umuligt for Husmændene til Københavns Slot at overkomme

dette alene paa Grund af det andet Arbejde, som er paalagt dem, skal Fredrik Urne lade Bønderne i Kronborg Len hjælpe med til at læsse Tørven. Udt. i Sj. T. 26, 3. K.

9. Jan. (Haderslev). Kontrakt mellem Kongen og Villum Mortensen, Tolder i Helsingør, Jørgen Andersen, Borger sammesteds, og Jacob Madsen, Indvaaner i Christianshavn, om Opførelse af 100 Baadsmandsvaaninger ved St. Anne Bro for København. Sj. R. 19, 378. (Tr.: KD. III. 157 f.).

— Miss. til Niels Friis. Niels Krag til Trutsholm, Landsdommer i Jylland, og Tønne Friis til Hesselager, Embedsmand paa Stjerniholm Slot, har faaet Befaling¹ til at indstævne Jørgen von Arenfeldt til Vaargaard for sig med de Regnskaber, som han skal aflægge til sin Søster Jomfru Ide von Arenfeldt til Roegaard² for hendes Værgemaal, som han en Tid lang har forestaaet, og til at bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Da de nu har berammet bestemt Tid og Sted, da Parterne skal møde for dem, har Jomfru Ide von Arenfeldt begæret Kongens Befaling til en god Mand om at give Møde ved nævnte Lejlighed, og det paalægges derfor Adressaten at give Møde, naar hendes Broder gør hende Regnskab for Værgemaallet, og give til Kende, hvad han eragter kunde være til Bedste for hende. J. T. 9, 261.

11. Jan. (—). Miss. til Kaptejnerne i Jylland. Da det berettes, at det Gesinnecken³, der samlede sig i Fjendernes Tid i Jylland og lod sig kalde Krabber, endnu sammenrotter sig alle vegne i Skove og paa alfare Veje til stor Skade og Afbræk paa Liv og Gods for den vejfarende Mand, gives der Adressaten Befaling til med sine underhavende Officerer at anvende den største Flid paa, hvor samme Krabber og andre Løsgængere og Landløbere kan opspørges, at bemægtige sig dem levende eller døde. Kongen har befalet Lensmændene i Jylland at tilholde Bønderne i deres Len at hjælpe Kaptejnerne med at fange disse Folk. Ligeledes har Kongen ladet et aabent Brev udgaa over hele Jylland om, at naar Bønderne af Officererne anmodes om Undsætning, skal de være disse følgagtige. J. T. 9, 261 b.

¹ 11. Maj 1635.   ² Rugaard, Sønder H. Dyrs.   ³ Omstrejfende Pak, Voldsmænd, Røvere, jvfr. Dsk. Saml. 2. R. VI. 394.

11. Jan. (Haderslev). Miss. til alle Lensmændene i Jylland. Kongen har befalet Kaptejnerne i Jylland med deres Underofficerer at anvende den største Flid paa at opsøge de Folk, som lod sig kalde Krabber i Fjendens Tid, hvor de findes, og andre Løsgængere og Landløbere, som ligger i Skove og paa alfare Veje til største Skade og Afbræk for den vejfarende Mand, og bemægtige sig dem. Adressaterne skal tilholde Bønderne i deres Len, naar de anmodes derom af Kaptejnerne eller Officererne, da at undsætte dem med at bemægtige sig samme Skælme, hvorom Kongen har ladet udgaa aabent Brev til Bønderne i Jylland. J. T. 9, 262.

— Miss. til Landsdommerne i Jylland om at lade nedestaaende aabne Brev læse og forkynde paa Landstinget og andre tilbørlige Steder, for at Kronens Bønder i Jylland kan vide at rette sig derefter. J. T. 9, 262.

— Aab. Brev til Bønderne i Jylland. Det berettes, at der i Jylland i Fjendernes Tid har samlet sig nogle Folk, som kalder sig Krabber, saavel som andre Løsgængere og Landløbere, som endnu ligger alle Vegne i Skovene og paa alfare Veje til største Skade og Afbræk for den vejfarende Mand paa Liv og Gods. For at saadanne Folk kan udryddes af Landene til større Sikkerhed for den Vejfarende, befales det Kronens Bønder i Jylland, naar de enten af Lensmanden eller Kaptejnerne i Jylland anmodes om Hjælp og Undsætning til at opsøre og bemægtige sig saadanne Skælmer, da godvillig at undsætte nævnte Kaptejner med deres Underofficerer til at faa samme løse Gesinniken og at skaffe Kongen dem levende eller døde under vedbørlig Straf. J. T. 9, 262 b.

— Miss. til Jesper Friis om at tilholde Kaptejnerne i Jylland at gøre sig den største Flid for at bemægtige sig Krabberne saavel som andre Skælmer og Landløbere enten levende eller døde, eftersom Kongen har ladet udgaa Befaling herom til Kaptejnerne og et aabent Brev til Bønderne. J. T. 9, 263.

13. Jan. (—). Miss. til Laurets Ebbesen om at skaffe den Postvogn, som er paa Skanderborg, til Haderslev. Udt. i J. T. 9, 263.

14. Jan. (—). Livsbrev for denne Niels Rasmussen

paa en Gaard, kaldet Ødemark, i Sordrup¹ Sogn i Antvorskov Len i Sjælland med alt dens Tilliggende, som Niels Lauridsen, der nu bebor den, har opladt til ham, uden Stedsmaal og Fæste. Han skal bygge og forbedre Gaarden, holde den ved god Hævd og maa ikke leje Ager eller Eng bort fra Gaarden. Han skal aarlig betimelig og til god Rede paa de tilbørlige Steder yde den sædvanlig Landgilde med anden ret Tynge og maa ikke forhugge de tilliggende Skove til Upligt i nogen Maade. Sj. R. 19, 379.

14. Jan. (Haderslev). Miss. til Knud Galt og Verner Parsberg. Fru Margrete von der Lühe til Sebygaard², Jørgen Brockenhuus' Enke, har berettet, at de for nogen Tid siden har gjort Indførsel i hendes Gods, og har begæret at faa meddelt en Kopi heraf. De skal lade hende faa en Kopi af samme Indførsel, da det er billigt. J. T. 9, 263.

15. Jan. (—). Aab. Brev om, at der skal holdes Herredag i København den anden Mandag efter Paaskelligdage, hvilket er den 2. Maj førstkommende. Sj. T. 26, 3. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Stiftslensmændene Hr. Albret Skeel (Ribe Stift), Hr. Knud Gyldenstjerne (Viborg Stift), Gunde Lange (Vendelbo Stift), Fru Anne Friis, Lauridts Lindenovs Enke (Aarhus Stift), Henning Valkendorf (Fyens Stift), Sifvert Urne (Sjællands Stift) og Hr. Tagge Thott Ottesen (Skaane Stift) om at lade hosfølgende aabne Brev om Herredagen læse og forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, for at Undersaatterne kan rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger i de Sager, som de vil have for Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 26, 4.

— Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Erik Juel (Jylland), Claus Brockenhuus (Fyen), Erik Bilde (Langeland), Erik Pors (Lolland og Falster), Jørgen Seefeld (Sjælland), Hendrik Ramel (Skaane), Knud Gabrielsen (Halland), Villom Thomsen (Blekinge) og Mats Koefod (Bornholm) om at lade det aabne

---

¹ Ødemark ligger ikke i Sørdrup Sogn, men i Bromme Sogn, hvor den ogsaa er opført i Jordebogsregnskabet. ² Sebbergaard.

Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 26, 4 b.

15. Jan. (Haderslev). Miss. til Rigsraaderne Hr. Jørgen Urne, Rigens Marsk, Hr. Claus Daa, Rigens Admiral, Hr. Albret Skeel, Hr. Mogens Kaas, Hr. Tagge Thott Ottesen, Hr. Christian Tommesen, Rigens Kansler, Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Hans Lindenov og Hr. Jost Høg om at møde hos Kongen den 2. Maj, da der skal holdes Herredag i København, for at sidde Retterting og raadslaa med Kongen om Rigets Anliggender. Sj. T. 26, 3 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Det berettes, at der nu er kommet Slutning paa de Domme, der er afsagt over Jens Kock, som boede i Saksøbing, i Anledning af, at han ud for Guldborg har opskibet Rostocker Øl, men ikke ansagt og forsiset det saa rigtigt, som han burde. Men da Dommen til Naade og Unaade er uendelig, skal Adressaten tage endelig Dom over ham og sætte i Rette, om han ikke for slig Forseelse bør straffes med Jern paa Holmen, og da hvor længe. Sm. T. 6, 414.

16. Jan. (—). Miss. til Sten Bilde til Skoufsgaard. En Mand, ved Navn Niels Rasmussen, har berettet, at Adressaten har sine Lykker liggende mod hans Enemærke og ligger til Ager og Rens¹ med ham og at han ikke alene gør ham og hans Naboer megen Fortræd med uskikkelig Jagt, men endogsaa lader sine Svin og andet Kræ opæde hans Korn, hvorover ogsaa Espe Sognemænd klager efter Tingsvidne; endvidere paastaar Niels Rasmussen, at Sten Bilde kun 2 Gange har været til Bededagsprædiken, siden Forordningen derom blev udstedt, og at han ikke i 1¹/₂ Aar har været til Guds Bord samt at han i sit Ægteskab² har begaaet Lejermaal med en af sine egne Piger, foruden en Række andre Poster, som han kan se af hofølgende Supplikation. Han skal straks indsende Erklæring til Kancelliet om hver af disse Poster. F. T. 4, 368 b.

— Aab. Brev, hvorved Borgerne i Haderslev i 10 Aar fritages for at betale Told af de Varer, som de udfører fra Danmark og Norge, dog skal det være deres eget Gods her

¹ D. v. s. støder op til samme Agerren (Skelfure). ² Han var g. m. Margrethe Norman de la Navité Thomasdatter til Skovsgaard.

i Rigerne. Naar nogen fremlægger Bevis for, at de er Borgere med Arnested, Dug og Disk i Haderslev, og at Varerne tilhører dem og ingen anden, skal Tolderne i de nævnte 10 Aar lade Varerne passere. J. R. 9, 173 b. K.

16. Jan. (Haderslev). Miss. til Hr. Albret Skeel. Hvad denne Hans Nielsen i Noel¹ i Riberhus Stift har ansøgt om, kan han se af hans hosføjede Ansøgning. Adressaten skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 263 b.

17. Jan. (—). Aab. Brev om, at Knud Ulfeldt til Eggeskouf for nogen Tid siden² har faaet Bevilling til at afhænde for 15—16,000 Dlr. af hans Hustru Fru Anne Lykkes Strøgods for dermed at betale den Gæld, som han har faaet med hende og hun efter sin afdøde Datter Fru Sophie Rantzau. Han har nu berettet, at denne Sum ikke var nær tilstrækkelig til at betale Gælden. Da han har afhændet sit eget Jordegods til Betaling af Gælden og nu har arvet et temmelig stort Stykke Jordegods efter sin Stifdatter, som endnu ikke er betalt, bevilger Kongen, at Knud Ulfeldt maa afhænde for en 8—9000 Rdlr. af det Gods, som hans Hustru har i Norge, for dermed at betale en Del af samme Gæld. F. R. 4, 69 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas og nogle andre³. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at skifte mellem Fru Dorethee Budde til Oxholm, Ifver Friis's Enke, hendes egne Børn og hendes Stifbørn efter hendes afdøde Datter Jomfru Margrette Friis. Da det berettes, at Skiftet er opsat til førstkommende 25. Januar og at Parterne da skal møde for dem i Viborg, paalægges det dem at afslutte Skiftet. Dersom Fru Dorothee⁴ Budde ikke møder efter lovlig Stævning, skal de alligevel efterkomme Kongens Befaling og bringe Skiftet til en endelig Ende. J. T. 9, 263 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas og Niels Friis. Kongen har bevilget⁵, at Jomfru Mette Friis maa være sin egen Værge. Da Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, som

---

¹ Nolde, Burkal S., Slavs H.   ² 18. Dec. 1635.   ³ Efter Miss. af 23. Okt. 1635 om samme Sag var disse: Niels Krag, Erik Juel og Jokum Beck.   ⁴ J. T. har ved en Fejlskrift: Margrette.   ⁵ 28. Okt. 1635.

hidtil har været hendes Værge, nu agter at overlevere Værgemaalet til hende selv, skal Adressaterne, naar han overleverer Værgemaalet til hende, sammen med dem begge kvittere fuldt for Værgemaalet. J. T. 9, 263 b.

18. Jan. (Haderslev). Miss. til Fredrik Urne. Det berettes, at en Del af Borgerne i Helsingør i lang Tid har tiltaget sig og endnu tiltager sig Frihed for Akcise af Ø1, som de oplægger, uanset at det ikke af Toldernes Seddel ses, at de har et særligt Privilegium, og Kongen heller ikke kan erindre at have meddelt dem et særligt Privilegium. Fredrik Urne skal nøje undersøge, hvem disse Personer er, som tiltager sig saadan Frihed, og ved Retten tiltale dem, der ikke har noget bestemt, særligt Privilegium derpaa og dog tiltager sig denne Ret. NB.

Da der findes nogle Teglsten paa Tegelstrup, skal han lade dem føre til Lundehafve og sætte ind i det Ridehus, som Kongen en Tid plejede at ride i. Sj. T. 26, 5. K.

— Lignende Miss. til Rentemestrene om en Del Borgere i København. (Ensyldende med det foregaaende „indtil dette Tegn NB.“). Udt. i Sj. T. 26, 5. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Professorerne i København. Det berettes, at Peder Jensen har bosat sig udenfor Riget, har flyttet sin Formue dertil og saaledes unddraget sig Universitetets Jurisdiktion og forhindret Kongen i at søge sin Rettighed. Af deres Erklæring har Kongen nu erfaret, at hans Formue endnu er her i Riget, at han endnu er i sine Studier og at han og hans Arv og Kuratorer endnu er under Universitetets Fundats, Friheder og erhvervede Dom. Det paalægges dem derfor, saafremt han begynder at flytte sin Formue, da at tilbageholde Sjetteparten af hans Formue og hvad Rettigheder der ellers tilkommer Kongen hos ham. Sj. T. 26, 5. K.

—¹ Miss. til Hening Valkendorf og Gregers Høg. Da Ifver Vind til Torpegaard, øverste Sekretær og Befalingsmand over

---

¹ Datoen mangler i F. T. Indført mellem 16. og 18. Jan. Da det følgende Miss. om samme Sag er dateret 18. Jan., skal dette antagelig ogsaa dateres 18. Jan.

Lister Len, har begæret 1 Gaard i Torrup¹ By i Vinding Herred i Nyborg Len til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Ømpshafve², i Sodinge³ By i Gudme Herred i samme Len, skal de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, at være til Stede ved Besigtelsen. F. T. 4, 369.

18. Jan. (Haderslev). Miss. til Hr. Mogens [Kaas]⁴ om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Gregers Høg til Rørbeck foretager ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 369 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmand paa Nyborg Slot, Niels Krag til Trutsholm, Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejylland, og Joakim Beck til Gladsaxe, Embedsmand paa Bøvling Slot. Da Jørgen Friis Iversen nu med det første skal være sin egen Værge og hans Gaard og Gods efter Kongens Befaling skal overleveres til ham eller til én paa hans Vegne, og da der kan opstaa Trætte om Betalingen for hans Fortæring i den Tid, da hans Moder efter Loddet har siddet med hans Gaard og Gods, og om hvad andet Fru Dorete Budde kan have at bemærke om Gaardens Overlevering og Afstaaelse, da endvidere hans Moder ikke har villet ansøge om en kongelig Befaling derom sammen med Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand i St. Knuds og Munkeliv⁵ Kloster, som Jørgen Friis Iversens Lavværge, saa at denne har været nødt til efter Recessen at tage Befalingen alene, og da endelig Hr. Christian Friis har betroet Adressaterne at give Møde ved Overleveringen, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne de stridende Parter for sig, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af

---

¹ Taarup, Frørup S., Vindinge H.   ² Skødet har: Impehave. F. T. har: en hans Gaard . . . , som Hans Rasmussen i Ømpshave paabor.
³ Skødet har: Sydinge; ment er Svindinge, Gudme H.   ⁴ F. T. har kun: Hr. Mogens.   ⁵ J. T. har: Mocheliff.

lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 264.

18. Jan. (Haderslev). Miss. til Laurets Ebbesen. Da Ingeborg Galt har afstaaet Kirkens Part af Korntienden i Osted¹ Sogn, som hun hidtil har haft, til Hendrik Mund til Serritsløf, Kongens Skibskaptejn, som har begæret at faa den i Fæste, skal Laurets Ebbesen lade Hendrik Mund faa samme Tiende for rimeligt Fæste og Afgift. J. T. 9, 264 b.

—² Miss. til Axel Urup. Han har berettet, at der i Christianpris Len hidtil ikke har været overholdt nogen synderlig Kirkeordning, men at en Del Præster dér har disponeret efter deres eget Tykke, saa at der har været adskillig Uorden, og han har begæret at faa at vide, hvorledes der herefter skal forholdes, for at en saadan Uorden kan forebygges. Kongen bestemmer, at der i Christianpris Len skal forholdes efter Kirkeordinansen for Fyrstendømmet Slesvig. J. T. 9, 267.

—² Miss. til Ernst Normand. Da der er opstaaet Trætte om Stolestaderne i Vejle mellem Maren Matsdatter, Mickel Terkelsens Enke, og Hr. Oluf Andersens³ Hustru samt mellem Hendrik Christophersens og Peder Staholms Hustruer, skal han tilholde Borgemestre og Raad i Vejle at kalde dem for sig og dømme dem imellem. J. R. 9, 267.

25. Jan. (Kristianspris). Miss. til Stendtsel von Jasmund. Han skal med første Lejlighed sende det glückstadtiske Priseskib til København. Udt. i Sj. T. 26, 5 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Naar det glückstadtiske Priseskib ankommer til København, skal de straks overlevere det til Johan Bram, Borger i København, efter Vurdering og forrige Afsked. Sj. T. 26, 5 b. K. Orig. i Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Der tilstilles ham et Brev fra Lübeck. Han skal nøje gennemse det og siden give Kongen Underretning derom. Sj. T. 26, 5 b. K.

28. Jan. (—). Bestalling for Johan David som Violist

¹ Ovsted, Vor H.   ² Indført mellem Miss. af 18. Febr.   ³ Oluf Andersen Bredal, Sognekapellan i Vejle.

de Gammæ med en aarlig Løn af 250 Rdlr. in specie fra den Dag at regne, da han giver Møde i København¹, at betale af Rentemestrene. Han har reverseret sig til at indfinde sig i København omtrent 2 Maaneder fra dette Brevs Datum. Der er straks udbetalt ham 30 Rdlr. in specie, som igen skal afkortes ham i det første Aars Besolding. Sj. R. 19, 379 b.

30. Jan. (Kristianpris). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage en af Marquardt Rantzaus Sønner i Sorø Akademi. Udt. i Sj. T. 26, 6.

— Miss. til Stendtsel von Jasmund. Da den Hamburger Prise² er ankommet til Elben med Proviant, og da Kongen mener, at der fattes nogle Species, skal han snarest lade Kongen vide, hvilke Slags Proviant der er ankommet dertil og hvad der fattes, da Kongen har befalet, at der skal sendes Humle og Malt til at brygge Øl af til Skibenes Fornødenhed, dog at Øllet skal brygges i Glückstadt. Hvad angaar Tønderne, som Øllet skal lægges i, da er Kongen vis paa, at han har nok af dem. Sj. T. 26, 6. K.

1. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Albret Skeel. Han skal i Ribe erkyndige sig om, hvor mange Spir paa 13, 14 og 15 Alen sjællandsk der er at faa dér, hvad det bedste Køb er for dem, og straks indsende Erklæring derom. J. T. 9, 265.

4. Febr. (Kristianspris). Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg. Christopher Voigt og Antonius Bellerbech, Indvaanere i Hamburg, har berettet, at en Mand, ved Navn Engelbret Meidelberg, af Vestphalen, barnefødt i Herffurt³, skylder dem 180 Rdlr. Kapital, der med Renter og Omkostninger er løbet op til 300 Rdlr. in specie. De har i den Anledning i Herffurt erhvervet 3 forskellige Domme, som tilholder ham at betale samme Skyld, hvilket dog ikke er sket. Da nu Engelbret Meidelberg er død for 3 Maaneder siden, har de ladet gøre Arrest i hans efterladte Gods, men paa Grund af dette Krigsvæsen kan de ikke faa deres Domme og andre Dokumenter saa snart fra Herffurt til dermed at bevise deres Ret, og de har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om, at Engelbret Meidelbergs efterladte

¹ 7. Marts, se ndfr. 26. April 1636.   ² I K. har staaet: som Johan Bram, Borger i København. skal [have]; jvfr. 25. Jan. ovfr.   ³ Herford.

Gods ikke maa udloddes til nogen anden, førend de med deres Domme og Dokumenter har bevist Gældens Rigtighed. Det paa-lægges Adressaterne ikke at lade nogen anden faa noget af den Afdødes Gods, førend Christopher Voigt og Antonius Bellerbech med Breve faar bevist Rigtigheden af samme Gæld, og da at hjælpe dem til Rette efter Lov og Ret. J. T. 9, 265.

4. Febr. (Kristianspris). Ordinans, hvorefter Axel Urup til Vognøe, Guvernør over Fæstningen Christianpris, har at rette sig.

Axel Urup skal først gøre Kongen Regnskab for de Penge, som han Tid efter anden har faaet tilsendt til nævnte Christianpris's Bygning, førend han paa en eller anden Maade kan vente Penge, da dette Regnskab ikke har noget tilfælles med dem, der begynder og ender 1. Maj, men kun bestaar af Indtægt og Ud-gift af rede Penge, som bør være beredt at ses hver Time, naar-somhelst det begæres.

Naar samme Regnskab er klargjort, skal der ikke være nogen Mangel paa Penge, men der skal blive tilsendt ham Penge til at betale dem, hvem Kongen skylder noget, og til at forfær-dige den Runddel, som ligger henimod den høje Bakke, samt til at forfærdige det Pallisadeværk, som er begyndt langs Stranden og som skal gaa rundt langs Stranden, saa at Befæstningen bliver lukket paa den Side. Der maa ikke gøres noget Arbejde hverken paa Ravelinerne eller paa Contrescarpen, førend det nævnte Arbejde er færdigt. Der skal i Tide hugges de fornødne Ellepæle og Ris dertil.

Naar dette er færdigt, skal han lade køre Sten til det Fun-dament, som Muren langs Stranden skal staa paa. Han maa ikke tale om nogen Mur paa de Steder, førend der er saa stort For-raad af Kampesten og Mursten, som behøves til at opføre den halve Længde langs Stranden. Murstenene skal af Rentemestrene skaffes fra de Steder, hvor de bedst kan faas. Skibsbroen, som nu bruges, skal forlægges henimod Enden af Contrescarpen uden-for Broen, saa at de, som lader sig sætte i Land fra Baade, maa tage Vejen over Broen ind ad Porten og ikke andetsteds. Den Grøft, der skal graves fra Hvælvingen ind i Stranden, maa ikke gøres dybere, end at man er vis paa, at det salte Vand, naar det er Højvande, ikke løber ind i det ferske i Graven.

Pladsen langs med Volden indadtil skal efterhaanden fyldes,

og der kan ikke tænkes paa at bygge til Folket, førend samme Plads er fyldt, saa at man kan bygge paa den.

Hvor nær Kongens Logement nogen maa bygge, kan erfares af Stager, som er stukket ned¹ og som viser, hvor langt Haven skal gaa. J. T. 9, 265 b.

5. Febr. (Kristianspris). Miss. til Stendtsel von Jasmund. Kongen har af hans Fortegnelse erfaret, hvilke Slags Proviant der endnu er tilovers til Skibenes Fornødenhed. Han og de andre Skibe skal paa den første Rejse paa Søen, som de kommanderes til, hjælpe sig med denne Proviant og paase, at der omgaaes forsvarligt med Udspisningen. Sj. T. 26, 6. K.

13. Febr. (Kolding). Miss. til Rentemestrene Jørgen Vind og Sten Beck. Ofve Gjedde har berettet, at han har været nødsaget til af Toldkisterne i Lafvervigen og Drammen at udtage en Del Penge, som er anvendt til Fragtning af Skibe, Fortsættelse af Kongens Savbrug og andre nødvendige Udgifter, og at Adressaterne ikke kan give Tolderne Kvittering for denne Sum uden Kongens særlige Tilladelse, men at han skal betales af Lenets Indkomst, uanset at denne ikke i mange Aar kan løbe saa højt op. Adressaterne skal snarest erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed. Da det endvidere formenes, at Kongens Save paa Eiger med deres Brug med større Fordel kan forundes Ofve Gjedde, fra Valborg Dag sidstforleden at regne, end at drives af Kongen selv, sammenlignet med hvad Kongen tilforn aarlig har haft deraf ud over al Udgiften og Bekostning, skal Adressaterne af Regnskaberne uddrage, hvor meget Kongen aarlig har haft til Gevinst af samme 4 Save, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 26, 6 b. K. Orig. i Indkomne Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt til Svendstrup. Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Eigner og Brunlaugs Len, har begæret, at Tienden af Tommerup Sogn efter hans Død maa blive forundt hans Søn for Fæste og Afgift. Adressaten skal snarest indsende Erklæring om, hvorvidt denne Tiende kan undværes fra Kongens Len og om hans Begæring kan opfyldes uden Skade for Kronen. Sk. T. 6, 158.

¹ J. T. har: . . er af Staeg som stycken er at erfare.

17. Febr. (Haderslev). Opvejsningsbrev for Toer Pedersen Brygger, Indvaaner i København, til, som om Sagen nylig var sket, at genoptage Sagen vedrørende en Trætte, som han har med de Æbeltoft Mænd. Disse har frataget ham hans Skibsredskab, medens han laa dér i Havnen, hvorved han har mistet Skib og Gods. Da han nogen Tid derefter var rejst fra København over til Jylland med sin Fuldmægtig for at forhandle om denne Sag, sendte de Æbeltoft Mænd deres Fuldmægtige over til København for at indstævne ham med én Dags Varsel for Borgemestre og Raad i København, uanset at han ikke var til Stede, at hans Hustru laa syg og at der ikke var nogen Fuldmægtig til at svare paa hans Vegne. Ved denne Lejlighed fremlagde Æbeltofts Fuldmægtige et Tingsvidne, som var udstedt af Københavns Byting den 27. Marts 1626, men den 24. Maj 1634 blev der afsagt Kendelse om, at der ikke var givet lovligt Varsel til samme Tingsvidne, fordi der i Tingsvidnet ikke var indført eller specificeret, hvad Aar og Dag der var givet Varsel. Tingsvidnet blev derfor underkendt af Borgemestre og Raad, og deres Dom blev igen konfirmeret af Danmarks Riges Raad. Toer Pedersen beraaber sig derfor paa, at Varselsmændene har været Skyld heri, og at sligt er sket i hans Fraværelse. Sj. R. 19, 380.

18. Febr. (—). Kvittansiarum til Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Antvorskov og Sæbygaard's Len fra 1. Maj 1620 til 1. Maj 1631, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter, for de af ham modtagne og igen overleverede 3 Forleningsbreve og Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 19, 380 b.

— Forordning om Birke-, Lands-, Raadhus- og Byting, Forhold, Domme og Føgder m. m. Sj. T. 26, 7 b¹. Orig. i D. Kanc. Orig. aabne Breve sagligt ordnede I.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage en af Sønnerne af Christen Knudtsen i Boldersløf i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 9.

¹ Udenfor er skrevet: „Denne er ikke den rette Forordning“. Forordningen er altsaa ikke udstedt i denne Form, men i den af 14. Maj 1636, jvfr. CCD. IV. 663 ff.

18. Febr. (Haderslev). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Hr. Christian Tommisen til Tanderup, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Kalø Slot, i Renteriet maa faa afkøret de Restancer, som efter den af ham underskrevne Fortegnelse og efter Tingsvidner (hvoraf der hoslagt tilstilles dem en Kopi) paa Grund af Bøndernes Armød ikke har været at faa i hans Len i Aarene 1629, 1630 og 1631. Sj. T. 26, 9 b. K.

— Aab. Brev om Privilegier for danske, bevæbnede Købmandsskibe. Sj. T. 26, 9 b. Orig. i D. K. Orig. aabne Breve sagligt ordnede. VI. Afskrifter (deraf en med Datum: 16. Febr.) i D. K. Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede VI. (Tr.: CCD. IV. 654 ff. L. Holberg: Danm. Hist. II. 795—98).

— Miss. til Lensmændene¹ i hele Danmark. Da Kongen af adskillige Aarsager har besluttet at forandre den Underholdning, som Underofficerer og Adelburser under Landfolket hidtil har haft (men ikke for Kaptejner og Løjtnanter, som skal have deres Gaarde og Besolding som hidtil), skal Adressaterne, forsaavidt der i deres Len er udlagt Gaarde til Underofficerer, Adelburser og Trommeslagere, af samme Gaarde oppebære, hvad de hidtil efter Aftale har givet til hver sin Underofficer, Adelsburser eller Trommeslager, samt de uvisse Indtægter af samme Gaarde, være sig Stedsmaal, Sagefald, Skatter eller andet, og levere det paa de Steder og Tider og til dem, som Kommissarierne i Skaane bestemmer. Sj. T. 26, 6 b. K. Orig. (til Hendrik Gyldenstjerne) i Varberg Lens Ark.

— Miss. Kommissarierne i Skaane. Da der er blevet berettet om adskillig Uorden med Hensyn til de Soldater, som underholdes paa Landet, har Kongen og Danmarks Riges Raad besluttet derom at forordne følgende: For det første skal alle Fændrikker afskaffes; naar Kompagniet samles, skal en af Gefrejterne kommanderes til at føre under hvert Kompagni. Ligeledes skal to af Trommeslagerne under hvert Kompagni afskaffes, og hvert Kompagni skal lade sig nøje med én. De andre Underofficerer, som ogsaa hidtil har haft Gaarde til deres Underhold-

---

¹ De opregnes alle med deres Len.

ning, skal i Stedet for disse have følgende Traktement: hver Sergeant skal have $4\frac{1}{2}$ Rdlr., hver Korporal 4 Rdlr., hver Gefrejer og hver Trommeslager $3\frac{1}{2}$ Rdlr. om Maaned. Kongen har befaleet sine Lensmænd, under hvilke disse Gaarde ligger, som de nævnte Officerer har haft for deres Embede, at oppebære den visse og uvisse Indkomst samt Skatterne af dem og siden levere det til Kommissærerne eller deres Fuldmægtige paa de Steder, som de anordner, efter hosføjede Kopi. Kaptejnerne og Løjtnanterne skal beholde deres Traktement efter den forrige Ordinans. Det befales i Henhold hertil Kommissærerne at forordne belejlige Steder, hvor Lensmændene i hvert Land kan levere de ovennævnte Gaardes Indkomst, for hvilken Kommissærerne skal give dem Kvittering. Kommissærerne skal lade de nævnte Underofficerer, Adelburser og Trommeslagere faa deres rette Besolding i rette Tid. Hvis de nævnte Gaardes Indkomst ikke er tilstrækkelig, tillader Kongen, at der paa et Aarstid, to eller tre, laanes saa meget af Kommissariatolden, at de nævnte Officerer og Soldater kan faa deres fastsatte Gage. Sk. T. 6, 158.

18. Febr. (Haderslev). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Dr. Mads Jensen. Det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem Morten Mormand til Løfvedstedgaard og Hr. Asmund Tyggesen, Sognepræst til Løfvested og Fultofte Sogne, og at sidstnævnte af denne Grund og paa Grund af sin store Alderdom og Skrøbelighed godvillig har afstaaet Løfvested Sogn, som er Hovedsognet, mod at han beholder Annekssognet paa Livstid, samt at han og Sognemændene har kaldet Hr. Johan Bundesen til at være Kapellan og til at besidde Løfvested Sogn og dér forrette al Tjeneste, medens han efter Hr. Asmunds Død tillige skal have Annekssognet, nævnte Fultofte Sogn. Adressaterne skal nøje undersøge nævnte Hr. Johan Bundesens Liv og Levned, om han lever gudfrygtigt og stille, om han har gode Gaver til at lære og undervise sine Tilhørere, og om disse kan være velforsørget med ham. Hvis saa er, tillader Kongen, at han lovlig kaldes til disse Sogne, for at Præstegaarden ogsaa desto bedre kan blive holdt ved Magt, dog at der ikke i nogen Maade betages den gamle Præst noget af den Rettighed, som han har forbeholdt sig paa Livstid, men at Hr. Johan Bundesen dog gør al sædvanlig og tilbørlig Tjeneste for ham. Sk. T. 6, 161.

18. Febr. (Haderslev). Miss. til Ifver Krabbe T[agesen] til Jordberg og Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Helsingborg og Halmstad Slotte. Da Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Egger og Brunlaugs Len, har begæret følgende til Laugstolen i Halland og Blekinge liggende Gods, nemlig Klef, Roer¹, Øegierde, Broederøed², Ottersøe, Holt, Siøe, Vadsgierde³, Aas og Skarøed, til Mageskifte for Kullegaard, Løjegaard, Kulle, Brenderup, Foedstrup, Oeser⁴, Hedegaard, Herberg⁵, Tranderop⁶, Tierop, Hagensted, Traneralt⁷ og Ofvergaard, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Knud Gabrielsen, Landsdommer i Halland og Blekinge, at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 159.

— Miss. til Knud Gabrielsen om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 159 b.

— Miss. til Lunde Kapitel. Da Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har begæret følgende Lunde Kannike- og Hospitalsgods, nemlig 1 Kannikegaard og 1½ Hospitalet tilhørende Gaard i Badstad, 1 Bol eller Kannikefæstegaard i Badstad Torp og 1 Kannikegaard i Freninge til Mageskifte for 1 Gaard i Kirkheding⁸ og 1 Gaard i Ørup i Bare Herred, 1 Gaard i Atterup⁹ i Torne Herred, 1 Gaard i Qvistofte, 1 Gaard i Nørre Glumslef¹⁰ og 3 Gaarde i Hillersby i Rønnebjerg Herred, skal Kapitlet til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet og Hospitalet. Sk. T. 6, 160.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Da Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm

---

¹ Ror, Favraas H.   ² Brøderød, Favraas H.   ³ Skødet af 16. Maj 1636 har: Valtersbogærde.   ⁴ Sikkert Fejlskrift for: Onsøe.   ⁵ Skødet har: Habierregaard.   ⁶ Fejlskrift for: Trunderup.   ⁷ Fejlskrift for: Tommeralt.   ⁸ Læsningen er usikker. Der skal vistnok læses: Kirkheding, men det kunde ogsaa være en Forvanskning af Kornheding.   ⁹ Formentlig det nuværende Etterup, Torne Herred.   ¹⁰ Formentlig: Neder Glumslef.

Slotte, har begæret 1 Gaard i Løfvestad, 1 Gaard i Egelstad, 1 Gaard og 1 Fogedfæste i Torlange, 1 Gaard og 1 Fæste i Broserup¹, 1 Gaard og 1 Fæste i Vandsted, alle i Færs Herred i Landskrone Len, til Mageskifte for 1 Gaard i Kaagerup, 1 Gaard i Bregeholt², 2 Gaarde i Skepperøed og 1 Gaard i Vegeruu³ i Langerøed Sogn i Færs Herred i Landskrone Len, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for andet belejligt Gods i samme Len, skal Adressaten indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 160 b.

18. Febr. (Haderslev). Mageskifte mellem Tønne Friis til Heselager, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, og Kronen. F. R. 4, 70. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Mogens Kaas [til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot], og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Hr. Niels⁴ i Ringe i Nyborg Len, har berettet, at hans Præstegaard for kort Tid siden er brændt ved en uforvarende Ildebrand med al hans Ejendom og at han derved er kommet i den største Armod, hvorfor han har andraget om nogen Hjælp. Kongen bevilger, at han maa faa Hjælp af de mest formuende Kirker i Fyens Stift. Endvidere skal Adressaterne tilholde Gejstligheden sammesteds at yde ham nogen Hjælp, hver efter sin Formue, da han er af deres Stand. Da det berettes, at Gejstligheden i deres Stift hidtil har været meget karrig i saadanne tilforn af Kongen paabudte Tilfælde, uanset at de, som har Formue, burde give andre et godt Eksempel paa Medlidenhed, især mod Gejstligheden og deres egen Stand, skal Dr. Hans Mikkelsen tilholde Gejstligheden at findes villig heri og selv fastsætte en Takst, som synes ham forsvarlig. I lignende Tilfælde i Fremtiden skal der forholdes paa samme Maade. F. T. 4, 370 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb og Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Hagenskov Slot og

---

¹ Læsningen er usikker; der er vistnok ment: Brøserup, Volsøe S., Færs H.   ² Bregneholt, Langerød S., Færs H.   ³ Sikkert: Vigarum, Langerød S., Færs H.   ⁴ Niels Povlsen Harboe, 1632 Sognepræst til Ringe, Gudme H.

Odensegaard. Det berettes, at M. Jacob Jacobsen¹, forrige Lektor og Professor ved Universitetet i Odense, er død, og at der paa Skiftet efter ham er opstaaet Trætte mellem hans efterladte Børn, som han havde med sine fire Hustruer, og Svogre². Disse Arvinger har nu begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at bilægge de paa Skiftet muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom. Da Arvingerne er gejstlige Folk, der er bosiddende i adskillige Steder i Rigens Stifter, skal Adressaterne, for at man uden stor Vidtløftighed kan komme til Ende med Sagen, ved første Lejlighed indstævne M. Jacob Jacobsens Arvinger og andre Interesserede for sig paa belejlig Sted og Tid, bilægge de muligt opkommende Stridigheder, forsaavidt de ikke allerede er afgjort ved Herreds- eller Lands-ting, i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den Mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel efterkomme denne Befaling. F. T. 4, 371.

18. Febr. (Haderslev). Aab. Brev til Borgemestre, Raad og Borgere i Aarhus, hvorved det paalægges alle dem, der bor i Aarhus, og alle dem, der plejer at søge Aarhus Mølle, endelig at lade det Korn, som de behøver til deres Brug, male i Aarhus Mølle og intet andet Sted. Det er blevet berettet, at en Del af Indvaanerne i Aarhus ikke lader deres Korn male i Byens Mølle, men at de fører det til andre omliggende Møller. Dette medfører, at Mølleren, som har Møllen i Aarhus i Fæste og som giver en højere Afgift af den, end der tilforn er blevet givet, ikke formaar at udrede den aarlige Afgift til Kronen. J. R. 9, 174.

— Aab. Brev, hvorved Tiising³ Tiende tillægges nogle Skolepersoner i Aarhus, dog at den, der holder dem med Kost, giver den aarlige Afgift af Tienden. Der er forud oprettet en gudelig Stiftelse, hvorefter et Antal Skolepersoner skulde

---

¹ Mag. Jakob Jakobsen Wolf, Lektor og Prof. theol. ved Gymnasiet i Odense († ²¹/₈ 1635), havde været gift 4 Gange. ² F. T. har: Suore; antagelig er der ment: Svigerbørn. Iøvrigt er Teksten flere Steder i dette Missive forvansket, men maa sikkert forstaaes som ovfr. gengivet. ³ Ældre Form for Tiset, Ning H.

underholdes af Aarhus Bispegaard og ogsaa blev aflagt med Penge, men paa Grund af Pengenes og Vareprisernes Forandring kan de ikke mere underholdes deraf. For at nævnte gudelige Stiftelse og Foundation desto bedre kan blive ved Magt, har Kongen tillagt Skolepersonerne denne Tiende foruden de Rettigheder, der ellers tilkommer dem med Hensyn til Kost. J. R. 9, 174 og 200 b¹. Orig. i Landsark. i Viborg².

18. Febr. (Haderslev). Miss. til Erik Grubbe og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Bernt Klot, Borger i Aarhus, har begæret at faa en til Hospitalet i Aarhus liggende Eng, kaldet Klostereng, for en aarlig Afgift, der er en Sjettedel højere end det, der hidtil er givet af den. De skal lade ham faa denne Eng for den nævnte Afgift. J. T. 9, 268 b. Samtidig Afskrift i D. Kanc. Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede XIV. 2 a.

— Miss. til Erik Grubbe. Da der undertiden i Aarhus forefalder Sager, hvori Lensmanden sammesteds og Bispen plejer at dømme, skal han rette sin Lejlighed efter, ogsaa førend han overtager Lenet, naar han advares derom af Bispen, at dømme i disse Sager sammen med Bispen. J. T. 9, 269 b.

— Miss. til Ernst Normand. Efter hans Erklæring bevilger Kongen, at Mickel Søfrensen, boende i Naarskouf³ i Tølling Herred i Koldinghus Len, maa flytte sin Gaard og igen sætte den op paa egen Bekostning nærmere ved Kronens Gaarde i Naarskouf, da den ligger helt ubelejligt fra de andre Gaarde, baade fra Byens Vanding og Fædrift. Han skal fritages for 3 Aars Landgilde som Hjælp til Gaardens Genopbyggelse; dog skal han efter sit i Ernst Normands Erklæring omtalte Løfte sætte denne paa Kongens Vegne Loven og Vissen for, at han inden 3 Aar vil genopbygge Gaarden, saa at den kan være forsvarelig for 8 Mands Syn. J. T. 9, 266 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at indkræve en Sum Penge af Kirkernes

---

¹ Brevet er indført 2 Gange i J. R., men sidstnævnte Sted med Dateringsstedet: Kbhvn., mens det førstnævnte Sted og i Orig. er dateret: Haderslev, hvor Kongen opholdt sig 18. Febr. ² Tr.: Nannestad: Hilaria Aarhus, S. 118 f. ³ Ment er Nørskov, Lindeballe S., Tørrild H.

Formue i Viborg Stift til Løskøbelse af de fattige Fanger i Tyrkiet. Da det berettes, at der endnu resterer nogle Penge, som ikke er fremkommet, skal han snarest lade disse Restancer indkræve og levere dem til de Steder, som Kongen tilforn har befalet. J. T. 9, 267 b.

18. Febr. (Haderslev). Miss. til Otte Marsvin. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Breve til Stiftslensmændene og Bisperne i begge Riger om, at de af Kirkernes Forraad i hvert Stift skulde indkræve en temmelig stor Sum Penge til Løskøbelse af de fattige Fanger i Tyrkiet, hvorved Aarhus Stift var takseret til 700 Rdlr. Da Kongen med Forundring har erfaret, at Pengene fra Kirkerne i hans Len [Dronningborg] endnu saa lang Tid efter ikke er fremkommet, skal han lade disse Penge opkræve og snarest sende dem til Stiftslensmanden og Bispen. J. T. 9, 267 b.

— Lignende Miss. til Christian Holck [Silkeborg] og Laurets Ebbesen [Skanderborg]. Udt. i J. T. 9, 268.

— Miss. til M. Jehan Borkertsen. Han har berettet, at han af Skattepengene har 1200 Rdlr. in specie staaende hos sig, og har begæret at maatte sende dem til Kongen til Haderslevhus. Kongen tillader dette, men Mandtalsregistrene skal leveres i Renteriet. J. T. 9, 268.

— Miss. til Christen Holck. Han har berettet, at han har taget Dom over den Skovfoged i Isen, som har gjort sig skyldig i Utroskab med Kronens Skove i Silkeborg Len, og at Dommen gaar ud paa, at han skal lide paa Livet, fordi han er undveget fra Jern og Fængsel. Adressaten skal snarest sende Skovfogden velforvaret til Bremerholm for København med Dommen. J. T. 9, 269.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. To fattige Jomfruer, Jomfru Karen og Jomfru Maren Harbou har begæret Kongens Tilladelse til at sælge en lille Bondegaard, som er tilfaldet dem ved Arv efter deres afdøde Fader¹, da de mener, at de bedre kan leve nødtørftigt af Renten end af Gaardens Skyld og Landgilde, og ikke har andet at leve af eller nogen

---

¹ Kristen Jørgensen Harbou († 1630).

at opholde sig hos. Adressaten skal nøje undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 9, 269.

18. Febr. (Haderslev). Miss. til Christian Holck. Hvad Tom¹ Sognemænd har berettet, kan han se af deres medfølgende Andragende. Han skal til Kancelliet indsende Erklæring om Sagen, navnlig om Sognets Indkomst er saaledes beskaffen, at den efterfølgende Præst kan have sit rundelige og gode Udkomme deraf uden samme Tiende, og om Bønderne i deres Nød kan hjælpes derved. J. T. 9, 269.

— Miss. til Otte Termo. Da Hr. Christian Thomesen til Tanderup, Rigens Kansler, har begæret 1 Gaard i Lieret i Sne² Sogn, 3 Gaarde, en kaldet Maalund³, en kaldet Nørskouf, og en i Gripstrup i Klaaborg⁴ Sogn, og andet Gods efter hosfølgende Fortegnelse til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Langkier, som ligger 4 Mil fra Silkeborg, i Brand Sogn i Nørvang Herred i Koldinghus Len, 1 Gaard, kaldet Runnom⁵, 5 Mil fra Silkeborg, i Skarild Sogn, 1 Gaard, kaldet Ellomholt⁶, og 1 Halvgaard, kaldet Fiederholt, 5 Mil fra Silkeborg, i Ringe Sogn, alle i Hammerum Herred, endvidere noget Gods ved Sønderlem Kirke, som ligger 9 Mil fra Silkeborg, i Bølling Herred i Lundesnæs Len, skal Otte Termo med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt disse Gaarde kan bortskiftes fra Kronen uden Skade for Vildtbanen. J. T. 9, 266.

— Miss. til Kapitlet og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Da Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, har begæret 2 Gaarde i Hafrum By og Sogn og 1 Bol i Ambstrup, alt i Hovlbjærg Herred og tilhørende Aarhus Kapitel og Hospital, til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Bol i Lemmer By i Lembs⁷ Sogn i Sønderhald Herred, 1 Gaard i Mielby⁸ By og Sogn i Øster Lisbjærg Herred og 1 Bol i Norbeks⁹ By og Sogn i Sønderlyng Herred, skal Adressaterne snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt de er tilfreds med dette Mageskifte og hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet og Hospitalet. J. T. 9, 269 b.

¹ Fejlskrift i J. T. for: Tem, Vrads H.   ² Leret, N.-Snede S., Vrads H.
³ Malund.   ⁴ Klovborg.   ⁵ Ronum, Skarrild S.   ⁶ Elmholt, Rind S.
⁷ Lemmer, Lime S.   ⁸ Møjby.   ⁹ Nørbæk.

18. Febr. (Haderslev). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Kapitlet i Viborg. Denne Dorete, M. Villoms Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbonde i 3 Aar har været Hospitalsforstander i Viborg, og at hun efter hans Død ofte har anmodet dem om at faa Regnskaberne for de 3 Aar revideret, men at det er blevet afslaaet paa Grund af en Tvist mellem Kapitlet og Byen om Hospitalets Administration. Adressaterne skal uden videre Ophold revidere disse Regnskaber og give hende tilbørlig Kvittering for dem, men ellers skal hver af dem i andre Maader beholde sin Ret. J. T. 9, 267 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Peder Biering, Borgemester i Viborg, har anholdt om for sin Bestilling at faa Herligheden af sin Gaard i Vinding By i Sønderlyng Herred i Dronningborg Len, som hans Børn med Medarvinger har arvet efter deres Forfædre, og som aarlig til Dronningborg Slot giver 12 Sk. Leding, 3 Pd. Smør, $\frac{1}{2}$ Skovsvin, 12 Rigsmark Gæsteri og 4 Sk. Spindepengge. Otte Marsvin skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvilken Interesse Kronen har heri. J. T. 9, 268.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Han har for nogen Tid siden for Peder Biering, Borgemester i Viborg, andraget om, at der for hans Bestilling maatte forundes ham Herligheden af nogle Selvejerbøndergaarde, som han ejer, efter hans medfølgende Fortegnelse. Adressaten skal indsende Erklæring om, hvilken Interesse Kronen har heri. J. T. 9, 268 b.

— Aab. Brev om Markederne i Viborg. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. (m. Datum: 19. Febr.) i J. T. 9, 272 b. (Tr., m. Datum: 19. Febr., CCD. IV. 658 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Viborg om at lade ovenstaaende aab. Brev om Markederne i Viborg læse paa de tilbørlige Steder. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. (m. Datum: 19. Febr.) i J. T. 9, 272 b.

— Aab. Brev om Kald og Varsel til dem, som har Sæde i Domkapitlet i Viborg. Orig. i Landsark. i Viborg. J. T. 9, 273. (Tr.: CCD. IV. 654).

— Miss. til Kapitlet i Viborg om at rette sig efter hosfølgende aab. Brev og Varsel. Orig. i Landsark. i Viborg. Udt. i J. T. 9, 273.

— (Kbhvn.). Forleningsbrev for Dr. Lucas paa det efter afdøde Dr. Johannes Paludanus ledige Kannikedømme i

Viborg Domkirke, som¹ er bevilget til Underholdning af en Medikus i Viborg. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. K. i D. K. Uindf. K. til J. R.

18. Febr. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Jørgen Danielsen, Christopher Ifversen, Hans Trægaard, Johan Ettersen, Hans Houfmand, Christen Bentsen, Sifvert Frijs, Peder Nielsen, Staffen Rode og Jonas Heinemark, Borgemester og Borgere i København, med flere af Kongens Undersaatter efter deres Andragende om Tilladelse til at oprette et Kompagni til Besejling af Grønland og de omliggende ubesejlede Øer og til dér at søge Handel og Fordel til deres og Kongens Landes og Rigers Bedste, faar følgende Privilegier og Friheder:

1. Kompagniet og dets Adhærenter alene og ingen anden maa besejle Grønland baade Sønden og Norden for Capo Fra Vall² eller Statkenhofvit og ind i Fretum³ Christian eller Davids⁴, paa begge Sider og langs den Kyst fra samme Fretum Sønder paa saa langt, til det udisputerligt indehaves af europiske Nationer og af dem virkelig bygges, beboes og besiddes, og dér søge deres Handel og Trafik med alt, hvormed Landet er velsignet, være sig med Erts eller Metal, Pelteri⁵, Slagteri, Fiskeri under Landet og alt saadant, intet undtagen i nogen Maader.

2. De skal handle frommeligen med Kongens fattige Folk og Undersaatter dér, naar de træffer paa dem, og ikke bruge Magt eller Gevalt, medmindre det endelig gjordes fornødent for at afværge Magt og Gevalt, hvad der er tilladt enhver. De skal gøre deres Flid (om det nogenlunde er muligt) for aarlig at udføre et Par unge Personer af Landets Indfødte i en Alder af 16, 18 eller 20 Aar, som man her kunde lade oplære i Guds-frygt, Sproget og boglige Kunster, samme Land i Længden til mere Salighed og Velfart.

3. Da samme Seglation sker uden Bekostning for Kongen og Riget alene af nævnte Kompagni, bevilger Kongen til Kompagniets Forfremmelse, at alle de Varer, som føres derfra, hvad Navn de end har, ingen undtaget, og al den Proviant og de

---

¹ K. har oprindelig haft: af vor .. Farfader. ² Kap Farvel. ³ Stræde, Sund. ⁴ Davisstræde. ⁵ Pelsværk.

Varer, som i den Tid skibes dertil, i 10 Aar fra dette Privilegiums Datum at regne maa passere toldfrit.

4. De Skibe, som bruges paa samme Farvand, skal være fri og forskaanede for Lastpenge, Told og andet sædvanligt Paalæg.

5. Skippere, Styrmand og Baadsmænd, som lader sig bruge paa samme Farvand og som er bosat her i København, skal i den Tid, i hvilken de tjener Kompagniet, være fri og forskaanede for al borgerlig, kongelig og Bys Tyng, Besvær og Udskrivning. Forskriver samme Kompagni Skibstømmermænd herind eller lader selv nogen oplære, da skal de, saa længe de arbejder for Kompagniet, ligeledes være fri og forskaanede for al borgerlig, kongelig og Bys Tyng, Besvær, Udskrivning og Arbejde.

6. Om saa hændte, at de af Is og Vinterens Haardhed kunde trænges til at salvere sig under Island, Færø eller deslige for at søge Vinterleje dér eller i anden fornøden Maade redde sig, da skal det staa dem frit. Dog maa de ikke bruge Handel eller Købmandskab med Islænderne eller Færøerne i nogen Maade imod det islandske Kompagnis Privilegium og Frihed, undtagen at de maa købe den fornødne Proviant til deres Skibe for rede Penge. De maa ogsaa frit drive Fiskeri dér under Landet i den Tid de nødes til at blive dér, dog at alt saadant sker saaledes, at det ikke forhindrer Indvaanernes Fiskeri og de ikke heller præjudicerer de islandske, spidtsbergiske eller nordlandske Hvalfangstkompagnier imod de dem af Kongen allerede givne kongelige Privilegier og Oktrojer, som Kongen herved udtrykkelig vil have undtaget, at de ikke maa krænkes eller forurettes af samme grønlandske Kompagni mod deres Friheder.

7. De maa under samme Privilegier besejle Kongens Land Nortfrisland¹, som ligger i samme Farvand, og dér til Lands og til Vands søge deres Handel, Fiskeri og Trafik, det bedste de kan, og gøre sig den største Flid for at afgive en sikker Relation til Kancelliet om samme Lands Beskaffenhed, saavidt det er muligt.

8. Derimod skal samme Kompagni være pligtig til at gøre sin Udrustning i København og have sit Lossested dér.

---

¹ Udenfor er skrevet: Nord Frisland.

9. Kongen bevilger, at de grønlandske Varer, som ikke kan afhændes her med Profit, maa skibes herfra toldfrit til andre Steder uden Riget, hvor de bedst kan forhandles. Skulde det ske, at nogen fremmed Nation gør dem Indpas eller Forfang paa disse Privilegier og Farvande, da skal de have Ret til saavidt muligt at bemægtige sig dem, og hvad der saaledes erobres, skal tilhøre Kompagniet alene. Skulde de mod Forhaabning blive overfaldet af nogen i dette deres Farvand, lover Kongen af sin kongelige Magt at forsvare dem tilbørligt.

10. Naar disse 10 Aar er forløbet og Kompagniet vil fortsætte og er kommet til nogen Velstand, skal det være pligtig til efter den Dag at give Kronen en billig Told af Kompagniets Varer, eftersom Kongens andre Undersaatter giver. Kongen har lovet i de næste 10 Aar eller saa længe dette Kompagni fortsætter og bruger Farten, ikke til nogen, hvem det end er, at udstede Privilegier paa de nævnte Lande, som kan være dette Kompagni til Hinder, Indpas eller Nachdel i nogen Maade, men at forunde Kompagniet at blive ved samme Fart og heller udvide og forbedre deres Privilegier, om Behov gøres og de heretter forbedrer og fortsætter Farten. N. R. 5, 310. 2 Afskrifter (den ene med Datum: 16. Febr.) i D. Kanc. Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede VI. (T.: M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 402, jvfr. O. Stephensen og J. Sigurðsson: Lovsaml. f. Isl. I. 220, og i Udt. i Tidsskr. f. Fiskeri III. 232).

19. Febr. (Haderslev). J. T. 9, 272 b se 18. Febr.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lade hosfølgende aabne Brev om Markederne i Viborg læse paa de tilbørlige Steder. Udt. i J. T. 9, 272 b.

— Miss. til Landsdommerne i Jylland om at lade hosfølgende aab. Brev [om Kald og Varsel], hvis Indhold de kan se af Brevet, publicere dér paa Landstinget og ellers paa tilbørlige Steder og siden holde det til Stede ved Landstinget. J. T. 9, 273.

20. Febr. (—). Miss. til Niels Trolle om Tiltale mod Hr. Lauridts¹, Sognepræst ved St. Nicolai Kirke i København, fordi han ikke har ladet Baltser Condevin staa aaben-

¹ Mag. Lavrids Mortensen Scavenius.

bart Skrifte for Lejermaal før nu. Sj. T. 26, 11 b. (Tr.: KD. V. 185).

20. Febr. (Haderslev). Miss. til Hr. Claus Daa og Rentemestrene om at forhøre Hr. Lauridts, Sognepræst ved St. Nicolai Kirke i København, om ovennævnte Sag vedrørende Baltser Condevin og tilstille Niels Trolle til Trolholm, Embedsmand paa Københavns Slot, Resultatet sammen med ovenstaaende Missive. Sj. T. 26, 11 b. (Tr.: Dsk. KL. III. 252 f. KD. V. 184).

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Det berettes, at en Enkevindes Søn ved Møgeltønderhus er anholdt og for Drab og Mandslæt skal miste sit Liv i disse Dage, og at samme Kvinde har en Datter, som har ladet sig besove og har faaet et Barn med en Person, som er beslægtet med hende i 3. Led, og der andrages om, at den besovede Kvinde maa faa Tilladelse til at blive paa Stedet og afdringe for sin Forseelse. Kongen bevilger, at hun maa afdringe for sin Forseelse og blive paa Stedet. J. T. 9, 270.

— Miss. til Hr. Dietrich von Ahlefeldt og Ifver Vind. Hr. Frederik, Hertug til Slesvig, Holsten, Kongens Frændesøn og Faddersøn, har sendt Kongen et Andragende om nogle sammenbrudte Digers Reparation, som de kan se af hosfølgende Kopi af Skrivelsen. Deri paastaas, at Indvaanerne i Kronens Stift Svabsted er saaledes medinteresseret deri, at de maa foretage Inddigningen sammen med Undersaatterne i Husum Len, hvorfor det begæres, at Kongen skal nedsætte en Kommission. For at Kongen, inden han nedsætter en Kommission, kan faa at vide, om dette er rigtigt, skal Adressaterne førstkommende 3. Marts give Møde paa Aastederne og næste Dag, den 4., sammen med Hertugens Deputerede undersøge Digernes Beskaffenhed og hvorvidt Kongens Undersaatter i Stiftet bør deltage i Reparationen, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 270.

21. Febr. (—). Miss. til Claus Brockenhuus og Hening Valkendorf. Ifver Vind til Nørholm, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har berettet, at han er geraadet i Trætte med Sten Rodsten til Lierbeck om en Kavtion, som Ifver Vind sammen med afdøde Jørgen Aschersleben og afdøde Peder Straale har stillet for hans Hustrus Moder afdøde

Fru Mette Bilde¹ for en Pengesum til Hendrik v. der Wisch, og at afdøde Erik Urne og Adressaten Claus Brockenhuus har indført afdøde Jørgen Aschersleben i afdøde Peder Straales Gods for samme Pengesum efter de Hægtebreve og andre Dokumenter, som har været fremlagt i Retten for Claus Brockenhuus og Erik Urne. Disse Breve, mener Ifver Vind, findes i Erik Urnes forseglede Bo, og har derfor begæret, at de Breve og Dokumenter, der er tjenlige for ham til at forsvare sig med, maa blive udtaget af Boet og leveret til ham eller hans Fuldmægtig mod en rigtig Reversal. Adressaterne skal med det allerførste og inden 14 Dage efter dette Brevs Datum begive sig til Odense, dér aabne de Kister, Skrin og andet forseglet, der findes dér fra afdøde Erik Urnes Bo, deraf udtage de Breve og Dokumenter, som findes deri og som vedkommer denne Trætte mellem Ifver Vind og Sten Rodsten, tilstille Ifver Vind eller hans Fuldmægtig dem og nedlægge en rigtig Reversal paa dem. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel efterkomme denne Befaling. F. T. 4, 372.

21. Febr. (Hådørslev). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Ingeborg Galt² har berettet, at han har forholdt hende nogle Breve, som vedkommer hende og hendes Søkende og som vedrører Skiftet efter deres afdøde Moder³, og ligeledes et Brev, som Ingeborg Galt har udstedt for sin Broder Peder Galt til hendes Søster Jomfru Sidsel Galt paa en Sum Penge, som hendes Broder skulde betale hende, men som hun selv har betalt. Hun har begæret Kongens Befaling til Adressaten om at lade hende faa disse Breve tilbage. Saafremt han ikke tilbageholder hendes Breve af nogen særlig Aarsag, skal han uden videre Ophold lade hende faa dem. J. T. 9, 270 b.

— J. T. 9, 271 se 22. Febr.

— Miss. til Hr. Laurets Ebbesen. Af hans Erklæring har

---

¹ Mette Bilde Stensdatter var i 1. Ægteskab med Lavrids Straale Moder til Peder Straale († 1624) og i sit 2. Ægteskab med Niels Skinkel Moder til Helvig Skinkel, som var g. m. Iver Vind. ² Ingeborg Galt var g. m. ufri Niels Grøn. ³ Regitze Rosenkrantz († 1615), Gjord Galts.

Kongen set, at han har undersøgt den store Skade, som Kronens Bønder i Randløf i Aakær Len som Følge af Misvækst har lidt paa deres Vaarkorn, og at deres Angivelser er rigtige, samt at de kan blive ved deres Gaarde, dersom de i dette Aars Landgilde kan faa et Afslag paa Halvparten af deres Byglandgilde og Tredjeparten af deres Havreskyld. For at de kan blive ved Magt, bevilger Kongen dem dette Afslag i dette Aars Landgilde, men deres anden Skyld skal de betale. J. T. 9, 271.

22. Febr. (Haderslev). Miss. til M. Jehan Borkertsen [Biskop i Ribe]. Sognemændene i Egtved i Koldinghus Len og i Horn¹ og Tostrup² i Riberhus Len har begæret, at det maa bevilges dem at maatte holde en siddende Degn, som altid kunde varetage Tjenesten i Kirkerne, læse for Børnene og Ungdommen og informere dem tilbørligt i deres Katekismus og Børnelærdom. De klager over, at der undertiden møder unge og umyndige Børn, som næsten ikke skaffer nogen Frugt hos deres Børn, tilmed er den nærmeste Købstad næsten 2 Mil borte, saa at de ofte paa Grund af ond Vej, store Strømme, Aaer og Bække ikke kan komme frem og gøre den Tjeneste, som de bør gøre, baade i Kirkerne og for Ungdommen. Desuden er Bønderne ikke saa formuende, at de kan holde deres Børn til Skole, hvor de kunde blive undervist i deres Børnelærdom, men de tilbyder til Skolerne i deres Len at give, hvad der kan eragtes billigt og ret efter Sogdenes og Sognemændenes Formue. Adressaten skal undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Orig. i Landsark. i Viborg. J. T. 9, 271 (m. Datum: 21. Febr.).

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget Cathrine Bartrumsdatter, Dr. Jens Dynesens Enke, Kronens Part af Korntienden af Bredstrup Sogn i Koldinghus Len, skal Ernst Normand lade hende faa samme Tiende paa Livstid for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift. J. T. 9, 271 b.

23. Febr. (—). Bevilling for Baltzar Condevin til at skænke Vin og bede flere Par Folk til sit³ Bryllup end Forordningen tillader. Udt. i Sj. R. 19, 381. (Tr.: KD. III. 158).

— Miss. til Jørgen Seefeld. Peder Nielsen Gad har be-

---

¹ Horne, Ø.-Horne H.   ² Torstrup, Ø.-Horne H.   ³ Sj. R. har først haft: sin Datters.

rettet, at afdøde Fru Birgitte Skave har haft i Fæste en lille Enghave i Tersløf, hvorpaa der er bygget 5 Gadehuse, og at hun aarlig gav 1 Rigmærk deraf til Tersløf Kirke. Han har nu begæret at faa samme Eng med nævnte Gadehuse i Fæste og har tilbudt at give Kirken 1 Pd. Byg aarlig deraf. Da det er til Bedste for Kirken, skal Adressaten lade ham fremfor nogen anden faa nævnte Enghave med Gadehusene til Fæste. Sj. T. 26, 12. K.

23. Febr (Haderslev). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Anders og Christen Lange, Sønner af Hendrik Lange, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 12 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage 2 Sønner af Hr. Mats Hansen¹, Sognepræst til Tostrup og Horne Sogne, og 2 Sønner af Anders N.², Sognepræst i Varde, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 26, 12 b.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Dorethe Skinkel faar Bevilling til med hendes Raadføring³ at sælge sit Strøgods og enten sætte de Penge, som hun faar derfor, paa Rente eller købe et samlet Stykke Gods derfor. F. R. 4, 72 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Maren Nielsdatter, Otte Rasmussens Enke, Borgerske i Varde, faar Bevilling paa Livstid paa Halvparten af Kirketienden af Aal Sogn i Vester Herred i Riberhus Len for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, naar den, som nu har denne Halvpart i Fæste, dør. J. R. 9, 174 b.

— Miss. til Christopher Hvas om at fremsende 5 Ankre og 5 Tov, som er indkommet i hans Len [Ørum] og som han har købt til Kronen, til Aalborg til Lensmanden dér, som skal sende dem videre til København. J. T. 9, 271 b.

— Miss. til Gunde Lange om med første Lejlighed at sende de i det foregaaende Missive omtalte 5 Ankre og 5 Tov til Bremerholm i København. J. T. 9, 272.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Christopher Hvas til Hennegaard, Embedsmand paa Ørum Slot, har begæret 5 Gaarde

---

¹ Mads Hansen Trane, Sognepræst til Torstrup og Horne S., Ø.-Horne H. ² Mag. Anders Andersen, Sognepræst ved St. Nikolaj Kirke i Varde. ³ D. v. s. med sin Værges Raad og Samtykke.

i Vidtorp i Riberhus Len til Mageskifte for Jordegods i Borg By og Sogn i Riberhus Len, skal Adressaten nøje undersøge dette Godses Lejlighed og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 272.

23. Febr. (Haderslev). Lignende Miss. til Kapitlet i Ribe om at indsende Erklæring om 1 Gaard i Billom Sogn og 1 Gaard i Raatorp¹ i Otrup Sogn i Vester Herred, som ligger til Ribe Kapitel og som Christopher Hvas har begæret til Mageskifte for Gods i Bork By og Sogn. Udt. i J. T. 9, 272.

— Lignende Miss. til Hr. Jost Høg om at indsende Erklæring om 1 Gaard i Kierup By, 1 Gaard, kaldet Gadegaard, i Outrup Sogn og 1 Gaard i Billum Sogn, som tilhører Sorø Kloster og som Christopher Hvas har begæret til Mageskifte for Gods i Bork By og Sogn. Udt. i J. T. 9, 272 b.

— Miss. til Jokum Beck. Da Erik Krabbe til Vejbyvad, Befalingsmand over Christianopels Len, har begæret 1 Gaard, kaldet Dalgaard, og 1 Gaard, kaldet Lille Hommelom², begge i Resen Sogn i Skodborg Herred i Bøvling Len, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Musholm, i Vandborg Sogn i Vandfuld Herred og 1 Gaard i Flensbye³ i Bøvling Sogn i Hjerm Herred, ligeledes i Bøvling Len, skal Adressaten nøje undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 273 b.

— Lignende Miss. til Ifver Krabbe om at indsende Erklæring til Kancelliet om 1 Gaard, kaldet Langergaard⁴, med en Mølle og et Afbygge i Resen Sogn i Skodborg Herred, som tilhører Mariager Kloster, og som Erik Krabbe har begæret til Mageskifte for en Mølle, kaldet Nafver Mølle, og 1 Bol i Nafver Sogn i Hjerm Herred. Udt. i J. T. 9, 274.

24. Febr. (—). Miss. til Hr. Tage Thott O[ttesen]. Bunde Jacobsen, Tolder i Assens⁵, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem Christen Simondsen, Byfoged i Lund, og

---

¹ Rottarp, Ovtrup S., V.-Horne H.   ² Lille-Humlum, Resen S.   ³ Fejlskrift for: Flæng, nu 2 Gaarde, Borbjærg S.   ⁴ Langagergaard.   ⁵ I Overskriften staar ved en Fejlskrift: Bunde Jacobsen af Odensøe.

ham om noget Arvegods efter hans afdøde Broder Peder Jacobsen, som for nogen Tid siden døde i Byfogdens Hus. Adressaten skal, naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, hjælpe Bunde Jacobsen eller hans Fuldmægtig til Rette, saa at han uden vidtløftigt Ophold eller Pengespild kommer til endelig Ende med sin Modpart enten i Mindelighed¹ eller ved Dom. Sk. T. 6, 161 b.

24. Febr. (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Hr. Niels Simensen, Sognepræst til Hart og Bramdrup Sogne i Koldinghus Len, faar Bevilling paa Kronens Part af Korntienden af Hart og Bramdrup Sogne for Fæste og sædvanlig Afgift, naar den, som nu har den i Fæste, dør, saafremt ikke Kongen selv vil bruge den. J. T. 9, 175.

— Miss. til Hr. Jørgen v. Ahlefeldt. Kongen har bevilget, at Bunde Jacobsen, Tolder i Assens, hos hvem Kongen har sit eget Logement, aarlig for Betaling maa faa 50 Læs Ved af Kronens Skove i Haderslevhus Len og endvidere M. Pofvel Andersen, Sognepræst i Assens, Jørgen Mand, Byfoged, og Arnt Storck², Toldskriver sammesteds, hver aarlig for Betaling 20 Læs Ved. Adressaten skal aarlig lade dem faa det anførte Ved. J. T. 9, 274.

25. Febr. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Rasmus Hansen, Broder til afdøde Oluf Hansen i Ørby paa Samsø, og hans nærmeste Arvinger faar Bevilling til at beholde hans efterladte Boeslod, som var forfalden til Kongen, fordi Oluf Hansen efter det derpaa tagne Sandemænds Tov for kort Tid siden har druknet sig selv i Havet. Sj. R. 19, 381 b.

— Oprejsningsbrev for Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet, som for 3 Aar siden blev begaaet paa en Kvinde, der boede i et Hus, kaldet Tappernøyes Kro, i Vordingborg Len, for hvilket Drab hendes egen Mand Peder Kromand er mistænkt. Sagen er ikke blevet paataalt. Sj. R. 19, 383 b³.

---

¹ Stedet er forskrevet i Sk. T., der bl. a. har: Endelighed. ² Arnt Stark. ³ Nedenfor er skrevet: „C. S. begynt den 14. Jun. 1636“, d. v. s.: Christen Skeel [Ottesen], ¹¹/₆ 1636 Kancellisekretær.

25. Febr. (Kolding). Miss. til Fredrik Urne. Kongen erfarer af hans Erklæring om Stenkisterne ved Helsingør, at han har akkorderet med en Borger i Helsingør, ved Navn Jacob Hyberts, om, at han skal have 300 Rdlr. for at fylde en Stenkiste og for hele Resten foruden Fyldingen 700 Rdlr. Kongen godkender denne Akkord. Da det Arbejde, som Kongen herefter vil have gjort i Helsingør, skal fortinges, skal han afskaffe Bygningskriveren sammesteds. Sj. T. 26, 12 b.

— Miss. til samme om at handle med Villom Mortensen, Tolder i Øresund, om en Ovnfuld Teglsten og ved sine Bønder lade dem køre ind i Ridehuset ved Lundehafve for Kronborg. Udt. i Sj. T. 26, 13. K.

— Miss. til Rentemestrene. Da de for nogen Tid siden har faaet Kongens Befaling til at handle med Steffan Rohde, Borger i København, om at tage nogle Øksne, som staar paa Skendrup, i Betaling, skal de straks meddele Kongen, om de allerede har akkorderet med ham og hvorledes Akkorden er, idet de skal have i Agt, at disse Øksne alle er jyske paa nær 8. Sj. T. 26, 13. K.

— Miss. til Rektor, Professorer og Bispen¹ i København. Nogle Præster i Haderslevhus Len har efter Bevilling af Provsten sammesteds tilstedt nogle Personer at gøgle i adskillige Kirker dér i Lenet, som er betroet ham, og det om Søndagen, efterat Gudstjenesten var holdt, som de videre kan se af hosfølgende Dokumenter. Da Provsten ved gode Mænd har ansøgt om, at denne Forseelse for denne Gang maa efterlades ham, og paa det sidste ved idelig Supplicering har bragt det saa vidt, at Kongen er gaaet ind paa at høre Adressaternes Betænkning, hvorvidt Kongen med god Samvittighed kan eftergive ham denne Forseelse og tillade ham fremdeles at forvalte sin Bestilling, skal de nøje overveje Sagen og snarest tilstille Kongen deres Betænkning skriftligt herom. Sj. T. 26, 13. K.

— Miss. til Rentemestrene. Hr. Fredrik Reedtz til Tyggestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, har berettet, at de i hans Regnskaber af Vordingborg Len har gjort Antegnelser om, at der er taget for lidt af Lenets Bønder for Bol-

---

¹ K. har som Paaskrift: de højlerde.

svin og Fodernød, som de giver i Landgilde, nemlig for hvert Bolsvin 2 $\frac{1}{2}$ Rdlr. $\frac{1}{2}$ Ort og for hvert Fodernød 1 Kurantdlr., og har begæret, at det maa forblive herved, da han ikke har oppebaaret mere af Bønderne og disse heller ikke har givet mere i hans Formands Tid. Saafremt det er rigtigt, at Bønderne hidtil ikke har givet mere for Bolsvin og Fodernød end ovenfor nævnt, maa dette passere for den forløbne Tid, men herefter skal de for hvert Bolsvin give 3 Rdlr. og for hvert Fodernød 1 Rdlr., hvorefter Adressaterne skal rette sig. Endvidere paalægges det dem at revidere Hr. Fredrik Reedtzes Regnskaber for det sidste Aar, det var ham betroet at være Forsvar for Valløe og Lellinge Gaarde og Gods. Sj. T. 26, 13 b. Orig. i Indk. Miss. til Rentemestrene.

25. Febr. (Kolding). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Kronens Bønder i Veibye¹, Magnerup² og Holte³ i Bjærge Herred har berettet, at Jorden til deres Gaarde og Fælleden Aar efter andet fordærves af Sand, og har begæret at maatte faa nogen Nedsættelse paa deres Landgilde. Af Adressatens til Kancelliet indsendte Betænkning ses det, at disse Bønder kan blive ved Magt og yde deres anden Rettighed, dersom de faar følgende Afslag paa deres Landgilde: i Veibye: Oluf Børgesen 5 Skpr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Galt; Rasmus Pedersen 4 Skpr. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Havre, $\frac{1}{2}$ Galt; Svend Hemmingsen 3 Skpr. Rug, 2 Skpr. Byg, 1 Faar; Peder Jensen 2 Skpr. Rug, 3 Skpr. Byg, 1 Td. Havre, 2 Høns; Anders Jensen 2 Skpr. Rug, 2 $\frac{1}{2}$ Skp. Byg, 1 Td. Havre, 1 Lam; Peder Pofvlsen $\frac{1}{2}$ Td. Byg, 1 Td. Havre, 1 Lam; Jens Arvidsen 3 Skpr. Rug, 4 Skpr. Byg, 4 Skpr. Havre, 1 Lam; Jens Nelausen, som er Kirkebonde til Torekou Kirke, 1 Skp. Rug, 3 Skpr. Byg, 1 Lam; Pofvel Heindegsten 2 Skpr. Havre; Jon Pedersen 2 Skpr. Rug, 4 Skpr. Byg, 1 Td. Havre, 1 Gaas; i Magnerup: Anders Pedersen 2 Skpr. Rug, $\frac{1}{2}$ Td. Byg, 2 Høns; Peder Olufsen 1 Td. Havre, 1 Gaas, 2 Høns; Anders Pedersen 1 Otting Smør, 2 Hestegæsteri; Oluf Jonsen 1 Td. Havre, 1 Lam; i Holte: Anders Nielsen 1 Td.

¹ Kaldes i dette Miss.: Veibye og Viebye; ment er Vejby, Barkager S., Bjærge H., Skaane. ² Kaldes Magnerup og Mognerup, det nuværende Magnarp, Barkager S. ³ Nu: Hulte (St.- og L.-), Barkager S., Bjærge H., Skaane.

Havre; Bent Pedersen 1 Td. Havre og Boe Olufsen 1 Pd. Smør. Disse tre Mænd har faaet Halvparten af deres Fælledd fordærvet ved Sand. Kongen bevilger disse Afslag, som Adressaten skal indføre i Jordebogen og føre til Regnskab. Sk. T. 6, 161 b.

25. Febr. (Kolding). Miss. til Henning Valkendorf om at forsyne M. Wichmand Hasenbart, Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, med fornødent Brændsel af de til Odensegaard liggende Skove. F. T. 4, 370. Origg. (i Lensmandens og i St. Hans Præstekalds Ark.) i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III, 253 f.).

— Miss. til Sten Bilde om at lade alt det øde Gods, der ligger til Skinderup, forsyne med Bygninger og besætte med Folk, saa at den tilbørlige Rettighed kan blive givet deraf. Endvidere skal han lade nedtage det Udskud¹, som er meget brøstfældigt, ved det ene Hus paa Skinderup Gaard og forhandle med en Murermester, som kan bygge det Hus, hvortil Fundamentet er lagt. Adressaten skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvad Sten, Kalk, Bjælker og andet Tømmer der behøves dertil, hvor Stenene bekvemmeligst er at faa, til hvilket Sted alt saadant kan bringes, saa at det bliver nærmest Gaarden og til mindst mulig Besvær for Bønderne, og om der findes belejliger Sted end Stege² Strand. F. T. 4, 372 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Gregers Krabbe. Da Kongen har bevilget, at Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, paa Ulderik Christian Gyldenløves Vegne til Mageskifte maa faa saa mange af Kronens Gaarde, der ligger til Odensegaard og i Nærheden af Ulderik Christian Gyldenløves Gaard Skinderup, at de svarer til det Gods, som han paa Ulderik Christian Gyldenløves Vegne har tilforhandlet sig af nogle Godtfolk og som igen kan lægges ind under Odensegaards Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hening Valkendorf at overvære Besigtelsen, enten selv eller ved sin Fuldmægtig. F. T. 4, 373.

— Miss. til Hening Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, ved ovennævnte

¹ Udbygning.

² Stige, Lumby S., Lunde Herred.

Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 373 b.

25. Febr. (Kolding). Miss. til Gregers Krabbe. Han skal til Provianthuset indkøbe et Antal Skippund Flæsk, men har berettet, at han ingen Penge har i Forraad dertil af Indkomsten af hans Len [Hindsgavl], og har derfor anmodet om at maatte tage Pengene dertil af de Penge, som Bønderne dér i Lenet har givet til Madskat. Kongen tillader det, hvilket han skal føre til Regnskab. F. T. 4, 374.

— Miss. til Erik Lunov og Verner Parsberg til Sødal. Verner Parsberg til Lynderupgaard har berettet, at der er opstaaet Trætte om Tilliggendet til nogle af hans Gaarde, der har ligget til Jungergaard og har tilhørt afdøde Albret Skeel, men som han har tilforhandlet sig, samt at Ejendomsbrevene paa Jungergaard for rum Tid siden er hensat i Domkirken i Viborg eller dens Hvælvinger i god Forvaring. Da han saaledes ikke nu kan faa dem til dermed at forsvare sin omtvistede Ejendom, har han begæret, at der maa tilforordnes 2 gode Mænd, som kan udtage de Breve, der vedrører ham alene paa hans Gaarde, og tilstille ham dem mod en Reversal. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til straks og inden Seksugersdagen fra Modtagelsen af dette Missive at begive sig til Viborg Domkirke, advare de interesserede om at møde dér paa samme Tid, aabne de Kister og Skrin, i hvilke Jungergaards Ejendomsbreve findes, levere Verner Parsberg dem, der vedrører Ejendomsretten til hans Gaarde og ikke andre, nedlægge en underskreven Reversal paa de af dem udtagne Breve i Kisten og igen forsegle den. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 274.

— Miss. til Christopher Hvas. Da han har berettet, at Husene paa Ørum Slot er meget brøstfældige, har Kongen bestemt at lade opsætte et Bulhus dér og har derfor befalet Eyler Urne til Gunderløfholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, at lade et saadant hugge og føre ned af Folk, som forstaar at omgaas dermed. Adressaten skal sende Eyler Urne samme hosføjede Missive sammen med en Tegning over Husets Længde, Bredde og Højde. Siden skal han ladet Huset opsætte

paa det mest belejlige Sted. Med det, der bliver tilovers af det Hus, der bliver nedbrudt, skal han istandsætte Ladegaarden. J. T. 9, 274 b.

25. Febr. (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Disse to Bønder, Thomes Jensen og Peder Søfrensen i Chrern¹, der ligger til Hospitalet i Kolding, har berettet, at deres Ager og Eng i høj Grad er ødelagt af Vandløb og Sandknog, saa at de ikke kan yde deres fulde Landgilde, og har derfor begæret at faa noget Afslag deri, og Adressaten har i sin Erklæring sagt, at deres Opgivelser er Sandhed. Ernst Normand skal sammen med Hospitalsforstanderne i Kolding lade de nævnte 2 Mænd faa et ringe Afslag i deres Landgilde, saa at det ikke er Hospitalet til for megen Skade og Bønderne dog nogenlunde maa blive ved Magt. J. T. 9, 275.

— Miss. til samme om at lade denne Niels Andersen i Gilballe i Koldinghus Len, hvis Gaard er brændt, være forskaanet for et Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde og lade ham faa noget Bygningstømmer til Genopbyggelsen af sin Gaard. J. T. 9, 275 b.

— Miss. til samme. Denne Christen Lassen, Skriver i Slavs Herred i Koldinghus Len, har begæret for sin Bestilling at faa Landskylden af en Gaard i nævnte Herred eller Kronens Kvægtiende sammesteds for den sædvanlige Afgift. Ernst Normand skal undersøge, om han ikke har det samme, som hans Formand har haft, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 275 b.

— Miss. til samme om at lade hosfølgende aab. Brev [af 26. Febr.] om Fortolding af Heste, der købes i Kolding til Udførsel sydpaa, straks læse paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. Orig. i Landsark. i Viborg. J. T. 9, 277 (m. Datum: 26. Febr.).

26. Febr. (Haderslev). Aab. Brev om Fortolding af Heste til Udførsel fra Kolding sydpaa. J. T. 9, 277. (Tr.: CCD. IV. 658 f.).

— Miss. til Rentemestrene. Da Frederik Boysen har begæret Restbetalingen for Skibet Følgefter, som han har

---

¹ Maa være Fejlskrift for: Grene, Slavs H.

ladet bygge ved Falkenstein, og som Kongen har købt af ham, skal de betale ham, hvad der resterer ham for samme Skib, naar han henvender sig til dem. Sj. T. 26, 14 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

26. Febr. (Kolding). Miss. til nedennævnte Lensmænd om, saasnart Vandet bliver aabent, straks at skaffe det Flæsk, de har at fremsende, til Provianthuset for København, da der ligger stor Magt derpaa. Næmlig Niels Trolle (Københavns Len), Ventsel Rotkirk (Korsør), Hr. Tagge Thott Ottesen (Malmøhus), Hr. Hendrik Hvidtfeldt (Landskrone), Malte Juel (Christianstad), Hr. Mogens Kaas (Nyborg), Henning Valkendorf (Odensegaard), Sten Bilde (Rugaard), Gregers Krabbe¹ (Hindsgavl), Hr. Jørgen Brahe (Hagenskov), Ernst Normand (Koldinghus), Gunde Lange (Aalborg) og Otto Marsvin (Dronningborg Len). Sj. T. 26, 14. K.

— Miss. til Christian Holck [Silkeborg] om med første Lejlighed med en af Lenets Tjenere at sende alt det Flæsk, som han har i Forraad, og som han skal lade brænde², til Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot. J. T. 9, 276.

— Lignende Miss. til Lauret Ebbesen og Tønne Friis om at sende Flæsket fra deres Len [Skanderborg og Stjernholm] til Koldinghus Slot. Udt. i J. T. 9, 276.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har befaleet Christen Holck til Bustrup, Laurets Ebbesen og Tønne Friis til Heeselager, Embedsmænd paa Silkeborg, Skanderborg og Stjernholm Slotte, med første Lejlighed at sende alt det Flæsk, som de har i Forraad, til Koldinghus Slot. Naar det ankommer, skal han modtage det og sammen med det, som han selv har i Forraad og som han skal lade brænde, lade det i Kongens Skib, som skal føre Kongens Gods fra Haderslev til København. J. T. 9, 275 b.

— Miss. til Eske Jensen, Byfoged i København, om at beslaglægge alle tomme Tønder, som findes dér. Udt. i Sj. T. 26, 14. K. (Tr.: KD. V. 185).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at henstille til Jørgen Danielsen, Borgemester sammesteds, at

¹ Jvfr. 25. Febr. ovfr. S. 427.

² Brændemærke.

vige Sædet i Retten, naar hans Broder Hans Mandixens Sag kommer for. Udt. i Sj. T. 26, 14. (Tr.: KD. V. 185).

26. Febr. (Kolding). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm. Han skal paa Kongens Vegne tilforhandle sig det Jern, som er strandet dér under Landet, og ved første Lejlighed sende det til København. Sk. T. 6, 162 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Mats Jørgensen, Sognepræst i Hylke i Skanderborg Len, hvis Kald er saa ringe, at han næppe kan have sin Næring og Ophold deraf, faar Bevilling til at kaldes til et andet Kald, hvortil han lovlig efter Ordningen og de kongelige Forordninger kan kaldes. J. R. 9, 175.

— Miss. til Mogens Kaas paa Dueholm. Da en Del af Kronens Bønder i Dueholms Klosters Len har vist sig modvillige med Hensyn til Kørsel af Korn, skal han tiltale dem med Lov og Ret og lade dem straffe. J. T. 9, 276.

— Miss. til Gunde Lange. Hvilke Penge Hr. Hendrik Brun, Sognepræst til Vesterborg og Nørlund Sogne paa Lolland, har at fordre hos en Mand, ved Navn Hans Borthues¹, i Aalborg, kan han se af medfølgende Supplikation. Han skal hjælpe Præsten til uden Vidtløftighed at faa, hvad han med Billighed kan fordre af Hans Borthues. J. T. 9, 276.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Mogens Sten har berettet, at han i nogle Aar har betjent en Fændrikbestilling, men nu efter den sidste Forordning om Underofficerernes Forandring er kasseret, og har andraget om at maatte faa Sergeantbestilling og nyde den første ledige Besolding samt maatte beholde den Gaard, som han bebor, for aarlig og sædvanlig Skyld og Afgift. Kongen bevilger, at han maa faa den første ledige Sergeantbestilling og den Gaard, som han bebor, dog for aarlig sædvanlig Skyld og Afgift. J. T. 9, 276 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Skrædderne i Ribe har klaget over, at der findes en Hob Løsgængere eller Bønhaser af Skrædderhaandværksfolk, som ikke har vundet Borgerkab, men dog tager mod Arbejde, andre dér bosiddende Skræd-

---

¹ Kaldes i J. T. 1638 26. Nov.: Hans Porthuus, Broder til Morten Porthuus i Aalborg.

dere til stor Skade paa deres Næring. Adressaten skal paase, at de enten tager Tjeneste hos Mestre, som er Borgere dér i Byen, eller straks forvises fra Byen. J. T. 9, 276 b.

26. Febr. (Kolding). Miss. til Otte Marsvin. Da Mandrup Abildgaard til Skodborg har begæret en Fru Kirstinæ Munk, Grevinde til Slesvig og Holsten etc., tilhørende Gaard i Urre By, som ligger til Boller, til Mageskifte for 1 Gaard i Ørenstrup By i Torsted¹ Sogn i Hatting Herred, skal Otte Marsvin nøje undersøge Godsets Lejlighed og, hvis det kan ske uden Skade for Fru Kirstine, afslutte Mageskiftet under Forbehold af Kongens Ratifikation. J. T. 9, 276 b.

— J. T. 9, 277 se 25. Febr.

27. Febr. (Haderslev). Miss. til Gregers Krabbe. En Kroens Tjener i Skierling² har berettet, at den Gaard, som han bebor, er sat saa højt i Landgilde, at han ikke er i Stand til at yde den, hvorfor han har begæret at faa noget Afslag derpaa. Af Gregers Krabbes Beretning ser Kongen, at Gaarden er sat saa højt i Skyld og Landgilde, at ingen kan holde sig paa Gaarden, og at Formanden paa Gaarden for Armods Skyld maatte rømme fra den. For at Bonden paa denne Gaard kan blive ved Magt, tillader Kongen, at han maa faa noget Afslag, og Gregers Krabbe skal derfor nøje undersøge Gaardens Lejlighed og indsende Erklæring om, hvad Bonden giver i Landgilde og hvad der billigt og til mindst Skade for Kongen aarlig bør afkortes, saa at Bonden kan blive nogenlunde ved Magt og Kongen siden kan faa sin Landgilde i rette Tid. F. T. 4, 374.

— Miss. til Hans Oldeland. Efter Kongens Befaling har han overfor Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, erklæret sig om sine Døtres Klagemaal og har deri angivet, at hans Døtre mod hans Vilje er draget fra hans Hus ud til fremmede, samt at hver af dem ikke har mere end 26 Tdr. og nogle Skæpper Korn i fast aarlig Indtægt, og han har derfor begæret at faa at vide, hvad han aarlig skal lade hver Datter faa at leve af. Han skal lade dem

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Tonsted. Skrillinge, Kavslunde S., Vends H.

² Sikkert Fejlskrift for:

faa denne Indkomst paa 26 Tdr. og nogle Skpr. Korn aarlig til at leve af. F. T. 4, 374 b.

27. Febr. (Haderslev). Miss. til Christian Thomesen. Jomfru Lisebet Friis til Vosnesgaard har berettet, at hun agter at stævne en Dom, der er afsagt af Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk, og Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmænd over Vestervig Kloster og Nyborg Slot, mellem hende og hendes Søster Fru Sophia Friis, Frederik Munks Enke, vedrørende hendes Værgemaal, som afdøde Frederik Munk i nogle Aar har forestaaet, og har begæret, at Thomes Pofvelsen, som nu holder til paa Vosnesgaard, maa faa Tilladelse til at gennemse hendes Breve og Dokumenter vedrørende samme Sag, gaa i Rette for hende og forsvare hendes Sag. Adressaten skal tale med nævnte Thomes Pofvelsen, om han godvilligt vil paatage sig dette Hverv, og dersom han vil paatage sig det, at han da handler forsvarligt deri. J. T. 9, 277 b.

— Miss. til Ernst Normand. Efterskrevne Kronens Bønder, ved Navn Søfren Jensen, Mats Jørgensen, Tru Mortens og Peder Jørgensen i Bendebeller¹ i Koldinghus Len, har andraget om, at det maa blive tilladt dem at flytte deres Gaardes Huse paa deres egne Grunde, da de som Følge af Sandknog er ganske ødelagt, en Del af dem vejjet ned og søndertrykt og Gaardsrummet fyldt med Sand, saa at de ikke kan give den tilbørlige Landgilde og anden Rettighed. Da de med Synsvidner har bevist, at deres Opgivelser er sandfærdige, tillader Kongen, at de maa flytte deres Gaarde og efter Synsvidnet genopføre dem paa deres egne Grunde. J. T. 9, 277 b.

— Miss. til samme. Kongen har efter hans Erklæring bevilget, at Kronens Tjenere i Hyfbye² i Ullerup Sogn i Koldinghus Len, som er 13 Gaarde, maa faa dette Aars Byglandgilde eftergivet, da de forrige Aar har lidt stor Misvækst paa deres Bygsæd. Ernst Normand skal lade dem være forskaanet for dette Aars Byglandgilde. J. T. 9, 278.

— Miss. til samme. Disse Kronens Bønder i Slavs Herred har andraget om at maatte give $\frac{1}{2}$ Rdlr. for hvert Skovsvin, som han kan se af deres hosfølgende Supplikation,

¹ Bindeballe, Randbøl S., Tørrild H.

² Hyby, Ullerup S., Elbo H.

idet de opgiver, at Kronens Tjenere i Becke Sogn har faaet samme Bevilling som de begærer. Ernst Normand skal undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 278.

27. Febr. (Haderslev). Miss. til Hr. Albret Skeel. Han har sammen med Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, faaet Befaling¹ til at undersøge, hvilken Skade Kronens Tjenere i Lønne Sogn i Riberhus Len har lidt ved det store Uvejrr og Vandfloden i Oktober 1634, og de har under Forbehold af Kongens Godkendelse gjort dem følgende Afslag: Peder Atsersen, Mickel Søfrensen og Karen Søfrens 1 Ørte Byg, Søfren Hansen og Hans Hansen, Pofvel Gregersen, Anders Olufsen Skomager, Peder Jespersen, Hans Søfrensen, Niels Christensen, Pofvel Sørensen, Joen Olufsen og Tue Christensen, Hendrik Olufsen og Pofvel Markvortsen 1 Svin, Søfren Mortensen og Søfren Pedersen 1 Svin og 5 Mark Gæsteri, Christen Ibsen og Peder Tuesen $\frac{1}{2}$ Kvarter² 5 Snese Hvillinger og $\frac{1}{2}$ Td. saltede Hvillinger, Kirsten Jørgens 20 Torsk og Mats Clemensen 10 Rockel³, og Christen Pedersen og Niels Jensen, som ligger til Hospitalet i Ribe, hver 8 Skpr. Byg. Kongen bevilger dette Afslag paa et Aar, hvilket han skal føre til Regnskab. Hvad de to Hospitalsgaarde angaar, da tillader Kongen ogsaa, at det maa forblive ved den Forening, som de har truffet med Hospitalsforstanderen derom. J. T. 9, 278 b.

28. Febr. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Kongen har bevilget, at Hr. Gabriel Bentsen Oxenstiern, Friherre til Kinito⁴ etc., Sveriges Riges Skatmester, maa udføre en Skibsladning gullandske Sten fra Gulland til Sverrig. Naar han henter denne Ladning Sten, skal Holger Rosenkrantz lade den være ham følgagtig. Sk. T. 6, 162 b.

29. Febr. (—). Miss. til Hening Valkendorf og Hendrik Podebusk. Da Gregers Høg til Rørbeck har begæret 1 Gaard i Møllerup⁵ By i Flødstrup Sogn i Vindinge Herred i Nyborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Liusemoese⁶ i Bogense Sogn i samme Herred, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med

¹ 19. Aug. 1635.

² 1 Kvarter = 15 Snese Fisk.

³ Rokker.

⁴ Kimito i Finland.

⁵ Mullerup, Flødstrup S.

⁶ Lysemose, Bovense S.

det første at besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befaleet Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, at overvære Besigtelsen. F. T. 4, 375.

29. Febr. (Haderslev). Miss. til Hr. Mogens Kaas om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 376.

— Oprejsningsbrev for Frants Jensen¹ i Tude i Riberhus Len, der for nogen Tid siden er geraadet i Ulykke og har dræbt en Person, ved Navn Jep Jensen, hvorfor han er dømt fredløs og svoren fra sin Fred, hvorved han mener, at Tovsmændene ikke ret har betragtet den Sag, faar Bevilling til igen at rejse Paatale i Sagen, dog at han selv i egen Person fører Sagen. J. R. 9, 175 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Kongen har bevilget, at Marine, Peder Hendriksens Enke, i Vilslef i Riberhus Len maa indlade sig i Ægteskab med sin Tjenestesvend, med hvem hendes forrige Husbonde var beslægtet i 3. Led, dog at de efter deres Formue giver noget til Kongen og noget til Hospitalet i Ribe. J. T. 9, 279.

1. Marts (—). Miss. til Rentemestrene om at betale denne Anne, Enke efter Knud Thorlofsen, der har tjent Kongen som Skibshøvedsmand, hvad Kongen kan befindes at være blevet hendes afdøde Husbonde skyldig. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene og (med Datum: 2. Marts) i Udt. i Sj. T. 26, 15.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Gerlof Nettelhorst til Ous, Befalingsmand over Ide og Marker Len, har berettet, at han er kommet i Trætte med Mads Bagge til Holme om nogen efterstaaende Rettighed af noget Gods, som han har faaet i Pant af Adressaten, men som er Mads Bagges Odelsgoods, og at han, Gerlof Nettelhorst, har tilbudt Adressaten at faa udstedt en kongelig Befaling til gode Mænd om at afgøre deres Trætte, men at han ikke har faaet nogen endelig Resolution herpaa, hvorfor han har begæret Kongens Befaling til Adressaten om

¹ Han kaldes i et Lejdebrev af 23. Maj 1636 Frans Jonsen.

med det første at føre denne Sag til Ende eller til gode Mænd om at afgøre Trætten. Da dette i sig selv er billigt, skal Claus Brockenhuus med det første og inden førstkommende Mikkelsdag enten selv eller ved sin Fuldmægtig sammen med Gerlof Nettelhorst føre denne Sag til Ende eller gaa ind paa, at der gives Befaling til gode Mænd om at afgøre Trætten mellem dem. F. T. 4, 376.

1. Marts (Haderslev). Miss. til Erik Pors [Landsdommer i Lolland og Falster]. Denne Brevviser Peder Jørgensen, Indvaaner i Haderslev, har berettet, at han hos en Mand i Maribo, ved Navn Peder Jepsen, har nogle Penge at fordre, men at han ikke kan faa dem uden Rettergang, og har begæret Kongens Befaling til Adressaten om, hvis Sagen kommer for ham, da at hjælpe ham til Rette uden Vidtløftighed. Dersom Sagen kommer for Adressaten, skal han uden Ophold hjælpe Andrageren til Rette. Sm. T. 6, 414.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. 3 Mænd i Misthusum, ved Navn Hans Simonsen, Peder Hansen og Ib Jepsen, har berettet, at de i 1634 ved den store Vandflod har lidt stor Skade paa deres Fæ og Kvæg, Hus og Gaard, der er skyllet bort og omkommet, og de er endnu ikke kommet saa vidt med Genopbyggelsen af deres Gaarde og med deres Næring, at de kan betale deres Skatter, men resterer med 2 Aars Skatter, hvorfor de har begæret at forskaanes for disse resterende Skatter. Kongen eftergiver dem de 2 Aars Skatter, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 9, 279 b.

— Miss. til Gunde Lange. M. Hans Ægidiisen, Skolemester i Aalborg, har berettet, at der for nogen Tid siden er gjort den Forordning, at Aalborg By aarlig skal give Skolemesteren i den latinske Skole dér 50 Sletldr. til Forbedring af hans Løn, men at disse Penge nu nægtes ham. Gunde Lange skal paatale det med Lov og Ret. J. T. 9, 279 b.

— Miss. til Gunde Rostrup og Niels Parsberg. Christopher Friis til Aastrup¹ har berettet, at der paa Rybjerggaard findes adskillige Breve vedrørende hans Gaard Aastrup, og har begæret, at disse Breve maa blive leveret ham. De skal

¹ Astrup, Nørre H. Salling.

med det allerførste begive sig til Rybjerggaard, dér aabne Brevskrinene og Brevkisterne, udtage de Breve, der vedrører Aastrupgaard, og ikke andre, levere dem til Christopher Friis mod en nøjagtig Reversal og atter forsegle alle Skrinene og Kisterne. Alle interesserede skal tilkaldes og 3 Gange advares paa Landstinget om at give Møde dér, med mindre Christopher Friis ved, hvem de interesserede er. J. T. 9, 279 b.

1. Marts (Haderslev). Miss. til Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Hr. Søfren Jensen, Sognepræst i Vistofte Sogn i Mols Herred i Kalø Len, har berettet, at hans Gaard for nogen Tid siden er brændt og at han derved er geraadet i stor Armod, hvorfor han har begæret at blive forskaanet for Skat i nogle Aars Tid, indtil han kan komme paa Fode igen. Kongen bevilger dette, og Bispen skal paalægge de mest formuende Præster i Stiftet denne Skat og ligne den efter Skattebrevets Lydelse. Orig. i Landsark. i Viborg. J. T. 9, 280 b (m. Datum: 2. Marts).

2. Marts (—). Sj. T. 26, 15 se 1. Marts og 3. Marts.

— Miss. til Erik Ottesen. Der tilsendes ham ved denne Kongens Liggere¹ en Fange, som er løbet fra Holmen, samt adskillige Ting, som er fundet hos ham, saasom Gift, Tyvenøgler og andet mere. Erik Ottesen skal indtil nærmere Besked tage Dom over ham for hans Bortrømning. Sj. T. 26, 14 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Søfren Hansen Viborger har berettet, at han en Tid lang har faret paa Vestindien og paa Orlog, og har begæret Plads som Skibsløjtnant paa Kongens Flaade. Endvidere har Claus Jørgensen Holst, som nu er Skibskaptejn paa et af de fornemste svenske Orlogsskibe og som i Fejdetid for nogle mislige Forseelsers Skyld er undveget, ansøgt om Plads som Skibsløjtnant eller Skipper i Flaaden. Adressaten skal nøje eksaminere og forhøre dem og, saafremt han finder dem dygtige nok, antage dem i Kronens Tjeneste. Sj. T. 26, 15. K.

— Miss. til Dr. Hans Resener om straks at levere Jens Bjelke [til] Østerraad, Norges Riges Kansler og Embedsmand paa Bergenhus Slot, 250 Rdlr. af de Penge, der er bestemt til Løskøbelse af kristne Fanger i Tyrkiet og som Jens Bjelke

¹ Kongeligt Bud.

selv nylig har leveret ham, til derfor at løskøbe 3 bergenske Fanger, saavidt det kan forslaa. Sj. T. 26, 17. K.

2. Marts (Haderslev). Miss. til Pofvel de Villom om straks at levere Petter Villomsen, Skipper i Bergen, 350 Rdlr. af de til Løskøbelse af Fangerne i Tyrkiet bestemte Penge til Hjælp til at løskøbe 3 Bergensfanger med, nemlig sig selv, Hans Søn Villom Peitersen og en anden ung Person Villom Villomsen, saafremt der ikke er nogen anden, der er berettiget til at løskøbes førend de. Sj. T. 26, 16 b. K.

— Miss. til Niels Trolle. Han skal straks indstævne de 16 Mænds Afsigt over Mads Rafn for Landsdommeren. Han har begæret at faa at vide, hvorfra de Plove skal tages, som skal bruges til Kongens Ladegaard. Naar han har underrettet Kongen om, hvad der er indkommet af Bøndernes Arbejdspenge, skal han faa Kongens Resolution herpaa. Hvad angaar det, der behøves til Jagtgaarden i Balderup, da skal Hans Stenwinkel og Hans Anemüller foretage Undersøgelse derom og give det beskrevet; siden skal Rentemestrene gøre Anordning om, hvorfra det skal tages. Kongen har tilskrevet dem herom. Sj. T. 26, 16 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Pofvel Bohmb, som i sidste Fejde har tjent Kongen som Ritmester, har efter Kongens Restseddel 2100 Rdlr. in specie tilgode hos denne, som har bevilget ham 1000 Rdlr. ialt derfor, at betale til næstkommende Omslag. De skal til næste Omslag 1637 betale ham disse 1000 Rdlr. uden videre Forhaling og straks indtegne ham paa Rullen, saa at han ikke bliver glemt. Sj. T. 26, 14 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Jens Bjelke til Østeraad, Norges Riges Kansler og Befalingsmand paa Bergenhus Slot, har berettet, at hans Tjener af Misforstand til Renteriet har indbetalt nogen Told, som ikke hørte til dér, men som med Rette skulde have været leveret til Kommissarierne i Skaane, og har begæret at faa denne Told tilstillet, for at han kan levere den paa tilbørligt Sted. Adressaterne skal undersøge Sagen og gøre, hvad der er forsvarligt. Sj. T. 26, 15 b¹. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

¹ Udenfor er skrevet: Kield Krags Skrift Anno 1637 den 8. April.

2. Marts (Haderslev). Miss. til Rentemestrene. Jens Bjelke til Østeraad, Norges Riges Kansler og Befalingsmand paa Bergenhus Slot, har berettet, at Vægten i Bergen er meget mindre end den, der bruges i København, hvorfor de Fisk og andre Varer, som skal vejes og fra Bergen sendes ned til Kongens Behov, ikke holder Vægten. Adressaterne skal snarest skaffe en rigtig Vægt, efter den, der bruges i Kongens Provianthus, op til Bergenhus Slot, hvor den skal bruges paa Kongens Vegne. Sj. T. 26, 15 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Jacob Thomisen [Provianskriver ved Provianthuset] har andraget om, at der af hans tilgodehavende Besolding maa forstrækkes ham 100 Rdlr. og af Kongens Proviant efter hosføjede Fortegnelse til Underholdning for ham selv og dem, der hjælper ham med at forfærdige hans Regnskaber, og har lovet at klarere dette til førstkommende Mikkelsdag. Kongen bevilger, at de forstrækker ham med Penge og Proviant saavidt de mener det kan ske uden Skade for Kongens Interesse. Sj. T. 26, 16. K.

— Miss. til samme. Gejstligheden i Viborg Stift har berettet, at den i Fjendens Tid har forstrakt Kronen med 1600 Lod Sølv, og har begæret at faa dette Sølv betalt tilbage. Rentemestrene skal enten betale dem for dette Sølv med Penge eller afkorte Beløbet i Gejstlighedens Skat. Sj. T. 26, 17. K.

— Miss. til samme og Hr. Claus Daa. Chriin Hoft, Borger i Bergen, og Medkonsorter har hos Kongen ansøgt om af Johan Bram at maatte blive optaget i det Hvalfiskeri-kompagni, som Kongen har givet ham Privilegium paa. Adressaten skal undersøge, om Johan Bram godvillig vil optage dem i sit Kompagni. Saafremt han gaar ind derpaa, maa Adressaten forhandle dem imellem. Dog skal det meddeles ham, at det ikke er Kongens Mening, at nogen skal paanødes ham til Optagelse i Kompagniet imod Privilegierne. Sj. T. 26, 16. K.

— Miss. til Hening Valkendorf. Det berettes, at der er opstaaet Trætte mellem M. Hendrik Mickelsen, Provst i Haderslev, og Hospitalsforstanderne i Odense og at der til Sagens grundige Forklaring udkræves følgende Dokumenter: Borgemester i Odense Hans Nielsens Regnskab, den af afdøde

Corfidts Rud og Hr. Jørgen Brahe til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, afsagte Dom, den af fire Borgere, Friderick Ammerbach, Hans Brun etc., foretagne Likvidation mellem ovennævnte Hans Nielsen og Hospitalet [i Odense] og Hospitalets Regnskaber og Ekstrakter 1629—30 og 1630—31. Adressaten skal tilholde Hospitalsforstanderne i Odense at tage disse Dokumenter med sig til Middelfart den 14. Marts og fremlægge dem dér, for at Sagens Lejlighed kan erfares deraf og Sagen kan tilendebringes uden større Vidtløftighed. F. T. 4, 376 b.

2. Marts (Haderslev). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Det berettes, at Niels Jørgensen Skomagers Hustru paa Als efter Befaling af fyrstelige Officerer er blevet hudstrøget. Da hun har boet paa Gejstlighedens Kronen umiddelbart underliggende Grund, skal Adressaten undersøge, om der er procederet lovlig mod hende og om hun ikke er taget eller bortført fra samme Gejstlighedens Kronen immediate underliggende Grund til Præjudice for Kongens Højhed paa Gejstlighedens Vegne. Ligeledes skal han gøre sit Bedste for, at det afbrændte Hus igen kan blive opbygget og besat. F. T. 4, 377.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Søfren Jensen, Sognepræst i Vistofte i Mols Herred i Kalø Len, faar Bevilling til, at hans Hustru efter hans Død maa faa Vistofte Kirketiende (som han nu har i Fæste) for sædvanlig Afgift og lideligt Fæste. J. R. 9, 176. K.

— Aab. Brev om, at da Bagerne i Kolding har beklaget sig over, at der gøres dem stort Afbræk i deres Haandværk af adskillige andre, som bruger anden Handel og Næring, bestemmer Kongen, at ingen herefter maa bage Brød i Kolding for at sælge det, uden det er en bosat Borger eller Enke, som kun vil ernære sig deraf og ikke af nogen anden Drift eller Handel. J. R. 9, 176.

— Aab. Brev, hvorved Hans Hansen Skoning, Borger i Aarhus, faar Bevilling til at trykke og oplægge Hertug Albrekt, fordum Fyrste i Preussens forskellige Skrifter, som Holger Rosenkrantz til Rosenholm har ladet udgaa med sin Fortale. For at Hans Hansen bedre kan faa sine Bekostninger dækket, har Kongen bevilget, at ingen i de næste 10 Aar maa eftertrykke denne Bog eller, hvis den trykkes andetsteds, indføre den her i Riget til Salg. Hvis nogen gør det, skal han have

forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvdel til Kongen, den anden Halvdel til Hans Skoning. J. R. 9, 176 b. K.

2. Marts (Haderslev). Miss. til Gunde Lange og Erik Juel. Da der er opstaaet Trætte mellem Christopher Friis til Astrup og hans Brødre Niels Friis til Skomstrup og Just Friis til Voskergaard om Breve, Penge og Jordegods, som deres Forældre¹ har efterladt dem, og da Christopher Friis mener, at en Del deraf endnu er uskiftet og at han ikke har faaet, hvad der tilkommer ham, og da de har betroet Adressaterne at skifte mellem dem, hvad der endnu maatte være uskiftet, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at stævne Brødrene for sig til bestemt Tid og Sted og skifte den uskiftede Arv mellem dem. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 280.

— Miss. til Christen Holck. Bønderne i Engisvang i hans Len [Silkeborg] klager over, at de ikke kan holde ud at gøre de Ægter, som paalægges dem, efter Kongens Læs og med Kongens Folk, da de bor paa en alfar Vej, og har begæret, at det til Hjælp for dem maa paalægges Niels i Moslund, 2 Gaarde i Guldforhofvet, 1 Gaard i Rønkiold, 1 Gaard i Segted² og 1 Gaard i Porup³, ialt 6 Gaarde, at gøre Vognægter. Endvidere mener 9 Halvgaardsmænd i Kragelund Sogn, at de forurettes, idet de skal holde en Soldat lige med 9 Helgaardsmænd. Christen Holck skal nøje undersøge begge Sager og efter Sagernes Beskaffenhed anordne, hvad der er tilbørligt. J. R. 9, 280 b.

— J. T. 9, 280 b se 1. Marts.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Hr. Søfren Jensen, Sognepræst i Vistoft i Mols Herred, har berettet, at hans Gaard og Gods for nogen Tid siden er brændt, og har begæret at faa noget til Genopbyggelse af Gaarden. Adressaterne skal forhandle med Præsterne dér i Stiftet om, hvor meget hver af dem godvillig

---

¹ Jørgen Friis Godskesen og Anne Ulfeldt Justsdatter. ² Formentlig: Sejting, Bording S., Hammerum H. ³ Paarup, Engesvang S., Hids H.

vil give til Genopbygningen af hans Gaard og Erstatning af Skaden, da han er af samme Stand og de i lignende Tilfælde kan vente samme Hjælp. J. T. 9, 280 b.

2. Marts (Haderslev). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Dr. Hans Vandal [Biskop over Viborg Stift]. Det berettes, at en af Sortebrødre Sognepræster i Viborg efter Kongens forrige Tilladelse kan blive kaldet til et andet Sogn, og da han derved gør sin Medbroders Kald bedre, idet han viger, mener han, at samme hans Medbroder, anden Sognepræst til nævnte Sortebrødre, bør yde ham nogen Hjælp til at flytte og sætte nyt Bo. Adressaterne skal forhandle mellem dem derom, dersom nævnte hans Medbroder godvillig vil yde ham Hjælp til samme Flytning. J. T. 9, 281.

— Miss. til Kapitlet og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal]. Christen Byrialsen, boende i Testrupgaard i Rinds Herred, der ligger til Hospitalet i Viborg, har berettet, at han i langsommelig Tid har boet paa Testrupgaard og dér udstaaet stor Besværing under de kejserliges Indfald, hvorfor han har begæret, at han til Bistand og Redning for sig i sin store Alderdom maa oplade Gaarden til et af sine Børn. Kongen bevilger, at han maa oplade Gaarden til et af sine Børn og selv blive dér i sin Alderdom, naar dette Barn giver Hospitalet den Rettighed og Stedsmaal af den, som andre kan og vil give af af den. J. T. 9, 281.

3. Marts (—). Miss. til Rentemestrene. Naar Hans Stenwinckel og Hans Anemüller giver beskrevet, hvad der behøves til Reparation af Jagtgaarden i Balderup, skal Adressaterne gøre Anordning om, hvorfra det skal tages, og betale det. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene og (med Datum: 2. Marts) i Udt. i Sj. T. 26, 15. K.

— Miss. til samme. Jens Bjelke til Østerrad, Norges Riges Kansler og Embedsmand paa Bergenhus Slot, har berettet, at Bergenhus Len nu er sat for højt for ham paa Grund af det Forleningsgods, som han har beholdt søndenfelds, og har begæret Afslag derpaa. Rentemestrene skal undersøge Forholdene, gøre Overslag over, hvor meget han kan taale at yde og snarest

---

¹ K. er under Teksten dateret: 3. Marts, bagpaa: 2. Marts.

indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 26, 17 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

3. Marts (Haderslev). Miss. til Hr. Albret Skeel. Af hans Erklæring har Kongen set, at Ifver Hansen, Nis Andersen og Knud Nielsen i Doestrup¹, Hans Simensen og Las Olufsen i Vallum², der er Tjenere til Hospitalet i Ribe, og Mats Hansen, Kalle Andresen, Mats Lauretsen og Peder Pedersen, Kanniketjenere til Niels Krag til Trutsholm, Landsdommer i Nørrejylland, har lidt stor Skade ved Vandflod, saa at de ikke kan udrede den forrige Aar paalagte Skat. Kongen bevilger, at de maa være forskaanet for den, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 9, 281 b.

4. Marts (—). Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at det efterladte Gods efter afdøde Claus Hand, som en kort Tid har været Tolder i Svinsund, efter Registrering findes indsat i Forvaring hos Christen Davitsen, Toldskriver i Helsingør, skal Frederik Urne i Overværelse af Godtfolk lade dette Gods aabne, undersøge, hvad der findes og hvad Kongen kan faa deraf som Betaling for det, som han er blevet Kongen skyldig paa sine Regnskaber, og indsende Erklæring derom. Sj. T. 26, 17 b.

— Miss. til Niels Krag. Sognemændene i Darum og Vilslef Sogne har berettet, at de i 1634 har lidt stor Skade ved den store Vandflod, saa at de ikke kan yde Afgiften af Kirkens Part af Korntienden, og har andraget om nogen Forskaansel paa denne. Niels Krag skal bevilge dem noget Afslag, eftersom Kirken kan taale. J. T. 9, 281 b.

— Miss. til Laurets Ebbesen. Jens Rasmussen i Hielmstrup, Kaptejn i Koldinghus Len, har berettet, at han har en Selvejrbondegaard i Dauding By i Grestrup Sogn i Tors-ting³ Herred i Skanderborg Len, og har begæret, at Gaarden i hans Hustrus og deres Efterkommeres Livstid maa være fri for al kongelig Tynge og Afgift, hvorimod han til Kronen vil udlægge en fri Gaard, som han har i Serritslef By i Nebel Sogn i Vor Herred i samme Len. Laurets Ebbesen skal under-

¹ Døstrup, Lø H.

² Vollum, Lø H.

³ Tyrsting.

søge begge Gaardes Løjlighed og indsende Erklæring om, hvorvidt det kan ske uden Skade for Kronen. J. T. 9, 282.

5. Marts (Kolding). Miss. til Sigvort Urne. Jens Bjelke til Østerrad, Norges Riges Kansler og Embedsmand paa Bergenhuss Slot, har berettet, at han paa Kongens Vegne og for nogle Bønder i Sundhørs og Nordhørs Len efter Kongens Befaling¹ har Tiltale mod en Mand, ved Navn Laurits Marquorsen², som for nogen Tid siden har forestaaet disse Fogderier, herfor og tillige for nogle af Bergens Bys Regnskaber, saavidt han ikke kan vise Kvittering for dem, og da det berettes, at samme Laurits Markussen opholder sig i Roskilde og undslaar sig fra Retten, uanset at han har forpligtet sig til at staa til Rette for Sagerne, naar han bliver tilsagt, hvad han desuden er pligtig til, skal Sigvort Urne fastsætte en bestemt Tid for nævnte Laurits Markussen, til hvilken han skal møde i Bergen og svare til, hvad han beskyldes for. Han skal lade Jens Bjelke, naar denne eller nogen paa hans Vegne henvender sig til ham med dette Brev, denne Tid vide, eftersom det kan synes ham bekvemmeligst. Saafremt Laurits Markussen vægrer sig herved, skal Sigvort Urne lade ham overlevere til Jens Bjelke, om han ellers endnu befinder sig i Sigvort Urnes Len [Roskildegård). Sj. T. 26, 18. K.

8. Marts (Haderslev). Opsigelsesbrev til førstkommende Jul til Jørgen Danielsen og Hans Tregaard paa 2000 Speciedlr. med resterende Renter, som de skylder Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten, Kongens Søn, og som var forfalden sidste Jul, men som ikke er blevet betalt. De skal betale dem til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paa Grev Voldemar Christians Vegne. Sj. T. 26, 18 b. K.

— Opsigelsesbrev til førstkommende Jul til Borgemestre og Raad i København paa 1000 Speciedlr. Hovedstol med Renter³, som de skylder Grev Voldemar Christian, Greve

---

¹ Se Miss. af 24. Sept. 1635 til Jens Bjelke, tr.: NRR.   ² Lavrids Markvorsen (Markussen), Foged i Nordhordland, derefter Byfoged i Bergen.   ³ K. har haft: „som sig nu til førstkommende Jul beløber sig til 300 Speciedlr.“, hvilket atter er slettet.

til Slesvig og Holsten, Kongens Søn, Pengene at betale til Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paa Grev Voldemar Christians Vegne. Sj. T. 26, 18 b. K.

8. Marts (Haderslev). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Det berettes, at Mattis Zitzewitz er kommet i Ulykke med en af sine Tjenere, ved Navn Peder Børresen, og har dræbt ham, men at den Afdøde selv har været Aarsag dertil. Hendrik Gyldenstjerne skal indstævne Sagen for den førstkommende Herredag i København, for at Mattis Zitzewitz selv kan møde i Rette og det kan erfares, om det er sket af Vaade eller i Nødværge. Sk. T. 6, 162 b.

— Miss. til Hening Valkendorf, Gregers Krabbe, Falk Gjøe og Eiler Høg. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at dømme i en Trætte, der i langsommelig Tid har været mellem Gundi Lange til Søfde og Claus Brockenhuus til Brouholmb, Landsdommer i Fyen. Da det berettes, at Claus Brockenhuus hverken selv eller ved nogen Fuldmægtig møder for at svare til samme Trætte, gives der Adressaterne Befaling til endnu en Gang at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted. Saafremt Claus Brockenhuus da ikke giver Møde enten selv eller ved sin Fuldmægtig til den bestemte Tid og Sted, skal de alligevel efterkomme Kongens Befaling og afgøre Trætten. F. T. 4, 377 b.

— Miss. til Claus Brockenhuus. Gundi Lange til Søfde har berettet, at Adressaten ikke efter Kongens Befaling til de deputerede Kommissarier¹ i Fyen om at dømme i Trætten mellem ham og Gundi Lange møder selv eller ved en Fuldmægtig for at svare paa Gundi Langes Tiltale, uanset at han er lovlig indstævnet af Kommissarierne. Naar han igen indstævnes til bestemt Tid og Sted, skal han give Møde for Kommissarierne, enten selv eller ved en Fuldmægtig, for at svare til, hvad Gundi Lange har at fremsætte mod ham. F. T. 4, 383 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Denne Kronens Bonde Peder Jensen har klaget over, at Claus Chresten[sen], Skriver paa Hald Slot, har paalagt 2 Selvejergaarde i Fløy² By og Sogn højere Skat end der tilforn er gaaet af dem, og andet mere, som det kan ses af hosføjede Supplikation. Adressaten

¹ Adressaterne i det foregaaende Missive.

² Fly, Flends H.

skal undersøge Sagen og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig hermed og om ovennævnte Skriver har paalagt Gaarden mere end i hans Formands Tid. Saafremt Peder Jensen er forurettet, skal Adressaten lade ham vederfares, hvad der er Ret. J. T. 9, 288 b.

8. Marts (Haderslev). Miss. til Hr. Christen Tommisen. Kongen har af denne Bondes Indlæg og af Adressatens Skrivelse set, at den Gaard, som Bonden bebor og som kaldes Kiersgaard¹, er sat for højt i Landgilde, saa at han ikke kan blive ved Magt, og han har derfor begæret noget Afslag, hvis han ikke skal geraade helt i Armod. Adressaten skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvad og hvor højt Afslag Bonden behøver, for at Gaarden kan blive ved Magt. J. T. 9, 289.

— Miss. til Tønne Friis. Disse Kronens Bønder Jens Sebastsen og Mikkil Nielsen i Ølsted i Hatting Herred i Stjernholms² Len har berettet, at deres Gaarde er saa højt forskyldet, at de ikke kan yde den aarlige Landgilde, med mindre der forundes dem noget Afslag, som han kan se af deres hosføjede Supplikation. Han skal snarest indsende Erklæring til Kancelliet med Specifikation af, hvad og hvor højt Afslag de behøver for at blive ved Magt. J. T. 9, 289 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Da Niels Friis til Farskouf har begæret 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Fastin³ By og Sogn i Sabro⁴ Herred i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Lønge⁵ By og Sogn i samme Herred og Len, skal han undersøge dette Godses Lejlighed og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 289.

— Miss. til Erik Grubbe. Da Niels Friis til Forskouf har begæret 1 Gaard i Saldrup⁶ By i Bedel⁷ Sogn og 1 Bol i Malling By og Sogn i Ning Herred i Aarhus Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Bedel By og Sogn og, dersom dette ikke er til-

---

¹ Der nævnes intet om, hvor i Lenet den ligger; maaske Kærsgaard, Vistoft S., Mols H.   ² J. T. har: Stienholm og Stierholmb.   ³ For- skrevet i J. T.; maaske Hadsten?   ⁴ J. T. har to Gange: Sabin.   ⁵ Lyngaa, Sabro H.   ⁶ Selderup.   ⁷ Beder S., Ning H.

strækkeligt, for yderligere Gods, alt i Ning Herred i Aarhus Len, skal Adressaten med det allerførste undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Bejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 290.

9. Marts (Haderslev). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han skal straks handle med Peder Nielsen, Borgemester i Nyborg, om 300 Tdr. sjællandsk, god, ren Sædebyg, som Kongen agter at lade saa paa Ladegaarden ved København. Peder Nielsen skal, saa snart Adressaten har akkorderet med ham om hver Tønde det nøjeste muligt, levere Byggen i København. Betalingen vil han faa straks, naar Kongen kommer til Nyborg. F. T. 4, 383 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om at undersøge denne Clemed Matsens Pas og Lejlighed og, dersom han findes egnet, befordre ham til den første Løjtnantsplads, som bliver ledig. Da han angiver, at han i lang Tid har fulgt Krigen til Lands og til Vands, ser Kongen helst, at han bliver befordret i Skaane eller Sjælland, dersom der først bliver Plads ledig dér, saa at han kan bruges, dersom Soldaterne skal anvendes til Skibs. J. T. 9, 282.

— Miss. til Hr. Christen Tommesen om at give Møde paa Kongens Vegne i Lübeck den 2. Maj førstkommende paa det dér berammede Møde angaaende Forhandlinger om Fred mellem Sverige og Kursachsen og forholde sig efter den ham medgivne Instruktion. J. T. 9, 290 b.

10. Marts (—). Miss. til Otto Termo, Jægermester, om at lade Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, for Betaling faa 4 Raadyr og 12 Harer i Sjælland, hvor det er til mindst Skade for Kongens Vildtbane, til en af hans Sønners Begravelse. Sj. T. 26, 19 b.

— Miss. til Jørgen Mund. Denne Harder Holst, Borger i Flensborg, har berettet, at Jørgen Mund efter Regnskab og den af ham paa hans afdøde Faders og Moders¹ Vegne udstedte Revers er Harder Holst skyldig 156 Dlr. 5 Sk. med Renter

---

¹ Klavs Pedersen Munk og Kirsten Jørgensdatter Harbou.

og Skadegæld, og at Jørgen Mund er blevet tiltalt af ham herfor baade paa Herredsting og Landsting og siden [dømt]¹ at betale ham Halvdelen af Summen, hvilket dog endnu ikke er sket, uanset at han tit og ofte har gjort Fordring derpaa, hvorfor han frygter for, at han for slig og anden Gæld, som tilkommer ham, ikke blot skal miste sin Kredit, men endogsaa geraade i den største Armod, hvorfor han har begæret Kongens Befaling til Jørgen Mund om at betale ham uden Vidtløftighed. Jørgen Mund skal betale Harder Holst efter sin Revers baade for at denne ikke skal komme i største Skade og han selv kan blive fri for videre Trætte. J. T. 9, 290 b.

10. Marts (Kolding). Beskærmelsesbrev for Nicolaus de Vent, der har berettet, at han for nogle Aar siden er blevet forurettet af en Mand, ved Navn Reiner Seleger, med Hensyn til en Kvitans og adskillige Pengesummer, som Nicolaus de Vents Fader har betalt. Da han vilde søge sin Ret, blev han undsagt med Trusel om Hæftelse, saa at han maatte begive sig i Landflygtighed. Der gives ham frit og sikkert Lejde til og fra Retten, saa at han frit og uhindret kan komme til Stede og udføre sin Sag ved Lov og Ret. Sj. R. 19, 381 b.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Jens Jørgensen, en Søn af Hr. Jørgen Pedersen, Sognepræst i Jelling, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 26, 19.

— Miss. til Rentemestrene. En Mand, ved Navn Louys de Guerre, har for nogen Tid siden efter en med ham afsluttet Kontrakt leveret noget Krigsgevær til Kongens Hær, og Kongen har siden befalet Frandts Rantzau, forrige Rigens Hofmester, at akkordere med ham derom, men dette er paa Grund af Frandts Rantzaus Død endnu ikke sket. Skønt samme Gevær ikke er fremkommet i rette Tid efter Kontrakten, ikke heller er saa godt som det burde og ikke heller er leveret altsammen, skal Rentemestrene dog akkordere med nævnte Louys de Guerre saa lideligt som muligt om det Gevær, som er leveret, eftersom det har været godt til. Sj. T. 26, 19.

---

¹ Dette eller et lignende Ord synes at mangle i J. T.

10. Marts (Kolding). Miss. til Rentemestrene. Da Steffan Rohde, Borger i København, i indeværende Aar har afkøbt Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, et Antal Øksne, skal de betale denne for disse Øksne af de Penge, som Kongen skylder Steffan Rohde. Sj. T. 26, 19 b. K.

— Miss. til samme. Gunde Lange til Bredege, Embedsmand paa Aalborghus Slot, har berettet, at en Købmand, ved Navn Oluf Staffensen, i Horsens efter sine 2 Haandskrifter skylder ham 1100 Rdlr., at han for nogen Tid siden har faaet Kongens Tilladelse til, at der i Betalingen for Oluf Staffensens Leverage til Fæstningen Glückstadt maa kortes ligesaa meget, som denne Sum beløber sig til, og at der nu er afkortet 900 Rdlr. i det Egetømmer, som Oluf Staffensen har leveret til Fæstningen, som de kan se af medfølgende Beviser. Da Gunde Lange har begæret, at disse 900 Rdlr. maa godtgøres ham i hans Regnskab, skal de gøre dette. Sj. T. 26, 20. K.

—¹ Proklama for Claus Brockenhuus til Broholmb, Landsdommer i Fyen, der har berettet, at hans Tjener, ved Navn Christopher Mickelsen, er borttrømt med et Gælds-brev, i hvilket Claus Brockenhuus sammen med Eyler Qvitzov til Lyckisholm har været Forlover for afdøde Lauge Urne til Sielleberg til Ditlef Brockdorf til Vindeby. Claus Brockenhuus hævder, at han har indløst dette Brev, men at det er bortkommet. Kongen paabyder derfor Undersaatterne, saafremt nogen har dette Brev og mener at have nogen Ret til det eller kunde bruge det i nogen Maade til Gavn eller Skade for nogen, inden Aar og Dag efter dette Brevs Datum enten selv eller ved sin Fuldmægtig at fremvise dette Gælds-brev og af ham fordrø, hvad der med Rette kan prætenderes derpaa. Saafremt det ikke sker, skal det i Kraft af dette Kongebrev være dødt og magtesløst. F. T. 4, 72 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Hans Rasch faar Bevilling til at fange Oddere i Koldinghus og Skanderborg Len. Han skal flittig søge at fange dem og begive sig til de Steder, som Kongens Fodermester Jacob Fromb anviser ham. J. R. 9, 177. K.

¹ I F. R. er Brevet, formentlig ved en Fejlskrift, dateret 1635.

10. **Marts (Kolding).** Miss. til Ernst Normand. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at lave et Gærde omkring de 2 Bjærge ved Jellinge Kirke. Da det berettes, at der kun er lavet et Risgærde dér, skal han befale Bønderne i Jerlev og Holmans Herred at sætte et godt fast Stengærde, som lukkes paa alle Sider, omkring dem. Han skal fordele Arbejdet mellem de to Herreder og, naar Stengærdet er færdigt, tildele Bønderne i Jelling Sogn eller, hvis de ikke er nok, tillige dem i nærmeste Sogn hver sin Del at holde vedlige. J. T. 9, 282 b².

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Der tilsendes ham Kongens Missive til Kapitlet i Viborg med en Kopi deraf, hvori det paalægges Kapitlet at lade sine Tjenere age Sten og Sand til Reparation af Bispens Residens i Viborg, rydde Pladsen ved samme og føre Gruset derfra. J. T. 9, 282.

— Miss. til Kapitlet i Viborg om at tilsige Kapitlets Bønder at age saa mange Kampesten og saa meget Sand, som behøves til Reparation af Bispens Residens i Viborg og lade Fogden følge Bønderne, naar Hr. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, giver dem Besked derom. Kapitelsbønderne skal endvidere ryddelig gøre Pladsen og Kælderen i Residensen og føre Grus og Skarn bort derfra. J. T. 9, 282 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel og Hr. Christian Thomesen. Borgemestre og Raad i Aalborg har paa Borgernes Vegne klaget over den Ulighed, der findes mellem deres Skatter og andre Købstæders her i Landet, og hævder, at de Borgere, som hidtil kunde skatte, er ganske øde og forarmede, hvorfor de andrager om nogen Lindring. Adressaterne skal beramme en bestemt Tid, fordre Borgernes Fuldmægtige for sig og da sætte deres By for en rimelig Skat, saa at de ikke kan besvære sig. J. T. 9, 283.

— Miss. til Gunde Lange. Denne Chresten Nielsen i Fielrof³ har berettet, at hans Gaard for kort Tid siden er brændt, og har andraget om Eftergivelse af sin Landgilde, for at han igen kan komme noget paa Fode. Gunde Lange skal

---

¹ 27. Marts 1635.   ² Tr.: Dsk. Saml. I, 101.   ³ Sikkert: Fjellerad, Gunderup S., Fleskum H.

lade ham være forskaanet for et Aars Skat og Landgilde og føre det til Regnskab. J. T. 9, 283.

11. Marts (Kolding). Ed, som Villumb Lejel har aflagt s. D. i Kolding i Nærværelse af Kansleren Hr. Christian Friis, Vincent Bilde til Nes og Ove Juel til Meilgaard, i hans Egen- skab af Bewinthebber og Forvalter for det danske ost- indiske Kompagni. Han lover og forpligter sig til at være Kongen¹ huld og tro, vide og ramme Kongens og det ostindiske Kompagnis Participanters Bedste og af yderste Evne afvende deres Skade. Han skal ikke aabenbare nogen noget om Handelens Tilstand til Skade for Kompagniet. Ved Salg af Kompagniets Varer og ved Indkøb til Udrustning skal han ikke favorisere noget Menneske, men søge Kompagniets Gavn og Fordel og ikke selv participere i noget af dets Køb, Salg eller Leverance, uden at det tillades ham med Participanternes Vidende. Hvad han i dette eller andet erfarer, som er til Skade for Kompagniet, skal han meddele fra sig og ellers holde sig i alle Maader, som det en ærlig og tro Forvalter egner og bør. Sj. R. 19, 382.

— Miss. til Jørgen Danielsen og Hans Tregaard. Da Kongen fast over Hælvtten participerer i det ostindiske Kompagni, har han betroet Villom Leyel at være Bewinthebber og For- valter for Kongen i Kompagniet, hvorpaa han ogsaa har aflagt Ed til Kongen. Adressaterne skal derfor optage ham som Han- delens Administrator sammen med dem. Sin Løn skal han oppe- bære efter det ham af Kongen givne Bestallingsbrev². Sj. T. 26, 20 b. K.

— Miss. til Hr. Tage Thott O[ttesen]. Han har for nogen Tid siden³ faaet Befaling om at tilholde Jørgen Nielsen i Ystad at gøre Regnskab for den Oppebørsel, som han paa en Enke i Haderslev Maren Bertrambs Vegne efter Ind- førsel har faaet af Indkomsten af Sandbyegaard i Skaane. Det berettes nu, at Jørgen Nielsen kun søger at opholde Sagen. Han har skrevet til afdøde Dr. Jens Dinysen, at han havde sendt hende nogle Penge, men alligevel befindes det, at det ikke er

---

¹ Sj. R. har først haft: og samme Kompagnis Participanter. ² K. har herefter haft: naar Kompagniet noget retur bekommer. ³ Kgl. Miss. af 16. Juli 1633 til ham og Iver Krabbe.

sket; han har ikke rettet sig efter Kongens Befaling og heller ikke afgivet nogen tilbørlig Erklæring derpaa. Adressaten skal enten tage Forpligtelse af ham paa, at han vil gøre Regnskab til en bestemt Tid, eller tilholde ham straks uden nogen Udflugt at begive sig over til hende med sit Regnskab. Sk. T. 6, 163.

11. Marts (Kolding). Miss. til Hening Valkendorf og Sten Bilde. Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, har begæret 1 Gaard i Nyboe, Gammelboe, 1 Gaard i Synderskouf, 2 Gaarde i Grimstrup, 2 Gaarde i Lundager, 3 Gaarde i Gamtofte og Kierumgaard, alle i Hagenskov Len, til Mageskifte for Simmersholmb, Mullerud, 5 Gaarde og Bol samt nogle Gadehuse i Bridegaard¹, 3 Gaarde i Dreslette, 2 Gaarde i Voldtofte, 1 Gaard i Saldtofte, 1 Gaard i Nacke, 1 Gaard i Hierup og 1 Gaard i Skydebiege². Endvidere har han begæret 1 Gaard og nogen Ejendom i Lundager, som tilhører Assens Provsti, 1 Gaard i Lundager, som ligger til Assens Skole, nogen Jord og Ejendom, som ligger til Gamtofte³ Kirke, Præst og Kirketjenere, og nogen Jord, som ligger til Sognepræsten i Assens, hvorimod han vil give Assens Provsti og Skole 2 Gaarde i Saltofte, og Gamtofte Kirke, Præst og Kirketjenere, ligesaa megen og nærmere belejlig Jord og Ejendom, som han begærer af dem. Der gives Adressaterne Befaling til at besigte alle de nævnte Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Gregers Krabbe til Tostelund, Befalingsmand gaa Hindsgavl Slot, og Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, at overvære Besigtelsen, henholdsvis paa Kronens og Gejstlighedens Vegne, skal de advare dem om Besigtelsen, naar den skal finde Sted. F. T. 4, 378 b.

— Miss. til Gregers Krabbe og Dr. Hans Mickelsen om at give Møde, Gregers Krabbe paa Kongens Vegne, Dr. Hans Mickelsen paa Gejstlighedens Vegne, ved ovenstaaende Besigtelse, naar de advares derom, og give til Kende, hvad de har at bemærke. F. T. 4, 378.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Kongen har bevilget, at

---

¹ Brydegaard, Dreslette S., Baag H.   ² Skydebjærg, Baag H.   ³ F. T. har ved en Fejlskrift: Gemtomtofte.

Dristrup Sognetiende maa lægges til Skinderup Gaard. Da det nu berettes, at samme Tiende er bevilget Sognepræsten i Kerteminde ad gratias til Underholdning af hans Kapellan, skal Adressaten lade nævnte Sognepræst faa den første Tiende, der bliver ledig i hans Len [Nyborg]. Naar Præsten har faaet denne, skal Dristrup Tiende annammes til Skinderup Gaard. F. T. 4, 380 b.

11. Marts (Kolding). Miss. til Hening Valkendorf. Da Hr. Pouel Bager, Sognepræst til Kølstrup, fordi han har saa ringe Avl til Præstegaarden, har begæret at faa 1 øde Gaard i Lanby¹ i Kølstrup Sogn, som aarlig skylder 1 Pd. Byg, 1 Ørte Havre og 2 Rdlr., til Mageskifte mod at give 7 Ørte Byg og 8 Mark Penge, tillader Kongen, at dette Mageskifte med det allerførste maa foretages. Adressaten skal nøje paase, at der baade sker Kronen og Præsten Fyldest. F. T. 4, 380 b.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Lauritsen Mariager, Sognepræst til Vibye og Tisinge Kirker, faar Bevilling til efter det Fæstebrev, som afdøde Laurets Lindenov, da han var forlenet med Aarhus Len, har udstedt til Præsten, paa Livstid at beholde et Stykke Kirkeskov, som ligger til Vibye Kirke og som i hans Formænds og de forrige Lensmænds Tider er ganske forhugget, dog at han giver Kirken den aarlige Jordskyld, 1¹/₂ Td. Byg, deraf. J. R. 9, 177.

— Miss. til Fru Berette Lindenov. Da hun til København har sendt 2 Tønder fra Aalborg, som er befundet urigtige, skal hun snarest indsende Erklæring om, hvem samme Tønder har tilhørt. J. T. 9, 283.

— Miss. til Hr. Christian Thomesen. Det berettes, at en Person, ved Navn Pofvel Jacobsen, i hans Len [Kalø] har forset sig med Lejermaal i 3. Led, og at samme unge Person har en hel Hob smaa umyndige Søskende, som ikke har nogen anden Forsørger end ham. Kongen tillader, at han maa blive i Landet, men Adressaten skal aftinge med ham herfor. J. T. 9, 283 b.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt om at skaffe Jacob From 100 gode Legekarper, naar han anmoder derom, til at for-

¹ Fejlskrift for: Ladby, Kølstrup S.

sætte i Dammene i Koldinghus og Skanderborg Len. Udt. i J. T. 9, 283 b.

12. Marts (Haderslev). Sj. T. 26, 21 se 22. Marts.

— Miss. til Rentemestrene. Da Staffen Rode, Borger i København, baade i forrige og indeværende Aar har afkøbt Ifver Vind til Nørholm, øverste Sekretær, et Antal Øksne, skal de betale denne for disse Øksne af de Penge, som Kongen skylder Staffen Rode. Sj. T. 26, 20 b. K.

— Miss. til samme. Fru Margrete von der Lyhe til Sebertgaard, Jørgen Brockenhuus' Enke, har berettet, at der i hendes afdøde Husbondes Regnskaber for Haranger og Halsnes Klosters Len¹, hvormed han har været forlenet, er slaaget til Mangel noget Tiendekorn, som han har solgt til Bønderne dér i Lenet for 1 Sletdlr., medens det forlanges godtgjort med ikke mindre end 1 Rdlr. Da Fru Margrete von der Lyhe med Tingsvidner har bevisliggjort, at samme Tiendekorn paa de Tider ikke kunde afhændes til en højere Pris end 1 Sletdlr., tillader Kongen, at disse Mangler maa godtgøres hende. Endvidere har hun berettet, at det frarømte Gods, som tilskrives Kongen, ligeledes slaas til Mangel, fordi der ikke findes nogen Vurderingsforretning derved. Da Kongen ikke har lidt nogen Skade derved, maa denne Mangel ligeledes godtgøres hende og paa Grund af disse to Poster ikke nægtes hende Kvittansiarum. Sj. T. 26, 21 b. K.

— Aab. Brev, hvorved Fru Mergrette von der Lühe til Seber Kloster, Enke efter Jørgen Brockenhuus, faar Bevilling til at lade sig indføre i Fru Anne Bildes Gaard Nackebølle i Fyen for saa meget, som Rostjenesten beløber sig til. Fru Mergrette von der Lühe har berettet, at hun har en Sum Penge at fordre hos Fru Anne Bilde, men at hun ikke ved noget Middel til at faa sin Betaling, med mindre hun maa faa Bevilling til at lade sig indføre i Indtægten af Nakkebølle Gods for det, som Rostjenesten beløber sig til af Godset efter Taksten, hvilken Indkomst Kongen har bevilget², at Fru Anne Bilde selv aarlig maa faa i Fredstid. Fru Mergrette von der Lühe maa nyde denne Indkomst efter det Fru Anne Bilde givne Benaadningsbrev, indtil hun har faaet sin Betaling. F. R. 4, 73 b.

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Hus.   ² 9. Okt. 1629.

12. Marts (Haderslev). Miss. til Niels Trolle. Jacob Mikkelsen, Borgemester i København, har paa det islandske Kompagnis Vegne anholdt om af Kronens Skove i Københavns Len at faa bevilget en Bøg til Aaretræer til den Hvalfangstudrustning, som sker i Aar, hvilket Kongen har bevilget ham. Niels Trolle skal for Betaling lade ham faa en Bøg, som er tjenlig dertil. Sj. T. 26, 21. K.

— Miss. til Eskil Jensen [Byfoged] om at tiltale Bartholomeus Haagensen, Indvaaner i København, fordi han har handlet paa Nordlandene. Sj. T. 26, 21 b. (Tr.: KD. V. 185).

— Miss. til Sten Bilde Eriksen. Da det berettes, at Fru Bergitte Bilde til Ørumgaard, Enke efter Jens Mogensen, har en Gaard i Gammelby i Skovby Herred, som hun tilbyder at sælge, skal Adressaten undersøge Gaardens Løjlighed og købe den af hende, hvorefter den kan bortskiftes til Kronen for andet Gods, som ligger Skinderupgaard belejligt. F. T. 4, 381.

— Miss. til Jørgen Brahe. Arnt Storck¹, Toldskriver i Assens, har andraget om at maatte beholde Afgiften af Turup og Sandagger Sognetiender, som han har i Fæste, som Betaling for Fortæringen for de fyrstelige Personer, som han for nogen Tid siden har logeret, saaledes at 1 Td. Rug regnes for 2 Rdlr. og 1 Td. Byg for 9¹/₂ Mark. Da Kongen har bevilget ham dette, skal Adressaten af Tiendeafgiften af de to Sogne lade ham beholde saa meget, som Fortæringen beløber sig til efter ovenstaaende Prisberegning. F. T. 4, 381.

— Aab. Brev, hvorved Anders Christensen efter Ansøgning fra sin Fader Christen Andersen i Jelling i Koldinghus Len, som i langsommelig Tid har været Herredsfoged i Tørrild Herred, faar Bevilling til efter Faderens Død for Fæste og Afgift at faa den Gaard i Jelling, som hans Fader nu bebor, paa Livstid og saa længe han betaler de tilbørlige Afgifter deraf, da Faderen har anvendt en stor Del af sin Formue paa Gaardens Bygning. J. R. 9, 177 b. K.

---

¹ Han kaldes i F. R. ²¹/₅ 1634 og ²⁸/₄ 1638: Starck, i Navneregistret til F. R. samt i F. T. ¹²/₈ 1636 og ¹⁰/₇ 1637 og i Navneregistret dertil: Storck, en Gang i Overskriften til ¹⁶/₇ 1637: Sterck.

12. Marts (Haderslev). Fredebrev for Hans Hansen, hvis Moder Dorete Olufsdatter, Enke efter Jacob Bager og Borgerske i Kolding, har berettet, at hendes afdøde Husbonde er blevet dræbt af en af hendes Sønner, ved Navn Jacob Hansen, hvorfor denne er svoret fredløs, medens en anden af hendes Sønner, ovennævnte Hans Hansen, er svoret Aaraad² over, fordi han „fulgte til og fra Skade, dog ingen Haandgærning paa den døde skal have gjort“¹. Hun har andraget om, at hendes Søn Hans Hansen, som er svoret Aaraad over, maa nyde sin Fred og komme til Stede igen. Da han ikke har gjort nogen Haandgærning paa den døde, men kun fulgt til og fra Skade, har Kongen givet ham hans Fred igen, saa at han maa være sikker og fri her i Riget og være utiltalt for denne Sag. J. R. 9, 177 b.

— Miss. til Jørgen von Ahlefeldt. Det berettes, at Møllerne i Brøns og Skerrebek resterer med en Sum Penge for deres Skyld og Landgilde, nemlig Brøns Mølle med 807 Mark 12¹/₂ Sk. lybsk og Skerrebek Mølle med 406 Mark 14 Sk. lybsk, at de ikke er i Stand til at betale disse Penge og derfor har søgt om Afslag derpaa. Kongen bevilger, at Halvparten af deres Restance maa afkortes, nemlig Brøns Mølle 403¹/₂ Mark og Skerrebek Mølle 203 Mark lybsk. De skal stille nøjagtig Borgen for, at de vil betale Resten til bestemte Terminer og at de herefter vil yde den aarlige Skyld i rette Tid, og det fra førstkommende 1. Maj, da Møllerne først til den Tid bliver helt færdige. Jørgen von Ahlefeldt skal føre det til Regnskab. J. T. 9, 283 b.

— Miss. til samme og M. Jehan Borkertsen [Biskop i Ribe]. Sognefolkene i Farup Sogn har berettet, at deres Sognekirke længe har været ganske bygfældig og Dag for Dag forværres. Da Kirken ikke selv har Midler til at istandsætte den, begærer de, at der maa optænkes Midler, hvorved den kan blive repareret. Adressaterne skal undersøge Kirkens Bygfældighed og Indkomst og siden indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler den bedst kan hjælpes. J. T. 9, 284.

— Miss. til Christian Holck om at give Møde ved neden-

---

¹ Tilskyndelse til Gærningen. ² D. v. s.: fulgte til og fra Udaaden, men ikke havde lagt Haand paa den døde.

staaende Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende paa Kongens Vegne, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 284¹.

12. Marts (Haderslev). Miss. til Laurids Ebbesen og Tønne Friis til Hessager, Embedsmænd paa Skanderborg og Stjernholm Slotte. Da Hr. Christian Tommesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, har begæret 1 Gaard i Liret² i Sne Sogn, 3 Gaarde, kaldet Maalund³, Nørskof og Grimstrup⁴, i Klaaborrig⁵ Sogn, alle i Silkeborg Len i Jylland, til Mageskifte for Løngkier⁶ i Nørvang Herred, Rønnum⁷ i Hammerum Herred, 3 Halvgaarde i Søndelen⁸, hvoraf den ene ligger ved „Hennkirckie“⁹, Elmholt og en Halvgaard Fieder Holt, alt i Koldinghus og Lundenæs Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Christen Holck til Hafdrof¹⁰, Befalingsmand til Silkeborg Slot, at overvære Besigtelsen. J. T. 9, 284 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel¹¹. Han har sammen med Ernst Normand til Sielsø, Embedsmand paa Koldinghus Slot, faaet Befaling¹² til at undersøge, hvilken Skade Kronens Tjenere i Lønne Sogn i Riberhus Len har lidt ved det store Uvej og Vandfloden i Oktober 1634, og de har under Forbehold af Kongens Godkendelse gjort dem følgende Afslag paa Landgilden: Peder Andersen¹³, Jørgen Mickelsen og Christen Jørgensen, Mickel Søfrensen og Karen Søfrens 1 Ørte Byg, Søfren Hansen og Hans Hansen, Søren Joenst, Søfren Tammesen, Pouel Marquorsen, Anders Olloufsen Skomager, Peder Jespersen, Hans Søfrensen, Niels Christensen, Pouel Søfrensen, Joen Ollufsen og Thu Christensen, Henrik Oluf 1 Svin, Søfren Martensen og Søfren Pedersen 1 Svin og 5 Mark Gæsteri, Christen Ibsen ¹/₂ Kvarter 5 Snese Hvilinger og ¹/₂ Td. saltede Hvilinger, Kiersten Jørgens 20 Torsk

¹ Udenfor er skrevet: Peder Seefeld[s Skrift] 1637 18. Jan. Hans Indførsler er prægede af mange Fejl og Forvanskninger, ikke blot m. H. t. Navnene. ² Leret, N. Snede S., Vrads H. ³ Malund. ⁴ Gribstrup. ⁵ Klovsborg S., Vrads H. ⁶ Langkær, Brande S. ⁷ Ronum, Skarrild S. ⁸ Sønder-Lem, Bølling H. ⁹ Sikkert Fejlskrift for: Lem Kirke; jvfr. Miss. 18. Febr. 1636 ovfr. om samme Mageskifte. ¹⁰ Hastrup, Tyregod S., Nørvang H. ¹¹ Miss. er i det væsentlige enslydende m. Miss. af 27. Febr. 1636 til Hr. Albret Skeel om samme Sag, men Listen over Bønderne og Afslagene er ikke overensstemmende. ¹² 19. Aug. 1635. ¹³ Kaldes i Miss. af 27. Febr. 1636: Atsersen.

og Mats Clemmidsen, 10 Rockel, endvidere 2 Tjenere, som ligger til Hospitalet i Ribe, nemlig Christen Pedersen og Niels Joensen, hver 8 Skpr. Byg. Kongen bevilger, at dette Afslag maa bevilges dem indtil videre¹, hvilket han skal føre til Regnskab. Hvad de to Hospitalsgaarde angaar, da tillader Kongen ogsaa, at det maa forblive ved den Forening, som de har truffet med Hospitalsforstanderen derom. J. T. 9, 285 b.

13. Marts (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Niels Pedersen Trane faar Bevilling til at lade sig høre sammen med andre til Jørlund Præstekald i Sjællands Stift, naar det bliver ledigt, dog at der gaas frem efter Ordinansen. Sj. R. 19, 382 b.

— Forbud mod at fange Hval paa de Grader og den Højde, hvor det Christians eller Spidsbergiske Komgagni er privilegeret. Sj. R. 19, 382 b. Orig. i D. K. Orig. aab. Breve sagligt ordnede VI. (Tr.: CCD. IV. 660 og i Udt. i Tidskr. f. Fiskeri III. 232).

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Manderup Christophersen, Søn af Sognepræsten til Bistrup² og Hagsholmb, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 26, 22.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Det berettes, at der i København findes en Person, ved Navn Hendrik Perlestikker, som tilforn har boet i Flensborg og som har indladt sig i Rettergang med Karsten Beyer, Borgemester i Flensborg, men ikke fortsætter denne Sag eller tilendebringer den. De skal tilholde nævnte Hendrik Perlestikker straks at begive sig til Flensborg, hvor Sagen er gjort anhängig, og dér uden videre Ophold føre den ved Retten, for at Karsten Beyer engang for alle kan komme til Ende med den. Sj. T. 26, 22.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Hr. Tage Thott A[ndersen]. De skal snarest begive sig til Axelvold og besigte det Løsøre, som findes dér efter afdøde Axel Ulfs-

¹ I Miss. af 27. Febr. 1636 kun for et Aar. ² Bøstrup og Hagsholm i Hovlbjærg S., hvor Kristoffer Danielsen var Sognepræst.

tand og som med Gavn kan sælges, samt taksere det for hvad det med Rimelighed kan sælges for. Endvidere skal de besigte Bygningen paa Gaarden og undersøge, hvorledes den bedst kan repareres og vedligeholdes. Endelig skal de taksere Axelvold og sætte det til en aarlig Afgift og give det altsammen beskrevet til Gunde Lange¹ til Fredsøe. Sk. T. 6. 163 b.

13. Marts (Haderslev). Aab. Brev, hvorved Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, som har fæstet Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Frørup Sogn i Vinding Herred og Kirkens Part af Korntienden af Øksendrup Sogn paa Livstid for sædvanlig aarlig Afgift, faar Bevilling paa, at hans Hustru Fru Anne Barnekow, om hun overlever ham, maa faa disse Tiender paa Livstid for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift. F. R. 4, 74.

— Aab. Brev om, at Hans Jensen, Borger i Odense, for Marie Jachei af Leiden har berettet, at afdøde Axel Urne Eriksen i nogle Aar har haft Logement i hendes Hus i Leiden og dér fortæret en anselig Sum Penge, henved 5,892 Gylden. Efter at han var sat i Fængsel for Gæld, døde han, men kort Tid før sin Død havde han givet hende Bevis paa, hvad han var hende skyldig, og i Nærværelse af Notarius og andre Godtfolk forskrevet hele sin Formue til hende til Forsikring. Hun har ved nævnte sin Fuldmægtig Hans Jensen ved Lov og Ret baade paa Herredsting og Landsting erhvervet Dom og Indvisning til gode Mænd, som kan gøre hende Udlæg i den Afdødes efterladte Gods, som ligger i Halland, Blekinge og Norge. Da hun med det allerførste agter ved Ridemænd at gøre Indførsel i dette Gods, har hun, for at Bekostningen kan blive desto ringere, begæret Bevilling til, at der maa blive udnævnt 2 Ridemænd af Fyen og andre gode Mænd i Blekinge, Halland eller i Norge til at gøre Indførsel i det Gods, som findes dér. Kongen bevilger, at hun maa bruge 2 gode Mænd i Fyen, 2 andre i Halland og Blekinge og 2 i Norge til efter lovlig Dom at gøre hende Udlæg i Godset, Processen dog dermed uforkrænket. F. R. 4, 74.

---

¹ Gunde Lange til Fritsø var Fader til Else Lange († ²⁴/₃ 1633), som var g. m. Aksel Ulfstand Melkiorsen († ¹/₆ 1634) til Akselvold.

13. Marts (Haderslev). Miss. til Fru Eline Marsvin om at tilholde Bønderne i hendes Len [Dalum Kloster] inden førstkommende Paaske at køre til Odensegaard, hvad der er paalagt dem at føre dertil. Saafremt nogen findes modvillig, skal hun lade dem vedbørligt straffe. F. T. 4, 382.

— Lignende Miss., mutatis mutandis, til Sten Bilde [Rugaards Len]. Udt. i F. T. 4, 382 b.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han har faaet Kongens Befaling til at opsigte en Tiende, som Gregers Høg til Rørbeck har i Fæste, og en anden, der er forundt Sognepræsten i Kerteminde, hvilke Tiender skulde lægges til Skinderup Gaard, men da begge har andraget om at maatte beholde deres Tiende, bevilger Kongen, at de maa beholde dem, indtil der dér paa Egnen bliver en anden Tiende ledig, som de kan faa for Fæste. Saa skal Adressaten fæste dem disse, lægge de andre til Skinderup Gaard og give Gregers Høg og Præsten deres Indfæstning igen. F. T. 4, 381 b.

— Miss. til samme om Ordningen af Stolestaderne i Landsbykirkerne i Fyen. F. T. 4, 382. Afskr. (til Lensmændene p. Fyen) i Karen Brahes Manuskr. Nr. 283. (Tr.: Dsk. KL. III. 254 f., CCD. IV. 659).

— Miss. til samme. Han har faaet Kongens Befaling til at tiltale de ostindiske Bewinthebbere i København, fordi de ikke sidste Jul til ham paa Grev Voldemar Christians Vegne har erlagt 12,000 Rdlr. med 4 Aars resterende Rente foruden den anvendte Bekostning. Da det berettes, at de undskylder sig med, at Pengene ikke er opsagt i rette Tid, skal han lade Tiltalen mod dem fare, men skal straks opsigte Pengene hos dem, saa at de erlægger dem til førstkommende Jul endelig og uden Ophold med Renterne. Da det endvidere berettes, at Grev Voldemar Christian har 1000 Rdlr. in specie at fordre hos Københavns By, som Byen er forstrakt med af hans Penge, skal Adressaten ligeledes opsigte dem til førstkommende Jul. F. T. 4, 382 b.

— Miss. til samme. Det berettes, at der findes følgende Mangler paa Salpeterhytteværket i hans Len [Odensegaard]: For det første findes der ingen Skorsten i Stykhuset, og Taget over Sydehuset skal skelnes, dernæst skal der laves

en ny Vinde og Rende til den nye Lade og 4 Træspande¹, beslaaet med Jern og Jerngreb og endelig skal 3 Lutterkedler² reparereres. Han skal med det første lade alle disse Mangler afhjælpe. Da der paa den gamle Lade mangler Tag, Spænder³ og Lægter, skal den indbyttes⁴ med den nye til alle Lenene paa Fyen, saa at hvert Len aarlig vedligeholder sin Part, hvormed de har faaet Kongens Befaling. F. T. 4, 382 b. Orig. (meget medtaget) i Landsark. i Odense.

13. Marts (Hadørslev). Miss. til Hr. Mogens Kaas [Nyborg Len], Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov Len], Gregers Krabbe [Hindsgavls Len] og Sten Bilde [Rugaards Len]. Da Kongen har bestemt, at Kronens Lensbønder i Fyen skal holde Salpeterhytteværket og den gamle Lade i Odensegaardens Len i Stand aarlig, og at der skal byttes⁵ mellem dem, saa at hvert Lens Bønder ved Besked om sit, skal de tilholde Bønderne i deres Len at holde den dem tilbyttede Del forsvarligt vedlige. F. T. 4, 383.

— Aab. Brev, hvorved denne Søfren Haar, Herredsfoged i Holmans Herred, saa længe han er i denne Bestilling, maa være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. Af Lensmandens Erklæring og af Tingsvidner fremgaar det, at han hverken faar Dommerskæppe eller anden Løn af Bønderne. J. R. 9, 178. K.

— Miss. til Gunde Lange. Kongen har for nogen Tid siden befalet Hr. Otte Skeel at give Møde paa Kongens Vegne ved Besigtelsen af noget Gods i Aalborgs Len, som Mandrup Due til Halkier har begæret til Mageskifte. Da Hr. Otte Skeel er død, skal Gunde Lange give Møde paa Kongens Vegne, naar de dertil forordnede gode Mænd foretager Besigtelsen, og paa Kongens Vegne give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 286.

— Miss. til Ernst Normand. Der tilsendes ham Kongens Memorial, hvorefter han skal rette sig, naar Skipperen ankommer til Kolding med Beg og Tjære fra København til Anvendelse til Jagten til Kolding⁶. Naar Skipperen igen drager derfra

¹ F. T. har: Egespande, hvor dog det første E er rettet til T. ² Kedler til Lutring. ³ Et Spænd = 2 sammenføjede Taglægter. ⁴ Fordeles mellem Lenene. ⁵ Fordeles. ⁶ I Overskriften staar: Den Jagt, for Kolding bygges.

til København, skal Ernst Normand give ham samme Memorial med til M. Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygger, og tilholde ham straks igen at begive sig tilbage. J. T. 9, 286 b.

13. Marts (Haderslev). Miss. til Hr. Albret Skeel og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Hr. Oluf Pedersen, Sognepræst til Lønne Sogn, har berettet, at Kronens Tiende af Lønne Sogn er tillagt ham paa Grund af Kaldets Ringhed, men at Lønne Mark er meget fordærvet af Sand, saa at han ikke kan faa saa meget i Tiende af den, som han skal give i Afgift til Ribershus Slot, hvorfor han har begæret Afslag paa Afgiften. Adressaterne skal nøje undersøge Forholdene paa Lønne Mark, fastsætte, hvor meget han er i Stand til at give i Afgift af denne Tiende og indsende Erklæring til Kancelliet derom, for at Kongen kan resolve videre derom. J. T. 9, 287.

— Aab. Brev om, at Kongen har anset det for godt at sende 3 Kompagnier Bøndersoldater til Fæstningen Glückstadt, hvor de skal bruges. Hvis nogen af samme Soldater fordrister sig til at drage hjem uden sin Kaptejns Pas og Forlov, skal det være alle alvorlig forbudt at huse og hæle en saadan forløben Soldat. Hvis nogen gør det, skal han straffes vedbørligt. J. T. 9, 287 b.

— Miss. til Lensmændene i Jylland. Kongen har anset det for godt at sende 3 Kompagnier Bøndersoldater til Fæstningen Glückstadt for at bruges dér. Saafremt nogle af disse Soldater straks eller noget efter skulde komme til Adressatens Len uden Kaptejns Pas og Forlov, skal Adressaten straks sende dem velforvaret til Bremerholm¹ for København. Dersom nogle af disse forløbne Soldater drager ind paa Adelen's Gods, skal Adressaten advare Adelen, paa hvis Stavn de findes, om at holde dem til Stede, tiltale dem, tage Dom over dem og hænge dem. — Efterskrift: Der tilsendes dem et aabent Brev om saadanne forløbne Soldater, som de skal lade læse og forkynde paa de tilbørlige Steder. J. T. 9, 287 b.

— Miss. til Ernst Normand om i sit Len [Koldinghus] at udtage 20 unge Drenge paa 14 Aar i det ringeste og sende

---

¹ J. T. har: Bremerholt.

dem med Kongens Skib over til Børnehuset i København, hvor Kongen agter at bruge dem. Kongen ser helst, at han faar dem, der følger godvilligt med. J. T. 9, 288.

18. Marts (Haderslev). Miss. til Pros Mund. Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Gulland, forrige Lensmand paa Island, har faaet Kongens Missive om en Islænder, ved Navn Biørn Snebiørnsen, men da han i Mellemtiden er blevet Lenet kvit, skal Pros Mund hjælpe denne Biørn Snebiørnsen, som har studeret ved Universitetet, til at tilstedes at lade sig høre og promoveres til Stadestad paa Øldughøjest¹ eller det første ledige Præste- eller Skolekald, hvortil han lovlig kan kaldes. N. T. 6, 187 b.

22. Marts (Haderslev). Miss. til Rentemestrene. De skal snarest lade Borgerskabet i Kolding faa Betaling for det, som de fremmede fyrstelige Personer med deres Følge har fortæret dér. Orig.² i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene og (med Datum: 12. Marts) Sj. T. 26, 21. K.

11. April (—). Miss. til Jesper Friis om straks at anordne, at alle de tiloversblevne Bøndersoldater, som ikke er mødt og som hører under Regimentet i Fyen og Jylland, giver Møde ottende Dagen efter Paaske i Kolding, hvor der vil blive givet dem videre Ordre. J. T. 9, 291.

— Miss. til Hr. Christen Thommesen om straks og inden Paaske at begive sig gennem Kolding til Haderslev, hvor han skal faa Kongens Vilje at vide. J. T. 9, 291.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Han har tilsagt nogle Lensmænd i Jylland at lade deres Rostjeneste møde i Kolding. Han skal yderligere tilsige de andre Lensmænd, baade i Fyen og Jylland, at møde med deres Rostjeneste straks efter Paaske og saa snart som muligt i Kolding, hvor de vil faa videre Ordinans. J. T. 9, 291 b.

12. April (—). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om straks at lade istandsætte Skibsbroerne ved Rødby og sørge for,

---

¹ Stadestad paa Ølduryg, en Banke i Snefjældsnes, Snefjældsnes Syssel. ² Orig. har, ligesom Sj. T. og K., oprindelig haft Datoen: 12. Marts, men dette er rettet til: 22. Marts.

at Skuderne sammesteds er beredt, saa at man kan udskibe de sjællandske Heste og Folk, naar de ankommer. Sm. T. 6, 415¹.

12. April (Kolding). Miss. til Ernst Normand. Kongen har bevilget, at en Mand, ved Navn Olluf Møller, for Fæste og Afgift maa faa Kronens Mølle, kaldet Bøgvadst Mølle, i Bøvad By i Jerlev Herred i Koldinghus Len og en derved liggende Ødegaard. Han skal være forpligtet til at istandsætte Møllen paa sin egen Bekostning og siden vedligeholde den tilbørligt med Bygning og give Skyld og Landgilde af Møllen og Gaarden aarlig i rette Tid, hvorimod han maa være fri for Ægt og Arbejde af nævnte Gaard. Ernst Normand skal lade ham faa nødtørftigt Egetømmer og andre Materialer til Møllens Bygning og lade ham være fri for Ægt og Arbejde af Gaarden mod at han forfærdiger Møllebygningen og fremdeles vedligeholder den. Endvidere har Kongen bevilget, at Slottets [Koldinghus's] Tømmermand, Snedker og Skibstømmermændene hver maa faa et Stykke Jord, som de kan bruge til Kaalhave. Ernst Normand skal anvise dem hver et Stykke Jord af Slottets Jord ved Vejen fra Kolding By til Slottets Mølle. Han skal indskrive det i Jordebogen. J. T. 9, 291 b.

— Miss. til samme og Bispen i Aarhus [Dr. Morten Madsen]. Kongsted Sognemænd i Koldinghus Len har berettet, at deres Sognekirke er meget bygfældig og forfalden og har begæret nogen Hjælp til dens Reparation. Da de selv ikke har Midler dertil, skal Adressaterne optænke Midler, hvorved denne Kirke kan hjælpes, og undersøge hvor meget de andre Kirker i Lenet kan laane til dens Reparation. J. T. 9, 292.

13. April (Haderslev). Bevilling for Kirsten Pedersdatter, Enke efter Hendrik von Führen, Borgerske i København, til at bede flere Folk til sit Bryllup end Forordningen tillader, og til at skænke Vin. Sj. R. 19, 384. (Tr.: KD. III. 159).

— Miss. til Hr. Mogens Kaas og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Da det berettes, at Kirkerne i Vends Herred i Fyen

---

¹ Udenfor er skrevet: Gabriël Laxmands Skrift den 11. Juni 1636.

ikke er i Stand til at yde det, som de skal yde til Reparationen af St. Hans Kirke i Odense, hvad der beregnet i Penge beløber sig til omtrent 700 Sletdlr., har Kongen forskaanet disse Kirker for denne Ydelse og bestemt, at den skal paalægges Kirkerne i Nyborg Len. Adressaterne skal fordele den paa Kirkerne i Nyborg Len efter hver Kirkes Formue, indkræve og modtage den og siden levere den til St. Hans Kirke. F. T. 4, 384.

13. April (Haderslev). Miss. til Hening Valkendorf. Da to Personer i Svendborg, ved Navn Mads Rasmusen og Envold Hansen, har gjort Anmeldelse mod Niels Lauridsen Oldemerstoft, som i nogen Tid har været Skriver paa Kierstrup paa Taasinge, for nogle Poster i hans Regnskaber og andet, skal Adressaten tilholde de to Mænd fra Svendborg og Niels Lauridsen straks at begive sig til København, hvor deres Angivelse mod hans Regnskaber skal gennemgaas. F. T. 4, 384.

— Miss. til Sten Bilde. Kongen har forskaanet Kronens Bønder i Skovby Herred for den Vedkørsel til St. Hans Kloster i Odense, som de er tilbage med og som de skulde have afsluttet inden førstkommende Paaske, saaledes at det maa bero med den, indtil deres Kornsæd er helt overstaaet, da skal Sten Bilde uden videre Forhaling tilholde dem at udføre denne Vedkørsel. F. T. 4, 384 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Thomes Ebbesen i Kvie, faar Bevilling til at indlade sig i Ægteskab med Anne Andersdatter, med hvem han har forset sig i Lejermaal og avlet Barn, skønt de er beslægtede med hinanden i 2. og 3. Led. De har afsonet denne Forseelse til deres Husbonde Hendrik Lange til Oldagger. De maa blive i Landet, indgaa Ægteskab og ikke tiltales yderligere for dette Lejermaal, dog at de begge betaler 100 Sletdlr. til Kongen og 100 Sletdlr. til Ribe Hospital. Førstnævnte Beløb skal de levere til Lensmanden paa Lundenæs Slot [Ulrik Sandberg], de andre 100 Sletdlr. til Hospitalsforstanderen i Ribe, alt inden førstkommende Jul. J. R. 9, 178 b.

—¹ Miss. til Erik Grubbe. Følgende Kronens Bønder i Aarhus Len, nemlig Søfren Olufsen i Svimbøe og Niels Lassen

---

¹ Indført mellem 13. og 15. Okt.

i Skering, har berettet, at de ved Misvækst paa deres Korn er blevet saa forarmede, at de ikke kan yde forrige Aars Landgilde uden at maatte gaa fra Hus og Gaard, og har begæret at forskaanes for den. Endvidere har Rasmus Madsen i Grundfør¹ Mølle berettet, at han er geraadet i stor Armod ved den Bekostning, som han har anvendt paa denne Mølle, og har begæret at faa denne Bekostning afkortet i sin Landgilde. Endelig har Peder Handsen, Møller i Roe Mølle², klaget over, at Damstykket³ forleden Aar ved et hastigt Vandløb er blevet gennembrudt, saa at han ikke har kunnet male noget, hvilket han beviser med Tingsvidne. Han er derved geraadet i saa stor Armod, at han ikke kan yde sin aarlige Landskyld, og har andraget om at forskaanes for den. Adressaten, der kan se det videre af hosføjede Supplikationer, skal undersøge Sagerne og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt de bør hjælpes og hvilket Afslag de skal have for at blive ved Magt. J. T. 9, 341 b.

14. April (Kolding). Miss. til nedennævnte Lensmænd⁴. Der bages aarlig en Del Brød i hans Len til Provianthuset i København, og det berettes, at Bønderne besværer sig herover og tilbyder at betale Penge til Kongen i Stedet for at bage Brød. Kongen tillader, at de maa forskaanes for Brødbagningen, saa at de i Stedet for hver Tønde Brød, som de bager, maa betale omtrent 10 Skilling, hvilket af hans Len beløber sig til 50 Rdlr. Disse Penge skal han paalægge de fornemste Bønder i Lenet, som kan yde deres Landgilde vel og som plejer at bage Brød, oppebære dem paa Kongens Vegne og aarlig gøre rede for dem i Rentekammeret sammen med sit Regnskab. — Nemlig: Niels Trolle (Københavns Len 50 Rdlr.), Jørgen Seefeld (Roskilde Len 62¹/₂ Rdlr.), Frederik Reedtz (Vordingborg Len 62¹/₂ Rdlr.), Vendsel Rotkirk (Antvorskov Len 99 Rdlr., Korsør Len 31 Rdlr. 1 Ort), Hans Lindenov (Kalundborg Len 50 Rdlr.), Hr. Claus Daa (Dragsholm Len 62¹/₂ Rdlr.), Frederik Urne (Frederiksborg Len 62¹/₂ Rdlr., Kronborg Len

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Gundfør.   ² Røde Mølle, Granslev S., Hovlbjærg H.   ³ Dæmningen.   ⁴ Det indførte Brev og K. er stilet til Niels Trolle, Københavns Len. Kun dette og Kalundborg Len betalte 50 Rdlr. hver.

99 Rdlr.), Mogens Kaas (Nyborg Len 37¹/₂ Rdlr.), Laurs Ebbesen (Skanderborg Len 125 Rdlr.), Erik Grubbe (Aarhus Len 25 Rdlr.), Gunde Lange (Aalborghus Len 75 Rdlr.), Ernst Normand (Koldinghus Len 75 Rdlr.), Hr. Knud Gyldenstjerne (Halds Len 37¹/₂ Rdlr.), Otte Marsvin (Dronningborg Len 62¹/₂ Rdlr.), Christian Holck (Silkeborg Len 87¹/₂ Rdlr.) og Hr. Christian Thomesen (Kalø Len 62¹/₂ Rdlr.). Sj. T. 26, 23. K.

14. April (Haderslev). Miss. til Rektor og Professorerne [ved Universitetet] i København. De og deres Efterfølgere skal herefter ved én paa Universitetet, der er forfaren i Matematik, aarlig i betimelig og god Tid lade forfatte og udgaa nøjagtige danske Almanakker og Skrivekalendere, store og smaa, saa at de for det følgende Aar er trykt senest før Mikkelsdag. Almanakkerne maa kun indeholde Tiderne, Maanens Løb, Markeder og deslige tilladeligt, men ingen Spaadomme om enten gemene eller partikulære Stænders, Rigers, Personers, Krigs, Freds eller deslige Tilfælde efter Kongens derom udstedte Forordning. Disse Almanakker og Skrivekalendere maa i de store Købstæder sælges af Bogførerne, i de andre, hvor der ikke findes Bogførere, af Bogbinderne og, hvor der ikke findes Bogbindere, af enhver Borger eller Borgerske, Sj. T. 26, 22 b. K. (Tr. i Udt. i D. Mag. 5. R. I. 351).

— Miss. til Rentemestrene. Hendrik Veber, som for nogle Aar siden har været i Kongens Tjeneste som Apoteker, har for nogle Aar siden faaet Kongens Bevillingsbrev paa Akcise-frihed for 10 Læster Rostocker Øl, hvilken Frihed han endnu tilholder sig, fordi han skulde holde et offentligt Værts-hus, hvilket han ikke har gjort i mange Aar. De skal forlange Bevillingsbrevet af Hendrik Veber og indsende det til Kancelliet, da Kongen ikke længere vil forunde ham denne Frihed. Sj. T. 26, 23. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev, hvorved Sognepræsten i Jelling Hr. Jørgen Pedersen for den Kaldet ved Mageskiftet med Johan Brocken-hus til Lerbæk¹ frakomne Annekspræstegaard i Hofre² By og Sogn faar en Gaard i Rouballe³ By i Jelling Sogn, som

¹ 11. Jan. 1634.   ² Hover, Tørrild H.   ³ Rugballe.

Johan Brockenhuus har udlagt for førstnævnte Gaard. J. R. 9, 179. K. (Tr.: Hofmans Fundat. IV, 750 f. Se Kr. Sk.).

14. April (Haderslev). Miss. til Hr. Albret Skeel, Hr. Ulde-rik Sandberg, Bispen [Dr. Hans Borkardsen] og Kapitlet i Ribe. Jessenius Corvinus, som i et Aarstid har været Rektor i Haderslev, har andraget om at maatte blive forfremmet til det første ledige Kald, hvortil han efter Ordinansen kan kaldes. De skal være ham behjælpelige med at faa det første Kald, der bliver ledigt i deres Len og Kapitel, dog at der ikke foretages noget mod Ordinansen. J. T. 9, 292 b.

— Miss.¹ til Ernst Normand. Efter hans Erklæring har Kongen paa hosfølgende Supplikation ladet skrive, hvilke Afslag paa Landgilden han har bevilget Kronens Bønder i Koldinghus Len, nemlig Søfren Andersen i Starup i Vinde, Karen Madskone i Taagelund², Tue Hansen i Taufloe Nebel³ i Eld Herred, Anders Søfrensen i Erst Høyrup⁴, Peder Jensen i Dons⁵, Delefoged, Jens Madsen i Vraa, Anders Jørgensen i Hviltsberg⁶, Niels Jensen i Taufloe Nebbel⁷, Mads⁸ Mickelsen i Kongsted, Niels Pedersen i Handerup i Ullerup⁹ Sogn, Morten Ollufsen og Ifver Jørgensen i Sellerup, Jørgen Knudsen i Stoustrup, Mette Lasis i Sellerup, Jørgen Pedersen i Hviltsberg, Mads¹⁰ Envoldsen i Verst, Hans Hansen, Jens Laugesen¹¹, Peder Nielsen og Jens Hansen i Bredstrup, Tommis Søfrensen i Gaurslund, Tommis Simesen og Jep Andersen i Børup¹² i Elbo Herred og Niels Staffensen, Peder Raun¹³, Bertel Nielsen, Las Torsen, Hans

¹ Navnene i dette Miss. i J. T. er stærkt forvanskede. I Koldinghus Lens Jordebøger findes der som Nr. 1 i Bilagene til Regnskabet for 1636—37 en af Ernst Normand bekræftet Kopi af det originale kgl. Miss., der er anvendt her til Opklaring af Navnene sammen med selve Jordebogsregnskabet. Et enkelt Sted er det dog ikke lykkedes at identificere, nemlig: Vinde. Søren Andersen findes opført i Starup Sogn og By, men Betegnelsen: Vinde findes ikke nævnt i Regnskabet. ² J. T. har: Karen Marses Kone i Tagelund. ³ J. T. har: Taffau Nøbel. ⁴ Saaledes i Bilaget; J. T. har: „er Erst Høyrup, Jordebogen:“ Hersløf Høerup. Ment er Højrup, Hersløv S., Brusk H. ⁵ J. T. har: Domis. ⁶ J. T. har: Huilstberieg. ⁷ J. T. har: Taulaa Nabel. ⁸ J. T. har: Moridst Mickelsen i Konsted. ⁹ J. T. har: Underup. ¹⁰ J. T. har: Morids Jenvolsen. ¹¹ J. T. har: Lauge som. ¹² J. T. har: Borup i Elbek Herred. ¹³ J. T. har: Rafftt.

Jensen Bolsmand. Ernst Normand skal lade dem være forskaanet for samme Landgilde og føre det til Regnskab. Hvad angaar Jørgen Lauridsen i Nebbel¹ Mølle, da maa der aarlig eftergives ham 4 Ørte Mel saavel som 4 Ørte Mel af forskrevne Aars Landgilde. Med Chresten Pedersen i Igumb² i Elbo Herred skal der forholdes efter de 8 Mænds Afsigt, og Kongen har desuden efterladt ham hans gamle Restance. Endvidere skal Ernst Normand lade 8 uvildige Dannemænd taksere, hvad Brening Bymænd i Holmands Herred efter deres Brug aarlig kan taale at udgive³. Endvidere har Kongen eftergivet Søfren Hansen og Peder Nielsen i Børup den Havre og Skovsvin, som de giver af deres Huse; siden skal Ernst Normand lade 8 Mænd taksere dem for, hvad de kan udgive. Han skal siden føre det til Regnskab. J. T. 9, 292 b. Afskrift i Koldinghus Lens Jordebøger 1636—37 Bilag Nr. 1.

14. April (Haderslev). Miss. til Ernst Normand. Hvad Hr. Niels Christsen, Sognepræst til Verst og Becke Sogne, har andraget om, kan han se af dennes medfølgende Supplikation. Saafremt Kirketienden er forhøjet saa meget, at den ikke kan bortfæstes for den sædvanlige Afgift, maa Ernst Normand til Tinge lade opkræve uvildige Mænd, som kan sætte den for en rimelig Afgift, saa at Kirken faar sin Rettighed og Sognepræsten, hvis han beholder den, kan blive ved [Magt]. Endvidere har nævnte Sognepræst klaget over, at hans Formand til sin Anneksbonde har fæstet et Stykke Ejendom, som bør følge Præsten til Forsyning af Becke Kirke med Alterbrød og Vin, og at han endvidere til samme Bonde har leveret et Kongebrev, der er erhvervet derpaa. Ernst Normand skal tilholde Bonden at levere samme Ejendom og Kongebrev fra sig; vægrer han sig herved, skal Ernst Normand tiltale ham for Hjemmel og skaffe Præsten samme Ejendom igen efter Ordinansen og hans Forleningsbrev. J. T. 9, 293 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og Bispen i Ribe [Dr.

---

¹ J. T. har: Verbeld Mølle.   ² J. T. har: Chresten Pedersen igjen.
³ Saaledes Udskriften bagpaa Bilaget. Bilagets Tekst har: otte uvildige Dannemænd, paa Breining Bymænd i Holmans Herred, som kan taksere og sætte dem for hvis de kan taale aarlig at udgive. J. T. har i den sidste Del af Sætningen: som kan tage X til og sætte dennom osv.

Hans Borkardsen]. Hvad Jens Svenningsen og Christen Jensen i Haderup har andraget, kan han se af deres medfølgende Supplikation, og eftersom det er ubilligt, at nogen, som har fæstet en Gaard, skal bortvises fra den uden forudgaaende Lov og Dom, eragter Kongen det billigt, at Degnen venter med Degneboet, indtil en af disse Gaarde forfalder eller bliver ledig, medmindre de tilforn godvillig kan udmindes af Degnen. Da der klages over, at Degnen med Gevalt har tilspærret deres Lade og forholdt dem deres eget indavlede Foder og Korn, skal Adressaterne tilholde Degnen at gøre Bønderne Skel og Fyldest for saadan Forurettelse eller tage Dom derpaa. J. T. 9, 293 b.

14. April (Haderslev). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og M. Jahan Burkartsen [Biskop i Ribe]. Denne Peder Hansen, Sædedegn i Lønborg Sogn og Birk, har berettet, at han ikke har nogen Bolig og at han derfor ikke kan undervise Ungdommen i Sognet tilbørligt, heller ikke ringe Bedeklokken eller forrette andet, som Ordinansen og andre kongelige Forordninger paalægger ham, hvorfor han har begæret at faa bevilget en Bolig i Sognet. For at han tilbørligt kan forrette ovennævnte Ting, skal Adressaten hjælpe ham til en af Kirkens Boliger, saafremt den har nogen at bortfæste, eller til en anden, dog saaledes at der ikke afgaar Kronen eller Kirken noget og heller ikke nogen mod sin Vilje fortrænges fra sin Bolig. J. T. 9, 294.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Ribe. En Person, ved Navn Thommis Ebbesen, i Kvie i Lundenæs Len har forset sig i Lejermaal med et Kvindfolk, med hvem han er beslægtet i 2. og 3. Led, og har afsonet derfor hos sin Husbonde Hendrik Lange til Oldagger, og Kongen har nu bevilget, at samme to Personer maa blive i Landet og komme i Ægteskab sammen mod at de til Hospitalet i Ribe betaler 100 Sletdlr., som de skal erlægge til førstkommende Juleaften. Adressaterne skal til nævnte Tid modtage disse 100 Dlr. af nævnte Person og anvende dem til Hospitalets Gavn og Bedste. J. T. 9, 294 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om af ovennævnte Person paa samme Tid at modtage 100 Dlr. og føre dem til Regnskab. Udt. i J. T. 9, 295.

15. April (—). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Eiler

Holck til N. har begæret 2 Gaarde, kaldet Bolt¹, en tredje Gaard, kaldet Langholt², og en fjerde Gaard, kaldet Smelt³, alle i Nørre Asbo Herred i Hr. Christoffer Ulfeldts Len [Helsingborg], til Mageskifte for en By, kaldet Harbecksholt⁴, i Ørkellunge Sogn i samme Herred, skal han til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 163 b.

15. April (Haderslev). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Han har andraget om for en kort Tid at maatte forløves fra Varberg Slot, da han til førstkommende Herredag, som holdes i København, har adskillige Hverv at forrette. Kongen bevilger dette, men naar han har forrettet disse Hverv, skal han snarest begive sig tilbage til Fæstningen⁵ Varberg; desuden skal han anordne alting saaledes, at der intet forsømmes i hans Fraværelse. Sk. T. 6, 164.

—⁶ Miss. til Øversteløjtnanten⁷ i Skaane. Da Kongen har forløvet Hendrik Gyldenstjerne til Svandholmb, Embedsmand paa Varberg Slot, til at begive sig til København til førstkommende Herredag, skal Adressaten rette sin Lejlighed efter at begive sig til Varberg Slot, modtage Slotsloven af ham og forvalte den tilbørligt indtil hans snarlige Tilbagekomst. Sk. T. 6, 164 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Faaborg. Denne M. Nicolaus Ridemand af Kiel har berettet, at han har et Tilgodehavende at fordre hos Niels Jørgensen i Faaborg, at han ofte har krævet det, men forgæves, og har derfor begæret at blive hjulpet til sin Betaling. Naar der sker Henvendelse til dem med dette Brev, skal de uden Vidtløftighed hjælpe M. Nicolaus Ridemand til hvad han billigt har Krav paa hos Niels Jørgensen. F. T. 4, 384 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Georgius Selmer, Okulist og Broksnider, som har tjent Kongen baade i den sidste svenske

¹ Boalt, Ørkellunge S., Nørre Asbo H.   ² Langholt (nu: Långalt).
³ Smedholt, ligeledes i Ørkellunge S,   ⁴ Et saadant Bynavn synes ikke at findes i dette Sogn; maaske er Navnet forskrevet. I Miss. af 13. Maj 1636, hvori de samme Stednavne nævnes, synes denne Gaards Navn at maatte læses som Holbægsreen.   ⁵ Der har først staaet: Slot.   ⁶ Datoen mangler.   ⁷ Wolf Hieronymus v. Kratz.

Krig og i den tyske Krig som Feltskær og som nu har nedsat sig i Viborg, faar Bevilling til, at han alene og ingen fremmed, som kommer indløbende her i Riget, maa bruge sin Kunst med Okulisteri og Broksniden i Jylland. Dog skal det dermed ikke være forbudt Kongens Undersaatter, som vil nedsætte sig i Købstæderne og tage Borgerskab, at bruge samme Kunst. J. R. 9, 179 b. K¹.

15. April (Haderslev). Aab. Brev om, at Kronens Bønder i Slavs Herred, som ligger til Koldinghus Slot og som er henvend 10 Gaarde, indtil videre i Stedet for et Skovsvin, som de efter Jordebogen giver i Landgilde, aarlig maa betale $\frac{1}{2}$ Rdlr., hvorefter Lensmanden paa Koldinghus skal rette sig. J. R. 9, 180. K².

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Pofvelsen i Hiortvang, Sognepræst til Hammer og Linderup Sogne, og hans Efterfølgere fritages for aarlig at betale Gæsteripenge, som er 2 Mark 10 Sk. 2 Hvide. J. R. 9, 180 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget, at Karen Bilde maa faa den første Tiende, der bliver ledig i Koldinghus Len, for Fæste og Afgift, skal Ernst Normand, naar der bliver en Tiende ledig i hans Len, lade hende faa den for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift, dog andre tidligere udgivne Bevillinger eller Ekspektancebreve paa Korntiender i samme Len aldeles uforkrænket dermed. J. T. 9, 295.

— Miss. til Erik Grubbe til Tiele, Befalingsmand paa Aarhusgaard, og Niels Friis til Skomstrup. Da Hr. Oluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, har begæret 1 Gaard i Hofren³ By og Sogn, 1 Bol i Ambstrup og 1 Gaard⁴, som alle ligger til Aarhus Kapitel og Hospital, til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Bol i Lemmer By i Lembst Sogn i Sønderhald Herred, 1 Gaard i Melby⁵ Sogn i Østerlisbjerg Herred og 1 Bol i Nørrebek By og Sogn i Sønderlyng Herred, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det første at besigte begge

¹ Tr. (m. Datum: 14. April): J. R. Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II, 71 f.   ² Tr. (m. fejl Datum: 15. Aug.) i Brudst. i Dsk. Saml. III. 291.

³ Havrum, Hovlbjærg H.   ⁴ Der staar ikke, hvor den laa, og den findes ikke i Mageskiftet af 24. Dec. 1636, se Kr. Sk.   ⁵ Mejlbj.

Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 9, 295 b.

15. April (Haderslev). Miss. til Kapitlet i Aarhus om at give Møde, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, ved ovennævnte Besigtelse, naar det advares derom, og paase, at der sker Kapitlet og Hospitalet Skel og Fyldest. J. T. 9, 296 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Af hans Erklæring ses det, at Laurids Nielsen i Ørskouf i Vor Herred i hans Len [Skanderborg] ikke kan hjælpes paa Fode eller blive ved Magt, med mindre han faar 2 Aars Landgilde eftergivet. Kongen eftergiver ham 2 Aars Landgilde, hvilket Laurids Ebbesen skal føre til Regnskab. J. T. 9, 296 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Da Hr. Peder Laugesen, Sognepræst i Synderhod i Riberhus Len og Stift, nødes til for Sand og anden Ulejlighed at flytte sin Præstegaard, skal de forhandle med Præsterne i hele Ribe Stift om, at hver af dem skal bevilge nævnte Præst $\frac{1}{2}$ Rdlr. Desuden har Kongen bevilget, at hver Kirke i nævnte Stift efter sin Formue maa hjælpe ham med 1 slet Mark eller 1 Rigsort. Adressaterne skal lade samme Hjælp indkræve og overlevere. J. T. 9, 297.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Denne Christen Jensen i Skiene¹ Mølle i Skiene Sogn har klaget over, at noget af samme Møllens Avling for nogen Tid siden er kommet derfra, og har begæret, at den igen maa komme ind under Møllen, hvorfor han tilbyder at give den, der har den i Brug, hans bevislige Fæste tilbage. Adressaten skal undersøge Sagen og, dersom det befindes, at samme Avling har ligget under Møllen og bør ligge til den, skal han forhandle mellem Parterne og faa Avlingen tilbage under Møllen. J. T. 9, 297.

— Miss. til Kapitlet og Hospitalsforstanderne i Ribe. Nogle af Ribe Kapitels, Domkirkes og Hospitals Bønder har berettet, at de har lidt stor Skade ved Vandfloden i Aaret 1634, saa at de ikke kan yde deres Landgilde efter Jordebogen, men har begæret at faa Afslag paa denne. Adressaterne skal

---

¹ J. T. har: Skeien og Skiene. Maaske er ment: Skiern, Bølling H.

nøje undersøge deres Lejlighed og siden handle med dem efter deres Vilkaar, saa at de kan blive ved Magt. J. T. 9, 297 b.

15. April (Haderslev). Miss. til Dr. Morten Madsen, [Biskop i Aarhus Stift]. Det berettes, at Hr. Niels Rindsen¹, Sognepræst til Stovby og Huornum Sogne, paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed vil afstaa sit Kald og at Sognemændene har kaldet Hr. Mads Jørgensen, Sognepræst til Hylke Sogn. Kongen tillader, at Hr. Mads Jørgensen maa beholde samme Stovby og Huornum Sogne, saafremt han kan kaldes rigtigt efter Ordinansen og Forordningerne om Præstekald. Da der endvidere anholdes om, at Hr. Holger Gabrielsen, som er kommet fra² fornævnte Stovby og Huornum Sogne, maa kaldes til fornævnte Hylke Sogn, tillader Kongen, at han maa kaldes til Hylke, saafremt han efter Ordinansen og andre kongelige Forordninger kan kaldes dertil. J. T. 9, 297 b.

16. April (Kbhvn.). Skøde til Hans Mickelsen, Kongens Renteskriver, paa en Kronens Vaaning paa den gamle Mønt. Sj. R. 19, 399 b. (Tr.: KD. III. 159).

— (**Kolding**). Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet Lensmændene herefter at oppebære Penge af de Bønder, som plejer at bage Brød til Provianthuset i København, og af de mest formuende Bønder i Stedet for Brødbagningen, for hvilken de herefter skal være forskaanet. Der tilsendes Adressaterne en Designation³ paa, hvor mange Penge hver Lensmand herefter aarlig skal indsende herfor til Rentekammeret. Adressaterne skal modtage disse Penge tillige med Lensmændenes Regnskaber. Sj. T. 26, 24. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— (**Haderslev**). Forleningsbrev for M. Wichman Jacob Hosenbort⁴, Sognepræst i Odense, paa det efter afdøde M. Hans Kraft ledige Kannikedomme i Roskilde Domkirke efter det ham tilforn givne Ekspektancebrev. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 19, 384.

---

¹ Fejlskrift for: Niels Findsen, jvfr. 21. Jan. 1634. ² Jvfr. Miss. af 21. og 22. Jan. 1635. Han var Niels Findsens Svigersøn. ³ Findes ved Orig., lydende paa 1192 Rdlr. 3 Ort. ⁴ M. Wichmand Jakobsen Hasebard, Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense.

16. April (Haderslev). Forordning om Forbud mod Tryk eller Salg af andre Almanakker og Skrivekalendere end de, som er forfattet af Københavns Universitets Matematiker. Sj. T. 26, 23 b. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. I. (Tr.: CCD. IV. 660 f. D. Mag. 5. R. I. 350 f.).

— Miss. til det islandske Kompagni i København om, at det ikke imod sine Privilegier maa losse sine Varer paa Elben og sælge dem til Hamburgerne, men at det skal oplægge dem i Glückstadt. Sj. T. 26, 24 b. K. (Tr.: KD. V. 185 f.).

— Aab. Brev, hvorved den Søn af Ofve Giedde til Tommerup, Befalingsmand over Ege og Brunelaug Len, som skal besidde Tommerup efter Faderens Død, faar Bevilling paa Kronens, Kirkens og de fattiges Part af Tienden af Qunninge¹ Sogn, naar den bliver ledig efter Kirstine Knudsdatter M. Hans's² i Helsingborg, som nu har den til Leje, for den sædvanlige Afgift, at levere aarlig til sædvanlig Tid og Sted. Sk. R. 5, 154³.

— Miss. til Claus Brockenhuus [Landsdommer]. Da Kongen har forordnet, at ingen, som betjener Øvrighedsbestilling, maa have med 2 Retter at bestille, og da Hans Nielsen, Adressatens Landstingshører, nu er Borgemester i Odense, skal Adressaten straks skaffe sig en anden Landstingshører. F. T. 4, 385.

— Aab. Brev, hvorved N. N.⁴, Sognepræst til Skibet Sogn Sonden Aaen, og hans Efterfølgere faar Bevilling paa Tienden, af hvad Slags den end er, af 9 Gaarde og 7 Bol i Skibet Sogn, som i Mands Minde har fulgt Sognepræsten, eftersom han hidtil har oppebaaret denne Tiende af Korn og Kvæg. J. R. 9, 180 b. K⁵.

— Miss. til Jørgen v. Ahlefeld og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Da en Del Præster her i Lenet [Haderslevhus] og i Ribe Stift har forset sig ved at give Tilladelse til at gøgle i Kirkerne, bevilger Kongen, at de tilsammen maa give 200 Sletdlr. til Hospitalet i Haderslev og at enhver af dem efter

---

¹ Fejlskrift for: Kvidinge S., Sdr. Asbo H.   ² Mag. Hans Arnoldsen de Fine.   ³ Nederst paa den modstaaende, tomme Side er skrevet: Christian Holcks Skrift.   ⁴ Jacob Svendsen.   ⁵ Tr. (m. Datum: 17. April): Hofmans Fundat. IV. 749.

sin Formue skal bidrage til Erlæggelsen af denne Sum. J. T. 9, 298.

16. April (Haderslev). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Denne Svenning Pedersen har beklaget sig over, at han forfølges haardt af Knud Gyldenstjernes Ridefoged og Skriver. Han skal lade Svenning Pedersen være forskaanet for Hæftelse og al anden Eftertragtelse, indtil Sagen er lovlig udført for Overdommer ved lovlig Dom og Stævning paa alle Sider. Endvidere klager Svenning Pedersen over, at Herredsfogden, som dømmer paa hans Ære og Velfærd, ikke er en svoren Dommer, men at han har beklædt dette Dommersæde i nogle Aar uden at have aflagt Ed, at han tilmed for det meste selv beklæder baade Herredsfogdens og Herredsskriverens Stilling, at Slotsskriveren undertiden lader sig bruge i Herredsskriverens Sted, og Svenning Pedersen klager derfor over, at en Del Dokumenter og Vidner forholdes ham og at han heller ikke altid kan faa beskrevet, hvad han begærer til sit nødvendige Brug. Adressaten skal nøje undersøge dette og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 298.

— Miss. til Ernst Normand. Hvad Verst Bymænd har andraget om, kan han se af deres hosføjede Supplikation. Jens Hansen, som de anklager, beraaber sig paa et Kongebrev, som Bønderne i Verst mener han har erhvervet ved en vrang Beretning, hvorfor han ikke har Ret til den i Kongebrevet fastsatte Frihed. Ernst Normand skal undersøge Sagen og, hvis samme Kongebrev er erhvervet ved en vrang Beretning og Jens Hansen ikke er berettiget til den i Brevet omhandlede Frihed, skal Ernst Normand lade ham gøre Ægt og Arbejde lige som de andre. J. T. 9, 298 b.

— Miss. til Dr. Hans Vandal, [Biskop i Viborg Stift], og Hospitalsforstanderne i Viborg. Hvad Søfren Pouflsen i Gustrup¹ har berettet, kan de se af hans vedføjede Supplikation. De skal hjælpe ham til Rette, saavidt det er billigt. J. T. 9, 299.

— Miss. til Niels Friis. Da Fru Dorrete Budde, Ifver Friis's Enke, skal levere Oxholm fra sig til sin Søn Jørgen

¹ Det ses ikke, hvad der menes.

Friis Ifversen, og da det vilde være til Hinder for hans Studier, om han selv nu straks skulde modtage og forestaa samme Gaard, gives der Niels Friis Befaling og Fuldmagt til paa hans Vegne at modtage Gaarden og dens Indkomst og administrere den til hans Fordel, indtil han selv kan modtage den med hans Regnskab, naar det ikke længer er til Hinder for hans Rejse og Studeringer. J. T. 9, 299 b.

16. April (Haderslev). Miss. til Gunde Lange. Hvad denne Niels Andersen, Borger i Aalborg, har beklaget sig over, kan Gunde Lange se af hans Supplikation. Han skal undersøge Sagen nøje og, saafremt den befindes som angivet i Supplikationen, skal han hjælpe ham til Rette, saa at det Gods, som Johan Brandt paa nogle Hamborgeres Vegne har ladet sig tilvurdere i Niels Andersens Bo, bliver til Stede hos Niels Andersen, indtil Kongen træffer anden Anordning om dette og Hamborgernes andet Gods. Gunde Lange skal indsende Erklæring om, hvorvidt det forholder sig saaledes som angivet i Supplikationen. J. T. 9, 299 b.

— Miss. til samme og Bispen i Aalborg [Mag. Kristen Hansen]. Da det berettes, at Seber Kirke har saa ringe Indkomst, at den ikke kan vedligeholdes deraf, skal de snarest undersøge, hvorledes det forholder sig hermed og hvorledes Kirkens Indkomst hidtil har været anvendt til Bedste for den. Saafremt det befindes, at Fejlen ligger i Kirkens ringe Indkomst, skal de indsende Erklæring om, hvorledes der kan skaffes den nogen Hjælp fra de omliggende formuende Kirker, for at den ikke skal falde aldeles ned, men i Tide blive hjulpet og blive ved Magt. J. T. 9, 302.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Bispen i Ribe [Hr. Hans Borkardsen]. M. Christen Friis, Læsemester i Ribe og Sognepræst i Vedsted, har berettet, at han ud over det, som Kongen allerede har bevilget ham til Reparation af Præstegaarden, maa anvende yderligere stor Bekostning paa Flytningen af den, fordi den ligger saa lavt, og han mener, at hans Efterfølgere, som det kommer til Gode, med Rette bør erstatte ham dette. Adressaterne skal nøje undersøge Sagen og indsende Erklæring om den. J. T. 9, 301.

— Miss. til Otte Marsvin. Det berettes, at en Bonde, der ligger til Rosenvold, ved Navn Søfren Jensen, i Stouby-

lund, forholder sig modvillig og bliver boende paa sin Gaard mod de over ham erhvervede Domme. Otte Marsvin skal nøje paase, at hverken Søfren Jensen eller andre af Boller og Rosenvolds Tjenere øver Modvilje; saafremt de gør det, skal han lade dem straffe tilbørligt. J. T. 9, 301.

16. April (Haderslev). Miss. til Dr. Morten Madsen, [Biskop i Aarhus Stift]. Naar der bliver paabudt en Præsteskat, skal han forskaane Hr. Jens Pofvelsen i Hiortvang, Sognepræst til Hammer og Linderup Sogne, for Skatten, som han saa igen efter Kongens Brev, skal paalægge de mest formuende Præster i hans Stift. J. T. 9, 300.

— Miss. til Hr. Christen Holck om at lade Hr. Jens Pofvelsen i Hiortvang, Sognepræst til Hammer og Lindrup¹ Sogne, til sin Underholdning faa 4 Tdr. Korn aarlig af Sne² Sognetiende, som ydes paa Silkeborg Slot, indtil den Tiende, som er perpetueret til hans Kald for dets Ringheds Skyld, bliver ledig. J. T. 9, 299.

— Miss. til samme. Kronens Bønder i Sne Sogn i Vrads Herred i Silkeborg Len har klaget over, at de besværes med adskillige Ægter, saavel lange som smaa, mere end de kan taale, og paastaar, at saasart de har forrettet en lang Ægt, som de bliver befalet til, nødes de straks igen til at gøre de smaa Ægter, uanset at de, der gør de lange Ægter, skulde være forskaanet for de smaa. Christian Holck skal paase, at de ikke besværes over Tilbørligheden af hans Folk. Endvidere har samtlige Kronens Bønder i Vrads Herred berettet, at de har haft deres Svin dér paa Skoven, hvor der aldeles ikke har været nogen Olden, og at Skriveren ikke har villet modtage deres Svin saadan som de kom af Skoven, men har fordret Penge af dem derfor, uanset at de ikke burde give andet end de selv har faaet. Christian Holck skal paase, at der ikke kræves noget utilbørligt af dem, da Skriveren i rette Tid burde have modtaget, hvad Skoven var takseret for, medmindre han har haft særlig Befaling derom. Endelig har en Møller, ved Navn Christen Mickelsen, beklaget sig over, at der ikke

¹ Linnerup, Vrads H.

² Snede (d. v. s. Nørre-Snede), Vrads H.

gives ham Godtgørelse paa Møllens Bygning, som andre, hvad der videre kan ses af hans medfølgende Supplikation. Christian Holck skal paase, at der vederfares ham, hvad der er Ret. J. T. 9, 300.

16. April (Haderslev). Miss. til Christen Holck. Hans Erklæring om Themb Sogns Tiende har Kongen set og er tilfreds, at han rammer Kongens Bedste, naar den bliver ledig, ved at bortfæste den; saafremt Sognepræsten i Themb Sogn ikke beholder den for sit Kalds Ringheds Skyld, skal Sognemændene have Ret til at faa den fremfor andre. Han har endvidere erklæret, at han har forlangt, at Bønderne i Kragelund, enten alle eller en Del af dem, skal hjælpe det¹ til Engesvand; Kongen er tilfreds hermed. Dernæst har Kronens Bønder i Jellinge andraget om, at det Vognskifte, som de har i Hampebjerg, herefter maa ske i Snee; Christen Holck skal ordne det saaledes, som Bønderne paa begge Sider bedst kan taale det. Endelig fremsendes fra en Præsteenke Jehan Hansdatter i Skarup², en Supplikation, i hvilken Præsten sammesteds for det første beskyldes for næstforleden Langfredag at have ladet sig finde i Letfærdighed med et Kvindfolk, hvilket skal kunne bevises med Christen Fransen, Christend Eskildsen og Karen Lauersdatter, med videre, som han kan se af Supplikationen, for det andet for at forsømme Katekismens og Børnelærdommens Prædiken, for det tredje for ikke at holde Bededag efter Forordningen. Da alt dette i sig selv er ganske ukristeligt og bør straffes, skal Christen Holck tiltale ham derfor og følge ham ved Retten og med Flid søge at faa Vidner og Dokumenter i Sagen, for at saadan Ukristelighed kan blive tilbørligt straffet. J. T. 9, 301 b.

— Søpas for det af det grønlandske Kompagni i København udrustede Skib, kaldet Røde Løfve, omtrent 90 Læster drægtigt, paa hvilket Regnholt Regnholtzen er Skipper. Kongen har privilegeret Kompagniet til at besejle Grønland, Fretum Davidis og Fretum Christianiæ sammesteds for at bruge

¹ Det fremgaar ikke af Teksten, hvad der sigtes til. Gern H.

² Skorup,

deres Handel og Trafik til Lands og til Vands det bedste det er dem muligt. Dersom Skibet paa samme Rejse ved Is, Sne eller anden Vinterens Haardhed skulde nødsages til at lande i Kronens Lande i Nordsøen, nemlig Norge, Island og Ferrøe, skal det staa dem frit uden al Licens og Told efter de dem af Kongen meddelte Privilegier, saa længe de nødes at blive dér, dog at de ikke bruger Handel med Islænderne og færøske Indbyggere mod Kompagniets Privilegier, undtagen at de for rede Penge maa tilforhandle sig Viktualier og 'at frit Fiskeri er til-ladt dem under Landet, dog saa vidt derfra som Engelske [maa fiske] eller i det ringeste saavidt derfra, at de ikke præjudicerer Indbyggernes Fiskeri eller det islandske Kompagnis Friheder og Privilegier. De, der maatte træffe Skibet paa dets Rejse, an-modes om at fremme og befordre det. Dersom det af Storm eller Uvejr trænges ind i en Havn, skal de undsætte det med Folk, Fetalje, Anker og Tov og hvad andet det behøver og der forlanges. N. R. 5, 359.

16. April (Haderslev). Lignende Søpas for Villom Lau-ritsen paa Gabriel Engel, drægtig 70 Læster, „lydendes som forskrevet staar“. Udt. i N. R. 5, 360.

— Aab. Brev om, at da det berettes, at en Del af de Falkefængere, som Kongen har benaadet at maatte fange Falke paa Island, understaar sig under dette Skin at drive stort Købmandskab sammesteds og at føre Varerne fra Landet med fremmede Skibe, saa forbydes det hermed strængt, saafremt den, der findes at drive Købmandskab dér, ikke vil tiltales, om han ikke bør have sin Frihed og Falkefangst og hvad han har at fare med af Falke og andet Købmandskab forbrudt. Lige-ledes forbydes det Falkefængerne at begive sig til eller fra Landet paa andre end paa det af Kongen privilegerede islandske Kompagnis Skibe, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor, eftersom han er advaret derom. Saafremt nogen dér paa Landet, være sig de, som har Len og Befaling dér, eller nogen af Ind-vaanerne findes at handle med samme Falkefængere eller andre Fremmede, da skal de, i hvis Len saadant sker, for deres uflit-tige Tilsyn have forbrudt deres Len, med mindre de selv angiver saadant, og desuden skal de saavel som andre, som handler med saadanne Falkefængere eller Udlændinge, tiltales og staa til

Rette derfor som modvillige og som de, der handler mod de af Kongen udstedte Privilegier. N. R. 5, 363¹.

16. April (Haderslev). Miss. til Pros Mund om at lade ovenstaaende aab. Brev læse og forkynde paa de tilbørlige Steder og paase dets Overholdelse. Da Kongen har befalet ham at blive Vinteren over paa Island, skal han nøje undersøge og lade undersøge, hvem der handler med ovennævnte Udlændinge, for at de kan staa til Rette derfor og saadant kan afskaffes. N. T. 6, 151 b.

17. April (—). Aab. Brev om, at denne Maren Søfrensdatter, barnefødt i Korsør, som for nogen Tid siden² af højvigtige Aarsager³ med Kongens Tilladelse er blevet skilt fra sin Husbonde Christen Clausen, Borger i Nyborg, nu igen maa indlade sig i Ægteskab med en ung Person, ved Navn Christen Clausen⁴, i Korsør. Hun og hendes Stiffader Hans Vogensen, Borgemester i Korsør, har berettet, at han er opfødt af ærlige Forældre i Korsør og at han har begæret hende til Ægte. Det er bevist, at hun har skikket sig vel i den Tid, i hvilken hun har været fra sin Husbonde, og at nævnte Christen Clausen ikke heller i Mellemtiden har haft noget Venskab med hende. Sj. R. 19, 387.

— Miss. til Vindtsens Stensen om at paatage sig

¹ Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 400 f. Ketilson aftrykker smstds. 402 en Bevilling for det islandske Kompagni til at bruge Hvalfangst under Island, dateret Haderslev 16. April 1636, enslydende med den for samme Kompagni under Datum Kbhvn. 16. Dec. 1631 udstedte Bevilling (der ikke findes hos Ketilson), I O. Stephensen og Jon Sigurðssons Lovsamling for Island I. 220 findes den ligeledes nævnt, og som Kilde angives en „Afskrift med Grams Haand“, der endnu findes i Rigsarkivet: Island Færøerne Supplement II Nr. 1 Litr. TT. En anden Afskrift findes i Langebeks Diplomatarium: Island. Der angives i intet af disse Tilfælde nogen Kilde. Gengivelsen hos Ketilson og Afskrifterne er omend ikke bogstavret, saa dog i Ordlyden nogenlunde ens og væsentlig enslydende med Bevillingen af 16. Dec. 1631 (N. R. 5, 49). I Kancelliets Brevbøger findes der ikke nogen Bevilling af 16. April 1636. ² 1. Dec. 1635. ³ Jvfr. Miss. af 24. Jan. 1635 til Professorerne ved Kbhvns. Universitet. ⁴ Sikkert en Fejlskrift i Sj. R. Efter Ansøgningen fra hendes Stiffader Hans Voensen hed han Kristen Lavridsen og var Søn af Kræmmer og Raadmand i Korsør Lavrids Lavridsen; se D. Kanc. Incl. til Reg. og henl. Sager 15. Febr. 1636.

Værgemaaliet for Fru Margrete Krabbe, Ditlef Holcks Enke. Sj. T. 26, 25.

17. April (Haderslev). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage en af afdøde Jost Stens Sønner, Christopher Heinrich Sten, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og sætte ham under Disciplin som de andre Skolebørn. Sj. T. 26, 25.

— Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen]. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at lade hugge nogle Millioner² Enebærstager, og han har derefter ladet spørge, om Kongens Befaling skal forstaas om Millioner. Han skal rette sig efter Kongens forrige til ham udstedte Brev og lade hugge saa mange, som Befalingen angiver, lade dem føre til de Steder, hvor de bekvemmeligst kan udskibes, og underrette Rigens Admiral om Stedet, for at Skibene kan sendes dertil. Med Indretningen af en Salpeterlade i hans Len [Sølvitsborg] skal det bero, indtil Kongen har ladet undersøge, om der dér findes Jord eller Materie, som er tjenlig til Salpeter. Hvad angaar de Kuller, som skal føres fra den svenske Grænse, da maa der ikke ske nogen Forsømmelse deri. Sk. T. 6, 165.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Kongen har befalet³ Hr. Tagge Thott til Duegit, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, i sit Len at lade hugge nogle Millioner Enebærstager, føre dem til de Steder, hvorfra de bekvemmost kan udskibes, og underrette Adressaten om Stedet, for at der kan sendes Skibe dertil. Hr. Claus Daa skal forordne 2 Skibe, som i Sommer kan hente disse Enebærstager og føre dem til Doulycke Slet⁴ i Frederiksborg Len, og skal straks afsende 2 Skibe til Jernvigen i hans Len, hvor der efter hans Beretning findes 2 Skibsladninger deraf. Sj. T. 26, 25 b. K.

— Miss. til Christopher Svencke og de andre Arkelimestre [paa Kongens Tøjhus]⁵. Kongen har befalet⁶ Hr. Tagge Thott til Duegit, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, at indrette en Salpeterlade i hans Len. Da han erklærer, at den Jord eller Materie, som er tjenlig til Salpeter, efter hans Formening ikke

¹ 12. Okt. 1635.

² Ordet Millioner er senere tilføjet over Linjen.

³ 12. Okt. 1635.

⁴ Dagelykke Sletten, Asminderød S., Lyngø-Kronborg H.

⁵ Kun i K.

⁶ 5. og 6. Nov. 1635.

findes dér, skal Adressaterne sende en Person, som har Forstand derpaa og som de kan være sikre paa ikke lader sig understikke, dertil og lade ham undersøge nøje, om der findes saadan Jord eller Materie dér eller ikke. Han skal give Resultatet af sin Undersøgelse beskrevet, for at der kan træffes videre Bestemmelse derefter. Sj. T. 26, 25 b. K.

17. April (Haderslev). Miss. til Hening Valkendorf. Han skal sende Rasmus Lauridsen Kræmmerdreng, som ulovlig har taget noget Silke og Trippe¹ ud af Borger i Odense Knud Lauridsens Bo, til Tugthuset i København uden videre Proces; kun skal der tages Dom paa ham, om han ikke bør sendes til Tugthuset. F. T. 4, 385. Orig. (meget medtaget) i Landsark. i Odense.

— Miss. til samme. Da Fru Karen Krabbe, Enke efter Johan Friis til Løytved, har begæret 1 Gaard i Hørup² By i Kirkebye Sogn i Sunds Herred, som ligger til St. Knuds Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard i Anderup By i Lundbye³ Sogn i Nesbyehofvit Birk i Odensegaards Len, og da Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand paa St. Knuds Kloster, ved Rigens Bestillinger er forhindret i at være til Stede, skal Hening Valkendorf med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt nævnte Gaard for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra St. Knuds Kloster. F. T. 4, 385 b.

— Livsbrev for Peder Mund, Fændrik under Kompagniet Soldater i Koldinghus Len, paa Landerupgaard i Velstrup⁴ Sogn i Brusk Herred i Koldinghus Len, som hidtil har været udlagt til ham for hans Bestillings Skyld, dog at han giver de tilbørlige Afgifter af den til Koldinghus Slot. J. R. 9, 180 b. K.

— Miss. til Fru Jutte Brock. Det berettes, at man hos en Kvinde, ved Navn Karen Staffensdatter, Rasmus Hansens Hustru, i Gestrup⁵, nu igen har fundet hendes Barn død i Sengen. Efter Fru Jutte Brocks Beretning og det derom op-

---

¹ Trip, et Slags fløjsagtigt Tøj.   ² Højerup, Stenstrup S., Sunds H.
³ Lumby S., Lunde H.   ⁴ Vilstrup.   ⁵ Sikkert Fejlskrift i J. T.,
maaske for Jestrup, Lyngs S., Refs H.

tagne Tingsvidne har denne Kvinde altid holdt sig fra Letfærdighed og Drukkenskab og har været fri for ondt Rygte. Desuden har Barnet faaet Daaben, og det vides ikke med Sikkerhed, om det er ligget ihjel eller er død af en anden naturlig Braddød, saa at Fru Jutte Brock selv nærer Betænkelighed ved at lade hende henrette. Under disse tvivlsomme Omstændigheder lader Kongen det bero ved, at hun maa staa aabenbart Skrifte og siden rette og bøde for sig. J. T. 9, 302.

17. April (Haderslev). Miss. til [Ernst Normand]¹ om at undersøge, om Hr. Jacob Svendsen, Sognepræst til Skibi Sogn, og hans Formand har haft Tienden af 9 Gaarde og 7 Bol i nævnte Sogn i mange Aar. Hvis det befindes saaledes, skal han tilstille Præsten hosføjede aabne Brev². J. T. 9, 302 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Af de tilforordnede Kommissariers³ Relation har Kongen erfaret, at der er indløbet adskillig Uorden ved Kapitlet med Hensyn til dets Administration af Kirkens Indkomst, hvilket Kapitlet vil undskylde med selvgjort Rettighed og Sædvane. Men Kongen vil ikke have, at det skal se ud, som om han har stadfæstet saadanne Ulovligheder, være sig Statut, tiltagen Skik og Sædvane eller med hvilket Navn det kan besmykkes, til Skade for Kirken som tredje Part, og Kongen bestemmer derfor, at der i efterskrevne Poster og Antegnelser skal forholdes som følger: 1. Kapitlet skal være Kirkeværge og administrere Kirkens Indkomst uden Løn og lade Kirken selv beholde sine Brændsvin, da Kapitlet har sine Kannikedømmer ved Kirken, ikke har nogen videre Umage af den og det desuden er i samme By og Arbejdet kan forrettes uden Bekostning og stor Umage. 2. Kapitlet har tilholdt sig, at naar dets egen Fiskus ikke har kunnet strække til, har det taget af Domkirkens til at betale dets Rejser. Dette skal herefter være afskaffet; naar Kapitlet vil rejse i sine egne Forretninger, skal det selv betale sine Rejser. 3. Det har for kort Tid siden begyndt at antage og lønne en Foged. Da dette i mange Aar har været uforment, bør Domkirken ikke besværes med en saadan usædvanlig Udgift, men en af de bedste

¹ Adressaten er ikke angivet.

² Af 16. April, se ovfr. S. 474.

³ Kristen Thomsen Sehested og Lavrids Lindenov; se Miss. 7. Juni 1634.

Bønder skal beskikkes til Delefoged og fritages for Ægt og Arbejde eller faa eftergivet en Del af Landgilden; han kan forrette det samme, som Fogden paa Landet hidtil har gjort, med mindre man vil lade hele Kapitlet antage en Foged, til hvis Løn og Underhold Domkirken saa skulde bidrage noget pro Qvota. Saa fremt der skal bygges en fornem Bygning, er det bedst, at den fortinges baade med Arbejde og Materiale eller at det forrettes af en tro Pligtsfoged og at Domkirkens Bønder da saa vidt muligt bliver brugt i Stedet for Pligtsfolk. 4. Klokker og Degn lønnes af Kirken, da Kapitlet ikke har kunnet strække sig dertil, uanset at den ene af dem synger for Kapitlet. Kongen bestemmer, at Kapitlet selv herefter skal lønne sin egen Sang og lade Domkirken ubesværet med, hvad det tilkommer Kapitlet selv at betale. Men hvad angaar Forbedring af Klokkerens Løn efter Aarenes Forandring og for at ringe den store Klokke, da kan det have sit Forblivende derved. 5. Hvad det angaar at sætte Kirkens Penge paa Rente, saa skal Kapitlet gøre dette paa sit eget Ansvar. De andre Regnskabsmangler har det selv lovet at afskaffe og rette, hvilket det nøje skal efterkomme. J. T. 9, 302 b¹.

17. April (Haderslev). Miss. til Niels Krag. Han har for nogen Tid siden² faaet Kongens Befaling om, at nogle Penge, som Tomes Juel til Estrup havde at fordre af Malt Kirke fra de Tider, da han var Kirkeværge for den, skulde betales ham. Da dette endnu ikke er sket, paalægges det Niels Krag at efterkomme denne Befaling eller indsende Erklæring om, hvorfor det ikke er sket. J. T. 9, 303 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Der er opstaaet Trætte mellem 2 Gaarde i Stouby Sogn, nemlig Ullerup, som ligger til Rosenvold, og en anden, som tilhører Hr. Frederik Reedtz til Tygestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, og for at forekomme denne Trætte, har Hr. Frederik Reedtz tilbudt at mageskifte sin Gaard til Rosenvold mod en Gaard, kaldet Kaldsbølle, i Raarup Sogn. Otte Marsvin skal undersøge begge Gaardes Lejlighed og siden afslutte Mageskiftet med Hr. Frederik Reedtz, hvilket Kongen siden vil konfirmere. Han skal paase, at der i

¹ Tr. i Udt. i Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus II. 72.   ² 7. Jan. 1635.

alle Maader sker Fru Kysten, Grevinde til Slesvig, Fyldest. J. T. 9, 304.

17. April (Haderslev). Miss. til Jesper Friis. Han har faaet Befaling til at tilholde de tiloversblivende Soldater¹ under hans Regiment at møde i Kolding Ottendedagen efter Paaske. Det befales ham ogsaa selv personlig at give Møde i Kolding paa samme Tid med sin Øversteløjtnant og alle de andre Officerer og være færdig til at føre Regimentet til de Steder, hvorhen det kommanderes. J. T. 9, 304.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Hvad denne Supplikant har andraget Kongen om, kan han se af medfølgende Supplikation, og da Supplikanten mener, at Sagen ikke bør udsættes, skal Adressaten kalde Parterne for sig og ved Forlig forsøge at afhjælpe Klagen, men hvis der forlanges noget ubilligt af ham, skal han indsende Erklæring derom til Kongen. J. T. 9, 304 b.

— Miss. til Hr. Christian Thommmisen. Kongen tillader efter hans Anmodning, at Otte Rosenkrantz til Rosenholm maa rejse med ham til Lübeck og opvarte ham, saalænge hans Kommission varer. J. T. 9, 303 b.

— Miss. til samme. Hertug Frands Albert til Niedersachsen² har paa sine egne og sine Brødres Vegne hos Kongen anholdt om, at denne vil antage sig deres Lande, saa at de kan blive befriet for de besværlige Indkvarteringer, Gennemmarscher og andre Krigstryk, der i denne Tid maa befrygtes. Det befales Adressaten, saa vidt som det er ham muligt, at arbejde det svenske Riges Kancelli og andre vedkommende Steder, saa at de ovennævnte Herrer kan nyde Gavn af Kongens Intercession ved at nyde Skaansel i nævnte Henseende. J. T. 9, 305.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne, Henrik Lange og Jockom Beck. Det berettes, at Lemvig Kirke ikke er i Stand til at vedligeholde sin Bygning med Præste- og Skoleresidens, som Ordinansen tilholder, og at Grunden hertil er den, at Kirken ikke faar sin tilbørlige Rettighed af Avlen, som Lemvigs Indvaanere bruger, idet de efter deres eget gode Tykke har takseret sig selv til en vis Sum Penge, uanset at Varerne og hvad andet,

¹ Se 11. April 1636.

² Sachsen-Lauenburg.

der skal bruges til Bygningen, stiger i Pris, medens Pengene dog Aar efter andet bliver staaende ved samme Valeur. Adressaterne skal derfor begive sig til Lemvig, anstille Undersøgelse om Byens Sæd og Avl og taksere den til en vis aarlig Korntiende, som kan oppebæres af 2 formuende Borgere dér og overleveres til Kirkeværgerne, som siden med Provstens Raad skal anlægge den til Nytte for Kirken og Residensen, med mindre der kan findes et bedre og bekvemmere Middel uden Skade for Kirken i alle Maader, dog at de, som driver Avl, fornemlig og mest, som tilbørligt er, „sker Kirken til Vilje“¹. J. T. 9, 304 b.

17. April (Haderslev). Miss.² til Niels Friis til Krastrup, Embedsmand paa Sejlstrup Slot, og Mandrup Due til Haldkier. Fru Mergrette von der Lühe, Enke efter Jørgen Brockenhuus til Seberkloster, har begæret Kongens Befaling til dem om, at de for sig skal indkalde Fru Ollive Lykke med hendes Lavvæрге, som har vedgaaet Arv og Gæld efter afdøde Fru Kiersten og Talle Rosenkrantz, saavel som Ifver Lykke til Vindunofvergaard og andre af nævnte Frues Kreditorer for at likvidere mellem nævnte Ollive Lykke og hende paa hendes egne og hendes Børns Vegne den Gæld, som efter Rigsraadets i Kolding afsagte Dom skal ligned mellem ovennævnte Fru Kirsten og Talle Rosenkrantz's Arvinger, Fru Ollive Lykke og Ifver Lykke. Denne erklærede sig interesseret i den, fordi han fordrer 319 Rdlr. i Henhold til den Likvidering, der sidst blev gjort i

---

¹ Stedet synes forskrevet. ² Store Dele af dette Miss. er meget vanskelige at forstaa, til Dels sikkert paa Grund af Fejl og Udeladelser i Teksten. De i Teksten omtalte Søkende Fru Olive Lykke og Iver Lykke var Børn af Kristoffer Lykke og Anne Rosenkrantz Nielsdatter, som var Søster til Arveladerne Fru Tale Rosenkrantz Klavs Nielsen Tornekrans's, og Fru Kirsten Rosenkrantz Johan Brockenhuus's. Denne Johan Brockenhuus Olufsen og Jørgen Brockenhuus Ottesen var Brodersønner. Meningen af det første Stykke af Brevet, der er sat i Citations-tegn, maa antagelig være, at der som Modkrav mod Iver Lykkes Fordring i Boet paa 319 Rdlr. fremlægges et (af Arveladerne udstedt) Gælds-brev paa 2500 Rdlr., som Jørgen Brockenhuus (som Kavtionist) har indløst, derefter atter afstaaet, men endelig atter indløst. Dette Brev forlanges betragtet som privilegeret Krav. Hvad der er ment med det næste citerede Stykke om Opbudsgods, kan ikke forstaaes. Brevet er indført i J. T. af Pøder Seefeld, hvis Indførsel, som allerede sagt ovfr. under 12. Marts 1636, er meget uenøjsomt.

Viborg af afdøde Hr. Otte Skeel, Gabriel Kruse til Huileberg(!), Ifver Kaas til Ulstrup og Eskel Gjøe til Brandholm, hvorimod hendes afdøde Husbondes Fuldmægtig fremlagde et Hovedbrev paa 2500 Rdlr., som hendes afdøde Husbonde havde indløst, „som formedelst hendes afgangne Husbondes Cession havde hos Brevet, at han det indløst havde, hvilken Cession han siden har ladet forhverve, som baade Opskrifte paa Brevet, de gode Mænds Likvidering saa og Cessionen des rette Gælds Forordning rigtig kan forklare“. Hun kræver, at dette Brev først bør likvideres imod det, som Ifver Lykke har fordret i Henhold til samme Likvidering, under Forbehold af enhvers Ret til Betaling siden. „Hvad opbudent Gods, Fru Olliva til Landsting gjort haver, eftersom hun lod for[skrevne] Ifver Lykke paa sine egne og Søsters Vegne denne Befaling ved Olluf Brockenhuus og Melkior Olde-land, Kongens Sekretærer, tilbyde, som saadan Befaling i Betænkende haver optaget og des imellem søgt hende“. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at indstævne Parterne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge al denne Stridighed mellem dem i Mindelighed eller afgøre den ved endelig Dom og give Parterne det beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de møde have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 305.

17. April (Haderslev). Miss. til Tønne Friis. To af Kro-nens Bønder, Jens Sebastesen og Mickel Nielsen, i Ølste By i Stjernholms Len har for nogen Tid siden berettet, at deres Gaarde er for højt forskyldet, saa at de ikke kan blive ved deres Gaarde og ved Magt, med mindre der bevilges dem noget Afslag, og Adressaten har derefter¹ faaet Kongens Missive om at erklære sig om, hvor meget der bør afkortes hver af dem i deres Landgilde. Af hans Erklæring har Kongen erfaret, at deres Angivende er rigtigt og at nævnte Gaarde er saa for-skyldet, at de ikke kan blive ved Magt, med mindre de faar følgende Afslag aarlig, nemlig: Jens Sebastesen 1 Ørte Rug, 1 Otting Smør, 1 Brændsvin og 1/2 Td. Malt og Mickel Nielsen 1 Fj. Smør, 1/2 Ørte Rug og 1 Ørte Malt. Kongen bevilger, at

¹ 8. Marts 1636.

de maa faa dette Afslag, hvilket Tønne Friis skal indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. J. T. 9, 306.

17. April (Haderslev). Miss. til Ernst Normand. Han har berettet, at Tolderen i Kolding er død, og at han i den afdødes Sted foreslaar at indsætte som Tolder en Borger sammesteds, ved Navn Morten Panck, som er den flittigste og tjenligste dér til samme Bestilling. Kongen tillader ham at ansætte Morten Panck som Tolder i Kolding i afdøde Gregers Ottesens Sted. Han skal paase, at Morten Panck i alt forholder sig efter Toldordinansen. J. T. 9, 303 b.

— Miss. til samme. Kongen har bevilget, at efterskrevne Kronens Bønder Søfren Jensen, Mads Jurgesen og Peder Jurgesen i Bindebal i Koldinghus Len paa Grund af Sandfog maa flytte deres Gaarde paa deres Gaards Grund. Af Tingsvidner har Kongen erfaret, at de ikke kan taale at udgive Landgilde eller gøre Ægt og Arbejde af Gaardene i 3 Aar, saafremt de ellers skal blive ved Magt. Kongen bevilger, at de i 3 Aar maa være fritaget for Landgilde, Ægt og Arbejde, hvilket Ernst Normand skal føre til Regnskab. J. T. 9, 306 b.

— Miss. til samme. Der er opstaaet Trætte mellem Fru Anne Rantzau til Troiborig og nogle af Kronens Bønder af Øster Vamdrup angaaende en Vej, som hun har ladet lukke for dem, men som de har bevist har gaaet til og fra Byen fra Arilds Tid. Kongen tillader, at Fru Anne Rantzau maa lade sætte et Led ved samme Vej, dog at der ved Leddet bor en, som kan lukke op for den Vejfarende Nat og Dag, for at man ikke skal blive opholdt paa sin Rejse. J. T. 9, 307.

— Miss. til samme og Bispen i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Da det Hus ved Kolding Skole, i hvilket Skolemesteren og Hørerne tilforn har haft deres Boliger, er brændt i Fjendens Tid, skal de lade det genopbygge i samme Længde, Bredde og Højde som det forrige, nemlig 9 Bindinger langt og 3 Alen mellem hver Binding, saa at Kirkegaarden kan lukkes med samme Hus. Kongen har bevilget, at den Kirkelade, der staar ved Taftø Nøble¹ Kirke, maa nedbrydes, anvendes til Opførelsen

¹ Tavlov-Nebel, Elbo H.

af nævnte Skole og af Bønderne dér i Lenet [Koldinghus] føres til Stedet, da Skolen er stiftet til fælles Bedste baade for deres Børn og for andre. Hvad der videre behøves dertil af rimelig Bekostning, skal de tage af Indkomsten af de mest formuende Kirker i Koldinghus Len. J. T. 9, 306 b.

17. April (Haderslev). Stadfæstelseskort paa Livstid for Steffan Nielsen, Ridefoged paa Lundenæs, paa Kronens Part af Korntienden af Nafver og Bur Sogne, som Jens Eskesen i Frøch har haft i Fæste og har opladt til ham, for en aarlig Afgift af Nafver Sogn paa 8 Ørte Rug og 5 Ørte Byg og af Bur Sogn paa 4 Ørte Rug og 4 Ørte Byg, at levere paa Lundenæs. Udt. i Tb. 129 b.

— Stadfæstelseskort paa Livstid for Jacob Mortensen i Biorstrup, Herredsfoged i Hammerum Herred, og for hans Hustru Anna Christensdatter, om hun overlever ham, for sædvanlig Fæste og Afgift paa Kronens Part af Korntienden af Giellerup Sogn for en aarlig Afgift af 18 Ørte Rug og 9 Ørte Byg, at levere til Fastelavn. Udt. i Tb. 129 b.

18. April (—). Miss. til Rentemestrene om snarest at revidere Hofmønsterskriver Hans Boysens sidste Omslagsregnskab. Sj. T. 26, 26. K.

— Miss. til Hening Valkendorf og Hendrik Podebusk. Mourids Aschersleben til Jerstrup har berettet, at der er gjort Indførsel i hans Jordegods for hans afdøde Faders¹ Gæld og for hans Søskenes og hans egen Gæld, og at Gældsbrevene, hvorefter Indførslen er gjort, findes under Forsegling i afdøde Erik Urnes Brevskrin, idet denne var en af Ride-mændene. Mourids Aschersleben har hidtil ikke kunnet faa disse Breve og efter dem fordre, hvad han har udlagt paa sine Søskenes Vegne, og har derfor begæret Kongens Befaling til gode Mænd om at udtage Brevene af Erik Urnes forseglede Brevskrin og levere dem til ham. Adressaterne skal snarest begive sig til Odense, hvor samme Brevskrin findes, udtage de Gældsbreve, hvorefter Mourids Aschersleben har gjort Udlæg i sit Jordegods og som vedkommer ham i saa Maade, og tilstille ham

---

¹ Jørgen von Aschersleben († 1625).

dem mod en Reversal, som igen skal nedlægges i Brevskrinene, som de derefter igen skal forsegle. F. T. 4, 385 b.

18. April (Haderslev). Miss. til Hans Oldeland og Hendrik Podebusk. De har været forordnet til Værger¹ for Jomfru Margrete og Jomfru Bergite Aschersleben, og senere er der udgaaet Befaling² til Mourids Aschersleben til Jerstrup om at overtage samme Værgemaal. Da dette endnu ikke er sket, skal Adressaterne i gode Mænds Nærværelse til Mourids Aschersleben overlevere de Lodder og andet, som er tilfaldet hver af de nævnte Jomfruer og som Adressaterne har modtaget paa deres Vegne. F. T. 4, 386.

— Miss. til Holger Bilde. Otto Pogwisch til Kierstrup har efter Danmarks Riges Raads Dom faaet Udlæg i afdøde Hans Pogwisch's Børns Arvegods for 24,000 Rdlr. med nogle Aars Rente. Som Fuldmægtig for afdøde Hans Pogwisch har Holger Bilde, dengang dette Udlæg skete, taget Hovedbrevene paa disse 24,000 Rdlr. til sig. Henning Pogwisch, Kongens Sekretær, har nu berettet, at han paa sine egne og sine Søkendes Vegne behøver disse Breve til Underretning i de Tvistigheder, der er mellem dem og Otto Pogwisch. Holger Bilde skal førstkommende 1. Maj lade disse Hovedbreve paa 24,000 Rdlr. levere til Notarius publicus i København M. Valentino Susme³, som kan lade [dem] se samme Breve og underrette [dem] om deres Indhold. Sm. T. 6, 415.

— Aab. Brev, hvorved denne Hans Hendrik Schnel, Bartskeer, faar Bevilling til at nedsætte sig i Aalborg og bruge Bartskeerhaandværket sammen med de andre 4 Bartskeerere, som bor dér, og nyde de samme Privilegier som de andre Bartskeerere. J. R. 9, 181. K.

— Aab. Brev, hvorved Joakim Testmand, Husfoged paa Koldinghus Slot, saa længe han er Husfoged og naar han nedsætter sig i Kolding, fritages for Skat og al anden borgerlig Tyng. J. R. 9, 181.

— Aab. Brev, hvorved denne Brevviser Jens Nielsen i

---

¹ 28. Aug. 1628.   ² 20. Juli 1633, hvor der dog kun er Tale om Værgemaal for Jfr. Margrete Aschersleben.   ³ Han kaldes eller Valentino eller Valentin Sum.

Fridskier¹ i Brusk Herred i Koldinghus Len faar Bevilling til at indlade sig i Ægteskab med en Kvindeperson, ved Navn Johanne Jensdatter, barnefødt i Meysling, som er beslægtet med ham i 2. og 3. Led, dog at de tilsammen giver 20 Sletdlr. til Kongen og 20 Sletdlr. til Hospitalet i Kolding, at betale til Paaske 1637 til Befalingsmanden paa Koldinghus og Hospitalsforstanderne i Kolding. J. R. 9, 181 b.

18. April (Haderslev). Bestalling for Jørgen Hansen, Husfoged paa Haderslevhus Slot, som Fiskemester i Haderslevhus Len. Han skal have nøje Tilsyn med, at Fiskeriet i Haderslevhus Len bruges retteligt, at Søerne og Dammene i rette Tid aflades og igen støves og besættes med Fisk og at Fiskene forsættes i rette Tid og til Gavns. De Fisk, som Kongen ikke behøver til sin Hofholdning og til Udspisning, skal sælges og Pengene føres Kongen til Regnskab. Han maa ikke tilstede nogen at fiske i de Damme, Søer og Fiskediger, som alene tilkommer Kongen. Han skal paase, at Fiskerne og de andre Folk, som han bruger til at drive Fiskeriet med, med Flid og Troskab forestaar deres Bestilling; saafremt det befindes, at nogen forholder sig anderledes, skal han vare paa, at de faar deres tilbørlige Straf. Han skal altid, saa meget som det er ham muligt, være til Stede hos Folkene, naar der skal fiskes, eller holde en bestemt Karl, naar han ikke selv kan være til Stede, og paase, at alting gaar rigtigt til med Fiskeriet. Ligeledes skal han have nøje Agt paa, at Fiskeredskabet, store og smaa Vaad, Baade og andet sligt Redskab, holdes tilbørligt vedlige og repareres i Tide. Befalingsmanden paa Haderslevhus Slot skal skaffe ham, hvad der er nødvendigt til Reparation af Dammene, samt, naar han fisker, de nødvendige Folk og Vogne. For hans tro og flittige Tjeneste har Kongen bevilget, at han og hans Arvinger maa have en Gaard, kaldet Vandinggaard og Refkier, som han selv har bygget op og som ligger ved Haderslevhus Slot, fri for al Afgift og kongelig Tyngde med al dens Tilliggende. J. R. 9, 181 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Kolding. Det berettes, at Johan Germand paa sin Hustrus Vegne og Abigal, Enke efter

¹ Fejlskrift for: Fredsted, Ø-Starup S., Brusk H.

Gotfrid Schrøeder, af Haderslev hindres i at faa den Arv, der er tilfaldet dem efter deres afdøde Moder, fordi det menes, at der bør gives Sjette- og Tiendepenge af Arven. Da de er bosiddende i Fyrstendømmerne og er Kongens Undersaatter, skal Adressaterne ordne det saaledes, at der ikke sker dem nogen Forhindring med Hensyn til den dem rettelig tilfaldne Arv, da Forordningen om Betalingen af Sjette- og Tiendepenge ikke kan udtydes som sigtende til andre end Fremmede og Udlændinge. J. T. 9, 307.

18. April (Haderslev). Miss. til Hr. Jørgen Urne og Otte Marsvin om igen at tilstille Fru Christina, Grevinde af Slesvig, Holsten, hendes Klenodier, dog skal de nøje paase, at der ikke formindskes noget deraf. J. T. 9, 308.

— Miss. til Ernst Normand. Denne Enke, boende i Bredstrup i Koldinghus Len, har berettet, at hun resterer med et Aars Landgilde, som hun for sin store Armods Skyld ikke formaar at yde, og af hans Erklæring har Kongen set, at hun er saa forarmet, at hun ikke kan yde den, om hun ellers skal blive ved Magt. Han skal lade hende være forskaanet for 1 Otting Smør, 1 Ørte Rug og 1 Ørte Byg af indeværende Aars Landgilde, hvormed hun resterer, dog skal hun forpligte sig til efter sin egen Obligation herefter aarlig at yde sin Landgilde i rette Tid. J. T. 9, 307 b.

— Miss. til samme. Han skal hver Maaned betale Jokum Testmand, Husfoged paa Koldinghus Slot, Kostpenge i Stedet for at lade ham gaa til Bords hos sig paa Slottet. J. T. 9, 308.

— Miss. til samme. Knud Bertelsen, Indvaaner i Kolding, har andraget om at maatte blive Hospitalsforstander i Kolding efter afdøde Gregers Ottesen. Ernst Normand skal forordne ham til Hospitalsforstander sammesteds, dog at han sætter Loven og Vissen for aarlig at ville gøre rigtigt Regnskab og at ville forestaa Hospitalet tilbørligt. Endvidere skal Ernst Normand udtage endnu 5—6 unge Drengene i hans Len og sende dem til Børnehuset i København sammen med de andre, som han har faaet Befaling til at udskrive. Endelig skal han desuden udtage 2 unge Drengene, som er født af ærlige Forældre, og sende dem til Københavns Slot, hvor de skal bruges i Kongens eget Køkken. J. T. 9, 308.

21. April (Haderslev). Miss. til Ifver Krabbe Nielsen. Naar Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, henvender sig til ham om en Del Kalk, skal han for Betaling lade ham faa saa meget Kalk, som han behøver til Skenderups Bygning. J. T. 9, 308 b.

U. D. April (—). Miss. til Erik Rosenkrantz. Der er opstaaet Trætte mellem Hr. Peder Rasmussen, Sognepræst til Sønderumb og Vaabenø Kirker, og Anders Pedersen i Ønsøe¹ om nogle Ukvemsord, som sidstnævnte skal have sagt til Hr. Peder Rasmussen i Kirken. Da Knud Gabrielsen, Landsdommer i Halland, er Bondens Husbonde og derfor er interesseret i Sagen, skal Erik Rosenkrantz foretage Sagen, meddele Parterne Stævning og siden dømme i den. Sk. T. 6, 166.

23. April (Kbhvn.). Bestalling² for Albret Jack som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 384 b.

— Lignende Bestalling for Cordt Helmer, Peter Gorrison, Isack de Fois³, Hans Hammer, Jørgen Rider⁴, Søfren Clausen og Boy Lauritsen som Løjtnanter til Skibs. Sj. R. 19, 384 b.

— Bestalling⁵ for Jacob Kenær⁶ som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 385.

— Lignende Bestallinger for Claus Linnertsen og Jesper Friis som Kaptejner til Skibs. Sj. R. 19, 385.

— Søpas⁷ for Hans Knudsen med Kongens Skib Gabriel til Beltet, hvor han i indeværende Sommer skal have nøje Tilsyn med, at ingen forløber Kronens Told og Rettighed

---

¹ Onsó, Vaabenø S., Halmstad H.   ² Den indførte Bestalling er for Albrekt Jack, de øvrige Navne er kun nævnt i Overskriften til denne.

³ Isak de Foss. Navneregistret til Sj. R. har: Isach de Foes.   ⁴ Jørgen Rytter.

⁵ Den indførte Bestalling er for Jack Kynnair, de øvrige Navne er kun nævnt i Overskriften til denne.   ⁶ Jack Kynnair

⁷ Kaldes i Overskriften: Pas.

og at ingen fordægtige og forbudte Varer føres dér igennem. Han skal med Skibet blive liggende enten under Sproe¹ eller paa det bedst belejlige Sted mellem Sjælland og Fyen, saa at han kan have nøje Tilsyn til begge Sider med de Skibe, som løber dér igennem, og han maa ikke stedse blive liggende ved Fyens Side under Knudtshofvidt, som det hidtil er sket. Ligeledes skal han nøje paase, at ingen fremmede Nationers Skibe, som franske eller engelske, løber igennem Beltet uden at have rigtig Besked og Bevis „med at føre“, men skal henvise dem til at løbe gennem Øresund, som det har været sædvanligt, med mindre de vil besøge noget Sted i Nørrejylland. Det skal ogsaa være ham forbudt at tvinge nogen af Kongens Undersaatter i Fyen og Jylland, naar de har vist deres Søbrev, til at løbe ned for Nyborg til Toldstedet og saaledes besvære dem i deres Rejse. Han maa heller ikke forurette nogen af Kongens Undersaatter, berøve eller fratage dem noget, men skal efterkomme alt det ovennævnte, saa fremt ikke han og hans Folk vil være i Kongens Unaade og straffes derfor. Dersom Skibet af Storm og Uvejr tvinges ind i nogen Havn, skal Kongens Fogder, Embedsmænd, Borgemestre og Raad og andre, til hvem han henvender sig, undsætte ham med Folk, Fetalje, Ankertov og hvad han ellers behøver til samme Skib. Sj. R. 19, 385 b.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om, at de af dem beskikkede Mænd straks skal afsige Kendelse om Grønnegaards Havn. Sj. T. 26, 26. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 186).

25. April (—). Miss. til Rentemestrene om Fastsættelse af en bestemt Dag til Behandling af Sagen om Grønnegaards Havn. Sj. T. 26, 26 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 186 f.).

— Miss. til Niels Trolle om straks at lade tiltale Flores Reynartsen, Borger i København, for Krænkelser af Retten i Sagen om Grønnegaards Havn. Sj. T. 26, 27. K. (Tr.: KD. V. 187).

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm. Han har begæret at maatte forloves til København til den først-

---

¹ Sprogø.

kommende Herredag for at forrette sine Ærinder dér. Kongen bevilger dette, dog skal han snarest begive sig tilbage igen og have i Agt, at der i hans Fraværelse intet forsømmes. Sk. T. 6, 165.

26. April (Kbhvn.). Bestalling for Johan David som Viol de Gammist med en aarlig Løn af 250 Rdlr. in specie fra den 7. Marts sidstforleden at regne, da han indfandt sig, at betale af Rentemestrene. Kongen har straks givet ham 30 Rdlr. in specie paa Haanden, hvilke skal afkortes ham i det første Aars Besolding. Sj. R. 19, 386 b.

— Bevilling for Jacob Jacobsen, Skriver paa Kongens Tøjhus, til at maatte skænke Vin og indbyde flere Folk end Forordningen formelder, til sin Stifdatters Bryllup med M. Johan Chrestoffersen, Professor her i Akademiet. Sj. R. 19, 387. (Tr.: KD. III. 159).

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Eske og Søfren Lauritsen, Sønner af Hr. Laurits Søfrensen, Sognepræst i Vifvel og Velbey¹ Sogne, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte dem under Disciplin og give dem nødtørftig Underholdning ligesom de andre Skolebørn. Sj. T. 26, 27.

— Miss. til Erik Grubbe. Hendrik Ernst, Præceptor for Grev Voldemar Christian, Kongens Søn, har berettet, at Dr. Peder Saxe, Medicus i Aarhus, for omtrent 20 Aar siden har laant 400 Rdlr. paa Rente af hans Fader Hendrik Ernst, Borgemester i Halmsted, som det af Dr. Peder Saxe derom udstedte Gældsbrief viser. Pengene forstrakte han Dr. Peder Saxe godvilligt med efter dennes Begæring til Opnaelsen af hans Doctor-titel in Academia Julia² af det medicinske Fakultet, Promotor Dr. Henningus Arnisæus, og til hans Bryllupshøjtid³, som han ogsaa holdt dér paa samme Tid og Sted. Siden den Tid har Dr. Peder Saxe hverken betalt Hovedstol eller Renter. For nogle Aar siden gjorde saa Hendrik Ernst i Henhold til Gældsbriefet og hans Faders Fuldmagt Anfordring paa disse 400 Rdlr. med

---

¹ Veilby, Rougsø H.   ² Det 1576 af Hertug Julius af Braunschweig oprettede Universitet i Helmstedt, hvor Henning Arnisæus var Professor i Medicin 1613—19.   ³ Peder Saxe blev g. 1617 i Helmstedt m. Sophrosyne Schevelius, Datter af Superintendent S. i Helmstedt.

Rente, men Doctoren beklagede da, at han ikke kunde betale dem uden sin Skade, hvorfor Hendrik Ernst af kristelig Medlidenhed indgik den Kontrakt med ham, at dersom Dr. Peder Saxe i de næste 8 Aar vilde erlægge 50 Rdlr. hvert Aar, saa at Hovedstolen blev betalt, vilde han ikke strænge med Renten, men eftergive den. Dette lovede Dr. Peder Saxe, men betalte kun det første Aar derefter 50 Rdlr. Hendrik Ernst mener derfor, at Dr. Peder Saxe efter saa mange Aars Forløb nu maa have forbrudt sin Sag, saa at Erik Grubbe maa kunne hjælpe ham til sin Ret, saavidt Lov og Ret er, saa at han kan faa sin Betaling, og han har derfor bøgæret Kongens Befaling til Erik Grubbe herom. Erik Grubbe skal hjælpe ham til Rette heri, saa at han kan faa sin Betaling. J. T. 9, 308 b.

U. D.¹ April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christen Thommensen. Af hans Erklæring har Kongen set, at Kronens Bonde Rasmus Lauridsen i Kiersgaard i hans Len [Kalø] ikke kan blive ved Magt, med mindre han i sin Landgilde faar et aarligt Afslag paa 2 Tdr. Rug, 1 Td. Byg og 1 Otting Smør baade for det sidste Aar og i Fremtiden. For at Gaarden ikke skal blive øde, bevilger Kongen ham dette Afslag, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. J. T. 9, 309 b.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Professorerne i København. Kongen agter at lade noget bygge og reparere paa sin Gaard i Roskilde og har dertil hos Jacob Madsen, Borger i Christianshavn, bestilt en Del Tømmer og har paalagt Bønderne i Roskilde Len at hente dette Tømmer og føre det til Roskilde. Men da det vil være alt for besværligt for Kronens Bønder alene at køre dette Tømmer dertil, anmodes Adressaterne om at bevilge, at hver af deres Bønder, naar de anmodes derom, maa føre 2 Læs Tømmer til nævnte Bygning; dog skal de ikke overiles dermed i deres Pløjning og Saatid. Sj. T. 26, 27 b. K.

— Lignende Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade hver af dets Bønder køre 2 Læs Tømmer til Roskilde. Udt. i Sj. T. 26, 27 b. K.

---

¹ Dagen mangler. Indført mellem 26. April og 4. Maj.

27. April (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne, hvorved ovenstaaende Breve kommuniseres ham med Tilføjelse af, at han ligeledes skal tilholde Kronens Bønder i Roskilde Len at hente dette Tømmer. De Sten, som skal bruges til Roskildegårdens Bygning, kan han fortinge, hvor han vil eller kan faa dem for den bedste Betaling. Sj. T. 26, 27 b. K.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bevilget, at 12 Foder Vin, som tilhører Hr. Bugislaf, Hertug til Stettin og Pommern, maa passere toldfrit gennem Øresund ligesom tidligere. Naar Hertugens Fuldmægtig ankommer med Vinen til Sundet og henvender sig til dem med dette Brev, skal de lade ham passere toldfrit dermed. De skal føre det til Regnskab. Sj. T. 26, 28. K.

— Miss. til Kommissærerne i Skaane. Da Kongen med det allerførste og senest 3 Uger efter dette Brevs Datum agter at sende nogle Skibe i Søen og behøver nogle Kompagnier Soldater til dermed at besætte Skibene, skal Adressaterne straks anordne, at der af det skaanske og det sjællandske Folk inden nævnte Tid til København fremsendes 815 Mand og de fornødne Officerer til at kommandere dem, foruden dem, som Hr. Christoffer Ulfeldt allerede har faaet Befaling til at fremsende. De skal sendes til København, hvor de vil faa videre Ordre af Hr. Claus Daa til Raunstrup, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot. Sk. T. 6, 165 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Kongen agter nu straks at udsende to af sine Skibe, de 3 Kroner og de 3 Løver, i Søen, skal Adressaten af Soldaterne¹ i hans Len [Helsingborg] straks sende 110 Mand og 2 Officerer til København, hvor de vil faa nærmere Ordre af Hr. Claus Daa. Sk. T. 6, 165 b.

— Oprejsningsbrev for Hr. Jørgen Urne til Aasmærk, Embedsmand paa Vestervig Kloster, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge følgende Sag: For nogen Tid siden blev der paa Age² Kirkegaard af en Hund opgravet et Barn, og efter lang Efterforskning fængsledes et Kvindfolk, ved Navn Maren Jensdatter, som bekendte, at hun var Moder til samme

¹ Overskriften har: Bøndersoldaterne.   ² Agger, Refs H.

Barn, at hun havde født det levende til Verden 8 Dage efter St. Martini sidstforleden. Hun udlagde som Barnefader Jens Matsen, forrige Fisker paa Vestervig Kloster, som havde taget Barnet levende fra hende, lidt efter at det var født, men hvor han havde bragt det hen, vidste hun ikke før nu. Hun angav ogsaa en Kvinde, i hvis Hus hun havde født Barnet, men denne vidste ikke noget om Fiskerens Gerning. Sagen er ikke straks blevet lovlig paataalt. J. R. 9, 182 b.

27. April (Kbhvn.). Søpas for Pros Mund til Birkisvold, Befalingsmand paa Island, med Skibet St. Hans til Island og tilbage. N. T. 6, 152 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hendrik Mund til Seritslefgaard, Skibshøvedsmand, paa Kirkens Part af Korn-tienden af Ousted Sogn, som Lauridts Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg, paa Kongens Vegne har fæstet til ham, for en aarlig Afgift til Kirken af 8 Ørte Rug, 6 Ørte Byg og 7 Ørte Havre, at levere Kirkeværgerne inden Fastelavn. Sj. R. 19, 387 b. Udt. i Tb. 130.

2. Maj (—). Miss. til Mogens Mormand. Han skal rette sin Lejlighed efter at møde for Kongen og Danmarks Riges Raad i København inden 12. Maj førstkommende og da at aflægge Vidnesbyrd om, hvad Peder Mortensen i Bligstrup har bekendt om Omskrivelsen af Tingbogen. Han skal tage med sig det Tingsvidne, hvori bemeldte Tingskriver har benægtet at have omskrevet Tingbogen. Sk. T. 6, 166 b.

— Lignende Miss. til Korfits Mormand til Alslof om at møde i København inden 12. Maj og aflægge Vidnesbyrd om, hvad Peder Mortensen i Bligstrup har bekendt for ham om Tingbogens Udskrivelse. Sk. T. 6, 166 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at sørge for, at Peder Mortensen i Bligstrup endelig og uden Paaskud møder for Kongen og Danmarks Riges Raad i København inden 12. Maj førstkommende. Sk. T. 6, 166 b.

3. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Jomfru Margrette Rosenkrantz faar Bevilling til herefter selv at være raadig over sit Gods og være sin egen Værge. Dersom hun vil afhænde noget af sit Gods, skal dette dog ske med 2 gode Mænds Raadføring og Underskrift. Sj. R. 19, 388 b.

3. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Birgette Bilde til N.¹ faar Bevilling til paa sin egen Bekostning at lade gøre en Begravelse til sig og sin afdøde Søster Jomfru Lisbet Bilde i Høfvælsig² Kirke i Sjælland, dog at hun til nævnte Kirke giver 50 Speciedlr. Sj. R. 19, 388 b.

— Bestalling for Verner Thorborg som Kaptejn til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Paaskedag [8. April] 1635 at regne, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 389.

— Aab. Brev, hvorved Fru Margrette Mormand, Enke efter Claus Gagge til Arløsse, hvis Husbonde har faaet 3 jordegne Bøndergaarde i Arløsse til Mageskifte³ af Kongen, faar Bevilling til at tilforhandle sig Ejendomsretten til disse Bøndergaarde. Sk. R. 5, 154.

— Miss. til Knud Gabrielsen om at paatage sig Værge-maalet for Brostrup Nold paa Skiftet efter hans afdøde Fader Tomes Nold i Stedet for afdøde Sigvord Grubbe til Hofdal, som Kongen havde forordnet til hans Værge, men som er død. Sk. T. 6, 167.

4. Maj (—). Bestalling for Evert Corstensen⁴ som Løjtnant til Skibs og ellers med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med en aarlig Løn af 150 Kurantdlr. og en Hofklædning for sig selvanden fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentekammeret. Sj. R. 19, 389 b.

— Lignende Bestalling for Johan Svab som Skibsløjtnant fra Bestallingsdagen at regne. Udt. i Sj. R. 19, 390.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bevilget, at 12 Foder Vin, som tilhører Fru Sophia, født til Slesvig og Holsten, Enkehertuginde til Stettin, Pommern etc., maa passere gennem Øresund. Naar Hertugindeens Fuldmægtig henvender sig til dem med dette Brev, skal de lade ham passere toldfrit dermed; dog at den nye Told til St. Anne Bro først erlægges. Sj. T. 26, 28 b. K.

---

¹ Gl. Køgegaard. ² Højelse, Ramsø H. ³ 1. Aug. 1630. ⁴ Kaldes i Navneregistret til Sj. R.: Evert Kristensen.

4. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade 12 Foder Vin, tilhørende Fru Anna, født til Stettin, Pommern, Enkehertuginde til Crey og Areschot etc., og 12 Foder Vin, tilhørende Fru Hedvig, født af den fyrstelige Stamme Brunsvig og Lyneborg, Enkehertuginde til Stettin, Pommern etc., passere toldfrit gennem Øresund. Udt. i Sj. T. 26, 28 b. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Kongen har bevilget, at Kronens Bønder i Grefvinge, Gundestrup, Herritstrup, Engelstrup, Frenderup, Atterup, Thorildrop¹ og Keelstrup i Dragsholm Len herefter i Stedet for 1 Pd. Rug, som er 20 Skpr., maa give 1 Pd. Byg, som er 24 Skpr., i Landgilde, da deres Jorder er meget ufrugtbare til Rug. Han skal indskrive det i Jordebogen. Sj. T. 26, 29. K.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han skal med det allerførste lade forfærdige en Vindelbro ved Kerteminde paa det Sted, som Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, giver ham Anvisning paa, og fastsætte noget bestemt, som enhver, der vil bruge Broen, skal give. F. T. 4, 386 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Christian Rantzau til Bredenborig, Kongens Kammerjunker, har begæret 1 Gaard, kaldet Ildenshofvet² i Sund Sogn i Hammerum Herred i Lundesnæs Len til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Horstøft³, i samme Herred, skal han undersøge dette Godsles Lejlighed og med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes [fra Lenet]. J. T. 9, 309 b.

— Miss. til Ifver Krabbe paa Mariager⁴. Naar Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, henvender sig til ham, skal han skaffe denne 300 Læster Kalk og fragte Skuder, der skal føre Kalken til de Steder, han begærer. Fragten skal Sten Bilde selv betale. J. T. 9, 310.

5. Maj (—). Bevilling for Didrik Bartskeer, Raad-

---

¹ Torrendrup, Grevinge S., Ods H.   ² Ildskov, Sunds S., Hammerum H. Herredets Navn er forskrevet i J. T.   ³ Sikkert Fejlskrift for: Karstoft, Skarrild S., Hammerum H.   ⁴ J. T. har ved en Fejlskrift: Maridager.

mand i København, til at skænke Vin og indbyde flere Personer, end Forordningen tillader, til sin Datters Bryllup med M. Thomas Bang, Professor sammesteds. Sj. R. 19, 390 b. (Tr.: KD. III. 160).

5. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Lorents Skrøder, Organist til Helliggeistes Kirke i København, faar Bevilling til at holde Svende¹ til at forfærdige Simphonier og Clavicordier fra ny og til at reparere dem². Sj. R. 19, 390 b. (Tr.: KD. III. 160).

— Miss. til Ventsel Rotkirk om, at hans afdøde Søn maa nedsættes i Slotskirken paa Antvorskov Slot. Sj. T. 26, 29. K.

— Miss. til Thomes Nolds Arvinger. Det berettes, at deres afdøde Fader Thomes Nold, efter hvem der i disse Dage skal holdes Skifte, for nogle Aar siden af Morids Boedsted³ i Bergen har faaet 200 Rdlr. for en Grund, kaldet Saltøe, der laa til Lysekloster, hvormed Thomes Nold dengang var forlenet, og som han efter Bevilling havde solgt til Morids Boedsted. Da Renten af disse Penge altid skal følge Lensmanden dér, skal Adressaterne nu straks betale disse 200 Rdlr. til Otte Termo, Kongens Jægermester, som nu er forlenet med Lysekloster, med Rente fra den Tid han har faaet Lysekloster i Forlening. Sk. T. 6, 167.

6. Maj (—). Instruks for Hendrik Mund til Seritsløfgaard, Skibshøvedsmand, paa den ham befalede Rejse til Elben i Vestersøen.

1. Han skal straks begive sig fra København med Kongens Skib Tre Løver og underhavende Skibe til Elben og dersom han paa Vejen træffer paa Fribyttere eller andre, som tilføjer den søfarende Mand nogen Skade, skal han saavidt muligt afværge det og gøre sig Flid for at blive dem mægtig og siden sende dem til København.

2. Dersom han paa Vejen træffer Hamborgere, som ikke har rigtigt Pas fra Kongen eller Guvernøren i Fæstningen Lyk-

¹ Overskriften har: Snedkersvende. ² Overskriften har endvidere: og at fly paa Orreværket, ³ Han kaldes i de norske Kongebreve Baa-stede, Boested, Busch og Busk. Se NRR. 1628—34, Registret.

stad, skal han bemægtige sig dem, besætte dem med Folk og ligeledes lade dem føre til København.

3. Naar han ankommer til Elben, skal han straks meddele de Skibe, som hidtil har ligget dér, at de straks skal forføje sig til København. Naar han kommer ind til Lykstad, skal han faa Kongens videre Ordre, hvorefter han skal rette sig. Sj. R. 19, 391.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at det Sølv, som Malmø har laant ham, med efterstaaende Renter maa kvitteres i Byens Gæld til Kongen. Sj. T. 26, 29 b. K.

— Miss. til Frederik Urne. Niels Olufsen, som har forpagtet Hørsholmb, har berettet, at Bønderne, som ligger til Hørsholmb, er genstridige og ikke vil age Møg og gøre andet Arbejde ved Gaardens Avl. Frederik Urne skal tilholde dem nu straks at rette sig efter at age det Møg ud, som er fornødent til Avlingen. Dersom de er forsømmelige heri, skal han lade dem tiltale og straffe. Sj. T. 26, 29 b. K.

— Aab. Brev om, at Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, som ejer en Gaard i Kongens Vildtbane i Koldinghus Len, aarlig skal have 1 Td. god Herrevildtbrad og 1 Td. gemen Vildtbrad, at levere ham af Kongens Jægermester, saa længe han efter sit Tilbud ikke skyder noget eller lader noget skyde paa nævnte Gaard i Vildtbanen. J. R. 9, 183 b.

8. Maj (—). Bestalling for Jacob Pedersen som Teltmager i Kongens Tjeneste. Han skal flittigt tage Vare paa Kongens Telte, baade dem, der nu er gode, og dem, som han herefter skal lave til Kongen. Selv om de ikke bliver brugt hvert Aar, skal han alligevel tage dem ud og sætte dem op, naar det er godt Vejr, tilse dem godt, at de ikke er fugtige, og forfærdige paa dem, hvad der kan fattes. Han skal meddele Rentemestrene, hvad der behøves til at holde Teltene ved Magt og i alle Maader holde nøje Tilsyn med dem, saa at de ikke ødelægges som Følge af Forsømmelighed fra hans Side. Naar Kongen vil lade lave nye Telte og Jacob Pedersen behøver Svende til at arbejde med sig, maa han antage saa mange, som han behøver efter Lejligheden, og ikke flere. Rentemestrene skal til disse Svende hver Lørdag betale ham rimelig Ugekost og

Løn, og han skal da hver Lørdag tage samme Svende med sig til Rentemestrene og dér modtage deres Ugeløn og Kostpenge for hver Uge, de arbejder. Dersom han ikke gør det, skal der ikke gives ham nogen Løn til hans Svende. For denne hans Tjeneste skal han aarlig „paa hans eget Liv“ have en Løn af 50 Dlr., en Hofklædning, en Underklædning af Sidendort¹, et godt engelsk Klæde til en Kappe med Tilbehør, 5 Alen Engelsk til en Dreng, 10 Dlr. om Maaneden til Kostpenge til sig og en Dreng, at betale hver Maaned af Rentekammeret, alt, baade Aars- og Maanedspengene, fra 1. Maj 1936 at regne, saa længe han er i denne Bestilling. Han skal have fri Bolig paa Mønten, hvor Teltene er indlagt, og maa købe for 10 Dlr. Brændeved for at han des bedre kan holde Varmen i Kamrene om Vinteren, saa at Teltene og Linerne ikke bliver ødelagt af Fugtighed. Endvidere bevilges der ham 3 Lispd. Lys. Sj. R. 19, 391 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at der i den tyske Kirke i Helsingør er stor Usikkerhed med Stolestaderne, skal han med det allerførste under Forbehold af Kongens Ratifikation gøre en Ordonnans om, hvorledes der skal forholdes med Stolestaderne. Sj. T. 26, 29 b. K.

— Miss. til samme. Da han efter Kongens Befaling² har ladet registrere og vurdere det Gods, som Claus Hansen (der har tjent Kongen som Tolder i Norge og som er død i Helsingør) har efterladt, og da det berettes, at det i Penge beløber sig til 298 Dlr. 2 Mark 14 Sk., skal han lade Godset sælge efter Vurderingen og føre Pengene til Regnskab for Kongen. Sj. T. 26, 30.

— Oprejsningsbrev for denne Mathias Nielsen, boende i Helsingborg Løn, som for nogen Tid siden har afgivet et Vidnesbyrd, der er blevet underkendt. Han har nu afdiget Sagen med Hr. Christoffer Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot. Sk. R. 5, 154 b.

— Lignende Oprejsningsbrev for Madts Stolpesen i Lydestadt³. Udt. i Sk. R. 5, 154 b.

---

¹ Sidendort, Sindendort, Sindeldort: lettere Silketøj.   ² 4. Marts 1636, hvor han kaldes: Claus Hand.   ³ Jvfr. 14. Maj 1636 ndfr.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen om, at Kongen har bevilget Kapitlet i Lund, at Muren mellem Bispegaarden og Domkirken i Lund saavel som den Svibage¹ maa nedbrydes, dog at Kapitlet igen lader samme Mur jævne, saaledes at Kirkegaarden er lukket. Da der er en Plads Nord for Kirken, paa Kirkegaarden, hvor de, som dør i Bispegaarden, bliver begravet, bevilger Kongen, at andre Lig dér fra Byen ligeledes maa begraves dér. Sk. T. 6, 167 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen] til Dueggit og Erik Krabbe til Vejbygaard², Embedsmænd paa Sølvitsborg og Christianopol Slotte. Kronens Bønder i Væ By i Christianstads Len har klaget over, at der af Indbyggerne i Christianstad tilføjes dem stor Uret, idet sidstnævnte vil fortrænge Bønderne fra deres Ejendom, som fra Arilds Tid har ligget til Væ By. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at begive sig til Aastederne, indstævne Parterne i Rette for sig, undersøge Sagen nøje, dømme Bønderne og Christianstads Borgere imellem i Trætten om samme Ejendom og give Parterne deres Dom beskrevet. Sk. T. 6, 167 b.

— Miss. til Malte Juul, hvorved ovenstaaende Miss. kommunikeres ham med Tilføjelse af, at han alvorligt skal tilholde Borgemestre og Raad i Christianstad at holde op med Indhegnelse og Indtagelse af Markerne indtil Sagens Uddrag. Sk. T. 6, 168.

— Miss. til samme og Hieronimus v. Krads³. Disse Brevvisere Lasse Nielsen, Nilaus Troelsen, Troels Troelsen og Jon Pedersen, der bor paa Gaarden Hiemblinge⁴ i Gyng Herred i Christianstads Len i Skaane, har klaget over, at Hieronimus Samson, Løjtnant i Gyng Herred, hvem deres Gaard er tillagt for hans Bestillings Skyld, forholder sig strængt mod dem med Paalæg af Skatter, Landgilde og Hovning, saa at de saaledes ikke længe kan blive ved Magt. Adressaterne skal indstævne Løjtnanten og Bønderne for sig til bestemt Tid og Sted, forlige dem i Mindelighed eller fastsætte, hvad Bønderne aarlig

---

¹ Svibue, Svegbue (tysk: Schwibbogen) = Bue, Gjordbue.   ² Vejbyvad.   ³ Wolf Hieronymus von Kratz, Oberstløjtnant ved Skaanske Regiment.   ⁴ Himlinge, Glimager S., Gyng H.

skal give og gøre af samme Gaard til nævnte Løjtnant, saaledes at de kan blive ved Magt og besidde Gaarden. Sk. T. 6, 168 b.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe Tagesen og Erik Rosenkrantz. Da de efter Kongens Befaling¹ har undersøgt Sagen vedrørende Trætten mellem Hendrik Gyldenstjerne til Svandholmb, Embedsmand paa Varberg Slot, paa Varberg Slots Vegne og Borgemestre og Raad i Varberg By paa Byens Vegne om en Ejendom, kaldet Lergraff, skal de dømme Parterne imellem om denne Sag og give Sagen beskrevet. Sk. T. 6, 168. (Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. I. H. S. 130).

— Miss. til Dr. Mads Jensen om, at denne Mattias Nielsen i Helsingborg Len, som har aflagt et Vidnesbyrd, der er blevet underkendt, fritages for at staa aabenbart Skrifte derfor, da han med Kongens Tilladelse har afsonet Sagen hos Hr. Christoffer Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot. Sk. T. 6, 169.

— Aab. Brev, hvorved Christopher Bölcke, som en Tid lang har tjent i Tyske Kancelli, men som nu har andraget om at maatte blive entlediget derfra, da han paa Grund af Alderdom og Svaghed ikke længer daglig kan opvarte, entlediges fra sin Bestilling og efter Andragendet faar Tilladelse til at nedsætte sig i Nykøbing i Falster. Han og hans Hustru skal begge paa Livstid være fri for al kongelig Skat, Bys Tyng og anden Pligt. Sm. R. 5, 174².

U. D.³ Maj (—). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm. Denne Margrethe Esbiørn Bondes paa Bornholm har klaget over, at hun af Knud Christensen, Foged paa Sønder og Øster Herred paa Bornholm, forfølges for Trolldom uden billig Aarsag og lovlig Tilgang og at hun efter en uvederhæftig Angivelse er blevet fængslet af Fogden, og Adressaten har for nogen Tid siden⁴ faaet Befaling til at være hende behjælpelig, saa at der overfor Fogden kunde vederfares hende, hvad der er Ret. Da denne Befaling endnu ikke er efterkommet, paalægges det Adressaten med det allerførste endelig at skaffe

¹ Af 3. Novbr. 1635.   ² Udenfor er skrevet: Gabriel Laxmands Skrift.   ³ Indført mellem 8. og 9. Maj.   ⁴ 20. Aug. 1635.

hende Ret og hjælpe hende til Rette, saa at Kongen kan blive forskaanet for hendes Overløb. Sk. T. 6, 169.

9. Maj [(Kbhvn.)]¹. Bestalling for Mickel Skauf som Løjtnant til Skibs fra 24. Maj 1636 at regne. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen for Evert Karstensen af 4. Maj]. Udt. i Sj. R. 19, 390.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Anders Pedersen, Søn af Renteskriver Peder Nielsen, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 26, 30.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling om at tilholde Hr. Peder Ebbesen, Slotspræst paa Varberg Slot, at fraflytte den Gaard, som han bebor, og som Raadmændene i Varberg har fæstet. Da det berettes, at Præsten endnu bor paa samme Gaard, skal Adressaten alvorligt tilholde Hr. Peder straks at fraflytte Gaarden og ryddeligøre den uden videre Forhaling, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler dertil. Sk. T. 6, 169 b.

— Miss. til Hr. Christian Tommesen. Denne Jens Ibsen i Norbro i Mariager Klosters Len har klaget over, at Ridefogden sammesteds har frataget ham hans Kvæg, Fæ og indhøstede Korn for næstforleden Aars Landgilde og for Ridefogdens eget Tilgodehavende, og har begæret at maatte blive boende paa Gaarden. Da Lensmanden over Mariager er Kongens Stedfortræder, skal han nøje undersøge, om der er gjort Bonden Uret af Ridefogden; hvis saa er, skal han hjælpe Bonden til Rette. J. T. 9, 310.

10. Maj (—). Mageskifte mellem Hr. Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giedske Len, og Kronen paa Præsten i Høfve Sogns Vegne. Sj. R. 19, 393.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Hr. Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giedske Len, ved Mageskifte til Præsten i Hofve Sogn har udlagt 1 Gaard i Flakkebjærg By, Sogn og Herred i Sjælland, i hvilken Gaard der tilkommer Kronen $\frac{1}{2}$ Skp. Korn, skal Ventsel Rotkirk indskrive denne $\frac{1}{2}$ Skp. Korn

¹ Stednavnet er glemt i Sj. R.   ² 10. Maj 1635.

i Jordebogen over hans Len [Korsør], dersom den ikke allerede er indført, og aarlig gøre Regnskab for den. Sj. T. 26, 30 b. K.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott O[ttesen]. Kongen har bevilget, at Tue Kieldsen i Øye og Karen Tuisdatter i Vestrup¹, der er beslægtet i tredje Led, maa komme i Ægteskab sammen, dog at de efter deres Evne giver noget til de fattige. Endvidere har Kongen bevilget, at Bønderne i Nørbye² Kald, der er saa ringe, at det ikke kan lønne en Præst og derfor er lagt ind under Øffrebye Kald, alligevel maa have deres Begravelse i Nørbye Kirkegaard. Sk. T. 6, 170.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Denne Anne Søfrensdatter har klaget over, at hun højlig forurettes af Markus Lauridsen paa Vallegaard i hans Len [Varberg] i Arven efter hendes afdøde Broder, som Markus Lauridsen har frataget hende uden Lov og Dom. Da Anne Søfrensdatter er Enke, skal Hendrik Gyldenstjerne paatage sig hendes Sag mod Markus Lauridsen og føre den efter Lov og Ret. Sk. T. 6, 170.

— Aab. Brev, hvorved Niels Lauritsen og Peder Gergersen, som bor paa Simberggaard i Rested Sogn i Sønderherred paa Mors og som frygter for, at de ved Mageskifte eller paa anden Maade skal stedes fra denne deres Gaard, faar Bevilling til paa Livstid at besidde denne Gaard, saalænge de giver den tilbørlige Landgilde og Rettighed af den og holder den ved Magt. Saafremt de ved Mageskifte kommer fra Kronen, skal de alligevel blive boende paa deres Gaard, med mindre man kan udminde dem godvilligt. J. R. 9, 183 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1636 at regne, for Erik Grubbe til Tiele paa Aarhusgaard og Len. Han skal aarlig aflægge Regnskab for Kirkernes Indkomst til Rentekammeret, saa at man deraf kan se hver Kirkes aarlige Indkomst og Forraad og at der omgaas tilbørligt dermed. Han skal aarlig til Mortensdag til Proviantskriveren fra København levere alt det Korn og andre Species, som Jordebogens og Lenets Indkomst er højere end hans Genant, og ellers forholde sig efter Kongens

¹ Formentlig Fejlskrift for Ulstrup, Ingelstad H.

² Nørby, Næreby, Nedreby, Ingelstad H.

derom udsendte Missive, dateret Odense den 16. April 1632. [Løvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 30. April 1622 for Lavrids Lindenov]. J. R. 9, 184. K.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz om at lade Bønderne i Vordingborg Len faa 4 sjællandske Læster Byg til Sædebyg, som de skal betale til førstkommande Mortensdag. Sj. T. 26, 30 b. K.

— Miss. til Fru Ide Lange. Da det berettes, at hendes afdøde Husbonde Jens Juel har lidt Skade ved sin Kavtion for Fru Vibeke Griis, Peder Munds Enke, og at Fru Vibeke Griis derfor er pligtig at betale efter den Dom, som Fru Ide Lange har erhvervet over hende, tillader Kongen, at Fru Ide Lange for denne Gæld maa lade sig indføre i Sandbygaard og dens Tilliggende, hvormed Fru Vibeke Griis er forlenet paa Livstid, og beholde den, indtil hun er betalt deraf, dersom hun [Fru Vibeke Griis] ellers lever saa længe. Dog forbeholder Kongen sig i samme Gaard og Gods det, som hun er Kongen skyldig paa Gaarden eller kan blive skyldig som Følge af Gaardens og Godsets Forringelse, og endelig saaledes, at andre, der i deres Retsforfølgning er forud for hende med Indførsel, ikke forspilder deres Ret. Sk. T. 6, 170 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Han har berettet, at der i Assens findes nogle fattige Drengbørn, nemlig Niels Chrestensen, Peder Rasmusen, Hans Jespersen og Christoffer Gundersen, hvis Forældre ikke er ved den Formue, at de enten kan holde dem til Skole eller til noget Haandværk. Han skal sende de fire Drengbørn til København til Børnehuset, hvor de skal sættes til Haandværk. F. T. 4, 387 b.

— Aab. Brev om, at Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, har berettet, at han til Rentekammeret har betalt for 2 Aars Skatter, som efter Kongens Befaling skulde have været betalt af Kronens og Kirkens Part af Korntienderne i Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len, nemlig 2 Rdlr. af hver Part; den første af disse Skatter skulde være betalt til St. Hansdag 1625, den anden til 8. Maj 1626, hvilke to Skatter med de forfaldne Renter ialt beløber sig til 746 Rdlr. 16 Sk., men at han endnu ikke har faaet disse Penge af Kronens og Kirkens Part af Korntienderne. Det befales alle dem i nævnte Len, som paa den Tid havde

disse Tiender i Fæste eller var forlenet med dem, eller deres Arvinger nu straks at erlægge disse Penge med Rente til Ernst Normand. J. R. 9, 187 b.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis. Denne Jørgen Jespersen i Aldomb i Stjernholms Len har berettet, at afdøde Staffen Nielsen, som tilforn har besiddet forskrevne¹ Gaard, har erhvervet Frihed i hans og hans Hustrus Livstid for al kongelig Tyng og Afgift. Denne Frihed, som hans Kvinde endnu nyder, er Leding, Kongsæde og Landgildepenge 3 Dlr. 1 Sk., 8 Skpr. Havre og 6 Hestegæsteri og et særligt Stykke Eng, kaldet Munke-mølle, som aarlig til Stjernholm skylder 1 Fj. Smør. Jørgen Jespersen andrager nu om at faa samme Frihed paa nævnte Gaard i hans egen, hans Hustrus og hans Børns Livstid efter nævnte Kvindes Død og tilbyder til Gengæld herfor til Kronen at udlægge sin Selvejergaard i Stenderup By og Sogn i Stjernholms Len, der aarlig skylder 5 Tdr. Havre, 1 Td. Rug og 1 Td. Byg. Tønne Friis skal nøje undersøge Forholdene og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette kan ske til Fordel for Kronen. J. T. 9, 310.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Hertvig Sax, som har forpagtet Lønborg Bispegaard, har berettet, at en Del af Bønderne, der ligger til Lønborg Bispegaard, viser sig genstridige med Gaardens Arbejde og med at drive Gaardens Avling, skønt Jorden er delt ligelig imellem dem, saa at enhver kender sin Part. Adressaten skal alvorlig tilholde Bønderne at rette sig efter hvad Hertvig Sax befaler dem at gøre til Gaarden. Dersom nogen findes forsømmelig heri, skal Adressaten lade dem tiltale og straffe. J. T. 9, 310 b.

12. Maj (—). Pas for Baadsmand Oluf Nielsen Qvist, som efter Forordningen har tjent i 8 Aar og nu er forløvet, at han maa nyde de i Forordningen fastsatte Friheder. Sj. R. 19, 395 b.

— Bevilling for Christopher Bremer, Borger i København, som med det allerførste agter at gøre sin Datters Bryllup, til at indbyde flere Folk til dette Bryllup, end Forordningen tillader. Sj. R. 19, 395 b.

---

¹ D. v. s. den nu af Andrageren beboede Gaard.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Sifvort Urne. En Kvinde fra Bergen, Sara Rolf Malers¹, har berettet, at Laurits Markorsen, forrige Byfoged i Bergen, som nu opholder sig i Roskilde, skylder hende en Del Penge efter de over ham lovligt erhvervede Domme, men at hun ikke kan faa dem, fordi han er rejst fra Bergen, og har begæret at hjælpes til Rette. Sifvort Urne skal alvorligt advare og tilholde Laurits Markorsen endelig snarest at forføje sig til Bergen og rette for sig heri, saafremt Kongens Befalingsmand paa Bergenhus² ikke skal faa Befaling til at skaffe nævnte Kvinde Skel og Fyldest for, hvad hun kræver, i Laurits Markorsens efterladte Huse og Vaaninger i Bergen. Sj. T. 26, 30 b.

— Bestalling for Knud Pedersen, Borgemester i Ronneby, som Tolder og Sisemester i Ronneby med samme Løn som hans Formand. [Med Artikl. 1—6]. Sk. R. 5, 155.

— Aab. Brev, hvorved M. Peder Pedersen, Sognepræst til Aahus Sogn i Skaane, for sig, sin Hustru og deres Arvinger faar overdraget Privilegierne paa en Vandmølle, der ligger næst indenfor Porten i Ronneby og som er tilfaldet ham ved Arv efter hans Hustrus Moder afdøde Inger Hr. Olufs³ i Ronneby, hvis Forfædre, den ene efter den anden, har ejet den. Han maa have Møllen med de samme Privilegier og Friheder som hans Hustrus Moder og hendes Forfædre har haft den. Sk. R. 5, 156.

— Aab. Brev om Kontribution til Betaling af Malmø Bys Gæld. Sk. R. 5, 156. (Tr.: CCD. IV. 661 ff.).

— Miss. til Hr. Tage Thott O[ttesen]. En Kanniketjener, ved Navn Niels Olsen, i Øster Skreplinge i Malmøhus Len har klaget over, at han i adskillige Maader forurettes af sin Husbonde Hans Brockerup, som det ses af Niels Olsens vedlagte Supplikation. Da Kongen ikke har forlenet Hans Brockerup med saadant gejstligt Gods, for at han efter sit eget Tykke skal tribulere og forfølge de Bønder, som bor derpaa, skal Adressaten nøje undersøge Sagen, hjælpe Niels Olsen til Rette, saa at han ikke forurettes mod Lov og Billighed, og snarest indsende Er-

¹ Rolf Olafsen Kontrafejer, jvfr. Miss. af 19. Okt. 1631 i NRR.

² Jens Bjelke; jvfr. Miss. til denne af 12. Maj 1636 i NRR. ³ Oluf Bentsen, Præst i Ronneby († ca. 1612 eller 1613).

klæring til Kancelliet om, hvorvidt det i alle Maader forholder sig efter Niels Olsens Opgivelser. Sk. T. 6, 170 b.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Palle Urne og Christiaend Bülow. Denne Søfren Jensen, Borger i Køge, har berettet, at Niels Sehesteds Enke¹, skylder ham en Sum Penge efter Niels Sehesteds Haandskrift, at hun for samme Gæld har henvist ham til noget Jordegods i Skaane og at han har faaet Landsdommers Dom paa, at han skulde have Indførsel i dette Gods ved to gode Mænd, nemlig Erik Grubbe til Snellrøed og Klaus Urne til Belteberg. Da nu Erik Grubbe er død og Klaus Urne ikke er saa nær ved Haanden, at han uden stort Besvær kan forrette Sagen, saa at Søfren Jensen opholdes ved Indførslen, har han begæret at faa gode Mænd forordnet dertil. Adressaterne skal rette deres Lejlighed efter med det allerførste at tilendebringe Indførslen, for at Søfren Jensen uden videre Ophold kan komme til sin Betaling. Sk. T. 6, 171.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Kronens Bønder, der besidder de Gaarde i Varberg Len, som er tillagt Officerer for deres Bestilling, har klaget over, at Officererne forholder sig ubilligt mod dem med Tyngsel og Afgift af deres Gaarde, saa at de ikke længer kan blive ved Magt. Adressaten skal tage til sig Obersten eller Oberstløjtnanten og siden indstævne Officererne og Bønderne for sig og paalægge hver Bonde, hvad han bør give og gøre til Officererne, saa at Bønderne kan blive ved Magt og besidde Gaardene. Sk. T. 6, 171 b.

— Miss. til Dr. Mads [Jensen, Biskop] i Lund. Da Provstiet en Tid lang² har været fra Malmø Sognepræst og det nu berettes, at den forrige Provst er død, og da det af Adressatens Erklæring fremgaar, at Sognepræsten³ i Malmø siden sidste Rettergang⁴ har forholdt sig skikkelig og ret og at Biskoppen gerne saa, at han af Hensyn til Skolens Inspektion igen blev forordnet til Provst, tillader Kongen, at han vælges og sættes til Provstiet efter Ordinansen. Sk. T. 6, 172.

---

¹ Birgitte Brahe Akselsdatter.   ² Fra 1625—1635 var Sognepræsten i Husie Peder Lavridsen († 17. April 1635) Provst for Oksie Herred. ³ Mag. Jørgen Madsen.   ⁴ Se Miss. til Biskop Dr. Mads Jensen af 20. Jan. 1630.

12. Maj¹ (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm. Hans Maaler², Borger i Gottenborg i Sverrig, har ved sin Fuldmægtig Jacob Kynnert for Kongen og Rigsraadet indstævnet en af Borgemestre og Raad i Malmø afsagt Dom angaaende en Skipper, ved Navn Giert Arnsen, af Lübeck, som uden Tilladelse paa Bornholm har solgt et stort Parti Gods og Stangjern, som det videre kan ses af Rigsraadsdommen, og har andraget om at faa disse Varer tilbage. Kongen bevilger, at hvad Adressaten har købt for 300 Rdlr., skal Andrageren have tilbage mod at betale Adressaten 300 Rdlr. Endvidere skal denne forhandle med dem, der har faaet Bjærgeløn (saaframt der ellers findes Villighed hos dem), om, at de under rimeligt Hensyn til Tidens og Vejrligets Omstændigheder godvilligt skal bekvemme sig til kun at tage i Bjærgeløn, hvad der er kristelig og ret. De, som ikke vil stede³ Arrest over denne Witkop, som har ført Penge og Veksler over en Del af Jernet med sig til Lübeck, skal erstatte ovennævnte Hans Mackler disse Penge og det, som han kan bevise at have overført af Kobber og Købmandens Klæder; ogsaa det af Skipperens Gods, som er fundet og arresteret i Malmø, skal følge Købmanden. Iøvrigt skal han rette sig efter Kongens Dom. Sk. T. 6, 219⁴.

13. Maj (—). Miss. til Rentemestrene om, at ingen maa være eller komme ind i Kongens Renteri, med mindre de først har aflagt Ed til dem paa Kongens Vegne. Sj. T. 26, 31. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om at lade Peder Hansen Dunker, boende i Fæstningen Glückstadt, faa Fjerdeparten af de Penge, der er kommet ind ved Salget af det Skib med tilhørende Redskab, som han har forbrudt til Kongen. Sj. T. 26, 31. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. En Kronens Bonde, ved Navn Hans Pedersen, i Skuderup i Vordingborg Len har berettet, at han af en Officer besværes med Pengeydelse ud over, hvad der er billigt og han kan taale. Han skal ind-

¹ Indført som sidste Brev i 1636. Nedenunder er skrevet: Denne skulde have været indført i Maj Maaned. ² Sikkert Fejlskrift for: Mackler (Mægler), som han kaldes ndfr. i Brevet. ³ Anvende.

⁴ Udenfor er skrevet: Keld Kraghs Haand.

stævne Bonden for sig og i Nærværelse af Øversten og Øverstløjtnanten paalægge Bonden, hvad han billigt bør og kan give til Officeren, saa at han kan blive ved Magt og holde Gaarden vedlige og ved god Hævd. Sj. T. 26, 31 b.

13. Maj (Kbhvn.). Bevilling for Søfren Christensen, Borgemester i Malmø, til at indbyde nogle flere Folk til sin Datters Fæstensøl og Bryllup, end Forordningen tillader, og til at skænke Vin. Sk. R. 5, 157 b.

— Aab. Brev, hvorved M. Hans Jørgensen, Sognepræst i Ronneby, som for nogen Tid siden¹ har faaet Bevilling til at opsætte en Mølle dér for Byen, hvorpaa han har anvendt stor Bekostning til Bygning og andet, faar Bevilling paa, at hans Efterfølgere paa Møllen skal betale ham eller hans Arvinger, hvad han efter gode Mænds Sigelse billig kan eragtes at have anvendt paa Bygningen o. a. Sk. R. 5, 158.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Jomfru Inger Gjõe har begæret 3 Gaarde, nemlig Longholt², Boholt³ og Smeholt⁴, i Hisholt Sogn i Helsingborg Len til Mageskifte for Holbegsreen⁵ og Holmen i samme Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Bejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 172.

— Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen] og Dr. Mads Jensen. Da Knud Pedersen, Borgemester i Ronneby, har berettet, at der hersker stor Uskikkelighed med Stolestaderne i Kirken i Ronneby, skal Adressaterne snarest begive sig dertil og under Forbehold af Kongens Ratifikation lave en rigtig Ordinans derpaa. Sk. T. 6, 172 b.

— Miss. til Malte Juul. Sognemændene i Mattered i Gyng Herred i Christianstads Len har berettet, at Kirkens

---

¹ 20. April 1635.   ² Langholt.   ³ Boalt.   ⁴ Smedholt.   ⁵ Læsningen er tvivlsom. Skriften er vanskelig at læse og Navnene jævnlig forvanskede. Iøvrigt synes det samme Navn i Miss. af 15. April 1636 at være gengivet i Formen: Harbecksholt. Maaske er der Tale om det samme Jordegods, idet Jomfru Inger Gjõe var forlovet med Jens Bilde Stensen, som døde før Bryllupet, og dennes Søster Rigborg Bilde var g. m. Ejler Holck.

Part af Korntienden for rum Tid siden er blevet frafæstet dem, hvorved der efter deres Mening er vederfaret dem Uret, og de tilbyder nu i Stedet for den hidtidige Afgift paa 1 Pd. Rug og $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg at give $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 3 Pd. Byg, dersom de maa faa Tienden i Fæste. Malte Juul skal tilholde den, der har Tienden i Fæste, herefter aarlig at give $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 3 Pd. Byg i Afgift af Tienden, som Sognemændene har tilbudt at give, saafremt han ellers vil beholde den. Sk. T. 6, 172 b.

13. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Hans Jensen, Borger i Odense, for afdøde Nicolaj von Brunchorsts Enke af Hagen¹ har berettet, at afdøde Axel Urne Eriksen efter sit Haandskrift skyldte hende en Sum Penge, nemlig 560 Gylden. Efter at han var sat i Fængsel for Gæld, døde han, dog havde han kort Tid før sin Død givet hende Bevis paa, hvad han var hende skyldig, og til Forsikring forskrevet hele sin Formue til hende. Hun har ved nævnte sin Fuldmægtig Hans Jensen ved Lov og Ret baade paa Byting, Herredsting og Landsting erhvervet Dom og Indvisning til gode Mænd, som kan gøre hende Udlæg i den Afdødes Gods, som ligger i Norge og noget i Fyen. Da hun med det Allerførste agter ved Ridemænd at gøre Indførsel i dette Gods, har hun, for at Bekostningen kan blive desto ringere, begæret Bevilling til, at der maa blive udnævnt 2 Ridemænd i Norge og 2 andre gode Mænd i Fyen til at gøre Udæskning og Indførsel i henholdsvis det norske og det fyenske Gods. Kongen bevilger, at afdøde Nicolaj v. Brunchorsts Enke af Hagen og hendes Fuldmægtig maa bruge 2 gode Mænd i Norge og 2 andre i Fyen til efter lovlig Dom at gøre hende Udlæg i Godset, Processen dog dermed uforkrænket. F. R. 4, 74 b.

— Miss. til Bispem [Dr. Hans Mikkelsen] og Kollegiet i Odense. Da der er opstaaet Trætte i deres Kollegium i Odense om Naadensaaret, skal der forholdes dermed efter Ordinansen om Præsteenkers Naadensaar, saa at den efterfølgende Præst kan forvente ligesaa meget til sin Enke, som han har mistet. Hvis der opstaaer Trætte imellem flere Kuld Børn, da skal Naadens-

---

¹ Haag i Holland. Hendes Husbonde kaldes Nicolai (Nicolaj, Nicolaus) von Brunhort, Brunhart og Bruncharst.

aaret tilkomme Præsteenken og de smaa Børn efter Ordinansen. F. T. 4, 388 b.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Stensen og Erik Stensen. Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing Slot, har berettet, at de for nogen Tid siden har gjort Indførsel paa Krønge Kirkes Vegne i Hendrik Heistes Bo og Gods, men at Indførslen ikke er ført til Ende. De skal med det Allerførste afslutte denne Indførsel. Sm. T. 6, 416.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejyland, har begæret en Gaard, der ligger paa Kirkens Kirkegaard i Viborg og som ligger til det Prælatur, hvormed Ifver Vind til Nørhollomb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, er forlenet, til Mageskifte for 1 Gaard, som ligger ved Søen i Viborg og som han for kort Tid siden har ladet opbygge, skal Kapitlet indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet, og om der derved sker dette Fyldest. J. T. 9, 311.

— Miss. til Niels Krag. Da samme Erik Juel har begæret Herligheden af 1 Kirkegaard, kaldet Seykeid¹ i Holsted² Sogn i Malt Herred, hvis Landgilde ydes til Brørup³ Kirke i samme Herred, og hvoraf Herligheden, som er 1 Svin og 1 Daler Gæsteri, tilhører Niels Krag, som er forlenet med Provstiet, til Mageskifte for 1 Gaard af hans Arvegods i Beckbølling, som skylder 3 Ørte Rug, 2 Ørte Byg, 1 Lam og 1 Gaas, med al anden Herlighed, dog at Brørup Kirke herefter aarlig nyder den sædvanlige Landgilde af Seykierdt, skal Niels Krag undersøge, om nævnte Herlighed for Belejligheds og synderlig Herligheds Skyld kan bortskiftes, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 311.

— Miss. til Ernst Normand. En Mand, ved Navn Christen Jensen, er dømt fra sin Fred for et Drab, som han har begaaet paa en Mand, ved Navn Jens Ifversen. Kongen bevilger,

---

¹ Kaldes i J. T. Seykeid og Seykierdt; ment er: Sekær, Holsted S., Malt H.   ² J. T. har ved en Fejlskrift: Helsted.   ³ J. T. har: Broup og Børup.

at naar han bliver aflivet for sin Ugerning, maa han komme i kristen Jord. J. T. 9, 311 b.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til følgende Lensmænd i Jylland: Hr. Albret Skeel (Ribe), Hr. Ulrik Sandberg (Lundenæs), Thøne Friis (Stjærholm), Laurits Ebbesen (Skanderborg), Erik Grubbe (Aarhusgaard), Otte Marsvin (Dronningborg), Christian Hølek (Silkeborg), Hr. Christian Thomesen (Kalø), Gunde Lange (Aalborghus), Niels Friis (Sejlstrup) og Ernst Normand [Koldinghus]¹. Da der paa Vedligeholdelsen af Møllerne i deres Len aarlig anvendes stor Bekostning, skal Vedligeholdelsen overdrages til Møllerne mod Fradrag af 6 Skpr. Mel af hvert Pund Mel, som gives i Landgilde, fra førstkommende 1. Maj at regne. [Iøvrigt enslydende med Miss. af 18. Febr. 1635]. J. T. 9, 311 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Kronens Bønder i Venig² i Skonderup³ Birk i hans Len [Skanderborg] har for nogen Tid siden berettet, at de kun har ringe Jord til deres Gaarde, og at der i samme By findes 3 Gaarde, som hver har meget mere i Brug end en af de Gaarde, som Andragerne bebod, særlig en stor Gaard, som bebod af en, ved Navn Søfren Jensen, som kun giver en ringe Del mere i Skyld og Landgilde end de, hvorfor de har begæret, at Marken maa blive skiftet mellem dem. Laurids Ebbesen har efter Kongens Befaling afgivet Erklæring i Sagen, og denne gaar ud paa, at det forholder sig som angivet og at det vil være til stor Bekostning for Andragerne, om de ved Retten skulde bringe Marken til Rebs, og at de derved maaske vilde blive forarmede og Gaardene ganske øde, men hvis Kongen vilde bevilge, at Marken maatte skiftes mellem dem og hver Gaard have lige meget i Skyld, vilde de bedst kunne blive ved Magt. Laurids Ebbesen skal lade Marken skifte lige mellem dem, saa at hver Gaard faar lige meget Brug og alle kan give lige meget i Skyld og Landgilde, dog at der aldeles ikke afgaar Kronen noget derved. J. T. 9, 312.

— Miss. til Erik Grubbe. Denne Brevviser Jacob Madsen, Borger i Aarhus, har berettet, at han i langsommelig Tid har

---

¹ Nedenunder er skrevet: Disse forskrevne Lensmænd har Lenene paa Regnskab. ² Formentlig: Venge, Hjelmslev H. ³ Skanderup.

været Byskriver i Aarhus, at han har en Del af sin Løn til Gode hos Borgemestre og Raad i Aarhus, og at han er geraadet i saa stor Armod og Skrøbelighed, at han næppe har til Livets Ophold, samt at der dér i Byen findes et lidet, gammelt Bo, som tilhører Byen og som er tillagt de Fattige at bo i; dette Bo beder han om at nyde paa Livstid. Erik Grubbe skal sørge for, at han uden Ophold faar betalt, hvad han har at fordré, og saa vidt muligt hjælpe ham til at faa nævnte Bo, dersom det er ledigt. J. T. 9, 312 b.

14. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Mette Søfrensdatter, der nu holder til i Roskilde, igen maa indlade sig i Ægteskab med hvem der begærer hende til Ægte. Hun er for nogle Aar siden draget fra sin Mand, ved Navn Søfren Jensen, boende i Aarhus, og har i Mellemtiden forset sig med Lejermaal, hvorfor hun ved en Kapitelsdom i Aarhus er skilt fra sin Mand. Siden hun har forset sig med Lejermaalet, har hun skikket sig vel. Sj. R. 19, 397.

— Miss. til Rentemestrene. Denne Christopher Bölche¹, som en Tid lang har været i Kongens Tjeneste i Tyske Kancelli, og som nu efter sin Begæring er forløvet derfra, har berettet, at han ikke har tjent Aaret helt ud, og har andraget om alligevel at maatte faa det fulde Aars Besolding. Da Kongen har bevilget dette, skal de straks lade ham faa det fulde Aars Besolding og Maanedspenge. Sj. T. 26, 31 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Forordning om Lands-, Birke-, Raadhus- og Byting. Sj. T. 26, 32. K². Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. I. Trykt Ekspl. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 663 ff.).

— Oprejsningsbrev for denne Anders Pofvelsen i Lyddestadt i Helsingborg Len, som for nogen Tid siden har afgivet et Vidnesbyrd med en Mand, ved Navn Hans Stolpesen³, af Slusos, hvilket Vidnesbyrd er blevet underkendt. Han har nu aftinget Sagen med Claus Bilde til Rosendal. Sk. R. 5, 157.

---

¹ Saaledes K. Sj. T. har: Bolche, Orig.: Bolecke, men i en Paategning bagpaa: Christoff Bülcke. ² Som K. er henlagt et trykt Eksempplar med Paategningen: gik og ud i Norge. ³ Jvfr. 8. Maj 1636 ovfr.

14. Maj (Kbhvn.). Lignende Oprejsningsbrev for Jens Pedersen af Bierrekul¹ i samme Len og i samme Sag. Han har nu aftinget Sagen med Jørgen Vind. Udt. i Sk. R. 5, 157 b.

— Lignende Oprejsningsbrev for Olluf Pofvelsen i Kiøldsorpf² i samme Len og i samme Sag. Han har nu aftinget Sagen med Claus Bilde. Udt. i Sk. R. 5, 157 b.

— Miss. til Dr. Mads Jensen. Disse Brevvisere Jens Pedersen af Bierrekul, Oluf Pouflsen i Kielstorp og Anders Poflsen i Lydestad i Helsingborg Len har for nogen Tid siden aflagt Vidnesbyrd sammen med en, ved Navn Hans Stolpesen, af Slussaas, hvilket Vidnesbyrd er underkendt. Da de³ med Kongens Tilladelse har afsonet for Sagen hos Klaus Bilde til Rosendal, skal Biskoppen ordne det saaledes, at de ikke molesteres med aabenbart Skrifte. Sk. T. 6, 173.

— Miss. til Hening Valkendorf om at lade efterskrevne Kronens Bønder i Bjæрге Herred i hans Len [Odensegaard] køre Kalk og Sten og hvad der ellers er fornødent til Skinderupgaard, naar der bygges dér, nemlig: Mads Jensen, Jeppe Hansen, Jens Søfrensen og Laurids Andersen i Hindtsløf⁴, Hans Clemensen i Kiølstруп, Laurids Kiert og Velof Olesen i Kiertinge, Laurids Clemidsen og Jørgen Nielsen i Ladbye, Anders Hiort og Peder Hvid i Kiørsinge⁵, Jørgen Marquesen, Niels Marquesen og Morten Andersen i Kierbye, Frands Thagesen, Hendrik Andersen, Peder Lauridsen og en anden Peder Lauridsen i Munkeboe, Hans Lauridsen i Drebye, Jens Lauridsen og Anders Nielsen i Agdrup, Jens Ibsen i Bregnør, Hans Christoffersen i Dristrup, Niels Hansen og Hans Hansen i Lille Kierbye, Peder Kiert og Knud Lauesen i Vibye, Frederik N., Anders Jespersen og Laurids Nielsen i Dalbye paa Hirdtsholm⁶, Laurids Rasmussen, Olluf Temmermand, Olluf Ibsen, Ernst Nielsen

---

¹ Bjernekkulle (Bjørnekulle), Sdr. Asbo H.   ² Kelstrup, Luggude H.
³ Sk. T. har: han. At der er ment alle de tre nævnte Bønder, fremgaar af de tre aabne Breve af samme Dag ovfr.   ⁴ Hundsløv, efter Odensegaards Lens Jordebog for 1636 den Del, der ligger i Rynkøby Sogn.
⁵ Jordebogen har: Kjøsing og Kjørsing, Kølstrup Sogn.   ⁶ Fejlskrift for: Hindsholm.

og Jens Clausen i Herslum¹ og 3 Gaarde i Ragelunde². F. T. 4, 386 b. Orig. (meget medtaget) i Landsark. i Odense.

14. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lade efterskrevne Bønder i hans Len [Nyborg] køre Kalk, Sten o. a. til Skinderupgaard, nemlig: Niels Olesen og Peder Knudsen i Kiølstrup, Jens Pedersen og Niels Jensen i Kiettinge³, Christoffer Hansen, Peder Jensen, Christen Jensen, Jens Rasmusen, Knud Rasmusen og Knud Christensen i Ladbye, Laurids Pedersen i Kierbye, Christoffer Smed i Dristrup, Rasmus Hansen i Vibye, alle de Gaarde paa Hindtsholm, som ligger i hans Len, og de Gaarde i Ullerslef By i Vinding Herred, som ogsaa ligger i hans Len. Udt. i F. T. 4, 387.

— Lignende Miss. til Fru Ellen Marsvin om efterskrevne Bønder i Dalum Klosters Len: Rasmus Boesen i Ladbye, Rasmus Kiert i Refninge, Hans Jensen i Kierbye, Niels Karre⁴, Mads Smed⁵, Anders Thygesen og Mads Skrædder i Maersløf, Anders Pedersen i Bregnør og Anders Hann⁶ i Lille Kierbye. Udt. i F. T. 4, 387 b.

— Lignende Miss. til Hr. Christian Friis om efterskrevne Bønder i St. Knuds Klosters Len: Erik Bertelsen, Jørgen Hansen, Christen Skrædder, Jens Clausen og Knud Hansen i Munkeboe, Hans Mickelsen i Drebye, Christen Andersen i Agdrup, Mads Lauridsen i Sielbye⁷, Hans Christensen, Hans Lauridsen, Peder Christensen, Saffen Lauridsen, Peder Hansen og Laurids N. i Osum⁸ By i Osum Herred. Udt. i F. T. 4, 387 b.

15. Maj (—). Bevilling for Johan og Gødert Braem, Borgere i København, til at oprette et guineisk og afrikansk Kompagni. Sj. R. 19, 397 b. (Tr.: KD. III. 160 f.).

---

¹ Herslum findes dog ikke opført i Jordebogen; maaske er disse de samme Bønder, der sidst i Jordebogen i Bjærgø Herred opføres som: Fem Bønder i forskrevne Herred med en fælles Afgift. Orig., som er meget medtaget, synes at have: Hersum. ² Raagelunde, Aasum S., Aasum H. ³ Kertinge. ⁴ Kaldes i Dalum Klosters Jordebog 1639: Niels Korre. ⁵ Mads Hansen Korre. ⁶ Fejlskrift i F. T. for: Anders Hansen. ⁷ Efter St. Knuds Klosters Jordebog for 1657—58 — der findes ingen tidligere — maa dette være en Fejlskrift for Kierbye. ⁸ Aasum, Aasum H.

15. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Anders Koch beskikkes til Møller i Vandmøllen ved Vesterport for København og paa Vejmøllen ved Vandkunsten. Sj. R. 19, 400 b. (Tr.: KD. III. 161).

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har givet¹ Jens Bielke til Østeraad, Kansler i Norges Rige og Befalingsmand paa Bergenhus² Slot, et Afslag paa 500 Dlr. i den aarlige Afgift af Bergenhus Len fra 1. Maj 1634 at regne og saa længe han har dette Len, skal de godtgøre ham 500 Dlr. i hans Regnskab fra nævnte Tid at regne. Sj. T. 26, 33 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om, at Johan Eттersen, Borger i København, maa slippe for Tiltale for ulovlig Hvalfangst ved Norge mod at betale en Bøde. Sj. T. 26, 34. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 187 f.).

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Hr. Christen Hansen, Guds Ords Tjener til Hafnebjerg³ og Guddom Sogne, har berettet om sin store Trang, Armod og sit Kalds Ringhed, som det kan ses af hosføjede Supplikation, skal Ventsel Rotkirk undersøge, om han er saa højt trængt og hans Sogne saa helt ringe, at han ikke uden Tillæg kan blive ved Magt. Dersom det befindes saaledes, skal han snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler han uden Afgang i Kronens Indkomst kan hjælpes. Sj. T. 26, 34. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa og Dr. Hans Resener. Sæde-
deggen i Valbye i Holbo Herred, ved Navn Ole, har berettet, at hans Degnegaard forleden Aar ved en ulykkelig og uforvarende Ildebrand er brændt med hvad han havde af Gods og andet Vilkaar, saa at han derved er kommet i Armod, og har begæret at faa nogen Hjælp til at genopbygge Degnegaarden. Kongen bevilger, at han af de mest formuende Kirker i Herredet maa faa en Snes Dlr. eller halvanden, eftersom Adressaterne kan eragte, at Skaden har været stor til, til Genopførelse af sin

---

¹ Jvfr. Miss. af s. D. til Jens Bjelke i NRR.   ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Aggørshus.   ³ Havrebjærg og Gudum S., Løve H.

Gaard. Endvidere skal Dr. Hans Resener lade ham faa noget af Degnekaldene i Sjælland efter enhvers Formue. Sj. T. 26, 34 b. K.

15. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe Tagesen. Da Korfits Mormand har begæret nogle Agre og Jord af Kronens Bønder i Alfgaard Lensgaard¹ Byer i Tyndersø Sogn til Mageskifte for anden Jord, Ager for Ager og Eng for Eng, skal Adressaten indsende Erklæring om, hvorvidt dette kan ske uden Skade for Kronen og Bønderne. Sk. T. 6, 173.

— Miss. til samme. Der tilsendes ham Befaling² til Almuen i Høgs Herred i hans Len [Laholm] om at indrette en Bro over Stensaaen³, da det berettes, at den Rejsende ikke sikkert og uden Fare kan komme over den. Han skal lade Befalingen læse og forkynde paa de tilbørlige Steder, derefter beramme visse Tider og tilsige Almuen at møde ved Hunødtsef⁴ (hvor denne Bro belejlig skal kunne indrettes) for at forfærdige Broen. Saafrømt Ugedagsbønderne eller andre besværer sig herover, skal han tiltale dem derfor efter Loven og Recessen, saafremt de agter at bruge samme Bro. Han skal paase, at den bliver saaledes funderet og lagt, at den Vejfarende redelig kan komme over den, og at den siden vedligeholdes af Almuen. Sk. T. 6, 173 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz [paa Gulland]. Da Borgerne i Visbye paa Gulland har begæret at faa bevilget nogen tørre⁵ Told til Reparation af Visbye Havn, skal han lade Tolderen oppebære samme Told til Regnskab, men hvad Havnens Reparation angaar, skal han tilligemed Borgemestre og

¹ Stedet er forskrevet, der er ment: Alslev og Lundsgaard, Tønnersø S. og H., hvilket fremgaar af Ansøgningen af 28. April s. A. fra Korfits Mormand, der bor i Alsløff sammen med en Del af Kongens Bønder, hvor megen Uskikkelihood begiver sig paa Ager og Eng. Han ansøger derfor om at maatte mageskifte med Kongens Bønder i Lundtsgaard og Alsløf for at bekomme sin Ejendom paa ét Sted og „gierde mig Fred“ (d. v. s. indhegne den med Gærde). D. Kanc. Indl. til Reg. og henl. Sager. ² Af 16. Maj, se ndfr. ³ Sk. T. har: Stensaa. ⁴ Fejlskrift for Hømeslev, Øster Karup S., Høgs H., se 16. Maj ndfr. ⁵ I Andragendet af 13. April s. A. ansøger Borgemestre, Raad og Borgerne i Visby om, at den tørre Told, som gives til Bropenge af inden- og udenlandske Skibe i Visby Havn, maa forundes dem til Skibsbroens og Havnens Forbedring. D. Kanc. Indl. t. Reg. og henl. Sager.

Raad sammesteds i nogle Aar paalægge de udenlandske Skibe og Varer en lidelig Told og ligeledes paalægge Kongens Undersaatter noget. Sk. T. 6, 174.

15. Maj (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland. Da Rasmus Jensen, Borger i Visbye paa Gulland, har begæret at maatte udføre Alentræ¹ og Savdeler fra Gulland mod at give Told og al anden Rettighed deraf, skal Adressaten snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, om det kan ske uden Skade og hvad Andrageren vil og kan give til Kronen deraf. Sk. T. 6, 174.

— Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm. Peder Rasmussen Møller paa Bornholm har berettet, at hans Kvinde forfølges for Trøldom, og at der er gaaet den Dom over hende, at hun skal rømme Landet. Da han agter at procedere Sagen videre, begærer han, at det maa tillades ham med sin Hustru at blive frit og uhindret dér paa Landet indtil Sagens Uddrag. Adressaten skal lade ham og hans Hustru bo og passere frit og umolesteret dér paa Landet indtil Sagens Uddrag og ellers i al billig Maade hjælpe ham til Rette. Sk. T. 6, 174 b.

— Miss. til Bispem i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Da der er opstaaet en forargerlig Trætte mellem Sten Bilde til Skofsgaard og hans Sognepræst, har Kongen efter Bispens eget Betænkende bevilget, at Sten Bilde maa skrives og kommunices af en anden Præst; dog skal det ikke være Sten Bilde forment at kalde en Sognepræst til sin Sognekirke, saavidt som han er berettiget dertil, om han ellers overlever Præsten. F. T. 4, 388. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til M. Jacob Sperling om, at Kongen har bevilget, at han maa beholde Munkeboe Tiende, indtil der bliver en anden Tiende ledig i Fyen, og at Kongen har befalet Lensmændene, naar der bliver en Tiende ledig, da at lade ham faa den. Han skal selv nøje passe paa, naar der forfalder nogen Tiende, overtage den efter Kongens Bevilling og levere Munkeboe Tiende fra sig. F. T. 4, 387 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas, Hr. Jørgen Brahe, Hening Valkendorf, Gregers Krabbe, Sten Bilde og Fru Ellin Marsvin.

¹ Overskriften har: Alnetree (eller Almtreee), Teksten: Allmbtrere!

Kongen har bevilget, at Munkeboe Tiende maa lægges til Skinderupgaard, men da det berettes, at samme Tiende er bevilget Sognepræsten¹ til St. Knuds Kirke i Odense paa Livstid, skal Adressaterne lade Præsten faa den første Tiende, der bliver ledig i deres Len. Naar han har faaet en anden Tiende, skal Munkeboe Tiende lægges til Skinderup. F. T. 4, 388.

15. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades Fru Ide Langes, Jens Juel til Kieldgaards Enkes Tjenere Knud Andersen og Maren Albretsdatter i Fousing at komme i Ægteskab sammen, skønt han er beslægtet i 3. Led med hendes afdøde Husbonde Niels Matsen, dog at de efter deres Formue giver noget til de fattige, hvilket Lensmanden sammesteds [Ulrik Sandberg, Lundenæs Len] skal indkræve til de fattiges Behov. J. R. 9, 188.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Mette Munk² faar Bevilgning til at sælge det Jordegods, der er hende givet, dog at Morten Pax til Bierre skøder Godset sammen med hende. J. R. 9, 188 b.

— Miss. til Morten Pax. Da Kongen har bevilget³, at Jomfru Mette Munk maa sælge noget Jordegods, som er givet hende, skal Morten Pax, naar nævnte Gods afhændes, nøje paase, at Pengene anvendes til Nytte for hende. J. T. 9, 313.

— Miss. til Gunde Lange. Hr. Mickel Jensen, Præst til Sønderup Sogn, har berettet om sin store Armod og sit Kalds Ringhed, som Gunde Lange videre kan se af hans hosføjede Supplikation. Gunde Lange skal undersøge, om han er saa forarmet og hans Sogn saa helt ringe, saa at han ikke kan blive ved Magt uden Hjælp. Dersom det forholder sig saaledes, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, ved hvilke Midler han kan hjælpes uden Forringelse af Kronens Indkomst. J. T. 9, 313.

16. Maj (—). Miss. til Ventsel Rotkirk. Denne Angnette, Enke efter Hr. Peder Jacobsen, har berettet, at hendes Mand er død i Pestens Tid forleden og at hun straks herefter har holdt

---

¹ Mag. Jakob Hansen Sperling. ² J. R. har én Gang, i Slutningen af Brevet: Jfr. Mette Friis. Hendes Moder var Sofie Friis, Frederik Munks. ³ Overskriften lyder: maa være sin egen Værge.

Skifte med Børnene, men at der i den besværlige Tid ikke kunde holdes tilbørligt Tilsyn paa Skiftet, hvorved der til Skade for hende skete adskillig Misregning og Udeladelse af Gæld, hvorfor hun har bedt om at maatte blive hjulpet til Rette. Adressaterne skal hos dem, der kræver den udeladte Gæld, saavidt det er muligt, nøje undersøge, om denne er rigtig eller ikke. Endvidere skal han af Gejstligheden dér i Lenet forordne 6 uvildige Mænd, som i hendes og Børnenes Nærværelse paany kan foretage samme Skifte og rette den Misgerning eller anden Tvistighed, der kan være dem imellem. Sj. T. 26, 35.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. til Melkor Oldeland og Erik Lykke. De skal af nogle Skrin, til hvilke Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk, har Nøgle, udtage de Breve og Dokumenter, som Fru Sophie Friis, Enke efter Frederik Munk til Harritskier, behøver til Forklaring og Udførelse af sin Sag, overlevere dem til hende og nedlægge Reversaler over de udtagne Breve i Skrinene. Sj. T. 26, 35.

— Mageskifte mellem Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Ege og Brunlaug Len, og Kronen. Sk. R. 5, 159. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Hr. Tage Thott A[ndersen]. Da Malte Juul til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, har begæret nogle Gaarde i Synderslef By, 1 Fæste i Snatterup¹, 1 Fæste i Aagerup og 1 Fæste i Taaeroed², alt i Gers Herred i Christianstads Len, til Mageskifte for Gods i Fielking, Hasløf, Hernested³, Horne, Opmand⁴ og Allekestrup⁵, alt i Villands Herred i Skaane, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere for 1 Gaard i Lorup i Gærs Herred, skal Adressaterne med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Erik Krabbe til Veibyggaard at overvære Besigtelsen. Sk. T. 6, 174 b.

— Miss. til Erik Krabbe om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sk. T. 6, 175 b⁶.

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Suatterup. ² Fejlskrift for: Gørrød. ³ Herrestad. ⁴ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Horne udi Opmand. ⁵ Arkelstrup, Opmands S. ⁶ Sk. T. har ved en Fejlskrift Aaret 1637.

16. Maj (Kbhvn). Miss. til Hendrik Gyldenstjerne. Det berettes, at der for nogen Tid siden er blevet skudt efter Hr. Hans Mickelsen, Sognepræst i Fauroed Sogn i Varberg Len, da han var paa retfærdig Rejse, hvorved der blev tilføjet ham stor Skade, og at Gerningsmanden har staaet sin Ret derfor. Men da Misdæderen har tilstaaet at være købt til samme Gerning af andre i samme Len, skal Hendrik Gyldenstjerne anvende sin største Flid paa at finde dem, der har købt ham dertil, bemægtige sig dem, tage Dom over dem og straffe dem. Dersom de er rømt til Sverig, skal han tilskrive den nærmeste Statholder derom, saa at saadant kan blive straffet. Endvidere skal han ved Retten lade tiltale Bent Andersen og Ingeborg Madsdatter i Hackerup for deres Forseelse mod Hr. Hans Mickelsen og lade nøje forhøre, om nævnte Inger Madsdatter gør sig skyldig i Signelse og andet deslige og, dersom det befindes, lade hende tiltale og straffe. Sk. T. 6, 176.

— Aab. Brev til Almuen i Høgs Herred. Det berettes, at den rejsende og vejfarende Mand ikke uden stor Livsfare kan komme over Stensaaen, fordi der ingen Bro er over den. Da det er en alfar Vej, som enhver efter Recessen er pligtig at holde i Stand, befales det dem strængt, naar de tilsiges, at begive sig til Himerslef ved Stensaaen, anlægge en fast og stærk Bro over Aaen dér og siden holde den ved Magt, saa at den vejfarende Mand ikke har Grund til at klage, men redelig kan komme over. Saafremt nogen sidder Tilsigelsen overhørig, skal han tiltales og straffes derfor. Sk. T. 6, 176 b.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen [Biskop i Fyen]. Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at Provsten i Skovby Herred i Rugaards Len i Fyen har frasagt sig sin Bestilling, og at der til Provst er indsat en anden, som bor i Bogense, som hverken ligger i nævnte Herred eller Len. Adressaten skal med det Allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, af hvilken Aarsag dette er sket. F. T. 4, 388 b.

— Miss. til samme. Hr. Oluf Andersen, Sognepræst til Lyngbye¹ Sogn i Odensegaards Len, har berettet, at han

---

¹ Lumby, Lunde H.

paa Grund af Alderdom snarest agter at tage en Kapellan, som kan hjælpe ham med at betjene hans Kald, og har andraget om, at dersom samme Kapellan forholder sig tilbørligt i sit Embede, han da maa faa Bevilling paa at blive kaldet til Sognepræst i samme Kald efter hans Død, hvorimod han tilbyder, saa længe han lever og kan forestaa Kaldet, at lade samme Kapellan med største Flid undervise Ungdommen i Sognet, baade store og smaa, i deres Børnelærdom og holde Skole for de unge Drengbørn dér i Sognet og i Birket, som vil komme til ham for at lære at læse og skrive. Adressaten skal nøje undersøge Sagen og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette kan ske til Gavn for Menigheden i Sognet. F. T. 4, 389.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Bille. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Berette Skave til Eskelstrup, skal han paatage sig Værgemaal for Jomfru Beritte Krabbe til Hørup, medens Skiftet staar paa, paase, at der ikke sker hende for kort paa Skiftet, men at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret, og overlevere Værgemaal til hende selv, da Kongen har bevilget, at hun selv maa forestaa sit Værgemaal. J. T. 9, 313.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Otte Marsvin. Da Jørgen Arenfeldt til Vorgaard med det allerførste vil aflægge Regnskab for Værgemaal for hans 3 Søstre Fru Helvig, Fru Riborig og Jomfru Elline Arenfeldt, som han hidtil har forestaaet, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Jørgen Arenfeldt og hans 3 Søstre for sig til bestemt Tid og Sted, revidere Regnskaberne nøje og specificere, hvad de bliver hverandre skyldige efter deres Indtægts- og Udgiftsbeviser, saa at de straks kan tilfredsstille hverandre ved Betaling eller Brev og Segl. De skal bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. J. T. 9, 313 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Ifver Krabbe til Albek, Befalingsmand i Mariager Kloster, har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at lade reparere de under Mariager Klosters Len liggende Kirker. Af disse ligger én, Stauby Kirke, i

¹ Jvfr. Miss. 14. Jan. 1634.

Adressatens Len. Han foregiver nu, at Mariager Kloster kun har faa Tjenere, som bor i dette Len, og har derfor begæret, at Kronens Tjenere, der ligger til Lundenæs Len, maa hjælpe dem med at age Tømmer, Sten og Kalk til Stedet. Adressaten skal lade Bønderne i Lundenæs Len hjælpe dem med at køre Tømmer, Sten, Kalk og andet, der er fornødent til Kirkens Reparation. J. T. 9, 314.

16. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Christopher Hvas om at lade Bønderne i Ørum Len hjælpe Hilderslef og Koestrup Kirker, der ligger i Ørum Len. Udt. i J. T. 9, 314.

17. Maj (—). Forordning om, at Præsteenker, som ned sætter sig i Byerne og kun driver en ringe Handel, maa være fri for kongelig Skat og borgerlig og Bys Tyng. Sj. T. 26, 35 b. K. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. XII. (Tr.: CCD. IV. 666 f. Dsk. KL. III. 255 f.).

— Miss. til Frederik Urne [Kronborg og Frederiksborg Len] om at lade den nye Vej i hans Len udbedre med Sand og ikke med Ler. Sj. T. 26, 36. K. (Tr.: KD. V. 188).

— Lignende Miss. til Niels Trolle [Københavns Len]. Udt. i Sj. T. 26, 36. K. (Tr.: KD. V. 188).

— Miss. til Hendrik Mund om at konvojere den hollandske Flaade, som ligger i Øresund og begærer at være under hans Flag, til det hollandske Rev og siden forholde sig efter den ham givne Instruktion. Sj. T. 26, 36. K.

— Miss. til Rentemestrene. Jørgen Grubbe til Vedbyegaard har berettet, at han har betalt 207½ Rdlr. 3 Sk. dansk i Fragt for at nedskibe noget af Kongens Korn fra Vestervig Kloster, og at hele Inventariet, undtagen Bøskabet i Stegerset, Bryggerset og Mælkehuset samt 2 Svin og Grise i Ladegaarden, er ganske forødt og borttaget af Fjenden, og har begæret at faa det godtgjort. Kongen bevilger, at der maa godtgøres ham, hvad han kan bevise at have givet i Fragt, og at Bønderne dér under Klostret ikke ydermere skal give Fragt deraf. Endvidere maa godtgøres ham, hvad han med nøjagtige Tingsvidner og Beviser kan bevise at være forødt og bortkommet i Fjendens Tid af Korn, Smør og Inventarium. Sj. T. 26, 36 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Christen Eriksen og Ifver Krabbe Mogensen til

Vegholmb. Der er tilforn¹ udgaaet Kommission til gode Mænd om at likvidere og skifte afdøde Tomes Nolds Gæld og Gods, men da det nu berettes, at hans Arvinger og Kreditorer ikke uden vidtløftig Proces kan komme til Ende dermed, skal Adressaterne straks stævne for sig Arvingernes Værger og alle Kreditorerne, forhandle med dem om at give Afkald paa noget, saa at der kan være det mest mulige til Børnenes Gavn, og siden gøre Udlæg til enhver, som efter foregaaende Dom har rigtigt Tilgodehavende at fordrø, først af Løsøret, saavidt det kan strække til, og dernæst af det længst fra Hovedgaarden liggende Jordegods, saa at enhver kan faa det, der tilkommer ham med Rette, og det øvrige siden kan skiftes mellem Arvingerne. Sk. T. 6, 176 b.

17. Maj (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz til Frølinge. Af hosfølgende Supplikation kan han se, hvad denne Brevviser har andraget om med Hensyn til et Tilgodehavende, som han paa nogle umyndige Børns Vegne har at fordrø hos en Hamborger Købmand, der er død og hvis Gods efter Forordningen om Hamborger Gods er blevet arresteret dér paa Gulland. Holger Rosenkrantz skal hjælpe Brevviseren til Rette, saa at han paa de nævnte Børns Vegne faar Betaling af det Gods, som Hamborgeren har staaende dér paa Landet. Med det, der bliver tilovers, skal der forholdes efter Forordningen om Hamborger Gods. Sk. T. 6, 177.

— Miss. til samme. Han skal paa Gulland lade hugge en Skibsladning Pipholter, som skal bruges til Skibspumper, lade dem føre til et Sted dér paa Landet, hvorfra de bekvemt kan udføres, og snarest underrette Hr. Claus Daa til Borreby, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, derom, for at der kan sendes Skib derefter. Sk. T. 6, 177.

18. Maj (—). Miss. til samme. Dirik Thomesen Gullandsfar har berettet, at han forurettes af Byfogden, Borgemester Hans Kruse i Visby og af Landsdommeren paa Gulland, og har begæret Kongens Befaling til Adressaten om at være ham behjælpelig, saavidt det er Lov og Ret. Adressaten skal hjælpe

---

¹ Se Miss. af 16. Sept. 1635 til Laxmand Gyldenstjerne, Sivert Grubbe og Jørgen Urup.

ham, saa at han ikke forurettes og ikke heller anholdes og fængsles, medmindre han gribes i saadanne ferske Gerninger, som han straks burde anholdes for. Sk. T. 6, 177 b.

18. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Brevviser Tomes Andersen antages i Kongens Tjeneste som Sporemager [ved Frederiksborg]¹. Han skal forarbejde alle Slags Sporeværk, som hører² til hans Haandværk, saa at det kan være ustraffeligt, og skal til dette Behov holde sit eget Redskab undtagen en stor Sporehakke, som Kongen vil lade skaffe til ham, saavel som det nødtørftige Jern, Kul, Staaltraad, Æddike, Salt og Tælle til Panden, som skal forbruges til bemeldte Haandværk, samt de fornødne Lys paa Værkstedet og nødtørftigt Brændsel til Kongens eget Arbejde. Kongen bevilger ham herfor, saa længe han bruger ham i sin Tjeneste, 2 sædvanlige Hofklædninger og 50 Dlr., af hvilken Sum han selv skal skaffe sig og lønne en Svend, samt til ham selv 5 Dlr. og til en Svend 4 Dlr. i Kostpenge om Maaneden, alt fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Rentemestrene. Derudover skal han aldeles intet ydermere have at fordre. Sj. R. 19, 401.

— Miss. til Dr. Hans Resener [Biskop i Sjællands Stift] om efter Ordinansen at ordinere og eksaminere M. Johannes Reinbot, som er kaldet til Sognepræst i Flensborg. Sj. T. 26, 36 b. K.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Skaane om, at Kongen har beskikket Gunde Rosenkrantz til Boserup til Landsdommer i Skaane. Sk. R. 5, 154 b.

— Følgrebrev for Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane, til Bønderne i Froste Herred, efter Henrik Ramel til Beckeskouf, at de herefter skal svare Gunde Rosenkrantz. Sk. R. 5, 163.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Ytte Johansdatter og hendes Husbonde Otte Janssen, Organist i Malmø, i 2 eller 3 Aar maa holde sig fra hinanden, indtil det kan forsøges, om de kan enes og siden komme sammen igen. Hun har berettet, at hun er blevet forurettet i adskillige

¹ Disse 2 Ord findes kun i Overskriften. ² Sj. R. har, vistnok ved en Fejlskrift: behøver.

Maader af ham i deres Ægteskab, idet han først har forset sig med Løsagtighed mod sin Ægtestand og siden mod den Forpligtelse, som han havde givet nævnte sin Hustru, da hun havde taget ham til Naade. Sk. R. 5, 163.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Malte Juul. Da Sognepræsten¹ i Christianstad beklager sig over, at de, som bruger Avl i denne By, ikke vil give ham nogen Rettighed, men i Stedet derfor Penge, hvorved han mener, at der sker ham for kort, skal Malte Juul forhandle mellem Præsten og dem, saa at det kan blive lideligt paa begge Sider. Sk. T. 6, 177 b.

—² Miss. til Dr. Mads Jensen [Biskop i Lunde Stift]. Hr. Hans Mickelsen, Sognepræst i Fauroed i Varberg Len, har berettet, at han forfølges meget og haardt af Sognefolkene, og frygter for, at han skal sætte sit Liv til, hvorfor han begærer, at han faa blive kaldet til det første ledige Kald i Skaane Stift, hvortil han efter Ordinansen lovlige kan kaldes. Kongen bevilger dette. Naar der bliver et Kald ledigt i hans Stift, skal Præsten først paa sin egen Bekostning advares derom og maa, før nogen anden, lade sig høre dér, dog at alting gaar efter Ordinansen og de kongelige Forordninger om Præstekald. Sk. T. 6, 178.

— Aab. Brev, hvorved Laurids Jensen, Svinesnider i Svendborg, faar Bevilling at bruge sit Haandværk i Sjælland, Fyen og Smaalandene hos dem, der har det Behov, hvormed det dog ikke formenes andre, som kan dette Haandværk, at bruge det. F. R. 4, 75 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Kongen har bevilget, at to af Fru Ide Langes, Jens Juel til Kielgaards Enkes Bønder, nemlig Knud Andersen og Maren³ Albridsdatter i Fouising, maa ægte hinanden, uanset at Knud Andersen er beslægtet i 3. Led med hendes afdøde Husbonde Niels Madsen, mod at de efter Formue giver noget til de fattige. Adressaten skal lade dette indfordre hos dem og sende det til det nærmeste Hospital. J. T. 9, 314.

---

¹ Kristoffer Hansen.   ² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Marts; Præstens Ansøgning er dateret 1. Maj. Jvfr. Miss. af 16. Maj ovfr. til Henrik Gyldenstjerne om samme Sag.   ³ Hun kaldes Maren, Marin og Marina.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Erik Ottesen om at løslade en Mand, ved Navn Niels Poflsen Drager, som en Tid lang for sin Forseelse har gaaet i Jern paa Bremerholm. Sj. T. 26, 37.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 3 Sønner af Gregers Høg til Rørbeck i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte dem under Disciplin og forholde sig med dem som med de andre Skolebørn. Sj. T. 26, 37.

— Miss. til Rentemestrene om med det allerførste at revidere Regnskaberne for Skenderupgaard, for hvilke Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, som i nogen Tid har forestaaet Skenderupgaard med tilliggende Gods, med det allerførste vil gøre Rede. Sj. T. 26, 37. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Oprejsnings- og Frødebrev for Jens Pedersen, forrige Tingskriver i Torne Herred i Skaane, der for nogen Tid siden er kommet i Klammeri med en Skoleperson paa Marken, da de var i Følge med hverandre, og ved en uheldig Hændelse er kommet for Skade at hugge noget af hans venstre Tommelfinger, hvorfor han er blevet forfulgt ved Retten og 15 Mænd i Lund har sagt ham til Fjerdingsmandsbod efter Loven. Alligevel har Personen ved sin Prokurator indstævnet Sagen for Henrik Gyldestjerne til Svanholmb, Embedsmand paa Varberg Slot, forrige Landsdommer i Skaane, og erhvervet Dom over ham paa hans Fred, indtil han stillede Personen tilfreds. Jens Pedersen har derefter aftinget Sagen ved Kapitlet i Lund med 30 Dlr. og har betalt Bartskeereren. Da han har bevist, at han har klargjort denne Sag, har Kongen nu givet ham hans Fred igen. Sk. R. 5, 158 b.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Ofve Gedde til Tommerup, Befalingsmand over Brunelaugs og Eger Len, er blevet Kronen $9\frac{1}{2}$ Skp. 1 Otting Hartkorn skyldig paa det Mageskifte i Skaane, som Kongen har afsluttet med ham under Datoen Frederiksborg den 28. Juli 1631, og da han herfor har tilbuddt Kronen 2 Pd. $4\frac{1}{2}$ Td. Smør af sin Gaard i Kiereberg¹ By i Kvindne Sogn i Sønder Herred i Skaane, dog at han for-

¹ Kerreberg, Kvidinge S., Sdr.-Asbo H.

beholder sig Herligheden og al anden Landgilde, som aarlig ydes af denne Gaard, skal Adressaten lade denne Gaard indskrive for denne Landgilde, nemlig 2 Pd. 4^{1/2} Td. Smør, i Jordebogen for hans Len [Helsingborg] og siden aarlig gøre Regnskab derfor i Rentekammeret, men Herligheden og anden Rettighed skal fremdes følge Ofve Gedde og hans Arvinger. Sk. T. 6, 178.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen]. Kongen har for nogen Tid siden laant Sognepræst i Malmø, afdøde Mag. Hans Raufn, 100 Rdlr., som Villumb Thomesen, Landsdommer i Blekinge, har forpligtet sig til at betale. Da Kongen erfarer, at dette endnu ikke er sket, skal Adressaten tilholde Landsdommeren straks og uden Ophold at betale dem, hvis ikke Kongen skal lade dem søge i hans Indkomst. Sk. T. 6, 178 b.

— Miss. til Ifver Krabbe Tagesen til Jordberg og Dr. Mads Jensen. Hr. Jonas Olufsen har klaget over, at han ikke har nogen Præstegaard til hans Anneks sogn Fafrrholde i Skaane ved den svenske Grænse, som der findes paa mange andre Steder, men at han, naar han paa Grund af Vejens Længde og Møjsommelighed hveranden Lørdag forud maa begive sig dertil for Skriftemaalets Skyld efter Forordningen og til andre Tider, naar der er aarle Tjeneste, er nødt til at besøge Bønderne, skønt disse er helt forarmede og næppe har noget at give ham eller hans Heste. Adressaterne skal overveje, ved hvilke Midler Præsten kan hjælpes uden Afgang i Kronens Indkomst, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 179.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til [Glimminge]¹. Han har paa Landsdommer paa Bornholm Mads Koefoeds Vegne begæret en Gaard i Vestermarker² Sogn, som Jørgen Hansen bebor, og som ligger paa hans Vej til Landstinget, saa at han kan have Natteleje dér. Kongen bevilger dette, dog maa

---

¹ Sk. T. har Overskriften: Holger Rosenkrantz til Frølinge fik Brev en Gaard med Landsdommer paa Gulland anrørendis. Dette er urigtigt. Brevet har været stilet til Holger Rosenkrantz Akselsen til Glimminge, Lensmand paa Bornholm, og omhandler en Gaard til Landsdommer paa Bornholm Mads Koefoed. I Overskriften er senere tilføjet: Demmestrup og, med Blyant: Borringholmb. ² Sikkert Fejlskrift for: Vestermarie Sogn.

Bonden ikke udskydes fra Gaarden mod sin Vilje; endvidere skal Holger Rosenkrantz af det Gods, hvormed Landsdommeren nu for sin Bestillings Skyld er forlenet, have ligesaa godt og ligesaa meget Gods og lægge det under Slottet [Hammershus], saa at Kronen ikke mister noget af sin Rettighed eller Indkomst. Sk. T. 6, 179 b.

19. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod, at Haandværksfolk i Odense driver Handel. F. R. 4, 75 b. (Tr.: CCD. IV. 667).

— Miss. til Sten Bilde. Hendrik Podebusk til Kørupgaard har tilbudt til Adressaten paa Uldrik Christian Gyldenløves Vegne at sælge noget Bøndergods i Fyen, nemlig 1 Gaard i Blastrup¹, 1 Gaard i Ottruppe, 2 Gaarde i Hiorslef og 1 Gaard i Hiastrup² i Lunde Herred i Odensegaards Len, og ligeledes har Jomfru Dorete Skinkel tilbudt til ham paa Uldrik Christian Gyldenløves Vegne at sælge noget af sit Jordegods, der ligger ved Skinderupgaard i Fyen. Han skal forhandle og akkordere med dem, eftersom han eragter, at Godset er værd. F. T. 4, 389 b.

— Miss. til samme om, at han maa anvende 150 Rdlr. til Forbedring af Rugaards Bygning foruden det, der tidligere er bevilget, og føre dem til Regnskab. F. T. 4, 389 b.

— Miss. til samme og Claus Brockenhuus. Da Fru Karn Krabbe, Enke efter Johan Friis til Løigtved, har begæret 1 Gaard i Horup³ By i Kirkebye Sogn i Sunds Herred⁴, liggende til St. Knuds Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard i Andrup By i Lyndbye⁵ Sogn i Næsbyhoved Birk, skal de med det Allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at overvære Besigtelsen. F. T. 4, 390.

— Miss. til Hening Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke, da Hr.

---

¹ Bladstrup, Hjadstrup S., Lunde H.   ² Læsningen er usikker; der menes antagelig: Hjadstrup.   ³ Højerup, Kirkeby S.   ⁴ F. T. har: Synderherred.   ⁵ Lumby, Anderup S.

Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Befalingsmand over St. Knuds og Munkelie Klostre, ved Rigens Bestillinger er forhindret i at give Møde. F. T. 4, 390 b.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hening Valkendorf. Det berettes, at Skarpretterens Bolig i Odense fra den Port, ved hvilken han tilforn boede, er flyttet ind i Byen. Hening Valkendorf skal forordne, at hans Bolig igen henlægges til den Port, hvor han tilforn boede. F. T. 4, 390.

— Miss. til Tønne Friis. Denne Maren Nielsdatter har berettet, at hendes Husbonde befinder sig i stor Elendighed, og klager over, at hun er højlig forurettet af afdøde Morten Simsen i Huisel¹ i Navangs Herred, idet han har bemægtiget sig og hans Arvinger har beholdt et Gadehus, som hun formener er hendes Mands Arvegods, som det videre kan ses af hendes hosfejede Supplikation. Tønne Friis skal hjælpe hende til Rette og dersom hun ikke er i Stand til at føre sin Sag selv, skal han forordne hende en Fuldmægtig, som kan paatale den. J. T. 9, 314 b.

— Miss. til Ernst Normand og Hospitalsforstanderne i Kolding. Da Jens Juel til Lindbiørg har begæret 1 Gaard og 1 Bol² i Skoflinge i Andsager Sogn i Øster Herred, som ligger til Hospitalet i Kolding, til Mageskifte for 1 Gaard i Stenderup i Andsager Sogn i Øster Herred og 1 Gaard i [Ankelbo i Grene Sogn] i Slavs Herred³, skal de med det Allerførste undersøge dette Gods Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Hospitalet. J. T. 9, 314 b.

20. Maj (—). Skøde til Johan Ettersen, Borger i København, paa Farveriet ved Vandkunsten. Sj. R. 19, 408 b. (Tr.: KD. III. 162).

— Miss. til Hr.⁴ Jost Høg om, at han til desto større

¹ Hvejsel, Nørvang H. ² Der nævnes kun Navnene paa 3 Beboere, ikke Antallet af Gaarde. Efter Miss. af 9. Juni 1636 til samme synes det kun at dreje sig om 1 Gaard, kaldet Skouling [Skovlund]. ³ Stedet er ganske forskrevet i J. T., hvor Byen og Sognet er glemt. Navnene er indsat efter ovennævnte Miss. af 9. Juni 1636. ⁴ Dette er glemt i Sj. T.

Rigtighed skal underskrive alle de Beviser og Sedler, som udstedes paa det, der er nødvendigt til Grev Valdemar Christian, Kongens Søn. Sj. T. 26, 37 b. K.

20. Maj (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisner. Hr. Niels Frandsen, Sognepræst til Maglebye Kirke paa Møen, har berettet, at hans Præstegaard for nogen Tid siden er brændt med hans Gods og andet Vilkaar, saa at han er kommet i den største Armod og Ulejlighed, hvorfor han har begæret at faa bevilget nogen Hjælp. Kongen bevilger, at han maa faa en mulig Hjælp af de fornemste Kirker i Sjælland. Endvidere skal Adressaten tilholde Gejstligheden sammesteds at undsætte ham med nogen Hjælp, eftersom enhver har Formue og Vilkaar til, da det er billigt og han, som har lidt Skade, er af deres Stand. Dersom der herefter igen paakommer noget saadant Tilfælde, da skal der forholdes paa samme Maade. Sj. T. 26, 37 b.

— Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Han har berettet, at Bygningen paa Ermelundgaard er meget brøstfældig, og har begæret at maatte lade den reparere i nogen Maade. Kongen tillader ham at anvende 500 Speciedlr. paa Gaardens Reparation, dog at der gøres Regnskab for, hvortil Pengene anvendes. Sj. T. 26, 38.

— Miss. til Tolderne i Sundet om, naar der sker Henvendelse til dem med dette Brev, at lade 24 Foder Vin, som tilhører Kongen af Polen, passere toldfrit og uhindret gennem Sundet. Sj. T. 26, 38. K.

— Aab. Brev, hvorved Christen Krag til Lindumgaard¹ faar Bevilling paa Kirkens Part af Korntienden af Vim² og Lyem³ Sogne for rimeligt Fæste og aarlig Afgift, naar de bliver ledige. J. R. 9, 188 b.

— Kgl. Konfirmation paa et af Ernst Normand til Sel-søe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, udstedt Brev, hvorved han har bortfæstet en Ørredgaard, liggende Vesten op til Kongens Ørredgaard udenfor Kolding By, til Anne Jensdatter i Kolding, Enke efter Gregers Ottesen, som har haft den i Fæste, paa Livstid for en aarlig Afgift af $\frac{1}{2}$ Rdlr. til Kronen. J. R. 9, 189.

¹ Lydumgaard.

² Vium, N.-Horne H.

³ Lydum, V.-Horne H.

20. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsebrev paa Livstid for Anne Jensdatter, Enke efter Gregers Ottesen i Kolding, paa Anst Kirketiende for den sædvanlige aarlige Afgift til Kirken. Udt. i Tb. 130.

21. Maj (—). Forleningsbrev for Dr. med. Christen Bording i Ribe paa det efter afdøde M. Hans Olufsen ledige Ærkedegnedømme i Ribe Domkirke. Han skal residere ved Domkirken og gøre slig Tynge og Tjeneste inden og uden Kirken som andre residerende Prælater og Kanniker dér sammesteds og være den gejstlige Ordinans om Religionen og Kapitlets Statuter aldeles undergIVEN. Han skal bygge og forbedre den Gaard og Residens, som han faar dertil, holde den ved Magt og holde Bønderne, som ligger dertil, ved Lov, Skel og Ret og ikke forurette dem mod Loven i nogen Maade. J. R. 9, 189 b.

— Miss. til Tønne Friis om at lade disse Brevvisere, Mikel Tommesen, Peder Jensen, Niels Tommesen og Jens Tommesen i Lund i Stjernholms Len, hvis Gaarde for nogen Tid siden er brændt, efter deres Andragende være forskaanet for et Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde samt lade dem faa noget Bygningstømmer, eftersom Lenets Skove kan taale, og føre det til Regnskab. J. T. 9, 315.

— Miss. til samme. Denne Brevviser Olluf Hansen, Raadmand i Horsens, har berettet, at der dér i Byen er et Stykke øde Jord, som tilhører Hospitalet sammesteds, og har begæret at maatte købe det af Hospitalet for 20 Rdlr. in specie. Adressaten skal nøje undersøge, om det nævnte Stykke Jord for Belejligheds Skyld kan sælges og om det er til Gavn for Hospitalet, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 315 b.

22. Maj (—). Mageskifte mellem Otto Brahe Pedersen til Torbenfeld og Kronen. Sj. R. 19, 403¹. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Anne Vibolts, Indvaaner i København, faar Bevilling paa 100 Kurantdlr. aarlig paa Livstid, fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 406 b.

¹ Genbrevet er i Sj. R. indført før Mageskiftet.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Vind. Da Christian Uldrik Gyldenløve, Kongens Hopmand [over Kongens Livgarde]¹, har andraget om at faa sit Værgemaal og sit Gods udleveret, og da han nu er kommet saa vidt til Aar og Alder, at han selv agter at forestaa det, skal Jørgen Vind med det første i Overværelse af Niels Trolle til N., Embedsmand paa Københavns Slot, og Sten Beck til Førsløf, Rentemester, til nævnte Christian Uldrik overlevere hans Værgemaal, som han i nogen Tid har forestaaet, og gøre ham Rede derfor. Sj. R. 26, 38 b.

— Miss. til Niels Trolle og Sten Beck om at være til Stede ved ovennævnte Overlevering og paase, at alt gaar ligeligt og ret til. Sj. T. 26, 39 b.

— Aab. Brev, hvorved Skipper Janbye af Horn med sit Skib, kaldet Eylant von Texell, faar Bevilling til atter uhindret at sejle paa Kongens Strømme og drive sin lovlige Haandtering i Kongens Lande. Han har i Aaret 1634 i Norge gjort sig skyldig i en Forseelse med Udførsel af forbudne Varer, men de nederlandske Generalstaters Resident i Øresund Carel von Cracouw har tilfredsstillet Kongen for denne. Den Kavtion, som Skipperen har stillet i Norge for nævnte Forseelse, frigives ligeledes. Sj. R. 19, 407.

— Miss. til Rentemestrene om at akkordere med Købmændene i København om Lejen af Boderne paa Børsen. Sj. T. 26, 38 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 188 f. G. F. Lassen: Bidrag til Børsens Hist. S. 42 f.).

— Miss. til Frederik Urne. Kirsten Berent Fockis Enke, boende i Helsingør, er paa sin afdøde Husbondes Vegne blevet Kongen 600 Rdlr. skyldig, hvorpaa hun har afbetalt 240 Rdlr. in specie efter Kvittering, og hun klager nu over, at hun ikke er ved rede Penge, saa at hun ikke kan betale Resten saa hurtigt, men hun opgiver, at hun har en Ejendomsjord dér udenfor Byen, hvorpaa Kongen har ladet opkaste en Kørevej. Denne Ejendom tilbyder hun at oplade til Kongen for Resten af Pengene. Hendes Søn Mikkell Berntsen har begæret at faa samme Jord til Leje, og har tilbudt aarlig at give saa

---

¹ Disse Ord er glemt i Sj. T.

meget deraf, som [Renten af] Pengene kan beløbe sig til, men dersom Jordan siden maa oplades til ham, vil han aarlig kvittere 100 Dlr. af sin Besolding, indtil ovennævnte Rest er helt betalt. Frederik Urne skal modtage samme Ejendom, lade Mickel Berntsen faa den til Leje for en aarlig Sum, der er lig med Renten af ovennævnte Penge. Men hvis Mickel Berntsen begærer Jordan til Eje, skal Frederik Urne lade ham faa den og aarlig modtage 100 Dlr. af hans Besolding, indtil Resten af hendes Gæld er betalt. Eftersom han betaler af paa Hovedsummen, skal ogsaa Renten afkortes. Sj. T. 26, 39. K.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax og Otte Brahe. Da Fru Pernelle Banner, Enke efter Eske Krafse til Tybierrigggaard, har begæret en til Roskildeggaard liggende Kronens Mølle, kaldet Liungelstrup Mølle, i Ringsted Len, som Niels Nielsen bebor, til Mageskifte for en Mølle i N., kaldet Rafnsort Mølle, som Morten Møller bebor, med den Jord, som han har i Brug, skal de med det allerførste begive sig til begge Møller, besigte dem og ligne og lægge dem mod hinanden, saa at der sker Kronen og hende fuldkommen Fyldest. Sj. T. 26, 40. K.

— Miss. til Sigvort Urne om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Mogens Pax til Torup, Embedsmand paa Holbæk Slot, og Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld foretager ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 26, 40.

— Aab. Brev, hvorved Eyler Holck til Giedtsøholm faar Bevilling paa Hisholte Kirketiende i Sønder Halland for tilbørligt Fæste og sædvanlig Afgift fremfor nogen anden, naar den bliver ledig eller den, som nu har den i Fæste, vil afstaa den. Sk. R. 5, 163 b.

— Miss. til Hendrik Ramel. Kongen har efter hans Anmodning fritaget ham for Landsdommeriet i Skaane, som han i Stedet har betroet til Gunde Rosenkrantz til Boserup. Men da Kongen har bevilget denne, at han maa tage til Nørrejylland for dér at bringe sine Sager i Lave, saa at han siden desto bedre og flittigere kan tage Vare paa Landsdommeriet, skal Hendrik Ramel i de næste to Maanederstid efter dette Brevs Datum sidde i Landsdommers Sted og ordele de Sager, der kommer for. Sk. T. 6, 179.

— Miss. til samme og Hr. Hendrik Hvittfeldt. Da Hr. Tage

Thott til Eriksholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, har begæret 1 Lunde Kapitel tilhørende Gaard, kaldet Verlinge, i Stehøve Sogn i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Hestvede By og Sogn, ligeledes i Skaane, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Kapitlet i Lunde Domkirke at lade en Fuldmægtig møde for sig ved Besigtelsen. Sk. T. 6, 179 b.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Hendrik Ramel. Da Malte Juul til Giessinggaard har begæret 1 Lunde Kapitel tilhørende Gaard i Indsøe¹ i Villands Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Broed² i Gærs Herred i Skaane, skal de besigte begge Parters Gods. (Iøvrigt enslydende med det foregaaende). Udt. i Sk. T. 6, 180 b.

— Miss. til Lunde Kapitel om at lade sin Fuldmægtig overvære ovennævnte to Besigtelser. Sk. T. 6, 180 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard, kaldet Impehauge, i Sødninge³ By i Gudme⁴ Herred i Nyborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, ind under Nyborg Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. F. T. 4, 391.

— Miss. til samme. Da Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand over St. Hans Kloster, har begæret 1 Gaard, kaldet Vickelsøe, i Lunde Herred i Fyen, liggende til Dalum Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard i Brendekilde, der ligger en halv Mil fra Dalum, og 1 Gaard i Brylle, begge i Odense Herred i Fyen, skal han med det Allerførste undersøge dette Godses Løjlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods kan bortskiftes fra Lenet [Odensegaard]. F. T. 391 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler og Befalingsmand over St. Knuds og Munkeliv Klostre, har begæret noget af Kronens Gods i Adressatens Len [Nykøbing og Aalholm] til Mageskifte for

¹ Yngsø, Aahus S., Villands H.   ² Brødt, Træne S., Gærs H.   ³ Svin-
dinge.   ⁴ F. T. har: Gunderherrit.

andet Gods i samme Len, skal han hos Hr. Christian Friis faa at vide, hvad han vil udlægge til Gengæld og derefter først erfare Kongens Søns Vilje om Skiftet og siden indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sm. T. 6, 417.

22. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Just Frederik von Pappenheim [Halsted Klosters Len]. Udt. i Sm. T. 6, 418.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Christoffer Stensen til Grundsted¹ og Lauge Bilde til Hafverlycke foretager nedennævnte Besigtelse mellem Kronen og Borkard Rud til Sæbygaard, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sm. T. 6, 418.

— Lignende Miss. til Jost Frederik von Pappenheim om at give Møde, naar nedennævnte Besigtelse foretages i hans Len [Halsted Kloster]. Udt. i Sm. T. 6, 418.

— Miss. til Christoffer Stensen og Lauge Bilde. Borkard Rud til Sæbygaard har begæret 1 Gaard i Bisseballe² By og 1 Gaard i Kastagger i Aalholms Len i Lolland til Mageskifte for 2 Gaarde i Ringsebølle By og Sogn i Fuglse Herred i samme Len, endvidere 1 Gaard i Skalkernis By, 1 Gaard, Vraagaard, 2 Bol i Bisseballe og 1 Ager, der ligger til Ottersløf³ Degnegaard, alt i Halsted Klosters Len i Lolland, til Mageskifte for 1 Gaard i Gloslunde By, 1 Gaard i Sunkebye⁴, 1 Gaard i Ullersløf, 1 Gaard i Nybølle og 1 Gaard i Torebye, begge i Ryde Sogn, alt i Sønderherred, og da det ene Bol i Bisseballe skylder 1 Pd. Byg til Uttersløf Kirke og Herligheden ligger til Halsted, vil han gøre Udlæg herfor til Ottersløf Kirke i ovennævnte Gaard i Ullersløf og lade Herligheden af den gaa til Halsted, ligesom han for den Ager, der ligger til Ottersløf Degnegaard, vil udlægge anden belejlig Ager. Adressaterne skal med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Jost Friderich von Pappenheim til Libenow, Befalingsmænd paa Nykøbing og Aalholm Slotte og paa Halsted

---

¹ Grimsted, Lollands Nørre H.   ² Biskopballe, Utterslev S., Lollands Nørre H.   ³ Utterslev.   ⁴ Sjunkebye.

Kloster, at give Møde ved Besigtelsen, naar de advares derom. Sm. T. 6, 419.

22. Maj (Kbhvn.). Forleningsbrev for Holger Bilde til Biørnsholm paa det efter afdøde David Lucht, forrige Tolder i Øresund, ledige Provsti i Vendsyssel med al dets Rente og Tilliggende til alle Kirker i de Herreder, som ligger til samme Provsti, kvit og frit indtil videre. Han skal nøje paase, at der sker de Kirker, hvis Regnskab han skal revidere, Skel og Fyldest og have tilbørligt Tilsyn med alting. J. R. 9, 189 b.

—¹ Mageskifte mellem Jomfru Anne Sehested og Kronen. Orig. J. R. 9, 190. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tønne Friis og Erik Grubbe. Da Christian Rantzau til Bredenborg har begæret Jus patronatus til Giesing Kirke i [Sønderhald]² Herred i Aarhus Len i Jylland til Mageskifte for „Sødring trende j herret“³ og 1 Gaard, kaldet Voyenstrup⁴, i Nafur Sogn i Hjerm Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befaleet Christian Tommesen til Tanderup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Kalø Slot, og Dr. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, at give Møde ved Besigtelsen, naar de advares derom. J. T. 9, 316.

— Miss. til Hr. Christian Tomesen og Dr. Morten Madsen om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar de advares derom, og give til Kende, hvad de har at bemærke. J. T. 9, 315 b.

— Miss. til Hr. Albert Skeel. Hr. Christen Pedersen, Sognepræst i Saande⁵ Sogn i Lundenæs Len, har andraget om paa Grund af Besværingen i sit Kald at blive forskaanet for Værgemaalet for sine 2 Halvsøstre Lisebet og Kiersten Pedersdaatter, da der af dette Værgemaal foraarsages adskillig vidtløftig Trætte, som en gejstlig Mand ikke godt kan udføre. Da det berettes, at

¹ Orig. har 22. Maj, J. R. 23. Maj, paa Bagsiden af den udaterede Konc. til Mageskiftet og til hendes Genbrev er Datoen rettet fra 23. til 22. Maj. ² J. T. har her en aaben Plads. ³ Stedet er forskrevet i J. T. Efter Mageskiftet af 31. Marts 1641 skal der staa: Jus patronatus til Sødring Kirke med Tiender. ⁴ Vognstrup, Navr S., Hjerm H. ⁵ Fejlskrift i J. T. for: Saall, d. v. s. Sal S., Ginding H.

der ikke findes nogen nærmere med dem beslægtet vederhæftig Mand end deres Moders Broder Laurids Jensen, Borgemester i Varde, skal denne paatage sig Værgemaalet for dem og overtage det af Hr. Christen Pedersen. Adressaten skal tilholde Laurids Jensen straks at overtage Værgemaalet og beholde det, til de to Søstre kommer til Aar og Alder og selv kan være raadige over det. J. T. 9, 316 b.

22. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Urne, Hr. Mogens Kaas, Niels Krag, Peder Lange, Erik Juel og Jokum Beck. Da der er opstaaet Trætte mellem Fru Dorete Munk, Enke efter Christopher Parsberg til Sødal, og Fru Karen Lange, Enke efter Claus Below til Spittrup¹, om Marke- og Skovskel mellem Vraa paa den ene Side og Siødal paa den anden Side, i hvilken Trætte der af Fru Karen Lange er erhvervet Sandemænds Tog og Gang til ikke ringe Skade for Fru Dorete Munk, idet Sandemændene har frasvoret hende en stor Del Hede og Markjord saavel som Eng i hendes Enemærkeskov, Kær, Eng og Ejendom, som kaldes Hammersbeck Skov og Anders Larsens Kær, hvilket Tog og Gang sidstnævnte ikke anser for lovligt, men mener, at hun er storligen forurettet deri. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til med det første at begive sig til de omtvistede Steder, undersøge Forholdene nøje og forhandle Parterne imellem i Mindelighed eller oprette et lovligt Marke- og Skovskel mellem Vraa og Siødal og give deres Afgørelse beskrevet². J. T. 9, 317.

— Miss. til Jørgen Krag og Jahan Brockenhuus. Da Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret Herligheden af en Gaard, kaldet Seikier, i Holsted Sogn i Malt Herred, som ligger til Brøerup Kirke, til Mageskifte for 1 Gaard i Beckbølling i samme Herred, som aarlig skylder 3 Ørte Rug, 2 Ørte Byg, 1 Lam og 1 Gaas, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods, paase, at der sker Varsyssel Provsti og Erik Juel Fyldest, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Henning Valkendorf til Gloroup, Befalingsmand paa Odensegaard, at overvære Besigtelsen. J. T. 9, 317 b.

— Miss. til nogle Lensmænd³ i Jylland om at holde

¹ Spottrup.   ² Slutningen af Sætningen mangler i J. T.   ³ Der nævnes ikke, hvilke.

noget af Lenets Landgildesmør rede sidst i Juli i dette Aar. De skal faa nærmere Besked derom. J. T. 9, 318.

23. Maj (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Antonius Backe, der er geraadet i Trætte med Troels Frost, Borger i København, og har angrebet ham paa Tinge med Æreskælden, hvorfor han af Borgemestre og Raad i København er dømt til at bøde sine 3 Mark, hvilken Dom er stadfæstet af Kongen og Rigens Raad. Han har nu aftinget med Sagvolderen, der har ladet Sagen falde. Dog skal Antonius Backe efter sin Forpligt undvige Kongens Lande og Fyrstendømmer. Sj. R. 19, 398.

— Oprejsningsbrev for Peder Jespersen i Huendit¹ til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet paa hans Broder Christen Jespersen, som i Aaret 1635 er kommet i Slagsmaal med en Mand, ved Navn Peder Nielsen, i Monstrup² og derved er blevet dræbt, hvilken Sag ikke er blevet lovligt forfulgt i rette Tid. Sj. R. 19, 408 b.

— Beskikkelse for Jacob Bastian Lodt som Bestyrer af Gryn møllen ved Provianthuset i København. Sj. R. 19, 407 b. (Tr.: KD. III. 162 f.).

— Aab. Brev, hvorved Ofve Gedde, Befalingsmand over Brunlaug Len, faar overdraget de gamle og ubrugelige Jernstykker ved Tøjhuset og paa Bremerholm mod at levere Jernballast af samme Vægt. Der bevilges ham 1 Rdlr. paa hvert Skip. Jernballast, som han leverer. Sj. R. 19, 409 b.

— Miss. til Niels Trolle. Da en Tjenestepige, ved Navn Johanna, som nu skal tjene her i København, beskyldes for at have sat Ild paa en Gaard i Nykøbing, skal han lade denne Pige eftersøge og siden sende med en af Kongens Liggere til Nykøbing, for at hun dér kan svare paa de Vidnesbyrd, der kan føres imod hende i den Sag. Sj. T. 26, 41.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage denne Sten Andersen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 26, 41.

¹ Maaske: Hundige, Kildebrønde S., Tune H.

² Maaske: Mogen-

strup, Sdr. Jernløse S., Merløse H.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz om at sende 20 fattige Drengbørn fra Næstved til Børnehuset. Sj. T. 26, 41 b. K. (Tr.: KD. V. 189).

— Miss. til samme. Han skal aarlig efter Anordning fra Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholm og Hr. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmænd paa Malmøhus og Helsingborg Slotte, af Kommissariatolden paa Sjælland modtage de Penge, der skal betales til Underofficererne under Regimentet paa Sjælland, da de skal have Penge i Stedet for de Bøndergaarde, som de tilforn har haft, og aarlig meddele Kommissarieskriveren, hvad han saaledes har modtaget af Tolden. Sj. T. 26, 40 b. K. F. T. 4, 392.

— Lignende Miss. til Hr. Palli Rosenkrantz i Lolland og Falster, Hr. Jørgen Brahe i Fyen og Tønne Friis i Jylland om det Samme. Udt. i Sj. T. 26, 40 b. K. og i F. T. 4, 392 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Otsen og Hr. Christoffer Ulfeldt om at anordne, hvor Lensmændene skal modtage Penge til Betaling af Underofficererne, da disse ikke mere har deres Gaarde. Sk. T. 6, 180 b.

— Miss. til samme om mod Kvittering at tilstille Rentemestrene 10,000 Speciedlr. af Smaatolden. Pengene vil blive tilbagebetalt dem af de første Kontributionspenge, der bliver erlagt i Renteriet. Sk. T. 6, 181.

— Miss. til Rentemestrene. De skal af Hr. Tage Thott til Eriksholm og Hr. Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmænd paa Malmøhus og Helsingborg Slotte og Kommissarier i Skaane, modtage 10,000 Speciedlr. og give Kommissarierne Kvittering derfor. Pengene skal de betale tilbage af de første Kontributionspenge, som kommer ind i Renteriet. Sj. T. 26, 41. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme om at tilholde M. Hans Stenwinckel, Kongens Bygmester, snarest at begive sig til Nyborg, besigte Brøstfældigheden paa Husene dér [paa Slottet], indlevere en Fortegnelse derover til Kancelliet og levere en Genpart deraf til Hr. Mogens Kaas til Støvringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot. Sj. T. 26, 41 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Mogens Pax til Torup og Hr. Frederik Reedtz til Tygestrup, Embedsmænd paa Holbæk og Vordingborg Slotte.

Af den Besigtelse, som de i Henhold til Kongens Betaling, dateret Københavns Slot den 16. Dec. 1631, har foretaget af det Gods, som Kongen har bevilget Hr. Axel Arenfeldt til Basnes, Befalingsmand over Giedske Len, til Mageskifte, ses det, at denne bliver Kongen 4 Tdr. 2¹/₂ Skpr. Hartkorn skyldig i Landgilde, hvorfor han tilbyder at udlægge 1 Gaard i Glomsøe By og Sogn i Tybjerg¹ Herred i Antvorskov Len og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere 1 Gaard i forskrevne² By, liggende næst op til førstnævnte Gaard. De skal straks med det allerførste besigte ovennævnte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, at give Møde ved Besigtelsen. Sj. T. 26, 41 b. K.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk om at give Møde paa Kongens Vegne, naar han advares derom, ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 26, 42 b. K.

— Miss. til Niels Trolle. Han skal tilholde Byfogden i Køge at vurdere og sælge det af afdøde Mads Raufn i Køge efterladte Kvæg, nemlig: 1 Par Heste, 3 Køer, 2 Stude, 1 Kalv og 15 Svin, og indtil videre Besked beholde de Penge, som han faar derfor, hos sig. Sj. T. 26, 42 b.

— Aab. Brev om, at Kronens Tiende af 4 Gaarde³ i Fosie By og 1 Gaard i Hindbye, alle i Fosie Sogn i Oxie Herred, hidtil ikke har fulgt Superintendenterne i Lund, medens Kronens Tiende af hele det øvrige Fosie Sogn af Kongens Forfædre er blevet perpetueret til Underholdning for Superintendenterne i Lund. Kongen bevilger, at Kronens Tiende af disse Gaarde fremtidig ogsaa maa følge Dr. Mads Jensen, Superintendent over Skaane Stift, og hans Efterfølgere efter de Breve og Fundatser, som er meddelt dem af Kongens Forfædre. Sk. R. 5, 163 b.

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Tybrenge.   ² Sj. T. har: Hornbye, Føjllæsning af Konzeptens forn. By.   ³ Det er usikkert, om der menes 3 eller 4 Gaarde, idet der er nævnt 4 Gaardbeboere i Fosie By, men deriblandt forekommer Navnet Peder Jensen to Gange. Formentlig er det ene af disse en Fejlskrift for et andet, saa at Gaardenes Antal bliver 4. I Lensregnskaberne opføres kun én Peder Jensen i Fosie By.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen]. Han har begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes med de 6 Forløftesmænd, der havde lovet enten at skaffe en Manddraber til Stede, naar det paaæskedes, eller at en af dem skulde miste Liv for Liv og de andre fem have forbrudt deres Boslod til Kongen, hvis det paaæskedes, medens det ikke var specificeret, hvem af de seks der skulde miste Livet, hvis Manddraberen rømte. Kongen bestemmer, at hvis de ikke skaffer Manddraberen til Stede, skal Adressaten sende dem alle seks til Bremerholm, hvor de indtil videre skal arbejde i Jern. Den Bonde, Lavrids Skomager i Mørumb, der har vidnet falsk i en Drabssag og som er dømt fra sine Fingre, skal Adressaten lade straffe efter Dommen. Sk. T. 6, 181.

— Miss. til Ifver Krabbe Tagesen til Jorberg. Kongen har bevilget, at Laholms Kirke maa sælge sin Ejendom, der er beliggende dertil. Blandt andet har Kirken en lille Eng, der ligger ved en Gaard, kaldet Lønnet, som tilhører Hr. Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Malmøhus, og denne Eng vil Borgemesteren i Laholm beholde som Betaling for nogle Penge, som Laholms Kirke skylder ham, medens Hr. Tage Thott tilbyder at give mere for den end Borgemesteren. Adressaten skal lade den faa Engen, som vil give Kirken mest for den. Sk. T. 6, 181.

— Aab. Brev, hvorved Cornelius von der Amersfort¹ af Odense, naar han vender tilbage fra sin paatænkte Rejse, fritages for al borgerlig og Bys Tyngde og Besværing, hvad det end kan være, paa de Steder, hvor han nedsætter sig, dog at han, naar der paabydes Skat, kontribuerer med den sammesteds bosiddende Gejstlighed. Han maa ikke bruge nogen borgerlig Næring; saafremt dette sker, skal denne Benaadning være forbrudt. Han har berettet, at hans Moder² nu paa Grund af Alder og Skrøbelighed uden hans Nærværelse kun med største Skade kan lade Apoteket i Odense betjene, hvilket Apotek

¹ Kornelius von Hamsfort d. yngste, Søn af Kornelius von Hamsfort d. yngre († 1627), Apoteker i Odense. Familien stammede fra Amersfort, Provinsen Utrecht, Nederlandene, se H. Rørdam: Hist. Kildeskr. I, 667 ff.

² Katharina Jers, Enke efter Kornelius von Hamsfort d. yngre.

hans Farfader¹, Fader, Moder og han i mange Aar² har haft efter hinanden og har holdt vedlige efter de dem meddelte Privilegier, idet de samtidig har været fritaget for al borgerlig og Bys Tynge og Besværing, dog at de altid har kontribueret med Gejstligheden sammesteds, naar der blev paabudt Skat. Han ønsker nu at fortsætte sit Studium og vil derfor i nogen Tid begive sig udenlands, og hans Moder agter derfor at afstaa Apoteket³ til andre. Han har derfor andraget om, naar han kommer tilbage her til Riget fra sin Rejse, da at fritages for al borgerlig og Bys Tynge, hvor han nedsætter sig, dog at han betaler Skat sammen med Gejstligheden. F. R. 4, 76.

23. Maj (Kbhvn.). Mageskifte mellem Ifver Vind til Nørholmb, Øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, og Kronen. F. R. 76 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Malte Juul. Da Hendrik Ramel til Beckeskofv, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke, paa sin Søster Jomfru Sofie Ramels Vegne har begæret 1 Gaard i Øster Heglinge By i Hegling Sogn⁴, 1 Gaard i Bieroed, 1 Gaard i Ankholt, 3 Gaarde i Liunge og 1 Gaard i Ebberup, alle i Gyng Herred i Christianstads Len, til Mageskifte for Jordegods i Biberøed⁵ By i samme Herred og Len, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sk. T. 6, 181 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Sten Bilde. Da Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, har begæret 1 Skovhus i Tiørneskoven og 1 Skovhus ved Lausgaard⁶, begge i Røning Sogn i Aasum Herred i Fyen, til Mageskifte for Vederlag i en Gaard i Kissendrop i Vindinge Herred i Fyen, som⁷ . . . . . og hvad bemeldte Gaard beløber sig højere end Kronens, bevilger Kongen, at Hr. Mogens Kaas, naar

---

¹ Kornelius von Hamsfort d. æ. († 1580). F. R. har ved en Fejlskrift: Fader, Fader, Fader, Moder. ² Siden ²⁹/₁₀₀ 1549. ³ Se 30. Juni 1636 ndfr. ⁴ Sk. T. har: Øster Herling By, Helging Sogn. ⁵ K. har haft: Biberødbye, hvilket er slettet; af det paafølgende, rettede Navn kan nu kun læses: -rødbye. Formentlig er der ment: Bierrød. ⁶ Maaske Lavindsgaard, Rønninge S., Aasum H. ⁷ I F. T. er her en aaben Plads; det ses ikke, hvad der mangler.

der er sket Kronen fuldt Vederlag i Skov og Ejendom, selv maa beholde det øvrige, „om det øvrige har noget paa sig imod Mageskiftet at agte“¹. Adressaterne skal snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at give Møde ved Besigtelsen, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 392 b.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hening Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb og Sten Bilde til Olstrup, Befalingsmænd paa Hagenskov og Rugaard, foretager ovennævnte Besigtelse, enten selv eller ved sin Fuldmægtig, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 393 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Mageskifte mellem Christoffer Steensen til Grimstedgaard og Kronen. Sm. R. 5, 174. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jost Fredrik von Pappenheim om at lægge 5 Gaarde og 2 Huse i Torrige og 1 Gaard i Birket, alt i Birket Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Noerlund i Halsted Sogn, 2 Gaarde² og 1 Hus i Nøybøtte³ i Hassellund Sogn, 1 Gaard i Vesterboe i Kiøbeløf Sogn og 1 Gaard i Sandby By og Sogn, alt i Nørre Herred i Lolland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christoffer Stensen til Grimstedgaard, ind under Halsted Klosters Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sm. T. 6, 422.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard og Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmænd paa Nyborg Slot og Odensegaard. Peder Valter, Borger i Nyborg, har berettet, at der er opstaaet Trætte mellem ham og Borgemestre og Raad sammesteds om Skifte mellem Børnene af hans Formand⁴, afdøde Anders Hansen, fordem Rigens Skriver, baade om den udestaaende Gæld, Ejendom, Bygning og andet mere, Intet undtaget. Der gives Adressaterne Befaling til at indstævne Par-

¹ Meningen maa være, at han maa beholde den overskydende Del af Ejendommen.

² Der nævnes kun Beboernes Navne.

³ Nybølle,

Horslunde S.

⁴ Hans Hustrus første Mand.

terne for sig til bestemt Tid og Sted, bilægge de tvistige Punkter i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. F. T. 4, 391 b.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz, Hr. Jurgen Brahe, Henning Valkendorf og Fridrich Markdanner. Otte Pogwisch til Kierstrup har berettet, at der endnu er nogle Poster, om hvilke der er Trætte mellem ham og hans afdøde Broder Hans Pogwisch's Børn vedrørende deres Værgemaal, foruden dem, i hvilke Hr. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral, og Hr. Albert Skeel til Fusingøe, Befalingsmænd paa Dragsholm og Riberhus, har dømt dem imellem, og at han gerne i København efter Kommissariernes Dom vil aflægge Regnskab og betale Arvingerne, hvad der kan tilkomme ham at betale. Han har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne, som tilforn har dømt heri mellem Parterne, at de skal samles i København og likvidere dem imellem, idet han tilbyder straks at betale sine Broderbørn alt, hvad han efter Kommissariernes Dom er tilfundet at betale dem. Adressaterne skal likvidere mellem Parterne og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sm. T. 6, 421.

— J. R. 9, 190 se 22. Maj.

— Aab. Brev, hvorved Hr. Jens Pedersen Hegelund, Sognepræst til Rombdrup og Clarup i Aalborghus Len i Jylland, som for nogen Tid siden¹ har faaet Bevilling paa et øde Bol til Rombdrup Præstegaard for den aarlige Afgift, faar Bevilling paa herefter at beholde det kvit og frit uden al kongelig Tyngde og Arbejde. J. R. 9, 190. Orig i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster den af Johan Brockenhuus til Lerbeck foretagne Overdragelse af Skibbet Tiende til Chresten Munk til Harritskier, hvorhos Kongen bevilger, at Fru Sophie Friis, Enke efter Frederik Munk til Harritskier, maa beholde samme Tiende paa Livstid, og at den først efter hendes Død følger Chresten Munk. Dog skal hun paa Chresten Munks Vegne være forpligtet til inden førstkommende Mikkelsdag at tilbagebetale Johan Brockenhuus hans Fæste og

¹ 5. Febr. 1635.

Brevpenge, som beløber sig til 21 Rdlr. in specie. Tienden maa ikke føres uden Sognet, og det er tilladt Johan Brockenhuus at indfordre, hvad der hidtil resterer ham af samme Tiende, dog uden Hjemmels- eller andre Bøder, da begge Parter har haft Bevilling paa nævnte Tiende. J. R. 9, 195.

23. Maj (Kbhvn.). Mageskifte mellem Niels Krag til Truidsholmb, Landsdommer i Jylland, paa sine Søstre Jomfru Eline og Jomfru Anne Krag til Glumstrups Vegne og Kronen. J. R. 9, 195 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Anne Nielsdatter, Niels Andersens Enke, i Varde, som har en af Ribe Kapitels Gaarde og $\frac{1}{2}$ Krongaard, kaldet Hieboe, i Janderup Sogn i Vester Herred samt Kirketienden i dette Sogn i Fæste, faar Bevilling for sig og sine Børn og Arvinger paa, at hun og efter hendes Død hendes Børn altid maa beholde samme Gaarde under Kapitlet og Kronen samt Janderup Kirketiende mod sædvanlig Afgift. J. R. 9, 198 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Hr. Ifver Gregersen¹, Sognepræst til Skiern Sogn i Lundenæs Len, faar Bevilling paa for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift at faa i Fæste 2 Kirkeenge, den ene kaldet Ombeck, den anden liggende paa Røy, indstenet med hans egen Eng, som hans Formænd i langsommelig Tid har haft og som Enken efter hans Formand Hr. Mogens², Margrete Madsdatter, beraaber sig paa at have Fæstebrev paa. Han maa faa Engene i Fæste, naar hun dør eller godvillig vil afstaa dem. J. R. 9, 199 b.

— Aab. Brev om at alle Enker efter Bisper, Kanniker og Præster samt de, som er i Kapitlets Tjeneste i Viborg, maa søge Domkirken som deres rette Sognekirke. J. R. 9, 200. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 668).

— Lejdebrev for Frandts Joensen i Tuede i Skads Herred i Riberhus Len, der har berettet, at han er svoret fra sin Fred for et Drab, som han beskyldes for at have begaaet, at han for nogen Tid siden³ har faaet Oprensningsbrev til igen at procedere Sagen, dog at han selv personlig skulde møde for

---

¹ Iver Gregersen Hemmet.   ² Mogens Gregersen († 1633).   ³ 29. Febr. 1636, hvor han kaldes Frans Jensen.

Retten, og at han frygter for, at han, dersom Sagen gaar ham imod, straks vil blive taget ved Hovedet og henrettet. Der gives ham sikkert Lejde saa længe, at han kan indstævne Sagen for Danmarks Riges Raad, dersom han begærer det, dog at han selv i egen Person møder for Retten og forpligter sig dertil under nøjagtig Borgen til Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus Slot. J. R. 9, 200.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Krag og Johan Brockenhuus¹ om Besigtelsen af det af Erik Juel til Mageskifte begærede Gods. [Enslående med Miss. til samme af 22. Maj om samme Sag ovfr. S. 542, dog med følgende Slutning:] Kongen har befalet Niels Krag til Trudshol, Landsdommer i Nørrejylland, at overvære Besigtelsen. J. T. 9, 318 b.

— Miss. til Niels Krag om at give Møde paa Kongens Vegne, naar Jurken Krag til Eldrupholm² og Johan Brockenhuus til Limbeck foretager Besigtelsen af noget Gods mellem ham, Niels Krag, som Provst over Verdsyssel³ Provsti og Erik Juel, Landsdommer i Nørrejylland, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 319.

— Miss. til Jørgen Krag og Peder Lange. Da Ifver Vind til Nørholm, Øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, har begæret 2 af Ribe Kapitels Gaarde i Hedde By⁴ til Mageskifte for hans Gaarde Agerning⁵ og Tobøl og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for andet ligesaa belejligt Gods, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og sende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Kapitlet i Ribe at lade en Fuldmægtig overvære Besigtelsen. J. T. 9, 319 b.

— Miss. til Kapitlet i Ribe om at lade sin Fuldmægtig give Møde, naar Peder Lange til Kiergaard og Jørgen Krag til Endrupholm foretager Besigtelsen mellem Ribe Kapitel og Ifver Vind til Nørholm. J. T. 9, 321 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lægge 1 Gaard i Møllerup⁶ By i Sønder Herred i Mors, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Krag til Trusholm, Landsdommer i Nørre-

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Erik Juel.   ² Emdrupholm, Skads H.
³ Varsyssel.   ⁴ Maaske Fejlskrift i J. T. for Hodde, se Skøde af 28. Aug. 1636 (Kr. Sk.).   ⁵ Det ses ikke, hvad der menes.   ⁶ Møllerup.

jylland, paa hans Søstres Jomfru Ellen og Jomfru Ane Krag's Vegne, ind under Hald Løn, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. J. T. 9, 320 b.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at lægge 1 Gaard i Lødderup, 1 Gaard i Embbye i Blistrup Sogn, 1 Bol i Faarup og Halvparten i et Bol i Øring By og Sogn i Mors, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, paa hans Søstre Jomfru Ellin og Ane Krag til Glumstrups Vegne, ind under Dueholm Klosters Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 9, 321 b.

— Miss. til Niels Krag og Erik Juel. Hr. Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at Kronens Part af Fusøer Skov, der ligger til de 3 Gaarde i Fusøer, som en Mand, ved Navn Svend Pedersen, nu har i Fæste, er blevet meget forhugget til Upligt i de sidste 4 Aar. De skal begive sig til Aastedet, besigte Skoven og give Hr. Knud Gyldenstjerne det beskrevet. J. T. 9, 320.

— Miss. til Otte Skeel til Katholm. Kongen har forløvet Tøne Friis til Heselager, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, fra Bestillingen som Ritmester og overdraget den til Adressaten. J. T. 9, 320.

— Miss. til Mogens Arenfeldt om, at han skal være Løjtnant under Otto Skeel til Katholm, Ritmester i Jylland. J. T. 9, 320 b.

— Lignende Miss. til Jørgen Marsvin om at være Kornet under Otto Skeel. Udt. i J. T. 9, 320 b.

— Lignende Miss. til Niels Parsberg om at være Kornet under Ifver Krabbe. Udt. i J. T. 9, 320 b.

— Miss. til Mogens Kaas til Timensholm. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Fru Margrette Prip, Enke efter Klaus Kaas til Siøe, og hendes Børn, skal han paa tage sig Værgemaalet for Jomfru Daarete Kaas og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Naar Skiftet er overstaaet, skal han overlevere Værgemaalet til Mogens Kaas til Nibstrup som hendes rette Værge. J. T. 9, 321.

— Lignende Miss. til Otte Kaas om at være Værge for

Jomfru Abel Kaas og til Markur Kaas til Tidmandsholm om at være Værge for Jomfru Agnet Kaas. Udt. i J. T. 9, 321.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Key von Ahlefeldt [Flensborghus]. Naar Victor „udi Siell“ ankommer med Tømmer til Digerens Reparation, skal han lade Skibets Ladning ved Skuder fremskibe til Okholm, da nævnte Skib stikker saa dybt, at det ikke kan flyde ind til Okholm. J. T. 9, 321.

— Miss. til Gunde Lange. Sognemændene i Vordom¹ Sogn i Kær Herred i Vendsyssel i hans Len [Aalborghus] har berettet, at en Mand, ved Navn Chresten Andersen Kierull, boende i en Gaard, kaldet Fogdens Gaard, i Vordomb Sogn, for nogle Aar siden har fæstet Vodom Sogns Kirketiende, som hans afdøde Fader Anders Kierull tilforn har haft i Fæste, uden de nævnte Sognemænds Vidende og førend de vidste, at hans Fader var død, og de klager nu højlig over, at samme Christen Kierull forholder sig meget utilbørligt mod dem, idet han rider deres Korn ned i Marken med megen videre Trudsel og Tribulats. Tilmed paastaar de, at han nogle Gange er fældet, hvorfor han ikke har kunnet erklære sig. Gunde Lange skal, dersom det forholder sig saaledes, tage Dom over ham, om han ikke bør have samme Tiende forbrudt. Dersom den bliver fradømt ham, skal den fæstes til Bønderne. J. T. 9, 322.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottsen til Eriksholmb, Hr. Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Malmøhus og Helsingborg Slotte, Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard og Ifver Krabbe til Jordberg, Befalingsmand paa Laholm Slot. Da der er opstaaet Trætte mellem Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, paa den ene Side, og Ønnested By og Birks tilliggende Skov og Mark paa den anden Side² om: 1. at en af Hr. Hendrik Hvitfeldts Bønder, ved Navn Mattis Oelsen, i Aissentarp³ i Gies Herred for kort Tid siden har trængt sig ind og har understaaet sig at indtage Lykken og Lykkemark i Ønnested Birks Endels og Friheds Ejendom samt at han ogsaa har begaaet Skovhugst i Birkets Frihed

---

¹ Vadum Sogn, Kær H.   ² Der er formentlig faldet et Par Ord ud i K.   ³ Aasumtorp, Gærs H.

og tiltager sig anden Herlighed deri, skønt han ikke er berettiget dertil eller har Lod eller Part deri; ti Ønnested Bys Birks Frihed og Ejendom tilhører Kongen alene og skal ligge i Gynge Herred. 2. Er der opstaaet Trætte i Anledning af, at Hr. Hendrik Hvitfeldt har ladet opsætte Stængærder paa Kronens Ejendom, der ligger til Ønnested By og Birk, hvorved han har udvidet og forøget sin Dyrehave. Disse Stængærder er af 8 Mænd gransket og synet at være otte og tyve og ti og tyve¹ Favne i Længden og intetsteds paa det gamle Gærdested, men alt udenfor², og 9 Favne i Bredden sammesteds, med mere, hvorom samme Syn og Granskning melder. For disse Stængærder og for Bondens Indtrængen i Værk og Gerning har Malte Juul til Gessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, paa Kongens Vegne været højlig foraarsaget ved Retten at tiltale Hr. Hendrik Hvitfeldt og hans Bonde Mattis Olsen. Efter lang Rettergang og Proces har Hendrik Ramel til Beckeskouf, Landsdommer i Skaane og Befalingsmand over Froste Herred og Helnekirke, henvist hele denne Dele og Tvistighed til Afgørelse ved gode Mænd, som kan besigte Lejligheden efter Parternes Anvisning og afgøre Sagen. Da Parterne har betroet Adressaterne at adskille denne Trætte, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at indstævne Parterne til at møde for sig til bestemt Tid og Sted, hvor de da skal bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden videre Forhaling efterkomme Kongens Befaling. K. i D. Kanc. Uindførte Koncepter til Skaanske Miss.

24. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christian Bülow. Hr. Tage Thott Andersen til Duegit, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, og Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard har for nogen Tid siden faaet Befaling til at besigte noget Gods, som Malte Juul til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, har begæret til Mageskifte. Da Laxmand Gyldenstjerne for adskillige Forfalds Skyld ikke kan foretage Besigtelsen, skal

¹ Forstaaelsen er tvivlsom. K. har: otte tiuff och tiuff tiuffue faffne.

² K. har: uden fare.

Christian Bülow i hans Sted sammen med Hr. Tage Thott efterkomme nævnte Befaling. Sk. T. 6, 182. K.

25. Maj (Kbhvn.). Bevilling for Claus Meyer til at nedsætte sig i København og bruge sit Haandværk. Sj. R. 19, 402. (Tr.: KD. III. 163).

— Forordning om Stævninger til Herredagene, om at uendelige Domme ikke maa afsiges paa Landstingene og om at Supplikatser skal leveres Lensmændene til Erklæring, inden de tilstilles Kongen. Sj. T. 26, 43. K¹. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. I. (Tr. (med urigtig Datum: 23. Maj): CCD. IV. 668 ff.).

26. Maj (—). Instruks for Marcus Hes, Skibshøvedsmand, som Admiral over Kongens Skibe Postillon og Den flyvende Fisk paa Rejsen til Island. Først skal han begive sig til nævnte Farvand og paa Rejsen holde Strømmene rene og hævde Kongens Højhed. Dernæst skal han visitere de Havne, som de Engelske søger uden Forlov, anvende sin største Flid paa at bemægtige sig de Engelske og sende dem til København eller tage dem med sig. For det Tredje skal han, dersom han antræffer nogen, som bruger Vold paa Kongens Strømme mod Kongens Højhed, ligeledes angribe dem og gøre sit Bedste for at erobre dem, sende dem til København eller tage dem med sig. Sj. R. 19, 398 b.

— Instruks for Erik Ottesen til Vatne, Tilsynsmand paa Bremerholm og Befalingsmand over Halsnør Kloster, paa Rejsen til Vestersøen.

1. Han skal med Kongens Skibe Lindormen og Kronet Galej begive sig til Vestersøen. Naar han ankommer under Bergen, maa han begive sig i Land og i sit Len forrette, hvad han har at bestille. I sit Sted skal han forordne sin Kaptejn-løjtnant Claus Leinertsen til at kommandere samme Skibe og befale ham at krydse i Søen langs Bergens Len, holde Strømmene rene dér og ikke tillade, at der bruges nogen Vold paa Kongens Strømme mod Kongens Højhed. Dersom han kan antræffe nogen, som øver Vold paa Kongens Strømme, skal han

¹ K. har under Teksten: Dat. . . . den . . . Junii 1636, bagpaa: 25. Maj.

anvende sin største Flid paa at bemægtige sig dem, sende dem til København eller tage dem med sig.

2. Han maa ikke søge nogen Havn, uden at han trænges ind dér, og han maa da saavel som ellers paa Strømmene ikke tilstede nogen af sine Undergivne i ringeste Maade at fratage Kongens Undersaatter noget eller forurette dem. Dersom saadant befindes, skal han straffe vedkommende alvorligt. Sj. R. 19, 399.

26. Maj (Kbhvn.). Instruks for Knud Stensen til Stensgaard, Skibshovedsmand, som Admiral over Kongens Skibe Oldenburg og Raphael, der skal krydse i Søen mellem Island og Færø. Han skal begive sig til Farvandet mellem Island og Færø, holde Strømmene rene dér og holde Kongens Højhed i Agt. 2. [Enslydende med Afsnit 2 i det foregaaende Brev]. 3. [Enslydende med sidste Sætning af Afsnit 1 i det foregaaende Brev]. Sj. R. 19, 399 b.

27. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Hr. Hans Mickelsen af Faured¹ efter Ansøgning faar bevilget aarlig Løn som Skibspræst, at betale af Rentemestrene, indtil han kan blive kaldet til et andet Kald, hvorimod han skal være forpligtet til at lade sig bruge til Skibs, naar hans Tjeneste behøves. Sj. R. 19, 402 b.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt og Hendrik Ramel. Af-gangne Fru Berete Bille har for rum Tid siden stiftet nogle Boder i Lund til Fattigfolks Underholdning, men Borgemestre og Raad i Lund har oppebaaret Indkomsten af disse Boder, og da det ikke vides, hvad eller hvor meget de fattige har oppebaaret af samme Boders Indkomst, skal Adressaterne fordrø Borgemestre og Raad for sig til en bestemt Tid og i Nærværelse af Hr. Tage Thott til Erigsholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, revidere deres Regnskaber over samme Boders Indkomst og tilholde Borgemestre og Raad at gøre Hr. Tage Thott nøjagtigt Regnskab for Bodernes Indkomst og Rente og hvortil de er anvendt. Dersom der skulde opkomme Stridigheder, skal de afsige Kendelse om, hvorvidt der er omgaaedes tilbørligt efter Fru Berete Billes Forordning, og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sk. T. 6, 182.

---

¹ Fagerred, Favraas H.

29. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongens Sanger Gregorius Chollius¹ Veronum foruden de 300 Rdlr., hvorpaa han har Kongens Bestallingsbrev², faar bevilget yderligere 50 Rdlr. aarlig, fra 1. Maj sidstforleden at regne, at betale af Rentemestrene, saa længe han er i Kongens Tjeneste. Sj. R. 19, 402 b.

(U. D.)³ **Maj** (—). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm. Admiralitetet i Sverrig har berettet, at der for nogen Tid siden paa Bornholm er bjærget 14 Stykker, som tilhører Admiralitetet, og at Bønderne, som har bjærget dem, begærer en ganske ubillig Bjærgeløn, nemlig 700 Rdlr., for dem, og at de desuden har fastsat en bestemt, kort Tidsfrist, nemlig St. Hansdag sidstforleden, inden hvilken der skulde ydes Betaling for Stykkerne, hvis Admiralitetet ikke vilde gaa glip af dem. Adressaten skal forhandle mellem Bønderne og Admiralitetets Befuldmægtigede, saa at Bønderne lader sig nøje med en rimelig Bjærgeløn og bevilger rimelige Terminer. Sk. T. 6, 182 b. K.

7. Juni (—). Miss. til Otte Termo om at lade Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, Embedsmand paa Lundenæs Slot, for Betaling faa 2 store Dyr og 4 Raadyr til sin Datters Bryllup og endvidere lade Morten Pax til Bierre for Betaling faa 1 stort Dyr og 3 Raadyr til sin Datters Bryllup. Han skal lade Dyrene skyde paa de Steder, hvor det synes ham bedst og hvor det er mindst til Skade for Vildtbanen, og føre det til Regnskab. Sj. T. 26, 44 b.

— Aab. Brev om, at der skal holdes Herredag i København⁴ førstkommende 13. Oktober. Sj. T. 26, 45. K.

— Miss. til Stiftslensmændene Hr. Albret Skeel (Ribe Stift), Hr. Knud Gyldenstjerne (Viborg Stift), Gunde Lange (Vendelbo Stift), Erik Grubbe (Aarhus Stift), Henning Valkendorf (Fyens Stift), Sifvert Urne (Sjællands Stift) og Hr. Tagge Thott Ottsen (Skaane Stift) om at lade det hosfølgende aabne Brev

---

¹ Gregorio Chelli fra Verona.   ² 9. Nov. 1634.   ³ Indført mellem 27. Maj og 28. Juni. Nedenunder er skrevet: NB. Dagen findes ikke udi Kopien. Ogsaa i K. mangler Datoen.   ⁴ K. har i Overskrift og i Paa-tegning bagpaa: Nyborg; i Teksten er dette rettet til: København.

om Herredagen læse og forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, for at Undersaatterne kan rette sig derefter og i Tide kræve Stævninger i de Sager, som de vil have for Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 26, 46. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

7. Juni (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne Niels Krag og Erik Juel (Jylland), Claus Brockenhuus (Fyen), Erik Bilde (Langeland), Erik Pors (Lolland og Falster), Jørgen Seefeld (Sjælland), Gunde Rosenkrantz (Skaane), Knud Gabrielsen (Halland), Madts Koefod (Bornholm) og Villom Thommesen (Blekinge) om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og siden holde det til Stede ved Landstinget. Sj. T. 26, 46. K.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel, Hr. Mogens Kaas, Hr. Tagge Thott, Hr. Claus Daa, Hr. Christian Thomesen, Hr. Christopher Ulfeldt, Hr. Jost Høg, Hr. Hans Lindenov og Hr. Corfits Ulfeldt om at møde hos Kongen til den Tid, da Herredagen skal holdes, for at sidde Retterting og raadslaa med Kongen om Rigets Anliggender. Sj. T. 26, 45 b. K.

8. Juni (—). Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland og Fyen. Kongen har for nogen Tid siden forordnet, at Bøndersoldaterne i Fyen skulde sendes til Fæstningen Glückstadt for at bruges dér. Det berettes nu, at en Del af dem er løbet bort. Dersom nogle af disse bortløbne Soldater skulde komme ind i deres Len, skal de straks lade dem antaste og velforvaret i Jern sende dem til Bremerholm. Dersom det befindes, at nogle af disse er draget ind paa Adelens Gods, skal Lensmændene advare den Adelsmand, paa hvis Stavn de findes, om at holde de bortrømte Soldater til Stede, saa at Lensmændene kan blive dem mægtig og sende dem til Bremerholm. Sj. T. 26, 47. K. Orig. (medtaget af Fugt) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Skomagerne i Næstved har klaget over, at der i Lille Næstved findes bosat 3 Skomagere, som er skattefri og bruger deres Embede til stor Fortrængsel for Skomagerne i Næstved. Han skal nøje undersøge

---

¹ De opregnes alle.

Sagen og siden rejse Paatale ved Retten, hvis der sker Skomagerne i Næstved Indpas. Sj. T. 26, 47 b. K.

8. Juni¹ (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Hendrik Hvitfeldt, Hr. Tage Thott Andersen, Niels Trolle, Ifver Krabbe Tagesen og Erik Rosenkrantz. De har for rum Tid siden faaet Befaling om en Trætte mellem Kronen og Christen Eriksen til Fligende om Økier. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, befales det dem at efterkomme den med det allerførste. Sk. T. 6, 183. K.

— Miss. til Hendrik Ramel. Christen Eriksen til Fligende har berettet, at en af hans Tjenere, ved Navn Mads Olsen, ved Nattetide er flyttet fra hans Gaard og Grund ind paa Helnekirkes Gods, skønt han ikke lovlig har opsagt sin Gaard eller i nogen Maade har rettet for sig, men sidder Retten aldeles overhørig og ikke agter de Domme, der er erhvervet paa Hjemtinget, og ikke heller møder og svarer, uanset at han er lovlig stævnet og kaldet, hvorfor Christen Eriksen agter at føre videre Paatale. Da Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane, er interesseret i Sagen, skal Hendrik Ramel rette sin Lejlighed efter at dømme i denne Sag, naar den lovlig indstævnes for ham. Sk. T. 6, 183.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Morids Boedsted², Indvaaner i Bergen, har berettet, at der for nogle faa Aar siden i Bergen har boet en Mand, ved Navn Anders Rasmusen, som skyldte ham en Sum Penge baade efter Haandskrifter og Regnskaber, men da han tiltalte Anders Rasmusen ved Retten og Sagen var optaget til Doms, undveg denne til Danmark og døde i Helsingør. Siden kom en Mand fra Lund, ved Navn Jens Block, som var Formyndere for den afdødes Barn, til Bergen med Kongens Missive³ om, at den afdødes Gods skulde være ham følgagtig, og medens Morids Boedsted dengang var i Danmark for at forrette sine Ærender, tog Jens Block Barnet og Godset med sig, men betalte ikke hans Gæld. Morids Boested begærer

---

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: 8. Maj.   ² Han kaldes ellers Morids Busk. I Overskriften til Brevet i Sk. T. har der staaet Busk eller Buck, hvilket er rettet til Boedsted. I Registret til Sk. T. kaldes han Maurids Busch.   ³ 15. April 1633.

nu, at Jens Block maa tilholdes at begive sig til Bergen, hvor samme Gæld er bunden, og dér svare til den. Hr. Tage Thott skal tilholde Jens Block snarest at begive sig til Bergen og svare til nævnte Gæld dér. Sk. T. 6, 183 b.

8. Juni (Odense). Miss. til Claus Brockenhuus og Hening Valkendorf. Jomfru Anne Urne er død i Odense, og de af hendes Arvinger, som er til Stede dér, beretter, at hendes efterladte Gods¹ befinder sig i en fremmed Mands Gaard, og at han ikke længer vil have det dér, at de endvidere af det Gods eller Løsøre, som hun kan have efterladt sig, nu straks først vil gøre Udlæg for al hendes lovlige Gæld og siden skifte det øvrige mellem dem og deres Medarvinger og derved afsætte Lodderne for dem, der ikke er til Stede, og de har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om være til Stede paa samme Udlæg og Skifte. De skal straks begive sig til Jomfru Annes efterladte Bo, dér først gøre Udlæg til al hendes lovlige Gæld og skifte det øvrige mellem alle hendes Arvinger, afsætte en Anpart for de Arvinger, som ikke er til Stede, bilægge de mellem Arvingerne og Kreditorerne muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 393 b.

9. Juni (Kbhvn.). Pas for denne Brevviser² Skibstømmermand Hans Svendsen, Borger i Halmstad, som har lovet at indfinde sig aarlig omtrent den 2. Marts i Kongens Tjeneste paa Bremerholm i København og dér lade sig bruge ligesom andre Skibstømmermænd i 2 Maaneders Tid. Saa længe han er i Kongens Tjeneste, skal han for sin egen Person beforders frem og tilbage med Heste og en Vogn, fri Færge over Færgestederne, forsynes med fri, nødtørftig Underholdning, Mad og Øl, og ellers have lige saa meget i Løn for hver Dag, han arbejder dér paa Bremerholm, som Kongen betaler sine andre Skibstømmermænd. Desuden maa han hele Aaret igennem forblive frit bosiddende i Halmstad og maa ikke besværes med Vagt, Baadsmands- eller Bøsseskyttehold eller anden borgerlig Tyngde, undtagen dog de Skatter, der erlægges til Kronen i Rentekammeret. Han maa

¹ Dette Ord er glemt i F. T.

² Overskriften har: Nogle Skibstømmermænd. Der nævnes ikke flere end Hans Svendsen.

ikke bruge noget Købmandsskab, med mindre han vil give den sædvanlige Rigtighed deraf. Han skal ikke opholdes i Kongens Tjeneste længere end i 2 Maaneder eller deromkring. Han skal paa Henrejsen¹ fremvise Bevis fra Lensmanden paa Halmstad Slot eller fra Borgemesteren i Halmstad for, at han vil begive sig i Kongens Tjeneste, og paa Tilbagerejsen et Bevis fra Befalingsmanden paa Bremerholm for, at han er lovlig demitteret af Kongens Tjeneste. Sj. R. 19, 410 b.

9. Juni (Kbhvn.). Bestalling for Jens Mikkelsen som Salpetersyder i Kalundborg Len. Han maa grave og opsøge saa megen Materie til at syde Salpeter af, som han kan faa paa Kronens, Kapitlets, de gejstlige Bønders og de udskrevne Bønders Gaarde, og siden lade den indføre i Salpeterladen, indtil den bliver fuld eller eftersom det er fornødent. Der skal skaffes ham de nødvendige Redskaber til at fulddrive hans Haandværk med, saafremt de ikke allerede findes ved Værket, ligesaa Brændsel, der skal leveres ham ved Salpeterladen, derimod skal han selv skaffe sig den Aske, han behøver. Han skal anvende den yderste Flid paa at skaffe saa meget Salpeter som muligt og skal levere det til Arkelimesteren i Tøjhuset i København i hele og halve Læster, men ikke plukvis, dog skal han være forpligtet til efterhaanden at indlægge det Salpeter, han syder, paa Kalundborg Slot, indtil han kan fremsende det til Tøjhuset i hele eller halve Læster, og maa intet beholde hos sig selv. Lensmanden paa Kalundborg maa efterhaanden forstrække ham med Penge paa det Salpeter, han indleverer paa Slottet. For hver 70 Tdr. Jord, som han lader grave og indføre i Salpeterladen, skal han have 1 Rdlr. og for hver Centner god Salpeter, som han leverer paa Slottet, 6 Rdlr., hvilket alt skal betales ham af Lensmanden paa Kalundborg Slot. [Iøvrigt med Artikl. 2—4]. Sj. R. 19, 411 b.

— Skøde til Henrik Doncker, Indvaaner i København, paa 2 Kronens Vaaninger bag den gamle Mønt. Sj. R. 19, 413. (Tr.: KD. III. 163 f.).

— Skøde til Anne Falksdatter, M. Povel Børsers Enke, paa 3 Huse bag Gammelmønt. Sj. R. 19, 413 b. (Tr.: KD. III. 164).

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: Hjemrejsen.

[U. D. og St.]¹. Skøde til Rasmus Jensen, Borger i København, paa en Gaard paa Østergade med tilliggende Huse og Vaaninger gennem Kristen Bernekovs Stræde frem for Grønnegade ind i Antonii Stræde til Peder Madtsens Boder. Sj. R. 19, 420. (Tr.: KD. III. 175 f.).

9. Juni (Kbhvn.). Bevilling for Søfren Rasmussen, Kongens Renteskriver, som med det Allerførste agter at gøre sin Datters Bryllup, til at skænke Vin og til at indbyde flere til sin Datters Bryllup, end Forordningen tillader. Sj. R. 19, 414 b.

— Ordinans for Gabriel Reinsberger, Oberstløjtnant over det sjællandske Regiment. Han skal med det sjællandske Kompagni, som endnu er hjemme her i Landet, straks begive sig til Fyrstendømmet Holsten, blive liggende hos det andet danske Landfolk og tage videre Ordinans hos Jesper Frijs til Ørbecklund, Oberst i Jylland. Sj. R. 19, 415.

— Ekspektancebrev for M. Hans Lauridsen paa det første ledige Kanonikat i Roskilde Domkirke, de tidligere før dette Brevs Datum udgangne Ekspektancebreve dog hermed aldeles uforkrænket. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 19, 415 b.

— Aab. Brev om, at Bartholomeus Haagensen, Borger i København, har berettet, at der er opstaaet en vidtløftig Trætte mellem Claus Busk, nu Borgemester i Helsingør, og ham om nogen bortskyldig Gæld, som er faldet paa afdøde Cort Busks Arvingers Lod efter Skifteregistrets Indhold, og især 540 Dlr. Mønt til Bernt Nagel, Borger i Bergen. Nævnte Arvinger² har modtaget Udlæg til at betale disse Penge, men har ikke gjort det, hvorimod Bernt Nagels Børn har søgt Bartholomeus Haagensen ved Retten for disse Penge, og Borgemestre og Raad i København har dømt ham til at betale disse 540 Dlr. med Renter 271 Dlr. 59¹/₂ Sk. eller ialt 811 Dlr. 59¹/₂ Sk., hvilket han ogsaa har gjort. Nævnte Dom indeholder videre, at Bartholomeus Haagensen igen maa søge Erstatning, som han bedst kan, hos afdøde Cort Busks Arvinger, der har faaet Udlæg i Boet til Betaling af denne Gæld. Det findes nu, at afdøde Cort Busks Arvinger efter en Afregning har at

¹ Indført mellem 9. og 29. Juni.

² Sj. R. har ved en Fejlskrift:

Nævninger.

fordre hos ham 491 Dlr. 8 Sk. Mønt og 412¹/₂ Speciedlr., hvilken Gæld ovennævnte Claus Busk har fordret af ham paa egne og Medarvingers Vegne. Det er nu med dennes egen Haand, Fuldmagt og 4 Mænds Gærning bevist, at disse 2 Poster med flere er indbefattet i den Post paa 1330 Dlr. 35 Sk., som han kræver Bartholomeus Haagensen for, men desuden beretter sidstnævnte, at afdøde Cort Busk har været Pouel de Vilm af Amsterdam 184 Gylden skyldig, hvoraf Cort Busks Arvinger skal betale Halvparten, 92 Gylden, med Rente fra 2. Maj 1626 at regne, hvilket kan bevises med Cort Busks egen Haand og med en i Amsterdam afsagt Dom. Bartholomeus Haagensen har derfor begæret Kongens Bevilling til, at disse 1330 Dlr. 35 Sk. maa deponeres i Retten paa Københavns Raadstue og blive dér i Arrest indtil Sagens Afslutning. Kongen bevilger dette. Sj. R. 19, 419.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Tygge Brahe. Kongen har af Otte Brahe Steensen til Nesbyholm begæret Kelle Klinte Gods, der ligger i Vildtbanen i Kalundborg Len og som skylder 16 Tdr. 2¹/₂ Skpr. ⁷/₁₂ Fjerd. Korn, og 1 Gaard i Huseherredstrup, som ligger i Antvorskov og Sorø Vildtbane og som aarlig skylder 1 Fjerd. Smør, 2 Mark Penge og Skov i Søkendeskifte til 60 Svin, til Mageskifte for 2 Gaarde i Esselstrup¹, som aarlig skylder 5 Tdr. Byg, 3 Tdr. 2 Skpr. Rug, 1¹/₂ Td. Havre og 6 Sk. Penge, 1 Gaard i Tyfvelse By og Sogn i Tybjerg Herred i Ringsted Len, som en Tid laa til Præsten i Nesbye og som aarlig skylder 2 Pd. Byg, 2 Sk. Grot, hvilket er 18 Sk., og hvortil der ikke findes nogen Skov, men da Kronens Gods er mere og bedre end Otte Brahes, tilbyder denne yderligere 1 Gaard i Tierbebye i Ringsted Herred, som staar øde og som aarlig skylder 3 Pd. Byg, 4 Tdr. Havre og 1 Fodernød. Adressaterne skal med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Vendsel Rotkirk og Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, Befalingsmænd paa Kalundborg og Antvorskov Slotte og paa Ringsted Kloster, at overvære Besigtelsen. Sj. T. 26, 47 b. K.

---

¹ Eskildstrup, Bjærgby S., Merløse H.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hans Lindenov om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 26, 49. K.

— Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk og Jørgen Seefeld, Landsdommer i Sjælland. Udt. i Sj. T. 26, 49. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Tygge Brahe. Da det berettes, at det Gods, som Otte Brahe Stensen til Nesbyeholm har begæret til Mageskifte af Kongen i Ringsted Klosters Len, ved at bortskiftes vil svække Klostret i Henseende til Bøndernes Ægt og Arbejde, skal de gøre Klostret Udlæg herfor i Gods, som kan undværes fra Antvorskov Len, for at Bønderne i Ringsted Klosters Len saaledes kan blive ved Magt. Sj. T. 26, 49. K.

— Miss. til Melkior Oldeland og Jørgen Rosenkrantz om at revidere¹ Harder von Oesedes Regnskaber over Silketøj og andet af Kongens Sager, som han har haft under sine Hænder. Sj. T. 26, 49 b. K.

— Miss. til Tygge Brahe om at tilholde Bønderne i hvert Herred² i Tryggevælde Len at komme de øde Gaarde til Hjælp med noget Langhalm, som det hidtil har været sædvanligt. Sj. T. 26, 49 b. K.

— Miss. til Hr. Christian Friis og Hr. Claus Daa. De har for nogen Tid siden faaet Kongens Befaling vedrørende Mangler³, der paa Renteriet gøres i Regnskaber, som aflægges dér. Der gives dem Befaling og Fuldmagt til ogsaa i Fremtiden, naar nogen besværer sig over de Antegnelser, som gøres dem af Rentemestrene i deres Regnskab, at træffe Afgørelse om, hvor meget der af sammen Mangel bør og kan godtgøres, hvormed enhver skal lade sig nøje, og de selv skal intet videre have at svare dertil. Men saafremt nogen mener at have Grund til Klage over deres Afgørelse, skal vedkommende straks og uden Forhaling søge Kongen derom og siden lade sig nøje med, hvad de har foretaget. Hvis nogen af dem ikke er i København, skal den af dem, som er til Stede, træffe Afgørelsen med Hensyn til An-

¹ Dette Ord er glemt i Sj. T.   ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Len.

³ Antegnelser i de til Revision indleverede Regnskaber.

tegnelserne, for at ingen skal opholdes med sine Regnskaber. Sj. T. 26, 49 b. K.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Kongens Missive om at erklære sig om et Stykke Jord paa nogle Skpr. Sæd, der ligger til Bafvelse² Kirkes Præste- og Degnebol, som Hr. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholmb, paa sin Datters Søns Corfits³ Ulfeldts Vegne har begæret til Mageskifte og for hvilket han tilbyder at give Vederlag i samme Mark. Da Kongen af hans Erklæring erfarer, at samme Stykke Jord godt kan bortskiftes, da der tilbydes ligesaa belejligt Vederlag i samme Mark, skal han til Tinge lade opkræve 8 uvildige Dannemænd, som kan afslutte dette Mageskifte. Han skal selv give Møde og paase, at der sker baade Præsten, Degnen og Hr. Claus Daa paa Corfits Ulfeldts Vegne fuldkommen Skel og Fyldest i alle Maader, saa at ingen af dem i nogen Maade med Billighed kan besvære sig. Sj. T. 26, 50. K.

— Miss. til Niels Trolle. Det berettes, at der til Istand-sættelse af Langvadsdam af Rentekammeret er udbetalt 180 Kurantdlr., hvorpaa der findes et af afdøde Christopher Hansen udstedt Bevis, lydende paa, at han har oppebaaret disse Penge, og at den forrige Ridefoged over Københavns Len igen skulde indkræve dem hos Bønderne, saaledes som Niels Trolle har bettinget med Christopher Hansen om nævnte Dams Forfærdigelse. Niels Trolle skal straks lade disse 180 Kurantdlr. indkræve hos Bønderne, levere dem paa Rentekammeret og skaffe Anne Christopher Hanses den af hendes afdøde Husbonde udstedte Seddel igen. Sj. T. 26, 50 b. K.

— Miss. til Lensmændene⁴ i Danmark om at lade hosfølgende Forordninger: 1. om Privilegier for danske monterede Købmandsskibe, 2. om Birketing m. m., 3. om Almanakker, 4. om Gejstlighedens Enker, 5. om Stævninger til Herredagene m. m., læse og forkynde i deres Len, hvor det gøres Behov, og paase deres Overholdelse. S. T. 26, 51. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

¹ 18. Aug. 1635.   ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Bøfvelse.   ³ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Laurits.   ⁴ De opregnes alle.

9. Juni (Kbhvn.). Miss.¹ til Adelen i Danmark. Da Kongen har bestemt at holde Brylluppet mellem sin Datter Frøken Eleonore Christina, Grevinde til Slesvig, Holsten etc., og Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskou, Embedsmand paa Møen, i København førstkommende 9. Oktbr., (til hvilken Tid Kongen har forskrevet nogle gode Mænd), anmodes Adressaten om at give Møde til nævnte Tid og Sted, med Bøn til Gud forhjælpe samme deres Ægteskabs Begyndelse og bepryde det med sin Nærværelse. Sj. T. 26, 51 b.

— Lignende Miss. til Fruerne over hele Danmark om at give Møde til nævnte Tid og Sted med deres Jomfruer. Sj. T. 26, 52.

— Fortegnelse over dem, som blev indbudt til Hr. Corfits Ulfeldts Bryllup: Hr. Christian Friis, Fru Barbara Wittrup; Hr. Jørgen Urne, Fru Margrete Marsvin; Hr. Claus Daa, Fru Ingeborg Parsberg; Hr. Albret Skeel, Fru Berete Friis; Hr. Mogens Kaas, Fru Sitsel Friis; Hr. Tagge Thott [Ottesen], Fru Jutte Gyldenstjerne; Hr. Christopher Ulfeldt, Fru Maren Urup; Hr. Christen Thomisen, Fru Mette Rosenkrantz; Hr. Hans Lindenov, Fru Lisbet Sophia Rantzau; Hr. Jost Høg, Fru Anne Lunge; Hr. Christopher Urne, Fru Sophia Lindenov; Otte Marsvin, Fru Mette Brahe; Jørgen Marsvin, Fru Anne Helvig Gyldenstjerne; Niels Trolle; Gregers Krabbe, Fru Helvig Rud; Christian Skeel, Fru Bergete Rud; Otte Brahe Stensen, Fru Anne Bildt; Frederik Rantzau, Fru Ide Skeel; Hendrik Rantzau, Fru Sophia Lindenov; Falk Lykke, Fru Kirstine Rantzau; Hr. Palle Rosenkrantz, Fru Lisbet Lunge; Eiler Urne, Fru Jytte Gyldenstjerne; Christian Grubbe, Fru Jytte Gyldenstjerne; Tønne

---

¹ I Sj. T. er først indført Miss. til „Adelen i Danmark“, dernæst Miss. til „Fruerne over al Danmark“ og endelig „Fortegnelse paa dem, som blev forskrevne til Hr. Corfits Ulfeldts Bryllup“. Et Stykke inde i denne afbrydes den af Listen over Enkefruerne, hvorefter den atter fortsættes. I Fortegnelsen er Ægtefællerne opført sammen. Indførslen maa sikkert forstaas saaledes, at hver Adelsmand har faaet et Miss. af første Slags, hver Adelsfrue — ikke blot Enkefruerne — et af sidste Slags. Herpaa tyder det af P. Friis Edvarsen i Efterretn. om Schielscher S. 458 trykte Miss. til Ventsel Rotkirk, i hvilket hans Frue ikke nævnes, skønt hun staar paa Listen over de indbudte.

Friis, Fru Lene Barnekov; Jesper Friis, Fru Elsebe Ulfeldt; Peder Lange, Fru Lisebet Friis; Laxmand Gyldenstjerne, Fru Margrete Friis; Holger Rosenkrantz, Fru Lene Gyldenstjerne; Frederik Markdanner, Fru Anne Gyldenstjerne; Hans Oldeland, Fru Ingeborg Gyldenstjerne; Henning Valkendorf, Fru Anne Barnekov; Hendrik Ramel, Fru Margrete Skeel; Niels Krabbe, Fru Lisebet Rud; Ifver Krabbe, Fru Karen Marsvin; Eiler Høg, Fru Else Krabbe; Hr. Jørgen Brahe, Fru Anne Gyldenstjerne; Holger Rosenkrantz, Fru Sophia Brahe; Tygge Brahe, Fru Birgete Brock; Falk Gjøe Falksen, Fru Helvig Brahe; Hr. Frederik Reedtz, Fru Sophie Høg; Eiler Qvitzov, Fru Anne Brahe; Bor-kort Rud, Fru Helvig Rosenkrantz; Gunde Rosenkrantz, Fru Pernelle Rosenkrantz; Otte Brahe Pedersen, Fru Mette Rosenkrantz; Hr. Knud Gyldenstjerne; Knud Gyldenstjerne, Fru Christence Juel; Hendrik Gyldenstjerne, Fru Lisebet Podebusk; Hr. Tagge Thott Andersen, Fru Clare Sparre; Falk Gjøe, Fru Karen Bilde; Eskild Gjøe, Fru Emmerents Rosenkrantz; Otte Gjøe, Fru Birgette Thott; Holger Bilde; Hertvig Bilde, Fru Anne Kaas; Hendrik Bilde, Fru Lisebet Bryske; Tønne Bilde, Fru Margrete Norby; Frants Lykke, Fru Lisebet Brock; Laurits Ulfeldt; Knud Ulfeldt, Fru Anne Lykke; Jørgen Kruse, Fru Beate Bülow; Christian Bülow, Fru Anne Beck; Mogens Arenfeldt; Jørgen Urup, Fru Anne Ulfstand¹; Frederik Budde, Fru Karen Budde²; Jørgen Arenfeldt, Fru Helvig Lindenov; Niels Arenfeldt, Fru Karen Dyre; Axel Arenfeldt, Fru Maria Ulfeldt; Aksel Urup, Fru Sitsel Grubbe; Axel Juul, Fru Riborg Arenfeldt; Frederik Urne, Fru Karen Arenfeldt; Laurits Ebbesen, Fru Sophia Staverskov; Ernst Normand, Fru Ingeborg Arenfeldt; Sten Bilde, Fru Birgete Kruse; Malte Sehested³, Fru Sophia Brahe; Axel Juul, Fru Lisebet Friis; Malte Juul, Fru Anne Ramel; Jokum Beck, Fru Else Friis; Jost Høg, Fru Anne Rantzau; Mogens Høg; Hendrik Lindenov, Fru Beate Ulfeldt; Hr. Uldrik Sandberg, Fru

---

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Ulfeldt.   ² Karen Ugerup Akselsdatter. Formentlig er her sprunget noget over; efter Miss. til Fruerne i Danmark af 1. Juli 1635 var indbudt baade Fru Karen Ugerup Akselsdatter, g. m. Frederik Budde Mathiassen til Tøllist, og Fru Anne Akselsdatter Ugerup, g. m. Oberst Frederik Budde Godslefsen til Rødslet.

³ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Seefeld.

Anne Gyldenstjerne; Niels Friis; Mourits Aschersleben, Fru Ellen Gjøe; Jens Juel, Fru Ide Gjøe; Christopher Gjøe, Fru Karen Lange; Jørgen Høg, Fru Margrete Gjøe; Mourits Galde; Flemming Ulfeldt, Fru Anne Elisebet von der Groeben; Knud Ulfeldt; Biørn Ulfeldt; Ebbe Ulfeldt; Caspar Gersdorff, Fru Anne Ulfeldt; Corfits Ulfeldt, Fru Else Thott; Gunde Lange, Fru Anne Krabbe; Hendrik Thott, Fru Elisebet Hvitfeldt; Olluf Daa, Fru Anne Brahe; Hr. Christian Pentz, Frøken Sophia Elisabet; Ifver Vind, Fru Helvig Skinkel; Jørgen Vind, Fru Ingeborg Ulfstand; Sten Beck; Tommis Juel, Fru Maren Bølle; Manderup Abildgaard, Fru Helvig Arenfeldt; Sigvort Urne, Fru Helvig Lindenov; Erik Pors, Fru Karen Marsvin; Jørgen Seefeld; Claus Brockenhuus, Fru Emmerens Pedersdatter; Ventsel Rotkirk, Fru Kirsten Reedtz; Niels Friis til Krastrup, Fru Susanne Krabbe; Ifver Krabbe Nielsen, Fru Maren Juel; Jacob Grubbe Lauritsen, Fru Ingeborg Kruse; Erik Grubbe, Fru Dorette Juul; Hr. Olluf Parsberg, Fru Karen Kruse; Niels Krag, Fru Jutte Høg; Erik Juel, Fru Sophia Sehested; Jost Frederik v. Papenheim, Fru Rigitse Grubbe; Otte Skeel, Fru N. Lunge¹; Axel Gyldenstjerne, Fru N. Lindenov²; Jørgen Grubbe, Fru Lene Rud; Otte Thott, Fru Jytte Gyldenstjerne. — Enkefruer: Fru Ellen Marsvin; Fru Helle Marsvin³; Fru Helvig Marsvin, Gudde Galdes Enke; Fru Vibicke Podebusk, Otte Lindenovs Enke; Fru Helvig Kaas, Hannibal Gyldenstjernes Enke; Fru Dorrette Rud, Christen Gyldenstjernes Enke; Fru Lisebet Gyldenstjerne, Oluf Rosensparres Enke; Fru Birgette Brockenhuus, Jacob Ulfeldts Enke; Fru Anne Brockenhuus, Henning Valkendorfs Enke; Fru Karen Sehested, Tygge Kruses Enke; Fru Birgitte Rosensparre, Corfits Reedtz's Enke; Fru Jutte Bild, Otte Banners Enke; Fru Dorrette Munk, Christopher Parsbergs Enke; Fru Ingeborg Parsberg, Ifver Juuls Enke; Fru Anne Munk, Byrge Trolles Enke; Fru Anne Lykke, Claus Maltesens Enke; Fru Vivike Bild, Erik Rantzaus Enke; Fru Anne Ulfeldt til Eggeskov [Povl Ramels Enke]; Fru Lisbet Daa, Jacob Ulfeldts Enke; Fru Sophia [Rantzau], Mogens Gyldenstjernes Enke; Fru Ide Lange, Jens Juels Enke; Fru Karen

---

¹ Ide Lunge Jørgensdatter.   ² Kristense Lindenov.
 Husbonde Mathias von der Recke døde først 1638.

³ Hendes

Lange, Claus Belovs Enke; Fru Sophia Belov, Christian Thotts Enke; Fru Dorette Banner, Christoffer Krafses¹ Enke; Fru Hilleborg Krafse¹, Grev Holcks Enke. Sj. T. 26, 52.

9. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Danmark [undtagen de i næste Brev nævnte 4 Len i Halland og Blekinge] om en almindelig Landeskate. Sj. T. 26, 54 b. (Tr.: CCD. IV. 670 f.).

— Aab. Brev til Bønderne i de 4 Len i Halland og Blekinge: Christianopel, Halmstad, Varberg og Laholm, om en almindelig Landeskate². Sj. T. 26, 56. (Tr.: CCD. IV. 670 f.).

— Aab. Brev til Købstæderne³ i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengeskate. Sj. T. 26, 59 b. Origg. (til Aarhus, Horsens, Kolding, Ribe og Vejle) i Landsark. i Viborg. (Tr.: P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schielschiør S. 158 ff. Jvfr. CCD. IV. 671 f. 760 ff.).

— Miss. til Lensmændene⁴ i hele Danmark om at lade det aabne Brev om Skatten forkynde i deres Len, lægge og skrive Skatten og paase, at alt gaar ligeligt til. Kongen er agter det raadsomt, at Bønderne lægges saaledes i Læg sammen, at der altid er nogle rige blandt de fattige, saa at de rige kan give dobbelt, tredobbelt eller mere efter deres Formue, nemlig Bo, Boskab, Drift og andre Omstændigheder, og de fattige derimod forskaanes helt eller næsten helt. De skal paase, at ingen, hverken Fogder, Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør udgive denne Skate, forskaanes; dog bevilger Kongen, at Adelen selv maa lægge sine Tjenere, men hvis den forsømmer det eller undlader det, skal Lensmændene gøre det som tilforn og som det er billigt og forsvarligt. Særlig skal det nøje paa-sees, at Aagerkarle og de, som driver stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller i andre Maader, lægges i denne Skate og giver efter deres Formue. Der sendes dem nogle Skattebreve til Købstæderne i deres Len, som de skal tilstille Borge-mestre og Raad i Købstæderne, saa at de saavel som Borgerne,

---

¹ Sj. T. har: Kruse.   ² Skatten for disse var kun det Halve af Skatten for Bønderne i det øvrige Land.   ³ De opregnes alle med deres Skattebeløb.   ⁴ De opregnes alle med deres Len.

Købssvende og Tjenestedrenge kan rette sig derefter. De skal paase, at Skatten udskrives ligeligt og retfærdigt og at aldeles ingen Tjenestedrenge forskaanes, hvem de end tilhører. De skal forlange samme Skattelægning for sig og med Borgemestre og Raads Betænkning læmpe den, som de agter det forsvarligt. De skal nøje paase, at ogsaa Købssvendene giver Skat efter deres Formue. De skal indkræve Skatten og levere den i Renteriet Rentemestrene til Hænde til Mortensdag i det allerseneste. De skal gøre sig den største Flid for saavidt muligt at tage Skatten i Rigsdaler in specie; dog maa de, som ikke har hele Dalere, i Stedet give 6 slette Mark for hver Dlr. De skal sørge for, at Skatten fremkommer inden den fastsatte Termin og at intet udebliver, saafremt de ikke vil staa til Rette derfor. Sj. T. 26, 57. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

9. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Trondhjem, Bergenhus's og Augdesidens Len om en almindelig Landeskatt. Hver Odelsbonde, som har Odelsgods, skal give Ottendeparten af sin Rente; hvis nogen Odelsbonde ikke har saa megen Indkomst, at Skatten bliver $\frac{1}{2}$ enkende Dlr., skal han alligevel som Lejlending give $\frac{1}{2}$ enkende Dlr. Hver 10 Krone- og Lejlændingsbønder skal lægges i Læg sammen og give 5 enkende Dlr., men hvis nogen er saa forarmet, at de ikke kan det, skal de tage Tingsvidne derpaa. Hver Tjenestedreng, som tjener for fuld Løn, og hver Løskarl, som bruger Næring, skal give 1 Orts Dlr. Hver Tjenestedreng, som tjener for halv Løn, skal give $\frac{1}{2}$ Orts Dlr. Hver¹ Ødegaardsmand, som giver Landgilde, skal give $\frac{1}{2}$ Rdldr. Men er de saa forarmede, at de ikke kan give det, skal de forskaanes og ikke give mere end de kan afstedkomme. Hver Mand, som bor ved Søsiden og bruger Fiskeri, skal give $\frac{1}{2}$ Dlr. Hver Udroskarl, som er kommet til sin Lavalder, skal give $1\frac{1}{2}$ Orts Dlr., hver Tjenestedreng, som ror ud, men ikke er kommet til sin Lavalder, $\frac{1}{2}$ Orts Dlr. Hver Nordfarsskipper, som selv har Skib og sejler i Nordlandene, og hver Styrmand, som sejler paa Nordfarsskibe, skal give 2 enkende Dlr.² Af Savene skal de, som har Save, af hver Aargangssav

¹ Her er glemt: Husmand og. ² Sj. T. har her ved en Fejlskrift: Nok af hver Flomsav 2 enkende Dlr.

give 3 enkende Dlr. og af hver Flomsav 2 enkende Dlr. Endvidere skal de give Tiendeparten af de Deler, som skæres paa samme Save, ingen undtaget, som bruger Sav. Aldeles ingen maa være fri for samme Skat, som skal udgives senest inden førstkommende Mortensdag. N. N., Befalingsmand over N. Len, eller hvem han forordner dertil, skal lægge og skrive samme Skat i hele N. Len, saa den rige hjælper den fattige og alting gaar ligelig og ret til. Siden skal han indkræve Skatten og levere den fra sig med klart Register og Mandtal. Lensmanden skal have Fuldmagt til at tage 2 Lod Sølv eller 1 Rdlr., men hvis Bønderne ikke kan yde Skatten i Rdlr., maa han i Stedet derfor modtage saa mange smaa Penge, som 1 Rdlr. in specie nu gælder, nemlig 96 Sk. danske i Stedet for 2 Lod Sølv eller hver Daler. Skriveren skal ingen Penge have, fordi han skriver denne Skat. Sj. T. 26, 63 b.

9. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne¹ i Aggershus, Baahus, Tønsberg, Bratsberg og Stavanger Len om en almindelig Landeskat. Hver Odelsbonde skal give Fjerdeparten af sin Rente eller som en Lejlænding 1 enkende Dlr. Hver 10 Krone- og Lejlændingsbønder 10 enkende Dlr. Hver Tjenestedreng, som tjener for fuld Løn, og hver Løskarl, som bruger Næring, skal give $\frac{1}{2}$ enkende Dlr., hver Tjenestedreng, som tjener for halv Løn, 1 Orts Dlr., hver Husmand og Ødegaardsmænd $\frac{1}{2}$ Dlr., hver Mand ved Søsiden, som bruger Fiskeri, $1\frac{1}{2}$ Dlr., hver Udrorskarl, som er kommet til sin Lavalder, 3 Orts Dlr., hver Tjenestedreng, som ror ud, men ikke er kommet til sin Lavalder, $1\frac{1}{2}$ Orts Dlr., hver Nordfarsskipper med eget Skib og hver Styrmand paa Nordfarsskib 2 enkende Dlr. Af hver Aargangssav skal der gives 3 enkende Dlr., og endvidere skal de give Tiendeparten af de Deler, som skæres paa samme Save. [Iøvrigt enslydende med ovenstaaende aabne Brev til Bønderne i de 3 andre norske Len]. Sj. T. 26, 64 b.

— Miss. til otte Lensmænd i Norge om at lade ovenstaaende aab. Breve om en almindelig Landeskat læse og forkynde i deres Len, siden lade Bønderne skrive og lægge

¹ Overskriften har: Aabne Breve til 5 Lensmænd i Norge om Skat, til Christopher Urne paa Aggershus; Otte Thott, Baahus; Pros Knudsen, Tønsberg; Eiler Urne, Bratsberg; Hendrik Thott, Stavanger.

for samme Skat og nøje paase, at alt gaar ligelig til, saa den rige hjælper den fattige, som i denne besværlige Tid skal skaanes, saavidt det kan ske. Der maa ikke anses Gunst, Gave eller Venskab eller ses igennem Fingre med nogen. Bønderne skal lægges saaledes i Læg sammen, at der altid er nogle rige iblandt de fattige, saa at den rige kan give dobbelt, tredobbelt eller mere efter sin Formue, nemlig Bo, Boskab, Drift og anden Omstænde, og de fattige derimod forskaanes ganske eller paa det nøjeste. Endvidere tilsendes der Lensmændene nogle Breve til Købstæderne i deres Len; de skal tilstille Borgemestre og Raad i hver Købstad det aabne Brev til dem, saa at de, Borgerne og Tjenestedrengene, kan rette sig derefter. Lensmændene skal ogsaa nøje paase, at samme Skat udskrives ligelig og retfærdig, og at aldeles ingen Tjenestedreng forskaanes, hvem de end tilhører. Lensmændene skal fordrø samme Skatteligning for sig og med Borgemestre og Raads Betænkning læmpe det, som de agter at forsvare det. De skal indkræve Skatten og levere den til Christopher Urne¹ til Aarsmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, saa at den kan være tilstillet ham senest til førstkommende Mortensdag uden nogen Forsømmelse. Mandtallet skal paa sædvanlig Maade klareres i Rentekammeret. Lensmændene skal gøre sig den største Flid for saa vidt muligt at tilvejebringe Skatten i Rdlr. in specie, men de, som ikke har hele Dalere, maa i Stedet give 6 Mark for hver Dlr. Lensmændene skal igen i egen Person lade levere Christopher Urne² alt, hvad der gives af Tjenestedrengene i Købstæderne og Tredjeparten af [det, som gives af Tjenestedrengene i]³ Landsbyerne, for sig selv. Sj. T. 26, 66.

---

¹ I Miss. til ham er i Stedet herfor indsat: Han skal indkræve og levere den (undtagen den ottende Part deraf, en Tredjedel af det, som Tjenestedrengene i Landsbyerne giver, og alt, hvad Tjenestedrengene i Købstæderne giver, hvilket skal leveres til Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot) i Kongens eget Kammer eller hvor Kongen bestemmer, saa at den visselig kan være overleveret til førstkommende Mortensdag. — I Sj. T. er Slutningsparentesen i dette Stykke sat paa et forkert Sted. ² I Miss. til ham er i Stedet herfor indsat: Dog skal alt, hvad der gives af Tjenestedrengene i Købstæderne, og Tredjeparten af det, som gives af Tjenestedrengene i Landsbyerne, leveres for sig som en egen Sum. ³ De indklamrede Ord er glømt i Sj. T.

9. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev til Kapitlerne¹ i Danmark og Norge om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 26, 63. (Tr.: CCD. IV. 672 f.).

— Aab. Brev til Præsterne i Danmark om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 25, 61. Orig. (Ribe Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 672).

— Aab. Brev til Præsterne i Norge om Udredelse af en Pengeskat. Sj. T. 26, 62. (Tr.: CCD. IV. 672).

— Miss. til Bisperne² i Danmark og Norge om at tilstille enhver Provst i deres Stift en beseglet Kopi af det aabne Brev om Skatten af Provster og Præster, saa at han, naar der holdes Kalent eller paa anden belejlig Tid, kan lade det læse for Præsterne i hvert Herred og ligne og lægge Skatten mellem dem, saa at den rige hjælper den fattige. De skal siden indkræve Skatten og med klart Register og Mandtal indsende den til Renteriet³, Rentemestrene til Hænde, til den bestemte Tid i det allerseneste, hvor der skal gives dem nøjagtigt Bevis for den. Sj. T. 26, 61 b. Orig. (til Johan Borkersen, Superintendent over Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at tilstille Superintendenten paa Gulland eller hvem der ellers er til Stede i hans Sted det aabne Brev til Præsterne paa Gulland om en almindelig Landeskat og i rette Tid fremsende Pengene ligesom de andre Penge og Skatter dér af Lenet til Rentekammeret, Rentemestrene til Hænde. Sj. T. 26, 67 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1636 at regne, for Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane, paa Froste Herreds Len. [Enslydende, mutatis mutandis, med Forleningsbrevet for Henrik Ramel af 22. Aug. 1634⁴ og dennes Formand Erik Krabbe af 24. Marts 1630]. Sk. R. 5, 164 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1636 at regne, for samme paa Helnekirke Len. [Enslydende, mutatis mutandis, med Forleningsbrevet for Erik Krabbe af 24. Marts 1630]. Sk. R. 5, 166.

¹ De opregnes alle med deres Skattebeløb.

² De opregnes alle.

³ For de norske Biskoppers Vedkommende: til Hr. Christopher Urne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot.

⁴ Dette og Forleningsbrevet for samme paa Helnekirke Len er kun indført i Uddrag med Henvisning til Forleningsbrevet for Erik Krabbe.

9. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Henrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Henrik Lindenov til Øst-kloster¹. Da Kongen har forlenet Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane, med Froste Herred og Helnekirke Len, skal de være til Stede, naar Henrik Ramel til Beckeskof vil levere Lenene fra sig, overlevere dem til Gunde Rosenkrantz med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Helnekirke og Lade-gaarden og de i Lenene liggende Skove og give det beskrevet. Sk. R. 5, 167 b.

— Lignende Miss. til Gabriel Kruse til Hiulebjerg og Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Halmstad Slot, om at være til Stede, naar Ifver Krabbe til Jordberg vil levere Laholm Slot og Len fra sig til Niels Krabbe til Skellinge. Sk. R. 5, 164.

— Lignende Miss. til Knud Gabrielsen og Erik Rosenkrantz om Overlevering af Varberg Len til Ifver Krabbe til Jordbjerg. Udt. i Sk. R. 5, 164 b.

— Følgebrev for Ifver Krabbe til Jordbjerg, Embedsmand paa Laholm Slot, efter Henrik Gyldenstjerne til Svanholmb til Bønderne i Varberg Len, at de herefter skal svare Ifver Krabbe. Sk. R. 5, 164 b. (Tr. i Udt. i Vedel Simonsen: Elvedgaards Hist. I. H. S. 130).

— Lignende Følgebrev for Niels Krabbe til Bønderne i Laholms Len. Udt. i Sk. R. 5, 164 b.

— Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om straks at levere Varberg Len, hvormed han hidtil har været forlenet, til Ifver Krabbe til Jordberg, Embedsmand paa Laholm Slot. Sk. T. 6, 184.

— Miss. til Ifver Krabbe Tagesen til Jordberg om straks at overtage Varberg Len og igen at overlevere sit Len [Laholm] til Niels Krabbe til Skiellinge. Sk. T. 6, 184.

— Miss. til Niels Krabbe. Da Kongen har forlenet ham med Laholm Slot, skal han rette sin Lejlighed efter straks at modtage det af Ifver Krabbe til Jordberg, Embedsmand paa Laholm Slot. Sk. T. 6, 184.

---

¹ Øveds Kloster, Færs H.

9. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Jacobsen, Borger i København, har berettet, at han i Aaret 1630 til troer Hænde har leveret forrige Sekretær hos Kongens Søn Prins Christian (V), udvalgt Prins til Danmark, Norge, de Venders og Goters, Anker Skrøder nogle Breve¹, lydende paa 2000 Rdlr. in specie med efterstaaende Rente, som denne igen skulde tilstille Detlef Vrang efter hans derpaa givne Forpligtelse, hvilke Breve Anker Skrøder² ikke alene leverede til Otte Brahe Pedersen til Torbenfeld, der skulde betale samme 2000 Rdlr. med Rente som Forlover og Selvskyldner, men ogsaa oprettede en ny Kontrakt med ham og modtog et nyt Brev af ham, medens al den efterstaaende Rente blev efterladt. Dette nye Brev leverede han til Povel Rantzau og Vulf Pogwisch uden foregaaende Proces, Rettergang eller Dom mod sin egen Forpligtelse, saa at Detlef Vrang ikke kunde faa det, da han vilde have det hos ham. Detlef Vrang rejste derefter Tiltale ved Retten i København mod nævnte Niels Jacobsen, da han mente, at denne var forpligtet til at skaffe ham samme Brev tilbage, og fik ogsaa hos Borgemestre og Raad i København Dom om, at Niels Jacobsen skulde skaffe ham dette Brev tilbage og derefter paa sin Side søge Anker Skrøder. Efter at denne Dom var blevet konfirmeret af Kongen og Danmarks Riges Raad, rejste Niels Jacobsen Søgmaal mod Anker Skrøder i Haderslev og lod ham arrestere to Gange i København, hvor Anker Skrøder efter et Raadstuevidne højlig paa sin Ære og med sin daværende og tilkommende Formue overfor Borgemestre og Raad forpligtede sig til inden Mortensdag 1633 at indfinde sig med bemeldte Brev og i alle Maader holde Niels Jacobsen skadesløs. Han efterkom dog intet af dette, men hjalp sig med Udflugter og Forvendinger i Fyrstendømmet Holsten, uanset at Sagen ikke alene hængte i Proces i København, men at der ogsaa blev afsagt endelig Dom i den af Kongen og Danmarks Riges Raad, og samtidig søgte han Niels Jacobsen og desuden hans Enke forleden Aar i Rends-

---

¹ Se herom Miss. af 22. Dec. 1631 til Otte Brahe Pedersen i Kanc. Brevb., hvor der dog kun tales om et Gælds-brev. ² Efter Miss. af 22. Dec. 1631 var det Niels Jacobsen, der som Anker Skrøders Fuldmægtig leverede Brevet til og sluttede en ny Kontrakt med Otte Brahe Pedersen.

borg, for at hun skulde skaffe ham samme Breve og indfri hendes Husbondes Forpligtelse, hvormed han dog ikke opnaaede noget. Endelig har Detlef Vrang søgt ham [Niels Jacobsen] under Rigens Ret og Forfølgning for Omkostning og Skadegæld, over 1000 Rdlr., foruden hans svorne Omkostning og Forsømmelse i samme Sag. Da Andrageren ikke længer kan taale dette, og da han har erfaret, at nævnte Ankers Skrøders Enke og Arvinger har nogle Penge, omkring 500 Dlr., staaende hos Claus Brockenhuus til Brouholmb, har han begæret at maatte faa Arrest paa disse Penge. Kongen bevilger, at disse Penge, Hovedstol og Rente, skal holdes arresteret hos Claus Brockenhuus, og at Anker Skrøders Enke og Arvinger ikke maa faa dem, før Niels Jacobsen er holdt skadesløs efter forskrevne Skrøders strænge Forpligtelser; dog skal Niels Jacobsen straks rejse Paatale derom. F. R. 4, 79.

9. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, paa Uldrik Christian Gyldenløves Vegne, for hvem han er Værge, paa hans Regnskab for Indtægten og Udgiften af Skienderupgaard i Fyen fra 1. Maj 1634, da han blev forordnet til dette Værgemaal efter Anders Bilde til Damsboe, Befalingsmand paa Arensborg Slot, og til 1. Maj 1636, for de Penge og anden Beholdning, som han modtog af Anders Bilde, for den visse Rente og Indkomst, der efter Jordebogen ligger til Skienderupgaard, og for den uvisse Indkomst, Stedsmaal, Sagefald, Oldengæld, Græsgangspenge, for solgt Skov, Gaardens Avl, de til Gaarden liggende Kirketiender, for hvad der er solgt for rede Penge, for Øksne og hvad han ellers i adskillige Maader har oppebaaret. Af denne Indtægt har han igen ført til Udgift, hvad han paa Uldrik Gyldenløves Vegne har betalt for en Bondegaard, samt til Løn og Kostpenge til Gaardens daglige Folk og Tjenere, endvidere for Øksne, der er opsat paa Gaardens Foder, for adskillige Varer, som igen er solgt for Penge, til Arbejdsløn for adskillige Embedsmænd, til Vognleje og Fortæring i adskillige Hverv og Bestillinger og ellers i adskillige Maader efter samme Regnskaber. Indtægten lignet og lagt mod Udgiften bliver Sten Bilde skyldig 2334 $\frac{1}{2}$ enkende Rdlr. 17 Sk. Desuden er der i Beholdning paa Gaarden 3 Tdr. 3 Skpr. Rug, 17 Pd. 6 Skpr. Byg, 4 $\frac{1}{2}$ Td. Havre, 9 Øksne, 1 Egetræ paa 10 Alen, 2 paa 9 Alen, 2

paa 7 Alen, 1 paa 3 $\frac{1}{2}$ Alen, 10 Egefjæle, 56 Fyrrelægter, 18 Traver Langhalm og 7 Tdr. 3 Skpr. Kul til videre Regnskab. F. R. 4, 80.

9. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Henning Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paa hans Regnskab for Indtægten og Udgiften af Kierstrupgaard paa Taasing fra 1. Maj 1634, da han sidst gjorde Regnskab derfor og fik Kvittans, til 1. Maj 1636, hvori er medregnet det, som han blev skyldig paa forrige Aars Regnskab og som var i Behold hos ham. Ligeledes er i Regnskabet indbefattet det Korn, der er udtærsket og opmaalt af Gaardens Avl og af 3 Tiender, som ligger til Gaarden, de rede Penge for Øksne og for de Varer, som er solgt. Endvidere er i Regnskabet indbefattet Indtægten af rede Penge for det gamle Tømmer, som er solgt til Bønderne, fra den gamle Kierstrupgaard, for Afgrøden af det Hørfø, som er saæet i Gaardens Mark, for Fodring og Gærdsel, endvidere de Varer, som han har ladet købe til Bygningen paa Gaarden og ellers i adskillige Maader. Derimod er ført til Udgift den aarlige Løn og Kostpenge til Gaardens Folk, Arbejds-løn til Embedsmænd, Betalingen for Øksne, der er opsat paa Foder paa Ladegaarden, hvorimod Pengene for disse er ført til Indtægt; for adskillige Varer, der er indkøbt til Gaardens Behov. Endvidere er Hr. Palli Rosenkrantz til Krenkerup og Gundi Rosenkrantz til Boserup betalt for deres Ejendom, som de havde paa Taasing, og Jens Hansen Kieldemand i Stiol for hans Ejendoms-gaard sammesteds. Fremdeles er ført til Udgift adskillige Varer af Gaardens Indkomst, som er solgt for Penge, Udsæden i Ladegaardens Marker, Afgiften for Kongetienden af 3 Korn-tiender, som bruges til disse Gaarde, adskillige Materialier til Husenes Bygning, Afkortning i Jordebogen efter Tingsvidner og adskillige andre Udgifter. Indtægten lignet og lagt mod Udgiften bliver Henning Valkendorf skyldig 1848 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 1 $\frac{1}{2}$ Ort 10 $\frac{1}{2}$ Sk. 3 a , hvori er medregnet 123 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 20 $\frac{1}{2}$ [Sk.] for det, som var i Beholdning af Korn og Humle. Endvidere er deri medregnet 28 $\frac{1}{2}$ Rdlr. 15 Sk., hvorom der er gjort Antegnelse i hans Regnskaber for de foregaaende 2 Aar. Desuden er i Behold til Brug ved Gaardens Bygninger 7000 Mursten, 22 Læster Kalk, 1 Tylt 4 Træer Fyrretømmer, 50 Stkr. Bastliner, 7 Skpr. 1 Fj. Ærter, 8 Skpr. Humle, 2000 Tagsten, 4 Tylter

Egeplanker, 31 Tylter Deler, 400 Lægter og 15 Øksne til videre Regnskab. F. R. 4, 81 b.

9. Juni¹ (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Birgitte Lindenov, Enke efter Otte Skeel til Hammelse, Hovedsmand paa Aalborghus, paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Aalborg Slot og Len fra 1. Maj 1631 til 1. Maj 1635, da han var død, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Mad- og Kornskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 9, 201. K.

— Bevilling for Maren, Hans² Bruns Enke, Borgerske i Odense, til at holde sin Datters Bryllup paa Raadhuset i Odense, indbyde 24 Par Folk flere end Forordningen tilsteder og skænke Vin. F. R. 4, 81.

— Miss. til Palle Rodsten, Hening Valkendorf, Gregers Høg og Hendrik Podebusk. De har nogle Gange tilforn faaet Kongens Befaling om at tilendebringe Skiftet mellem Hans Oldeland til Trellerup og hans Børn, som de paa Skiftet har været Værger³ for. Da det berettes, at Skiftet endnu ikke er afsluttet, men at der er opkommet yderligere Tvistigheder, har Kongen befalet Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmænd paa Hagenskov og Hindsgavl Slotte, Hans Markdanner til Rønning Søgaard og Laurids Skinkel til Gierskouf at indstævne Tvistighederne for sig og inden 6 Uger fra dette Brevs Datum enten bilægge dem i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Naar Adressaterne indstævnes for de nævnte Kommissarier til bestemt Tid og Sted, skal de give Møde for dem og paase, at de Umyndige ikke i nogen Maade forurettes. F. T. 4, 394.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da fire Mænd i Veistrup i Nyborg Len har berettet, at deres Gaarde er saare ringe, saa at de ikke kan yde deres aarlige Landgilde og blive ved Magt, og da det af Adressatens Erklæring og af Tingsvidne ses, at deres Opgivelse er sand og at deres Gaarde er forgældede,

---

¹ Brevet har først været dateret: 30. Maj, hvilket er rettet til 9. Juni. Konk. er bagpaa dateret 9. Juni, i Teksten 30. Maj med Underskrift af Rentemestrene paa Kongens Behag. ² Overskriften har, vistnok ved en Fejlskrift: Hendrik. ³ F. T. har ved en Fejlskrift: Skifte for.

tillader Kongen, at der gives hver af dem noget Afslag. Adressaten skal indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor meget Afslag der skal gives dem, for at de kan blive ved Magt. F. T. 4, 394 b.

9. Juni (Kbhvn.). Miss.¹ til Ernst Normand og Hospitalsforstanderne i Kolding om Besigtelse af det af Jens Juel til Lindberg til Mageskifte begærede, Kolding Hospital tilhørende Gods. [Ensyldende med Miss. af 19. Maj 1636 til samme]. J. T. 9, 322 b.

10. Juni (—). Miss. til Rentemestrene. Mogens Pax til Thorup, Befalingsmand paa Holbæk Slot, har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at udtage nogle Penge af Toldkisten i Holbæk til Reparation af Bygningen sammesteds³. Da det berettes⁴, at han dertil har taget 400 Rdlr. in specie af Kommissarietolden, som skulde have været erlagt til Kommissarierne i Skaane, skal Adressaterne tilstille Mogens Pax disse 400 Rdlr., saa at han kan levere dem paa de tilbørlige Steder. Sj. T. 26, 68. K.

— Miss. til Tygge Brahe. Kongen har bevilget, at Datteren af den myrdede⁵ Præst i Lyderslef Hr. Niels Rasmussen maa løslades, og at Anne Olufsdatter og Marren Jensdatter skal sættes i Tugthuset. Sj. T. 26, 68 b.

— Miss. til Gunde Rosenkrantz om med det første at skaffe 8 Læs Valbirk⁶ fra Froste Herred til Børnehuset i København. Sk. T. 6, 184 b. K⁷.

---

¹ Anledningen til Udstedelsen af dette Miss. kan være den, at det første Miss. af 19. Maj 1636 om samme Mageskifte som Følge af sin Mangelfuldhed har været uforstaaeligt for Adressaterne. ² 24. April 1633. ³ D. v. s. Slottet. ⁴ Se 24. Sept. 1635. ⁵ Overskriften har: trende Kvindfolk, som haver myrt den Præstemand Hr. Niels Rasmussen anl. ⁶ En Ahornart (Acer pseudoplatanus). ⁷ K. er skrevet forneden paa en Skrivelse fra Johan Bleucher, dat. Børnehuset den 2. Maj 1636, [til Kancelliet] om, at der til Vermesterens (Værkmesterens) Redskab i Børnehuset fornøden gøres en Del „runden Birk“, som ikke i Byen nogensteds er at bekomme, hvorfor gøres fornøden, at nærværende Ulderich Grøminger, Drejer i Børnehuset, bliver affærdiget til Børinge Kloster i Skaane dér forskrevne Birk at hugge i de underliggende Skove og siden hidføre. Læsningen af Underskriften er paa Grund af et Hul i Papiret

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Claus Brockenhuus og Hening Valkendorf. Da der med det Allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Jomfru Anne Urne, gives der dem Befaling til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den Mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og fuldføre denne Befaling. F. T. 4, 395.

11. Juni (—). Aab. Brev¹, hvorved det forbydes at paaføre Hr. Claus Daa til Borrebye, Rigens Admiral og Embedsmand paa Dragsholm Slot, eller hans Dattersøn Corfidts Ulfeldt til Bafvelse, for hvem han er Formynder, nogen Trætte paa deres Gods og Ejendom eller i andre Maader, saa længe Hr. Claus Daa er udenlands i Rigens Bestillinger; dog maa heller ikke nogen paa deres Vegne begynde nogen Trætte med andre. Sj. R. 19, 416.

— (**Kronborg**). Miss. til Hr. Christopher Svenke. Han skal straks tilsende Skrивeren paa Kobbermøllen paa Kronborg Slot de Stenstykker, som er kommet fra Kalmar og stod² indmuret dér. Der er givet Ordre om, hvad der skal gøres deraf. Sj. T. 26, 68. K.

14. Juni (—). Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om at optage Trinne Karstens Kiøbenhafns dér i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 26, 68 b.

15. Juni (—). Miss. til Ifver Krabbe Tagesen til Jordberg. Denne Søfren Jørgensen har begæret ved Retten at maatte søge den Skrивer i Varberg Len, som har omskrevet Tingbogen og som selv har tilstaaet det. Søfren Jørgensen mener, at Skrивeren derved har været den største Aarsag til, at hans

---

usikker; der maa dog læses Blencher eller Bleucher. 1. Okt. 1635 fik han Bestalling som Tilsynsmand i Børnehuset og kaldes da Sj. R. 19, 358 f. Blaucher og Blancher, i Registret til Sj. R. kaldes han Johan Bleyker. ¹ Efter Overskriften blev Brevet udstedt til Fru Elisabeth Daa, der var Datter af Klavs Daa, Enke efter Jakob Ulfeldt til Bavelse og Moder til ovennævnte Korfits Ulfeldt. ² Sj. T. har ved en Fejlskrift: staar.

Broder er blevet henrettet. Kongen bevilger, at han maa drive Sagen saa vidt han kan med Lov og Ret, dog skal der ikke gaa endelig Dom om hans Straf, førend Kongen er underrettet derom. Sk. T. 6, 184 b. K.

18. Juni (Kronborg). Aab. Brev, hvorved M. Ambrosius Rhodius beskikkes til Medicus paa Bremerholm og ved Børnehuset i København. Sj. R. 19, 416 b. (Tr.: KD. III. 164 f.).

19. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Hans Beyersdorf, Borger i Helsingør, faar Bevilling for sig og sin Hustru paa Livstid til at være skattefri og fri for al anden Bys Tyng og Besværing samt til at søge deres Næring dér ligesom andre Borgere. Sj. R. 19, 417 b.

20. Juni (—). Livsbrev for Hans Barckmand Snedker samt hans Hustru og Børn paa en Mølle, kaldet Krat Mølle, i Frederiksborg Len mod den sædvanlige aarlige Land-skyld, som han hidtil har givet, at yde i rette Tid. Han, hans Hustru og Børn, som besidder Møllen efter hans Død, skal være forpligtet til at holde Møllen forsvarligt vedlige. Hvert af Børnene, som faar Møllen, naar Forældrene er døde, skal fæste den paany og siden ligeledes aarlig yde den sædvanlige Land-gilde til gode Rede. Sj. R. 19, 410.

— Miss. til Tolderne i Øresund om at lade Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand i Herrisvad Kloster, faar 4000 Rdlr. in specie, naar han begærer det, til at betale noget Hamp, som Kongen behøver til sin Fornødenhed. Sj. T. 26, 68 b. K.

—¹ Aab. Brev, hvorved Villomb Adam faar Bevilling paa Livstid paa uhindret at fange saa mange unge og gamle Falke og Høge, som han eller hans Fuldmægtig kan faa i Skaane, Halland og Blekinge, dog andre Breve, der maatte være udstedt før dette, dermed uforkrænket, og at han deraf giver den sædvanlige Told og Rettighed til Kronen. Sk. R. 5, 168.

---

¹ Blækket i Tallet 0 er løbet ud. Der skal dog sikkert læses: 20, idet to Miss. i Sk. T. ligeledes er dateret Kronborg, 20. Juni, medens de foregaaende og efterfølgende er underskrevet i København.

20. Juni (Kronborg). Miss. til Niels Krabbe og Erik Rosenkrantz. Hr. Anders Nielsen, Provst i Bjerger Herred i Skaane, har berettet, at Gabriel Kruse¹ til Engeltoft har ladet hugge nogle Træer i en Skov, i hvilken nævnte Præst mener at have Lod, udover hvad hans Lod kan taale. Adressaterne skal begive sig til Aastederne, undersøge, om Gabriel Kruse har ladet hugge mere i denne Skov, end hans egen Lod beløber sig til, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 184 b.

— Miss. til Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand over Herrisvad Klosters Len. Da det berettes, at Fæhuset paa Herrisvad Kloster er ganske brøstfældigt, tillader Kongen, at det nedbrydes og genopføres paany, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Sk. T. 6, 185. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Claus Brockenhuus og Hening Valkendorf. Det berettes, at der i afdøde Erik Urnes Forvaring er nogle Breve angaaende Eiler Urne til Gundersleholm, Befalingsmand over Bratsberg Len, i en Sag, som tilforn har været indstævnet for Danmarks Riges Raad, imod Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand over St. Peders Kloster, paa hans Søsters² Børns Vegne, hvilken Sag nu igen er blevet bragt for Retten. Da Eiler Urne har begæret, at gode Mænd til Befordring af hans Sag skal udtage disse Breve af afdøde Erik Urnes Brevskrin, som staar under Forsegling i Domstuen i Grabrø³ i Odense, gives der Adressaterne Befaling til til Sagens Oplysning at udtage disse Breve af nævnte Skrin og levere dem til Eiler Urne eller hans Fuldmægtig mod en Reversal, som de under deres Hænder igen skal nedlægge i Skrinene, som de igen skal forsegle. F. T. 4, 395 b.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Jacob Mickelsen, Borgemester i København, har berettet, at der blandt de Kirker, der ligger under Arkidiakoniet i Aarhus Kapitel, hvormed Kongen har forlenet ham, er en Kirke, kaldet Hadsten Kirke, som er meget⁴ bygfældig. Kapitlet har tilforn faaet Kongens Befaling til at

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Gruse.   ² Fru Anne Lykke, Frederik Qvitzovs.   ³ Graabrødre Kloster.   ⁴ J. T. har: noget.

erklære sig om, ved hvad Middel samme Kirke bedst kunde repareres. Derpaa har Kapitlet erklæret, at det nemmeste Middel til Kirkens Reparation var, om de andre 17 under Arkidiakoniet liggende Kirker hver efter sin Formue maatte bidrage noget dertil. Kapitlet skal lade de 17 Kirker hver efter sin Formue tilsammen kontribuere 100 Rdlr. in Specie dertil. J. T. 9, 322 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

20. Juni (Kronborg). Miss. til Erik Grubbe og Dr. Morten Madsen. Jacob Mickelsen, Borgemester i København, har berettet, at der blandt de Kirker, der ligger under Arkidiakoniet i Aarhus Kapitel, hvormed Kongen har forlenet ham, er en Kirke, kaldet Vitten Kirke, som er ganske bygfældig. Præsten til denne har 3 Kirker at forestaa, nemlig Vitten, Hadsten og Haldu[m], og Vitten og Hadsten Kirker har kun ringe Indkomst, saa at de ikke kan underholdes deraf, hvorfor han har begæret, at Vitten Kirke maa lægges til Hadsten Kirke og at alle Sognemændene skal søge denne Kirke. Adressaterne skal med største Flid undersøge Sagen og indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 9, 323.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Fru Jutte Brock, Enke efter Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har forstrakt Kongen¹ med 2232 Lod Sølv eller i Penge 1116 Rdlr. in specie, hvorfor han har faaet noget af Kronens Gods i Halland i Pant, og hun har nu begæret at faa dette betalt og faa Pantebrevet indløst. Rentemestrene skal rette deres Lejlighed efter at erlægge disse Penge til Fru Jutte Brock til førstkommende Mortensdag om et Aar, naar man skriver 1637, og da indløse samme Pantebrev fra hende. Sj. T. 26, 69. K. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Fru Jytte Brock. Hun har berettet, at hendes afdøde Husbonde Hr. Jørgen Skeel har forstrakt Kongen med 2232 Lod Sølv, hvilket i Penge beløber sig til 1116 Rdlr. in specie, for hvilke han har faaet noget Gods i Halland i Pant. Da hun nu har begæret at faa disse Penge betalt, har Kongen befalet Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til

¹ 26. Jan. 1628, se K. Brb. 1627—29, S. 857.

Førsløf, Rentemestre, at betale hende disse Penge til Mortensdag 1637. J. T. 9, 323 b.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Denne Brevviser Hermand Klye, Kromand i Køge Kro, har begæret at faa bevilget en Eng, som kaldes Kielder Eng, og som ligger til Københavns Slot, for en aarlig Afgift. Kongen bevilger dette. Niels Trolle skal lade ham faa Engen for en aarlig Afgift og tillade ham at indgrøfte den. Sj. T. 26, 69. K.

— Miss. til samme om at lade alt det Gods, som findes efter Mads Rafn og som kan fordærvs, vurdere og sælge og indtil videre hensætte de Penge, som faas derfor, i Forvaring. Endvidere skal han sende de 100 Tdr. Malt, som findes efter Mads Rafn, til Kongens Provianthus i København. Dersom der ikke findes andet Middel dertil, skal han fragte en Skude dertil. Sj. T. 26, 69 b. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. I Anledning af Kongens Befaling til ham om at reparere Møllerne i hans Len [Vordingborg] har han andraget om at maatte tage Betalingen dertil af Lenets Indkomst, da der ved Lenet ikke findes andet Forraad dertil. Kongen tillader dette, dog skal han nøje paase, at alting sker med saa ringe Bekostning som muligt. Kongen har befalet sin Overtømmermand at besigte Møllernes Bygfældighed og at betinge Arbejdet. Sj. T. 26, 69 b. K.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Sønnen af Hr. Hans N.¹, Præst i Vegisløf, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 26, 70.

— Miss. til samme om at optage de 3 Sønner af M. Christen Torndal i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 26, 70.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om et Bolværk og en Skarnkiste ved Vandkunsten. Sj. T. 26, 70. (Tr.: KD. V. 189).

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade deres Postvogne møde i Haderslev² førstkommende 1. Juli³, nemlig:

¹ Formentlig Hans Gudmundsen Sascerides, Sognekapellan i Vigerslev og Veflinge, Skovby H. ² K. har: paa vort Slot Haderslevhus, Sj. T.: til Haderslev. ³ K. har først haft: 8. Juli, hvilket er rettet til: første Juli.

Niels Trolle (2), Frederik Urne (4), Sifvert Urne (2), Jørgen Seefeld (2), Ventsel Rotkirk (2), Hr. Frederik Reedtz (1), Ernst Normand (2) og Laurits Ebbesen (1). Sj. T. 26, 70. K.

25. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Da Broen ved Sølvitsborg Slot, som han har berettet, er ganske brøstfældig, skal han lade Bønderne i Sølvitsborg Len forfærdige Broen igen og udvise Tømmer dertil paa de Steder, hvor det er Skovene til mindst Skade; dog skal Ugedagsbønderne være forskaanet herfor, da de daglig besværes med andet Arbejde. Sk. T. 6, 185.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe, Hr. Palle Rosenkrantz, Hening Valkendorf og Frederik Markdanner. De har paa forgangne Herredag faaet Kongens Befaling om at likvidere mellem Otto Pogwisch til Kierstrup og hans Broderbørn¹ og fastsætte, hvad han efter Kongens og Kommissariernes Dom bør erlægge til dem. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, da Claus Brockenhuus til Brouholmb, Landsdommer i Fyen, og Hendrik Podebusk til Kjørupgaard, der er Værger for Frands og Otto Pogwisch, er bortrejst fra Byen, befales det Adressaterne at stævne Parterne til en bestemt bekvem Tid og paa et belejligt Sted uden Udsættelse eller Udflygt og tilendebringe Kongens Befaling. F. T. 4, 395 b.

— Aab. Brev, hvorved denne Zackarias Pedersen, forrige Skolemester i Nakskov, som for nogen Tid siden har forset sig med sin Hustru, som han nu har til Ægte, faar denne Forseelse efterladt og faar Bevilling til at kaldes til hvilken Skole eller Kirketjeneste han lovlig kan blive kaldet, dog at alting sker efter Ordinansen. Sm. R. 5, 178.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jens Christensen i Hiermind paa egne og Hiermind Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Hiermind Kirke mod en aarlig Afgift til Hiermind Kirke af 4 Tdr. Rug, 4 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre i godt rent ustraffeligt Korn, at levere inden Fastelavn. Udt. i Tb. 130.

26. Juni (—). Miss. til Niels Trolle. Da Kongen har bevilget Bønderne her i Lenet [Københavns] de Enge, som

¹ Børnene af Hans Pogwisch Henningsen til Damsbo († 1630).

ligger paa „Siunsmark“¹, mod en vis aarlig Afgift, skal han forhandle med dem derom. Sj. T. 26, 70 b. K.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Kongen har bestemt, at Kronens Bønder i Københavns Len herefter aarlig skal give Penge i Stedet for deres Ægter, hver Helgaard 3 Rdlr. in specie og hver Halvgaard 1½ Speciedlr.; dog skal Skovfogederne være helt fri for Betalingen af disse Penge og Sognefogederne halvt fri. Bønderne skal dermed være helt fri for alle Ægter, store og smaa, men de skal være forpligtet til at drive al Avlen til den store Ladegaard udenfor København og til Ibstrup, endvidere til at slaa alle Kronens Enge, rive Hø, føre det i Stak og køre det ind, holde Kongens Gærder alle Vegne samt Dæmninger, Broer og Veje vedlige, hjælpe paa Jagt og Fiskeri i Lenet, saavidt angaar gaaende Arbejde. Desuden skal hver Helgaard være forpligtet til aarlig at age 4 Læs Tørv ind af Tørvemosen. Til Gengæld bevilger Kongen, at de aarlig maa faa det Hjultømmer, som de tilforn sædvanligt har faaet. Niels Trolle skal aarlig indtil videre lade disse Penge indkræve og gøre Regnskab for dem. Han skal forskaane Bønderne for alt Arbejde undtagen det ovennævnte og aarlig skaffe dem det sædvanlige Hjultømmer af Lenets Skove paa de Steder, hvor det er Skovene til mindst Skade. Sj. T. 26, 70 b. K.

27. Juni (—). Miss. til Anders Bilde [Lensmand paa Øsel]. Han har berettet, at en Mand, ved Navn Bartholomeus Wulstorps, vrangelig har erhvervet et kgl. aabent Brev², som siger, at han skal være fri for videre Tiltale for den Forseelse, som han har begaaet med den Jomfru³, men at han ikke, som han har angivet, har staaet aabenbart Skrifte. Dersom han ikke efter Landsens Skik har staaet aabenbart Skrifte, som han burde, skal han gøre det nu. Da Anders Bilde endvidere har begæret at vide, hvorledes han skal forholde sig i slige og andre letfærdige Sager, som begaas af Adel og Borger dér paa Landet [Øsel], bestemmer Kongen, at han skal samle Land-

¹ Sj. T. og K. har begge: Siunsmarch. Det ses ikke, hvad der menes.
² 1. Dec. 1635.   ³ Anne Margrete Nolcke, Datter af Heinert Nolcke. Se anf. St. og Skrivelse fra Anders Bilde af 1. Maj 1636 i D. Kanc. Indl. til Registr. og henlagte Sager.

raadet, Bispem og Gejstligheden sammesteds, overveje med dem, hvorledes der bedst kan forholdes hermed, og siden indsende Erklæring derom. Hvad det angaar, at Præsterne dér paa Landet tager Penge af Almuen, den fattige saavel som den rige, naar de begærer at gaa til Guds Bord, og at Præsterne dér paa Landet holder Krohuse paa Grund af deres Armod, da har Kongen derom ladet udgaa et aabent Brev, som tilsendes ham hoslagt og som skal forkyndes dér paa Landet. Ingen Præst maa tage Penge af nogen, som erklærer ikke at have Evne til at betale, men enhver skal stedes til Guds Bord, naar han eragtes dygtig og bekvem dertil, og skal give Præsten, hvad Gud indskyder ham. Ikke heller maa det bevilges Præsterne at holde slige Krohuse, men Anders Bilde skal indsende Erklæring om, ved hvilke Midler Præsterne, saafremt deres Indkomst ved forebemeldte Anordning forringes, bedst kan hjælpes, saa at de med Hustru og Børn har rundelig at leve af. Og da det berettes, at det dér paa Landet er meget svært at faa gode Præster, saa at det ofte varer et eller to Aar, mere paa Grund af det tunge Sprog end for deres Opholds Skyld, tillader Kongen, at der, eftersom Trangen til Skole og Præstekald kræver, derfra maa sendes 3 Studenter og ikke flere, som er ret fremmelige i deres Bog og kan det øselske Sprog, til Universitetet i København, hvor de skal have fri Bolig og Kost ligesom de andre. Naar de saa beforders til Kald dér, maa der sendes andre i deres Sted hertil og saaledes fremdeles, saa at Landet desto bedre kan forsynes med gode Præster og Skoletjenere. Endelig beretter Anders Bilde, at en Herremand, ved Navn Christoffer Nolcke¹, har begaaet et Drab og er rømt. Han efterlod sig 132 Rdlr., som siden har staaet paa Rente, saa at Summen nu er 171¹/₂ Rdlr. Halvdelen af Renten har hans Hustru nydt. Anders Bilde har nu spurgt, hvad der deraf skal være hjemfaldet til Kongen eller nogen anden. Han skal rejse Paatale i Sagen, tage Dom i den og rette sig efter den. Sk. T. 6, 185.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reysener, Superintendent over Sjællands Stift, og Professorerne ved Universitetet i København². Paa Grund af den store Vanskelighed ved til

¹ Broder til ovennævnte Heinert Nolcke. i København.

² Sj. T. har: de højlerde

Præster paa Øsel at faa dygtige Personer, som er forfarne i Øens Sprog, har Kongen bestemt, at, alt eftersom Behovet til Skole- og Præstetjenesten kræver, 2 eller 3 Studenter, men ikke flere, som er ret fremmelige i deres Bog og som kan det øselske Sprog, maa sendes ned til Universitetet i København, hvor de skal have fri Bolig og Kost ligesom de andre. Naar de beforders herfra til Kald og Lejlighed paa Øsel, maa andre sendes herved i deres Sted, for at Landet desto bedre kan forsynes med gode Præster og Skolemestre. Sj. T. 26, 72. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 190¹.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Urne og Arnt von der Kula. Da Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand over Herrisvad Kloster, har faaet Kongens Befaling til at overlevere Værgemaalet for Christian Uldrik Gyl-denløve til Rolsdorph, som han efter Kongens Befaling en Tid lang har forestaaet, til denne selv, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Overleveringen, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet. Sj. T. 26, 71.

— Miss. til Hr. Jost Høg. Kongen har bestemt, at den franske Fægter², som i nogen Tid har været hos Kongens Søn Grev Valdemar Christian, maa antages som Fægter ved Sorø Skole i Hans Vilhelms Sted. Adressaten skal akkordere med ham om Besoldingen og sende Hans Vilhelms Bestalling³ tilbage til Kancelliet. Sj. T. 26, 71 b. K.

— Miss. til Niels Trolle. Denne Brevviser Knud Pedersen i Marbo Lille⁴ paa Amager har berettet, at hans Gaard for kort Tid siden er brændt, og har begæret at blive forskaanet for noget af hans Landgilde, Ægt og Arbejde. Niels Trolle skal lade ham være forskaanet for et Aars Landgilde, Ægt og Arbejde, og føre det til Regnskab. Sj. T. 26, 71 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Hans Jørgensen, Borger i København, har begæret en Kronens Grund, kaldet Grønnehave, som er en Selvejerhave ved Nykøbing i Dragsholm Len og som kun er en lille Have, der ligger ved Nykøbing og har

¹ Tr.: D. Mag. 4. R. IV. 182 f.   ² Beaufort, se 25. Juli ndfr.   ³ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Besolding.   ⁴ Maglebylille.

Gærder tilfælles med Borgerne dér, til Mageskifte, saaledes at den bliver Købstadejendom og kommer til at ligge under Nykøbing, mod at han til Mageskifte giver 1 Selvejergaard i Hønsinge i Dragsholms Len, og endvidere har han begæret, at der fra samme Gaard maa bevilges ham saa meget af et stort Overdrev, at der efter 8 uvildige Dannemænds Syn skal gives 1 Rdlr. i Landgilde deraf, hvorved han henviser til, at 2 Mænd i Nykøbing har noget af Overdrevet og giver Landgilde deraf, og at Kronen og de omliggende Bønder ikke vil have nogen Skade deraf, men vil faa en større aarlig Indkomst. Adressaten skal nøje undersøge, om denne Kronens Grund kan bortskiftes mod den tilbudte Gaard paa de nævnte Betingelser og ingen af Borgerne eller de omliggende Landsbyer lider nogen Skade paa deres fælles Fædrift, hvis der af samme Fædrift indtages saa meget, som der begæres, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sj. T. 26, 72 b. K.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Bertel Hansen om at optage denne Jep Søfrensen, som en Tid lang har tjent Kongen som Baadsmænd, i Hospitalet i Roskilde, naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev og der bliver Plads ledig, og forholde sig med ham som med de andre Hospitalslemmer. Sj. T. 26, 73.

— Miss. til Villom Mortensen. Hr. Gore¹, engelsk Ridder, har berettet, at Adressaten i Oktober Maaned sidste Aar har ladet anholde et fra Rusland kommende Skib, som tilhørte Hr. Gore, imod dennes Vilje deraf udtaget 2 Kister med Sabler og paa Kongens Vegne beholdt den ene Kiste, i hvilken der fandtes 10 Timmer² af de allerbedste. Adressaten skal med det allerførste indsende Erklæring paa disse hans Indlæg til Kongen. Sj. T. 26, 73. K.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage 2 Sønner af Hr. Jacob Jensen Buck i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 73 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen havde forpligtet sig til at erlægge en Sum Penge til afdøde Øverste Rosenkrantz til sidste Omslag, men da der ikke var mødt nogen til at mod-

¹ Sj. T. har: Gort.   ² 1 Timmer = 40 Stkr.

tage dem, blev de ikke betalt. Rentemestrene skal sørge for, at hele denne Sum Penge bliver erlagt til næstkommende Omslag mod Indlevering af Kongens Obligation. Sj. T. 26, 73 b. K. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Jens Bjelke til Østerraad, Kansler i Norges Rige og Embedsmand paa Bergenhus Slot, har berettet, at han til Reparation og Bygning paa Slottet har anvendt 478¹/₂ Rdlr. in specie 1¹/₂ Ort, beregnet fra Aar 1634 til 1635, og har begæret at faa disse Penge godtgjort i sine Regnskaber. Kongen bevilger dette, hvorfor de skal godtgøre ham disse Penge i hans Regnskaber. Sj. T. 26, 73 b. K. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Da det berettes, at alle Bønderne i hans Len [Sølvitsborg] hellere vil levere et Skaalpund Salpeter end vedligeholde en Salpeterlade, skal han paalægge hver af Bønderne at levere et Skaalpund Salpeter aarlig paa Sølvitsborg Slot, hvorfra det siden skal sendes til Tøjhuset ved København. Til Gengæld skal Bonden være fri for at grave Jord paa sin egen Grund til at syde Salpeter af. Han skal akkordere med de Bønder, der ligger længst fra Slottet, om at give noget mere end de, som bor næst derved, men ingen maa levere mindre end et Skaalpund. Den Akkord, som han slutter med Bønderne, skal han indsende til Kancelliet. Sk. T. 6, 186.

— Miss. til samme. Han har berettet, at han for nogen Tid siden har erhvervet Dom over en Mand, ved Navn Thomas Vederborrig, af Sverrig, som har gjort sig skyldig i ulovlig Udskibning af Egetømmer dér fra Lenet [Sølvitsborg] imod Forordningen. En Mand dér i Lenet, ved Navn Oluf Pedersen, har kavtioneret for, at Thomas Vederborrig skulde blive til Stede indtil Sagens Slutning. Da det nu befindes, at Thomas Vederborrig er undvejet, skal Adressaten lade Oluf Pedersen stande til Rette derfor. Sk. T. 6, 186 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da det berettes, at nogle af Kongens Vaaninger og Boder i Ribe er skyllet bort af den sidste store Vandflod og at de ikke kan genopbygges uden stor Bekostning for Kongen, skal han akkordere med nogle af Borgerne i Ribe, som kan og vil, om at genopbygge dem paa deres egen Bekostning. Naar de igen er opbygget, maa de

overlades Borgerne til arvelig Ejendom mod en aarlig Afgift af en Fjerdedel af den Afgift, der tilforn er betalt af dem til Kongen. J. T. 9, 324.

28. Juni (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Hybert Snittlog, Borger i Aalborg, der har været gjort fredløs paa Grund af Gæld og fordi han er undvejet fra Arresten, uanset at han siden har tilbudt den første Hovedmand at anlægge og afbetale Gælden. Dog skal han først enten betale samme Gæld eller, hvis Modparten ikke vil modtage Betalingen, deponere Betalingen i Retten. J. R. 9, 202.

— Miss. til Gunde Lange. Da der paa de fattiges Vegne i Aarhus Hospital begæres 2 Aalborg Hospital tilhørende Gaarde i Østerbye i Ning Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Trolstrup og 1 Gaard i Tostrup¹ i Rinds Herred, begge tilhørende Aarhus Hospital, skal han nøje undersøge, om dette Gods for Belejligheds Skyld kan bortskiftes fra Aalborg Hospital og hvis saa er og der sker Hospitalet Fyldest, skal han afslutte Mageskiftet paa Kongens Ratifikation. J. T. 9, 323 b.

— Miss. til Erik Grubbe. Da der paa de fattiges Vegne i Aarhus Hospital begæres 1 Gaard i Trolstrup² og 1 Gaard i Tostrup, begge i Rinds Herred og begge tilhørende Aalborg Hospital, til Mageskifte for 2 Aarhus Hospital tilhørende Gaarde, der ligger i Ning Herred ved Aarhus, skal han nøje undersøge, om dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Aarhus Hospital og hvis saa er og der sker Hospitalet Fyldest, skal han afslutte Mageskiftet paa Kongens Ratifikation. J. T. 9, 324 b³.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Da Kongen har bevilget Hospitalet i Aarhus Halvparten af Kvægtienden i 4 Herreder i Skanderborg Len, nemlig Sabro, Framlev, Gern og Hjelmlev Herreder, og Fattigforstanderne har begæret at faa bevilget de to ringeste Herreders Kvægtiende, saaledes at Forstanderne skal oppebære dem paa de fattiges Vegne og gøre Regnskab derfor, skal Adressaten nøje overveje, hvorledes Hospitalet bedst kan forsynes derved, saaledes at Hospitalet ikke for-

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Hostrup.   ² J. T. har ved en Fejlskrift: Trostrup.   ³ Tr. i Udt. i Hübertz: Aktst. vedr. Aarhus. II. 73.

ringes i Sammenligning med sin forrige Fundats, hvorfor Hospitalet hellere maa faa de 2 middelste Herreders Kvægtiende. Adressaten skal indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 9, 324.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Erik Grubbe. Berendt Klodt i Aarhus Mølle har ved Kongens Missive¹ faaet bevilget Hospitalets Klostereng, der ligger ved Aarhus Mølle, mod en Afgift. Da Kongen nu erfarer, at samme Eng er givet til Hospitalet i Aarhus til evig Ejendom for næsten hundrede Aar siden² i Kong Christian III's Tid til at græsse Hospitalets Køer paa, til Mælk, Vælling, Grød og anden Nødtørf samt anden Fordel, som ikke godt nu kan anslaaes i Afgift, skal Erik Grubbe tilholde Berendt Klodt ikke at befatte sig med samme Eng, men den skal herefter følge Hospitalet som før. Endvidere angives det, at de fattige besværes med adskillig Udgift af den Markjord, de har ved Aarhus Mark, og begærer at maatte forskaanes derfor nu ligesom dengang, da de havde 9 Gaardes Ejendom at bruge, og endelig besværer Forstanderen sig ogsaa over, at de fattige besværes med Afgift af Klosters Fæmon, som de dog tilforn altid har haft frit, og begærer at maatte forskaanes derfor. Dersom de har været forskaanet herfor, skal Erik Grubbe paase, at de heller ikke herefter besværes utilbørligt, da de dog er Byens fattige, som faar deres Ophold dér. J. T. 9, 325 b³.

— Miss. til Christian Holck. Da Kongen af hans Erklæring har set, at det rette Vognskiye i hans Len [Silkeborg] fra gammel Tid af altid har været fra Jellinge til Kampenbergs⁴, fastsætter Kongen, at der med Vognskiye, store og smaa Ægter paa nævnte Steder skal forholdes, som det fra Arilds Tid har været brugeligt; dog skal han nøje paase, at Bønderne ikke besværes utilbørligt og over Evne. Endvidere har Bønderne⁵ klaget over, at Olden forrige Aar har været ringe paa Skovene, og vil derfor have Forlindring paa Rettigheden deraf, hvortil

¹ 18. Febr. 1636.   ² 30. April 1542.   ³ Tr. i Udt. i Hübertz: Aktst. vedk. Aarhus, II. 73.   ⁴ Fejlskrift i J. T. for: Hømpenbjærg, Gaard i Nørre-Snede S., Vrads H.; jvfr. Miss. af 16. April 1636 til Kristen Holck om samme Sag.   ⁵ J. T. har: Bønderne til forne; men Herredets Navn er glemt.

Christian Holck har erklæret, at Bønderne i Herredet nævnte Aar selv har takseret Kronens Skove dér. Saafremt det forholder sig saaledes, tillader Kongen, at Bønderne i hans Len giver for Olden, ligesom deres Naboer paa andre Steder deromkring har givet nævnte Aar for lige saa god Olden. Hvad Snidebeck Mølle¹ angaar, da bestemmer Kongen, at han skal lade Møllen opbygge paa Kongens Bekostning og føre det til Regnskab. Mølleren skal saa stille Borgen for, at han fremtidig vil holde den vedlige og igen lovlig levere den fra sig, hvorefter Adressaten skal lade Mølleren faa den mod en lideligere Afgift og Landgilde til Kronen, end der hidtil er ydet af den. J. T. 9, 325.

28. Juni (Kbhvn.). Miss. til Ifver Kaas. Otte Kaas til Nandrupgaard har for nogen Tid siden faaet Befaling til at være Væрге for Jomfru Abel Kaas paa Skiftet efter hendes afdøde Fader Claus Kaas. Da han nu har berettet, at han med det allerførste agter at begive sig op til Norge for at forrette sine nødvendige Ærender, skal Ifver Kaas rette sin Løjlighed efter at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Abel Kaas, medens Skiftet staar paa, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret, og siden, naar Skiftet er overstaaet, overlevere Værgemaalet til hendes rette Væрге. J. T. 9, 326.

29. Juni (—). Aab. Brev, hvorved det tillades, at Christopher Hansen maa kaldes og ordineres til Præst, hvor han lovlig vælges dertil, uanset at han ikke, som Forordningen forlanger, er fulde 25 Aar gammel, da han allerede har faaet sin Attestats, hvori Professorerne ved Universitet i København paa Grund af hans flittige og tilstrækkelig lange Studering, Lærdom og gode Gaver har kendt ham dygtig til herefter at betjene den kristne Kirke og Menighed. Sj. R. 19, 421 b.

— Kgl. Stadfæstelsesbrev paa det af Hans Trægaard, Hans Hofmand, Nickel Kock og deres Konsorter, Borgere i København, oprettede Kompagni til Handel paa Polen, Rusland og andre østerlandske Steder. Sj. R. 19, 422. (Tr.: KD. III. 166).

— Aab. Brev, hvorved et umyndigt Drengbarn, ved Navn

¹ Formentlig: Smedebæk Mølle, Ejstrup S., Vrads H.

Mathias Castensen (hvis Fader, en Skræder¹, for kort Tid siden i København har taget sin Kvinde, nævnte Drengs Moder, og sig selv af Dage) faar bevilget hele sin Fædrearnv, som ellers var forfalden til Kongen; dog forbeholder Kongen sig, at dersom samme Barn ikke naar sin Myndighedsalder, men dør forinden, da skal den Del af hans Fædrearnv, som ikke er anvendt til hans Underholdning og Optugtning, tilfalde Kongen alene og ingen anden, hvormed Byfogden i København skal have Indseende. Sj. R. 19, 422 b.

29. Juni (Kbhvn.). Bevilling for N. N. til at lade en Kejserkrønike og Herodotum, som han har oversat til Dansk, men som ingen vil forlægge eller trykke her i Landet, trykke udenlands denne Gang, uanset at Kongen for nogen Tid siden har udstedt en Forordning om, at intet, der er trykt paa dansk uden Riget, maa falholdes her i Riget. Sj. R. 19, 423. (Tr.: Dsk. KL. III. 256).

— Miss. til Hr. Jost Høg. Da afdøde Oberst Rosenkrantz i den sidste Fejdetid har gjort Kongen god Tjeneste, er blevet taget til Fange af de kejserlige og har lidt stor Skade baade paa sin Formue og i andre Maader, saa at han kun har efterladt sig en ringe Ting til sin Hustru og sine Børn, har Kongen bevilget, at hans to Sønner Lodvig og Maximilianus Rosenkrantz frit maa optages i Sorø Skole og dér opdrages sammen med andre Adelsbørn, da de ogsaa baade paa fædrene og paa mødrene Side er af god fornem adelig Byrd. Sj. T. 26, 74.

— Miss. til alle Lensmændene² i Danmark om, at de Bønder i deres Len, som er bosiddende paa Gaarde, der holder Officerer eller Gefrejttere, herefter skal være forskaanet for Skat, naar en saadan paabydes. Sj. T. 26, 74. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Rentemestrene om, at Kongen har bestemt, at de Bønder, som holder Officerer og Gefrejttere, skal forskaanes for al Skat, som herefter paabydes. Sj. T. 26, 75. K.

— Miss. til samme. Kongen har bevilget, at Renteriskriverne herefter maa faa 50 Kurantdlr. mere i Aarsløn

¹ Hans Bestilling er kun nævnt i Overskriften.   ² De opregnes alle.

end de hidtil har haft, saa at de i Stedet for 50 Kurantdlr. maa faa 100 Kurantdlr. Rentemestrene skal herefter aarlig betale dem denne Løn fra 1. Maj sidstforleden at regne. Sj. T. 26, 75. K.

29. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Claus Bilde til Rosendal, som med det første agter at gøre sin Datter Jomfru Rigidtze Bildes Bryllup med Stalder Kaas paa sin Gaard Rosendal, af Hensyn til den store Bekostning faar Bevilling til, at Præsten maa vi dem tilsammen dér paa Gaarden. Sk. R. 5, 168.

— Aab. Brev om, at Kronens, Gejstlighedens og Adelens Bønder i Skaane, Halland og Blekinge i de næst forløbne Aaringer har udlovte en bestemt Kontribution til Reparation af Fæstningerne dér i Landene, men at en Del af dem endnu ikke har betalt denne, idet de undskylder sig med, at de ikke har bevilget den. Da samme Kontribution findes at være fornøden til Landenes Forsvar, og da de fleste dér i Landene ogsaa har bevilget den, vil Kongen ikke undskyldte de færreste med, at de ikke er gaaet ind paa at betale den. Det befales derfor alle dem, der endnu ikke har betalt denne Kontribution, snarest og uden videre Forhaling at betale den. Sk. R. 5, 168 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott O[ttesen, Malmøhus Len]. Kongen har paabudt, at Kronens, Gejstlighedens og Adelens Bønder (undtagen Adelens Ugedagsbønder) i Skaane, Halland og Blekinge i de sidste 3 Aar hver skulde give 1 Rdlr. til Befæstningerne. Da det berettes, at en Del af Bønderne endnu ikke har betalt, skal Adressaten med det allerførste klarere for den Del af denne Kontribution, der endnu resterer i hans Len. Af de Adelige, der bor i hans Len, skal han forlange Kvittanser paa, at deres Bønder har klareret, og ligeledes skal han forlange Kvittanser af de Bønder, hvis Herskab er udenlands. Dem af Kronens, Gejstlighedens og Adelens Bønder, hvad enten deres Herskab er inden- eller udenlands, som ikke har klargjort, skal han tilholde at klarere i Løbet af en Maaned eller tiltale dem ved Retten. Sk. T. 6, 186 b.

— Lignende Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt [Helsingborg], Hr. Hendrik Hvitfeldt [Landskrone], Hr. Tage Thott A[ndersen, Sølvitsborg], Erik Rosenkrantz [Halmstad], Niels Krabbe [Laholm], Ifver Krabbe T[agesen] til Joerbiereg [Varberg], Gunde Rosen-

krantz [Froste Herred og Helnekirke Len], Malte Juul [Kristianstad], Erik Krabbe [Kristianopol], Holger Rosenkrantz til Frolinge [Gulland] og Holger Rosenkrantz til Demestrup [Bornholm]. Sk. T. 6, 187.

29. Juni (Kbhvn.). Miss. til Christopher Hvas. Hr, Christen Reisener¹, Sognepræst, har berettet, at hans Sogn er saa ringe og forarmet, at han kun med Besvær kan ernære sig af Renten og Indkomsten, og har derfor begæret, at der maatte udfindes Midler, hvorved han kan opretholdes og blive ved Magt. Kongen har bestemt, at han for Fæste og sædvanlig Afgift maa faa en eller to af Kronens eller Kirkens Tiender, der først bliver ledig i Adressatens Len [Ørum]. Denne skal lade ham faa en eller to af de Tiender, der først bliver ledig, for sædvanlig Fæste og aarlig Afgift. J. T. 9, 326.

30. Juni (—). Bevilling for Niels Jørgensen, Skriver paa Kongens store Bryghus, til at indplanke² et Stykke Jord ved Østervold tvært overfor hans Gaard og bruge det til Have. Sj. R. 19, 424. (Tr.: KD. III. 166 f.).

— Lignende Bevilling for Rasmus Samsing, Overskipper paa Holmen, til at lade indplanke et Stykke Jord ved Østervold og bruge det til Have. Udt. i Sj. R. 19, 424. (Tr.: KD. III. 167).

— Lignende Bevilling for Henning Salling Stenhugger til at opsætte en Bod til at hugge Sten i og til at indplanke en lille Plads derhos til at lægge Sten i. Udt. i Sj. R. 19, 424. (Tr.: KD. III. 167).

— Bestalling for Oluf Stiensen som Byfoged paa Christianshavn fra 26. Jan. 1636 at regne. (Enslydende med hans Formand Johan Lauridsens Bestalling [af 4. Juli 1634], som findes udi Bogen registreret paa Folio 256, undtagen at det blev forandret saaledes, at han ikke skulde fordre sin Løn paa Renteriet, men have den af Sagefaldene). Udt. i Sj. R. 19, 424 b.

— Miss. til Rentemestrene. M. Rasmus Jensen, Kannik i Roskilde, har berettet, at der af ham kræves Renter af

---

¹ Formentlig Kristen Povlsen Resen, Præst i Vestervig. ² Sj. R. har her: indplante, senere: indplanke, og i de 2 følgende Breve: indplante.

nogle Skatter, som Kapitlet skulde have betalt, men som ikke er indkommet i rette Tid, og har begæret at faa disse Renter eftergivet, idet Aarsagen til, at Skatterne ikke er indkommet i rette Tid, er den, at Notarius vicariorum sammesteds, som skulde have indfordret dem, døde. Kongen bevilger hans Ansøgning. Sj. T. 26, 75. K. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Han har berettet, at Hans Durich, forrige Tolder i Næstved, ikke har Midler til at betale Kongen, hvad han er denne skyldig paa sine Toldregnskaber. Dersom han ikke inden 6 Uger betaler, hvad han i saa Maade er Kongen skyldig, skal Adressaten lade ham tiltale ved Retten og siden sende til Blaa-taarn. Sj. T. 26, 75 b.

— Miss. til Forstanderne i Vartov om at optage Laurits Nielsen i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 75. (Tr.: KD. V. 189).

— Miss. til Peder Vibe. Jørgen Vittinghof til Seel, Landsat¹ paa Øsel, har berettet, at der er tildømt ham en Sum Penge hos Iacob de la Gardie, Sveriges Riges Marsk, og har andraget om Kongens Hjælp til at faa disse Penge. Peder Vibe skal hjælpe Jørgen Vittinghof til hans Penge, saavidt det kan ske med god Føje og Læmpe. Sj. T. 26, 75 b. K.

— Miss. til Jørgen Vind og Niels Trolle om at afgøre en Trætte mellem Johan Eттersen, Borger i København, og det islandske Kompagni om det af dem oprettede Hvalfiskekompagni. Sj. T. 26, 76. (Tr.: KD. V. 189 f.).

— Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen]. Han har berettet, at en Mand, ved Navn Pofvel Bennik, Indvaaner i København, og hans Medfølgere har forset sig i hans Len [Sølvitsborg], idet de har overfaldet nogle Stævningmænd, der forkyndte en Stævning for dem, som Peder Anker, Raadmand i Christianstad, havde taget over dem. Adressaten skal tiltale dem ved Retten herfor, saafremt de ikke godvillig vil aftinge efter deres Formue. Sk. T. 6, 187.

---

¹ Tysk: Landsasse.

30. Juni (Kbhvn.). Miss. til Malte Juul [Kristianstad]. Han skal med det allerførste rejse Tiltale mod Peder Anker, Raadmand i Christianstad, for et Brev, som han har udstedt til Pofvel Bennike, Indvaaner i København, dennes Moder og en ung Skoleperson, ved Navn Troels Gudmandsen, hvori han forpligter sig til ved Landstinget at lade kende magtesløs en af 12 Nævninger afsagt Dom, som han har erhvervet over de nævnte 3 Personer. Ved denne Dom var de dømt til at bøde for Haandran og Vold, idet de havde overfaldet Peder Ankers to Stævningmænd med Hug og Slag, da de forkyndte Stævningen for dem, frataget dem Stævningen og gjort dem yderligere Overlast. Peder Anker fik derfor Dom over dem, men da de forstod, at de havde forgrebet sig mod Retten og Kongens Højhed og straks efter, at Hr. Tage [Thott] Andersen til Duëgit, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, paa Kongens Vegne havde ladet dem arrestere for deres Forseelse, for at de skulde blive til Stede, akkorderede de med Peder Anker og solgte ham den Arv, om hvilken de trættede, for at han skulde fritage dem for deres Forgribelse mod Retten, hvorimod han gav dem sit Brev paa at ville fly dem de 12 Nævningers Dom underkendt, hvorved Kongen mener, at han har forgrebet sig mod Retten og Kongens Højhed. Alt dette kan Adressaten erfare af hosfølgende Brev, som Peder Anker har udstedt til Pofvel Bennike, hans Moder og Troels Gudmandsen. Malte Juul skal tiltale Peder Anker derfor ved Retten, tage Dom over ham og siden rette sig efter denne. Sk. T. 6, 187 b. K.

— Miss. til Christian Sinklar. Hr. Mogens Kaas til Støf-ringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, Adressatens Fader afdøde Hr. Anders Sinklar og afdøde Lauge Urne til Sielleberg har været Forlovere for afdøde Jørgen Kaas, fordum Befalingsmand over Stavanger Len, for 2362¹/₂ Rdlr. in specie, 12 Sk. Da det nu berettes, at baade Mogens Kaas og afdøde Lauge Urne har betalt deres Kvotadel deraf, som er afskrevet paa Hovedbrevet, men at hans afdøde Faders Part ikke er betalt, skal han rette sin Løjlighed efter at betale sin Faders Part af denne Gæld inden førstkommende Mortensdag. Sk. T. 6, 188.

— Miss. til Jørgen Vind om at lade Bønderne, der ligger til Herrisvad Kloster, aarlig betale Spindepenge, naar de ikke tilsiges til at spinde, og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 188 b.

30. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hr. Oluf Andersen¹, Sognepræst i Lyngbye² og Provst i Lunde Herred i Fyen, som agter at oprette en Skole for Bøndernes Børn i nævnte Sogn og Birk i Odensegaards Len for at lære dem at læse og skrive og til Gavns at forstaa Katekismens Forklaring og andre fornødne Saligheders Lærdomme, efter Andragende faar Bevilling til, naar han ved Alderdom og Svaghed og ved sit Provstekalds Besværligheder nødes til at kalde sig en Medtjener, som sammen med ham kan betjene Menigheden og informere Ungdommen, at denne Kapellan eller Medtjener maa blive Sognepræst efter ham, naar Oluf Andersen dør eller paa Grund af Alderdom frivillig afstaar sit Præsteembede paa rimelige Betingelser om sit aarlige Underhold, dog at han kaldes lovlig efter Ordinansen og i Henhold til denne Bevilling konfirmeres som saadan. F. R. 4, 83.

1. Juli (—). Miss. til nedennævnte Fruer i Danmark. Da Kongen har bestemt at holde Brylluppet mellem sin Datter Frøken Eleonora Christina, Grevinde til Slesvig, Holsten, og Hr. Corfits Ulfeldt til Eggeskou, Befalingsmand paa Møen, i København førstkommende 9. Oktober, anmodes de om at give Møde paa Frederiksborg den 7. Oktober tilforn og siden 8. Oktober ledsage nævnte Kongens Datter derfra til København. Nemlig: Fruerne Barbara Wittrup, Margrete Marsvin, Ingeborg Parsberg, Birgitte Friis, Sitsel Friis, Jutte Gyldenstjerne, Maren Urup, Mette Rosenkrantz, Lisbet Sophia Rantzau, Anne Lunge, Sophia Lindenov, Mette Brahe, Anne Helvig Gyldenstjerne, Helvig Rud, Birgitte Rud, Anne Bilde, Ide Skeel, Sophia Lindenov, Kirsten Rantzau, Lisbet Lunge, Jutte Gyldenstjerne³, Lene Barnekow, Elsebe Ulfeldt, Lisebet Friis, Margrete Friis, Lene Gyldenstjerne, Anne Gyldenstjerne, Ingeborre Gyldenstjerne, Anne Barnekow, Margrete Skeel, Lisbet Rud, Karen Marsvin, Else Krabbe, Anne Gyldenstjerne, Sophia Brahe, Birgitte Brock, Helvig Brahe, Sophia Høg, Anne Brahe, Helvig Rosenkrantz, Pernelle Rosen-

¹ F. R. har ved en Fejlskrift: Pedersen. ellers rigtigt: Andersen.

² Lumby, Lunde H.

³ Der er, sikkert ved en Fejlskrift, paa dette Sted kun opført én Fru Jytte Gyldenstjerne, medens der i Miss. af 9. Juni 1636 er opført baade Fru Jytte Gyldenstjerne Henriksdatter Ejler Urnes og Fru Jytte Gyldenstjerne Predbjørnsdatter Christian Grubbes.

krantz, Mette Rosenkrantz, Christense Juel, Lisebet Podebusk, Clare Sparre, Karen Bilde, Emmerents¹ Rosenkrantz, Birgette Thott, Anne Kaas, Lisbet Bryske, Margrete Norby, Lisebet Brock, Anne Lykke, Berete Bülow², Anne Beck, Anne Ulfstand, Karen Urup, Anne Urup, Helvig Lindenov, Karen Dyre, Marie Ulfeldt, Sitsel Grubbe, Riborre Arenfeldt, Sophie Staverskov, Karen Arenfeldt, Karen Lange, Margrete Gjøe, Ellen Marsvin, Helle Marsvin, Helvig Marsvin, Vivike Podebusk, Helvig Kaas, Dorette Rud, Lisebet Gyldenstjerne, Birgette Brockenhuus, Ingeborrig Arenfeldt, Birgitte Kruse, Sophie Brahe, Lisbet Friis, Anne Ramel, Else Friis, Anne Rantzau, Bente Ulfeldt³, Anne Gyldenstjerne, Bente Gjøe⁴, Ide Gjøe, Pernelle Marsvin, Anne Brockenhuus, Karen Sehested, Birgette Rosensparre, Jutte Bild, Dorette Munk, Ingeborrig Parsberg, Anne Munk, Anne Lykke, Vivike Bild, Anne Lisbet von der Groeben. Sj. T. 26, 76 b.

1. Juli (Kbhvn.). Lignende Miss. til alle Rigsraaderne om at give Møde paa Frederiksborg den 7. Oktober i egen Person (med deres Heste)⁵ og siden den 8. Oktober ledsage Kongens Datter til København. — Nemlig: Sjælland: Hr. Christian Friis, Hr. Claus Daa, Hr. Hans Lindenov og Hr. Jost Høg; Fyen: Hr. Mogens Kaas; Jylland: Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel, Hr. Christian Thomissen og Holger Rosenkrantz; Skaane: Hr. Tage Thott, Hr. Christopher Ulfeldt og Hr. Christopher Urne. Sj. T. 26, 77 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Det berettes, at følgende Kronens Bønder i Hallendsløf i Antvorskov Len, nemlig: Peder Lauritsen, Hans Hansen, Niels Pedersen, Niels Hansen, Jens Hansen, Peder Jensen, Niels Madsen og Jep Pedersen, for kort Tid siden har mistet deres Gaarde ved Ildebrand og at de derfor har andraget om at faa bevilget noget Bygnings-tømmer og Forskaansel i nogen Tid for Landgilde, Ægt og Arbejde. Han skal lade dem være forskaanet for 1 Aars Landgilde, i nogen Tid for Ægt og Arbejde, skaffe dem noget

¹ Sj. T. har: Enneuerend.   ² Kaldes i Miss. af 9. Juni: Beate Bulow
³ Kaldes i Miss. af 9. Juni: Beate Ulfeldt.   ⁴ Maa være en Fejlskrift for: Ellen Gjøe Movrids Ascherslebens, som er opført i ovennævnte Miss. Hendes Søster Beate var dengang endnu ugift.   ⁵ Det indklamrede Stykke blev kun indført i Miss. til Rigsraaderne i Sjælland og Skaane.

Bygningstømmer til Hjælp og føre det til Regnskab. Sj. T. 26, 78.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Andersen. Han har tilforn faaet Befaling til aarlig at sende nogle Læster Kød og Talg til Provianthuset for Københavns Slot. Kongen bestemmer, at han indtil nærmere Besked ikke skal sende det. Sk. T. 6, 188 b.

— Miss. til Jost Fredrik von Pappenheim om at lade den udvalgte Prins, Prins Christian (V), Kongens Søn, faa alle de Huse, som findes paa Slotsøen i hans Len [Halsted Kloster]; Brabænken derimod skal blive, som den er. Sm. T. 6, 424.

3. Juli (—). Bevilling for Oluf Knudtsen, Raadmand i Malmø, som med det allerførste agter at gøre sin Datters Bryllup, til at indbyde 24 Par Folk mere til Brylluppet, end Forordningen fastsætter. Sk. R. 5, 168 b.

4. Juli (—). Miss. til Hening Valkendorf. Da Christopher Jacobsen i Odense, som har paataget sig herefter at vedligeholde Apoteket i Odense, har begæret at maatte beholde det store Stenhus, hvori Cornelius von der Ammerfort hidtil har holdt Apotek og som tilhører Kongen, bevilger Kongen, at han maa beholde samme Stenhus for en aarlig Leje. Hening Valkendorf skal lade ham give en vis aarlig Husleje deraf, eftersom der gives af andre Huse dér i Byen. F. T. 4, 396. Orig. i Landsark. i Odense.

5. Juli (Haderslev). Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Borgerne i Assens har andraget om, at den Fortæring, som de har ydet de kurfyrstelige Personer af Sachsen og de fyrstelige Personer af Sønderborg i Anledning af Bilageret forleden, maa blive betalt af de Penge, som Adressaten paa afdøde Eskie Bildes Vegne skal erlægge til Kongen. Kongen tillader, at de maa betales af de nævnte Penge, saavidt deres Qvota beløber sig til. Ligeledes skal han af Resten betale Borgerne i Middelfart for den Fortæring, der er sket dér. F. T. 4, 398.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om Oluf Klejnsmed i Haderslev og Hans Schnebach¹. Udt. i Sm. T. 6, 423.

---

¹ Læsningen af dette Navn er usikker, da der er rettet i det.

9. Juli (Bødsborg). Miss. til Hr. Niels Trolle (København)¹, Sigvort Urne (Roskilde), Ventsel Rotkirk (Antvorskov) og Jørgen Seefeld (Ringsted) om at lade Kongen vide, hvor mange Vogne der behøves til Befordring af Rigsraaderne og deres Folk, naar de skal til Herredagene. Udt. i Sj. T. 26, 78 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Han skal straks anordne, at 300 Mand eller, hvis der i en Hast ikke kan tilvejebringes saa mange, idetmindste 200 Mand af det skaanske Folk, som sidste Gang blev forløvet fra den norske Rejse med deres Gevær, møder paa en bestemt Dag i København, hvor han straks skal skaffe dem til Skibs og sende dem til Fæstningen Christianpris. J. T. 9, 326 b.

10. Juli (—). Bevilling for Albret Kræmmer i Slagelse, som med det allerførste agter at holde sin Datters Bryllup, til at indbyde 12 eller 16 Par Folk flere til dette Bryllup, end Forordningen tillader, skænke Vin, bruge Spil for Bruden til og fra Kirken og holdet Brylluppet paa Raadhuset eller hvor han lyster dér i Byen. Sj. R. 19, 425.

— Miss. til Sigvort Urne. Denne Postvognsvend Hans Lauritsen har paa Haderslev Slot til en Rejse faaet 4 Rdlr., hvilket er en Maanedes Kostpenge. Da han er sendt tilbage igen og ikke har fuldendt Rejsen, skal Sigvort Urne i det nævnte Beløb afkorte ham, hvad der ikke med Rette tilkommer ham. Sj. T. 26, 79.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Kongen bestemmer, at en Dreng, ved Navn Jens Hansen, som er i Eiler Beriders Stald paa Antvorskov Slot, skal lære at ride hos nævnte Eiler. Der skal aarlig gives Drengen 2 Klædninger og hvad der ellers hører dertil. Sj. T. 26, 79. K.

11. Juli (—). Miss. til Jørgen Seefeld og Haniebal Sehested om, at de næste Dag skal begive sig til Fæstningen Glückstadt og derfra hen til de Steder, hvor det danske Folk til Hest og til Fods ligger, mønstre dem saa hurtigt som muligt og affatte en Rulle over dem. Da nogle af dem ikke har faaet Lønning, da de andre fik Penge, skal han hos Hr. Kai

---

¹ Lenene er kun angivet i K.

v. Ahlefeldt, holstensk Raad og Embedsmand paa Flensborghus Slot, skaffe sig at vide, hvem det er, som ingen Betaling har faaet. Han skal mønstre Oberstløjtnant Rensbergers Folk og give dem en Maanedes Sold paa Haanden. Til alt dette skal han have Penge af Hofmønsterskriver Hands Boisen. Naar Rensbergers Folk er mønstret og betalt, skal de lægges ind i Glückstadt, hvorimod de ikke maa marschere ud af Glückstadt, da det er forbudt det holstenske Folk at drage hjem igen. J. T. 9, 327.

13. Juli (Rendsborg). Miss. til Rentemestrene. Axel Urup til N., Guvernør over Fæstningen Christianpris, har berettet, at det efter hans Hustrus Fader, afdøde Knud Grubbe, er tilfaldet ham at erlægge 1000 Rdlr. til Kongen sammen med Sten Rodsten til N. efter et Forlig, som nævnte hans Hustrus Fader har sluttet for Retten paa Herredagen 1630. Disse Penge med Rente og Rentes Rente har Axel Urup efter Kongens Anfordring indbetalt i Rentekammeret med Rente fra den Tid af, da Forliget blev sluttet. Han beretter nu, at Adressaterne kræver ham for Rentes Rente fra Aaret 1626 af, altsaa 4 Aar før Forliget blev indgaaet, som det nærmere kan ses af hans hoslagte Indlæg. Adressaterne skal med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig med denne Sag. Sj. T. 26, 79.

18. Juli (—). Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Herr Frederik, Hertug til Slesvig, Holsten etc., har højlig beklaget sig over Hr. Carsten Jensen¹, Sognepræst til Svenstrup paa Arøe, som han kan se af indlagte Kopi af Hertugens Skrivelse til Kongen. Det befales Adressaten alvorligt at give Hr. Carsten Jensen Underretning om denne Skrivelse og tilholde ham straks inden 14 Dage præcis at erklære sig udførligt skriftligt herom. Samme Erklæring skal Adressaten inden nævnte Termin sende til Fyrstendømmet Holsten eller hvor han kan erfare, at Kongen paa de Tider maatte være. F. T. 4, 398.

U. D. og St.². Miss. til Hr. Frederik Reedtz, Hr. Jørgen

---

¹ Han kaldes sædvanlig Karsten Lorentzen, men ogsaa Kristen, Lauritsen eller, som her, Jensen. Han blev afsat 1637 for sin Optræden overfor Hertugen. Jvfr. 18. Septbr. ndfr. ² Indført mellem 13. og 22. Juli.

Brahe, Tønne Friis og Hr. Palle Rosenkrantz¹. De skal aarlig af Lensmændene i Sjælland oppebære Afgiften af de Gaarde, som Officererne har haft, eftersom hver af dem har givet sin Officer, og siden efter Kongens Ordinans betale Officererne deres Traktement og Besolding deraf. Saafremt Afgiften ikke strækker til, skal de lægge det manglende til af Kommissaries-tolden og siden klarere derfor i Rentekammeret, men hvis der bliver noget tilovers, skal de levere det til Kommissarieskriveren i Skaane. Efter Anordning af Kommissarierne i Skaane Hr. Tagge Thott Ottsen til Eriksholmb og Hr. Christopher Ulfeldt til Svendstrup, Embedsmænd paa Malmøhus og Helsingborg Slotte, skal de² af Kommissarietolden i Sjælland³ modtage og oppebære Pengene til Betaling af Underofficererne paa Sjælland, da disse faar Penge i Stedet for de Bøndergaarde, som de tilforn har haft. Adressaterne skal aarlig forklare Kommissarieskriveren, hvad de saaledes modtager. Sj. T. 26, 79 b.

22. Juli (Bødsborg). Miss. til Bispen og Professorerne i København om, at Kongen har bevilget, at denne Student Adamus Junger maa optages i Kommunitetet i København og faa fri Kost og Underholdning ligesom de andre Studiosi sammesteds. Sj. T. 26, 80.

— Miss. til Hening Valkendorf. Det berettes, at Cornelius von der Hammersfort, Apoteker i Odense, vil sælge sit Apotek og at han har tilbudt Johannes Fabricius, Kongens Hofapoteker, det under Forbehold af Kongens Approbation. Hening Valkendorf skal forhøre sig hos nævnte Cornelius, om han er til Sinds at afstaa sit Apotek til Johannes Fabricius og, dersom det er rigtigt, tilkalde en eller flere Doctores medicinæ til samme Apotek, lade dem undersøge, om det er i forsvarlig Stand og tilbørligt forsynet med Medikamenter, og siden indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 4, 398 b. Orig. i Landsark. i Odense.

---

¹ Hver af dem havde sin Del af Landet, jvfr. kgl. Miss. til samme af 19. Okt. s. A. ² Stedet er forskrevet. Der mangler disse to Ord eller lign. ³ Det indførte Brev er formentlig stilet til Frederik Reedtz. Et med den første Del af ovenstaaende Miss. enslydende Miss. blev udstedt under 19. Okt. s. A. Den sidste Del, fra Ordene: Efter Anordning af Kommissarierne .. og ud, er ikke medtaget i det sidstnævnte Missive.

25. Juli (Glückstadt). Bestalling for N. Beaufort som Fægtmester paa det kongelige adelige Akademi Sorø. Han skal flittig undervise Kongens Søn Grev Valdemar Christian, saa længe denne forbliver dér paa Stedet, og desuden lade sig finde flittig og godvillig i sin Bestilling imod de adelige Børn, som er dér paa Stedet. Kongen bevilger ham derfor fra den Tid, da han indfinder sig dér, en aarlig Løn paa 400 Rdlr., hvilket er Halvdelen af den Løn, som den forrige Fægtmester Hans Vilhelm har. Hans Vilhelm skal for sin tro Tjeneste beholde 400 Rdlr. paa Livstid, men efter hans Død skal de tillægges Beaufort sammen med de andre 400 Rdlr., alt at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 425.

— Miss. til Sten Bilde. Da det berettes, at Svend Læsemester¹ i Odense er død og at der er en Tiende ledig efter ham i Fyen, skal Sten Bilde undersøge, hvorledes det forholder sig med denne Tiende og om den ligger saa belejligt til Uldrik Christians Gaard Skienderup, at den kan lægges dertil for Fæste og Afgift eller paa anden Maade. Hvis det er Tilfældet, skal Sten Bilde modtage den til Gaarden. F. T. 4, 399.

7. Aug. (—). Miss. til Ifver Krabbe om, at nogle Borgere i Mariager, der har lidt stor Skade ved Ildebrand og derved er geraadet i Armod, maa være forskaanet for 1 Aars Landgilde. J. T. 9, 327.

10. Aug. (—). Miss. til Gregers Krabbe og Niels Lykke. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Niels Trolle til Trolholm, Embedsmand paa Københavns Slot, og hans Børn efter hans afdøde Hustru², gives der dem Befaling til, naar Skiftet foretages og de advares derom, at møde paa Skiftet og paase, at alt gaar ligelig og ret til. Sj. T. 26, 80 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Randers. Denne Søfren Nielsen, Studiosus medicinæ, har berettet, at der efter hans afdøde Fader er tilfaldet ham Værgemaal for hans to Søstre, og at Værgemaal efter Recessen har været overtaget af hans afdøde Moder, medens hun levede, da han ved sine Studier og Rejser var forhindret. Han besværer sig nu højlig over, at han

¹ Svend Pedersen, Mag., Konrektor og Professor i Odense.   ² Mette Rud Korfitsdatter († 1632).

skal forestaa samme Værgemaal, i Særdeleshed da han maa betro sit eget Gods til andre for at kunne fortsætte sine Studier og sine Rejser. Han begærer derfor at blive fritaget for Værgemaal, saalænge han studerer og rejser, og henviser til, at han har en Broder, som baade er bosat, vederhæftig og kommet til den Alder og som kan forestaa Værgemaal med mindre Besvær. Adressaten skal overdraget Værgemaal til denne Broder, for at fornævnte Person ikke skal forsømme sine Studier og Rejser som Følge af sligt Paalæg. J. T. 9, 327 b.

15. Aug. (Glückstadt). Miss. til Axel Urup. Der tilsendes ham med denne Rustvogn noget indpakket Gods, som han skal tage i god Forvaring. Dersom der dér for Christianpris findes Skibe, som kan indtage Godset og føre det til København, skal han straks lade Kongen det vide, da Kongen agter at sende ham mere Gods, som han siden skal lade indskibe med dette Bud og sende til København. Men dersom der ingen Skibe findes dér, skal han straks underrette Kongen derom. J. T. 9, 328.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Rigsraaderne Hr. Christian Friis, Hr. Claus Daa, Hr. Tagge Thott Ottsen, Hr. Christopher Ulfeldt, Hr. Jost Høg, Hr. Hans Lindenov, Hr. Christopher Urne og Hr. Corfits Ulfeldt om at være til Stede i Kolding 3. Septbr. førstkommende for at raadslaa med Kongen og de andre Rigsraader om nogle Anliggender, der er Kongen og Riget magtpaaliggende. Sj. T. 26, 80 b. K.¹.

— Miss. til Sigvort Urne [Roskilde] og Jørgen Seefeld [Ringsted]. Da Kongen selv har befundet, hvor ilde Vejene i deres Len mellem Ringsted og Roskilde, Vejene mellem Harrested² og især den lange Bro mellem Ringsted og Roskilde er vedligeholdet, saa den rejsende kun med Besvær kan komme afsted, skal de tilholde Bønderne i deres Len med

¹ Der findes 2 enslydende Koncepter til dette Miss., paa den ene staar bagpaa: Raadet fik Brev . . . , paa det andet: Nogle af Raadet . . . Paa sidstnævnte, paa hvilket Hr. Corfitz Ulfeldt senere er tilføjet, har der foruden de ovennævnte Adressater været opført: Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel, Hr. Mogens Kaas og Hr. Christian Thommesen. Disse er atter slettet med følgende Bemærkning: De udslattede fik Brev fra K. M. selv. ² K. har først haft: imellem Roskilde og Harrested.

det første at istandsætte Vejene mellem de nævnte Steder og den lange Bro. Saafremt nogen viser sig modvillig, skal de lade dem tiltale ved Lov og Ret. Sj. T. 26, 81. K.

24. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Ottesen og Hr. Christopher Ulfeldt. De skal tilholde Lensmændene paa Fæstningerne i Skaane, Halland og Blekinge at blive til Stede og ikke rejse bort fra Fæstningerne, men have rigtigt Tilsyn med alting og forordne det saaledes, at de i en Il kan have det næst omliggende Landfolk hos sig. Disse skal af Fæstningerne forsynes med Gevær, om noget uformodeligt paakom. Adressaterne skal lade dem vide, at de skal lade saadant ske ganske uformærket og at Kongen ikke ved af nogen Fejde at sige, men at det alene sker paa Grund af denne Tids farlige og sælsomme Tilstand. Sk. T. 6, 189. K. i D. K. Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede. IX. 2.

25. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Theus Frederiksen, boende i Hollænderbyen paa Amager, maa tage til Ægte Diuce Jensdatter, som er beslægtet med ham i 3. Led. Sj. R. 19, 426.

— Miss. til Otte Termo om for Betaling at skaffe Mogens Høg til Kiergaardsholm, Befalingsmand paa Lundegaard i Mors, 2 store Dyr og 6 Raadyr til hans Bryllup, dog paa de Steder, hvor det er uden Skade for Kongens Vildtbane. Sj. T. 26, 81.

— Miss. til Tygge Brahe. Han skal med Flid eftersøge en Person, der har betjent Mønsterskriverbestillingen under Kaptejn Floris's Kompagni i Sjælland og som menes at opholde sig i hans Len [Tryggevælde], og straks sende ham til Københavns Slot. Sj. T. 26, 81 b. K.

— Miss. til Jens Bilde. Da Kongen har befaleet nogle gode Mænd med det allerførste paa belejlig Tid og Sted at skifte mellem Jomfru Bergitte Bilde til Gammel Køge og hendes afdøde Broder Henning Bildes Børn Jomfru Anne og Jomfru Dorothea Bilde den Arv og Gæld, der er faldet efter afdøde Jomfru Lisebet Bilde, befales det Jens Bilde at være til Stede, naar Skiftet foretages, og paase, at der ikke sker Jomfru Anne og Jomfru Dorothea nogen Uret. Sj. T. 26, 81 b.

— Miss. til Hr. Aksel Arenfeld og Niels Lykke. Da Fru Lisebet Bilde, Enke efter Sigvort Beck til Førløf, har andraget

om Kongens Befaling til gode Mænd om at takserer Førløf¹ Hovedgaards Bygning, gives der dem Befaling til med det første og inden førstkommende Herredag at takserer Førløf Hovedgaards Bygning for det, som den med Billighed bør takseres for i Penge ved Søskeneskifte. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. Sj. T. 26, 82.

25. Aug. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Vindtsens Bilde og Otte Gjøe om at takserer Toegerød, Hellestrup og Viebye² Gaardes Bygning. Udt. i Sj. T. 26, 82.

— Lignende Miss. til Palle Urne og Corfits Gabrielsen om at takserer Nesbyeholms Bygning. Udt. i Sj. T. 26, 82.

— Lignende Miss. til Hendrik Ramel og Axel Gyldenstjerne om at takserer Vandaas's Bygning. Udt. i Sj. T. 26, 82.

— Lignende Miss. til Knud Gabrielsen og Erik Rosenkrantz om at takserer Klockerup³ og Frenderups Bygning. Udt. i Sj. T. 26, 82.

— Miss. til Erik Pors. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Margrete Daa, skal han paatage sig Værgemaalet for Fru Giertrud Grib⁴, saa længe Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er billigt og ret. Sm. T. 6, 424.

— Mageskifte mellem Otte Skeel Albretsen til Katholmb og Kronen. J. R. 9, 203. Orig. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da Kongen paa Frøedsløf⁵ Kirkes Vegne i Sønderherred i Mors i Nørrejyland har udlagt 23 Tdr. Byg af 5 Gaarde i Frøedsløf By og Sogn i samme Herred og Land, nemlig 4 Tdr. Byg af den 1. Gaard, 6 Tdr. af den 2., 7 Tdr. af den 3., 4 Tdr. af den 4. og 2 Tdr. af den 5. Gaard, til Otte Skeel Albretsen til Katholmb, hvorimod denne til Kongen paa Frøedsløf Kirkes Vegne har udlagt

¹ Førslev, Ø. Flakkebjærg H.   ² Taagerød og Herlufstrup i Bjæverskov H., Vibygaard i Ramsø H.   ³ Klabberup, Villands H.   ⁴ Overskriften har: Vulf Grib's Datter. Hun var Datter af Ulf Grib og Margrete Daa († 1633) og skilt fra Lars Wivallius.   ⁵ Frøslev, Sønder H., Mors. Det kaldes i J. T. Frøedsløf, Fruedsløf og Frodlef.

23 Tdr. Byg af følgende 4 Gaarde, nemlig 4 Tdr. Byg af 1 Gaard i Ørvigt¹ By og Sogn, 10 Tdr. af 1 Gaard i Fiellersløf By i Øutrop² Sogn, 3 Tdr. af 1 Bol sammesteds og 6 Tdr. af 1 Gaard [i Tæbring]³, alle i samme Herred og Land, skal Adressaten lade sidstnævnte 4 Gaardes Landgilde til Kirken indskrive i Kirkens Jordebog og advare Kirkeværgerne om aarlig at oppebære Kirkens Landgilde. J. T. 9, 328.

25. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at lægge 1 Gaard⁴ i Mullerup⁵ By og 1 Gaard i Bierby By, begge i Bierby Sogn, 2 Gaarde i Vester Hunderup, 1 Gaard, 1 Bol og 3 Gadehuse i Eyersløf By, alle i Eyersløf Sogn, alt i Nørre Herred, 1 Gaard i Torbye⁶ i Blistrup Sogn, 1 Gaard i Ørvig⁷ By og Sogn, 1 Gaard og 1 Bol i Fiellersløf⁸ By i Øutrøpt Sogn og 1 Gaard i Saberig⁹ By og Sogn, alt i Sønder Herred, alt i Mors i Nørrejylland, af hvilke sidste 4 Gaarde Byglandskylden skal betales til Frøsløf Kirke, hvilket Gods Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Skeel Albretsen til Katholmb, ind under Halds Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og den uvisse Indtægt af dem i Rentekammeret. J. T. 9, 330.

— Miss. til Otte Marsvin [Dronningborg Len]. Da det berettes, at Niels Envolsen i Daug¹⁰ er fældet for sin løgnagtige Bekendelse paa Landstinget den 28. Februar 1638, skal Otte Marsvin nøje undersøge, om han ikke har kunnet bevise sin Bekendelse og om han lovlig er overbevist om at have løjet, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 9, 329.

— Lignende Miss. til Jokum Beck, [Bøvling Len] om at undersøge Sagen vedrørende Anne Nielsdatter Thybo, der er fældet for sin løgnagtige Beskyldning den 28. Sept. 1633. J. T. 9, 331 b.

---

¹ Fejlskrift i J. T. for: Ørding.   ² Fjallerslev, Ovtrup S.   ³ Dette Navn er glemt i J. T.   ⁴ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men Beboernes Navne, der dog i et Tilfælde er glemt.   ⁵ Fejlskrift i J. T. for: Gullerup.   ⁶ Fejlskrift i J. T. for Em By.   ⁷ Ørding.   ⁸ Fjallerslev, Ovtrup S.   ⁹ Fejlskrift i J. T. for: Tæbring.   ¹⁰ Stednavnet er sikkert forskrevet.

25. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Mons Sehested. Da det berettes, at Else Nielsdatter i Skive for sit løgnagtige Vidne den 28. Januar 1634 er fældet, skal han tiltale hende paa hendes Fingre, saafremt det befindes, at hun har svoret vidende Løgn, hvorefter der skal ske Eksekution. J. T. 9, 329.

— Lignende Miss. til Erik Krabbe, [Landsdommer i Skaane], om at tiltale Elne Peder Skomagers i Torrum Sogn i Østerherred for hendes løgnagtige Vidne den 31. Januar 1634. J. T. 9, 329.

— Lignende Miss. til Hr. Christen Tommesen om at tiltale Morten Jensen i Morup¹ for hans løgnagtige Vidne paa Snapstinget den 6. Dec. 1634. J. T. 9, 329 b.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at tiltale Jens Andersen i Kieldergaard for hans løgnagtige Vidne den 3. Aug. 1633. J. T. 9, 329 b.

— Lignende Miss. til Gunne Lange om at tiltale Anders Brun og Gøie Nielsdatter i Lindun² for deres løgnagtige Vidnesbyrd den 7. Juni 1634. J. T. 9, 329 b.

— Lignende Miss. til Jørgen von Ahlefeldt om at tiltale Jørgen Nielsen, Marin Laurids's og Rasmus Jespesen i Endstmark³, Christen Christensen i Hostrup og Christen Nielsen i Tobøl for deres løgnagtige Vidne i 1635. J. T. 9, 330.

— Miss. til Hr. Albret Skeel til Fusinge, Hr. Mogens Kaas til Stevrenngaard, Hr. Hans Lindenov til Hundslund og Hr. Tage Thott til Erikholmb, Embedsmænd paa Riberhus, Nyborg, Malmøhus og Kalundborg Slotte. Jomfru Beritte Bilde til Gamme Kiøhe paa den ene Side og hendes Broder, afdøde Henning Bildes Børn Jomfru Ane og Jomfru Dorete Bilde paa den anden Side har andraget om Kongens Befaling til Adressaterne om, at de skal ligne og lægge mellem dem Arv og Gæld efter afdøde Lisebet Bilde. Der gives Adressaterne Befaling og Fuldmagt til at stævne Parterne for sig paa belejlig Tid og Sted, ligne og lægge nævnte Arv og Gæld mellem dem, nøje undersøge, hvad der bliver tilovers, naar Gælden først fradrages, for at det, der tilkommer nævnte to Jomfruer, kan blive dem følgagtigt. Hvis

¹ Maaske Fejlskrift for: Norup, Vindblæs S., Gørlev H.   ² Sikkert: Løndum, Horns H.   ³ Elsmark, Hagenbjærg S., Als Nørre H.

nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal de mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. J. T. 9, 331.

26. Aug. (Kbhvn.). Gælds brev til Johan Bram, Borger i København, paa 3917 Rdlr. 1 Ort, som han paa Kongens Vegne ved en Veksel har betalt til Holger Rosenkrantz's Enke¹ og hvorfor hun har kvitteret paa Rentekammeret, Beløbet at betale til Johan Bram til førstkommende Omslag i Kiel. Sj. R. 19, 426 b.

— Skøde til Anne Falksdatter, M. Povel Byseners Enke, paa et Hus i Helliggeistes Stræde. Sj. R. 19, 427. (Tr.: KD. III. 167).

— Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at de i Fru Ide Langes afdøde Husbondes² Regnskaber af Bøvling Len har regnet til Mangel 1392 Gæsteriheste³, hvilke Fru Ida Lange har begæret at faa godtgjort, da det altid er blevet godtgjort de forrige Lensmænd, Rigens Raad, saavel som hendes Husbonde. Dersom de Rigsraader, som har været forlenet med Bøvling Len, har været forskaanet herfor, bevilger Kongen, at det ogsaa maa godtgøres Fru Ide Lange. Sj. T. 26, 82 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Laurids Grubbe til Gamelgaard og Christopher Stensen til Grimbstedgaard. Christen Friis til Kragerup, Kongens Kansler, har begæret 2 Gaarde i Rornebye⁴ i Musse Herred, 1 Gaard i Veglebye⁵ i Fuglse Herred, alle i Aalholms Len, 12 Gaarde i Nøbølle og yderligere 1 Gaard sammesteds, som Borkard Rud til Sibbergaard vil mageskifte til Kronen, 8 Gaarde og 2 Kirkegaarde i Skodsebølle, 1 Gaard og 2 Kirkegaarde i Taarby⁶, alle i Sønder Herred i Halsted Klosters Len i Lolland, til Mageskifte for 2 Gaarde i Store Musse og 1 Gaard i Taas⁷ i Musse Herre i Aalholms Len, 2 Gaarde i Brydebølle⁸, 2 Gaarde i Danmarch⁹, 1 Gaard i Tillidtse, alle i Sønder Herred, 1 Gaard i

¹ Justina Ursula van der Lauwick, Enke efter Oberst Holger Rosenkrantz Frederiksen († 1634). ² Jens Juel til Keldgaard († 1634).

³ I Kvittansiarum af 30. Maj 1635 for Fru Ide Lange staar herom: Item afkortet for 1392 Hestegæsteri, som udi Jordebogens Summarum er dobelt indskrevet og beregnet. ⁴ Fejlskrift for: Fornebye. ⁵ Vejleby.

⁶ Toreby, Ryde S. ⁷ Taars, Musse S. ⁸ Brydebølle. ⁹ Dannemare.

Treringe¹ i Fuglse Herred, 1 Gaard i Sturebye², 1 Gaard i Torup³, 1 Gaard i Abildtorpe i Nakskov Sogn, 1 Gaard i Bønnid, 1 Gaard i Nørlunde⁴, 4 Gaarde i Vedbye, 1 Gaard i Høfvidsgaard, 1 Gaard i Lille Hofvit⁵, 1 Gaard i Birket, 2 Gaarde i Torrig, 1 Gaard i Nøbøtte⁶, 2 Gaarde i Karleby og 1 Gaard i Loyetofte, alle i Sønder Herred i Halsted Klosters Len. For Landgilden af de 4 Kirkegaarde i Taarbye og Skodsebølle vil han gøre Kirkerne Udlæg i 2 Gaarde i Volshauffe⁷ og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, yderligere i 1 Gaard i Kiettinge, af hvilke Herligheden skal følge Halsted Kloster. Hvad Skoven angaar, da begærer Hr. Christen Friis ikke videre i Taarbye end hvad der er mere end den Skov, der ligger til Nybølle, Skodsebølle og den ene Gaard, som han faar i Veilebye; dog at Græsning og Gærdsel følger Gaardene, da der gives Landgilde deraf. Hvis der findes videre Skov til de Gaarde, som han faar, skal den følge Halsted Klosters Len, da han ikke faar Selvejergods i Taarbye. Hvis det tilbudte Gods ikke er tilstrækkeligt, tilbyder han yderligere at udlægge 1 Gaard i Ebberup⁸ og 1 øde Gaard i Øre⁹, som Ane Brings og Hans Hasenbart i Stubbekøbing har i Brug. Adressaterne skal snarest besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup og Jost Friderich v. Pappenheim til Libeno, Befalingsmænd paa Aalholm og Halsted Kloster, at give Møde ved Besigtelsen hver i sit Len. Sm. T. 6, 424.

26. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz og Jost Fredrik v. Pappenheim om hver i sit Len at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar den foretages (hvorom de skal advares), og give til Kende, hvad de har at bemærke. Sm. T. 6, 428.

27. Aug. (Glückstadt). Aab. Brev, hvorved Dr. Henningus Arniseus, Hofmedikus, som i indeværende Aar er indtraadt

---

¹ Besigtelsen har: Tieringe. Ment er: Gerringe, Tirsted S., som Skødet har. ² Fejlskrift for: Gurreby. ³ Torpe, Avnede S. ⁴ Nordlunde, Halsted S. ⁵ Besigtelsen har: Lille Høfvid, Høvidsgaard (Hyedtsgaard) og Lille Høvid (Hyed, Høyet) laa i Horslunde S. ⁶ Besigtelsen har: Nybøtte og Nybølle; ment er: Nybølle, Horslunde S. ⁷ Vaalshave. ⁸ Skødet har: Eberup. Ment er sikkert: Øverup, Tingsted S. paa Falster. ⁹ Ore, Aastrup S.

i Thyholmbs Provsti efter afdøde Jens Mogensens, men som er blevet angrebet af stor Sygdom og Svaghed, saa at han ikke er vis paa, om Gud vil spare hans Liv, til Aaret er udløbet, faar Bevilling paa, at hans Hustru og hans egne Børn (dersom han skulde dø, inden indeværende Aar er forbi) maa nyde Provstiet i Aar sammen med det næste Aar, som er Naadensaaret. J. R. 9, 202 b. K.

28. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Tygge Brahe. Da de har faaet Befaling¹ til at mageskifte noget Gods mellem Kongen og Otte Brahe Stensen til Nesbyholm, skal de paase, at al den Skov, der ligger og hidtil har ligget til det Gods, som han udlægger til Kongen, følger med og aldeles intet frakommer. Sj. T. 26, 82 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at afsige endelig Dom i en Trætte mellem Eskild Jensen, Byfoged i København, paa Kongens Vegne og Bartholomeis Høngensen. Sj. T. 26, 83. (Tr.: KD. V. 190 f.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Ofve Juul til Reckergaard, Kongens Sekretær, maa indlade sig i Ægteskab med Jomfru Elsebe Juel, skønt de er beslægtet i 3. Led, dog at han giver 300 Daler in specie til Frederiksborg Skole. J. R. 9, 209 b.

— Mageskifte mellem Ifver Vind til Nørholm², øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, og Kronen paa Ribe Kapitels Vegne. J. R. 9, 209 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. En paa sidste Herredag afsagt Dom formelder, at Hr. Olluf Clausen, Sognepræst til Bork Kirke i hans Len [Lundenæs], skal tiltales af Adressaten for en urigtig Seddel. Da Hr. Olluf Clausen nu har ansøgt om, at det maa bero en Tid med Tiltalen, bevilger Kongen for nogen Betænkeligheds Skyld, at det maa vente med Tiltalen, indtil førstkommende Herredag er overstaaet. Adressaten skal udsætte Tiltalen saa længe og skal til førstkommende Herredag til Kancelliet indsende den Seddel, som er underskrevet af Hr. Olluf

¹ 9. Juni 1636. ² I Overskriften skrives han til Torupgaard, d. v. s. Torpegaard (Aasum H.).

Clausen, men formenes at være urigtig, samt de andre Dokumenter i Sagen. J. T. 9, 332.

28. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Erik Juel, [Landsdommer i Nørrejylland], om at møde til førstkommende Herredag for Kongen og Danmarks Riges Raad med, hvad han har at fremlægge mod Hr. Olluf Clausen, Sognepræst til Bork Kirker, for en Seddel, som han har underskrevet og som formenes at være urigtig, hvorfor han er dømt til at tiltales. J. T. 9, 332 b.

— Miss. til Gunde Lange. Det berettes, at Hands Søfrensen, forrige Borgemester i Aalborg, og Radsmust Bendtsen, Borger sammesteds, har antaget Hamburger Skippere og Baadsmænd og brugt dem paa deres Skibe, uanset at de vel ved, hvorledes Hamburgernes Sag staar. Han skal nøje undersøge dette, og hvis det befindes, at de har brugt Hamburger Folk, tiltale dem derfor. J. T. 9, 332.

29. Aug. (—). Bevilling for Hans Haufmand, Borger i København, til at indbyde flere til sin Datters Bryllup, end Forordningen tillader, og til at skænke Vin. Sj. R. 19, 428. (Tr.: KD. III. 168).

— Bestalling for Johan Letvis som Kaptajn over det blekingske Kompagni Bønderknægte, som er udskrevet til Soldater i Blekinge, og som afdøde Johan Spetselberg¹ nu sidst har forvaltet, med Tjeneste til Lands og til Vands, hvor Kongen befaler, med den Løn og den Gaard, der er tillagt nævnte Kompagnis Kaptejn, fra Bestallingsdagen at regne. Han og hans Løjtnant skal med allerstørste Flid øve og afrette Kompagniet i Krigsbrug. Sj. R. 19, 428 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen]. Da Kongen har antaget denne Johan Letvis til Kaptejn i Blekinge efter afdøde Johan Spigelberg, skal Adressaten lade Kaptejn Johan Letvis faa den Gaard at bo paa, som var tillagt hans Formand til hans Bestilling. Sk. T. 6, 189.

— Bevilling for denne Brevviser Peder Olufsen i Gentofte til at komme i Ægteskab med Maren, Enke efter Niels Pedersen, som tilforn har boet i Gentofte og som har været hans Morfaders Halvsøsters Søns Hustru. Sj. R. 19, 429.

---

¹ Jakob Speigelberg.

29. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev¹ om, at da Kongen for nogen Tid siden har indlagt Ulrik Christian Gyldenløve i Kost hos Dr. Jesper Brochmand, Professor Theologiæ ved Københavns Universitet, bestemmer Kongen, at denne indtil videre desuden ogsaa skal holde Ulrik Christian Gyldenløves Præceptor, en Tjener og en Pige i Kost, hvorimod han aarlig skal have 400 Rdlr. in specie, at betale af Rentekammeret med en Fjerdedel hvert Kvartal, fra 13. Maj næstforleden at regne. Dr. Jesper skal, foruden at yde ham god Spisning, have flittig Inspektion med, at Ulrik Christian Gyldenløve opdrages i Gudsfrøgt, boglige Kunster, Dyd, Fromhed og al anden fornem, kristelig Optugtelse. Derimod skal Rentemestrene skaffe Ulrik Christian Gyldenløve frit Brændsel og Lys og lade sætte en stor Jernkakkellovn op mod Vinteren i Salen, hvor han opholder sig. Endvidere skal de skaffe ham en Ame Rhinskvin hvert Aar. Med Hensyn til Vildt, fersk Fisk og fersk Smør skal der forholdes efter den Anordning, som Kongen har truffet derom. Sj. R. 19, 429 b.

— Bestalling for Johan Brant som Skibsbygmester med en aarlig Løn af 200 Kurantdlr. og hver Uge Fetalje af Provianthuset for 6 Ort, beregnet efter Skippernes Takst, fra Bestallingsdagen at regne, Lønnen at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 430 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Reinhold Heidenstrup i sine Regnskaber for Sejlstrup Len maa faa godtgjort, hvad der er regnet ham til Mangel for øde og forarmet Gods, forsaavidt han med Tingsvidne kan godtgøre, at han ikke har kunnet faa Landgilden² deraf, og Delefogdernes Landgilde, saavidt den har været bevilget dem i andre Lensmænds Tid. Endvidere har Kongen bevilget ham det halve Aars Landgilde af Ørum³ Len, som var forfalden til Mikkelsdag 1627, da Fjenden kom i Landet, og endelig har Kongen eftergivet ham Halvparten af de Vrag og det Inventarium, som fandtes

¹ Kaldes i Overskriften: Akkordering, senere i Teksten: Bestalling.

² I K. har der først staaet: som han med rigtige Tingsvidner kan bevise ikke at have kunnet udgive deres Landgilde, hvilket er rettet til: ikke at have kunnet bekommet. ³ Reinhold Heidenstrup var dengang forlenet med Ørum Len.

ved Ørum og som blev borttaget af Fjenden. Disse Poster skal Rentemestrene kvittere og godtgøre i hans Regnskaber. Sj. T. 26, 83 b. K. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Rektor og Professorer i Universitetet i København. Da det berettes, at en af Professorerne i Odense er død og Fundatsen for Kollegiet dér bestemmer, at Adressaterne skal beskikke en anden i hans Sted, og da det berettes, at der melder sig adskillige for at faa denne Bestilling, skal Adressaterne nøje eksaminere dem, som melder sig, og forordne den, som befindes bedst forfaren i den latinske og græske Litteratur, til Bestillingen. Sj. T. 26, 84. K. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 193. (Tr.: D. Mag. 5. R. I. 353).

— Miss. til Sifvort Urne. Han skal i Rentekammeret modtage 450 Rdlr. in specie og for dem indkøbe saa mange Staldøksne, som han kan faa, brænde dem med sit Brændermærke og sende dem til Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot. Han skal paase, at Øksnene er gode og staldfærdige, saa at Købmændene ikke har Grund til forskyde dem. Sj. T. 26, 84 b. K.¹.

— Bevilling for Jacob Pedersen, Indvaaner i Malmø, som agter at gøre sit Bryllup med Helvig Prydtz, til at indbyde 10 eller 12 Par Folk mere til Brylluppet, end Forordningen fastsætter, og til at skænke Vin. Sk. R. 5, 169.

— Lignende Bevilling for Mickel Mogensen, Borger i Malmø. Udt. i Sk. R. 5, 169.

— Miss. til Holger Rosenkrantz [til] Frølinge om at skaffe dette Kongens Skib fuld Ladning af Pipholt, naar der sker Henvendelse til ham hermed. Sk. T. 6, 190 b.

— Miss.² til Jfver Krabbe T[agesen] til Jorberg. Da der er opstaaet Trætte mellem Hr. Peder, Sognepræst i Synderumb, og en af Landsdommerens Bønder i Halland, som højlig har fornærmet Hr. Peder i Kirken, og da Knud Gabrielsen, Landsdommer i Halland, er Bondens Husbonde og derfor inter-

¹ Paa K. har oprindelig været angivet, at der skulde sendes lignende Breve til Hans Lindenov og Jørgen Seefeld, men de er atter slettede.

² Udenfor er skrevet: „Disse 2 Copier er forsat, skulde have staaet paa det næstforrige Blad in Augusto“. De er indført mellem 4. og 8. Okt.

esseret i Sagen, skal Adressaten i denne Sag sidde i Landsdommers Sted. Sk. T. 6, 190.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hening Valkendorf. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at opsigte Christoffer Basse til Selleberg den Kirketiende, som hans Hustru Fru Abel Norby har i Fæste. Hun har nu andraget om at maatte beholde denne Tiende saa længe, til der bliver en anden Tiende ledig i Naboskabet. Kongen bevilger dette, men naar dette sker, skal Kirketienden efter Kongens Befaling tillægges Ulderik Christian Gyldenløve. F. T. 4, 396 b.

—¹ Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at erklære sig om nogets Gods, som Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand over St. Hans Kloster, har begæret til Mageskifte, og da han har erklæret, at samme Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld godt kan bortskiftes for det Gods, som Hening Valkendorf tilbyder til Gengæld, skal han sammen med Fru Ellin Marsvin til Elensborig, Knud Ruds Enke, undersøge, om det til Dalum Kloster liggende Gods, som Hening Valkendorf har begæret til Mageskifte, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Dalum Kloster, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. F. T. 4, 396 b.

— Miss. til Fru Elline Marsvin. Da Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand over St. Hans Kloster, har begæret 1 Gaard, kaldet Vickelsøe, i Lunde Herred i Fyen, liggende til Dalum Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard i Brendekiel, der ligger en halv Mil fra Dalum, og 1 Gaard i Brylle, begge i Odense Herred i Fyen, skal hun undersøge samme Gods's Lejlighed og indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Kongen har befalet Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, ogsaa at besigte dette Gods og sammen med hende med det Allerførste indsende Erklæringen til Kancelliet. F. T. 4, 397.

— Miss. til Hr. Jørgen Kruse og Knud Rodsten. De har faaet Kongens Befaling, dateret Odensegaard den 6. April 1632,

¹ Dateringsstedet er glemt i F. T.

² 22. Maj 1636.

til at skifte mellem Niels Lange til Skruensagser og Sten Rodsten til Lebek noget af afdøde Freidrik Munks Gods, der er udlagt til dem for hans Gæld. Da de endnu ikke har efterkommet denne Befaling, paalægges det dem med det allerførste uden videre Ophold at afslutte dette Skifte. J. T. 9, 332 b.

30. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har akkorderet med denne Bertel Müller Snedker om at lave en Altertavle efter det ham givne Afrids for en Betaling af 500 Speciedlr., dog skal han selv skaffe sig Tømmer dertil. Pengene skal gives ham, efterhaanden som Arbejdet gaar for sig, og nogle Penge straks paa Haanden. [Nedenunder er skrevet]: Er hannem leveret herpaa den 30. Aug. 1636 Et Hundrede Speciedlr. Sj. R. 19, 431 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at afsige Dom over Løsgængere. Sj. T. 26, 84 b. K. (Tr.: KD. V. 191).

— Forleningsbrev for Jens Harboe, Kongens Sanger, paa det efter afdøde Knud Jørgensen, forrige Ridefoged til Københavns Slot, ledige Kannikedømme i Lunde Domkirke. [MedArtikl. 1—2]. Sk. R. 5, 169.

— Aab. Brev om, at da Cornelius von der Ambsfort¹ har afstaaet Apoteket i Odense, som han hidtil har forvaltet, til Christopher Jacobsen, Indvaaner sammesteds, bevilger Kongen, at nævnte Christopher Jacobsen alene maa holde Apotek i Odense med samme Benaadninger og Friheder, som hans Formænd har haft. Han skal være forpligtet til altid at holde gode ferske og ustraffelige Medikamenter og andre Varer, som bør findes paa et velordnet Apotek, og sælge dem til en rimelig Pris. Han skal vise sig flittig og ufortrøden i det, som han præparerer til Patienter. For at alt kan have desto bedre Skik, skal han være forpligtet til altid at holde en dygtig og skikkelig Apotekersvend og i alle Maader forholde sig, som det passer sig for en god og forfaren Apoteker. F. R. 4, 83 b.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han skal snarest ved uvildige Dannemænd lade vurdere Kongens store Stenhus i Odense,

¹ Kornelius von Hamsfort d. yngste, se 23. Maj 1636 ovfr.

hvori der hidtil har været holdt Apotek, og indsende Vurderingen til Kancelliet. F. T. 4, 397 b. Orig. i Landsark. i Odense.

30. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Sten Bilde. Han skal med det Allerførste undersøge Lejligheden af noget ved Skinderup liggende Gods, der er udlagt til Cornelius von der Ammersfort, akkordere med ham om, hvad han skal have for hver Tønde Korn, og straks underrette Kongen derom. F. T. 4, 397 b.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Han har berettet, at en Del Broer i hans Len [Hald], af hvilke Kongen har Broerkornet, er brøstfældige. Han skal snarest lade disse Broer istandsætte, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre det til Regnskab. J. T. 9, 333.

— Miss. til Tønne Friis og Hospitalsforstanderne i Horsens. Oluf Handsen, Borgemester i Horsens, har begæret at maatte købe et Stykke Jord, som ligger til Hospitalet i Horsens, og af Tønne Friis's Erklæring fremgaar det, at denne Jord en Tidlang har været ganske øde og ikke har givet Hospitalet nogen Indkomst, saa at det vilde være til stor Gavn for Hospitalet, dersom Jorden kunde sælges og Pengene sættes paa Rente. Kongen bevilger derfor, at Oluf Handsen maa tilforhandle sig dette Stykke Jord. Adressaterne skal lade det vurdere, tilskøde ham det paa Hospitalets Vegne og sætte de Penge, som han giver derfor, paa Rente til Bedste for Hospitalet. J. T. 9, 333.

— Miss. til Tønne Friis. Det berettes, at 3 af Kronens Bønder i Mølger¹ i hans Len [Stjernholm] har forhugget deres Gaards Skov og at de begærer at aftinge derfor. Tønne Friis maa ikke aftinge med dem, men skal tage Dom over dem og siden sende dem i Jern til Brendholm², hvor de en Tid lang skal arbejde i Jern. J. T. 9, 333 b.

4. Sept. (Kolding). Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden har bevilget³ Dorette, Jokum Bruns Enke, paa Samsø, at en af hendes Sønner efter hendes Død maa faa Søllemarkgaard paa Samsø med samme Friheder og paa de samme Betingelser, som hun selv har faaet den. Hun har nu andraget⁴

---

¹ Fejlskrift for: Molger, nu: Molgær, Tamdrup S., Nim H.   ² Fejlskrift i J. T. for: Bremerholm. Overskriften har: Holm.   ³ 10. April 1631.   ⁴ I Sj. R. er noget sprunget over her.

om, at 3 Korntiender, som hun har i Fæste, nemlig Kirkens Part af Korntienden af Betser Sogn, Kronens Part af Korn-tienden af Trandbjerg Sogn, en Tiende af Betser Kirke samt nogle Holme, nemlig Veirøe og andre Øer, ligeledes maa gaa over til en af hendes Sønner paa Livstid. Kongen bevilger dette. Sj. R. 19, 432.

4. Sept. (Kolding). Aab. Brev, hvorved Niels Aagesen, Borger i København, faar Tilladelse til at lade arrestere Thomes Mickelsen, Købmand i Edenborg i Skotland, eller hans Gods, hvor han kan antræffe det, indtil han ved Dom kan faa Betaling af Thomes Mickelsen af en Sum Penge, som denne skylder Niels Aagesen. Thomes Mickelsen har forgangen Foraar af Niels Aagesen købt en Skibsladning Korn og skulde efter Kontrakten for lang Tid siden have betalt den, men dette er endnu ikke sket. Sj. R. 19, 433.

— Aab. Brev, hvorved denne Joen Søfrensen, som for nogle Aar siden paa en spansk Rejse er kommet i Slagsmaal med en Skibskok, som var født ved Hamborg, hvorved han tilføjede Skibskokken Skade, saa at han døde deraf, faar Bevil-ling til at stedes til Sakramentet og ikke holdes derfra for den Sags Skyld, da han har stillet den dødes Slægt tilfreds, saa at den ikke vil rejse Paatale mod ham; dog skal han være for- pligtet til, dersom den dødes Venner kommer her til Riget for at tale paa Sagen, at svare dem til samme Sag, saavidt Lov og Ret medfører. Sj. R. 19, 433 b.

—¹ Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Hr. Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsing- borg Slot, paa nævnte Slot maa lade opsætte en Stald og lade reparere to Skorstene, som er meget brøstfældige, hvilket Adressaterne skal godtgøre ham i hans Regnskab. Sj. T. 26, 78 b. K.

— Miss. til samme. Bartholomæus Hogensen, Borger i København, forrige Proviantskriver, har berettet, at han ikke kan komme til Rette med sit Regnskab, fordi han ikke maa faa godtgjort det Korn og den Proviant, som han i Regn- skabet har opført som brændt, dengang da Provianthuset brændte,

---

¹ Indført mellem 1. og 9. Juli.

og har andraget at faa godtgjort, hvad han saaledes har ført til Udgift i sit Regnskab som brændt. De skal godtgøre ham, hvad han saaledes har opført i sit Regnskab som brændt, men naar han har modtaget Proviant og kvitteret for den, men ikke indført den i Regnskabet, saa eftergiver Kongen ham vel denne Forseelse, men den skal anslaaes i Penge og straks betaales af ham. Sj. T. 26, 85. K.

4. Sept. (Kolding). Miss. til Hening Valkendorf. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til af Lensmændene i Lolland og Falster at oppebære Baadsmændsskatten, som skal ydes af Bønderne og Købstæderne dér. Da det berettes, at dette vil medføre Bekostning for Kongen, bestemmer denne, at Hr. Palli Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, herefter skal oppebære denne Baadsmændsskat og fremsende den til de tilbørlige Steder. F. T. 4, 399. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om herefter aarlig at oppebære Baadsmændsskatten af Bønderne og Købstæderne i Lolland og Falster og siden indsende den til Renteriet i København, Rentemestrene til Hænde. Sm. T. 6, 429.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han har berettet, at det er nødvendigt, at der holdes 2 Arbejdsvogne til at slæbe og tilføre Sten, medens Bygningsarbejdet paa Taasing staar paa, da Bønderne daglig tilsiges til at drive Gaardens Avl og til at forrette anden Bestilling. Han skal lade lave to Arbejdsvogne, købe 4 Heste til hver, antage 2 Vogn drivere og lønne dem med Maanedspenge. Endvidere skal han paa Taasing lade opmure en Teglovn paa 28—29,000 Mursten, opsætte en Tegllade, bygge et Hus til Teglbrænderen, antage en Teglbrænder og fortinge med ham om, hvad han skal have for hver Ovn for paa sin egen Bekostning at stryge, fylde, brænde og tømme Ovnen. Desuden skal han lade bygge en Pram, som kan føre 7—8000 Mursten, alt dog med saa ringe Bekostning som muligt, og føre det til Regnskab. F. T. 4, 399 b.

— Miss. til Gregers Krabbe og Sten Bilde. Kongen har forrige Aar¹ bevilget, at Indkomsten af Byg af alle Kronens

¹ 6. Okt. 1635, jvfr. 30. Nov. 1635 og 13. Apr. 1636.

Kirker i Fyen, Langeland og Taasing (undtagen af Kirkerne under Nyborg Len) i et Aar maatte oppebæres til Reparation af St. Hans Kirke i Odense og Sognepræstens og Kapellanens Residenser sammesteds, for at denne Kirke kunde faa en Kapital, af hvis Renter saavel nævnte Kirke som Residenserne kan holdes ved Magt. Da det berettes¹, at Kirkerne i Vends Herred ikke er i Stand til at yde dette Korn, skal Adressaterne med det Allerførste undersøge Beholdningerne ved Kirkerne i Vends Herred, hvilke af dem, der formaar at yde Kornet, og hvilke ikke, og snarest indsende Erklæring derom til Kongen. F. T. 4, 400.

4. Sept. (Kolding). Miss. til Mogens Kaas. Han har berettet, at en Del af Kronens Bønder under Dueholms Kloster har anstillet sig modvillig med Kornføring og ikke har villet føre Kornet til de dem befalede Steder. Han har derfor taget Dom paa deres Gaardfæste, hvorefter de er faldet tilføje og har begæret, at deres Forseelse denne Gang maa blive eftergivet dem. Kongen bevilger dette, dog skal tre af Hovedmændene, der har været Aarsag til denne Modvillighed, aftinge efter deres Formue og straffes, for at de andre kan se sig i Spejl deri. J. T. 9, 333 b.

— Aab. Brev, hvorved det befales Kronens Bønder under Dueholms Kloster, der har anstillet sig modvillig med Kornføring og ikke har villet føre det til de Steder, hvortil det befalede dem at føre det af Mogens Kaas til Frøstrup, Befalingsmand i Dueholms Kloster, herefter at føre Lenets Korn til de Steder, som Lensmanden anviser dem, under Tiltale og vedbørlig Straf. J. R. 9, 213. K.

— Aab. Brev om, at denne Niels Clausen af Erresøe i Koldinghus Len for nogen Tid siden er blevet sendt til Sjælland med en Fange, ved Navn Anders Nielsen Holstebro, som beskyldes for at have slaaet falsk Mønt. Fangen er imidlertid frakommen ham, og det er nu paalagt ham enten at skaffe ham til Stede igen eller selv at sidde i hans Sted. Da han nu agter at eftersøge samme Fange, befales det Kongens Embedsmænd, Fogder og andre, der har at befale paa Kongens Vegne, dersom

¹ Stedet er forskrevet; Meningen maa være som ovfr.

de antræffer samme Anders Nielsen eller kan opspørge ham, da at være Niels Clausen behjælpelig med Folk, saa at han kan bemægtige sig ham, og siden skaffe ham Folk til at føre Fangen til København. J. R. 9, 213 b.

4. Sept. (Kolding). Miss. til nogle Lensmænd i Jylland. Han¹ skal af Skanderborg Lens Indkomst straks levere Harman Viergehn paa Johan Knippels Vegne af Vulfuenbeutel² 14^{1/2} Læst Smør, Tønden beregnet til 14 Lispd. københavnsk Vægt, og senest 14 Dage efter førstkommende Mortensdag 61 Læster 9 Tdr. 4 Skpr. 2 Fjerdingkar Byg sjællandsk Maal og paase, at han eller hans Fuldmægtig ikke derefter bliver opholdt, for at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 9, 334.

— Lignende Miss. til Erik Grubbe om at levere 1^{1/2} Læst Smør og 20 Læster Byg af Aarhus Len, Hr. Christian Thomesen 2 Læster Smør og 20 Læster Byg af Kalø Len, Gunde Lange 3^{1/2} Læst Smør af Aalborghus Len, Otte Marsvin 3^{1/2} Læst Smør af Dronningborg Len, Ernst Normand 11 Læster Smør af Koldinghus Len, Christi[an] Holck 4^{1/2} Læst af Silkeborg Len, Niels Friis 4^{1/2} Læst³ Smør af Sejlstrup Len og Tønne Friis 1^{1/2} Læst af Stjernholms Len. Udt. i J. T. 9, 334.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Jørgen Brahe. De har tilforn⁴ faaet Befaling om at skifte mellem Fru Sophie Friis, Fredrik Munks Enke, og hendes Børn og henvist et Punkt i samme Skifte til Kongen og Danmarks Riges Raad. Da der nu er ordelet⁵ heri, skal Adressaterne efterkomme den forrige Befaling og ikke alene tildele Fru Sophie Friis, hvad der tilkommer hende, men ogsaa hendes Børn, Sønnerne saavel som Jomfruerne, hver især hvad der tilkommer dem. Ligeledes skal de aabne de Breve, som findes i Boet, og meddele enhver, hvad der kan tilkomme ham. Da det paa afdøde Fredrik Munks Børns Vegne angives, at Jørgen Munk af Boet forlods har faaet adskillige store Summer, medens ingen af de andre derimod har faaet noget, undtagen de Klæder og det Underhold, som de har

¹ Det indførte Miss. er stilet til Lavrids Ebbesen Udsen, hvis Navn dog ikke er nævnet. ² Wolfenbüttel. ³ J. T. har: 4 halff-læst.

⁴ 26. Nov. 1635. ⁵ Dømt.

faaet i Boet, skal Adressaterne, naar Fru Sophie Friis har faaet den Andel, som hun er berettiget til, gøre Børnene Udlæg af Boets Løsøre eller Jordegods efter Forordningen for ligesaa meget, som Jørgens Munks Studeringer, Rejser og Hoftjeneste har kostet, og dersom det enten af Boets Breve eller i andre Maader kan befindes, at der ellers er forstrakt ham noget, skal der ogsaa gives de andre Børn Udlæg herfor efter Loven, førend Skiftet fortsættes. J. T. 9, 334 b.

7. Sept. (Glückstadt). Miss. til Frederik Urne om at lade Bønderne i Kronborg og Frederiksborg Len samle saa mange Slaaen, som der er at faa. Han skal oplægge dem og siden sende dem til Kongens Hofholdning. Sj. T. 26, 85. K.

— Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk om at lade Bønderne i Antvorskov og Korsør Len plukke Slaaen. Udt. i Sj. T. 26, 85 b. K.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Der tilsendes ham en Supplikation fra en Del Undersaatte i Seiberg¹ Len i Fyrstendømmet Holsten om en Arv, som de har at fordre efter en Mand, ved Navn Lorends Jensen, som boede i Nakskov og er afgaaet ved Døden. Naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, skal han hjælpe dem til Rette, saa at de af samme Arv faar, hvad billigt kan fordres i Betaling efter den Kontrakt, der er afsluttet mellem dem og den afdødes Enkes nuværende Husbonde. Sm. T. 6, 429.

9. Sept. (—). Miss. til Frederik Urne. Det meddeles ham, at Kongen efter Ansøgning har bevilget, at Niels Olufsen maa beholde Hørsholmb i Forpagtning endnu i 3 Aar som hidtil. Sj. T. 26, 75 b. K.

10. Sept. (—). Miss. til Oberst Friis. Da Kongen har anordnet, at Oberstløjtnant Rensberg med sine Folk skal indkvarteres i hans Grevskab Penienberg, skal Adressaten nu paa førstkommende Mandag [15. Sept.] i Stedet for ham begive sig til Fæstningen Glückstadt med 3 Kompagnier af hans Folk, som ikke har været derude før. J. T. 9, 335.

13. Sept. (Itzehoe). Miss. til Tolderne i Øresund. Da Kongen af England gennem sin Falkefænger hos Kongen har

---

¹ Segeberg.

andraget om at faa et Antal Falke, skal Adressaterne hos Falkefængereren faa at vide, hvor mange Falke han begærer, og siden tilstille Falkefængereren dem som de plejer. — Efterskrift¹: Ligeledes skal de udtage ligesaa mange Falke til Kejseren som forrige Aar. Sj. T. 26, 85 b. K.

15. Sept. (Itzehoe). Miss. til Christian Holck. Denne Tyge Tagesen, Fændrik i Kalø og Silkeborg Len, har andraget om at faa Bevilling paa at have den Gaard, som han har, fri, saa længe han er i Fyrstendømmet Holsten i Kongens Tjeneste. Kongen bevilger dette, men naar han ikke længer er her ude, skal han igen gøre og give af den til Kronen som tilforn. J. T. 9, 335.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Det berettes, at den Enkekvinde, som bor i Nygod² i Skanderborg Len, har opladt Gaarden til Kongens Enspænder Jahan Renholt paa Betingelse af, at han ægter hendes Datter, og han har nu begæret at faa Gaarden fri for Stedsmaal. Kongen bevilger, at han for sin lange, tro Tjeneste maa fritages for Stedsmaal, men ellers skal han yde den sædvanlige aarlige Landgilde, dog at han efter sit Løfte ægter Enkens Datter. J. T. 9, 335 b.

17. Sept. (—). Miss. til Frederik Reedtz, Frederik Parsberg, Otte Brahe Persen og Jørgen Seefeld, Landsdommer. Der er for nogen Tid siden udgaaet Befaling til nogle gode Mænd om Trætte mellem Ernst Normand til Selsø, Embedsmand paa Koldinghus Slot, paa den ene Side og Ventsel Rotkirk, Embedsmand paa Antvorskov, paa den anden Side, om Regnskaberne af Kirkerne i Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len. Da det berettes, at en Del af samme tilfornordnede Kommissarier paa Grund af lovligt Forfald ikke har kunnet komme til Stede paa de Tider og efterkomme Kongens Befaling, hvorfor Ernst Normand og Ventsel Rotkirk har været forarsaget paany at begære Kongens Befaling til Adressaterne om, at Kirkernes Defekt og Mangler med hvad andet der paa deres Vegne kan angives af Provsterne og Kirkeværgerne, maa blive foretaget med det første og revi-

¹ Saaledes i K. I Sj. T. er det indført som et særligt Brev i Udtog.

² Nygaard, Dover S., Hjelslev H. Johan Reinholt er i Skanderborg Lens Jordebog 1637—38 opført her.

deret, og at alle muligt paakommende Tvistigheder enten maa blive bilagt i Mindelighed eller afgjort ved Dom m. v., efter den forrige Befalings Indhold, saa gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til . . .¹ at revidere ovennævnte Kirkeregnskaber og deres Mangler, stævne Parterne, nemlig Ernst Normand og Ventsel Rotkirk, for sig, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, gives der de mødte Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i deres Sted. K. i D. K. Uindf. K. til Sj. Miss.

18. Sept. (Itzehoe). Miss. til Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Herr Frederik Hertug til Slesvig, Holsten etc., har højlig besværet sig over Hr. Casten Jensen, Sognepræst til Svendstrup, og Adressaten har ogsaa tilforn² faaet Kongens Befaling om at skaffe Præstens Erklæring. Da det er billigt, at Præsten for sin Forseelse mod slige høje Personer akkomoderer sig paa det ydmygeligste, skal Bispen kalde ham for sig, tilholde ham i Bispens Nærværelse offentlig at gøre Hertugen Afbigt og paalægge ham herefter med underdanigst Tjenstvillighed at forholde sig mod Hertugen, som han agter at forsvare. Hvad Tvisten mellem Præsten og hans Tilhørere angaar, da skal Bispen kalde dem alle for sig, forlige dem paa det Bedste og derefter formane hver især til at forholde sig mod hverandre, som det er kristeligt, billigt og forsvarligt for Gud, og ikke herefter i nogen Maade ved sligt ondt Eksempel give Anledning til Forargelse. Saafremt der herefter igen yppes ny Kiy, vil de faa yderligere og større Straf. Bispen skal siden indsende Erklæring til Kancelliet om alle Omstændigheder og om, hvilken Ordning der er truffet mellem Præsten og Bønderne. F. T. 4, 400 b.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har beordret Knud Ulfeldt til Svenstrup, Øverste Skænk, til at begive sig til Danmark med hele Hoffet, skal Adressaten, naar der sker Henvendelse til ham hermed, straks træffe den Anordning, at der i Haderslev møder saa mange Heste og Bøndervogne, som

¹ Noget af Papiret mangler.

² 18. Juli 1636.

behøves for at føre hele Hoffet med Gods til Færgestedet. J. T. 9, 335 b.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss.¹ til Frederik Urne. Han skal straks og senest inden 3 eller 4 Dage sende 10 eller 12 Læster Kul af dem, der er brændt hos ham, til Vogns til København, da de andre, som skal sendes dertil til Skibs, kan blive opholdt af Vinden. K. Udt. i Sj. T. 26, 86.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen. Han har berettet, at et Kvindfolk i Giembsøe Sogn i hans Len [Sølvitsborg] for anden Gang har ligget sit eget Barn ihjel, men da hun ellers har forholdt sig ærlig og vel i sit Levned, har han begæret, at hun ikke maa blive straffet efter Forordningen. Kongen bevilger dette og bestemmer, at hendes Mand skal aftinge efter sin Formue og at hun selv skal staa aabenbart Skrifte. Sk. T. 6, 189 b. K.

2. Okt. (—). Aab. Brev til Bønderne i Danmark om en Kornskat til Flaaden. Sj. T. 26, 86. K. (Tr.: CCD. IV. 673).

— Miss. til alle Lensmændene² i Danmark om straks og uden Forsømmelse at lade ovenstaaende aabne Brev om en Kornskat til Flaaden læse og forkynde i deres Len, med det allerførste lægge og skrive Bønderne for Skatten, saa at alting gaar ligelig og ret til og den rige hjælper den fattige, og siden indsende den til Provianthuset for Københavns Slot saa snart som muligt, da der ligger Kongen og Riget stor Magt derpaa. Saafremt nogen er saa forarmet, at de ikke kan overkomme Kornskatten, skal de forskaanes for den, hvilket dog skal godtgøres i Renteriet med nøjagtige Tingsvidner. Sj. T. 26, 87. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

—³ Miss. til Hr. Corfits Ulfeldt. Af Restanceregistret

---

¹ Indført i Udt. i Sj. T. først i Oktober Maaned med Datum: 20. Okt.
² De opregnes alle. ³ Missivet til Hans Lindenov af 4. Okt. ndfr. er indført først i Sj. T. som Paradigma for alle de følgende, alle under Fællesoverskriften: En Part af Lensmændene i Danmark og Norge finge Brev om Toldens Restants. Dette Miss. er dateret 4. Okt., det følgende til Frederik Reedtz har Dateringen: ut supra (o: 4. Okt.), derpaa følger Miss. til Korfits Ulfeldt, hvor Datoen er rettet til 2. Okt., og til Mogens Pax, der har Datoen: 2. Oktober. Alle de følgende Miss. til Lensmænd i Danmark har Dateringen ut supra. Det paafølgende til Jens Bjelke

paa Smaatolden, som Kommissarierne i Skaane har tilstillet Kongen, har denne erfaret, at Tolderen i Stege paa Møen re-sterer baade med Regnskab over Smaatolden og med Pengene for 3 Aar fra 1. Maj 1632 til 1635. Adressaten skal tilholde Tolderen uden videre Opsættelse at klarere og be-tale nævnte Regnskab og Penge til Jul til nævnte Kommissariers Skriver efter Kongens derom allerede udgangne Forordning. K. Sj. T. 26, 88.

2. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Mogens Pax om at tilholde Tolderen i Holbæk at klarere sin Restance baade med Regnskab og Penge for et Aar fra 1. Maj 1632 til 1633. K. Udt. i Sj. T. 26, 88 b.

— Lignende Miss. til Hr. Jørgen Brahe om at tilholde Tolderen i Assens at klarere sin Restance for 2 Aar fra 1. Maj 1625 til 1627. K. Udt. i Sj. T. 26, 88 b.

— Lignende Miss. til Henning Valkendorf om at tilholde Tolderen i Bogense at klarere sin Restance for 3 Aar fra 1626 til 1629. K. Udt. i Sj. T. 26, 88 b. Orig. (med Datum: 4. Okt.) i Landsark. i Odense.

— Lignende Miss. til Peder Basse om at tilholde Tolderen i Rudkøbing at klarere sin Restance for 2 Aar fra 1631 til 1633. K. Udt. i Sj. T. 26, 88 b.

— Lignende Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om at tilholde Tolderne i Stubbekøbing og Saks Købing at klarere deres Restance, hver for 3 Aar fra 1625 til 1628. K. Udt. i Sj. T. 26, 88 b.

— Lignende Miss. til Holger Rosenkrantz paa Gulland om at tilholde Tolderen dér paa Landet Niels Madsen at kla-rere sin Restance for 2 Aar fra 1633 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 88 b.

---

er ligeledes dateret: 2. Okt., hvorefter alle norske Miss. har: ut supra. Imidlertid er Orig. til Miss. til Henning Valkendorf, der her er indført under 2. Okt., dateret 4. Okt. Af Koncepterne, der findes til hvert eneste Missive om Toldrestancerne, er intet særskilt dateret, men forrest blandt dem ligger et fælles Omslag med Paaskrift: Miss. til en Part Lens-mændene i Danmark og Norge om Tolders Restantz. Dette er dateret: 4. Okt. Missiverne er her opført efter Dateringen i Sj. T., men Date-ringen er usikker. Alle Missiverne vedrører Smaatolden.

2. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Holger Rosenkrantz paa Bornholm om at tilholde Arvingerne efter afdøde Tolder Fock Focksen at klarere hans Restance for 4 Aar fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1629, som efter det af ham overleverede Regnskab foruden 6 Dlr. Rente udgør 534¹/₂ Rdlr. 1 Ort 1¹/₂ Sk.; endvidere skal Holger Rosenkrantz tilholde Hans Jensen Skriver at klarere sin Restance for et Aar fra 1630 til 1631 og Jens Søfrensen at klarere sin Restance for et Aar fra 1634 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 89.

— Lignende Miss. til Ifver Krabbe om at tilholde Tolderen i Varberg at klarere sin Restance for et Aar fra 1632 til 1633 og Tolderen i Falkenberg for 7 Aars Restance fra 1628 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 89,

— Lignende Miss. til Niels Krabbe om at tilholde Tolderen i Laholm at klarere sin Restance for 3 Aar fra 1632 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 89.

— Lignende Miss. til Erik Rosenkrantz om at tilholde Tolderen i Halmstad at klarere sin Restance for 2 Aar fra 1633 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 89.

— Lignende Miss. til Hr. Christian Thomissen om at tilholde Tolderen i Ebeltoft¹ at klarere sin Restance for et Aar fra 1625 til 1626 og for 2 Aar fra 1633 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 89.

— Lignende Miss. til Hr. Albret Skeel om at tilholde Tolderen i Ribe at klarere sin Restance for 2 Aar fra 1632 til 1634. K. Udt. i Sj. T. 26, 89 b.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne om at tilholde Tolderen i Viborg at klarere sin Restance for 2 Aar fra 1629 til 1631 og for 3 Aar fra 1632 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 89 b.

— Lignende Miss. til Gunde Lange om at tilholde Tolderen i Aalborg at klarere sin Restance for 2 Aar fra 1633 til 1635 og Tolderen af Skafn for Tiden fra 1. Maj 1627 til i September og fra 1629 til 1630. K. Udt. i Sj. T. 26, 89 b.

— Lignende Miss. til Niels Friis om at tilholde Tolderen

---

¹ Sj. T. har: Ebbertofte.

i Sæby at klarere sin Restance fra 1. Maj 1627 til i September og for et Aar fra 1629 til 1630. K. Udt. i Sj. T. 26, 89 b.

2. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Mogens Sehested om at tilholde Tolderen i Skive at klarere sin Restance fra 1627 til i September Maaned og for et Aar fra 1629 til 1630. K. Udt. i Sj. T. 26, 89 b.

— Lignende Miss. til Christopher Hvas om at tilholde Tolderen i Thisted at klarere sin Restance fra 1627 til i September Maaned, endvidere for et Aar fra 1629 til 1630 og for 2 Aar fra 1633 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 89 b¹.

— Miss. til Jens Bjelke. Af Restanceregistret paa Smaatolden, som Kommissarierne i Skaane har tilstillet Kongen, har denne erfaret, at Sundmøer er i Restance med Regnskab for 4 Aar fra 1625 til 1629, Sundhøer med Regnskab for 4 Aar fra 1628 til 1632 og med et Aars Regnskab fra 1632 til 1633 og Oense Fogderi med et Aars Regnskab fra 1632 til 1633. Jens Bjelke skal tilholde dem, som skal klarere disse Regnskaber, uden videre Ophold at klarere dem til førstkommende Fastelavn 1637 til nævnte Kommissariers Skriver efter Kongens derom allerede udgange Forordning. K. Sj. T. 26, 90.

— Lignende Miss. til Hr. Christopher Urne om at tilholde vedkommende at klarere følgende Regnskaber: Frederiksstad Regnskab for et Aar fra 1627 til 1628 og for 4 Aar fra 1631 til 1635, Drøbak og Hudrum baade Regnskab og Penge for 7 Aar fra 1625 til 1632 og Regnskabet for et Aar fra 1632 til 1633, Maaes² Regnskab for 4 Aar fra 1625 til 1629, Folang og Bragnis Fogderi Regnskab og Penge for 4 Aar fra 1631 til 1635, Soens Ladesteder Regnskab for et Aar fra 1629 til 1630 og for 3 Aar fra 1632 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 90.

— Lignende Miss. til Otte Thott om at tilholde dem, der skal aflægge Regnskab i hans Len [Baahus] for de under samme liggende Hayne, og som er i Restance med 2 Aars Regnskaber fra 1632 til 1634, at klarere disse til førstkommende Fastelavn. K. Udt. i Sj. T. 26, 90 b.

---

¹ Nedenunder dette Udtog er i Sj. T. skrevet: Alle disse Kopier ere paa den Maner som den første til Hans Lindenov. ² Moss.

2. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hendrik Thott om Restancerne af Ryefølge for 9 Aar fra 1625 til 1634 og om Regnskab og Penge for et Aar fra 1634 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 90 b.

— Lignende Miss. til Ofve Gedde om Restancerne af Regnskab og Penge af Lafverningen for 7 Aar fra 1625 til 1632 og af Sandfiords Ladesteder for 7 Aar fra 1625 til 1632 og for 2 Aar fra 1633 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 90 b.

— Lignende Miss. til Hans Königheim¹ om at tilholde dem, der skal aflægge Regnskaber i Vardehus Len, at klarere Restancerne for 5 Aar fra 1630 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 90 b.

— Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz om at tilholde Hans Thomissen, som har forpagtet Tolden i hans Len [Nedenæs] for 3 Aar, at klarere det, hvormed han resterer paa det tredje Aars Forpagtning for 1632 til 1633, nemlig 307 Rdlr. K. Udt. i Sj. T. 26, 90 b.

— Lignende Miss. til Ifver Vind² om at tilholde den, der skal aflægge Regnskab i Lister Len, at klarere Restancen for et Aar fra 1634 til 1635. K. Udt. i Sj. T. 26, 91.

— Lignende Miss. til Christopher Gjõe om at tilholde den, der skal aflægge Regnskab i Lister Len, at klarere Restancen for et Aar fra 1626 til 1627. K. Udt. i Sj. T. 26, 91.

— Miss. til Gunde Lange om at klarere Regnskaberne for Tønsberg By og Tønsberg Ladesteder for 4 Aar fra 1629 til 1633 og for to Aar fra 1633 til 1635, hvormed han er i Restance. K. Udt. i Sj. T. 26, 91³.

4. Okt. (—). Miss. til Hr. Hans Lindenov⁴. Af Restanceregistret paa Smaatolden, som Kommissarierne i Skaane har tilstillet Kongen, har denne erfaret, at Tolderen i Kalund-

¹ John Cunningham, Lensmand paa Vardøhus. ² Lister Len laa fra 1602 til 1629 under Nedenæs Len, hvormed Kristoffer Gjõe var forlenet til 1630, men udskiltes da som selvstændigt Len, hvormed Iver Vind blev forlenet 1629. ³ Nedenunder er skrevet: Alle disse Copier ere som Jens Bielkes den forrige stiledede. ⁴ Om Dateringen af dette og det følgende Miss. se Noten ovfr. S. 627 til Miss. af 2. Okt. til Korfits Ulfeldt.

borg, som er afgaaet ved Døden, er i Restance med sit Regnskab over Smaatolden fra 1. Maj 1631 til 19. Okt. Adressaten skal tilholde Tolderens Arvinger uden videre Opsættelse at klarere nævnte Regnskab til Jul til ovennævnte Kommissariers Skrivelser efter Kongens derom udgagne Forordning. Sj. T. 26, 88. K.

4. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Frederik Reedtz om at tilholde Hans Durich i Næstved, som resterer med 3 Aars Forpagtning fra 1. Maj 1629 til 1632, at klarere og betale Restancen til førstkommende Jul. K. Udt. i Sj. T. 26, 88.

— Miss. til Dr. Hans Reisener. Da det berettes, at Hr. Hans Clausen, Kapellan paa Amager, højlig har forset sig med Sakramentet, skal Adressaten suspendere Kapellanen fra Embedet for et Aarstid og siden erfare Kongens Mening videre derom. Sj. T. 26, 91 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Hans Pedersen Slagter og Maren Henriksdatter har berettet, at hun i sit første Skifte med sine Børn (som er sket uden Registrering og ret Skifte), har fordristet sig til at udlove, hvad det var umuligt for hende at holde, hvilket bevises nøjagtigt og noksom af alle Omstændighederne, som de videre kan se af hosføjede Kontrakt. Adressaterne skal nøje overveje og gennemse denne Sag og aflægge Beretning til Kongen om, hvorledes dette kan ordnes. Sj. T. 26, 91 b.

— Bevilling for Jomfru Sidsel Urne, hvis Gods ligger vidt spredt, til at sælge dette Strøgods, og igen købe et samlet Stykke Gods, dog at saadant sker med hendes nærmeste Værges Raad og Samtykke. Sk. R. 5, 169 b.

— Miss. til Dr. Mads Jensen, Bisp i Skaane. Det berettes, at en Hører i Christianstad, ved Navn Ties¹ Hendriksen, har forset sig med Løjermaal med et Kvindfolk, og da han derved har givet sine Disciple stor Forargelse, skal Adressaten afsætte ham fra hans Bestilling; men da han ikke selv er udlagt af nogen, men frivillig er gaaet til Bekendelse og ingen ellers har vidst noget om hans Forseelse, bevilger Kongen, at han maa kaldes til en Skolebestilling andetsteds, hvis han herefter vil forholde sig skikkelig og bedre. Sk. T. 6, 190. K.

¹ K. har: Tits.

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. De skal godtgøre Jørgen von Ahlefeldt til Melbek, fyrstelig holstensk Raad og Befalingsmand paa Haderslevhus, i hans Regnskaber den Møllerskyld af Rug og Mel, som han har ført sig til Afkortning, og som Møllerne i Brøns og Skirbek ikke har ydet i den Tid, da Møllerne efter Tingsvidner har staaet øde. Sj. T. 26, 91. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Der er for nogen Tid siden indkøbt og fordelt en Del Proviant til Fæstningerne i Skaane, og det berettes nu, at der ikke mere findes noget af den, men at en Del deraf ved en eller anden Fejltagelse er ført til Regnskab, en Del forkommet af en og anden Aarsag og noget af det fordærvet. Kongen har derfor befalet de Lensmænd (som dengang var forlenet med samme Fæstninger) igen at levere samme Mængde Proviant til Fæstningerne. Saafremt nogen af Lensmændene paa Fæstningerne i Skaane har ført sig Penge til Regnskab for dette Korn eller Proviant i Renteriet, skal Adressaterne igen tilstille dem disse Penge. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Udt. i Sk. T. 6, 191.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen, Laholm. Der er for nogen Tid siden indkøbt og fordelt en Del Proviant til en Del Fæstninger i Skaane. Det berettes nu, at der intet findes tilbage heraf, men at som Følge af en eller anden Fejltagelse en Del er ført til Regnskab, en Del forkommet af en og anden Aarsag og noget af det ganske fordærvet. Fra Philippi Jacobi 1627 til 1628 er der til Fæstningen Laholm (hvormed Adressaten var forlenet) indkøbt 143 Tdr. 2 Skpr. Rug og 90 $\frac{1}{2}$ Td. Malt, og med denne Proviant er der forholdt som forbemeldt, saa at der nu aldeles intet findes deraf. Da alt dette er sket imod Kongens Vidende og imod Hensigten med denne Proviantering, skal Adressaten straks uden nogen Undskyldning til Laholm Fæstning lade levere 143 Tdr. 2 Skpr. Rug og 90 $\frac{1}{2}$ Td. Malt, saafremt han ikke vil staa Kronen til Rette for den Skade og Uorden, der kan fremgaa heraf, da Forholdene i denne mislige Tid ikke tillader, at Fæstningerne er uprovianteret. For det Tilfælde, at der for en Del af denne Proviant er indbetalt Penge til Rentekammeret eller til Kommissarierne i Skaane, har Kongen befalet at erstatte disse Penge. Hvis Adressaten ellers har Tiltale mod nogen anden for Leveringen af dette Korn, skal

han sagsøge denne, men ovennævnte Rug og Malt skal han i god og ufordærvet Tilstand straks og uden Ophold levere i Fæstningen til Lensmanden. Sk. T. 6, 191.

4. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Ifver Krabbe Tagesen til Jordberg om at levere til Laholms Fæstning 33 Tdr. Rug og 18¹ Tdr. Malt, som er indkøbt dertil fra Philippi Jacobi Dag 1633 til 1634, da han var forlenet med Laholms Len. Udt. i Sk. T. 6, 192.

— Miss. til Niels Krabbe til Skielling, [Lensmand paa Laholm Slot], i hvilket de to foregaaende Breve kommunikeres ham og det befales ham af Hr. Tage Thott A[ndersen] til Duegit og Ifver Krabbe Tagesen til Jordberg, Embedsmænd paa Sølvitsborg og Varberg Slotte, straks at modtage henholdsvis 143 Tdr. 2 Skpr. Rug og 90¹/₂ Tdr. Malt og 33 Tdr. Rug og 18 Tdr. Malt, henlægge det velforvaret, saa det altid er i Forvaring i Fæstningen, og paase, at det ved Kastning og paa anden Maade behandles saaledes, at det ikke fordærves, saafremt han ikke selv vil svare dertil. Da Kornet ikke kan holde sig længe ufordærvet, skal han hvert Aar ombytte det gamle og henlægge nyt i Stedet, enten han nu selv vil forbruge det gamle eller paa anden Maade ombytte det med nyt, eller om han vil udgive det i Stedet for Lenets Indkomst og henlægge nyt, saa at det altid i Nødsfald kan være i Beredskab. Sk. T. 6, 192.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om straks og uden nogen Undskyldning at levere 1719 Tdr. Rug og 300 Tdr. Malt til Fæstningen Halmstad, i Stedet for det, der var indkøbt fra Philippi Jacobi 1627 til 1628: 1300 Tdr. Rug og 300 Tdr. Malt og fra 1633 til 1634: 419 Tdr. Rug, der nu er forkommet eller fordærvet. [Iøvrigt enslydende med Miss. af s. D. til Hr. Tage Thott Andersen, mutatis mutandis]. Sk. T. 6, 192 b.

— Lignende Miss., mutatis mutandis, til Fru Soffie Rantzau Mogens Gyldenstjernes om til Varberg Slot at levere 915 Tdr. Rug, 1200 Tdr. Byg og 30 Tdr. Byggryn i Stedet for det, der blev indkøbt dertil fra Philippi Jacobi 1627 til 1628 (da hendes Husbonde var forlenet med Varberg Slot). Udt. i Sk. T. 6, 193 b.

— Miss. til Ifver Krabbe Tagesen til Jorberg, [Lensmand

---

¹ Tallet mangler her, men findes i det efterfølgende Brev.

paa Varberg Slot] om fra Fru Soffe Rantzau at modtage de i det foregaaende Miss. nævnte 915 Tdr. Rug, 1200 Tdr. Byg og 30 Tdr. Byggryn, „lydendes i sin Mening som Niels Krabbis til Skellinge pag. [192] mutatis mutandis“. Udt. i Sk. T. 6, 193 b.

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Urne, Rigens Marsk, om til Christianstads Fæstning at levere 916 Tdr. 2 Skpr. Rug, 1300 Tdr. Malt og 30 Tdr. Byggryn, i Stedet for det, der (medens han var forlenet med nævnte Fæstning) blev indkøbt dertil, nemlig fra Philippi Jacobi 1627 til 1628: 320 Tdr. Rug, 900 Tdr. Malt og 30 Tdr. Byggryn, fra 1629 til 1630: 420 Tdr. Rug, fra 1630 til 1631: 400 Tdr. Malt og fra 1631 til 1632: 176 Tdr. 2 Skpr. Rug, „lydendis i sin Mening som Hr. Tage Thott Andersen pag. [191] mutatis mutandis“. Udt. i Sk. T. 6, 193 b.

— Lignende Miss. til Malte Juul om straks til Christianstads Fæstning at levere 373 Tdr. Rug i Stedet for det, der blev indkøbt dertil, nemlig i 1632—33: 73 Tdr. Rug og i 1633—34: 300 Tdr. Rug, med Tilføjelse om af Hr. Jørgen Urne til Alslef, Marsk og Befalingsmand paa Vestervig Kloster, straks at modtage de i det foregaaende Miss. omhandlede 916 Tdr. 2 Skpr. Rug, 1300 Tdr. Malt og 30 Tdr. Byggryn. [Slutningen enslydende med Miss. ovfr. af s. D. til Niels Krabbe]. Sk. T. 6, 194.

— Miss. til samme om straks til Christianopels Fæstning at levere 894 Tdr. Rug, 574 Tdr. Malt og 30 Tdr. Byg, som er indkøbt til Fæstningen fra Philippi Jacobi 1627 til 1628, (medens han var forlenet med Christianopels Len), „lydendis i sin Mening som Hr. Tage Thott Andersen[s] mutatis mutandis“. Udt. i Sk. T. 6, 195.

— Miss. til Erik Krabbe om af Malte Juul at modtage den i ovennævnte Miss. omhandlede Proviand, nemlig 894 Tdr. Rug, 575¹ Tdr. Malt og 30 Tdr. Byggryn, til Fæstningen Christianopel og paa sine egne Vegne at levere til samme Fæstning 200 Tdr. Rug, som er indkøbt til den fra Philippi Jacobi 1633 til 1634, da han var forlenet med Christianopels Len,

¹ Sk. T. har her: 575 Tdr., i det foregaaende Miss. 574 Tdr.

„lydendis i sin Mening som Malte Juuls Befaling Christianstads Proviant anrørendis, mutatis mutandis“. Udt. i Sk. T. 6, 195.

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe til Tostelund og Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmænd over Hindsgavl og Rugaard. Da Hendrik Podebusk til Kiørupgaard har begæret 8 Gaarde¹ i Roersløf i Skam Herred i Odensegaards Len til Mageskifte for 4 Gaarde i Hørup², 1 Gaard i Bolmer³, 1 Gaard i Ringe og 1 Gaard i Egense i samme Herred, og da Hendrik Podebusk endvidere har begæret følgende til Landsdommeriet i Fyen liggende Gaarde, nemlig 7 Gaarde⁴, hvoraf 1 Selvejergaard, og 1 Hus i Borrese⁵ til Mageskifte for 5 Gaarde i Rynkebye, 1 Gaard i Asperup i Vends Herred, Emtekier i Tanderup i Baag Herred, 1 Gaard i Klinte og 1 Gaard i Ringe, skal de besigte ovennævnte Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, paa Kongens Vegne og Claus Brockenhuus til Brouholmb, Landsdommer i Fyen, paa Landsdommeriets Vegne at overvære Besigtelsen. F. T. 4, 401.

— Miss. til Hening Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 402 b.

— Lignende Miss. til Claus Brockenhuus om at give Møde paa Landsdommeriets Vegne ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i F. T. 4, 402 b.

—⁶ Miss. til Niels Friis. Da Dorette Budde, Enke efter Ifver Friis til Oxholmb, agter at mageskifte noget af sit Jordegods med sin Datter Jomfru Karen Friis til Oxholmb, nemlig 1 Halvgaard, Røgild, og 1 Mølle, Søndermølle, mod 1 Gaard og 1 Gadehus, kaldet Pillekielde, som tilhører Datteren og som ligger i Bierstedt Sogn i Kær Herred i Vendsyssel, skal han give Møde paa samme Skifte i Stedet for Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, som er Karen Friis's lovlige Værge, men paa

¹ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne.

² Højrup, Skam H.   ³ Bolmerød, Skam H.   ⁴ Om Antallet se Miss. af 29. Dec. 1635 om samme Sag.   ⁵ Formentlig: Baardesø, Skam H.

⁶ I J. T. er Dateringsstedet glemt.

Grund af forskellige kongelige Hverv ikke kan være til Stede. Han skal paase, at det gaar ret til paa Skiftet, at det ikke er til Skade for ovennævnte Karen og at der vederfares begge Parter, hvad der er ret. J. T. 9, 336.

5. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener. Hr. Thomes Thomesen¹ i Saabye har berettet, at hans Præstegaard forleden Høst er nedbrændt næsten til Grunden, saa at han derved er kommet i den største Armod og Ulejlighed, og har andraget om at faa bevilget nogen Hjælp. Kongen bevilger, at han maa faa Hjælp af de mest formuende Kirker paa Sjælland. Endvidere skal Adressaten tilholde Gejstligheden i Sjælland at yde ham nogen Hjælp, hver efter sin Formue, da han er af samme Stand. I lignende Tilfælde i Fremtiden skal der forholdes paa samme Maade. Sj. T. 26, 92.

6. Okt. (—). Privilegium for Hermand og Johan Woest², Borgere i København, paa at sælge Høleer og Skærknive. Sj. R. 19, 434. K. i D. K. Diverse Breve, Dokumenter og Akter sagligt ordnede. VI. (Tr.: KD. III. 168).

— Miss. til Hr. Claus Daa. Det berettes, at en Mand, ved Navn Peder Posepibør³, ved Nattetide har begivet sig til Peder Pedersen i Vig, frataget ham hans Hustru og eneste Pige-barn, mod eller med deres Vilje, stjaalet hans bedste Gods fra ham og dermed rømt til Stranden, hvor han har stjaalet en Baad med Redskab, tilhørende Peder Jensen i Liden Egeberrig, for at bruge den til at undvige med det stjaalne Tøj, men at han nu er fængslet og for saadan Gerning ved Herredstingsdom dømt til Galge og Gren. Da det af ham begaaede Tyveri og anden Forseelse befindes ganske grov, skal Hr. Claus Daa lade ske Eksekution over ham efter Dommen. Sj. T. 26, 92.

— Bevilling for denne Brevviser Gert Borchmand til her- efter indtil videre enten selv eller ved sin Fuldmægtig paa Gotland at tilforhandle sig saa mange gotlandske Sten, som han selv kan forarbejde og behøver til at vedligeholde sit Stenhuggerarbejde. Sk. R. 5, 170.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Jakob Vognsen har

¹ Sognepræst i Kirke-Saaby, Voldborg H.   ² Kaldes i aab. Brev af 26. Sept. 1628: Wust.   ³ Sækkepibeblæser.

berettet, at han mener, at der tilkommer ham nogle Penge af Niels Krag til Trudsholm, Landsdommer i Nørrejylland, idet han mener, at de bør tilbagegives ham af Niels Krag af en Sum Penge, som er tillagt hans Børn, Niels Krags Søsterbørn¹, hvilket han af Uvidenhed er gaaet ind paa, og da han hævder, at han hverken har Førlighed, Formue eller Kundskaber til at føre Sagen, har han anmodet Kongen om at udnævne en Væрге for ham til at føre Sagen. Det befales Adressaten at paatage sig samme Sag og føre den paa Jakob Vognsens Vegne til Endelighed. J. T. 9, 336 b.

8. Okt. (Kbhvn.). Forleningsbrev for Christopher Diriksen, forrige øverste Renteskriver, paa det efter afdøde Dr. Henningius Arnisæus, Kongens Hofmedikus, ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke efter hans forrige Ekspektancebrevs² Lydelse. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 19, 435.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Der er for nogen Tiden indkøbt og fordelt en Del Proviant til en Del af Fæstningerne i Skaane. Det berettes nu, at der ikke mere findes noget deraf, men at en Del af den ved en eller anden Fejltagelse er ført til Regnskab, en Del forkommet af en og anden Aarsag og noget af den er ganske fordærvet, og Kongen har nu befalet de Lensmænd, som da var forlenet med samme Fæstninger, igen at indlevere samme Mængde Proviant til Fæstningerne. Saafremt Adressaterne eller de forrige Kommissarier af Lensmændene paa Befæstningerne i Skaane har faaet Penge for samme Korn eller Proviant, skal de tilbagelevere Pengene til disse Lensmænd. Sk. T. 6, 190 b.

11. Okt. (—). Miss. til Hr. Jost Høg. Da den udvalgte Prins, Prins Christian (V), Kongens Søn, paa Kronens Vegne har begæret noget Sorø Akademi tilhørende Gods i Anderstrup og Skielstrup ved Maribo i Lolland til Mageskifte for noget Gods i Øelstoft³ eller i Hillested, eftersom de bedst kan passe,

---

¹ Jacob Vognsens 1. Hustru var Else Krag Mogensdatter († 1617), Søster til Niels Krag Mogensen. Denne var Væрге for Søstersønnen Ove.
² 16. Juni 1628.   ³ Østoft, Fuglse H.

skal Adressaten undersøge dette Godsdes Løjlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Akademiet. Sj. T. 26, 92 b. K.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ventsel Rotkirk. Da Niels Lykke til Harrestedgaard har begæret 2 Gaarde i Hyllinge By og Sogn i Flakkebjærg Herred i Antvorskov Len til Mageskifte for 1 Gaard i Skippinge By i Veilekilde¹ Sogn i Skippinge Herred i samme Len, skal Ventsel Rotkirk undersøge dette Godsdes Løjlighed og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. Sj. T. 26, 93. K.

— Miss. til Malte Sehested til Sebygaard og Jørgen Orning til Skorupgaard, Befalingsmand paa Aastrup. Da Falk Gjøe til Bradskov har begæret 1 Gaard i [Jetsmark?]², Hedengård, Hørsholmb³, 1 Gaard i Kvorup, 1 Gaard i Panderup, 1 Gaard i Sønderbye, 1 Gaard i Skadbeck, 1 Gaard i Bleggraf og Bundgaard, alle i Jetsmark Sogn i Hvetbo Herred i Vendsyssel i Aalborghus Len, til Mageskifte for 4 Gaarde med Gadehuse i Lørslef By og Aasholmb, alle i Ugelt Sogn i Vennebjerg Herred, 1 Gaard i Vesterhiermisløf By i Hiermisløf Sogn i Hvetbo Herred og 1 Gaard i Østerhasing i Kær Herred, alle ligeledes i Vendsyssel, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Gunde Lange til Bregning, Befalingsmand paa Aalborghus, at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 9, 337.

— Miss. til Gunde Lange om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og paa Kongens Vegne give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 336 b.

— Miss. til Erik Juel og Christopher Hvas. Da Erik Krabbe til Strandbyegaard, Befalingsmand paa Christianopol, har begæret Lungergaard⁴ med en Mølle og et Afbygge, som ligger til Mariager Klosters Len, Dalgaard og Lille Homellom⁵,

---

¹ K. har: Vailekilde. Ment er Vallekilde, Ods H.   ² Der findes ingen Byangivelse ved denne Gaard. Der angives ikke Antallet af Gaarde, men kun Beboernes Navne. Opregningen er flere Steder forskrevet.   ³ Sikkert Gaarden Skødsholm.   ⁴ Langagergaard.   ⁵ Lille Humlum.

der ligger til Bøvling Len, alle i Resen¹ Sogn i Skodborg² Herred, til Mageskifte for 1 Mølle, kaldet Naar Mølle³, og 1 Bol, kaldet Krumerup⁴, i Maff⁵ Sogn i Hier⁶ Herred i Lundenæs Len⁷, 1 Gaard, kaldet Musholmb, i Vandborig Sogn i Vandfuld Herred, og 1 Gaard i Fleng By i Borbierig Sogn i Hjerm Herred i Lundenæs Len, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Jokum Beck til Glaxsax og Ifver Krabbe til Albeck, Befalingsmænd paa Bøvling Slot og over Mariager Klosters Len, at give Møde ved Besigtelsen, hver i sit Len. J. T. 9, 338.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe paa Mariager om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 339.

— Lignende Miss. til Jokum Beck om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom. J. T. 9, 339 b.

— Miss. til Hr. Holger Rosenkrantz til Frølinge paa Gul-land om med det allerførste nu paa Foraaret at skaffe en Skibsladning Pipholt til Nykøbing Slot til Brug dér. Sk. T. 6, 195 b. K.

12. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved denne Trine, Enke efter Hans Beyersdorf, Kongens forrige Føged paa Eserumb, faar Bevilling til at lade sin afdøde Mands Lig optage i den Kirke, hvor han er begravet, føre til Helsingør og begrave dér i Kirken ved Siden af hans forrige Hustru. Sj. R. 19, 436.

— Miss. til Tygge Brahe og Ernst Normand. Da Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, og Borgerne i Næstvød har berettet, at de efter deres Formening er berettiget til „Fiskeris fri Strømgang“⁸ under Solte Grunde, men at de nu forhindres heri, skal Adressaterne ved det forestaaende Mageskifte tage dette tilbørlig i Agt, for at

---

¹ J. T. har: Rehn og Resen.   ² J. T. har: Skadsborig og Skadbo.
³ Navr Mølle.   ⁴ Krunderup.   ⁵ Navr.   ⁶ Hjerm.   ⁷ Stedet, der er helt forskrevet i J. T., er her omskrevet efter Mageskiftet af 28. Maj 1640.   ⁸ Formodentlig frit Fiskeri paa Strømmen eller i Vandløbet.

enhver kan faa, hvad de efter Kommissariernes Forretning er berettiget til. Sj. T. 26, 93. K.

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe. Det berettes, at Hendrik Gyldenstjerne til Svandholmb til nogle Bønder dér i Lenet [Varberg] har bortfæstet en Tiende fra Varberg Slot, som i langsommelig Tid tilforn har været brugt til Slottet. Da Kongen ikke har tilladt ham fra Slottet at bortfæste noget, som har ligget dertil, skal Adressaten igen modtage samme Tiende fra Varberg Slot. Bønderne kan kræve deres Fæste tilbage af Hendrik Gyldenstjerne. Sk. T. 6, 195 b. K.

— Mageskifte mellem Malte Juul til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, og Kronen. Sk. R. 5, 170. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Malte Juul om at lægge 1 Gaard i Fielkende, 1 Gaard i Hasløf, 1 Gaard i Gurie, 2 Gaarde i Herrestad, 1 Gaard i Hørnøe¹, 1 Gaard i Opmand, 1 Gaard i Arkelstrup, alle i Villands Herred, 1 Gaard i Lorup i Gers Herred og 1 Gaard i Nørre Mørris², alt i Christianstads Len, hvilke Kongen har faaet til Mageskifte af Malte Juul selv, ind under [Christianstads] Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 6, 195 b. K.

— Mageskifte mellem Uldrik Christian Gyldenløve til Skienderup og Kronen. F. R. 4, 84 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hening Valkendorf om at lægge 1 Gaard i Lunde By i Lunde Herred, 1 Gaard i Beideslef³, 1 Gaard i Klindte, begge i Skam Herred, 2 Gaarde i Forstrup⁴, 1 Gaard i Vyrilslef⁵, 1 Gaard i Ollerup⁶ i Skamby Sogn, 1 Gaard i Gamelbye⁷ i Hoerslef Sogn i Skovby Herred, alle i Odensegaards Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Uldrik Christian Gyldenløve, ind under Odensegaards Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. F. T. 4, 403. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Erik Bilde. Da det berettes, at hans Landstingsskriver undertiden holder Landsting i Erik Bilde

¹ Horne, Villands H. Miones. ² Bederslev.

³ Nørre Mjønæs, Villands H., K. har: Nør Farstrup. ⁴ Vigerslev. ⁵ Ullerup.

⁷ Gamby, Haarslev S.

Fraværelse, paalægges det denne herefter ikke at tilstede Landstingskriveren at holde Landsting i hans Fraværelse, da Retten i saa Maade ikke kan holdes i tilbørlig Respekt eller administreres, som den burde. F. T. 4, 402 b.

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Da det berettes, at Mogens Jensen, Byfoged i Rudkøbing paa Langeland, beklager sig over adskillige dér paa Landet, skal Peder Basse selv forhøre ham, og ikke ved sin Ridefoged, og hjælpe ham til Rette, saa Kongen kan forskaanes for videre Overløb. Det berettes endvidere, at Borgemestre og Raad i Rudkøbing opholder ovennævnte Byfoged, naar han paa Kongens Vegne har med dem at gøre; at Dødsboer ikke registreres og skiftes i rette Tid; at Borgemestre og Raad samtykker i hemmelige Skifter og Aftaler; at de ikke vil lade Byfogden vide, naar Raadstuen holdes; at de tilsteder, at der sker Afkald og Skudsmaal til Raadstuen; at de aftinger Sager hemmeligt og uden Byfogdens Vidende; at de ikke vil tilstede ham at tale paa Voldsbøder; at de har taget Dom over Byfogden om, at han skal gøre Ægt og Vagt; at de ikke holder nogen Orden paa Vragen, Maalen og Vægt, paa Vin, Øl, Kød, Brød og andet deslige samt at Pant og Køb ikke sker til Tinge efter Kong Frederik IIs Mandat. Peder Basse skal snarest indsende Erklæring om hvert enkelt af disse Punkter og fremdeles tilholde Borgemestre og Raad at forholde sig dermed efter de af Kongen og Kongens Fader derom udstedte Mandater og Forordninger. F. T. 4, 403 b.

— Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Ditlef von Buchwald til Nübel har begæret efterskrevne Ribe Kapitel tilhørende Gaarde¹ i Enderupskov til Mageskifte for 1 Gaard i Vester Linit i samme Sogn, skal Kapitlet med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. J. T. 9, 339 b.

— Miss. til Laurist Ebbesen om at lade denne Brevviser Jens Sørensen af Skanderborg Len, hvis Gaard for nogen Tid siden er brændt, efter hans Andragende være forskaanet

---

¹ Der nævnes hverken Gaardene eller deres Antal. I Mageskiftet af 26. April 1638 er der opført 1 Gaard og 5 Bol.

for et Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde samt lade ham faa noget Bygningstømmer fra de Steder, hvor det er Skovene mindst til Skade, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 9, 340.

13. Okt. (Kbhvn.). Pas for Udsendingen fra Fyrste Mikhael Fedorovitz, Czar og Storfyrste. alle Rydtsers Selverholder etc., paa hans Rejse fra Flensburg til Sverrig gennem Kongens Riger, Fyrstendømmer og Lande. Der skal skaffes nævnte Udsending Heste, Vogne og fri Færger over Færgestederne for ham, hans Folk og Bagage. Sj. R. 19, 436 b.

— Miss. til Jørgen Svave. Da der med det allerførste skal holdes Skifte efter Fru Thale v. Mehlen, skal han paatage sig Værgemaalet for Hr. Johan Sparres¹ Børn, medens Skiftet staar paa, og paase, at der ikke i nogen Maade sker dem for kort. Sk. T. 6, 197. K.

—² Mageskifte mellem Henrik Ramel til Beckeskouf paa sin Søster Jomfru Lene Ramels Vegne og Kronen. Sk. R. 5, 172 b. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Gunde Rosenkrantz om at lægge 3 Gaarde i Benerup i Espinge Sogn i Froste Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hendrik Ramel til Beckeskouf paa hans Søster Jomfru Lenne Ramels Vegne, ind under [Froste Herreds] Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sk. T. 6, 196 b.

—³ Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Hendrik Jespersen til Hollumgaard har begæret nogle paa Lavind liggende, under Nyborg Slot hørende Gaarde, nemlig⁴ 1 Gaard i Haugbølle, 4 Gaarde i Magelby og 1 Gaard i Nørre Lungelse, til Mageskifte for 2 Gaarde i Hørup⁵, 1 Gaard i Brøndstrup, 1 Gaard i Bladstrup og 1 Gaard i Kostrislef⁶, alle i Fyen, skal han med det Allerførste besigte dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring

---

¹ Johan Sparre til Bolmerø, Knabstrup etc., senere svensk Rigsraad, g. 1) 1612 m. Anne Urne (f. 1590, † 1620), Datter af ovennævnte Thale van Mehlen og hendes Ægtefælle Johan Urne til Valsbo († 1620). ² I Sk. T. er Datoen i Hovedbrevet rettet fra 12. til 13. Genbrevet er dateret 12. Okt., Orig. 13. Okt. ³ Dateringsstedet er glemt i F. T. ⁴ Der nævnes ikke Gaardenes Antal, men kun Beboernes Navne. ⁵ Hørup, Skam H. ⁶ Kusterslev, Sørslev S., Skovby H.

til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet og navnlig om det kan ske uden Skade for Kongens Vildtbane paa Lavind. F. T. 4, 404.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Kruse og Erik Grubbe. Da Johan Brockenhuus til Lerbeck har begæret 2 til Hospitalet i Aalborg liggende Gaarde i Østerbye i Ning Herred i Aarhus Len i Jylland til Mageskifte for noget af hans Jordegods i Nesbye i Olbierch¹ i Aalborghus Len i Jylland, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Gunde Lange til Breininge, Befalingsmand paa Aalborghus Slot, at give Møde ved Besigtelsen. J. T. 9, 340.

— Miss. til Gunde Lange om at give Møde paa Kongens og Aalborg Hospitals Vegne ved ovennævnte Besigtelse og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 341.

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Anne Hansdatter, Enke efter afdøde Mester Otte Blichfeld², fordum Skolemester i Viborg, har klaget over, at Borgemestre og Raad i Viborg forholder hende en hende og hendes Børn tilhørende Ejendom dér i Byen og tilegner sig denne Ejendom paa Byens Vegne, men ikke vil udlægge nogen anden Ejendom til Erstatning. Adressaten skal kalde Parterne for sig og forhandle mellem dem, saa at der ikke sker Enken og hendes Børn Uret i nogen Maade. J. T. 9, 341 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Henrik Lindenov til Øfvis Kloster paa Kronens og Kirkens Part af Korn-tienden af Øfvis Sogn i Fers Herred, hvoraf der aarlig til Kronen skal svares 2 Pd. Rug og 15 Skpr. Byg og ligesaa meget til Kirken, at levere inden Fastelavn paa de Steder, som Lensmanden anviser. Udt. i Tb. 206 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Birke Sogn i Fers Herred, hvoraf der aarlig til Kronen skal svares 2 Pd. Rug og til Kirken 2 Pd. Rug. Udt. i Tb. 206 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Vams Sogn i

¹ Aale Birk.

² J. T. har i Teksten: Bliefeilst.

Fers Herred, hvoraf der aarlig til Kronen skal svares 4 Pd. Rug og til Kirken 4 Pd. [Rug]. Udt. i Tb. 207.

14. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Danmark. Da der til Fremme af Guds Ord kræves, at der bygges endnu to Kirker i København foruden dem, der er dér, hvortil der udkræves stor Bekostning, skal de inden Helligtrekonger førstkomende indsende Erklæring om, hvilken Kapital der findes i Forraad ved hver Kirke i deres Len, og holde denne Kapital til Stede indtil videre Anordning, og endvidere indsende Erklæring til Kancelliet om, hvilken Indkomst hver Kirke har i en og anden Maade, være sig i Tiende, Landgilde eller andet. Sj. T. 26, 93 b. (Tr.: KD. V. 191 f. og (til Ventsel Rotkirk, Lensmand paa Antvorskov, med Datum: 15. Nov.) i P. Friis Edvarsen: Underretn. om Schielschjør S. 460).

— Miss. til Frederik Urne om at lade 150 svenske Soldater passere gennem Sundet, naar Dronningen af Sverrigs Resident¹ henvender sig til ham med dette Brev. Sj. T. 26, 93 b. K.

— Miss. til Hening Valkendorf. Da Fru Bergitte Rosensparre til Sandholt, Corfidts Ruds Enke, har begæret 1 Gaard i Salling By og Herred i Odensegaards Len til Mageskifte for 1 Gaard i Vandlinge², skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. F. T. 4, 404 b.

15. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Hans Pedersen i Magleby i Stevns Herred i Sjælland, der selvsekstende er opkrævet i en Sag, i hvilken Anne Ingwards i Maglebye er beskyldt for Trolddom, faar Sagen udsat i 6 Uger. De er blevet opholdt med „Taxten der om til Tinge udgiven“, saa at de derfor ikke i rette Tid har kunnet gøre deres Skudsmaal, føre Vidner i Sagen og derefter fyldestgøre deres Tov. Sj. R. 19, 437.

— Ekspektancebrev for Vindtcendts Bildt til Næs, Kongens Sekretær, paa det første Prælatuur, Provsti eller Kannikedomme, som bliver ledigt ved et af Kapitlerne i Danmark eller Norge og som han begærer og kan være tjent med, saaledes at for dette Brev alene undtages de Ekspektancebreve,

¹ Johannes Fegræus.

² Vantinge, Salling H.

almindelige eller særlige, som er udstedt før denne Dato. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 19, 437 b.

15. Okt. (Kbhvn.). Lignende Ekspektancebreve for Jørgen Rosenkrantz, Ofve Juel, Christian Sinklar og Henning Pogwisch¹. Udt. i Sj. R. 19, 438 b. Orig. (til Henning Pogwisch til Kierstrup m. Datum: 19. Okt.) i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede XII.

— Aab. Breve om Borgeleje penge for Tiden fra 1. Nov. 1636 til Paaskeaften, den 8. April 1637. [Ensyldende med Brevene af 25. Sept. 1635]. Sj. R. 19, 438 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Han har for nogen Tid siden² faaet Kongens Befaling om at tilholde Borgemestre og Raad i Slagelse at registrere, taksere og forsegle den af afdøde Peder Mortensen, forrige Hospitalsforstander sammesteds, efterladte Gaard, Gods og Bo, hvor det end fandtes, for at Hospitalet kunde blive holdt skadesløst hos ham for, hvad han er blevet Hospitalet skyldig paa sine Regnskaber, og da Ernst Normand til Selsøe, Embedsmand paa Koldinghus Slot, nu af de tilførordnede Kommissarier, nemlig Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup, Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmænd paa Vordingborg, Nykøbing og Aalholm Slotte, Frederik Parsberg til Krastrup og Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, er dømt til, hvis Peder Mortensens efterladte Gaarde, Jordegods og Bo ikke er tilstrækkeligt til at betale hans Gæld til Hospitalet, at han da skal være forpligtet til at klargøre Resten til Hospitalet, skal Ventsel Rotkirk tilholde Borgemestre og Raad i Slagelse straks at tilstille Ernst Normand en rigtig Genpart under deres Segl af nævnte Registrering, for at Ernst Normand deraf kan erfare, hvor meget det siden kan tilkomme ham at betale Hospitalet af samme Gæld. Sj. T. 26, 94. K.

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Af hosfølgende Supplikation kan de se, hvad denne Brevviser Hendrik Johansen og hans Medtjenere, Soldater paa Varberg Slot, har andraget. De skal nøje undersøge Sagen og med det allerførste

¹ Bagved deres Navne er tilføjet Tallene: 16. 17. 18. 19.   ² 14. Febr. 1633, jvfr. 29. Apr. 1635.

indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Soldaternes Opgivelse er rigtig eller ikke. Sk. T. 6, 197. K.

15. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen]. Denne Peder Madsen, Bødkersvend, er affærdiget fra København til Sølvitsborg Slot for i Lenet at lade hugge 50,000 Fade Knapholt til Kongens Bødkerhus. Adressaten skal skaffe ham fornøden Hjælp til at faa dette Tømmer hugget og straks lade det føre til et bekvemt Ladested, hvorfra det kan føres til København. Sk. T. 6, 197 b. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da det berettes, at en Mand, ved Navn Anders Nielsen, som er beskyldt for at have møntet falsk Mønt, skal opholde sig i Hagenskov Len, skal Adressaten lade ham eftersøge og, hvis han kan opspørge ham, lade ham gribe og velforvaret sende til Københavns Slot. F. T. 4, 405.

— Miss. til Mogens Kaas. Kronens Bønder i Dueholms Klosters Len har været modvillige til at føre Lenets Korn til de Steder, hvortil han har solgt det, hvorved Købmanden har lidt Skade. Da Bønderne derfor har kontraheret med denne og lovet ham 80 Rdlr. in specie, skal Adressaten lade disse 80 Rdlr. in specie opkræve til Køberen hos Bønderne. J. T. 9, 342 b.

— Miss. til Forstanderne for Aarhus Hospital om at optage denne Jahane Chrestensdatter i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig, og lade hende faa Underholdning ligesom de andre Hospitalslemmer. J. T. 9, 342 b.

— Miss. til Tønne Friis. Nedennævnte 4 Mænd, Mads Nielsen, Oluf Hansen, Laurids Pedersen og Nielst Jensen, alle i Butterup¹ i Stjernholms Len, har berettet, at deres Gaarde er sat for højt i aarlig Landgilde, saa at de ikke kan blive ved Magt, dersom de ikke faar et aarligt Afslag, og af hans Erklæring fremgaar det, at deres Opgivelse er sandfærdig og at Gaardene ikke kan blive ved Magt, med mindre der bevilges dem alle et aarligt Afslag af 1 Otting Smør, $\frac{1}{2}$ Td. Rug og 1 Svin samt Mads Nielsen og Oluf Hansen yderligere 13 Sk. 1 Alb. Penge hver og Laurids Pedersen og Niels Jensen yderligere 1 Penning Gæsteripenge hver. Kongen bevilger dem dette Afslag;

¹ Bottrup, Ølsted S., Hatting H.

som han skal indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. J. T. 9, 342 b.

16. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Povel Jensen Bannicke, Indvaaner i København, der sammen med sin Moder og en Mand, ved Navn Troels Gudmandsen, for nogen Tid siden har overfaldet 2 Stævningmænd fra Christianstad. De har nu afdiget Sagen med Hr. Tage Thott til Duegget, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot. Sj. R. 19, 441.

— Skøde til Vivicke Kruse paa en Gaard liggende ud imod Stranden paa Hjørnet af det lille Stræde [Naboløs]. Sj. R. 19, 441 b. (Tr.: KD. IIL 168 f.).

— Miss. til Frederik Urne. Laurits Oelsen i Tidisvilde i Tibirke Sogn i Kronborg Len har berettet, at han for nogen Tid siden har faaet Kirkens Part af Korntienden af Tibirke Sogn i Fæste, og at Bønderne i Sognet Aar for Aar lider saa stor Skade paa deres Marker af Flyvesand, at han ikke uden Skade kan yde Afgiften af Tienden til Kirken, hvorfor han har begæret at faa noget Afslag paa Afgiften. Adressaten skal undersøge, om der findes nogen anden, som vil fæste samme Tiende for den sædvanlige Afgift. Dersom der ikke findes nogen, skal han lade Laurits Oelsen faa noget Afslag paa Tienden, dog at der ikke afgaar Kirken for meget. Sj. T. 26, 94 b. K.

— Miss. til Tygge Christensen, [Skibshovedsmand]. Naar et Skib, kaldet Fortuna, som har indtaget en Ladning af adskilligt i København, har losset paa Elben¹ og der sker Henvendelse til ham med dette Brev, skal han lade den hollandske Resident i Helsingør Carl van Cracau faa samme Skib. Sj. T. 26, 95. K.

17. Okt. (—). Bestalling for Rasmus Hansen som Skovrider i Frederiksborg Len med en aarlig Løn af 16 Dlr., en sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa en Hest og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at betale af Lensmanden paa Frederiksborg Slot. Han skal tage Vare paa, at der aldeles ingen Dyr skydes eller ødelægges, hverken lidet eller stort, ej heller Fjervildt, Gæs, Ænder eller andet saadant. Han skal under højeste Straf lade sig være forment selv at skyde

¹ K. har: Elffuen, Sj. T. ved en Fejlskrift: Elffuingen.

noget Dyr eller Fjervildt, lidet eller stort. Han skal nøje paase, at der ikke holdes Geder, som kan løbe ind paa Kronens Skove og gøre Skade paa Underskoven. Dersom han finder Geder paa Skovene, efter at det først er blevet forbudt, skal han enten skyde dem eller drive dem til Frederiksborg Slot. Dersom han finder Hunde i Skovene, skal han skyde dem, hvem de end tilhører. Ligeledes skal han nøje paase, at der aldeles intet hugges i Skovene uden Lensmandens Bevilling. Han skal selv have Skovmærket og dermed mærke, hvad Skovfogden udviser efter Lensmandens Seddel. Og skal han forholde sig flittig og trolig i sin Bestilling og Tjeneste efter den Ed og Forpligtelse, med hvilken han er Kongen forpligtet, og ikke tage nogen Forsømmelse og være Lensmanden paa Frederiksborg Slot hørig og lydig. [Løvrigt med Art. 1—2]. Sj. R. 19, 442 b. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV.

17. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, faar Bevilling paa, at hans Hustru Fru Jutte Høg, dersom hun overlever ham, for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift maa faa Kronens Part af Korntienden af Vodem¹ Sogn i Skivehus Len, som Niels Krag for nogen Tid siden har fæstet af Skolemesteren i Skive, hvem den er tillagt til Underholdning. J. R. 9, 214. K.

— Miss. til Mogens Sehested. Niels Krag til Trudsholmb, Landsdommer i Nørrejylland, har for nogen Tid siden af Skolemesteren i Skive fæstet Kronens Part af Korntienden af Vodens² Sogn i Skivehus Len og erhvervet Kongens Konfirmation derpaa. Det berettes nu, at Sognemændene i nævnte Vodens Sogn stiller sig modvilligt og ikke vil yde deres Tiende til Niels Krag, skønt de er dømt til efter Recessen at yde ham den. Adressaten skal tilholde dem at yde ham denne Tiende i rette Tid, tiltale dem for Overhørighed af Kongens Brev, tage Dom over dem og derefter lade dem straffe. J. T. 9, 343.

— Miss. til Otte Termo om at lade Hr. Claus Daa for

---

¹ Der er ment Oddense Sogn, Hindborg H. Ved Kongebrev af 7. Febr. 1545 var Kronens Part af Korn- og Kvægtienden af Oddense Sogn lagt til Underholdning af Skolemesteren i Skive. (Se Dsk. KL. I. 230. A. Heise: Diplom. Viberg. S. 245 f.), se ogsaa ndfr. ² Oddense, Hindborg H.

Betaling faa Vildt til sin Datters Bryllup. Udt. i Sj. T. 26, 95.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Otte Termo om at lade Søfren Rasmussen, Renteskriver, for Betaling faa 2 Raadyr og nogle Harer til sin Datters Bryllup. Udt. i Sj. T. 26, 95 b.

— Miss. til Otte Brahe Stensen og Vindsends Bilde. Da der er opstaaet Trætte mellem Jomfru Birgitte Bilde til Gammelkøge og hendes forrige Foged Troel Andersen, nu Borger i Køge, om nogle uklarerede Regnskaber, saa at Betalingen forholdes hende imod deres Forpagtningsbrev, hvorved hun mener sig højlig forurettet, gives der Adressaterne Befaling og Fuldmagt til snarest at indstævne Parterne for sig med deres Breve, Regnskabsbøger og andre Dokumenter, bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 26, 95.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Borgemester i Kolding Jørgen Knudsens Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 95 b.

— Miss. til samme. Da Fru Lisbet Bilde til Frøslef, Sifvort Becks Enke, med det første agter at skifte med sine Børn, skal han paatage sig Værgemaalet for hende, medens Skiftet staar paa. Sj. T. 26, 95 b.

— Miss. til Tygge Brahe. Fru Sophia Rantzau Mogens Gyldenstjernes til Fulletofte har berettet, at en Person, som en Tid lang har været hendes Foged paa Gaarden Søeholmb og som Tygge Brahe har antaget paa Kongens Vegne, har beliggert en af hendes Piger, og da han tilmed ikke har gjort Fru Sophia Rantzau Regnskab for, hvad han af hendes har haft under Hænder, har hun begæret Kongens Befaling til Adressaten om at tilholde nævnte Mand at sætte hende Borgen, blive til Stede, svare til sine Gerninger, gøre hende Regnskab for, hvad han har haft under Hænder, eller borge for sig selv. Tygge Brahe skal tilholde ham at sætte Fru Sophia Rantzau Borgen eller borge for sig selv og blive til Stede til Sagens Afslutning. Sj. T. 26, 95 b.

— Miss. til Bisperne¹ i begge Rigerne og til Professorerne

---

¹ De opregnes alle.

ved Universitetet i København. Det berettes, at en Del Studenter siden Udstedelsen af Forordningen om Kirkernes Myn- dighed tager Magistergraden i Filosofi for derved at omgaa Forordningen om Attestation om deres Levned og om, hvorvidt de er naaet i Lærdom og særdeles i Guds Ords Kundskab. Da Filosofi og Teologi er to forskellige Viden- skaber og der ligesaavel ligger Magt paa at erfare, hvad Er- faring Magistri har i den hellige Skrift som andre, forordnes det herved, at de Magistri, som ikke har faaet deres Attestation og herefter kaldes til et Kirke- eller Skolekald, ligesaavel som andre skal være forpligtede til at tage deres Attestation, saa- fremt de vil betjene nogen Skole eller Kirketjeneste i Danmark og Norge, hvis de ikke har faaet den, før de fik Graden. Sj. T. 26, 96. K. Origg. (til Dr. Hans Mikkelsen, Fyens Stift) i Landsark. i Odense, (til Dr. Morten Madsen, Aarhus Stift, og til Dr. Johan Borkersen, Ribe Stift) i Landsarkivet i Viborg og (til Rektor og Professorer ved Universitetet i København) i Kon- sist. Ark. Pk. 196. (Tr.: CCD. IV. 673 f., Dsk. KL. III, 256 f., Ny kirkehist. Saml. II, 631, Rothe: Reskripter III, 276 f.).

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Tage Thott A[ndersen]. Han har berettet, at han har erhvervet Dom over Oluf Peder- sen i Hoelle i Gemse Sogn i Sølvitsborg Len for ulovlig Udskibning af Tømmer fra Riget, hvorefter han skal lide efter det derom udstedte kongelige Mandat, og at han endvidere har nævnt Oluf Pedersen under Forfølgning for et Løfte, som denne har afgivet for en svensk Mand, ved Navn Thomas Weder- born, der ligeledes er dømt til at stande til Rette for ulovlig Udførsel af Tømmer efter samme Mandat. Oluf Pedersen havde lovet, at Svenskeren skulde blive til Stede, men denne er dog rømt af Riget. Adressaten har nu begæret Kongens Resolution paa, hvorledes der skal forholdes hermed. Hvis Oluf Pedersen vil sone for de to Poster og give 2000 Speciedlr. og desuden de 600 Sletdlr., som han har at fordre hos Rasmus Jensen, Borger i København, maa han være fri for de to Poster; der- som han ikke vil gaa ind herpaa, skal Adressaten sende ham fængslet til Københavns Slot, med mindre han vil udtage Stæv- ning i Sagen, da skal han sætte nøjagtig Vissen og Loven for, at han vil blive til Stede til Sagens Uddrag. Kongen tillader, at det Tømmer, som Rasmus Jensen har købt af Oluf Pedersen,

maa frigives af Arresten, men de 600 Sletdlr., som han skylder Oluf Pedersen, skal blive staaende hos ham, indtil Sagen mellem ham og Oluf Pedersen er endt. Sk. T. 6, 197 b. K.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lunde Kapitel. Det berettes, at en Del Kanniker og Vikarier i Lunde Kapitel resterer med deres Part af adskillige Skatter, som er paalagt Kapitlet, fordi de mener, at de er skattefri, fordi de „haver deres beneficia pro officio“. Kapitlet skal tilholde dem, der resterer med Skatter, hvad enten de er forlenet pro officio eller beneficiis, straks at klarere for samme Skatter i Renteriet. Saafremt nogen findes forsømmelig eller genstridig, skal Kapitlet tiltale ham ved Retten. Sk. T. 6, 198 b.

— Miss. til Ifver Krabbe Tagesen. Alt det Landgildesmør, som han kan faa i sit Len [Laholm], skal han levere paa Provianthuset i København; for det øvrige skal han tage 20 Rdlr. for Tønden. Ligeledes skal Rug og Korn leveres paa Provianthuset, men for det, som han ikke kan faa, skal han tage Penge, den højest mulige Pris, og føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 198 b. K.

— Miss. til Christoffer Mormand. Da der med det allerførste skal foretages Skifte efter afdøde Fru Thalen v. Mehlen, skal han paatage sig Værgemaalet for Jfr. Elen Urne og Jfr. Sidsel Urne, medens Skiftet staar paa, og paase, at de ikke paa Skiftet kommer til kort. Sk. T. 6, 199.

— Miss. til Peder Basse. Da Vincents Stensen til Stensgaard har begæret et Vænge, kaldet Verkers Vænge¹ i Stouss² By og Sogn, der hører til en Gaard, som ligger til St. Knuds Kloster i Odense, til Mageskifte for godt Saaland og god Eng i Stausse² By og Sogn, saa at Gaarden faar Fyldest for Vænget, skal Adressaten, saafremt Bonden paa Gaarden, Peder Thorsen, er tilfreds med Mageskiftet og der sker ham fuld Fyldest, lade opkræve 8 uvildige Dannemænd, som kan afslutte Mageskiftet under Forbehold af Kongens Ratifikation. F. T. 4, 405.

—³ Miss. til Hening Valkendorf og Frederik Markdanner.

¹ I Vincens Stensens Ansøgning om Mageskiftet (D. Kanc. Indl. t. Reg. og henl. Sager) kaldes det Vecker Vænget i Stous Sogn og By.

² Navnet er forskrevet i F. T., ment er: Stoense, Langelands Nørre H.

³ Dateringsstedet er glemt i F. T.

Arvingerne efter Jomfru Anne Urne, der nu er død i Odense, har berettet, at hendes Efterladenskaber¹ findes i en fremmed Mands Gaard og at han ikke længer vil have dem dér. De vil derfor af det Gods og Løsøre, som hun kan have efterladt sig, nu straks gøre Udlæg til Betaling af al hendes rigtige og lovlige Gæld og siden skifte det øvrige mellem dem og deres Medarvinger og afsætte Lodderne for dem, der ikke er til Stede. De har derfor begæret, at Kongen vil kommittere Adressaterne til at overvære dette Udlæg og Skifte. Adressaterne skal straks begive sig til bemeldte Jomfru Urnes Bo, først gøre Udlæg deraf til al den lovlige og rigtige Gæld, der findes efter hende, skifte det øvrige mellem hendes Arvinger og afsætte Anparterne til de Arvinger, som ikke møder, bilægge de muligt opkommende Tvistigheder, baade mellem Arvingerne selv og med Kreditorerne, i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. F. T. 4, 405 b.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe og Sten Bilde. Nogle af Kronens Bønder i Odensegaards Len, nemlig Knud Hierresen, Rasmus Jørgensen, Las Pedersen og Lavrids Jørgensen i Torres² og Mads Hansen, Markur Andersen, Hans Jørgensen og Hans Christensen i Agerues³, alle i Aggeruis Birk, har berettet, at deres Gaarde i langsommelig Tid har staaet øde, fordi de er for højt forskyldet. Da Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, har erklæret og med Tingsvidner bevist, at deres Beretning er Sandhed, skal Adressaterne med det allerførste nøje undersøge disse Gaardes Ejendom og siden taksere dem til en rimelig aarlig Landgilde, saa at de kan blive ved Magt. F. T. 4, 406.

19. Okt.⁴ (—). Miss.⁵ til Hr. Frederik Reedtz (i Sjælland)⁶, Hr. Jørgen Brahe (i Fyen), Tønne Friis (i Jylland) og Hr. Palle Rosenkrantz (i Lolland og Falster). De skal aarlig af Lensmændene i [vedkommende Landsdel]⁷ oppebære Afgiften af

¹ Dette eller et lignende Ord mangler i F. T.   ² Torresø, Krogsbølle S., Skam H.   ³ Agernæs, Krogsbølle S.   ⁴ Sj. T. har 19. Okt., samme Dato er skrevet paa Bagsiden af K., medens der under Teksten i K. staar: 20. Okt.   ⁵ Missivet er formentlig udstedt i Stedet for det u. D. og St. i Sj. T. efter 13. Juli indførte Miss. om samme Sag til samme Adressater.   ⁶ De indklamrede Ord findes kun i K.   ⁷ Sj. T. har: Sjælland; det indførte Miss. er altsaa stilet til Frederik Reedtz.

de Gaarde, som Officererne har haft, eftersom hver af dem har givet sin Officer, og siden efter Kongens Ordians betale Officererne deres Traktement og Besolding deraf. Saafremt Afgiften ikke strækker til, skal de lægge det manglende til af Kommissarietolden og siden klarere derfor i Rentekammeret, men hvis der bliver noget tilovers, skal de levere det til Kommissarieskriveren i Skaane. Sj. T. 26, 96 b. K.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Seefeld, [Landsdommer paa Sjælland]. Det berettes, at afdøde Jomfru Lisebet Bilde til Gammel Kiøgegaard paa Sjællandsfar Landsting har ladet læse et Brev, som hendes Søkende har givet hende paa, at hun maatte afhænde sit Gods, og et andet Brev, som hun har givet sin Søster Jomfru Birgitte Bilde til Gammel Kiøgegaard paa sit Gods og Løsøre. Da det formenes, at disse Breve er indskrevet i Landstingsbogen, skal han tilstille Jomfru Birgitte Bilde en Kopi af dem efter Landstingsbogen under hans Haand og Segl. Sj. T. 26, 97.

— Aab. Brev til alle Kronens Bønder samt Kloster-, Prælat-, Kannike-, Vikarie-, Provste-, Præste- og Kirketjenere i Hornum og Fleskum Herreder, der søger Kronens Møller i Aalborg. Da det berettes, at Aaen, Vældene og Grøfterne, som løber til Møllerne i Aalborg, er meget tilgroet til Skade baade for den menige Mand og for Kronen, befales det dem strengeligt, naar de tilsiges af Gunde Lange, Embedsmand paa Aalborghus, at møde med deres Folk, Heste og Vogne og hjælpe at opskære og opbryde forskrevne Aa, Grøfter og Vælder. De, som har Enge løbende paa samme Aa, skal aarlig opskære og opbryde i dem, saa langt deres Enge strækker sig, saa at Vandet kan have desto bedre Løb til Møllerne. Saafremt nogen befindes modvillig heri, skal han tiltales og straffes for Ulydighed. J. R. 9, 214. K¹.

— Miss. til Gunde Lange, hvorved ovenstaaende aabne Brev til Bønderne i Hornum og Fleskum Herreder, som søger Møllerne i Aalborg, kommuniseres ham. Han skal paa Kongens Vegne tilholde dem at opbryde samme Aa, Væld og Grøfter og paase, at Arbejdet gøres. J. T. 9, 343 b.

¹ Som Konc. er benyttet Konc. til Aab. Brev af 3. Aug. 1590 til samme mutatis mutandis.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om snarest at skaffe 20 Læster godt Nødekød til Proviandhuset efter Kongens forrige Forordning til ham og tage Penge dertil af Toldkisten. Han skal paase, at det købes til lavest mulige Pris. J. T. 9, 343 b.

— Miss. til Fru Andne Gyldenstjerne, Hr. Uldrik Sandbergs Enke, om snarest at lade Hr. Olluf Clausen, Sognepræst til Borick Kirke i Lundenæs Len, tiltale for en urigtig Seddel Henhold til den derom udgangne Herredagsdom¹. J. T. 9, 344.

20. Okt. (—). Bestalling for Hannibal Sehested til Nøraggergaard som Hofmester for Kongens Søn Grev Volde-
mar. Han skal være forpligtet til med Flid og Omhyggelighed at forestaa denne Bestilling og paa den forestaaende Rejse altid personlig være til Stede hos Grev Voldemar, eftersom det befales ham af Kongen. Han skal fornemmelig altid holde ham til Guds-
frygt, alle grevelige Dyder, Sæder og høflig Omgængelse, til at konversere dem, af hvem han kan lære noget, og at sky Om-
gængelse med dem, som kan korrumpere ham. Hannibal Sehested skal ogsaa tilholde hans Præceptor at forrette sit Officium med Flid, saa at Greven fortsætter sine Studier og lærer sine Sprog og Øvelser med Flid, samt tilholde Præceptoren og de andre Tjenere, som er hos ham, at gøre hver sit Officium. Skulde der paakomme Hannibal nogen langsom Svaghed², skal han have Tilsyn med og befale Præceptoren at træde i sit Sted og have Tilsyn med Kongens Søn, indtil Hannibal Sehested kommer til sin Førlighed igen, og ellers ikke tilstede, at der gives ham noget ondt Eksempel af nogen, der er hos ham. Om Rejsens Begyndelse og Fortsættelse skal han faa Kongens videre Anordning. Til Løn skal der, saa længe han rejser ubekendt³ med Kongens Søn, gives ham en aarlig Løn af 500 Rdlr. og fri Underholdning for sig og en Dreng, fra Bestallingsdagen at regne, at betale af Rentekammeret. Men naar Hannibal Sehested efter⁴ den forestaaende Rejse nogetsteds skal rekommen-
dere ham bekendt⁵, vil Kongen lade ham vide, hvorledes hans Hof videre skal anordnes og derefter forbedre hans Hofmesterbestalling. Sj. R. 19, 449.

¹ Af 16. Maj 1636. ² Langsommelig Sygdom. ³ Incognito. ⁴ D. v. s.: paa. ⁵ Opgive hans Incognito.

20. Okt. (Kbhvn.). Revers, udstedt af Hannibal Sehested til Nøragergaard som Hofmester for Kongens Søn Grev Voldemar, Greve til Slesvig og Holsten. Han vil altid personlig være til Stede hos Grev Voldemar, eftersom det befales ham af Kongen, og altid holde ham til Guds frygt, alle grevelige Dyder, Sæder og høflig Omgængelse, holde ham til at konversere med dem, af hvilke han kan lære noget, og holde ham fra Omgængelse med dem, som kan korrumpere ham. Ligeledes vil Hannibal Sehested tilholde hans Præceptor med Flid at forrette sit Embede. Han vil fornemmelig tilholde Grev Voldemar at fortsætte sine Studier og at lære sine Sprog og Øvelser med Flid og ellers i Levned, Sæder og Omgængelse foregaa ham saaledes, at han af Hannibal Sehested eller nogen, der er hos ham, ikke har noget ondt Eksempel eller kan tage Aarsag til Forargelse, og vil ellers i alle Maader komportere sig, som det en Hofmester vel egner og anstaar, „saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord. Til Vitterlighed haver jeg denne min skriftlige Revers i min aflagte Eds Sted med egen Haand underskrevet og trykket mit Signet her forneden“. Sj. R. 19, 444.

— Sj. T. 26, 86 se 1. Okt.

— Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Hr. Mickel Bute-rups to Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 97.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Fru Rigese¹ Grubbe til Snedinge, Alexander von Pappenheims Enke, af Roskilde Kapittels Gods har begæret 2 Gaarde i Spelderup² i Marede Sogn, 2 Gaarde i Ørebye³ i Høfve⁴ Sogn til Mageskifte for 3 Gaarde i Varbeløf i Stevns Herred, skal Kapitlet med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheids og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kapitlet. Sj. T. 26, 97. K.

— Miss. til Bertel Hansen [Hospitalsforstander] om at optage en lemlæstet Soldat Oluf Olufsen i Duebrødre Hospital, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 97 b.

---

¹ Sj. T. har: Risse.   ² Spjellerup, Marvede S., Ø. Flakkebjærg H.
³ Oreby, Høve S., V. Flakkebjærg H.   ⁴ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Hafve.

20. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Hr. Christen Christensen, Sognepræst til Øye paa Gotland, for sit Kalds Ringheds Skyld faar Bevilling til aarlig at lade hugge 2000 Bloksten paa Gotland og udføre dem til andre Steder her i Riget. Sk. R. 5, 174.

— Miss. til Hr. Tage Thott O[ttesen], Hr. Christoffer Ulfeldt og Ifver Krabbe Tagesen. Fru Soffie Rantzau Mogens Gyldenstjernes til Søholmb har berettet, at hendes Husbonde med Kongens Bevilling har tilforhandlet sig 4 Korntiender af Morten Mogensen, nemlig af Mørup¹, Taager², Spannerup og Dagsaas i Varberg Len, og har begæret, at enten hun eller en af hendes Sønner maa faa disse Tiender til Fæste efter hendes Husbondes Død, medens Bønderne har indgivet et Andragende herimod, idet de mener, at de bliver forurettet derved og særlig at Kirkerne ikke kan holdes vedlige af den ringe Afgift, som gives deraf. Adressaterne skal, naar de ved en tilfældig Løjlighed har noget at forrette i Halland eller ved Fæstningen [Varberg], undersøge Sagen. Hvis det da befindes, at Bønderne forrettes ved disse Tienders Bortfæstelse til hende eller hendes Søn, enten fordi de ligger udenfor Herredet eller det er for besværligt og langt for Bønderne at føre dem, skal Adressaterne behandle Kirkernes Afgift paa en billig Maade, idet de skal paase, at Kirkerne kan blive ved Magt, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 199.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen og Hr. Christoffer Ulfeldt. Denne Brevviser Hans Adsersen Holst, som for nogen Tid siden for en Forseelse er kasseret fra Bestillingen som Kaptejnløjtnant paa Varberg Slot, har begæret at faa denne Forseelse eftergivet og igen faa en Bestilling, naar en saadan bliver ledig, og indtil da at faa noget at leve af under det skaanske Regiment. For den ham ydede Forbøns Skyld har Kongen efterladt ham samme Forseelse og bevilget, at han maa faa den Besolding, han har haft som Kaptejnløjtnant paa Varberg Slot, indtil der bliver en Stilling ledig i Skaane, hvortil han kan forfremmes. Adressaterne skal aarlig lade ham faa Kaptejnløjtnantsbesolding, indtil der bliver en anden Plads ledig under det skaanske Regiment, hvortil han kan forfremmes. Sk. T. 6, 199 b. K.

¹ K. har Moerop; ment er Morup, Favraas H.

² Toager, Himle H.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Erik Rosenkrantz. En af Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Gullands Tjenere, ved Navn Bent Nielsen, i Hønshos i Halmstad Len har beklaget sig over hans Foged, ved Navn Oluf Pedersen, og paastaaet, at denne har forurettet ham i adskillige Maader. Erik Rosenkrantz skal kalde Fogden for sig og nøje undersøge, hvorledes det forholder sig dermed, tilholde Fogden ikke at fængsle Bonden indtil videre og snarest indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. Sk. T. 6, 200. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd paa Fyen om i deres Len at indkøbe Træsko, smaa og store, og med det allerførste sende dem til Børnehuset i København, nemlig: Hr. Mogens Kaas (Nyborg) 200 Par, Hening Valkendorf (Odensegaard) 200 Par, Sten Bilde (Rugaard) 100 Par, Hr. Jørgen Brahe [Hagenskov] 150 Par, Gregers Krabbe (Hindsgavl) 150 Par. F. T. 4, 406 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev. hvorved Axel Hansen, Skolemester i Nakskov, der har forset sig i Lejermaal med sin Fæstemø og derfor er afskediget fra sin Skoletjeneste, og som efter Ordinansen har udstaaet Kirkens Disciplin, efter Ansøgning faar denne Forseelse eftergivet, da det af den af Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, afgivne Erklæring og af Intercessionen af Dr. Hans Mickelsen, Superintendent over Fyens Stift, fremgaar, at Axel Hansen baade i sin Skolebestilling og i andre Maader, denne Forseelse undtaget, har skikket sig vel. Han maa befordres til en anden Skole- eller Kirkebestilling, dog ikke i Nakskov, hvor han har begaaet Forseelsen. Sm. R. 5, 178 b.

— Miss. til Niels Friis. Da Ifver Lykke Christoffersen til Vindenggaard¹ har begæret 1 Gaard i Hunborig By, Sogn og Herred i Thy til Mageskifte for 1 Gaard „paa Hammer i Hill Sogen i Lumby“², skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt denne Gaard for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes [fra Sejlstrup Len]. J. T. 9, 344.

— Miss. til Rentemestrene om, at de ikke maa kvittere

¹ Vinderupgaard.

² Ment er: paa Hannæs i Lild Sogn i Lund By.

Lensmændene over Bratsberg, Augdesiden, Stavanger og Ide og Marker Len for Garnisonsskatterne, uden at det findes, at der paa Baahus Slot er leveret 549 Rdlr. af Bratsberg Len, 789 Rdlr. af Augdesidens Len, 780 Rdlr. af Stavanger Len og 150 Rdlr. af Ide og Marker Len. Endvidere maa de ikke kvittere Lensmændene paa Trondhjem og Bergenhus for deres Garnisonsmandtaller og Regnskaber, saafremt Udgiften i hvert af deres Regnskaber er større end 840 [Rdlr.]. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

21. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hr. Jørgen Urne til Alslef, Rigens Marsk og Befalingsmand i Vestervig Kloster, og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 19, 444 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Hans Mortensen i Liemark¹, som for nogen Tid siden har forset sig med Lejermaal og derfor er afsat fra dette Præstekald, men som har udstaaet Kirkens Disciplin, igen maa faa det Præstekald, som han lovligt efter Ordinansen kan blive kaldet til og af Superintendenten findes dygtig til, dog ikke i det Stift, hvor han har forset sig. Sj. R. 19, 448.

— Miss. til Fattigforstanderne i Roskilde. Af deres Supplikation ses det, at afdøde Hr. Søfren Olufsen har oprettet et lille Hospital til 6 Husarme i Roskilde, og de har begæret at maatte sælge dette de Fattiges Gods og anbringe Pengene paa Rente hos sikre Folk. Kongen tillader dette, dog at de tager godt og nøjagtigt Underpant og Forsikring, saa at de Fattige er sikrede mod at lide Skade. Sj. T. 26, 97 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Frølinge. Undersaatterne paa Gulland har andraget om, at den „Tørretold“², som gives til Bropenge af det Gods og de Varer, der føres til Staden Visby og igen udskibes derfra, maa bevilges dem til Forbedring af deres Bys Havn og Bro. Han skal snarest indsende Erklæring om, hvortil denne Oppebørsel hidtil er blevet brugt, hvor meget der endnu mangler til Forbedring af Byens Havn og Bro og hvormed den kan hjælpes. Sk. T. 6, 200 b. K.

---

¹ Hans Mortensen Krummerup i Lidemark, Bjæverskov H. Se 6. April 1633.   ² Vel: Torvetold, af Tørv, Tørg, Torv.

21. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lauv Bilde om straks at begive sig til København, hvor han vil erfare Kongens Vilje. Sm. T. 6, 430.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om paa Kongens Vegne at indkøbe 600 Tdr. Ærter og snarest sende dem til Provianthuset i København. Sm. T. 6, 430.

— Miss. til nedennævnte Lénsmænd i Jylland og Fyen om snarest at sende al Indkomsten af Rug af deres Lén til Provianthuset. — Nemlig: Hr. Christian Tomesen [Kalø], Hr. Mogens Kaas [Nyborg], Lavrids Ebbesen [Skanderborg], Ernst Normand [Koldinghus], Gunde Lange [Aalborghus], Henning Valkendorf [Odensegaard], Erik Grubbe [Aarhusgaard] og Otte Marsvin [Dronningborg]. J. T. 9, 344 b. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

22. Okt. (—). Bestalling for Niels Oelsen, boende paa Heesholmb¹, som Kongens Fiskemester over Kronborg Lén med en aarlig Løn af 120 Dlr., at udbetale af Tolderen i Helsingør, og frit Foder og Maal paa en Hest, at levere af Lensmanden, alt fra 8. Dec. 1635 at regne. Han skal have Kongens Søer og Damme i Befaling og paase, at der ikke fiskes af andre i dem, men at de holdes ved Magt. Lensmanden paa Kronborg Slot skal flittig tilholde Kronens Bønder at være Fiskemesteren følgagtig med at vække² og drage Fisk paa Kongens Søer og Damme, føre Fiskeredskabet derhen, hvor Fiskemesteren befaler, komme ham til Hjælp, dersom nogen af Dæmningerne, Søerne eller Dammene beskadiges, og hvis Dammene er eftergroet, da igen straks at renovere dem. Sj. R. 19, 447.

— Bestalling for M. Jens Skiellerup som Slotspræst paa Københavns Slot med samme Løn som hans Formand har haft. Sj. R. 19, 448.

— Miss. til Frederik Urne. Han skal forordne Falck Olufsen, Borgemester i Slangstrup, til Værge for afdøde Dr. Arnisæi Børn og med det allerførste beramme en bestemt Dag, paa hvilken Frederik Urne enten selv skal møde eller forordne andre gode Mænd, i hvis Nærværelse afdøde Dr. Arnisæi

¹ Hørsholm.

² Hugge Vaager.

Skrin og andet, i hvilket han har efterladt sine Breve og Dokumenter forseget, kan aabnes. Han skal i Tide advare Frederick Günter, tyske Kancellis Forvalter, om at møde til den bestemte Tid. Sj. T. 26, 98. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Slagelse. De skal aabne den Kiste, der tilhører Peder Christensen, som har tjent Sognepræsten i Slagelse som Vogndreng, af Kisten udtage de Penge, der findes deri, og sende dem forseget, saaledes som de forefindes, til København. De skal lade den døde Kvindes Fæstemand være til Stede, naar nævnte Kiste aabnes, og spørge ham, om han blandt Pengene kan genkende nogle af dem, som han har leveret hende til troer Hænde, da man har Mistanke om, at Peder Christensen har taget nogle af den Afdødes Penge, da hun var ombragt. Sj. T. 26, 98. K.

— Miss. til Roskilde Kapitel. Kongen har forlenet afdøde Dr. Arnisæus, forrige Hofmedicus, med et til Roskilde Domkirke liggende Kannikedømme, og da han nu er død saa kort Tid før Mortensdag, har hans Hustru og Børn andraget om (skønt det er noget imod Kapitlets Statutter), at dette Aars Indtægter af dette Kannikedømme maa følge hende og hendes Børn og det næste Aar først maa betragtes som hendes Naadensaar. Kongen paalægger Kapitlet at bevilge dette. Sj. T. 26, 98 b.

— Miss. til Fru Vipeke Gris. Denne Maren, Enke efter Bertramb v. Buchwald, i Haderslev har berettet, at hun for nogen Tid siden har faaet Indførsel i Adressatens Gods for nogle Penge, som denne skylder hende og hendes Barn, men at Adressaten alligevel siden Indførslen har oppebaaret Indkomsten af Godset, skønt Maren Bertrambs har sat sin egen Fuldmægtig over det. Adressaten skal straks til Maren Bertrambs eller dennes Fuldmægtig levere al den Indkomst, som hun har oppebaaret af Godset, hvori den anden er indført, til denne eller dennes Fuldmægtig, saafremt ikke Kongen skal søge andre Midler. Sk. T. 6, 200 b.

— Miss.¹ til Hendrik Gyldenstjerne. Der er tilforn ud-

---

¹ I Sk. T. er Brevet ved en Fejlskrift dateret 22. Maj. Moderen Margrete Daa Ulf Gribs døde 24. Maj 1633. Brevet er indført i Oktober Maaned.

gaaet Befaling til afdøde Erik Pors til Dambsted, forrige Landsdommer paa Lolland og Falster, om at paatage sig Værgemaalet for Giertrud Grib efter hendes afdøde Moder. Da han nu er død, skal Adressaten paatage sig Værgemaalet for Fru Giertrud Grib, naar Skiftet skal foretages, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret. Sk. T. 6, 201.

22. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved det tillades, at Hr. Jens Povelsen, forrige Kapellan hos Hr. Bent Thoersen i Boreby, som for nogen Tid siden har forset sig med Lejermaal og derfor er fjærnet fra Kapellaniet og som har udstaaet Kirkens Disciplin, igen maa faa det Præsteembede, som han lovligt efter Ordinansen og Forordningerne kan blive kaldet til og kendes duelig til af Superintendenten, dog ikke i det Stift, i hvilket han har forset sig. J. R. 9, 214 b.

— Aab. Brev, hvorved Madts Lassen, Byfoged i Ribe, som med det allerførste agter at gøre sin Datters Bryllup, faar Bevilling til at holde det paa Raadhuset sammesteds, skænke Vin og indbyde nogle flere Folk, end Forordningen tillader. J. R. 9, 215.

— Mageskifte mellem Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommer i Nørrejylland, og Kronen paa Viborg Kapitels Vegne, hvorved Erik Juel faar en Kapitelsresidens, der ligger Sønden paa Domkirkegaarden og hører til det Prælatur, som Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand i Lister Len, har, til Mageskifte for en Gaard, der ligger ved Søen i St. Ibsgade i Viborg. J. R. 9, 215 b. K.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han har berettet, at det Skillerum, som var opmuret fra Grunden af udenfor hans Stue paa Odensegaard, er ganske faldet ned baade med Piller og andet, at ligeledes Smedjen er ganske faldet ned og at Tagene er ganske brøstfældige paa Tagsten, Lægter og med Skælne¹, baade over Kongens Gemak og i Huset over Køkkenet, og har anmodet om Tilladelse til at reparere denne Brøstfældighed. Kongen tillader det, dog at det sker med den mindst mulige Bekostning. Han skal føre det til Regnskab. Endvidere har han faaet Kongens Befaling til aarlig at sende 100 Skippd. Flæsk

til Provianthuset i København; han skal unklade det i indeværende Aar. Dernæst har han begæret Underretning om, hvorvidt Bartholomeus Haagensen, Borger i København, skal levere den fornødne Kalk til Bygningen paa Taasinge for den Pris, som den afdøde Hofmester har aftalt med ham, nemlig $2\frac{1}{2}$ Rdlr. for hver Læst Kalk. Kongen bevilger, at Bartolomeus Haagensen maa levere den nødvendige skaanske Kalk til nævnte Bygning til en Pris af $2\frac{1}{2}$ Rdlr. for hver Læst. F. T. 4, 406 b.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Erik Grubbe. Da Husene i Borggaarden paa Havreballegaard¹ er brøstfældige paa Tage og Lofter, skal han efterhaanden lade dem reparere med den ringest mulige Bekostning og føre det til Regnskab. Med Hensyn til Bygfældigheden paa det Hus i Bispegaarden i Aarhus, hvor Kongens Korn plejer at oplægges, skal han indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det kan istandsættes med den ringeste Bekostning. J. T. 9, 345.

— Miss. til samme. Han har berettet, at 1 Bol, som bebos af Peder Rasmussen, i Søfte i Aarhus Len er sat saa højt i aarlig Landgilde, at han ikke kan blive ved Magt, med mindre han faar bevilget et Afslag af 1 Td. Salt af den aarlige Landgilde. Kongen bevilger det, hvilket Erik Grubbe skal indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. J. T. 9, 245 b.

— Miss. til samme. Han har berettet, at der i Aarhus findes mange fattige Børn, hvis Forældre er døde og som intet har at ernære sig af uden Betlen, hvorfor de vænnes til Tyveri, og han har derfor begæret at maatte sende nogle af dem til Tugthuset. Dersom der findes Børn, som Forældrene ikke vil holde af Gaden og som er saa til Alders, at de kunde tjene deres Brød, men dog gaar ledige, tillader Kongen, at han sender saa mange, som man kan faa fat paa, til Tugthuset og derefter aarlig 4 eller 5 af samme Slags. Dermed er dog ikke ment de, som holdes til Haandværk, gaar i Skole eller i Tjeneste. J. T. 9, 345 b².

— Miss. til samme om at lade Edsløf Mølle, der efter hans Erklæring er helt brøstfældig, reparere efterhaanden Aar

¹ Overskriften har: Aarhusgaard. vedk. Aarhus. II, 73.

² Tr. i Udt. i Hübertz: Aktst.

for Aar, saa at den kan yde sin Skyld i Tide. Derimod skal han lade det bero indtil videre med Øster Alling Mølle i Øster-Lisbjerg Herred. J. T. 9, 346.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Erik Grubbe. Søfren Olufsen i Svinboe og Niels Lasen i Skierring, begge i Aarhus Len, har berettet, at de som Følge af stor Misvækst paa deres Korn og andre ulykkelige Tilfælde paa deres Formue er geraadet i saa stor Armod, at de ikke kan yde forrige Aars Skyld og at de tilmed er i Restance med en stor Del af deres Landgilde fra de forgangne Aaringer, saa at de ikke kan blive ved Magt, med mindre de faar noget Afslag, og af hans Erklæring¹ fremgaar det, at deres Angivende er sandfærdigt og at de ikke kan blive ved Magt, med mindre de faar bevilget et Afslag paa 2 Ørte Rug, 5 Ørte 3 Skpr. Byg, 2 Ørte Havre, 3 Pund 1½ Mark Smør, 2 Brændsvin og 7 Sk. 2 Alb. Kongen bevilger dette Afslag, hvilket han skal føre til Regnskab. Endvidere bevilger Kongen, at Peder Hansen, Møller i Røe Mølle, og Rasmus [Madsen], Møller i Grundfør Mølle, begge i Aarhus Len, maa faa afkortet saa meget i deres Mølleskyld, som de kan bevise at have anvendt og bekostet paa Bygning og Reparation af deres Møller og som det kan eragtes billigt. Og da Røe Mølles Dam er udbrudt af en hastig Vandflod, saa at Mølleren i samme Mølle Peder Hansen, [ikke har kunnet male]² fra den Tid, da Dammen brød ud, nemlig Langfredag [27. Marts] 1635 til Julen næst efter, bevilger Kongen, at han maa faa kvitteret Mølleskylden for dette Tidsrum, hvilket Erik Grubbe skal føre til Regnskab. J. T. 9, 346 b.

— Miss. til Stalder Kaas. Der skal med det allerførste foretages Skifte i København efter afdøde Sten Sehested „og hans Søkende“³. Da det berettes, at Adressatens Broder Frands Kaas til Engdue⁴, Befalingsmand i Nordlandene, ved Indførsel er interesseret i denne Arv, skal Adressaten give Møde paa sin Broders Vegne, naar Skiftet foretages. J. T. 9, 245.

---

¹ Jvfr. 13. Apr. 1636. ² Disse Ord er glemt i J. T. ³ Formentlig Fejlskrift for: mellem hans Moder [Anne Lykke Nielsdatter] og hans Søkende. ⁴ Indyr Gaard, Gildeskaals Præstegæld, Saltens Fogderi, Nordlands Amt.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til en Del Lensmænd om at levere [Rasmus Jensen], Borger i København, eller hans Fuldmægtig al den Rug og Byg, som Lenets Indkomst i indeværende Aar beløber sig til efter Jordebogen ud over hans Genant. Der er akkorderet saaledes med ham, at Bønderne skal levere ham godt ustraffeligt Korn efter Landgildemaal frit i Skib inden 14 Dage efter førstkommende Mortensdag i det seneste, hvorved der skal iagttages, at dersom [Rasmus Jensen] ikke faar Kornet inden nævnte Tid, kunde han vægre sig ved at modtage det, og det vil da ikke kunne sælges til andre til den Pris, som han vil modtage det for. Adressaten skal føre det til Regnskab efter hans Kvittering. Der maa ikke modtages nogen Undskyldning, enten Bønderne vil undskylde sig med, at de ikke kan levere Kornet eller i andre Maader, men de skal strængt og alvorligt tilholdes at levere deres Landgilde til [Rasmus Jensen] til nævnte Tid, saafremt Adressaten ikke vil staa Kongen til Rette for mulig Skade og Omkostning. — Næmlig: Otte Marsvin (Dronningborg), Byg alene, Christian Holck (Silkeborg), Hr. Knud Gyldenstjerne (Hald), Jokim Beck (Bøvling), Hr. Uldrik Sandberg (Lundenæs) og Tønne Friis (Stjernholm), alle til Rasmus Jensen; Ernst Normand (Koldinghus) Rugen til Provianthuset og Bygget til Laurids Hammer¹; Gunde Lange (Aalborg), Hr. Albret Skeel (Riberhus), Nils Friis (Sejlstrup) Rug og Byg og Jørgø Orning (Aastrup) Byg til Maren, Enke efter Hr. Nelaus af Aalborg; Hr. Mogens Kaas (Nyborg) Rug og Byg til Provianthuset; Henning Valkendorf Rug [til Provianthuset], Byg til Mikal² Koch; Hr. Jørgen Brahe (Hagenskov), Sten Bilde (Rugaard) og Peder Basse (Tranekær) Rug og Byg til Jacob Madsen. J. T. 9, 347. Orig. (m. Datum: 28. Okt., til Henning Valkendorf) i Landsarkivet i Odense).

23. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Gert Barckmand Stenhugger faar Bevilling til at forestaa Værgemaal for sin Hustrus Broder, hvis Formynder Augustinus Skomager nu er død, dog at han sætter Borgemestre og Raad i Helsingør Loven og Vissen for, at han vil forestaa Værgemaal tilberligt og efter

---

¹ Stedet er forskrevet, men maa være ment som ovfr.   ² Kaldes i Orig.: Nickel Kock.

sit Tilbud ikke tage Værgpenge derfor. Borgemestre og Raad i Helsingør skal tilholde Arvingerne efter Augustinus Skomager at gøre Gert Barckmand Regnskab for Værgemaalet og siden overlevere det til ham. Sj. R. 19, 448 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage Hr. Hieronymus¹ i Alsteds Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 98 b.

— Lignende Miss. til samme om at optage Erik Lauritsen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 26, 98 b.

— Miss. til Hening Valkendorf. Denne Brevviser Olluf Hansen i Vesterby har berettet, at hans Gaard med Bo, Boscab og alt, hvad han ejede, for kort Tid siden er brændt, og har begæret at blive fritaget for at yde dette Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde samt at hjælpes til noget Bygningstømmer. Hening Valkendorf skal lade ham være forskaanet for dette Aars Landgilde og i nogen Tid for Ægt og Arbejde samt lade ham faa noget Bygningstømmer, hvilket han skal føre til Regnskab. F. T. 4, 407. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Hening Valkendorf. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at give Møde paa Skiftet efter afdøde M. Jacob Jacobsen³, forrige Lektor i Odense. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, fordi en af hans Sønner⁴, som er Præst paa Lolland, ikke har villet møde, skal de endnu engang indstævne denne Søn til at møde for sig til bestemt Tid og Sted. Dersom han da ikke møder, skal de alligevel afslutte Skiftet. F. T. 4, 407 b.

— Miss. til Dr. Hans Mickelsen, hvorved ovenstaaende Miss. kommunikeres ham med Anmodning om at tilholde afdøde M. Jacob Jacobsens ovennævnte Søn, som er Præst paa Lolland, at give Møde uden videre Ophold, naar Skiftet skal holdes og han lovlig stævnes af Kommissarierne, for at Skiftet kan blive sluttet. F. T. 4, 407 b.

¹ Hieronymus Kristoffersen Knop, Præst i Alsted. ² 18. Febr. 1636.

³ Jakob Jacobsen Wolf, Mag., Lektor og Professor i Teologi i Odense.

⁴ Jakob Jacobsen Wolf, Præst i Østøfte.

23. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Fru Ane Gyldenstjerne, Enke efter Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, om at rette sin Lejlighed efter til førstkommende Philippi Jacobi Dag [1. Maj] at overlevere Lundenæs Len, hvormed hendes afdøde Husbonde Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup har været forlenet, til Ifver Vind til Nørholmb, øverste Sekretær og Befalingsmand over Lister Len, og at overlevere det Gods paa Mols¹, hvormed hendes afdøde Husbonde har været forlenet, til Jørgen Krag til Enderup. Hun skal snarest til Renteriet indsende en rigtig Jordebog under hendes Haand og Segl over dette Gods paa Mols. J. T. 9, 348.

24. Okt. (—). Miss. til Jørgen Krag om at rette sin Lejlighed efter til førstkommende Philippi Jacobi Dag af Fru Ane Gyldenstjerne, Enke efter Hr. Uldrik Sandberg til Kvelstrup, at modtage det Gods paa Mols, hvormed hendes afdøde Husbonde har været forlenet. J. T. 9, 348 b.

— Lignende Miss. til Ifver Vind om at modtage Lundenæs Len til Volborig Dag [1. Maj]. Udt. i J. T. 9, 348 b.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Kronens Bønder i Hofveby², Hyebye³, Vedingen, Hørfve, Vallekilde og Bierresøbye⁴ i Dragsholms Len har berettet, at deres Jord, i hvilken de plejer at saa Rug, er ganske udygtig, saa at den giver ond og uren Rug, som de ikke kan yde i Landgilde, hvorfor de begærer at maatte give Byg i Stedet for Rug. Kongen bevilger, at de maa levere 24 Skpr. Byg i Stedet for hver 20 Skpr. Rug, hvilket Adressaten skal føre til Regnskab. Sj. T. 26, 99. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Christopher Stensen. Denne Brevviser Mickel Nielsen, boende paa en Gaard, kaldet Bodebygaard, i Vordingborg Len, hvis Gaard er udlagt til Officersgaard, har berettet, at han har udlovet en stor Sum Penge aarlig til samme Officer for at faa Lov til selv at besidde denne Gaard, men at han ikke længer er i Stand til at betale dem, hvis han ikke skal blive forarmet, og har begæret at faa noget Afslag paa disse Penge. Adressaterne skal forhandle med nævnte Mickel Nielsen og Officeren om, hvad førstnævnte billigt

¹ Borup, 8 Gaarde i Helgenæs S., Mols H.

² Høve.

³ Højby.

⁴ Bjærgesø.

bør og kan give, saa at Bonden kan blive ved Magt. Sj. T. 26, 99.

24. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Anders Bilde til Damsboe, Embedsmand paa Arnsburg Slot, har andraget om at maatte mageskifte nogen Jord med Hr. Chresten, Sognepræst i Jordløse i Nyborg Len, mod at han tilfredssiller ham for Jorden, skal Adressaten forespørge Præsten, om han er tilfreds med samme Mageskifte; dersom han er det, skal Adressaten til Tinge lade opkræve 8 uvildige Mænd, som kan udlægge Præsten fuldt Vederlag og tilendebringe Mageskiftet. F. T. 4, 408.

25. Okt. (—). Aab. Brev til Kronens Bønder i Korsør Len om, at Kongen har bevilget Vendtsel Rotkirk, Befalingsmand over Antvorskov og de underliggende Len, at han maa lade rydde et Stykke Jord¹, liggende paa Holbye² Mark til Korsør Ladegaard, og at Bønderne skal hjælpe med at rydde denne Jord. Bønderne i Korsør Len skal, naar de tilsiges af Vendtsel Rotkirk, hver hjælpe med at rydde Jorden i 2 Dage. Saafremt nogen findes forsømmelig heri, skal han straffes tilbørligt. Sj. R. 19, 450.

— Aab. Brev om, at denne Christen Pofvelsen, som tjener i Danske Kancelli, herefter maa faa en aarlig Løn af 100 Kurantdlr. ligesom en af Renteskriverne, at udbetale i Renteriet af Rentemestrene. Sj. R. 19, 451.

— Miss. til Frederik Urne om at anordne, at Tolderne i Øresund lader Kongen af Polens Skib, kaldet Selhunden, hvorpaa Hendrik Olufsen er Kaptejn, og som nu er indkommet i Sundet, passere frit, uhindret og toldfrit igennem og, naar det kommer tilbage igen fra Hispanien, lader det passere toldfrit tilbage med sin Kongen af Polen tilhørende Ladning. Sj. T. 26, 100. K.

— Miss. til Rentemestrene om at paase, at Forpagtningsafgiften af Børsen: 2000³ Speciedlr. i 3 Aar, erlægges i to Terminer i hvert af Aarene 1637, 1638 og 1639. Sj. T. 26,

¹ Overskriften har: en Eng.

² Hulby, Taarnborg S., Slagelse H.

³ KD. har ved en Fejllæsning: Tolvtusend; Sj. T. har: Toff tusende; K.: to tusind.

99 b. K. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 192).

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Hendrik Gyldenstjerne til Svanholmb har berettet, at man i Renteriet har regnet ham til Mangel i hans Regnskab [for Varberg Len] forarmet Gods, som med Tingsvidne kan bevises at have været forarmet, dernæst Frihed paa Lensmændenes Gaarde, som de altid har haft fri, og for det tredie den Del af Falkenbergs Laksefiskeri, som han tilholder sig efter hans Forleningsbrev, og har begæret, at disse Poster maa blive godtgjort ham i hans Regnskab. Kongen bevilger dette. Sj. T. 26, 99 b. K.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Varberg Len. Da Henrik Gyldenstjerne til Svanholm har berettet, at han har en stor Restance at fordre hos dem, befales det dem uden vidtløftigt Ophold at betale ham eller hans Fuldmægtig, hvad hver af dem er ham skyldig. Sk. R. 5, 174.

— Bevilling for Hans Rantzau til Nienehuus til fra Gotland toldfrit at udføre 2 Skibsladninger Tømmer, Kalk og Sten. Sk. R. 5, 174 b.

— Lignende Bevilling for Friderick v. Buchwald til Gruenwaldt til fra Gotland toldfrit at udføre en Skibsladning Tømmer. Udt. i Sk. R. 5, 174 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Halmstad Slot. Eftersom . . . . .¹ en af Holger Rosenkrantz til Frøllinge, Befalingsmand paa Gullands Bønder, da denne er saa langt borte, har besværet sig over dennes Foged, som efter Bondens Paastand uden Lov og Dom har sat ham ud af hans Gaard og fængslet ham fra Tinge og Dom uforvunden², skønt man vel burde have Fred til og fra Tinge, med mindre man er overbevist om en saa vitterlig og utvivlagtig Misgerning, at man ikke bør nyde den Frihed, som Loven tilholder en, skal Adressaten indsende Erklæring til Kongen herom og om anden Forurettelse, som Bonden angiver. Omend Kongen ikke vil gøre nogen Indpas i hans Jurisdiktion, saa er det dog tilbørligt, at enhver forholder sig kristelig og retfærdig efter Lov

¹ Aaben Plads i Konc.

² Uden at der er vidnet.

og Ret, fornemlig paa Tinge, som er Kongens Grund og Frihed¹. K. i D. Kanc. Uindførte Konc. til skaanske Miss.

25. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om Oprettelse af en Kødskranke² i Odense, da de, som slagter og falholder Kød, ikke vil sælge det fra de dertil byggede Slagteboder. F. R. 4, 89. (Tr.: CCD. IV. 676).

— Miss. til Hening Valkendorf. Da han imod Kongen har erklæret sig om den store Nytte, som Odense Købstad kunde have, om der holdtes en Kødskranke dér, har Kongen bevilget, at der indtil videre maa holdes en saadan. F. T. 4, 409.

— Aab. Brev, hvorved Jomfru Kirsten, Jomfru Talle og Jomfru Rigetse Oldeland faar Bevilling til herefter selv at oppebære Landgilden og Rettigheden af deres Jordegods og anvende den til deres Nødtørft, dog at Frederik Markdanner til Rønninge Søegaard paaser, at intet deraf anvendes til Unytte, haandhæver Bønderne ved Lov og Ret og ikke tilsteder, at de forures i nogen Maade. F. R. 4, 88 b.

— Miss. til Hans Oldeland. Af vigtige Aarsager har Kongen bevilget, at hans Døtre Jomfruene Kirsten, Talle og Rigetse Oldeland herefter selv maa oppebære Indkomsten af deres Gods og anvende det til Nødtørft, dog at Frederik Markdanner til Rønningsøgaard skal paase, at intet deraf forvendes til Unytte, og skal forsvare Bønderne ved Lov og Ret. Hans Oldeland skal snarest til Frederik Markdanner overlevere en Jordebog over hver af Døtrene Gods. F. T. 4, 408 b.

— Miss. til Frederik Markdanner. Da Kongen har bevilget, at Jomfruene Kirsten, Talle og Rigetse Oldeland selv maa oppebære Indkomsten af deres Gods og anvende det til deres Nødtørft, skal han herefter paase, at deres Indkomst ikke forvendes til Unytte, og haandhæve Bønderne ved Lov, Skel og Ret, dog uden at tage Værgpenge derfor. F. T. 4, 408 b.

— Miss. til Bispen [Dr. Hans Mikkelsen] og Gymnasiet³ i Odense. Da det berettes, at det, der er bevilget den nederste⁴ Professor i Kollegiet i Odense til Løn og Under-

---

¹ Arket er revet over gennem Udskriften.   ² Skranke eller Bord, hvorfra Salget sker, og tillige Pladsen, hvor saadanne findes.   ³ Orig. har: Collegii Professores.   ⁴ Dette Ord er glemt i F. T.

holdning, er saa ganske ringe, at han ikke kan underholde sig deraf, skal Adressaterne dele de to Professorers Deputater mellem nævnte Professor¹ og den, der kommer i Stedet for afdøde M. Svend², saa at de begge kan have lige meget. F. T. 4, 408 b. Orig. i Landsark. i Odense.

25. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da det berettes, at Arvingerne efter en Præst paa Errøe og hans efterladte Hustru i Rise Sogn vil skifte imod Jydske Lov, befales det Adressaten at tilholde dem at rette sig efter Jydske Lov, da de staar under Kongens Jurisdiktion, hvis ikke Kongen skal tage sig af Sagen. F. T. 4, 409.

— Miss. til Gregers Krabbe. Da Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, har begæret Herligheden af Kronens Jorder, der kaldes Hellig Kors's Jorder og som er tillagt Sognepræsten i Assens, og nogen Jord paa Assens Mark til Mageskifte for Afgiften af nogle Kaaruppe Jorder, som tilhører Hr. Jørgen Brahe, skal Gregers Krabbe med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt Herligheden af Hellig Kors's Jorder og Assens Marks Jorder kan bortskiftes uden Skade for Kronen. Han har for nogen Tid siden³ faaet Befaling om et Mageskifte mellem Hr. Jørgen Brahe og Præsten i Gamtofte Kirkesogn; det befales ham snarest at afslutte dette under Forbehold af Kongens Ratifikation. F. T. 4, 410 b.

—⁴ Mageskifte mellem Borker Rud til Sæbygaard og Kronen. Sm. R. 5, 179. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Forleningsbrev for Ifver Prip, Berghauptmand, paa det efter afdøde Dr. Henningus Arnisæus ledige Provsti paa Thyholmb, kvit og frit indtil videre mod de samme Ydelser som hans Formand har ydet. Han skal holde Bønderne ved Lov og Ret og ikke forurette dem mod Loven eller besvære dem med ny Indfæstning eller andre nye Paalæg. J. R. 9, 217 b. K.

— Forleningsbrev for Melkior Oldeland til Trellerup, kongelig Sekretær, paa det efter afdøde Prots Knudtsen ledige

---

¹ F. T. har ved en Fejlskrift: Professores. ² Mag. Svend Pedersen, Konrektor og Professor i Odense. ³ 11. Marts 1636. ⁴ I Sm. R. er Dateringen glemt under Hovedbrevet.

Han Herreds og Mors Provsti. [Enslydende, mutatis mutandis, med Forleningsbrevet af 22. Maj 1636 for Holger Bilde.] J. R. 9, 219 b. K.

25. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om Oprettelse af et Katedralkollegium ved Stiftsskolen i Ribe med Dr. Christen Borum¹ som Professor. J. R. 9, 218. K. (Tr.: CCD. IV. 674 f. Dsk. KL. III. 257 f. P. Terpager: Ripæ Cimbr. S. 486 f. (de to sidste m. Datum: 28. Okt.)).

— Aab. Brev om Oprettelse af et Katedralkollegium ved Stiftsskolen i Viborg. J. R. 9, 218 b. K. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 674 f. Dsk. KL. III. 257 f.).

— Lignende aab. Brev om Oprettelse af et Katedralkollegium i Aarhus. Udt. i J. R. 9, 219 og paa K. (Tr.: CCD. IV. 674 f. Dsk. KL. III. 257 f.).

— Aab. Brev om Oprettelse af et Katedralkollegium i Roskilde. Da der ved Roskilde Højskole kun er 2 Professorer, skal det første Kanonikat, som bliver ledigt dér (og som der intet Ekspektancebrev er paa), tillægges en Professor, saa at der kan være 3 dér mod de 2, som nu er dér. [Løvrigt enslydende med de foregaaende aabne Breve om Oprettelse af Katedralkollegier i Viborg og Aarhus]. Sj. R. 19, 450 b.

— Miss. til Ernst Normand og Hendrik Lange. Da det berettes, at noget af Kronens Gods i Riberhus Len er bortskiftet mod noget andet sammesteds og at noget Gods er indført i nævnte Lens Jordebog, men at det ikke er at finde nogetsteds i Lenet og dog aarlig føres til Afkortning og er godtgjort ved sidstnævnte Gods, gives der dem Befaling til med det allerførste at forføje sig derhen, nøje undersøge Forholdene baade med Hensyn til det bortskiftede Gods og det, der er modtaget i Stedet, undersøge det Gods, der er indført i Riberhus Lens og i Møgeltønders Jordebog og som ikke er at finde nogetsteds, affatte en Jordebog over alt dette Gods saavel i Riberhus som i Møgeltønder Len og snarest indsende den til Renteriet. J. T. 9, 349.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hans Lindenov. Da Kongens Hofholdning i Vinter bliver paa Antvorskov Slot,

---

¹ Dr. med. Kristen Bording.

skal han af sit Len [Kalundborg] lade levere efterskrevne Smaaredsel, nemlig: 200 Beder og gode Lam, 200 Par Høns og 60 Ol Æg, paa Antvorskov Slot. Dersom denne Smaaredsel ikke kan udredes af Lenets Indkomst, skal han lade det købe, dog at det er godt, og fremsende det, naar Kongens Køkken-skriver anmoder derom. Sj. T. 26, 100. K.

26. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Claus Daa [Dragsholms Len] om at levere 150 Beder og Lam, 200 Par Høns og 60 Ol Æg. Udt. i Sj. T. 26, 100 b. K.

— Lignende Miss. til Hr. Frederik Reedtz [Vordingborg Len] om at levere 150 Beder og Lam, 200 Par Høns og 40 Ol Æg. Udt. i Sj. T. 26, 100 b. K.

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld [Ringsted Klosters Len] om at levere 100 Beder og Lam, 200 Par Høns og 40 Ol Æg. Udt. i Sj. T. 26, 100 b. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at tage for sig Sagen om den Vogndreng¹, som formenes at have stjaalet nogle af den Piges Penge, som er blevet ombragt i Slagelse, og dømme i den. Sj. T. 26, 100 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Kronens Bønder i Vester Egisborg i Vordingborg Len har klaget over, at de i dette Aar har haft stor Misvækst paa deres Rugsæd, saa at de ikke er i Stand til at yde deres fulde Landgilde, dersom de skal blive ved Magt og kunne blive ved Gaardene, og de har derfor begæret at faa noget Afslag paa deres Landgilde. Af hans Erklæring ses, at de kan hjælpes og blive ved Magt, dersom det blev tilladt dem at give Byg i Stedet for Ruglandgilden og de desuden blev forskaonet for at yde Fjerdedelen af deres Landgilde. Kongen bevilger, at de i indeværende Aar fritages for at yde Fjerdeparten af deres Landgilde og at de maa give Byg for Rug, 24 Skpr. Byg² for 20 Skpr. Rug, som det er sædvanligt. Endvidere bevilger Kongen, at Jens Pedersen, Peder Lauritsen, Niels Pedersen og Niels Mogensen i Borsøe³ i indeværende Aar ligeledes maa give Byg i Stedet for deres Ruglandgilde, i samme

¹ Peder Kristensen, se Miss. af 22. Okt. ovfr. er sprunget over i Sj. T.

³ Baarse.

² De sidste 3 Ord

Forhold, da de har haft Misvækst paa deres Rugsæd. Sj. T. 26, 100 b. K.

26. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Frederik Reedtz om at forskaane Bønderne i Snertinge¹, Lundebye², Kiøng³, Risbye, Nedervendinge og Kastenløf for Halvparten af deres Kornlandgilde i indeværende Aar og Bønderne i Reng⁴, Kiøngaarde, Lundbytorp, Hammerstorup⁵, Grumløse, Nøbølle⁶ og Nøbølletorup⁷, Ofvervindinge, Svindinge, Sverborg, Kasteløf, Nes, Stuby og Ornebjerg for Fjerdeparten af deres Kornlandgilde i indeværende Aar, hvilket han skal føre til Regnskab. Udt. i Sj. T. 26, 101. K.

— Lignende Miss. til samme om at forskaane Bønderne i Langebek, Stiensbye, Vesterbek, Backeboelle⁸, Vintersbolle⁹ og Kiær¹⁰ i Vordingborg Len for Halvparten af deres Smørlandgilde i indeværende Aar. Udt. i Sj. T. 26, 101 b. K.

— Lignende Miss. til samme om at forskaane Kronens og Kirkens Bønder i Ørsløf By for Halvparten af deres Byglandgilde i indeværende Aar. Udt. i Sj. T. 26, 101 b. K.

— Lignende Miss. til samme om at forskaane Kronens Bønder i Gresberg i Vordingborg Len for Halvparten af deres Kornlandgilde i indeværende Aar. Udt. i Sj. T. 26, 101 b. K.

— Lignende Miss. til samme om at lade Kronens Bønder i Diurløf, Uby¹¹ og Hadstrup¹² samt Peder Sackariesen, Christopher Nielsen og Peder Mickelsen i Tegelstrup og Jørgen Jensen og Hans Olufsen i Skarup¹³ i Vordingborg Len i indeværende Aar give Byg i Stedet for Ruglandgilden, 24 Skpr. Byg for 20 Skpr. Rug. Udt. i Sj. T. 26, 101 b. K.

— Miss. til Tygge Brahe. Han har berettet, at han kan faa det Gods i Eibye, som tilhører Jomfru Anne og Berette Gjõe, til Købs, Tønden for 60 Rdlr., hvilket i Penge beløber sig til 13,473 Rdlr. 3 Ort. Kongen tillader, at han

---

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Suertinge.   ² Lundby.   ³ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Kidug.   ⁴ Ring.   ⁵ Torup, Hammer S.   ⁶ Neble.   ⁷ Nebletorp.   ⁸ Sj. T. har: Bachebolle.   ⁹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Vindsørsbolle.   ¹⁰ K. har: Kiær, Sj. T. ved en Fejlskrift: Ride.   ¹¹ Udby.   ¹² Hastrup.   ¹³ Formentlig: Skaverup, Sværdborg S.

køber dette Gods paa Grev Voldemar Christians og hans Søstres, Kongens Børns Vegne, dog at Pengene i nogen Tid bliver staaende paa Rente. Han skal forhandle med dem om Godset og tage Skøde derpaa paa nævnte Betingelser. Sj. T. 26, 101 b. K.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om at godtgøre Tønne Friis til Hesselagger, Befalingsmand paa Stjernholm Slot, i hans Regnskaber 28 Tdr. Smør, som Kronens Tjenere til nævnte Slot har ydet det Aar, da Fjenden blev Jylland mægtig, og som fandtes dér paa Slottet og blev taget af Fjenden. Sj. T. 26, 102. K. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Erik Ottsen. Naar der tilsendes ham Soldater fra Lensmændene i Skaane med Lensmændenes Skrivelse om deres Forseelse og om, hvor lang Tid de skal forblive paa Bremerholm, skal han lade disse Soldater sætte i Jern paa Bremerholm, blive dér den i Lensmændenes Skrivelser angivne Tid og efter Udløbet af denne straks igen løslade dem. Udt. i Sj. T. 26, 102. K.

— Miss. til Niels Trolle. Han skal tilholde Kronens Bønder i Københavns Len, foruden at yde Hjælp ved den løbende Jagt, at fremføre Kongens Jagttøj, hvor det gøres fornødent, naar de tilsiges af Kongens Jægermester, endvidere at køre Pandsvendene til de Steder, hvortil de bliver sendt paa Kongens Vegne, og at føre de Dyr, som bliver skudt, til de tilsagte Steder; dog skal Kongens Jægermester altid udstede en Seddel til Lensmanden, naar saadant skal ske. Sj. T. 26, 102. K.

— Forleningsbrev for Dr. Oluf Worm¹, Professor i Universitetet i København, paa det efter afdøde Erik Pors, [Landsdommer]² i Lolland og Falster, ledige Kannikedømme i Lunde Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Universitetet, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 5, 175.

— Udi den Sag imellem Borgemestre og Raad i Malmø og Indvaanerne i Trelleborg om det Købmandsskab, som de Trelleborger Borgere formenes at bruge mod Forord-

¹ I Teksten kaldes han: Orm.

² Dette Ord er glemt i Sk. R.

ningen af 1619¹, er der truffet den Afgørelse af Kongen og Danmarks Riges Raad, at de trelleborgske Indvaanere ganske skal entholde sig fra at bruge Købmandsskab, saa længe de er bosiddende dér, og i alle Maader forholde sig efter Forordningen af 1619. Kongens Befalingsmand skal have Indseende dermed. Sk. R. 5, 175 b.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Vind. Af hans Erklæring erfares det, at det er sandt, at Kronens Bønder i Risberg, Fieringtofte², Pederstorp³, Vedbye og Sønderslef Sogne i hans Len [Herrisvad Kloster] i 3 Aar har lidt stor Skade paa deres Rug og Kvæg, saa at de maa have nogen Forskaansel paa deres Landgilde (dersom de ellers skal blive ved Magt). Kongen bevilger, at hver Helgaard maa faa et Afslag paa 1 Rdlr. og hver Halvgaard et Afslag paa $\frac{1}{2}$ Rdlr. i deres Landgildepeng, som skal afkortes i hans Afgift førstkommende Philippi Jacobi Dag. Sk. T. 6, 201. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Palle Urne og Jørgen Svave. Denne Hans Svendsen har berettet, at de er tiltaget til at gøre ham Udlæg i det Gods, der tilhører Otte Marsvin til Dybeck, Embedsmand paa Dronningborg Slot, for hans Gæld til Hans Svendsen, men at dette endnu ikke er sket. Det paalægges dem snarest at gøre Hans Svendsen Udlæg i Otte Marsvins Gods for, hvad denne er ham skyldig. Sk. T. 6, 201 b.

— Aab. Brev, hvorved Frederik Ammerbach, Borge-mester i Odense, faar Bevilling paa Kronens Part af Korn-tienden af Sanderumb Sogn i Odense Herred, der ligger til Underholdning af nogle Skolepersoner i Odense, for sædvanlig Fæste og Afgift deraf, naar den bliver ledig, dog at han skal give ligesaa meget baade i Fæste og Afgift deraf, som nogen anden vil give. Hospitalsforstanderne i Odense skal fæste den til ham paa de nævnte Betingelser. F. R. 4, 89 b.

— Miss. til Tøne Friis. Der er udgaaet en Forordning om, at enhver Møller skal holde sin Mølle ved Magt ved Hjælp af det Afslag paa Landskylden, som Kongen har bevilget, hvorfor

¹ Forordning af 19. April 1619.
Hierringtofte.

³ Pederstorp.

² Orig. har ved en Fejlskrift:

han skal skaffe vederhæftige Forlovere. Det berettes nu, at Mølleren i Bygholms Mølle Niels Lauridsen ikke kan skaffe sig visse og vederhæftige Forlovere for den Sum, som Reparationen vilde koste, dersom Møllen blev beskadiget af Isvand og forfaldt, idet den fornylig har kostet 700 Rdlr. at gøre færdig fra ny, foruden at der i Skanderborg Lens Skove er hugget mange Egetræer dertil. Han har derfor begæret at faa bevilget Møllen uden Forlovere mod at han giver den fulde Landgilde, som er indskrevet i Jordebogen. Kongen bevilger dette. J. T. 9, 350.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Laurids Ebbesen. Han har berettet, at Ry Kirke er ganske brøstfældig, navnlig paa de 2 Korskirker, og dersom det altsammen skulde blive staaende og istandsættes, maatte der anvendes stor Bekostning derpaa, og Kirken kunde alligevel ikke siden holdes ved Magt af sin egen Indkomst, fordi denne kun er ganske ringe, nemlig 7 Ørte Korn, hvoraf en Del anvendes til Vin og Brød og i andre Maader. Han har derfor begæret, at de 2 Korskirker maa nedbrydes, da der ingen Folk staar i dem og Kirken dog er mere end stor nok, og foreslaar, at de Mursten, som ikke behøves til Kirkens Reparation, kunde afhændes og der for de derved indkomne Penge kunde købes andre Varer til Kirkens Behov, saa at Kirken siden kunde blive desto bedre ved Magt. Laurids Ebbesen maa lade de 2 Korskirker nedbryde og anvende til Ry Kirkes Reparation; hvad der er i Behold ud over det, der anvendes til Kirkens Reparation, maa han afhænde og anvende til andre Varer til Kirkens Behov. Endvidere har han berettet, at Skanderup Kirke ogsaa er ganske bygfældig og skal opmantes¹ fra Grunden af og til det øverste, idet det ellers maa befrygtes, at den fuldstændig skal styrte sammen. Endvidere er Tømmerværket, hvori Klokken hænger, ganske forraadnet, Taget over hele Kirken er brøstfældigt paa Skeilingen², der mangler nogle Tagsten, nogle Lægter er forraadnede, Renderne over Vaabehuset er fordærvede, saa at der maa lægges nye, Muren omkring Kirkegaarden er ganske brøstfældig paa Tag og Med³, Portene og Laagerne er helt borte, Røsterne⁴ øde, alle Kvindestolene er i Ufredstid opbrudt, Loftet

¹ Opmures udvendig; jvfr. Mantelmur: Ydermur.   ² Skelningen, Understrygningen.   ³ Med, egtl. Læssetræ.   ⁴ Ristene (foran Portene).

over Vaabenhuset er helt borte, Kirken er revnet i den østre Ende¹ og er ellers i sig selv meget for lille til den store Menighed, som søger den, saa at Folk, som bor for Slottet, intet Stolestade har i den. Da Kirken ikke har Formue til at lade den reparere for, har han begæret at faa at vide, hvorledes der skal forholdes dermed. Kongen har befalet Erik Grubbe til Tille, Befalingsmand paa Aarhusgaard, og Dr. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, at paalægge Kirkerne i Aarhus Stift, og Knud Gyldenstjerne til Tim, Befalingsmand paa Hald Slot, og Dr. Hans Vandal, Superintendent over Viborg Stift, at paalægge Kirkerne i Viborg Stift, hvad hver efter dens Formue kan bidrage dertil. De skal tilstille ham en Fortegnelse, efter hvilken han skal opkræve Pengene og anvende dem til fornævnte Skanderup² Kirkes Reparation. J. T. 9, 350 b.

26. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Erik Grubbe og Bispen i Aarhus [Dr. theol. Morten Madsen]. Laurids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har berettet, at Skanderup Kirke er ganske brøstfældig, og at Kirken ikke er i Stand til at repareres ved sin egen Indkomst, hvorfor han har begæret, at den maa faa nogen Hjælp af de andre Kirker i Stiftet, som har nogen Formue, hvilket Kongen har bevilget. Adressaterne skal fastsætte, hvor meget de Kirker i Aarhus Stift, som har Formue, skal yde til Kirkens Reparation, lave en Fortegnelse over dem og sende den til Laurids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, for at han efter den kan indkræve Pengene og siden anvende dem til Kirkens Reparation. J. T. 9, 349 b.

— Lignende Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne og Bispen i Viborg [Dr. Hans Vandal] om at lade de Kirker i Viborg Stift, som har Formue, bidrage noget til samme³ Kirkes Reparation. Udt. i J. T. 9, 350.

— Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt og Dr. Jahan Borkardsen. Af deres Erklæring ses det, at Farup Kirke i Kalfslund Herred

---

¹ Stedet, der synes forskrevet, maa vistnok forstaaes saaledes. J. T. har: Kirken udi den øster Ende at røfuit at ville foromhønes. ² Meningen af dette og de to næste Breve maa formentlig være, at der i Aarhus Stift skal opkræves Penge til Skanderup Kirkes Istandsættelse og i Viborg Stift til Ry Kirkes Istandsættelse. ³ Der maa være ment Ry Kirke, se ovfr.

er brøstfældig, at den ikke har nogen Formue og at den ikke kan istandsættes med indvendig Bygning og Reparation under en 300 Rdlr. Da Kirken selv kun har saare lidet i Forraad, skal Adressaterne lægge disse 300 Rdlr. paa de 3¹ Provstier i Haderslevhus Len og fordele dem, eftersom Kirkerne kan taale, nemlig 60 Rdlr. paa Cantoris Provsti, hvormed Gunde Lange til Brenning, Embedsmand paa Aalborghus, er forlenet, 120 Rdlr. paa Ærkedegnens Provsti, hvormed Dr. Christen Bording, Medikus i Ribe, er forlenet, og 120 Rdlr. paa det Provsti, hvormed M. Hendrik Mikelsen, Provst over Haderslevhus, er forlenet. De skal indfordre Hjælpen til Bedste for Kirken og lade den istandsætte derfor. J. T. 9, 352 b.

27. Okt. (Kbhvn.). Revers, udstedt af Simen Surbeck, Borge-mester i København, m. fl. paa i 3 Aar fra Paaske 1637 af at ville udrede den aarlige Afgift af Børsen. Sj. R. 19, 451 b. (Tr.: KD. III. 169).

— Livsbrev for denne Hans Barckmand i Kratmøllen paa 2 Bundgarnsstader, strækkende sig mellem Narebed, Kolholm og Ørnesten, som en Mand, ved Navn Arild Pedersen, i Seersløf² tilforn har haft til Fæste og som Frederik Urne til Brendtved, Embedsmand paa Kronborg og Frederiksborg Slotte, nu har fæstet til ham, dog at han aarlig giver Kronen 1 Rdlr. deraf. Sj. R. 19, 452.

— Miss. til Rentemestrene. Præsterne i Vendelbo Stift har før Indfaldet i Jylland forstrakt Kronen med noget Sølv og har begæret, at det maa blive kvitteret dem i deres Skat. Kongen bevilger, at der i deres Skatter maa afkortes, hvad de kan bevise at have udlaant til Kronen af Sølv. Sj. T. 26, 602 b. K. Orig. i D. K. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da det berettes, at der til et Vikarie i Roskilde Kapitel, hvormed Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester, er blevet forlenet efter afdøde Anders Olufsen, ligger en øde Plads, og at Residensen, som har været derpaa, er blæst ned af et hastigt Vejr, tillader Kongen, at denne øde Plads sælges. Kapitlet skal sælge den til den

¹ J. T. har: tvende.   ² Sigerslev, Lyng-Frederiksborg H.

højstbydende, dog at det sætter Jordskyld derpaa. Kapitalen, som de faar for den, skal sættes paa Rente hos sikre Folk med nøjagtig Sikkerhed og Renten deraf gives til Jørgen Vind, som nu er forlenet med dette Vikarie, og derefter til den, der bliver forlenet dermed. Sj. T. 26, 102 b. K.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hans Lindenov. Han skal paa Rentekammeret lade hente 450 Rdlr. in specie og for dem indkøbe saa mange Staldøksne, som han kan faa derfor. Disse skal han lade brænde med sit Mærke og sende dem til Hr. Frederik Reedtz til Tyggstrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot. Adressaten skal paase, at Øksnene er gode og staldfærdige, saa at Købmændene ikke har Grund til at vrage dem. Sj. T. 26, 103. K.

— Miss. til Rentemestrene. Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm beretter, at man i Renteriet i Varberg Lens Regnskab har regnet ham til Mangel nogle Gaarde i Varberg Len, som kaldes Kong Valdemars Indgift, ligger til og næst omkring Aars Kloster¹ og hidtil har haft Bevilling paa kun at yde halv Skat imod andre Lensbønder. Han har begæret, at dette maa blive godtgjort ham i hans Regnskab. Kongen bevilger dette, og Rentemestrene skal derfor godtgøre ham disse Mangler, men herefter skal disse Gaarde, som kaldes Kong Valdemars Indgift, altid, naar der paabydes Skat, yde samme Skat som andre Kronens Bønder dér. Sj. T. 26, 103. K.

— Miss. til Ifver Krabbe Tagesen. Det berettes, at der i Varberg Len ligger nogle Gaarde, som kaldes Kong Valdemars Indgift, og som ligger til og næst omkring Aas Kloster, og at de har Bevilling paa, naar der paabydes Skat, da kun at yde halv Skat mod Varbergs andre Tjenere. Da de er ved samme Formue som Kronens andre Tjenere dér, skal Adressaten tilholde dem herefter at yde samme Skat som Kronens andre Tjenere dér. Sk. T. 6, 202 b.

— Miss. til Rentemestrene. Denne Johan Vidov, forrige Foged over Lister Len, har berettet, at der kræves Rente af ham af den Skat, som har været paabudt i Lister Len i den Tid, da afdøde Jacob Ulfeldt var forlenet med Augdesiden, og

---

¹ Aas Kloster, Aas S., Viske H.

at denne Rente kræves af ham for det Tidsrum, i hvilket Skatten har været indestaaende hos Bønderne i Lister Len. Han har andraget om at maatte forskaanes for at betale denne Rente, da Almuen dér har faaet Respit¹ af Kongen til at betale Skatten efterhaanden og den for det meste endnu indestaar hos Almuen. Kongen bevilger, at Johan Vidov maa forskaanes for denne Rente. Endvidere har Johan Vidov berettet, at man i Renteriet har regnet til Mangel i hans Regnskaber forarmet Gods i Lister Len, som han med Tingsvidne kan bevise har været forarmet i Jacob Ulfeldts Tid, og har begæret at faa disse Mangler godtgjort. Kongen bevilger dette, forsaavidt han med Tingsvidner kan bevise, at dette Gods har været forarmet i Jacob Ulfeldts Tid. Sj. T. 26, 103 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da Kongen har forordnet en Sum Penge til Underholdning for Postbude og andre deslige, forordner Kongen Verner Kloumand og Johan Bram, Borgere i København, til herefter at forestaa Bestillingen som Postforvaltere, som tilsammen skal have Indseende dermed, modtage Pengene, kvittere for dem og udgive dem og, naar der findes nogen Forseelse, afhjælpe denne eller i Tide advare derom. Kongen vil ikke have, at Borgemestre og Raad skal befatte sig hermed² i Fremtiden, men de skal have tilbørligt Indseende med dem, der herefter har denne Bestilling. De skal tilholde de forrige Postforvaltere til ovennævnte to Mænd at overlevere, hvad de har i Beholdning, og gøre Kongen Regnskab for, hvad de har oppebaaret. Sj. T. 26, 104. K.

— Kgl. Konfirmation paa det af Henrik Gyldenstjerne til Svanholmb som Lensmand paa Varberg Slot den 30. Januar 1636 udstedte Fæstebrev for Hans Adtsersen Holst paa Færgestedet og Færgehuset ved Aas Kloster, som Jørgen An-

¹ Ved kgl. Miss. af 22. Okt. 1633 paalagdes det Palle Rosenkrantz paa Grund af Misvæksten at indfordre Skatterestancerne hos Bønderne i Lister Len efterhaanden, eftersom deres Løjlighed kan taale (se NRR.).

² Der sigtes til, at Borgemestre og Raad if. kgl. Miss. af 22. Dec. 1624 skulde tilforordne de 4 Postforvaltere (se ogsaa herom: Fr. Olsen: Det danske Postvæsen indtil 1711, S. 28 f.).

dersen, Borger i Varberg, hidtil har haft i Fæste, men nu godvillig med Minde har afstaaet og opladt til Hans Adtsersen Holst efter Opladelsesbrevets Lydelse, med al Tilliggende paa Livstid. Han skal være forpligtet til at holde Færgehusets Bygning ved fuld Magt og skaffe sig selv Færge, hvormed han kan overføre den vejfarende Mand, som kommer rejsende dér. Han skal aarlig give Kronen den sædvanlige Landgilde og anden sædvanlig Retighed deraf og holde Færgen ved god Magt, at der ikke kommer Klage derover. Sk. R. 5, 175 b.

27. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hr. Tage Thott til Eriksholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, og Kronen paa Lunde Kapitels Vegne. Sk. R. 5, 176. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Biørn Mormand til Vansted faar Bevilling paa til Betaling af sin Gæld at afhænde 2 eller 3 Gaarde af hans Hustrus Jordegods, dog at det sker med hans Hustrus nærmeste Slægtnings og Arvingers Vidende og Underskrift. Han har berettet, at han og hans Hustru er geraadet i saa stor Gæld, at de ikke kan betale den med Indkomsten af deres Gods. Sk. R. 5, 177.

— Forleningsbrev for Henrik Ernst, Tugtemester for Kongens Søn Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig, Holsten, paa det efter afdøde Sognepræst Torben Hasenbart ledige Kannikedømme i Lunde Domkirke. [Med Artickl. 1—2]. Sk. R. 5, 177 b.

— Miss. til Lunde Kapitel. Kongen har til Slotspræst paa Københavns Slot kaldet Mag. Jens Skelderup. Til samme Kald har ogsaa ladet sig høre en Person, ved Navn Mag. Niels Bentsen, som har gode Gaver. Kongen anmoder Kapitlet om at tilstede, at nævnte Mag. Niels Bentsen lader sig høre¹ og at det, saafremt han lovlig kan kaldes, kalder ham enten til det øverste Kapellani, hvis Kapellanen Mag. Frands Rosenberg bliver kaldet til Sognepræst, eller til Sognepræst, dersom Mag. Frands ikke kaldes. Sk. T. 6, 202.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da Hr. Tage Thott

---

¹ Til Embedet som Sognepræst i Lund, som Mag. Jens Skjelderup var udnævnt til ganske kort før hans Udnævnelse til Slotspræst. Niels Bentsen blev hans Efterfølger i Lund.

Andersen til Duegit, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, har begæret Elleholmb, som nu bruges som Ladegaard under Slottet, med Boliger i Elleholms By, endvidere 1 Gaard i Synderstiernøe, 1 Gaard i Nørre Stiernøe¹, 1 Gaard i Vegrum, 1 Gaard i Birkenes, 1 Gaard i Lille Lønnemaale, 1 Gaard Fæhald, 1 Gaard Førneboe, alle i Sølvitsborg Len, til Mageskifte for Gods i Byerne Ingelstrup, Bursiøe², Borrebye og Glimminge i Malmøhus Len eller, dersom Kongen hellere vil have Gods i Blekinge, for Gods i Medelstad Herred, skal Adressaten med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Bejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og om Kronen bedre kan være tjent med det blekingske Gods i Medelstad Herred. Sk. T. 6, 202. K.

27. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz til Frølinge. Da det berettes, at en Del af Undersaatterne paa Gulland staar i Restance til Købmændene i det forrige gullandske Kompagni, og at disse med det første agter at tiltale dem, samt at en Del af Almuen er saa forarmet, at Kongen ikke kan faa sin Rettighed af dem, skal Holger Rosenkrantz snarest tage Landsdommeren paa Gulland med sig og forhandle mellem de nævnte Købmænd og deres Skyldnere om, at disse skal betale til visse Terminer Aar efter Aar, som deres Lejlighed kan taale, saa at de ikke overiles med Indstævningen af Restancerne, men at de faar Udsættelse, eftersom de kan afstedkomme efter deres fattige Vilkaar, og Adressaten skal paase, at der ikke paalægges disse Bønder mere, end der med Rette bør. Sk. T. 6, 203.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Da det berettes, at en Del af Soldaterne under det skaanske Regiment er ganske uflittige til at møde, enten naar de af Officererne forskrives til at ekserceres eller naar de skal sendes andetsteds hen, hvor de behøves i Kongens Tjeneste, skal Adressaten lade de Soldater, som udebliver uden lovligt Forfald (og som er i hans Len [Malmøhus]), gribe og sende dem velforvaret i Jern til Bremerholm, hvor de skal blive enten nogle Maaneder

¹ Denne Gaard er glemt i Sk. T.

² Sk. T. har: Bønesiør.

eller et halvt Aar, eftersom Forseelsen er til, om den begaas flere Gange, og hvor lang Tid Øversten eller Øverstløjtnanten eller i deres Fraværelse andre Officerer eragter, at de for deres Forseelses Skyld bør blive paa Bremerholm. Der skal samtidig tilskrives Erik Otsen til Vatne, Admiral paa Bremerholm, hvor længe disse Soldater skal holdes i Jern. Dersom nogle af de Soldater, som ikke vil møde, befindes at være draget ind paa Adelenes Gods, skal Adressaten advare Adelen, paa hvis Stavn de findes, om at holde dem til Stede, til han kan faa fat i dem og sende dem til Bremerholm. Sk. T. 6, 203 b.

27. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt (Helsingborg), Hr. Hendrik Hvitfeldt (Landskrone), Hr. Tage Thott A[ndersen] (Sølvitsborg), Malte Juul (Christianstad), Erik Rosenkrantz (Halmstad), Gunde Rosenkrantz (Froste Herred og Helnekirke), Niels Krabbe (Laholm), Erik Krabbe (Christianopel) og Ifver Krabbe Tagesen (Varberg). Sk. T. 6, 204.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Demestrup. Denne Brevviser Jep Jensen, boende paa Bornholm, har berettet, at han i nogle Aar har lidt Skade af Misvækst og i andre Maader og derved er blevet saa forarmet, at han ikke kan yde sin fulde Skat, Tynge og Ægter, hvilket han har bevist med Tingsvidner, og han har derfor begæret at faa bevilget nogen Forskaansel. Kongen bevilger, at han i 2 Aar maa fritages for den halve Skat og Tynge; hvad Ægterne angaar, da skal Holger Rosenkrantz forskaane ham derfor indtil det Omfang, som han mener Jep Jepsen kan taale. Holger Rosenkrantz skal føre alt dette til Regnskab. Sk. T. 6, 204.

— Miss. til Falk Gjøe til Hvidkild og Knud Ulfeldt til Urup. Da Fru Bergitte Rosensparre, Enke efter Corfidts Rud til Sandholt, har begæret 1 Gaard i Salling By og Herred i Odensegaards Len til Mageskifte for 1 Gaard i Vantige i Salling Herred i Fyen, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befalet Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. F. T. 4, 409.

— Miss. til Hening Valkendorf om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. F. T. 4, 410.

28. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om Afgift til Vedligeholdelse af Sejlindløbet til Næstved. Sj. R. 19, 452. (Tr.: CCD. IV. 676 f.).

—¹ Miss. til Frederik Urne. Da det berettes, at Degnen ved den tyske Kirke i Helsingør er død og denne Joannes Friccius har ansøgt om Tjenesten, tillader Kongen, at sidstnævnte maa faa denne Tjeneste i den Afdødes Sted. Sj. T. 26, 104. K.

— Miss. til Vindcendts Bilde. Der er udgaaet Befaling til gode Mænd om at dømme mellem Jomfru Berette Bilde til Gammelkiøge og hendes afdøde Broder Henning Bildes Børn i Skiftet efter afdøde Lisbet Bilde, og da de gode Mænd har indstævnet begge Parter til at møde for sig her i København den 20. Okt., gives der ham Befaling til selv uden nogen Undskyldning at give Møde paa nævnte afdøde Jens Bildes Børns Vegne og gaa i Rette for dem, saafremt han ikke selv vil svare til den Skade, som de kan lide, hvis der gaar Dom og ingen er mødt paa deres Vegne. Sj. T. 26, 104 b.

— Miss. til Rentemestrene om efter hosfølgende² Fortegnelse at forskrive og indkøbe nogle musikalske Autores til Kongens Kapel. Udt. i Sj. T. 26, 104 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Forleningsbrev for Gunde Rosenkrantz til Bose-rup, Landsdommer i Skaane, paa det efter afdøde Erik Pors, forrige Landsdommer i Lolland, ledige Prælatur i Lunde Kapitel. Han skal tillige have Procuration over Hospitalet i Lund, som Arkidiakonen sammesteds hidtil har haft og bør have det. Naar han ikke residerer dér selv, skal han til Fuldmægtig have en skikkelig Person, som med Kapitlets Raad skal skaffe Hospitalslemmerne deres nødtørftige Underholdning og ellers have nøje Tilsyn med dem, saa at der aldeles ikke optages nogen uden rette Hospitalslemmer, som ikke ellers kan underholde sig paa anden Maade. Han skal ogsaa paase, at de fattiges Rente kun anvendes til de fattige og ikke til noget andet Brug. Da

---

¹ Brevet er i Sj. T. og bagpaa K. dateret 28. Okt., men i K. under Tøkten 29. Okt. ² Fortegnelsen over Musikstykkerne findes ikke ved Sagen.

han nu residerer dér, skal han være med til at dømme i alle Kapitelssager. [Iøvrigt med Artikl. 1—2]. Sk. R. 5, 178.

28. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne i Froste Herred i Skaane. Det berettes, at Kronens Bønder til Helnekirke i Skaane paa Grund af deres Fattigdom ikke er i Stand til at gøre nødtørftig og tilbørlig Ægt og Arbejde til Landsdommerens Residens dér uden helt at forarmes og foraarsages at opsigte deres Gaarde, hvorfor de har begæret, at der maatte findes Midler herimod. For at Landsdommeren dér efter Kongens Bevilling kan nyde Avlen til samme Residens uden Bøndernes Fordærvelse, befales det Bønderne i Froste Herred fra denne Dag af foruden deres sædvanlige Arbejde og tilbørlige Tjeneste at hjælpe med til at drive Avlen til denne Residens aarlig, hver Gaard en Dag om Vaaren med at pløje og 2 Dage i Høsttiden med at indhøste Sæd og Hø, for at Landsdommeren kan nyde den ham af Kongen bevilgede Rettighed og Helnekirkes Bønder kan blive desto bedre ved Magt til at betale Kronen tilbørlig Skat og anden Rettighed. Sk. R. 5, 179.

— Miss. til Falk Lykke om at være Værge for Jomfru Inger Gjõe til Oxholt og, dersom hun enten sælger Gods eller mageskifter sig noget til, paase, at der da sker hende Ret i alle Maader, da hendes Broder Christoffer Gjõe til N., som er hendes rette Værge, er bosiddende i Norge. Sk. T. 6, 204 b.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om, at Kongen har bevilget Hr. Toer Povlsen, Sognepræst i Halmstad, at han maa nyde Kirkens Smør i Halmstad Len aarlig for Penge efter Takseringen, som afdøde Inger Bygmesters tilforn har haft. Sk. T. 6, 204 b.

— Miss. til Hendrik Ramel. Da Gunde Rosenkrantz til Boserup, Landsdommer i Skaane, har begæret 1 Gaard i Troelstrup, 1 Gaard i Sønder Rørum og 1 Gaard i Questerumb, alle under Froste Herred og Helnekirke i Skaane, til Mageskifte for en Gaard i Vemb¹, 1 Gaard i Billeberg By og Sogn og 1

---

¹ Vistnok Fejlskrift for Verum. Som Beboer angives her Anders Povlsen; i Miss. af 4. Maj 1638 nævnes blandt Gaarde, som Gunde Rosenkrantz da begærer til Mageskifte, Anders Povlens i Verrum, der vistnok er den samme Gaard som i ovenstaaende Miss.

Gaard i Saxtrup By og Sogn, alt i Skaane, og, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, mod yderligere Vederlag paa andre Steder i Malmøhus Len, skal Hendrik Ramel indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Froste Herred og Helnekirke Len. Sk. T. 6, 204 b.

28. Okt. (Kbhvn.). Lignende Miss., mutatis mutandis, til Kapitlet i Lund om 1 under Kapitlet liggende Gaard¹ i Malmøhus Len i Skaane, som Gunde Rosenkrantz har begæret til Mageskifte for 1 Gaard i Nørre Mønde² i Skaane. Udt. i Sk. T. 6, 205.

—³ Miss. til Malte Juul og Lunde Kapitel. Da Jomfru Krestense Ulfeldt har begæret en Eng og nogen Jord, der ligger til Vanbkifve Præste- og Degnegaard og til 2 Gaarde sammesteds, mod til Præste- og Degnegaarden og til Lunde Kapitels Gaarde at afstaa en ligesaa god og belejlig Eng og Jorder, liggende ved samme By, tillader Kongen, at Adressaterne maa gøre dette Mageskifte med hende, dog at de paaser, at der sker Parterne Fyldest i alle Maader og at det sker med god Vilje fra dem, der mister Engen. Sk. T. 6, 217 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe om, at Bytinget i Assens, som holdes om Onsdagen, samme Dag som Landstinget, herefter skal holdes om Tirsdagen. F. T. 4, 410. (Tr. (med fejlagtigt Aarstal 1635): CCD. IV. 648).

— Miss. til Hening Valkendorf. Jomfru Margrette Aschersleben har berettet, at Hans Oldeland til Trellerup, som efter Kongens Befaling⁴ har paataget sig Værgemaalet for hende, medens Skiftet efter hendes afdøde Fader⁵ stod paa, ikke efter Loven har leveret det til hendes Lavværge⁶, og at en Del af hendes faste Gods og Løsøre er bortsolgt og forkommet, hvorfor hun har begæret Kongens Befaling til en, som med Lov og Ret kan fordre hendes Værgemaal af Hans Oldeland. Det be-

---

¹ Der nævnes ikke, i hvilket Sogn eller Herred.   ² Nørre-Møinge, Rønnebergs H.   ³ Indført mellem 9. og 20. December. Udenfor er skrevet: Denne Copie skulle vere indført in Octo.   ⁴ 28. Aug. 1628.   ⁵ Jørgen Aschersleben († 1625).   ⁶ Movrids Aschersleben, jvfr. 18. April 1636.

fales Hening Valkendorf med Lov og Ret at fordre hendes Værgemaal med Lodder, Skiftebreve og Regnskaber af Hans Oldeland. F. T. 4, 410 b.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Brahe om at sende de Kvindfolk i hans Len [Hagenskov], som har forset sig 2 eller 3 Gange med Lejermaal, med deres Dom til Tugthuset i København. F. T. 4, 411.

— Miss. til Falk Lykke om at være Væрге for Jomfru Inger Gjøe til Oxholdt, paase, dersom hun sælger noget Gods eller mageskifter sig noget til, at der da baade ved Køb og Skifte i alle Maader sker hende Fyldest og vederfares hende, hvad der er Ret, da hendes Broder, Christopher Gjøe, som er hendes rette Væрге, er bosiddende langt fra hende i Norge. F. T. 4, 411.

— Miss. til Jost Fredrik v. Pappenheim om at lægge 1 Gaard i Gluslund¹ By og Sogn, 1 Gaard i Sennebye², 1 Gaard i Ullersløf, hvoraf der aarlig skal gaa 1 Pd. Byg til Ullersløf³ Kirke, 1 Gaard i Nybølle, 1 Gaard i Taarebye⁴, begge i Ryede Sogn, og 1 Stykke Jord i Lillemarken paa 5 Skpr. Saaland, som hører til Claus Pedersens Jord i Biskopballe og som nu lægges til Ullersløf⁵ Degnegaard, alt i Sønder Herred i Halsted Klosters Len i Lolland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Borker Rud til Sæbygaard, ind under Lenet [Halsted Kloster], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sm. T. 6, 431.

— Lignende Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om at lægge 2 Gaarde i Ringsebølle By og Sogn i Fuglse Herred i Aalholms Len i Lolland, som Kongen har faaet til Mageskifte af samme Borkard Rud, ind under Lenet [Aalholm]. Sm. T. 6, 431.

— Lignende Miss. til Otte Marsvin om at lægge 4 Gaarde i Nørbeg By og Sogn i Sønderlyng⁶ Herred i Dronningborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Olluf Parsberg til

---

¹ Gloslunde.   ² Fejlskrift for: Siunkeby; jvfr. 22. Máj 1636 ovfr. ³ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Utersløf.   ⁴ Toreby.   ⁵ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Uttersløf.   ⁶ J. T. har: „udi Sønder her løng herrit udi Nøbeck sogn och by“ og senere: Nørberg.

Jernit, Embedsmand paa Trondhjemsgaard, ind under Dronningborg Len. J. T. 9, 353 b.

28. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Olluf Parsberg til Jernet, Embedsmand paa Trondhjems Gaard, og Kronen. J. R. 9, 220. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Høg. Denne Hr. Christen Bentsen, Sognepræst til Jegenør, har berettet, at han af et løst Kvindfolk er sigtet for at have begaaet Lejermaal, hvilket han højlig benægter, men at han dog af Landsdommeren i Jylland er tilfunden at lavvæрге sig for denne Sigtelse. Da han angiver, at han som gejstlig Mand er uerfaren i verdslig Lov og Ret, har han begæret Kongens Befaling til Adressaten om, at denne skal tage ham i Forsvar, saavidt det er ret, at han og hans Lovmænd efterkommer Dommen uden Trudsel eller Afskrækkelse fra nogen. Adressaten skal hjælpe ham og hans Lovmænd til Rette heri og ikke tilstede, at nogen gør ham utilberlig Forhindring herpaa i nogen Maade. J. T. 9, 354.

— Miss. til Erik Juel. Da alle Fru Else Marsvins Arvinger har besluttet førstkommende 10. December eller til hvilken Tid de maatte komme sammen, at klarere alle de Trætter, der endnu maatte restere paa nogen af Siderne om Arven efter forbemeldte deres Moder, og da at give hverandre fuldkomment Afkald, som det er sædvanligt her i Riget, skal han rette sin Lejlighed efter, naar han advares af Fru Else Marsvins Arvinger, da at møde til den berammede Tid og Sted og paatage sig Værgemaalet for lille Tyge Kruse¹, da han tilforn paa Skiftet efter hans Farmoder, afdøde Fru Else Marsvin, har forestaaet hans Værgemaal, fremsætte paa hans Vegne, hvad der billigt kan fordres, give Afkald efter de andre Medarvinger og siden overlevere lille Tyge Kruses Lod saavel som hans Lod paa Stenholt og dets tilliggende Gods med Fortegnelse over den tilkommende og bortskyldige Gæld, paa Sølv, Guld og Boskab, til hans rette Væрге Jørgen Kruse til Hiemensløfgaard, da alt dette, siden Skiftet stod efter Kongens forrige Missive til Erik Juel, er forholdt ham. J. T. 9, 355.

¹ Tyge Kruse Tygesen (f. 1629), Søn af Tyge Kruse Enevoldsen († 1629), Broder til Jørgen Kruse Enevoldsen, begge Sønner af Enevold Kruse til Hjermitzlevgaard og Else Marsvin († 1632).

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Da Niels Rasmussen, forrige Stiftsskriver i Viborg Stift, har ført urigtige Regnskaber og derfor er afsat fra sin Bestilling, paalægges det Adressaten herefter nøje at paase, at der gøres Kirkerne i hans Len rigtigt Regnskab for deres Indkomst og at den anvendes til Kirkernes Bedste. J. T. 9, 356.

— Miss. til samme om at affordre Niels Rasmussen hans Bestalling som Stiftsskriver og indsende den til Kancelliet. J. T. 9, 356.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen af hans Erklæring har set, at det er sandfærdigt, at Thomas Madsen i Kongsted i Elbo Herred i Koldinghus Len ved Ildebrand er kommet i stor Armod, og at Trols Olufsen i Fridskier i samme Len er meget forarmet, fordi hans Kvæg og Faar er død for ham, skal han lade Thomas Madsen være forskaanet for 2 Aars Landgilde og lade ham faa noget Tømmer til at bygge med og lade Trols Olufsen være forskaanet for 1 Aars Landgilde, hvilket han skal føre til Regnskab. J. T. 9, 356 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har befalet Tønne Friis til Tølløse og Erik Grubbe til Tielle, Befalingsmænd paa Stjernholm og Aarhusgaard, at besigte noget Gods til Mageskifte mellem Kronen og afdøde Fru Else Marsvin, Enke efter afdøde Envol Kruse til Hiøsløfgaard, skal han, naar han advares derom, give Møde ved Besigtelsen og give til Kende, hvad han har at bemærke. J. T. 9, 356 b.

— Miss. til Hr. Christen Tommesen. Da Jørgen Kruse til Ryomgaard har begæret et Stykke Eng, der ligger op til hans Enemærke ved hans Gaard Ryomgaard og som ligger til et Degnebol i Koed By og Sogn i Kalø Len, til Mageskifte for Udlæg i Koed Enge eller Mark, der er mere belejligt for Degnen, skal han, dersom Jørgen Kruse giver fuldt Vederlag og Degnen kan nøjes dermed, afslutte Mageskiftet paa Kongens Ratifikation. J. T. 9, 357 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Barhmand i Kratmøllen paa Kirkens Part af Korntienden af Strøe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2½ Pd. Rug og 2½ Pd. Byg i Afgift, hvilken Afgift han skal sælge efter Ka-

pitels Køb og levere Pengene til Kirkeværgerne for Strøe Kirke inden Pinsedag. Udt. i Tb. 18.

28. Okt. (Kbhvn.). Lignende Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Halvdelen af Kirkens Part af Korntienden af Løndbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares Halvdelen af Afgiften, nemlig $2\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 3 Pd. Byg i Penge. Udt. i Tb. 18.

— Lignende Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Halvdelen af Kirkens Part af Korntienden af Jørlunde Kirke, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug og 4 Pd. Byg i Penge. Udt. i Tb. 18 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Jokim v. Gersdorff til Palstrup paa Kirkens Part af Korntienden af Olsborg Sogn mod en aarlig Afgift af 2 Ørte Rug og 2 Ørte Byg, at levere til Kirkeværgerne inden Fastelavn. Udt. i Tb. 130.

29. Okt. (—). Miss. til Hr. Claus Daa og Hr. Hans Lindenov. De har faaet Befaling¹ til at være til Stede, naar der foretages Skifte mellem Fru Lisebet Bilde til Førsløf, afdøde Sigvort Becks Enke, og hendes Børn og bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Dersom der paa samme Skifte skulde opstaa Trætte mellem Børnene og deres Formyndere, skal Adressaterne ligeledes bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 26, 104 b.

—² Miss. til Johan Bram. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at udstede en Veksel til afdøde Øverste Rosenkrantz's Frue³ paa 3917 Rdlr., hvilke Penge igen skulde betales af Kongen til førstkommende Omslag. Kongen har nu besluttet, at kun Halvparten af disse Penge skal overgives til hans Frue, men Resten leveres til Øverstens Moder⁴ som Betaling for adskillig Gæld, som hun har betalt for ham her i Riget. Dersom de 3917 Rdlr. allerede er overgivet, skal han gøre sig den største Flid for, at Øverste Rosenkrantz's Frue ikke faar

---

¹ 2. Maj 1635.   ² I Sj. T. og bagpaa K. findes Datoen: 29. Okt. I Teksten i K. har der under Brevet staaet 29. Okt., men dette er rettet til 28. Okt.   ³ Justina Ursula Maximiliansdatter von der Lauwick.   ⁴ Rigborg Lavridsdatter Brockenhuus.

mere deraf end Halvparten, og dersom de ikke er overgivet, maa han kun udbetale Halvparten deraf. Sj. T. 26, 105. K.

29. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Beate Lykke faar Tilladelse til at afhænde en i Baarde By¹ i Engelsted Herred i Skaane liggende Bondegaard til sin Søster Jomfru Karen Lykke, da hun ikke har mere Gods i hele Skaane, dog at det sker med hendes Værges Byrd og Samtykke. Sk. R. 5, 179 b².

— Miss. til Erik Krabbe. Katrine³, Enke efter forrige Borgemester i Helsingør Niels Madsen, har berettet, at hun har et Tilgodehavende hos Niels Hansen, Borgemester i Christianopol, som denne er blevet hendes afdøde Husbonde skyldig i Aaret 1633, og at hun tit og ofte har gjort Anfordring derpaa, men ikke opnaaet noget derved. Erik Krabbe skal tilholde Niels Hansen at tilfredsstille nævnte Katrine for det, som han er blevet hendes afdøde Husbonde skyldig. Sk. T. 6, 205 b.

— Miss. til Malte Juul. En Mand, ved Navn Svend Jonsen, i hans Len [Kristianstad] har berettet, at han for nogen Tid siden har forset sig med Lejermaal med et Kvindfolk, som var beslægtet med ham i tredje Led, hvorfor han har forladt Landet og siden været borte derfra; han har nu ansøgt om at maatte komme ind i Landet igen og nyde sin Fred. Kongen bevilger dette paa Betingelse af, at han til Kongen betaler 50 Rdlr. in specie, men hvis han ikke vil betale denne Sum, skal han blive ude af Landet. Sk. T. 6, 205 b.

— Mageskifte⁴ mellem Hr. Jørgen Brahe til Hveg-holmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, og Kronen. F. R. 4, 90. (Se Kr. Sk. under 18. Jan. 1639).

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe. Da Kongen har bevilget ham en Gaard i Grimstrup i hans Len [Hagenskov] til Mageskifte, og da denne Gaard har været tillagt Officerer, skal han udlægge en anden Selvejergaard i Lenet til Officersgaard. F. T. 4, 411 b.

¹ Borreby, Ingelstad H.   ² Sk. R. har ved en Fejlskrift: 1637.

³ Hun kaldes i Overskriften: Karen Niels Madsens.   ⁴ Mageskiftet blev senere forøget med nogle Tilføjelser og med disse indført i F. R. 4, 166 b under Datoen 19. Jan. 1639.

29. Okt. (Kbhvn). Mageskifte mellem Hr. Pouel Bager, Sognepræst til Kjelstrup Sogn, og Kronen. F. R. 4, 117. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hening Valkendorf. Da det af hans indsendte Besigtelse ses, at det af Sognepræsten i Kielstrup¹ begærede Mageskifte kan ske uden Skade for Kronen, bifalder Kongen det. Adressaten skal lade nævnte Sognepræst faa den øde Gaard i Ladby mod hans 2 Gaarde i Kiertinge, som Hening Valkendorf skal indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. F. T. 4, 411 b. Orig. i Landsark. i Odense.

30. Okt. (—). Miss. til Tage Thott Ottesen. Kongen har bevilget, at et Kvindfolk i Lund, som Hermand Hybersen har besovet og som har været beligget to Gange tidligere, maa fritages for den i Forordningen fastsatte Straf, mod at hun til Kongen betaler 100 Rdlr. in specie. Adressaten skal lade hende være forskaanet for Straf, modtage de 100 Rdlr. af hende og tilholde Hermand Hybersen straks at skille sig ved samme Kvindfolk. Pengene skal han føre til Regnskab. Sk. T. 6, 206.

— Miss. til Hendrik Lange. Han har andraget om at maatte afhænde noget Gods, der tilhører hans Hustrus Søster², som er rømt af Landet, til Betaling af den Gæld, som hun har optaget til at istandsætte Rygaards Bygning, og til Rostjenesten og andre nødvendige Udgifter, hvilket Gods ligger i Kætterup³ i Voldborg Herred i Jylland og er en Part i en Gaard, der beløber sig til 5 Tdr. Hartkorn, og 1 Bolig samme-steds. Kongen tillader ham at sælge dette Gods til Betaling af nævnte hendes Gæld. J. T. 9, 358.

— Miss. til Chrestofver Hvas. Da det berettes, at han endnu ikke i ringeste Maade har efterkommet Kongens Befaling, dateret 5. Decbr. 1635, om Klittag og der ved denne hans Forsømmelse foraarsages stor Skade for Kongens Undersaatter, befales det ham strængt endelig med det første at efterkomme denne Befaling, saafremt Kongen ikke skal søge ham, og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om Grunden til denne Forsinkelse. J. T. 9, 358 b.

---

¹ Povl Olufsen Bager, se 11. Marts 1636 og foreg. Brev. ² Margrete von Ahlefeldt, jvfr. kgl. Miss. 22. Dec. 1634. ³ Kytterup, Ulvborg S. og H.

31. Okt. (Kbhvn.). Instruks for Stendtsel von Jas-mundt, Skibshovedsmand, paa den ham befalede Rejse. Han skal straks med de 2 Skibe Nældebladet og Kronet Stokfisk begive sig til Flekkerøen, dér affordre Peder Harboe, Skibskaptejn, den Instruks, som Aksel Movat, Skibshovedsmand, har haft, og indtil videre Ordinans rette sig efter den. Han skal befale de 2 Skibe Delmenhorst og Havhesten straks at begive sig til Bremerholm. Sj. R. 19, 452 b.

— Bevilling for Christopher Hansen, Borger i København, til at byde flere til sin Hustrus Søsters Bryllup, end Forordningen tillader. Udt. i Sj. R. 19, 453. (Tr.: KD. III. 169).

— Miss. til Hr. Jost Høg. Da Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har begæret følgende til det kongelige adelige Akademi Sorø liggende Kronens Gaarde, nemlig: 5 Gaarde i Hyldtofte By i Taagerup Sogn, 1 Gaard i Ringsebølle By og Sogn, 1 Hus i Fuelse By og 2 Gaarde i Bøserup i Fuelse Sogn, 1 Gaard i Sønder Herrebye¹, 1 Gaard i Erringslof² By og 1 Gaard i Pilleddt, alle i Fuelse Herred, 1 Halvgaard i Flindtinge By i Torrebye Sogn, 1 Gaard i Døllefeld By og 1 Halvgaard i Langit i Døllefeld Sogn, 1 Gaard i Fielde, 1 Bol i Sundbye, 1 Gaard i Øster Langesøe og 1 Gaard i Nebbelund, til Mageskifte for Hielmsøe Hovedgaard, 6 Gaarde i Hielmsøe, alt paa Sjælland, 3 Gaarde i Rødbye, 2 Gaarde i Veilebye, 1 Halvgaard i Fullebek i Østofto Sogn, alt i Fuglse Herred, og 1 Gaard i Lindit i Birkit Sogn, alt paa Lolland, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan borskiftes fra Sorø Akademi, og om Hr. Palle Rosenkrantz's Gods er godt for sin Landgilde. Sj. T. 26, 105 b. K.

— Miss. til Gregers Krabbe. Kongen erfarer af Forløbet af den Sag, der paa sidste Herredag³ er blevet ført imellem Hr. Erik Nielsen, Sognepræst til Asperup, og Hans Andersens, boende paa hans Annekspræstegaard [i Rorslev],

---

¹ K. har: Sønder Horrebye, Skødet af 25. Maj 1637: Sønder Hørby. Ment er: Sønder Hørby. ² Errindlev. ³ Dommen blev afsagt 25. Okt. 1636, se Herredags Dombogen 1636 Fol. 233 ff.

at den er ført paa det strængeste mod Bonden, og at Præsten ikke i alle Maader har handlet saa medlidende med sin Tilhører¹, som han burde, hvorfor denne ogsaa, uden Anseelse af Fæld, enten 100 Dlr. eller 18², er blevet dømt³ alene til at skulle sætte Loven at forbedre Gaarden efterhaanden og saaledes som saadanne forarmede Folk kan afstedkomme. Og da det berettes, at samme Bonde et Aarstid er holdt fra sin Sæd, og at Præsten selv har taget alt, hvad Bonden havde indhøstet, baade Korn, Hø, Hamp, Hør og andet, uanset at det 100 Dlr. Syn ikke blev anset for lovligt, skal Gregers Krabbe forhandle med Præsten om, at han skal forskaane Bonden for 2 Aars Landgilde, for at denne igen kan komme sig. Desuden skal Gregers Krabbe heretter tage Bonden i Forsvar, hvis Præsten vil besvære ham videre og utilbørligt, da det er Kronens Annekspræstegaard. F. T. 4, 411 b.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe⁴ [Hindsgavl]. Da Fru Ingeborg Parsberg, Enke efter Ifver Juul til Villestrup, paa sin Søn Ofve Juul til Albecks Vegne har begæret 1 Gaard, kaldet Snarup⁵ og liggende til Pandumgaard, i Bisløf Sogn i Hornum Herred „i vort Land Fyen“ til Mageskifte for 1 Gaard, som tilhører hendes Søn, i Vogsløf By og Sogn „i forskrevne vort Land Fyen“, og, dersom dette ikke er tilstrækkeligt, for yderligere Udlæg, skal Gregers Krabbe med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet, og om hendes Søns Gaard er god for sin Landgilde. F. T. 4, 412.

---

¹ Den ham som Fæster af Annekspræstegaarden tilhørende Bonde.
² D. v. s. uden Hensyn til, om Brøstfældigheden var 100 Dlr. eller 18 Dlr. Der var optaget Syn over Gaarden 3. Marts 1635, hvorved Brøstfældigheden blev anslaaet til 100 Dlr. Bonden havde protesteret mod Lovligheden af dette Syn. ³ Dommen lød paa, „at Hans Andersen skal pligtig være inden Jul førstkommende at sætte Herr Erik Nielsen nøjagtig Loven og Vissen efter sidste Syn at bygge og forbedre Gaarden eller den at endtvice“. ⁴ Han var Lensmand over Hindsgavl Len. De Gaarde, om hvilke der her er Tale, betegnes to Gange som liggende i „vort Land Fyen“, men da de ligger henholdsvis i Bislev og Vokslev Sogn i Hornum Herred, Aalborghus Len, maa der sikkert ligge en Misforstaaelse til Grund for Brevet. ⁵ Snorupgaard.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Mickelsen. Kongen bevilger, at han til Opførelse af Gymnasiet i Odense maa forhandle med Præsterne dér i Stiftet om, at hver af dem skal give 1 Rdlr. dertil. Endvidere maa han tale med andre gejstlige og med Borgerne om, at enhver skal give dertil efter sin gode Vilje. Kongen tillader, at der til denne Bygning maa bruges de Mursten, der fremkommer ved Nedbrydningen af Omgangen omkring Gymnasiets Gaard. F. T. 4, 412 b.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han har berettet, at Kornladen paa Nyborg Slot er ganske brøstfældig og forraadnet, saa at den snarest maa nedtages, og at der behøves en hel Del nyt Tømmer. Han skal snarest lade den nedbryde og straks genopføre den med saa meget af det gamle Tømmer, som er brugeligt. Endvidere har Kongen befalet Holger Rosenkrantz til Frølinge, Befalingsmand paa Gulland, at holde færdig til ham paa Gulland, naar han sender Bud derefter, 18 Bjælker, hver 20 Alen lang, 6 Tylter Sparrer, hver 20 Alen lang, og 600 Stenlægtter. Hvad der videre behøves til Ladens Istandsættelse, skal han indkøbe af Lenets Indkomst, dog med saa ringe Bekostning som muligt. Endelig skal han fortinge Arbejdet med Tømmermanden og Muremesteren for den billigst mulige Betaling. Han skal føre alt dette til Regnskab. F. T. 4, 412 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Frølinge om at skaffe Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, naar han anmoder derom, 18 Bjælker, hver 20 Alen lang, 6 Tylter Sparrer, hver 20 Alen lang, og 600 Stenlægtter, altsammen godt Tømmer. Adressaten skal straks i Tide lade det hugge i Kronens Skove, hvor det er til mindst Skade, og føre til Stranden, for at hans Bud ikke skal opholdes. Sk. T. 6, 206.

— Miss. til Hening Valkendorf. Denne hans Tjener Laurids Olsen i Svindinge Lamdrup har berettet, at han har trolovet sig med et Kvindfolk, og at der er udlyst for dem fra Prædikestolen, men at Præsten ikke vil vi dem, fordi Laurids Olsen tilforn har beligget et Kvindfolk, som er beslægtet i tredje Led med hans trolovede Fæstemø, og han begærer nu, at det maa bevilges ham at faa sin trolovede Fæstemø til Ægte. Kongen bevilger dette paa Betingelse af, at han til Sognekirken betaler 100 Rdlr. in Specie, der skal anvendes til Kirkens Re-

paration. Hening Valkendorf skal modtage disse 100 Rdlr. og tilstille Kirkeværgen dem. F. T. 4, 413.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Hr. Hans¹, Sognepræst i Dyllefeld i Lolland, har forset sig med Sakramentets Uddeling. Da han er en gammel, skrøbelig og bedaget Mand, skal han gøre offentlig Afbigt for sin Forseelse og betale 300 Rdlr., men herefter ikke mere befatte sig med Kirketjenesten i nogen Maade. Dog maa han beholde Kaldet paa Livstid, men skal holde en god Kapellan, der kan forrette Kirketjenesten tilbørligt. Sm. T. 6, 432.

— Miss. til Hr. Christen Tommesen. Da Hr. Frederik Reedtz til Tyggestrup, Embedsmand paa Vordingborg Slot, paa Jomfru Abel Bryskes Vegne har begæret Herligheden til en Kirkegaard i Koen² By og Sogn og Landgilden, som den giver til Kalø Slot, og 2 Gadehuse sammesteds, som aarlig giver Præsten 1 Mark og gør deres Gerning til Kalø, til Mageskifte for 1 Bol i Kalling³ By og Sogn, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Kalø Len. J. T. 9, 359.

— Miss. til Gunde Lange. Da Fru Margrette von der Lyhe, Enke efter Jørgen Brockenhuus til Sebberkloster, har begæret 1 Gaard, Gaardsted⁴, 1 Gaard i Grinning⁵ og 2 Gaarde i Helledrup⁶, alle i Vildsted Sogn i Aars Herred i Aalborghus Len i Jylland, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Landvad⁷, i Han Herred, 1 Gaard i Aars By og Sogn, 1 Gaard i Klebstrup⁸ i Voxle Sogn i Hornum⁹ Herred i samme Len¹⁰, skal han med det allerførste undersøge dette Godses Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt det for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet. J. T. 9, 359 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Denne Brevviser Knud Sø-

---

¹ Hans Pødersen, Sognepræst til Døllefjelde og Musse, Musse H.
² Fejlskrift i J. T. for: Koed.   ³ Formentlig Fejlskrift i J. T. for: Kolind, Sønder H. Dyr. Kalø Lensregnskab har: Caaling og Coling.
⁴ Gaasted.   ⁵ Grønning.   ⁶ Haldrup.   ⁷ Langvad, Tømmerby S., V.-Han H.   ⁸ Klæstrup, Vokslev S.   ⁹ J. T. har: Horumb.   ¹⁰ J. T. har: i forskrevne Len og Soga.

rensen i Balle i Aakær Len har andraget om at faa bevilget, at et af hans Børn efter hans Død for billigt Fæste og sædvanlig Afgift maa faa bevilget Kronens Part af Korntienden af „Aanden Saft“¹, som han nu har i Fæste. Adressaten skal lade den af hans Sønner, som bebor Gaarden, efter hans Død faa samme Tiende for billigt Fæste og sædvanlig Afgift, dersom ingen anden har faaet Kongens Brev paa denne Tiende. J. T. 9, 360.

1. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jaques Foucart, Kongens Fiolist, foruden den Løn, paa hvilken han tilforn² har faaet Kongens Bestallingsbrev, fremtidig, saa længe han er i samme Tjeneste, faar 100 Kurantdlr. mere, fra dette Brevs Datum at regne, at betale af Rentemestrene. Han skal herefter være Kongens øverste Fiolist og dirigere Kongens andre Fiolister. Sj. R. 19, 453.

— Aab. Brev, hvorved Stalder Kaas til Rosendal faar Bevilling paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Krop Sogn og Kirkens Part af Korntienden af Flemminge Sogn for rimeligt Fæste og sædvanlig Afgift, naar de, som nu har dem i Fæste, dør eller godvillig vil afstaa dem til ham. De har i Hr. Andres Bildes Tid ligget til Gaarden Rosendal. Sk. R. 5, 180.

— Miss. til Dr. Mads Jensen, [Biskop i Lunde Stift]. Hr. Svend Nielsen, Sognepræst i Giødstrup Sogn, har berettet, at hans Præstegaard, som han nylig med stor Bekostning har ladet reparere, er brændt, og at han paa Grund af den store Gæld, som han har paadraget sig, ikke er i Stand til at lade den genopbygge, hvorfor han har begæret at faa tilstaaet Midler til Genopbyggelsen. Kongen bevilger, at hver Præst i Adressatens Stift maa komme ham til Hjælp med 1 Dlr. og de Kirker samme- steds, som har nogen Formue, betale ham 1 Rigsort hver. Adressaten skal snarest indkræve Pengene og overlevere dem til Hr. Svend. Sk. T. 6, 206 b.

— Aab. Brev, hvorved Peder Olufsen i Grimerlycke³ i Fyen faar Bevilling til, at hans Datter maa indlade sig i

¹ Fejlskrift i J. T. for: Odder Sogn.   ² 28. Okt. 1624.   ³ Grimme-
lykke, Indslev S., Vends H.

Ægteskab med en Mand, der er beslægtet med hende i tredje Grad, dog at Peder Olufsen betaler 100 Sletdlr. til Skolen ved Frederiksborg Slot, at erlægge til førstkomende Paaske til Dr. Peder Vinstrup, Kongen Hofprædikant, paa Skolens Vegne. F. R. 4, 117 b.

1. Nov. (Kbhvn.). Bevilling for Cort Collin, Borger i Odense, som med det allerførste agter at holde sit Bryllup i Assens, til at holde sit Bryllup paa Raadhuset dér og indbyde nogle flere Folk dertil, end Forordningen tillader. F. R. 4, 118.

— Miss. til Gunde Lange paa Aalborghus. Hr. Erik Pedersen, Sognepræst til . .¹, har uden Skyld mistet nogen Rettighed, som tilforn har ligget til Horstedt² Annekspræstegaard, og har begæret at hjælpes til Rette her. Gunde Lange skal indsende Erklæring om, hvorvidt samme Rettighed nu følger Kronen eller ikke og med hvad Ret den er kommet derunder. Men hvis Rettigheden følger nogen anden³, skal han ved Lov og Ret og saavidt det er forsvarligt rejse Paatale, erhverve endelig Dom paa, om samme Rettighed bør følge Præsten til nævnte Anneks eller ikke, og siden overholde det efter Dommen. J. T. 9, 360 b.

— Miss. til Christian Holck om indtil videre ikke at begynde nogen Reparation paa Silkeborg Slot, men lade det bero indtil videre, da Kongen behøver Lenets Indkomst til anden Fornødenhed og den derfor ikke kan anvendes til Bekostning paa nævnte Bygning. J. T. 9, 361.

2. Nov. (—). Miss. til Frederik Parsberg og Sigvort Urne. Da Fru Margrete Laxmand, Enke efter Hendrik Vind til Agersvold, har begæret 1 Gadehus i Hiembek By og Sogn i Tudse Herred i Holbæk Len til Mageskifte for 1 Gadehus i Kisserup By i Udbye Sogn i Tudse Herred, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Da Kongen har befaleet Mogens Pax til Eriksholmb⁴,

¹ Navnet er sprunget over. Erik Pedersen Horne, Sognepræst til Mosbjerg og Hørmested, Horns H., havde 1635 afstaaet Embedet til sin Søn Hans Eriksen Horne, men levede til 1645. ² Hørmested. ³ Forstaaelsen er tvivlsom; J. T. har: men om nogen anden Rettighed følger.

⁴ Navnet er forskrevet i Sj. T.

Befalingsmand paa Holbæk Slot, at overvære Besigtelsen, skal de advare ham om den. Sj. T. 26 106 b. K.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax om at give Møde ved ovenstaaende Besigtelse. Udt. i Sj. T. 26, 107.

— Miss. til Rentemestrene. De skal sælge den jyske Byg til Købmændene for 1 $\frac{1}{2}$ Speciedlr. Tønden og den fynske for 10 Sletmark. Lenenes Rug skal de sælge, eftersom Købet bliver til Foraaret. Sj. T. 26, 107. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Det berettes, at Æbeltoft af de paa- budte Skatter er blevet 528 Kurantdlr. skyldig, og at Byen ikke er i Stand til at betale hele den resterende Skat. Kongen bevilger, at den maa være forskaanet for Halvparten af nævnte Skat, dog at den betaler Resten, 264 Kurantdlr., uden videre Forhaling til førstkommende Paaske i Renteriet. Sj. T. 26, 108. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Denne Erik Bagger har begæret at maatte forestaa sin afdøde Søster Alhed Madts Rafns Barns Værgemaal og har tilbudt at sætte nøjagtig Loven og Vissen for, at der i ingen Maade skal ske Barnet for kort. De skal lade samme Værgemaal være ham følgagtigt, uanset at han ikke er bosiddende i Køge, men i København. Sj. T. 26, 107 b.

— Miss. til Melkior Oldeland og Jørgen Rosenkrantz. De har i Hans Mandixens Regnskaber antegnet til Mangel noget Chaffa¹ og Silketøj for 3500 Rdlr., som han har leveret til en Hamburger, ved Navn Albert von der Miehil², uden Kongens skriftlige Ordinans. Da Hans Mandixen ved Albert von der Miehl's rigtige Bevis har bevist, at han har betalt nævnte Albert von der Miehil med ovennævnte Chaffa og Silkevarer for Kle- nodier og Stene, som denne har afhændet til Kongen, skal de godtgøre ham samme Antegnelse. Endvidere har de til Mangel antegnet noget Tapetseri, nogle Hynder, Skivedækker³, noget Kammerdug og noget Ulmerdug; de skal heraf godtgøre ham det, som han enten ved levende Røst, skriftlig eller ved oven-

---

¹ Kaffa, et Slags Tøj. Sj. T. har: Chaff, K.: Chaffa.   ² Sj. T. har: Miehil, Miehø og Miehill, K. har: Mihill, Mehle og Mile.   ³ Bordtæpper.

nævnte Kongens Fremviselse kan bevise at have leveret til Kongen og Kongens Brug. Sj. T. 26, 107 b. K.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Urne. Der er paa Herredagen gaaet Dom mellem Søfren Nielsen paa Anders Knudsens Vegne, som han er Værge for, og en Mand, ved ved Navn Jens Block, Borger i Helsingør, hvilken Dom Jens Block er pligtig at fyldestgøre. Da nævnte umyndige Barns Fædrene arv ikke er saa stor, at den kan bære den Bekostning, som udkræves til at fulddrive denne Sag, skal Frederik Urne efter de Dokumenter, som Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland, tilsender ham, tilholde Jens Block at fyldestgøre Dommen. Sj. T. 26, 108.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Denne Niels Augesen, Borger i København, har berettet, at han sammen med en Svoger, ved Navn Hermand Eggers, Borger i Holbæk, i en 3 Aarstid har holdt en Krambod ved det kongelige adelige Akademi Sorø og dertil har betroet deres Tjener Jacob Pedersen, som siden har nedsat sig i Korsør, men ikke har gjort dem Regnskab for det, som de har betroet ham. Skønt Byfogden sammesteds har kendt ham pligtig dertil, har han endnu ikke efterkommet Kendelsen, og de to Mænd har derfor begæret, at han maa faa Tilhold om at begive sig til København og dér gøre dem fuldkomment Regnskab for, hvad de har betroet ham. Ventsel Rotkirk skal tilholde Jacob Pedersen inden førstkommende Jul at begive sig til København og dér i Nærværelse af 4 uvildige Købmænd gøre Niels Augesen og Hermand Eggers Regnskab for alt, hvad de har betroet ham, medens han forestod deres Krambod og var i deres Tjeneste, saafremt der ikke skal søges andre Midler dertil. Sj. T. 26, 108 b. K. (Tr.: KD. V. 192 f.).

— Miss. til samme. En fattig Præsteenke i hans Len, ved Navn Anne N., har for sin store Armods Skyld begæret at faa lidt Understøttelse, da der ikke er bevilget hende noget efter hendes afdøde Husbonde til hendes og hendes Børns Underholdning og hun har fortæret den Fattigdom, som hun har haft efter sin afdøde Husbonde. Hun maa af Tornborg Kirketiende aarlig faa 2 Pd. Korn til Underholdning for hende og hendes faderløse Børn. Sj. T. 26, 109.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Det berettes, at Kronens Bønder i Nørre Asbo Herred i Helsingborg Len har lidt

stor Skade paa deres Rugsæd, idet Orme har afædt den, hvorfor de har begæret, at der paa en eller anden Maade maa bevilges dem nogen Forskaansel. Kongen bevilger, at de Bønder i Nørre Asbo Herred, som har lidt Skade paa deres Rugsæd ved Orme, i indeværende Aar maa forskaanes for den paabudte Madskat, eftersom enhver har lidt Skade til, hvilket skal bevises med Tingsvidner. Han skal føre det til Regnskab. Sk. T. 6, 208. K.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Denne Brevviser Niels Eriksen i Egen i Nørre Asbo Herred i Helsingborg Len har berettet, at han i langsommelig Tid har holdt Herberge for vejfarende og rejsende Mænd, men at hans Naboer gør ham Indpas deri, uanset at han af afdøde Hr. Anders Bilde alene er forordnet dertil. Adressaten skal gøre den Anordning, at Niels Eriksen alene holder Herberge dér for den vejfarende Mand, paase, at han holder det saaledes, at ingen billigt kan klage over ham, og tilholde de andre ikke at gøre ham Indpas deri. Sk. T. 6, 208.

— Aab. Brev om, at der af hver Kirke i Fyen maa gives $\frac{1}{2}$ Rdlr. til Opbyggelse af Gymnasiet i Odense. F. R. 4, 118 b. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 677. R. I. F. Henrichsen: Bidrag til Odense Cathedralskoles Hist. I. 55).

— Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Hening Valkendorf. Fru Mergrette von der Lyhe til Sebert Kloster, Jørgen Brockenhuus's Enke, har begæret Kongens Befaling til dem om, at de for sig skal indstævne Fru Anne Bilde¹ til Nackebølle og hendes afdøde Broders² Arvinger og dømme imellem hende og dem om de Penge, som hun hævder Fru Anne Bildes afdøde Broder har faaet af Fru Mergrette von der Lyhe uden Betaling eller Vederlag, for at denne, saafremt Fru Anne Bilde kan faa Penge eller noget Gods hos sin Broders Arvinger, kan faa Betaling for den Sum, som Fru Anne Bilde skylder hende. Adressaterne skal stævne Fru Anne Bilde og hendes afdøde Broders Arvinger for sig og dømme dem imellem, for at Fru Mergrette von der Lyhe kan faa betalt den Sum, som Fru Anne Bilde skylder hende. F. T. 4, 413 b.

¹ Anne Bilde Jensdatter, Enke efter Ejler Brockenhuus.

² Formentlig Sten Bilde Jensen († 1629).

2. Nov.¹ (Kbhvn.). Miss. til Bispem i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Da der er opstaaet Trætte mellem Fru Margrette von der Lyhe til Seberkloster, Enke efter Jørgen Brockenhuus, og Alexander von Kückelsom om Naadsensaaret af Assens Provsti eller gejstlige Gods, hvormed Jørgen Brockenhuus var forlenet, skal Bispem tage en af de ældste Provster i Stiftet til sig og siden til bestemt Tid og Sted afsige Dom om, hvor meget deraf der tilkommer Fru Margrette von der Lyhe med Rette. F. T. 4, 414. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Niels Friis og Manderup Due. Fru Margrette von der Lyhe til Seberkloster, Jørgen Brockenhuus's Enke, har begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at foretage Likvidation mellem hende og Fru Anne Pogwisch om 1½ Rdlr.², som er Resten af 585 Rdlr., for hvilke hendes afdøde Husbonde Jørgen Brockenhuus har været i Løfte for Axel Rosenkrantz til Fru Anne Pogwisch. Hun har begæret, at disse 1½ Rdlr. maa likvideres i de store Omkostninger, som hendes afdøde Husbonde har haft nogle Gange med Rejser³ fra Norge til Kiel med samme Rest, baade efter Fru Anne Pogwisch's Manelsebreve og med hans Tilbud, Proklamationer, Herredagsrejser og andre store Omkostninger, der er gjort, fordi Fru Anne Pogwisch ikke vilde modtage denne Rest, saa at Fru Margrette von der Lyhe kunde faa sin afdøde Husbondes Haand og Segl igen. Adressaterne skal likvidere nævnte Rest, 1½ Rdlr., i den Omkostning, som Jørgen Brockenhuus har haft, for at Fru Margrette von der Lyhe kan faa sin afdøde Husbondes Haand og Segl igen. J. T. 9, 364 b.

— Miss. til Sti Pors. Da der er opstaaet Trætte mellem Erik Bilde til Møllegaardt, Landsdommer paa Langeland, og Corfitz Mormand til Esperød og Erik Bilde ikke kan dømme i sin egen Sag, skal Sti Pors stævne Parterne for sig og dømme dem imellem. F. T. 4, 414.

— Miss. til Hr. Mogens Kaas. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at sende al den Rug og Byg, som falder til Nyborg Slot, til Provianthuset for Københavns

¹ I F. T. er Brevet fejlagtig dateret: 2. Okt. ² Tallet nævnes saaledes 4 Gange. ³ Dette Ord findes ikke i J. T.

Slot. Da Kongen nu har bevilget, at Nickel Kock, Borger i København, maa faa Byggen, skal han lade Nickel Kock faa denne og sende Rugen til Provianthuset. F. T. 4, 414 b.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Brahe og Hening Valkendorf. Da Gregers Krabbe til Tostelund, Embedsmand paa Hindsgavl Slot, for nogen Tid siden¹ har faaet bevilget et Mageskifte og derved bl. a. har faaet noget af det under Rugaards Len liggende Stiftsgods, skal de snarest gøre Udlæg af det Gods, som Gregers Krabbe har udlagt til Kongen, til Stiftsgods, for at Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, som efter sit Forleningsbrev skal gøre Regnskab for Stiftsgodset, kan vide, hvad han skal gøre Regnskab for. F. T. 4, 414 b.

— Mageskifte mellem Christian Rantzau til Bredenberg og Kronen. J. R. 9, 223. K. Orig.² (se Kr. Sk. 31. Marts 1641).

— Aab. Brev, hvorved Hendrik Rantzau til Smol, fyrstelig holstensk Raad, faar Bevilling til denne ene Gang at udføre 22 Øksne, som han har staaende paa sin Gaard Holgaard³, Kronens Told og Rettighed dog uforkrænket. J. R. 9, 226 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at give Niels Christesen Fris i Faaborig i Skads Herred i hans Len [Riberhus], hvis Gaard er alt for højt beskattet, saa at han ikke længer er i Stand til at yde Afgift og Landgilde, et Afslag paa 1 Ørte Rug og 1 Ørte Byg i hans Landgilde, og lade ham yde Resten, om han kan gøre det. J. T. 9, 361 b.

— Miss. til Christen Holck. En Del Bønder i hans Len [Silkeborg], nemlig Niels Andersen paa en Gaard, Envold Nielsen og Anders Pedersen paa 2 Boliger og 10 Bols mænd, alle i Karup⁴ By og Sogn, Niels Christensen paa en Gaard i Heselund, Las Rasmussen og Christian Poulsen paa en Gaard, heder Uhr⁵, Anders Nielsen paa 1 Bolig, kaldet Ofver-Uhr, liggende i Hodrupt⁶ Sogn, alle under hans Len, har berettet, at deres Marker

---

¹ 12. April 1633.   ² Paa Orig. er skrevet: Dette Skøde skal kasseres, er et andet udgangen 1641. De to Skøder er omtrent enslydende. ³ Hvolgaard, Langskov S., Nørvang H.   ⁴ Karup, Lysgaard H.   ⁵ Vistnok Fejlskrift for: Neder-Ure.   ⁶ Haderup; de ligger nu i Grove S., Ginding H.

nogle Aar efter hverandre kun har baaret ganske ringe Korn, og at en Del af dem kun har ringe Højbjergning og Avling. Kongen bevilger, at de maa faa Afslag paa deres Landgilde, og Christen Holck skal derfor nøje undersøge deres Forhold og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor stort et Afslag, der bør gives dem efter deres Lejlighed. J. T. 9, 361 b.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Mikkel Jensen i Rafnholt er for nogle Aar siden¹ ved Kongens Missive til Adressaten blevet fritaget i 2 Aar [for 2 Aars Landgilde] og skulde desuden have noget Bygningstømmer til at genopbygge sin Gaard, der var afbrændt i Fjendernes Tid. Da det nu berettes, at han endnu ikke har kunnet genopbygge Gaarden, fordi Sæden i nogle Aar er slaaet plat fejl for ham, og fordi det Tømmer, der er udvist til ham, er saa langt borte, at han ikke har formaaet at hente det saa langt borte fra, skal Christen Holck endnu i 2 Aar forskaane ham [for Landgilden], indtil han kan faa sin Gaard opbygget, og lade udvise noget Tømmer til Gaardens Genopbygning, hvor det er nemmest og belejligst for ham at hente. J. T. 9, 364.

— Miss. til Tønne Friis [Bygholm Slot]. Han har berettet, at Slotssmedjen og noget af Fæhusene er brændt. Kongen tillader, at han lader dem genopbygge, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og dertil bruger det gamle, nedfaldne Tømmer. Han skal føre det til Regnskab. J. T. 9, 362.

— Miss. til samme. Fru Margrette², Alexander Sehesteds Enke, har berettet, at hun i Aaret 1623 har faaet Dom over Jost Brockenhuus, hvorefter denne skulde betale hende en Sum Penge, som han har optaget hos hende, efter hans Forskrivning eller hun skulde have Magt til i den Sag at forholde sig efter den kongelige Forordning om dem, som ikke efterkommer deres Forskrivning, og lade Jost Brockenhuus anholde og indsætte, indtil han betaler hende de Penge, som han endnu ikke har betalt. Hun har derfor begæret Kongens Befaling til Tønne Friis om paa hendes Bekostning at være hende behjælpe-

---

¹ 21. Febr. 1634, hvor J. T. dog har: Mikkel Jensen Ravnholt. ² Margrete Ahlefeldt Klavsdatter, Enke efter Aleksander Sehested (holstensk Slægt) († 1617).

lig med at bemægtige sig Jost Brockenhuus. Tønne Friis skal være hende eller hendes Fuldmægtig behjælpelig hermed. J. T. 9, 365 b.

2. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christen Tommesen. Sandemændene i Mols Herred i hans Len [Kalø] har for nogen Tid siden faaet Kongens Bevilling til at være forskaanet for Ægt og Arbejde. Han har nu berettet, at de altid tilforn har aget et vist Antal Ved og gjort visse Dages Høstgerning til Slottet [Kalø], som det kan bevises af Tingsvidner og deres egen Bekendelse. Han skal tilholde dem baade at age Ved og gøre visse Dages Høstgerning til Slottet, som de har gjort tilforn, førend de fik Kongens Bevilling. J. T. 9, 362 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne. Det berettes, at der er en Grund ved Løgstør, som er til mærkelig Skade og Afbræk for Indbyggerne paa Landet, der grændser op til Limfjorden, og for den Søfarende, som søger sin Næring dér. Han skal sammenkalde menige Stænder ved Limfjorden, baade Adelen, Gejstligheden, Borgere og Bønder, og forhøre hos dem, hvorledes de mener, at Grunden kan skaffes bort og der kan skaffes et Sejldyb dér igennem ind i Limfjorden og hvad hver af dem vil bidrage dertil, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet¹. J. T. 9, 363.

— Miss. til Erik Grubbe om at forhandle mellem denne Laurids Jacobsen og Maren Andersdatter, som har haft Kronens Mølle ved Aarhus i Fæste, og Hands Clodt, som nu har faaet Møllen, om, hvad det med Rette tilkommer hver af dem at yde af Møllens Landgilde i indeværende Aar, regnet fra Philippi Jacobi Dag [1. Maj] sidstforleden. Dernæst skal han akkordere dem imellem om de Fogedpenge, som Laurids Jacobsen og Maren Andersdatter har ydet af samme Mølle, og

---

¹ Blandt Kongebrevene i Landsarkivet i Viborg findes i Bd. II af Christian IV. Kongebreve og Forordninger 1600—1646 indbundet et Brev fra Jørgen Urne, dat. Vestervig Kloster 4. Dec., til Mag. Kristen Hansen, Superintendent over Vendelbo Stift, hvori ovennævnte Kongebrev kommuniseres ham, (saaledes at et Skib paa 80, 100 eller flere Læster ulosset kan løbe derigennem) og hvori han fastsætter, at Stænderne skal give Møde i Viborg førstkommende 23. Jan., for at man Dagen derpaa Kl. 9 Slet paa Domhuset kan forhandle derom.

da de endvidere har anvendt nogen Bekostning paa nogle Bygninger, som ikke vedkommer Møllehuset, skal han ogsaa forene Parterne herom. J. T. 9, 363 b.

3. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Tygge Brahe til Taastrup¹, Befalingsmand paa Tryggevældegaard, faar Bevilning paa Tienderne af Stubberop og Dalby Sogne, som ligger til Hospitalet i Odense, for billigt Fæste og sædvanlig Afgift efter hans Moders² Død. Sj. R. 19, 453 b.

— Miss. til de Højlærde. Denne Jens Pedersen har for en 24 Aar siden i sin Ungdom besøvet et Kvindfolk, ved Navn Anne Nissen, i Fyrstendømmet Holsten og har derfor af Kongen faaet Paalæg om at ægte hende. Dette er imidlertid ikke sket, idet han hævder ikke at kunne ægte dette Menneske, som hans Sind ganske er fravendt, og han begærer nu at blive fritaget for dette Kvindfolk mod at erlægge en Sum Penge. Da Kongen ønsker deres Betænkning, inden han resolverer videre i Sagen, skal de snarest muligt forlange alle Sagens Akter i Tyske Kancelli, nøje gennemgaa dem og siden til Kancelliet indsende deres Betænkning om, hvorvidt det kan bevilges, at nævnte Jens Pedersen bliver fri for dette Kvindfolk mod at betale en Sum Penge. Sj. T. 26, 109.

— Miss. til Frederik Urne. Kongen har efterladt Niels Knudsen, forrige Toldskriver i Øresund, den Forseelse, som han har gjort sig skyldig i paa Toldboden dér, dog at han til førstkommande Paaske betaler 200 Rdlr. in specie til Kongen. Frederik Urne skal lade ham være utiltalt for samme Forseelse, til Paaske kræve de 200 Rdlr. af ham og føre dem til Regnskab. Derimod har Kongen bevilget, at Niels Knudsen maa faa, hvad der tilkommer ham i Besolding paa Toldboden. Sj. T. 26, 109 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kronens Bønder i Østerherred i Kristianopels Len har berettet, at Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, kræver dem for en Skat, som blev paabudt i Aaret 1613, da han var forlenet med Kristianopels Len, og som han har klargjort i Rentekam-

¹ Sj. R. har ved en Fejlskrift: Thrastrup. Aksel Brahes.

² Kirsten Hardenberg,

meret. Bønderne beretter nu, at Brevene om nævnte Skat ikke er blevet udstedt til dem, fordi de dengang havde lidt stor Skade af Rigets Fjender under Fejden mellem Danmark og Sverrig, idet de blev udplyndret og en Del af deres Gaarde brændt, hvorfor Kongen har forskaanet dem for Skatten. De beder derfor om at faa denne Skat eftergivet. Da det viser sig, at det forholder sig som angivet, eftergiver Kongen dem Skatten, og Rentemestrene skal tilbagebetale Falk Lykke den Skat, som han har erlagt i Rentekammeret. Sj. T. 26, 109 b. K.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke. Kronens Bønder i Østerherred i Christianopels Len har klaget over, at han kræver dem for en Skat, som blev paabudt 1613, da han var forlenet med Christianopels Len, og for hvilken han har klargjort i Renteriet, og de hævder, at Kongens Befaling om samme Skat ikke er udstedt til dem, fordi de paa de Tider havde lidt stor Skade af Rigens Fjender i den Fejde, som dengang var mellem Danmark og Sverrig, idet Fjenderne udplyndrede dem fuldstændigt og opbrændte en Del af deres Gaarde, hvorfor Kongen forskaanede dem for samme Skat, og de har derfor begæret, at denne Skat maa eftergives dem. Da Kongen erfarer, at det forholder sig saaledes, har han eftergivet dem denne Skat og har befalet Rentemestrene at tilbagebetale Adressaten de Penge, som han har erlagt for denne Skat. Han skal saa forskaane disse Bønder for Tiltale for denne Skat. Sk. T. 6, 208 b. K.

— Aab. Brev om de Vilkaar, paa hvilke Bønderne i Øster Herred i Kristianopels Len maa sælge Ved til Fremmede. Sk. R. 5, 180 b. (Tr.: CCD. IV. 677 f.).

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen og Hendrik Ramel. Da Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Befalingsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, har begæret 1 Gaard i Løfvested, 1 Gaard i Eggelsted, 1 Gaard og 1 Fogedfæste i Tolange, 1 Gaard og 1 Fæste i Broserup¹, 1 Gaard og 1 Fæste i Vansted, alt i Færs Herred i Landskrone Len i Skaane, til Mageskifte for 1 Gaard i Karup² i Liongered³ Sogn, 1 Gaard i Bregenholt, 2 Gaarde i Skepperød⁴ og 1 Gaard i Vuggerup⁵, alle ligeledes

---

¹ Brostorp.   ² Kagerup.   ³ Fejlskrift for Langerød.   ⁴ Skipperød.
⁵ Formentlig Fejlskrift for Veggerum.

i Færs Herred i Landskrone Len i Skaane, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Hendrik Hvitfeldt til Lilløe, Embedsmand paa Landskrone Slot, at overvære Besigtelsen, naar han advares derom. Sk. T. 6, 207.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt om at give Møde ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sk. T. 6, 208.

— Miss. til Niels Krabbe. Denne Kvinde Karen Hendriksdatter, som for nogen Tid siden er blevet strøget til Kagen, har erhvervet en Dom om, at Borgemester i Lahlholm Hans Pedersen skal betale hende 100 Rdlr. Da hun befrygter, at nævnte Hans Pedersen ikke godvilligt vil betale disse Penge, skal Adressaten tilholde ham straks at betale Karen Hendriksdatter disse Penge. Dersom det ikke sker, skal han indkræve dem ved Retten. Sk. T. 6, 209. K.

— Aab. Brev, hvorved Pouel Fris i Assens faar Bevilgning til at indbyde flere Folk til sin Datters Bryllup end Forordningen tillader. Udt. i F. R. 4, 118 b.

— Kgl. Konfirmation for Fru Sitsel Høg til Fiellebro, Ebbe Munks Enke, paa et Begravelsessted i St. Knuds Kirke i Odense, som Frederik Amerbach, Raadmand, og Hans Ebbesen, Borger i Odense, Kirkeværger til St. Knuds Kirke i Odense, med Borgemestre og Raads Samtykke har solgt til hende. Det ligger i den østre Ende af den nørre Gang og strækker sig af Øster fra Muren og i Vester $9\frac{1}{2}$ sjællandske Alen i Længden og af Sønder og i Nør tværs overfor Koret og nordpaa til Kirkemuren 7 sjællandske Alen 1 Kvarter i Bredden, hvilket Begravelsessted de har solgt til hende til et stedsevarende Begravelsessted efter Kirkeværgernes og Borgemestres og Raads derom udstedte Skøde. F. R. 4, 118 b.

— Miss. til Frederik Markdanner og Gregers Høg. Da Hans Oldeland til Trellerup med det første skal overlevere Værgemaalet for Jomfru Mergrette Aschersleben, som han efter Kongens Befaling¹ har paataget sig paa Skiftet efter hendes afdøde Fader², til Hening Valkendorf til Glorup, Be-

¹ 28. Aug. 1628.

² Jørgen Aschersleben († 1625).

falingsmand paa Odensegaard, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Støde, naar Hans Oldeland overleverer Værgemaaliet til Hening Valkendorf, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald udebliver, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted. F. T. 4, 415.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Gregers Krabbe. Da Anders Povelsen, boende paa en Kronens Gaard i Skillinge¹, har begæret at faa bevilget et Afslag paa hans aarlige Landgilde, og da han ved Tingsvidne har bevist, at hans Gaard ikke kan taale højere Landgilde end 4 Ørte Byg, 1 Ørte Havre foruden Gæsteripenge og anden Smaaredsel, som fra Arilds Tid er gaaet af den, bevilger Kongen, at Anders Povelsen herefter af nævnte Gaard kun skal give som forskrevet, nemlig 4 Tdr.² Byg, 1 Ørte Havre samt Gæsteripengene og Smaaredsel, hvilket Gregers Krabbe skal indføre i Jordebogen og føre til Regnskab. F. T. 4, 415.

— Kvittansiarum til Reinholt Heidenstrup til Ruballe paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Ørum Len fra 1. Maj 1624 til Mikkelsdag 1627, da de kejserlige bemægtigede sig Jylland, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Kornskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 9, 227. K.

—³ Kvittansiarum til samme til Rubelle paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Sejlstrup Len fra 1. Maj 1629, da han fik det i Befaling, næst efter at de kejserlige havde forladt Jylland, og til 1. Maj 1632, for de i samme Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 9, 227 b. K.

— Bestalling for Bartolomeus Jernschutt⁴ som Urtegaardsmand paa Koldinghus Slot med samme aarlige Løn som hans Formand, fra Mortensdag 1636 at regne. J. R. 9, 228.

---

¹ Fejlskrift for Skillinge, Kavslunde S., Vends H.   ² F. T. har 4 Tdr., ovfr. 4 Ørte. Af Jordebogen, der kun er bevaret for 1628 (?) og 1646, kan det ikke ses, hvad der menes.   ³ J. R. har ved en Fejlskrift: 3. Febr.   ⁴ Han kaldes Jernschutt, Jehnschutt, Jerhschutt og i Navne- registret til J. T. Jernschutt.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Axel Urup. Han har for nogen Tid siden¹ erhvervet Kongens Missive til Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Førsløf om 1000 Rdlr., som det efter hans Hustrus Fader afdøde Knud Grubbe er tilfaldet ham at erlægge til Kongen af et Beløb, hans Hustrus Fader sammen med Sten Rodsten til Lerbeck paa Herredagen 1630 for Retten har forpligtet sig til at betale. Disse Penge med Rente og Rentes Rente har Adressaten efter Kongens Anfordring erlagt i Rentekammeret fra den Tid, da Forliget blev afsluttet. Han har derpaa berettet, at Rentemestrene kræver ham for Rente og Rentes Rente fra Aaret 1626, hvilket er 4 Aar, førend Forliget blev indgaaet, hvortil Rentemestrene erklærer, at Sten Rodsten straks betalte sin Halvpart af de 2000 Rdlr. og den resterende Rente fra Kieler Omslag 1626 til Aaret 1630, da han gjorde Udlæg, og da der derfor fra Kancelliet udsendtes Restancebrev til afdøde Knud Grubbes Arvinger om, at da deres Fader var dømt til at betale den halve Hovedstol, formentes det ikke, at man kunde forbigaa Renterne, men at afdøde Knud Grubbes Arvinger bør betale dem paa samme Maade, eftersom Sten Rodsten havde betalt den efterstaaende Rente for sin Kvotadel, for at Kongen ikke skulde lide Skade derved. Kongen anmoder derfor Axel Urup om at betale Renten af sin Kvotadel med det allerførste i Renteriet, da Sten Rodsten har klareret sin Kvotadel. J. T. 9, 366.

— Miss. til 3 Lensmænd i Jylland, nemlig Erik Grubbe (Aarhus Stift), Gunde Lange (Vendelbo Stift) og Hr. Knud Gyldenstjerne (Viborg Stift). Da Kongen har bevilget Borgemestre og Raad i Randers til Reparation og Opbyggelse af Randers Kirke en Sum Penge af deres Stifts Kirker og det berettes, at disse Penge endnu ikke er fremkommet, skal de anordne, at disse Penge snarest tilstilles Borgemestre og Raad i Randers. J. T. 9, 367.

— Miss. til Gunde Lange til Breding, Befalingsmand paa Aalborghus, og Niels Lange til Rønisholmb. Da Ifver Dyre til Hvidsted med første Lejlighed agter at skifte med sine Børn efter sin afdøde Hustru², skal de for sig indstævne

¹ 13. Juli 1636.

² Elsebet Galskyt Thomesdatter.

nævnte Ifver Dyres Børn og Svoger¹ samt Sten Rodsten til Lebeck, Jørgen Kruse til Kiersgaard, Jørgen Orning til Skaarrupgaard og Markor Kaas til Thimasholmb², som er Formyndere for Ifver Dyres Børn, til at give Møde paa Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. J. T. 9, 367 b.

3. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christian Holck. Da Jørgen Marsvin har begæret 6 Gaarde i Viomb By i Lysgaard Herred i Silkeborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Munkelinde, 1 Gaard i Søberig, 1 Gaard i Stubkierke, 1 Gaard i Rudskierke og 1 Gaard i Moslunde, alle i Borring³ Sogn, 1 Gaard i Vestrup i Faderup⁴ Sogn og 1 Gaard i Sørrupt i Himstgaarde⁵ Sogn, skal han med det allerførste indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejgheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Silkeborg Len. Da Kongen af Bøndernes daglige Overløb om Afslag paa Landgilden erfarer, at Adelen tit og ofte tilskøder Kongen Gods, som er sat for saa høj Landgilde, at man, naar der kommer nogen Tynge paa, nødes til at give Bønderne Afslag, saafremt de skal blive ved Magt, skal Adressaten undersøge, om det Gods, som Jørgen Marsvin vil give Kongen til Mageskifte, er godt for sin Landgilde. Saafremt det befindes, at det ikke er saa godt, skal han til Tinge lade opkræve Mænd, som kan sætte det for den tilbørlige Landgilde. Paa samme Maade, dersom noget af det Kron-gods, som Jørgen Marsvin begærer, er skyldsæt meget for højt, saa at det hidtil ikke har kunnet yde sin tilbørlige Landgilde og Rettighed, tillader Kongen, at dette forandres til Billighed, for at det paa begge Sider kan gaa ligeligt og ret til og Godset blive ved Magt. J. T. 9, 368.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Kongen har for nogen Tid

---

¹ Jørgen Kruse, g. m. Kristense Dyre.   ² Tidemandsholm.   ³ Bor-ding.   ⁴ I et andet Miss. af 24. Maj 1637 om samme Mageskifte, efter hvilket Navnene her er fastsat, men i hvilket flere af Navnene ogsaa er stærkt forvanskede, kaldes Byen Vestrup og Vøstrup i Haderup S. Der maa være ment: Høstrup, Haderup S., Ginding H.   ⁵ Af oven-nævnte Miss. fremgaar det, at der er ment: Sjørup, Lysgaard S. og H.

siden forlenet Ofve Skade til Katterup, Kammerjunker hos Hertug Fredrik, Hertug til Slesvig, Holsten, Ærkebiskop i Bremen, Kongens Søn, med et Kannikedømme i Aarhus Kapitel, og det berettes nu, at det formenes ham at nyde bona communia, som andre privilegerede Kanniker sammesteds faar, fordi han ikke er her i Riget. Da han endnu ikke er helt entlediget fra Kongens Kancelli, skønt det er paalagt ham af Kongen at forestaa andre Bestillinger udenfor Riget, skal Kapitlet lade ham faa bona communia og andet, hvad der falder¹ i Kapitlet, ligesom de andre privilegerede Kanniker sammesteds, saa længe han er i Kongens Søns Tjeneste. J. T. 9, 369 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

3. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved denne Jens Boldmester, Kongens Sølvpop, faar Bevilling paa selv eller ved sin Fuldmægtig at fange saa mange unge og gamle Falke og Høge, som han kan overkomme, i efterskrevne Sysler paa Island, nemlig: Guldbringe, Kiøse², Rangverde³, Syde⁴, Bordestrand⁵, Strande, Norder, Myresyssel, Borgefjord, Hundevads, Dale, Ise og Dyrefjords Sysler, Arnesyssel⁶ og Søndensyssel samt i Skaane, Halland og Blekinge, dog andre før dette udstedte Breve dermed uforkrænket. Han skal til Kronen give den sæd lige Told og Rettighed deraf. N. R. 5, 410.

4. Nov. (—). Miss. til Hr. Jost Høg. Han skal snarest aftakke de Folk, som er ved det kongelige adelige Akademi i Sorø i Kongens Gaard og som har været i Kongens Søns Grev Valdemar Christians Tjeneste, lave en Fortegnelse over, hvad der resterer hver af dem af deres Løn og underskrive den, saa at de siden kan blive betalt i Renteriet. K. Udt. i Sj. T. 26, 110.

— Miss. til Rentemestrene, hvorved ovenstaaende Miss. kommunikeres dem med den Tilføjelse, at naar Just Høg sender dem Fortegnelsen over, hvad hver af Tjenerne har at fordre paa sin Løn, skal de betale dem denne. K. Udt. i Sj. T. 26, 110. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Hr. Key von Ahlefeldt til Melbek,

¹ I J. T. er noget af dette sprunget over. ² Kjosar. ³ Rangaa-
valle. ⁴ Side (nu: Skaptafell) Syssel. ⁵ Bardestrand. ⁶ Aanæs Syssel.

Embedsmand paa Flensborghus Slot, har i Aaret 1635, efter at Omslaget var afsluttet, faaet Kongens Befaling til til Kongens Behov at optage 24,300 Rdlr., hvilket ogsaa skete. Af disse Penge er en Del leveret Kongen selv, en Del er sendt til Christianpris og en Del er udgivet til andet Behov efter Kongens Ordre. Det berettes nu, at den Obligation, der paa Kongens Vegne blev udstedt til ham, kun lød paa 24,000 Rdlr., og ikke paa de 300 Rdlr., og at han ikke har ladet sig give yderligere Sikkerhed end Obligationen. Af Hofmønsterskriver Hans Boyesen har han dog faaet 24,300 Rdlr., men denne beretter nu, at han ikke kan faa dette Beløb godtgjort. Da Kongen godt husker, at Hr. Key von Ahlefeldt efter Kongens Befaling har optaget 24,300 Rdlr. og igen udgivet dem efter Kongens Ordre, skal Rentemestrene betale Hans Boyesen disse 300 Rdlr., som er udeladt i Obligationen, efter hans Instruktion. Sj. T. 26, 110. K.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Tyge Brahe. Da Kongen af bevægelig Aarsag har bevilget, at Fru Sophia Rantzau Mogens Gyldenstjernes til Fulletofte maa faa Søeholmb Gaard igen, skal Tyge Brahe straks lade Gaarden overlevere til hende. Sj. T. 26, 110 b. K.

— Miss. til det ostindiske Kompagnis Forvaltere¹. Da Kongen er til Sinds at reparere og udruste det Skib, som skal til Ostindien, paalægges det dem at gøre Overslag over, hvad det tilkommer enhver at udlægge, naar der skal udlægges 20 af hver 100 Kapital, og meddele Kongen det. I den Erklæring, som de for nogen Tid siden har tilstillet Kongen, har de meddelt, at de af den sidste Ladning, som kom fra Ostindien, har tilbageholdt, hvad der var nødvendigt til at betale de sidste 20 Procent, der er udlagt. De skal erklære, hvor meget de har beholdt heraf, da det skal anvendes til denne Udrustning, for at de, som engang har udlagt 20 af 100, nu kan blive forskaanet for disse 20 Procent. Dernæst skal de erklære sig om, hvorledes det forholder sig med de sidste 15 Procents Udlæg, hvad der er udlagt deraf, hvad der resterer deraf, om nogen har faaet sit igen og hvad de endnu har i Behold deraf; dette skal de

¹ K. har: Bewinthebber.

anvende til at gøre Udlæg af. For det sidste bevilger Kongen, at Jahim Pedersen, som en Tidlang har tjent Kompagniet, maa antages som Bewinthebber. Han skal residere i København og dirigere Handelen i Forening med dem og Villom Leyel. Han skal have samme Løn som Villom Leyel. Sj. T. 26, 110 b. K.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke og Eiler Holck. Da Kongen har bevilget, at Jomfru Karen Bilde Stensdatter herefter selv maa være raadig over sit Gods, oppebære Indkomsten deraf og anvende den til sin Nødtørft, skal de rette deres Lejlighed efter at være til Stede, naar hendes Broder Jens Bilde til N., som i nogen Tid har forestaaet hendes Værgemaal, overleverer hende Værgemaal, paase, at der vederfares hende, hvad der er ret, bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give Parterne det beskrevet. Sk. T. 6, 209. K.

— Miss. til Jens Bilde. Da Kongen har bevilget hans Søster Jomfru Karen Bilde, at hun herefter selv maa forestaa sit Værgemaal, som han i nogen Tid har forestaaet, skal han med det allerførste overlevere Værgemaal til hende. Dog skal han paase, hvis hun enten sælger eller tilmageskifter sig noget Gods, at der da i alle Maader sker hende fuldkommen Skel og ogsaa ellers vederfares hende, hvad der er ret, og paase, at Indkomsten ikke forkommes til Unytte. Kongen har befalet Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand paa St. Peders Kloster, og Eiler Holck til Boseholmb at være til Stede ved Værgemaalets Overlevering og bilægge de muligt opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom. Sk. T. 6, 209 b. K.

— Miss. til Laurids Grubbe til Gammelgaard. Hertvig Hvitfeldt til Skielbred, Befalingsmand over Marie Kirkes Provsti, har berettet, at Adressaten i sit Værge har nogle Ejendomsbreve vedrørende en Gaard, kaldet Løndal, i Vigen, som han har arvet efter sin afdøde Søster Fru Mette Grubbe, Anders Greens Enke. Denne Gaard har afdøde Hr. Jens Sparre paa Laurids Grubbes Vegne solgt, og den er omsider kommet Hertvig Hvitfeldt til Hænde. Hertvig Hvitfeldt har nu begæret Kongens Befaling til Adressaten om, at denne skal tilstille ham de Breve, hvorpaa der findes hans afdøde Søsters Revers, mod en nøjagtig Revers. Det paalægges ham med det allerforderligste og

inden den tilkommende Herredag, som skal holdes i Norge førstkommande 4. Juli, at tilstille Hertvig Hvitfeldt eller hans Fuldmægtig de Breve, han har vedrørende Gaarden Løndal, mod en nøjagtig Revers, da der er paaført ham stor Trætte om denne Gaard. Sm. T. 6, 433.

5. Nov. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Peder Jacobsen i Kisserup i Holbæk Len til, som om Gerningen nylig var sket, at genoptage en Sag mod Byfogden i Holbæk for Gevalt og Fængsel, som denne har øvet mod Peder Jacobsens Hustru. Sj. R. 19, 453 b. Orig. i D. K. Diverse orig. kgl. Bestallinger, Bevill. og Benaadn. 1.

— Aab. Brev, hvorved denne Jokum Høker, Borger i København, faar Arrest paa Skipper Tidke Eggebrecht af Rostock, naar denne kommer til København, saa længe han kan dele¹ Lov og Ret med ham; dog skal han sætte Borgen for at ville staa Skipperen til Rette, hvis han ikke har Ret til at arrestere denne. Jokum Høker har i langsommelig Tid haft Proces med Hans Mandixen, Indvaaner i København, om 200 Sletdr. og 80 Rdlr. Hans Mandixen paastaar, at han med nævnte Skipper Tidke Eggebrecht har sendt Pengene til Jockum Høker, men denne har ikke faaet dem, og paa Herredagen er Hans Mandixen blevet frikendt for hans Tiltale. Sj. R. 19, 454.

— Aab. Brev om Straf for dem, som fører fremmede Tiggere til København. Sj. R. 19, 454 b. (Tr.: CCD. IV. 678, KD. III. 170 og, i Udt. i Dyrhund: Tatere og Natnandsfolk i Danmark. S. 67 f.).

— Aab. Brev², hvorved Adolf Rottmand faar overdraget Leveringen af norsk Kalk til den forestaaende Bygning af en Kirke³ i København. Sj. R. 19, 455. (Tr.: KD. III. 169 f.).

— Instruks for Hannibal Sehested til Nøragergaard som Hofmester hos Kongens Søn Grev Valdemar, Greve til Slesvig og Holsten. Han skal i alle Maader forholde sig som det anstaar en Hofmester og i Synderlighed, saavidt hans Helbred tilsteder, personlig være til Stede hos Greven og holde ham til Guds frygt, Morgen- og Aftenbøn og andre gudelige Eksercitier, og have Agt paa, at han ikke forføres i Religionen, men forbliver

¹ Førre Rettergang. ² Overskriften kalder det: Bestalling. ³ Trinitatis Kirke.

ved vor Kirkes og den augsburgske Konfession efter Guds rene og alene saliggørende Ord, saa at han altid øver sig i alle grevelige Dyder, Sæder og høfdig Omgængelse. Dernæst skal han holde ham til at konversere med dem, af hvilke han kan lære noget, og holde ham fra Omgængelse med dem, som kan korrumpere ham. Han skal ogsaa tilholde hans Præceptor at forrette sit Officium med Flid, tilholde Grev Valdemar at fortsætte sine Studier og lære sine Sprog og Øvelser med Flid og ellers i Levned, Sæder og Omgængelse foregaa ham saaledes, at han hverken af ham eller nogen, der er hos ham, kan tage noget Eksempel eller Aarsag til Forargelse. Hannibal Sehested skal tilholde Grevens Tjenere hver og en at forrette deres Bestilling flittigt og vel; erfarer han, at nogen er udygtig eller giver Anledning til noget for Greven skadeligt, skal han straks afskædigede dem og være om andre dygtige i deres Sted. Hvad der ellers kan forefalde i den Tid, i hvilken Greven forbliver ved Kongens Hof, derom vil Kongen paa hans Forespørgsel give ham nærmere Besked, og naar han efter hans Bestallings Indhold skal rejse med Kongens Søn til fremmede Lande, vil Kongen give ham en udførligere Instruktion, eftersom det udkræves og han finder det fornødent til Efterretning. Med Hensyn til Lønnen skal der forholdes efter hans Bestalling. Sj. R. 19, 455 b.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til det islandske Kompagni. Det berettes, at der paa et af Kompagniets Skibe er ført en Mand til København, som er dømt til at lide for sine Misgerningers Skyld. Det paalægges dem af yderste Evne at forhindre, at saadan Fremsendelse sker, særlig i Sager vedrørende Trolddom, Hor, Mord og Blodskam. Den Mand, der nu er ført hertil, skal holdes til Stede paa Kompagniets Bekostning, velforvaret sendes tilbage til Island og dér overleveres til Kongens Lensmand til Rettens Efterkommelse. Sj. T. 26, 111. K.

— Miss. til Frederik Urne. Han har faaet Kongens Befaling, dateret Københavns Slot den 25. September forleden Aar, om, at han skulde tilholde afdøde Christopher Hansens Eftermand¹ Her-

¹ Kristoffer Hansen fik Pengene til Langvaddams Istandsættelse i sin Egenskab af Herredsfoged i Smørum H. Eftermand betyder her vistnok kun: i Ægteskabet med Anne Jensdatter, men antagelig ikke som Herredsfoged.

mand Antonisen i Slangerup, som fik førstnævntes Hustru, uden videre Ophold inden forrige 1. Maj i Renteriet at indbetale 180 Kurantdlr., som afdøde Christopher Hansen havde modtaget i Renteriet til Forfærdigelse af Langvadsdam. Da Kongen erfarer, at det er sket efter hans Fortegning¹, og at det er paalagt Bønderne at betale disse Penge, har Kongen forskaanet Hermand Antonisen for videre Tiltale for disse Penge. Frederik Urne skal derfor ikke tiltale ham for dem. Sj. T. 26, 111 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. De skal lade Hermand Antonisen eller hans Hustru Anne Jensdatter faa det af hans Formand Christopher Hansen, forrige Herredsfoged i Smørum Herred, udstedte Haandskrift, som findes i Renteriet, lydende paa 180 Kurantdlr., som han har oppebaaret til Forfærdigelse af Longevadsdam, idet Kongen har forskaanet Hermand Antonisen for dette Krav, da Haandskriftet ikke lyder paa, at han skal betale Pengene, men Bønderne, saa at Lensmanden skal indkræve Pengene af disse. Sj. T. 26, 111.

— Miss. til samme om, at Fattigforstanderne i København i Stedet for de Penge, som de har til Gode i Rentekammeret, maa faa Fødevarer fra Provianthuset til de Fattige. Sj. T. 26, 112. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 193).

— Miss. til samme. Da Kongen skylder Kirkerne i Malmøhus Len en Sum Penge, og da det berettes, at en Del af dem er brøstfældige og skal bruge disse Penge til deres Reparation, skal Rentemestrene efterhaanden betale Kirkerne, hvad Kongen skylder dem. Sj. T. 26, 112 b. K. Orig.² i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Han skal med det allerførste lade Bygfældigheden paa Dragsholm og Jagtgaarden reparere saaledes, som Hans Stenwinckel, Kongens Bygmester, har

¹ Orig. har: over hans Fortegning. Det er usikkert, hvad der menes.

² Ved Orig. er vedlagt en Fortegnelse efter Malmøhus Lens Regnskab 1627—1629 over de Penge, der er indbetalt af Kirkernes Forraad til Indkøb af Staldøksne, med Angivelse af, hvad hver Kirke har indbetalt, ialt 2297½ Rdlr. 1½ Ort 11 Sk. 2½ Alb.

givet det beskrevet. Da endvidere Hvælvingen i Køkkenet paa Dragsholm nylig er faldet ned, skal han ogsaa lade dette reparere, dog skal han lade lægge Bjælker. Han skal paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt, og føre det til Regnskab. Sj. T. 26, 111 b. K.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Thomis Fincke og M. Christen Lomborg om at indforskrive en eller to gode Mestre eller Svende, som forstaar at arbejde godt i Messing, og lade dem forfærdige nogle gode astronomiske Instrumenter, ret store og forarbejdede med Flid. Ligeledes skal Adressaterne lade lave nogle andre astronomiske Instrumenter af Træ og Jern, som fornødent. Dr. Thomis Fincke eller hvem der sukcederer ham som Oeconomicus over de 120 Studenter, skal lønne dem og bekoste Instrumenterne og selv akkordere om dem, da saadant i sin Tid vil være Ungdommen til Forfremmelse. Sj. T. 26, 112. K.

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz. Kronens Bønder, Øster Egisborg, Storbye, Tolstrup¹, Skuderup og Skoufhuse Bymænd, har berettet, at de bor i Sognet, hvori Leckinge Ladegaard er beliggende, og at de gør daglig Ugedagsgerning ganske ligesom Leckinge og Rødstøfte Mænd, men at de giver samme Skat som andre Kronens Tjenere, som ikke er Ugedagsmænd, og har begæret at maatte give Skat ligesom andre Ugedagsmænd. Da Kongen af Adressatens Erklæring erfarer, at dette er sandfærdigt, og at de med Hensyn til Ægt og Arbejde er undergivet samme Vilkaar som Ugedagstjenerne, tillader Kongen, at de maa give samme Skat som andre Ugedagstjenere, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 26, 112 b. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Rasmus Hansen af Østerlandske² Sogn paa Bornholm, som for nogen Tid siden har erhvervet en Dom paa Østerherreds Ting paa Bornholm over Andres Hagensen i Gudium³ om et Stedsmaalsbrev, som sidstnævnte har forkommet for Rasmus Hansen, hvorfor Andres Hagensen baade ved Herredsting og Landsting er dømt til at give Rasmus Hansen de bevislige Stedsmaalspenge igen tilligemed de Skriver- og Delepenge, som er anvendt i den Sag paa Ting-

---

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Colstrup.   ² Østerlarsker.   ³ Gudhjem.

delen, faar Bevilling til at forholde sig efter de i Sagen afsagte Domme, saalænge til Andres Hagensen faar Landsdommerens Dom underkendt. Andres Hagensen har stævnet Landstingsdommeren, men er dog ikke mødt i Retten, til langvarigt Ophold for Rasmus Hansen. Sk. R. 5, 181.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt, Hr. Tage Thott Andersen, Hr. Hendrik Hvitfeldt, Ifver Krabbe Tagesen, Niels Trolle og Erik Rosenkrantz. De er „taget paa Trætte“¹ om Økier² i Malmøhus Len, og Kongen erfarer, at Kongens Faders Skøde (fordi Økier omtales deri), udtydes ikke alene med Rette som omfattende det Økier, som ligger og fra Arilds Tid har ligget til det Gods, som dengang blev fraskiftet Kronen, men ogsaa det Økier, som ligger til alt det andet Kronens Gods, som ligger deromkring og som Bønderne hidtil altid har haft til frit Brug baade til fri og til sær Ejendom, uanset at der ikke er sket nogen Erklæring derom eller Besigtelse deraf, Kronen heller ikke har faaet noget Vederlag for samme Byers Fællede eller Ejendom, og at der heller ikke i Skødet siges at være afhændet noget af det, som tilforn med Rette og fra Arilds-tid har ligget til de andre Byer, hvilken Fællede og Ejendom heller ikke nogensinde er blevet adskilt ved noget Markeskel fra samme Byer, eftersom det heller ikke kunde ske med Lov og Ret. Saafremt de fragaar noget af samme Byers Ejendom eller Fællede i Økier, skal de udsætte samme Tov og Forening, indtil Kongen selv nærmere kan erfare Forholdene og selv udtyde sine Breve her, hvor det drejer sig om en saa mægtig og højt-gældende Tvist. Sk. T. 6, 210.

— Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Da Hr. Tage Thott Ottesen til Eriksholmb, Embedsmand paa Malmøhus Slot, har begæret nogle faa Agre, som ligger i hans Gaard Barsebeks Mark under Præsten dér i Byen, til Mageskifte og tilbyder at gøre Præsten Fyldest i ligesaa gode Agre, der ligger denne be-lejligt, skal Adressaten undersøge, om Præsten er tilfreds med dette Skifte og om der derved sker denne nøjagtig, god og be-

---

¹ Som Kommissarier til Afgørelse af Trætten. I et Miss. af 30. Aug. 1639 om samme Sag kaldes de: Kommissarier. ² Formodentlig et Kær eller en Mose.

lejligh Fyldest. I saa Tilfælde kan han under Forbehold af Kongens Ratifikation afslutte dette Mageskifte. Sk. T. 6, 210 b.

5. Nov. (Kbhvn.). Lignende Miss., mutatis mutandis, til Lunde Kapitel om Mageskifte af nogle faa Agre i Barsebeks Mark, som ligger til Lunde Kapitels og Kirkes Bønder, som Hr. Tage Thott Ottesen har begæret til Mageskifte. Udt. i Sk. T. 6, 210 b.

— Miss. til Hr. Tage Thott Ottesen. Han har berettet, at Borgerne i Lund har klaget over, at Borgemestre og en Del af Raadmændene dér har indtaget en stor Del af deres Fællend til stor Forringelse for deres Græsmark, og at han har rejst Paatale i Sagen, men at han paa Grund af Rettens Forhold ikke er kommet til Ende med Sagen. Han skal lade opkræve 8 Synsmænd, som kan syne Forholdene og give beskrevet, hvad der forefindes, samt tilbyde Borgemestre og Raad en Befaling til 4 gode Mænd om sammen med Synsmændene eller lige efter at komme paa Aastederne og endelig gøre Sagen til Ende paa én Gang. Sk. T. 6, 210 b.

— Aab. Brev, hvorved Knud Ulfeldt til Eggeskouf faar Bevilling til af sin Hustrus Gods at afhænde for 30,000 Rdlr. Kongens og Rigens Raad har forhørt den Tvist, der er opstaaet mellem Hr. Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Kalundborg Slot, og Knud Ulfeldt om det norske Gods, som Knud Ulfeldt har afhændet¹. Efter norsk Lov tilkommer imidlertid dette norske Gods Hr. Hans Lindenov, saa at Knud Ulfeldt derved kommer i ny Gæld i Stedet for den, som han har betalt, og efter Forhøret i samme Sag andrager den Gæld, som han desuden har og som stammer fra hans Hustru Fru Anne Lykke og fra deres afdøde Datter Fru Sophia Rantzau, henved 50,000 Rdlr. in specie. Da det er ubilligt, at saadan Gæld paabebyrdes ham og hans Hustru, især da han har solgt sit eget Gods til Betaling af Gælden, og da hans Hustru ogsaa har Gods, hvormed Gælden kan betales, bevilger Kongen, at Knud Ulfeldt (bortset fra den forrige Tilladelse² til at afhænde for 16,000 Rdlr. Gods) maa afhænde for yderligere 30,000 Rdlr. af hans Hustrus Gods, dog at han dermed betaler Hr. Hans Linde-

¹ Jvfr. 17. Jan. 1636.

² Af 18. Dec. 1635.

nov for det norske Gods eller indfrier det norske Gods dermed til Bedste for denne. F. R. 4, 119.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Mogens Kaas og Bispen i Fyen [Dr. Hans Mikkelsen]. Sognepræsten i Nørre-Højrup¹ i hans Len [Nyborg] Hr. Peder Bertelsen har berettet, at han frygter, at han paa Grund af sin høje Alderdom og sin store Skrøbelighed herefter ikke kan betjene sit Embede, og har derfor begæret, at der (naar han ikke længer kan forestaa sit Kald og en anden Præst bliver kaldet i hans Sted) maa blive bevilget ham og hans Hustru, som ogsaa har en høj Alder, noget rimeligt, hvoraf de i deres store Alderdom kan have deres Underholdning paa Livstid. Naar en anden kaldes i hans Sted til dette Kald, skal Adressaterne forhandle med begge Parter og ordne det saaledes, at Hr. Peder Bertelsen og hans Hustru aarlig faar saa meget, at de kan have deres ærlige Underholdning deraf. F. T. 4, 415 b.

— Aab. Brev, hvorved det efter Ansøgning fra Kronens Tjenere i Toreby Birk bevilges, at Toreby Birk ophæves og henlægges til Musse Herreds Ting og at Toreby Birkemænd herefter skal søge Musse Herreds Ting. Kronens Tjenere i nævnte Birk har klaget over, at det er besværligt for dem at skulle søge dette Birk, da de, som søger til Birket, ligger spredt i 4 Sogne og undertiden forsømmer deres Arbejde halve og hele Dage, foruden at der er adskilligt andet Besvær, som foraarsages deraf. De har derfor ansøgt om, at Toreby Birk maa blive afskaffet og henlægges til Musse Herred, da det af adskillige Aarsager falder dem belejliger at søge dertil. Sm. R. 5, 181 b.

— Miss. til Borkard Rud og Christopher Stensen. Da Prins Christian (V), Kongens Søn, har begæret noget til Sorø Akademi liggende Gods i Andestrup og Skielstrup ved Maribo i Lolland til Mageskifte til Kronen mod at udlægge Gods i Hillested til Sorø Akademi, skal de snarest besigte begge Parter Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Hr. Jost Høg til Giorslef, Hofmester over det kgl. adelige Akademi Sorø, og Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup,

---

¹ Peder Bertelsen var Sognepræst i Sønder-Højrup og Gæstelev, Vindinge H., Nørre-Højrup, Skam H., var Anneks til Nørre-Næraa.

Embedsmand paa Aalholm og Nykøbing Slotte, at give Møde ved Besigtelsen, naar de advares derom. Sm. T. 6, 434.

5. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Joest Høg om at give Møde paa Sorø Akademis Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sm. T. 6, 435.

— Lignende Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz om at give Møde paa Prinsens Vegne ved ovennævnte Besigtelse. Udt. i Sm. T. 6, 435.

— Miss. til Jokum Beck. Da det berettes, at afdøde Klavs Andersens Søster¹, som har forestaaet hans Børns Værgemaal og besiddet deres Gaard Ulsund med tilliggende Gods, der ligger i hans Len [Bøvling], skal han indtil videre overtage Værgemaallet for Klavs Andersens Børn og modtage Ulsund med Tilliggende, Gods og Løsøre efter det Register, som Mogens Juel til Vosborg og Mogens Sehested til Hollomgaard, Embedsmand paa Skivehus Slot, overleverer ham. J. T. 9, 370.

— Miss. til Mogens Juel og Mogens Sehested om i Anledning af afdøde Klavs Andersens Søsters Død snarest at begive sig til Ulsund, registrere alt, hvad der findes efter hendes Død, Jordegods og Løsøre, Indgæld og Udgæld, og overlevere det til Jockom Beck til Glaxax, Embedsmand paa Bøvling Slot, som har faaet Befaling til at forestaa Værgemaallet for Klavs Andersens Børn. J. T. 9, 370 b.

— Miss. til Sten Rodsten. Da Ifver Dyre til Hvidstedgaard med det allerførste agter at skifte med sine Børn efter sin afdøde Hustru², skal han rette sin Lejlighed efter at møde paa Skiftet og paatage sig Værgemaallet for Jomfru Mette Dyre, medens Skiftet staar paa, paase, at der kun vederfares hende, hvad der er Ret og, naar Skiftet er overstaaet, overlevere Værgemaallet til hendes rette Værge. J. T. 9, 370 b.

— Lignende Miss. til Jørgen Kruse om at være Værge for Jomfru Elle Dyre, til Jørgen Orning for Jomfru Ingeborig Dyre og Mofuens³ Kaas for Christens Dyre. Udt. i J. T. 9, 371.

---

¹ Dorothea von Andersen († ²⁹/₁₀ 1636). ² Elsebet Galskyt. ³ Sikkert en Fejlskrift for: Markor Mogensen Kaas, se ovfr. 3. Nov.

6. Nov. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hans Jørgensen i Grønnehafve og Kronen. Sj. R. 19, 456. Orig. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Frederik Reedtz og Christopher Stensen. Christen Hansen i Vordingborg, forrige Skriver paa Vordingborg Slot, har berettet, at der er opstaaet Tvistighed mellem Hr. Palle Rosenkrantz til Krenkerup, Embedsmand paa Nykøbing og Aalholm Slotte, og ham om en Sum Penge, som Hr. Palle Rosenkrantz fordrer af ham for, hvad han bliver skyldig paa sine Regnskaber efter hans udgivne Brevs Lydelse, hvorimod Christen Hansen beraaber sig paa nogle af ham forbeholdte Afkortninger og har begæret at faa disse eftersat af gode Mænd, saa at man deraf kan erfare, hvad han med Rette maatte være Hr. Palle Rosenkrantz skyldig. Adressaterne skal tilsige Parterne til Møde herom og undersøge, hvad der med Rette bør kortes Christen Hansen efter Haandskriftets Lydelse, og som Hr. Palle Rosenkrantz har forbeholdt sig ikke at fra-træde. Sj. T. 26, 113.

— Miss. til Frederik Urne. Han skal i Kronborg og Frederiksborg Len lade hugge saa meget Hassel- og Tystetræ¹, som der behøves til Krudtmøllen ved Løngbye. Krudtmageren dér og hans Svende skal være til Stede, naar Træerne hugges og føres hjem, for at intet deraf skal forkommes. Sj. T. 26, 113 b. K. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Rentemestrene. Niels Olsen, Kongens Fiskemester i Kronborg Len, har berettet, at der behøves følgende Tømmer til Reparation af efterskrevne Damme: til Stabbedam² 10 Egeplanker, 8 Egestolper, 1 Tylt Fyrredeler og 150 Søm, til Svinsdam 2 Tylter 4 Egeplanker, 10 Egestolper, 1 Tylt Fyrredeler og 250 Søm, til Bramsdam 1½ Tylt Fyrredeler, 6 Egestolper og 150 Søm, desuden til 2 Dæmningsposter for Rødal³ ved Hersholmb 2 Egeplanker og 2 Egestolper. Adressaterne skal snarest skaffe ham dette Tømmer. Sj. T. 26, 113 b. K. Orig. (m. Datum: 7. Nov.) i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at en fransk Omløber i København med det første Skib skal føres til Rostock. Sj. T. 26, 114. (Tr.: KD. V. 193).

¹ Tørstetræ, Vrietorn. ² Sj. T. har: Strabbedam. ³ Sj. T. har: Rødel.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Kronens Bønder i Husume¹ og Ottersløuf² i Københavns Len har berettet, at deres Jorder er ufrugtbare til Rugsæd, og har derfor begæret at maatte give Byglandgilde i Stedet for Ruglandgilde. Kongen bevilger, at de herefter aarlig maa give 24 Skpr. Byg i Stedet for 20 Skpr. Rug, hvilket han skal lade indskrive i Jordebogen og føre til Regnskab. Sj. T. 26, 114. K.

— Forleningsbrev for Hans Ottosen, Kannik i Lund, paa Mariæ Magdalenæ Vikarie i Lunde Kapitel, som nu er ledigt, mod at han efter sit Tilbud kvitterer det Sølv, hvormed han i 1627 har forstrakt Kongen. Sk. R. 5, 181 b.

— Bestalling for Søfren Knudsen Knabstob som Arkelimester paa Malmøhus Slot med Tjeneste til Lands og til Vands efter den Ed, som han har aflagt, med en aarlig Løn af 35 Kurantdlr. og 6 Alen Klæde, hver Alen til 1 Kurantdlr., og 4 Rdrl. om Maaneden i Kostpenge, at betale af Skriverstuen sammesteds, alt fra dette Brevs Datum at regne. Han skal have nøje Tilsyn med Skyts, Krudt, Lod, Salpeter, Svovl, Fyrværk og anden Krigsmunition, som er betroet ham og som han har under Hænder, saa at aldeles intet deraf bortkommer til Unytte eller mod Kongens Vilje eller bliver forrykket i nogen Maade. Ligeledes skal han have nøje Tilsyn med, hvad der indkommer i Tøjhuset og Arkeliet og hvad der igen udgives derfra, holde klart Register og god Fortegnelse derpaa og have godt Tilsyn med Ild og andet, saa at der ikke sker nogen Skade i Arkeliet. Han skal endvidere have godt Tilsyn med Kongens Bøsseskytter, holde godt, strængt og skarpt Regimente over dem og give god Agt paa, at ingen af dem har mere Besolding, end han kan være god for, og at ingen af dem har enten dobbelt Navn eller nogen hemmelig Fordel i andre Maader. Sk. R. 5, 182.

— Miss. til Hr. Tage Thott Andersen og Erik Krabbe. De har for nogen Tid siden³ faaet Befaling til at dømme mellem Borgemestre og Raad i Christianstad paa Byens Vegne og Kronens Bønder i Vee i en Tvist om nogen Ejendom. Da det nu berettes, at Adressaterne har afsluttet, hvad der har været

¹ Sj. T. har: Husaune.   ² Utterslev, Brønshøj S., Sockelunds H. Sj. T. har: Otterløuf.   ³ 8. Maj 1636.

fremført i Retten for dem, men at Christianstaderne paastaar, at de endnu forurettes af Vees Indvaanere i adskillige Poster, skal de indstævne Parterne for sig, bilægge de tvistige Poster, de endnu har imod hinanden, i Mindelighed eller afgøre dem ved endelig Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Sk. T. 6, 211.

6. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget, at denne Jacob Tommesen maa faa Holmgaard i Koldinghus Len, som Hands Jensen hidtil har boet paa, og at han maa nyde alle de Tiender, som Hands Jensen hidtil har nydt dertil, og have Gaarden med Tienderne fri for Fæste, dog at han aarlig skal yde samme Afgift af Tienderne, som hidtil er blevet ydet, skal Ernst Normand straks lade ham faa Gaarden og Tienderne som forskrevet. Dog har Kongen bevilget, at Hands Jensens Tjenere maa blive paa Gaarden hos hans Fæ indtil Philippi-Jacobi-Foderet er fortæret. J. T. 9, 371.

7. Nov. (—). Bestalling for Frederik Rostorf som Bygningsskriver ved den ny Studenterkirke¹ med en aarlig Løn og Maanedspenge for sig og en Dreng paa 120 Kurantdlr., saa længe han faar sin Kost paa Studiegaarden og indtil videre, fra 1. Maj at regne, at betale af dem, som forestaar Kirkebygningen, saa længe han er i denne Bestilling. Sj. R. 19, 458.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han har begæret Bevilling til, at Bønderne i Odensegaards Len maa spinde for ham, og har tilbudt at betale deres Spindeløn til Kongen. Denne bevilger, at hver Helgaard dér i Lenet i Aar maa spinde 6 Mark Garn for ham og hver Halvgaard 3 Mark, dog at han i Stedet herfor indbetaler deres Spindeløn paa Rentekammeret. F. T. 4, 416. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Hr. Christian Tomesen og Erik Grubbe. Dr. Morten Madsen, Superintendent over Aarhus Stift, har berettet, at han af et letfærdigt Kvindfolk, ved Navn Maren Rasmusdatter, i Deynet² i Kalø Len er blevet angrebet paa sit gode Navn og Rygte, idet hun den 10. September inden Tinge med sin højeste Ed har bekræftet, at Dr. Morten Madsen

¹ Trinitatis Kirke.

² Dejret, Tved S., Mols H.

har villet lokke, true og købe hende til usandfærdigt at beskyldte en Student, ved Navn Jens Toedbiere, for at være hendes Barnefader. Denne usandfærdige Sigtelse, mener Dr. Morten Madsen, er hans Navn og Rygte, Kald og Embede alt for nær og har derfor begæret Kongens Befaling til paa sit Embeds Vegne at blive hjulpen til at fralægge sig denne Sag. Adressaterne skal hjælpe Bispen, saavidt det er Lov og Ret. J. T. 9, 371 b.

8. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Børsen overlades Københavns Købmænd i de 3 følgende Aar fra Mikkelsdag sidstforleden at regne. Sj. R. 19, 458 b. K.¹ (med Datum: 28. Juni). Orig. i D. K. Orig. aab. Breve sagligt ordnede XIV. (Tr.: KD. III. 171 f. G. F. Lassen: Bidrag til Børsens Hist. S. 45—48).

— Miss. til M. Daniel Hagevald² og flere Bartskeerere i København. Da denne Henrik Ditlofsen har andraget om Tiladelse til at bruge Bartskeerhaandværket i Christianshavn, skal M. Daniel Hagevald, M. Salomon Gutfeld og M. Christopher Bier eksaminere ham, om han er dygtig og forstaar sin Kunst saaledes, at samme Menighed kan betros ham, saavidt hans Kunst angaar. De skal give Resultatet beskrevet. Sj. T. 26, 114. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa om at lægge en Selvejergaard i Grøehafve³ i Hønsige⁴ By i Dragsholms Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hans Jørgensen, og som aarlig (foruden hvad der ydes til Kronen) giver 6 Tdr. 2 Skpr. Byg til Landgilde, ind under Dragsholms Len, indskrive den Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af den. Sj. T. 26, 114 b. K.

— Miss til Sigvort Urne. Da han, sidst da Kongen rejste gennem Roskilde, har udtalt, at det vilde være gavnligt, at en til Roskildeggaard liggende øde Plads dér i Byen, kaldet Klosterhaven, blev vurderet og solgt, skal han med det allerførste lade denne Plads vurdere og sælge og føre Pengene til Regnskab. Sj. T. 26, 114 b. K.

¹ Med Paategn. om Forhandlingerne med Jacob Madsen og Niclas Holmer og om at Rentemestrene skal opkræve Pengene. ² Daniel Hogenwald, Kongens Livbarber. ³ Grønehave, Hønsinge By, Vig S., Ods H. ⁴ Sj. T. har: Housige, K.: Hønsige.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle om at forbyde, at der gaar løse Svin paa Christianshavn. Udt. i Sj. T. 26, 114 b. K. (Tr.: KD. V. 194).

— Miss. til Rentemestrene. Afdøde Magnus Thomesen Trompeter har i Aaret 1609 af Rentekammeret oppebaaret 100 Rdlr., som Kongen efter hans Anmodning har forstrakt ham med, for hvilket Laan afdøde Hr. Jens Sparre til Vinde-rupgaard og hans Arvinger er Forlovere. Da det berettes, at Magnus Trompeter heraf har erlagt 60 Rdlr., og at Resten tilkom ham som resterende Besolding, da han døde, skal Rentemestrene tilstille hans Enke hans Brev paa disse Penge, som findes i Rentekammeret. Sj. T. 26, 115.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Der er paa Københavns Slot fængslet en Person, ved Navn Hans Knudsen, som beskyldes for at have dræbt en Kvindeperson, ved Navn Mette Madsdatter. Adressaterne skal straks tage denne Sag for sig og dømme i den efter de Dokumenter, der fremlægges for dem. Sj. T. 26, 115.

— Aab. Brev om, at da der i Riget findes stor Brøst paa Papir, fordi der ikke findes Møller, der kan lave det, har Kongen bevilget, at der oprettes en Papirmølle i Aarhus Len. Hver af Kronens og Gejstlighedens Bønder skal til nævnte Mølle levere 4 eller 6 Mark Plynder¹ eller mere for Betaling. Naar der sker Henvendelse til Kongens Befalingsmænd i Aarhus Stift med dette Brev, skal de tilholde Kronens og Gejstlighedens Bønder at levere Plynder, som ovennævnt, for Betaling, og ligeledes forhandle med Adelen i deres Len om at tilholde deres Tjenere at gøre det samme. Paa Papiret maa der sættes dette Tegn². J. R. 9, 228³.

— Miss. til Gunde Lange om at tilholde Hands Søfrensen, Tolder i Aalborg, at erklære sig udførligt om, hvorledes det forholder sig med det danske Pas, som Skipper Morten Eyllers menes at have misbrugt og befriet hamburger og andet Gods ved at angive det som dansk. Han skal snarest tilstille Kongen hans Erklæring herom. J. T. 9, 372.

¹ Klude.   ² Et kronet C 4.   ³ Tr.: Kr. Nyrop: Strandmøllen S. 19.

9. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Kronens Bønder i Stenløse, Sasun¹, Slaxlund og Ganløs² Sogne, Verløsmagle og Breinge³ med tre Mænd i Verløslille, Rumppe, Vixøe, Farum⁴ og Staufnsholt⁵, alle i Ølstykke Herred i Københavns Len, har berettet, at de forgangen Sommer har lidt stor Misvækst paa deres Bygsæd, og har derfor begæret at faa noget Afslag paa deres Byglandgilde i Aar. Da Kongen af Niels Trolles Erklæring ser, at disse Bønder ikke kan blive ved Magt, medmindre de i Aar faar Tredjedelen af deres Byglandgilde eftergivet, bevilger Kongen, at han i Aar maa lade Bønderne i nævnte Sogne og Byer være forskaanet for Tredjedelen af deres Byglandgilde, hvilket han skal føre til Regnskab. Sj. T. 26, 115. K.

— Miss. til Johan Bøgvad. Nogle af Kronens Bønder, nemlig Marquor Mogensen, Esben Nielsen, Jep Hansen, Niels Andersen Boemand og Jens Hugger Husmand i Neder Drobye under Abrahamstrup, hvis Gaarde er brændt, har begæret at maatte være forskaanet for et Aars Landgilde. Kongen bevilger, at de maa forskaanes for et Aars Landgilde fra 1. Maj 1635 til 1636, hvilket han skal føre sig til Afkortning. Sj. T. 26, 115 b. K.

— Aab. Brev om, at denne Svend Olsen⁶ i Kierrit i Varberg Len, som for nogen Tid siden har forset sig med Lejermaal i sit Enkesæde med sin Tjenestepige, som er beslægtet med hans afdøde Hustru i tredje Led, faar denne Forseelse eftergivet, maa blive i Landet og tage samme Kvindfolk til Ægte, dog at han efter sin Formue aftinger derfor til Kongen. Sk. R. 5, 182 b.

— Miss. til Niels Krabbe. Da det berettes, at Vagtmesteren paa Laholm Slot ikke er saa dygtig til sin Bestilling, som det udkræves, og at Hr. Jørgen Urne til Alslev, Rigens Marsk og Befalingsmand over Vestervig Kloster, derfor har forordnet en anden, dygtig Person i hans Sted, skal Niels Krabbe afskedige den nuværende Vagtmester og i hans Sted ansætte den dygtigere. Sk. T. 6. 211 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne og Hr. Jørgen Brahe. De har

---

¹ Sikkert en Fejlskrift for: Farum. ² Sj. T. har: Gamløs. ³ Bringes, Værløse S., Smørum H. ⁴ Sj. T. har: Forum. ⁵ Sj. T. har: Stauffeshalt. ⁶ Kaldes i Overskriften: Olufsen.

tilforn¹ faaet 2 Befalinger om at være Kommissarier paa Skiftet efter afdøde Frederik Munk. Da det berettes, at de endnu ikke har efterkommet disse Befalinger, paalægges det dem snarest uden videre Ophold at beramme en bestemt Dag, advare Parterne i Tide, stævne dem for sig og endelig efterkomme Kongens forrige Befalinger, for at Enken og hendes Børn ikke som Følge af denne Forhaling skal geraade i større Skade. J. T. 9, 372.

9. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Friis. Han har tilforn² faaet Befaling til at være Væрге for Fru Safæ Friis til Haridskier, Frederik Munks Enke, paa Skiftet efter hendes afdøde Husbonde. Da det berettes, at dette Skifte endnu ikke er tilendebragt, gives der ham Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Fru Safiæ Friis, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares hende, hvad der er ret. J. T. 9, 373.

— Lignende Miss. til Morten Pax om at være Væрге for afdøde Fredrik Munks ugifte Døtre paa samme Skifte. Udt. i J. T. 9, 373 b.

— Misse til Tønne Friis. Jesper Friis til Ørebecklunde, Øverste i Jylland, har tilforn³ faaet Befaling til at være Væрге for afdøde Fredrik Munks umyndige Sønner paa Skiftet efter deres afdøde Fader Fredrik Munk. Da han nu i Rigens Bestilling er uden Riget og derfor ikke kan være deres Væрге paa Skiftet, skal Adressaten paatage sig Værgemaalet for dem paa Skiftet. J. T. 9, 373 b.

— Miss. til Verner Parsberg til Lønderup, Axel Urne til Kiellerup, Falk Gjøe til Bradskouf, Hands Basse til Gierumstgaard, Madrupt Due til Halkier og Peder Bilde til Brantberg. De skal snarest uden noget Ophold eller Forhaling afgive den Afridsning, som Rigens Raad paa Herredagen i Maj⁴ sidstforleden har bestemt, at de skulde afgive om de tvistige Aasteder Strandbyhede og Ellingshede i Elling Sogn og som de skulde tegne, eftersom Brevene⁵ formelder, for at Fru

---

¹ 21. Aug. 1635, 26. Nov. 1635 og 4. Sept. 1636.   ² 18. Febr. 1635.
³ 16. Febr. 1635.   ⁴ 23. Maj 1636.   ⁵ Der var af begge Parter fremlagt Lovhævdsbreve paa de omstridte Jorder, se Herredagsdomb. 1636 fol. 498—501.

Kirsten Kaas, Ofve Ugerups Enke, ved Processen¹ kan rette sig derefter og en Gang for alle komme til Ende dermed. J. T. 9, 372 b.

9. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Jokum Beck. Han har faaet Befaling angaaende noget Gods, som Jacob Grubbe Lauridsen til Kabel har begæret til Mageskifte. Da denne nu i Stedet for den Gaard i Nørstebye Tofte², som han blandt andre vilde udlægge til Kongen, vil give en anden, skal Jokum Beck, hvis han for denne Gaard Tofte vil give en anden, der er ligesaa god og Slottet³ ligesaa belejlig, tilendebringe sin Erklæring om Mageskiftet. J. T. 9, 374.

U. D. [Nov. (Kbhvn.)]⁴. Bestalling for Timan Clausen som Salpetersyder paa Kronens Gods paa Langeland, Samsøe, Serrøe⁵, Lessøe, Tanland⁶, Laaland, Følster, Møen og andre smaa Øer. Han skal dér lade grave Materie at syde Salpeter af, saa meget han kan faa, og levere samme Salpeter i Tøjhuset for Københavns Slot . . . .⁷. Sm. R. 5, 182.

10. Nov. (—). Miss. til Frederik Urne. Han har for kort Tid siden⁸ faaet Kongens Missive om at antage en Klokker til den tyske Kirke i Helsingør. Da det berettes, at der, inden han havde faaet Kongens Skrivelse, allerede var kaldet en anden, ved Navn Laurits Johansen, til denne Klokkerbestilling, og at denne var approberet af Frederik Urne og Dr. Hans Reisener, bestemmer Kongen, at nævnte Laurits Johansen maa betjene denne Bestilling, hvorfor Frederik Urne skal ordne det saaledes, at han bliver i Stillingen. Sj. T. 26, 116. K.

— Forleningsbrev paa Livstid for Jacob Vind, ældste Søn af Jørgen Vind til Gundestrup, Rentemester og Befalingsmand i Herrisvad Kloster, paa St. Christophori Vikarie i Lunde Kapitel, hvormed hans Fader Jørgen Vind nu er forlenet, naar denne dør eller naar han vil afstaa det til Sønnen. Sk. R. 5, 183.

---

¹ Mod Fru Birgitte Lindenov, Hr. Otte Skeels Enke, og deres Børn.
² I Indlæggene til Skødet af 5. April 1638 kaldes den: Nørstaabyetoft i Staabye Sogn; ment er: Nørtofte, Staby S., Ulvborg H.   ³ Bøvling.
⁴ Indført mellem 5. og 10. November. I Sm. R. mangler Dateringen.
⁵ Sejre.   ⁶ Navnet er forskrevet.   ⁷ Brevet er afbrudt her med en Række Prikker. Udenfor er skrevet: Denne Copie bleff casset.   ⁸ 28. Okt. 1636.

10. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ifver Krabbe Tagesen. Naar der sker Henvendelse til ham med dette Brev, skal han sende til København en Hamborger Købmand, som skal have forfalsket nogle Pas. Nærmere Underretning kan han faa af denne Skibsløjtnant Kort Holmer. Sk. T. 6, 211 b.

— Miss. til [Lunde Kapitel]¹. Da Kongen har forlenet Hendrik Ernst, Tugtemester for Kongens Søn Grev Valdemar Christian, Greve til Slesvig, Holsten etc., med et Kannikedømme i Lunde Kapitel, og da han ikke residerer dér, eftersom han er optaget af Kongens daglige Tjeneste, har han begæret, at han alligevel maa nyde de Privilegier og Friheder, baade at optere og i andre Maader, som de residerende Kanniker nyder. De [Kapitlet] skal tilstede ham baade at optere og at faa samme Rettigheder, som de andre Kanniker har, da han er optaget af Kongens daglige Tjeneste. Han skal derimod være forpligtet til af yderste Evne at bære de Byrder, der paahviler Kapitlet. Naar han ikke længer er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Sk. T. 6, 212².

— Aab. Brev til Indbyggerne i Lolland og Falster om, at Kongen har beskikket Lauge Bilde til Hafverlykkegaard til Landsdommer i Lolland og Falster. Sm. R. 5, 182.

11. Nov. (—). Miss. til alle Lensmænd³ i Danmark. Rentemestrene har berettet, at en Del af Lensmændene har spurgt, om Ugedagstjenerne til Kronens Slotte skal give samme Baadsmandsskat som andre Kronens Tjenere. Kongen bestemmer, at de fra den Tid af, da Kongens Breve derom er udgaet, skal give samme Baadsmandsskat som andre Kronens Tjenere. Sj. T. 26, 116. K.

12. Nov. (—). Aab. Brev om, at denne Brevviser Søfren Andersen, Fyrbøder i Tyske Kancelli, som har berettet, at han i Aarsløn ikke har mere end 12 Kurantdlr., hvoraf han ikke kan leve, herefter aarlig skal have 30 Kurantdlr., at betale af Rentemestrene. Sj. R. 19, 460.

— Aab. Brev om, at Kongen ved dette Patent ophøjer

---

¹ Adressaten er ikke angivet, Overskriften lyder kun: Hendrik Ernst at optere udi Kapitel. ² Udenfor er skrevet: Blev casset og igen indleveret. ³ De opregnes alle.

denne Carl von Cracauv, de Herrer Generalstaters Resident, og hans ægte Børn og Afkom i den adelige Stand, saa at han skal nyde fri Frelse og saadan højadelig Frihed, som andre Riddere og Svende her i Danmark nyder, med Skjold og Hjælm, som tegnet staar i dette aabne Brev. Han har i nogle Aar resideret i Helsingør og i denne Tid anstillet sig saaledes, at Kongen har haft en synderlig Velbefald deraf, og det berettes desuden, at hans Forfædre, af adelig Byrd og Stamme, fordem i adskilligt Krigsvæsen og ved adskillige Lejligheder har ladet sig bruge i Rigets Krigstjeneste. Sj. R. 19, 460.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Hendrik Hvitfeldt. Han skal lade reparere den Brøstfældighed, der findes paa Landskrone Slot og paa Broerne for Slottet efter det Overslag, som Kongens Bygmester Hans Stenwinckel og Kongens Overtømmermand N. N. har udarbejdet derover, som herved tilsendes ham. Han skal til Reparationen herefter anvende al Lenets visse og uvisse Indtægt aarlig, indtil Bygningen er færdig efter nævnte Overslag, undtagen dog den Proviant, som skal leveres paa Provianthuset i København, og Skatterne. Sk. T. 6, 212.

— Forleningsbrev for Lauge Bilde til Hafverlyckegaard, som Kongen har forordnet til Landsdommer i Lolland og Falster, paa Haffgaard i Lolland (som afdøde Erik Pors til Dansted, forrige Landsdommer sammesteds, havde i Forlening for samme Tjeneste), fri for al Afgift. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 29. April 1635 for Erik Pors som Landsdommer i Lolland og Falster]. Sm. R. 5, 183.

— Miss. til Borkart Rud. Da Kongen har forordnet Lauge Bilde til Hafrelyckegaard til Landsdommer i Lolland og Falster og der undertiden forefalder Sager, i hvilke denne selv er interesseret og derfor ikke kan dømme, skal Borkart Rud rette sin Lejlighed efter, i saadanne Tilfælde, naar han underrettes derom, at afsige Dom i disse Sager. Sm. T. 6, 436.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at de Markeder, der hidtil aarlig har været holdt paa Lolland i Togerup og Sedinge, skal afskaffes og herefter holdes i Rødbye paa samme Tider om Aaret, som de hidtil har været holdt dér, og at det Marked, som har været holdt i Oelstrup, ogsaa skal afskaffes og herefter holdes i Nysted den 19. Søndag efter Trinitatis, som er den 26. Oktober, da der paa denne Tid intet

Marked holdes i Lolland. Det berettes, at naar disse Markeder holdtes, er der begaaet megen Guds Fortørnelse baade med Slagsmaal og i andre Maader, og der er derfor andraget om at faa dem flyttet. Sm. R. 5, 182 b.

12. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Da det berettes, at den ringe Græsgang, som ligger til Nakskov i Lolland, ødelægges ved de Markeder, som holdes dér, og at det vilde være til Gavn for Byen, om der ikke afholdtes Markeder dér, skal han hos Borgemestre, Raad og Borgerne i Nakskov indhente Oplysning om, hvorvidt det vil være til Borgernes Gavn, om Markederne afskaffedes, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sm. T. 6, 436.

— Miss. til Christian Holck. Han har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at bortfæste Vinderslefgaard² til en Bonde eller 2 og at lade den taksere ved uvildige Mænd til en bestemt aarlig Landgilde. Da det nu berettes, at Gaarden ikke endnu er bortfæstet til nogen, og da Ane Falkisdatter, afdøde Pofvel Bysers Enke, har andraget om at faa forundt Gaarden for Fæste og Afgift, har Kongen bevilget, at hun maa faa denne Gaard i Fæste mod at give den aarlige Landgilde og Rettighed, som der skal gives af den efter Takseringen. Dog maa Bønderne, som hidtil har drevet Gaardens Avl, ikke besværes dermed, men det skal forblive ved den Akkord, som Christian Holck efter Kongens forrige Befaling har sluttet med dem. Han skal fæste nævnte Vinderslef³ Gaard til Ane Falkisdatter, afdøde Pofvel Bysers Enke, for rimeligt Fæste og aarlig Landgilde og Rettighed, hvortil den er takseret. J. T. 9, 374 b.

13. Nov. (—). Oprejsningsbrev for Rektor og Professorer ved Universitetet i København til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen om Drabet Helligtrekongers Dag sidstforleden paa Christen Pedersen, som af Laurits Kocks Stedsøn Anders Mortensen er blevet dræbt paa Universitetets Grund i Liunderslef, hvilken Sag ikke er paatalt i rette Tid. Sj. R. 19, 460 b.

— Miss. til Rentemestrene. Det berettes, at Størstedelen af

¹ 27. Marts 1635.

² J. T. har ved en Føjlskrift: Vinderskofgaard.

³ I J. T. kaldes den her: Vindinge Gaard.

Residenternes og Postbudenes Løn er betalt af Købstæderne, at en Del deraf er leveret til Rentekammeret, en Del til Postforvalterne, og at noget deraf er betalt til Residenterne og Postbudene, men disse anmoder endnu daglig ved adskillige Supplikationer Kongen om at faa deres Restance udbetalt. For at Kongen kan blive forskaanet for deres videre Overløb, skal Rentemestrene til de nuværende Postforvaltere Verner Kloumand og Jahan Bram, Borgere i København, overlevere en Fortegnelse paa, hvad der paa Renteriet er oppebaaret af Christopher Ifversen eller andre, og, saafremt der endnu findes noget deraf paa Renteriet, levere dette til Postbudene. Sj. T. 26, 116 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

14. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jost Høg om at optage to Sønner af Hr. Jacob Jacobsen, Sognepræst til Øestofte, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 26, 117.

— Miss. til alle Kapitlerne¹ i Danmark og Norge om, i Anledning af Opførelsen af 2 nye Kirker i København, inden førstkommende Helligtrekonger (for Norge inden Fastelavn) at indsende Erklæring om, hvilken Kapital der findes i Forraad ved de Kirker, hvortil Kapitlerne eller deres Regnskabsprovster og andre Medlemmer har Jus, og hvilken Indtægt Kirkerne har. [Ensyldende, mutatis mutandis, med Miss. af 14. Okt. 1636 til Lensmændene i Danmark]. Sj. T. 26, 117. K. Orig. (til Kapitlet i Viborg) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Rentemestrene. Fru Margrete v. der Lyhe til Sæberkloster, afdøde Jørgen Brockenhuus's Enke, har berettet, at der i Rentekammeret regnes hende til Mangel, hvad hendes afdøde Husbonde har anvendt til Reparation af 2 Huse paa Kongsgaarden i Stavanger. Husene, i hvilke der opbevaredes Korn, Smørskyld og Ledingskind, har ved den sidste Brand dér lidt Skade. Hun hævder, at Henrik Bilde til Tiersbek, som dengang var Befalingsmand paa Kongsgaarden for Stavanger, har faaet Kongens Befaling til at lade Husene istandsætte, men at han paa samme Tid har afgivet Lenet, og hendes afdøde Husbonde, som fik Lenet efter ham, lod saa Husene reparere. Hun begærer derfor, at Bekostningen, der er anvendt paa de to

¹ De opregnes alle.

Huse, maa godtgøres hende i hendes Regnskab. Kongen bevilger dette. Sj. T. 26, 117 b. K.

14. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz til Frølinge om, at Kongen efter hans Begæring tillader ham til Foraaret at begive sig til Danmark i nogen Tid, dog at han ordner det saaledes, at der ikke bliver forsømt noget, hverken paa Slottet eller Landet [Gulland]. Sk. T. 6, 212 b.

— Miss.¹ til Hr. Albret Skeel [Riberhus] og Hr. Knud Gyldestjerne [Hald]. De har faaet Befaling² til at indsende Erklæring til Kongen om Kapital og Indkomst for hver Kirke i deres Len. Det paalægges dem tillige at avisere hver Regnskabsprovst i deres Len og Stift herom, for at de til samme Tid kan fremsende Erklæring om deres Kirkers Kapital og Indkomst. J. T. 9, 375.

— Miss. til de ostindiske Bewinthebbere. De skal sammenkalde det ostindiske Kompagnis Participanter, baade gejstlige og verdslige, i København, og forelægge for dem Spørgsmaalet om Udrustningen af Christianshavn og om det ikke er billigt, at enhver, der har Evne, tilholdes at hjælpe med et ringe Udlæg til samme Udrustning, som Kongen har paataget sig (da Kompagniet ikke selv vil afholde Bekostningen derved), eller om de vil afstaa deres først indskudte Kapital til Kompagniet. Kongen eragter, at der foruden de paabudte, resterende 20 pCt. maa erlægges yderligere 10 pCt., og anmoder Adressaterne om straks at indsende deres Erklæring herom. Sj. T. 26, 117 b. K.

15. Nov. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Danmark og Norge. Da Kongen med Raad og Betænkende af de bedste Participanter i det ostindiske Kompagni har besluttet at udruste det sidst hjemkomne ostindiske Skib Christianshavn, hvortil der behøves en temmelig stor Sum Penge, skal Adressaterne forhandle med Participanterne dér i Landet N. N. om, at de, som er i Restance med de forrige paabudte 20 Procent (som Størstedelen af Participanterne dog allerede har betalt) betaler dem nu straks paa Foraaret inden Fastelavn, da det i sig

---

¹ I Overskriften kaldes det: Brev anlangendes de to Kirker, her skal bygges; i Røgstret: Kirkerne i Kiøben. ² Miss. af 14. Okt. 1636 til alle Lensmænd.

selv er ganske ubilligt, at den ene skal fortsætte den andens Handel og yde Forskud af Penge til egen Skade og Risiko. Saafremt nogen vægrer sig ved at gøre dette Udlæg, skal Adressaterne undersøge, om de enten i deres Sted kan skaffe andre, som vil paatage sig deres Part og Udlæg, eller om de vil afstaa deres første Kapital til Kompagniet som Helhed (som gør Udlæg dertil); dog vil Kongen hermed ikke have ment dem, der er saa fattige, at de ikke kan gøre dette Udlæg uden Besvær. Da denne Rest (som ikke er ret stor) ikke kan forslaa til Christianshavns Udrustning og Kongen sammen med de fleste og største Participanter har besluttet til denne Udrustning at udlægge yderligere 15 af hvert Hundrede, skal Adressaterne ligeledes indfordre samme 15 Procent af de Participanter, der ikke vil afstaa deres første Kapital til Kompagniet. Der tilsendes dem Udtog af Kompagniets Bog, baade paa dem, der endnu resterer med de paabudte 20 Procent, og paa dem, der skal udlægge yderligere 15 af hvert Hundrede. Adressaterne skal inden førstkommende Helligtrekonger indsende Erklæring til Kongen om, hvor mange der vil hjælpe med til at fortsætte Handelen og hvem der vil afstaa deres Indskudskapital (de fattige dog undtagne herfra), siden indkræve disse Udlæg efter Designationen og indsende dem inden førstkommende Fastelavn til Kongen selv i Kongens Kammer, da Kongen efter Begæring af de fleste Participanter har paataget sig at gøre denne Udrustning. Endvidere tilsendes der Adressaterne et aabent Brev, som de skal lade læse og forkynde paa Landstinget (i de norske Breve: paa de tilbørlige Steder). — Nemlig: Jylland: Hr. Jørgen Urne og Hr. Albret Skeel, Fyen: Hr. Mogens Kaas og Hr. Jørgen Brahe, Sjælland: Hr. Claus Daa og Hr. Hans Lindenov, Skaane: Hr. Tagge Thott og Hr. Christopher Ulfeldt, Norge: Jens Bielke, Hr. Christopher Urne, Hr. Oluf Parsberg og Henrik Thott, Rektor og Professorer i Københavns Universitet, Borgemestre og Raad i København. Sj. T. 26, 118. K.

15. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen efter Begæring fra Flertallet af Participanterne i det Ostindiske Kompagni har paataget sig igen at udruste det sidst hjemkomne Skib Christianshafn og forsyne det med Kost, og at Kongen med de fleste og største Participanter har besluttet, at der foruden de resterende, tidligere paabudte 20 Procent (hvilket

dog ikke er mange og ikke forslaar meget) endnu skal indbetales 15 Procent til denne Udrustning. De, som har indbetalt disse 20 Procent, skal af det første Skib, som kommer hjem, naar Kongen har faaet sin Fragt deraf, have erstattet baade dette deres Udlæg og de 15 Procent, som nu indbetales, saavidt det strækker til. Og da det i sig selv er ubilligt, at den ene skal indskyde Penge paa sin egen Risiko for at fortsætte den andens Handel, paabyder Kongen, at alle de af Kompagniets Participanter, som vægrer sig ved at gøre dette Indskud, enten i deres Sted skal skaffe andre, som vil paatage sig deres Part og Udlæg, eller ogsaa kvittere og afstaa deres første Kapital til det samlede Kompagni. Sj. R. 19, 461. Orig. i Konsist. Ark. Pk. 199.

15. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved der bevilges Vartov Hospital 50 Læs Ved aarlig. Udt. i Sj. R. 19, 461. Orig. i D. Kanc. Orig. aab. Breve sagligt ordnede. IV. (Tr.: KD. III. 172).

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Vartov om straks at optage Niels Matsens Søn Mats Nielsen i Hospitalet. Udt. i Sj. T. 26, 119. (Tr.: KD. V. 194).

— Miss. til Niels Trolle. Da der paa sidste Herredag ikke er afsagt Dom paa alle dem, der er indstævnt i en Sag om det Mord¹, der er begaaet i Slagelse paa en Pige, ved Navn Mette Madsdatter, i Sognepræsten sammesteds M. Niels's² Hus, og Præstens Kvinde og nogle flere er fængslet som Ophavsmænd og Medvidere i samme Gerning, skal Niels Trolle lade nævnte Præstekvinde slippe løs, saafremt hendes Forældre vil sætte Borgen for, at de vil holde hende til Stede og skaffe hende igen til næste Herredag eller naar det paaæskes. Karen Andersdatter og Hans Nielsen skal han lade forvare i Taarnet indtil Herredagen eller indtil videre Besked, de andre skal han straks lade indsætte i Tugthuset, hvor de skal forvares i samme Tid. Om Peder Christensen skal han med det allerførste faa Kongens Vilje at vide. Sj. T. 26, 119.

— Aab. Brev til begge Rigerne om Sejladsen med Trælast. Sj. T. 26, 119 b. K. (Tr.: CCD. IV. 678 f.).

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om at lade

¹ Jvfr. Miss. 26. Okt. og 8. Nov. 1636.

² Mag. Niels Jensen, Sognepræst til St. Mikkels Kirke i Slagelse.

ovenstaaende aabne Brev om Sejladsen med Trælast læse og forkynde paa de tilbørlige Steder i deres Len. Sj. T. 26, 120. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

15. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jørgen Villomsen af Odense har berettet, at han for omtrent 1½ Aar siden har sagt god for en Mand, ved Navn Jacques de Francqve, i Paris i Frankrig for en Sum Penge hos en Medicus, ved Navn Pierre Trouue; inden Betalingsterminen kom, døde Jacques de Francqve, og da Terminen var forløbet, anmodede nævnte Trouue Jørgen Villomsen om Pengene og vilde ikke lade ham rejse, før han havde betalt Trouue Pengene og havde indløst Haandskriftet. Han hævder nu, at der i København er en Fuldmægtig, som paa afdøde Francqves Vegne har en Sum Penge at fordrø efter 2 Haandskrifter, der dog lyder paa én Sum, hos Jacob Dreier, Indvaaner i Christianshavn, paa hans Søn Hans Jacobsens Vegne, for hvem han, Faderen, sammen med to andre har sagt god til nævnte Francqve i begge Haandskrifter. Jørgen Villomsen har nu begæret at faa Arrest paa de Penge, som ovennævnte Fuldmægtig har at fordrø efter Haandskrifterne enten hos Jacob Dreier paa hans Søn Hans Jacobsens Vegne eller hos andre, hvor Fuldmægtigen har noget at fordrø paa Francqves Vegne, og at Arresten maa gælde saa længe, til han ved Retten kan faa sin Betaling for det, som han har at fordrø efter afdøde Jacques de Francqve. Kongen bevilger dette, men hvis Jørgen Villomsen ingen Ret har til denne Arrest, skal han staa til Rette derfor. F. R. 4, 120.

16. Nov. (—). Miss. til Christopher Trønners og Hans Hoffmand i København og Jacob Hybersen og Johan Kruse i Helsingør¹. Christopher Ifversen, øverste Renteriskriver, og David Pedersen, Borger i Helsingborg, har berettet, at Adressaterne for nogen Tid siden er udtaget til at dømme imellem dem paa den ene Side og Villom Mortensen, Tolder i Øresund, og Peder Svendsen, Borgemester i Helsingør, paa den anden Side om, hvad der med Rette tilkommer dem af de Penge, der maatte være indtjent ved et Skib, kaldet Kronborg, som i lang Tid har

---

¹ Sj. T. har: Christopher Trønners m. fl. De andre Navne er noteret i Marginen paa K.

løbet paa Strædet og som de mener maa have tjent en betydelig Sum Penge, men at de endnu ikke har tilendebragt denne Sag, skønt de tit og ofte er blevet opfordret dertil. De skal med det allerførste uden videre Forhaling afslutte Sagen. Sj. T. 26, 120. K.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Trolle. Denne Hans Emb, Kobbersmed, har begæret at faa bevilget en Eng, der ligger ovenfor det Damsted, som mod en aarlig Afgift er bevilget ham til en Kobbermølle. Engen tilhører en Kronens Gaard i Trøyrød, som Anders Ibsen bor paa, og af Niels Trolles Erklæring ses det, at det kan ske uden Skade for Kongen og Bonden. Dersom det kan ske uden Skade for Bonden, saa at han dog kan yde den sædvanlige Landgilde af Gaarden, skal Niels Trolle lade Hans Emb faa samme Eng. Sj. T. 26, 120 b. K.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland (København undtagen). Da Kongen agter at forskaane Kronens Bønder, der ligger til Kronens Slotte og Gaarde i Sjælland, for Ægter og i Stødet vil tage bestemte Penge af dem, skal de forhandle med Bønderne i deres Len og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor mange Penge hver Hel- og Halvgaard aarlig kan give for at blive fri for Ægter (dermed dog ikke ment, hvad der hører til at drive Avlen) og hvor meget disse Penge kan beløbe sig til. Sj. T. 26, 121. K.

— Miss. til Rentemestrene. Jørgen Grubbe til Vedbygaard har berettet, at der i Renteriet nægtes ham Kvittansiarum af Vestervig Klosters Len, hvormed han har været forlenet¹, og at der i Renteriet regnes ham følgende til Mangel: 1. Øde og forarmet Gods, som han begærer maa blive godtgjort ham i hans Regnskab. Kongen bevilger, at der i hans Regnskab maa godtgøres ham, hvad han med Tingsvidne kan bevise har været øde og forarmet Gods i hans Formands Tid, dog paa Betingelse af, at han beviser, at han hvert Aar i den Tid, i hvilken han har været forlenet med Klostret, har besat noget af det øde Gods. 2. Han begærer at faa bevilget den fulde Genant af Lenet for Halvaaret, førend Rigets Fjender kom ind i Landet i Aaret 1627, idet han hævder, at han har holdt sin fulde Rostjeneste

¹ 1624—1627.

af Lenet baade indenlands og i nogen Tid i Fyrstendømmet Holsten, indtil Fjenden bemægtigede sig Landet, og at han ligeledes har holdt Lenets Rostjeneste her paa Sjælland, nogen Tid efter at Fjenden var kommet ind i Jylland. Kongen bestemmer, at han skal nyde det paa samme Maade, som de andre Lensmænd i Jylland har nydt deres Len paa samme Tid. 3. Han hævder, at der i hans Regnskaber ogsaa regnes til Mangel det Korn og Flæsk, som er sendt til Kongens Behov, og som nogle Mænd i Aalborg fik det Aar, da Fjenderne kom ind i Landet, hvorefter det blev erobret af Fjenderne. Han begærer, at det maa blive godtgjort ham, fordi Kongen har befalet afdøde Hr. Otte Skeel at tiltale samme Personer for dette Korn, men at Kongen senere har eftergivet dem det. Kongen bevilger, at ogsaa dette Korn og Flæsk maa eftergives ham, dersom han kan bevise, at nævnte Borgere har modtaget det, førend Fjenden kom ind i Landet. 4. Han beretter, at den Vare paa Lenet, der er solgt efter Jordebogen, regnes ham til Mangel, og har begæret at faa dette godtgjort, idet han hævder, at Bønderne efter gammel Sædvane har givet for Varen den Pris, som den er solgt for i gammel Tid, saaledes som der er sket i de forrige Lensmænds Tid. Kongen bestemmer, at han skal sælge den saa dyrt som muligt. 5. Endelig regnes ham til Mangel 18^{1/2} Læst Byg, som Hans Søfrensen, Tolder i Aalborg, har faaet af Lenet i Aaret 1624, og som skulde forsendes til Kongens Behov, hvorpaa han erklærer at have givet sin strænge Forpligtelse. Han begærer, at Hans Søfrensen maa svare til disse Mangler. Da saadant er ham og Hans Søfrensen imellem, skal han selv klarere det i Rentekammeret og siden igen fordre det hos Hans Søfrensen, om han har nogen Ret dertil. Sj. T. 26, 121. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Malte Juul til Giesinggaard, Erik Krabbe til Strandberggaard, Ifver Krabbe til Jordberg, Niels Krabbe til Skellinge og Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Fæstningerne Christianstad, Christianopel, Varberg, Lholm og Halmstad. De skal med det første tilstille Kommissarierne i Skaane en Erklæring om, hvor meget de har oppebaaret af den udlovede Kontribution af Adelsens Tjenere i deres Len, hvem der endnu er i Restance og hvor meget Restancen ialt beløber sig til. Sk. T. 6, 213.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Kommissarierne i Skaane, hvorved ovenstaaende Breve til Lensmændene i Skaane og Halland tilsendes dem. De skal lade Befalingen læse og forkynde for Lensmændene og siden med det første forlange deres Erklæring, for at de deraf kan erfare, hvor meget der allerede er oppebaaret og hvor meget der endnu kan formodes at indkomme dertil. Sk. T. 6, 213.

— Miss. til samme, nemlig Hr. Tage Thott Ottesen, Hr. Christoffer Ulfeldt og Hr. Hendrik Hvitfeldt. Da det berettes, at der er store Mangler ved Fæstningerne i Skaane og Halland, skal de straks paa Halmstad og Christianstad Slotte lade Volde og Porte istandsætte og Gravene og Brystværkerne renovere og dertil bruge de 65,000 Rdlr., som Rente-riet har oppebaaret hos dem, og desuden 20,000 Rdlr., som kan spares paa Underholdningen af Garnisonerne dér, og af Vintolden, som oppebæres [dér]. Hvor Grunden i disse Fæstninger har sat sig saaledes, at den formentlig ikke synker mere, skal de ved Opsætning af Sten og . . .¹ underføje (saa godt som det kan ske i II) lade Fæstningsværkerne istandsætte indtil videre. Hvad det er absolut nødvendigt at reparere paa Varberg og Halmstad Slotte, skal de i Henhold til hosfølgende aabne Brev sammen med Lensmændene lade Bønderne, hvis de end er, (undtagen i Pløje- og Høsttiden) udføre, det nødvendigste først og det andet efterhaanden senere. Ingen, være sig Foged eller Lensmand, skal forskaanes herfor, da de formuende, som har mest at sætte til, ogsaa er dem, for hvem der ligger mest Vægt paa Forsvaret. De skal flittig paase, at det gaar ordentlig til med Bøndernes Arbejde, saa at først det ene Sogn arbejder og dernæst det andet, for at det ene ikke skal betynges mere dermed end det andet. Ligeledes skal de flittigt paase, at vedkommende Lensmand, naar Reparationen er fuldført, holder Voldene paa Slottet vedlige, naar Fald paa Fod . . . .² sig krumme, og straks lader dem reparere ved Kronens Bønders Arbejde og ved Hjælp og Tilsyn af Soldaterne, (som forstaar at omgaas dermed). End-

---

¹ Aaben Plads. Skriveren har flere Steder i dette og de følgende Missiver ikke kunnet tyde Koncepten. ² En større aaben Plads. De følgende Steder, hvor dette Udtryk kommer igen, har Skriveren heller ikke kunnet læse det. Stedet er ganske forskrevet.

videre tilsendes her Adressaterne, hvad . . .¹ Christianopel er indlagt, for at de kan tage Lejligheden i Agt, saavidt det kan ske med Bøndernes Arbejde, med hvad der kan blive tilovers fra Bygningen af Halmstad og Christianstad. Sk. T. 6, 213 b.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Malte Juul. Kongen har befalet Kommissarierne i Skaane at lade reparere den Brøstfældighed, som findes paa Christianstads Slot paa Volde, Porte eller andet deslige, og har foreslaaet dem Midler til Arbejdets Fremgang. Malte Juul skal nøje paase, at Reparationen foretages, hvor det er fornødent, og at det gaar ordentlig til med Bøndernes Arbejde, saa at det ene Sogn fortsætter Arbejdet efter det andet og ingen forskaanes, hvem det end er, hverken Fogder, Lensmænd eller andre. Naar Brøstfældigheden er repareret, skal han fremtidig stedse i sin Forleningstid holde Voldene paa Slottet vedlige, naar Fald paa Fod eller . . .² gaar eller Volden krummer sig, og straks lade det reparere ved Kronens Bønders Arbejde efter hosfølgende Befaling til dem og ved Hjælp og Tilsyn af Soldaterne, som ved at omgaas dermed. Sk. T. 6, 214 b.

— Lignende Miss. til Erik Rosenkrantz om Halmstad Fæstning, Erik Krabbe om Christianopels Fæstning, Ifver Krabbe Tagesen over Varberg Fæstning og Niels Krabbe over Laholms Fæstning. Udt. i Sk. T. 6, 214 b.

— Aab. Brev til Bønderne i Varberg, Laholm og Christianopels Len, hvem de end tjener og tilhører. Da det berettes, at der findes store Mangler ved Vedligeholdelsen af Fæstningerne i de nævnte Len, som skal afhjælpes i Tide for at spare stor Bekostning, og da Fæstningerne er anlagt til Landets Forsvar og til Beskærmelse for dem, der bor næst ved dem, den ene saavel som den anden, og man fordem af Alders Tid har forholdt sig paa samme Maade, befales det dem, naar de tilsiges af Kommissarierne eller Lensmændene sammesteds (undtagen i Høst- og Plovtiden) til at komme til Stede ved Slottene for at arbejde paa Voldene eller hvad der ellers befales dem, at vise sig villige til at efterkomme Tilsigelsen, da Kongen ikke vil have nogen forskaanet heri, hvem det end kan være, hverken

¹ Aaben Plads.   ² Aaben Plads; jvfr. ovfr.

Fogder eller Lensmænd (undtagen Adelen's Ugedagsbønder), især fordi der ligger mest Magt paa Defensionen for dem, der bor nærmest og i Lenet. Saafremt nogen findes forsømmelig, skal Lensmanden lade ham straffe efter foregaaende Dom. Sk. T. 6, 215.

16. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev til Kronens Bønder i Skaane og Halland. Kongen har ladet gøre en Anordning om Reparation af Fæstningerne, forsaavidt de er brøstfældige, og da der ligger Kongen stor Magt paa, at de siden kan vedligeholdes med mindre Bekostning, befales det Bønderne, naar de af Lensmændene faar Tilsigelse om at komme til Slottene for at arbejde (undtagen i deres Pløje- og Høsttid), enten naar Voldene forfalder eller Fald paa . . .¹ gaar eller de krummer sig, da igen at hjælpe med til at istandsætte dem, saa at Fæstningerne derved stedse kan holdes vedlige, da de er anlagt til Forsvar for Landet og Beskærmelse for dem, der bor næst, hvorfor det er højlig fornødent at holde dem vedlige. Hvis nogen af Bønderne findes forsømmelig eller modvillig, skal Lensmanden lade ham straffe efter forudgaaende Dom. Sk. T. 6, 215 b.

— Miss. til Lunde Kapitel. Da St. Peders Kloster i Lund er meget brøstfældigt, saa at Lensmanden dér ikke vel og bekvemmeligt kan have sin Residens dér, med mindre det repareres nogenlunde, og da der dertil behøves en Sum Penge, skal Kapitlet lade sine Bønder kontribuere dertil, af hver af dem indsamle $\frac{1}{2}$ slet Mark og tilstille Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, de indsamlede Penge og Mandtallet. Sk. T. 6, 212 b.

— Miss. til følgende Lensmænd: Hr. Tage Thott O[ttesen] (Malmøhus), Hr. Christoffer Ulfeldt (Helsingborg), Hr. Hendrik Hvitfeldt (Landskrone), Malte Juul (Christianstad) og Gunde Rosenkrantz (Helnekirke og Froste Herred) om af hver Kronens og Gejstlighedens [Bonde]² i deres Len at opkræve $\frac{1}{2}$ slet Mark til Istandsættelse af St. Peders Kloster i Lund. (Ensydende med det, som Lunde Kapitel fik). Udt. i Sk. T. 6, 216.

— Miss. til Sten Bilde. Han har for nogen Tid siden³ faaet

¹ Aaben Plads; jvfr. ovfr. ² Dette Ord er glemt i Sk. T. ³ 30. Aug. 1636.

Befaling til at undersøge det Gods, som Cornelius von der Amersfort har liggende ved Skinderup i Fyen og som han vil afhænde til Kongen, akkordere med ham om, hvad han vil have for hver Tønde Hartkorn, og siden underrette Kongen derom. Da Kongen af hans Erklæring ser, at Gaarden ligger en halv Mil fra Skinderup og aarlig skylder halv Landskyld til nævnte Cornelius, og at det er denne halve Gaardspart, som han tilbyder at afhænde til Kongen for 240 Rdlr., skal Sten Bilde købe samme halve Gaardspart af ham, straks tage Skøde paa den og tilstille ham Pengene derfor. F. T. 4, 416.

16. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Niels Skinkel og Eyler Høg. De har for nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at give Møde paa Skiftet efter afdøde Jørgen Lykke til Feldmose, gøre Udlæg af Fællesboet til Kreditorerne og siden skifte Resten mellem hans Enke Fru Regina Rindschat og hendes Søn Erik Lykke. Det berettes nu af Falk Lykke til Bollerup, Befalingsmand i St. Peders Kloster i Lund, paa hans Brodersøn Erik Lykkes Vegne og af Frederik Markdanner til Søgaard paa Fru Regina Rindschats Vegne som hendes Værge paa Skiftet, at de endnu ikke har efterkommet denne Befaling, idet de ikke² har skiftet Jordegodset og Løsøret, ud over Udlægget til Kreditorerne, mellem Moderen og Sønnen, ej heller overleveret det med en Assignation til de paa Skiftet forordnede Værger, saa hver af Arvingerne kunde gøre sig sin Arv til Nytte, til ikke ringe Skade for Arvingerne i deres store Nød, nemlig Moderen til Underholdning i hendes sørgelige Tilstand og Sønnen til sin Peregrinats og anden Fremtarv. Da hver af dem saaledes i høj Grad trænger til at vide Besked med den dem tilfaldne Arv og bruge den, skal Adressaterne snarest uden videre Befaling afslutte dette Skifte efter Kongens forrige Befaling, skifte afdøde Jørgen Lykkes efterladte Formue i Jordegods og Løsøre ud over Udlægget til Kreditorerne mellem Arvingerne, lade de i Skiftet interesserede Parter i betimelig Tid vide Tiden for Skiftet og snarest indsende Erklæring til Kancelliet om, af hvilken Grund samme Befaling hidtil ikke er efterkommet. F. T. 4, 416 b.

— Aab. Brev om, at Anders Hansen, forrige Skriver

¹ 28. Nov. 1635.

² Dette Ord er glemt i F. T.

paa Koldinghus Slot, som har forset sig med Skattemandt, da han forvaltede Skrivestuen dér, men som har afsonet sin Forseelse til Kongen, faar samme Forseelse eftergivet og skal være fri for Tiltale derfor. J. R. 9, 228 b.

16. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfru Hilleborg Bilde faar Bevilling til herefter selv at oppebære Indkomsten af sit Gods; dog skal hendes Værge forsvare hendes Gods, dersom der kommer nogen Trætte paa, og paase, at Indkomsten anvendes til hendes Nytte. Fru Dorete Juul til Meilgaard, Jørgen Kaas's Enke, har berettet, at hun for nogen Tid siden har tilskødet nævnte Jomfru Hilleborg Bilde, hendes Søsterdatter, nogle Gaarde, der ligger langt fra hendes Faders¹ Gaard, saa at hun ikke selv kan have Tilsyn med dem, men har sat en Foged over dem, hvilket er kommet hende til Skade paa hendes aarlige Indkomst af Gaardene. J. R. 9, 229.

17. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Hendrik Rosenmeier, Borger i København, faar Bevilling paa herefter aarlig indtil videre at levere alt det Krudt, som han kan fremstille paa sin Krudtmølle for København, til Kongens Behov paa Tøjhuset, godt og ustraffeligt, efter den Prøve, som Kongens Tøjmester Christopher Svenck giver ham, for en Betaling af 26 Rdlr. in specie for hvert 100 Pd., at betale af Rentemestrene 3 Maaneder efter, at Krudtet er leveret paa Tøjhuset. Sj. R. 19, 461 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Jokum Langemacker, Borger i København, har berettet, at han er geraadet i stor vidtløftig Trætte med en af Fuldmægtigene for Arvingerne efter Frantz von Amsen af Danzig om nogen Tømmerhandel og andet, som de har leveret til Kongens Behov, idet Jokum Langemacker paastaar, at Modparten vil have Gevinst af mere Vare, end han har været interesseret i, hvilket er mod deres Kontrakt. Han beretter endvidere, at Adressaterne har ordineret 6 Mand, som skulde likvidere mellem dem og som ogsaa skal have sluttet Regnskabet mellem Frantz von Amsens Fuldmægtig og ham, og at denne Slutning er blevet konfirmeret af Adressaterne. Nævnte Fuldmægtig har imidlertid paa Herre-

---

¹ Holger Bilde til Bjørnsholm m. m., g. m. Anne Juul Ovesdatter († 1634).

dagen indgivet Klage over de 6 Mænds Gerning til Kommissarierne i denne Sag, Hr. Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Hr. Jost Høg til Giorsløf, Befalingsmand i Børglum Kloster, og har hævdedet, at de 6 Mænd har gjort ham for kort, men der er dog ikke angivet nogen bestemt Post, i hvilken det skulde være sket. Sagen er derefter igen henvist til Borgemestre og Raad i København, som skulde udnævne andre Mænd til at foretage Likvidationen mellem Parterne, hvilket ogsaa er sket. Jokum Langemacker erklærer nu, at han gerne vil efterkomme Kommissariernes og Adressaternes Befaling, endskønt det vil være til hans største Skade; ti da de forrige Likvideringsmænd var over 3 Aar om at sætte sig ind i Sagen, frygter han for, at der skal forløbe ligesaa lang Tid, inden disse nye Mænd kan faa sat sig ind i Sagen, og han har derfor begæret Kongens Befaling til Adressaterne om, at de skal forordne to af de første Likvideringsmænd til at være blandt de sidste Deputerede. Adressaterne skal forordne to af de første Likvideringsmænd til sammen med de sidste Deputerede at føre denne Sag til Ende uden videre Prolongation. Sj. T. 26, 122. K.

17. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Claus Daa [Dragsholm] og Hr. Hans Lindenov [Kalundborg] om at tilsige Bønderne i deres Len, at de snarest leverer deres Landgildehavre paa Antvorskov Slot. K. Udt. i Sj. T. 26, 122 b.

— Miss. til Ifver Vind. Fru Anne Vind, Erik Skrams Enke, har berettet, at Hertvig Hvitfeldt til Skillbred¹, Befalingsmand i Mariæ Kirkes Provsti og Rackestad Len, som er gift med hendes Datter², har udstedt Brev paa, at han aarlig vil erlægge nogle Penge til hende, men at hun ikke kan faa disse Penge i rette Tid efter Brevets Lydelse. Hun har derfor begæret Kongens Befaling til Ifver Vind, som er en af hendes nærmeste Slægtninge³, til, at han skal kræve Pengene paa hendes Vegne hos Hertvig Hvitfeldt. Ifver Vind skal aarlig i rette Tid paa hendes Vegne afkræve Hertvig Hvitfeldt de Penge, som han efter sit udstedte Brev skal betale hende. Sj. T. 26, 123.

— Miss. til Hening Valkendorf. Alle Delefogderne i

---

¹ Skjelbred paa Eger, Norge.   ² Maren Skram.   ³ De var Broderbørn.

Odensegaards Len har andraget om at faa bevilget en ringe Del af deres Landgilde for deres Bestilling, som det hidtil er sket. De maa alle forskaanes for 2 Skpr. Boghvedegryn, 3 Pd. Havre, 4 Fodernød og 3¹/₂ Dlr. 4 Sk. 1 Alb. Landgilde, hvilket han skal føre til Regnskab. F. T. 4, 416 b. Orig. i Landsark. i Odense.

17. Nov. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Jomfruerne Dorete, Agate og Abild Kaas, Døtre af afdøde Claus Kaas, faar Bevilling paa selv at oppebære Indkomsten af deres Gods, dog at deres Værge skal forsvare deres Gods, dersom der kommer nogen Trætte paa, og paase, at der sker dem Fyldest, hvis de sælger eller mageskifter noget af deres Gods, og at Indkomsten anvendes til deres Nødtørft. J. R. 9, 229 b.

— Anordning om Lejerstederne¹ i St. Bodels og Vor Frue Kirker i Aalborg. J. R. 9, 229 b. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. IV. 679—83. Saml. til jydsk Hist. og Topogr. V. 256—59 (m. fejlagtigt Aarstal: 1676)).

— Miss. til Tønne Friis om at lægge 1 Gaard og 3 Gadehuse i Løsning, 1 Bol i Daugaard og 1 Gaard i Balle², hvormed afdøde Jens Mogensen har været forlenet, ind under hans Len [Bygholm], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 375 b.

18. Nov. (—). Revers, udstedt af de Borgere i København, som fik Børsen, „lydende Ord fra Ord, som den forrige, udgivet den 27. Okt.“. Udt. i Sj. R. 19, 462. (Tr.: KD. III. 173).

— Bevilling for Jacob Madsen, Indvaaner i Christianshavn, til at holde Ild i 2 Skorstene paa Børsen og tappe Vin, Øl og anden Slags Drik i samme Bod. Sj. R. 19, 462. (Tr.: KD. III. 172 f. G. F. Lassen: Bidrag til Børsens Hist. S. 48).

— Miss. til Hr. Knud Gyldenstjerne. Han har sendt 2 Fanger, der er beskyldte for ulovlig Skovhugst, med deres Dom til Bremerholm for København, men da Fangerne beklager sig over, at der ikke er blevet tilstedt dem Respit til at indstævne Sagen for Landstinget, uanset at de har villet stille

¹ Gravstederne. ² Belle, Skovby S., Bjærg H., Jylland; jvfr. Forleningsbrevet af 15. Okt. 1596 til Jens Mogensen Harbou.

Loven og Vissen for at ville blive til Stede og lide Loven, gives der ham Befaling til at tilstede disse 2 Bønder, nemlig Oluf Nielsen og Jens Nielsen i Almind, uden nogen Forhindring at stævne Sagen for Landstinget og at føre den for Retten, naar de stiller nøjagtig Borgen. J. T. 9, 375 b.

18. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Claus Daa. Da Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kongens Kansler, paa Grund af Forandringen af Kongens Vinterkvarter ikke kan være til Stede i København for sammen med Adressaten efter Kongens forrige Befaling¹ at træffe Afgørelse om de Mangler i Regnskaber, som paatvistes, og for at enhver kan have én alene, som de kan vide at søge i de Tilfælde, skal Hr. Claus Daa paatage sig, saavel i den kommende Vinter som fremdeles, alene at træffe Afgørelse om de i Renteriet gjorde Antegnelser, som paatvistes. K. i D. Kanc. Uindf. K. til Sj. Miss.

19. Nov. (—). Aab. Brev om, at de paa Københavns Byting opkrævede 16 Nævninger faar Trolddomssagen mod Johanne Nielsdatter udsat til Tingdagen efter Jul. Udt. i Sj. R. 19, 462 b. (Tr.: KD. III. 173).

— Miss. til Hr. Frederik Urne. En Mand, ved Navn Hans Craig, Skotte, boende i Helsingør, er blevet Carl von Cracou, Generalstaternes Resident, en Sum Penge skyldig og er undveget for at undgaa Betalingen. Frederik Urne skal være Carl von Cracou behjælpelig med at paagribe ham, naar han paa-træffes i Sundet, dog paa Carl von Cracous egen Risiko og saaledes, at denne straks lovlig beviser Gælden, naar han lader Hans Craig anholde. Sj. T. 26, 123. K.

— Sj. T. 26, 123 b se 20. Nov.

— Miss. til de ostindiske Bewinthebbere. Denne Karen, Hans Christensens Enke, har berettet, at hun har en Sum Penge, som tilkommer hendes afdøde Husbonde for hans Sejlads og Tjeneste, at fordre hos dem. De skal af de første Penge, der indgaar og hvoraf hun kan betales, tilfredsstille hende for det, som hun med Rette har at fordre af dem paa sin afdøde Husbondes Vegne. Sj. T. 26, 123 b. K.

---

¹ 9. Juni 1636.

19. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Arendt Nagel, Borger i Bergen, har berettet, at han og hans Medarvinger har en anselig Sum Penge at fordre efter deres afdøde Fader Berendt Nagel hos Mads Poflsen, Borger og Raadmand i Slangerup, og at han har ladet denne tiltale for disse Penge ved Retten, saavel ved Bytinget som ogsaa ved Sjællandsfar Landsting, og begge Steder er de tilfundet at tiltage uvildige Mænd, som kan likvidere dem imellem. Arendt Nagel har nu paa Arvingernes Vegne begæret Kongens Befaling til Adressaterne om at udpege 4 Mænd, som skal gennemgaa Gældsfordringen og Regnskabet og enten bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom. De skal forordne efternævnte Mænd, nemlig Christopher Treener¹, Christen Bendsen, Find Nielsen og Hans Hagesen, som skal gennemgaa deres Regnskaber og Gældsfordring, bilægge Sagen i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Sj. T. 26, 124.

20. Nov. (—). Bestalling for Peder Jensen Kiøbenhavn som Underarkelimester i Tøjhuset for Københavns Slot med en aarlig Løn af 100 Rdrl., at betale af Rentekammeret, en sædvanlig Hofklædning og følgende Proviant, at levere aarlig af Proviantskriveren: 2 Pd. Rug, 2 Pd. Malt, 6 Skpr. Humle, 1 Td. Byggryn, 1 Td. Ærter, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Td. Sild, $\frac{1}{2}$ Td. Torsk, 6 Lispd. Bergfisk, 1 Td. Salt, 1 Okse, 3 Svin og 4 Lam, alt fra 24. Febr. 1632 at regne. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 6. April 1632 for samme]. Sj. R. 19, 462 b.

— Bevilling for Participanterne i det grønlandske Kompagni til at lade bygge et Skib paa omtrent 100 Læster i Sølvitsborg Len, dog at de ikke maa sælge eller afhænde samme Skib til nogen Udlænding udenfor Riget. Udt. i Sj. R. 19, 463 b.

— Miss. til Rentemestrene om aarlig at betale Fattigforstanderne i København Renter af nogle Penge, som de har laant Kongen af de Fattiges Penge. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Sj. T. 26, 133 b. K. (med Datum: 19. Nov.). (Tr.: KD. V. 194).

---

¹ Kristoffer Trønner.

21. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at lade føre den Jord og det Skarn, som ligger paa Klokkehøj¹ mellem Nørreport og Hiarmer Skanse, paa Soldaterskansen, for at Gaden ikke skal betages og Boderne, som er bygget paa samme Gade, ikke af den Aarsag skal staa øde, som det nu sker. K. Udt. i Sj. T. 26, 124. (Tr. (efter Sj. T.): KD. V. 194).

23. Nov. (—). Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt og Dr. Mads Jensen, Bisp i Skaane. Da det berettes, at Vejled² og Roxe Sogne i Helsingborg Len er ledige, skal de ordne det saaledes, at Hr. Anders Aagesen, der i Sommer har sejlet paa Kongens Skib Den norske Løve, maa lade sig høre dér i Sognene. De skal henstille til Sognemændene, dersom hans Gaver tiltaler dem, da at kalde ham dertil, dog at alting sker efter Ordinansen og Forordningerne om Præstekald. Sk. T. 6, 216.

25. Nov. (—). Aab. Brev, hvorved Christen Pedersen, Danske Kancellis Tjener, for sin lange Tjeneste faar Bevilling paa, at hans Søn Dynis Christensen, dersom denne fortsætter sine Studier saaledes, at han i Fremtiden kan blive dygtig til at bruges, efter Faderens Død maa faa det Vikarie i Roskilde Domkirke, kaldet Johannis Evangelistæ Vikarie, hvormed Faderen nu er forlenet. Sj. R. 19, 463 b.

30. Nov. (—). Miss. til Hr. Jørgen Urne til Alløf, Rigens Marsk, og Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Befalingsmænd over Vestervig og Nyborg Len, Niels Krag til Trudsholmb og Erik Juel til Hundsbeck, Landsdommere i Nørrejylland. Da der med det allerførste skal foretages Skifte mellem Fru Ane Gyldenstjerne til Quelstrup, Enke efter Hr. Uldrik Sandberg, og hendes Børn efter hendes afdøde Husbonde og deres Fader, gives der dem Befaling og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de muligt opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i de udeblivendes Sted. J. T. 9, 377 b.

¹ Sj. T. har: Klokkehøj. ² Kaldes i Overskriften: Vejilde. Ment er Velluf og Raus Sogne, Luggude H.

30. Nov. (Antvorskov). Miss. til Gunde Lange om at rette sig efter at give Møde paa Skiftet og paatage sig Værgemaal for Hr. Uldrik Sandbergs 2 Sønner Tygge og Anders Sandberg, medens Skiftet staar paa, paase, at der kun vederfares dem, hvad der er ret, og, naar Skiftet er overstaaet, overlevere Værgemaal til deres rette Væрге. J. T. 9, 376.

— Lignende Miss. til Hendrik Bilde om at paatage sig Værgemaal for Jomfruene Biergette, Abel og Helle Sandberg og til Niels Friis til Krastrup om at paatage sig Værgemaal for Jomfru Helvig og Jomfru Elsebe Sandberg. Udt. i J. T. 9, 376 b.

— Lignende Miss. til Hr. Christien Tommesen om at paatage sig Værgemaal for Fru Sofiæ Sandberg, Enke efter Envoll Kruse til Tulsted, og, naar Skiftet er overstaaet, overlevere hende Værgemaal med hvad der kan tilfalde hende efter hendes afdøde Fader. J. T. 9, 377.

— Lignende Miss. til Tønne Friis om at paatage sig Værgemaal for Jomfru Margrette Sandberg, „og ellers lider Ord fra Ord som forbemelte“. Udt. i J. T. 9, 377 b.

1. Dec. (—). Miss. til Hr. Claus Daa. Der ligger til Dragsholm Slot mange Gærder, som hidtil har været vedligeholdt af Skovene, ikke uden Skade for disse og til stort Besvær for Bønderne. Da Kongen formener, at det i Længden vil være til Gavn for Kongen saavel som for Bønderne og til Forskaansel for Skovene, dersom det bliver paalagt Bønderne at opsætte Stengærder, som det er sket paa andre Steder, eftersom der er Sten nok at faa, skal Hr. Clau Daa paalægge Bønderne i Dragsholms Len at opsætte hver sin Part Stengærder i Lenet og siden aarlig vedligeholde dem. Sj. T. 26, 124 b. K.

— Miss. til samme. Da Bønderne i Antvorskov Len alvorligt besværes med Hovning af forskellig Art, fordi Kongen har sin Hofholdning dér, skal Adressaten lade Bønderne i Dragsholm Len brænde 12 gode Læster Kul og med det allerførste lade dem føre til Antvorskov af Lenets Bønder. K. Udt. i Sj. T. 26, 124 b.

— Miss. til Frederik Urne. Dengang Kongen sidst var paa Roskildegaard, befalede han, at der skulde sendes Bud til Harrested om, at Kongen ikke vilde komme dertil samme Aften. Da Kongen nu erfarer, at der ikke er kommet noget Bud dertil

med denne Besked, skal Adressaten nøje undersøge, hvem der har faaet Befaling herom, og lade dem straffe, der er Aarsag til, at Kongens Befaling ikke blev efterkommet. Sj. T. 26, 124 b. K.

1. Dec. (Antvorskov). Miss. til Frederik Urne. Der tilsendes ham 9 norske Heste. Han skal anbringe dem i Stalden paa den grønne Plads ved Kronborg Slot, paase, at de bliver vel fodret og have Tilsyn med dem, saa at de ikke kommer til Skade. Sj. T. 26, 125. K.

— Miss. til Sigvort Urne om at lade gøre Lister om Kongens Gemak og tilhørende Kammerser¹ paa Roskildegaard og istandsætte Laasene paa Kammersdørene, som er helt i Uorden, alt dog med saa ringe Bekostning som muligt. Sj. T. 26, 125. K.

— Miss. til Rentemestrene. Denne Johan Notbeck har andraget om at faa Bestillingen som Tolder i Christianstad, der er ledig, og har tilbudt at sætte Staffen Rode, Petter Grüner og Frans Peckel som Kavtionister for, at han i denne Bestilling vil forholde sig tilbørligt. Dersom de tre Mænd vil underskrive hosfølgende Forløftningsbrev, maa Johan Notbeck forordnes til denne Bestilling. Adressaterne skal i saa Tilfælde tage hans Ed af ham, tage Forløftningsbrevet til sig og meddele Malte Juul til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianstads Len, at Johan Notbeck er forordnet til samme Bestilling. Naar nogen saaledes sætter Borgen, skal Rentemestrene have i god Agt, at der i Brevet indsættes: En for alle og alle for en, for at Kongen desto bedre kan være sikret mod Skade. Sj. T. 26, 125. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev om, at denne Tyge Tagesen, Fændrik under Kalø og Silkeborg Kompagni, fremdeles maa beholde en Gaard, kaldet Graagaard, i Silkeborg Len, som han hidtil har besiddet for sin Bestillings Skyld, uden Stedsmaal og Indfæstning, dog at han giver til Kronen af den efter Jordebogen og gør Ægt og Arbejde deraf. J. R. 9, 231 b. K.

— Aab. Brev om, at denne Hr. Anker Jensen, Sognepræst til Balgom² Kirke i Riberhus Len, har berettet, at han af et Kvindfolk, som to Gange tilforn har været beligget, er

¹ Saaledes K. Sj. T. har: Kammerferd.

² Ballum, Lø H.

blevet sigtet for at have besøvet hende og avlet Barn ved hende, og at denne Sag er drevet saa vidt, at han er dømt til at lovværge¹ sig for den Sag, men dette, hævder han, er en uærlig Ting for ham, skønt han med højeste Ed bekræfter, at han ved sig uskyldig, hvorfor han har begæret at forskaanes for at gøre Lov². Kongen bevilger efter alvorlige Overvejelser, at Hr. Anker Jensen maa forskaanes for at gøre Lov i den Sag, og at han ikke skal tiltales videre for den, men han skal straks resignere og afstaa Balgom Kirke; derimod maa han kaldes til et andet Kald i Danmark, hvortil han lovlig kan kaldes efter Ordinansen og Forordningerne om Præstekald. J. R. 9, 232. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 258 f.).

2. Dec. (Antvorskov). Kvittansiarum til Fru Ide Lange, Enke efter Jens Juel til Kieldegaard, for det paa hans Vegne aflagte Regnskab for Indtægt og Udgift af Bøvling Len fra 1. Maj 1631 til 1. Maj 1634, da han var død, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Korn- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 9, 232 b.

3. Dec. (—). Miss. til Niels Trolle. Der tilsendes ham Jens Knudsens Bekendelse, som han har afgivet til Dr. Peder Vinstrup, Kongens Hofprædikant, og som han selv har skrevet og underskrevet. Niels Trolle skal forvare den ved hans andre Akter. Sj. T. 26, 125 b.

— Miss. til Ventsel Rotkirk. Han skal tilforordne 12 Personer³, som skal gøre det Arbejde, der forefalder paa Antvorskov Slot, saa længe Kongen har sin Hofholdning dér, og paalægge Bønderne i Antvorskov, hvor meget enhver af dem skal bidrage til disse Folks Løn og Underholdning, saa længe det varer. Sj. T. 26, 125 b. K.

— Miss. til Hening Valkendorf til Glorup, Befalingsmand paa Odensegaard, og Falk Gjøe til Hvidkilde. Der er opstaaet Trætte mellem Claus Brockenhuus til Broholmb, Landsdommer i Fyen, og Hendrik Thott til Boltinggaard, Befalingsmand over Stavanger Len, om nogle Huse og deres Tilliggende,

¹ Forsvare sig ved Ed for Retten.

² Aflægge Ed.

³ I Over-

skriften kaldes de: Arbejdsfolk.

idet disse Huse formenes at staa paa en Gaards Grund, kaldet Rønckebygaard, som Hendrik Thott har købt af Claus Brockenhuus, og der er nu Strid om, hvorvidt de bør følge med i Købet eller ikke, og endvidere er der Strid om, hvem af Parterne der er berettiget til noget Tømmer fra et nedbrudt Hus, som fandtes paa Pladsen. Da begge Parter har betroet Adressaterne at afgøre deres Trætte, gives der dem Befaling og Fuldmagt til med det allerførste at beramme en bestemt Tid, til hvilken de skal begive sig til Aastederne, nøje undersøge Sagen, bilægge Trætten i Mindelighed eller afgøre den ved Dom og give Parterne deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet. F. T. 4, 417 b.

4. Dec. (Antvorskov). Miss. til Niels Trolle¹. Han skal til Krudtmageren i Københavns Len af Kronens Skove lade udvise 206 Læs Hesselled til Fabrikation af Krudt paa Kongens Mølle dér og paase, at hvert Læs bliver saa stort, at der deraf kan brændes 1 Td. Kul. Sj. T. 26, 126. K.

— Lignende Miss. til Frederik Urne om i [Kronborg og Frederiksborg] Len at udvise 206 Læs Hesselled til samme Krudtmager. Udt. i Sj. T. 26, 126. K.

— Miss. til Rentemestrene. Louis de Guerre² har ved sin Fuldmægtig ladet kræve Penge for Munition, som han i forledne Krigstider har leveret til Kongens Behov. Iblandt andet kræver Fuldmægtigen Betaling for nogen Munition, som han har leveret til afdøde Hertug Christian af Brunsvig, som dengang var Kongens bestaltede Øverste, efter den af Hertugen derpaa udstedte Kvittering. Denne Munition er ikke bestilt af Kongen, og Andrageren har heller ikke nogen Ordre fra Kongen paa at levere saadan Munition til Hertugen. Da det nu ikke er brugeligt hos nogen Herre, at en Øverste maa optage Munition, hvor han lyster, men Øversten skal have Befaling fra Herren, som skal betale den, skal Rentemestrene aldeles ikke indlade sig paa at forhandle med Louis de Guerres Fuldmægtig om Betaling

---

¹ I Overskriften er Lensmændenes Navne og Lenene ombyttede. ² Louis de Geer.

for nogen Munition, som han ikke har haft Kongens Befaling til at levere, men de skal akkordere med ham om den Munition, som Kongen har bestilt hos ham, under Forbehold af Kongens Approbation, efter den Pris, for hvilken andre dengang leverede. Sj. T. 26, 126. K.

5. Dec. (Antvorskov). Miss. til Sten Bilde. Kongen har forundt Cornelius von der Amersfort, forrige Apoteker i Odense, det store Stenhus, hvori Apoteket i langsommelig Tid har været holdt, for 1000 Speciedlr., som han skal betale eller give Sikkerhed for til Sten Bilde. Denne skal modtage Pengene eller lade ham give nøjagtig Sikkerhed for dem. De 1000 Speciedlr. skal han anvende til Gavn for Uldrik Christian Gyldenløve og aflægge Regnskab for dem, dog skal han af samme Sum kvittere 240 Speciedlr. for den halve Gaard, der ligger ved Skinderup og som han for nogen Tid siden¹ har faaet Kongens Befaling til at købe af Cornelius von der Amersfort. F. T. 4, 418.

6. Dec. (—). Miss. til Hening Valkendorf. Kongen har bevilget, at Cornelius von der Amersfort, forrige Apoteker i Odense, maa beholde det store Stenhus, hvori Apoteket i langsommelig Tid har været, samt den Grund, hvorpaa hans afdøde Forældre har bygget de andre Huse, mod at erlægge 1000 Speciedlr. til Sten Bilde til Kiersgaard, Befalingsmand paa Rugaard, eller give ham nøjagtig Forvaring derpaa. Naar Cornelius von der Amersfort har tilfredsstillet Sten Bilde for disse 1000 Speciedlr., skal Hening Valkendorf give ham Skøde² paa Stenhuset og Grunden. Skødet vil Kongen siden ratificere. F. T. 4, 418.

—³ Aab. Brev, hvorved Jomfru Anne Kaas Emmikesdatter⁴ faar Bevilling til at være sin egen Værge, selv være raadig over sit Jordegods og oppebære Indkomsten deraf, dog at hendes Værge, hvis hun sælger eller mageskifter noget af sit Gods, paaser, at der sker hende Fyldest, og at Indkomsten

---

¹ 16. Nov. 1636.   ² Skødet blev af Henning Valkendorf udstedt i Odense 9. Januar 1637 og fik kgl. Konfirmation 6. Febr. s. A., se D. Kanc. Besigtelser og andre Indlæg til Skøder og Mageskifter: Henlagte Sager.

³ Orig. mangler Dagen, idet der paa dette Sted er et Hul i Papiret.   ⁴ F. R. har ved en Fejlskrift: Eriksdatter.

ikke anvendes til Unytte, samt at han forsværer hendes Gods, dersom der kommer nogen Trætte paa. F. R. 4, 120 b. Orig. i D. Kanc. Diverse orig. kgl. Bestall., Bevill. og Benaadn. 1.

6. Dec. (Antvorskov). Miss. til Mourids Aschersleben. Da han efter Loven er den rette Værge for sin Søster Jomfru Mergrette Aschersleben, paalægges det ham herved at forholde sig saaledes, at hun ikke i nogen Maade kan have at besvære sig over ham. F. T. 4, 418 b.

— Miss. til Christian Holck. Han har nogen Tid siden¹ faaet Befaling til at nedtage Stenhuset paa Vinderslefgaard og dermed reparere Stenhuset paa Silkeborg Slot, endvidere² at lade Møllerne dér i Lenet istandsætte inden førstkommende 1. Maj, og han har nu berettet, at der er begyndt paa Istandsættelsen af Møllerne, men at det ikke kan ske uden stor Pengeudgift og Bekostning. Da der kun findes ringe Forraad ved Lenet til derfor at lade Bygningen istandsætte, har han begæret, at dette Aars Korn³ maa forblive ved Slottet. Da Kongen har givet Kornet til Købmænd til Betaling, kan det ikke ske dette Aar, og han skal derfor lade det bero med Bygningen paa Silkeborg i Aar, men fortsætte Reparationen af Møllerne. J. T. 9, 378 b.

— Miss. til samme. Efterskrævne Kronens Bønder, nemlig: Søfren Poulsen, Anders Jensen, Jens Nielsen og Rasmus Ibsen⁴, Peder Nielsen, Jens Søfrensen, Simon Ollufsen og Niels Jensen, Niels Jensen samt Søfren Jensen⁵, alle i Agetby⁶ i Veigersløf Birk i hans Len, har berettet, at de er meget højt skyldsats i deres aarlige Landgilde, saa at de nødes til at afstaa deres Gaarde, med mindre Kongen vil bevilge dem noget Afslag paa Landgilden, og af Christian Holcks Erklæring har Kongen erfaret, at dette er rigtigt og at de kan blive ved Magt, dersom Kongen vil bevilge dem et Afslag paa deres Landgilde paa $\frac{1}{2}$ Fjerdings Smør og 1 Td. Byg hver aarlig. For at de kan blive ved Gaardene, bevilger Kongen dette Afslag, hvilket Christian

¹ 3. Okt. 1635.   ² 13. Maj 1636.   ³ Dette Ord er glemt i J. T.

⁴ Hvor 2 Bønder nævnes sammen, har de efter Jordebogen en Gaard i Fællesskab.

⁵ Vistnok Fejlskrift for: Søren Jørgensen, som Jordebogen har.

⁶ Aidt By og S., Hovlbjærg H.

Holck skal indføre i Jordebogen og aarlig gøre Rede for. J. T. 9, 379.

6. Dec. (Antvorskov). Lignende Miss. til Christen Holck om, at Kongen bevilger nedennævnte Bønder følgende aarlige Afslag paa deres Landgilde: i Grønbeck By: Søfrensen og Søfrensen Andersen¹, Jens Andersen samt Jens Nielsen Risens Enke² $\frac{1}{2}$ Ørte Rug 3 Skpr. Byg hver, Jens Madsen samt Peder Christensen og Rasmus Andersen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og $\frac{1}{2}$ Ørte Byg hver, og Peder Andersen 1 Ørte Rug og $\frac{1}{2}$ Ørte Byg; i Ris: Niels Ormbesen og Peder Ormbesen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg og $\frac{1}{2}$ Fjerding Smør; i Ilder: Rasmus Simmesen og Christen Michelsen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og $\frac{1}{2}$ Ørte Byg, Søfren Andersen, Jens Søfrensen og Jens Christesen Verstergaard samt Anders Jensen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og 3 Skpr. Byg, Niels Christesen og Thomes Christensen, Niels Jensen Asmild samt Niels Jensen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og 9 Skpr. Byg, Jens Christesen Grønbeck $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, 9 Skpr. Byg og $\frac{1}{2}$ Otting Smør, Peder Jensen, Søfren Christesen og Hands Andersen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og $\frac{1}{2}$ Fjerding Smør, Hands Offersen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, 3 Skpr. Byg og $\frac{1}{2}$ Fjerding Smør, Anders Søfrinsen $\frac{1}{2}$ Otting Smør; i Maderup³: Niels Pedersen og Jesper Andersen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg og $\frac{1}{2}$ Fjerding Smør; i Brarup⁴: Envold Jensen $\frac{1}{2}$ Rug og $\frac{1}{2}$ Ørte Byg; i Ruø⁵: Christ Jensen og Christen Gersen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og 9 Skpr. Byg, Niels Nielsens Enke og Gres Simmesen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg og $\frac{1}{2}$ Fjerding Smør; i Allinggaard: Thomas Gregensen, Gres Madsen og Peder Jensen 2 Ørte Rug og 2 Ørte Byg; i Asuindegaaarde⁶: Peder Gregensen og Mickel Tammesen $\frac{1}{2}$ Ørte Rug og $\frac{1}{2}$ Ørte Byg, Anders Jensen og Niels Ollufsen 1 Ørte Rug, $\frac{1}{2}$ Ørte Byg og $\frac{1}{2}$ Fjerding Smør. Han skal indføre det i Jordebogen og aarlig gøre Rede derfor. J. T. 9, 379 b.

— Miss. til samme. En af Kronens Bønder, ved Navn Jens Søfrensen, i Borup i Silkeborg Len, hvem det er tillagt at underholde en Officer, har besværet sig over, at han aarlig

¹ Efter Jordebogen: Søren Sørensen og Søren Andersen. ² Læsningen er usikker; efter Jordebogen: Jens Nielsen Riis's Enke. ³ Fejl-skrift i J. T. for: Naderup. ⁴ Jordebogen har: Brorup; ment er: Braarup. ⁵ Jordebogen har: Ruøe; ment er: Roe. ⁶ Jordebogen har: Asmindgaard; ment er: Asmildgaarde.

maa give samme Officer 3 Dlr.¹ Kammerpenge og 6 Dlr. Arbejdspenge, hvilket han ikke længer er i Stand til at betale. Christen Holck skal forhandle med Officeren og Bonden om, hvad denne aarlig skal give Officeren, saa at han alligevel kan blive ved Magt. J. T. 9, 380 b.

6. Dec. (Antvorskov). Miss. til Hr. Christian Thomesen. Denne Jean le Clairch², der holder til i Christianshavn, har berettet, at han har noget Tilgodehavende at fordre hos nogle brunsvigske Købmænd, som er henvist til for de Forstrækninger, som de har gjort Kongen, at faa Korn i hans Len som Betaling. Adressaten skal hjælpe ham til Rette med at faa betalt sit Tilgodehavende, saavidt det er Lov og Ret. J. T. 9, 381.

8. Dec. (—). Gælds brev til Anne Falksdatter, Pofvel Bysens Enke, for 3000 Rdlr. in specie, Beløbet at betale snarest af Kongens Renteri, hvorimod hun afstaar alle sine Fordringer paa Kongen for det Arbejde, som hendes afdøde Husbonde i de sidste Krigstider har forfærdiget for Kongen, enten her i Danmark eller i Tyskland. (Nedenunder er skrevet:) Blev tegnet udenpaa dette Brev, at 200 Speciedlr. var derpaa betalt, som var Stedsmaalet af Vinderslefgaard³. Sj. R. 19, 464.

— Miss. til Frederik Urne. Han har for nogen Tid siden faaet Befaling til at forhøre sig om en Møller, som tillige er Tømmermand, og som paa sin egen Bekostning i alle Maader vil opbygge og forfærdige Verbroe Mølle dér i Frederiksborg Len. Af hans Erklæring erfarer Kongen, at han har fundet en, som vil opbygge og ganske istandsætte Møllen og siden overtage og vedligeholde den, udgive Landgilden deraf og sætte Loven og Vissen derfor, dog mod at han maa nyde det Afslag, som Kongen har bevilget Kronens Møller. Til Arbejdsløn til Bygningen begærer han 500 Sletdlr. og vil saa selv skaffe alle Materialerne dertil, dog at Bønderne i Frederiksborg Len fører Tømmeret for ham fra de nærmeste Købstæder til Møllen. Frederik Urne har begæret at faa Kongens Vilje herom at vide.

---

¹ Beløbet er tvivlsomt; J. T. har: thri. ² Han kaldes i Overskriften: Jean de Cleirch, i Registret til J. T.: Jan de Clerch, i Teksten le Clairch og Clarick. ³ Jvfr. ndfr. S. 762.

Kongen tillader, at Mølleren efter forskrevne Omstændigheder og Forslag maa faa Møllen, dog at han forfærdiger Huset med Vandværket saaledes, at det af Kongens Overtømmermand befindes at være saaledes opbygget, at det kan have god Bestand. Sj. T. 26, 126 b. K. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

8. Dec. (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene. Henrik Gyldenstjerne til Svanholmb har berettet, at der i det sidste Aar, i hvilket han var forlenet med Varberg, er anvendt 28 Dlr. 1 Ort 6 Sk. paa Fæstningens Bygninger, og har begæret at faa dette Beløb godtgjort, da Bekostningen er anvendt paa Kirken, Arkeliet og Slotsofficerernes Logementer, som man ikke godt kunde undlade at istandsætte. Kongen tillader, at denne Bekostning maa godtgøres ham. Dernæst beretter Henrik Gyldenstjerne, at han har faaet Kongens Bevilling af 25. Okt. forrige Aar paa, at øde og forarmet Gods maatte godtgøres ham, forsaavidt det med rigtigt Tingsvidne kan bevises at have været øde og forarmet i de Aaringer, i hvilke han var forlenet med Varberg Len, men at Rentemestrene ikke vil forstaa det om de Skatter, som de øde og forarmede ikke har kunnet betale, og han har begæret, at Bevillingen ogsaa maa forstaas om Skatterne. Kongen bevilger ogsaa dette, forsaavidt det med rigtigt Tingsvidne kan bevises, at de har været saa øde og forarmede, at de ikke har kunnet yde deres Skatter. Sj. T. 26, 127. K.

— Miss. til samme. Da Sigvort Urne til Raarup, Befalingsmand paa Roskildegaard, af ny har ladet opmure en Trappe til Kongens Gemak paa Roskildegaard og Huen derpaa skal dækkes med Skiffersten, skal de, naar der sker Henvendelse til dem med dette Brev, lade Sigvort Urne faa saa mange Skiffersten, som behøves til denne Overdækning. Sj. T. 26, 127 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

—¹ Miss. til samme. Hr. Dirik von Ahlefeldt, Amtmand paa Svabested, har berettet, at han i Kongens Renteri har en Sum Penge at fordre. De skal nøje undersøge, hvad og hvor meget Kongen skylder ham, og inden Omslag lade Kongen

---

¹ Orig. og Teksten i K. har: 8. Dec., Paaskriften paa K. og Sj. T.: 10. Dec.

det vide. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. K. og Sj. T. 26, 131 b.

8. Dec. (Antvorskov). Miss. til Niels Trolle. Han har sidstforleden Aar berettet, at han har ladet besætte nogle Kronens Gaarde i Københavns Len, som en Tidlang har staaet øde, og, for at de desto bedre kunde komme paa Fode, under Forbehold af Kongens Approbation bevilget dem følgende Afslag af dette Aars Landgilde, nemlig: 1 Gaard i Kragehavne i Tostrup Sogn 2 Pd. Byg, 2 Pd. Havre med Smaaredslen; 2 Gaarde i Herstedvester hver 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre; 1 Gaard i Herstedøster 3 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre, 1 anden Gaard sammesteds 2¹/₂ Pd. 10 Skpr. Byg, 1 Td. Havre, 6 Mark¹ Fodernød; 1 Gaard i Brøndbyvester 2 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre; 1 Gaard i Avedøer 1 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre; 1 Gaard i Smørumofre 2 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre; 1 Gaard i Smørumneder 1 Pd. Byg, 1 Tdr. Havre, 1 anden Gaard sammesteds 1 Pd. Rug, 2 Tdr. Havre; 3 Gaarde i Maaløf hver 2 Pd. Korn, 2 Tdr. Havre; 1 lille Gaard i Slagslund 12 Skpr. Byg, Smaaredslen, 2 Tdr. Havre; 1 Gaard i Stenløse 1/2 Pd. Byg; 1 Gaard i Virumb 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg; 1 Gaard i Gladsaxe 1 1/2 Pd. Rug, 1 1/2 Pd. Byg og 1 anden Gaard sammesteds 1 Pd. Rug og 1 Pd. Byg. Han har begæret at vide, om disse Gaarde af dette Aars Landgilde maa faa eftergivet som ovenfor anført, for at de kan komme paa Fode igen. Kongen bevilger dette, og Niels Trolle skal føre det til Regnskab. Sj. T. 26, 127 h. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at undersøge, om den Kvinde, der blev fundet død paa Nørregade, er død af Pest og hvorledes. Sj. T. 16, 128. (Tr.: KD. V. 195).

— Kvittansiarum til Henrik Gyldenstjerne til Svanholm, forrige Landsdommer i Skaane, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Helnekirke Len og Froste Herred fra 1. Maj 1625 til 1. Maj 1630, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter, Proviant- og Kornskatter. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 5, 183.

— Aab. Brev, hvorved Ulrik Christian Gyldenløve faar Bevilling paa Kronens Part af Tienden af Rønninge,

¹ Formodentlig: Stkr.

Birkende, Munkeboe og Aggerup¹ Sogne i Odensegaards Len i Fyen, naar de bliver ledige, uden Fæste og Minde, dog at han giver den sædvanlige aarlige Afgift af dem, naar han faar dem i Fæste. Lensmanden paa Odensegaard skal lade ham faa dem i Fæste, naar de bliver ledige. F. R. 4, 121.

8. Dec. (Antvorskov). Stadfæstelsesbrev paa et af Christian Holck til Hastrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, efter Kongens Befaling udstedt Fæstebrev, hvorved han til Anne Falkvortsdatter, Pofvel Byesens Enke, paa Livstid fæster Kronens Gaard Vinderslefgaard i Silkeborg Len for 200 Speciedr. [i Fæsteafgift] og en aarlig Afgift, som er fastsat af uvildige Dannemænd, hvorimod hun skal være fri for Ægt og Arbejde. Dersom Afgiften ikke aarlig ydes i rette Tid, skal hun have Gaarden forbrudt. Da Kongen skylder hende en Sum Penge, skal de 200 Rdlr., som hun skal give til Fæste, kvitteres i denne Sum². J. R. 9, 233.

9. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved denne Claus Holst, der har været Skibskaptejn paa et Skib under Frederik von Buchwald, som da var forordnet Admiral, faar eftergivet³ al den Forseelse, som han har begaaet eller maatte have begaaet paa samme Togt. Frederik von Buchwald laa da under Jyllandskysten for at forhindre al Tilførsel til Fjenderne, og da han gav sit Løsen, begik Claus Holst den Forseelse ikke at gaa til Sejls. Han undskylder sig med, at det ikke lod sig gøre, fordi en Del af Folkene var i Land. Kongen eftergiver ham denne Forseelse og vil tillige have ham forskaanet for alt, hvad Frederik von Buchwald kunde have at tiltale ham for fra samme Rejse. Sj. R. 19, 464 b.

— Miss. til Erik Ottesen. Da Kongen har befalet, at Skibet Christianshavn skal fortømres og istandsættes til den ostindiske Rejse, skal han straks lade Tømmermænd dér paa Holmen gøre Overslag over, hvad der behøves til denne Reparation og hvor hurtigt Skibet kan gøres færdigt, da der ligger Kongen Magt paa, at det kan afsejle engang i førstkommende Marts. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 26, 128 b. K.

¹ Agedrup, Bjærgø H., Fyen.   ² Jvfr. ovfr. S. 759.   ³ Overskriften har: faar Brev at maatte give sig her ind i Danmark.

9. Dec. (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene. De skal snarest gøre Overslag over, hvad hver Kirke i Danmark og Norge har i Forraad og Beholdning, og snarest indsende dette Overslag til Kancelliet. Dernæst skal de nøje undersøge, om de Forordninger, der er udstedt om Liggere¹ og Bissekræmmere, overholdes tilbørligt i København, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Endvidere skal de paase, at der i Forleningsbreve, der udfærdiges herefter, indføres, at Lensmændene skal lade Veje og Broer i deres Len vel vedligeholde, dernæst, at Lensmændene i deres Regnskaber under en særlig Titel paa ét Sted indfører alle de Bøder, som oppebæres for Overtrædelse af Kongens Forordninger, og i de norske Lensbreve, at Lensmændene i deres Regnskab skal vedlægge en Designation over, hvorvidt der er ryddet i deres Len efter den derom udstedte Forordning. Sj. T. 26, 129. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Rigsraaderne i Jylland Hr. Jørgen Urne, Hr. Albret Skeel og Hr. Christen Thomesen. Kongen har af de andre Stadsretter ladet uddrage en Stadsret og i den indføre de Recesser og Forordninger, der vedrører Købstædernes Forhold, og tilsender dem denne Stadsret. De skal fra Købstæderne i Jylland af de forstandigste Borgere, som elsker Ret og Skel, sammenkalde saa mange, som de finder fornødent, til Møde i Viborg førstkommende 29. Marts, dér forelægge samme Stadsret for dem og give dem Underretning om det, som de maatte være i Tvivl om. Saafremt disse Borgere synes, at der i Stadsretten bør tilføjes eller ændres noget til Fordel for Købstæderne, skal Adressaterne optøgne det samt deres Grunde til, at det kan være gavnligt og nødvendigt at foretage disse Ændringer, notere det særskilt ved hvert Punkt og snarest indsende det hele til Kancelliet. Endvidere tilsendes dem Forordningen om Kirkernes Indkomst, hvorom de snarest skal indsende deres egen Betænkning. Sj. T. 26, 129. K. (Tr.: Nyt hist. Tidsskr. I, S. 456 f.).

— Lignende Miss. til Hr. Tagge Thott Ottsen og Hr. Christopher Ulfeldt om fra Købstæderne i Skaane at forskrive

---

¹ Fremmed, der har Lov til under et midlertidigt Ophold at drive Handel.

forstandige Borgere til Møde i Lund og om Kirkernes Indkomst. Udt. i Sj. T. 26, 129 b. K.

9. Dec. (Antvorskov). Lignende Miss. til Hr. Mogens Kaas og Hr. Jørgen Brahe om fra Købstæderne i Fyen og Smaaløndene at forskrive forstandige Borgere til Møde i Odense, dog med Udeladelse af den sidste Sætning i Brevet til Rigsraaderne i Jylland. Udt. i Sj. T. 26, 129 b. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa og Hr. Hans Lindenov om at begive sig til København til førstkommende 11. Marts, stævne en Række af de forstandigste Borgere for sig og forhandle med dem om Stadsretten. [Iøvrigt enslydende, mutatis mutandis, med ovenstaaende Miss. til de jydsk Rigsraader, ogsaa med Hensyn til Forordningen om Kirkernes Indkomst]. Sj. T. 26, 129 b. K.

— Lignende Miss. til Hr. Jost Høg og Hr. Corfits Ulfeldt om fra Købstæderne i Sjælland, undtagen København, at samle de forstandigste Borgere til Møde i Ringsted og om Kirkernes Indkomst. Udt. i Sj. T. 26, 130. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Urne om herefter aarlig til Rentetiet at indsende en Fortegnelse over Kirkernes Indkomst i hans Len [Vestervig Kloster]. J. T. 9, 381.

— Miss. til Tygge Brahe. Han har berettet, at en Holælænder for nogle Uger siden er strandet i hans Len [Tryggvælde] under Høegstrup Grund med et stort Skib, som han havde ført fra Sverrig, og at samme Skipper havde med sig en Kvinde, som var frugtsommelig og som straks nogle Dage derefter gjorde Barsel. Samme Barn er paa Grund af Forældrenes Forsømmelse endnu ikke døbt, idet Forældrene trods Præstens gentagne Advarsler ikke har villet lade det døbe, og Tygge Brahe har derfor spurgt, hvorledes han skal forholde sig. Han skal straks se at faa Barnet, lade det indplante ved Daaben og siden spørge Forældrene, hvorledes det forholder sig hermed og naar de agter sig bort igen, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 26, 130 b.

— Miss.¹ til samme og Ernst Normand om at tilendebringe

---

¹ Udtoget er indført i Sj. T. i et tomt Hjørne under Fortegnelsen over Lensmændene, i Marginen: NB., og udenom Udtoget en Blækstreg til Adskillelse fra nævnte Fortegnelse.

Grev Valdemars Mageskifte. Der tilsendes dem et aab. Brev, som de skal bruge til Mageskiftet. Udt. i Sj. T. 26, 132.

9. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Kongen har befalet Ernst Normand til Selsøe og Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmænd paa Koldinghus Slot og Tryggevælde Gaard, at overvære Mageskiftet mellem Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig, Holsten etc., Kongens Søn, og Kronen, og da Kongen har bortskiftet en Del af Grevens Gods til adskillige, befales det alle dem, der har faaet noget af samme Gods til Mageskifte, naar der sker Henvendelse til dem med dette Brev, at tilholde de Bønder, som de derved har faaet, at møde for ovennævnte Kommissarier og gøre Rede for deres Ejendom og anden Lejlighed, eftersom det plejer at ske paa Mageskifter. J. R. 9, 233 b.

— Miss. til Frederik Urne. Der er paa sidste Herredag gaaet Dom, hvorved den Skraa¹, som Smedene i Helsingør havde optaget, er erklæret ulovlig og stridende mod Kongens Forordning. Dersom det befindes, at Borgemestre og Raad i Helsingør har været vidende om Optagelsen af samme Skraa, skal Frederik Urne tiltale dem derfor ved Retten efter Herredagsdommen, med mindre de vil aftinge derom. Sj. T. 26, 130 b. (Tr.: Aarsberetn. fra Geh. Arch. III. Tillæg S. 107 f.).

— Miss. til Kommissarierne i Skaane. Da det berettes, at Skriverne paa Fæstningerne i Skaane, Halland og Bleking aarlig fører til Udgift betydelige Pengesummer, hvilket synes at være unyttigt og ubilligt, har Kongen og Rigsraadet nu senest i København overvejet denne Antegnelse og besluttet følgende: I Halmstad Fæstning opføres der aarlig 150 Sletdlr. til en Mønsterskriver; dette maa ikke godtgøres, da Skriveren dér ligesom i andre Len bør forrette dette Arbejde. Dernæst opføres der 74 Sletdlr. 9 Sk. til en Feltskær; dette bør heller ikke godtgøres, da der ikke bør holdes nogen Feltskær paa Fæstningerne, men enhver skal betale for sig for den Skade, han paadrager sig. Udgiften til Blæk og Papir maa ikke mere godtgøres, „uden saa meget som Regnskaberne er 2 eller 3 Gange store til“. Lys i Cortegarden, 30 Dlr., maa ikke godtgøres, og der maa ikke bevilges mere Lys end for 5 Sletdlr.

---

¹ Sj. T. her ved en Fejlskrift: Skraaer.

Ligeledes opføres der for Fæstningen Christianstad til 10 Skellerkjorteler omtrent 60 Dlr. aarlig, hvilket ikke maa godtgøres, og til Lys til Cortegarden 52 Dlr., dertil maa der kun bevilges 5 Sletdlr. Lønningen til Skrивeren, 85½ Dlr., maa ikke godtgøres, men der skal forholdes med ham som paa de andre Len. Endvidere opføres der her, at Rotter og Mus aarlig opæder 16 Tdr. Rug og 4 Tdr. Malt; dette maa heller ikke godtgøres, men naar noget saadant eller lignende sker, bør der siden holdes bedre Tilsyn med Kornet, og det bør lægges paa Steder, hvor det kan forvares bedre. Paa Laholm opfører Skrивeren 5½ Rdlr. om Maaneden til sig selv; dette maa ikke godtgøres. Paa Varberg er der til Lys i Cortegarden opført 10 Rdlr., de skal ligesom de andre have 5 Sletdlr. Skrивeren paa Christianopol tilskrивer sig til Fortæring derfra og til Helsingborg 18 Dlr., der skal kun godtgøres ham 10, da han kan besørge disse Regnskaber sammen med de andre paa én Tid. Desuden er der til Mester Mickel Bygmester opført 1 Kurantdlr. daglig, hvilket ikke maa godtgøres; kun naar han arbejder paa Befæstninger, kan der betales derfor. Det berettes endvidere, at en Del af Kongens Tjenere i København tager deres Rostocker Øl, som udgør et stort Parti, sise frit; dette maa ikke godtgøres nogen undtagen dem, der er ret privilegerede, og dem, der har erhvervet Kongens Privilegium derpaa. Tolderen i Bergen tilskrивer sig 90 Dlr. i Tærepenge og Aaret forud 70; der maa kun godtgøres ham 20, da han kan besørge disse Regnskaber sammen med de andre, men de 30 Dlr. aarlig til en Visitør bifalder Kongen. Tolderen i Ryfylke i Stavanger Len tilskrивer sig 100 Rdlr. aarlig i Løn, der maa kun godtgøres ham 20. Tolderne i Smaalandene tilskrивer sig ligeledes Vognleje fra København til Helsingør; der maa kun godtgøres dem 10 Dlr. Hvad der saaledes er oppebaaret og ført til Regnskab af disse Personer, skal Adressaterne indkræve snarest af dem og anvende det til Fæstningernes Reparation. Sk. T. 6, 216 b.

9. Dec. (Antvorskov). Miss. til Hr. Mogens Kaas om snarest at indsende sin Betænkning om hosfølgende Forordning om Kirkernes Indkomst. F. T. 4, 420.

10. Dec. (—). Miss. til Frederik Urne. Han skal lade en af Kronens Husmænd i hans Len [Kronborg og Frederiksborg] være Johan Bøgvad, Kongens Fiskemester, følgagtig, og

vogte Kronens Søer, saa at ingen, som det hidtil er sket, ulovligt fisker i dem. Husmanden skal til Gengæld herfor være fri for aarlig Landgilde, Skat og Arbejde, hvorimod Johan Bøgvad skal yde Landgilden. Endvidere skal Lensmanden lade sin Fuldmægtig være Johan Bøgvad behjælpelig med at tage Kaner, Baade og Redskaber fra dem, der befindes at drive ulovligt Fiskeri i Kongens Søer, og siden lade dem tiltale ved Retten. Sj. T. 26, 131. K. (Tr.: Ann. for nord. Oldkynd. 1855, S. 148).

10. Dec. (Antvorskov). Lignende Miss. til Niels Trolle [Københavns Len]. Udt. i Sj. T. 26, 131. K.

— Miss. til Rentemestrene. Daniel von Buchwald til Schierensee har hos Kongen rejst Krav om nogle Tusend Dlr., som Kongen skylder ham. Da Kongen mener, at han endnu ikke helt har klargjort¹ i Renteriet for det, som hans afdøde Brødre Ditlef og Antonius von Buchwald, Kongens forrige Krigs- og Proviantkommissarier, i forrige Ufredstid har haft under Hænder og faaet betroet af Kongen, skal Rentemestrene nu straks indsende Erklæring til Kongen om, hvorvidt ovennævnte Buchwalder har klareret alting eller ikke. Dersom han har klargjort for det altsammen, skal Rentemestrene meddele ham Kvittansiarum. Ovennævnte Buchwald har endvidere andraget om, at nogle Poster, hvorom de har gjort ham Antegnelser, maa godtgøres ham, og har fremlagt en Antegnelse, som ikke er underskrevet af dem. De skal nøje gennemse denne Antegnelse, tilføje Grunden til Antegnelsen og underskrive den, for at Kongen paa videre Anfordring kan vide at give tilbørligt Svar. Sj. T. 26, 131. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Sj. T. 26, 131 b se 8. Dec.

— Miss. til Lensmændene² i Danmark om Befordringen af Skriverne paa Lenene, naar de fremfører Regnskaberne og Pengene, og om Taksten for Vognleje og Færgeløn. Sj. T. 26, 131 b. K. Origg. (til Frederik Reedtz) i Landsark. i Kbhvn. og (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. IV. 683).

¹ Jvfr. 20. Dec. 1636.

² De opregnes alle.

10. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev, hvorved Hr. Christopher Christensen, Sognepræst til Vissenberg Sogn i Fyen, faar Bevilling paa Kirkens Part af Korntienden af Vissenberg Sogn, naar den, som nu har den i Fæste, dør, for den sædvanlige Afgift, men uden Fæste. Alexander von Kückelsom, Provst over Assens Provsti i Fyen, har fæstet den til ham. F. R. 4, 121 b.

— Miss. til Sten Bilde. Ugedagstjenerne til Rugaard i Skovby Herred, som tjener til Rugaard og gør Holtzægter, har andraget om, at de maa faa det Hjultømmer, som efter Kongens Befaling til ham aarlig skal udvises til dem, uden Betaling, som det hidtil altid er sket. Da de har bevist dette, maa de ogsaa i Fremtiden faa Hjultømmeret uden Betaling. F. T. 4, 419.

11. Dec. (—). Miss. til Niels Trolle om at indsende en nøjagtig Designation over, hvad Avlen paa Ladegaarden for København har indbragt, hvad Mælk og Smør der er indkommet og hvad Bekostning der derimod er anvendt paa Fogden, Mælkedejnen og andre, som er underholdt sammesteds. Saafremt han ser, at han ikke kan gøre det saa hurtigt, da Kornet endnu ikke er udtærsket og man desuden ikke kan vide, hvad Mælk og Smør der kan blive inden Valborg Dag, kan han tage det efter det foregaaende Regnskab. Sj. T. 26, 132 b. K.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har befalet Eiler Urne til Gundersløfholmb, Befalingsmand over Bratsberg Len, i sit Len at købe en Del Tømmer paa Kongens Vegne, og han har nu berettet, at Tømmeret allerede er indkøbt, og at det skal koste omtrent 3000 Speciedlr. Han har derfor begæret, at der af Renteriet maa blive leveret ham 1000 Speciedlr. til dette Tømmerkøb. Dersom de Penge, der nu kommer ind i Renteriet, er tilstrækkelig dertil, skal Rentemestrene lade ham faa 1000 Speciedlr. dertil. Sj. T. 26, 132 b. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Gunde Lange. Denne Brevviser, Las Nielsen, i Dignet i Aalborghus Len, har klaget over, at han beskyldes for Falsk og er tiltalt derfor, men da han er ganske uskyldig heri, agter han at føre Sagen op til den højeste Ret, hvorfor han har begæret frit og sikkert Lejde indtil Sagens Slutning. Gunde Lange skal sørge for, at han er sikker og fri indtil

Sagens Afslutning; dog maa han ikke forhale Sagen, men skal straks fortsætte den. J. T. 9, 381.

12. Dec. (Antvorskov). Miss. til Erik Ottsen. Han skal til Foraaret lade forskrive 4 nye Baade af den Længde og Bredde, som Johan Bøgvad, Kongens Fiskemester, opgiver ham, fra de Steder i Norge, hvorfra det bedst kan ske, og tilstille Johan Bøgvad dem. Sj. T. 26, 132 b. K.

— Miss. til Hr. Jost Høg. Han skal i det Hus ved Sorø, hvor Kongens Børn plejer at have deres Ophold, indsætte en Mand, som kan have Opsyn med det, saa at intet bliver forrykket derfra. K. Udt. i Sj. T. 26, 133.

— Miss. til Rentemestrene. Da det berettes, at Dukater mange Steder i Udlandet gælder mere end her i Landet, skal de af Peter Grüner, Indvaaner i København, tage en Revers om, at han af godt ungarsk Guld skal lade mønte gode vægtige Dukater, saa at hver Dukat er $7\frac{1}{2}$ Rigsort værd. Sj. T. 26, 133. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til samme. Hr. Axel Arenfeldt til Bassenes, Befalingsmand over Giedske Len, har berettet, at Louys de Guerre¹, som nu holder til i Sverige, har tilskrevet hans Fuldmægtig Hermand Koch nogle utilbørlige Ord om ham, og at han agter at gendrive disse. Da Louys de Guerre har nogle Penge at fordre paa Renteriet, andrager Axel Arenfeldt om, at disse Penge maa blive i Arrest, indtil han er kommet til Ende med nævnte de Guerre om disse Ord. Rentemestrene maa ikke lade denne eller hans Fuldmægtig faa nogen Penge, før denne Sag er afsluttet. Sj. T. 26, 133. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz. Kongen har befalet² Borkart Rud til Sæbygaard at sidde i Landsdommers Sted for Lauge Bilde til Hafreløckegaard, Landsdommer i Lolland og Falster, og dømme i de Sager, i hvilke denne er interesseret og ikke selv kan dømme. Da Borkart Rud har berettet, at han ofte plages af Podagell³, saa at han ikke kan være fra Sengen, skal Palle Rosenkrantz rette sin Lejlighed efter, naar der forefalder saadanne Sager, i hvilke Lauge Bilde er interesseret og derfor

¹ Louis de Geer.   ² 12. Nov. 1636.   ³ Podagra.

ikke selv kan dømme, at afsige Dom i disse Sager. Sm. T. 6, 437.

12. Dec. (Antvorskov). Miss. til Hertvig Sax. Det berettes, at Bønderne til Lynborig Bisgaard er helt forsømmelige med at drive Avlen. Hvis de i saa Maade anstiller sig modvillige eller forsømmelige, skal han tiltale dem ved Retten, og det Sagefald, som de bliver dømt til at betale for denne Forseelse, skal han indkræve af dem og sammen med det andet aarlig sende til Lensmanden paa Lundenæs Slot. J. T. 9, 381 b.

— Miss. til Pros Mund. Da det berettes, at en Del Rettigheder, som tilhører Kirkerne paa Island, af adskillige verdslige Personer efter Religionens Omskiftelse og imod pavelige Dekreter er blevet fravendt Kirkerne under Paaskud af, at vedkommende er Kirkernes Patroner, paalægges det Pros Mund at undersøge, paa hvilke Steder saadant Underslæb begaaes, siden rejse Paatale ved Retten og erhverve endelig Dom, da Kongen ikke vil tilstede, at Kirkerne mister nogen Rettighed, som fra gammel Tid har været tillagt dem, med mindre de lovligt er frakommet Kirkerne. N. T. 6, 243. (Tr.: Finni Johannæi Hist. Eccles. Isl. III. 71 f. M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. S. 403. O. Stephensen og J. Sigurdsson: Lovsaml. f. Island I. 220 f.).

14. Dec. (—). Miss. til Niels Trolle om, at Christoffer Pedersen skal flytte ud af sin Bod paa Børsen. Sj. T. 26, 133 b. K. (Tr.: KD. V. 195).

— Aab. Brev om, at det berettes, at der løber 2 Landeveje mellem Odense og Assens i Baag Herred, den ene gennem Stenagger Led og¹ Siøsiøbye² fremfor Volbroe gennem Krarup Gyde til Assens, den anden fremfor Siøbye Tyllet, af hvilke den, der rejses mest paa, er saa ganske ond at holde ved Magt, at Bønderne højlig besværer sig derover. Da Kongen af den af Hr. Jørgen Brahe til Hvedholmb, Embedsmand paa Hagenskov Slot, indsendte Erklæring og 12 uvildige Synsmænds skriftlige og beseglede Vidne erfarer, at den Vej, som løber Sonden ved Stenager Led op fremfor Siøbye Tyllet, siden derfra lige ad Tinghuset

---

¹ Ordene „Stenagger Led og“ er glemt i F. R.   ² Sø-Søby, Søby S., Baag H.

mellem Egerup og Naarbye¹ gennem Melby² til Assens, paa adskillige Steder har fastere Bund end den anden, eftersom den er blandet med Sandbund og derfor meget bedre at holde ved Magt, tilmed skal være nok saa nær som den anden, tillader Kongen, at denne Vej, som løber Sønden ved Stenager Led op fremfor Tyllet, herefter skal være Bøndernes rette Alfarvej mellem nævnte Købstæder, medens den anden, som de hidtil har brugt, ganske skal være afskaffet. Det paalægges Kronens Bønder at holde forskrevne Vej fremfor Tyllet ved god Magt, ligesom de hidtil burde have holdt den anden ved Magt. F. R. 4, 121 b. Orig. i Landsark. i Odense.

14. Dec. (Antvorskov). Miss. til Jesper Friis om at tilholde Kaptejnen over det fynske Kompagni Soldater at udtage 100 Mand af de bedste under Kompagniet og lade dem holde sig færdige til at rykke afsted straks efter Jul, naar de faar Tilsigelse derom. En af de bedste Officerer ved Kompagniet skal følge med. Ligeledes skal der af de to Kompagnier, der er nærmest ved Kolding, udtages 50 af de bedste Soldater med en Officer af hvert Kompagni, der paa samme Tid efter nærmere Ordre skal rykke ud. F. T. 4, 419.

15. Dec. (—). Miss. til Hr. Christen Thommesen om aarlig til Kancelliet at indsende en Fortegnelse over, hvad der er saat og anvendt paa Kirkerne i det Provsti, hvormed han er forlenet, samt over de Species, hvorpaa det er anvendt, og hvad Forraad de har igen. J. T. 9, 382.

— Lignende Miss. til Niels Krag, Hendrik Lange, Holger Bilde, Melkel Oldeland, Allexander van Kückelsen, Dr. Christen Bording, Gunde Lange og i Norge: Dr. Arnisæi Arvinger og Clemmind Søfrensen. J. T. 9, 382.

20. Dec. (—). Miss. til Rentemestrene. Daniel von Buchwald til Skierense har berettet, at der regnes ham til Mangel³ 1046 Rdlr., som hans afdøde Brødre Ditløf og Antonius von Buchwald, Kongens forrige Krigs- eller Proviantkommissarier, har betalt i Hamborg for Rug og anden Proviant, som afdøde Ludolf Lutckens, Kongens forrige Proviantskriver, har modtaget

---

¹ Nordby, Kærum S., Baag H.   ⁴ Mejlby, Kærum S., Baag H.   ³ Jvfr. 10. Dec. 1636.

og leveret i Lauenburg eller Havelberg. Grunden hertil er, efter hvad han paastaar, den, at Cort Uldriks Proviantregnskaber i Renteriet er blevet forlagt af Sifver Friis, Kongens Renteris skriver, og at de derfor ikke kan konfereres. Rentemestrene skal alvorligt og strængt tilholde Sifver Friis inden en Maaned fra dette Brevs Datum at regne at skaffe Cort Uldriks Proviantregnskab til Stede, saafremt han ikke selv vil betale disse 1046 Rdlr. Sj. T. 26, 134. K. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

20. Dec. (Antvorskov). Kvittansiarum til Daniel von Buchwald til Skirense paa hans egne og hans afdøde Brødre Ditlef og Antoni von Buchwalds Vegne for de Penge, som de som forrige Krigs- eller Proviantkommissarier var blevet skyldig og som han efter den af Rentemestrene Jørgen Vind til Gundestrup og Sten Beck til Frøeslef udstedte Kvittering har betalt. Men dersom der herefter kan findes noget, som indtil nu ikke har været for Rentemestrene og som hans afdøde Brødre eller Arvinger bør svare til, da skal han være forpligtet til at svare dertil efter den Revers, han har givet Rentemestrene. J. R. 9, 334.

— Miss. til Hr. Christoffer Ulfeldt. Da Axel Ugerup til Belteberg, Guvernør over Fæstningen Christianpris, har begæret 1 Gaard i Øtterup¹ i Luggude Herred i Helsingborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Mørup og 1 Gaard i Thoberup² i samme Herred og Len, skal han nøje undersøge Godsets Lejlighed og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt dette Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Helsingborg Len. Da det af Bøndernes daglige Overløb om Nedsættelse af Landgilden fremgaar, at Kronen ofte af Adelen faar tilmageskiftet Gods, som er sat til en saa høj Landgilde, at man, naar der paakommer nogen Tyngde, nødes til at give Bønderne Afslag, saafremt de da skal blive ved Magt, skal Adressaterne undersøge, om det Gods, som Axel Ugerup vil give Kronen, er godt for sin Landgilde; saafremt det befindes ikke at være saa godt, skal Adressaten til Tinge lade opkræve Mænd, som kan sætte det til dets tilbørlige Landgilde, og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 6, 218.

¹ Ottrup, Luggude H.

² Formentlig Fejlskrift for: Thollerup.

20. Dec. (Antvorskov). Miss. til Hr. Mogens Kaas. Da Eiler Høg til Dalundt har begæret nogle Stykker Jord, der besiddes af Kronens Tjenere Rasmus Lagaard, Detløf, Niels Mørck og Peder Olsen i Ollerup By i hans Len [Nyborg], til Mageskifte for ligesaa megen, god og belejlig Jord ved samme By, tillader Kongen, at han maa faa denne Jord til Mageskifte, dog skal Adressaten paase, at der sker alle Parterne Fyldest i alle Maader, og at Mageskiftet sker med Bøndernes gode Vilje. Adressaten skal afslutte dette Mageskifte med Eiler Høg. F. T. 4, 418 b.

— Miss. til Sten Bilde om at lægge 2 Gaarde i Feritslef i Nyborg Len, 1 Gaard i Daugstrup og 1 Gaard i Ølund, begge i Odensegaards Len, som er udlagt for Tilgodehavende hos afdøde Erik Urne, ind under Skinderup Gaard og aarlig gøre Regnskab for dem. F. T. 4, 419 b.

21. Dec. (—). Bestalling for Johan Bøgvad som Fiskemester i Frederiksborg Len med en aarlig Løn af 100 Rdlr. in specie, 20 Kurantdlr. maanedlig til Kostpenge og 2 sædvanlige Hofklædninger, alt at betale af Rentemestrene, samt frit Foder og Maal paa en Hest, hvilket skal gives ham paa Frederiksborg Slot, alt fra 17. April 1636 at regne. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 20. Juli 1633 for Nickel von Schiernhausen som Fiskemester.]. Sj. R. 19, 464 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en for nogle Aar siden ved sin tro Mand¹ udstedt Befaling, hvorefter M. Hans Svane, Sognepræst og Provst paa Samsø, og hans Efterfølgere i samme Kald² aarlig skal give Margrette³, M. Hans Bangs Enke, 1 Læst Korn og $\frac{1}{2}$ Td. Smør i Præstehenkepension. Sj. R. 19, 472 b⁴. (Tr.: Dsk. KL. III. 259).

— Miss. til Rentemestrene om, at en Pige, ved Navn Anne Boes, skal løslades fra Tugthuset, og at en lille Dreng, som kom ind i Tugthuset med hende, skal sættes til et Haandværk. Udt. i Sj. T. 26, 134, Orig. (beskadiget) i D. Kanc. Ind. Miss. til Rentemestrene. (Tr.: KD. V. 196).

---

¹ Formentlig Lensmanden eller Biskoppen.   ² Besser paa Samsø.
Kaldet er ikke nævnt i Brevet.   ³ Margrete Bartholin, Enke efter
Mag. Hans Bang († 1620).   ⁴ Indført mellem Brevene af 14. Jan. 1637.

21. Dec. (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene. Der tilsendes dem 2 Fortegnelser paa den Udrustning, der er nødvendig til det store og det lille Skib, som i tilkommende Marts skal sendes til Ostindien, saafremt de begge kan blive færdige. De skal efter Fortegnelserne indkøbe, hvad der er nødvendigt til Udrustningen, og holde det færdigt til den bestemte Tid. Til Sejl til det store Skib skal de købe 15 Baller Kanevas og holde tilsvarende i Forraad til Sejl til det lille Skib, dersom det kan blive forfærdiget til samme Tid. Sj. T. 26, 136. K.

— Miss. til Erik Ottsen. Da Kongen har bestemt, at der skal sendes en Pinasse med det Skib, som nu i Marts skal være færdigt til at sejle til Ostindien, skal Adressaten med det allerførste meddele Kongen, hvilken af Pinasserne der kan blive færdig til den Tid til at sejle til Ostindien. Den skal være paa en 80 eller 70 Læster. Sj. T. 26, 136. K.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at Maren Jørgensdatter, Casten Rytters Enke, som i 17 Aar er blevet opholdt med sin Rets Fremme, skal have Henrik Hansen, Borger i København, til Værge i sin Sag. Sj. T. 26, 134. (Tr.: KD. V. 196).

— Aab. Brev om, at der skal holdes Herredag i København tilkommende Aar den 24. April, „lydendes ellers Ord fra Ord som næstforrige Brev pag. hujus lib. 3“, [d. v. s. af 15. Jan. 1636]. Udt. i Sj. T. 26, 134 b. K.

— Miss. til Stiftslensmændene¹ om samme Herredag, „lydendes ut pag. 4“, [d. v. s. af 15. Jan. 1636]. Udt. i Sj. T. 26, 134 b. K. Orig. (til Henning Valkendorf) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Landsdommerne¹ om samme Herredag, „lydendes ellers ut pag. 4“, [d. v. s. af 15. Jan. 1636]. Udt. i Sj. T. 26, 134 b. K.

— Miss. til Rigsraaderne¹ i Danmark om ovennævnte Herredag, „lydendes ellers ut pag. 3“, [d. v. s. af 15. Jan. 1636]. Udt. i Sj. T. 26, 134 b. K.

— Miss. til Mogens Pax og Otte Brahe. Da Niels Lykke til Harrestedgaard har begæret 2 Gaarde i Hyllinge By i Flakke-

¹ De opregnes alle i K.

bjærg Herred i Sjælland, af hvilke den ene ligger til Antvorskov Slot, den anden til Korsør Slot, til Mageskifte for 1 Gaard i Skippinge By og Herred i Sjælland, skal de med det allerførste besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Kongen har befalet Ventsel Rotkirk, Befalingsmand paa Antvorskov Slot, at overvære Besigtelsen. Sj. T. 26, 134 b. K.

21. Dec. (Antvorskov). Miss. til Ventsel Rotkirk om at give Møde paa Kongens Vegne ved ovennævnte Besigtelse, naar han advares derom, og give til Kende, hvad han har at bemærke. Sj. T. 26, 135 b. K.

— Miss. til samme. Kongen har bevilget, at Rasmus Hansen, som sidder fangen paa Antvorskov Slot, og som for sine Misgerningers Skyld skulde henrettes, maa komme i Jern paa Bremerholm for København. Ventsel Rotkirk skal sende ham velforvaret med Dommen til Bremerholm, hvor han skal arbejde i Jern. Sj. T. 26, 135 b.

— Miss. til Kapitlerne i Danmark. De af dem, som har Kirkeregnskaber at revidere, skal straks til Kancelliet sende en Fortegnelse over sidste Aars Røgnskab, hvad der hidtil i indeværende Aar er blevet anvendt paa Kirkerne og hvad Forraad Kirkerne har tilbage. Sj. T. 26, 136 b. K. Origg. (til Kapitlerne i Viborg, Aarhus og Ribe) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Frølinge. Kongen har bevilget, at Hr. Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Nyborg Slot, foruden de 600 Stenlægter, som Adressaten tilforn har faaet Kongens Befaling om, maa faa yderligere 700 Stenlægter, som skal bruges til Opførelsen af en Lade ved Nyborg Slot. Adressaten skal lade ham faa disse Stenlægter, naar han gør Anfordring derom. Sk. T. 6, 218 b. K.

— Miss. til Hr. Claus Daa. Kongen har for nogle Aar siden til sin Skibsbygning ladet hugge en Del Tømmer i Maribo Skove, og det berettes nu, at der er blevet en Del tilovers heraf, nemlig et Træ ved Helgeshede, som kan tjene til en Bjælke, endvidere i Marskov ved Nakskov et Træ og ved Kragevig¹ langs

---

¹ Sj. T. har: Kragevey.

i Stranden 12 Stkr.¹. Adressaten skal sende en Skude med Folk, der kan indtage samme Tømmer og føre det til Bremerholm i København. Sj. T. 26, 136. K.

21. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev, hvorved Borgemestre, Raad og Borgere i Maribo² til Hjælp til en Skibsbro for Bangholmb³ Havn faar Bevilling paa en Del af det Tømmer, der blev til overs, da Kongen for nogle Aar siden lod bygge et Skib ved Nakskov, nemlig 12 Træer, der ligger paa Hesteholmen ved Nakskov, og 24 Træer, der ligger ved Bangholmb. Sm. R. 5, 183 b.

— Miss. til Hr. Palle Rosenkrantz og Joest Fredrik Pappenheim. Kongen har affærdiget denne Brevviser til Lolland for dér at indtage noget Tømmer, som er blevet tilovers fra det Skib, som Kongen for nogle Aar siden lod bygge ved Nakskov, og føre det til Bremerholm i København. Naar han henvender sig til Adressaterne, skal de skaffe ham Hjælp til at føre Tømmeret til Ladestedet og indskibe det. Sm. T. 6, 438.

— Mageskifte mellem Christoffer Pax til Rask og Kronen. J. R. 9, 234 b. K. Orig. (se Kr. Sk.).

— Miss. til Niels Friis. Han har tilforn⁴ faaet Befaling om at indsende Erklæring om, hvorvidt den Gaard i Hundborg By, Sogn og Herred, som Ifver Lykke Christoffersen til Vindnumgaard har begæret til Mageskifte for 1 Gaard i Liusby i Lill Sogn paa Hanne⁵, for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan bortskiftes fra Lenet [Sejlstrup] og om Ifver Lykkes Gaard er saa god, at den kan gaa i Skifte mod den, han begærer. Han skal med det allerførste indsende denne Erklæring til Kancelliet. J. T. 9, 382.

— Miss. til Niels Krag med flere⁶. Da Kongen for nogen Tid siden⁷ har bevilget Enken⁸ efter afdøde Dr. Jens Di-

¹ K. har derefter haft følgende Sætning, der atter er slettet: De 12 Træer, som findes paa Hesteholmen ved Nakskov, og de 24 ved Bandholmen have vi bevilget Maribo Borgerskab til Hjælp til en Skibbro; jvfr. det følgende Brev. ² Overskriften har ved en Fejlskrift: Naskov.

³ Bandholm, Fuglse H. ⁴ 20. Okt. 1636. ⁵ Fejlskrift i J. T. for: Lund By, Lild S., paa Hannæs; se 20. Okt. 1636. ⁶ Der nævnes ikke, hvem.

⁷ 9. Jan. 1635. ⁸ Katrine Bertramsdatter Outzen.

nesen, forrige Biskop i Ribe, de første Tiender, der bliver ledige i Ribe Kapitel eller Provstiet derunder, maa Adressaten, naar der bliver en Tiende ledig, som han fæster bort, ikke fæste den bort, før han har advaret hende, om hun begærer den, hvilket skal ske saa længe, indtil Kongens Brev er fuldkommen efterkommet. J. T. 9, 382 b.

22. Dec. (Antvorskov). Mageskifte mellem Otte Brahe Stensen til Nesbyholm og Kronen. Sj. R. 19, 465 b. Orig. (se Kr. Sk.).

— Sj. T. 26, 136 b se 24. Dec.

— Miss. til Hr. Hans Lindenov om at lægge Otte Brahe til Nesbyholmbs Anpart af 2 Gaarde i Kielleklinte i Udbye Sogn i Arts Herred i Kalundborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Brahe og som i Landgilde udgør 16 Tdr. 2¹/₂ Skp. ⁷/₁₂ Fjerdingskar, ind under Kalundborg Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. Sj. T. 26, 137. K.

— Lignende Miss. til Jørgen Seefeld om at lægge en øde Gaard i Tierrebye i Ringsted Herred og Len, som aarlig skylder 3 Pd. Byg, 4 Tdr. Gæsterihavre og 1 Fødenød, og som Kongen har faaet til Mageskifte af ovennævnte Otte Brahe, ind under Ringsted Len. Sj. T. 26, 137. K.

— Lignende Miss. til Ventsel Rotkirk om at lægge 1 Gaard i Huseherrestrup By i Nordrup Sogn i Løve Herred i Antvorskov Len, som aarlig skylder 1 Fjerd. Smør og 2 Mark Penge og hvortil der i Overdrevet og i Vangene er Skov til 60 Svins Olden og som Kongen har faaet til Mageskifte af ovennævnte Otte Brahe, ind under Lenet [Antvorskov] med al Gaardens Tilliggende udenfor Otte Brahes Enemærke, som Ride-mænd og Oldinge har gjort Skel imellem. Og da Otte Brahe har et Stykke Enemærke ved nævnte Gaard i Herrestrup til Fortrængsel for Kongens Vildtbane, har han indtil videre afstaaet al den Jagt og alt dette Skytteri, der kan falde paa samme Stykke Enemærke, og forpligtet sig og sine Efterkommere til aldrig at skyde Dyr paa samme Eng og Mose, ikke heller at jage dem derfra ind paa hans anden Grund, for at de siden desto bedre kan skydes dér, efter det Brev, som han har udstedt til Kongen derpaa. Sj. T. 26, 137 b. K.

22. Dec. (Antvorskov). Miss. til de Højlærde¹ i København. Af inden- og udenlandske Tilkendegivelser har Kongen erfaret, at det er mange Gudsfrøgtiges Ønske, at der af Luthers Værker kunde uddrages, hvad han har skrevet om den hellige Skrift, enten i fuldstændige Traktater over hele Bøger eller stykkevis over nogle Tekster eller Skriftsteder i den hellige Skrift. Da dette er et stort Værk, paalægger Kongen Adressaterne i Gudsfrøgt og Paakaldelse at overveje denne Sag vel og snarest afgive Betænkning derom, deriblandt ogsaa om, mellem hvor mange og hvilke, der er dygtige og bekvemme dertil her i Riget og i Fyrstendømmerne, Arbejdet kunde fordeles, saa at det kunde blive færdigt i Løbet af et Aarstid eller saa, og endvidere om, i hvilken Form, paa hvilken Maade og med hvilken Garanti det skal udføres, for at der overalt kan opnaas Ensartethed, og endelig om det, som kun findes i de tyske Udgaver, skal oversættes og da ved hvem. Sj. T. 26, 138. K. Orig. (uden Datum) i Konsist. Ark. Pk. 189. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 461 f.).

— Miss.² til Bispen og de Fattiges Forstandere i København. Kongen erfarer, at først én er fundet død paa Gaden i København og nu paa en anden udenfor en af Portene. For at dette kan forebygges, har Kongen befalet Borgemestre og Raad i København at skaffe sig Underretning om alle deslige Tilfælde i København, og at de skal gøre en saadan Ordning ved Vagten og Stodderkongerne, at saadan Uorden ikke gentager sig, hverken udenfor eller indenfor Byen, samt at de straks skal forordne nogle Personer, som paa en dertil vel indrettet Karre kan føre saadanne Syge saavel som dem, der smittes i Husene og af Husbonden forvises til Pesthuset, til dette. Endvidere skal Borgemestre og Raad ogsaa lade offentlig bekendtgøre, at enhver uden Forhaling kan faa samme Vogn eller ogsaa andre Karre eller Ligvogne til at føre fattige Lig til den ny Kirkegaard eller til andre Kirkegaarde. Endelig har Kongen befalet Borgemestre og Raad at anordne Personer, som skal bringe Medikamenter omkring i alle Huse til de Syge. Adressaterne skal have tilbør-

---

¹ K. har: Episcopo og Theologis Hafniensibus Professoribus, Orig. har: til Dr. Hans Reisner, Superintendent over Sjællands Stift, og Teologer og Professorer i Universitetet i København. ² Overskriften i Sj. T. har: dem, som er syge eller dør paa Gaden.

lig Omsorg herfor og flittigt give Borgemestre og Raad Underretning om al Uorden. Sj. T. 26, 138. K. (Tr.: Mansa: Folkesygdommenes og Sundhedsplejens Hist. i Danmark. S. 314 f., jvfr. KD. V. 197).

22. Dec. (Antvorskov). Miss.¹ til Borgemestre og Raad i København om at anskaffe Karrer til at føre de Syge til Pesthuset og de fattige Lig til Kirkegaardene. Sj. T. 26, 138 b. K. (Tr.: KD. V. 196 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Slangerup. Denne Caspar Jørgensen, har berettet, at Erstatningen i rede Penge for den ham efter deres Dom tilfaldne Arv modvilligt forholdes ham af hans Formynder. Han har derfor begæret, at de Penge, som tilkommer hans Formynder hos Margrete Thomis Lorcks i København, maa optages, saavidt de kan forslaa til Gældens Betaling, og at Adressaterne skal tilholdes efter deres eget Løfte (der er bevist for Jørgen Seefeld til Refs, Landsdommer i Sjælland) at erstatte det øvrige. Kongen paa-lægger Adressaterne ved Anvisning paa de arresterede Penge i Margrete Thomis Lorchs Hus og ellers ved deres egne Midler at ordne det saaledes, at han snarest kan faa sin Arv udbetalt i rede Penge uden videre Proces eller Forhindring. Sj. T. 26, 139.

— Miss. til Christian Veimer. Han skal efter den Anvisning, som Borgemestre og Raad i Slangerup har gjort eller her-efter gør om de Penge, som Formynderen for en vis Casper Jørgensen Hammermølle har i Arrest hos ham, lade disse Penge være Casper Jørgensen følgagtige, da Kongen har bevilget disse Penge til Fyldestgørelse for hans Arv hos hans For-mynder (saavidt disse Penge kan forslaa dertil). Sj. T. 26, 139 b.

— Kgl. Stadfæstelse paa det mellem Eyler Holck til Giedtsholmb og Henrik Ernst, Kongens Søn Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig, Holstens Tugtøemester, paatænkte Mageskifte af de gejstlige Beneficier, hvormed de er for-lenet, saaledes, at Eyler Holck til Henrik Ernst afstaar det Præbende i Viborg Domkirke, der kaldes Præbenda Skaltz²,

¹ Overskriften i Sj. T. har: dem, som dør paa Gaderne anl.   ² Skals Præbende, Skals S., Rinds H.

hvormed Kongen for nogen Tid siden har forlenet ham, samt den til denne Præbende liggende Residens, saaledes som den nu er forefundet, hvorimod Henrik Ernst til Eyler Holck afstaar det Præbende i Lunde Kapitel, som kaldes Præbenda Brandstedt, ligeledes med den dertil hørende Residens, som den nu forefindes. Naar de ikke længer er forhindret i Kongens daglige Tjeneste eller anden Bestilling, skal de være forpligtet til at residere ved den Domkirke, i hvilken de har Beneficium. [Med Artickl. 1—2]. Sk. R. 5, 183 b.

22. Dec. (Antvorskov). Miss. til Lunde Kapitel. Eiler Holck til Giedsholmb og Hendrik Ernst, Tugtemester hos Kongens Søn Grev Valdemar, Greve til Slesvig og Holsten, har under Forbehold af Kongens Godkendelse afsluttet et Mageskifte med hverandre, saa at Eiler Holck skal have den Præbende i Lund, som kaldes Præbenda Brandsted, hvorpaa Hendrik Ernst har faaet Kongens Bevilling¹, da den var ledig efter Mag. Thorbiørn², medens Hendrik Ernst derimod skal have den Præbende i Viborg Kapitel, som kaldes Præbenda Skaltz, hvorpaa Eiler Holck har Kongens Bevilling. Da Eiler Holck nu ikke mere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han søge Kapitlet hver Tamperdag og ellers Kapitlets Forsamling ligesom de andre residerende Kanniker sammesteds, undtagen alene i Sottesengs Forfald, saafremt han vil nyde Kapitelsfriheder. Sk. T. 6, 218 b.

— Forleningsbrev paa Livstid for Hendrik Ernst, Tugtemester for Grev Voldemar Christian, Greve til Slesvig og Holsten, paa et Præbende i Viborg Domkirke, kaldet Præbenda Skalts, hvormed Eiler Holck til Giesholmb hidtil har været forlenet. [Med Artickl. 1—2]. J. R. 9, 238.

— Lignende Forleningsbrev for Eiler Holck paa et Præbende i Lund, kaldet Brandsted Præbende. Udt. i J. R. 9, 238 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge 1 Halvgaard i Saabye i Ydings Sogn, 1 Gaard i Tvinstrup i Øridstløf Sogn og 2 Bol i Serridsløf samt et Bol, der er taget fra Gaarden i Tvinstrup, men som nu igen skal følge nævnte Gaard, alt i Jylland, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christofer Pax

¹ 27. Okt. 1636.

² Mag. Torben Hasebard.

til Rask, ind under Skanderborg Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Rede for den visse og uvisse Indtægt af dem. J. T. 9, 383.

22. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev om, at da den allerede lovede Hjælp fra Undersaatterne paa Island efter Kongens forrige Anordning derom endnu ikke kan forslaa til Løskøbelse af de islandske Fanger, der endnu er i Tyrkiet, men at der maa skaffes yderligere Midler dertil, har Kongen anset det for godt, at det løse Gods, der tilhører Kirkerne paa Island (deres fornødne Ornamenten undtagen) snarest skal gøres i rede Penge af Forstanderne og af disse siden overleveres til Bispen sammesteds M. Torlak Sturlesøn¹. Alle de, der har Kirkejorder, skal levere 3 Aars Indkomst deraf til Fangernes Ranson, og af andre Kirkejorders Indkomst skal der leveres 1 eller 2 Aars Indkomst, eftersom Kirkerne kan taale at miste, for at Fangerne siden kan udfries af deres haarde Fængsel derved og ved Hjælp af den anden lovede Hjælp, som er indsamlet dertil. N. R. 5, 414 b. (Tr.: Finni Johannæi Hist. Eccles. III. 72 f. M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 405 f.).

— Lignende aab. Brev blev samme Tid tilskikkot Bispen for Norden paa Island². Udt. i N. T. 5, 415.

— Aab. Brev til Bønderne paa Island om af kristelig Medlidenhed med deres fattige Landsmænd, som endnu sidder fangne i Tyrkiet, at give noget mere (dog efter enhver Formue og gode Vilje) end de allerede har lovet at give, til deres Befrielse af deres haarde Fængsel, da det, som allerede er indsamlet dér dertil, kun forslaar ganske lidt til deres Løskøbelse og det eragtes kristeligt, billigt og ret, at den ene Kristen kommer den anden, og helst sine Landsmænd, til Hjælp i saadan Nød med Undsætning af det, hvormed Gud har forlenet ham. N. R. 5, 415. (Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 406 f.).

— Miss. til Bispen [for Norden] paa Island [Thorlak Skulason] om at lade hosfølgende 2 aabne Breve om Anordning af videre Midler og Hjælp til Løskøbelse af

---

¹ Fejlskrift i N. R. for: Torlak Skulason.   ² Torlak Skulason var Biskop i Holar paa Nordisland, Gisli Oddurson Biskop paa Skalholt paa Sydisland.

fattige islandske Fanger i Tyrkiet læse og forkynde paa de tilbørlige Steder i sit Biskopsstift, paase, at samme Hjælp indsamles saa hurtigt som muligt, og se, om der kan gøres videre Anordning om deres Løskøbelse. N. T. 6, 244. (Tr.: M. Ketilson: Forordn. til Isl. II. 404 f.).

22. Dec. (Antvorskov). Lignende Miss. til Bispen paa den søndre Kant paa Island [Gisli Oddurson]. Udt. i N. T. 6, 244.

23. Dec. (—). Bevilling for Gjørrel¹, M. Hanses, til at indbyde flere Folk til sit Bryllup, end Forordningen tillader, og til at skænke Vin. Udt. i Sj. R. 19, 468 b.

— Miss. til Ernst Normand. Roland de Franque, Borger i Paris i Frankrig, har ved sin Fuldmægtig Peder Lein andraget, at han har nogen Gæld at fordre hos nogle Borgere i Kolding, og har begæret at blive hjulpet til sin Betaling uden Vidtløftighed. Ernst Normand skal tilholde Borgemestre og Raad i Kolding uden Ophold at hjælpe nævnte Fuldmægtig til det, som han billig har at kræve hos Borgere i Kolding. J. T. 9, 383 b.

24. Dec. (—). Bestalling for Thomis Andersen som Sporemager [ved Frederiksborg]² med en aarlig Løn af 2 sædvanlige Hofklædninger, at levere af Rentekammeret, og 50 Kurantdlr. samt i Kostpenge hver Maaned 5 Kurantdlr. til ham selv, 4 Kurantdlr. til en Svend og 3 Kurantdlr. til en Dreng, alt at betale af Lensmanden paa Frederiksborg Slot, alt fra 18. Maj sidstforleden i nærværende Aar at regne. Han skal være forpligtet til ogsaa at forfærdige alt det Arbejde, som behøves i Beriderstalden paa Antvorskov Slot. [Iøvrigt enslydende med Bestallingen af 18. Maj 1636 for samme]. Sj. R. 19, 469 b.

— Aab. Brev om, at der herefter altid skal anordnes en skikkelig Mand til Præpositus ved de Vaaninger og ved Kirken, som Kongen har anordnet for Studenterne i København. Han skal med Hensyn til samme Bolig og Kirkesøgning sammen med de andre Professorer og Vicepræpositus (en eller

¹ Gørrild Kristensdatter, Enke efter Professor Hans Jensen Alanus.

² Kun nævnt i Overskriften.

om fornødent flere) have Tilsyn med Kommunitetets Studenter saavel som med de andre, saavidt det er ham muligt, og skal være en af de ordinære Professorer paa Universitetet. Med Hensyn til hans Underholdning og Løn fastsætter Kongen følgende:

1. Samme Professor Præpositus skal have fri Bolig i Regensen og frit Underhold ved det øverste Bord i Kommunitetet, dog lige ved Studenterne.

2. Han skal have de uvisse Indtægter pro introitu og en Andel af de Bøder, der forbyrdes i Regensen eller ved Kirkesøgning, hvis det anses for godt, at der af Rektor og Professorer skal paabydes noget under saadan Vide¹.

3. Han skal nyde den aarlige Rente af de 2000 Dlr. in specie, som Kongen skylder Dr. Tomes Fincke paa Kommunitetets Vegne, hvilket er 120 Rdlr. Naar Kongen ikke længer vil have disse Penge staaende, skal Rektor og Professorer være forpligtet til efter Halvaars Opsigelse at modtage samme Sum og anbringe den paa sikre Steder og under saadan Garanti, som de selv og deres Arvinger kan svare til, og saaledes, at nævnte Professor Præpositus mindst faar den af Recessen tilladte Rente deraf, hvis der skulde komme saadanne Tider, at Pengene ikke kan anbringes paa anden Maade.

4. Endelig skal Dr. Tom. Fincke og hans Efterfølgere af Overskuddet af Kommunitetet, efterhaanden som det kan gøres, afsætte 1400 Rdlr. og tilstille Rektor og Professorer dem. Disse skal anbringe dem paa Rente paa samme Maade som ovenfor sagt til Forbedring af Lønnen for samme Professor Præpositus.

Denne Foundation skal i alle Maader fast og ubrødeligt holdes i alle sine Ord og Artikler, og det paalægges Rente-mestrene og deres Efterfølgere aarlig i rette Tid til Rektoren paa Universitetet i København at udbetale Renten af nævnte Penge, saa længe Kongen vil beholde dem paa Rente. Sj. R. 19, 468 b. (Tr.: R. Nyerup: Univers. Annaler S. 79 f. Rothe: Reskripter II. 318).

24. Dec. (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene. Efter Kongens Befaling, dateret Kolding den 21. Januar 1635, skal Renten

---

¹ Vedtægt eller Straf.

af de 2000 Dlr. in specie, som Kongen skylder Dr. Thomis Fincke paa Kommunitetets Vegne, altid herefter være funderet til af Rentekammeret at betales til Kommunitetet fra nævnte Brevs Datum at regne. Rentemestrene skal derfor 21. Januar førstkommende lade Renten, som er 120 Dlr., levere til Universitetets Rektor og herefter aarlig fortsætte med Betalingen af Renterne, saa længe Kongen beholder disse Penge paa Rente. Hvad Kongen iøvrigt skylder Kommunitetet, skal Rentemestrene betale det i Varer eller Penge, eftersom det falder belejligst. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene. Sj. T. 26, 136 b og K. (begge de sidstnævnte med Datum: 22. Dec.).

24. Dec. (Antvorskov). Miss. til Rentemestrene. Marcus Radebant, Borger i København, har berettet, at de har regnet ham nogle Beløb til Mangel, og at de begærer Rente af ham heraf, men da Kongen skylder ham en Sum Penge, som har staaet nogle Aar, begærer han, at Renten af Manglerne maa kvitteres imod Renten af det, som han har at fordre. De skal likvidere det ene mod det andet. Sj. T. 26, 139 b. Orig. i D. Kanc. Indk. Miss. til Rentemestrene.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Laholms Len. Adelen i Laholms Len har bevilget, at deres Bønder til Udgravning af Stensaaen maa give 1 Rdlr. in specie af hver Helgaard eller dens Værd og $\frac{1}{2}$ Rdlr. af hver Halvgaard, men at Adelens Bønder nu besværer sig over, at de skal betale mere end Kronens Bønder. For at samme Værk, der skal afværge stor Skade for dem, kan have Fremgang, skal hver af Kronens Bønder kontribuere det samme som hver af Adelens, saa at hver Helgaard giver 1 Rdlr. og hver Halvgaard $\frac{1}{2}$ Rdlr. Saavel Kronens som Adelens Bønder skal snarest til Niels Krabbe, Befalingsmand paa Laholm, erlægge, hvad der resterer af nævnte Kontribution til samme Værks Fortsættelse. Sk. R. 5, 184 b.

— Miss. til Sten Bilde. Han har berettet, at Hændrik Podebusk til Kiørup har nogen Jord, som godt kunde købes til Skinderup og siden igen bortskiftes. Han skal forhandle med denne derom og ramme Uldrik Christian Gyldenløves Bedste. F. T. 4, 419.

— Mageskifte mellem Hr. Oluf Parsberg til Jernet, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, og Kronen paa Aarhus Kapitels Vegne. J. R. 9, 238 b. K. (Se Kr. Sk.).

24. Dec. (Antvorskov). Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus. Kongen har bevilget, at Hr. Olluf Parsberg til Jernit, Befalingsmand over Trondhjem, maa faa noget Gods til Mageskifte af Aarhus Hospital. Da det berettes, at han paa dette Mageskifte bliver Kongen $1\frac{1}{2}$ Td. Korn skyldig, skal de paa Hospitalets Vegne forlange fuldkomment Udlæg for disse $1\frac{1}{2}$ Td. Korn. J. T. 9, 384.

28. Dec. (—). Miss. til Niels Krag til Trusholmb, Landsdommer i Jylland, og Erik Grubbe til Tielle, Befalingsmand paa Aarhusgaard. Da der er opstaaet Trætte mellem samtlige Arvinger efter afdøde Envol Kruse og Fru Else Marsvin og de har betroet Adressaterne at afgøre denne Trætte, gives der disse Befaling og Fuldmagt til med det allerførste og senest til førstkommende Snapsting at samles, indstævne de nævnte Arvinger til at møde i Rette for sig, medtage deres Lodder saavel efter deres afdøde Fader Envol Kruse som efter deres afdøde Moder Fru Else Marsvin og, efterdi der ikke er givet noget Afkald efter nogen af deres afdøde Forældre, bilægge Tvistighederne saavel vedrørende deres fædrene som mødrene Lodder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom, tilholde Arvingerne at give hverandre Afkald, medmindre der skulde indtræffe noget vigtigt, som kunde foraarsage Opsættelse, og give deres Afgørelse beskrevet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i hans Sted og alligevel fuldføre denne Befaling. J. T. 9, 384.

29. Dec. (—). Miss. til Tygge Brahe. Han skal bortforpagte Lellingegaard til en sikker Mand fra 1. Maj førstkommende i nogle bestemte Aar; dog maa denne ikke bebo Gaarden til daglig af Hensyn til Brændsel og anden Besværing. Ligeledes skal Tygge Brahe for en vis Tid bortforpagte Haven paa Vallø for noget vist om Aaret. Sj. T. 26, 140. K.

— Aab. Brev, hvorved Mørgrette, Cort Helmis Enke, Johan Rellinck og Albret Skovert¹, Borgere i København, faar Bevilling for 10 Aar paa at bruge Kronens Mølle Stagerup i Herrerisvad Klosters Len i Skaane til Kobber- og

¹ Han kaldes: Skovert og Skovent.

Messingværket for en aarlig Afgift af 70 Rdlr. in specie. Naar de 10 Aar er forbi, skal de og deres Arvinger være nærmest til at beholde Møllen, og ingen maa faa den forud for dem, saalænge de holder Værket ved Magt og i rette Tid giver, hvad Kongens Befalingsmand paa Herrisvad Kloster akkorderer med dem om. Ligeledes bevilger Kongen, at de, saalænge de forvalter dette Messingværk, told- og akcise frit maa indføre i Riget det Kobber, Galmej¹ og andet, som de skal bruge til at forarbejde til Messing. Sk. R. 5, 185.

30. Dec. (Antvorskov). Miss. til Ventsel Rotkirk. Denne Albret Andersen har berettet, at der til en Kronens Gaard, som Oluf Pedersen bebor, i Hislebye² i hans Len [Antvorskov] ligger to smaa Stykker Jord ved Skelskør iblandt nogen Ejendomsjord, som han har liggende dér, og har begæret at faa disse to Stykker Jord til Mageskifte for nogen anden god fri Ejendomsjord, som ligger udenfor nævnte Bondes Havegærder og andre Steder næst op til hans Ager og er ligesaa belejlig for ham. Ventsel Rotkirk skal lade opkræve 8 uvildige Danne-mænd, som kan besigte begge Parters Jorder. Dersom det da viser sig, at der sker Fyldest til begge Sider, skal han afslutte Mageskiftet, dog kun med Samtykke af Bonden, som bor paa Gaarden. Sj. T. 26, 140. K.

— Miss. til fire Rigsraader paa Sjælland, Hr. Claus Daa, Hr. Hans Lindenov, Hr. Just Høg og Hr. Korfits Ulfeldt, om at give Møde førstkommende 11. Januar i København, hvor de videre skal erfare Kongens Vilje. Sj. T. 26, 140 b. K.

— Miss. til Hr. Jost Høg. Der har været tillagt en af Maribo Klosters Jomfruer, ved Navn Jomfru Sara Heidenstrup³, noget Gods i Jylland paa Livstid imod den Underholdning, som hun har haft i Maribo Kloster, hvilket er nogle Bøndergaarde i Nørrejylland. Hun er nu geraadet i Armod og Elendighed og ligger til Sengs paa Fyen og kan derfor hverken faa sin Rettighed eller nogen Indkomst af de nævnte Bønder i Jylland. Da det berettes, at en Jomfru af de Skinkeler⁴, som

¹ Mineralier, der anvendes, som Zinkmalme, Zinkspat, Kiselzink. ² Hesselby, Egeslevmagle S., V.-Flakkebjerg H. ³ Forleningsbrev af 21. Febr. 1621. ⁴ Jomfru Berete Skinkel, ligeledes ved Forleningsbrev af 21. Febr. 1621.

ligeledes havde faaet noget Gods i Fyen tillagt paa Livstid, er død, bevilger Kongen, at Jomfru Sara Heidenstrup maa nyde paa Livstid det Gods, som den nævnte afdøde Jomfru har haft, da det er billigt, at hun, som tilforn har haft Ret til Underhold i Klostret, endnu i nogen Maade maa kunne nyde belejligt Underhold. Sj. T. 26, 140 b. K. (Tr. i Udt. i Kall Rasmussen: Musse Herred S. 209).

30. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev, hvorved det bevilges, at den til Laholms Kirke liggende Jord maa sælges til Borgemester Hans Pedersen i Laholm for den af ham tilbudte Pris, nemlig 10 Sletdlr. for hver Td. Land og 10 Sletdlr. for hvert Læs Eng. Det blev for nogen Tid siden berettet, at der aarlig kun gives en ganske ringe Afgift af den Jord, der ligger til Laholms Kirke. For at Kirken kunde komme ud af den Gæld, der er anvendt paa dens Bygning, befalede Kongen Jfver Krabbe til Jordbiery, Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Varberg og Halmstad Slotte, og Dr. Matz Jensen, Superintendent over Skaane Stift, at taksere Kirkens Jord, saa at den siden kunde sælges til Kirkens Bedste. De beretter, at de til bedre Underretning til Tingene har opkrævet 8 Mænd, som skulde taksere Jorden, og af disse har nogle sat hver Td. Land til 6 Kurantdlr. og nogle hvert Læs Eng til 6 Sletdlr. Hans Pedersen, Borgemester i Laholm, hvem Kirken skylder den højeste Post, har derefter, for at Kirken kan komme ud af sin Gæld, tilbudt at overtage og sælge hver Td. Jord for 10 Sletdlr. og hvert Læs Eng for 10 Sletdlr. Kongen bevilger, at Hans Pedersen maa faa Jorden til denne Pris, med mindre de, der nu har Jorden i Brug, vil erlægge den tilbudte Pris for den. Sk. R. 5, 185 b.

— Miss. til Hening Valkendorf. Han har forespurgt, hvorledes der skal forholdes med hamborger Gods, som maatte ankomme til hans Len [Odensegaard], og med Hamborgeres Tilgodehavende dér. Der skal forholdes dermed efter de derom udstedte Breve, da de ikke er tilbagekaldt. F. T. 4, 419 b.

— Miss. til Odense Hospitalsforstandere. De har berettet, at Hans Markdanner til Søgaard har begæret til Købs en af Odense Hospitals Gaarde, kaldet Leyengard¹, i Lerup

¹ Liengarde, Lerup S., Ø.-Han H.

Sogn i Han Herred, som bebos af Peder Rod og aarlig skylder $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Skovsvin og 4 Mark Penge, og at Gaarden er saare fordærvet af Sand og Vand, hvorfor de begærer at maatte sælge Gaarden til Hans Markdanner, hvilket vil være til Gavn for Hospitalet. Kongen tillader Salget, dog at de i alle Maader rammer Hospitalets Bedste og sælger den saa dyrt som muligt. De skal straks igen paa Hospitalets Vegne købe Gods paa Fyen, for at Hospitalet ikke skal lide Skade paa det, der er tillagt det. F. T. 4, 420.

30. Dec. (Antvorskov). Livsbrev for denne Jahan Reinholdt, som i nogen Tid har tjent Kongen som Enspænder, paa Kronens Gaard Nygaard i Skanderborg, fri for Fæste, Ægt og Arbejde, dog at han til Lensmanden paa Skanderborg yder den aarlige Landgilde i Penge, beregnet til 9 Mark danske for 1 Td. Rug, 2 Sletdlr. for 1 Td. Malt, 3 Mark danske for 1 Td. Havre og 12 Sletdlr. for $\frac{1}{2}$ Td. Smør. J. R. 9, 241.

— Miss. til Aarhus Kapitel. Det berettes, at Rektors Residens i Aarhus næsten er forfalden, skont den burde være vedligeholdt af Rektor, som havde den, efter det Brev, som Kongens Fader Kong Fredrik II har givet dem paa den. Afdøde Rektor M. Christen Handsis Enke tiltales for Reparationen af Residensen, men da hun ikke er i Stand til at betale den, skal Kapitlet tilholde hende at give noget til Residensens Reparation efter hendes Vilkaar og eftersom hun vel kan afstedkomme. Siden skal Kapitlet af Domkirkens Indkomst tage det, der yderligere behøves til Reparationen, dog skal det paases, at der ikke forfærdiges andet end hvad der er højlig fornødent, hvormed de skal have Indseende, hvis de ikke vil være forpligtede til at istandsætte den en anden Gang i lignende Tilfælde. Naar Residensen er tilbørlig repareret og de overleverer den til Rektor, skal han residere i den og derefter vedligeholde den forsvareligt. J. T. 9, 385.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Bispem i Ribe [Dr. Hans Borkardsen]. Kongen har af Bispens Erklæring set, at det er nødvendigt, at Sognene i hele Ribe Stift forsynes med Substitutter og at det, da Skolerne derved vil lide en følelig Afgang paa deres Indkomster, vil være nødvendigt at lægge nogen Pens¹ paa

¹ Afgift.

alle residerende Degne, baade dem, der ligger Skolerne paa 2 Mil nær, og paa dem, der bor længere derfra. For at Skolerne kan underholdes desto bedre og Skolebørnenes Skolegang heller ikke skal forhindres ved Landsbyløb, de heller ikke ved saadan Landsbygang skal vænnes til Gilden og Sværmen og Ungdommen i Landsbygden ogsaa kan blive forsynet med bekvemme Substitutter, som kan undervise Børnene, skal Adressaterne vel overveje denne Lejlighed, taksere og sætte alle Substitutter eller residerende Degne, fornemmelig naar de er døde i Degnekaldene, for en moderat Afgift til Skolerne, dog saaledes at det er lideligt til alle Sider, at den residerende Degn eller Substitut kan leve deraf uden Tilskud fra Bønderne og at de kan fyldestgøre deres Bestilling, som de er pligtige til i Kirken og med Undervisning af Børnene, efterdi Bønderne dog lønner dem, og det vilde være utilbørligt, om disse skulde miste den Tjeneste, som bør ske dem til Gengæld. Dog skal det, saafremt Bønderne af sig selv godvilligt vil give dem noget, staa dem frit. J. T. 9, 385 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

30. Dec. (Antvorskov). Miss. til Jørgen v. Ahlefeldt og Kapitlet i Ribe. Det berettes, at Farupt Kirke i Kalfslun Herred i Haderslevhus Len er ganske bygfældig og at der til dens Reparation behøves 300 Rdlr. For at denne Kirke igen kan blive istandsat, har Kongen bevilget, at der af det Provsti, hvormed Gunde Lange til Brenning, Embedsmand paa Aalborg-hus Slot, er forlenet, maa oppebæres 60 Rdlr. og af det Provsti, hvormed Dr. Christen Bording er forlenet, 120 Rdlr., samt af Haderslevhus's eget Provsti 120 Rdlr., og at disse Penge maa anvendes til nævnte Kirkes Reparation. Adressaterne skal tilskrive Jacob Tammesen, forskrevne Gunde Langes Fuldmægtig, at han skal opkræve de 300 Rdlr. paa de Steder, som de anviser ham i fornævnte Provsti, staa dem til Regnskab for Pengene og anvende dem med det første til forskrevne Kirkes nødvendige Bygning og Reparation. Adressaterne skal have nøje Tilsyn med, at alting gaar forsvarligt til derved. J. T. 9, 386 b.

— Gælds-brev til Staffen Rode, Borger i København, paa 10,000 Rdlr. in specie, Beløbet at betale til Staffen Rode i Rentekammeret i København til førstkommende Jul 1637. Sj. R. 19, 470.

31. Dec. (—). Gælds-brev til Christian Uldrik Gylden-

løve til Roelstrup, Kongens Hofmarskal, paa 16,600 Rdlr. in specie, som han har laant Kongen, Beløbet af betale til ham eller hans Arvinger eller den, som har dette Brev med hans Vilje og Samtykke, af Rentekammeret den 6. Sept. 1637 med 2 Aars Rente fra den 6. Sept. 1635 at regne eller, hvis Pengene bliver længere staaende hos Kongen, med 6 Procent Rente og Opsigelse fra begge Sider med et halvt Aars Varsel.

[Nedenunder det følgende Brev, men hørende til dette, er skrevet:] Ærlig og velbyrdig Mand Christian Uldrik Gyldenløve tilkommer hos Kong. Maj. efter hosliggende trende Hans Maj. udgivne Gældsbreves Lydelse som følger: Først efter et Brev, dateret Stripidtz¹ den 6. Sept. 1626, lydende paa 10,500 Rdlr. Nok efter et andet Brev, dateret fornævnte Stripidz den 6. Sept. 1626, paa 5500 Rdlr. End efter et andet Brev under samme Aars Dato og Sted paa 600 Rdlr. Summarum er tilsammen 16,600 Rdlr.². Jørgen Vind. Sj. R. 19, 470 b.

31. Dec. (Antvorskov). Lignende Gælds brev til samme paa 10978 Rdlr., at betale til 28. Marts 1637 med 6 Procent Rente fra 28. Marts indeværende Aar at regne.

[Nedenunder er i Fortsættelse af det foregaaende Gældsbreves Tilføjelser skrevet:] Ærlig og velbyrdig Mand Christian Uldrik Gyldenløve til Roelstrup tilkommer hos Kong. Maj. efter hosliggende Hans Maj. seks udgivne Gældsbreves Lydelse som følger: 1. Et Brev, dateret Kiel den 19. Marts 1627, lydende paa Kapital 1000 Rdlr. 2. Et Brev, dateret Stade den 27. Marts 1627, paa 600 Rdlr. 3. Et Brev, dateret Kbhvn. den 9. Marts 1630, paa 3760¹/₂ Rdlr. 17 Sk. 4. Et Brev, angaaende fra den 27. Marts 1632, paa 2330¹/₂ Rdlr. 1 Ort 4 Sk. 5. Et Brev, angaaende fra den 28. Marts 1633, paa 1595 Rdlr. 1¹/₂ Ort 9 Sk. 2 Alb. 6. Et Brev til den 27. Marts 1635 paa 1691 Rdlr. 18 Sk. 2¹/₂ Alb. Summarum er tilsammen fornævnte Capital 10,978 Rdlr. 13 Sk. 1¹/₂ Hvid³. Sj. R. 19, 471.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen skylder Christian Uldrik Gyldenløve til Rolstrup, Kongens Hofmarskal,

¹ Brevene af 6. Sept. 1626 er dateret: Stieplitz, jvfr. K. Brb. under denne Datum. ² Udenfor er skrevet: 1. Cap. breff paa 16,600 Rdlr.

³ Udenfor er skrevet: 2. Cap. breff paa 10,978 Rdlr.

en Sum Penge, eftersom Kongens til ham udstedte Obligationer udviser, og der af disse Penge aarlig skal erlægges Rente, skal Rentemestrene, saalænge Kapitalen bliver staaende hos Kongen, aarlig herefter betale Christian Uldrik Gyldenløve Renten deraf, baade den allerede forfaldne og den, der fremtidig forfalder, uden yderligere Befaling og føre det til Regnskab. Sj. T. 26, 141. K.

31. Dec. (Antvorskov). Miss. til Sigvort Urne. Han skal lade en ny Postvogn lave i Stedet for den, der blev staaende paa Haderslevhus Slot, da de sidst blev sendt dertil. Endvidere skal han i Beholdning paa Roskildegaard lade blive 4 Læster Byg til at forstrække Lenets Bønder med til Sædekorn, for at de desto bedre kan blive ved Magt; dog skal de give Sikkerhed for, at de vil betale det tilbage. Sj. T. 26, 141. K.

— Aab. Brev, hvorved denne Hendrik Jørgensen, som har berettet, at hans afdøde Farfader Mogens Hendriksen, fordm Borgemester i Odense, af Kongens Farfader Kong Frederik har faaet¹ en Gaard, kaldet Møllegaard, ved Odense i Fyen, med tilliggende Jord og Ejendom til Mageskifte for en Gaard i Aarslef i Odensegaards Len i Fyen, faar Bevilling paa, at han og hans Arvinger eller hvem der besidder denne Møllegaard, fremdeles maa bruge den med samme Friheder i alle Maader, som forskrevne hans Farfader og hans Fader har haft den i deres Livstid. F. R. 4, 122.

— Miss. til Hr. Palli Rodsten, Frederik Markdanner, Greger Høg og Tønne Bilde. De har for nogen Tid siden² faaet Befaling til at likvidere mellem alle dem, som efter lovlig Proces er interesserede i Lindvids Hovedgaard paa Fyen, saa at alting kunde komme til en endelig Ende. Da det berettes, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet i alle Punkter, paalægges det dem med det første og inden 2 Maaneder efter dette Brevs Datum at samles og udføre denne Befaling. F. T. 4, 420 b.

— Miss. til Hening Valkendorf og Hospitalsforstanderne i Odense [Frederik Ammersbach, Borgemester, og Mickel Pedersen,

¹ 15. Maj 1579.

² Jvfr. Miss. af 7. April 1627 og 10. Apr. 1631.

Borger i Odense]¹. De har for nogen Tid siden faaet Befaling til at erklære sig om en Haveplade ved nogle Boder i Odense, der af Cornelius von der Amisforts afdøde Fadersøster er skænket til nogle fattige Kvinders Underhold, hvilken Haveplads Cornelius von der Amisfort har begæret til Mageskifte for en anden Plads, der er mere belejlig for Fattigboderne. I deres Erklæring siger de, at den Plads, som han tilbyder, ligger, langs næst op til Boderne og, naar den bliver ryddet og jævnet til Haverum, vil være meget bedre og belejligere end den Have, som de nu har. Dersom Mageskiftet kan ske uden Skade for Hospitalet og ikke er mod Fundatsen, skal de afslutte Mageskiftet under Forbehold af Kongens Ratifikation. F. T. 4, 420 b. Orig. i Landsark. i Odense.

¹ De findes i en Afskrift af dette Miss., som ligger ved den kgl. Konfirmation af 6. Febr. 1637 paa Skødet af 9. Jan. 1637 i D. Kanc. Besigtelser og andre Indlæg til Skøder og Mageskifter blandt de Henlagte Sager.

Supplement.

1636.

30. Nov. (Antvorskov). Miss. til Jost Høg til Biørnsholm m. fl.¹. Da Fru Ane Gyldenstjerne til Quelstrup, Enke efter Hr. Uldrik Sandberg, og hans Børn og Arvinger har andraget om Kongens Befaling til gode Mænd om at taksere Quelstrup Hovedgaards Bygning, gives der Adressaterne Befaling til med det allerførste at begive sig til nævnte Gaard og taksere dens Bygning, efter hvad den bør takseres til paa Søkendes kifte, og give det beskrevet. J. T. 9, 376 b.

— Lignende Miss. til Jørgen Kruse til Kiersgaard og Hands Dyre til Knipholdt om at taksere Bøgested Hovedgaards Bygning. Udt. i J. T. 9, 377.

— Lignende Miss. til Hendrik Lange til Aaldagger og Peder Gerstorff til Sebygaard om at taksere Kierstholmbs Bygning. Udt. i J. T. 9, 377.

¹ Der nævnes ikke, hvilke.

Rettelser og Trykfejl.

1633—34.

- S. 874 Sp. 1 L. 12: Holsten, læs: Slesvig.
S. 881 Sp. 1 L. 19: Anne Frandsdatter, læs: Anne Henriksdatter.

1635—36.

- S. 23 L. 4 og 7: Axel Juel, læs: Axel Juul.
S. 44 L. 9 f. n.: Mogens Kaas, læs: Mogens Sehested.
S. 87 L. 13 f. n.: Fru Karen Munk, Fejlskrift i J.T. for: Fru Karen Hørby.
(Fru Karen Munk var Stedmoder til sidstnævnte).
S. 87 L. 10 f. n.: hendes, læs: hendes Husbondes.
S. 104 L. 12: Germand Joensen Bølling, læs: Germand Joensen i Bølling.
S. 108 L. 5 f. n.: Bortvig, læs: Nortvig.
S. 175: Noten udgaar.
S. 177 L. 3 f. n.: Dronninglund, læs: Dronningborg.
S. 273 L. 3: Valbygaard, læs: Vedbygaard.
S. 286 L. 6: St. Hans Kloster, læs: St. Knuds Kloster.
S. 298 L. 20: Ordet: [Tolder] udgaar.
S. 352 L. 17: Knud Munks Enke, Fejlskrift i F.T. for: Knud Ruds Enke
(hun var g. med 1. Ludvig Munk, 2. Knud Rud).
S. 391 L. 6: Jørgen Beck, læs: Jørgen Brahe.
S. 404 L. 5 f. n.: Tienden af Tommerup Sogn; der maa være ment:
Tienden ved Tommerup, d. v. s. Kvidinge S., Sdr.-Asbo
H., jvfr. Miss. af 30. Juni 1626 til Anders Bilde.
S. 446 Note 1: Klavs Pedersen Munk, læs: Klavs Sørensen Mund.
S. 448 L. 2 f. n.: Fodermester, læs: Fiskemester.
S. 450 L. 5: Ove Juel, læs: Ove Juul.
S. 567 L. 9 f. n.: Fru Helvig Lindenov, Fejlskrift i Sj. T. for: Fru Rig-
borg Lindenov.
S. 568 L. 15: Fru Maren Juel, Fejlskrift i Sj. T. for: Fru Dorte Juul.
— L. 16: Fru Dorette Juul, Fejlskrift i Sj. T. for: Fru Maren Juul.
— L. 18 f.: Fru Rigitse Grubbe, Fejlskrift i Sj. T. for: Fru Rigitse Urne.
— L. 8 f. n.: Korfits Reedtz's Enke, Fejlskrift i Sj. T. for: Korfits
Ruds Enke.
S. 610 L. 6: [Landsdommer i Skaane], læs: [Lensmand i Kristianopol].
S. 646 L. 4: Ofve Juel, læs: Ofve Juul.
S. 685 L. 15: Jens Bildes, læs: Henning Bildes.
S. 691 L. 13 f.: Olsborg, Fejlskrift i Tb. for: Elsborg.
S. 732 L. 5: Holmer, Fejlskrift i Sk. T. for: Helmer.

Navneregister.¹⁾

H. ∅: Herred. S. ∅: Sogn. D a t. ∅: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. -- Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden, uden at selve Navnet nævnes.

Aaby, Salling H., 344.

—, N.-, Vends H., 364, 388.

Aagaard, Lavrids Jensen († 1628),
Præst i Viborg, se Maren Andersdatter Schytte.

Aagerup, Gørs H., 524.

Aahus, Villands H., 148, 510, 539.

Aal, V.-Horne H., 421.

Aalborg 84, 102, 191, 269, 279, 366, 421, 452, 654, 741. — Borgemester se Lavrids Skriver, Hans Sørensen. — Tolder se Hans Sørensen. — Borgere 28, 52 f., 61, 91, 102, 137, 157 f., 191, 276 f., 341 f., 368 f., 430, 435, 449, 476, 490, 591, 614, 629, 665, 728, 741. — Hospital 52, 69 f., 276 f., 338, 591, 644. — Budolfi Kirke 276, 748. — Vor Frue Kirke 137, 748. — Latinskole 435. — (Vendelbo) Stift 9, 60, 182, 203, 221 f., 396, 557, 679, 711, 736. — Superintendent se Kristen Hansen.

Aalborghus Slot og Len 37, 75, 78, 131, 186, 213, 254, 312, 341, 429, 460, 466, 516, 578, 623, 660, 665.

Aale Birk 644.

Aalholm Slot og Len 539, 688,

Aanæs Syssel p. Island 713.

Aarhus, Peder Sørensen, Præst i Landet, 330.

Aarhus 49, 143, 194, 227, 269, 279, 385, 411, 569, 663. — Byskriver se Jakob Madsen. — Borgere 38, 141, 189, 208, 227, 410 f., 439, 495, 516 f., 788. — Bispegaard 411, 663. — Domkapitel 23, 108, 112, 194, 196 f., 207, 328 f., 335, 413, 471 f., 483 f., 582 f., 712, 775, 784, 788. — Hørning Præbende 207, (334). — Domkirke 197, 483 f., 788. — Hospital 28, 42, 73, 411, 413, 471 f., 591 f., 647, 785. — Klostereng 411. — Mølle 189, 410, 592, 706. — Kannike Møllebro 189. — Skole 410, 672. — Rektor se Mag. Kristen Hansen. — Rektorresidens 788. — Mark 592.

— Stift, 9, 60, 182, 194 f., 208, 221 f., 235 f., 396, 412, 436, 440, 477, 557, 678, 711, 728. — Superintendent se Dr. Morten Madsen.

Aarhusgaard og Len (Havreballegaard) 78, 143, 213, 253, 381, 464.

¹⁾ Ved Personer eller Steder, som forekommer tit, anføres først de Steder, der er af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor paagældende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, er de ført sammen i Registret. — Ved de mindre kendte Herregaardes Navne er anført alle de Steder, hvor de forekommer; derimod er der som Regel ikke henvist til Steder, hvor en Person skrives til en almindelig kendt Gaard, til hvilken han plejer at skrives.

- 466, 507, 516, 623, 660, 663. —
Fændrik se Herluf Akselsen. —
Papirmølle 728.
- Aars, Aars H., 341, 697.
- Aarsleff, Hans Hansen, Præst i Marie Magdalene, 9.
- Aarslev, Vindinge H., 349, 791.
- Aarup, Bjærge H., Jylland, 45.
- Aas, Favraas H., 408.
— Kloster, Viske H., 680. — Færge-
sted 681. — Færgemand se Hans
Adersen Holst, Jørgen Andersen.
- Aasholm Gaard, Lørslev By, Ugilt
S., Vennebjerg H., 327, 639.
- Aastrup, Falster, 612.
— Gaard og Len 221, 254, 665.
- Aasum, Aasum H., 519.
— Herred 361.
- Aasumtorp, Gærs H., 553.
- Abelnæs, Lister og Mandals Len,
316.
- Abigaël, Gotfred Schrøders, af Ha-
derslev, 491 f. — Otte Knudsen, i
Odense (?), 184.
- Abildgaard, Mandrup, 98, 431, 568;
jvfr. Helvig Arenfeldt.
- Abildtorpe, Lollands Nørre H., 612.
- Abildøre, Ods H., 307.
- Abrahamstrup Slot og Len 375, 729.
- Adam Mikkelsen, Præst i Udby, 125.
- Adams, Villum, Falkefænger i Hel-
singør, 173, 581.
- Aerschot, Enkehertuginde, se Anna.
- Agedrup, Bjærge H., Fyen, 368,
518 f., 762.
- Agerbæk, Ginding II., 277.
- Agerning, Gaard i Malt H. (?), 551.
- Agernæs, Skam H., 653.
— Birk 653.
- Aggebo, Valby S., Holbo II., 167.
- Agger, Refs H., 497.
- Aggersborg, Ø.-Han H., 347.
- Aggershus Slot og Len 137, 274,
571. — Foged se Kristen Lavrid-
sen. — D a t.: 178.
- Agnete Tygesdatter, Enke efter Pe-
der Jakobsen, Præst i Slagelse,
145, 523.
- Ahlefeldt, Anne, Henrik Langes, 47,
353, 380. — Diderik, Amtmand
over Svavested Amt, 418, 760. —
Jørgen, Lensmand p. Haderslev-
hus, nævnes 42, 44, 57, 65, 75,
92, 105, 107, 134, 143, 423, 452,
455, 474, 610, 633, 678, 789. —
Kaj, Lensmand p. Flensborghus,
109, 114, 553, 602 f., 713 f. — Jfr.
Margrete 53, 353, 380, 693. —
Margrete, Aleksander Sehesteds,
705.
- Ahnsen, Frans von, af Danzig, 163.
- Aidt, Hovlbjærg H., 757.
- Aitrup, N.-Tyrstrup H., 65.
- Akeleje, Knud Gabrielsen, Lands-
dommer i Halland, nævnes 125,
182, 318, 396, 408, 493, 499, 558,
574, 608, 616. — Korfits Gabriel-
sen 200 f., 608. — Torben Gabriel-
sen 215.
- Aksel Hansen, Skolemester i Nak-
skov, 658. — Kristensen i Ran-
ders 292; jvfr. Karen Nielsdatter.
- Akselvold, Ronnebjerg H., 457 f.
- Alanus, Hans Jensen, Professor,
782; jvfr. Gørrild Kristensdatter.
- Albrecht, Hertug af Preussen, 439.
- Albrekt Kræmmer i Slagelse 602. —
Andersen i Hesselby 786.
- Aldrugaard, Hovlbjærg II., 59, 92.
- Aldum, Hatting H., 509.
- Aleksander Kristensen, Præst i N.-
Aaby og Indslev, 364.
- Algistrup, Skippinge H., 225.
- Alhed Mads Ravns i Køge (?), 210,
238, 700.
- Alling, V.-, Sønderhald H., 197. —
Ø.-, Sønderhald H., 664.
- Allinggaard, Svostrup S., Hids H.,
758.
- Almind, Brusk H., 89, 749.

- Als 82, 221, 352, 439.
 Alslev, Fakse H., 181, 198.
 —, Skads H., 85, 354.
 —, Tønnersø H., 521.
 Alsted, Alsted H., 666.
 Amager 69, 284, 632.
 Ambjørn Andersen i Gunderup 359.
 Amersfort, Nederlandene, 546.
 —, von der, se Hamsfort.
 Ammerbach, Frederik, Borgemester i Odense, 439, 676, 709, 791.
 Ammermøller (Annemøller, Ohnemüller), Hans, Kongens Overbygmester, 160, 177, 437, 441.
 Amsen, Frans von, af Danzig, 746.
 Amsterdam 3, 192, 563. — Borgere 258, 563.
 Amstrup, Hovlbjærg H., 108, 413, 471.
 Anders (Andres, Andreas) Aagesen, Skibspræst, 751. — Ambjørn- sen i Gunderup 359. — Andersen, mag., Præst i Varde, 421. — Bertelsen, Rigens Skriver, 338. — Hagensen i Gudhjem 719 f. — Hansen, Rigens Skriver, 548. — Hansen, Skriver p. Koldinghus Slot, 475. — Hansen i Gunderup, i Ribe Hospital, 98. — Hansen i Lille Kærby 519. — Ibsen i Trørød 740. — Jakobsen, Skriver p. Sølvi- t- borg Slot, 173. — Jensen i Aidt 757. — Jensen i Asmildgaard 758. — Jensen i Grunderup (Grøn- nerup?) 327. — Jensen i Iller 758. — Jensen i Kærby 242. — Jensen i Vejby 425. — Jespersen i Dalby 518. — Jørgensen, Præst i Kerte- minde, se Mand. — Jørgensen, Skolemester i Holmens Sogn, 241. — Jørgensen i Hvilbjærg 111, 467. — Knudsen i Helsingør 701. — Kristensen i Jelling 454. — Lavridsen, Renteskriver, 284. — Mikkelsen, Byfoged i København, 54. — Mikkelsen i Bøgvad 86. — Mortensen i Kirkendrup 36. — Mortensen i Lyderslev (Drabs- mand) 734. — Nielsen, Præst i Barkager, se Engelsbeck. — Niel- sen i Agedrup 518. — Nielsen i Holte 425. — Nielsen i Over-Ure 704. — Nielsen Holstebro, Falsk- møntner, 622 f., 647. — Olufsen, i Roskilde Domkapitel, 679. — Oluf- sen Skomager i Lønne 433, 456. — Pedersen, Læderbereder i Kø- benhavn, 289. — Pedersen, i Sorø Skole, 506. — Pedersen af Kalund- borg, i Sorø Skole, 180. — Peder- sen, Foged p. Vedtoftegaard, 326 f., — Pedersen, Møller i Vormark Mølle, 321. — Pedersen af Lem- vig 130. — Pedersen i Nykøbing p. Sjælland 183, 317. — Pedersen (i Skaane?) 297. — Pedersen i Bregner 519. — Pedersen i Gads- balle 201, 352. — Pedersen i Ka- rup 704. — Pedersen i Magnerup 425. — Pedersen i On sø 493. — Povlsen i Lydestad 517 f. — Povl- sen i Skrillinge 710. — Povlsen i Verum 686. — Rasmussen i Ber- gen 152, 559. — Sørensen i Egense 90. — Sørensen i Højrup 467. — Sørensen i Iller 758. — Tordsen i Kærby 242. — Tygesen i Marslev 519.
 Anders Larsens Kær, Pederstrup S. (?), Nørlyng H., 542.
 Andersen, Dorothea von († 29/8 1936), 723. — Klavs von († 1632), 723.
 Anderstrup, Musse H., 638, 722.
 Anderup, Lunde H., 482, 533.
 Andreæ, Fridericus, Professor(?) i orientalske Sprog, 250.
 And sø, Vrads H., 378.
 Anemüller, Hans, se Ammermøller.
 Anholt 290.

- Ankelbo, Grene S., Slavs H., 249, 534.
- Anker Jensen, Præst i Ballum, 753 f.
— Pedersen, i Sorø Skole, se Sture.
- Anker, Peder, Raadmand i Kristianstad, 597 f.
- Ankholt, Heglinge S., V. Gyng H., 547.
- Anna, til Stettin og Pommern, Enkehertuginde af Croy og Aerschot, 500.
- Anna Katrine, Christian IVs Dronning († 1612), (232).
- Anne (Anna, Ane), i Adelens Gaard i Odense, 336. —, Præsteenke i Korsør Len, 701. — Albrekts, i Roskilde Hospital, 212. — Boes, i Tugthuset, 773. — Ingwards i Magleby, Stevns H., 645. — Vibolts i København 536. — Hans Mikkelsens i Odense 336. — Klements i Aggebo 167. — Knud Thorlofsens, Skibshøvedsmands, 434. — Mathis Diriksens i Odense 353. — Andersdatter i Breth 38. — Andersdatter i Kvie 464; jvfr. Thomes Ebbesen. — Falksdatter, Povl Bysers Enke, 161, 561, 611, 734, 759, 762. — Fransdatter 794. — Hansdatter, Otte Blichfelds, i Viborg, 644. — Hansdatter i Skanderborg Len 278. — Hansdatter se Baden. — Jensdatter i Rørtang 147. — Jensdatter, Gregers Ottensens i Kolding, 535 f. — Jensdatter, g. m. 1) Kristoffer Hansen, 2) Herman Antonisen, 565, 717 f. — Keldsdatter, i Dronningborg Len, 227. — Kristensdatter, Jakob Mortensens i Bjødstrup, 489. — Lavridsdatter, g. m. Mads Lavridsen Witting, Præst i Rise (671). — Mortensdatter i Roskilde se Grib. — Mortensdatter i Vesterborg, 301.
- Nielsdatter Thybo i Bøvling Len 609. — Nielsdatter, Niels Andersens, i Varde, 550. — Nissen i Holsten (Lejersmaalssag) 707. — Olufsdatter af Lyderslev (i Tugthuset) 579. — Pedersdatter i Gaarslev 38. — Rasmusdatter af Vrigsted 38. — Sørensdatter i Valde 507. — Villumsdatter, Dr. Jens Mules, i Odense, 330, 364.
- Annemøller, Hans, se Ammermøller.
- Anrep, Johan († 1634), 69; jvfr. Tale Kaas.
- Ansager, Ø.-Horne II., 249, 534.
- Anst, Anst H., 536.
- Anst Herred, Delefoged se Peder Povlsen.
- Antvorskov Slot og Len 29, 74, 134 f., 139 ff., 153, 213, 251, 255 f., 286, 312, 318, 405, 465, 508, 563 f., 602, 624 f., 672 f., 747, 752, 754, 775, 777. — Beriderstald 602, 782. — Kirke 160, 501. — Dat.: 116, 317 f., 752—793.
- Aregøed, Oluf Lavridsen, Skolemester i Skive, 347.
- Arenfeldt, Aksel, Lensmand over Giske Len, 161, 302, 506, 545, 567, 607, 769; jvfr. Maria Ulfeldt. — Jfr. Elline 526. — Helvig, Manderup Abildgaards, 526, 568. — Jfr. Ide 168, 217, 394. — Ingeborg, Ernst Normands, 600. — Jørgen 168, 217, 394, 526, 567; jvfr. Rigborg Lindenov. — Karen, Frederik Urnes, 567, 600. — Mogens Hansen, Løjtnant, 552, 567. — Niels 23, 355, 567; jvfr. Karen Dyre. — Rigborg, Aksel Juuls, 526, 567, 600.
- Arensbach, Erik Nielsen, Præst i Asperup, 694 f.
- Areslev, Ø.-Gyng H., 18.
- Arild Pedersen i Sigerslev 679.
- Arkelstrup, Villands H., 524, 641.
- Arløse, Tønnersø H., 499.

Navneregister.

- Arnborg, Hammerum H., 24.
 Arnisæus, Henningius, Dr., Hof-
 medikus, 368, 379, 381, 495, 612,
 638, 660 f., 671, 771.
 Arnsborg Slot og Len p. Øsel 131,
 199.
 Arnt Henriksen Kok i Køge 280.
 Arp, Jakob Hansen, Præst i Kolind,
 9.
 Arrie, Oksic H., 126, 224.
 As, Bjørge H., Jylland, 28.
 Asbo Herred, Nørre-, 199, 701 f.
 Aschersleben, Jfr. Birgitte, 490. —
 Jørgen († 1625) 418 f., 489, 687,
 709. — Jfr. Margrete 490, 687, 709,
 757. — Morits 320, 332 f., 336,
 489 f., 567, 757; jvfr. Ellen Gjøe.
 Askerhus Eng, Eltang S., Brusk H.,
 67.
 Asmild, Niels Jensen, i Iller, 758.
 Asmildgaarde, Svostrup S., Hids H.,
 758.
 Asminderød, Lyng-Kronborg H.,
 373, 481.
 Asmund Tygesen, Præst i Løvestad
 og Fultofte, 407.
 Asnæs, Ods H., 128.
 Asperup, Vends H., 337, 389, 636,
 694.
 Assens 79, 345, 770 f. — Byfoged se
 Jørgen Mand. — Tolder se Bonde
 Jakobsen. — Toldskriver se Arnt
 Stark. — Borgere 22, 97, 346,
 422 f., 451, 454, 508, 601, 628, 671,
 709. — Byting 687. — Raadhus 699.
 — Mark 671. — Hellig Kors's Jor-
 der 671. — Skole 346, 451. —
 Strandmølle 19.
 Assens Provsti 84, 346, 390, 451, 703,
 768.
 Assens, Bjørge H., Jylland, 391.
 Asser Pedersen i Hannerup 30.
 Astrup, Nørre H., Salling, 435 f.
 Atterup, Ods H., 500. — Se Etterup.
 Attrup, Sønderhald H., 86.
 Audkulla, Hunavats Sysse(?) p. Is-
 land, 124.
 Augdesiden, Norge, 137, 570, 659,
 680.
 Augustinus Skomager, i Helsingør(?),
 665 f.
 Aunslev, Vinding H., 336.
 Avedøre, Smørum H., 761.
 Avnede, Lollands Sønder H., 612.
 Avnsbjærg, Lysgaard H., 240.

Baag Herred 770.
 Baahus Slot og Len 137, 571, 630,
 659.
 Baardesø, Skam H., 337, 636.
 Baaring, Vends H., 389.
 Baarse, Baarse H., 673.
 Baastad, Bjørge H., Skaane, 408. —
 Torp, Bjørge H., Skaane, 408.
 Backe, Antonius, i København, 543.
 Backer, Peter Johansen, Skipper af
 Hoorn, 102.
 Baden, Anne Hansdatter, († før 9/1
 1635), Eustachius von Thümens,
 5, 305. — Emmerentse Pedersdat-
 ter, Klavs Brockenhuus's, 568. —
 Margrete Hansdatter, Sten Mad-
 sen Laxmands, 305.
 Bager, Hans Hansen, i Kolding, 455.
 — Jakob, i Kolding, 455; jvfr.
 Dorte Olufsdatter. — Jakob Han-
 sen, i Kolding, 455. — Povl Oluf-
 sen, Præst i Kølstrup, 452, 693.
 Bagge, Mads, 434.
 Bagger, Erik, i København, 700.
 Baggesvogn, Vennebjerg H., 392.
 Bakkebølle, Baarse H., 674.
 Balfour, David († 1634), Kongens
 Skibsbygmester, 312, 317.
 Balle, Hads H., 698.
 —, Onsil H., 158, 326.
 —, Tørrild H., 368.
 Ballebo, Knærød S., Høgs H., 27.

- Ballerup, Smørum H., 437. — Jagt-
gaarden 441.
- Ballum, Lø H., 753 f. — Mark 113.
— Birk 113.
- Balslev, Vends H., 389.
- Bandholm, Fuglse H., 776.
- Banér, Johan, svensk Feltmarskal,
160.
- Bang, Hans, Borgemester i Bogense,
215. — Hans Jensen († 1620),
Mag., Præst i Besser, 773; jvfr.
Margrete Bartholin. — Hans Niel-
sen, Præst til Klinte og Grindløse,
(332 f.); jvfr. Maren Nielsdatter
Bang. — Jens i Aalborg 157 f.,
368 f. — Klavs i Odense se Mar-
grete Rickersdatter. — Kristian i
Assens Provsti 391. — Maren
Nielsdatter, Hans Nielsen Bangs,
i Klinte, (332 f.). — Thomas, Dr.,
Professor, i København, 501.
- Banner, Dorte, Kristoffer Krafsés,
569. — Otte se Jytte Bild. — Per-
nille, Eske Krafsés, 306, 319, 538.
- Bannicke, Povl, se Bennike.
- Bantam, Kongen af, 300 f.
- Barbara Niels Mules i Odense se
Møller. — Villum Lukassens i
Odense 336.
- Bardestrand Syssel p. Island 713.
- Barfod, Klavs Lavridsen, Præst i
Sneum, 59.
- Barkager, Bjørge H., Skaane, 259,
303, 425.
- Barkmand (Borkmand), Gert, Sten-
hugger, 637, 665 f. — Hans, Møller
i Krat Mølle, 679. — Hans, Sned-
ker p. Frederiksborg Slot, 581,
690 f.
- Barnekow, Anne, Henning Valken-
dorfs, 458, 567, 599. — Kristian (†
1612) 273; jvfr. Margrete Brahe. —
Lene, Tønne Friis's, 567, 599. —
Jfr. Mette 136, 348. — Ove Frede-
rik († 1620) 273.
- Barnewitz, Frederik, 231—35. —
Joakim († 1626), 231 f.; jvfr. Ølle-
gaard Pentz.
- Barsebæk, Harjagers H., 720 f.
- Bartholin, Margrete, Mag. Hans
Bangs, 773.
- Bartolomæus Haagensen (Hogen-
sen) i København, Proviantskriver,
61 f., 178, 454, 562 f., 613, 620, 663.
- Basse, Hans, 151, 324, 730. — Kri-
stoffer 47, 230, 320, 343, 367, 617;
jvfr. Abel Norby. — Peder, Lens-
mand p. Tranekær og Jungshoved,
nævnes 253, 286, 353, 628, 642, 652,
665.
- (ikke adelig), Jens, i Horsens, 370;
jvfr. Inger Kristensdatter.
- Bavelse, Tybjærg H., 188, 565.
- Beaufort, fransk Fægter ved Sorø
Akademi, 588, 605.
- Beck, Jfr. Anne 148. — Anne, Kri-
stian Bülow's, 567, 600. — Joakim
Jakobsen, Lensmand i Bøvling
Len, 157, 262, 567; nævnes 12, 99,
148, 171, 196, 203, 208, 254, 279,
294, 365, 369 f., 398, 400, 542, 609,
640, 665, 723, 731; jvfr. Else Friis.
— Joakim Sivertsen 148, 422, 485.
— Johan 148. — Jørgen 794.
— Lave 148. — Jfr. Lisbet 148.
— Jfr. Margrete 148. — Sivert
Lavesen († 1623) 147; jvfr. Lis-
bet Bilde. — Sten Sivertsen til
Førslev, Rentemester, 121, 262,
568; nævnes 1, (2, 19, 26, 29, 36,
45, 49, 54 ff., 61, 71, 74, 76 f., 79 f.,
93, 100 f., 122), 130 (131, 135), 138,
(139 f., 145, 153 f., 156 ff., 160 f.,
166 f., 170—74, 176, 184, 197, 211 ff.,
224), 228, (237 f., 252, 266, 269 f.,
279, 285, 295, 309 ff., 338, 343, 347,
358, 366, 375, 377, 380, 383 f., 386,
388, 393, 399, 401 ff.), 404, (406,
418, 424, 428, 434, 437 f., 441,
447 f., 453, 462, 466, 473, 489, 494 f.,

- 502 f., 512, 517, 520, 527, 529, 531, 536), 537, (544, 556 f., 564, 573, 579), 583, (589 f., 594, 596, 603, 611, 615, 620, 633, 658, 668 f., 675, 679 f., 685, 698, 700, 707), 711, (713, 718, 724, 727 f., 732, 734 f., 740, 746, 750, 753, 755, 760, 763, 767 ff., 771), 773, (774, 783 f., 790).
- Beder, Ning H., 445.
- Bederslev, Skam H., 354, 641.
- Bedsted, Hassing H., 278.
- Behr, Kristoffer von, Adalburs p. Kronborg, 298.
- Beldringegaards Len 187 f.
- Belle, Stovby S., Bjærg H., Jylland, 38, 748.
- Bellerbech, Antonius, i Hamburg, 401 f.
- Belov, Klavs († 1620), se Karen Lange. — Sofie, Kristen Thotts, 569.
- Bendix Lavridsen, Frans v. Ahnsen af Danzigs Fuldmægtig, 163 f.
- Bennebo, Tudse H., 224.
- Bennerup, Espinge S., Froste H., 643.
- Bennike (Bannicke), Povl Jensen, i København, 597 f., 648.
- Bensted, Hee S.(?), Hind H., 110.
- Bent Andersen i Gunderup 359. — Andersen i Hakkerup 287, 525. — Nielsen (Drabsmand) 212. — Nielsen i Hønshos 658. — Pedersen i Holte 426. — Thorsen, Præst i Borreby, 662.
- Bente Lavrids Mus, Tolder i Varbergs, 298.
- Bereffjord, Stavanger Len, 316.
- Berete Rasmusdatter fra Paarup, i Randers Hospital, 68.
- Bergen 100, 138, 438, 510, 555, 560. — Apoteker se Johannes Hüber. — Borgemester og Tolder se Søren Sørensen. — Byfoged se Lavrids Markvorsen. — Borgere 152, 274, 369, 382, 437 f., 443, 501, 510, 559, 562, 750, 766.
- Bergen Stift 173.
- Berghus Slot og Len 137, 438, 441, 520, 570, 590, 659.
- Berningen (Biering), Herman von, 62.
- Bernt Lambrektsen, Skibsløjtnant, 245. — Pedersen, Præst i Arrie, se Hvas.
- Bertel N., Fuglefænger ved Frederiksborg Slot, 172. — Hansen, Forstander for Duebrødre Hospital i Roskilde, 250, 589, 656. — Jensen, Præst i Tranebjerg p. Samsø, 58, 100. — Nielsen i Koldinghus Len 467.
- Bessastadir, Gullbringa Syssel p. Island, 357.
- Besser p. Samsø 101, 620, 773.
- Bewersdorf, Pommern, 220.
- Beversund, Nedenæs Len, 316.
- Beyer, Karsten, Borgemester i Flensborg, 457.
- Beyersdorf, Hans († 1636), Foged p. Esrom, 581, 640; jvfr. Trine.
- Bie (Bii, Bye), Peder Kristensen i Jordbjærg, Delefoged i Vor H., 32, 76 f., 79, 374 f., 392.
- Bier, Kristoffer, Bartskeer, 727.
- Biering, Herman, se Berningen. —, Jens, i Viborg 308. — Peder, Borgemester i Viborg, 66, 105, 414.
- Bierød, V. Gyng H., 547.
- Bild, Jytte, Otte Banners, 251, 568, 600. — Vibeke, Erik Rantzaus, 568, 600.
- Bilde, Anders Eriksen, Lensmand p. Arnsborg Slot (Øsel), 119, 121, 131, 668; nævnes 46, 94, 169, 199, 366, 576, 586 f. — Anders Stensen († 1633) 303, 698, 702, 794. — Jfr. Anne Henningsdatter 607, 610. — Anne, Ejler Brockenhuus's, 453, 599, 702. — Beate (Berete) († 1605), Otte Brahes, 556. — Jfr. Birgitte 499,

- 607, 610, 650, 654, 685. — Birgitte, Jens Mogensen Harbous, 327, 335, 381, 454. — Jfr. Dorthe 607, 610. — Ejler 322, 340. — Erik Mogensen, Landsdommer p. Langeland, 182, 396, 558, 641, 703. — Erik Stensen 388. — Eske Jørgensen († 1619), Lensmand p. Mariager Kloster, 48, 82 f., 122, 197, 601. — Jfr. Gertrud 322, 340. — Hans 35, 379. — Hartvig 567; jvfr. Anne Kaas. — Henning († 1615) 142, 607, 610, 685, 794. — Henrik, Lensmand i Stavanger Len, 178 f., 201, 206, 322, 340, 567; nævnes 57, 203, 365, 526, 735, 752, 771; jvfr. Lisbet Bryske. — Jfr. Hilleborg Henriksdatter 322, 340. — Jfr. Hilleborg Holgersdatter 746. — Holger, Landsdommer i Lolland og Falster, 142 f., 239, 490, 541, 567, 672, 746; jvfr. Anne Juul. — Jens 142, 513, 607, 715, 794. — Jfr. Karen Stensdatter 330, 715. — Karen Markvardsdatter, Falk Gjøes, 567, 600. — Karen Mogensdatter, Henrik Gans's Enke, 75, 471. — Klavs 119, 135, 148, 517 f., 595. — Knud 322, 340. — Lage, Kancellisekretær, 1636 Landsdommer p. Lolland og Falster, 22, 540, 660, 732 f., 769. — Jfr. Lisbet Jensdatter († 1633) 142, 499, 607, 610, 654, 685. — Lisbet Stensdatter, Sivert Becks, 147 f., 607, 650, 691. — Mette († 1636), g. m. 1. Lavrids Straale, 2. Niels Skinkel, 419. — Mogens 340. — Peder 34 f., 730. — Rigborg, Ejler Holcks, 513. — Jfr. Rigitse Klavsdatter 595; jvfr. Staller Kaas. — Rønno 178 ff., 323; jvfr. Lisbet Krabbe. — Sten Eriksen, Lensmand p. Rugaard, 567, 576; nævnes 46 f., 93, 102 f., 121, 148, 201, 230, 253, 260, 286, 321, 330, 352, 354, 364, 371, 386, 390, 426, 429, 451, 454, 459 f., 464, 493, 500, 522, 525, 531, 533, 547 f., 605, 619, 621, 636, 653, 658, 665, 704, 744 f., 756, 768, 773, 784; jvfr. Birgitte Kruse. — Sten Henriksen 322, 340. — Sten Jensen († 1629) 702. — Sten Mogensen 215, 397, 522. — Tønne 322, 340, 567, 791; jvfr. Margrete Norby. — Jfr. Vibeke 322, 340. — Vincents, Kancellisekretær, 645; nævnes 266 f., 450, 608, 650, 685.
- Bildt, Anne, Otte Brahe Stensens, 566.
- Billeberg, Rønnebergs H., 686.
- Billeskov, Baag H., 340.
- Billum, V.-Horne H., 422.
- Bindeballe, Tørrild H., 432, 488.
- Bircherød, Jens Hermansen, Præst i Birkerød, 281. — Kristian Jensen, i Sorø Skole, 281. — Peder Jensen, i Sorø Skole, 281.
- Birgitte Hans Gigers i Helsingør Hospital 176.
- Birke, Færs H., 644.
- Birkende, Bjærge H., Fyen, 320, 367, 762.
- Birkenæs, Mørum S., Lister H., 683. —, Østbirk S., Vor H., 244.
- Birkerød, Lyng-Kronborg H., 281.
- Birket, Lollands Nørre H., 130, 548, 612, 694.
- Birsted, Kær H., 636.
- Biskopballe, Lollands Nørre H., 540, 688.
- Bislev, Hornum H., 695.
- Bjelke, Jens, til Østraat, Norges Kansler, Lensmand p. Bergenhus, Onsø og Nunne Kloster, 441, 520; nævnes 2, 266, 274, 382, 436 ff., 443, 510, 590, 627, 630, 737. — Ove, Kancellisekretær, 229, 238.
- Bjerne Mølle, Rønninge S., Aasum H., 336.
- Bjernekulle, Sdr.-Asbo H., 518.

- Bjerregrav, Rinds H., 70.
 Bjærgby, Merløse H., 563.
 —, Nørre H., Mors, 52, 91, 209, 368, 609.
 —, Munke-, Alsted H., 191.
 Bjærg Herred, Fyen, 361.
 — Herred, Jylland, 28.
 — Herred, Skaane, 199, 582.
 Bjærgesø, Ods H., 667.
 Bjært, N.-Tyrstrup H., 65.
 —, N.-, Brusk H., 66 f.
 Bjørn Snebjørnsen, Teolog p. Island, 462.
 Bjørnsholm, Slet H., 340.
 Blaabjærggaard (Blaaborg), Rakkeby S., Sønder H. Mors, 107, 328.
 Bladstrup, Lunde H., 533, 643.
 Blancher (Bloucher), Johan, se Blücher.
 Bleggrav, Jetsmark S., Hvetbo H., 327, 639.
 Blegind, Hjelmslev H., 196.
 Blegstrup, Ljunits H., 360.
 Blekinge 126, 252, 303, 396, 408, 458, 558, 569, 581, 595, 607, 614, 683, 713, 765. — Landsdommer se Vilum Thomsen.
 Blencher, Johan, se Blücher.
 Blenterup, Torne H., 145.
 Bleucher (Bleuker, Bleyker), Johan, se Blücher.
 Blichfeld, Otte, i Viborg, se Anne Hansdatter.
 Blidstrup, Sønder H., Mors, 209, 368, 552, 609.
 Bligstrup, Barkager H., 498.
 Blik, Kristoffer, 127.
 Block, Jens Jensen, Præst i Borup, 216 f. — Jens, i Helsingør, 701. — Jens, i Lund, 152, 559 f.
 Blücher (Blancher, Bloucher, Blencher, Bleucher, Bleuker, Bleyker), Johan, Tilsynshavende over Børnehuset, 270, 279, 579 f.
 Blæsinge, N.-Asbo H., 188, 263.
 Bo Festersen, Skibskaptejn, 315. — Olufsen i Holte 426.
 Boalt, Hishult S., N.-Asbo H., 470, 513.
 Bodebygaard(?), Vordingborg Len, 667.
 Boedsted, Movrids, se Bosted.
 Bogense 280. — Borgemester se Hans Bang. — Borgere 56, 215, 525, 628.
 Bohm, Povl, Ritmester, 437.
 Boj Lavridsen, Skibsløjtnant, 493.
 Bolderslev, Ris H., 405.
 Boller, Bjærg H., Jylland, 38, 107, 159, 187, 377, 431, 477.
 Bolmer, Skam H. 363.
 Bolmerod, Skam H., 636.
 Bonde Jakobsen, Tolder i Assens, 422 f.
 Bonde (af Adel), Jens, se Lene Daa.
 Bontofte, Albo H., 210.
 Borbjærg, Hjerm H., 422, 640. — se Bosebærg.
 Bording, Kristen, Dr., Medikus i Ribe, 75, 536, 672, 679, 771, 789; jvfr. Ingeborg Andersdatter Klyn.
 Bording, Hammerum H., 440, 712.
 Borgefjord Syssel p. Island 713.
 Bork, N.-Horne H., 422, 613 f., 655.
 Borkmand, Gert, se Barkmand.
 Bornholm 81, 201, 396, 430, 505, 512, 522, 557 f., 596, 629, 684, 719. — Ridefoged se Knud Kristensen. — Tolder se Fock Focksen, Jens Sørensens. — Landsting 532. — Landsdommer se Mads Koefoed. — Jvfr. Hammershus Slot og Len.
 Borre, Hovlbjærg H., 216, 323 f.
 Borreby, Ingelstad H., 662, 683, 692.
 Borsjø (Bursjø, Bønesjø), Ljunits H.(?), 683.
 Bortvig se Nortvig.
 Borum, Framlev H., 189.
 Borup, Hids H., 758.
 —, Mols H., 667.

- Borup, Ramsø H., 292.
 —, Støvring H., 216.
 Bosebjærg (Borbjærg), Torup S.,
 Tønnersø H., 27.
 Bosted (Boedsted, Busch, Busk),
 Movrids, i Bergen, 152, 501, 559.
 Bottrup, Hatting H., 647.
 Boumand, Jost, i Viborg, 308.
 Bovense, Vinding H., 338, 433.
 Braaby, Ringsted H., 128, 174, 191.
 Braade, Ods H., 307.
 Braarup, Lysgaard H., 758.
 Braem, Gødert, i København, 100,
 358, 378, 519. — Johan, Postfor-
 valter i København, 61, 80, 100,
 215, 358, 378, 382, 385, 401, 438,
 519, 611, 681, 691, 735.
 Braer, Jørgen, i Roskilde Hospital,
 198.
 Bragnæs, Norge, 630.
 Brahe, Aksel († 1616), se Kirsten
 Hardenberg. — Anne, Oluf Daas,
 568. — Anne, Ejler Qvitzovs, 567,
 599. — Anne, Sten Maltesen Sehe-
 steds, 214, 348. — Birgitte, g. m.
 1) Niels Sehested, 2) Johan Kasper
 von Reibnitz, 355, 511. — Helvig,
 Falk Gjøe Falksens, 567, 599. —
 Jørgen Ottesen († 1601), Lensmand
 p. Varberg, 123. — Jørgen Sten-
 sen, Lensmand p. Hagenskov, 83,
 345, 451, 567, 671, 692; nævnes 19,
 22, 34, 64, 79, 94, 97, 179, 202,
 206 f., 253, 286, 312, 331, 334, 336,
 371, 390, 409, 426, 429, 439, 454,
 460, 508, 522, 544, 547 ff., 578, 585,
 601, 603 f., 623, 628, 647, 653, 658,
 665 f., 687 f., 702, 704, 729, 737, 764,
 770, 794; jvfr. Anne Gyldenstjerne.
 — Margrete († 1617), Kristian Bar-
 nekows, 273. — Mette, Otte Mar-
 svins, 566, 599. — Otte Pedersen
 83, 224, 366, 536, 538, 567, 575, 625,
 774; jvfr. Mette Rosenkrantz. —
 Otte Stensen 3, 191, 323, 563 f.,
 566, 613, 650, 777; jvfr. Anne
 Bildt. — Otto Tygesen († 1571),
 se Beate Bilde. — Sofie, Holger
 Rosenkrantz Jørgensens, 567, 599.
 — Sofie Pedersdatter, Malte Sehe-
 steds, 567, 600. — Tyge, Lensmand
 p. Tryggevælde, 131, 326 f., 567,
 707; nævnes 48 f., 82 f., 142, 148,
 152, 169 f., 177, 185, 198, 217, 224,
 299, 306, 312, 320, 333, 341, 379,
 389, 392, 563 f., 579, 607, 613, 640,
 674, 714, 764 f., 785; jvfr. Birgitte
 Brock.
 Bramdrup, Brusik H., 66 f., 423.
 Bramsdam, Kronborg Len, 724.
 Brande, Nørvang H., 9, 356, 413,
 456.
 Brandstad, Færs H., 780.
 Brandt, Johan, Skibsbygmester, 615.
 — Johan, i Aalborg, 341 f., 476.
 Bratsberg Len 137, 571, 659.
 Braunschweig 759. — Hertug se
 Christian, Julius. — Enkehertug-
 inde se Hedvig.
 Bredal, Oluf Andersen, Kapellan i
 Vejle, 401.
 Bredal, Engum S., Hatting H., 169.
 Brede, Lyngby S., Sokkelunds H.,
 288.
 Bredow, Achim v., Oberstløjtnant,
 24 f., 115.
 Bredsten, Tørrild H., 5, 26, 368.
 Bredstrup, Elbo H., 420, 467, 492.
 Bregne Herred 308.
 Bregneholt, Langerød S., Færs H.,
 409, 708.
 Bregnør, Bjærg H., Fyen, 518 f.
 Breide, Bendix, 266 f.; jvfr. Magda-
 lene Grubbe.
 Brejning, Holmans H., 468.
 Bremen 268.
 Bremer, Kristoffer, i København, 509.
 Brendekilde, Odense H., 539, 617.
 Brenderup, Halmstad H., 408.
 —, Vends H., 388.

- Brent, Hjerndrup S.(?), Tyrstrup H., 3.
- Breth, Bjørge H., Jylland, 38.
- Brevig, Bratsberg Len, 316.
- Brigsted, Søvind S., Vor H., 58.
- Bring, Kristoffer, Skriver p. Malmøhus, 300, 314.
- Bringe, Ane, i Stubbekøbing, 612.
- Bringe, Smørum H., 729.
- Broby, Alsted H., Brobyfang, 274.
- , Odense H., 47, 230.
- , Næsbyhoved-, Odense H., 230.
- , N.-, Salling H., 352.
- Brobygaard, Salling H., 94.
- Brochmand, Jesper Rasmussen, Dr. theol., Professor ved Universitetet, 615.
- Brock, Birgitte, Tyge Brahes, 567, 599. — Eske († 1625) 82. — Jytte, Jørgen Skeels, 196 f., 482 f., 583. — Lisbet, Frans Lykkes, 567, 600.
- Brockdorff, Ditlev, 448.
- Brockenhuus, Anne, Henning Valkendorfs, 568, 600. — Birgitte, Jakob Ulfeldts, 73, 244, 568, 600. — Ejler († 1602), se Anne Bilde. — Johan Olufsen († ca. 1619), se Kirsten Rosenkrantz. — Johan Keldsen 38, 40, 49, 65, 277, 283, 298, 333, 466 f., 542, 549 ff., 644. — Just Keldsen 705 f. — Jørgen Ottesen († 1634), Lensmand over Stavanger Len, 2, 84, 390, 453, 486, 703, 735; jvfr. Margrete von der Lyhe. — Klavs Ejlersen, Landsdommer p. Fyen, 20, 444, 448, 568, 576, 754 f.; nævnes 93, 169, 182, 201, 206, 240, 325, 337, 362, 396, 418 f., 434 f., 474, 533, 558, 560, 580, 582, 585, 636; jvfr. Emmerentse Baden. — Oluf, Kancellisekretær, 487. — Rigborg Lavridsdatter 691.
- Brockerup, Hans, Kannik i Lund, 510.
- Broder Pedersen p. Langeland 214.
- Bromme, Slagelse H., 396.
- Brostorp, Færs H., 708.
- Brun (af Adel), Jfr. Anne Nielsdatter, 21.
- Brun (Bruun) (ikke af Adel), Anders, i Lendum, 610. — Hans, i Odense, 439; se Maren. — Hans Hansen, Præst i Taagerup, 381, (387). — Henrik Andersen, Præst til Vesterborg og Nørnlunde, 430. — Jakob (Jokum), Foged p. Samsø, se Dorte Hansdatter. — Niels Frandsen, Præst i Magleby p. Møen, 535.
- Brunchorst, Nikolaj v., af Haag, 514; jvfr. Marie Jachei.
- Brunov, Jakob Hansen, Præst til St. Budolfi Kirke i Aalborg, 276.
- Brusk Herred, Delefoged, se Peder Jensen.
- Brydebølle, Lollands Sønder H., 611.
- Brydegaard, Dreslette S., Baag H., 345, 451.
- Brygmand, Johan, i Visby, 268.
- Brylle, Odense H., 539, 617.
- Bryske, Jfr. Abel, 697. — Lisbet, g. m. 1) Mogens Krabbe († 1614), 2) Henrik Bilde, 178 f., 322, 340, 567, 600.
- Bræke, Luggude H., 263.
- Bræstrup, Støvring H., 216.
- Brøderød, Favraas H., 408.
- Brødt, Træne S., Gærs H., 539.
- Brøndbyvester, Smørum H., 761.
- Brønderslev, Børglum H., 213.
- Brøndstrup, Skam H., 643.
- Brøns, Hvidding H., 455, 633.
- Brønshøj, Sokkelunds H., 725.
- Brørup, Malt H., 515, 542.
- , Vor H., 73.
- Brøserup, Færs H., 409.
- Buchwald, Antonius (Tønnies) von († 1628), 767, 771 f. — Bertram Kaspersen, se Maren. — Daniel 767, 771 f. — Ditlev († 1629) 642,

- 767, 771 f. — Frederik, Admiral, 669, 762. — Klavs 388. — Ove 388. — Wolf, Lensmand p. Haderslevhus, 224, 256.
- Buck, Jakob Jensen, Præst i Skanderup, Anst H., 589. — Knud, Fange p. Bremerholm, 110. — Kristen Nielsen, i Hjarup, 64. — Niels, i Bergen, 369.
- Budde, Dorte, Iver Friis's, 294, 398, 400, 475, 636. — Frederik Godslefsen 366, 567; jvfr. Anne Ugerup. — Frederik Mathiesen 199, 366, 567; jvfr. Karen Ugerup.
- Budsemarke p. Møen 123.
- Bugislavs, Hertug til Stettin og Pommern, 497.
- Bundgaard, Jetsmark S., Hvetbo H., 327, 639.
- Bundsted, Mikkell, Remsnider i Hillerød, 229.
- Bur, Hjerm H., 489.
- Burkal, Slavs H., 397.
- Bursiø (Bønesiø) se Borsjø.
- Bursø, Fuglse H., 189, 381, 387.
- Busch, Movrids, se Bosted. — Pillegrim v., Faktor i Holland, 192.
- Busk, Iver Frederiksen, i Ringkøbing, 338. — Kort, Borgemester i Helsingør, 561 f. — Movrids, se Bosted. — Niels, i Viborg, 338 f.
- Butterup (Butropius), Mikkell, Præst til Greve og Kildebrønde, 656.
- Bye, Peder Kristensen, se Bie.
- Bygholm Slot og Len se Stjernholm. — Mølle 677.
- Bülcke, Kristoffer, Tyske Kancellis Forvalter, 224, 505, 517.
- Bülow, Beate, Jørgen Kruses, 567, 600. — Kristian 511, 554 f., 567; jvfr. Anne Beck.
- Byser, Povl († 1632), Ingeniør, 161, 759; jvfr. Anne Falksdatter.
- Bækbølling, Føvling S., Malt H., 515, 542.
- Bække, Anst H., 85, 433, 468.
- Bæltet se Storebælt.
- Bødicker, Antonio, Vagtmester i København, 26, (72), 238, (309, 386).
- Bøgested, Linaa S., Gern H., 249. — Hovedgaard, Vennebjerg H., 793.
- Bøgildgaard, Torning S., Lysgaard H., 249.
- Bøgvad, Johan, Forpagter af Abrahamstrup, 1636 Fiskemester i Frederiksborg Len, 7, 29, 766 ff., 773.
- Bøgvad, Jerlev H., 86, 463.
- Bølle, Maren, Thomas Juels, 568.
- Bølling, Bølling H., 794. —, Jerlev H., 104.
- Bønesiø se Borsjø.
- Bønnet, Lollands Nørre H., 612.
- Børge Olufsen i Blegstrup 360.
- Børglum, Erik Nielsen, Præst i Brønderslev og Hallund, 213.
- Børringe Kloster, Vemmenhøgs H., 342, 579. — Birk 71, 132.
- Børup, Elbo H., 467 f.
- Bøsserup, Fuglse H., 694.
- Bøstrup, Hovlbjærg H., 457.
- Bøvling, Skodborg H., 276 f. — Slot og Len 254, 365, 370, 609, 611, 640, 665, 723, 731, 754.
- Chelli, Gregorio, fra Verona, Kongens Sanger, 557.
- Christian III, Konge, 95 f., 592.
- Christian IV, Konge, 95.
- Christian (V), Prins, 20, (32), 138, 141, 245, 300, 575, 601, 638, 722 f.
- Christian, Hertug af Braunschweig, 755.
- Christian (Christianiæ), fretum, se Davisstrædet.
- Cimmershavn se Sømmershavn.
- Clerch, Jean le, p. Kristianshavn, 759.
- Collin, Kort, i Odense, 699.

- Condevin, Baltser, i København, 417 f., 420.
- Corvinus, Jessenius, Rektor i Haderslev, se Ravn.
- Craig, Hans, Skotte, i Helsingør, 749.
- Crappé, Roland, Guvernør i Dansborg, 133, 300.
- Croen, Johan, i Amsterdam, 258.
- Croy, Enkehertuginde, se Anna.
- Cunningham (Königheim), John (Hans), Lensmand p. Vardøhus, 631.
- Daa**, Klavs, Rigsadmiral, Lensmand p. Dragsholm Slot, 129, 133, 144, 566, 580, 600, 649; nævnes 62, 72, 120 f., 128, 134, 138, 147, 153, 156, 158, 167, 174 f., 182, 184, 188, 213, 230, 262, 273, 286, 307, 312, 318, 320, 374, 380, 383, 396, 401, 418, 436, 438, 465, 481, 497, 500, 520, 528, 549, 558, 564 f., 588, 606, 637, 667, 673, 691, 718, 727, 737, 747, 749, 752, 764, 775, 786; jvfr. Ingeborg Parsberg. — Lene, Jens Bondes, 276. — Lisbet Klavsdatter, Jakob Ulfeldts, (565), 568, 580. — Margrete († 1633), Ulf Gribs, 608, 661 f. — Oluf, Hofjunker, 256, 268, 586; jvfr. Anne Brahe.
- Dagelykke, Asminderød S., Lyngekronborg H., 373. — Sletten 481.
- Dagsaas, Favraas H., 275, 657.
- Dalby, Bjærge H., Fyen, 518, 707.
- Dale Syssel p. Island 713.
- Dalerne, Stavanger Len, 2.
- Dalgaard, Resen S., Skodborg H., 422, 639.
- Dallerup, Gern H., 76.
- Dalum Kloster og Len 321, 345, 459, 519, 539, 617.
- Dampes [Jord], Peder, i Hjerndrup(?), Tyrstrup H., 3.
- Dannemare, Lollands Sønder H., 611.
- Dansborg, Ostindien, 133.
- Danzig 159, 175, 256, 314. — Borgere 163 f., 746.
- Darum, Gørding H., 442.
- Daug(?), Dronningholm Len, 609.
- Daugstrup, Lunde H., 773.
- Davding, Tyrsting H., 442.
- Davgaard, Hatting H., 748.
- David Jensen, Mag., Præst i Aalborg, se Klyne. — Pedersen i Helsingborg 739. — Simensen i Næs 41.
- David, Johan, Violist de Gamba, 401, 495.
- Davisstrædet (fretum Christian, Christianiæ, fretum Davis), 415, 478.
- Davinde, Aasum H., 345.
- Dejbjerg, Bølling H., 241.
- Dejret (Dignet?), Mols H., 726.
- Detlev i Ollerup 773.
- Didrik Bartskeer, Raadmand i København, 191, 500. — Kristoffersen, Toldskriver i Helsingør, 101, 175. — Thomsen, Gullandsfar 528.
- Dignet, Aalborghus Len, se Dejret(?).
- Dines Jepsen i Ribe 195. — Kristensen, Student, 751. — Kristensen i Køge 272.
- Dirsey, Julius, Forpagter af Baggesvogn, 392.
- Dittenhammer, Filip, Kongens Herold, 119.
- Diuce, Jensdatter i Hollænderbyen p. Amager 607; jvfr. Theus Frederiksen.
- Dolsion, Peter, Handelsmand p. Kina, 70.
- Dons, Brusk H., 112, 467.
- Doppe, i Nørre Enge, Hee S., Hind H., 110.
- Dorn, Reimar, Dr., kgl. Raad i Hertugdømmerne, 173.

- Dorte Villums i Viborg 414. — Hansdatter, Enke efter Jakob Brun, Foged p. Samsø, 619. — Kristofersdatter, Johan Vesselings, i Ribe 100 f. — Olufsdatter Jakob Bagers i Kolding 455.
- Dover, Hjelmlev H., 625.
- Draaby, Neder-, Horns H., 729. — Sdr.-, Nørre H., Mors, 213.
- Dragsholm Slot og Len 95, 120, 134, 213, 286, 465, 500, 667, 673, 718 f., 727, 747, 752. — Salpetersydere se Klavs Lydersen, Søren Nielsen.
- Drammen 404.
- Dreslette, Baag H., 345, 451.
- Drigstrup, Bjærge H., Fyen, 368, 452, 518 f.
- Dringenberg (Dringelberg), Kaptejn, 237.
- Dronningborg Slot og Len 59, 70, 92, 134, 163, 177, 210, 213, 227, 236, 254, 312, 314, 371, 412, 414, 429, 466, 516, 609, 623, 660, 665, 689, 794.
- Drude Svendsdatter, Niels Pedersens, i København, 145.
- Dræby, Bjærge H., Fyen, 518 f.
- Drøbak 630.
- Due, Manderup, 187, 189, 346, 460, 486, 703, 730.
- Dueholms Kloster og Len 430, 552, 622, 647. — Fændrik se Mogens Steen.
- Dunker, Henrik, i København, 561. — Peter Jansen (Hansen), Skipper, af Glückstadt, 256, 267, 512.
- Dunkerque 79 f., 117, 182, 184.
- Durich, Hans, Tolder i Næstved, 597, 632.
- Dussering (Dusevig?), Stavanger Len, 316.
- Dyre, Anne († 1634), Folmer Urnes, 34. — Jfr. Ellen 723. — Hans, Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 23, 34, 324, 793. — Jfr. Ingeborg 723. — Iver 711 fr., 723; jvfr. Elsebet Galskyt. — Karen, Niels Arenfeldts, 355, 567, 600. — Jfr. Kristense 723. — Jfr. Mette 723.
- Dyrefjords Syssel p. Island 713.
- Dyrlev, Baarse H., 674.
- Dänischenhagen, Eckernförde Amt, 33.
- Dødskov, Tranbjærg S., Ning H., 277.
- Døllefjelde, Musse H., 694, 697.
- Døstrup, Lø H., 442.
- Ebbe Sørensen i Køge 280.
- Ebberup, Heglinge S., V. Gyngø H., 547.
- Ebstrup, Sejling S., Hids H., 143, 341.
- Eckernförde 115, 256.
- Edinburgh, Skotland, 620.
- Edslev, Koldt S., Ning H., 663.
- Egebjærg, Ods H., 307. — Lille, Vig S., Ods H., 637. —, Vennebjærg H., 202.
- Egen(?), N.-Asbo H., 702.
- Egense, Lunde H., 21, 90. —, Skam H., 363, 636.
- Eger 404.
- Egersund, Stavanger Len, 316.
- Egesborg, V.-, Hammer H., 673. — Ø.-, Baarse H., 719.
- Egeslevmagle, V.-Flakkebjærg H., 211, 786.
- Eggebrecht, Tidke, Skipper af Rostock, 716.
- Eggebæk, Hjerndrup S.(?), Tyrstrup H., 3.
- Eggelstad, Færs H., 409, 708.
- Eggers, Herman, i Holbæk, 701.
- Eggert Jakobsen i Kongens Stald 320.
- Eggerts, Herman, Kræmmer i Holbæk, 192, 312, 343.
- Eggerup, Baag H., 771.
- Egholt, Andst H., 49.

- Egtved, Jerlev H., 420.
 Egvaag, Lister og Mandals Len, 316.
 Egvad, N.-Horne H., 47.
 Eisenberg, Elias († 1635), Mag.,
 Præst i Besser og Onsbjærg, 100 ff.
 — Frans, i Køge, 272.
 Ejby(?), Vordingborg Len, 674.
 Ejerslev, Nørre H., Mors, 209, 368,
 609.
 Ejler Berider p. Antvorskov 602.
 Ejnar Gudmundsson, Præst til Stad
 p. Island, 278.
 Ejstrup, Vrads H., 52, 108, 593.
 Elben 249 f., 402, 474, 501 f., 648.
 Elbo Herred 114. — Delefoged og
 Skovfoged se Jep Pedersen.
 Elenholt se Elmholt.
 Eleonora Christina, Christian IVs
 Datter, 566, 599 f.: jvfr. Korfits
 Ulfeldt.
 Elichman (Elishman), Johan, Dr., 68.
 Elkær, Hids H., 143.
 Elleholm, Lister H., 683. — Lade-
 gaard 120.
 Elling, Horns H., Jylland, 730.
 Ellinge, Vinding H., 336.
 — Hovedgaard, Harjagers H., 136.
 Ellinghede, Elling S., Horns H., Jyl-
 land, 730.
 Elmelundegaard p. Møen, 181, 535.
 Elmholt (Elenholt), Rind S., Ham-
 merum H., 356, 413, 456.
 Elne Peder Skomagers i Torrum 610.
 Elsborg, Lysgaard H., 691, 794.
 Else Nielsdatter i Skive 610.
 Elsmark, Hagenbjærg S., Nørre H.,
 Als, 610.
 Eltang, Brusik H., 67.
 Em, Sønder H., Mors, 223, 552, 609.
 Emb, Hans, Kobbetsmed i Trørød,
 740.
 Emden, Borgere 53.
 Emmerentse Pedersdatter se Baden.
 Emseboe (Ersboe), Niels Nielsen, i
 Randers, 282.
 Emtekær, Baag H., 337, 636.
 Ende, Johan von der, i Rydebæk,
 303.
 Enderslev, Bjæverskov H., 379.
 Enderupskov, Frøs H., 642.
 Enevold N. af Brørup, i Aarhus
 Hospital, 73. — Gregersen, Præst
 i Dejbjærg og Hanning, se Hem-
 met. — Hansen i Svendborg 464.
 — Jensen i Braarup 758. — Niel-
 sen i Karup 704. — Povlsen i As-
 sens Provsti 391. — Rasmussen i
 Køge 272.
 Engelsbeck, Anders Nielsen, Præst
 i Barkager og Rebbelbjærg, Provst
 i Bjærg H., Skaane, 259, (303),
 582.
 Engelbrekt Pedersen i København,
 Skriver p. Hald, 292.
 Engelstofte, Bjærg H., Skaane, 582.
 Engelstrup, Ods H., 500.
 Engesvang, Hids H., 440, 478.
 England 125, 162, 182, 479, 494, 555.
 — Konge se Karl I.
 Epsing, Jon, i Ramdal, 19.
 Equan, Guvernør i Kina, 140.
 Erasmus, Johannes, Dr., 29.
 Erik Bertelsen i Munkebo 519. —
 Lavridsen, i Sorø Skole, 666. —
 Markvortsen, Foged p. Krogs-
 gaard, 226. — Nielsen i Vording-
 borg, Forvalter for det spanske
 Kompagni smstds, 146. — Nielsen,
 Præst i Asperup, se Arensbach. —
 Ottesen se Orning. — Pedersen,
 Præst i Mosbjærg, se Horne.
 Eriksholm (Torup), Merløse H., 299.
 Ernst Nielsen i Herslum 518.
 —, Henrik, Borgemester i Helm-
 stedt, 495, —, Henrik, Tugtemester
 for Grev Valdemar Christian, 166,
 495 f., 682, 732, 779 f.
 Errerup, Luggude H., 263.
 Errindlev, Fuglse H., 694.
 Erritsø, Elbo H., 622.

- Ersboe, Niels Nielsen, i Randers, se Emseboe.
- Erslev, Nørre H., Mors, 52, 91, 146.
- Esben Nielsen i Neder-Draaby 729.
- Esbjørn Bonde p. Bornholm 201, 505; jvfr. Margrete. — Svendsen i Førsløv 171.
- Eske Jensen, Byfoged i København, 5, 14, 129, 170, 274, 378, 429, 454, 613. — Lavridsen, i Sorø Skole, 495.
- Eskildstrup, Munke-Bjærgby S., Alsted H., 191, 563.
- Espe, Salling H., 397.
- Espe, Vemmenhøgs H., 308.
- Espinge, Froste H., 643.
- Esrom, Holbo H., 640.
- Etterup (Atterup), Torne H., 408.
- Evert Skovrider i Haderslevhus Len 76. — Karstensen, Skibsløjtnant, 499, 506.
- Eyefiorder Syssel se Øfjords Syssel.
- Faaborg** 279. — Borgere 343, 470. —, Skads H., 704.
- Faarevejle, Ods H., 128.
- Faarup, Sønder H., Mors, 223, 552.
- Fabjerg, Skodborg H., 253.
- Fabricius, Johannes, Dr. med., Kongens Hofapoteker, 265, 604.
- Facke, Bernt, se Focke.
- Fagerrød se Favrød.
- Falenkamp, Bernt, Præst i Pjedsted, 57.
- Falk Olufsen, Borgemester i Slangerup, 660.
- Falkenberg 193 f., 250, 252, 669. — Borgere 129, 629.
- Falkensten, Jarlsberg Amt, 429.
- Falster 141 ff., 182, 269, 285, 396, 544, 558, 621, 653, 731 f. — Landsdommer se Holger Bilde, Lage Bilde, Erik Pors. — Salpetersyder se Timand Klavsen.
- Falsterbo 280, 289.
- Fanø 68.
- Farholt, Færs H., 176, 532.
- Farshave, Jetsmark S., Hvetbo H., 327.
- Farstrup, Skovby H., 641.
- Farum, Ølstykke H., 729.
- Farup, Kalslund H., 59, 789.
- , Ribe H., 455, 678.
- Farvel, Kap, 415.
- Faster Sogn, Bølling H., 47.
- Fastergaard, FASTER S., Bølling H., 47.
- Favrød (Fagerød), Favraas H., 287, 525, 530, 556.
- Fegræus, Johannes, svensk Resident i Helsingør, se Strømfelt.
- Feldballe, Sønder H., Dyrs, 9.
- Feldingbjærg, Fjends H., 69.
- Ferdinand II, Kejser af Tyskland, (138, 625).
- Ferringtofte (Fjæringtofte), N.-Asbo H., 188, 228, 263, 676.
- Ferritslev, Aasum H., 773.
- Ferslev, Niels Thomsen, Præst i Skorup, (478).
- Ferup, Anst H., 63.
- Fester Mikkell 123.
- Fick, Hans, se Hans Friis.
- Fillerup, Hads H., 73.
- Fincke, Thomas, Dr., Professor med., 16, 29, 719, 783 f.
- Find Nielsen i København 750.
- Fine, Hans Arnoldsen de, Mag., Præst i Helsingborg, 474; jvfr. Kirstine Knudsdatter.
- Fistler, Niels Bertelsen, Præst i Lemvig, 12.
- Fjallerslev, Nørre H., Mors, 209, 368, 609.
- Fjaltring, Vandfuld H., 369.
- Fjederholt, Rind S., Hammerum H., 356, 413, 456.
- Fjelde, Musse H., 694.
- Fjelkinge, Villands H., 524, 641.
- Fjellerad, Fleskum H., 449.

- Fjends Herred 144.
 Fjæringtofte se Ferringtofte.
 Flade, Nørre H., Mors, 52, 91, 213.
 Fladstrand, Flade S., Horns H., Jylland, 326.
 Flakkebjerg, Flakkebjerg H., 506.
 Flamsted, Fleskum H., 354.
 Flejsborg, Aars H., 151, 225.
 Fleischer, Elias, Hofapoteker, 176, 390.
 Flekketjord, Lister og Mandals Len, 316.
 Flekkerø 315 ff., 694.
 Flemløse, Baag H., 345.
 Flemminge, Luggude H., 188, 263, 698.
 Fleng, Borbjerg S., Hjerm H., 422, 640.
 Flensborg, Kristen Klavsen, Skibskaptejn, 116, 309 ff.
 Flensborg 109, 384, 643. — Borgemester se Beyer. — Borgere 109, 384, 446, 457, 529.
 Flensborghus Len 57, 553.
 Fleskum Herred 654.
 Flieland se Vlieland.
 Fligende, Sandby S., Torne H., 559.
 Flintinge, Musse H., 694.
 Floris Reinertsen i København 312, 494.
 Floris, Antonius, Kaptejn, 607.
 Fly, Fjends H., 444.
 Flødstrup, Vinding H., 336 f., 433.
 Fløe, Gravlev S., Hornum H., 340 f.
 Fløjstrup, Høring S., Sønderhald H., 196.
 Fock Focksen, Tolder p. Bornholm, 629.
 Focke (Facke), Bernt, i Helsingør, 537; jvfr. Kirsten.
 Fodstrup, Halmstad H., 408.
 Fogdens Gaard, Vadum S., Kær H., 553.
 Fogedgaarden, Hals S., Kær H., 341.
 Follaug (Folang) Fogderi, Norge, 630.
 Fornebo (Førnebo), Mørum S., Lister H., 683.
 Forneby, Musse H., 611.
 Forsum, Egvad S., N.-Horne H., 47.
 Fosie, Oksie H., 545.
 Foss, Niels, Dr. med., Medikus i Lund, 126.
 Foss, Isak de, Skibsløjtnant, 493.
 Foucart, Jacques, øverste Fiolist, 698.
 Fovsing, Hjerm H., 523, 530.
 Fraem, Hans Simensen, og Jakob Hansen, se From.
 Framlev Herred 591.
 Francque, Jacques de, i Paris, 739. — Roland, i Paris, 782.
 Frankrig 119, 380, 494, 739.
 Frans Iversen i Stovby 107. — Jensen (Jonsen) i Tude 434, 550. — Lavridsen i Stovby 107. — Mortensen (p. Boller?) 38. — Tagesen i Munkebo 518.
 Frans Albert, Hertug til Sachsen-Lauenburg, 485.
 Fravde, Aasum H., 144.
 Fredberg, Niels Jensen, 21. — Povl Jensen 21.
 Frederik II, Konge, 3, 17, (21), 96, 387, 642, 788, 791.
 Frederik (III), udvalgt Ærkebiskop i Bremen og Verden, 84, 713.
 Frederik, Hertug af Gottorp, 173, 418.
 —, Hertug til Sønderborg-Nordborg, 603, 626.
 — N. i Dalby 518. — Bojsen, Skibsbbygger, 428. — Kristoffersen i Nim 259.
 Frederiksborg Slot og Len 30, 170, 213, 286, 311 f., 375, 465, 527, 599 f., 624, 648 f., 724, 755, 759, 766, 782. — Fiskemester se Johan Bøgvad, Nickel von Schiernhausen. — Fuglefænger se Bertel N. — Kro-

- mand se Peder. — Skovrider se Rasmus Hansen. — Slotspræst se Mag. Tillemand Villadsen. — Snedker se Hans Barkmand. — Sporemager se Thomes Andersen. — Skole se Hillerød. — Store Dyrehave 287, 372. — D a t.: 152, 170 ff., 286 f., 301, 305, 314—17, 531.
- Frederiksstad, Norge, 630.
- Fredsted, Brusk H., 491.
- Frenderup, Ods H., 500.
- , Ø. Gyng H., 608.
- Frenninge, Færs H., 263, 360, 408.
- Fretum Christian (Christianiæ), Fretum Davis se Davisstrædet.
- Freyer, Ertmand, Fange p. Bremerholm, 376.
- Friccius, Johannes, Degn ved Helsingørs tyske (Marie) Kirke, 685.
- Friis (Vaaben: Skaktavl), Anne, Lavrids Lindenovs, 396. — Else, Joakim Becks, 567, 600. — Iver Jørgensen († 1623), 294; jvfr. Dorte Budde. — Jørgen Iversen 295, 400, 475 f. — Jfr. Karen Iversdatter, 295, 636. — Kristian Jørgensen, Kongens Kansler, Lensmand p. St. Knuds og Munkeliv Klostre, 448, 539 f., 566, 600, 611 f.; nævnes 114, 121, 153, 156, 167, 213, 262, 286, 295, 309, 332, 352, 398, 400, 450, 482, 519, 534, 564, 606, 636, 749; jvfr. Barbara Wittrup. — Jfr. Lisbet Albertsdatter 331, 334 f., 432. — Lisbet, Aksel Juuls, 567, 600. — Jfr. Margrete Iversdatter († 1635), 294, 398. — Margrete, Laxmand Gyldenstjernes, 567, 599. — Jfr. Mette Iversdatter 295, 299, 398. — Niels Jørgensen til Krastrup, Lensmand p. Sejlstrup, 151 f., 225, 340, 568; nævnes 30, 63 f., 131, 146, 207, 240, 254, 279, 295, 394, 398, 471, 475 f., 486, 516, 623, 629, 658, 665, 730, 752, 776; jvfr. Susanna Krabbe. — Sidsel, Mogens Kaas's, 566, 599. — Sofie, Frederik Munks, 34, 64, 201, 206 f., 283, 333 f., 432, 523 f., 549, 623 f., 730.
- Friis (Vaaben: 3 Egern) Birte, Albrekt Skeels, 566, 599. — Jesper 215, 567, 624; nævnes 64, 207, 395, 462, 485, 562, 730, 771; jvfr. Elsebet Ulfeldt. — Johan Nielsen († ¹³/₇ 1635), 34, 47, 64, 177, 202, 207, 334; jvfr. Karen Krabbe. — Lisbet, Peder Langes, 567, 599. — Tønne Nielsen til Hesselager, Lensmand p. Stjernholm, 136, 321, 409, 552, 566 f., 675; nævnes 4, 21, 23, 26, 28, 42, 45, 47 f., (87), 107 f., 159, 168 f., 177 ff., 187, 216 f., 236, 243, 253, 260, 301 f., 323, 332, 347 f., 365, 370, 382, 394, 429, 445, 456, 487 f., 509, 516, 534, 536, 541, 544, 604, 619, 623, 647, 653, 665, 676, 690, 705 f., 730, 748, 752; jvfr. Lene Barnekow.
- (Vaaben: 1 Egern), Just Jørgensen 54, 385, 440. — Jørgen Godskesen († 1632), 54, 440; jvfr. Anne Ulfeldt. — Kristoffer Jørgensen 54, 308, 384, 435 f., 440. — Mogens Nielsen, 385, 387. — Niels Jørgensen 54, 387, 440, 445; nævnes 38, 86, 636, 703; jvfr. Dorte Gyldenstjerne. — Niels Pallesen 568.
- (Vaaben: 3 Agern), Jesper, Skibskaptejn, 493.
- Friis (Fris) (ikke adelig), Anders, Renteskriver, 139. — Johan, i København, 172, 258 f. — Johan, Tolder i Ystad, 185. — Kristen Nielsen, Mag., Lektor i Ribe, Præst i V.-Vedsted, 57, 476. — Kristen Nielsen, Præst i Raarup, 71. — Niels Kristensen, i Faaborg, 704. — Povl, i Assens, 709. — Sivert, Renteskriver, 209, 310, 415, 772.

- Friskær, Nørre-Rangstrup H., 690.
 Frisland, Nord-, (v. Grønland), 416.
 From (Fraem), Hans Simonsen, til Havggaard, 79. — Jakob, Fiskemester i Koldinghus Len, 218, 448, 452. — Jakob Hansen, i Sorø Skole, 79.
 Frost, Troels, i København, 543.
 Froste Herred 185, 312, 529, 573 f., 579, 596, 643, 684, 686, 744, 761.
 Frøjk, Hjerm H., 489.
 Frøkær, Guldager S., Skads H., 52, 91.
 Frølinge, Halmstad H., 658.
 Frørup, Vindinge H., 400, 458.
 Frøslev, Stevns H., 306.
 — (Førslev), Sønder H., Mors, 209, 365 f., 368, 608 f.
 Frøslevgaard, Frøslev S., Sønder H., Mors, 209, 365.
 Fuglebæk, Østofte S., Fuglse H., 694.
 Fuglevad Mølle, Sokkelunds H., 288, 307.
 Fuglse, Fuglse H., 189, 381, 387, 694.
 Fuglslev, Sønder H. Dyrs, 48.
 Fuiren, Henrik von, se Kirsten Pedersdatter.
 Fulbro, Stenderup S., Hjelmslev H., 73.
 Fultofte, Førs H., 348, 407.
 Funder, Hids H., 68, 249.
 Fusø (nu: Fusager), Gammelstrup S., Fjends H., 552.
 Fux, Felix, kgl. Rotgieter, 1.
 Fyen 3, 20, 31, 41, 82, 118, 182, 199, 258, 260, 269, 285, 298, 304, 318, 386, 396, 458, 460, 462, 494, 514, 522, 530, 533, 544, 558, 622, 653, 700, 764, 771, 786 ff. — Ritmester se Sten Bilde Eriksen.
 Fyenbo Landsting 320, 337. — Landsdommer se Klavs Brockenhuus. — Landstingshører se Hans Nielsen.
- Fyens Domprovsti 144.
 Fyens Stift 74, 182, 194, 396, 409, 459, 557, 696, 702, 704. — Superintendent se Dr. Hans Mikkelsen.
 Fygballe, Faster S., Bølling H., 47.
 Fyllested, Vends H., 388.
 Fæhalden, Mørum S., Lister H., 683.
 Færøerne 416, 479, 556.
 Førneboe se Fornebo.
 Førslev, Ø. Flakkebjerg H., 608.
 —, Bjærge H., Skaane, 171.
 — se Frøslev.
- Gaarsholt (Gaarsilt), Torup S., Tønnersø H., 27.
 Gaarslev (Gordslev), Holmans H., 38, 45.
 Gaas, Peder, i Odense, 214.
 Gaasted, Vilsted S., Slet H., 697.
 Gad, Peder Nielsen, i Terslev, 420.
 Gadegaard, Ovtrup S., V.-Horne H., 422.
 Gadsbølle, Odense H., 201, 352.
 Gagelmand, Peder, Kongens Apoteker i Rosenborg Have, 170.
 Gagge, Klavs Andersen († før 1636), se Margrete Mormand. — Klavs Holgersen 200 f.
 Galde, Gude († 1626) se Helvig Marssvin. — Morits 568. — Niels 202. — (ikke adelig), Lambrecht, Læderbæder i København, 289.
 Galskyt, Elsebet, Iver Dyres, 711, 723.
 Galt, Gjord († 1591) 419; jvfr. Regitse Rosenkrantz. — Ingeborg, ufri Niels Grøns i Borup, 40, 401, 419. — Knud 396. — Peder 419. — Jfr. Sidsel 419.
 Gamby, Haarslev S., Skovby H., 641.
 Gammelbo, Baag H., 345, 451.

- Gammelby, Skovby H., 454.
 Gammelgaard, Tor Olufsen, Præst i Ry, 104.
 Gamtofte, Baag H., 345 f., (391), 451, 671.
 Gandløse, Ølstykke H., 729.
 Gangsted, Vor H., 40.
 Gans, Henrik, i Kolding, 75; jvfr. Karen Bilde.
 Gardie, Jakob de la, Sverrigs Riges Marsk, 597.
 Gatten, Aars H., 225.
 Gaverslund, Holmans H., 97, 467.
 Gavntofte, Luggude H., 263.
 Gavnø, Hammer H., 338.
 Gedde, Margrete († 1627), Thomes Nolds, 257. — Ove, Lensmand over Eger og Brunlaug Len, 257 f., 404, 408, 474, 524, 531 f., 543, 631.
 Gedser Rev 287.
 Geer (Guerre), Louis de, 447, 755, 769.
 Geist, Bernt Hagen von der, Oberst, 44.
 Gelballe, Anst H., 428.
 Gellerup, Hammerum H., 66, 489.
 Gelstrup, Ods H., 307.
 Gemsø (Jemshøg), Lister H., 627, 651.
 Gentofte, Sokkelunds H., 614.
 Gere, Birgitte, Jakob von Somnitz's, 220. — Henrik Aagesen 169, 220.
 Gerlev, Slagelse H., 190.
 Germand Jonsen i Bølling, Herredsfoged i Jerlev H., 104, 794.
 —, Johan, i Haderslev, 491.
 Gern, Gern H., 254.
 — Herred 591.
 Gerringe, Fuglse H., 612.
 Gersdorff, Joakim, 691. — Kasper Kristoffer 568; jvfr. Anne Ulfeldt. — Kristoffer († 1635), Lensmand p. Lønborg Bispegaard, 45. — Kristoffer Frederik, Edelknabe hos Grev Valdemar Christian, 147. — Peder Kristoffersen 30, 45, 254, 355, 793.
 Gert Arnsen, Skipper, af Lübeck, 512.
 Gesing, Sønderhald H., 236, 350, 541.
 Gest, Hind H., 110.
 Gestebjerg Mølle, Landskrone Len, 281.
 Gesten, Anst H., 85.
 Ginckel, Arnt v., i Hamburg, 72 f.
 Gisli Oddurson, Biskop p. Island for Sönden (Skálholt), 781 f.
 Gislum Herred 144.
 Gisselfeld, Ringsted H., 156, 168.
 Givskud, Nørvang H., 96, 103.
 Gjødstrup, Jens Kristensen, Præst i Hee, 91. — Jens Nielsen, Præst i Gellerup, 66. — Kristen Kristensen, Præst i Bøvling, 276 ff. — Niels Kristensen, Præst i Verst og Bekke, 468.
 Gjøe, Jfr. Anne 51, 674. — Jfr. Beate 600. — Jfr. Birgitte 674. — Ellen, Morits Ascherslebens, 349, 567, 600. — Eskil 487, 567; jvfr. Emmerentse Rosenkrantz. — Falk Falksen 327, 392, 444, 567, 639, 730, 754; jvfr. Helvig Brahe. — Falk Henriksen 142, 320, 330, 333 f., 567, 684; jvfr. Karen Bilde. — Ide, Jens Juels, 568, 600. — Jfr. Inger 513, 686, 688. — Jesper († 1621 eller 1622) 154; jvfr. Johanne Sinklar. — Kristoffer, Lensmand i Lister, Nedenæs og Mandals Len, 53, 83, 568, 631, 686, 688; jvfr. Karen Lange. — Margrete, Jørgen Høgs, 53, 568, 600. — Otte Henriksen, Hofsinde, 332, 567, 608; jvfr. Birgitte Thott. — Jfr. Sibylle 51, 320, 326, 332 f., 349, 351, 368, 380.
 Glad, Oluf, Skibskaptejn, 315.
 Gladsakse, Sokkelunds H., 761.
 — Len, Skaane, (171).

- Glenstrup, Nørhald H., 210.
 Glimager, Gyngø H., 504.
 Glimminge, Jerrestad H., 683.
 Gloslunde, Lollands Sønder H., 540, 688.
 Glostrup, Niels Simonsen, Mag., Biskop i Oslo og Stavanger Stifter, 178.
 Glud, Bjærge H., Jylland, 45.
 Glumslev, Neder (Nørre?), Rønnebjærg H., 408.
 Glumsø, Tybjærg H., 545.
 Glückstadt 249 f., 401 f., 448, 461, 501 f., 558, 602 f., 624. — Borgere 256, 267, 289, 375, 474, 512. — Guvernør (250, 256, 267). — D a t.: 605 f., 612, 624.
 Glæne, V. Flakkebjærg H., 302.
 Gordslev se Gaarslev.
 Gore, engelsk Ridder, 589.
 Gorm, Konge, 96.
 Gotfred Mikkelsen, Holmens Skriver og Tømmerskriver, 121, 237.
 Gothart Klejnsmed i Helsingør 272.
 Gottorp, Hertug, se Frederik.
 Graa, Hans, Tolder i Korsør, 56. — Jens, i Slagelse, 266, 284, 342.
 Graagaard, Vinderslev S., Lysgaard H., 753.
 Graaskovgaard, N.-Knudstrup By, Torning S., Lysgaard H., 47.
 Graderup (Grarup), Vends H., 388.
 Granslev, Hovlbjærg H., Røde Mølle, 465, 664.
 Grarup se Graderup.
 Grave, Mogens, Raadmand i Ribe, 50.
 Gravlev, Hornum H., 340 f.
 Green, Anders († 1614), Norges Riges Kansler, se Mette Grubbe.
 Gregers Madsen i Allinggaard 758. — Ottesen, Borgemester, Hospitalsforstander og Tolder i Kolding, 121, 488, 492; jvfr. Anne Jensdatter. — Pedersen i Kolding 105. — Simensen i Roe 758. — Thomsen, Præst til Vitten, Haldum og Haldsten, 328 f.
 Grenaa 80.
 Grene, Slavs H., 9, 428, 534.
 Grevinge, Ods H., 500.
 Grib, Gertrud, g. m. Lars Wivallius, 608, 662. — Ulf Kristoffersen 608; jvfr. Margrete Daa.
 — (ikke adelig), Anne Mortensdatter, i Roskilde, 299, 301. — Henrik Mortensen, Student, 301. — Johanne Mortensdatter, Henrik Nielsens, i Roskilde, 299, 358.
 Gribstrup, Klovborg S., Vrads H., 356, 413, 456.
 Griis, Bagge († 1635), se Maren Krag. — Jfr. Birgitte 127. — Jfr. Else 127. — Jfr. Ide 127. — Jfr. Kirsten 127. — Palle 127. — Vibeke, Peder Munds, 508, 661.
 — (ikke adelig), Anders Nielsen i Viuf 149. — Hans Andersen i Viuf 149.
 Grimmelykke, Indslev S., Vends H., 698.
 Grimstad, Nedenæs Len, 315 f. — Medom(?) Grimstad 316.
 Grimstrup, Baag H., 345, 451, 692.
 Grinderslev Kloster, Nørre H., Salling, 127.
 Grindløse, Skam H., 332.
 Grove, Ginding H., 704.
 Grubbe, Erik Jakobsen († før 12/6 1636), 511. — Erik Lavridsen, 1636 Lensmand p. Aarhusgaard, 381, 507, 568; nævnes 411, 445, 464, 466, 471, 495 f., 516 f., 541, 557, 583, 591 f., 623, 644, 660, 663 f., 678, 690, 706, 711, 726, 785; jvfr. Maren Juul. — Jakob Knudsen 273. — Jakob Lavridsen 63, 253, 568, 731; jvfr. Ingeborg Kruse. — Jørgen, Lensmand p. Vestervig Kloster, 148, 266 f., 273, 366, 527, 568, 740;

- jvfr. Lene Rud. — Knud († 1632), 273, 603, 711. — Kristian 148; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Lavrids 239, 270, 611, 715. — Magdalene, Bendix Breides, 266 f. — Mette, Anders Greens, 715. — Regitse, Aleksander Raab v. Pappenheims, 190, 568, 656, 794. — Sidsel, Aksel Ugerups, 567, 600, (603). — Sivert, Lensmand p. Malmøhus († $27\frac{1}{3}$ 1636), 93, 257, 292 f., 499, 528.
- Grumløse, Baarse H., 674.
- Grunderup se Grønnerup(?).
- Grundfør, V.-Lisbjerg H., 465, 664.
- Grüner, Peder, Møntmester, 212, 753, 769.
- Græsbjærg, Baarse H., 674.
- Græstrup, Tyrsting H., 442.
- Groeben, Anne Lisbet von der, Fleming Ulfeldts, 568, 600.
- Grøf, Gaard i Hunavats(?) Syssel, Island, 13.
- Grøminger, Ulrik, Drejer ved Børnehuset, 579.
- Grøn, Niels, i Borup, ufri, 419; jvfr. Ingeborg Galt.
- Grønbeck, Jens Christensen, i Iller, 758.
- Grønbæk, Lysgaard H., 758.
- Grønland 100, 288, 378, 382, 415 ff., 478 f.
- Grønnehave, Vig S., Ods H., 588, 724, 727.
- Grønnerup (Grunderup), Vrejlev S., Børglum H., 327.
- Grønning, Vilsted S., Slet H., 697.
- Gudhjem p. Bornholm 719.
- Gudmundtorp, Froste H., 214.
- Gudrum Jonsdatter p. Island 356 f.
- Gudum, Løve H., 520.
- Guerre, Louis de, se Geer.
- Guldager, Skads H., 52, 91.
- Guldborg, Falsters Nørre H., 397.
- Guldforhoved, Bording S., Hammerum H., 440.
- Gulland 6, 81, 115, 138, 141, 154 f., 160, 224, 256, 379, 388, 433, 522, 528, 532, 596, 637, 657, 659, 669, 683, 696, 736. — Landsdommer og Tolder se Niels Madsen.
- Gullands Slot og Len se Visborg.
- Stift 573. — Superintendent se Stafrofski
- Gullandsagger se Ullensager.
- Gullbringe Syssel p. Island 713.
- Gullerup, Nørre H., Mors, 209, 368, 609.
- Gullestrup, Herning S., Hammerum H., 99.
- Gunderslev, Tybjerg H., 288.
- Gunderup, Favraas H., 193, 252, 359. —, Fleskum H., 276, 449. —, Skads H., 52, 98.
- Gundestrup, Luggude H., 188, 263. —, Ods H., 500.
- Gunstrup, Skam H., 133.
- Gurie, Villands H., 641.
- Gurreby, Lollands Sønder H., 612.
- Gustrup(?), Viborg Stift, 475.
- Gutfeld, Salomon, Kongens Bartskær, 28, 148, 727.
- Gyldenløve, Christian Ulrik, Christian IVs Søn, 380, 537, 789 ff. — Hans Ulrik, Christian IVs Søn, 116. — Ulrik Christian, Christian IVs Søn, 26, 121, 364, 426, 533, 576, 588, 605, 615, 617, 641, 756, 761, 784.
- Gyldenstjerne, Aksel, 568, 608; jvfr. Kristense Lindenov. — Anne, Jørgen Brahes, 567, 600. — Anne, Frederik Markdanners, 567, 599. — Anne, Ulrik Sandbergs, 568, 599, 655, 667, 751, 793. — Anne Helvig, Jørgen Marsvins, 566, 599. — Dorte († $\frac{1}{3}$ 1634), Niels Jørgensen Friis's, 385, 387. — Hannibal († 1608) se Helvig Kaas. — Henrik Prebensen, Lensmand p. Varberg, 470, 567, 574, 641, 669, 760 f.; næv-

- nes 3, 61, 81, 117, 123, 126, 129, 137, 147, 154, 156, 164, 185, 193, 199, 214, 250, 255, 275, 280, 287, 290, 298, 312 f., 348, 360, 366 f., 371, 377, 406, 444, 498, 505 ff., 511, 525, 530 f., 661, 680 f.; jvfr. Lisbet Podebusk. — Ingeborg, Hans Oldelands, 567, 599. — Jytte, Kristian Grubbes, 566, 599. — Jytte, Otte Thotts. 568, 599. — Jytte, Tage Thott Ottesens, 566, 599. — Jytte, Ejler Urnes, 566, 599. — Knud Akselsen til Tim, Lensmand p. Hald, 567; nævnes 4, 38, 52, 60, 63, 66, 69, 88, 91 f., 105 f., 122 f., 134, 144, 158 f., 182, 209, 213, 221—24, 236, 240, 254, 279, 284, 292, 365, 368, 371, 378, 386, 396, 411 f., 414, 417, 419, 441, 444, 449, 466, 475, 551 f., 557, 608 ff., 619, 629, 637, 644, 665, 678, 690, 711, 736, 748. — Knud Prebensen 567; jvfr. Kristense Juel. — Kristen († 1617) se Dorte Rud. — Laxmand nævnes 179 f., 258, 360, 457, 524, 528, 553 f., 567; jvfr. Margrete Friis. — Lene, Holger Rosenkrantz Akselsens, 567, 599. — Lisbet, Oluf Rosensparres, 212, 224, 568, 600. — Mogens Mogensen (d. æ.), Lensmand p. Varberg, 152, 165, 275, 313, 348, 366, 382, 392, 634, 657; jvfr. Sofie Rantzau. — Mogens Mogensen (d. y.) 318.
- Gyllebo, Jerrestad H., 305.
- Gynge Herred 554. — Løjtnant se Hieronymus Samson.
- Günther, Frederik, Tyske Kancellis Forvalter, 661.
- Gæstelvev, Vindinge H., 722.
- Gødstrup(?), Lunde Stift, 698.
- Gøje Nielsdatter i Lendum 610.
- Gørrild Kristensdatter, Enke efter Professor Hans Jensen Alanus, 782.
- Gørrød, Gørs H., 524.
- Göteborg, Borgere, 512.
- Haag, Borgere, 514.**
- Haar, Hans Jørgensen, i Starup, 64. — Søren, Herredsfoged i Holmans Herred, 460.
- Haarby, Baag H., 144.
- Haarslev, Skovby H., 641,
- Habjærggaard (Herberg?), Sønderhalland, 408.
- Haderslev 44, 154, 337, 352, 395, 398, 429, 462, 584, 626. — Provst se Henrik Mikkelsen Tisdorph. — Rektor se Jens Ravn. — Borgere 141, 157, 393, 397, 435, 438, 450, 467, 492, 575, 601, 661. — Hospital 474. — Skole 76.
- Haderslevhus Slot og Len 65, 131, 174, 218, 377, 412, 423 f., 474, 491, 584, 602, 633, 679, 791. — Fiske-mester se Jørgen Hansen. — Hus-foged se Jørgen Hansen. — Skov-rider se Evert Skovrider, Hans Skytte, Jens Jensen. — Lysthus 107. — Cantoris Provsti 679. — Provsti 679, 789. — Ærkedegnens Provsti 679. — D a t.: 372—401, 405—423, 428, 432—446, 453—464, 466—493, 601.
- Haderup, Ginding H., 105 f., 239 f., 469, 704, 712.
- Hadsten, Sabro H., 328, 445, 582 f.
- Haegaard se Havgaard.
- Hagen, Bernt von, 376. — Kristoffer, 376.
- Hagenbjærg, Nørre H., Als, 610.
- Hagenskov Slot og Len 79, 253, 286, 312, 371, 429, 460, 647, 658, 665, 688, 692.
- Hagensted(?), Sønderhalland, 408.
- Hagsholm, Hovlbjærg H., 457.
- Hakkerup, Favraas H., 287, 525.
- Hald Slot og Len 91, 122, 192, 213, 222, 254, 378, 466, 552, 609, 619, 665, 690, 736. — Skriver se Engel-brekt Pedersen, Klavs Kristensen.
- Haldrup, Slet H., 697.

- Haldrup, Vor H., 58.
 Haldum, Sabro H., 328 f., 583.
 Halgaard (Kolgaard) Eng, Hee S.(?), Hind H., 110.
 Halkær, Aars H., 187, 346.
 Halland 182, 199, 252, 255, 303, 318, 396, 408, 458, 558, 569, 581, 583, 595, 607, 616, 657, 713, 742, 744, 765.
 Hallandsfar Landsting 125. — Landsdommer se Knud Gabrielsen Akeleje.
 Hallebyore, Løve H., 266.
 Hallenslev, Løve H., 320, 600.
 Halling, Hads H., 373.
 Hallund, Børglum H., 213.
 Halmstad, Borgere 125, 271, 291, 560 f., 629, 686. — Kirke 220, 292 f.
 — Gaard (Fæstning) og Len 117, 137, 312, 561, 569, 595, 634, 684, 686, 741 ff., 765.
 Hals, Jens Andersen, i Aalborg, 369. — Knud Jensen, i Aalborg, 368 f.
 Halsnø Kloster og Len 453.
 Halsted, Lollands Nørre H., 548, 612.
 Halsted Kloster og Len 540, 548, 688. — Slotsøen 252, 601.
 Hamburg 257, 620, 728, 732, 771, 787. — Borgere 53, 71 f., 184, 257, 261, 267 f., 289, 341 f., 402 f., 474, 476, 501, 528, 614, 700.
 Hamilton, Greve, polsk Oberst, 162.
 Hammer, Hans, Skibsløjtnant, 493. — Lavrids, i København, 665.
 Hammer, Hammer H., 674. —, Vrads H., 471, 477.
 Hammergaard (Hammers Ladegaard), Villands H., 214.
 Hammerlund, Froste H., 214.
 Hammersbæk Skov, Pederstrup S.(?), Nørlyng H., 542.
 Hammershus Slot og Len 533. — Skriver se Hans Jensen.
- Hammershøj, Sønderlyng H., 350, 364 f.
 Hammerum Herred, Herredsfoged se Jakob Mortensen.
 Hampenbjerg, Gaard i N.-Snedede S., Vrads H., 478, 592.
 Hamsfort, Kornelius von, d. æ. († 1580), Apoteker i Odense, 547. — Kornelius d. yngre († 1627), Apoteker i Odense, 546; jvfr. Katharina Jers. — Kornelius d. yngste, Apoteker i Odense, 353, 546 f., 601, 604, 618 f., 745, 756, 792. — Magdalena, Dr. Hieronymus Tenners, 353, (792).
 Han, Klavs, Tolder i Svinsund, 442.
 Han Herred 73. — Herreds Provsti 672.
 Handest, Nørhald H., 210.
 Hannerup, Elbo H., 30, 114, 467.
 Hanning, Bølling H., 241.
 Hannæs 146, 658, 776.
 Hans, Konge, 95.
 Hans, Hertug af Glücksborg, 128.
 Hans Degn i Kirke-Hvalsø 185. — Gigler 176; jvfr. Birgitte. — Mægler (Mackler, Maaler) i Gøteborg 512. — Ridderkok 211. — Skytte, Skovrider i Haderslevhus Len, 323. — Præst i Nørre Stenderup, se Hans Kristensen. — Præst i Vigerslev, se Sascerides. — Andersen, Præst i Skærbæk, 42; jvfr. Lenc Iversdatter. — Andersen i Haved 92. — Andersen i Iller 758. — Andersen i Rorslev 694 f. — Borkardsen, Mag., Dr. theol., Præst til Vor Frue Kirke i København, 1635 Biskop i Ribe, 10, 43, 48, 120, 207, 412; nævnes 5, 42, 46, 59, 65, 67, 97, 105, 138, 172, 204, 208, 221 ff., 237, 239, 420, 455, 461, 467 ff., 472, 474, 476, 488, 573, 651, 678, 788. — Boyesen (Boisen). Hofmønsterskriver, 71, 261, 489.

603, 714. — Dinesen, Præst, se Høfdding. — Ebbesen i Odense 709. — Eriksen, Præst, se Horne. — Hagensen i København 750. — Hansen, Præst i Taagerup, 188 f. — Hansen, Bogtrykker, se Skonning. — Hansen, Foged hos Jørgen Marsvin, 333. — Hansen i Vartov Hospital 321. — Hansen i Hallenslev 600. — Hansen i Kolding, se Bager. — Hansen i Lysgaard H.(?) 240. — Hansen i Bredstrup 467. — Hansen i Lille Kærby 518. — Hansen i Lønne 433, 456. — Hinsén i København se Mette. — Ibsen (p. Sjælland) 297. — Jakobsen, i Grev Valdemars Tjeneste, i Sorø, 329. — Jakobsen p. Kristianshavn 739. — Jensen, Professor, se Alanus. — Jensen, i Sorø Skole, se Jersin. — Jensen, Raadmand i Hjørring, 346. — Jensen i Odense 388, 514. — Jensen, Raadmand i Varberg, 214. — Jensen, Skrivers p. Hammershus, 629. — Jensen p. Holmgaard 726. — Jensen, Bolsmand i Koldinghus Len, 467. — Jensen i Elbo Herred 115. — Jensen i Kærby 519. — Jensen i Tude 226. — Jespersen i Assens 508. — Johansen, Garver i København, 188. — Jørgensen, Mag., Præst i Ronneby, 122, 513. — Jørgensen, Foged i Mandals Len, 274. — Jørgensen i Agernæs 653. — Jørgensen i Grønnehave 724, 727. — Klavsen, Kapellan p. Amager, 632. — Klemensen i Kølstrup 518. — Knudsen, Skibskaptejn, 315, 493. — Knudsen i København (Drabssag) 728. — Kristensen i København, se Karen. — Kristensen, Præst i Nørre Stenderup, 81. — Kristensen i Aasum 519. — Kristensen i

Agernæs 653. — Kristoffersen, Professor ved Universitetet, 495. — Kristoffersen i Drigstrup 518. — Lavridsen, Mag., Skolemester for Kongens Døtre, 172. — Lavridsen, Mag., 562. — Lavridsen, Postvogsvend, 602. — Lavridsen i Ryds Mølle 386. — Lavridsen i Aasum 519. — Lavridsen i Dræby 518. — Lavridsen i Sundbyøster 284. — Lydersen, Skibskaptejn, 315. — Madsen, Skibsløjtnant, 245. — Mandixen i København 140, 390, 430, 700, 716. — Mikkelsen, kgl. Renteskriver, 473. — Mikkelsen, Dr., Superintendent i Fyens Stift, 299, 358; nævnes 12, 17, 20 f., 31, 37, 62, 74, 84 f., 90, 142, 154, 157, 165, 251, 281, 285 f., 293, 332 f., 339, 344 f., 352, 372, 387, 390, 409, 451, 463, 514, 522, 525, 603, 626, 651, 658, 666, 670, 696, 703, 722. — Mikkelsen, Præst i Favrød, 287, 525, 530, 556. — Mikkelsen i Odense se Anne. — Mikkelsen i Dræby 519. — Mortensen i Gunderup 98. — Mortensen i Lidemark se Krummerup. — Nielsen, Landstingshører, Borgemester i Odense, 62, 132 f., 438 f., 474. — Nielsen († 1635), Byfoged i Helsingborg, 187, 291. — Nielsen, i Sorø Skole, se Schjelderup. — Nielsen i Nolde 398. — Offersen i Iller 758. — Olufsen, Mag., Ærkedegn i Ribe, 536. — Olufsen, Portner ved Højbro, 86. — Olufsen i Skaverup 674. — Ottesen, Kannik i Lund, 725. — Pedersen i Helsingør, Kannik i Roskilde, 161, 298. — Pedersen, Borgemester i Laholm, 709, 787. — Pedersen, Præst i Døllefjelde, 697. — Pedersen, Slagter i København, 632. — Pedersen i Hillerød 229. — Pedersen i Gaarslev 38,

45. — Pedersen i Hannerup 30, 114. — Pedersen paa Landerupgaard 51. — Pedersen i Magleby, Stevns H., 645. — Pedersen i Skuderup 512. — Povlsen i Ribe 393. — Povlsen, Skrædder i Vejle, 68. — Rasmussen i Impehave 400. — Simonsen i Misthusum 435. — Simonsen i Vollum 442. — Stolpersen i København se Mette. — Stolpesen i Slusaas 517 f. — Svendsen, Skibstømmermand, i Halmstad, 560. — Svendsen (Gældssag mod Otte Marsvin) 676. — Sørensen, Borgemester og Tolder i Aalborg, 53, 91, 614, 728, 741. — Sørensen i Lønne 433, 456. — Thommesen, Tolder i Nedenæs Len, 631. — Truidsen i Skummeslev 305. — Vognsen, Borgemester i Korsør, 31, 480. — Ægidiussen, Mag., Skolemester i Aalborg, 435. Hans Vilhelm, Fægtelærer ved Sorø Akademi, 588, 605.
- Hanyes, Richard, 312, 317.
- Haraldskær (Harritskær), Tørrild H., 57, 203, 207.
- Harboe, Jens, Kongens Sanger, 134, 618. — Niels Povlsen, Præst i Ringe, 409. — Peder, Skibskaptejn, 694.
- Harbou, Jens Mogensen († 1635), 114, 197, 207, 335, 381, 613, 748; jvfr. Birgitte Bilde. — Jfr. Karen 412. — Kirsten, Klavs Munds, 446. — Kristen Jørgensen († 1630) 412. — Kristen Ottesen 21. — Jfr. Maren 412. — Otte Jørgensen 21; jvfr. Ingeborg Skade.
- Harbæksholt (Holbegsreen), Ørkeljunge S., N.-Asbo H., 470, 513.
- Hardanger Len 453.
- Hardenberg, Kirsten, Aksel Brahes, 707.
- Harløse, Froste H., 214.
- Harrested, Slagelse H., 606.
- Hovedgaard, Ø.-Flakkebjærg H., 639, 752.
- Harritskær se Haraldskær.
- Harte, Brusk H., 423.
- Hasebart (Hasenbart), Hans, i Stubbekøbing, 612. — Torben († 1636), Mag., Præst v. Domkirken i Lund, 682, 780. — Wichmand Jakobsen, Mag., 1635 Præst ved St. Hans Klosters Kirke i Odense, 142, 154, 426, 473.
- Hasle, Ringsted H., 128, 174, 191.
- Haslev, Villands H., 524, 641.
- Hasseris, Hornum H., 276.
- Hassing, Ø.-, Kær H., 327, 639.
- Hastrup, Baarse H., 674.
- Hastrup, Tyregod S., Nørvang H., 108, 456.
- Havbro, Aars H., 225, 340.
- Havbølle, Langeland, 643.
- Haved, Rejsby S., N.-Rangstrup H., 92.
- Havelberg, Brandenburg, 772.
- Havgaard (Haegaard), Haderslev H., 79.
- Len, Lollands Nørre H., 733.
- Havlykke, Fuglse H., 22 f.
- Havmand, Hans, i København, 614.
- Havreballegaards Len se Aarhusgaard.
- Havrebjærg, Løve H., 520.
- Havrum, Hovlbjærg H., 413, 471.
- Hebo, V.-Horne H., 550.
- Hech, Jørgen, 386.
- Hedeby se Hodde.
- Hedegaard, Halmstad H., 408.
- Hedegaarde, Jetsmark S., Hvetbo H., 327, 639.
- Hedinge, Kirke-, Færs H., 408.
- , Korn-, Færs H., 408.
- Hedvig af Braunschweig-Lüneburg, Enkehertuginde til Stettin og Pommern, 500.
- Hee, Hind H., 91, 110.

- Heeager, Hind H., 110.
 Heest, Henrik, 515.
 Hegelund, Jens Pedersen, Præst i Romdrup og Klarup, 37, 549. — Søren Pedersen, Præst i Skærbæk, 42, 92.
 Heglinge, V. Gyng H., 547. — Ø., V. Gyng H., 547.
 Heidenstrup, Jfr. Else, 351. — Reinhold, Lensmand paa Sejlstrup, tidligere p. Ørum, 183, 351, 615, 710. — Jfr. Sara 786 f.
 Heinemark, Jonas, Tolder i København, 90, 415.
 Heit, Tönnes, i Emden, 53.
 Helches, Erre, af Warnes i Holland, 182.
 Heldum, Skodborg H., 196.
 Helgenæs, Mols H., 667.
 Helgeshede ved Nakskov 775.
 Helgoland 249.
 Hellebækgård, Lyng-Kronborg H., 248.
 Helmer, Kort, Skibsløjtnant, 493, 732, 794.
 Helmis, Kort († 1636), Messingmager, 358 ff.; jvfr. Margrete.
 Helmstedt, Tyskland, 495. — Borgemester se Henrik Ernst. — Academia Julia (Universitet) 495.
 Helnekirke Gaard og Len 185, 312, 559, 573 f., 596, 684, 686, 744, 761.
 Helsingborg 251, 291, 297, 365. — Byfoged se Hans Nielsen. — Borgere 187, 284, 474, 739.
 -- Slot og Len 129, 134, 177, 203, 256, 297, 308, 343, 470, 497, 503, 505, 532, 595, 620, 684, 744, 766, 772.
 Helsingør 7, 152, 160 f., 166, 311, 372, 424, 503, 559, 640, 733, 766. — Borgemester se Niels Madsen, Peder Svendsen. — Toldere osv. se Øresund. — Borgere 1, 101, 153, 156, 160 f., 163, 168, 173, 175 f., 184, 211, 267, 272, 311, 317, 319, 351, 372, 394, 399, 424, 442, 537, 562, 581, 648, 665 f., 685, 692, 701, 731, 739, 749, 765. — nederlandsk Resident se Karl von Krakow. — svensk Resident se Johannes Fe-græus Strømfelt. — Hospital 156, 176, 580. — Hospitalsforstandere 580. — Marie (tyske) Kirke 503, 685, 731. — Klokker se Lavrids Johansen. — Kobber- og Hammermøllen 246 ff., 252. — Skriver se Jens Thomsen, Kristen Mortensen. — Se ogsaa Kronborg.
 Helvig Byskrivers i Køge 303.
 Hemmeslev, Høgs H., 521, 525.
 Hemmet, Enevold Gregersen, Præst i Dejbjærg og Hanning, 241. — Iver Gregersen, Præst i Skern, 550. — Iver Iversen († 1629), Dr., Biskop i Ribe, 105, 204; jvfr. Karen Pedersdatter Baggesen. — Peder Iversen, Præst i Lønborg og Egvad, 237.
 Henrik Bogbinder i Odense se Katrine. — Perlestikker i København 457. — Aagesen se Gere. — Andersen i Munkebo 518. — Ditlofsen, Bartskær p. Kristianshavn, 727. — Hansen i København 774. — Hansen, Skriver p. Varberg Slot, 313. — Jespersen se Mylting. — Johansen, Soldat p. Varberg Slot, 646. — Jørgensen se Rosenvinge. — Kristoffersen i Vejle 20 ff., 401. — Madsen, Skibsskriver, 61. — Mikkelsen, Provst i Haderslev, se Tisdorph. — Nielsen i Roskilde se Johanne Mortensdatter Grib. — Olufsen, polsk Skibskaptejn, 668. — Olufsen i Lønne 433, 456. — Sørensen, Tolder i Kerteminde, 339. — Thomsen, Raadmand i Hjørring, 346.
 Herberg se Habjærggaard.

- Herford 402.
 Herluf Akselsen, Fændrik i Aarhusgaards Len, 114. — Pedersen i Rindelev 122.
 Herlufsholm(?), Aarhusgaards Len, 143.
 Herlufstrup, Bjæverskov H., 608.
 Herman Antonisen i Slangerup, Herredsfoged i Smørum Herred, 272, 717; jvfr. Anne Jensdatter. — Eggertsen i Holbæk 158. — Hybersen (i Lund) 693. — Timandsen, Skipper, 168.
 Herrestad, Villands H., 524, 641.
 Herrested, Vindinge H., 120, 335.
 Herrestrup, Ods H., 500.
 —, Slagelse H., 3. — Huse-, Slagelse H., 191, 563, 777.
 Herridsvad Kloster og Len 61, 135, 148, 228, 238, 297, 343, 358 f., 582, 598, 676, 785 f. — Ridefoged se Oluf Mogensen.
 Hersing, Anders, paa Jerashave, 94.
 Herslev, Brusk H., 67, 467.
 Herslum(?), Bjærge H., Fyen, 519.
 Herstedvester, Smørum H., 761.
 Herstedøster, Smørum H., 761.
 Hes, Markus, Skibshøvedsmand, 555.
 Hessel, Didrik, Skibskaptejn, 117. — Didrik, Visitør ved Øresundstolden, 166.
 Hesselager Sogn, Gudme H., 321.
 Hesselby, Egeslevmagle S., V.-Flakkebjærg H., 786.
 Hesselgaard, Funder S., Hids H., 249.
 Hesselund, Grove S., Ginding H., 704.
 Hestholmen ved Nakskov 776.
 Hestved, Ø. Gynges H., 539.
 Hetland se Shetlandsøerne.
 Hevringholm, Sønderhald H., 354.
 Heyde, Johannes, Orgelmager i Flensborg, 109.
 Hids Herredsting 243.
 Hieronymus Kristoffersen, Præst, se Knop.
 Hillersby, Rønnebjærg H., 408.
 Hillerslev, Hillerslev H., 65, 527.
 Hillerød, Borgere 229. — (Frederiksborg) Skole 66, 71, 372, 613, 699. — Jvfr. Frederiksborg Slot.
 Hillested, Fuglse H., 22, 638, 722.
 Himle Herred 318.
 Himlinge, Glimager S., Gynges H., 504.
 Hindby, Fosie S., Oksie H., 545.
 Hindsgavl Slot og Len 79, 102, 286, 312, 325, 371, 388 f., 427, 429, 460, 658, 695, (710).
 Hindsholm, Bjærge H., Fyen, 518 f.
 Hindustan 68.
 Hisholt, N.-Asbo H., 513, 538.
 Hitterøen 315 f.
 Hiøsløfgaard se Hjerimitslevgaard.
 Hjadstrup, Lunde H., 533.
 Hjardemaal, Hillerslev H., 146.
 Hjarup, Anst H., 64, 87.
 Hjelmndrup, Jerlev H., 442.
 Hjlemslev Herred 591.
 Hjelmsted, Børglum H., 327.
 Hjlemsø, Tybjærg H., 694.
 — Hovedgaard, Tybjærg H., 694.
 Hjembæk, Tudse H., 296, 699.
 Hjerm, Hjerm H., 23.
 Hjermeslev, V.-, Hvetbo H., 327, 639.
 Hjermind, Middelsom H., 585.
 Hjerimitslevgaard (Hiøsløfgaard), Børglum H., 690.
 Hjerndrup, Tyrstrup H., 3 f.
 Hjerup, Baag H., 345, 451
 Hjorslev, Lunde H., 533.
 Hjort, Anders, i Kørsinge, 518.
 Hjortlund, Peder Pedersen, Præst i Mjolden, 60.
 Hjortsvang, Vrads H., 471, 477.
 Hjærtebjærg p. Møen 123.
 Hjørnlunde, Lynges-Frederiksborg H., 457, 691.
 Hjørring 279, 346. — Borgemester se Svend Pedersen. — Raadmand se

- Hans Jensen, Henrik Thomsen, Lavrids Lavridsen, Peder Nielsen, Peder Olufsen, Peder Pedersen. — Borgere 346. — Kirke 346.
- Hobro 75. — Borgemester se Lavrids Nielsen. — Borgere 73, 106.
- Hodde (Hedeby), Ø.-Horne H., 225, 551.
- Hofmand, Hans, i København, 593, 739.
- Hoft, Chrin, i Bergen, 438.
- Hogenvald, Daniel, Kongens Livbarber, 727.
- Holar p. Island 781. — Domkirken, 13.
- Stift, Biskop se Torlak Skulason.
- Holbeksreen se Harbæksholt.
- Holbo Herred 520.
- Holbæk 80, 137, 268, 579. — Borgere 158, 192, 285, 312, 343, 628, 701, 716.
- Slot og Len 268, 312, 579.
- Holck, Ditlev, se Margrete Krabbe.
- Ejler 469 f., 538, 715, 779 f.; jvfr. Rigborg Bilde. — Henrik Ditlevsen († ^{30/ 8} 1633), Rigsgrave, Oberst, Lensmand p. Møen, 22, 120; jvfr. Hilleborg Krafse. — Kristen Jespersen, Lensmand p. Silkeborg Slot, 90, 108; nævnes 22, 42, 44, 47, 52, 89, 98 f., 106, 109, 123, 210, 213, 216, 226, 236, 242 f., 246, 249, 254, 282 f., 314, 323, 341, 350, 356, 360, 370 f., 378, 389, 412 f., 429, 440, 455 f., 466, 477 f., 516, 592 f., 623, 625, 665, 699, 704 f., 712, 734, 757 ff., 762. — Kristen Kristensen, Kancellisekretær, 474.
- Holeby, Fuglse H., 189, 381, 387.
- Holger Gabrielsen, Præst i Hylke, 473.
- Holland se Nederlandene.
- Hollandske Rev 527.
- Holle (nu: Holje), Gemso S., Lister H., 651.
- Hollænderbyen p. Amager 607.
- Holm, Gramandstorp S., N.-Asbo H., 513.
- Holmans Herred 449. — Herredsfoget se Søren Haar.
- Holmegaard, Tune Præstegæld, Norge, 434.
- Holmer, Jakob, i København, 727. — Kort, se Helmer.
- Holmgaard, Koldinghus Len, 726.
- Holmhof, kgl. Ladegaard p. Øsel, 366.
- Holst, Hans Adersen, Kaptejnløjtnant p. Varberg Slot, 657, 681. — Harder, i Flensborg, 446 f. — Klavs Jørgensen, Skibskaptejn, 436, 762.
- Holstebro 279.
- Holsted, Malt H., 515, 542.
- Holsten 55, 160, 562, 575, 603, 625, 707, 741, 794.
- Holt, Favraas H., 408.
- Holte, Bjørge H., Skaane, 425.
- Holtenau, Eckernförde Amt, 33.
- Homborsund, Nedenæs Len, 316.
- Hondorf, Jørgen, Lensmand til Jerrestad H., 5.
- Hoorn, Holland, 74, 102, 537.
- Hornbæk, Sønderlyng H., 210.
- Horne, Erik Pedersen, Præst i Mosbjærg og Hørmested, 699. — Hans Eriksen, Præst i Mosbjærg og Hørmested, 699.
- Horne, Villands H., 524, 641.
- , Ø.-Horne H., 420 f.
- Herred, Nørre-, Herredsskriver se Kristen Ibsen.
- Herred, Vester-, 86.
- Herred, Øster-, 85. — Herredsskriver og Delefoget se Jens Lassen.
- Horneburg, Bremen Stift, 92.
- Hornstrup, Nørvang H., 9, 96.
- Hornum, Bjørge H., Jylland, 473.
- Herred 654.
- Horsens 80, 95, 137, 186, 332, 365,

569. — Borgemester og Raadmand se Oluf Hansen. — Borgere 21 f., 26, 321, 370, 448, 536, 619. — Hospital 108, 536, 619.
- Horslunde, Lollands Nørre H., 130, 548, 612.
- Hosby, Bjærg H., Jylland, 28.
- Hoseby, Listers H., 268.
- Hostrup, Skads H., 52, 85, 91, 354.
- , Slavs H., 610.
- Hov, Halling S., Hads H., 373 f.
- Hover, Hind H., 91.
- , Tørrild H., 466.
- Hovgaard, Vestenskov S., Sønder H., Lolland, 142, 239.
- Hovmand, Hans, i København, 61, 192, 415.
- Hudrum se Hurum.
- Hulby, Slagelse H., 668.
- Humble p. Langeland 353.
- Humlum, Lille-, Resen S., Skodborg H., 422, 639.
- Hunavatns Syssel p. Island 713.
- Hundborg, Hundborg H., 146, 658, 776.
- Hunderup, V.-, Nørre H., Mors, 609.
- Hundige, Tune H., 543.
- Hundsæk, Malt H., 95.
- Hundslev, Rynkeby S., Bjærg H., Fyen, 518.
- Hunemeyer, Herman, Skibskaptejn, 315.
- Huntermand, Hans, Student, i Var-tov Hospital, 290.
- Huolvad, Kristen Pedersen, i Ribe, 50.
- Hurum (Hudrum), Norge, 630.
- Hurve, Froste H., 214.
- Husie, Oksie H., 511.
- Husum, Sokkelunds H., 329, 725.
- Len 418.
- Hval, Neder-, Bøvling S., Skodborg H., 276.
- , Over-, Bøvling S., Skodborg H., 276.
- Hvalsø, Kirke-, Voldborg H., 141, 159, 185.
- , Nørre-, Voldborg H., 141, 181, 185, 198.
- Hvas, Kristoffer, 1635 Lensmand p. Ørum, 131, 186, 421 f.; nævnes 145, 278, 328, 365, 427, 527, 596, 630, 639, 693. — Sofie († 1615), Hans Oldelands, 169 f.
- Hvas (ikke adelig), Bernt Pedersen, Præst i Arrie og Høkebøing, 126, 224.
- Hvedhelm, Salling H., 671.
- Hvejsel (Hvixel), Nørvang H., 9, 96, 534.
- Hvid, Peder, i Kørsinge, 518.
- Hvidbjærg, Sønder H., Mors, 223.
- Hvidding, Hvidding H., 59.
- Hvidingsø, Stavanger Len, 316.
- Hvidkilde, Sunds H., 333.
- Hvilbjærg, Gaverslund S., Holmans H., 111, 467.
- Hvitfeldt, Beate († 1626), Knud Ul-feldts, 27. — Hartvig, Befalings-mand over Marie Kirkes Provsti i Oslo, 715 f., 747; jvfr. Maren Skram. — Henrik, Lensmand p. Landskrone, 44, 553 f.; nævnes 50, 93, 141, 155, 174, 176, 210, 256, 262 f., 281, 291, 304, 407 f., 429, 538 f., 556, 559, 574, 595, 684, 709, 720, 733, 742, 744. — Lisbet, Hen-rik Thotts, 44, 568.
- Hvixel se Hvejsel.
- Hvolgaard, Nørvang H., 112, 704.
- Hüber, Johannes, Apoteker i Ber-gen, 274.
- Hyberts, Jakob, i Helsingør, 272, 424.
- Hyby, Elbo H., 432.
- Hygum, Skads H., 86.
- Hyldspjøld(?), Hjerndrup S.(?), Tyr-strup H., 3.
- Hyldtofte, Fuglse H., 694.
- Hylke, Vor H., 28 f., 32, 76 f., 430, 473.

- Hyllinge, Ø.-Flakkebjærg H., 2, 638, 774.
- Høffding, Hans Dinesen, Præst i Maribo, 90.
- Høftholm, Sidsel (Mordsag), 389.
- Høg, Ejler Jakobsen 41, 334, 444, 567, 745, 773; jvfr. Else Krabbe. — Gregers 5, 169, 337, 367, 388, 399 f., 433, 459, 531, 578, 709, 791. — Jens 308. — Just Jakobsen 567, 793; jvfr. Anne Rantzau. — Just Styggesen, til Gjorslev, Hofmester for Sorø Akademi, 180, 566, 600; nævnes 11, 34, 39, 69, 72, 79, 81, 90, 116, 119, 139, 147 f., 155, 166, 178, 180, 182, 198, 213, 237, 256, 268, 281, 285, 292, 306, 338, 342, 376, 383, 387, 397, 402, 405, 421 f., 447, 457, 481, 495, 506, 531, 534, 543, 558, 584, 588 f., 594, 606, 638, 650, 656, 666, 694, 713, 722 f., 735, 747, 764, 769, 786; jvfr. Anne Lunge. — Jytte, Niels Krags, 568, 649. — Jørgen 52 f., 108, 568; jvfr. Margrete Gjoe. — Kristen 112, 328. — Mogens Styggesen, Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 567, 607; nævnes 35, 145, 217, 223, 312, 365, 368, 689. — Ove († 1628), Rentemester, 43. — Sidsel, Ebbe Munks, 709. — Sofie, Frederik Reedtz's, 567, 599.
- (ikke adelig), Bent, i Halmstad, 125.
- Høgs Herred (20), 199, 521, 525.
- Høgserød, Froste H., 93.
- Høgstrup Grund, udfor Tryggevælde Len, 764.
- Højby, Aasum H., 339.
- , Ods H., 667.
- Højelse, Ramsø H., 499.
- Højerup, Sunds H., 482, 533.
- Højrup, Brusk H., 89, 467.
- , Skam H., 363, 636, 643. — N., Skam H., 722.
- Højrup, Vends H., 388.
- , Sdr., Vindinge H., 722.
- Højsgaard, Haarby S., Baag H., 144.
- Højsmarke, Lollands Nørre H., 130.
- Høkøbing, Oksie H., 126, 224.
- Hølkerup, Ods H., 307.
- Hønsholm, Jetsmark S., Hvetbo H., 327.
- Hønshos, Halmstad Len, 658.
- Hønsinge, Vig S., Ods H., 589, 727.
- Hørby, Karen Lavridsdatter, Iver Munds, 87, 794; jvfr. Karen Munk.
- , Sdr., Fuglse H., 694.
- Høringe se Hørning.
- Hørmested, Horns H., 699.
- Hørning (Høringe), Hjelmlev H., 114, 197, 207, 335.
- Hørsholm Gaard, Lynge-Kronborg H., 502, 624.
- Hørve, Ods H., 667.
- Høst, Thomes Kristensen, Præst i Hvidding, 59.
- Høstrup, Haderup S., Ginding H., 712.
- Høve, Ods H., 667.
- , V.-Flakkebjærg H., 506, 656.
- Høved, L., Lollands Nørre H., 612.
- Høvedsgaard, Lollands Nørre H., 612.
- Høvsøre, Bøvling S., Skodborg H., 276.
- Høyer, Hans, Præst i Borup, 292.
- Ib Jepsen i Misthusum 435.
- Ibstrup (nu: Jægersborg), Gentofte S., Sokkelunds H., 586. — Dyrehave 393. — Ladegaard 175.
- Ide Len, Norge, 659.
- Igum, Elbo H., 468.
- Ikast, Hammerum H., 47.
- Ildskov, Sunds S., Hammerum H., 355, 500.
- Ilesrye, Torup S., Tønnersø H., 27.
- Iller, Lysgaard H., 758.

- Ilstrup, Færs H., 210.
 Impehave (Ømpshave), Svindinge S.,
 Gudme H., 400, 539.
 Indien 70, 140.
 Indslev, Vends H., 364, 698.
 Indyr Gaard, Saltens Fogderi, Norge,
 664.
 Ingeborg Andersdatter, Dr. Kristen
 Bordings, se Klyn. — Madsdatter
 i Hakkerup 525.
 Ingelstrup, Ingelstad H., 206, 683.
 Inger Slegfredkvinde i Ramdal 19;
 jvfr. Jon Epsing. — Bygmesters i
 Halmstad 686. — Andersdatter i
 Jersie 212. — Kristensdatter, Jens
 Basses, i Horsens, 370.
 Ingvor Jensen, Herredsfoged i Ring-
 sted H., 241.
 Intrup, Lyby S., Nørre H. Salling, 229.
 Irland 116, 391 f.
 Isafjords Syssel p. Island 713.
 Isen, Ikast S., Hammerum H., 108,
 243, 412. — Skovfoged se Peder
 Kristensen.
 Island 12 f., 123 ff., 144, 173, 356 f.,
 416, 479 f., 498, 555 f., 717, 770,
 781 f. — Biskop p. Nordisland (Ho-
 lar) se Torlak Skulason. — Biskop
 p. Sydisland (Skálholt) se Gisli
 Oddurson.
 Itzehoe, D a t.: 624 ff.
 Iver Gregersen, Præst i Skern, se
 Hemmet. — Hansen, Skibskaptejn,
 se Kolding. — Hansen i Døstrup
 442. — Iversen, Dr., Biskop i Ribe,
 se Hemmet. — Jørgensen i Selle-
 rup 467. — Nielsen, Borgemester i
 Ringkøbing, 109. — Pedersen, Kap-
 tejn, 115. — Pedersen i Kolding
 Hospital 54.
 Jachei, Marie, i Leiden, Nikolaj v.
 Brunchorsts, 458, (514).
 Jack, Albrekt, Skibsløjtnant, 493.
 Jakob Drejver p. Kristianshavn 739.
 — Adriansen, Skipper af Danzig,
 159. — Federsen, Kristoffer Ulfeldts
 Skriver, 383. — Hansen, Præst i
 Aalborg, se Brunov. — Hansen,
 Præst i Kolind, se Arp. — Hansen,
 Skibskaptejn, 260. — Hansen i
 Kolding se Bager. — Hansen i
 Ribe(?) 322. — Hybertsen, neder-
 landsk Resident i Helsingør (74),
 168, 739. — Jakobsen, Professor i
 Odense, se Wolf. — Jakobsen,
 Præst i Østofte, se Wolf. — Ja-
 kobsen, Tøjhus skriver, 495. — Jen-
 sen, Præst, 10. — Jensen, Skriver
 p. Malmøhus, Fuldmægtig p. Ros-
 kildegaard, 272. — Klavsen, Guld-
 smed i Odense, 281, 294. — Kri-
 stensen i Næstved 329. — Madsen
 i København (Kristianshavn), 149,
 158 ff., 312, 394, 496, 665, 727, 748.
 — Madsen, Byskriver i Aarhus,
 516 f. — Madsen i Sorø se Præstø.
 — Mikkelsen, Borgemester i Kø-
 benhavn, 55, 311, 454, 582 f. —
 Mortensen i Bjødstrup, Herreds-
 foged i Hammerum H., 66, 489;
 jvfr. Anna Kristensdatter. — Pe-
 dersen i København 192. — Pe-
 dersen i Malmø 616; jvfr. Helvig
 Prydtz. — Pedersen, kgl. Teltma-
 ger, 502. — Pedersen i Sorø 701.
 — Povlsen, Portner p. Kolding-
 hus, 69. — Svendsen, Præst i Ski-
 bet, 474, 483. — Tammesen, Gunde
 Langes Fuldmægtig, 789. — Thom-
 sen, Proviantskriver ved Proviant-
 huset, 438. — Thomsen p. Holm-
 gaard 726.
 Janbye (Jan Bye?), Skipper af
 Hoorn, 537.
 Janderup, V.-Horne H., 550.
 Jasmund, Stenzel von, Skibshoveds-
 mand, 77 f., 108, 249, 401 f., 404,
 694.
 Jegindø, Refs H., 689.

Jelling, Tørrild H., 45, 96, 447, 449, 454, 466, 478, 592. — Jellinghøjene 96, 449.

— Syssel Provsti 49. — Provst se Klemens Sørensen.

Jelstrup, Aars H., 225, 340.

Jemtlands Len 137.

Jens Boldmester, Sølvpop, 713. —

Andersen i Aalborg se Hals. —

Andersen i Grønbæk 758. — An-

dersen i Kieldergaard 610. — An-

dersen p. Lunderup(?) 85. — An-

dersen i Valby 323. — Arvidsen i

Vejby 425. — Dinesen, Biskop, se

Jersin. — Eskesen i Frøjk 489. —

Frandsen, Byskriver i Køge, 330.

— Gertsen i Højrup 363. — Han-

sen, Præst i Vesterborg, 301, (378);

— jvfr. Maren Lavridsdatter. — Han-

sen i Beriderstalden p. Antvor-

skov 602. — Hansen p. Blaabjerg-

gaard (107), 328. — Hansen i

Bredstrup 467. — Hansen i Hal-

lenslev 600. — Hansen i Hjelm-

sted 327. — Hansen i Hjerndrup

3 f. — Hansen Kildemand i Stjovl

577. — Hansen i Verst 475. —

Hermansen, Præst i Birkerød, se

Bircherød. — Hugger i Neder-

Draaby 729. — Ibsen i Bregnør

518. — Ibsen i Norbro 506. —

Iversen i Koldinghus Len (Drabs-

sag) 515. — Jensen, Præst i Bo-

rup, se Bloch. — Jensen, Skov-

riden i Haderslevhus Len, 75 f. —

Jensen i Rindelev 122. — Jensen

i Sebstrup 136. — Jessen i Vejrum

223. — Jørgensen, i Sorø Skole,

447. — Klavsen i Herslum 519. —

— Klavsen i Munkebo 519. —

Knudsen 754. — Knudsen i Aarup

45. — Kristensen, Præst i Hade-

rup, se Ølby. — Kristensen, Præst

i Hee, se Gjødstrup. — Kristen-

sen i Aarhus 144. — Kristensen i

Hasseris 276. — Kristensen i Hjer-

mind 585. — Kristensen i Kri-

stiansstad 272. — Kristensen i

Krog 392. — Lassen, Herredsskri-

ver og Delefoged i Øster Horne

Herred, 103. — Lagesen i Bred-

strup 467. — Lavridsen i Agedrup

518. — Lavridsen i Skød 59. —

Lavridsen i Utterslev 354. — Mad-

sen, Hampebanker p. Bremerholm,

295 f. — Madsen, Fisker i Vester-

vig Kloster, 498. — Madsen i Grøn-

bæk 758. — Madsen i Vraa 467.

— Mikkelsen, Salpetersyder i Ka-

lundborg Len, 561. — Mogensen se

Harbou. — N[ielsen], Præst i

Gellerup, se Gjødstrup. — Niel-

sen, Skriver p. Visborg Slot, Raad-

mand i Visby, 293. — Nielsen,

Skrædder i Odense, 344. — Niel-

sen i Aidt 757. — Nielsen i Al-

mind 749. — Nielsen i Fredsted

490 f.; jvfr. Johanne Jensdatter. —

Nielsen i Nørre-Snede 108. —

Nielsen i Silkeborg Len 226. —

Nilavsen i Vejby 425. — Olsen i

Odense 206. — Olufsen, Borgeme-

ster i Ringkøbing, 369. — Olufsen

i Budsemarke 123. — Pedersen,

Tingskriver i Torne Herred, 531.

— Pedersen i Helsingør 319. —

Pedersen (i Odense?) 34. — Pe-

dersen (i Holsten (Lejermalssag)

707. — Pedersen i Baarse 673. —

Pedersen i Balle 157 f., 326. —

Pedersen af Bjernekulle 518. —

Pedersen i Skovdal Mølle 97. —

Pedersen i Kertinge 519. — Povl-

sen, Præst i Hammer og Linne-

rup (Hjortsvang), 471, 477. — Povl-

sen, Kapellan i Borreby, 662. —

Povlsen i Overby 28. — Povlsen

i Ravnstrup 289. — Rasmussen,

Kaptejn i Koldinghus Len, 79, 442.

— Rasmussen, Skriver i Krog, 374.

- Rasmussen i Ladby 519. — Sebastiansen (Sebastesen) i Ølsted 445, 487. — Svenningsen i Haderup 469. — Sørensen, Tolder p. Bornholm, 629. — Sørensen i Skanderborg Len 642. — Sørensen (Drabsmand) 620. — Sørensen i Aidt 757. — Sørensen i Borup 758. — Sørensen i Egholt 49. — Sørensen i Hundslev 518. — Sørensen i Iller 758. — Thomsen, Skriver ved Kobber- og Hammermøllen ved Helsingør, 246. — Thomsen i Lund 536. — Thomsen i Sæby 34.
- Jep (Jeppe) Andersen i Børup 467. — Hansen i Kolding 88. — Hansen i Hundslev 518. — Hansen i Neder-Draaby 729. — Hansen, nederfældig, 12. — Jakobsen i Slagelse 145. — Jensen p. Bornholm 684. — Jensen i Tude 434. — Pedersen, Herredsfoged i Nørre Herred, Mors, 215. — Pedersen, Delefoged og Skovfoged i Elbo Herred, 87. — Pedersen i Hallenslev 600. — Sørensen, Baadsmænd, i Roskilde Hospital, 589.
- Jerestad Herred 312.
- Jerlev Herred 449. — Herredsfoged se Germand Jonsen.
- Jerne, Skads H., 225.
- Jernit (nu: Frijsenborg), Gern H., 38.
- Jernløse, Sdr., Merløse H., 543.
- Jernschutt, Bartolomæus, Urtegaardsmand p. Koldinghus Slot, 710.
- Jernvig, Bregne H., 373 f., 481.
- Jers, Katharina, Kornelius von Hamsfort d. yngres, 546 f.
- Jershav, Bjærg H., Fyen, 94.
- Jersie, Tune H., 212, 255.
- Jersin, Hans Jensen, i Sorø Skole, 180. — Jens Dinesen († 1634), Dr., Biskop i Ribe, 12, 43, 105, 180, 204, 420, 450, 776 f.; jvfr. Katrine Bartrumsdatter Outzen.
- Jerstrup, Skam H., 332 f., 349.
- Jesper Andersen i Naderup 758. — Lavridsen i Randers 291 f.; jvfr. Karen Nielsdatter. — Pedersen, Raadmand i Landskrone, 183. — Povlsen († 1635), Præst i Østbirk, 244. — Rasmussen i Fillerup 73.
- Jested, Vilslev S., Gørding H., 75.
- Jestrup, Refs H., 482.
- Jetsmark, Hvetbo H., 327, 639.
- Johan Adriansen, Skibskaptein, 315. — Borkertsen, Mag., Biskop over Ribe Stift, se Hans Borkardsen. — Bundesen, Kapellan til Løvestad, 407. — Ettersen i København 7, 65, 80, 192, 287, 312, 358, 415, 520, 534, 597. — Folkersen, Skibskaptein, 315. — Jensen af Sæby, i Sorø Skole, 34. — Kristoffersen, se Hans Kristoffersen. — Lavridsen, Byfoged p. Kristianshavn, 596. — Pedersen, Skolemester hos Fru Tale Kaas, Johan Anreps, 69.
- Johanne, Tjenestepige i Nykøbing. 543. — Klavs Guldsmeds i Odense 336. — Hansdatter, Præstenke i Skorup, 478. — Jensdatter af Mejsling 491; jvfr. Jens Nielsen i Fredsted. — Kristensdatter, i Aarhus Hospital, 647. — Mortensdatter, Henrik Nielsens, i Roskilde, se Grib. — Nielsdatter i København 749.
- Johannes Apoteker i Viborg 308.
- Jokum (Joakim) Høker i København 716. — Pedersen, Bewinthebber i ostindisk Kompagni, 715.
- Jon Mogensen, Præst i Møðruvellir Kloster, 124. — Olufsen i Lønne 433, 456. — Pedersen i Himlinge 504. — Pedersen i Vejby 425.
- Jonas Andersen, Præst i Gisselfeld, 168. — Olufsen, Præst i Farholt, 532.
- Jordbjærggaard, Hylke S., Vor H., 32, 76, 392.

- Jordløse, Salling H., 144, 668.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Aksel, 295, 794. — Børge, Skibshovedsmand, 315. — Elsebe, Ove Juuls, 613. — Erik Pedersen, Lensmand p. Gudum Kloster, Landsdommer i Nørrejylland, 515, 542, 551, 568, 662; nævnes (20), 30, 136, 152, 182, 225, 227, 294, 355, 387, 396, 398, 400, (417), 440, 542, 552, 558, 614, 639, 689, 751; jvfr. Sofie Sehested. — Iver Eriksen († 1612), se Oline Lykke. — Iver Keldsen († 1556) 106. — Jens Hermansen († 1634), Lensmand p. Aggershus, 274, 370, 611, 754; jvfr. Ide Lange. — Jens Pedersen 85, 249, 534, 568, 579; jvfr. Ide Gjøe. — Kristense, Knud Gyldenstjernes, 567, 600. — Kristense, Jørgen Rosenkrantz's, 66. — Mogens Jensen 723. — Thomas 10, 484, 568; jvfr. Maren Bølle.
- Julius, Hertug af Braunschweig, 495. —, Thomes Vitus, Tugtemester for Edelknaberne hos Grev Valdemar, 134.
- Junger, Adamus, Student, 604.
- Junget, Nørre H., Salling, 379.
- Jungetgaard (Jungergaard), Nørre H., Salling, 35, 331, 427.
- Jungshoved Slot og Len 187 f.
- Just Eriksen i Loverstrup, Herredsfoged i Skanderborg Len, 73. — Pedersen, i Helsingør Hospital, 156.
- Juul (Vaaben: en Lilje), Aksel Iversen til Volstrup 23, 567, 794; jvfr. Lisbet Friis. — Aksel Nielsen 567; jvfr. Rigborg Arenfeldt. — Anne († 1634), Holger Bildes, 746. — Dorte, Jørgen Kaas's, 746. — Dorte, Iver Krabbe Nielsens, 568, 794. — Iver († 1627), se Ingeborg Parsberg. — Malte Iversen, Lensmand p. Kristianstad, 36, 524, 539, 554, 567, 641; nævnes 5, 8, 18, 129, 145, 154, 171, 194, 214, 244, 257, 272, 280, 312, 429, 504, 513 f., 530, 547, 596, 598, 635 f., 684, 687, 692, 741, 743 f., 753; jvfr. Anne Ramel. — Maren, Erik Grubbes, 568. — Ove, Kancellisekretær, 450, 613, 646, 695, 794; jvfr. Elsebe Juel.
- Jyde, Lavrids, i Odense, 206.
- Jyderup, Tudse H., 225.
- Jylland 3, 10, 31, 36, 39, 60, 76, 87, 113, 118, 130, 182, 187, 204, 218, 245, 258, 260, 269, 304, 315, 346, 370, 377, 394 f., 405, 461 f., 471, 494, 538, 542, 544, 558, 623, 653, 675, 679, 689, 700, 710, 740, 762 ff., 786. — Oberst, se Jesper Friis. — Oberstløjtnant, se Achim v. Bredow. — Ritmestre, se Tønne Friis, Kristoffer Hvas, Iver Krabbe.
- Jytte Johansdatter, g. m. Otte Janssen, Organist i Malmø, se Utke Johansdatter.
- Jæderen, Stavanger Len, 2.
- Jørgen N., Præst i Skien, 288. — Vognhenter, i Blaataarn, 161. — Andersen i Helsingør 160, 311, 372, 394. — Andersen i Varberg 681 f. — Bentsen i København 55. — Danielsen, Borgemester i København, 55, 62, 80, 259, 288, 333, 415, 429, 443, 450. — Hansen, Husfoged p. Haderslevhus, 1636 Fiskemester i Haderslevhus Len, 491. — Hansen, Skovrider i Valby, 166. — Hansen i Munkebo 519. — Hansen i Vestermarie 532. — Jakobsen i Kolding 20. — Jakobsen, Præst i Aaby, 344. — Jensen i Skaverup 674. — Jensen i Sørslev 362. — Jespersen i Aldum 509. — Knudsen, Borgemester i Kolding, 650. — Knudsen i Stovstrup 467. — Kristensen, Præst i Reisby, 59. — Kristensen i Nørhoved 243, 324. —

- Lavridsen i Nebel Mølle 468. — Madsen, Mag., Præst til Malmø St. Petri Kirke, 1636 Provst for Oksie H., 511. — Markvorsen i Kærby 518. — Martensen i Aarslev 349. — Mikkelsen i Lønne 456. — Mortensen, Raadmand i Odense, 34. — Nielsen i Ystad 450. — Nielsen i Elsmark 610. — Nielsen i Ladby 518. — Pedersen, Præst i Jelling, 447, 466. — Pedersen i Hvilsvbjerg 467. — Pedersen i Højrup 89. — Povlsen i København 272. — Skriver, Borgemester i Odense, se Karen. — Sørensen i Stovby 107. — Sørensen i Valby 323. — Villumsen i Odense 739.
- Kaagerup**, Langerød S., Færs H., 409.
- Kaarup** se Krarup.
- Kaas** (Vaaben: en Sparre), Jfr. Abel 553, 593, 748. — Jfr. Agnete 553, 747. — Jfr. Dorte 552, 747. — Helvig, Hannibal Gyldenstjernes, 568, 600. — Jørgen Eriksen († 1634), Lensmand over Stavanger Len, 271, 598. — Kirsten, Ove Ugerups, 731. — Klavs 593, 747; jvfr. Margrete Prip. — Markvor 553, 712, 723. — Mogens Eriksen til Aas og Tide- mandsholm, 392, 552. — Mogens Eriksen til Lyngholm 132. — Mogens Eriksen til Støvringgaard, Lensmand p. Nyborg, 270, 320, 381, 547, 566, 600; nævnes 1, 31, 62, 78, 87, 116, 120, 132, 153, 182, 213, 215, 238, 253, 258, 260, 279, 285, 294, 318, 321, 334, 337, 339, 345, 352, 362, 371, 397 f., 400, 409, 429, 432, 434, 439, 446, 451, 460, 463, 466, 500, 519, 522, 539, 542, 544, 548, 558, 578, 598, 606, 610, 617, 643, 658, 660, 665, 668, 671, 696, 703, 722, 737, 751, 764, 766, 773, 775; jvfr. Sidsel Friis. — Mogens Jensen, Lensmand p. Dueholm, 217, 229; nævnes 107, 223 f., 328, 365, 368, 430, 552, 622, 647. — Otte Eriksen 50, 52, 54, 91, 208, 210, 216, 384, 552, 593.
- Kaas** (Vaaben: en Mur), Jfr. Anne, 51, 756. — Anne, Hartvig Bildes, 567, 600. — Frans Hermansen, Lensmand i Nordlandene, 664. — Iver Hermansen 131, 487, 593. — Jørgen Eriksen († 1619) 746; jvfr. Dorte Juul. — Staller Hermansen, Skibshovedsmand, 594, 664, 698; jvfr. Regitse Bilde. — Tale, Johan Anreps, 69.
- Kaastrup**, Hillerslev H., 527.
- Kabbel**, Nørlem S., Skodborg H., 253.
- Kagerup**, Færs H., 708.
- Kaldklint**(?), Kalundborg Len, 3.
- Kalle** Andresen, Kanniketjener til Landsdommeriet i Nørrejylland, 442.
- Kallefjord**, Nedenæs Len, 316.
- Kalmar** 580.
- Kalsbøl**, Raarup S., Bjærg H., Jylland, 484.
- Kalsensgaard**, Jetsmark S., Hvetbo H., 327.
- Kalundborg** 49, 280. — Borgemester se Peder Andersen. — Borgere 56, 180, 631.
- Slot og Len 81, 134, 213, 236, 465, 561, 563, 673, (680), 747, 777. — Salpetersyder se Jens Mikkelsen.
- Kalø** Slot og Len 163, 213, 236, 253, 385, 406, 452, 466, 496, 516, 623, 660, 697, 706. — Fændrik se Tyge Tagesen.
- Karby**, Sønder H., Mors, 52, 91.
- Karen**, Hans Kristensens Enke, i København, 749. — Jørgen Skriverers i Odense 368. — Knud Ibsens af

- Virum 147. — Sørensen i Lønne 433, 456. — Andersdatter, Christian IV's Frille, 252. — Andersdatter i København (Drabssag) 738. — Henriksdatter i Laholm 709. — Ibsdatter i Jylland (Horsag) 22. — Jensdatter af Næstved 263. — Laursdatter i Skorup 478. — Nielsdatter, g. m. 1. Aksel Kristensen, 2. Jesper Lavridsen, i Randers, 291 f. — Nielsdatter i Gunderup, i Ribe Hospital, 98. — Nielsdatter Niels Hansens (i Tygestrup?) 38. — Nielsdatter, Rasmus Knudsens, i Vitved 28. — Olufsdatter, i Herisvad Klosters Len, 238. — Pedersdatter (Baggesen), Enke efter Dr. Iver Iversen Hemmet, Biskop i Ribe, 105, 204. — Steffensdatter, Rasmus Hansens, i Jestrup, 482. — Sørensdatter i Sundbyvester 284. — Tuesdatter i Ulstrup 507; jvfr. Tue Keldsen.
- Kargøen(?), Nedenæs Len(?), 316.
 Karl I, Konge af England, (624).
 Karleby, Lollands Nørre H., 612.
 Karlslunde, Tune H., 141, 185, 240.
 Karmsund, Stavangers Len, 316.
 Karsten Rytter se Maren Jørgensdatter. — Jensen, Præst i Svenstrup, se Karsten Lorentsen. — København se Trine. — (Kristen) Lorentsen (Jensen, Lavridsen), Præst i Svenstrup, 603, 626.
- Karstoft, Skarrild S., Hammerum H., 356, 500.
 Karup, Lysgaard H., 704. — Aa 89. —, Torne H., 145.
 —, Ø.-, Høgs H., 521.
- Kasper Jørgensen Hammermølle i Slangerup 779.
 Kastager, Lollands Nørre H., 540.
 Kastelev, Hammer H., 674.
 Kathammersvig, Østergarns S., Gul- land, 160.
- Katrine Henrik Bogbinders i Odense 336. — Niels Madsens, i Helsingør, 692. — Bartrumsdatter, Dr. Jens Dinesen Jersins, se Outzen.
- Katter, Didrik, af Lübeck, 268.
 Kavslunde, Vends H., 431, 710.
 Kelleklinte, Arts H., 191, 563, 777.
 Kelstrup, Luggude H., 518.
 —, Ods H., 500.
- Kemper, Bartolomæus, Officer, 20.
 Kerrebjærg, Kvidinge S., Sdr. Asbo H., 531.
- Kerteminde 279, 361, 500. — Tolder se Henrik Sørensen. — Borgemester se Povl Skinkel. — Borgere 339, 344, 362, 368, 452, 459. — Skibsbro 361 f.
- Kertinge (Kørsinge), Kølstrup S., Bjærg H., Fyen, 47, 230, 518 f., 693.
- Kettinge, Musse H., 612.
 Kiel 114, 703. — Borgere 470. — D a t.: 790.
- Kielder Eng ved Køge Kro 584.
 Kieldergaard, Halds Len, 610.
- Kier, Iver, (Possementmager) i København, 158, 254. — Lavrids, i Kertinge, 518. — Peder, i Viby, 518. — Rasmus, i Revninge, 519.
- Kierrit se Kærret.
- Kierulf, Anders, i Vadum, 553. — Kristen Andersen, i Vadum, 553.
- Kildebrønde, Tune H., 543.
 Kimito, Finland, 433.
 Kimmerslev, Ramsø H., 181.
 Kina 70, 140. — Guvernør se Equan.
- Kirkeby, Sunds H., 482, 533.
 Kirkekøbinge, Skyts H., 93.
 Kirkendrup, Odense H., 36.
 Kirkhold, Knærød S., Høgs H., 27.
 Kirsten (Kirstine) Anders Sørensen i Ribe 75. — Jenses i Kolding 220. — Jørgens i Lønne 433, 456. — Bernt Fockes i Helsingør 272, 537 f. — Keyesdatter, i Tugt-

- huset, 49. — Knudsdatter, Hans Arnoldsen de Fines, 474. — Pedersdatter, Henrik Fuirens, i København, 463. — Pedersdatter i Sal(?) 541.
- Kissendrup, Vinding H., 336, 381, 547.
- Kisserup, Tudse H., 699, 716.
- Kjosar Syssel p. Island 713.
- Kjæstrup, Brenderup S., Vends H., 388.
- Klabberup, Villands H., 608.
- Klages, David, Bygningsskriver ved St. Anne Bro (Bygning), 219.
- Klamby, Færs H., 210.
- Klarup, Fleskum H., 37, 549.
- Klavs Guldsmed i Odense, se Johanne. — Hansen, Mag., Præst i Taarnby, 69. — Hansen, Tolder i Norge, 503. — Kristensen, Skriver p. Hald Slot, 444. — Kristoffersen, i Sorø Skole, 213. — Lavridsen, Præst i Sneum, se Barfod. — Limmertsen (Leinertsen), Skibskaptejn (Skibsløjtnant), 493, 555. — Lydersen, Salpetersyder i Dragsholm Len, 118. — Madsen, Borgemester i Middelfart, 36. — Pedersen i Biskopballe 688. — Sørensen i København 258 f.
- Klef, Favraas H., 408.
- Klemens Lavesen, Skolemester i Ringkøbing, 109 f. — Madsen, Løjtnant, 446. — Sørensen, Borgemester i Vejle, Provst over Jelling Syssel, 9, 26, 771(?).
- Klim, V.-Han H., 219.
- Klinte, Skam H., 332, 337, 354, 636, 641.
- Klod (Klot), Bernt, i Aarhus Mølle, 71, 411, 592. — Hans, Klædemager og Møller i Aarhus, 71, 706.
- Kloumann, Verner, Postforvalter i København, 80, 681, 735.
- Klovborg, Tyrsting H., 135.
- Klovborg, Vrads H., 356, 413, 456.
- Klye, Herman, Kromand i Køge Kro, 584.
- Klyn, Ingeborg Andersdatter, Dr. Kristen Bordings, 75.
- Klyne, David Jensen († 1634), Mag. Præst til Vor Frue Kirke i Aalborg, 137.
- Klæstrup, Hornum H., 697.
- Knabstob, Søren Knudsen, Arkelmester p. Malmøhus, 725.
- Knippel, Johan, af Wolfenbüttel, 623.
- Knop, Hieronymus Kristoffersen. Præst i Alsted, 666.
- Knud Andersen i Fovsing 523, 530: jvfr. Maren Albrektsdatter. — Bertelsen, Hospitalsforstander i Kolding, 492. — Gabrielsen se Akeleje. — Gregersen i Vinkel 196. — Hansen i Fuglevads Mølle 307. — Hansen i Munkbo 519. — Hjerresen i Tørrerød 653. — Ibsen af Vium 147; jvfr. Karen. — Jørgensen, Ridefoged over Københavns Len, 134, 618. — Knudsen († 1634), Præst i Norup, 21. — Kristensen, Klædekammerskriver, 121. — Kristensen, Ridefoged p. Bornholm, 201, 505. — Kristensen i Ladby 519. — Lassen i Breth 38. — Lavesen i Viby 518. — Lavridsen i Odense 380, 482. — Nielsen i Thisted(?) 294. — Nielsen i Døstrup 442. — Ottesen, Handelsmand i Odense, 62. — Pedersen, Borgemester og Tolder i Ronneby, 510, 513. — Pedersen i Maglebylille 588. — Rasmussen i Ladby 519. — Sørensen i Balle 697 f. — Sørensen se Tredje. — Thomsen i Vitved 28. — Thorlofsen, Skibshovedsmand, 434; jvfr. Anne.
- Knudshoved 118, 494.
- Knudstrup, Nørre-, Lysgaard H., 47.

- Knærød, Høgs H., 27, 36.
 Kobberup, Fjends H., 69.
 Kock (Koch), Anders, Møller i København, 520. — Herman, Aksel Arenfeldts Fuldmægtig, 769. — Jakob Quirensen de, Humlevrager, 310. — Jens, i Saksøbing, 397. — Lavrids, i Lyderslev, 734. — Nickel, i København, 261, 593, 665, 704.
 Koed, Sønderhald H., 690, 697.
 Koefoed (Koføed), Jørgen, i Slagelse, 119. — Mads, Landsdommer p. Bornholm, 182, 396, 532 f., 558.
 Kokerborg Eng, Eltang S., Brusk H., 67.
 Kolding, Iver Hansen, Skibskaptein, 117.
 Kolding 80, 87 f., 110, 137, 352, 377, 384, 428, 460, 535, 569, 771; nævnes 6, 10, 12, 28, 31, 33, 38, 58, 85, 95, 107 f., 115, 120 f., 174, 218, 450, 462 f., 485 f., 490, 606. — Borgemester se Gregers Ottesen, Jørgen Knudsen. — Instrumentist se Ambrosius Leppelmand. — Medikus se Dr. Mikkel Kristensen. — Toldere se Gregers Ottesen, Morten Panck. — Borgere 20, 24, 38, 54, 75, 83, 88, 97, 100, 104 f., 110 ff., 121, 220, 323, 439, 455, 462, 488, 491 f., 535 f., 650, 782. — Bro 103, 110. — Hospital 38, 54, 88, 98, 104, 115, 323, 428, 491 f., 534, 579. — Hospitalsforstandere 579; se ogsaa Gregers Ottesen, Knud Bertelsen. — Porthus 103, 110. — Skibsbro 103, 110. — Skole 76, 488. — Fjord 104.
 Koldinghus Slot og Len 3, 6, 43, 46, 51, 67, 78, 87 f., 121, 134 f., 149, 157, 249, 312, 377, 429, 461, 467, 471, 482, 491, 623, 665; nævnes 32, 38, 45, 64, 75 f., 85, 96, 104, 110, 213, 448, 453, 463, 466, 471, 489, 492, 502, 516, 660. — Fiskemester se Jakob From. — Husfoged se Joakim Testmand. — Fændrik se Peder Mund. — Løjtnant se Kristian Iversen. — Kaptein se Jens Rasmussen. — Portner se Jakob Povlsen. — Skriver se Anders Hansen. — Smed se Rasmus Hansen. — Urtegaardsmand se Bartolomæus Jernschutt. — Mølle 463. — D a t.: 1—115, 241, 392 f., 402, 404, 423—431, 443, 447—452, 463, 465, 473, 619—23, 783.
 Kolgaard Eng se Halgaard.
 Kolholm, Roskilde Fjord, 679.
 Kolind, Sønder H. Dyrs, 9, 697.
 Kongsbak 280.
 Kongsted, Elbo H., 97 f., 463, 467, 690.
 Kongsvejge, Torup S., Tønnersø H., 27.
 Korfits Gabrielsen se Akeleje.
 Kornelius Pettersen, Skipper, af Hoorn, 74.
 Kornerup, Lille-, Sømme Herred, 284.
 Korning, Hatting H., 87.
 Kornum, Slet H., 340.
 Korre, Mads Hansen (Mads Smed), i Marslev, 519. — Niels, i Marslev, 519.
 Korsør 361. — Borgemester se Hans Vognsen. — Raadmand se Lavrids Lavridsen. — Tolder se Hans Graa. — Borgere 10, 31, 56, 342, 480, 701.
 — Slot og Len 116, 139, 286, 312, 429, 465, 507 f., 624 f., 668, 775. — Ladegaard 668.
 Kortegaard, Hillerslev H., 65.
 Kosterslev, Skovby H., 643.
 Kott(?), Stavanger Len, 316.
 Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Jfr. Anne Mogensdatter 178 ff. — Anne, Gunde Langes, 568. — Jfr. Birte

- 178 ff., 334, 526. — Else, Ejler Høgs, 567, 599. — Erik, Lensmand p. Kristianopol, 185, 422, 639; nævnes 18 f., 219, 312, 314, 504, 524, 573, 596, 610, 635, 684, 692, 725, 741, 743. — Gregers, Lensmand p. Hindsgavl, 566, 704; nævnes 20, 79, 87, 102, 230, 280, 286, 312, 320, 325, 345, 364, 371, 382, 388 f., 426 f., 429, 431, 444, 451, 460, 522, 578, 605, 621, 636, 653, 658, 671, 694 f., 710; jvfr. Helvig Rud. — Iver Mogensen, Kancellisekretær, 178 ff., 284, 287, 527. — Iver Nielsen, Lensmand i Mariager Klosters Len, 552, 568; nævnes 23, 27, 35, 146, 162 f., 169, 202, 221, 230, 241, 255, 260, 493, 500, (506), 526, 605, 640, 741; jvfr. Dorte Juul. — Iver Tagesen, Lensmand p. Laholm, 1636 p. Varberg, 199, 298, 567, 574; nævnes 20, 177, 236, 269, 304, 312, 408, 422, 450, 505, 521, 532, 546, 553, 559, 580, 595, 616, 629, 634, 641, 652, 657, 680, 684, 720, 732, 743, 787; jvfr. Karen Marsvin. — Karen, Johan Friis's, 482, 533. — Lisbet, Rønno Bildes, 178 ff. — Margrete, Ditlev Holcks, 481. — Mogens († 1614) 178 ff., 322, 340; jvfr. Lisbet Bryske. — Niels Mogensen († 1584) se Birgitte Skave. — Niels Tagesen, Kongens Overskænk, 1636 Lensmand p. Laholm, 245, 567, 574; nævnes 119, 582, 595, 629, 634 f., 684, 709, 729, 741, 776, 784; jvfr. Lisbet Rud. — Susanne, Niels Friis's, 568.
- Krabbe (Vaaben: 2 skraa Bjælker), Jakob 49.
- Krabbesholm, Resen S., Hindborg H., 217, 229.
- Krafse, Eske († 1627), se Pernille Banner. — Hilleborg Kristoffersdatter, Henrik Holcks, 22, 120, 254, 335, 569. — Kristoffer († 1620) se Dorte Banner.
- Kraft, Hans, Mag., Kannik ved Roskilde Domkirke, 473. — Niels Rasmussen, Præst i Norup og Egense, 21, 90.
- Krag, Jfr. Anne 223, 550, 552. — Jfr. Ellen 223, 550, 552. — Else († 1617), Jakob Vognsens, 638. — Jørgen 86, 542, 551, 667. — Keld, Kancellisekretær, 437, 512. — Kristen 535. — Maren, Bagge Griis's, 127. — Niels Mogensen, Landsdommer i Nørrejylland, 35, 349, 502, 515, 568, 638, 647; nævnes 10, (20), 91, 127, 136, 152, 158, 168, 182, 216 f., 222 f., 225, 227, 294, 354 f., 368, 387, 394, 396, 398, 400, (417), 442, 484, 542, 550 ff., 558, 751, 771, 785; jvfr. Jytte Høg.
- Kragelund, Hids H., 440, 478.
- Kragevig ved Nakskov 775.
- Kraghave, Høje Taastrup S., Smørum H., 761.
- Krakow, Karl von, nederlandsk Resident i Helsingør, (74), 102, 228, 537, 648, 733, 749.
- Krarup (Kaarup), Salling H., 671. — Gyde, Baag H., 770.
- Krat Mølle, Slangstrup S., Lyng-Frederiksborg H., 581, 679, 690.
- Kratz, Wolf Hieronymus v., Oberstløjtnant i Skaane, 470, 504.
- Krefting (Krechting), Jesper, af Lübeck, 268, 393.
- Kristen (Kristian) N., Mag., Præst i Jordløse, 668. — N., Mag., Skolemester i Thisted, 52. — Orgelist i København 190; jvfr. Ursula Vilhjelmsdatter. — Skrædder i Lundby 223. — Skrædder i Munkebo 519. — Adersen af Bjerregrav, i Aalborg Hospital, 70. — Andersen i Fogedgaarden, Hals S., 341. — Andersen i Jelling, Herredsfoged

i Tørrild H., 454 — Andersen i Agedrup 519. — Bentsen i København 192, 415, 750. — Bentsen, Præst i Jegindø, 689. — Byrialsen (Børialsen) p. Testrupgaard 441. — Davidsen, Toldskriver i Helsingør, 442. — Eriksen til Fligende 169, 220, 245, 263, 348, 527, 559. — Eskilsen i Skorup 478. — Frandsen i Skorup 478. — Gregersen i Roe 758. — Hansen, Mag., Biskop i Aalborg Stift; nævnes 28, 60, (112), 203, 277 f., 328, 356, 365, 381, 476, 706. — Hansen, Præst i Havrebjærg og Gudum, 520. — Hansen, Præst i Vejen, se Stenderup. — Hansen, Mag., Rektor i Aarhus, 788. — Hansen, Skriver p. Vordingborg Slot, 724. — Hansen af Slagelse, i Sorø Skole, 119. — Ibsen i Aarhus, Foged p. Jernit og Tulstrup, 38 f, 58, 63. — Ibsen, Herredsskriver i N.-Horne H., 103. — Ibsen i Lønne 433, 456. — Iversen, Løjtnant i Koldinghus Len, 389. — Jensen, Dr. theol., Hofprædikant († 1635), 28, 39. — Jensen, Præst, se Karsten Lorentsen. — Jensen, i Sorø Skole, se Bircherod. — Jensen, Klejnsmed i Køge, 280. — Jensen i Skern Mølle 472. — Jensen af Mariager 351 f. — Jensen i Koldinghus Len (Drabsmand) 515. — Jensen i Haderup 469. — Jensen i Kærby 242. — Jensen i Ladby 519. — Jensen i Roe 758. — Jespersen i Hundige(?) 543. — Jørgensen, Skriver p. Varberg Slot, 318. — Jørgensen i Lundgaard 350, 364. — Jørgensen i Lønne 456. — Klavsen, Skibskaptejn, se Flensborg. — Klavsen i Nyborg 31, 342, 480; jvfr. Maren Sørensdatter. — Klementsens, Hospitalsforstander i Viborg, 92. — Knudsen i Bollerslev

405. — Kristensen, Præst i Bøvling, se Gjødstrup. — Kristensen, Præst i Øja, 657. — Kristensen i Hostrup 610. — Lassen, Skriver i Slavs H., 428. — Lavridsen, Foged i Aggershus Len, 178. — Lavridsen i Korsør 480; jvfr. Maren Sørensdatter. — Lorentsen, Præst, se Karsten Lorentsen. — Madsen, Mag., Præst i Frøslev, se Tavsen. — Mikkelsen, Møller, i Silkeborg Len, 477. — Mikkelsen i Iller 758. — Mortensen, Skriver ved Kobber- og Hammermøllen ved Helsingør, 246. — Nielsen, Præst til Møborg og Nees, 44. — Nielsen, Præst i Raarup, se Friis. — Nielsen, Præst i Skivholme, 74. — Nielsen i Ebstrup 341. — Nielsen i Fjellerad 449. — Nielsen i Tobøl 610. — Pedersen, Tjener i Danske Kancelli, 751. — Pedersen, Præst i Sal, se Nørkiær. — Pedersen, Præst i Østbirk og Yding, 383. — Pedersen i Odense 18. — Pedersen i Igum 468. — Pedersen i Lyderslev (Drabssag) 734. — Pedersen i Lønne 433, 457. — Povlsen, Præst til Vestervig Kloster, se Resen. — Povlsen, i Danske Kancelli, 668. — Povlsen i Neder-Ure 704. — Simonsen, Byfoged i Lund, 422. — Sørensen, Toldskriver ved Øresundstolden, 175. — Sørensen i Kærby 242. — Thomsen se Sehested, Kristiania, Borgemester se Niels Tolder. — Borgere 211. Jvfr. Oslo. Kristianopol By 18 f., 38. — Borgemester se Niels Hansen. — Borgere 219, 692. — Slot og Len 137, 312, 314, 569, 596, 635, 684, 707 f., 741, 743, 766, 794. — Skriver se Niels Hansen. Kristianshavn 62, 145, 304, 384, 728,

748. — Byfoged se Johan Lavridsen, Oluf Stensen. — Borgere 148, 393 f., 496, 596, 727, 739, 759. — Havn 153.
- Kristianspris, Fæstning og Len i Slesvig, 33, 98, 104, 107, 138, 162 f., 175 f., 256, 286, 379 f., 386, 401, 403, 602, 606, 714. — Guvernør se Aksel Ugerup. — Kaptejnløjtnant se Lavrids Svendsen. — D a t.: 401—4.
- Kristiansstad 4, 148, 181, 725, 753. — Raadmand se Peder Anker. — Tolder se Johan Notbeck. — Borgere 170, 272, 302, 504, 530, 597 f., 632, 648, 725 f. — Hospital 170. — Kirke 129.
- Slot og Len 4, 8, 36, 154, 181, 194, 244, 253, 292 f., 312, 429, 596, 598, 635 f., 641, 684, 741—44, 766.
- Kristiansø, Norge, 254, 315 f.
- Kristina, Dronning af Sverrig, (183), 257, (338, 376).
- Kristoffer af Bajern, Konge, 95. — Smed i Drigstrup 519. — Daniel sen, Præst i Hovlbjerg, 457. — Dideriksen, øverste Renteskriver, 638. — Gundersen i Assens 508. — Hansen, Herredsfoged i Smørum Herred, 272, 565(?), 717 f.; jvfr. Anne Jensdatter. — Hansen, Præst i Kristianstad, 530. — Hansen, Præst, 593. — Hansen i København 694. — Hansen i Ladby 519. — Iversen, øverste Renteskriver, 415, 735, 739. — Jakobsen, Apoteker i Odense, 601, 618. — Kristensen, Mag., 172. — Kristensen, Præst i Vissenbjerg, 768. — Mik kelsen, Klavs Brockenhuus's Tjener, 448. — Nielsen i Teglstруп 674. — Olufsen, Præst i Flade, se Sæbye. — Pedersen i København 770.
- Krog, Vorladegaard S., Tyrsting H., 375, 392.
- Krogshølle, Skam H., 133, 653.
- Krogsgaard, Foged, se Erik Markvortsen.
- , Skads H., 225 f.
- Kronborg Slot og Len 18, 30, 147, 155, 170, 176, 193, 213, 286, 298, 311 f., 372, 375, 393, 465, 527, 624, 724, 753, 755, 766. — Fiskemester se Niels Olsen. — Arkeliet 297. — Giethuset 247 f. — Kobbermøllen 580. — Lundehave 399, 424. — Ridehus 399, 424. — D a t.: 146—177, 580—83.
- Krop, Luggude H., 698.
- Krummerup, Hans Mortensen, i Lidemark, 659.
- Krunderup, Hjerm H., 640.
- Kruse, Birgitte, Sten Bildes, 567, 600. — Enevold Kristoffersen († 1626) 222; jvfr. Sofie Sandberg. — Enevold Tygesen († 1621) 689, 785; jvfr. Else Marsvin. — Gabriel, Admiral, Lensmand p. Mariager Kloster, 27, 76, 259, 303, 382, 487, 574, 582. — Ingeborg, Jakob Grubbe Lavridsens, 568. — Jørgen Enevoldsen 63, 86, 222, 390, 392, 567, 617(?), 644(?), 689 f., 793; jvfr. Beate Bülow. — Jørgen Kristoffersen 221, 617(?), 644(?), 711, 723; jvfr. Kristense Dyre. — Karen, Oluf Parsbergs, 568. — Otte Mogens en († 1628) 226; jvfr. Sofie Staverskov. — Tyge Enevoldsen († 1629) 689; jvfr. Karen Sehested. — Tyge Tygesen 689. — Vibeke, Christian IV's Frille, 648.
- (ikke adelig), Hans, Byfoged og Borgemester i Visby, 528. — Johan, i Helsingør, 739.
- Krønge, Fuglse H., 189, 381, 387, 515.
- Kula, Arnt von der, 588.
- Kulle, Halmstad H., 408.
- Kullegaard, Halmstad H.(?), 408.
- Kullen 290.

Kvarter(?), Nedenæs Len, 316.
 Kvelstrup Hovedgaard, Mols H., 793.
 Kvesarum, Froste H., 686.
 Kvidinge, Sdr.-Asbo H., (404), 474, 531, 794.
 Kvie, Ansager S., Ø.-Horne H., 464, 469.
 Kvistofte, Luggude H., 263.
 —, Rønnebjærg H., 183, 303, 408.
 Kvorup, Jetsmark S., Hvetbo H., 327, 639.
 Kückelsom, Aleksander von, Kongens Dansemester, Provst i Assens Provsti, 84, 390, 703, 768, 771.
 Kynnair (Kynnert), Jack (Jakob), Skibskaptejn, 493, 512.
 Kytterup, Ulvborg H., 693.
 Kær, Baarse H.(?), 674.
 —, Sdr. Lem S., Bølling H., 356.
 —, Skern S., Bølling H., 241.
 — Herred 341.
 Kærby, Arts H., 225.
 —, Bjærg H., Fyen, 518 f. — Lille, Bjærg H., Fyen, 518 f.
 —, Gerlev H., 35, 241.
 Kærgaarde, Lem S., Bølling H., 99.
 Kærret (Kierrit), Halmstad H., 729.
 Kærsgaard, Vistoft S., Mols H., 445, 496.
 Kærsholm Hovedgaard, Lysgaard H., 793.
 Kærstrup, Vedby S. (Kisserup, Udby S.?) Tudsø H., 296.
 Kærstrupgaard p. Taasinge 149, 165, 168, 349, 385, 577, 663. — Skriver se Niels Lavridsen Oldemerstoft.
 Kærum, Baag H., 345, 771.
 Kærumgaard, Kærum S., Baag H., 451.
 Kærup, V.-Horne H., 422.
 Købelev, Lollands Nørre H., 130, 548.
 København 82, 131, 172, 184, 212, 314, 384, 396 f., 416, 438, 599 f., 645, 724, 735, 749, 765 f., 778; nævnes

1, 3, 7, 10 ff., 17, 19 f., 24, 32, 77 ff., 87, 109, 114—117, 120, 126, 168, 191, 213, 220, 252, 256 f., 259, 289, 293, 296, 308, 313, 329, 362, 374, 376, 394, 401 f., 405, 421, 429 f., 446, 452, 460 f., 464, 470, 494, 497 f., 501 f., 549, 555, 557, 564, 566, 575, 602, 606, 623, 627, 647 f., 660 f., 685, 701, 715 ff., 732, 736, 739, 774, 786. — Borgemester se Jakob Mikkelsen, Jørgen Danielsen, Simon Surbeck. — Byfoged se Anders Mikkelsen, Eske Jensen. — Kæmner se Peder Pedersen. — Notarius publicus se Valentino Sum. — Postforvaltere se Johan Braem, Verner Kloumann. — Raadmand se Didrik Bartskeer, Thomes Lorck. — Tolder se Jonas Heine-mark. — Vagtmester se Antonio Bødicker. — Borgere 1, 7, 11, 14, 18, 23, 26, 42 f., 54 f., 61 f., 65, 71 f., 80, 90, 100, 123, 129, 139, 145, 148 f., 152, 158, 160, 163 f., 170, 172 f., 178,, 188, 191 f., 209 f., 212, 215, 221, 226, 228, 238, 240, 244, 246, 250, 252 ff., 258 f., 261, 266, 272 ff., 284, 287 ff., 292, 298, 302, 306 f., 309, 311, 313, 317, 333, 347, 349, 357 f., 378, 382, 385 f., 388, 390 ff., 399, 401, 405, 415—18, 420, 424, 429 f., 443, 448, 453 f., 457, 459, 463, 474, 478 f., 490, 494, 500 f., 509, 520, 534, 536 f., 543, 555, 561 ff., 575, 581—84, 588, 593 f., 596 ff., 611, 613 f., 618, 620, 632, 637, 647 f., 651, 663, 665, 673, 679, 681, 694, 700 f., 704, 716, 718, 724, 727 f., 732, 735, 737, 739, 746—51, 761, 763 f., 769, 774, 778 f., 784 f., 789. — Baadsmandsboliger (Ny-boder) 394. — Stenboderne 252. — Blaataarn 147, 161, 597. — St. Annæ Bro 121, 393 f., 499. Bygningsskriver se David Klages- — Højbro 62,

86. Portner se Hans Olufsen, Niels Povlsen. — Kongens Bryghus 54, 160. Skriver se Niels Jørgensen. — Børsen 310, 537, 668, 679, 727, 748, 770. — Gammelment 284, 473, 561. — Antonistræde 562. — Grønnegade 562. — Helliggejstes Stræde 611. — Kristen Bernikovs Stræde 562. — Naboløs 648. — Nørregade 761. — Peder Madsens Boder 562. — Østergade 562. — Giethuset 247. — Havn 347. — Grønnegaardshavn 212, 384, 386, 494. — Holmen ved Københavns Slot (Bremerholm) 24, 44, 74, 77, 110, 129 f., 153, 174, 222, 261 f., 295 f., 306 f., 327, 351, 369, 371, 376, 393, 412, 421, 436, 461, 531, 543, 546, 558, 560 f., 619, 675, 683 f., 694, 748, 762, 775 f. — Admiral se Erik Ottesen Orning. — Overskipper se Rasmus Samsing. — Hampebanker se Jens Madsen. — Medikus se Ambrosius Rhodius. — Skriver se Gotfred Mikkelsen. — Tømmer-skriver se Gotfred Mikkelsen. — Delehaven 121. — Sejlhuset 262. — Smedje 121. — Frue Kirke 10, 16, 43, 61, 205, 207, 276. — Hellig-gejst Kirke 252. — Organist se Lorents Skrøder. — Holmens Kirke 241. — Holmens Sogn 241. — Skolemester se Anders Jørgensen. — Nikolaj Kirke 417 f. — Trinitatis Kirke (Studenterkirken) 205, 716, 782 f. — Bygningsskriver se Frederik Rostorf. — 2 nye Kirker 645. — Pestkirkegaard 778 f. — Klokkehøj ved Nørreport 751. — Kommunitetet 205, 604, 783 f. — Mikkel Vibes Kro (5). — Krudtmølle 746, 755. — Løngangen 311. — Møller 129. — Valkemøllen 287. — Vandmøllen ved Vesterport 520. — Vejrmøllen ved Vandkunsten

520. — Mønten 503. — Pesthuset 778. — Nørreport 289, 751. — Vesterport 5, 55. — Østerport 263. — Provianthuset 54, 77 f., 136, 190, 213, 266, 286, 311, 373, 377, 383, 427, 429, 438, 465, 473, 507, 584, 601, 615, 620, 627, 652, 655, 660, 663, 665, 703, 718; Proviantskriver se Bartolomæus Haagensen, Jakob Thomsen. — Skriver se Lavrids Eskildsen. — Grynmøllen 543. — Bestyrer se Jakob Bastian Lodt. — Raadstue 563. — Regensen 14 ff., 29, 205, 726, 782 f. — Regensprovsten 29, 101, 205, 782 f. — Studenterkirken se Trinitatis Kirke. — Rosenborg Have (Kongens Have) 54. — Portner se Nikkel Vitskel. — Tilsynsmand se Peder Nielsen. — Jarmers Skanse 751. — Soldaterskansen ved Nørrevold 751. — Søerne 311. — Peblingesøen (Peblingedammen) 188. — Sortedammen (Sortedamssøen) 188. — Toldboden 90. — Amagertorv 71. — Tugthuset (Børnehuset) 49, 71, 121, 129, 147, 222 f., 238, 262, 270, 296, 300, 304, 311, 314, 369, 462, 482, 492, 508, 544, 579 f., 658, 663, 688, 738, 773. — Øverste Inspektør se Hans Markdanner. — Drejer se Ulrik Grøminger. — Foged se Peder Henriksen. — Medikus se Ambrosius Rhodius. — Skriver se Lavrids Knudsen. — Tilsynshavende se Johan Blücher. — Tøjhuset 121 f., 172, 176, 297, 481, 543, 561, 590, 731, 746, 750. — Overarkelimester se Kristoffer Svencke. — Underarkelimester se Peder Jensen København. — Skriver se Jakob Jakobsen. — Univer-sitetet (de høj lærde) 3, 10 f., 14—18, 29, 31, 37, 61, 82, 101, 125, 147, 162, 205, 212, 250, 301, 378,

- 399, 424, 466, 747, 480, 496, 501, 587 f., 593, 604, 615 f., 651, 675, 707, 734, 737, 778, 783 f. — Vandkunsten 534, 584. — Vartov (Helliggest) Hospital 274, 290, 321, 597, 738. — Vægt 172. — Østervold 596. — Serritslev Mark 55.
- Københavns Slot og Len 7 f., 30, 54, 145, 156 f., 170, 174, 184, 186, 213 f., 260, 262, 303, 312, 349, 393, 429, 454, 465, 492, 527, 584 ff., 602, 607, 651, 675, 728, 740, 755, 761, 767. — Ridefoged se Knud Jørgensen. — Slotsfoged se Hans Merckel von Schmalkalden. — Slotspræst se Mag. Jens Skiellerup. — Blaataarn 738. — Tyske Kancelli 707. — Fyrbøder se Søren Andersen. — Ladegaard 307, 437, 446, 586, 768. — D a t.: 32, 76, 116—146, 155, 166, 169, 178—286, 288—314, 326, 383, 411, 414, 473, 480, 494—581, 584—601, 606—619, 627—751, 790.
- Køge 10, 169, 280, 289. — Byskriver se Jens Frandsen. — Tolder se Mads Ravn. — Borgere 7 f., 272, 280, 295, 301, 303, 307, 330, 511, 545, 650, 700. — Byting 301. — Kro 584.
- Køgegaard, Gl., Ramsø H., 499. — Foged se Troels Andersen.
- Kølstrup, Bjørge H., Fyen, 47, 230, 452, 518 f., 693.
- Køng, Hammer H., 674.
- Kønggaarde (Firgaarde), Køng S., Hammer H., 674.
- Kønigheim, Hans, se John Cuningham.
- Køning, Povl, i Lund, 271.
- Kørsinge se Kertinge.
- Kørsvegge, Knærød, S., Høgs H., 27.
- Ladby, Bjørge H., Fyen, 452, 518 f., 693.
- Lagaard, Rasmus, i Ollerup, 773.
- Laholm 230. — Borgemester se Hans Pedersen. — Borgere 212, 546, 629, 709, 787. — Kirke 546, 787. — Slot (Fæstning) og Len 27, 137, 269, 298, 312, 382, 569, 574, 595, 633 f., 652, 684, 729, 741, 743, 766, 784. — Fossebroen 20, 177, 269.
- Lamdrup, Svindinge S., Gudme H., 696.
- Lammeeng i Heeager Enge, No S., Hind H., 110.
- Landerupgaard, Vilstrup S, Brusk H., 51, 482.
- Landet p. Taasinge, Sunds H., 330.
- Landgidt(?), Hjerndrup S.(?), Tyrstrup H., 3.
- Landskrone, Borgemester se Niels Jørgensen. — Raadmand se Jesper Pedersen. — Borgere 183. — Slot og Len 44, 155, 210, 303 f., 429, 595, 684, 733, 744.
- Langaa, Middelsom H., 196.
- Langagergaard, Resen S., Skodborg H., 422, 639.
- Lange (Vaaben: 3 Roser), Else († 1633), Aksel Ulfstands, 458. — Gunde Frederiksen, Lensmand p. Tønsberg, 170, 631. — Gunde Hansen, Lensmand p. Ørum, 1635 Lensmand p. Aalborghus, 131, 145, 186 f., 444, 458, 568; nævnes 49, 64 ff., 91, 112, 128, 151 f., 182, 191, 203, 213, 216, 219, 225, 254, 276 f., 279, 290, 312, 319, 327, 338, 340 f., 346, 368, 396, 421, 429 f., 435, 440, 448 f., 460, 466, 476, 516, 523, 553, 557, 591, 610, 614, 623, 629, 639, 644, 654, 660, 665, 679, 697, 699, 711, 728, 752, 768, 771, 789; jvfr. Anne Krabbe. — Hans, Kancellisekretær, 372; jvfr. Dorte Lykke. — Ide, Jens Juels, 508, 523, 530, 568, 611, 754. — Karen, Klavs Belovs, 542, 568 f., 600. — Karen,

- Kristoffer Gjøes, 568. — Peder Hansen 86, 542, 551, 567; jvfr. Lisbet Friis.
- Lange (Vaaben: 1 Rose), Anders Kristensen, i Sorø Skole, 421. — Hans 85. — Henrik Kristensen, Domprovst i Ribe, 32, 109 f., 225, 421, 464, 469, 485, 672, 771, 793. — Henrik Nielsen 47, 53, 99, 353, 380, 693; jvfr. Anne Ahlefeldt. — Iver Kristensen 92. — Jakob, i Sorø Skole, 92. — Kristen Henriksen, i Sorø Skole, 421. — Niels 221, 346, 618, 711.
- Langebæk, Baarse H., 674.
- Langeland (Lavind) 182, 214, 285, 396, 558, 622, 643 f.
- Landsting 641 f. — Landsdommer se Erik Bilde. — Salpetersyder se Timand Klavsen.
- Langemaale, Øster H., Blekinge, 19.
- Langemack, Jokum, i København, 163 f., 746 f.
- Langerød, Færs H., 409, 708.
- Langeskov, Rønninge S., Aasum H., 320.
- Langesund, Bratsberg Len, 316.
- Langesø, Ø.-, Lollands Nørre H., 694.
- Langet, Musse H., 694.
- Langholt, Hishult S., N.-Asbo H., 470, 513.
- Langkær, Brande S., Nørvang H., 356, 413, 456.
- Langskov, Nørvang H., 704.
- Langvad, Tømmerby S., V.-Han H., 697.
- Langvaddam (Damhussøen), Sokkelunds H., 565, 717 f.
- Lasserød, Færs H., 210.
- Lauenburg 772.
- Laufás, Sønner Ting Syssel p. Island, 124.
- Lauremberg, Hans, Dr., Professor i Sorø, 32.
- Laurvigen 316, 404.
- Lauwick, Justina Ursula van der, Holger Rosenkrantz Frederiksens, 611, 691.
- Lave se Lage.
- Lavind se Langeland.
- Lavindgaard, Rønninge S., Aasum H., 547.
- Lavrids (Laur, Lars, Lasse, Las) Skomager i Mørum 546. — Skriver, Borgemester i Aalborg, se Lisbeth Pedersdatter. — N. i Aasum 519. — Andersen i Hundsløv 518. — Brodersen i København 14. — Ebbesen se Udsen. — Eskildsen, Skriver p. Provianthuset, 121, (177), 324, 357. — Gudmandsen i Skummeslev 305. — Hansen, Præst i Farup, se Weibøl. — Ibsen i Hindsgavl Len 325. — Jakobsen, Møller i Aarhus, 189, 706; jvfr. Maren Andersdatter. — Jensen, Borgemester i Varde, 542. — Jensen, Præst i Viborg, se Aagaard. — Jensen, Grovsmed i København, 289. — Jensen, Smed i Væ, 304. — Jensen, Svinesnider i Svendborg, 530. — Jensen i Næs p. Mors 31. — Johansen, Klokker ved Marie Kirke i Helsingør, 731. — Jørgensen i Tørrerød 653. — Klemensen i Ladby 518. — Knudsen, Skriver i Børnehuset, 266. — Kristensen, Fiskebløder i Køge, 280. — Lavridsen, Raadmand og Kræmmer i Korsør, 480. — Lavridsen, i Sorø Skole, 213. — Lavridsen, Raadmand i Hjørring, 346. — Markussen, Foged hos Henrik Rantzau(?), 365. — Markvorsen (Markussen), Foged i Nordhordland, senere Byfoged i Bergen, 443, 510. — Mikkelsen, kgl. Urtegaardsmand, 388. — Mikkelsen i Stenløse 393. — Nielsen, i Vartov, 597. — Nielsen, Borge-

- mester i Hobro, 75. — Nielsen, Præst til Skarrild og Arnborg, 24. — Nielsen i Slagelse 152 f. — Nielsen i Dalby 518. — Nielsen i Dignet (Dejret?) 768. — Nielsen i Himlinge 504. — Nielsen i Ørskov 472. — Olsen i Lamdrup 696. — Olsen i Tisvilde 648. — Olufsen i Jersie 212. — Olufsen i Vollum 442. — Pedersen, Delefoged i Skads H., 111 f. — Pedersen i Bottrup 647. — Pedersen i Fjaltring 369. — Pedersen i Kærby 519. — Pedersen i Tørrsø 653. — Rasmussen i Herslum 518. — Rasmussen i Kærby 242. — Rasmussen i Neder-Ure 704. — Svendsen, Kaptejn-løjtnant i Kristianspris, 104, 107. — Sørensen, Præst i Randrup, se Ørnstrup. — Sørensen, Præst i Vivel og Vejlbj, 495. — Sørensen, i Slagelse Hospital, 133. — Torsen i Koldinghus Len 467.
- Lavrvig, Hind H., 110.
- Lavrvigen, Norge, 631.
- Laxmand, Gabriel, Kancellisekretær, 306, 463, 505. — Margrete, Henrik Vinds, 296, 699. — Sidsel Stensdatter († 1635), Klavs Urnes, 5, 148, 305. — Sten Madsen 305; jvfr. Margrete Baden.
- Leiden i Holland, Borgere 458.
- Lein, Peder, Roland de Francques Fuldmægtig, 782.
- Lejrskov, Anst H., 63.
- Lekkinge, Baarse H., 719. — Len 187 f.
- Lellingegaard, Bjæverskov H., 131, 312, 379, 425, 785.
- Lem se Nørlem.
- , Sdr.-, Bølling H., 356, 413, 456.
- Lemkær se Kær.
- Lemmer, Sønderhald H., 413, 471.
- Lemvig 279, 486. — Borgere 12, 130, 485 f. — Kirke 32, 485 f.
- Lendum, Horns H., 610.
- Lene Iversdatter, Enke efter Hans Andersen, Præst i Skærbæk, 42.
- Lenefjord, Lister og Mandals Len, 316.
- Leppelmand, Ambrosius, Instrumentist i Kolding, 87 f.
- Leret, N.-Snede S., Vrads H., 356, 413, 456.
- Lergrav p. Øsel 379.
- Lerroven(?), Bratsberg Len, 316.
- Lerup, Ø.-Han H., 787.
- Letvis, Johan, Kaptejn i Blekinge, 614.
- Leve, Pros Knudsen († 1636), Lensmand p. Tønsberg, 571, 671.
- Leyel, Villum, Bewinthebber i ostindisk Kompagni, 255, 450, 715.
- Lidemark, Bjæverskov H., 659.
- Liengaarde, Lerup S., Ø.-Han H., 787.
- Lifland 119.
- Lild, V.-Han H., 658, 776.
- Lillesæde, Froste H., 93.
- Lin, Morten, Borgemester i Ribe, 107.
- Lime, Sønderhald H., 413, 471.
- Limfjorden 706.
- Linaa, Gern H., 249.
- Lindbjærg, Himle H., 214.
- Lindeballe, Tørrild H., 411.
- Lindenov, Anders, 372; jvfr. Sofie Pax. — Birgitte, Otte Skeels, 78, 84, 189, 238, 452, 578, 731. — Hans Johansen († 1595), se Margrete Rosenkrantz. — Hans Johansen til Hundslund og Gavnbø, Lensmand p. Kalundborg, 338, 566, 600, 721; nævnes 56, 81, 100 f., 121, 134, 138, 147, 158, 182, 189, 191, 213, 225, 255, 262, 280, 286, 397, 558, 563 f., 572, 606, 610, 616, 627, 630 f., 640, 672, 680, 691, 737, 747, 764, 777, 786; jvfr. Elisabet Sofie Rantzau. — Helvig, Sivert Urnes, 568, 600, 794.

- Henrik 263, 272, 360, 567, 574, 644; jvfr. Beate Ulfeldt. — Holger († 1634), 338. — Kristense, Aksel Gyldenstjernes, 568. — Kristoffer 156. — Lavrids Johansen († 1635), Lensmand p. Aarhusgaard (Havreballegaard), nævnes 35, 60, 78, 86, 114, 143, 177, 182, 190, 194, 213, 235, 241, 253, 279, 301, 346 f., 452, 465, 483, 508; jvfr. Anne Friis. — Otte Hansen († 1618), 272. — Otte Ottesen († 1632), se Vibeke Podebusk. — Rigborg, Jørgen Arenfeldts, 567, 794. — Sofie, Bjørn Mormands, (682). — Sofie, Henrik Rantzaus, 338, 566, 599, 721. — Sofie, Kristoffer Urnes, 566, 599.
- Lindet, Birket S., Lollands Nørre H., 694.
- , V.-, Frøs H., 642.
- Lindholm, Oksie H., 93.
- , Torne H., 93.
- Birk 71, 132.
- Linding Bro, Torstrup S., Ø.-Horne H., 85.
- Lindknud, Malt H., 98.
- Lindved Hovedgaard p. Fyen 791.
- Linnerup, Vrads H., 211, 471, 477.
- Lippe, Kristoffer von der, Dronning Anna Katrines Kansler, 232.
- Lipstrup, Peder Laugesen, Præst i Sønderho, 472.
- Lisbet Andersdatter (i Glud?) 45. — Davidsdatter i Aalborg 137. — Pedersdatter, Enke efter Borgemeister Lavrids Skriver i Aalborg, 277. — Pedersdatter i Sal(?) 541.
- Lissabon 80.
- Lister Len 631, 680 f. — Foged se Johan Vidau.
- Ljunge, Heglinge S., V.-Gynge H., 547.
- Ljungelstrup Mølle, Ringsted H., se Tvindelstrup.
- Lodt, Jakob Bastian, Bestyrer af Grynmøllen ved Provianthuset, 543.
- Lohe, Peter von, se Lou.
- Lohmann (Lougmand), Hartvig, Kemiker og Medikus i Odense, 11 f., 82, 125, 142, 162.
- Lolland 141 ff., 182, 269, 285, 293, 349, 396, 544, 558, 621, 653, 731—34, 776. — Landsdommer se Holger Bilde, Lage Bilde, Erik Pors. — Salpetersyder se Timand Klavsen.
- Lomborg, Kristen, Mag., 719.
- London 182.
- Longelse, N.-, Langeland, 643.
- Lorck, Thomes, Raadmand i København, 209; jvfr. Margrete Mikkelsdatter Vibe.
- Lorck p. Gulland se Lørje.
- Lorents Jensen i Nakskov 624.
- Lørge p. Gulland se Lørje.
- Lorup, Gærs H., 524, 641.
- Lou (Lohe), Peiter von, i Rydebæk, 183, 302.
- Lougmand, Hartvig, se Lohmann.
- Low, Johan, polsk Resident, 228.
- Loverstrup, Hads H., 73.
- Lucht, David († 1635), Tolder i Helsingør, 163, 167, 211, 541.
- Luckma, Jakob, Fændrik, 310.
- Lukas N., Dr., Kannik i Viborg, 414. — Villumsen i Odense 364.
- Lumby (Lyngby), Lunde H., 36, 426, 482, 525, 533, 599.
- Lund, Mads Jørgensen, Præst i Hylke, 1636 i Stovby, 28, 430, 473. — Thomas, Mag., tysk Præst i Helsingør, 1.
- Lund 324, 764. — Apoteker se Baltser Stobeus. — Byfoged se Kristen Simonsen. — Borgere 135, 152, 220, 269, 271, 422, 531, 545, 556, 559, 682, 693, 721. — Bispegaard 342, 504, — Domkapitel 129, 143, 148, 229, 291, 304, 408, 504, 531, 539, 652, 682, 685, 687, 721, 725, 732, 744, 780. — Præbenda Brandstad 780. — St. Christophori Vika-

- rie 731. — Mariæ Magdalænæ Vikarie 725. — Domkirke 28, 134, 504, 539, 618, 675, 721. — Fattigboder 556. — Hospital 685. — Kirkegaard 504.
- Lund St. Peders Kloster og Len (Nunne Kloster) 27, 145, 155, 313, 744. — Gaard og Len p. Mors 312. —, Tamdrup S., Nim H., 48, 536. —, Lild S., V.-Horne H., 146, 658, 776. —, Ansager S., Ø.-Horne H., 249.
- Lundager, Baag H., 345 f., 451.
- Lundby, Hammer H., 674. —, Vejrum S., Hjerm H., 223.
- Lundbytorp, Lundby S., Hammer H., 674.
- Lunde, Lunde H., 354, 641. — Herred 348, 361. — Stift se Skaane Stift.
- Lundenæs Slot og Len 23, 39, 103, 150, 253, 464, 489, 500, 516, 527, 613, 665, 667. — Ridefoged se Steffen Nielsen.
- Lundgaard, Hammershøj S., Sønderlyng H., 350, 364.
- Lundsgaard, Tønnersø H., 521.
- Lundum, Vor H., 157.
- Lungby se Ø.-Lyngby.
- Lunge, Anne, Just Høgs, 566, 599. — Ide, Otte Skeels, 568. — Lisbet, Palle Rosenkrantz's, 566, 599.
- Lunov, Erik 127, 331, 427. — Jesper 127.
- Luther, Morten, Reformator, 778.
- Lübeck 287, 401, 446, 485. — Borgere 256, 267 f., 393, 512.
- Lyby, Nørre H., Salling, 229.
- Lyderslev, Stevns H., 295, 579, 734.
- Lydestad, Luggude H., 503, 517 f.
- Lydum, N.-Horne H., 535.
- Lydumgaard, Lydum S., N.-Horne H., 535.
- Lye, Høgs H., 382.
- Lyhe, Margrete von der, Jørgen Brockenhuus's, 396, 453, 486, 697, 702 f., 735.
- Lykke, Anne Eriksdatter, Frederik Qvitzovs, Hofmesterinde for Kongens Døtre, 582, 600(?). — Anne Henriksdatter, Knud Ulfeldts, 376, 398, 567, 600(?), 721. — Anne Nielsdatter, Klavs Maltesen Sehesteds, 568, 600(?), 664. — Jfr. Beate 692. — Dorte, Hans Langes, 372. — Erik Hansen, Kancellisekretær, 237, 384, 524. — Erik Jørgensen 41, 745. — Falk Eriksen, Lensmand p. St. Peders Kloster i Lund, 313, 566, 582; nævnes 27, 36, 145, 148, 251, 293, 310, 314, 686, 688, 707 f., 715, 744 f.; jvfr. Kirsten Rantzau. — Frans 4, 177, 209 f., 274 f., 354, 567; jvfr. Lisbet Brock. — Iver Eriksen til Eskær 127 f., 145 f. — Iver Kristoffersen 486 f., 658, 776. — Jfr. Johanne († 1635) 308. — Jørgen Eriksen († 1633) 41, 334, 745; jvfr. Regina v. Rindschat. — Kaj 354. — Jfr. Karen 188, 263, 692. — Kristoffer 486; jvfr. Anne Rosenkrantz. — Mette, Bendix Breides, 267. — Niels 605, 607, 639, 774. — Olive, Iver Juels, 88, 486 f.
- Lyngaa, Sabro H., 445.
- Lyngby, N.-Asbo H., 188. — (Lungby), Ø.-, N.-Asbo H., 263. —, Favraas H., 123. — (Kongens), Sokkelunds H., 288, 311, 724. — Stenhuggergaarden 307. —, Strø H., 691. —, Sønder H. Dyrs, 86. —, Voldborg H., 209. — se Lumby.
- Lüneburg, Hertuginde, se Hedvig.
- Lyngs, Refs H., 482.
- Lyseklosters Len, Norge, 501.
- Lysemose, Bovense S., Vinding H., 338, 433.

Lützens, Ludolf, Proviantskriver, 771.
 Læstrup, Ods H., 307.
 Læsø 731. — Salpetersyder se Ti-
 mand Klavsen.
 Løberød Hovedgaard, Froste H., 214,
 348.
 Lødderup, Sønder H., Mors, 552.
 Løget Mark v. Vejle 95.
 Løgstør 706.
 Løjegaard, Halmstad H.(?), 408.
 Løjtofte, Lollands Nørre H., 612.
 Lønborg, N.-Horne H., 237, 469.
 — Bispegaard og Len 45, 140, 150,
 242, 312, 509, 770.
 Løndal, Gaard i Vigen, 715 f.
 Lønemaale, Lille, Mørum S., Lister
 H., 683.
 Lønne, V.-Horne H., 195, 433, 456,
 461.
 Lønnet Eng ved Laholm 546.
 Lønsgaard, Linnerup S., Vrads H.,
 49.
 Lørje (Lorck, Lorge) p. Gulland 379.
 Lørslev, Ugilt S., Vennebjærg H.,
 327, 639.
 Lösck, Mikkel, Bassist, 241.
 Løsning, Hatting H., 748.
 Løve Herred, Herredsfoged se Niels
 Knudsen.
 Løvenbalk, Peder Pedersen, Mag.,
 Præst i Viborg, 104.
 Lovestad, Færs H., 407, 409, 708.

Ma
 Maacs, Borkart, i Nykøbing Sj., 273.
 Maalbeck se Maltbæk.
 Maaløv, Smørum H., 761.
 Maaneskjold, Mette Bjørnsdatter,
 Willich von Westhovens, 200, 220.
 Maarup, Bedsted S., Hassing H., 278.
 Maccabæus, Klavs, 169, 220.
 Madrid 80.
 Mads Pandsvend 100. — Skrædder i
 Marslev 519. — Smed i Marslev se

Mads Korre. — Andersen i Øl-
 sted 42. — (Movrids) Enevoldsen
 i Verst 467. — Hansen, Præst i
 Torstrup, se Trane. — Hansen,
 Kanniketjener til Landsdommeriet
 i Nørrejylland, 442. — Hansen i
 Agernæs 653. — Jensen, Biskop, se
 Middelfart. — Jensen, Kongens
 Skytte, Kromand ved Silkeborg
 Slot, 245 f. — Jensen i Gaverslund
 97. — Jensen i Hundslev 518. —
 Jørgensen, Præst i Hylke, se Lund.
 — Jørgensen i Bindeballe 432, 488.
 — Klemensen i Lønne 433, 457. —
 Lassen, Byfoged i Ribe, 72 f., 662.
 — Lavridsen, Kanniketjener til
 Landsdommeriet i Nørrejylland,
 442. — Lavridsen i Kærby 519. —
 (Movrids) Mikkelsen i Kongsted
 467. — Nielsen i Vartov 738. —
 Nielsen i Bottrup 647. — Nielsen i
 Hvilshøjbjerg 111. — Olsen i Fli-
 gende 559. — Povlsen i Slingerup
 750. — Rasmussen, Borgemester i
 Varberg, 219. — Rasmussen i
 Svendborg 464. — Stolpesen i Ly-
 destad 503. — Sørensen, Møller i
 Sillerup Mølle, 243 f., 324. — Sø-
 rensen i Skærbæk 63. Se ogsaa
 Mathias.

Magelø, V.-Gynge H., (528).
 Magholm Eng, Hee S., Hind H.,
 110.
 Magleby, Langeland, 643.
 — p. Møen 535.
 —, Stevns H., 645.
 Maglesæde, Froste H., 93.
 Magnerup, Bjærg H., Skaane, 425.
 Magnus Thommesen, Trompeter, 728.
 Maje Eng, Rindum S., Hind H., 110.
 Malling, Ning H., 445.
 Malmø 510. — Borgemester se Søren
 Kristensen. — Byfoged se Oluf
 Mogensen. — Organist se Otte
 Hansen (Janssen). — Raadmand se

- Oluf Knudsen. — Borgere 228, 238, 300, 502, 511 ff., 529, 532, 601, 616, 675.
- Malmøhus Slot og Len 132, 134, 145, 155, 206, 210, 251, 292 f., 300, 308, 312, 314, 359, 429, 683, 687, 718, 744. — Arkelimester se Søren Knudsen Knabstob. — Skriver se Kristoffer Bring, Jakob Jensen.
- Malt, Malt H., 10, 484.
- Maltbæk (Maalbeck), Malt H., 67.
- Malund, Klovborg S., Vrads H., 356, 413, 456.
- Mand, Anders Jørgensen, Præst i Kerteminde, 368. — Jørgen, Byfoged i Assens, 22, 423.
- Mandals Len, Foged se Hans Jørgensen.
- Manderup Kristensen, i Sorø Skole, 457.
- Maren (Marine), Bertram Kaspersen von Buchwalds, 450, 661. — Hr. Nilaus's af Aalborg, Enke i København, 240, 254, 665. — Møllers i Ryds Mølle 46. — Lavrids's i Elsmark 610. — Hans Bruns i Odense 578. — Niels Pedersens i Gentofte 614; jvfr. Peder Olufsen. — Peder Henriksens i Vilslev 434. — Rasmus Hattemagers (i Tygestrup?) 38. — Albrektsdatter, Niels Madsens i Fovsing, 523, 530; jvfr. Knud Andersen. — Andersdatter, Amme, i Køge, 7. — Andersdatter, Lavrids Aagaards Enke, se Schytte. — Andersdatter, Lavrids Jakobsen Møllers i Aarhus, 189, 706. — Henriksdatter i København 632. — Jensdatter, Ellen Gjões Pige, 349. — Jensdatter i København 221. — Jensdatter i Agger 497. — Jensdatter af Lyderslev (i Tugthuset) 579. — Jensdatter af Sæby 240. — Jørgensdatter, Karsten Rytters i København, 774. — Kristensdatter, Præsteenke, af Sønderup, 70. — Kristensdatter i Rudme 367. — Lavridsdatter, Jens Hansens, Præst i Vesterborgs, 378. — Lavridsdatter i Fjaltring 369. — Madsdatter, Mikkel Terkelsens, i Vejle, 401. — Nielsdatter, Otte Rasmussens, i Varde, 421. — Nielsdatter i Hvejsel 534. — Pedersdatter, Enke efter Niels Jakobsen, Borgemester i Randers, (216). — Pedersdatter i Valby 166. — Rasmusdatter i Varde 354. — Rasmusdatter i Dejret 726. — Rasmusdatter i Kirkendrup 36. — Sørens datter, Kristen Klavsens, i Nyborg 31, 432, 480.
- Margrete Esbjørn Bondes p. Bornholm 201, 505. — Kort Helms's Enke 785. — Madsdatter, Enke efter Mogens Gregersen, Præst i Skern, 550. — Mikkelsdatter, Thomas Lorcks, se Vibe. — Povlsdatter, Mogens Nielsens, i Randers, (42). — Rickersdatter, Klavs Bangs Enke, i Odense, 132, 201.
- Maria Eleonora, Enkedronning af Sverrig, (257, 376).
- Mariager, Jens Lavridsen, Præst i Viby og Tiset, 452.
- Mariager 137, 162 f., 202. — Borgere 351, 605. — Kirke 162, 195.
- Kloster og Len 27, 35, 48, 82 f., 122, 162, 197, 202, 204, 221, 236, 255, 422, 506, 526 f., 639.
- Maribo 269, 280, 638, 722, 775. — Borgere 90, 435, 776.
- Kloster 786.
- Marie Magdalene, Sønderhald H., 9, 86.
- Markdanner, Frederik 41, 334, 336, 567; nævnes 169, 230, 325, 345, 388, 549, 585, 652, 670, 709, 745, 791; jvfr. Anne Gyldenstjerne. — Hans, Skibskaptejn og øverste Inspektør

- over Tugthuset og Børnehuset i København, 49, 127 f., 578, 787 f. — Kasper († 1618), Lensmand p. Koldinghus, 3.
- Marker Len, Norge, 659.
- Markus Lavridsen p. Valde Gaard 507.
- Markvor Andersen i Agernæs 653. — Mogensen i Neder-Draaby 729.
- Marskov (Madeskov?) ved Nakskov 775.
- Marslev, Bjærge H., Fyen, 519.
- Marsvin, Ellen, Knud Ruds, Lensmand p. Dalum Kloster, 352, 568, 600; nævnes 321, 345, 459, 519, 522, 617. — Else († 1632), Enevold Kruses, 689 f., 785. — Helle, Mathias von der Reckes, 568, 600. — Helvig, Gude Galdes, 568, 600. — Jørgen Pedersen 240, 333 f., 552, 566, 712; jvfr. Anne Helvig Gyldenstjerne. — Karen, Iver Krabbe Tagesens, 567. — Karen, Erik Pors's, 568, 599. — Margrete, Jørgen Urnes, 566, 599. — Otte, Lensmand p. Dronningborg, 92, 135, 157, 271, 566, 676; nævnes 24 f., 38, 58 f., 107, 113 ff., 119, 134, 159, 163, 196, 202, 210, 213, 216, 227, 236, 254, 279, 282, 291 ff., 312, 322 f., 326, 341, 350, 355 f., 377, 381, 412, 414, 429, 431, 466, 476 f., 484, 492, 516, 526, 609, 623, 660, 665, 688, 690; jvfr. Mette Brahe. — Pernille, Lage Bilde, 600.
- Marvede, Ø. Flakkebjerg H., 656.
- Mathias (Matthis) Snedker i Odense 336. — Diriksen i Odense se Anne. — Kallesen i Flensborg 384. — Karstensen i København 594. — Nielsen i Helsingborg Len 503, 505. — Olsen i Aasumtorp 553 f. Se ogsaa Mads.
- Matterød, V. Gyngø H., 513.
- Matrupgaard, Tyrsting H., 389.
- Maume (Mumm), Johan, Falkefænger, 173.
- Meckelborg, Abraham, Tolder i Helsingør, 205, 218.
- Medelstad Herred 308, 683.
- Mehlen, Thale van († 1636), Johan Urnes, 643, 652.
- Meidelberg, Engelbret, af Westfalen, 402.
- Meiden, Martin v. de, 1.
- Mejer (Meyer), Johannes, Kartograf, Hertug Hans's Tugtemester, 128. — Klavs, i København, 555.
- Mejlby, Baag H., 771.
- , Østerlisbjærg H., 108, 413, 471.
- Mejsling, Jerlev H., 491.
- Melby, Listers H., 268.
- Melkior Hansen i Ronneby 302.
- Mellemølle, Rønninge S., Aasum H., 336.
- Merdø, Nedenæs Len, 316.
- Merringgaard, Vorning S., Hatting H., 87.
- Mette Møllers i Assens Strandmølle 19. — Lases i Sellerup 467. — Hans Hinsens i København 252. — Hans Stolpersens i København 26. — Bjørnsdatter se Maaneskjold. — Dinesdatter, g. m. Lave Pedersen Trelund, Præst i Lønborg, 237. — Hansdatter, i Vejle Hospital, 68. Madsdatter i Slagelse (Drabssag) 728, 738. — Pedersdatter i Skaane(?) 300. — Sørensdatte, Tjenestepige hos Mads Ravn i Køge, 101. — Sørensdatte i Roskilde 517; jvfr. Søren Jensen.
- Middelfart, Mads Jensen, Dr., Biskop i Lund; nævnes 11, 126, 129, 169, 224, 359, 371, 407, 505, 511, 513, 518, 530, 532, 541, 545, 632, 698, 751, 787.
- 87, 280, 439. — Borgemester se Klavs Madsen. — Borgere 36, 601. — Kirke 36.

- Middelfart Sund 87.
 Middelsom Herred 144. — Herredsfoged se Peder Jensen.
 Miehil, Albert von der, i Hamburg, 700.
 Mielleholt, Torup S., Tønnersø H., 27.
 Mikhael Feodorovitz, Czar af Rusland, 643.
 Mikkel Bygmester i Kristianopol 766.
 — Fægter, Kongens Drabant, 266.
 — Berendsen i Kristianstad 302.
 — Berntsen, 1635 Toldskriver i Helsingør, 175, 213, 537 f. — Bonde i Kærby 242. — Jensen, Præst i Sønderup, 523. — Jensen i Kolding 220. — Jensen i Ravnholt 705. — Kristensen, Dr., Medikus i Kolding, 112. — Kristensen († 1635), Præst i Gunderslev, 288. — Mogensens i Malmø 616. — Mortensen, Skibskaptejn, 116. — Nielsen p. Bodebygaard 667. — Nielsen i Ølsted 445, 487. — Pedersen, Hospitalsforstander i Odense, 791. — Sørensen i Lønne 433, 456. — Sørensen i Nørskov 411. — Terkelsen i Vejle se Maren Madsdatter. — Thomsen i Lund 536. — Thomesen i Asmildgaard 758. — Pedersen Videsen i Pjedsted 51.
 Misthusum, Skærbæk S., Hvidding H., 435.
 Mjolden, Lø H., 60.
 Mjønæs, N., Villands H., 641.
 Mogens Gregersen († 1633), Præst i Skern, se Margrete Madsdatter.
 — Henriksen se Rosenvinge. — Jensen, Byfoged i Rudkøbing, 642.
 — Nielsen, Tolder i Randers, 42; jvfr. Margrete Povlsdatter. — Ottesen, Præst i Laufås, 124.
 Mogenstrup, Merløse H., 543.
 —, Sønderhald H., 236.
 Molgær, Nim H., 619.
 Mollerup, Sdr. Herred Mors, 146, 209, 223, 551. — Dal 209.
 Mols 667.
 — Herred 706.
 Mormand, Jfr. Birgitte, 206, 210. — Bjørn 682; jvfr. Sofie Lindenov. — Korfits 366, 498, 521, 703. — Kristoffer, 652. — Margrete, Klavs Gaggens, 499. — Mogens, 169, 220, 313. — Morten 275, 407, 498, 657.
 Mors 104, 284. — Ridefoged se Peder Kallisen. — Nørre Herred. Herredsfoged se Jep Pedersen. — Provsti 672.
 Morsius, Jakob, af Hamburg, 184. — Joachimus, af Hamburg, 261.
 Morten Møller i Ravnsort Mølle 306, 538. — Smed, Guldslager i København, 284. — Andersen, Raadmand i Ringkøbing, 109. — Andersen i Kærby 518. — Eylers, Skipper, 728. — Jensen i Norup 610. — Kristensen i Sorø Skole, 139. — Lavridsen i Torager 223. — Madsen, Dr., Biskop i Aarhus, 58, 726 f.; nævnes 9, 60, 89, 106, 159, 195, 210, 216, 235 f., 329, 350, 383, 411, 413, 436, 440, 463, 473, 477, 583, 651, 678. — Mogensens se Mormand. — Olufsen i Sellerup 467. — Simsen i Hvejsel 534. — Sørensen, Hospitalspræst i Kolding, 104.
 Morup, Favraas H., 193, 275, 657.
 Mosbjerg, Horns H., 699.
 Moselund, Bording S., Hammerum H., 712.
 —, Engesvang S., Hids H., 440.
 Moss 630.
 Mov, Fleskum H., 221.
 Movat, Aksel, Skibshøvedsmand, 314, 694.
 Movrids Hansen, Smed i Testrup, 289. Se ogsaa Mads.
 Mule, Jens († 1633), Dr., Medikus i

- Odense, se Anne Villumsdatter. — Niels († 1616), Præst, se Barbara Møller.
- Mule Syssel p. Island 174.
- Mullerup, Vinding H., 337, 433.
- Mullerød, Dreslette S., Baag H., 345, 451.
- Mumm, Johan, se Maume.
- Mund, Henrik, Skibshøvedsmand, 40, 77 f., 401, 498, 501, 527. — Iver 87; jvfr. Karen Hørby Lavridsdatter. — Jørgen 40, 446 f. — Klavs Sørensens († 1619), 446, 794; jfr. Kirsten Harbou. — Peder Iversen, Fændrik, 43, 51, 482. — Peder Sørensen († 1608) se Vibeke Griis. — Pros, Skibskaptejn, Lensmand p. Island 498; nævnes 13, 124, 144, 278, 356 f., 391 f., 462, 480, 770.
- Munk (Vaaben: en Vinranke), Niels Lavridsen, 225.
- (Vaaben: 3 Roser), Anne Povlsdatter, Børge Trolles, 171, 568, 600. — Dorte, Kristoffer Parsbergs, 542, 568, 600. — Frederik († 1634) 57, 64 f., 202, 206 f., 331, 334, 432, 523, 618, 623, 730; jvfr. Sofie Friis. — Jørgen 207, 623 f. — Karen 794. — Kirsten Ludvigsdatter, Christian IV's Hustru, 119, 159, 169, 187, 377, 431, 485, 492. — Klavs Pedersen 794. — Kristen 207, 549. — Jfr. Mette 523. — Peder 207.
- (Vaaben: en Bjørnelab), Ebbe († 1622), se Sidsel Høg.
- Munkebo, Bjærge H., Fyen, 368, 518 f., 522 f., 762.
- Munkemølle Eng, Aldum S., Hatting H., 509.
- Munkerup, Froste H., 93.
- Munklinde, Bording S., Hammerum H., 712.
- Mus, Lavrids, i Varberg, se Bente.
- Musholm Gaard, Vandborg S., Vandfuld H., 422, 640.
- Musse, Musse H., 611, 697. — St., Musse H., 611.
- Herred 722.
- Musted, Børglum H., 240.
- Mühlheim, Balthasar v., 155. — Balthasar Levin v., 155. — Hans Wolf v., 155.
- Müller se Møller.
- Mytling, Henrik Jespersen 5, 643; jvfr. Dorothea Oldeland.
- Myre Syssel p. Island 713.
- Møborg, Skodborg H., 44.
- Möðruvellir Kloster p. Island 124.
- Møen 211, 347, 731. — Salpetersyder se Timand Klavsen. — Tolder se Peder Olsen. Jvfr. Stege Slot og Len.
- Møenbo, Morten, i Køge, 272.
- Møgeltønderhus og Len 6, 254, 312, 418, 672.
- Møinge, N.-, Rønnebergs H., 155, 687.
- Mølleengen, Hee S., Hind H., 109.
- Møllegaard ved Odense 791.
- Møllehesle, Luggude H., 263.
- Møller (Müller), Barbara, Niels Mules, i Odense, 336. — Bertel, Snedker, 618. — Ernst, Hofskrædder, 289. — Henrik, Kammerskriver, 153.
- Møllerupdal, Sønder H., Mors, 368.
- Mørk, Niels, i Dødskov, 277. — Niels Pedersen, i Ollerup, 344, 773.
- Mørtekuld, Torup S., Tønnersø H., 27.
- Mørum, Listers H., 546.
- Mørup, Luggude H., 308, 772.
- Naderup, Lysgaard H., 758.
- Nagel, Arent, i Bergen 750. — Bernt, i Bergen 562, 750.
- Nakke, Baag H., 345, 451.
- Nakkebølle, Salling H., 453.

Nakskov 658, 734, 775 f. — Skolemester se Aksel Hansen. — Borgere 585, 624, 658, 734.
 — Landsogn, Lollands Nørre H., 612.
 Nandrup, Flade S., Nørre H., Mors, 52, 91.
 Narebed, Roskilde Fjord, 679.
 Narva 46, 119.
 Navr, Hjerm H., 223, 422, 489, 541, 640.
 Nebbelunde, Fuglse H., 694.
 Nebel, Brusk H., 111.
 —, Vor H., 40, 442.
 —, Tavlov-, Tavlov S., Elbo H., 467f., 488.
 Neble, Hammer H., 674.
 Nebletorp, Hammer H., 674.
 Nedenæs Len 631. — Tolder se Hans Thomesen.
 Nederlandene (Holland, Generalstaterne, Staterne) 102, 107, 117, 182, 192, 527, 764. — Resident i Helsingør se Jakob Hybertsen, Karl von Krakow.
 Nedreby se Norby.
 Nees, Skodborg H., 44.
 Necskov se Rorslev.
 Nettelhorst, Gerløf, Lensmand over Ide og Marker Len, 434 f.
 Nibstrup, Børglum H., 392.
 Nidingen, Varberg Len, 290.
 Nidløse, Merløse H., 191.
 Niels Bartskeer i Ringsted 329. — Kalkslager, i Roskilde Hospital, 250. — Tolder, Borgemester i Kristiania, 178, 211. — i Moselund 440. — Aagesen i København 620. — Andersen, i Sorø Skole, 338. — Andersen i Aalborg 341, 476. — Andersen i Varde se Anne Nielsdatter. — Andersen i Gelballe 428. — Andersen (i Glud?) 45. — Andersen i Karup 704. — Andersen Boemand i Neder-Draaby 729. — Augesen i København 701. — Bent-

sen, Mag., Sognepræst i Lund. 682. — Bertelsen, Præst i Lemvig, se Fistler. — Ejlersen, i Herrisvad Klosters Len (?), 238. — Enevoldsen i Daug(?) 609. — Eriksen i Egen 702. — Findsen, Præst i Stovby og Hornum, 473. — Frandsen, Præst i Magleby, se Bruun. — Hansen, Borgemester i Kristianopol, Skriver p. Kristianopol Slot. 219, 692. — Hansen i Hallenslev 600. — Hansen i Lille Kærby 518. — Hansen (i Tygestrup?) 38; jvfr. Karen Nielsdatter. — Hansen i Ølsted 42. — Ibsen (p. Sjælland) 297. — Jakobsen i København 575 f. — Jakobsen, Borgemester i Randers. 216; jvfr. Maren Pedersdatter. — Jensen, Mag., Præst i Slagelse, 738. — Jensen Skomager i Lund 135. — Jensen i Aidt 757. — Jensen i Bottrup 647. — Jensen i Iller 758. — Jensen i Lønne 433. — Jensen i Sejlstrup Len(?) 183. — Jensen i Kertinge 519. — Jensen i Tavlov-Nebel 467. — Joensen i Lønne 457. — Jørgensen, Borgemester i Landskrona, 183. — Jørgensen, Skriver p. Kongens store Bryghus, 596. — Jørgensen Skomager p. Als 439. — Jørgensen i Faaborg 470. — Jørgensen i Gunderup 98. — Klavsen af Erritsø 622 f. — Knudsen, Herredsfoged i Løve Herred, 116. — Knudsen, Toldskriver ved Øresundstolden, 175, 392, 707. — Kristensen, Præst i Verst, se Gjødstrup. — Kristensen i Assens 508. — Kristensen i Hessellund 704. — Kristensen i Iller 758. — Kristensen i Lønne 433, 456. — Kristensen i Ullerup 70. — Lassen i Skeriring 464, 664. — Lavridsen, Skriver p. Kærstrup, se Oldemerstoff. — Lavridsen i Malmø 271. — Lav-

ridsen i Dallerup 76. — Lavridsen p. Sindbjærggaard 507. — Lavridsen i Tollund 341. — Lavridsen p. Ødemark 396. — Madsen, Landsdommer p. Gulland, 160, (528, 683). — Madsen, Tolder p. Gulland, 628. — Madsen, Præst i Præstø, 351. — Madsen i København 738. — Madsen, Borgemeester i Helsingør, 692. — Madsen i Fovsing 523, 530; jvfr. Maren Albrektsdatter. — Madsen i Hallenslev 600. — Madsen i Musted 240. — Markvorsen i Kærby 518. — Mikkelsen, Degn i Haderup, 105. — Mogensen i Baarse 673. — Nielsen i Randers se Emseboe. — Nielsen i Tvindelstrup Mølle 538. — Nielsens Enke i Roe 758. — Nielsen i Valby 322 f. — Olesen i Kølstrup 519. — Olsen i Ø.-Skrevlinge 510 f. — Olufsen (Olsen), Forpagter p. Hørsholm, Fiskemester i Kronborg Len, 502, 624, 660, 724. — Olufsen i Helsingborg Len 135. — Olufsen i Asmildgaard 758. — Olufsen i Pukavig 173. — Olufsen (p. Rosendal?) 119. — Ormsen i Ris 758. — Pedersen i København 145. — Pedersen i Baarse 673. — Pedersen i Flamsted 354. — Pedersen i Gentoftese Maren. — Pedersen i Hallenslev 600. — Pedersen i Hannerup 467. — Pedersen i Kærby 242. — Pedersen i Naderup 758. — Pedersen Aalekræmmer, Fange p. Bremerholm, 371. — Povlsen, Mag., Præst til Frue Kirke i København, se Schandorph. — Povlsen, Præst i Ringe, se Harboe. — Povlsen, Portner ved Højbro, 62. — Povlsen, Bysvend i Odense, 351. — Povlsen Drager, Fange p. Bremerholm, 531. — Rasmussen, Præst

i Lyderslev, 295, 579. — Rasmussen, Præst i Norup, se Kraft. — Rasmussen, Stiftsskriver i Viborg Stift, 690. — Rasmussen, i Horsens Hospital, 108. — Rasmussen i Espe 397. — Rasmussen p. Ødemark 395. — Simonsen, Mag., Biskop i Oslo, se Glostrup. — Simonsen, Præst i Harte og Bramdrup, 423. — Steffensen i Koldinghus Len 467. — Terkelsen i Gaverslund 97. — Thomsen i Lund 536. — Tordsen i Kærby 242. — Tøgersen af Mors 284. — Tøgersen, Fange p. Bremerholm, 371. Nienhof p. Øsel 199. Nikolaus Snedker i Kolding 111. Nilaus, Hr., af Aalborg, se Maren. — Troelsen i Himlinge 504. Nim, Nim H., 259. Nimtofte, Nørre H. Dyrs, 86. Ning Herred 591. Nis Andersen i Døstrup 442. — Hansen i Hjarup 64. Nissum, N., Skodborg H., 253. Nolcke, Anne Margrete, Bartolomeus Wulfstorfs, 342, 586. — Hejnert, p. Øsel, 586 f. — Kristoffer, Herremand p. Øsel, 587. Nold, Brostrup, 257 f., 499. — Kristian 258. — Thomes († 1634), 257, 499, 501, 528; jvfr. Margrete Gedde, Helvig Ugerup. Nolde, Slavs H., 398. Norbro(?), Mariager Klosters Len, 506. Norby, Abel, Kristoffer Basses, 617. — Margrete, Tønne Bildes, 567, 600. Nordby, Kærum S., Baag H., 771. Norder (Tingur) Syssel p. Island 713. Nordfjord, Stavanger Len, 316. Nordhordland, Foged, se Lavrids Markvorsen. Nordhors Len 443.

- Nordkap 100.
 Nordlandene 383, 454, 570.
 Nordlunde, Lollands Nørre H., 130, 548, 612.
 Nordrup, Slagelse H., 3, 777.
 Nordsøen (Vestersøen) 317, 479, 501, 555.
 Norge 91, 125 f., 137 f., 173, 176, 182, 184, 254, 285, 315, 397 f., 458, 514, 517, 520, 569, 571, 573, 627 f., 645, 650 f., 716, 735 f., 738, 763, 769, 771; nævnes 20, 69, 74, 94, 156, 179, 503, 537, 593, 602, 686, 688, 703. — Statholder se Kristoffer Urne.
 Norman de la Navité, Margrete, 397.
 Normand, Ernst, Lensmand p. Koldinghus, 28, 139 f., 377 f., 391, 405, 567, 646; nævnes 5 f., 23, 43, 45, 49, 51, 63 f., 66 f., 69 ff., 74, 76, 78 f., 83, 85 f., (88), 89 f., 94, 96 f., 107 f., 110 f., 114 f., 120 f., 134 ff., 157, 159, 195, 213, 217 f., 248, 283, 312, 333, 341, 389, 401, 411, 420, 428 f., 432 f., 449, 456, 460 f., 463, 466 ff., 471, 475, 483, 488, 492, 508, 515 f., 534 f., 579, 585, 623, 625 ff., 640, 655, 660, 665, 672, 690, 726, 764 f., 782; jvfr. Ingeborg Arenfeldt. — Jokum 90. — Kristen 93, 237, 240.
 Nortvig, Vråds H., 52, 108, 794.
 Norup, Gerlev H., 610.
 —, Lunde H., 21, 90, 133.
 Notbeck, Johan, Tolder i Kristianstad, 753.
 Novrup, Skads H., 225.
 Nunne Kloster se Lunde St. Peders Kloster.
 Nupufell, Øfjords Syssel p. Island, 124 f.
 Nybo, Baag H., 345, 451.
 Nyborg 78, 94, 118, 120, 494, 557. — Borgemester se Peder Nielsen. — Borgere 31, 446, 480, 548. — Slot og Len 1, 78, 87, 116, 120, 213, 253, 285, 339, 345, 371, 381, 429, 452, 460, 464, 466, 519, 539, 544, 622, 643, 658, 660, 665, 696, 703, 773, 775.
 Nyby, Merløse H., 136.
 Nybølle, Horslunde S., Lollands Nørre H., 612.
 —, Ryde S., Lollands Sønder H., 540, 548, 611, 688.
 Nygaard, Dover S., Hjlemslev H., 625, 788.
 Nykirke, Ø-, Nørvang H., 9.
 Nykøbing p. Falster 505. — Hospital 130 ff.
 — p. Mors 279. — Borgere 4.
 — p. Sjælland 269, 543, 588 f. — Borgere 184, 273, 317, 589.
 — Slot og Len 539 f., 640.
 Nyrup, Froste H., 93.
 Nysted 280, 733.
 Næraa, Aasum H., 251.
 —, N.-, Skam H., 363, 722.
 Næreby se Nørby.
 Næs, Hammer H., 674.
 —, Sønder H., Mors, 31, 41, 52, 91.
 Næsborg, Slet H., 187, 225, 340.
 Næsby, Slet H., 277, 340, 644.
 —, Tybjærg H., 563.
 Næsbyholm, Vemmenhøgs H., 608.
 Næsbyhoved, Odense H., 95, 248.
 — Birk 36, 482, 533.
 — -Broby, Odense H., 47.
 Næstved 270, 280, 289, 685. — Tolder se Hans Durich. — Borgere 146, 263, 329, 544, 558 f., 597, 632, 640. — Skole 185, 190. — Lille, 558.
 Næbbølle, Lollands Nørre H., 130.
 Nørager, Sønderhald H., 236.
 Nørby, Sdr. Lem S., Bølling H., 356. — (Næreby, Nedreby), Ingelstad H., 507.
 Nørbæk, Sønderlyng H., 58, 413, 471, 688.

Nørgaard, Bjærgby S., Nørre H., Mors, 52.
 Nørhoved, Vrads H., 243, 324.
 Nørkiær, Kristen Pedersen, Præst i Sal, 541 f.
 Nørlem (Lem), Skodborg H., 253.
 Nørlunde, Lollands Sdr. H., 430.
 Nørlyng Herred 144.
 Nørrejylland se Jylland.
 Nørresletten, Odensegaards Len, 354.
 Nørskov, Lindeballe S., Tørrild H., 411.
 —, Klovborg S., Vrads H., 135, 356, 413, 456.
 Nørtofte, Staby S., Ulyborg H., 731.
 Nørvang Herred, Delefoged, se Peder Villumsen.
 Nøvling, Fleskum H., 355.

Oberberger, Hans, Dronning Anna Katrines Rentemester, 232.

Odense, Hindborg H., 347, 649.
 Odder, Hads H., 698.

Odense 34, 36 f., 80, 141, 154, 182, 353, 361, 670, 770; nævnes 12, 95, 279, 299, 301, 312, 318, 320, 332 f., 339, 345, 366, 419, 489, 560, 653, 764, 791. — Borgemester se Frederik Ammerbach, Hans Nielsen, Mogens Henriksen. — Bysvend se Niels Povlsen. — Læsemester se Jakob Jakobsen Wolf. — Raadmand se Jørgen Mortensen. — Borgere 11, 18, 34, 36 f., 56, 62, 82, 94, 132 f., 141 f., 154, 162, 167, 201, 206, 214, f., 281, 294, 299 f., 335 f., 344, 351, 353, 358, 361, 363 f., 367 f., 372, 380, 382, 386, 388, 410, 438 f., 458, 473 f., 482, 514, 523, 533 f., 546 f., 578, 601, 604 f., 616, 618, 666, 670 f., 676, 696, 699, 709, 739, 791 f. — Apotek 546 f., 601, 604, 618 f., 756. — Apoteker se Kornelius von

Hamsfort, Kristoffer Jakobsen. — Domhus 6. — Fattigboder 792. — Nedergade 336. — Gymnasium 410, 670 f., 696, 702. — Konrektor se Svend Pedersen. — Havn 367. — Hospital 62, 157, 167, 344, 353, 363 f., 382, 438 f., 707, 787 f., 792. — Hospitalsforstandere 676, 787 f.: se ogsaa Frederik Ammerbach, Mikkel Pedersen. — Vor Frue Kirke 361. — Graabrødre Kirke 363 f. — Graabrødre Kloster 582. — St. Hans Kirke 12, 165, 285 f., 336, 426, 464, 473, 622. — St. Hans Kloster 794. — St. Knuds Kirke 523, 709. — St. Knuds Kirkegaard 386. — St. Knuds Kloster 286, 352, 386, 482, 519, 533, 652, 794. — Kollegium 180, 514, 616. — Konsistorium 31. — Ladegaard 367. — Provstegaard 337. — Skole 676. — Universitet 410.

Odense Herred 361.

— Provsti 127, 286, 337, 339. — Alexandri Provsti 286.

Odensegaard Slot og Len (St. Hans Kloster) 36, 79, 134, (147), 165, 184, 248, 286, 321, 326 f., 347, 349, 371, 381, 426, 429, 459, 518, 539, 599, 641, 653, 658, 660, 662, 726, 748, 773, 787. — Kirke 141 f., 154. — Salpeterhytleværk 459 f. — Ladegaardsmark 36 f. — D a t.: 387, 508, 560, 617, 756.

Ogge Pedersen, i Sorø Skole, 285.

Ohnemüller, Hans, Overbygmester, se Ammermøller.

Okholm, V.-Vedsted S., Ribe H., 553.

Oksholm, Ø.-Han H., 475.

Oksie Herred 511.

Oldeland, Dorothea, Henrik Jespersen Myltings, 5. — Hans 5, 169, 431, 490, 567, 578, 670, 687 f., 709 f.; jvfr. Ingeborg Gyldenstjerne, Sofie Hvas. — Jfr. Kirsten 670. — Mel-

- kior, Kancellisekretær; 121, 139, 487, 524, 564, 671, 700, 771. — Jfr. Regitse 670. — Jfr. Tale 670.
- Oldemerstoft, Niels Lavridsen, Skriver p. Kærstrup, 464.
- Ollerup, Sunds H., 344, 773.
- Olsborg se Elsborg.
- Olstrup, Musse H., 733.
- Oluf (Ole), Klejnsmed i Haderslev, 601. — Møller i Bøgvad Mølle 463. — Tømmermand i Herslum 518. — Andersen, Præst i Lumby, 525, 599. — Andersen, Kapellan i Vejle, se Bredal. — Andersen, Degn i Valby, 166, 520. — Bentsen, Præst i Ronneby, 510. — Borgesen i Vejby 425. — Hansen, Borgemester og Raadmand i Horsens, 536, 619. — Hansen i Bottrup 647. — Hansen i Vesterby 666. — Hansen i Ørby 423. — Ibsen i Herslum 518. — Jensen, Bælgetræder, 171. — Jensen i Nøvling 355. — Jonsen i Magnerup 425. — Jørgensen, Præst i Alslev, se Ribes. — Klavsen, Præst i Bork, 613 f., 655. — Knudsen, Raadmand i Malmø, 601. — Kristensen i Nørhoved 243. — Kristensen i Rørtang 147. — Lavridsen, Skolemester i Skive, se Aregoed. — Madsen i København (Blodskam) 26. — Mogensen, Ridefoged paa Herridsvad Kloster, Byfoged i Malmø, 238, 271. — Nielsen i Almind 749. — Olufsen, Soldat, i Duebrødre Hospital, 656. — Olufsen i Blegstrup 360. — Olufsen i Skern Møllegaard 39. — Pedersen, Foged hos Holger Rosenkrantz, 391, 658. — Pedersen i Stege 280, 312. — Pedersen i Hesselby 786. — Pedersen i Holle 590, 651 f. — Pedersen i Hoseby 268. — Pedersen, Præst i Lønne, 461. — Pedersen i Rannerup 171. — Pedersen i Valby 166 f. — Povlsen i Kelstrup 518. — Steffensen, Købmand i Horsens, 448. — Stensen, Byfoged p. Kristianshavn, 596. — Svendsen i Kristianstad 272. — Sørensens i Almind 89.
- Ombæk Eng ved Skern 550.
- Omme, Sdr., Nørvang H., 9, 96.
- Onsbjærg p. Samsø 100 f.
- Onsø, Halmstad H., 408, 493. — Fogderi i Norge 630.
- Opmand, Villands H., 524, 641.
- Ore p. Falster 612.
- Oreby, V. Flakkebjærg H., 656.
- Oretorp, V. Gyngø H., 276.
- Orkneyøerne (Ørkenøerne) 168.
- Ornebjærg, Kastrup S., Hammer H., 674.
- Orning, Erik Ottesen, Holmens Admiral, Lensmand p. Halsnø Kloster, 555; nævnes 61, (77 f.), 212, 230, 326, 373, 376, 379, 393, 436, 531, 675, 684, 762, 769, 774. — Jørgen, Lensmand p. Aastrup, Skibskaptejn, 712; nævnes 77 f., 131, 202, 221, 254, 279, 392, 639, 665, 723. — Maren, Vogn Vogsens, 151. — Svend 202.
- Orre, Hammerum H.(?), 431.
- Osede, Harder von, 564.
- Oslo 138; jvfr. Kristiania. — Stift 173. — Superintendent se Mag. Niels Simonsen Glostrup.
- Ostindien 11, 19, 57, 133, 139, 205, 309, 311, 714, 774.
- Otte Hansen (Janssen), Organist i Malmø, 228, 529; jvfr. Utke Johansdatter. — Jensen, Skibskaptejn, 315. — Knudsen, Præst i Raarup, 71. — Knudsen i Odense(?) 184; jvfr. Abigael. — Rasmussen i Varde, se Maren Nielsdatter. — Sørensens i Ustrup 32. — Thomsen, Rektor i Horsens, 26.
- Ottersø, Favraas H., 408.

- Otterup, Lunde H., 533.
 Ottrup, Luggude H., 772.
 Outzen, Katrine Bartrumsdatter, Jens
 Dinesen Jersins, (12), 17, 204, 420,
 776.
 Ovdруп, Slet H., 225, 340.
 Overby, Bjærgе H., Jylland, 28.
 Overgaard, Halmstad H., 408.
 Ovst (Øverste) Mølle, Borup S., Støv-
 ring H., 42.
 Ovsted, Vor H., 401, 498.
 Ovstrup, V., Aars H., 340 f.
 Ovstrupgaard, N.-Knudstrup By, Tor-
 ning S., Lysgaard H., 47.
 Ovtrup, V.-Horne H., 422.
 —, Nørre H., Mors, 209, 368, 609.
 Oxenstjerna, Gabriel Bengtson, Fri-
 herre, Sverrigs Skatmester, 433.
- Paarup, Engesvang S., Hids H., 440.
 —, Funder S., Hids H., 68.
 Paaske Jensen i Ringkøbing 208.
 Palle Kristensen i Højrup 363.
 Palleshjærggaard, Staby S., Ulvborg
 H., 171.
 Palsgaard, Bjærgе H., Jylland, 28.
 Paludanus, Johannes, Dr., Kannik i
 Viborg, 414. — Lukas, Kannik i
 Viborg, 364. — Vilhelmus, Kannik
 i Viborg, 364.
 Panck, Morten, Tolder i Kolding,
 488.
 Pandrup, Jetsmark S., Hvetbo H.,
 327, 639.
 Pandum Hovedgaard, Vokslev S.,
 Hornum H., 695.
 Pappenheim, Aleksander Raab v. (†
 1631), se Regitse Grubbe. — Jost
 Frederik v., Lensmand p. Halsted
 kloster, 568; nævnes 130, 252, 301,
 349, 378, 540, 548, 601, 612, 688,
 776; jvfr. Regitse Urne.
 Paris, Borgere 739, 782.
- Parsberg, Frederik 140, 625, 646, 699.
 — Ingeborg, Iver Juuls, 23, 568,
 695. — Ingeborg, Klavs Daas, 566,
 599, 600. — Kristoffer († 1600) se
 Dorte Munk. — Niels Vernersen
 († 1592) 323. — Niels Vernersen
 192, 435, 552. — Oluf, Lensmand
 p. Trondhjemsgaard, 30, 38, 58 f.,
 63, 92, 108, 291, 322, 413, 471, 568,
 688 f., 737, 784 f.; jvfr. Karen
 Kruse. — Sidsel, Jens Sparres,
 184 f., 190, 270, 273. — Verner Kri-
 stoffersen, Kancellisekretær, 41(?).
 331, 396(?), 427. — Verner Niel-
 sen til Lynderup 41(?), 323, 331,
 368, 384, 396(?), 427, 730.
- Pas, Simon de, Kobberstikker, 338.
 Paslick, Kasper 117.
 Passow, Hartvig, 231, 234 f.
 Payngk, Peter, Kongens Destillerer,
 (309).
 Pax, Karen, Erik Vasspyds, 284. —
 Kristoffer, Hofjunker, 58, 218, 776,
 780. — Mogens, Lensmand p. Hol-
 bæk Slot, 299; nævnes 158, 192, 224,
 266 ff., 296, 312, 343, 538, 544, 579,
 627 f., 699 f., 774. — Morten 557;
 nævnes 28, 49, 57, 108, 206, 523,
 730. — Sofie, Anders Lindenovs,
 372.
- Peckel, Frans, i Oddevald, 753.
 Peder (Peter, Petter, Peiter) Kro-
 mand ved Frederiksborg 274. —
 Kromand i Tappernoje Kro, 423.
 — Præst i Søndrum 616. — Pose-
 piber 637. — Smed i Holbæk 285.
 — Andersen, Borgemester i Ka-
 lundborg, 180. — Andersen i Grøn-
 bæk 758. — Assersen (Andersen) i
 Lønne 433, 456. — Baggesen, Raad-
 mand i Ribe, 204. — Bertelsen,
 Præst i Højrup, 722. — Bondesen,
 i Herridsvad Klosters Len(?), 238.
 — Børresen, Matthias Zitzewitz's
 Bonde, 444. — Ebbesen, Slotspræst

p. Varberg Slot, Præst i Treslev, 164, (193), 506. — Gorrissen, Skibsløjtnant, 493. — Gregersen i Asmildgaard 758. — Gregersen p. Sindbjærggaard 507. — Hansen, Degn i Lønborg, 469. — Hansen, Møller i Røde Mølle i Granslev, 465, 664. — Hansen, Bonde, 101. — Hansen i Aasum 519. — Hansen af Højby 339. — Hansen i Misthusum 435. — Henriksen, Foged i Børnehuset, 309. — Henriksen i Vilslev se Marine. — Iversen, Præst i Lønborg, se Hemmet. — Jakobsen, Præst i Slagelse, 145; jvfr. Agnete Tygesdatter. — Jakobsen, død i Lund, 423. — Jakobsen i Kisserup 716. — Jensen i København 399. — Jensen, Herredsfoged i Middelsom Herred, 215. — Jensen i Dons, Delefoged i Brusk H., 112, 467. — Jensen, i Sorø Skole, se Bircherod. — Jensen i Allinggaard 758. — Jensen i Lille Egebjerg 637. — Jensen i Fly 444 f. — Jensen i Fosie 545. — Jensen i Hallenslev 600. — Jensen i Iller 758. — Jensen i Ladby 519. — Jensen i Lund, Nim H., 536. — Jensen i Novrup 225. — Jensen i Vejby 425. — Jensen København, Underarkelimester ved Tøjhuset, 750. — Jespen i Maribo 435. — Jespersen i Hundige 543. — Jespersen i Lønne 433, 456. — Jonassen, ved Københavns Universitet, 378. — Jørgensen i Haderslev 435. — Jørgensen Trompeter, i Kolding Hospital, 115. — Jørgensen i Bindeballe 432, 488. — Kallisen, Ridefoged p. Mors, 284. — Knudsen i Kølstrup 519. — Kristensen, Delefoged i Vor H., se Bie. — Kristensen, Skovfoged i Isen, 108, 243, (412). — Kristensen, Skriver p.

Silkeborg Slot, 240, 243, 249. — Kristensen, Vogndreng i Slagelse, 661, 673, 738. — Kristensen i Aasum 519. — Kristensen i Grønbæk 758. — Kristensen i Torsted 48. — Kristensen i Lund, Nim H., 48. — Larsen, Mag., Præst i Vejrum, 223. — Laugesen, Præst i Sønderho, se Lipstrup. — Lavridsen († 1635), Præst i Husie, 511. — Lavridsen, Præst i Kirke-Hvalsø, 159. — Lavridsen p. Fyen(?) 215. — Lavridsen i Baarse 673. — Lavridsen i Hallenslev 600. — Lavridsen i Kærby 242. — Lavridsen i Munkebo 518. — Madsen, Bødkersvend i København, 647. — Madsen p. Tornumgaard 143. — Mathiesen, Præst i Vilslev, se Pors. — Mathiesen i Stege 280, 312. — Mikkelsen i Tegstrup 674. — Mortensen, Skriver i ostindisk Kompagni, 333. — Mortensen, Hospitalsforvalter i Slagelse, 140, 646. — Mortensen i Bligstrup 498. — Nielsen, Renteskriver, 139, 506. — Nielsen, Tilsynsmand ved Rosenborg Have, 309. — Nielsen, Præst i Malt, 67. — Nielsen, Raadmand i Hjørring, 346. — Nielsen, Borgemester i Nyborg, 446. — Nielsen i København 415. — Nielsen i Aidt 757. — Nielsen i Bredstrup 467. — Nielsen i Børup 468. — Nielsen i Flamsted 355. — Nielsen i Mogenstrup 543. — Nielsen i Lille Sørup 338. — Nielsen i Valby 322 f. — Olsen, Præst i Areslev, 18. — Olsen, Tolde p. Møen, 121. — Olsen i Ollestrup 773. — Olufsen, Raadmand i Hjørring, 346. — Olufsen, Raadmand i Ribe, 322. — Olufsen i Gentofte 614; jvfr. Maren Niels Pedersens. — Olufsen i Grimme-lykke 698 f. — Olufsen i Magnerup

425. — Ormsen i Ris 758 — Pedersen, Raadmand og Kæmner i København, 55, 61. — Pedersen, Præst i Aarhus, 510. — Pedersen, Præst i Mjolden, se Hjortlund. — Pedersen, Præst i Viborg, se Løvenbalk. — Pedersen, Raadmand i Hjørring, 346. — Pedersen, Kannikertjener til Landsdommeriet i Nørrejylland, 442. — Pedersen i Vig 637. — Povlsen, Delefoged i Anst H., 63. — Povlsen i Vejby 425. — Rasmussen, Præst til Sønderum og Vaabenø, 493. — Rasmussen, Kapellan i Braaby og Hasle, 174. — Rasmussen, Møller p. Bornholm, 522. — Rasmussen i Assens 508. — Rasmussen i Søften 663. — Simensen i Næs 41. — Svendsen, Borgemester i Helsingør, 739. — Sørensen, Præst i Landet, se Aarhus. — Sørensen i Viborg 308. — Sørensen i Grene 428. — Sørensen i Vellev 113 f. — Thorsen i Stoense 652. — Tuesen i Lønne 433. — Tøgersen († 1634), Mag., Præst i Randers, 216, 282. — Villumsen, Skipper i Bergen, 437. — Villumsen i Østerhoved, Delefoged i Nørvang H., 103. — Zakariassen i Teglstrup 674.
- Pederstorp, N.-Asbo H., 676.
- Pentz, Kristian, Amtmand i Rendsborg, 114, 568; jvfr. Sofie Elisabeth. — Øllegaard, Joakim v. Barnevit's, 231—34.
- Persien 68.
- Pilegaard i Viby, Udby S., Vends H., 389.
- Pilet, Olstrup S., Fuglse H., 694.
- Pillekilde, Gadchus i Birsted S., Kær H., 636.
- Pindstrup, Sønderhald H., 86.
- Pinneberg, Grevskab, 624.
- Pjedsted, Holmans H., 51, 57.
- Podebusk, Henrik 325, 337, 363, 433, 489 f., 533, 578, 585, 636, 784. — Klavs († 1616) se Sofie Ulfstand. — Lisbet, Henrik Gyldenstjernes, 567, 600. — Margrete († o. 1630). Frederik Rantzaus, 83. — Vibeke, Otte Lindenvovs, 568, 600.
- Pogwisch, Anne, Henrik von der Wisch's, 703. — Frans Hansen 325. — Hans Henningsen († 1630) 73, 230, 325, 490, 549, 585; jvfr. Lisbet Rosenkrantz. — Henning Hansen, Kancellisekretær, 390, 490, 646. — Lavrids Hansen 325. — Otte Hansen 325. — Otte Henningsen 73, 230, 325, 490, 549, 585. — Wulf 575.
- Polen 257, 593. — Konge se Vladislavs Sigismund. — Oberst se Hamilton. — Resident se Johan Low.
- Polmand, Johan, i Flensborg, 381.
- Pommern, Hertug se Bugislavs. — Enkehertuginde se Hedvig, Sofie. — Hertuginde se Anna.
- Pors, Erik († 1636), 1635 Landsdommer p. Lolland og Falster, 142 f., 239, 281, 568, 733; nævnes 182, 396, 435, 558, 608, 662, 675, 685; jvfr. Karen Marsvin. — Stig 703.
- (ikke adelig), Peder Mathiesen, Præst i Vilslev, 59.
- Porthuus, Hans, i Aalborg, 430. — Morten i Aalborg 430.
- Post, Johan, i København, 71.
- Povl Feldbereder i Køge 280. — Andersen, Mag., Præst i Assens, 423. — Baltersen, Frans Lykkes Fuldmægtig, 274. — Enevoldsen, Præst i Gamtofte, 391. — Gregersen i Lønne 433. — Heidegsen i Vejby 425. — Jakobsen i Kalø Len 452. — Lavrids, Altist, 244. — Markvorsen i Lønne 433, 456. — Mikelsen, Skibskaptejn, 315. — Sørensen, Præst til Hjarup og Vam-

- drup, 87. — Sørensen, Toldskriver ved Øresundstolden, 175. — Søren i Lønne 433, 456.
- Preussen 228. — Hertug se Albrecht.
- Prip, Iver, Berghauptmand, 671. — Margrete, Klavs Kaas's, 552.
- Pros Knudsen se Leve.
- Prydtz, Helvig, Jakob Pedersens, i Malmø, 616.
- Præstkær, Brørup S., Malt II., 67.
- Præstø, Jakob Madsen, i Grev Valdemars Tjeneste, i Sorø, 329.
- Præstø, Borgere 351.
- Pukavig (Pugevigen), Ysane S., Lister H., 173, 268.
- Qualen**, Erik v., 27, 169, 220.
- Quesne, Abraham du, Kaptejn, 46, 85.
- Qvist, Oluf Nielsen, Baadsmand, 509.
- Qvitzov, Ejler, Lensmand p. Ruugaard, 178 ff., 448, 567; jvfr. Anne Brahe. — Frederik († 1624) se Anne Lykke.
- Raagelunde**, Aasum S. og H., 519.
- Raarup (Rorup), Bjærge H., Jylland, 28, 71, 391, 484.
- Radebant, Markus, i København, 62, 784.
- Rafn se Ravn.
- Ramdal, Øster H., Blekinge, 19.
- Ramel, Anne, Malte Juuls, 567, 600. — Henrik, Landsdommer i Skaane, Lensmand i Froste Herred og Helnekirke Len, 214, 245, 348, 529, 567, 574; nævnes 93, 182, 312, 359 f., 396, 538 f., 547, 554, 556, 559, 573, 608, 643, 686 f., 708; jvfr. Margrete Skeel. — Jfr. Lene 643. — Povl († 1633) se Anne Ulfeldt. — Jfr. Sofie 547.
- Randbøl, Torrild H., 9, 432.
- Randers 227, 269, 279, 294. — Borge-mester se Niels Jakobsen. — Tolder se Mogens Nielsen. — Borgere 42, 68, 73, 216, 227, 282, 291 f., 326, 605, 711. — Hospital 28, 73. — Kirke 9, 195, 204, 711. — St. Mortens Kirke 70.
- Randlev, Hads H., 346, 420.
- Randrup, Lø H., 74.
- Rangaavalle Syssel p. Island 713.
- Rannerup, Bjærge H., Skaane, 171.
- Rantzau, Anne, Hans Adolf Buchwalds, 488. — Anne, Just Høg Jakobsens, 567, 600. — Elisabeth Sofie, Hans Lindenovs, 566, 599. — Erik († 1627) se Vibeke Bild. — Frans († 1632), til Rantzausholm, Rigens Hofmester, 2, (36), 43, 149, 177, 181, 246, (248), 254, 259, 271, 310, 376, 447, (663). — Frederik, Lensmand p. Arnsborg, 566; jvfr. Ide Skeel. — Frederik 83, 263; jvfr. Margrete Podebusk. — Hans 669. — Henrik, Amtmand p. Rendsborg Slot, 94, 98, 112, 190, 256, 338, 347, 365, 566, 704; jvfr. Sofie Lindenov. — Kirsten, Falk Lykkes, 566, 599. — Kristian, Kammerjunker, 236, 333, 350, 355, 500, 541, 704. — Markvart, Amtmand p. Hanerau, 402. — Povl 575. — Sofie, Mogens Gyldenstjernes, 177, 318, 348, 381, 392, 568, 634 f., 650, 657, 714. — Sofie († 16/6 1635), Lavrids Ulfeldts, 376, 398.
- Rasch, Hans, Kongens Fodermester, 306, 448. — Steffen Hansen, i Sorø Skole, 306.
- Rasmus Andersen i Grønbæk 758. — Bentsen i Aalborg 614. — Boesen i Ladby 519. — Hansen, Skovrider i Frederiksborg Len, 648. — Hansen, Smed p. Koldinghus Slot, 149. — Hansen, Fange p. Antvorskov, 775. — Hansen i Jestrup 482; jvfr.

- Karen Steffensdatter. — Hansen i Viby 519. — Hansen i Ørby 423. — Hansen i Østerlarsker 719. — Ibsen i Aidt 757. — Jensen, Kannerik i Roskilde, se Varde. — Jensen i Visby 522. — Jensen i Belle 38. — Jensen i København 42, 244, 253 f., 298, 385, 562, 651, 665. — Jespersen i Elsmark 610. — Jørgensen i Tørrerød 653. — Knudsen i Vitved 28; jvfr. Karen Nielsdatter. — Lavridsen i Kærsgaard 496. — Lavridsen, Kræmmerdreng i Odense, 482. — Madsen, Møller i Grundfør, 465, 664. — Nielsen Smed i Kærby 242. — Pedersen i Skød 59. — Pedersen i Vejby 425. — Rasmussen i Hosby 28. — Rasmussen i Vitved 42. — Simensen i Iller 758. — Sørensen, Degn i Sejling og Sinding, 241.
- Rathlou, Godske 225 f.
- Ratmansdorf, Eckernförde Amt, 33.
- Raus Sogn, Luggude H., 751.
- Ravn, Hans († 1625), Mag., Præst i Malmø, 271, 532. — Hans i L.-Velling 375. — Jens (Jessenius Corvinus), Mag., Rektor i Haderslev, 467. — Mads, Tolder i Køge, 7, 101, 280, 295, 301, 307, 311, 393, 437, 545, 584; jvfr. Alhed. — N. N. Madsdatter 7, 10, (238, 307). — Niels i L.-Velling 375. — Peder i Koldinghus Len 467.
- Ravnholt, Vinding H., 22, 705.
- , Lysgaard H.(?), 143.
- Ravnstorp Mølle, Lundforlund S., Slagelse H., 2, 306, 319, 538.
- Ravnstrup, Ringsted H., 289.
- Ravnsvad, Ikast S., Hammerum H., 47.
- Rebbelbjærg, Bjærg H., Skaane, 259, 263.
- Recke, Mathias von der, 568; jvfr. Helle Marsvin.
- Redsted, Morsø Sdr. H., 507.
- Reedtz, Frederik, til Tygestrup, Lensmand p. Vordingborg, 383, 424 f., 567, 697; nævnes 2, 38, 123, 134, 140, 146, 170, 184 f., 188, 190, 198, 210, 213, 218, 230, 238, 270, 280, 284, 286, 290, 306, 312, 314, 320, 325, 342, 423, 465, 484, 508, 512, 544, 558, 563 ff., 584 f., 597, 603 f., 613, 616, 625, 627, 632, 646, 653, 667, 673 f., 680, 719, 724, 767; jvfr. Sofie Høg. — Kirsten, Ventsel Rotkirks, (566), 568. — Korfits 794.
- Regnemark, Kimmerslev S., Ramso H., 181, 198.
- Regnerød, N.-Asbo H., 188, 263.
- Reibnitz, Hans Kaspar von († 1635), 355; jvfr. Birgitte Brahe.
- Reinbot, Johannes, Mag., Præst i Flensborg, 529.
- Reinholt Hansen i København 1. — Reinholtsen, Skipper i København, 478. — Florens i København 61. —, Johan, kgl. Enspænder, 625, 788.
- Reinsperger (Reinsberger), Gabriel, Oberstløjtnant, 562, 603, 624.
- Reisby, Hvidding H., 59.
- Rejnstrup, Ø.-Flakkebjærg H., 2.
- Rellinck, Johan, i København, 785.
- Rendsborg 576 f. — D a t.: 602 ff.
- Rersø, Løve H., 116.
- Resen, Hans Hansen, Mag., Prof. theol. i København, 61. — Hans Povlsen, Dr. theol., Biskop i Sjællands Stift, nævnes 1, 10 f., 14 ff., 36, 48, 62, 81, 123, 125, 174, (184), 190 f., 241, 270, 436, 520 f., 529, 535, 587, (604), 632, 637, 731, 778. — Kristen Povlsen, Præst til Vestervig Kloster, 356, 596.
- , Hindborg H., 229.
- , Skodborg H., 422, 640.
- Birk 229.
- Restrup se Ristrup.

- Revninge, Bjerge H., Fyen, 367, 519.
 Revskær, Starup S., Haderslev H., 491.
 Rhodius, Ambrosius, Mag., Medikus p. Bremerholm, 581.
 Ribe 6, 10, 80, 120, 137, 269, 279, 393, 402, 569, 590. — Borgemester se Morten Lim. — Byfoged se Mads Lassen. — Lektor se Mag. Kristen Nielsen Friis. — Raadmand se Mogens Grave. — Borgere 6, 50, 57, 68, 72, 105, 107, 113, 195, 322, 430, 476, 536, 590, 629, 662, 679. — Domkapitel 17, 65, 71 f., 86, 98, 150, 225, 235, 277 f., 422, 467, 472, 536, 550, 613, 642, 775, 777. — Domprovst se Henrik Lange. — Domkirke (Vor Frue eller St. Marie Kirke) 109, 472. — Ærkedegn se Dr. Kristen Bording, Mag. Hans Olufsen. — Hospital 96, 98, (195), 433, 442, 457, 464, 469, 472, 551. — St. Katrine (Sortebrødre) Kirke 71 f., 75. — Pilleport 195. — Vester Meje ved Ribe 75.
 — Provsti 777.
 — Stift 9 f., 17, 43, 59 f., 138, 172, 182, 221, 396, 472, 474, 557, 573, 736, 788 f. — Superintendent se Mag. (Dr.) Johan Borkertsen, Dr. Iver Iversen Hemmet, Dr. Jens Dinesen Jersin. — Stiftsskole 672.
 Riber, Oluf Jørgensen, Præst i Alslev og Hostrup, (85), 354.
 Riberhus Slot og Len 6, 16, 74 f., 103, 254, 461, 516, 665, 672, 736.
 Ridemand, Nikolaus, af Kiel, 470.
 Riis, Jens Nielsen, hans Enke, i Grønbæk, 758. — Jens Olufsen, Kapellan i Egeslevmagle, 211.
 Rind, Hammerum H., 356, 413.
 Rindelev, Hjelmslev H., 122.
 Rinds Herred 144.
 Rindschat, Regina Sigvardsdatter v., Jørgen Lykkes, 41, 745.
 Ring (Ringebø), Hammer H., 2, 674.
 Ringe, Gudme H., 409.
 —, Skam H., 337, 363, 636.
 Ringebø se Ring.
 Ringive, Nørvang H., 9, 96.
 Ringkøbing, Borgemester se Iver Nielsen, Jens Olufsen. — Raadmand se Morten Andersen. — Borgere 109, 208, 338, 369. — Skole 109. — Skolemester se Klemens Lavesen.
 Ringsebølle, Fuglse H., 540, 688, 694.
 Ringsted 280, 329, 606, 764. — Borgere 301, 329.
 — Herred 274. — Herredsfoged se Ingvor Jensen.
 Ringsted Kloster og Len 134, 191, 213, 244, 286, 306, 351, 564, 602, 606, 673, 777.
 Ringstedgaard, Sdr.-Næraa S., Aasum H., 251.
 Ris, Lysgaard H., 758.
 —, Ods H., 128.
 —, Vor H., 59.
 Risby, Baarse H., 674.
 Rise p. Ærø 671.
 Riseberg, N.-Asbo H., 228, 676.
 Ristrup (Restrup) Hovedgaard, Sæbro S. og H., 24 f., 115, 322, 341.
 Rod, Peder, i Liengardaer, 788.
 Rode, Herman, Bartskeer i Ringsted, 301. — Steffen i København 23, 145, 152, 173, 349, 382, 392, 415, 424, 448, 453, 753, 789.
 Rodsten, Knud, 151, 617. — Palle 35, 169, 201, 578, 791. — Sten Lagesen 5 f., 418 f., 603, 618, 711 f.: nævnes 23, 72, 273, 305, 392, 723.
 Rodstrup, Hornum H., 340.
 —, Skam H., 337.
 Roe, Lysgaard H., 758.
 Rohlstorf, Gods i Holsten, 43.

- Rolf Olafsen, Kontrafejer, i Bergen, se Sara.
- Romdrup, Fleskum H., 37, 549.
- Romsgaard i Vejle By 95.
- Ronneby 280. — Borgemester og Tolder se Knud Pedersen. — Borgere 122, 302, 510, 513. — Hospitalskirke 122. — Mølle 122, 510. — Elv 122.
- Ronum, Skarrild S., Hammerum H., 356, 413, 456.
- Ror se Rør.
- Rorslev (Neeskov?), N.-Næraa S., Skam H., 363, 636.
- , Vends H., 694.
- Rorstrup, Skamby S., Skam H., 363.
- Rorup se Raarup.
- Rosenberg, Frans, Mag., Kapellan i Lund, 682.
- Rosendal, Luggude H., 595, 698.
- Rosenkrantz, Aksel Eriksen († 1630), 703. — Jfr. Anne 94. — Anne, Kristoffer Lykkes, 486. — Emmentse, Eskil Gjøes, 567, 600. — Erik Akselsen, Lensmand p. Halmstad Slot, 44, 271, 293; nævnes 117, 129, 134, 220, 250, 291, 304, 312, 408, 493, 505, 559, 574, 582, 595, 608, 629, 634, 658, 669, 684, 686, 720, 741, 743, 787. — Gunde, 1636 Landsdommer i Skaane, Lensmand i Froste Herred og Helnekirke Len, 149, 362, 391, 529, 538, 567, 573 f., 577, 685 ff.; nævnes 558 f., 579, 595 f., 643, 684, 744; jvfr. Pernille Rosenkrantz. — Helvig, Borkart Ruds, 567, 599. — Holger Akselsen, Lensmand p. Hammershus, 44, 382, 494, 567; nævnes 81, 171, 201, 430, 505, 512, 522, 532 f., 557, 596, 629, 684; jvfr. Lene Gyldenstjerne. — Holger Børgesen, Lensmand p. Gulland, 44, 154, 736; nævnes 6, 81, 115, 135, 138, 141, 256, 268, 293, 379 f., 387, 391, 433, 462, 521 f., 528, 532, 573, 596, 616, 628, 640, 658 f., 683, 696, 775. — Holger Frederiksen († 1634), Oberst, 589, 594, 611, 691; jvfr. Justina Ursula van der Lauwick. — Holger Jørgensen 439, 567, 600; jvfr. Sofie Brahe. — Jørgen Holgersen, Kancellisekretær, 66, 71, 121, 139, 564, 646, 700; jvfr. Kristense Juel. — Kirsten († 1629), Johan Brockenhuus's, 486. — Lisbet, Hans Pogwisch's, 73. — Ludvig Holgersen, i Sorø Skole, 594. — Jfr. Margrete 294, 498. — Margrete († 27/1 1635), Hans Lindenovs, 318, 330. — Maximilianus Holgersen, i Sorø Skole, 594. — Mette, Otte Brahe Pedersens, 567, 600. — Mette, Kristen Thomsen Sehesteds, 566, 599. — Otte 485. — Palle Akselsen, Lensmand p. Aalholm og Nykøbing Falster, 130, 132, 187 f., 344 f., 349, 367, 408, 566, 577, 694, 708, 724; nævnes 22, 34, 90, 140, 142, 230 f., 234 f., 280, 287, 315, 387, 397, 462, 515, 539 f., 544, 549, 585, 601, 621, 624, 628, 646, 653, 658, 681, 688, 697, 722 f., 734, 769, 776; jvfr. Lisbet Lunge. — Palle Børgesen, Lensmand over Nedenæs Len, nævnes 274, 294, 325, 329, 604, 612, 631. — Pernille, Gunde Rosenkrantz's, 567, 599 f. — Regitse († 1615), Gjord Galts, 419. — Tale, Klavs Tornekran's, 486.
- Rosenmeier, Henrik, i København, 259, 288, 307, 746.
- Rosensparre, Birgitte, Korfits Ruds, 568, 600, 645, 684. — Oluf († 1624) se Lisbet Gyldenstjerne.
- Rosenvinge, Henrik Jørgensen, Raadmand i Odense, 791. — Mogens Henriksen († 1607), Borgemester i Odense, 791. — Villum Morten-

- sen, øverste Toldskriver ved Øresundstolden, 65, 163, 167, 176, 192, 205, 314, 394, 424; nævnes 2, 218, 272, 298, 589, 739.
- Rosenvold, Stovby S., Bjærg H., Jylland, 476 f., 484.
- Rosfjord, Lister og Mandals Len, 316.
- Roskilde, Kristen Jensen, Portner og Vægter ved Sejlhuset udenfor Østerport, 262.
- Roskilde 161, 280, 443, 496, 510, 606, 727. — Borgere 299, 517, 659. — Byting 299, 358. — Domkapitel 1, 17, 90, 161, 180 f., 198, 209, 254, 473, 496, 562, 596, 656, 659, 661, 679. — Bjæverskov Præbende 255. — Glostrup Præbende 255 — Johannis Evangelistæ Vikarie 751. — Karleby Præbende 255. — Domkirke 209, 638, 661. — Duebrødre Hospital 198, 212, 250, 589, 656. — Søren Olufsens Hospital 659. — Højskole (Katedralskole) 672. — Klosterhaven 727.
- Roskildegaard og Len 30, 76, 134, 141, 160, 209, 213, 240, 270, 285, 308, 319, 443, 465, 496 f., 538, 602, 606, 727, 752 f., 760, 791. — Fuldmægtig se Jakob Jensen. — Skriver se Sander Hansen. — Jægergaard 307.
- Rostock 117, 724. — Borgere 716.
- Rostorf, Frederik, Bygningsskriver ved Trinitatis Kirke, 726.
- Rostrup, Gunde 435.
- Rotkirk, Ventsel, Kongens Staldmester, Hofmarskal, Lensmand p. Antvorskov og Korsør, 1635 tillige p. Sæbygaard, 146, 501, 566, 568, 600, 668; nævnes 2, 4, 10, 29, 33, 56, 90, 116, 134 f., 141, 145, 153, 156, 158, 170, 177, 190, 213, 224, 266, 280, 284, 286, 302, 306, 312, 318, 320, 429, 465, 506, 520, 523, 545, 563 f., 585, 602, 624 ff., 639, 645 f., 701, 754, 775, 777, 786; jvfr. Kirsten Reedtz.
- Rottarp, V.-Horne H., 422.
- Rottman, Adolf 716.
- Rous Sogn se Råå.
- Rud, Birgitte, Kristen Skeels, 566, 599. — Borkart 239, 540, 567, 611, 671, 688, 722, 733, 769; jvfr. Helvig Rosenkrantz. — Dorte, Kristen Gyldenstjernes, 568, 600. — Helvig, Gregers Krabbes, 566, 599. — Knud Eriksen († 1611) 794; jvfr. Ellen Marsvin. — Knud Jørgensen († 1615), 273. — Korfits († 1630) 439, 794; jvfr. Birgitte Rosen-sparre. — Lenc, Jørgen Grubbes, (273), 568. — Lisbet, Niels Krabbe Tagesens, 567, 599. — Mette († 1632), Niels Trolles, 605.
- Rudbjærggaard, Tillitse S., Lollands Sdr. H., 231—35.
- Ruden, Ø ved Pommerns Kyst, dansk Toldsted, 117.
- Rudkøbing, Byfoged se Mogens Jensen. — Borgere 628, 642.
- Rudme, Salling H., 367.
- Rudskær, Bording S., Hammerum H., 712.
- Rugaard Slot og Len 46, 102 f., 119, 253, 286, 321, 371, 429, 459 f., 533, 658, 665, 704, 768.
- Rugballe, Tørrild H., 466.
- Rumpe, Smørum H., 729.
- Rusland 589, 593. — Czar se Mikhael Feodorovitz.
- Ry, Tyrsting H., 69, 76, 104, 677.
- Rybjærggaard, Nørre H., Salling, 435 f.
- Ryde, Lollands Sønder H., 540, 611, 688.
- Rydebæk, Kvistofte S., Rønneberg H., 183, 303.
- Ryds Mølle, Vigerslev S., Skovby H., 46, 386.

- Ryfylke, Stavanger Len, 631, 766.
 Rygaard, Gudme H., 353, 693.
 Rygaarde, Nørager S., Sønderhald H., 236.
 Rynkeby, Bjærge H., Fyen, 518, 636.
 —, Gudme H., 337.
 Rynkebygaard, Ringe S., Gudme H., 755.
 Ryomgaard, Sønderhald H., 690.
 Rytter, Jørgen, Skibsløjtnant, 493.
 Rødal ved Hørsholm 724.
 Rødby 92, 462, 694, 733.
 Røde Nielsen, i Odense Hospital, 344.
 Rødeby, Øster H., Blekinge, 19.
 Rødslet, Kær H., 366.
 Røe Mølle se Granslev.
 Røgild Gaard, Brovst S., Kær H., 636.
 Røgle, Vends H., 389.
 Rønbeck, Herman, Bogbinder i Odense, 82.
 Rønkilde, Bording S., Hammerum H., 440.
 Rønnebæk, Hammer H., 123.
 Rønninge, Aasum H., 320, 336, 547, 761.
 Rønnovsholm (tidl.: Tjered), Børglum H., 346.
 Rør (Ror), Favraas H., 408.
 Rørby, Arts H., 225.
 Rørtang, Lyng-Kronborg H., 147.
 Rørum, Sdr.-, Froste H., 686.
 Røstofte, Baarse H., 719.
 Røttinge, Baarse H., 210.
 Røy ved Skern 550.
 Råå (Rous), Luggude H., 308.
- Saaby, Vor H., 58, 780.
 —, Kirke-, Voldborg H., 637.
 Saaderup, Vinding H., 336.
 Sabro Herred 591.
 Sachsen, Kurfyrstendømme, 446, 601.
- Sachsen-Lauenburg, Hertug, se Frans Albert.
 Saffen Lavridsen i Aasum se Steffen Lavridsen.
 Sakskebøing 280. — Borgere 397, 628.
 Sakstrup, Halmstad S., Luggude H., 687.
 Sal, Ginding H., 541.
 Sallerup, Froste H., 214.
 Salling, Henning, Stenhugger, 596.
 Salling, Salling H., 645, 684.
 Saltofte, Baag H., 345 f., 451.
 Saltø, Lyseklosters Len, Norge, 501.
 — (Solte) Slot og Len 2, 218.
 Samsing, Rasmus, Overskipper, 312, 596.
 Samson, Hieronymus, Løjtnant i Gyng H., 504.
 Samsø 58, 81, 100, 102, 731, 773. — Salpetersyder se Timand Klavsen.
 Samuel Hansen i Halmstad 271.
 Sandager, Baag H., 454.
 Sandberg, Jfr. Abel 752. — Anders 752. — Jfr. Birgitte (Berete) 752. — Jfr. Elsebe 752. — Jfr. Helle 752. — Jfr. Helvig 752. — Jfr. Margrete 752. — Sofie, Enevold Kruses, 752. — Tyge 752. — Ulrik († ²⁹/₁₀ 1636), Lensmand p. Lundesnæs, 47, 557, 567, 667, 751 f.; nævnes 39, 85, 89, 100, 103, 105 f., 140, 150, 223, 237, 241 f., 253, 312, 327, 464, 467 ff., 472, 500, 509, 516, 523, 526, 530, 613, 665; jvfr. Anne Gyldestjerne.
 Sandby, Ø. Flakkebjerg H., 323.
 —, Lollands Nørre H., 130, 548.
 —, Torne H., 348.
 Sandbygaard, Ø. Flakkebjerg H. 323.
 —, Gyng H., 5, 450, 508.
 —, Tybjerg H., 305.
 Sandefjord, Norge, 631.
 Sander Hansen, Skriver p. Roskildegaard, 272.

- Sanderum, Odense H., 676.
- Sandvig, Østergarns S., Gulland, 160.
- Sara Rolf Olafsen Malers i Bergen 510.
- Sascrides, Hans Gudmundsen, Kapellan i Vigerslev og Veflinge, 584.
- Sax, Hartvig, 1635 Lensmand p. Lønborg Bispegaard, Skibshøvedsmand, 45, 140, 150, 242, 509, 770.
- Saxe, Peder, Dr., Medikus i Aarhus, 495 f.; jvfr. Sophrosyne Schevelius.
- Scavenius, Lavrids Mortensen, Mag., Præst ved St. Nikolaj Kirke i København, 417 f.
- Schandorph, Niels Povlsen, Mag., Præst i Aalborg, 1635 Præst til Frue Kirke i København, 28, 61, 276.
- Schevelius, Superintendent i Helmsstedt, 495. — Sophrosyne, Dr. Peder Saxes, 495.
- Schiernhausen, Nickel von, Fiskemester i Frederiksborg Len, 773.
- Schjelderup, Hans Nielsen, i Sorø Skole, 139. — Niels Mortensen, Mag., Professor ved Sorø Akademi, Præst i Sorø, 139. Se ogsaa Skiellerup.
- Schmalkalden, Hans Merckel von, Slotsfoged p. Københavns Slot, 392.
- Schnebach, Hans 601.
- Schnel, Hans Hendrik, Bartsvær i Aalborg, 490.
- Schrøder (Skrøder), Anker, Sekretær hos Prins Christian (V), i Haderslev, 575 f. — Gotfred, af Haderslev, se Abigael. — Lorents, Organist ved Helliggejst Kirke i København, 501.
- Schult, Jørgen, Hofraad, Lensmand p. Udsten Kloster og Alle Helgens Gods, 92 f.
- Schytte, Maren Andersdatter, Enke efter Lavrids Aagaard, Præst i Viborg, 88.
- Sebber, Slet H., 476.
- Sebbergaard (Sebberkloster) 396.
- Sebberup se Sibberup.
- Sebstrup, Ginding eller Vradts H., 136.
- Seden, Aasum H., 361.
- Seefeld, Jørgen, Landsdommer i Sjælland, Lensmand p. Ringsted Kloster, 128 f., 166, 338 f., 568; nævnes 119, 134, 140, 156, 168, 174, 182, (184), 191, 213, 244, 275, 280, 286, 295, 301, 306, 329, 396, 420, 465, 558, 563 f., 585, 602, 606, 616, 625, 646, 654, 673, 701, 777, 779. — Peder, Kancellisekretær, 456, 486. — Viffert 72, 151.
- Segeberg Slot og Len 624.
- Sehested (dansk Slægt), Jfr. Anne 541. — Hannibal 602, 655 f., 716 f. — Karen, Tyge Kruses, 568, 600. — Klavs Maltesen se Anne Lykke. — Kristen Thomsen, Rigens Kansler, Lensmand p. Kalø, 129, 337, 356, 406, 456, 462, 485, 566, 600; nævnes 9 f., 31, 48, 86, 112, 114, 127, 144, 155, 163, 173, 182, 189, 195, 197, 202 f., 213, 222, 236, 253, 258, 260, 279, 286, 290, 335, 339, 379, 385, 397, 413, 432, 440, 445 f., 449, 452, 466, 483, 496, 506, 516, 541, 558, 606, 610, 623, 629, 660, 690, 697, 706, 726, 752, 759, 763, 771; jvfr. Mette Rosenkrantz. — Malte 567, 639; jvfr. Sofie Brahe. — Mogens Klavsen, Lensmand p. Skivehus; nævnes 44, 127, 223, 229, 279, 369, 379, 610, 630, 649, 723, 794. — Niels Klavsen († 1627) 511; jvfr. Birgitte Brahe. — Sofie, Erik Juels, 586. — Sten Klavsen († 1636) 664. — Sten Maltesen († 1611), se Anne Brahe.
- Sehested (holstensk Slægt), Aleksan-

- der († 1617), se Margrete Ahlefeldt.
- Sejling, Hids H., 241 f.
- Sejlstrup Slot og Len 130, 254, 615, 623, 658, 665, 710, 776.
- Sejrø 731. — Salpetersyder se Tiemand Klavsen.
- Sejting, Bording S., Hammerum H., 440.
- Sekær, Holsted S., Malt H., 515, 542.
- Selderup, Ning H., 445.
- Seleger, Reiner 447.
- Selle, N.-, Hjerndrup S., Tyrstrup H., 3.
- Sellerup, Holmans H., 467.
- Selmer, Georgius, Okulist og Broksnider i Jylland, 470.
- Serridslev, Vor H., 442, 780.
- Serritslev Mark se København.
- Sevel, Ginding H., 106.
- Sevilla 80.
- Shetlandsøerne (Hetland) 168.
- Sibberup (Sebberup), V. Flakkebjerg H., 302.
- Side (nu: Skaptafell) Syssel p. Island 713.
- Sidsel Jensdatter i Horsens 321. — Stensdatter se Laxmand.
- Sigerslev, Lyng-Kronborg H., 679.
- Silkeborg Slot og Len 42, 44, 89, 98 f., 123, 211, 213, 226, 236, 240, 243, 246, 249, 254, 282 f., 314, 341, 350, 370 f., 378, 389, 412 f., 429, 466, 477, 516, 592 f., 623, 665, 699, 704 f., 712, 757 ff. — Fændrik se Tyge Tagesen. — Skovfoged se Peder Kristensen. — Skriver se Peder Kristensen.
- Sillerup, Vrads H., 244, 324, 378.
- Simmershavn se Sømmershavn.
- Simmersholm se Sømmershalm.
- Simon Olufsen i Aidt 757.
- Sindbjerg, Nørvang H., 96.
- Sindbjerggaard, Redsted S., Morsø Sdr. H., 507.
- Sinding, Hids H., 242, 328.
- Sinklar, Anders († 1625), Lensmand i Gladsakse Len, 171, 270, 598. — Daniel, Kongens Skibsbygmester, 212, 261, 461. — Jakob 305. — Johanne, Jesper Gjøes, 154, 194. — Kristen, Kancellisekretær, 598, 646.
- Sipkes, Reinicke, af Warnes i Hol-land, 182.
- Sir, Hjerm H., 223. — Sirkirke(?) 223.
- Sirevaag, Stavanger Len, 316.
- Siø, Favraas H., 408.
- Sjunkeby, Lollands Sønder H., 540, 688.
- Sjælland 3, 7, 17, 118, 170, 182, 211 f., 269, 351, 396, 446, 494, 497, 521, 530, 544, 558, 604, 622, 653, 740 f., 764, 786. — Oberstløjtnant se Gabriel Reinsperger.
- Stift 62, 125, 182, 396, 535, 557, 637. — Biskop se Dr. Hans Povlsen Resen.
- Sjællandsfar Landsting 274, 654, 750. — Landsdommer se Jørgen Seefeld.
- Sjørring, Hundborg H., 146.
- Sjørup, Lysgaard H., 712.
- , Musse H., 22.
- Sjørup, L.-, Aars H., 225.
- Skaane 3, 49 f., 126, 136, 182, 203, 206, 250, 252, 269, 291, 303, 308, 319, 342, 396, 446, 497, 511, 529, 531, 558, 581, 595, 602, 607, 633, 638, 657, 675, 692, 713, 742, 744, 765, 794. — Kommissarier 18, 33, 199, 219, 268, 286, 291, 406 f., 437, 497, 544, 579, 628, 630 f., 633, 638, 646, 654, 741 ff., 763, 765; se ogsaa Henrik Hvitfeldt, Tage Thott Ottesen, Kristoffer Ulfeldt. — Kommissarieskriver 604. — Landsdommer se Henrik Gyldenstjerne, Henrik Ramel, Gunde Rosenkrantz. —

- Øverste se Falk Lykke. — Øverstelejtnant se Wolf Hieronymus v. Kratz.
- Skaane (Lunde) Stift 126, 129, 182, 396, 530, 545, 557, 698. — Superintendent se Dr. Mads Jensen Midelfart.
- Skaaning, Hans Hansen, Ejer af Pappirmølle, 194, 207. Se ogsaa Skoning.
- Skade, Elsebe, Povl Fredbergs, 21. — Ingeborg, Otte Harbous, 21. — Ove, Kammerjunker hos Hertug Frederik, 713.
- Skadebak, Jetsmark S., Hvetbo H., 327, 639.
- Skader, Sønderhald H., 197.
- Skads Herred, Delefoged, se Lavrids Pedersen.
- Skagafjords Syssel p. Island 174.
- Skagen 117, 290, 326. — Borgere 629. — Fyr 319.
- Skálholt p. Island 13, 781. — Domkirke 13.
- Stift, Biskop se Gisli Oddurson.
- Skalkenæs, Lollands Nørre H., 540.
- Skals, Rinds H., 779.
- Skamby, Skam H., 93, 240, 337, 363, 641.
- Skamstrup, Tudse H., 224.
- Skanderborg Slot og Len 88, 109, 134, 186, 213, 218, 236, 244, 298, 374, 392, 472, 591, 623, 625, 642, 660, 677, 781, 788; nævnes 59, 73, 76 f., 106, 135, 253, 278, 314, 389, 395, 412, 429, 453, 466, 516. — Herredsfoged (i Hads H.?) se Just Eriksen. — D a t.: 151.
- Skanderup, Gern H., 89, 677 f. — Birk 516.
- Skanderupgaard se Skinnerup.
- Skandsø p. Kristiansø 316.
- Skankholt, N.-Asbo H., 188, 263.
- Skånør 280.
- Skaptafell (Side) Syssel p. Island 713.
- Skarresø, Sønder H. Dyrs, 9.
- Skarrild, Hammerum H., 24, 356, 413, 456, 500.
- Skarød, Favraas H., 408.
- Skave, Birgitte († 1636), Niels Krabbes, 421, 526.
- Skaverup, Hammer H., 674.
- Skeel, Albrekt Hermansen († 1609) 331, 427. — Albrekt Kristensen, Lensmand p. Riberhus og Møgel-tønder, 566, 600; nævnes 6, 10, 16, 31, 46, 52, 59 f., 62, 65, 68, 70 ff., 76, 85, 94, 105, 111, 113, 132, 155, 173, 182, 189, 195, 203 f., 221 f., 226, 254, 258, 260, 279, 312, 318, 355, 393, 396 ff., 402, 418, 421, 430, 433 ff., 442, 449, 456, 461, 467, 472, 476, 485, 516, 541, 549, 551, 557 f., 590, 606, 610, 629, 665, 704, 736 f., 763, 788; jvfr. Birte Friis. — Jfr. Birgitte 190. — Hans Ottesen 190. — Ide, Frederik Rantzaus, 566, 599. — Jørgen († 1631) 196, 583; jvfr. Jytte Brock. — Jfr. Karen 190. — Knud 189. — Kristen Albertsen († 1595) 186. — Kristen Albertsen 190, 566; jvfr. Birgitte Rud. — Kristen Ottesen, Kancellisekretær, 423. — Margrete, Henrik Ramels, (245), 567, 599. — Otte Albrektsen 190, 209, 238, 365 f., 368, 552, 568, 608 f.; jvfr. Ide Lunge. — Otte Kristensen († 1634) 131, 189, 245; nævnes 23, 37, 151 f., 158 f., 203, 370, 460, 487, 741; jvfr. Birgitte Lindenov. — Jfr. Sofia 190.
- Skeglinge, Froste H., 214.
- Skeid, Aanæs Syssel, Island, 13.
- Skelbred p. Eger, Norge, 747.
- Skelby, Tybjærg H., 288.
- Skellerup, Vinding H., 336.
- Skelskør 786. — Borgere 56.
- Skelstrup, Musse H., 638, 722.
- Skenderup se Skinnerup.

- Skensved, Tune H., 255.
 Skepperød, Langerød S., Færs H., 409.
 Skern, Bølling H., 39, 241, 472, 550. — Aa 150.
 Skerring, Ø.-Lisbjerg H., 465, 664.
 Skibbinge, Baarse H., 2.
 Skiberup se Skiverup.
 Skibet, Tørrild H., 206, 283, 298, 333, 474, 483, 549.
 Skiellerup, Jens, Mag., Slotspræst p. Københavns Slot, 660, 682. Se ogsaa Schjelderup.
 Skien 288, 316.
 Skiflending Eng, Hee S.(?), Hind H., 110.
 Skiltmose, Birkende S., Bjærge H., Fyen, 320.
 Skinkel, Jfr. Abel 330, 345. — Jfr. Berte 786. — Jfr. Dorte 40, 421, 533. — Helvig, Iver Vinds, 419, 568. — Lavrids Nielsen, Kancellisekretær, 40 f., 340; nævnes 322, 334, 578. — Niels Hansen († 1617) 419; jvfr. Mette Bilde. — Niels Mortensen 41, 271, 334, 358, 745. — (ikke adelig), Povl, Borgemester i Kerteminde, 344.
 Skinnerup (Skenderup, nu: Ulriksholm), Bjærge H., Fyen, 331, 367 f., 424, 426, 452, 454, 459, 493, 518 f., 523, 531, 533, 576, 605, 619, 745, 756, 773, 784.
 Skipperød, Færs H., 708.
 Skippinge, Ods H., 639, 775.
 Skive 279, 347. — Skolemester se Oluf Lavridsen Aregoed. — Borgere 347, 610, 630, 649.
 Skivehus Slot og Len 44, 128.
 Skiverup (Skiberup), Vemmenhøgs H., 263, 360.
 Skivholme, Framlev H., 32, 74.
 Skonning, Hans Hansen, Bogtrykker i Aarhus, 439 f. Se ogsaa Skaaning.
 Skorup, Gern H., 478.
- Skotland 749.
 Skotsebølle, Lollands Sønder H., 611 f.
 Skottehavn, Lister og Mandals Len, 316.
 Skov, Mikkel, Skibsløjtnant, 506.
 Skovby Herred 361, 390, 525, 768. — Herredsting 383.
 —, Bjærge H., Jylland, 748.
 Skovbølle, Lollands Nørre H., 130.
 Skovdal Mølle, Jelling S., Tørrild H., 97.
 Skoven, Torup S., Tønnersø H., 27.
 Skovert, Albrekt, i København, 785.
 Skovhuse, Ø.-Egesborg S., Baarse H., 719.
 Skovlund, Ansager S., Ø.-Horne H., 534.
 Skovsgaard, Salling H., 215, 397.
 Skram (Fasti), Erik († 1607) se Anne Vind. — Maren, Hartvig Hvitfeldts, 747.
 Skrevlinge, Ø.-, Oksie H., 510.
 Skrillinge, Vends H., 431, 710.
 Skrøder se Schrøder.
 Skudderløse, Ringsted H., 274 f.
 Skuderup, Baarse H., 512, 719.
 Skummeslev, Høgs H., 305.
 Skydebjærg, Baag H., 336, 345, 451.
 Skytte, Jens Knudsen, Mag., Præst i Lønborg og Egvad, 237.
 Skærbæk, Hvidding H., 42, 64, 92, 455, 633.
 —, Vrads H., 378.
 Skævlund (Skøflund), Raarup S., Bjærge H., Jylland, 28.
 Skød, Hovlbjærg H., 59.
 Skødegaard, Verst S., Anst H., 85.
 Skødsholm Gaard, Jetsmark S., Hvetbo H., 639.
 Skøflund se Skævlund.
 Skørklit, Hjardemaal S., Hillerslev H., 146.
 Slagelse 153, 280, 673. — Borgere 29, 56, 74, 119, 139, 145 f., 153,

- 266, 284, 342, 602, 646, 661, 738. — Hospital 133, 140. — Hospitalsforvalter se Peder Mortensen. — St. Mikkel's Kirke 738.
- Slagslunde, Ølstykke H., 729, 761.
- Slangerup, Borgemester se Falk Olufsen. — Raadmand se Mads Povlsen. — Borgere 272, 660, 718, 750, 779.
- Slavs Herred 432, 471. — Skriver se Kristen Lassen.
- Slesvig, Hertugdømme, 401, 794.
- Sletten se Dagelykke Sletten.
- Slotsøen se Halsted Kloster.
- Slusaas, Luggude H., 517 f.
- Smaalandene 530, 764, 766.
- Smak Mølle, Over-, Slet H., 225.
- Smedebæk Mølle, Ejstrup S., Vrads H., 593.
- Smedholt, Hishult S., N.-Asbo H., 470, 513.
- Smedshave, Engbjærg S., Vandfuld H., 196.
- Smidstrup, Holmans H., 375.
- Smørum Herred, Herredsfoged se Herman Antonisen, Kristoffer Hansen.
- Smørumnedre, Smørum H., 761.
- Smørumovre, Smørum H., 761.
- Snarested, Ljunits H., 135.
- Snatteup, Gærs H., 524.
- Snede, N.-, Vrads H., 52, 108, 356, 413, 456, 477 f., 592.
- , Ø.-, Nørvang H., 9, 96.
- Snedsted, Hassing H., 328.
- Snefjældsnaes, Snefjældsnaes Syssel p. Island, 462.
- Snerthinge, Hammer H., 674.
- , Skippinge H., 225.
- Snesere (Sunserød), Baarse H., 210.
- Sneum, Skads H., 59.
- Snitloug, Hybert, i Aalborg, 591.
- Snorupgaard, Bislev S., Hornum H., 695.
- Sobihart, Oberstlieutenant, 23.
- Soen se Sogn.
- Sofie til Slesvig og Holsten, Enkehertuginde til Stettin og Pommern, 499.
- Sofie Elisabet, Christian IV's Datter, Kristian Pentz's, 568.
- Sogndal, Stavanger Len, 316.
- Sogns (Soens) Fogderi, Norge, 630.
- Sokkelund Herredsting 184.
- Solte Slot og Len se Saltø. — Grunde 640.
- Sommersholm (Simmersholm), Drellette S., Baag H., 345, 451.
- Somnitz, Felix von, 220. — Jakob von, 220; jvfr. Birgitte Gere.
- Sorø 329.
- Akademi og Skole (Kloster) 11, 422, 638, 694, 701, 722 f., 769; nævnes 32, 34, 39, 69, 79, 81, 92, 102, 116, 119, 139, 155, 178, 180, 198, 213, 237, 256, 268, 281, 285, 292, 306, 338, 376, 387, 402, 405, 421, 447, 457, 481, 495, 506, 531, 543, 584, 589, 594, 650, 656, 666, 713, 735. — Hofmester se Just Høg. — Professor se Hans Lauremberg. Niels Schjelderup. — Rektor se Hans Svane. — Fægtemester se Beaufort, Hans Vilhelm. — Vildtbane 563.
- Spanien 79 f., 91, 326, 668.
- Spannerup, Himle H., 275, 657.
- Sparre, Emmike, 198. — Jakob, i Sorø Skole, 198. — Jens († 1632) 185, 273, 715, 728; jvfr. Sidsel Parsberg. — Johan 643; jvfr. Anne Urne. — Klare, Tage Thott Andersens, 567, 600.
- Speigelberg, Jakob, Kaptejn i Blekinge, 614.
- Spentrup, Niels Kristensen, Mag., Præst v. Aarhus Domkirke, 197.
- Sperling, Jakob Hansen, Mag., Præst til Odense St. Knuds Kirke, Provst, 294, 368, 522 f.

- Spitsbergen 382.
 Spjellerup, Ø. Flakkebjærg H., 656.
 Spormand, Peter, Professor i København, 101.
 Sprøgø 118, 494.
 Stabbedam (Strabbedam), Kronborg Len, 724.
 Staby, Ulvborg H., 731.
 Stade, Tyskland, D a t.: 790.
 Stadestad, Snefjældnæs Syssel p. Island, 462.
 Stafrofski, Oluf Fochsen, Biskop p. Gulland, (573).
 Stafsinge, Favraas H., 275.
 Staggeup, Herrisvad Kl. Len, 358, 360, 785.
 Staholm, Peder, i Vejle, 401.
 Stanbridge, Johan, af England, 125.
 Stark (Stork), Arnt, Toldskriver i Assens, 423.
 Starup, Brusk H., 467. — Ø.-491.
 —, Gørding H., 64.
 Statkenhoved p. Grønland 415.
 Stavanger 138.
 — Len 137, 571, 659. — Skriver se Søren Pedersen. — Kongsgaard 735.
 — Stift 173. — Superintendent se Niels Simonsen Glostrup.
 Staverskov, Sofie, g. m. 1. Otte Kruse, 2. Lavrids Ebbesen Udsen, 86, 208, 226, 235, 567, 600.
 Stavning, Bølling H., 99.
 Stavnsholt, Ølstykke H., 729.
 Staværn, Norge, 316.
 Stax, Fru Anne, se Fru Anne Baden, Eustachius von Thümens.
 Steffen Skomager i Kristianopol 19.
 — Hansen, i Sorø Skole, se Rasch.
 — (Saffen) Lavridsen i Aasum 519. — Nielsen, Ridefoged p. Lundendæs Slot, 489. — Nielsen i Aldum 509.
 Stefvie, Torne H., 93.
 Stege, Borgere 280, 312, 628.
 — Slot og Len 181, 254, 312; jvfr. Møen.
 Stehag, Onse H., 539.
 Sten, Hans, Apoteker i København, 226. — Just 481. — Kristoffer Heinrich, i Sorø Skole, 481. — Mogens, Fændrik i Dueholms Len, 107, 328, 430.
 — Andersen, i Sorø Skole, 543. — Svendsen i Varberg Len 185.
 Stenager Led, Baag H., 770 f.
 Stenalt (Stenholt), Rougsø H., 689.
 Stenderup, Kristen Hansen, Præst i Vejen, 67.
 Stenderup, Hatting H., 509.
 —, Ø.-Horne H., 534.
 —, Nørre-, Brusk H., 81.
 — Skov, N.-Tyrstrup H., 116.
 Stenholt se Stenalt.
 Stenholt's Vang, Holbo H., 229.
 Stenløse, Ølstykke H., 393, 729, 761.
 Stensaaen, Høgs H., 199 f., 521, 525, 784.
 Stensballe, Vor H., 58.
 — Birk 58.
 Stensby, Baarse H., 674.
 Stensen, Erik 515. — Knud, Skibshovedsmand, 556. — Kristoffer 130, 231, 235, 515, 540, 548, 611, 667, 722, 724. — Vincents 22, 139, 178 ff., 480, 652.
 Stenwinkel, Hans, Generalbygmeister, 437, 441, 544, 718, 733.
 Stettin 36. — Hertug se Bugislavs. — Enkehertuginde se Hedvig, Sofie. — Hertuginde se Anna.
 Stieplitz, Tyskland, D a t.: 790.
 Stige, Lunde H., 426.
 Stjernholm (Bygholm) Slot og Len 38, 87, 236, 253, 301 f., 429, 516, 536, 623, 665, 675, 705, 748.
 Stjernø, N.-, Lister H., 683.
 —, Sdr.-, Lister H., 683.
 Stjovl, Bjerreby S. p. Taasing, 577.

- Stobeus, Baltser, Apoteker i Lund, 269, 324.
- Stoense, Langeland, 652.
- Storby, Ø-Egesborg S., Baarse H., 719.
- Storebælt (Bæltet) 118, 493 f. — Visitør se Svend Povlsen.
- Stork, Arent, se Stark.
- Stovby, Bjærg H., Jylland, 107, 221, 473, 484, 526.
- Stovbylund, Stovby S., Bjærg H., Jylland, 476 f.
- Stovstrup, Elbo H., 467.
- Straale, Lavrids 419; jvfr. Mette Bilde. — Peder († 1624) 418 f.
- Strandby, Baag H., 144.
- Strandbyhede, Elling S., Horns H., Jylland, 730.
- Strande Syssel p. Island 713.
- Strandhuse, Eltang S., Brusik H., 66 f.
- Strellev Kærgaard, N.-Horne H., 103.
- Strædet 740.
- Strø, Froste H., 359.
- , Strø H., 690 f.
- Strømfelt, Johannes Feggræus, svensk Resident i Helsingør, (183), 298, 645.
- Strømsfjord, Nedenæs Len, 316.
- Stubbekøbing, Borgere 612, 628.
- Stubberup, Bjærg H., Fyen, 707.
- , Ods H., 128.
- Stubbær, Bording S., Hammerum H., 712.
- Stuby, Hammer H., 674.
- Sture, Anker Pedersen, i Sorø Skole, 256, 268. — Peder († 1624), Dr., Hofprædikant, 256.
- Stygge, Jfr. Berte Nielsdatter 30, 72.
- Sudur Otsen, Præst p. Island, 356 f.
- Sum, Valentino, Notarius publicus i København, 490.
- Sund, Hammerum H., 355, 500.
- Sundby, Musse H., 694.
- Sundbyvester, Sokkelunds H., 284.
- Sundbyøster, Sokkelunds H., 284.
- Sundhør se Søndhordslen.
- Sundmør se Søndmøre.
- Sunserød se Snesere.
- Surat (Suratta), Forindien, 68.
- Surbeck, Simon, Borgemester i København, 679.
- Svalev, Rønneberg H., 228.
- Svane, Hans Jensen, Mag., Rektor i Sorø, 1635 Præst i Besser, 102, 773; jvfr. Dorothea Svanning.
- Svanning, Dorothea Hansdatter, Hans Svanes, 102.
- Svave, Johan, Skibsløjtnant, 499. — Jørgen 643, 676.
- Svavsted Slot og Len 173.
- Stift 418.
- Svedale, Lille, Vemmenhøgs H., 93.
- Svencke, Kristoffer, Overarkelimester, 175 f., 374, 378, 481, 580, 746.
- Svend Læsemester se Svend Pedersen. — Hemmingsen i Vejby 425. — Jensen i Blegstrup 360. — Jensen i Kristianstads Len 692. — Lassen i Hammershøj 350. — Nielsen, Præst i Giødstrup(?), 698. — Olsen i Kierrit 729. — Pedersen († 1632), Mag., Konrektor og Professor i Odense, 605, 671. — Pedersen, Borgemester i Hjørring, 346. — Pedersen i Fusø 552. — Povlsen, Visitør i Storebælt, 361. — Tordsen i Blegstrup 360.
- Svendborg 280. — Borgere 87, 464, 530.
- Svenning Pedersen i Hald Len 475.
- Svenstrup, Als Nørre H., 603, 626.
- , Kavslunde S., Vends H., 388.
- Sverrig 46, 160, 193, 198, 257, 272, 338, 376, 433, 446, 481, 485, 590, 643, 645, 708, 764, 769. — Dronning se Kristina, Marie Eleonora. — Feltmarskal se Johan Banér. — Marsk se Jakob de la Gardie. —

- Resident se Johannes Fegræus Strømfelt. — Dansk Resident se Peder Vibe. — Admiralitetet 557.
- Svinbo, Ø.-Lisbjerg H., 464, 664.
- Svinbol (Svinboug) Eng, Hee S.(?), Hind H., 109.
- Svindinge, Gudme H., 239, 400, 539, 696.
- Svininge, Hammer H., 674.
- Svinsdam, Kronborg Len, 724.
- Svinsund, Norge, 442.
- Sværdborg, Hammer H., 674.
- Sylche, Klavs, Fange p. Bremerholm, 376.
- Sæby 279. — Borgere 34, 238, 240, 630. — Kirke 151.
- Sæbye, Kristoffer Olufsen, Præst i Flade og Sdr.-Draaby, 213.
- Sæbygaard og Len (Sjælland) 139, 146, 405, 508, 625.
- Sædinge, Fuglse H., 733.
- Sælborg, Skads H., 52, 91.
- Særslev, Skovby H., 362, 643.
- Søjbjerg, Bording S., Hammerum H., 712.
- Sødal, Rødding S., Nørlyng H., 542.
- Sødring, Gerlev H., 236, 350, 541.
- Sødringholm, Sødring S., Gerlev H., 236.
- Søfde, Færs H., 155.
- Søften, V.-Lisbjerg H., 663.
- Søholm, Stevns H., 152, 177, 392, 650, 714.
- Søllemarkgaard (nu: Brattingsborg) p. Samsø 619.
- Søllinge, Vinding H., 120.
- Sølvager, Torne Len, 145, 155.
- Sølvitsborg, Borgere 198.
- Slot og Len 119, 123, 134, 180, 198, 268, (286), 307 f., 374, 481, 585, 590, 595, 597, 647, 683 f., 750.
- Skriver se Anders Jakobsen.
- Sømmershavn (Simmershavn) 280. — Borgere 171, 319.
- Sønderborg, Fyrsterne af, 601.
- Sønderby, Jetsmark S., Hvetbo H., 327, 639.
- Søndergaard, Lem S., Bølling H., 99.
- Sønderho p. Fanø 68, 472.
- Sønderlyng Herred 144.
- Sønder Mølle i Hjerndrup Sogn 3.
- Mølle, Sønderøske By, Brovst S., Kær H., 636.
- (Tingur) Syssel p. Island 713.
- Sønderskov, Baag H., 345, 451.
- Sønderslev, N.-Asbo H., 676.
- , Gærs H., 524.
- Sønderum, Halmstad H., 493.
- Sønderup, Hornum H., 70, 523.
- Søndhordslen (Sundhør) 443, 630.
- Søndmøre (Sundmør) Fogderi 630.
- Søndrum, Halmstad H., 616.
- Sørdrup, Slagelse H., 190, 396.
- Søren i Jelling 45. — Skriver, Forstander for Aalborg Hospital, 276.
- Andersen, Præst i Glud, 45. — Andersen, Fyrbøder i Tyske Kancelli, 732. — Andersen i Grønbæk 758. — Andersen i Iller 758. — Andersen i Vinde 467. — Brønsen af Slagelse 29. — Eriksen, Møller i Fulbro Mølle, i Randers Hospital, 73. — Hansen i Børup 468. — Hansen i Lønne 433, 456. — Ibsen i Hallenslev Torpe 320. — Jensen, Præst i Vistoft, 436, 439 f. — Jensen i Aarhus 517; jvfr. Mette Sørensdatter. — Jensen i Køge 511. — Jensen i Randers 326. — Jensen i Aidt 757. — Jensen i Bindeballe 432, 488. — Jensen Tømmermand, i Vejle Hospital, 115. — Jensen i Stoubylund 476 f. — Jensen i Venge 516. — Joenst i Lønne 456. — Jørgensen i Varberg 318, 580. — Klavsen, Skibsløjtnant, 493. — Kristensen, Borgemester i Malmø, 513. — Kristensen i Iller 758. — Lavridsen, i Sorø Skole, 495. — Madskone i Taagelund 467. —

- Mortensen i Lønne 433, 456. — Nielsen, Salpetersyder i Dragsholm Len, 118. — Nielsen, stud. med., 605. — Nielsen i Helsingør 701. — Olufsen, Præst i Roskilde(?), 659. — Olufsen i Svinbo 464, 664. — Pedersen i Præstkær, Præst i Brørup, 67. — Pedersen, Skriver over Stavanger Len, 2. — Pedersen i Hammershøj 350. — Pedersen i Lønne 433, 456. — Povlsen i Aidt 757. — Povlsen i Gustrup(?), Viborg Stift, 475. — Rasmussen, Kongens Renteskriver, 562, 650. — Sørensen, Borgemester og Tolder i Bergen, 274. — Sørensen i Grønbæk 758. — Tammesen i Lønne 456.
- Sørup, Lille-, Buderup S., Hornum H., 338.
- Søstrup, Merløse H., 181, 198.
- Sø-Søby, Søby S., Baag H., 770.
- Søvind, Vor H., 40, 58.
- Taaderup, Falsters Nørre H., 35.
- Taagelund, Jerlev H., 467.
- Taagerup, Fuglse H., 189, 381, 387, 694, 733.
- Taagerød, Bjæverskov H., 608.
- Taarnborg, Slagelse H., 668, 701.
- Taarnby p. Amager 69.
- Taars, Musse H., 611.
- Taarup, Vindinge H., 238, 400.
- Taasinge 149, 245, 285, 344, 362, 367, 385, 577, 621 f.; jvfr. Kærstrup.
- Taastrup (nu: Christianssæde), Fuglse H., 707.
- , Høje-, Smørum H., 761.
- Tamdrup, Nim H., 26, 619.
- Tanderup, Baag H., 337, 636.
- Tappernøje Kro, Snese S., Baarse H., 423.
- Tavlov, Elbo H., 467; jvfr. Nebel.
- Tavsén, Kristen Madsen, Mag., Præst i Frøslev, 306.
- Teglstrup, Baarse H., 674.
- , Lyng-Kronborg H., 399.
- Tejste, Trond, Skibskaptejn, 315.
- Tem, Vrads H., 413, 478.
- Tenner, Hieronymus, Dr. jur., se Magdalena von der Hamsfort
- Termo, Otte v., Kongens Jægermester, Lensmand over Lyseklosters Len, 501; nævnes 68, 76, 100, 183, 192, 245, 252, 281, 287, 413, 446, (502), 557, 607, 649 f., (675).
- Terslev, Ringsted H., 421.
- Testmand, Joakim, Husfoged p. Koldinghus Slot, 490, 492.
- Testrup, Ringsted H., 289, 306, 319.
- Testrupgaard, Rinds H., 441.
- Thedens, Thade, i Glückstadt, 289.
- Theus Frederiksen i Hollænderbyen p. Amager 607; jvfr. Diuce Jensdatter.
- Thisted, Skolemester, se Mag. Kristen N. — Borgere 52, 294, 630. — Bispegaard 186.
- Thomes Andersen, Sporemager p. Frederiksborg Slot, 529, 782. — Ebbesen i Kvie 464, 469; jvfr. Anne Andersdatter. — Gregersen i Allinggaard 758. — Herridtsen af London 182. — Jensen i Grene 428. — Jensen i Nim 259. — Kristensen, Præst i Hvidding, se Høst. — Kristensen, Foged p. Boller, 38. — Kristensen i Iller 758. — Madsen i Thisted 294. — Madsen i Kongsted 690. — Mikkelsen i Edinburgh 620. — Povlsen p. Vosnæsgaard 432. — Simesen i Børup 467. — Sørensen i Gaverslund 467. — Thomsen, Præst i Kirke-Saab, 637.
- Thorborg, Verner, Skibskaptajn, 499.
- Thorlak Skulason, Superintendent p. Nordisland [Holar Stift?], 124.

- Thormøhlen, Herman 119.
 Thor Smede, Klavs, i Køge, 272.
 Thott, Jfr. Anne 136. — Birgitte, Otte Gjøes, 567, 600. — Else, Korfiits Ulfeldts, 568. — Henrik, Kancellisekretær, 1635 Lensmand over Stavanger Len, 44, 68, 568, 571, 631, 737, 754 f.; jvfr. Lisbet Hvitfeldt. — Kristen († 1617) (136); jvfr. Sofie Belov. — Otte, Lensmand p. Baahus, 44, 145, 155, 254, 568, 571, 630; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Tage Andersen, Lensmand p. Sølvitsborg, 304, 308, 567, 682 f.; nævnes 117, 119, 123, 126, 134, 198, 218, 257, 268, 280, 284, 286, 300(?), 374, 457, 481, 504, 513, 524, 532, 546, 554 f., 559, 585, 590, 595, 597 f., 601, 614, 627, 633 ff., 647 f., 651, 684, 708, 720, 725, 737; jvfr. Klare Sparre. — Tage Ottesen, Lensmand p. Malmøhus, 180, 376, 538 f., 546, 566, 600, 682, 720 f; nævnes 49 f., 71, 93, 126, 129, 132, 134 f., 141, 153, 161, 168, 182, 185, 200, 206, 210, 224, 228, 251, 256, 263, 269, 271, 279 f., 289, 291 f., 300(?), 307 f., 312 f., 314, 342, 359 f., 396 f., 422, 429, 450, 504, 507, 510, 544, 553, 556—60, 595, 604, 606 f., 610, 657, 682, 693, 742, 744, 763; jvfr. Jytte Gyldenstjerne.
 Thy 112.
 Thyholms Provsti 613, 671.
 Thümen, Eustachius von, se Anne Hansdatter Baden.
 Thyra, Dronning, 96.
 Tibirke, Holbo H., 648.
 Tidemandsholm, Børglum H., 712.
 Tierup, Halmstad H., 408.
 Ties Henriksen, Hører i Kristianstad, 632.
 Tillemand Villadsen, Mag., Præst p. Frederiksborg Slot, 314.
 Tillitse, Lollands Sønder H., 611.
 Timand Klavsen, Salpetersyder p. Langeland m. m., 731.
 Timian, Jørgen, Muremester i København, 238.
 Tingeyar Syssel p. Island 173.
 Tingsted, Falsters Nørre H., 35, 612.
 Tirsbæk, Hatting H., 340.
 Tirsted, Fuglse H., 612.
 Tirstrup, Sønder H. Dyrs, 86.
 Tisdorph, Henrik Mikkelsen, Mag., Præst i Odense, 1635 Provst i Haderslev, 12, 141, 154, 157, 281, 382, 438, 679.
 Tiset (Tising), Ning H., 410, 452.
 Tisvilde, Holbo H., 648.
 Tjæreby, V.-Flakkebjærg H., 563.
 —, Lollands Nørre H., 130.
 —, Ringsted H., 777.
 Tjørneskov, Rønninge S., Aasum H., 547.
 Toager, Himle H., 257, 657.
 Tobøl, Føvling S., Malt H., 551, 610.
 Todbjerg, Jens, Student, 727.
 Toggerød Kubbehol, Torup S., Tønnersø H., 27.
 Toksværd, Hammer H., 185, 190, 270.
 Tolange, Færs H., 409, 708.
 Tollerup, Mørup S., Luggude H., 308, 772.
 Tollund, Hids H., 341.
 Tolstrup, Baarse H., 719.
 —, Slet H., 225, 340.
 Tommeralt, Halmstad H., 408.
 Tommerup, Kviding S., Sdr.-Asbo H., 404, 474, 794.
 Tor i Sandby 348. — Olufsen, Præst i Ry, se Gammelgaard. — Pedersen, Brygger i København, 405. — Povlsen, Præst i Halmstad, 686.
 Torager, Sir S., Hjerm H., 223.
 Torben Gabrielsen se Akeleje.
 Toreby, Lollands Sønder H., 540, 611 f., 688.
 —, Musse H., 694.
 — Birk 722.

- Torekov, Bjærge H., Skaane, 425.
 Torlak Skulason, Biskop p. Island for Norden (Holar), (124), 781.
 Torlund, Ejstrup S., Vrads H., 108.
 — St.-, Vrads H., 52.
 Torm, Erik, Professor i Matematik i Kbhvn., 101.
 Torndal, Kristen, Mag., Præst i N.-Vram og Bjuf, 584.
 Torne Herred, Tingskriver, se Jens Pedersen.
 Tornekrans, Klavs 486; jvfr. Tale Rosenkrantz.
 Torning, Lysgaard H., 47, 249.
 Tornumgaard, Lintrup S., Gram H., 143.
 Tornved, Tudse H., 225.
 Torp, Navr S., Hjerm H., 223.
 Torpe, Avnede S., Lollands Sønder H., 612.
 —, Hallenslev S., Løve H., 320.
 Torpegaard, Aasum H., 613.
 Torrendrup, Ods H., 500.
 Torrerød, N.-Asbo H., 188.
 Torrig, Lollands Nørre H., 130, 548, 612.
 Torrum, Øster H., Blekinge, 610.
 Torsholm, Roskildegaaards Len, 307.
 Torslunde, Fuglse H., 189, 381, 387.
 Torsted, Hatting H., 48, 332, 431.
 Torstrup, Ø.-Horne H., 420 f.
 Torup, Hammer S. og H., 674.
 — (Eriksholm), Aagerup S., Merløse H., 299.
 —, Skamby S., Skam H., 93, 240.
 —, Tønnersø H., 27.
 — (V.-), V.-Han H., 219.
 Tostrup, Lunde H., 354.
 —, Rinds H., 591.
 Tovstrup, Hind H., 91.
 Trandum, Ginding H., 106.
 Trane, Mads Hansen, Præst i Torstrup og Horne, 421. — Niels Pedersen, Teolog, 457.
 Tranebjærg p. Samsø 58, 100, 620.
 Tranekær Slot og Len 253, 286, 665.
 Tredje, Knud Sørensen 99.
 Trelleborg, Borgere 675 f.
 Trellund, Lave Pedersen, Præst i Lønborg og Egvad, 237; jvfr. Mette Dinesdatter.
 Treslev, Himle H., 371.
 Trine Hans Beyersdorfs 640. — Karsten Københavns, i Helsingørs Hospital, 580.
 Trip, Johan, i Malmø, 271.
 Troels Andersen, Foged p. Gl. Køgegaard, i Køge, 650. — Gudmandsen, Skoleperson i Kristianstad, 598, 648. — Nielsen, Mag., Præst i Ullensager, 178. — Olufsen i Friskær 690. — Troelsen i Himlinge 504.
 Troelstrup, Sdr. Rørum S., Froste H., 686.
 —, Tostrup S., Rinds H., 591.
 Trolle, Børge († 1610), se Anne Munk. — Børge († 1635) 183. — Niels, Lensmand i Københavns Len, 145, 183, 245, 566, 605; nævnes 7 f., 30, 54, 62, 86, 101, 147, 156, 161, 170, 174, 184, 191, 213, 238, 260, 272, 280, 287, 295, 304, 307, 311 f., 317, 329 f., 386, 393, 417 f., 429, 437, 454, 465, 494, 527, 537, 543, 545, 559, 565, 584 ff., 588, 597, 602, 675, 720, 725, 728 f., 738, 740, 754 f., 761, 767 f., 770; jvfr. Mette Rud.
 Trondhjem 138.
 — Gaard og Len 137, 570, 659.
 — Stift 173.
 Trouue, Pierre, Medicus i Frankrig, 739.
 True Mortensen i Bindeballe 432.
 Truid Bentsen i Helsingør 317.
 Trunderup, Halmstad H., 408.
 Tryggevalde Slot og Len 152, 383, 564, 607, 764.
 Trægaard, Hans, i København, 61, 228, 415, 443, 450, 593.

- Træne, Gærs H., 539.
- Trønner, Kristoffer, i København, 61, 192, 739, 750.
- Trørød, Sokkelunds H., 740.
- Tude, Skads S. og H., 226, 434, 550.
- Tue (Tuve) Hansen i Tavlov-Nebel 467. — Keldsen i Øje 507; jvfr. Karen Tuesdatter. — Kristensen i Lønne 433, 456. — Pedersen i Højrup 89.
- Tulstrup, Hovlbjærg H., 38.
—, Rønnebjerg H., 155.
- Tundbyholm, Ingelstad H., 304.
- Tungenæs, Stavanger Len, 316.
- Turup, Baag H., 230, 454.
- Turø 385.
- Tved, Mols H., 726.
- Tvindelstrup (Ljungelstrup), Ringsted H., 306, 319, 538.
- Tvingstrup, Vor H., 58, 780.
- Tyelse, Oxie H., 93.
- Tyge Andersen i Farholt 176. — Kristensen, Skibshovedsmand, 648. — Tagesen, Fændrik i Kalø og Silkeborg Len, 625, 753.
- Tylle, Søby S., Baag H., 770 f.
- Tyregod, Nørvang H., 456.
- Tyrkiet 2, 412, 436 f., 781 f.
- Tyskland 100, 129, 759. — Kejser se Ferdinand II.
- Tyvelse, Tybjærg H., 563.
- Tæbring, Sønder H., Mors, 209, 368, 609.
- Tøger Kristensen i Aalborg 102. — Pedersen, Mag., Præst til St. Mortens Kirke i Randers, 70.
- Tøllist p. Øsel 366.
- Tølløse Hovedgaard, Merløse H., 136.
- Tømmerby, V. Han H., 697.
- Tønnersø Herred 199.
- Tønsberg 631. — Fjord 316.
— Len 137, 170, 571, 631.
- Tørreerød, N.-Asbo H., 263.
- Tørresø, Skam H., 653.
- Tørrild Herred, Herredsfoged, se Kristen Andersen.
- Tørring, Vrad's H., 127.
- Tørsted Mølle, se Nørskov.
- Ubby, Arts H., 777.
- Uck (Ucke), Klavs 215.
- Udby, Baarse H., 290, 674.
—, Tudse H., 125, 699.
—, Vends H., 389.
- Udsen, Lavrids Ebbesen, Lensmand p. Skanderborg og Aakær, 226, 567; nævnes 25, 32, 40, 58, 73 f., 76 f., 88, 104, 106 f., 109, 122, 134, 157, 159, 189, 196, 213, 218, 236, 244, 253, 259, 278, 298, 346, 373 ff., 383, 389, 395, 401, 412, 419, 429, 442, 445, 456, 466, 472, 498, 516, 585, 591, 623, 625, 642, 660, 677, 697, 780; jvfr. Sofie Staverskov.
- Udvellinge, Luggude H., 188, 263.
- Ugerup (Urup), Aksel, kgl. Ingeniør, Guvernør i Kristianspris, 33, 286, 403, 567, 603, 711, 772; nævnes 37, 98, 107, 114, 162 f., 176, 279, 380, 386, 401, 606; jvfr. Sidsel Grubbe. — Anne, Frederik Budde Godselefsens, 567, 600. — Helvig, Thomes Nolls, 257 f. — Jørgen, Major, 258, 567; jvfr. Anne Ulstand. — Karen, Frederik Buddes, 567, 600. — Maren, Kristoffer Ulfeldts, 566, 599. — Ove († 1622) 730; jvfr. Kirsten Kaas.
- Uggerslev, Skam H., 337.
- Ugilt, Vennebjerg H., 327, 639.
- Uldum, Nørvang H., 96.
- Ulfeldt, Anne, Jørgen Friis's, 440. — Anne, Kasper Kristoffer Gersdorffs, 568. — Anne, Povl Ramels, 568. — Beate, Henrik Lindenovs, 567, 600. — Bjørn 568. — Ebbe 568.

- Elsebet, Jesper Friis's, (215), 567, 599. — Flemming 568; jvfr. Anne Lisbet von der Groeben. — Jakob Jakobsen, Rigens Kansler, Lensmand p. Nyborg († 1630), 73, 337; jvfr. Birgitte Brockenhuus. — Jakob Korfitzen († 1630), Lensmand over Augdesiden, 680 f.; jvfr. Lisbet Daa. — Jakob Mogensen 57, 203. — Knud Ebbesen, se Beate Hvitfeldt — Knud Jakobsen, 344, 376, 398, 567, 684, 721; jvfr. Anne Lykke. — Knud Kristoffersen, Overskænk, 568, 626. — Korfits Jakobsen, Lensmand p. Møen, 566, 599; nævnes 120, 211, 254, 312, 535, 558, 606, 627, 631, 764, 786; jvfr. Eleonora Christina. — Korfits Jakobsen (d. y.) 188, 565, 580. — Korfits Mogensen 568; jvfr. Else Thott. — Jfr. Kristense 687. — Kristoffer Knudsen, Lensmand p. Helsingborg, 18, 129, 145, 291, 383, 566, 600; nævnes 26 f., 49 f., 121, 126, 129, 134 f., 138, 141, 153, 171, 175 f., 182, 187 f., 200, 203, 230, 262 ff., 279, 284, 290, 292, 297, 303, 308, 313, 318, 365, 382, 397, 404, 425, 469 f., 497, 503, 505, 513, 531, 544, 553, 558 f., 595, 604, 606 f., 620, 657, 684, 701 f., 720, 737, 742, 744, 747, 751, 763, 772; jvfr. Maren Ugerup. — Lavrids 567; jvfr. Sofie Rantzau. — Maria, Aksel Arenfeldts, 567, 600.
- Ulfstand, Aksel († 1634), 457 f.; jvfr. Else Lange. — Anne, Jørgen Ugerups, 567, 600. — Ingeborg, Jørgen Vinds, 568. — Sofie († 1625), Klavs Podebusk's, 83.
- Ulkendorp Mark, Odense, 388.
- Ullensager (Gullandsagger), Agershus Len, 178.
- Ullerslev, Lollands Sønder H., 540, 688.
- Ullerslev, Vinding H., 519.
- Ullerup, Bjarke H., Jylland, 484.
- , Elbo H., 70, 432, 467.
- , Skam H., 641.
- Ullærø, Lister og Mandals Len, 316.
- Ullis, Gislum H., 340.
- Ulrik, Kort, Proviantskriver, 772.
- Ulsjord, Havrum S., Hovlbjærg H., 58.
- Ulstrup, Arts H., 2.
- , Ingelstad H., 507.
- Ulvsaks, Iver 169, 220.
- Ulvsund, Skodborg H., 723.
- Underød, Ods H., 307.
- Ure, Nørvang H.(?), 431.
- , Tørrild H.(?), 431.
- , Neder-, Ginding H., 704.
- , Over-, Ginding H., 704.
- Urne, Aksel Eriksen († før $\frac{13}{3}$ 1636), 458, 514. — Aksel Jørgensen 151, 730. — Jfr. Anne Akselsdatter († før $\frac{8}{6}$ 1636) 560, 580, 653. — Anne Johansdatter († 1620), Johan Sparres, 643. — Jfr. Edel 131. — Ejler Knudsen, til Gunderslevholm, Lensmand i Bratsberg Len, 2, 288, 427, 566, 571, 582, 768; jvfr. Jytte Gyldenstjerne. — Jfr. Ellen 652. — Erik Akselsen († 1631) 5 f., 35, 419, 489, 582, 773. — Folmer 34; jvfr. Anne Dyre. — Frederik til Alslev og Bregentved, Lensmand p. Kronborg, Frederiksborg og Abrahamstrup, 567; nævnes 1, 30, 46, 71, 85, 128, 162 f., 166 f., 169 f., 183, 204, 206, 211, 213 f., 228, 252, 256 f., 261, 267 f., 272, 286 f., 298, 304, 311 f., 319, 351, 372 f., 375, 391—94, 399, 424, 442, 465, 502 f., 527, 537 f., 585, 624, 627, 645, 648, 660, 668, 679, 685, 701, 707, 717 f., 724, 731, 749, 752 f., 755, 759, 765 f.; jvfr. Karen Arenfeldt. — Johan († 1620), se Thale van Mehlen. — Jørgen Knudsen, Rigens Marsk,

- Lensmand p. Vestervig Kloster, 141, 181, 185, 198, 237, 240, 566, 600, 659; nævnes 10, 20, 23, 31, 54, 62, 76, 115, 132, 153, 155, 182, 202 f., 207, 227, 240, 251, 258, 260, 304, 320, 331, 334, 355, 396, 430 ff., 446, 449, 462, 485, 492, 497, 524, 526, 528, 542, 558, 602, 606, 623, 635, 706, 729, 737, 751, 763 f.; jvfr. Margrete Marsvin. — Jfr. Karen 5, 148, 305. — Klavs Johansen 5. — Klavs Lagesen 148, 511; jvfr. Sidsel Laxmand. — Kristoffer Knudsen, Statholder i Norge, Lensmand p. Aggershus, 566, 600; nævnes 138, 254, 571 ff., 606, 630, 737; jvfr. Sofie Lindenov. — Lage Klavsen († 1623) 273, 448, 598. — Palle 148, 193, 210, 305, 511, 608, 676. — Regitse, Jost Frederik Pappenheims, [568], 794. — Jfr. Sidsel 632, 652. — Sivert Knudsen, Lensmand p. Roskildegaard, Ritmester, 254, 568; nævnes 30, 134, 141, 158 ff., 166, 170, 182, 185, 191, 209, 213, 230, 240, 270, 272, 275 f., 280, 284, 299, 301, 307 f., 319, 358, 396, 443, 497, 510, 538, 557, 585, 588, 602, 606, 616, 699, 727, 753, 760, 791; jvfr. Helvig Lindenov.
- Urre se Ure og Orre.
- Ursula Vilhelmsdatter, Christian Orgelists, i København, 190.
- Urup se Ugerup.
- Ustrup, Vor H., 32.
- Utke (Ytte) Johansdatter, Otte Hansens, i Malmø, 228, 529.
- Utterslev, Lollands Nørre H., 354, 540.
- , Sokkelunds H., 725.
- Vaabenø, Halmstad H., 493.
- Vaalshave, Lollands Sønder H., 612.
- Vadsgærde se Valtersbogærde.
- Vadum, Kær H., 553.
- Valby, Holbo H., 167, 520. Se Voldby.
- Valbygaard, 273, 794.
- Valde Gaard, Valde S., Fjære H., 507.
- Valdemar Atterdag, Konge, 95.
- Eriksen, Konge, 94.
- Christian, Christian IV's Søn, 23 ff., 134, 147, 166, 217 f., 259, 329, 345, 355, 362 f., 367, 391, 443 f., 459, 535, 588, 605, 655 f., 675, 713, 716 f., 732, 765.
- Valdenberg, Hans, Apoteker i København, 250.
- Valkendorf, Henning Henningsen til Brangstrup og Glorup, Lensmand p. Odensegaard, 136, 325, 458, 539, 567, 577, 617; nævnes 3, 12, 20, 35 ff., 47, 56, 61, 74, 79, 81 f., 90, 93 f., 125, 133 f., 141, 147, 149, 157, 165, 167 ff., 182, 201, 206, 215, 230, 245, 248, 251, 259, 271, 280, 285 f., 294, 320, 326, 332 ff., 336, 339, 344, 347 ff., 352 f. 358, 362 f., 367, 371 f., 381, 385 f., 391, 396, 399 f., 409, 418, 426, 429, 433, 438, 443 f., 451 f., 459, 464, 482, 489, 518, 522, 533 f., 542, 548 f., 557 f., 560, 565, 570, 578, 580, 582, 585, 594, 601, 604, 617 f., 621, 628, 636, 641, 645, 652 f., 658, 660, 662, 665 f., 670, 684, 687 f., 693, 696 f., 702, 704, 709 f., 726, 739, 747, 754, 756, 767, 774, 787, 791; jvfr. Anne Barnekow. — Henning Jørgensen til Glorup († 1626), se Anne Brockenhuus.
- Vallekilde, Ods H., 639, 667.
- Vallø, Bjæverskov H., 131, 149, 169, 224, 312, 425, 785.
- Valter, Peder, i Nyborg, 548.
- Valtersbogærde (Vadsgærde), Favraas H., 408.
- Vamb, Færs H., 644.
- Vamdrup, Anst H., 87, 111. — Ø.-, 488.

- Vamdrupgaard, Anst H., 85.
 Vandaas, Ø. Gyng H., 608.
 Vandal, Hans, Dr., Biskop i Viborg, nævnes 60, 69, 88, 92, 221 f., 229, 347, 364, 441, 457, 678.
 Vandborg, Vandfuld H., 422, 640.
 Vandlinggaard, Starup S., Haderslev H., 491.
 Vandstad, Færs H., 409, 708.
 Vankive, V. Gyng H., 687.
 Vantinge, Sallinge H., 645, 684.
 Varberg 126, 193, 280, 371. — Borgemester se Mads Rasmussen. — Raadmand se Hans Jensen. — Tolder se Bente Lavrids Mus's. — Borgere 152, 164 f., 193, 214, 219, 299, 505 f., 629, 681. — Hospital 186. — Lergravene 165, 505. — Præstegaard 164.
 — Slot og Len 80 f., 117, 137, 147, 154, 185, 193, (199), 255, 275, 299, 312 f., 348, 366, 377, 470, 506, 511, 569, 574, 580, 595, 634 f., 641, 646, 657, 669, 680, 684, 741 ff., 760, 766. — Kaptejnløjtnant se Hans Adersen Holst. — Skriver se Henrik Hansen, Kristen Jørgensen. — Slotspræst se Peder Ebbesen. — Kong Valdemars Indgift, Gaarde, 680.
 Varde, Rasmus Jensen, Mag., Kan-
 nik i Roskilde, 596.
 — 269, 279. — Borgemester se Lavrids Jensen. — Borgere 354, 421, 542, 550. — St. Nikolaj Kirke 421.
 Vardøhus Len 100, 631.
 Warnes, Holland, 182.
 Varpelev, Stevns H., 656.
 Varsyssel Provsti 354, 542.
 Vasspyd, Erik (var † 1625), se Karen Pax.
 Veber, Henrik, Kongens Apoteker, 466.
 Vedby, N.-Asbø H., 676.
 —, Lollands Nørre H., 612.
 Vedby (Udby?), Tudse H., 296.
 Vedbygaard, Løve H., 794.
 Veddinge, Ods H., 667.
 Wederborg (Wederborn, Vedderbo-
 ren), Thomes, svensk Købmand, 198, 590, 651.
 Vedsted, V.-, Ribe Herred, 57, 476.
 Vedtoftegaard, Baag H., 326.
 Veflinge, Skovby H., 584.
 Veggerum, Færs H., 708.
 Vegrum, Lister H., 683.
 Weibøl, Lavrids Hansen, Præst i Fa-
 rup, 59.
 Weiner (Veimar), Kristian, tysk Se-
 kretær (Kancelliforvalter), 209, 779;
 jvfr. Margrete Mikkelssdatter Vibe.
 Vejby, Bjærg H., Skaane, 425.
 Vejen, Malt H., 68, 98.
 Vejerslev, Hovlbjærg H., 216, 323 f.
 — Birk 757.
 Vejlbj, Rougsø H., 495.
 —, Vends H., 389.
 Vejle 80, 94 ff., 137, 169, 377, 569.
 — Borgemester se Klemens Søren-
 sen. — Borgere 20 f., 26, 68, 94 ff.,
 401. — Hospital 96, 115. — Kirke
 401. — Ladegaard 96. — Mølle 63.
 Vejleby, Fuglse H., 611 f., 694.
 Vejrum, Hjerm H., 223.
 Vejrø, Ø ved Samsø, 620.
 Vejstrup, Gudme H., 578.
 Veksø, Ølstykke H., 729.
 Vellev, Hovlbjærg H., 113.
 Velling, L.-, Holmans H., 375.
 Vellinge, Luggude H., 188, 263.
 Velluf, Luggude H., 751.
 Velof Olesen i Kertinge 518.
 Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
 Vends Herred 463, 622.
 Vendsyssel 73. — Fogedgaarden 341.
 — Provsti 541.
 Venge, Hjelmslev H., 516.
 Vensholm, Ø, Sandby S., Lollands
 Nørre H., 130.
 Vent, Nikolaus de, 447.

- Verbrügger (Verbrugen), Johan, Falkefænger, 173. — Villum, Falkefænger, 173.
- Verkers (Vecker) Vænge, Stoense, 652.
- Verlinge, Stehags S., Onse H., 539.
- Verona 557.
- Verst, Anst H., 85, 467 f., 475.
- Verum, V.-Gynge H., 686.
- Vesseling, Johan i Ringkøbing, 109 f.; jvfr. Dorte Kristoffersdatter.
- Vestenbæk, Baarse H., 674.
- Vesteni, Jfr. Anne 50, 54.
- Vesterbo, Lollands Nørre H., 130, 548.
- Vesterborg, Lollands Sønder H., 301, 378, 430.
- Vesterby, Grindløse S., Skam H., 666.
- Vestergaard, Jens Kristensen, i Iller, 758.
- N.-Aaby S., Vends H., 388.
- Vestermarie, Bornholms Vester H., 532.
- Vestersøen se Nordsøen.
- Vestertredje, Lem S., Bølling H., 99.
- Vestervig, Refs H., 356, 596.
- Kloster og Len 356, 366, 498, 527, 740 f., 764.
- Westfalen 402.
- Westhoven, Willich von, 200 f., 220; jvfr. Mette Bjørnsdatter Maaneskjold.
- Vestindien 436.
- Vexelbever, i Hamburg, 53.
- White, Markus, Skibskaptejn, 269.
- Vibe, Margrete Mikkelsdatter, g. m. 1. Thomes Lorck, 2. Kristian Weiner, 209, 779. — Peder, Resident (Agent) i Sverrig, 36, 46, 160, 257, 338, 597.
- Viborg 35, 217, 236, 269, 279, 365, 384, 398, 414, 417, 487, 706, 763. — Borgemester se Peder Biering. — Borgere 66, 88, 92, 104 f., 203, 236, 308 f., 338 f., 402, 414 f., 441, 629, 644. — Bisperesidens 123, 144, 449. — Domkapitel 88, 92, 144, 195 f., 203, 414, 441, 449, 515, 550, 662, 735, 775, 780. — Domkirke 35, 217, 331, 364, 415, 427, 515(?), 550, 779 f. — Skals Præbende 779 f. — Domkirkegaard 662. — St. Ibsgade 662. — Hospital 92, 155, 203, 441, 475. — Hospitalsforstander se Kristen Klementsens, Villum N. — Graabrødre (Nørresogns) Kirke 88, 104, 155, 515(?). — Sortebrødre (Søndresogns) Kirke 104, 155, 441, 515(?). — Stiftsskole 672.
- Viborg Landsting 282, 294.
- Stift 9, 60, 91, 122 f., 182, 221, 396, 412, 438, 557, 678, 711. — Stiftsskriver se Niels Rasmussen. — Superintendent se Dr. Hans Vandal.
- Viborger, Søren Hansen, Skibsløjtnant, 436.
- Viby, Bjærge H., Fyen, 518 f.
- , Ning H., 452.
- Vibygaard, Ramsø H., 608.
- Vidau (Vidov), Johan, Foged i Lister Len, 680 f.
- Vidø, Gullbringa Syssel p. Island, 357.
- Viergehn, Herman, af Wolfenbüttel, 623.
- Vig, Ods H., 637, 727.
- Vigarum, Langerød S., Færs H., 409.
- Vigen, Norge, 715.
- Vigerslev, Skovby H., 354, 584, 641.
- Viggelsø, Østrup S., Lunde H., 539, 617.
- Villum N., Hospitalsforstander i Viborg, 414; jvfr. Dorte. — Kornelissen, Bygmester i Halmstad, 271. — Lavridsen, Skipper i København, 479. — Lukassen i Odense, se Barbara. — Mortensen se Rosenvinge. — Peitersen i Bergen 437. — Thomsen, Landsdommer i Blekinge, nævnes 182, 396, 532, 558. — Villumsen i Bergen 437.

- Willum, Povl de, i Amsterdam, 3, 437, 563.
- Vilslev, Gørding H., 60, 434, 442.
- Vilsted, Slet H., 697.
- Vilstrup, Brusk H., 51, 482.
- Vind, Anne, Erik Skrams, 747. — Henrik se Margrete Laxmand. — Iver, Øverste Kancellisekretær, Lensmand over Lister Len, 225, 238, 251 f., 354, 399, 418 f., 453, 515, 539, 547, 551, 568, 613, 662, 667; nævnes 40, 119, 333, 351, 418, 631, 747; jvfr. Helvig Skinkel. — Jakob 731. — Jørgen, Rentemester, Lensmand i Herrisvad Klosters Len, 121, 228, 262, 446, 568, 588, 679 f., 731; nævnes (2, 19, 26, 29, 36), 43, (45, 49, 54 ff.), 61, (71, 74, 76 f., 78 ff., 93, 100 f., 122), 130, (131), 135, 138, (139 f., 145), 148, (153 f., 156 ff., 160 f., 166 f., 170—74, 176, 184, 197, 211 ff., 224, 237 f., 252, 266, 269 f., 279, 285, 295), 297, (309 ff., 338), 343, (347, 358), 360, (366, 375, 377, 380, 383 f., 386, 388, 393, 399, 401 ff.), 404, (406, 418, 424, 428, 434, 437 f., 441, 447 f., 453, 462, 466, 473, 489, 494 f., 502 f., 512, 517), 518, (520, 527, 529, 531, 536), 537, (544, 556 f., 564, 573, 579), 581 ff., (589 f., 594, 596), 597 f., (603, 611, 615, 620, 633, 658, 668 f., 675), 676, (679 f., 685, 698, 700, 707), 710, (713, 718, 724, 727 f., 732, 734 f., 740, 746, 750, 753, 755, 760, 763, 767 ff., 771), 773, (774, 783 f., 790).
- Vindblæs, Gerlev H., 610.
- , Slet H., 225, 340.
- Vinde, Starup S., Brusk H., 467.
- Vindefjord, Stavanger Len, 316.
- Vindelev, Nørvang H., 96.
- Vindeslevgaard, Lysgaard H., 99, 282, 734, 757, 759, 762.
- Vindeslev se Vinslev.
- Vinding, Sønderlyng H., 414.
- Vinding, Ulvborg H., 46.
- Vindinge, Vinding H., 352.
- , Neder-, Hammer H., 674.
- , Over-, Hammer H., 674.
- Vindum, Middelsom H., 146.
- Vindumovergaard, Middelsom H., 146.
- Vinkel, Skodborg H., 196.
- Vinslev (Vindeslev), V. Gyngø H., 276.
- Vinstrup, Peder Pedersen, Mag., 1635 Hofprædikant, 61, 306, 372, 699, 754.
- Vinter, Rasmus Lavridsen, i Kærby, 242.
- Vintersbølle, Baarse H., 674.
- Virum, Sokkelunds H., 147, 761.
- Visborg Slot og Len 736. — Skriver se Jens Nielsen. — Jvfr. Gulland.
- Visby, Gulland, 81, 521, 659. — Byfoged og Borgemester, se Hans Kruse. — Raadmand se Jens Nielsen. — Borgere 268, 293, 388, 521 f., 528.
- Wisch, Henrik van der 419; jvfr. Anne Pogwisch.
- Viske Herred 126.
- Viskgaard, Jens, i Sirkirke, 223.
- Wismar, Oluf, død i Ostindien, 19.
- Vissenbjerg, Odense H., 768.
- Vistoft, Mols H., 436, 439 f., 445.
- Witkop, af Lübeck, 512.
- Vitskel, Nikkel, Portner ved Rosenborg Have, 54.
- Vittarp, Ovtrup S., V.-Horne H., 422.
- Vitten, Sabro H., 328, 583.
- Wittinge, Mads Lavridsen, Præst i Rise og Marstal, (671); jvfr. Anne Lavridsdatter.
- Vittinghof, Jørgen, p. Øsel, 597.
- Vittrup, Malt H., 98.
- Wittrup, Barbara, Kristian Friis's, 566, 599.
- Vitved, Hjelmslev H., 28, 42.
- Viuf, Brusk H., 67, 149.

- Vium, N.-Horne H., 535.
 —, Lysgaard H., 712.
 Wivallius, Lars 608; jvfr. Gertrud Grib.
 Vivel, Rougsø H., 495.
 Vladislavs (IV) Sigismund, Konge af Polen, (162, 228, 261, 535, 668).
 Vlieland (Flieland) i Holland 269.
 Woest se Vust.
 Vognsen, Jakob 35, 637 f.; jvfr. Else Krag. — Jesper 151, 324. — Ove 35, 638. — Jfr. Sofia 35. — Vogn († 1635), 151, 324; jfr. Maren Orning. — Vogn (d. y.) 324.
 Vognstrup, Hjerm H., 541.
 Voigt, Kristoffer, i Hamburg, 402 f.
 Vokslev, Hornum H., 340, 695, 697.
 Voldbro, Baag H., 770.
 Voldby (Valby), Gern H., 322.
 Voldtofte, Baag H., 345, 451.
 Wolf, Jakob Jakobsen († 1635), Mag., Professor, Lektor theol. ved Gymnasiet i Odense, 94, 410, 666. — Jakob Jakobsen, Præst i Østofte, 387, 666, 735.
 Wolfenbüttel 623.
 Wolgast 310.
 Vollum, Lø H., 442.
 Volstrup, Hjerm H., 23.
 — Birk 23.
 Volsø, Færs H., 409.
 Vor se Vorladegaard.
 Vordingborg 80, 137, 306. — Borgere 146, 306, 724. — Kirke 306.
 — Slot og Len 117, 134, 187 f., 210, 213, 284, 286, 314, 373, 424, 465, 508, 584, 673, 680. — Skriver se Kristen Hansen. — Tegllade 320.
 Vorekrog, Voldbjærg, Hee S., Hind H., 110.
 Vorladegaard (Vor) S., Tyrsting H., 374 f., 392.
 Worm, Jørgen Ernst 128. — Ole, Dr., Professor ved Københavns Universitet, 675.
- Vormark, Gudme H., 321.
 Vosnæsgaard, Ø.-Lisbjerg H., 432.
 Vov, Verner von, Skibskaptejn, 118, Vraa, Anst H., 467.
 —, Nørlyng H., 542.
 Vraagaard, Højfjelde By, Halsted S., Lollands Nørre H., 540.
 Vrads, Vrads H., 378, 477.
 Vrang, Detlev, 366, 575 f.
 Vrigsted, Bjærg H., Jylland, 38.
 Wulfstorf, Bartolomæus, p. Øsel, 342, 586; jvfr. Anne Margrete Nolcke.
 Vust (Woest), Herman, Knivsmed, 637. — Johan, Knivsmed, 637.
 —, V.-Han H., 219.
 Væ, Gers H., 304, 504, 725 f.
 Værebros Mølle, Sømme H., 759.
 Værløse, Smørum H., 729.
 Værløselille, Smørum H., 729.
 Værløsemagle, Smørum H., 729.
- Ydby, Refs H., 186.
 Yding, Vor H., 383, 780.
 Yngsø, Villands H., 539.
 Ysane Sogn, Lister H. 173.
 Ystad 280. — Tolder se Johan Friis.
 — Borgere 185, 450.
- Zakarias Pedersen, Skolemester i Nakskov, 585.
 Zehna, Güstrow Amt, Mecklenburg, 231.
 Zitzewitz, Mathias 444.
- Æbeltoft 269, 279, 700. — Borgere 405, 629.
 Ærø 352, 671.
 Ærøskøbing, Borgere 352.

- Ødemark Gaard, Bromme S., Slagelse H., 396.**
Øfjords Syssel p. Island 174.
Øgårde, Favraas H., 408.
Øja, Gulland, 657.
Øje, Herrestad H., 507.
Øksenballe Krog, Gaard i Rindelev, Hjelmlev H., 122.
Øksendrup, Gudme H., 458.
Økær Mose, Malmøhus Len, 559, 720.
Ølby, Jens Kristensen, Præst i Haderup, 106, 239.
Ølduryg, Snefjældsnes Syssel p. Island, 462.
Ølsted, Hatting H., 42, 445, 487, 647.
 —, Salling H., 93, 240.
Ølstedgaard, Salling H., 93.
Ølstykke Herred 729.
Ølund, Lunde H., 773.
Ømpshave se Impehave.
Ønnestad, V. Gyngø H., 553 f.
 — Birk 553 f.
Ørby, Luggude H., 263, 308.
 — p. Samsø 423.
Ørbækklunde, Vinding H., 215.
Ørding (Ørring), Sønder H., Mors, 52, 91, 209, 223, 368, 552, 609.
Øresund 46, 85, 102, 117 ff., 128, 162, 173, 175, 182 f., 204 f., 228, 256, 261, 296, 494, 497, 499 f., 527, 749. — Toldboden 392, 707. — Toldere 119, 125, 159, 172, 205, 247 f., 257, 296, 314, 399, 497, 499 f., 535, 581, 624, 668; se ogsaa David Lucht, Abraham Meckelborg, Villum Mortensen Rosenvinge. — Toldskrivere se Didrik Kristoffersen, Kristen Davidsen, Kristen Sørensen, Mikkel Berntsen, Niels Knudsen, Povl Sørensen, Villum Mortensen Rosenvinge. — Visitørerne 156, 361; se ogsaa Didrik Hessel.
Ørkelljunge, N.-Asbo H., 470.
Ørkenøerne se Ørkneyøerne.
- Ørmølle, Vemmenhøgs H., 93, 263, 360.**
Ørn, Jakob, Kongens Vicekapelmester, 295.
Ørnesten, Roskilde Fjord, 679.
Ørnstrup, Lavrids Sørensen, Præst i Randrup, 74.
 —, Torsted S., Hatting H., 431.
Ørridslev, Vor H., 780.
Ørring se Ørding.
Ørskov, Vor H., 472.
Ørslev, Baarse H., 674.
 —, V.-Flakkebjerg H., 190 f., 302.
Ørsted, Ramsø H., 255.
 —, Rougsø H., 354.
Ørum Slot og Len 49, 131, 145, 186, 278, 365, 421, 427, 527, 596, 615 f., (693), 710.
Ørup, Færs H., 408.
Øsel 342, 366, 586 ff. — Jvfr. Arnsborg Slot og Len.
Østbirk, Vor H., 244, 383.
Østerby, Tranbjerg S., Ning H., 277, 591, 644.
Østergaard, Vellev S., Hovlbjærg H., 196.
 —, Lyne S., N.-Horne H., 21.
 —, Heldum S., Skodborg H., 196.
 —, Kornum S., Slet H., 340.
Øster Herred, Blekinge, 141, 707 f. — Herred, Bornholm, 719.
Østerhoved, Givskud S., Nørvang H., 103.
Østerlarsker, Bornholm, 719.
Østerrisør, Nedenæs Len, 316.
Østersøen 315.
Østoftø, Fuglse H., 387, 638, 666, 694, 735.
Østrup, Merløse H., 136.
Øveds Kloster, Færs H., 360, 574.
Øverste Mølle se Ovst Mølle.
Øverup, Falsters Nørre H., 612.
Øvis, Færs H., 644.
Øvreby, Ingelstad H., 507.

Sagregister.

Aa 89, 110, 150. Udgravning af Aa 199 f., 654, 784.

Aalekræmmer 371.

Aaraad svoret over 329, 455.

Aarer 62. Aaretræ 454.

Adel, Adelsbrevs Tildeling 138, 732 f.

Adelsmand skal begive sig til Kongen 85, 462. Adelsmand maa sælge sin Hustrus Gods til Betaling af Gæld 5, 47, 376, 398, 682, 721; maa sælge sit og sin Datters Løsøre til Betaling af Gæld 5; maa sælge Adelsjomfrus Strøgods og købe samlet Gods i Stedet 94; skal have Tilsyn med Gods og Penge, tilhørende en Adelsjomfru, der er sin egen Værg, 54. Adelsjomfrus Gods maa sælges 674 f.; maa sælges til Betaling af hendes Gæld 693. Adelsjomfru maa selv oppebære Indkomsten af sit Gods 40, 670, 746, 748; maa sælge eller mageskifte sit Gods 131, 136, 348, 412, 421, 523, 632, 692; maa købe Gods af sin Værg 94; maa gøre Opbud i sit Gods 30; har forset sig ved Opbud af sit Gods 72. Adelsjomfrus Værg maa sælge hendes Løsøre og sætte Pengene paa Rente 305. Foged indsættes til at føre Tilsyn med Adelsjomfrus Gods 746. Adelsfrues Underholdning 747. Adelsfrue faar Bolig paa en af Kongens Gaarde 177. Adelsjomfrus Underhold i Kloster 786 f.

Adelsjomfru faar beskikket en Værg 345; maa være sin egen Værg 50 f., 54, 294, 299, 334, 398, 498, 715, 756. Adelsjomfruer har forladt deres Faders Hus og klager over, at han yder dem for ringe Underhold, 431. Adelsjomfrus Opdragelse forsømmes 21. Adelsjomfru, der har forset sig med Lejermaal med en Ægte-mand og er rømt, kan anholdes og mister sit Gods, 53 f. Adelsjomfru er blevet besøvet og har faaet et Barn 351; idømmes Livs-straf for Fødsel i Dølgmaal og Barnemord 320, 326, 332 f., 349, 351, 368, 379. Adelsmænd yder Kongen Laan se Gældsbreve, Pantebreve. Indførsel i Adelsmands (Adelsdames) Gods 215, 308. Adelsmands Gæld til Borger 446. Jvfr. ogsaa Gæld. Adelige Skyldnere. Adelsmand skal forføje sig til Kongen 660; skal forføje sig til Kongen, eventuelt føres til ham med Magt, 320. I Adelsmands Fraværelse paa Rejser og Studier skal hans Gaard bestyres af en anden Adelsmand 475 f. Adelsmand gør sig skyldig i Drab 444; gør sig skyldig i Drab og er rømt 587. Uvederhæftig Adelsmand 35. Trætte mellem Adelige 23, 206, 321, 432, 444, 582, 703, 747, 754 f.; mellem Adelsmand og Kronen 559; mel-

- lem Adelsmand og Kongens Renteskriver 139; mellem Adelsmand (Adelsfrue) og hans Foged 38, 63, 365, 650; mellem Adelsmand og Præst 522; mellem Adelige og Bønder 135, 154, 240, 488, 553 f. Adelsmand maa skrives og kommunikeres af en anden Præst 522. Adelsmand tilsiges som Vidne for Herredagen 498. Adelsmænd skal dømme i en Trætte 169. Adelsmand, fraværende i Rigens Bestillinger, maa ikke paaføres Trætte, 580. Adelsmand maa ægte beslægtet Adelsmands Enke 226; maa forvalte sin Stifsøns Gods 231. Svensk Adelsmand med falsk Pas 70. Jvfr. fyrsteligt Bryllup, Mønstring, Rustning.
- Adelsgoods, Køb af, 362; Forpagtning af, Trætte herom, 202.
- Admiralitet, svensk, 557.
- Afridsning (Tegning) af Jorder 730. Afsked se Traktater.
- Agent i Amsterdam se Povl de Wilum; i Lissabon 80; i Madrid 80; i Sevilla 80; i Sverrick se Resident. Svensk Agent i Helsingør se Johannes Fegræus Strömfelt. Jvfr. Ambassadør, Gesandt, Resident.
- Ahorn 579.
- Akademi i Sorø. Hofmester se Just Styggesen Høg. Fægtemester se Beaufort, Hans Vilhelm. Skolemester 102. Optagelse i Sorø Akademi og Skole 34, 39, 69, 79, 81, 92, 116, 119, 139, 147, 155, 178, 180, 198, 213, 237, 281, 285, 292, 306, 338, 376, 387, 402, 405, 421, 447, 457, 481, 495, 506, 531, 543, 584, 589, 594, 650, 656, 666, 735. Edelknaber hos Kongens Søn 134, 147. Elev gør sig skyldig i Tyveri 256, 268. Prædikeøvelser paa Akademi 11. Folkene ved Akademiet, som har været i Grev Valdemar Christians Tjeneste, aftakkes, 713. Krambod ved Akademiet 701. Akademiets Gods begæres til Mageskifte 694.
- Akcise se Sise.
- Almanakker 466. Privilegium paa og Salg af Universitetets Almanakker 466, 474, 565.
- Ambassadører, Generalstaternes i Preussen, 228. Jvfr. Agent, Gesandt, Resident.
- Ammunition 18, 122, 173, 725. Transport af Ammunition 175. Ammunition, udlaant til Borgere, 122. Trætte om Betaling for Ammunition 755. Krudt 173, 176, 183, 259, 725. Krudt leveres til Kongen 746. Slangekrudt 266. Kugler 266. Lunter 176.
- Amtsskriver 33.
- Ankre 393, 421.
- Antikviteter (Rariteter) 69.
- Apotek, Anlæg af, 250; Besættelse af, 226; Bevilling paa, 324, 601, 618; Salg af, 546 f., 604, 618; Visitats af, 250. Vurdering af Stenhus til Apotek 618 f. Nægtelse af at udlevere Medikamenter til Læge 11.
- Apoteker 274, 308 f., 466, 756. Indgreb i Apotekerprivilegier 269. Salg af Stenhus til Apoteker 756. Apoteker skal betale sin Svend 170. Hofapoteker se Esaias Fleischer. Apotekersvend 618.
- Arkeli paa Københavns Slot 297; paa Kronborg 297; i andre Fæstninger 18, 725. Arkelimester 33, 176, 561, 725. Overarkelimester se Søren Knudsen Knabstob, Kristoffer Svencke. Underarkelimester se Peder Jensen København. Jvfr. Skyts, Vaaben.
- Arkiv. Private adelige Arkiver. Registrering af Breve 203. Udlevering af Breve 206, 331, 715. Breve

- under Forsegling skal udleveres 5 f., 35, 217, 419, 427, 435, 489, 524, 582. Gennemsyn af Breve vedrørende Retssag 432. Breve skal gives beskrevet 654. Brevskab 339. Brevskrin 489 f.
- Arrest, Undvigelse fra, 164. Jvfr. Fanger.
- Arrestation af Skibe se Beslaglæggelse.
- Artilleri se Skyts.
- Arv. Arvesager efter Adelige 5, 230 f., 267, 308, 339 f., 440, 486, 490; efter Borgerlige 21 f., 92, 351, 422 f., 492, 507, 562, 624, 746, 779. Forvaltning af Arv 231—35. Regnskab for Arv 230. Arv forholdes af Formynderen 779. Trætte om Arv 92, 351, 388, 422 f., 440, 507, 534, 624, 785. Udlæg i Arv for Gæld 490. Kgl. Stadfæstelse af Arvekontrakt 339 f. Jvfr. Sjette- og Tiendepenge, Skifte, Værgemaal.
- Aske 238.
- Astronomi. Astronomiske Instrumenter 719.
- Baade** 491, 767. Anskaffelse af Baade 769. Tyveri af Baad 637. Baadsmænd se Flaaden.
- Baandstager 123.
- Ballast. Jernballast 543.
- Banlysning 208.
- Barkmøller se Møller.
- Barn se Daab. Barn ligget ihjel 482 f., 627. Barnefader udlagt 498. Barnefader til Adelsjomfrus Barn skal eftersøges 351. Barnemord 147, 300, 333, 336, 379, 497. Se ogsaa Rettergang.
- Barsel 764. Barselkvinde sat i Fængsel 58, 238. Kirkegang uretmæssig forbudt Barselkvinde, som er nedkommet for tidligt, 281, 294.
- Bartskærere 33, 198, 301, 311, 322, 500; Eksamination af, 727. Privilegium som Bartskær 490. Kongens Livbarber se Salomon Gutfeld, Daniel Hogenvald. Bartskærløn 100.
- Bastliner 577.
- Bededage. Undladelse af at holde Bededag 478. Undladelse af at gaa til Bededagsprædiken 397.
- Beg 460.
- Begravelse se Jellingehøjene. Adelige Begravelser 183, 446, 501, 709; uadelige 640. Begravelser i Kirken 501, 640, 709, 748; paa Kirkegaarden 504. Bønder, der er lagt ind under et andet Kald, maa fremdeles begraves paa deres gamle Kirkegaard, 507. Utilbørlig Opførsel ved en Begravelse 29. Begravelsessted; for Adelige 215, 276, 328, 346, 499. Adelige Begravelser paa Bispegaard 342.
- Besigtelser i Anledning af Mageskifter 4, 23, 28, 47, 59, 86, 91, 93, 99 f., 108 f., 146, 152, 177, 185, 198, 216, 218, 223 ff., 230, 263 f., 334, 336, 360, 365, 368, 382, 399 f., 408, 426 f., 433 f., 451, 456, 460, 471 f., 524, 533, 538—42, 545, 547 f., 551, 554, 563 f., 579, 611 f., 636, 639 f., 644, 684, 690, 699 f., 708 f., 722 f., 774 f. Besigtelse af Løsøre 457. Besigtelser ved Overlevering af Len, Gaard, Inventarium o. lign., 574.
- Beskærmelsesbreve (Lejdebrev) 31, 152, 327, 447, 522, 550, 768.
- Beslaglæggelse af Penge 184, 258; af Jordegods og Løsøre 183; af Skibe eller Gods 72, 74, 182, 184, 261, 267 f., 620, 787; Forsøg paa at undgaa dette ved falsk Angi-

- velse 256 f. Løsgivelse 648. Beslaglæggelse af Penge, Formue o. lign. 163, 366.
- Bibliotek, Adelsmands, 232.
- Birk 579; runden Birk 579. Valbirk 579.
- Birk, Ophævelse af, 722. Sammenlægning af flere Birker 71, 132. Strid om Birkefrihed 553 f. Birkeret bortskiftes 236. Birketing, Forordning om, 405, 517, 565. Birketingsdom omstødt 289.
- Biskop se Superintendent.
- Bispegaard 36. Bispegaards Istandsettelse 123, 144, 449, 663. Kongens Korn oplægges i Bispegaard 663.
- Bissekræmmere 763.
- Bjærgeløn 512, 557. Se ogsaa Vrag. Bjærgværk. Berghauptmand 671.
- Blodskam 26, 717.
- Bly 176, 725. Udlaan af Bly fra Herregaard 224. Tækkebly til Kirkespir 363 f.
- Blæk 765.
- Bogbindere 336. Bogbindere maa sælge Universitetets Almanakker 466.
- Bogtrykkere (Bogførere) paa Island 124 f. Bogførere maa sælge Universitetets Almanakker 466.
- Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 32, 439, 474. Tilladelse til Trykning af Bøger i Udlandet 594. Trykning af ny islandsk Bibel 124 f. Christian IVs Bibel 3, 17. Frederik IIs Bibel 3, 17. Luthers Katekismus 124. Kejserkrønike 594. Herodot 594. Se Bibliotek, Trolddomssager.
- Bohave (Borde, Stole, Skabe o. a. m.) 233.
- Boldspil. Boldmester 713.
- Bolværk 18, 584.
- Bordtæpper 700.
- Borgeleje. Købstæder skal udgive Borgeleje penge 269 f., 646. Restancer 279 f.
- Borgere se Købstæder.
- Borgestue 370.
- Bortførelse af Hustru og Barn 637.
- Brandlidte. Brandlidte Borgere fritages for Skat og Tynges 8; faar midlertidig Eftergivelse af Landgilde 605; fritages for Skat og Tynges, Strid herom 8. Brandlidte Bønder fritages for Landgilde og hjælpes med Bygningstømmer 49, 76, 143, 166 f., 176, 259, 339, 428, 449, 536, 588, 600 f., 643 f., 666, 690, 705, 729; faar Skat eftergivet 707 f. Selvejerbonde, hvis Gaard og Adkomstbreve paa denne er brændt, maa beholde Gaarden med Tilliggende uden Rettergang, 344. Brandlidte Gejstlige se Præster, Præstegaard.
- Brandstiftelse 147, 543.
- Breve se Arkiv.
- Broer: i København: Højbro 62, 86; i Sjælland 606; i Skaane, Halland og Blekinge 20, 177, 521, 525, 585; i Fyen 361; i Jylland 85, 89, 103, 110, 189, 500, 619. Istandsættelse og Anlæg af Broer 20, 85, 89, 103, 110, 177, 361, 500, 521, 525, 585, 619, 733. Vedligeholdelse af Broer 189, 586, 606, 763. Skibsbro se Havn. Vindebro 500. Brokar 18, 311, 372 f.
- Broksnider. Privilegium som Broksnider 470 f.
- Bryggere 405. Bryggers 366, 370, 527. Bryggers, Kongens, 160, 596. Brygning af Øl 402. Bryggersredskaber 233. Bryghusskriver se Niels Jørgensen.
- Bryllup. Prins Christian (V)s Bryllup 32, 48 f., 138, 358, 454, 462, 601. Eleonore Christinas Bryllup

- 566—69, 599 f. Adelige Bryllupper 44, 68, 98, 233, 245, 557, 595, 607, 649 f. Borgerlige Bryllupper 132, 201, 209, 214, 240, 392, 420, 463, 495, 501, 509, 513, 562, 578, 601 f., 614, 616, 650, 662, 694, 709, 782. Omkostninger ved Bryllup fradrages i Arvepart 233 f. Dispensation fra Forordningen om Bryllupper 132, 201, 209, 214, 240, 392, 420, 463, 495, 501, 509, 513, 562, 578, 601, 614, 616, 662, 695, 699, 709, 782. Bryllup maa holdes paa Herregaard 595. Medgift udbetales af Dødsbo 137.
- Brødbagning, Strid herom, 116, 291. Kavringsbrød 116.
- Byfogder 5, 122, 443. Bestalling 596. Byfogeds Regnskab 54 f. Byfogeds Tilsyn med Overholdelsen af Kongens Forordninger 266. Byfoged klager over Forurettelse 642. Klage over Byfoged 528. Byfoged gør sig skyldig i Embedsforsæelse 198. Strid mellem Byfoged og Borger 125, 613. Byfoged skal beslaglægge Tolders Dødsbo 163; maa kun levere Vogne efter Kongens Befaling 313; faar bevilget Ved aarlig 423. Jvfr. Byting.
- Byggeri. Generalbygmester se Hans Stenwinckel. Kongens Overbygmester se Hans Ammermøller. Bygmester 386, 686, 766. Se Villum Kornelisen. Bygningsskriver 726. Se ogsaa Lavrids Eskildsen, David Klages. Levering af Mursten til Byggeri 177. Benyttelse af Sten fra gamle Bygninger til nye 385. Se Bispegaarde, Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte. Bygningsregnskaber 121 f.
- Byting, Forordning om, 405, 517. Bytings Retsdag flyttes 687. Ordenen ved Byting 307. Offentligt Byting skal afholdes i alle Købstæder 134. Udskældning paa Bytinget 358.
- Bøddel (Cludit) 33, 352. Bøddels Bøllig flyttes tilbage til Byens Port 534.
- Bøder. Hjemmelsbøder 550. 3 Marks Bøder 297, 543. Fjerdingmandsbød 531.
- Bønder skal gøre Ægt og Arbejde 4, 6, 30, 144, 150, 174, 282, 304, 321, 361, 370, 393 f., 449, 459, 489, 496 f., 518 f., 521, 525, 527, 585, 626, 668, 686, 752. Udlæg ved Mageskitte for Bønders Ægt og Arbejde 564. Klager over Ægt og Arbejde 440, 475, 477 f., 647. Bønder nægter at gøre Ægt og Arbejde 502, 509, 622; skal give Penge for Ægt og Arbejde 156, 586, 740. Fritagelse for Ægt og Arbejde 189, 260, 488, 684, 767. Bønder viser sig forsømmelige 770; faar Udsættelse med Vedkørsel 464; skal være Forpagteren af en Hovedgaard hørige og lydige 24 f.; skal bidrage til Oprensning og Udgravning af en Aa 200, 784; skal oprense Vandløb 654; skal anlægge Stengærder 752; skal indsamle Slaaen 624; skal yde Hjælp ved Kongens Jagt 675; skal bidrage til Slotsbygning o. a. m. 193, 269; skal bygge Bro 20; skal vedligeholde Broer 85, 89; skal spinde 726; skal hjælpe Kaptejnerne med at fange Løsgængere 394 f.; skal bage Brød; maa betale Penge i Stedet herfor, 213, 465 f., 473; nægter at bage Brød 116. Brødbagning skal standses 109. Bønder skal gøre Malt 286; skal yde Langhalm til øde Gaarde 564; skal brænde Kul 752; skal bidrage til Løn og Underhold til Arbejdsfolk ved Hoffet 754; skal yde Bi-

drag til Løskøbelse af Fanger i Tyrkiet 781 f.; skal arbejde paa Fæstningers Istandsættelse 742 ff. Adelen Bønder skal hjælpe Kronens Bønder med at gøre Ægt og Arbejde 144; skal kontribuere til Fæstningers Istandsættelse 50. Gejstlighedens og Kapitelsbønder skal kontribuere til Fæstningers Istandsættelse 50. Kronens og Gejstlighedens Bønder skal kontribuere til Baadmænds Hvervning 156. Bønder er i Restance med Kontribution til Fæstningers Istandsættelse 50. Bønder, der har arbejdet paa Fæstningens Istandsættelse, fritages for Kontribution dertil, 255. Bønder skal kontribuere til Istandsættelse af Lensgaard 744. Bønder klager over Soldaterhold 440; klager over Paalæg 504; skal gøre Hoveri 586; klager over Hoveri 504; skal betale Spindepenge 312, 598; skal for Betaling levere Plyn-der til Papirmølle 728; skal hjælpes med Sædekorn 132, 508, 791; skal hjælpes med Brændsel, Bygnings- og Hjultømmer 165, 325, 345, 390, 586; faar Hjultømmer uden Betaling 768. Bestemmelser om Bønders Salg af Ved til Fremmede 708. Bønders Arbejdspenge 437. Bøndernes Arbejdspenge, Landgilde og Laanekorn skal indkræves 261. Bønder maa give Avlingspenge i Stedet for Avling 85. Bønder skal afstaa Fæstegaard mod at faa Fæstet tilbage 360. Bønder faar Bevilling til at flytte deres Gaarde 411, 432. Bonde faar en Gaard uden Fæste 30. Bonde sat fra sin Gaard 278. Bonde, der ikke kan yde sin Landgilde, maa overlade Gaarden til en anden, 64. Bønder skal rømme deres

Gaarde 389. Bonde er ulovligt fraflyttet Adelsmands Gaard og flyttet ind paa Kronens Gods 559. Bønder klager over, at de fortrænges fra deres Gaarde, 504. Bønder faar bevilget Enge mod Afgift 585. Bønder klager over utilbørlig Behandling 553; over Forurettelse 123, 397, 510, 592 f. Bonde klager over Forurettelse ved Ridefoged 506, 658, 669. Lensmands Skriver har saaet hos Bønderne 240. Bønder viser sig modvillige 116, 154, 214, 430, 477; Bønder forholder sig ilde 194. Bønder nægter at give Skriverskæppen 8, 270. Forarmede Bønder 119, 406. Strid mellem Bønder 66, 534; mellem Bonde og Adelsmand 476, 553 f.; mellem Bonde og Adelsmands Fuldmægtig 326; mellem Bonde og Borgere 504; mellem Bonde og Herredsfoged 341; mellem Bonde og Officer 758 f.; mellem Kronens og gottorpske Bønder 173. Bønder faar Skattelettelse 702; forskaanes for Kornskat 377; faar Bevilling til at holde Geder 69; faar Tilladelse til at udgrave eller udryge Ræve 127, 141; gør sig skyldige i Misbrug af Bevillingen til at ødelægge Ræve 126; forhugger Skove 222; faar Erstatning for Saar, Svie og Smerte 101. Se brandlidte Bønder, Brødbagning, Vandflod.

Bøndergods. Jordegent Gods, Strid herom, 369; Køb af, 499; Herligheden af, 414. Jordegent Gods sat for højt i Skat 444; fritages for kgl. Tyngge mod Udlæg af en anden fri Gaard til Kronen 442. Afstaaelse af jordegent Gods til Kronen 249, 727. Bøndergods lægges eller købes til en Herregaard 454,

533. Frihed for kgl. Skat og Tynge af en Gaard paa Livstid 509, 791. Se Indfæstning. Kongen begærer Gaarde til Købs 354, 379. Salg af Bøndergods 330, 367. Livsbrev paa Krongods 149, 173, 395 f., 550; paa Fæstegaard 507, 550. Bortfæstning af Bøndergods 454. Strid om Fæstegods 329. Jfr. Ødegaard. Jorden til en By skiftes mellem alle Gaardene, saa at de faar samme Jordskyld, 516. Bøndergods til vandlidte Gaarde fordeles paany 113.
- Bønhaser 430.
- Børnehuset se Tugthuset.
- Bøsseskytter se Skyts. Bøsseskytterhold 100; Klage herover 126, 319.
- Daab** af fremmedes Barn 764.
- Damme** 309. Oprensning af Damme 37.
- Danssemester, Kongens, se Aleksander von Kückelsom.
- Degne**. Udnævnelse af, 685. Underhold 185. Degn skal have tildelt Bolig 469. Degne oppebærer Sagesald 34. Degne skal yde Hjælp til Genopbyggelse af nedbrændt Degnegaard 520 f. Degn gør sig skyldig i Forurettelse af Bønder 469. Forbud mod at Degne giver Øl 194. Degn ved Domkirke 484. Degneembede besørger af Substitut 190. Degnebol, Tilvejebringelse af, 105. Degnebolig 469. Degn faar Jordstykke til at bygge et Hus paa 242 f. Degnejord 135. Sædedegne 185, 280, 420, 469. Jvfr. Skoler.
- Delefogder 79. Klage over Delefoged 338. Delefogder indkræver Skatter, Restancer o. a. 103. Delefoged faar Udsættelse med Indsendelsen af Skatterestancer 111. Delefogder fritages for Afgift og Tynge af deres Gaarde 63, 87, 103, 112, 484. Delefogder faar Nedsættelse af deres Landgilde 747 f.
- Destillierer, Kongens, se Peter Payngk.
- Diger, Istandsættelse af, 418, 553.
- Djævelen, Forskrivning til, se Trolddomssager.
- Doktorgrad 495.
- Domkapitler se Kapitler.
- Domkirker. Strid om Domkirkes Rettigheder 13. Domkirkes Gaarde er paalagt for stor Tynge 144. Domkirkegaard 662.
- Dommerskæppe 460.
- Drab paa Uadelige 14, 41, 48, 106, 112, 153, 212, 220, 226, 307, 322, 329, 346, 348, 355, 359, 362, 418, 423, 434, 444, 455, 515, 543, 546, 550, 587, 620, 728, 734. Mandebod tilfalder Kongen 362.
- Drabanter, kgl., 266.
- Drager 531.
- Drukneulykke 49.
- Duge. Kammerdug 700. Ulmerdug 700.
- Dyr. Dyrevildt 615. Dyrevildt overlades til Adelige 68, 183, 192, 245, 252, 281, 446, 502, 557, 607, 650; til Borgerlige 651. Vildt slaas og nedsaltet 245. Vildtbrad 502. Herrevildtbrad 502. Dyrehave 393. Indhegning af, 287, 373, 554.
- Dæmning 386. Vedligeholdelse af, 586.
- Dødsstraf se Livsstraf.
- Døre 385. Dørkarme 385.
- Edelknaber** hos Kongens Søn se Akademi.

Eder, Forordning om, 115.
 Efterlysning af Forbrydere 303, 607.
 Ejendomsbreve, Udlevering af, 331.
 Ekspektancebreve paa Kannikedømmer og Vikarier 112, 209, 324, 562, 645 f., 751; paa Præbende 207; paa Prælatur 645 f.; paa Provsti 645 f.; paa Tiender 16 f., 66, 75 f., 87 f., 104, 214, 253, 275, 423, 439, 471, 768, 776 f.; paa Fæstegaard 36.
 Ellepæle 403. Elleris 287, 403.
 Enebærstager (Enebærtræer) 117, 284, 287, 373 f., 481.
 Enge 777. Bortfæstning af, 67, 75, 109; Opskæring og Opbrydning af, 654. Engslæt, Strid herom, 275.
 Enspænder 625, 788.
 Erts 415.

Faar. Lam 266, 673, 750. Beder 673. Udførsel af Faar og Lam 104. Udførsel af Faar og Lam 104. Afgift af Faar og Lam til Istandsettelse af Bro o. a. 103, 110.
 Fadebur. Fadeburksvinde 349.
 Falke. Levering af Falke til fremmede Fyrster 624 f. Falkefangst paa Island 173, 479 f., 713; i Skaane, Halland og Blekinge 581; i Norge 173. Falkefængere 624 f. Falkefængere gør sig skyldig i ulovlig Handel paa Island 479.
 Falsk 31, 39, 201, 768. Anvendelse af falsk Signet 154. Kasseret Brev fremlagt i Retten 352.
 Fanger. Fangers Indsættelse paa Bremerholm 110, 222, 307, 351, 361, 369, 371, 376, 397, 412, 546, 558, 619, 675, 748, 775; paa Kalø 112; paa Københavns Slot 651; i Blaataarn 738; i Nykøbing 184. Fange indsat uden Dom 184. Fangers Løsladelse 579. Fange løs-

lades fra Bremerholm 531. Fanger løslades midlertidigt 130; kan løslades mod Kavtion 161. Fange, som trods Tortur ikke vil bekende, skal behandles efter Dommen 112. Fanger brudt ud 69, 108, 412. Udbrudt Fange skal eftersøges paa Bekostning af den Lensmand, fra hvis Jern hun er brudt ud, 389; rømt 243, 351, 436, 622. Eftersøgning af undveget Fange 622. Fanger flyttes 147. Fanger, Løskøbelse af, 272. Fanger i Tyrkiet; disses Udløsning 2, 411 f., 436 f., 781 f. Se Tugthuset.

Farveri 534.

Fattigforsørgelse. Der udleveres Fødevarer fra Provianthuset i Stedet for Penge, som Fattigforstanderne har til Gode i Rentekammeret, 718. Gaver til Fattiges Underhold 266, 342. Udlaan af Fattiges Penge 750. Hospital for Husarme sælges og Pengene sættes paa Rente 659. Fattigboder 353, 556, 562. Mageskifte af Fattigboders Haveplads 792. Fattigforstandere kræver sig fritaget for Nævningetov 281. Se Hospital.

Feltskær 471, 765.

Finanser se Pengevæsen.

Fisk 438, 615. Enkelte Arter af Fisk: Bergfisk 266, 750. Hvingler 433, 456. Legekarper 452. Kuller 481. Rokker 433, 457. Sild 67, 77, 168, 266, 750. Torsk 456, 750. Fiskebløder 280. Fiskere 498. Fiskeri, Kronens, 242, 586, 766 f. Privilegium paa Fiskeri 415. Bevilling til Fiskeri i Stranden (Fjorden) 104, 150, 679. Bevilling til »Fiskeris fri Strømgang« 640. Fiskeri ved Grønland, Island og Nordkap 100, 478 f. Bortfæstning af Fiskegaard og Russteder 291 f., 535. Ulov-

ligt Fiskeri i Kronens Søer 766 f. Husmænd, der skal vogte Søerne mod ulovligt Fiskeri, fritages for Landgilde, Skat og Arbejde, 766 f. Strid om Fiskeri 68. Aalegaard 225. Laksefiskeri 669. Ørredgaard 121, 535. Bundgarnssteder 679. Fiskedamme (Fiskeparker) 385, 453, 491, 724. Fiskediger 491. Fiskevand 104. Fiskemester, Bestalling, 491, 660, 773. Fiskemester fritages for Afgift og kgl. Tynge af sin Gaard 491. Se Johan Bøgvad, Jakob From, Jørgen Hansen, Niels Olsen, Nickel von Schiernhausen. Fiskeredskaber 491, 660, 767. Flodholt 218. Hvidt Garn 218. Hyttegarn 218. Sildegarn 218. Vaad 491. Fjerkræ. Gæs 266, 678. Høns 673. Ænder 648.

Flaaden. Bevilling til Flaaden 138. Kornskat til Flaaden se Skat. Leverance og Indkøb af Fetalje etc. til Flaaden og Holmen udsættes 391. Beholdning af Fetalje etc. til Flaaden 404. Brødbagning til Flaaden 116; Betaling af Penge i Stedet herfor, 213, 473. Ølbrygning til Skibene 402. Flaadens Virksomhed 315, 326, 361, 493 f., 497, 501, 527 f., 555 f. Skibes Udrustning og Udsendelse 116 ff., 175, 249. Orlogsskibe overlades til Handelskompagnier 56 f.; sælges og gøres til Koffardiskibe 174. Flaadens Koffardiskibes Virksomhed 373 f., 379. Bevæbnede Købmandskibe se Skibe. Baadsmænd 589; Hvervning af, 108, 114, 153, 156. Transport af hvervede Baadsmænd 114. Baadsmænd forløves 509. Baadsmanshold 100. Hvervning af Skibsfolk 77 ff. Rigens Admiral se Klavs Daa. Admiraler se Markus Hess, Børge Juel, Aksel

Movat, Erik Ottesen Orning, Knud Stensen. Søofficerer 40, 77 ff., 108, 116 ff., 140, 245, 249, 260, 269, 309, 311, 314—17, 434, 436, 493, 498 f., 506, 694, 732. Søofficerers Uddannelse i Udlandet, Understøttelse hertil, 156. Søofficer faar Straf for Udeblivelse fra Skib eftergivet 762. Søofficer, undvejet i Fejdetid og ansat i den svenske Flaade, søger Plads i Flaaden, 436. Søofficers Hustru faar Udbetaling af hans Besolding 311. Søofficers Enke faar Udbetaling af hans Resttilgodehavende 434. Jvfr. Lønninger. Kgl. Skippere 175. Admiralletet skal dømme i Sagen om Erstatning for et opbragt Skib 182, 184. Bremerholm. Koffardiskibe maa ikke ligge i Vinterleje ved Bremerholm 306. Udlevering af Ankre fra Holmen 393. Bremerholms Admiral 77 f.; se ogsaa Erik Ottesen Orning. Overskipper se Rasmus Samsing. Skriver og Tømmerskriver se Gotfred Mikkelsen. Sejlhuset 262. Baadsmandsboliger, Opførelsen af, 394. Skibsbygmester, kgl., se Johan Brandt, Daniel Sinklar. Overtømmermand 343, 733, 760. Skibstømmermænd. Antagelse af Skibstømmermænd i Købstæderne 560. Skibstømmermænd sendes fra Købstæder til Holmen 24. Hampebanker paa Bremerholm 295. Delehavens Regnskab 121. Brabænk 315, 601. Anlæg af Brabænk, Kran m. m. i Norge 315. Provianthuset. Provianthus brændt 620. Levering til Provianthuset af Proviant 427, 429, 601, 652, 655, 660, 662 f., 733; af Kornskat 377; af Ved 373. Ydelse af Genant fra Provianthuset 190, 266. Udlevering af Proviant fra Provianthu-

- set 718. Provianthusets Vægt anvendes som Normalvægt 438. Proviantsskriver 77 f. Proviantsskriver faar en Skriver og en Skriverdreng til Hjælp 357; faar Forstrækning af Penge og Proviant 438. Proviantsskrivers Regnskaber 620 f. Proviantsskriver se ogsaa Bartolomæus Haagensen, Jakob Thomsen, Lavrids Eskildsen. Skibsskriver 61. Den store Smedje. Smedjens Regnskab 121. Kgl. Skibe: St. Anna 56, 69, 309. Christianshavn 116, 205, 736 f., 762. Delmenhorst 117, 694. Fides 315. Fladlusen 116, 373. Flyvende Fisk 555. Flyvende Hjort 117. Gabriel 315, 493. Gribben 118, 315. St. Hans 498. Havhesten 694. Hjorten 315. Hummeren 315. Galejen Kronen (Kronet Galej) 315, 555. Kronet Stokfisk 694. Lindormen 555. Marstrands Plage 315. Norske Løve 751. Nældebladet 694. Oldenborg 556. St. Olufs Galej 315. St. Peter 315. Postillonen 117, 555. Rafael 556. Galejen Samson 315. Stumpet Dorte 373. Svanen 315. Tre Kroner 497. Tre Løver 116, 497, 501. Trost 175, 315. Espinger 118. Jagter 56 f., 175. Pinke 175, 361. Jvfr. Skibe.
- Flag, danske 261, 267; glückstadtiske 267; hamburgske 267; spanske 267. Flag med Kongens Navn 261, 267. Spidse Flag 174. Fløje 174. Jvfr. Højhedsret.
- Fodermester, Kongens, se Hans Rasch.
- Fogeder 274, 768. Foged paa Kronens Gaarde 43, 640. Foged skal sættes paa en Gaard 202. Trætte om Fogeds Regnskab 38, 365, 650. Foged over norske Fogderier, Tiltale mod ham, 443. Fogder paa Island gør sig skyldig i ulovligt Køb m. m., 13. Foged tiltales for at have sat en Barselkvinde i Fængsel 58. Foged beligger en Pige paa Gaarden 650. Foged, der har gjort sig skyldig i Tyveri, hensesættes paa Bremerholm, 326 f. Foged, tiltalt for ærerørige Ord, arresteres, 333. Fogedpenge 706. Fogedgaard 341.
- Fordrag se Traktater.
- Forløftesmænd skal skaffe en Manddraber til Stede eller miste Liv for Liv 546; eller have deres Boslod forbrudt 546.
- Formynderskab se Værgemaal.
- Forordninger. Tilsyn med disses Overholdelse, 266.
- Forsvarsforanstaltninger se Fæstninger.
- Fragt, Betaling af, 527.
- Fredebrev 39, 329, 455, 531, 692.
- Fredløshed 106, 153, 294, 322, 329, 362, 434, 455, 515, 550, 591.
- Fredsforhandlinger, Udsendinge til, 446, 485.
- Fremmede. Fastsættelse af, hvor Fremmede maa gaa i Land, 131. Se Udlændinge.
- Fribyttene 116 f., 501.
- Fuglefangst 172. Fuglefænger 172. Fugleherder 172.
- Fuglevildt. Fasaner 172.
- Fyr. Fyrlygter 289 f. Fyrlygter for-sømmes 319.
- Fyrbøder 732.
- Fyrster, fremmede, se Indkvartering.
- Fyrværkeri 725.
- Fædrift se Græsgang, Kvæg.
- Fægtmester 588; Bestalling 605.
- Færgevæsen. Færger. Fri Overførelse af Embedsmænd, Hoftjenere o. a. 44, 643. Takst for Færgeløn 767. — Færgehus 681 f. Færgested

627. Fæstebrev paa Færgested 681 f. Overdragelse af Færgested 211, 682. Færgemand 284. Undersøgelse mod Færgemand 87.
- Fæstensøl 513.
- Fæstninger, Anlæg af, 33, 38, 138, 162 f., 379, 386, 403. Regnskab over Anlæg af Fæstning 403. Fæstningers Istandsættelse 4, 8, 18, 49 f., 269, 742 ff., 760, 766; Skat dertil 50, 56; Fritagelse for denne 255; Restancer 595. Leverance af Tømmer til Fæstning 448. Nedsættelse af Udgifterne ved Fæstninger 765 f. Lensmænd maa ikke rejse bort fra Fæstningerne 607. Midlertidigt Tilsyn med Fæstning 98. Kommissarier skal føre Tilsyn med Fæstninger 18; skal revidere Regnskaberne over Kontribution til Fæstningers Istandsættelse 50. Bøndersoldater sendes til Fæstning 461, 558, 624. Fæstnings Garnison mønstres 256; maa ikke drive Haandværk 33. Fæstnings Garnison og Undersaatter skal være indfødte danske Undersaatter 33. Ansættelse af en Marketender for Garnisonen 199. Fæstningers Oplag af Ammunition 18; af Ved, Proviant o. a. m. 250, 402, 633—36, 638; af Korn, Malt o. a. m. 18; Svind deri 219. Indførsel af Øksne m. m. til Fæstning 104. Guvernør over Fæstning, Ordians for, 403. Se ogsaa Aksel Ugerup. Skrivere og andet Personale ved Fæstninger 765 f. Mønsterskrivere 765 f. Kortgarde 765 f. Kontreskarpe 403. Pallisadeværk 403. Raveliner 403. Rondeler 403. Volde 403.
- Galgen. Galge og Gren 637.
- Garn 296.
- Garveri. Lohgarveri 188.
- Geder. Forbud mod Geder i Skovene 649. Bevilling til at holde Geder 69; tilbagekaldes 76. Afgift af Geder til Istandsættelse af Bro o. a. 103, 110.
- Gejstlighed. Rang, Gang og Sæde mellem Gejstligheden 372. Gejstlighedens Laan til Kronen 122; tilbagebetales eller afkortes i Skatten 438. Gejstlighedens Enker, Forordning om, 565. Jvfr. Kapellan, Provst, Præst, Superintendent.
- Geografi 101.
- Gesandter til Sverrig 376; til Tyskland 138, 485; til Persien og Indostan 68; fra Rusland 643. Kreditiver 376. Jvfr. Agent, Ambassador, Resident.
- Giethus 247.
- Gift 436. Giftmord 210.
- Grunde. Opfyldning af Grunde 304.
- Grus (Grud) 144, 449.
- Gryn 77 f., 266. Byggryn 750. Hirsegryn 159.
- Grænsen mellem Danmark og Sverrig 272, 481.
- Græsningsret 266. Græsgangspenge 576. Græsning mod Betaling af Græspenge, Strid herom, 66. Græsgang, Strid herom, 275. Græsgang ødelægges ved Afholdelse af Markeder 734.
- Grøfter 403; Indhegning med, 230; Oprensning af, 654.
- Gudstjeneste. Foundation til Afholdelse af Gudstjeneste 36. Højmesse 15 f. Altergang 15 f., 277. Undladelse af at gaa til Alters 397. Præster tager Penge for Altergang 587. Adgang til Sakramentet formenes 381; bevilges atter 620. Uformuende maa ikke opholdes fra Sakramentet 12 f., 282. Katekismusprædiken 15. Katekismus 599. Offerdage 16. Gudstjeneste

paa Flaaden 249; i Hospital 277; i Regensen 15 f. Ordians om Prædikeøvelse 11; Prædikeøvelse ved Akademi og Universitet 11, 14 ff. Prædikenerens Længde 15. Kirkesang 484. Skriftemaal 532. Adelsmand maa skrives og kommuniseres af en anden Præst 522. Studenternes Kirkegang 15 f. Ungdommens Undervisning i Kirken, Forordning herom, 124. Klager over utilstrækkelig Undervisning i Børnelærdommen m. m. 123 f. Uskikkelighed i Kirken 29, 616. Kirkebøn om Opklaring af Mord 10. Kirkens Disciplin 136; misbruges 12 f., 281, 294.

Gymnasium se Skole.

Gæld, Kongens, se Pengevæsen. Gældssager. Adelige Skyldnere 30, 72, 127, 152, 183, 200, 215, 308, 324, 338, 353, 358, 366, 376, 380, 382, 388, 392, 418 f., 446, 458, 489 f., 508, 511, 514, 638, 661, 676, 682, 691, 702 f., 705, 724, 747. Uadelige Skyldnere 23, 71, 94, 128, 145, 152, 172, 215, 259, 282, 289, 317, 321, 364, 430, 435, 443, 448, 459, 470, 476, 495, 510, 515, 559, 562, 575, 591, 598, 651, 692, 716, 739, 750, 782, 784. Udenlandske Skyldnere 53, 72, 268, 341, 402, 528, 597, 620, 739, 749, 759. Udenlandsk Skyldners Gods maa ikke udloddes, førend Gældens Rigtighed er bevist, 402 f. Trætte om Gæld 94, 282, 447, 476, 495, 562, 575, 638, 702, 739, 746 f., 750, 759, 782. Fredløshed paa Grund af Gæld 591. Ret til at arrestere Skyldneren 127 f., 620, 705 f., 716, 749. Undveget Skyldner skal møde og svare til Gælden 559 f. Skyldner fritages for Kreditorernes Tiltale til en bestemt Termin 71. Taksation af

Gods o. a. i en Gældssag 215. Opbud af Gods, Forseelse derved, 72. Overdragelse af Gods for Gæld 41. Udlæg i Gods for Gæld 215, 324, 364, 392, 490, 617 f., 676. Arrest i Gods, Penge og Tilgodehavende for Gæld 53, 152, 258, 620. Likvidation af Adelspersons Gæld 72, 388. Likvidation mellem Adelige 486 f., 585, 703; mellem Uadelige 192. Obligation udstedt for Gæld 353, 367. Betaling af Gæld af Dødsbo 317. Adelsdames Gæld betales af hendes Dødsbo før hendes Broders Gæld 308. Indkrævning af Tilgodehavende 19, 172, 353, 366, 380, 382, 470. Trætte om tilvurderet Gods 476. Opsigelse af Laan 443. Gældsbreve 71, 271, 273 f., 276, 362, 372, 380, 446, 458, 489, 611, 739; Trætte om, 575. Gældsbreve til Udlændinge, Strid herom, 341. Gældsbreve forlanges betragtet som privilegeret Krav 486. Gældsbreve bortkommet 259, 448. Kvittans for betalt Gæld bortkommet 338 f. Kavtion 71, 271, 273 f., 448, 508, 598. Trætte om Kavtion 418 f., 739. Jvfr. Indførsel, Proklama.

Gældsfængsel 458, 514.

Gærder, Opsættelse og Vedligeholdelse af, 230, 287 f., 449, 521, 586, 752. Havegærder 786. Risgærder 449. Stengærder 287 f., 449, 752; Strid herom, 554. Gærdsel 577.

Gæsteri. Hestegæsteri 509. Fritagelse for Gæsteripenge 471.

Gødning 5.

Gøglere faar Tilladelse til at gøgle i Kirkerne 424, 474.

Haandskrifter, persiske o. lign., 69.

Haandværk. Haandværksfolk 148.

Privilegium for Haandværkere 43, 555. Klager over ulovlig Udøvelse af Haandværk 83, 302, 439, 558. Bønhaser skal tage Tjeneste hos Mestrene eller forvises fra Byen 83, 430. Haandværkere maa ikke drive Købmandshandel 110, 533. Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industridrivende [Betegnelsen er for nogles Vedkommende maaske kun et Navn]: Bager 186, 246, 250, 439, 455. Bødker 144. Drejer 579. Feldbereder 280. Guldslager 284. Guldsmed 281, 336. Hampebanker 295. Hattemager 38. Kalkslager 250. Læderbereder 43, 289. Murermester 238, 426, 696. Possementmager 254. Remsnyder 229. Rotgieter 1, 122, 247 f. Skomager 19, 37, 73, 289, 439, 546, 558, 610, 665 f. Skrædder 289, 302, 344, 430. Slagter 632. Smed 106, 149, 304, 765. Grovsmed 289. Klejnsmed 106, 272, 280, 601. Snedker 111, 336, 463, 618. Tømmermand 115, 287, 463, 696. Skibstømmermand 24, 463. Vantmager (Klædemager) 228.

Halm 304. Langhalm 564.

Hammermølle se Kobbermølle.

Hamp 295 f., 581, 695.

Handel. Privilegium paa Handel med Høleer og Skærknive 637. Klager over ulovlig Handel 479 f. Forprang 269. Handel paa Grønland 100. Oprettelse af Kompagni 415 ff. Se Grønlandske Kompagni. Handel paa Indien 140; paa Kina 140; paa Nordkap 100; paa Persien og Indostan 68. Ulovlig Handel paa Nordlandene 454. Handelskompagnier: Afrikanske Kompagni 519. Grønlandske Kompagni 288, 478, 750; faar Bevilling til at bygge Skib 750. Guineisk

Kompagni 519. Gullandske Kompagni. Restancer til Gullandske Kompagni 683. Islandske Kompagni 55, 212, 416, 479; Bestemmelser for dette 264 f. Strid om dettes Administration og Regnskaber 61. Trætte om dettes Hvalfangstkompagni 597. Islandske Kompagni maa ikke sælge Varer til Hamburgerne 474; maa ikke føre Misdædere til København 717; faar overladt Bøgetræ 62. Overfald paa dets Tjenere 224. Falkefængere maa til Sejlads til og fra Island kun benytte islandske Kompagnis Skibe 479 f. Se ogsaa Hvalfangst. Ostindiske Kompagni 56 f., 266. General se Roland Crappé. Udnævnelse af kgl. Bewinthebber 255, 450, 715. Kgl. Bewinthebber og Forvalter for Ostindisk Kompagni se Villum Leyel, Jokum Pedersen. Kongens Indskud og Modregning 57, 138. Nye Indskud af Participanterne 736 ff. Opkrævning af disse 11, 76. Indskud omregnes til Kapital 139. Udlandinges Indskud i Kompagniet 139. Der skal foretages ny Udrustning 205, 714, 736 ff., 774. Kompagniet faar overladt et Orlogsskib og Proviant til dets Udrustning 56 f. Istandsættelse af et Skib 762. Opsigelse af Laan til Kompagniet 459. Kompagniet skal udstede nyt Gælds-brev for et bortkommet 259; skal udbetale Penge til Kongens Godskøb 362. Bewinthebberne skal tiltales for de til Kongens Godskøb udlovede Penge 391. Afdød Sømands Tilgodehavende 749. Skrivners Tilgodehavende 333. Handel paa Bantam 300; paa Kina 70. Undersøgelse af dets Forhold 230. Ostindisk Kompagnis Skibsfolk

- skænker Gaver til de fattige 266. Handelskompagni paa Polen, Rusland osv. 593. Spanske Kompagni 146, 158 f. Trætte om dets Regnskab 368 f. Forvaltere 146. Revision af Forvalterens Regnskaber 146.
- Harer 446, 650.
- Hasseltræ (Hesselved) 311, 724, 755.
- Haver 353, 404, 588, 792. Kongens Have ved København 54, 309. Salg af Frugt o. a. m. fra Kongens Have 310. Tilsynsmand se Peder Nielsen. Indplankning af Jord til Have 596. Kaalhave (Kaalgaard) 143 f., 463. Lysthus 107. Gartnere (Urtegaardsmænd) 309 f., 710. Kgl. Urtegaardsmand se Lavrids Mikkelsen. Rosentræer 310. Agurker 310. Grønkaal 310. Surkaal 310.
- Havne. Anlæg og Istandsættelse af Havn 367, 521 f.; Told hertil, 520 f., 659. Ejendomsforholdene ved Havn 153, 212, 384, 386, 494. Besejling af ulovlige Havne 82, 555 f. Skibsbro (Brygge), Anlæg og Istandsættelse af, 103, 110, 361 f., 385, 393, 403, 462, 499, 521 f., 776; Bropenge hertil, 361 f.; Told hertil, 520 f., 659. Havneindløb, Vedligeholdelse af, 685. Havnepenge. Forhøjelse af Havneakcise 347.
- Helligbrøde 390.
- Herberger 702.
- Herold, Kongens, se Filip Dittenhammer.
- Herredage 181 f., 298, 396 f., 495, 557 f., 602, 774. Stævninger til Herredagene, Forordning herom, 555, 565. Herredage skal holdes oftere end hidtil 181. Indstævning af Herremænd for Herredagen 301, 444, 498; af andre 183, 301, 498. Indstævning af Dom over Hænderet for Herredagen 318.
- Herredsfogder. Herredsfogeds Afskedigelse 241. Herredsfoged faar Livsbrev paa Fæstegaard 454; paa Tiende 489. Herredsfoged fritages for Afgift og Tyngte af sin Gaard 215, 460; fritages for Ægt og Arbejde 215, 241, 460; faar Ekspektancebrev paa en Gaard 216; beholder en ham tillagt Gaard 249. Afskediget Herredsfoged maa beholde sin Gaard paa Livstid 241. Herredsfoged skal lade en til Doms optaget Sag bero indtil videre 114. Klage over Herredsfoged 341.
- Herredsskriver søger Landgilden af en Gaard 428; faar Landgilden af en Gaard 103; fritages for Afgift og Tyngte af sin Gaard 103.
- Herredsting, Afholdelse af, 359. Herredsting flyttes til en anden Ugedag 348, 383.
- Heste. Kongens Heste 251. Indkøb af Heste til Kongen 175. Stald og Foder til Kongens Heste 116, 321, 602, 753. Vognheste 321. Norske Heste 753. Foler 251. Fodermarskal 143. Afgift af Heste m. m. til Istandsættelse af Broer o. a. 103, 110. Sag om Heste, der kommer ind paa Kongevejen, 105.
- Historie 101.
- Hoffet. Leverance og Indkøb af Fødemidler o. lign. til Hoffet 218 f., 388, 672 f., 752. Udvisning og Kørsel af Ved til Hoffet 321. Forstrækning til Kongens Hofholdning 298; til Prins Christian (V)s Hofholdning 300. Arbejdsfolk til Hofholdningen 754. Transport af Hoffet 626 f.; af Kongens Bagage, Tøj, Tjenere o. a. 606, 626 f. Betaling for Underhold af Hoffets Gæster 48 f., 83, 601. Logement til Kongen 423. Kongens Vinterkvarter 749. Kongens Søn gives i Kost

hos Professor 615. Hofmarskal se Ulrik Christian Gyldenløve. Hofmester, Rigens, se Frans Rantzau. Hofmester hos Grev Valdemar se Hannibal Sehested. Øverste Skænk se Knud Ulfeldt. Hofmedikus se Henningius Arnisæus. Hofmønster-skriver se Hans Boyesen. Hof-prædikant se Peder Vinstrup. Hof-skrædder se Ernst Møller. Sølv-pop 713. Se Tugtemester.

Honning 67. Honninglandgilde 341. Hor se Utugt.

Hospital, Prokuration over, 685. Hospitals Administration, Strid herom, 414. Bøder, Gaver o. lign. til Hospital 130, 136, 341, 434, 464, 469, 474, 491, 738. Stadfæstelse af kgl. Brev paa Tiender til Hospital 96. Hospitalers Tilgodehavende 170. Afstaaelse af Hospitals-eng 411; Klage herover 592. Optagelse i Hospital 28, 38, 42, 52, 54, 68 f., 73, 88, 98, 108, 115, 133, 156, 176, 198, 212, 250, 274, 290, 321, 323, 344, 580, 589, 597, 647, 656, 738. Tilsyn med Hospitaler 157, 167, 203. Gudstjeneste i Hospital 277. Hospital klager over Forurettelse 592. Hospital forurettet af Borgemester 62, 132. Kontrakt mellem Hospitalsforstander og Domkapitel om Hospitalet ophæves som stridende mod Fundatsen 92. Strid mellem Hospital og Hospitalsforvalters Arvinger 140. Leverance til Hospital 277. Bygning ved Hospital 277. Hospital maa bidrage til Genopførelse af Kirkespir 364. Hospitalsbønder paa Hospitalsarbejde maa ikke forsynes med Mad og Øl af Hospitalet 363. Hospitalstiender bortfæstes 707. Hospitaler se Aalborg, Aarhus, Haderslev, Helsingør,

Horsens, Kolding, København (Vartov), Landskrone, Lund, Odense, Randers, Ribe, Ronneby, Roskilde, Slagelse, Vejle, Viborg. Hospitalsforstandere 195, 428; Ud-nævnelse til, 492. Hospitalsforstander skal tilholdes at aflægge Regnskab 92. Revision af Hospitalsforstanders Regnskaber 414. Hospitalsforstanders Ansvar for Skade, der er tilføjet Hospitalet, 382. Hospitalsforstanders Gæld til Hospital 276, 646. Trætte mellem Hospitalsforstandere og Provst 438. Hospitalsforvalter 140. Hospitalsmester 167. Hospitalskirke 122.

Hospitalsgods. Hospitalsgaarde faar midlertidig Eftergivelse af Landgilde 433, 457. Indehaveren af en Hospitalsgaard maa oplade den til et af sine Børn 441. Hospitalsjord overladt Bispen 277. Hospitalsgods mageskiftes bort 353; sælges 536, 619, 787 f. Tiende af Hospitalsjord 155. Jvfr. Mageskifter.

Hovedgaard 528. Hovedgaard skal overtages og administreres for fraværende Arving 475 f. Bøndergods købes til Hovedgaard 533. Bortforpagtning af Hovedgaard 624, 714, 726, 785; Trætte herom, 392; Driften af denne 24 f. Bortfæstning af Hovedgaard 734, 762, 788. Likvidering af Tilgodehavender i Hovedgaard 791. Hovedgaards Omraade forandres 773. Kvittansiarum for Hovedgaards Regnskab 576 f. Trætte om Hovedgaards Regnskab 650. Taksation af Hovedgaarde 57, 793. Der maa ikke holdes en særlig Foged til Tilsigelse af Bønderne til Arbejde 24. Hoveri se Bønder.

Hudstrygning se Kagstrygning.

Humle 296, 402, 577, 750. Plantning af Humle 80. Indkøb af Humle i Udlandet 314. Humlevrager 310. Se ogsaa Jakob Quirensen de Kock.

Hunde 497. Forbud mod Hunde i Skovene 649.

Huse 601. Hus til Kongens Børn 769. Bulluse 119, 427. Stenhuse 618 f., 756 f.

Husfoged (Slotsfoged) 490.

Hvalfangst 100; Privilegium paa, 385. Privilegier til Hvalfangst skal tilbageleveres 382. Forbud mod Hvalfangst paa privilegeret Omraade 457. Forhandlinger om Ordning af Hvalfangst 380. Ulovlig Hvalfangst 358, 520. Hvalfangstkompagni 100. Bergens Hvalfangstkompagni 438. Islandske Hvalfangstkompagni 416, 454; Trætte derom, 597. Nordlandske Hvalfangstkompagni 416. Spitsbergenske eller Christians Hvalfangstkompagni 416, 457.

Hvælvinger 403.

Hynder 700.

Hægtebreve 419.

Hængsler 347.

Hæren. Levering af Krigsgevær til Hæren 447; af Ammunition til Hæren 755. Kongens Livgarde, Kaptejn se Christian Ulrik Gyldenlove. Hoffanen 139, 153. Ritmestre over de adelige Faner 304. Ritmester faar udbetalt Resttilgodehavende 437. Adalbuser 298. Hvervning af Soldater 117. Gevorbne Soldater 310. Øverste se Hertug Christian af Braunschweig. Landeværn (staaende Hær). Mønstring af Officererne ved Landeværnet 252. Bevæbning og Mønstring af Bønderne 602 f. Landfolk skal indlægges i en Garnison 117,

461, 558, 602. Soldater sendes til en anden Garnison 117. Soldater anvendes paa Flaadens Skibe 497. Tilsigelse til Soldater til at møde 485. Udeblevne Bøndersoldater skal give Møde 462. Udeblevne Soldater indsættes paa Bremerholm 675, 683 f. Forbud mod at huse forløbne Soldater 461. Forløbne Soldater skal sendes til Bremerholm 461, 558. Forløbne Soldater, der findes paa Adelens Gods, skal dømmes og hænges, 461. Soldat skal hjælpes til Embede 20. Militærpersoner maa ikke drive Haandværk 33. Trætte mellem Soldater og Borgere om Brødbagning og Øltappen 291. Soldater skal udføre Vejarbejde 148; indsender Klage 646. Sjællandske Regiment 562, 607. Skaanske Regiment 250 f., 602, 657, 683 f. Holstenske Regiment 603. Blekingske Kompagni 614. Fynske Kompagni 771. Forlægning af Kompagni 771. Øverster 511, 513. Se ogsaa Falk Lykke, Holger Frederiksen Rosenkrantz. Øversteløjtnant 485, 511, 513. Se ogsaa Achim von Bredow, Gabriel Reinsperger. Ritmestre 552. Andre Officerer ved Landeværnet 115, 157, 250 f., 389, 394, 442, 446, 485, 552, 614, 657, 771. Kasseret Kaptejn-løjtnant genantages 657. Officerernes Lønninger 33. Officerers resterende Løn skal udbetales 88 f. Officerers Underholdning: Kammerpenge og Arbejdspenge, 759. Officerers Underholdning, Trætte herom, 758 f. Officer faar Tilladelse til at indføre og holde Øksne m. m. til en Fæstning 104, 107. Udygtige Officerer skal kasseres 251. Officererne skal fange Løs-

gængere levende eller døde 394. Adelburser 251, 406. Fændrikker 43, 51, 107, 114, 143, 310, 328, 482, 625, 753. Fændrikker afskaffes 406. Afskediget Fændrik udnævnes til Sergent 430. Kornetter 552. Underofficerer 33, 251, 406 f. Vagtmester 33. Sergeanter 407. Korporaler 33, 251, 407. Gefrejtere 33, 407. Gefrejterne skal afløse Fændrikkerne 406. Musketerer 34. Trommeslagere 33, 251, 406 f. Antallet af Trommeslagere indskrænkes 406. Udvisning af Gaarde til Officerer og Soldater 43, 51, 107, 114, 132, 141, 143, 157, 389, 430, 482, 614, 692. Tilladelse for Bonde til at besidde en Officersgaard mod en aarlig Sum 667. Afgift af Officersgaarde 653 f. Strid om Officersgaarde 328. Vanrøgt af Officersgaarde 147. Skat af Officersgaarde 594. Afgiftsfrihed for Officersgaard 625. Fændrik maa beholde en Officersgaard 753. Omordning af Underholdningen af Underofficerer og Adelsburser ved Landhæren 406 f. Indtægten af Gaarde til Underofficerer, Adelsburser og Trommeslagere skal indbetales til Kommissarierne, som skal lønne disse, 406 f., 544, 604. Bønder paa Officersgaarde klager over Forurettelse 504, 511 f. Straf for Slagsmaal efter besat Vagt 297. Mønsterskrivere 33, 607. Proviantskriver 771. Se Skat. Krigskommissærer i Skaane 437, 742. Krigskommissærene skal fremtidig lønne Underofficererne m. fl. ved Landhæren 406 f., 544. Krigskommissærer i Skaane se Henrik Hvitfeldt, Tage Thott Ottesen, Kristoffer Ulfeldt. Krigs- og Proviantkommissarier, Kvittansiarum til,

772. Se Ditlev og Antonius Buchwald. Polske Krigsfolk 162. Svenske Krigsfolk 128. Svenske Krigsfolk indkvarteres i Holsten 160.

Hø 307, 695. Høhøst 586.

Høge. Høgefangst i Island 173, 713; i Skaane, Halland og Blekinge 581; i Norge 173.

Højhedsret paa Kongens Strømme 117, 316, 555 f.; paa Grønland 289, 417. Krænkelse af Kongens Højhedsret 117, 182, 184. Tilladelse til atter at sejle paa Kongens Strømme 537. Strygning af Topsejl, Løsen o. lign., 117 f., 175. Udlændinge fører dansk Flag 117; maa ikke føre dansk Flag 216, 267. Orlogsflag maa ikke føres af Koffardskibe 174. Hollandsk Konvoj maa passere gennem Øresund 228. Polske Krigsfolk maa passere gennem Øresund 162, 261. Polsk Skib maa passere gennem Øresund 668. Svensk Krigsfolk maa passere gennem Øresund 128, 645. Svensk Krudt maa passere gennem Sundet 183. Kabel, Garn og andre Skibsfornødenheder maa passere gennem Øresund 85. Undersøgelse om, hvorvidt en Kvinde, der er straffet af fyrstelige Officerer, er bortført fra Gejstlighedens Grund til Præjudice for Kongens Højhed, 439.

Hør 295 f., 695. Hørfrø 577.

Høstgerning 706.

Ildebrande paa Slotte 705. Se Bønder, Kirker, Præstegaarde.

Impotens 31.

Indfæstning (Stedsmaal) 3, 350, 576, 759; Fritagelse for, 625, 753. Indfæstning tilbagebetales 40, 50, 107,

- 114, 227, 328 f., 333, 360, 367, 389, 459, 549, 719. Indfæstningsbreve 91, 550. Stedsmaalsbrev forkommet 719.
- Indfødsret.** Fæstnings Garnison og Indvaanere skal være indfødte danske Undersaatter 33.
- Indførsel i Gods, Penge og Tiender** for Gæld 183, 215, 308, 330, 358, 364, 388, 453, 458, 489, 511, 514 f., 664; paa Kirkes Vegne 515. Indførsel i Lensgaard 508. Indførsel i Adelsjomfrus Dødsbo for hendes Broders Gæld 308. Strid om Oppebørslen af Gods, hvori der er gjort Indførsel, 450, 661. Indførselsbreve skal gives beskrevne 396.
- Indførsel** se Told.
- Indhegning** af Enge 266; af Have 330; af Tørvemose 303.
- Indkvartering.** Fremmede Fyrster anmoder om Kongens Hjælp til Befrielse for Indkvarteringer og andet Krigstryk 485. Indkvartering af Soldater 624.
- Ingeniører.** Kongens Ingeniør se Akse Ugerup.
- Instrukser.** Instruks for Hofmester hos Grev Valdemar 716 f.; for Gesandt 376; for Admiral paa Rejse til Island og Færøerne 555 f.; til Vestersøen (Elben) 249 f., 555; til Østersøen 314—17; for Skibshøvedsmænd 116 ff., 314—17, 501, 694; for Kongens Skibshygmester 261.
- Instrumentister (Musikanter)** 87 f. Gigler (Gigespiller) 176. Trompetere 115, 273, 728. Violist de Gamba 401 f. Spil gennem Stræderne ved Bryllup 201, 602.
- Invalid** 656.
- Inventariums Besigtelse (Optagelse)** paa kgl. Slotte og Gaarde 159; paa Adelens Gaarde 232. Forsendelse af Inventar 107; Undersøgelse herom 87, 159. Ubrugeligt Inventar 165, 357. Inventar skal forblive ved Hovedgaarden 233. Inventar ødelagt af Fjenden 366, 527.
- Jagt, Kronens,** 34, 586, 675. Afstaaelse af Jagt til Kronen 777. Ulovlig Jagt 110, 126. Klager over uskikkelig Jagt 397. Bønder skal yde Hjælp ved Kongens Jagt 675. Jagt med Garn 126 f. Klapjagt 110, 126 f., 141. Jvfr. Vildtbane. Jagttøj 675. Jægermester, kgl., se Otte Termo. Jæger 307. Skytter 245, 323. Pandsvende 100, 675. Kongens Jagtgaarde 437, 441, 718. Jærgaard 307.
- Jern** 246 f., 529. Strandet Jern 430. Stangjern 512.
- Jordebøger.** Revision af Lensjordebøger 672. Affattelse af Jordebøger over Hovedgaards Jorder 341. Jordebøger skal indsendes til Kancelliet 45.
- Jordemødre (Fostermødre)** skal bese et letfærdigt Kvindfolk, om hun har faaet Barn eller ikke, 227; skal undersøge Adelsjomfru for Barnefødsel i Dølgemaal 326; skal bese et Barn, om det har været fuldbaaret eller ikke, 336.
- Kagstrygning** 263, 439; Erstatning herfor 709.
- Kakkelovne** 233.
- Kalendere.** Skrivekalendere 466, 474.
- Kalk** 55, 380, 426, 577; skaansk 663; norsk 716. Indkøb og Transport af Kalk 162 f., 169, 493, 500, 518 f.

527, 663. Udskibning af Kalk 161. Udførsel af Kalk og Kalksten fra Gulland 256, 379 f. Kalksten 115, 161, 256, 379. Kalkbrænder 380. Kalkbrænderi, Bevilling til Oprettelse af, 160 f. Kalkovne. Kalkovn opsættes i en Fæstning 380. Kammer, Kongens, se Pengevæsen. Kammerjunker 713.

Kancelli, danske, 416. Øverste Sekretær se Iver Vind. Sekretærer se Oluf Brockenhuus, Melkior Oldeland, Henning Pogwisch, Kristen Skeel. Tjener 751. Tyske Kancelli. Entledigelse af Kancelliforvalter 505. Forløvet Kancelliforvalter faar det fulde Aars Løn 517. Se Kristoffer Bülcke. Kancelliet i Odense 248.

Kaner 767.

Kanevas 774.

Kaniner 172.

Kansler, Kongens, se Kristian Friis. Rigens Kansler, se Kristen Thomsen Sehested. Norges Riges Kansler se Jens Bjelke. Dronningens Kansler se Dr. Kristoffer von der Lippe.

Kantori (Sangeri), Kongens. Sangere 134, 557, 618. Altist 244. Bassist 241. Jvfr. Instrumentister.

Kapel, Kongens, 171, 685. Indkøb af musikalske Autorens 685. Vicekapelmester se Jakob Ørn. Øverste Violist se Jacques Foucart. Violist 698. Violist de Gamba 402, 495.

Kapel ved Kirke bortskodes til adelig Begravelsessted 346.

Kapellaners Kaldelse 124, 526, 682. Kapellan maa faa Kaldet efter Sognepræsten 599; maa faa Hovedsogn og, efter Sognepræstens Død, kaldes til dette og Annekssoget 407; maa beforders til et andet Kald 211. Kapellan, som har for-

set sig med Lejermaal, maa faa andet Kald, 662. Kapellans Underhold, Strid herom, 191. Kapellan faar tillagt Tiende 361. Kapellanner skal holde Gudstjeneste for Studenterne 16. Kapellan suspenderet 632. Kapellan gjort sig skyldig i Lejermaal 662; i Forseelse med Sakramentet 632. Kapellans Residens, Vedligeholdelse af, 165, 285.

Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe, Roskilde, Viborg. Notarius vicarium 597. Forlening med Kannikedomme i Aarhus 712 f.; i Lund 28, 148, 618, 675, 682, 725, 731 f.; i Roskilde 1, 161, 473, 638; i Viborg 414 f. Kanonikat tillægges Professor ved Katedralskole 672; bevilget til Læges Underholdning 415. Forlening med Prælatur i Lund 143, 685. Forlening med Præbende i Aarhus 207. Mageskifte med Præbende i Lund 780; i Viborg 780. Præbender mageskiftes 779 f. Forlening med Ærkedegnedomme i Ribe 536. Breve paa Vikarier i Lund 134. Kannik, der er i Kongens daglige Tjeneste, maa nyde samme Ret med Option og andet, som de residende Kanniker nyder, 148, 713, 732. Kannik maa udsætte sin Bosættelse ved Kapitlet 161. Kannikes Enkes Naadensaar 661. Kannikers Enkers Sognekirke 550. Residens mageskiftes bort 662. Residens blæst ned 679. Residens, forfalden, sælges, 150; nedrives og genopbygges mindre 90. Kapitel skal istandsætte Rektors Residens 788. Kapitlers Kirker og Tiender 17, 364. Bestemmelser om Kapitels Administration af Domkirkens Indkomst 483 f. Kapitlers Skattere-

- stancer 652. Trætte mellem Kapitel og Borgere 203. Kontrakt mellem Kapitel og Hospitalsforstander strider mod Hospitalets Fundats 92. Kapitelsbønder skal gøre Ægt og Arbejde 496. Kapitelsbønder har lidt Skade ved Vandflod 65. Se ogsaa Rettergang.
- Kapitelsgods forandres ved Mageskifte 254 f. Kapitel undlader at møde ved Mageskifte 129. Kapitelsgods sælges 679. Kapitelsgods, Udlæg af, 180 f. Livsbrev paa Kapitelsgods 550. Jvfr. Naadensaar.
- Katedralkollegium. Oprettelse af, 672.
- Kemiker 11, 162.
- Kilde 386.
- Kirker. Henlæggelse fra en Kirke til en anden 21, 229. Opførelse af Kirker i: Halmstad 220, 292 f.; Kristianstad 129; Kristianshavn 62; København 645, 735; Trinitatis Kirke 716, 726. Istandsættelse af og Bygningsarbejder paa Kirker: paa Als 221; i Assens Provsti 390; i Herridsvad Klosters Len 148; i Malmøhus Len 718; Mariager Klosters Kirker 221 f.; Antvorskov Slotskirke 160; Bessastadir (Island) 357; Farup (Ribe H.) 455, 678, 789; Hadsten (Sabro H.) 582; Hillerslev (Hillerslev H.) 527; Jungst (Nørre H., Salling) 379; Kongsted (Elbo H.) 97, 463; Kaastrup (Hillerslev H.) 527; Laholm 787; Lemvig 32; Linnerup (Vrads H.) 211; Lunds Domkirke 504; Malt (Malt H.) 10; Mariager 162; Mov (Fleskum H.) 221; Odense Graabrødrekirke 363; Odense St. Hans Kirke 285, 464, 622; Randers 9, 204, 711; Ribe St. Katrine Kirke 71 f.; Ry (Tyrsting H.) 677 f.; Seber (Slet H.) 476; Skanderup (Gern H.) 89, 677 f.; Stovby (Bjærg H., Jylland) 221, 526; Strø (Froste H.) 359; Trandum (Ginding H.) 106; Tørring (Vrads H.) 127; Vinding (Ulvborg H.) 46; Vitten (Sabro H.) 583; Ærskøbing 352. Studenterkirken i Regensen 15 f., 205, 782. Vedligeholdelse af Kirker 275, 389, 657, 771, 775; Taksation af Tiende hertil, 485. Udgiften til Kirkers Vedligeholdelse fradrages i Lensafgiften 228. Genaabning af Kirke 381, 387. Nedbrydning af Kirker: Egense (Lunde H.) 20; Ry (Tyrsting H.) 677 f.; Tilsyn med Kirker 84. Kirke(sogn) lægges til en anden Kirke 583. Kirkers Rettigheder, Undersøgelse heraf, 770. Kirkers Indkomst, Forordning herom, 766. Kirkers Indkomst og Formue 32; Undersøgelse heraf, 645, 735 f., 763 f., 771, 775; Strid herom 26, 197. Kirkers Indkomst, der er udlaant, skal indkræves igen af dem, der har udlaant den, 391. Kirkers Tilgodehavende 718; kan indkræves af den, der har Jus patronatus og anvendes til Kirkens Bedste 335. Kirker faar tillagt Landgilde 608 f. Underslæb mod Kirker 770. Tavlepenge 165. Gaver til Kirker 378. Kirker skal yde Hjælp til brandlidte Præster 125 f., 409, 637, 698; til brandlidt Degn 520; til Bispeenkers Underhold 204; til en Bogtrykkers Underhold 125; til Kirkes Opførelse 62, 129, 220; Restance 292 f.; til andre Kirkers Istandsættelse 9, 46, 72, 89, 127, 203, 211, 221 f., 285, 352, 390, 463 f., 582 f., 622, 677 f., 711; Fritagelse herfor 195, 222, 463 f., 622; til Opførelse af Gymnasium 702; til Genopførelse af Skole 489; til Løs-

- købelse af Fanger i Tyrkiet 781 f.; Restancer 411 f.; til Vedligeholdelsen af Præsteresidenser 285, 622; til den islandske nye Bibels Trykning 124; skal anskaffe Bibelen 3, 17. Kirkers Gæld 787. Kirker maa udstede Gælds brev i Stedet for Leverance af Byg 339. Usømmelig Optræden i Kirke 369, 493; Eftergivelse af Straf herfor 370. Tilladelse til at gøgle i Kirker 424. Alterbrød 468. Altervin 468. Klokkeren 484. Strid om Klokkerbestilling 731. Se Begravelse, Patronatsret. Kirkefred, Brud paa, 73 f. Jvfr. Gudstjeneste, Kapitler. Sakristi 346. Vaabenhus 677 f. Kirkelaager 677. Kirkeport 677. Kirkerister 677. Kirkegaard 677; Udvidelse af, 386. Opførelse af en Mur omkring en Kirkegaard 129. Kirkelade nedbrydes 488; anvendes til Præstegaards Genopførelse 364.
- Kirkegods. Kirkejord 3. Afgift af Kirkejord til Løskøbelse af Fanger i Tyrkiet 781. Kirkejord sælges 546, 787; bortfæstes 109, 350, 421, 550; maa udlejes af Kirken selv 216; tillagt Præstegaard 368.
- Kirkeinventar sælges til Løskøbelse af Fanger i Tyrkiet 781. Altertavler 16, 618. Orgelværk 109. Prædikestole 16. Pulpitur 16. Stolestader (Stole) 16, 678. Ordning af Stolestader 235 f., 459, 503, 513. Trætte om Stolestader 401. Stolestader, sat for nær ved adeligt Begravelsessted, flyttes, 328. Kvindestole 677. Kirkespir, Genopførelse af, 363 f. Klokker 1, 248, 353 f., 484, 677. Bedeklokke 469.
- Kirkeordinansen for Slesvig skal anvendes i Kristianspris Len 401.
- Kirkeregnskaber, Tilsyn med, 690; Trætte om 625. Kirkeregnskab skal afsluttes snarest 114; bortkommet i Fjendernes Tid 335. Revision af Kirkeregnskaber 151, 306, 625.
- Kirkeværger 4, 10, 211, 306, 328, 350, 625, 709. Kirkeværges Tilgodehavende hos Kirke 484.
- Klenodier (Guldkæder osv.) 139, 492, 700. Ædelstene 700.
- Kloster. Underhold af Adelsjomfru i Kloster 786 f.
- Klæde, engelsk, 503. Engelsk 503. Klædegørreri. Valken 7. Klædemager (Vantmager) 227 f. Klædemagerhaandværk, Foranstaltninger til Fremme af, 227 f.
- Klædekammer, Kongens. Skriver se Knud Kristensen. Klædekammerregnskaber 121.
- Knive. Skærknive 637.
- Kobber 246 ff., 358, 512, 786. Kedelkobber 247. Smeltkobber 247. Tækkekobber 247. Galmej 359, 786. Kobberfæde 252. Kobberkedler 247. Kobbermøller 358, 580, 740; Bevilling paa, 785. Eng lægges til Kobbermølle 740. Kobber- og Hammermølle 246 ff., 252. Skriver se Jens Thomsen, Kristen Mortensen. Kobbersmed 246 f., 740.
- Komedier 32.
- Kongssæde 509.
- Kontrafæje 510.
- Konvoj 116; hollandsk 228, 527.
- Korn. Kongen forstrækker Bønderne med Sædekorn 261. Kornlader 248, 696. Kornmølle se Møller.
- Koste 262.
- Kran 315.
- Krig. Deltagelse i Krig og Feltslag i Udlandet som Straf 342.
- Kroer 5, 423; Bevilling herpaa 245 f. Præster holder Krohuse 587. Kromand 274, 584. Kromand mistænkt for Drab paa sin Hustru 423. Kro-

mand skal afhøres om Fru Kirstine Munk 169.

Krongods bortfæstes 99, 122, 244; bortforpagtes 45, 140, 150, 584. Tilsyn med bortforpagtet Krongods 242. Krongods skødes bort 619. Køb af Jordegods til Kongens Børn 149. Krongods tillagt Kobbermølle skriver 248. Se Købstadgods, Bøndergods.

Krudt se Ammunition. Krudtkammer 269. Krudtmølle 259, 746; Bevilling paa, 288. Levering af Træ til Krudtmølle 311 f., 724, 755. Krudtmager 311, 755.

Kræmmere 236, 602. Kræmmerdreng 482. Kramboder 236 f., 701. Trætte om Krambodsregnskab 701. Kramvarer 353.

Kufferter 333.

Kul 529. Leverance af Kul til Hofset 752; til København 627. Stenkul 214, 247, 289 f., 319. Trækul 627, 752. Kulbrændere 329.

Kvæg. Udførsel af Køer 141. Afgift af Køer m. m. til Istandsættelse af Bro o. a. 103, 110. Kvæg druknet ved Vandflod 201. Kvægssyge 690. Fedekøer 67. Fodernød 425. Malkekøer 67. Stude 303. Kød 601. Nødekød 136, 655. Fædrift 275, 589. Fæhus 214, 582, 705. Jvfr. Øksne.

Kældere 386.

Kætteri. Kætterske Meninger se Trossager.

Købstæder. Købstad klager over Ulighed i Beskatningen af Købstæderne 449. Købstæders Skatterestancer 55 f., 171. Købstæder faar Skatterestancer eftergivet 100, 700; faar Skatterenten eftergivet mod at betale Skatten straks 343. Indkvarteringspenge (Servicepenge) 153. Købstæder klager over

Bøsseskyttehold 126. Købstads Laan (Forstrækning) til Kongen betales 462; afkortes i dennes Laan til Købstad 61, 502; afkortes i Skatten 153, 238; i Skatterestancer 212. Forarmede Borgere 449. Borgeres Skyld til Kronen indkræves 272. Taksering til Skat. Strid om Borgeres Skatteansættelse 158. Opsigelse af Laan til Købstæder 459. Foranstaltninger til Betaling af Købstads Gæld 510. Købstæder faar Betaling for fremmede Fyrsters Fortæring 358. Købstads Leveringer til Hoffanen 139, 153. Købstad laaner Mursten og Kalk af Kongen 55. Købstad skal bidrage til Kirkes Istandsættelse 72; til Præsteenkes Underhold 88, 106; skal yde Penge til Hvervning af Skibsfolk, til Residenters Lønning og Postbudepenge 79 f. Købstad maa opkræve Afgift af Heste, Kvæg m. m. til Istandsættelse af Bro og Skibsbro 103, 110. Kongens Haandværkere og andre Tjenere fritages for borgerlig Tynge 111, 175, 490, 505, 560. Fritagelse for borgerlig Skat og Tynge 581; for Adelsperson 75; for Apoteker 547; for afskediget Borgemester 344; for Studerende 546 f. Soldater gør Indgreb i borgerlig Næring 291. Fritagelse for kongelig, borgerlig og Bys Tynge for Præsteenker 527; for Handelskompagnis Skippere, Styrmand og Baadsmænd 416. Købstæder faar Bevilling til at beholde en Skibstømmermand, naar Skibstømmermændene sendes til Holmen, 24. Købstad begærer Bøsseskyttehold nedsat 319. Vagtordning i Købstad 37, 141. Vagtmester 386. Købstads Porte skal lukkes om Nat-

ten 34. Istandsættelse af Porthus 103, 110. Istandsættelse og Regulering af Gader 36, 71. Købstad faar Bevilling paa en Vej til Stranden 36; faar Præstegaard i Fæste 371. Købstæder skal sende Drengbørn til Tugthuset 508. Forholdsregler mod Løsgængere og Bønhaser 83. Borgere bruger Købmandsskab mod Forordningen 675. Borgere ansættes til Tiende til Kirkes Vedligeholdelse 486. Borgere skal efter deres Formue bidrage til Kirkes Reparation 352. Borgere faar Tilladelse til Fiskeri i Fjorden 104. Tilladelse for Borgere til at sælge deres Varer paa Markeder og andetsteds 73; til at handle i andre Købstæder 113. Borgere skal købe Fetalje o. a. m. til Kongen og betaales af Rentekammeret 388. Haandværkere maa ikke drive Købmandshandel 110. Borgeres Ret til Fiskeri 640. Byøvrigheds Tilsyn med Overholdelsen af Kongens Forordninger 266. Byøvrighed gør sig skyldig i Ærekrænkelser af Borgers Hustru 317. Strid mellem Byøvrighed og Lensmand 305; og Borgere 158, 280, 342, 457, 721; og Bønder 725; og Hospital 132; og Kapitel 203; mellem Borgemester og Hospital 62. Strid mellem Borgere 50, 62, 158, 238; mellem Borgere og Byfoged 125; mellem Borgere og Bønder 504; mellem Borger og Kongens Herold 119; mellem Borger og Præsteenke 282; mellem Borger og Øresundstolder 65; mellem Borger og Ud-lænding 163 f. Borgemestre, Raad og Byfogden skal dømme i en Giftmordsag 210; i en Drabssag 728. Borgemestre og Raad faar

Irettesættelse for egenmægtig Af-sættelse af Vagtmester 72. Borgemestre, Raadmænd og Borgere skal føre Tilsyn med Hospital 167. Borgemester, Entledigelse af, 66, 344. Borgemesters Ansøgning om Entledigelse afslaaes 105. Borgemester søger for sin Bestilling om Herligheden af sin Gaard 414. Borgemester skal vige sit Sæde i en Retssag 429 f. Borgemester har tiltaget sig Indkomsten af en Kirke 26. Borgemester gør sig skyldig i Embedsforseelse 198. Borgemester undvejet 152. Raadmænd, Beskikkelse af, 18, 123. Raadmand forgriber sig mod Retten og Kongens Højhed ved at forpligte sig til at faa Nævnings Dom underkendt 598. Kæmner 55, 306. Kæmnere kræver sig fritaget for Nævningetov 281. Byskriver 393. Byskriver faar Deputat 330. Byskriver søger et Byen tilhørende Bo for sin tilgodehavende Løn 516 f. Bysvend 393. Bysvend, som har ladet en Fange undslippe, skal dømmes til Jern paa Bremerholm, 351. Købstad hjemsogt af Vandflod 6, 10; hjælpes af andre Købstæder 10. Vandlidte Borgere fritages for Skat og Tyngte 6, 10. Oprensning af Vandledninger 141. Trætte om Købstads Fæled 721. Boder 120. Bysbrænde 191. Se Markeder, Vagt, Vandforsyning. Købstadsgods. Salg og Afstaaelse af Kronens Købstadsgods 252, 284, 473, 534, 561 f., 611, 648. Stad-fæstelse af kgl. Skøde til Købstad 95 f. Strid om Købstadjorder 164 f. Salg af Købstadjorder 37, 141, 144. Købstads Privilegier, Stadfæstelse af, 94 f. Købstads Stadsret, Ud-

arbejdelse af, 763 f. Byfred (Fredgærde) 164.

Købstatsregnskaber, Revision af, 306.

Køkken 370, 662. Kongens Køkken 347. Drengene til Kongens Køkken 492. Slotskøkken 719. Spisekælder 347. Kokke 280. Ridderkok 211. Skibskok 620.

Kønssygdomme. Fransoser 301, 311.

Laas. Gods drives til Laas 115.

Laasetøj. Laase og Hængsler 347, 753.

Lader 386, 775.

Ladegaarde 233, 366, 370, 428, 437, 527. Bortforpagtning af Ladegaarde 33. Køb af Sædekorn til Ladegaard 446. Avlen af Ladegaard 768. Bønder skal drive Ladegaards Avl 586. Bønder lægges til Ladegaard 132. Ladegaards Ugedagsmænds Skat 719. Afgiften af Ladegaard skal modtages og fremsendes af Lensmanden 366. Ladegaards Omraade forandres 307. Bevilling paa en Vej gennem Ladegaardsmarken 36, 367.

Lagmænd 285.

Landflygtighed 447.

Landgilde. Taksering til Landgilde 468. Landgilde sættes højere for Gods, som tilskødes Kongen, 712, 772. Revision af Ansættelsen til Landgilde 170, 216, 445, 653. Fritagelse for Landgilde 767. Midlertidig Eftergivelse af Landgilde 6, 35, 42, 45, 49, 64 f., 70, 97, 243, 290, 320, 346, 411, 420, 432 f., 450, 464, 467 f., 472, 488, 492, 588, 605, 673 f., 676, 690, 705, 729. Nedsættelse af Landgilde 52, 66, 195, 219, 241 f., 244, 302, 305, 322 ff., 349,

425 f., 428, 431, 486, 496, 578, 647 f., 663 f., 704 f., 710, 748, 757 f., 761.

Landgilderestance, Eftergivelse af, 86, 89, 111, 113 f., 468. Levering af Landgilde 747. Bønder trykker sig ved at levere deres Landgilde 375. Landgildetakst 67, 424 f. Gaard indskrives for Landgilde i Jordbogen 532. Jvfr. Brandlidte Bønder. Der maa ydes Byg i Stedet for Rug 128, 307, 500, 667, 673 f., 725; Smør i Stedet for Honning 341. Fordeling af Landgilde mellem Bønder 67.

Landløbere se Løsgængere.

Landsdommer. Beskikkelse 142, 239, 529, 732 f. Afskedigelse 143, 239.

Landsdommer forløves en Tid 20, 245. Adelsmand skal betjene Landsdommerbestillingen under Landsdommerens Fraværelse 20, 245, 538, 733. Adelsmand tilforordnes at sidde i Landsdommers Sted, da denne selv er interesseret i Sagen, 201, 275, 559, 616 f., 769. Landsdommers Dom indstævnes for Herredagen 318, 347. Landsdommere skal forhøre et letfærdigt Kvindfolk og sende hende med hendes Bekendelse til Lensmanden 227. Klage over Landsdommer 528. Landsdommer faar Erstatning af sin Eftermand for forskellig Bekostning paa Landsdommergaarden 239. Landsdommer begærer en Gaard til Natteleje 532 f. Landsdommers Residens, Ægt og Arbejde til, 686.

Landsdommere se Knud Gabrielsen Akeleje, Erik Bilde, Holger Bilde, Lave Bilde, Klavs Brockenhuus, Erik Juel, Mads Koefoed, Niels Krag, Erik Pors, Henrik Ramel, Gunde Rosenkrantz, Villum Thomsen Rosenvinge, Jørgen Seefeld.

Landsforvisning 7, 39, 70, 129, 393, 522, 543. Eftergivelse af Rømningsstraf for Person, som har begaaet Lejermaal, 393, 452, 464.

Landskyld. Undersøgelse af Landskyld 354. Fordeling af Jord efter Landskyld 516.

Landsting, Forordning om, 405, 517. Landsting maa ikke holdes af Landstingsskriver 641. Uendelige Domme maa ikke afsiges paa Landstingene, Forordning herom, 555. Indstævning for Landsting 115, 749. Landstingsbogen, Udskrifter af, 654. Landstingshører 474. Landstingsskriver 641 f.

Lastepenge 416.

Lavsvæsen. Bagerlav 246, 250. Skræderlav 302. Smedelav 765. Lavskraa 246, 250, 302. Lavsskraa erklæres for ulovlig 765.

Leding 414, 509.

Leer. Høleer 637.

Lejdebrev se Beskærmelsesbrev.

Lejermaal se Utugt.

Lensmand. Lensmand skal have Købstad i Forsvar 145; skal, ogsaa førend han overtager Lenet, dømme sammen med Bispem, naar han advares derom, 411; faar tillagt Avlingen af Lensgaarden 146. Lensmands Offer til Sognepræsten 165. Klager over Lensmands Ridefoged 475. Lensmand paa Island gør sig skyldig i ulovligt Køb m. m. 13. Trætte mellem Lensmand og Slotsskriver 292 f., 383, 724; mellem Lensmand og Byøvrighed 305, 505; mellem Lensmand og Hospitalsforvalters Arvinger 140; mellem Lensmand og Kirkevæger 140; mellem Lensmand og Bonde 114. Tilladelse for Lensmænd til at være borte fra Lenet 36, 43, 98, 154, 199, 293, 298, 470,

494, 736. En anden Lensmand skal føre Tilsyn med Lenet m. m. i Lensmandens Fraværelse 36, 98. Øversteløjtnant skal føre Tilsyn med Lenet i Lensmandens Fraværelse 470. En anden Person skal føre Tilsyn med Lenet m. m. i Lensmandens Fraværelse 154. Lensmændene skal afgive Erklæring om Supplikatser 555. Lensmand skal gøre Regnskab for den aarlige Indkomst af noget Kongen tilskødet Gods 65. Lensmands Genant 740 f. Lensmand skal opbevare et til Kongen udstedt Skøde 65; skal holde Heste til Liggerne 175. Lensmænd skal hverve Skibsfolk 78 f.; skal sende hvervede Skibsfolk til København 77 ff.; skal sende deres Postvogne til Kongen 584 f.; skal sende Drengene til Børnehuset 461 f.; skal sende Træsko til Børnehuset 658; skal købe Tømmer til Kronen 768; skal lade hugge Tommer i Lenets Skove 297; skal levere Egetømmer til et andet Len 33, 44; skal lade Præst faa Bygningstømmer til Genopbyggelse af Præstegaard 57; skal levere Baandstager 123. Lensmand klager over Mangel paa Brændsel 304; skal levere Kalk 163, 169; skal levere Flæsk 427, 429; skal levere Landgildesmør 542 f.; skal levere Lenets Korn til en bestemt Person 42, 385; skal levere Smaaredsel til Hoffet 672 f.; skal levere Lenets Smørlandgilde til en bestemt Person 244; skal levere Malt til Provianthuset 286; skal sælge Herregaards Korn 165; skal fragte Skibe 163; skal lade Mølle istandsætte 157; skal købe Møllesten 44, 174, 248; skal yde Hjælp til Paagribelse af en Person 34; Lens-

mand skal føre Tilsyn med Præsters Undervisning i Børnelærdom 123 f.; skal uddele Hjælp til vandlidte Præster 60; skal afgive Erklæring om, hvorfor der ikke er bygget en Salpeterlade i hans Len, 307; skal oppebære Skat 137; skal indkræve Skatterestancer 56; skal have Skatterestancer erstattet hos Bønderne 314; fritages for at betale Renter af Skatterestancer 170; skal have Skat af Tjenden erstattet 508 f.; skal betale Kronens Laan 91; kan ikke betale Kronens Laan 122; skal betale resterende Officerslønninger 87 f.; skal betale Mursten 386; skal revidere Regnskab over Udførselsafgift 110; hæfter for Hospitalforstanders Gæld til Hospitalet 646; skal hjælpe Præst i en Arvetrætte 92; skal lade et leffærdigt Kvindfolk straffe 227; skal søge at bemægtige sig en romt Drabsmand eller den Foged, som hindrede Drabsmandens Anholdelse, 226; skal paase, at Bønder ikke forarmes, 119.

Len. Jvfr. Kapitler, Kirkegods, Tjender, Vikarier. Forleningsbreve, Forandring af disse, 763. Overtagelse af Len 381. Overlevering af Len 131, 574, 667. Register over Lens Inventarium udleveres 171. Lens Omraade forandres: p. Sjælland 209 f., 240, 506 f., 727, 777; i Skaane, Halland og Blekinge 206, 210, 308, 641, 643; i Fyen og Langeland 22, 120, 134, 240, 539, 641, 693; i Lolland og Falster 548, 688; i Jylland 210, 249, 340, 551 f., 609, 688 f., 748, 780 f. Lens Indkomst skal sælges 318. Tilbagebetaling af Pengebeløb for solgt Jordegods 501. Brødbagning i Lenene 383. Leverance af Flæsk til Hoffet 42,

87; af Havre til Kongens Heste 116. Leverance af Fetalje til Provianthuset 136, 383. Indvisning i Lens Korn 184. Lenskornet leveres til Provianthuset 507, 660, 703; leveres (sælges) til Købmænd 122, 253 f., 298, 623, 665, 700, 704, 759. Lens Indkomst anvendes til Indkøb af Proviant 42. Lensmænd skal oppebære Indkomsten af Underofficersgaarde og levere den til Krigskommissærerne 407. Private Bygninger i et Len maa nedbrydes og føres bort 252 f.

Lensafgifter. Lensmand klager over, at Lensafgifterne er sat for højt, 441. Nedsættelse af Lensafgifter 520. Afkortning for øde Gaarde m. m. i Lensafgiften 157, 197, 252, 615, 669, 681, 740, 760. Godtgørelse for den af Fjenden tagne Smørlandgilde, Korn og Flæsk 675, 741. Godtgørelse af Udgiftsposter o. a. 347, 386, 527, 611, 760. Restancer paa Grund af Bøndernes Armod afkortes i Lensafgiften 406. Lensmand faar en Obligation fradraget i Lensafgiften 145. Skattenedsættelse fradrages i Lensafgiften 680. Udgiften til Bygningsarbejder paa Slotte etc. fradrages i Lensafgiften 590, 735 f. Udgiften til Kirkers Vedligeholdelse fradrages i Lensafgiften 228. Udgiften til Møllers Istandsættelse betales af Lenets Indkomst 584. Mølleskyld af øde Møller fradrages i Lensafgiften 633. Lensmænds Regnskaber 122: Mangler i, 383, 453, 740 f.; Antegnelser 156, 213, 424 f.; Revision af, 425. Lensmand faar Udsættelse med Lensregnskab og Afgiften, da Skriveren er druknet med Regnskabet, 49. Klage over uafgjorte Lensregnskaber 292 f.

- Indsendelse af Lensregnskaber 767. Lensmand faar Kvittering for udbetalte Penge 149. Lensmand skal betale Restance af Lensregnskab 48. Lensmands tilgodehavende Restancer i Len 669. Lensmands Tilgodehavende fradrages i hans Regnskab 448. Lensmands Arvinger betaler hans Skyld paa Lensregnskaberne 82 f. Lensmand gør sig betalt i Lenets Korn for Forstrækning til Kongens Hofholdning 298. Lensmænd skal erstatte manglende Proviant i Fæstningerne 632—36, 638. Lensmand faar Godtgørelse for Korn, Smør og Inventar, som er ødelagt af Fjenden, 366, 527. Kvittanser: i Sjælland og Møen 74, 76, 139, 181, 187 f., 254, 383, 405; i Skaane, Halland og Blekinge 27, 171, 180 f., 185, 761; i Fyen og Langeland 119, 325 f.; i Jylland 27, 129, 578, 710, 754. Nægtelse af Kvittans 740.
- Ler, Gravning af, 385. Ler maa ikke anvendes til Udbedring af Vej 527. Letfærdighed se Utugt.
- Lig, Flytning af, 640. Pestlig 778 f. Liggere, Kongens, 175, 184, 436, 543. Se Udlændinge.
- Livmedikus, Kongens, skal bese et Barn, om det er fuldbaaret eller ikke, 336, 368. Se Henningius Arnisæus.
- Livsstraf 581. Livsstraf for Drab 212, 418; for Barnemord 351; for Falsk 39; for Tyveri 637; for Undvigelse fra Jern og Fængsel 412. Livsstraf forandret til Jern paa Bremerholm 775; til aabenbart Skrifte 483; til Pengebod 154. Dødsdømt maa komme i kristen Jord 515 f.; maa begraves i Kirkegaarden baade med Hoved og Krop 238. Sag om Henrettet indstævnes for Herredagen 318. Uskyldigt Henrettets Lig skal nedtages og hans Gods tilbageleveres 154. Galge og Gren 637.
- Lovfæstemænd 281.
- Lyng 241.
- Lys 503, 529, 615, 765 f. Lysekroner, Messing-, 233.
- Læger 75, 415, 679, 739. Gældssag mod Læge 495. Læge faar Bevilning til at praktisere 162, 265; anklages for kætterske Meninger 11 f., 162; skal afgive Erklæring om Ansøgerne til et Apotek 226. Medikus paa Bremerholm og ved Børnehuset se Ambrosius Rhodius. Lægemedler. Cureum 176. Lægemedler mod Pest 778.
- Løgner holdes arresteret 333.
- Lønninger for: Adelburser 406; Arkelimestre 33, 725; Underarkelimester 750; Bartskeerere 33; Bewinthebber i Ostindisk Kompagni 255; Byskriver 330; Bygningssskriver 726; Danske Kancellis Tjener 668; Fiskemester 660, 773; Fogeden i Børnehuset 309; Fuglefænger 172; Fyrbøder 732; Fægtmester 605; Hampebanker 295; Hofapoteker 390; Hofmester hos Grev Valdemar 655; Hofprædikant 306; Hospitalsforstander 167; Hospitalsmester 167; Kongens Ingeniør 33, 286; Tyske Kancellis Forvalter 224; Vicekapelmester 295; Mestersmed, Svende og Drengene ved Kobbermøllen 247; Ladefoged 167; Officerer 33, 88, 313; Underofficerer 33, 406 f.; Gefrejttere og Soldater 33, 106 f.; Professorer 670 f.; Regensprovsten 29; Præster 33, 154, 205; Renteriskrivere 594; Rotgieterere 248; Røgttere 167; Kongens Sangere 241, 244, 557; Skibsbygmester 615; Skibsfolk 78; Skibspræst 556; Sko-

lemester 435; Skolemesteren for Kongens Døtre 172; Skovrider 648; Skriver ved Kobber- og Hammermøllen 248; Skriver ved Provianthuset 357; Skrivedreng ved Provianthuset 357; Slotsskrivere 168; Slotssmed 149; Sporemager 529, 782; Søofficerer 245, 260, 269, 309, 498 f.; Bremerholms Skriver og Underskriver 237; Teltmager 503; Tilsynsmand ved Kongens Have 309; Tolder 766; Toldskriver 175; Tugtemester 166; øverste Violist 698; Violist de Gamba 402, 495; Visitører 766.

Løsaftighed se Utugt.

Løsgængere (Landløbere, Krabber).

Anholdelse og Afstraffelse af Løsgængere 394 f., 618. Løsgængere skal sendes til Holmen 44; skal tage Arbejde eller forvises fra Byen 83. Se ogsaa Tugthus.

Maal. Tønder med urigtigt Maal 84. 191 f., 452.

Maanen 466.

Magekifter. Kongen begærer Gods til Mageskitte 2 f., 86, 135, 330, 744 f., 784. Gods, som tilskødes Kongen, sættes for højt i Landgilde, 712, 772. Mageskitte mellem Kongens Søn og Kronen 764 f.; mellem Adelsmand og Kronen 652; mellem Adelige 136, 484, 550, 636; mellem Adelsmand (Adelsfrue) og Bønder 171, 196, 773, 786; og Degn 188, 565, 687, 690; og Hospital 130, 132; og Kapitel 86, 129, 254, 291, 659, 662, 721, 784 f.; og Kirke 28, 171, 365 f., 391, 451; og Kirketjenerne 451; og Kloster 482; og Provsti 451; og Præst 28, 58, 259, 344, 365, 391, 451, 506, 565, 668, 671,

687, 720; og Skole 451; og Stift 704. mellem Borger og Kronen 22; mellem Præst og Kronen 22, 223, 452, 693; mellem Hospitaler 591. Mageskitte af Kirketjeneres Jord 107. Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen 2, 27, 47, 52, 58 f., 130, 141, 151 f., 188, 191, 196 f., 218, 223, 238 f., 249, 263, 296, 327, 337 f., 345, 349, 355 f., 363, 381, 388, 408 f., 413, 422, 445 f., 470, 500, 513, 521, 539 f., 547, 617, 639, 643, 645, 658, 683, 686 f., 695, 697, 712, 731, 772, 776; fra Hospital, Kapitel, Kirke, Præstegaard osv., 58, 135, 144 f., 155, 190, 196, 209, 225, 236, 277, 302, 344 ff., 353, 408, 413, 422, 482, 515, 534, 588 f., 638 f., 694; Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt Mølle kan bortskiftes fra Lenet, 306, 319, 422; om Mageskitte af Patronatsret 352. Domkapitel skal afgive Erklæring om, hvorvidt noget af dets Gods kan mageskiftes bort, 98, 108, 129, 181, 642, 656. Superintendent skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Præstegaard, 365; hvorvidt der ved Mageskitte af Patronatsret sker ham Fyldest ved den tilbudte Tiende o. a. m., 350. Lensmand skal afslutte Mageskitte under Forbehold af Kongens Ratifikation 431. Det begærede Gods kan ikke mageskiftes bort fra Kronen 92. Erstatning for Skyld paa Mageskitte 531 f. Mageskitte mellem Købstad-jord og Bondegaard 588 f. Skov ved Mageskitte 613. Udlæg ved Mageskitte for Bønders Ægt og Arbejde 564. Se Kapitel.

Malerier (malede Billeder og gammelt Malværk) 99, 233.

Malt 18, 77 f., 286, 402, 584, 750.
 Måndebod, Mandslæt, se Drab.
 Markeder 73, 414, 417. Aarlig For-
 tegnelsen over Markeder 466. Til-
 ladelse til at holde Markeder 129,
 294. Marked flyttes 75, 193, 250,
 252, 733 f. Ansøgning om Markeds
 Flytning afslaaes 230. Erklæring
 kræves om Afskaffelse af Marke-
 der 734. Fremmede Købmænds og
 Kræmmeres Adgang til Markeder
 236.
 Markeskel se Skel.
 Marketender 199.
 Marsk, Rigens, se Jørgen Urne.
 Matematik 16, 29, 101.
 Messing 719, 786. Messingmager faar
 overdraget en Gaard 360. Mes-
 singlysekroner 233. Messingmølle
 (-værk) 358 f.; Bevilling paa 785 f.
 Metal 415.
 Misvækst 301, 346, 377, 420, 432,
 465, 664, 673 f., 684, 729. Orme an-
 retter Skade paa Rugsæd 702.
 Morads 199.
 Mord 7, 101, 210, 280, 295, 307, 389,
 393, 594, 661, 673, 717, 738. Bøn i
 Kirkerne om Opklaring af Mord
 10. Jvfr. Drab.
 Morgengave 233.
 Moser 216, 287, 303, 777.
 Murankere 254.
 Mus anretter Skade paa Kornlofter
 og Kornoplæg 219 f., 766.
 Musik, Opvartning dermed paa Høj-
 tidsaftener, 241. Musikinstrumen-
 ter. Klavikordier 501. Symfonier
 501.
 Mægler 512.
 Mælk 768. Mælkeveje 768. Mælke-
 hus 366, 527.
 Møller: paa Sjælland og Møen 129,
 135, 174 f., 244, 284, 288 f., 306 f.,
 319, 520, 538, 581, 584, 679, 691,
 759; i Skaane, Halland og Ble-

kinge 135, 281, 358, 510, 513, 785 f.;
 paa Bornholm 522; paa Fyen og
 Langeland 19 f., 46, 102, 248, 321,
 371, 386; i Jylland 42, 63, 97, 111,
 157, 189, 225, 244, 255, 278, 324,
 378, 410, 422, 455, 463, 468, 472,
 477 f., 516, 592 f., 639 f., 654, 663 f.,
 676 f., 706, 757; i Slesvig 174, 633.
 Livsbrev paa Mølle 42, 581. Pri-
 vilegium for Møller 510. Salg og
 Afstaaelse af Møller 386 f., 422.
 Mageskifte af Møller 538. Mølle
 gaar i Bagflod 111. Istandsættelse
 af Møller 102 f., 129, 157, 281, 284,
 584, 593, 663, 757. Møller skal ved-
 ligeholdes af Mølleren 581; mod
 Afslag i Landgilden 46, 63, 255,
 278, 281, 371, 463, 516, 593, 664,
 759; mod Fritagelse for Ægt og
 Arbejde 463. Fritagelse for Ved-
 ligeholdelse af Møllen 676 f. Møl-
 ler forlanger Godtgørelse for
 Møllebygningen 478. Møllers En-
 ke søges sat ud fra Mølle 19 f.
 Møller faar tillagt en Odegaard
 463; faar Bygningstømmer 463.
 Undersøgelse, om Mølle med ringe
 Søgningskan nedlægges, 378.
 Oprensning af Vandløb til Møller
 654. Øde Møller 633. Mølleskyld.
 Fordeling af Mølleskyld ved Af-
 staaelse af Mølle 706. Møller faar
 sin Restance af Mølleskyld efter-
 givet 455. Mølle sat for højt i
 Mølleskyld 278; kan ikke yde sin
 Landgilde 111; faar Afslag i Land-
 gilden 97, 244, 324, 468, 664. Av-
 ling frakommet en Mølle 472.
 Møllesten 43, 174, 248, 281. Vand-
 (mølle)hjul 281. Mølledam brudt
 664. Barkmølle 122, 289. Gryn-
 mølle 543. Hammermølle se Kob-
 bermølle. Kornmølle 7, 122. Mes-
 singmølle se Messing. Papirmølle
 se Papir. Valkemølle 7, 287. Vand-

- møller 2 f., 42, 46, 157, 175, 248, 281, 378, 510, 520, 664. Vejrmøller 135, 175, 289, 520. Krudtmølle se Krudt.
- Mølletvang 410.
- Mønstring af Adel opgives af Hensyn til Nøden 304. Jvfr. Hæren.
- Møntvæsen. Bevilling til Udmøntning 212. Udmøntning af Dukater 769. Møntsorter: ungarske Dukater 212, 769. Falskmøntneri 622. Falskmøntner eftersøges 647. Møntmester se Peder Grüner.
- Naadensaar af Præpositur eller gejstligt Gods, Trætte herom, 381, 514.
- Nam 375.
- Notarius publicus se Valentino Sum.
- Nævninger. Nævningetov i Mordsag 295. Nævninger kræver sig fritaget for Nævningetov 280 f. Nævningetov udsættes 307; underkendt 280.
- Oddere. Bevilling til at fange Oddere 448.
- Odel 13. Trætte om Odelsgoods 434.
- Okulist. Privilegium 470 f.
- Oldingegang, Trætte om, 274.
- Omløbere 724.
- Opbud 30, 487.
- Opdragelse. Ungdommens Opdragelse i Børnelærdom og Gudsfrøgt 124.
- Oprejsningsbreve for Nederfældige 12, 50, 135, 263, 294, 296 f., 302, 329, 352, 355 f., 434, 531, 543, 648.
- Oprejsningsbreve til Sags Forfølgelse, uagtet den ikke er paalt i rette Tid, 20, 41, 48, 125, 152 f., 220, 238, 282, 289, 297, 317, 346, 348, 354, 359, 405, 423, 497, 543, 550, 716, 734; i Gældssag 282, 591; i en Sag om underkendt Vidnesbyrd, i hvilken der er aftaget, 503, 517 f.
- Organister 190, 228 f., 501, 529. Organist faar Bevilling til at forfærdige Symfonier og Klavikordier 501. Organists Enke faar Proviand af Proviandhuset 190. Orgel 501. Orgelmager, der er blevet rask igen, skal fuldføre Orgelværk, 109. Kalkant (Bælgetræder) 171.
- Orme 702.
- Ostindisk Kompagni se Handelskompagni.
- Overdrev 299, 589.
- Oversættere, beedigede, 204.
- Ovne. Jernkakkellovn 615.
- Paneler 99.
- Pant 642. Strid om Pantning 351. Pantsatte Gaarde ombyttes ved Mageskitte 308. Strid om pantsat Gods 282; om pantsat Klenodie 139.
- Papir 765. Plynder (Klude) til Papir 728. Papirmølle, Anlæg af, 194, 208, 728.
- Pasvæsen. Falsk Pas 70, 732. Misbrug af Pas 728. Pas paa Vogne 313. Pasbreve 228, 267, 269, 509, 560, 643. Jvfr. Søbreve.
- Patronatsret 3, 17, 72, 129, 149, 185, 190, 228, 270, 288, 335. Patronatsret bortskiftes 144, 155, 190, 236, 350, 352. Kirkers Patroner 770.
- Paven. Pavelige Dekreter 770.
- Pelsværk (Pelteri) 415.
- Pengevæsen. Forordning om Kronens Indkomster, Afgifter og Regnskaber 30, 60. Bevilling til Kronen til forskellige Formaal 138. Indbetalinger i Renteriet 48 f., 79 ff.,

279, 286, 312, 508 f., 544, 603. Fejlagtig Indbetaling til Renteriet skal udbetales 437. Kvittans skal udleveres 310. Udbetalinger af Renteriet 29, 36, 48 f., 80, 123, 128, 135, 153 f., 156, 158, 161, 170—73, 224, 237, 241, 248, 256, 295, 306, 309, 311, 343, 349, 358, 380, 388, 393, 402, 428 f., 434, 462, 499, 502 f., 536, 544, 556 f., 579, 583 f., 595, 605, 615 f., 655, 708, 713, 734 f., 750, 768, 773, 790 f. Bevilling paa en fast Sum aarlig af Rentekammeret 536. Udbetalinger til Kieler Omslag 437. Revision af Omslagsregnskaber 489. Udbetalinger af Kommissarierne i Skaane 33, 742; af Tolden se Tolden i Købstæder, i Sundet. Kronens Gæld i Indlandet 212, 238, 244, 343, 725, 750, 760, 762, 767, 783 f., 789 ff.; Renter af, 750, 791. Kronens Gæld i Udlandet 184. Gods sat i Pant for Kronens Gæld 583. Betaling af Kronens Gæld 29, 42, 122, 161, 173, 176, 212, 238, 244, 583 f., 589 f., 725, 762. Afregning med Adelsmand 270, 448, 583, 589 f., 767; med Købmænd 42, 448, 453; med Officerer 310. Betaling af Residents Udgifter 338. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 177, 728, 784; Indkrævning heraf 270—74, 358; hos Kavtionist 532. Renter heraf, 603, 711. Kongen faar Jordegods for sit Tilgodehavende 537; dette sælges eller udlejes 35, 537 f. Optagelse af Laan 713 f.; Opsigelse heraf, 459; Tilbagebetaling heraf, 2, 343, 718. Kongens Gæld afkortes i Tilgodehavende 270, 448, 453, 502. Gældsbreve for de af Kongen optagne Laan 26, 49, 590, 759, 789 f. Gælds-brev tilbageleveres 718. Urigtig Udfærdigelse af Obligation for Kro-

nens Laan 714. Pantebrev for de af Kongen optagne Laan 583. Erstatning for Penge og Veksler, der er ført til Udlandet, 512. Vekselsbreve 380, 512, 691. Kammerskriver se Henrik Müller. Jvfr. Rentekammeret.

Perlestikker 457.

Pest se Sygdomme.

Pligtsfoged 484. Pligtsfolk 484.

Plove 437. Afpløjning (ulovlig Fra-pløjning m. m.) 297.

Pors 241.

Porthuse 103, 110, 119. Portner 33, 54, 62, 86, 262. Portner forskaanes for Tiltale for Fangers Udbydelse 69.

Poste (Pumper) 385.

Postvæsen. Postforvaltere 681, 735.

Postforvaltere se Johan Braem,

Verner Kloumand. Postbude 681.

Postbudenes Løn 735. Postbude-

penge 79 f. Postvogne 395, 584,

791. Postvogsvend 602.

Potaske 314. Bygaske 314.

Prisesager 256 f., 261, 267 f. Opbragte Skibe 401 f., 589. Skib, opbragt af Fremmede, kræves tilbageleveret 182.

Profos 33. Rigens Profos 309.

Proklamaer ang. de af Landsdommere afsagte Domme 239. Proklama om bortkommet Gælds-brev 448.

Prokuratorer 531.

Provianthus i Fæstninger 18.

Provster 101 f., 625, 679. Provsters Kaldelse 141, 154, 511, 525. Provst tillader Gøglere at gøgle i Kirkerne 424, 474; faar Bevilling til toldfri Indførsel af Kvæg m. m. til Hertugdømmerne 141. Trætte mellem Provst og Hospitalsforstandere 438. Forlening med Provstier 84, 541, 671 f. Provstis Naadensaar 612 f.; Trætte herom 703. Tilsyn

med Provstis Kirker 84. Forandring af Provstis Omraade 551. Provstiers Tiender 17. Provstis Provstegaard, bygfældig, skal istandsættes af Arvingerne efter Provstiets Indehaver 337. Gældsbrief maa udstedes for Indkomsten af Byg, som Provstis Kirker skal levere, 339. Provstier skal bidrage til Kirkers Istandsættelse 679, 789. Jvfr. Ekspektancebreve, Patronatsret.

Prædikant. Kongens Hofprædikant se Dr. Kristen Jensen, Mag. Peder Vinstrup.

Prædiken se Gudstjeneste.

Præster. Præsters Kaldelse og Udnævnelse 10, 16, 61, 102, 154, 156, 168, 288, 407, 457, 462, 660; Strid herom 69, 174, 473. Lands Forsyning med Præster 587 f. Kgl. Befordringsskrivelser til Præstekald 141 f., 174, 306, 314, 467, 682, 751. Præst maa kaldes, skønt han ikke har den forordnede Alder, 306, 593. Præst maa faa et andet Kald 159, 430, 530. Præst, som maa faa andet Kald, kræver Flytningshjælp af sin Medbroder, 441. Præst, beskyldt for Utugt, fritages for at lovværge sig, men skal kaldes til et andet Kald, 753 f. Præst, som har forset sig med Utugt, maa faa Kald igen, 351, 659. Præst dømt fra sit Kald 378. Præst maa tage en Kapellan 525 f., 599. Gammel og skrøbelig Præst maa afstaa sit Kald 473; maa afstaa Hovedsognet til en Kapellan, men beholde Annekssoget, 407. En særlig Præst ansættes ved Studenterkirken 205. Præster tilsiges til Møde hos Kongen 12, 28. Præsters Løn. Præst klager over utilstrækkeligt Underhold 5, 9, 106, 189,

239 f., 383, 477, 520, 523, 596; over Afgang i Ydelserne til Kaldet 18; over Afgang i Tiende som Følge af Sandflugt og Oversvømmelse 356; over Nægtelse af Rettigheder 530; over ubelejlig Bolig 21; over ringe Præstegaard 37. Præst skal fraflytte en Præstegaard og faa tillagt en anden 371, 506. Præst klager over manglende Græsning 344; over Mangel paa Brændsel 223; faar Brændsel 423; faar udvist Brændsel af Kronens Skove 70, 426. Underholdning for afgaaet Præst og hans Hustru 722. Lensmands Offer til Sognepræsten 165. Præster oppebærer Sagefald 34. Præst faar Privilegium paa Mølle 510; faar Bevilling til at opsætte en Mølle 513; faar Bevilling til Anlæg af en Barkmølle mod at holde Prædiken i Hospitalskirken 122; faar Tilladelse til at oprette en Sogneskole 599. Præst faar tillagt Gaard, Bol, Jord, Skov osv. 37, 91, 241, 276 ff., 452, 549; faar tillagt Smørlandgilde 686; faar tillagt Stedsmaal 24; faar tillagt Tiende 9, 24, 28 f., 71, 87, 104, 276, 354, 452, 474, 596, 768; Retssag herom 91. Præst klager over for høj Skat 10. Præster, forarmede, faar Skattelempelse 68. Forarmede Præsters Skat lægges over paa de formuende Præster 67, 477. Trætte om Præsters Indkomst 191. Præst fritages for Gæsteripenge 471. Præst faar Tilladelse til at hugge og sælge gullandske Bloksten 657. Strid om Skovhugst 303; om Tiende 155. Præst faar tillagt Herligheden af Annekspræstegaard 44. Strid om Rettigheden af Annekspræstegaard 328 f. Præst maa indgaa Ægteskab med Beslægtet 356f.

Klage over Præst 281 f., 287. Undersøgelse mod Præst 90. Præst vægrer sig ved at foretage Jordpaakastelse 112; ved at foretage Vielse 696. Præst fritages for Tiltale for mistænkelige Meninger 1. Præst forser sig med Sakramentets Uddeling 697. Præst gør sig skyldig i Efterladenhed 123 f., 478; i Embedsforseelse 112, 278, 381, 417 f.; i Hor 378; i Letfærdighed 478; i Utugt 301, 659; sigtes for Lejermaal 689. Præst underskriver urigtig Seddel 613 f., 655. Præster holder Krohuse paa Grund af Armod 587. Præster, som har tilladt Gøglere at gøgle i Kirken, straffes med Bøde, 474. Dom over en Præst appelleres til Herredagen 381. Strid mellem Præst og Hertug 603; og Adelsmand 522; og Borgere 282, 530; og Bønder 104, 493, 616, 626, 694 f. Fornærmelse mod Præst i Kirken 616. Præst klager over Forfølgelse fra Sognekolkenes Side 530; stræbes efter Livet 525. Præst myrdet 295, 579. Indkrævning af Tilgodehavende hos Præster 172. Kontrakt mellem Præst og Præsteenke 42. Præst maa ikke forestaa Værgemaal 45, 541. Præster skal yde Hjælp til Præstegaards Opbygning 74. Præst skal have Hjælp af andre Præster til Flytning af Præstegaard 472; skal bidrage til Opførelse af Gymnasium 696. Brandlidte Præster skal have Hjælp af Kirker, andre Præster o. a. 125 f., 224, 409, 436, 440, 535, 637, 698. Vandlidte Præsters Jord medtages ved Omlægning af Jorden 113. Vandlidte Præster skal have Hjælp af Kirker, andre Præster o. a. 59 f.; Præsters efterladte Børns Un-

derhold 193. Hospitalspræst 104, 277. Skibspræst 168, 174, 556. Slotspræst 107, 164, 506, 660. Se Jens Skillerup.

Præsteenkers Underhold 701, 773; Strid herom 42, 88, 106, 174, 237. Præsteenkers Sognekirke 550.

Præstegaard brændt 125 f., 224, 409, 535. Præstegaard flyttes 472, 476. Præsteresidens, Vedligeholdelse af, 285, 485. Præstegaardes Opbyggelse og Istandsættelse 57, 104, 165, 197, 364, 476. Præstegaard forgroet med Lyng og Pors 241. Præstegaarde ødelagt af Sand og Vand 57, 74. Gods frakommet Præstegaarde 123. Præstegaards Tilliggende, Undersøgelse herom, 104. Kirkejorder lægges til Præstegaard 368. Præstegaard bortfæstes 164, 371. Fjortenpenge af Præstegaard 350. Strid om Præstegaard 21, 90, 193. Annekspræstegaarde 135. Herligheden af Annekspræstegaard tillægges Præsten 44. Annekspræstegaards Rettigheder bortkommet 699. Annekspræstegaard bortkommet fra Sognet 85. Annekspræstegaard forfalden, Retssag herom, 694 f. Tilvejebringelse af Præstegaard i Annekssognet 532. Bortskiftet Annekspræstegaard erstattes af en anden Gaard 466. Vej gennem Præstegaards Toft 104.

Præstekalds Annekering 9, 189 381, 387. Præstekald staar ledigt ud over den i Forordningen fastsatte Tid 128.

Præstekone løslades 738.

Raadhusting, Forordning om, 405, 517. Klager over Raadhusting 642.

Rang mellem Gejstlighed og Borge-mestre 372. Se Gejstlighed.

Rebningssager 329 f. Markerne i en By skiftes uden Rebning 516.

Registrering af Bo 22, 211, 231—35, 295, 646. Registrering af Bo skal udleveres 305, 646, 723. Jvfr. Skifte, Værgemaal.

Regnskaber. Forsendelse af, 766. Klage over uafgjorte Regnskaber 163 f., 176. Revision af Regnskaber 531, 556. Attestation af Beviser og Sedler 534 f. Proviantregnskabers Revision 771 f. Jvfr. ogsaa de særlige Regnskaber.

Religion, Skifte af (Reformationen), 770.

Rentekammeret. Ingen Uvedkommende maa gives Adgang til Rentetiet 512. Rentekammerets Ind- og Udbetalinger se Pengevæsen. Rentemestrene skal revidere Regnskaber 71, 131, 211, 489, 531. Afgørelse af Rentemestres Antegnelser til Lens- og Toldregnskaber 213, 564, 749. Rentemestrene skal indkræve Restancer 55; skal akkordere om Betalingen for en Leverance af Krigsgevær 447; skal sælge Lenskornet 700; skal kontrahere om Byggearbejder 160. Rentemestre se Sten Beck, Jørgen Vind. Dronningens Rentemester se Hans Oberberger. Renteskriver, oversete, se Kristoffer Didriksen. Renteskriverer se Anders Friis, Sigvort Friis, Peder Nielsen. Rentemesterregnskaber, Revision deraf, 121; Kvittanser 262.

Resident. Residenternes Løn 735.

Resident i Dunkerque 79 f.; i Spanien 79 f.; i Sverrig, skal gøre Forestillinger hos Raadet 160; skal hjælpe Kreditor til hans Tilgodehavende hos svensk Adelsmand 597; skal begive sig tilbage 257. Betaling af hans Udgifter

338. Se Peder Vibe. Resident, Generalstaternes, se Karl von Krakow; polsk, se Johan Low; svensk, se Johannes Fegræus Strømfelt. Jvfr. Agent, Ambassadør, Gesandt.

Rettergang. Klage over Retsforholdene i et Len 475; over hemmelig Aftingning 642. Ingen maa beklæde Stillinger ved to Retter 474. Adelsjomfru skal for Letfærdighed dømmes efter Gaardsretten 351. Adelsmand, hvis Foged ikke vilde tilstede, at en Drabsmand blev anholdt, skal enten skaffe den rømte Drabsmand til Stede eller Fogeden, 226. Borgemester skal vise sit Sæde i en Retssag mod hans Broder 429 f. Stævning 166, 555. Klager maa ikke ved Fængsel eller anden Vold hindres i at stævne sin Sag 227. Overfald paa Stævningensmænd 597 f., 648. 16 Mænds Afsigt indstævnes for Landsdommer 437. Kald og Varsel 417. Kald og Varsel til dem, der har Sæde i Domkapitel, 414. Misbrug af Varsel i Retssager mod Kapitel 195. Klager over, at en Herredsfoged ikke er en svoren Dommer, 475. Herredsfoged dømt for at have opholdt en Sag 341. Kongens Tjenere paa Københavns Slot er undergivet Herredsting 184. Barne mordssag kan ikke paadømmes af verdslige Dommere 147. Terminus præfixus for Sager under Krigen gælder ikke Tiltale for Utroskab i Kongens Tjeneste 136. Sag mellem en i dansk Ret ukyndig fremmed og Borgmestre og Raad skal paadømmes af Adelsmænd 158. Lensmand skal føre en Sag til Ende i Stedet for en i dansk Ret ukyndig 115. Fremmed Kvinde faar forordnet en Væрге til at

føre sin Sag 321. Lensmand skal paase, at Borgere ikke forurettes af Øvrigheden, 312. Borgemester, som er undvejet fra Retten, faar Bevilling til at komme til Stede og svare for sig, 219. Fange løslades for at kunne stævne sin Sag 130. Raadmand fritages for et Forløfte for en bortrømt Drabsmand, da Bartsøkæren havde erklæret Saaret for ikke dødeligt, 322. Raadmand forgriber sig mod Retten og Kongens Højhed ved at forpligte sig til at faa Nævnings Dom underkendt 599. Selvejerbonde, hvis Gaard og Adkomstbreve paa denne er brændt, maa beholde Gaarden uden Rettergang, 344. Naar Bønder trykker sig ved at yde deres Landgilde, skal den uden videre Delsmaal straks udtages ved Nam af deres Bo, 375. Tingsvidne underkendt, fordi Varselsmændene ikke har givet lovligt Varsel, 405. Falsk Vidnesbyrd 12. Vidner eftersøges 7. Vidner indstævnes paa deres Fælding 360. Vidner, der ikke tilforn er stævnet, maa vidne efter Kald og Varsel, 26 f. Vidne loves Løsladelse, hvis det bekender Sandheden, 7. Vidnesbyrd i en Retssag skal komme til Forhør 229. Vidnesbyrd underkendt 503, 505, 517 f. Falsk Vidnesbyrd 609 f. Falske Vidner straffes paa deres Fingre 546; fritages for Straf paa deres Fingre 327, 360 f.; men hensættes paa Bremerholm, da de er umyndige, 361. Breve og Dokumenter i en Retssag skal læses og paaskrives 229; skal udleveres 61. Sag om uskyldigt henrettede Personer 154. Bønder paa Island tvinges af Fødderne til at skænke dem Gaarde

og Gaardsparter 13. Kapitelsdomme 304. Værge i Retssag 774. Se Nævninge.

Ridder, engelsk, 589.

Ridefoged 134, 201, 284, 489, 618, 642. Klage over Ridefoged 506. Ridefoged behandler Barselkvindes ilde i Fængsel, saa at hun dør, 238.

Ridemandstov 275, 514. Ridemænds Indførsel stævnet for Herredagen 183, 388. Ridemænds Indførsel stadfæstet 215. Særlige Ridemænd udnævnes for Gæld i forskellige Lande 458.

Ridestald (Ridehus) 399, 424, 602, 782. Uddannelse i Ridning og Arbejde i Stalden 320, 602.

Rigsraadet. Møder 31. Rigsraader skal holde Retterting 182; tilsiges til fyrsteligt Bryllup 600; skal give Møde hos Kongen 256, 558, 606, 774; skal begive sig til København og andetsteds i særlige Hverv 786. Rigsraaders Befordring til Herredagen 602. Rigsraader afgiver Erklæring 312; skal afgive Erklæring om St. Knuds Klosters Bygfældighed 352. Rigsraadernes Fruer skal undersøge Adelsjomfru, der beskyldes for Barnefødsel i Dølgemaal, 326, 332 f.

Rotter anretter Skade paa Kornlofter og Kornoplæg 219 f., 766. Rottekrudt, Handelen med, 155.

Rustning. Rostjeneste 48, 168, 304, 453 693, 741. Umyndiges Rostjeneste 115, 234. Fritagelse for at holde Rostjeneste 131, 330. Rostjenes Mønstring 258, 260. Rostjenessten skal møde 462.

Rustkammer 232.

Rydning af Jord 668.

Ræve. Tilladelse for Almuen til at udgrave og udryge Ræve 127, 141.

- Tilladelsen for Almuen til at ødelægge Ræve misbruges 126.
 Rønning 53, 322, 329, 587, 692, 749.
 Kavtionist for undveget Mand skal staa til Rette herfor 590, 651.
 Rør. Rørskæring 30.
 Røveri 136.
- Sagefald 576, 770. Sagefald i Len oppebæres af Præster og Degne 34.
 Salpeter 173, 725. Bevilling til at købe Salpeter 259. Undersøgelse af Jord til Udvinning af Salpeter 482. Bønder maa levere Salpeter i Stedet for at holde en Salpeterlade og grave Salpeterjord 590. Salpeterhytteværk, Anlæg af, 374; Reparation af, 134, 459 f. Salpeterværk, Redskab deri, 459 f. Salpeterlader 120, 307 f., 460, 481. Salpetersydere 118, 308, 374. Bestalling 561 731.
 Salt 529, 750. Nedsaltning af Dyr 245. Landgildesalt 67. Hjemmebrændt Salt 67. Frisisk Salt 67.
 Sand 449. Sand anvendes til Udbedring af Vej 527.
 Sandemænd 103. Sandemænd skal age Ved og gøre Høstgerming 706. Sandemænds Tov 423, 645. Trætte om Sandemænds Tov 282, 542.
 Sandflugt 219, 241, 305, 356, 425 f., 428, 461, 472, 648, 788. Bekæmpelse af Sandflugt ved Plantning af Klittag o. a. 203, 365, 693. Antagelse af en Mand, som er kyndig i Plantning af Klittag, 365. Forbud mod Ophugning af Klittag 219. Flytning af Bøndergaarde paa Grund af Sandflugt 432, 488.
 Savbrug. Kongens Savbrug overlades Lensmanden 404.
 Sejldug se Tømmer.
- Sejldug (Kanevas) 774.
 Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.
 Selvmord. Selvmorders Boeslod forfalden til Kongen 423; bevilges hans Arvinger 423. Selvmorders Barn faar bevilget sin Fædrearv 593 f.
 Sengekammer 248, 333. Sengesteder 233.
 Silkevarer 482. Silketøj 564, 700. Sidendort (Silketøj) 503. Kaffa 700. Silkeværket. Revision af Silkeværkets Regnskab 140, 700.
 Sindssyge 68, 274, 290. Sindssyg holdes i Jern og Baand 52 f.
 Sise. Angivelse af, 205; Undladelse heraf 397; Inddrivelse af, 185; Forhøjelse af, 347; Fritagelse herfor, 359; Undersøgelse herom 399, 766. Bevillingsbrev paa Sisefrihed tilbagekaldes 466. Sise af Malt 185; af Øl 55, 185, 397, 399, 466. Jvfr. Told. Restancer 55 f.
 Sisemester, Udnævnelse af, 510.
 Sjette- og Tiendepenge af Arv 378. Sjette- og Tiendepenge skal ikke gives af Arv i Hertugdømmerne 492.
 Skabelon 386.
 Skanser 751.
 Skarlagen 258.
 Skarn, Bortførelse af, 449, 751. Skarnkister 310, 584.
 Skarpretter se Bøddel.
 Skat. Udskrivning af Konge- og Landeskatter 137 f., 377, 569—73. Laan til Kronen fradrages heri 679. Indkrævning af Skat 137 f.; Forseelse ved, 2. Fremsendelse af Skat 412. Erindringsskrivelse om Skattens Fremsendelse 254. Lensmand maa sende Skatter til Haderslev 377. Lensmand faar den af ham indbetalte Skat, som

Bønderne har faaet eftergivet, tilbagebetalt 707 f. Revision af Skatteregnskaber i Anledning af Urigtigheder 2. Eftergivelse af Skat 435, 442, 700. Renter af Skat eftergives 596 f., 680 f. Restancer 50, 55 f., 171, 212, 274, 314, 595, 652, 681, 741 f. Renten af Skatterestancer eftergives 170. Begunstigelser ophæves 680. Fritagelse for Skat 377, 436, 490, 527, 684, 767; Trætte herom 652. Nedsættelse af Skat 68, 137. Ugedagstjeneres Skat 719, 732. Vandlidt Købstads Skat lægges over paa andre Byer 10. Kanniker, hvis Bønder har lidt Skade ved Vandflod, faar Skatten nedsat, 65. Skatten af Officersgaarde ophæves 594. Baadmandsskat 79 ff., 171, 621, 732. Fortifikationsskat se Fæstninger. Garnisonsskat 658 f. Kornskat til Flaaden 377, 627. Madskat. Eftergivelse af Madskat 702. Klager over Ansættelse til Skat 444. Skat af Tiender erstattes Lensmanden 508 f. Skattemandt, Forseelse med, 746.

Skel. Trætte om Marke- og Skovskel 542.

Skellerkjortler 766.

Skibe. Køb af Skibe til Kongen 428 f. Bygning af Skibe 776. Bevilling til at bygge Skib 750. Fragtning af Skibe 114, 163, 404. Skib forbrudt til Kongen 512. Skibes Afhændelse til Udlændinge 384; til Hertugdømmerne 384. Privilegier for danske, bevæbnede Købmandsskibe 406, 565. Skibe bemanded med Hamburger Sofolk 614. Skibsredskab borttaget fra Skib 405. Bojert 102. Jagter 460. Pinasser 774. Pramme 385, 621. Master 85. Skibspumper 528. Jvfr. Flaaden.

Skibsbros se Havn.

Skifte. Skifte paa Æro skal foregaa efter Jydske Lov 671. Skifter efter Adelige 22, 30, 34, 41, 57, 73, 127, 142, 147 f., 151, 169, 178 ff., 189, 200 ff., 206 f., 220, 222, 231, 257, 266, 294, 318, 322, 330 f., 334, 355, 387, 398, 419, 440, 457 f., 501, 526, 528, 552, 560, 578, 580, 605—08, 610, 623, 643, 650, 652 f., 664, 685, 689, 691, 711, 723, 729 f., 745, 751, 793; efter Uadelige 21 f., 45, 137, 145, 161, 211, 363, 410, 523 f., 548, 632, 666. Besigtelse af Hovedgaardens Bygning og Løsøre i Anledning af Skifte 457 f., 608. Taksation af Hovedgaardens Bygning og Tilliggende i Anledning af Skifte 34, 203, 458, 792. Udbetaling af Medgift af Fællesboet 137. Udgift til Studeringer o. a. fra drages ved Skifte 623 f. Fællesgæld af Fællesbo 200 f. Udlæg til Kreditorer af Fællesboet 331, 745. Udlænding hjælpes forlods til sin Betaling af Dødsbo 317. Klage over utilbørligt Skifte 524, 632, 642. Skiftetrætter 137, 145, 200, 220, 363, 410, 419, 440, 548, 578, 685, 689. Skifte skal gives beskrevet 41. Kgl. Konfirmation af Skiftebrev 231. Skiftebrev skal tilstilles Værgen 73. Skiftebreve o. a. m. udfærdiget i 2 Eksemplarer 233. Udlivering af Kopier af Skiftebreve til Brug i Ejendomstrætte 323. Skiftekendelse skal gives beskrevet 334. Jvfr. Registrering af Bo, Værgemaal.

Skilsmisse 31, 342, 378, 517. Separation 145, 529. Fraskilt maa gifte sig igen 22, 290, 480. Jvfr. Ægteskabsager.

Skind. Ledingskind 735.

Skole. Oprettelse af Skole 599. La-

- tinskole 435. Gymnasium, Opførelse af, 696, 702. Oprettelse af dansk Skole 96. Genopførelse af nedbrændt Skolebygning 488. Bidrag fra Degnekald til Skole 185, 190. Degne og Substitutter skal betale Pens til Skolers Underhold 788 f. Bøder, Gaver o. lign. til Skoler 66, 71, 372, 485 f., 613, 699. Klager over utilstrækkelig Skoleundervisning 123 f. Rektor andrager om Tiende 26; maa faa Præstekald 467. Rektors Residens, Vedligeholdelse af, 788. Lektor 666. Hørere 488. Hører afsættes for Lejermaal, men maa kaldes andetsteds 632. Læsemester 94. Læsemester død 605. Kgl. Befordringskrivelse til Skoletjeneste 462. Skolemestre 102, 109, 488, 649. Skolemester for Kongens Døtre 172. Ansættelse af dansk Skolemester 96. Skolemester afsindig 52. Skolemester, som har foreset sig med sin Hustru (Fæstemø), maa faa Skole- eller Kirketjeneste igen, 585, 658. Skolemester fæster en til Embedet perpetueret Tiende bort 347. Skolemester faar Bevilling til at opvarte med Musik i Sognet 241. Skolemesters Løn forbedres, Trætte herom, 435. Skolemesters Enkes Trætte med Købstads Øvrighed om en Ejendom 644. Lands Forsyning med Skoletjenere 587 f. Substitutter 788 f. Skoleperson lemlæstet 531. Kostpenge til Skolepersoner 76. Skolebøger 101. Skolejord bortfæstes 109. Jvfr. Akademi.
- Skorstene 248, 620. Bevilling til at »holde Ild i Skorstene« 748.
- Skove. Optagelse af Syn over Skove 98. Mageskifte af Skov 613. Rydning af Skov 763. Udvisning af Brændsel, Tømmer o. lign. 70, 116, 123, 129, 157, 165, 297, 311 f., 325, 339, 343, 370, 385, 426, 454, 503, 529, 585, 647, 696, 724, 755, 775. Skovmærket 649. Regulering af Skovhugst 303. Tilladelse til Skovhugst 199. Ulovlig Skovhugst 268. Strid om Skovhugst 108, 303, 553 f., 582, 748 f. Skov forhugget 108, 222, 243, 452, 552, 619. Indhegning af Skov 287. Gærder vedligeholdes af Skovene 752. Levering af Ved fra Kroens Skove 287. Bevilling til at holde Geder, hvor der ikke er Underskov, 69. Skovforbyrdelse 412. Skovtyveri 311. Ege 385. Granskov 199. Fornede Træer 98 f., 165, 283, 339. Vindfælder 70, 165, 283, 339. Olden 299. Afgift af Svin paa Olden 313, 371; Klage herover 592 f. Bønder skal give Penge for Brændsvin (Skovsvin) 371, 432, 471. Bønder nægter at betale Penge i Stedet for Skovsvin 477. Oldenflæsk 374. Oldengæld 314, 371, 576. Skovhuse 381.
- Skovridere 323; Antagelse af, 75, 648. Bolig til Skovrider 76. Skovfoged 649. Skovfogder fritages for Ægtpenge 586. Skovfoged fritages for Ægt og Arbejde af sin Gaard 87. Skovfoged, fængslet for Skovhugst, brudt ud af Fængslet, 108. Skovfoged dømt fra Livet for Utroskab og Undvigelse fra Fængsel 412.
- Skovskel se Skel.
- Skrifte, aabenbart, 39, 294, 342, 417 f., 483, 505, 586, 627; Fritagelse herfor 518.
- Skrivere 272, 580. Skrivere skal fremføre Lensregnskaber og Penge 767. Skriver skal have Skrivervskæppen 8, 270; tiltager sig

- uretmæssigt Skriverskæppen 199. Anmeldelse mod Skriver for urigtigt Regnskab 464. Skriver forser sig med Skattemandtæl 746 f. Rigens Skriver se Anders Bertelsen, Anders Hansen. Skriverskæppe 8. Trætte om Skriverskæppe 350. Skriverstue 149.
- Skruer. Træsruer 311.
- Skyts 557, 725. Kanoner udleveres til Skibes Udrustning 378. Forskellige Sorter af Skyts: Fyrmørsere 19. Jernstykker 19, 543. Stenstykker 580. Gammelt Skyts 19. Styklader 297. Bøsseskytter 33, 725.
- Skældsord. Ukvemsord mod Præst i Kirken 493.
- Skøde, kgl., paa et Jordstykke 229. Skøde, kgl. Konfirmation paa, 338, 756. Trætte om Skøde 720.
- Slaaen, Indsamling af, 624.
- Slagsmaal 297, 734.
- Slagteri 415. Slagterboder 670. Kødskranke (Salgssted for Kød i Købstad) 670.
- Slegfredkvinde 19.
- Slotte (Klostre, Gaarde osv.), Kommissarier til Besigtelse af, 370; Taksation af, 49; Byggearbejder paa: Aarhusgaard (Havreballegaard) 663; Aastrup Gaard 221; Ballerup Jagtgaard (Smørum H.) 441; Bergenhus 590; Bessastadir (Island) 357; Bygholm 705; Børringe Kloster (Vemmenhøgs H.) 342; Bøvling 370; Dragsholm 718; Elleholms Ladegaard 120; Elmelundegaard (Møen) 535; Hammers Ladegaard (Hammergaard) (Villands H.) 214; Havreballegaard se Aarhusgaard; Helsingborg 343, 620; Herridsvad Kloster 135, 582; Hindsgavl 102; Holbæk 268, 579; Ibstrup Ladegaard 175; Kronborg 155, 193; Kærstrup (Taasinge) 385 f.; København 160; Laholm 269; Landskrone 733; Mariager Kloster 162; Møgeltønder 6; Nyborg 544, 696, 775; Odensegaard 248, 347, 662; Odense St. Knuds Kloster 352; St. Peders Kloster i Lund 744; Riberhus 6; Roskildegaard 159 f., 496 f., 753, 760; Rugaard 533; Silkeborg 99, 282, 699, 757; Skanderborg 244 f.; Skinnerup (Bjærge H., Fyn) 426, 518 f.; Skivehus 44; Stavanger Kongsgaard 735; Sølvitsborg 119; Taasinge 621, 663; jvfr. Kærstrup; Vallø 149, 169, 224; Vidø (Videyar) (Island) 357; Vinderslevgaard 99, 282, 757; Ørum 427 f.
- Slotstjenere. Slottets Haandværkere faar tildelt Jord til Kaalhave 463. Slotsdreng besover en Dejgstuepige 29. Slotssmed 149. Slotsfoged (Husfoged) 491. Husfoged skal have Kostpenge i Stedet for Kost paa Slottet 492. Se Hans von Schmalkalden. Slots skriver 173. Klage over Slots skriver 475, 477. Slots skrivners tilgodehavende Restancer 313 f. Slots skriver har saaet hos Bønderne 240; afskediges derfor 243; formenes uskyldigt henrettet 318.
- Slæder 393. Slæders Bredde 43.
- Smedje 662. Slotssmedje 705. Slotsmedje, brændt, genopføres, 245.
- Smør 615, 750, 768. Smørskyld, Smørlandgilde 323, 344, 367, 492, 496. Smørlandgilde anvendes til Betaling af Kronens Gæld 244, 623. Landgildesmør 67, 652.
- Sognefoged. Sognefogder fritages delvis for Ægtpenge 586.
- Spaadomme maa ikke indeholdes i Almanakker 466.
- Specerier, Handel med, 269.
- Spinden. Spindepnge 312, 414, 598, 726.

Sporer 529. Sporehakke 529. Spore-mager, kgl., 529, 782.
 Sprog, Undervisning i, 16.
 Staaltraad 529.
 Stadsret se Købstæder.
 Stalde, kgl., 343, 620.
 Stedsmaal se Indfæstning.
 Stegers 366, 527.
 Sten. Levering af Mursten til Kon-gen 177; Mangler heri 177. Anvendelse af Mursten fra nedbrudte Bygninger 696. Levering af Sten og Kalksten fra Gulland til Slotte m. m. 154 f., 379 f. Tilladelse til Køb af Sten paa Gulland 637. Bevilling til at hugge Sten paa Gul-land 657. Udførsel af Sten og Kalk fra Gulland 433, 669. Sten 426, 449, 518 f., 527. Astrag 107. Bloksten 657. Kampesten 361, 386, 403, 449. Mursten 55, 177, 320, 385 f., 403, 577, 621. Trappesten 155. Skiffersten 760. Se Teglst. Gullandske Sten. Brydning af gullandske Sten 115. Stenhuggeri 637. Sten-huggere 596, 665. Stenhuggerbod 596. Stenhuggergaard 307. Sten-sætter 287.
 Stenkister 373, 424. Se Brokar.
 Stiftelse, gudelig, til Underholdning af Skolepersoner 410 f.
 Stiftsgods. Udlæg for bortskiftet Stiftsgods 704. Stiftsskriver se Niels Rasmussen. Stiftsskriver afsat for urigtigt Regnskab 690.
 Stodderkonge 778.
 Stokkemænd 71, 132, 318. Stokke-nævn 52.
 Stormflod, den store, se Vandflod.
 Stormskade 102, 248, 290, 365, 433, 456.
 Stranding 764. Strandingsgods se Vrag.
 Strømper, uldne, strikkede, 125.
 Studenter se Universitetet.

Stævning se Rettergang.
 Superintendent, Valg (Udnævnelse) af, 10; Stadfæstelse af, 43; Ordination af, 48. Superintendent død 12. Superintendent skal begive sig til Kongen 58; undlader at rejse Tiltale mod en Præst 112; beskyldes for ærerørige Ord 299, 358; beskyldes for falske Beskyldninger 727; dømt til at betale en Penge-sum 169; faar Heste og Vogne til Flytning af Gods 120; skal forhøre en Mand, der er mistænkt i Religionen, 11; afgive Erklæring om Hjælp til en Præst 356. Resi-dens se Bispegaard. Superinten-deters Enkers Sognekirke 550. Underhold til Superintendents En-ke 204. Superintendents Enke faar Naadensaar 12; klager over, at hun ikke har faaet Naadensaar, 105; faar Tiende 420.
 Svin 527, 750. Forbud mod løsgaaen-de Svin 728. Afgift af Svin til Istandsættelse af Bro o. a. 103, 110. Brændsvin 371, 664. Olden-svin (Skovsvin) 313, 371, 468, 471. Bolsvin 424 f. Bolgalte 67, 349. Grise 527. Svinesnider 530.
 Svovl 725.
 Sygdomme. Gulsot 176. Podagra 769. Smitsomme Sygdomme: Pest 523, 761. Foranstaltninger mod Pesten 778 f. Pesthus 778 f.
 Sædegaarde. Sognetiende til Sæde-gaard 348.
 Sækkepiber. Sækkepibeblæser (Pose-piber) 637.
 Søbrev 100, 118, 168, 289, 314, 317, 478 f., 493 f., 498. Jvfr. Pasbrev.
 Søfart. Bortskaffelse af Grunde 706.
 Søm 724. Loftsøm 134. Lægtesøm 134.
 Sømærker. Søtonde bortdrevet 287 f.

Sørøvere se Fribyttene.

Søterritorium se Højhedsret.

Søuhyrer 100.

Søulykker 102. Erstatning for Søulykker 102.

Tag. Tagsten 289, 577.

Talg 601.

Tapeter 700.

Teglsten 399, 424; Brænding af, 385.

Teglbrænder 621. Teglgård 303.

Tegllade 320, 385, 621. Teglovn, Anlæg af, 385, 621; Bevilling paa, 183, 302 f.

Tegninger 427.

Telte 502 f. Teltliner 503. Teltmager 502. Teltmager, kgl, se Jakob Pedersen.

Tiender. Fæstebreve paa Livstid paa

Tiende mod Kornafgift: i Sjælland

og Samsø 619 f., 690 f., 707; i

Skaane, Halland og Blekinge 214,

474, 538, 644, 698; i Fyen og Lan-

geland 458, 676, 761 f.; i Jylland

3, 23, 40, 75, 206, 254, 298, 327 f.,

333, 347, 354, 364 f., 374 f., 392,

401, 420 f., 439, 474, 489, 498, 535 f.,

549 f., 585, 649, 698. Se Ekspek-

tancebreve. Kgl. Konfirmation paa

Fæstebreve paa Tiender 364 f.,

549 f., 690 f. Afstaelse af Tiende

401, 549 f., 649. Opsigelse af bort-

fæstede Tiender 367 f., 617. Trætte

om Tiende 155, 283, 641, 649, 657.

Foringelse af Tiender 18, 648.

Tiender opsiges og erstattes af

andre 459, 522 f. Undersøgelse ved-

rørende Tiender 104, 187, 193, 404,

413, 468, 478, 483. Erklæring for-

langes om bortfæstede eller ledige

Tiender 348. Lensmand, som har

betalt Skatter af Tiender, faar

disse tilbagebetalt, 508 f. Afgift

nedsat 251, 442, 461; maa ydes i

Penge 57; eftergives som Erstat-

ning for Udlæg for Kronen 454. Ti-

ende anvendes til Løn for Her-

redsfoged 66, 104; for Kapellan

361; for Præst 28 f., 71, 100, 104,

354, 474, 477; til Underholdning

af Skolepersoner 365, 410 f., 676;

af Superintendents Enke 16 f.,

545; af Præsteenke 701. Tiende

lagt til Hospital 96, 591, 707; til

Hovedgaard 367, 452, 459, 522 f.,

605, 726; til Kirke 32, 202, 485 f.;

til Slot 641. Strid om Kirketiende

171, 513 f., 553. Tiender bort-

skiftes 236. Sognemændene maa

faa Tiender 32, 74, 275, 478; faar

Tiender tilbage 32, 48, 275; næg-

ter at yde Tiende 214. Tiende maa

ikke føres uden Sognet 550. Tien-

den ydes i Kærven, Klage her-

over, 104. Strid om Stedsmaalet

91. Tiendekorn, Fastsættelse af

Prisen for, 453. Jvfr. Kapitler.

Tiggere, fremmede, 716. Tiggeri se

Tugthus.

Tin 247 f.

Ting. Vold paa Tinge og Tingvej

154, 194. Klage over Tingfoged

318. Snapsting 236. Tingbøger.

Forfalskning af Tingbog 498. For-

ordning om Tingdage 115. Tings-

vidne underkendt, fordi der ikke

er givet lovligt Varsel, 405. Ting-

skriver tiltales for Forfalskning

af Tingbogen 498, 580; dømt for

Legemsbeskadigelse 531.

Tjener 615. Tjenestepige 615.

Tjære 85, 460.

Told. Forpagtning af Told 299. Und-

ladelse af at fortolde Varer 312,

343. Skipperne skal angive inden-

landske Ejeres Gods 205. Trætte

om Told 298. Toldrestancer 56,

299. Erindringskrivelse om Told-

pengenes Fremsendelse 254. Udbetalinger af Tolden 2, 248, 268, 311, 404, 437, 581, 655, 660. Smaatold (Kommissariatold), Udbetalinger af, 286, 544. Udbetalinger af Kommissariatolden skal tilbagebetales af Toldkisten 268. Udbetaling af Kommissariatolden til Lønning til Underofficerer og Soldater 407, 544, 604. Smaatold. Udbetalinger heraf 141, 579; til Rentekammeret 279. Smaatoldens Bortforpagtning, Tab herpaa, 187, 291. Skippere skal angive dansk Gods for Tolderne i Helsingør 205. Restanceregister paa Smaatold 627—32. Den tørre Told anvendes til Reparation af Havn og Skibsbro 521 f., 659. Stortold. Told af Heste 428. Øksentold 92 f. Told af Slagtekvæg 56. Vintold 742. Øltold 299. Told til St. Annæ Bro 499. Told paa: Bornholm 629; Gulland 628, 659; i Baahus Len 630; Lister Len 631; Nedenæs Len 631; Vardøhus Len 631; Bragnæs Fogderi 630; Folang 630; Hudrum 630; Lavrvigen 631; Onse Fogderi 630; Ryfylke 631; Sandefjords Ladesteder 631; Sogns Ladesteder 630; Sundhør 630; Sundmør 630; Told i Købstæder: Aalborg 629; Assens 628; Bognese 56, 628; Drammen 404; Drøbak 630; Frederiksstad 630; Glückstadt 375; Haderslev 397; Halmstad 629; Helsingborg 291; Helsingør, jvfr. Øresundstolden; Holbæk 268, 312, 343, 579, 628; Kalundborg 631 f.; Laholm 629; Lavrvigen 404; Moss 630; Næstved 632; Ribe 72, 629; Rudkøbing 628; Saksøbing 628; Skagen 629; Skive 630; Slagelse 56; Stege 628; Stubbekøbing 628; Søby 630; Thisted 630; Tønsberg

631; Varberg 629; Viborg 629; Æbeltoft 629. Told paa Markedsvarer 193. Toldfrihed 359. Toldfrihed i særlige Tilfælde 125, 224, 397, 415 f. Toldfri Indførsel til Hertugdømmerne 141, 224. Toldbegunstigelse 91, 119, 141, 256, 417, 668. Tilbagebetaling af Told 46. Toldforhøjelse 285. Toldrestancer 56, 627—32. Toldbøgers Førelse. Udskrift af Toldbøgerne 298. Toldforseelse 159, 343. Toldsvig 192. Aabning af Toldkister 404. Toldsedler. Forordning om Toldsedler 204. Eftersyn af Toldsedler 249. Indførsel af Toldsedler i Toldbogen 343. Toldsedler skal affattes paa dansk 204 f. Toldsedlers Oversættelse 204 f. Forseelse med Toldseddel 392. Toldbod 392. Landingssted paa Toldbod 90. Bælttolden 118, 361, 493. Elbtolden 249. Toldvisitation paa Elben 249. Ruden-Tolden 117. Told i Sundet. Toldbehandling af Salpeter, Krudt og Ammunition 172 f. Afgift af Skibe til Betaling af Toldskriverne 175. Fritagelse for Tolden 497, 499 f. Strid om erlagt Told 298. Danske Skibe skal fremvise Bevis for Ejendomsretten til deres Last 175. Visitører 766. Visitørerne maa omgaas Skipperne paa Skibe i Øresund 156. Skibsvisitør i Bæltet skal befordres af Vagtskibet 361. Skibsvisitørs Gaard sælges 166. Skibsvisitør se Didrik Hessel. Skibsvisitør i Bæltet se Svend Povlsen.

Toldere, Udnævnelse af, 121, 488, 510, 753; Afskedigelse af, 4, 87, 121. Løn for Toldere 766. Tærepengene for Toldere 766. Tolder holder Logement til Kongen 423. Tolder skal betale Kongens Laan

- 2; faar sit Tilgodehavende hos Kongen udbetalt 176. Tolder faar bevilget Ved aarlig 423; faar Brændsel af Kronens Skove 339; faar Livsbrev paa en Mølle 42. Toldere skal købe Varer m. m. til Kongen 218, 296; skal købe Stenkul o. a. til Kobbermøllen 247. Tolder, som har indbetalt Sise, skal have denne inddrevet hos Borgerne, 185. Afdød Tolders Skyld dækkes af hans efterladte Gods 142. Tolders Dødsbo skal sælges efter Vurdering og Pengene indbetales til Kongen 503. Strid mellem Tolder og Borger 65. Jvfr. Lønninger.
- Toldregnskaber, Klarering af, 167; Revision af, 211; Antegnelser 156, 213, 311. Tolders Skyld paa Toldregnskaber 597. Tolders Dødsbo beslaglægges, til Toldregnskabet er revideret, 163.
- Toldskrivere, Udnævnelse af, 101, 175; Afskedigelse af, 4. Toldskriver tiltales for Embedsforseelse 392. Toldskriver faar Embedsforseelse eftergivet 213 f., 707. Toldskrivners Regnskaber skal straks revideres i Renteriet 375. Toldskrivere se Mikkel Berntsen, Niels Knudsen, Arnt Stark.
- Tortur 112.
- Torv. Torvedag flyttes 162.
- Tovværk. Garn 85. Kabel 85. Tov 421.
- Traktater med Sverrig 36.
- Tran 100.
- Trapper 760. Trappetrin 386.
- Trolddomssager 201, 505, 522, 645, 717, 749. Forskrivning til Djævelen 18, 37, 351. Signen 393. Bøger med Karakterer og Spejle 82.
- Trolovelse kasseret ved Kapiteldom 304.
- Trossager, Mistænkelige Meninger i, 11, 82, 125, 142, 162.
- Træer, Plantning af Frugttræer 80; Piletræer 80. Podning af Træer 310. Træløst se Tømmer.
- Træsko 658.
- Tugtemester for Hertug Hans se Johannes Meier; for Grev Valdemar Christian se Henrik Ernst; for Edelknaverne hos Grev Valdemar se Thomes Vitus Julius.
- Tugthuset (Børnehuset). Indsættelse i Tugthuset 49, 147, 300, 369, 482, 579, 688; af Børn 222, 461 f., 492, 508, 544, 663, 738; Løsladelse fra, 129, 773. Dreng, løsladt fra Tugthuset, sættes til et Haandværk, 773. Levering af Aske, Halm, Koste, Træ, Træsko o. a. m. til Tugthuset 238, 262, 304, 311, 314, 579, 658. Tugthusets Regnskab 121, 270.
- Tyveri 136, 482, 661, 673. Tyv skal sendes til Bremerholm 326 f., 482. Tyvenøgler 436.
- Tælle 529.
- Tærskning. Plejle 359.
- Tøjer. Atlask 256. Engelsk 357. Fløjl 256. Foderdug 357. Gyldenstyk 256. Perpetuan 125. Trip (fløjlsagtigt Tøj) 482.
- Tøjhus. Tøjhusets Regnskab 121 f. Tøjhusets ubrugelige Jernstykker afgives mod Jernballast 543. Tøjhuse i Fæstninger 18, 725.
- Tømmer 33, 44, 57, 165, 426, 496 f., 527, 577. Sejlads med Træløst, Forordning herom, 738 f. Tømmer forskrives fra Gulland 616. Indkøb og Leverance af Tømmer til Kronen 768. Transport af Tømmer 553, 775 f. Tørring af Tømmer 385. Told paa Tømmer 285. Udførsel af Træløst fra Norge 91, 285; af Tømmer. Render o. a. fra

Gulland 6, 135, 141, 224, 640, 669, 696. Ulovlig Udskibning af Tømmer 198, 268, 590. Bøgetræ 454. Avnbøg 129, 297. Egetømmer 297, 370, 385, 448, 463, 578, 590. Egeplanker 724. Egestolper 287, 724. Fyrretømmer 224, 577, 724. Tørstetræ (Vrietorn) 311, 724. Alentræ 522. Bjælker 426, 696, 775. Deler (Savdeler) 522, 578. Hjul-tømmer 768. Knapholt 647. Lægter 578. Stenlægter 696, 775. Murremmer 123. Pipholt 135, 141, 528, 616, 640. Sparrer 696. Spir 402. Tønder. Beslaglæggelse af Tønder 429. Tørv 311, 393. Tørvøkørsel 586. Tørv-ehus 393. Tørvemoser 303, 586. Tørveskær 150.

Udførsel, Bestemmelser herom, 428.
Tilladelse til Udførsel af Træ 522.
Udførselsafgift af Heste, Kvæg m. m. til Istandsættelse af Bro o. a. 103, 110. Ulovlig Udførsel af Tømmer 651. Jvfr. Køer, Øksne.

Udførselsforbud. Overtrædelse heraf, 198, 537.

Udlændinge. Udlændinge har Tilladelse til under midlertidigt Ophold at drive Handel (Liggere) 763. Udlænding ukyndig i dansk Ret skal hjælpes til Rette 158. Udlændinges Gældsfordring se Gæld.

Udskrivning se Hæren.

Undsigelse 34, 447.

Universitet. Professorer 495, 501. Udnævnelse af Professorer 61, 101. Disputats om Professorater 101. Professorat i Arabisk 250. Professorerne skal beskikke en anden Professor i Odense efter en afdød Professor 616. Universite-

tet skal aarlig udgive Almanaker og Skrivekalendere 466, 474. Professorer skal affatte og gennemse Skolebøger 101; skal afgive Betænkning om en Udgave af Uddrag af Luthers Værker 778; i Retssager 31, 147, 212; om Straf for usømmelig legemlig Omgængelse mellem Blodsbeslægtede m. m. 82; skal indøve Studenterne i at prædike og paase deres Kirkegang 15 f.; skal forhøre en Mand, der er mistænkt i Religionen, 11; skal afgive Erklæring om Forskrivelse til Djævelen 18. Universitetet skal betale Forfærdigelsen af astronomiske Instrumenter 719. Magistre maa ikke kaldes til Præste- eller Skolekald uden Attestats 650 f. Studenters Omgaaelse af Forordningen om Attestats 650 f. Studenternes Prædikeøvelse 14 ff. Studenterne skal prædike i Studenterkirken 205. Tyske Studenter maa ikke prædike uden Attestats 82. Studenters Undervisning i Sprog, Matematik, Metafysik m. m. 16, 29. Student fritages for Værgemaal 605 f. Studiernes Varighed, 16. Understøttelse til Studier, Stipendier, 587 f., 604. Professorerne skal tilbageholde Sjettedelen af en Students Formue, hvis han bosætter sig udenfor Riget, 399. Regensen 782 ff. Regensprovst 101, 205, 782. Kommunitet 783 f. Studiegaarden 726. Universitetets Bønder skal gøre Ægt 496. Fremmede Universiteter 495.

Urter, Handel med, 269.

Utugt 29, 38, 53, 147, 157, 321, 351, 393, 397, 418, 632, 658 f., 662, 688, 692, 707, 729. Letfærdighed 586. Forordning om Letfærdighed 115.

- Letfærdigt Kvindfolk angriber Superintendent paa hans gode Navn og Rygte 726. Letfærdigt Kvindfolk landsforvises 129; skal sendes til Landsdommerne til Forhør 227; skal beses af Fostermødre og Dannekvinder, om hun har faaet Barn eller ikke, 227. Uforuende Islændere, der gør sig skyldig i Løsagtighed o. lign., maa ikke opholdes fra Sakramentet, 12 f. Usømmelig legemlig Omgængelse mellem Blodsbeslægtede 82, 452, 464, 469. Kvinde, som har begaaet Lejermaal, behandles ilde i Fængslet og dør, 238. Lejermaalsbøder 136, 469. Straf for Lejermaal eftergives 90. Forlokelse af Kvinde 301, 650. Jomfrukrænkelse 586. Kvinde, besøvet af beslægtet Person, maa aftinge for sin Forseelse, 418. Kvinde, beligget flere Gange, fritages for Straf mod at betale en Bøde 693. Kvinde, beligget flere Gange, sigter Præst for at have besøvet hende, 753 f. Hor 717. Sodomi, Straf derfor, 82.
- Vaaben.** Bandolerer 176. Fourquettestokke 176. Hellebarder 176. Musketter 176. Piker 176. Sabler 589.
- Vagt** se Købstæder. Vagtmester 26, 33, 238, 309; Afsættelse af, 72, 729. Vægter 262.
- Valkemølle** se Møller.
- Vandflod** 6, 10, 57, 59 f., 65, 72, 74, 111, 113, 195, 241, 356, 365, 428, 433, 435, 442, 455, 472, 590, 788. Vandlidte Bønder faar Nedsættelse af Landgilden 195, 305, 456, 472; faar Skatterestance eftergivet 435, 442. Boliger og Boder, der er skyllet bort af Vandflod, genopbygges af Borgere og overlades dem til Ejendom, 590 f.
- Vandkunst(-ledning)** 141. Bevilling til Vandledninger 188. Vandforsyning af Købstad 37; af Slot 386. Render 135, 141.
- Vandmølle** se Møller.
- Vanføre** 38, 73, 88.
- Varsel, Varselsmænd,** se Rettergang.
- Ved, Bevilling af,** 423; **Leverance af,** 54, 287, 321. **Leverance til Hospital** 738. **Oplagring af Ved,** 385; **Strid med Bønder om Ved** 366. **Bønders Salg af Ved til Fremmede** 708. **Vedkørsel** 116, 218, 283, 303, 321, 373 f., 464, 706.
- Vej, Istandsættelse og Anlæg af,** 148, 311, 361, 367, 527, 565, 586, 606, 717 f., 763, 770 f. **Opkrævning af Penge hos Bønderne dertil** 565, 718. **Lukning af Vej, Trætte herom,** 488. **Kongevej, ulovlig Benyttelse af,** 105. **Landeveje** 770 f. **Kørevej, Strid om,** 330.
- Vejrhane** 248.
- Vejrmøller** se Møller.
- Vidnesbyrd, falske,** se Rettergang.
- Vildthane, Kongens,** 3, 76, 145, 155, 218, 244, 563, 607, 777. **Indhegning af Vildtbanen** 117, 284. **Ejeren af en Gaard i Vildtbanen faar aarlig Vildtbrad mod ikke at skyde i Vildtbanen** 502.
- Vin** 56 f. **Vin maa passere toldfrit gennem Sundet** 497, 499 f., 535. **Tilladelse til at sælge Vin** 748. **Rhinskvin** 615.
- Vinduer** 347.
- Vippe (Straf)** 297.
- Vogne.** **Bønder klager over Vognskifte** 478. **Levering af Vogne efter Kongens Pas** 313. **Vognes Bredde** 43. **Arbejdsvogne** 621. **Bøndervogne** 626. **Ligvogne** 778.

- Karme til Ligfærd 778. Rustvogne 247, 606. Karrer til Pestsyge 778 f. Vogntømmer 345. Vognndreng 661, 673. Vogn drivere 621. Vognhenter 161. Vognleje 576, 766. Takst for Vognleje 767. Vognskifte 592. Vognmand, som har gjort sig skyldig i Overkørsel, indsættes paa Bremerholm, 307.
- Vold 154, 289, 321, 359, 716. Vold mod Kreditor 20; mod Præst 107. Ærekrænkelse af og Vold mod Borgers Hustru 317, 716. Voldsbøder 642.
- Vrag og Strandingsgods, Forordning om, 206, 210, 359. Strandet Jern skal købes til Kongen 430. Betaling for Strandingsgods betales tilbage 512.
- Vægt. Undersøgelse af Vægt 172, 438. Vægt og Maal 623, 642.
- Værgemaal for Kongens Børn 121; Overlevering heraf, 537, 588. Værgemaal; for Adelige 21, 34 f., 41, 53 f., 58, 73, 127, 148, 151, 168 ff., 178 ff., 189 f., 206 f., 217, 222, 230, 257 f., 294 f., 299, 305, 322, 325, 330 f., 334, 345, 355, 384 f., 394, 398, 400, 432, 481, 490, 499, 526, 549, 552 f., 593, 608, 643, 650, 652, 661 f., 686—89, 709, 715, 723, 730, 752, 757; for Uadelige 44, 152, 185, 187, 272, 541, 559, 605, 660, 665, 700 f. Værgemaal fratages en efterladende eller uvederhæftig Værgø og overdrages til en anden 21, 35. Fritagelse for Værgemaal 41, 45, 541, 605 f., 730. Overlevering af Værgemaal 40, 53 f., 121, 295, 325, 384, 398 ff., 490, 709 f., 715. Regnskab for Værgemaal 54, 73, 168, 217, 230, 334, 394, 526, 549. Kvittans for Værgemaal 121, 235. Værgemaals-trætter 45, 331, 432, 687, 701. Værgø maa sælge Gods til adelig Myndling 94. Værgøpenge 168. Lavværgø 400.
- Værkmester 579.
- Æddike 529.
- Æg 673.
- Ægteskabssager. Ægteskabstilladelse for Beslægtede 19, 66, 136, 185 f., 226, 284, 356 f., 372, 434, 464, 469, 491, 507, 523, 530, 607, 613 f., 698 f. Ægteskabstilladelse for en Mand, der har begaaet Lejermaal, 304, 729; for en Mand, der har besøvet to beslægtede Kvinder, 212; for en Mand, der har beligget et med hans Trolovede beslægtet Kvindfolk, 696; for en Kvinde, der har begaaet Lejermaal, 367, 517. Ægte-mand, der er blevet skilt for Utroskab og har faaet Tilladelse til at ægte den Kvinde, han havde beligget, faar Tilladelse til at blive boende i Byen, 344. Ægte-mand beskyldes for Impotens 31; forholder sig utilbørlig mod sin Hustru 228 f., 355, 370. Bortførelse af Ægtemands Hustru 19. Fritagelse for at ægte et besøvet Kvindfolk 707. Ægteskab mod Forældrenes Vilje 342. Ægteskabsbrud 61, 530. Jvfr. Skilsmisse.
- Ære. Æreskælden 543. Ærerørige Ord 769. Anrørige Ord skal tilbagekaldes 393.
- Ærter 660, 750.
- Øde Gaarde 19, 35, 463, 549, 615. Øde Gaarde skal bebygges 332, 426, 761; skal hjælpes med Langhalm 564.

Øksne 266, 364, 448, 453, 750. Øksne paa anden Mands Jord, Sag herom, 360. Brændemærke til Kronens Øksne 616. Køb af Øksne til Kronen 255, 616, 680. Salg af Kronens Staldøksne 149, 349, 424. Opstalding af Øksne 576. Tilladelse

til Udførsel af Staldøksne 92 f., 97, 104, 112, 290, 704. Told af Øksne 72, 92 f.
Øl 399. Ølfal 310. Øltappen, Strid herom, 291. Skibsøl 77 f. Rostocker Øl 55, 299, 397, 466, 766. Tystøl. Afskaffelse af, 312.